VETUS
TESTAMENTUM
EX VERSIONE
SEPTUAGINTA INTERPRETUM

Olim ad fidem

CODICIS MS. ALEXANDRINI

Summo Studio & incredibili Diligentia expressum, emendatum ac suppletum

à JOANNE ERNESTO GRABE S. T. P.

Nunc vero

Diversis VATICANI EXEMPLARIS Lectionibus

Aliisque accessionibus insigniter locupletatum.

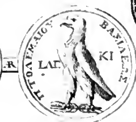
SVMMA CVRA EDIDIT

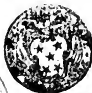
JOANNES JACOBUS BREITINGERUS.

TOMUS II.

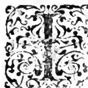
TIGURI HELVETIORUM

Ex Officina JOANNIS HEIDEGGERI & SOC. MDCCXXXI.

PROLEGOMENA.

CAP. I.

Quo Notitia Versionis LXX. Codicisque ALEXANDRINI, *Præcipue quoad hunc Tomum, traditur.*

Neunte hoc seculo JOANNES ERNESTUS GRABE, Natione Borussus, Patria Regio-montanus, Vir per totam Europam Operibus suis editis celeberrimus, nihil aut reipublicæ literariæ aut Ecclesiæ Dei magis gratum fore existimans, quam ut Fœderis Antiqui Novique libros, secundum Ecclesiæ primævæ usum, in lingua quæ omnium fuit olim maxime catholica vel descriptos, vel traductos, sed vel per supinam quorundam negligentiam, vel temerariam aliorum diligentiam, temporis decursu nimis fœdatos, diligenter à Librariorum Typographorumque mendis repurgatos Christianus videret orbis; Bibliorum Græcorum Editionem, quæ Complutensem, Aldinam, Romanam, reliquasque omnes longe antecelleret, meditatus est. Ab initio, ut ipse de se testatur, de præstantia Alexandrini Codicis præ Vaticano dubius, non nisi Romanam Editionem ex aliis Codicibus suppletam, ac ubi defectu laborabat, integritati, ubi vitio, sanitati, restitutam emittere sibi proposuit. (Vid. Prolegom. ad Octateuch. cap. 2. §. 1.) Quippe Codicis illius accurate describendi, atque emendate edendi, difficultate deterritus, nec non sumptibus & auxiliis, ad id necessariis destitutus, hoc sibi tunc sufficere existimavit, quod & eodem tempore V. Cl. LAMBERTUS BOS aggressus tam feliciter paulo post absolvit, non ultra quinquennium laboris sui & metam & fructum expectans. Anno igitur hujus seculi *septimo*, excusso prius omni laboris tædio, omnibusque difficultatibus posthabitis, de Alexandrini exemplaris excellentia post sedulam inquisitionem certior tandem factus, illiusque editionem Ecclesiæ Dei, Romana, aut quavis alia adhuc ab hominibus visa, utiliorem inde

fore persuasus, & rei præstantia & Virorum Doctorum plurimorum hortatu tractus pulsusque, operis hujus primitias, *Tomum* scilicet *Primum*, erudito orbi modeste obtulit Vir Doctissimus: unde laudem haud exiguam meruit, tulitque; paucis, sed ijs nullius nominis hominibus, ut moris est, oblatrantibus. Interim laudatus Lambertus Bosius, Natione Gallus, Patria Nemausensis, Græcæ linguæ in Academia Franequerana Professor, Vir profecto neque diligentia neque sagacitate carens, cum statim quod in Anglia tunc agebatur resciverit, & rationem ac methodum hujus LXX. Interpretum Editionis, è Codice Alexandrino paratæ, quam sequebatur Grabius, perfecte noverit, in id se totum impendit, animumque appulit, ut Versionis hujus Editionem aliam, ac quæ vilioris etiam pretii esset, ad Vaticani exemplaris fidem summa cum cura adornaret, cumque Scholiis Romanæ Editionis, variisque veterum exemplarium aliorum lectionibus, nec non antiquarum Aquilæ Symmachi ac Theodotionis versionum fragmentis, maxima cum sedulitate emitteret. Quod quidem effecit Bosius; utque operi huic suo & dignitatem & pretium magis conciliaret, hoc illi incubuit, aut incumbere illi visum est maxime, ut Alexandrini Codicis fidem deprimeret; necnon ut in Editorem quoque ipsum nonnihil hanc ob causam animadverteret. Laudandus tamen est Vir Clariss. quod animadversiones has erudite ac modeste Lectori suo ventilandas, absque calumniis ac vituperiis, proposuerit; quod quædam esse in Codice Alexandrino quæ præferenda sunt Romano ingenue agnoverit; quodque ejus editorem diserte etiam laudaverit, titulisque honorificis sæpius illum honeste insigniverit. Anno igitur hujusce seculi *nono* Franequeræ prodiit Vetus Testamentum integrum ex Versione LXX. Interpretum à Cl. Bosio recognitum, quum Editionis hujus Alexandrino-Grabianæ unica tantum pars, totius quasi quarta, aut etiam quinta, adhuc extabat. Dum enim circa id valde occupatus erat Vir Doctissimus, ut Tomum illius Primum, tali tantoque applausu editum, Secundus hic ipse, qui *Historicos* Veteris Testamenti libros continet, immediate sequeretur, nonnulla intervenerunt, sive fato reluctante acciderunt, quæ illum, ne juxta ordinem suum ederetur, impediverunt. Cœpto tamen labori Grabius se subtrahi noluit; sed illius causa cum Viris Doctis ubique commercium habuit, ut opus à se susceptum accuratissime perficeretur: cujus rei testis est Italia, testis Gallia, testis & Germania sua, illi licet haud satis grata. Cum igitur nonnulla, quorum ipse rationem reddit, tam ad Historiarum monumenta quam ad Prophetarum oracula rite edenda, adhuc desiderarentur, ultimum hujus Versionis Tomum interea emisit in lucem, ne tempus hinc ullum, quod expectando sæpissime perditur, perderetur.

§. 2. Tomus iste, qui ipsi revera fuit *ultimus*, Jobi, Davidis, ac Salomo-

lomonis libros, Apocrypham ejusdem Sapientiam, Siracidæque Ethicam sane nobilissimam ac divinam, continens, anno eodem hujus seculi nono labente prodiit, cum jam Septuaginta Interpretum Editio Franequerana apud Belgas publicari cœperat. Adeo ut nec Apographi illius Romani Editor Tomum hunc alterum, tam accurata subtilitate ac diligentia pæne incredibili emendatissime ac nitidissime absolutum, vidisset; nec ipse Grabius Animadversiones Bosianas in Tomum ipsius primum, quas Doctissimus Professor in Prolegomena sua ad Editionem istam retulit, legisset. Quas si legisset, occasione hac data, causam suam apud orbem eruditum agere haud neglexisset; sed, antequam Tomus iste in publicum permissus esset prodire, rationem suam edendi atque methodum, ad exceptiones quasdam tollendas, ulterius explicare ac tractare voluisset. Cum tamen prorsus impossibile sit, ut ulla methodus vel ratio edendi eruditis omnibus placere possit; adeo ut ille ipse consilium suum sæpius hinc mutaverit, dum amicorum doctorum sententias, non modo diversas, sed haud raro contrarias, nimium pronus facilisque in animum recipiebat, omnibus nimirum placere studens; cum hoc, inquam, in rerum natura sit impossibile, minime est mirandum quod viri nonnulli docti, in rebus criticis valde vel nimium aliquando curiosi, aliorum labores Hypercritice tractantes nominis sui famam inde sectentur.

§. 3. Quæ in Prolegomenis Tomorum duorum ante editorum de Codice Alexandrino ejusque præstantia, item de Codice Romano, sunt à Grabio præmissa, repetere non opus est: Quæ ibi de ratione hujus τῶν Ο'. editionis, secundum exemplar istud antiquissimum recognitæ, dicta sunt, ea in alterius cujusvis præjudicium aut injuriam dicta esse nemo suspicetur. Editioni Romanæ, hoc est, Sixtinæ, laudem debitam denegare nolim: At Editio hæc ad exemplaris Vaticani fidem, quod maxime dolendum est, non tam accurate recognita fuit, quam esse debuit. Nam certum est Editores, quamvis sedulam ei manum adhibuerint, ut omnium perfectissima evaderet, non satis distinxisse inter lectiones manu recentiori additas & priscas illas ac genuinas, quas Librarius Originarius ipse descripserat. Adeo ut in locis nonnullis nos nihil minus habere, aut legere, quam illud quod nosmet habere ac legere existimamus, indubitato constet. Non etenim in editione hac legenda, quæ tamen omnium fuit purissima, quia prima, ex ipso scilicet Codice MS. exscripta, unde reliquæ sint derivatæ, extitit, ullo modo certi sumus, an veram ac antiquam Codicis Vaticani lectionem, an potius temerariam Censoris alicujus emendationem, præ manibus nostris habeamus. Quod Viri Docti graviter conquesti sunt; illique præsertim qui illius excellentiam maxime etiam deprædicant, ac Codici Regio nostro tantopere il-

lum præferendum esse asserunt; inter quos ad ipsum Richardum Simonium, in Arte nimirum Critica nemine inferiorem, provocare licet. Qui unus, cum minime suspectus sit, utpote qui in Codicis Alexandrini præjudicium Romano favere nunquam non pronsior est, multorum instar est habendus. Ac proinde pro antiqua illa & sincera Veritate, sicut erat ab initio lecta, non nisi nuperorum quorundam Censorum, vel imperitorum Librariorum conjecturas, sive interpolationes, sæpe videmus. Quapropter Viri nonnulli cordatiores, nec non in Codicibus MSS. legendis ac dijudicandis peritissimi, antequam Cl. Grabius hanc LXX. viralis Versionis editionem aggressus fuit, immo ante ipsius in Angliam adventum, quamprimum scilicet de illa facienda atque ornanda, quasi ad Romanæ Editionis normam consilium à quibusdam in seculo præterito initum fuisse noverint; hoc imprimis monuerunt, ne Editionis Romanæ methodum hac in re sequerentur Editores Angli: Sed diligentissime ut caverent in Codice Alex. describendo, ne ipsas novorum hominum correctiones, sicuti fecerunt Romani, cum authentica ipsius Lectione confunderent. Perplacuit monitum hoc, ratumque fuit.

§. 4. Editio igitur laudata Franequerana, quæ secundum exemplar Romæ editum, auctoritate Sixti V. Pontificis, est accuratissime quidem ab Editore diligentissimo recognita, quo accuratior est, eo magis necesse est ut omnia Romanæ Editionis vitia in se habeat. Quare optandum sane esset, ut nova exemplaris istius Editio adhuc fieret, qua certiores esse possimus, sive vetus sit lectio sive nova, quam codices impressi nobis exhibent. Atque hinc summopere laudanda est Grabii cura, quæ tam probe distinxit ea quæ recentiori manu in MS. sunt addita, ab iis quæ manus antiqua (sive recte, sive etiam mendose) tradiderat. Quippe hunc præcipue ob finem, tantam exercuit diligentiam, tamque improbum ingratumque adhibuit laborem, dum ipsissima etiam Codicis sphalmata, quæ celare facile poterat, quæque aliis mos est nunquam vel raro admodum propalare, quantumvis ea sint manifesta ac crassa, quantumvis frequentia ac repetita, quicquid inde judicaverint Literatores quidam morosi, malam in partem semper procliviores, quicquid inde detrimenti capiat Codex ipse quem tanti tamen æstimavit, quicquid denique damni per hanc suam diligentiam tantum non nimiam pateretur ipse: ipsissima, inquam, sphalmata, sive ea sint à Veteri sive à nupero Librario in Codicem illapsa, non prætereunda esse duxit; sed summa potius cura ac inaudita ante fidelitate simul colligenda, undique corradenda, omnibusque passim exponenda esse, animo decrevit, opere effecit, unoque quasi intuitu conspiciendam congessit eorundem molem tam grandem, ut cum fidelitatis suæ indicium majus

jus à quovis dari non possit unquam, ab omnibus propterea fidelis ad minimum haberetur Editor.

§. 5. Editorem sane fideliorem Biblia Sacra Græca nec habuerunt, nec habere potuerunt. In *Complutensi* Editione, quæ omnium tamen maxime sincera, ut & prima, à quibusdam habetur, magna aliquando libertate Editores usos esse non est negandum. In *Aldina* etiam celebratissima eandem libertatem adhibitam esse, unde & varia in eam glossemata irrepsisse, à Viris Doctis observatum est. In *Romana* dein nitidissima, quam ab omnibus recipi ac retineri jussit Pontifex Maximus, prohibendo etiam ne quis de illa *audeat in posterum vel addendo vel demendo quicquam immutare*, per licentiam hanc hinc inde peccatum esse constat. In *Franequerana* denique commodissima, quum ad dictam Romanam sit expressa, quicquid in Romana deficit aut peccatum est, consequitur, ut in ipsa quoque deficiat & peccetur, ubicunque est fideliter secundum exemplar suum expressa. Quæ igitur bene habet Romana, bene habet & hæc: quæ male habet Romana, male (sed non semper tamen) habet & hæc. Quia nonnulla in Editione Sixtina male leguntur, quæ in hac bene emendantur. Tria vel quatuor exempla subjungo. In Editione Romana legitur, Hos. III. vers. 3. οὐδὲ μὴ γένῃ ἀνδρὶ ἑτέρῳ, sed vox ἑτέρῳ non legitur in Edit. Franequerana. Bene. Quia à Vaticano Codice, perinde ut Hebræo, abest; monente Flamin. Nobilio. Joel. II. v. 16. in Editione Romana male legitur μασοῦ, sed in Franequerana recte πασῦ. v. 30. in Romana δώσωσι mendose, at in Franequerana δώσω, bene. Cap. III. v. 17. in Romana pronomen μȣ post Σιὼν ὄρει ἁγίῳ deest, quod tamen in Franequerana recte inseritur. In quibus omnibus tamen, observante Grabio nostro, MS. Codex Vaticanus bene habet; Editio autem ex illo Romana perperam. Unde patet, 1°. dictam editionem ex illo haud recte & fideliter per omnia esse expressam. 2°. Editionem Franequeranam cum Codice illo in locis quibusdam melius concordare quam ipsam Romanam. 3°. Romanam in Franequerana non ubique & per omnia esse expressam: sive dictam Franequeranam à Romanæ auctoritate aliquando discedere; idque hinc inde sine ulla ejus notatione vel observatione. 4°. Grabium præeuntem atque monentem in hisce emendationibus contra Editionis Romanæ auctoritatem Bosium recte secutum esse. At cum hæc bene emendasset Vir Doctissimus, & à dicta auctoritate errante monitus recte discessisset; nescio unde fit, quod non alia etiam loca exemplaris sui vitiosa pariter correxerit, restitueritque, ac præsertim cum digito illa tam evidenter ante monstravisset idem Grabius ad Millium scribens. Quatuor vel quinque exempla, à me observata, subjungere libet.

§. 6. Primum est 2. Reg. XIV. v. 17. ubi in Editione Romana, aliisque

que inde excusis, verba mulieris ad Davidem ita exprimuntur, εἰ ἤδη ὁ λόγος, sensu prorsus suspenso, hoc est, nullo. At in Hebræo legitur יהיה־נא *sit quæso*: unde & in Editione hac, vocibus aliter distinctis, legitur εἴη δὴ ὁ λόγος, *sit quæso sermo*, sicut in Complutensi & Aldina γενηθήτω δὴ ὁ λόγος, eodem plane sensu, eoque perfecto. Pravam tamen distinctionem, in contrarium licet monente Grabio, post quatuor circiter annos, Editio Franequerana, absque omni alia auctoritate quam Sixtina, tam Codicibus MSS. quam Editionibus Græcis vetustissimis, perinde ac Hæbræo exemplari, refragantibus, expressit. Secundum est Hos. IV. v. 6. ubi in Editione Franequerana, post Romanam, addita est particula negativa μὴ ad ἱερατεύειν, quæ in MS. Codice non extat, neque in Hebræo est expressa. Tertium est ejusdem Prophetæ Cap. XII. v. 12. ubi præpositio in Editione tam Romana quam Franequerana male omissa est, quæ posteriori γυναικὶ in Vaticano MS. perinde ut in Alexandrino etiam recte est præfixa. Contra verò, Cap. XIII. v. 2. vox νῦν ante προσέθεντο in Edit. Franequer. est inserta, perinde ac in Romana, cum tamen in MS. Vaticano, ut & Alexandrino, non sit exarata, ut Grabius Millio Editionis suæ rationem reddens observat. Ac denique Cap. XIV. v. 2. pro ἠθένησας, ut omnes MSS. Codices, quos vidit Grabius, Laudino excepto, cum ipso Vaticano habent, in Editionibus Franequerana atque Romana, tam præcedentibus quam subsequentibus verbis haud respondentibus, mendose excusum ἠσθένησαν invenitur. Hæc & plura à Grabio doctissimo observata cum sint, ante quadriennium quam V. Cl. Lambertus Bos, sæpe laudatus, opus suum Quinquennale in lucem ediderit, anno nimirum hujus seculi *quinto*; cumque in his omnibus plurimisque aliis, in Editione Romana, *à Veteris MS. Codicis Vaticani auctoritate discessum sit*; nulla mihi sane occurrit ratio, cur paucula quasdam parvique momenti mendas, quæ in Editionem Sixtinam irrepserant, emendaverit, plures tamen, easque majoris momenti, non emendaverit. Suas fortasse rationes habet ipse: nec mendæ sunt semper, quæ mihi vel tibi ita esse videntur. Veruntamen nihil hoc certius est, quam quod in Bibliorum Græcorum codicibus omnibus, manuscriptis editisque, plurima erratorum exempla extant. In Codice Vaticano extant, utut & in Alexandrino; in Editione Aldina, ut etiam in Complutensi. Immo etiam quantumvis inter se discrepent, in omnibus tamen vitia reperiuntur, æque multa ac varia.

§. 7. Ac proinde cum inter Quatuor illa exemplaria vetustissima & celebratissima, unde omnes SS. Bibliorum juxta LXX. Editiones hodie dimanarunt, interque hæc & alios Codices MSS. vetustate pretiosos, Scriptoresque antiquos, tam Judæos quam Christianos, tanta sit discrepantia; cum tot S. Textus interpolationes, defectus, transpositio-

positiones, corruptiones, sive per Librariorum negligentiam, sive imperitiam, sive diligentiam temerariam, sive audaciam denique nefariam, in omnibus LXX. Interpretum Codicibus hodie inveniantur; cumque multi insuper Viri Græci, Itali, Galli, Germani, Batavi, Britanni denique nostri, multum diuque labori huic insudantes ut SS. Biblia in manus nostras traderent quam maxime authentica, eorumque Versionem LXX. viralem olim in Ecclesia tanti æstimatam, integritati suæ pro viribus suis restituerent, multa tamen hactenus infecta propter difficultatem reliquerint; optime profecto is fecerit, qui, virorum magnorum vestigiis insistens, malo huic remedium afferre, quæ illi aggressi sunt perficere, tamque Librariorum, quam Typographorum, vel Censorum etiam, errata omnia corrigere, vitia omnia detegere & tollere, se serio seduloque, non in suum, sed Dei honorem, accinxerit. Ad quæ tollenda cum Viri in Græcis literis eruditissimi diligentissimique, DEMETRIUS CRETENSIS, in Hispania, ANDREAS ASULENUS, Venetiis, ANTONIUS CARAFA, Romæ, JOANNES MORINUS, Parisiis, BRIANUS WALTONUS, & JOANNES PEARSONUS, in Anglia, LAMBERTUS BOS, in Frisia, & plures alii, hanc LXX. Versionem ad fidem probatissimorum Codicum emendandi curam in se susceperint; aliorum sphalmata detegendo sua non viderunt, atque post summam illorum industriam, nec pauca nec levia posterioribus emendanda reliquerunt. Quod tamen à me dictum minime velim, ut alicujus erudito nomini aut debitæ laudi quicquam detraham. In tam difficili enim opere non excusandos tantum, sed & laudandos etiam existimo viros illos egregios, quotquot in reipublicæ, ut & ecclesiæ commodum, Codices omni pretio cariores inter se conferendo, aliquid præstiterint, aut præstare sedulo laboraverint, licet non ex omni parte id quod erat in votis perfecerint.

§. 8. Nihil sane optandum videtur magis, quam ut sacræ Scripturæ Textum incorruptum, aut saltem quam minime corruptum ac depravatum habeamus; utque ejus Interpretationem maxime fidam, omnium nimirum antiquissimam, ante controversias inter Judæos ac Christianos ortas factam, summa cum cura repurgatam ac restitutam, teneamus. Hunc unice scopum in hac Alexandrini Codicis Editione nobis præfigimus. Quid in hac re vero præstitum sit, scopusne attingatur necne, nostri non est dicere. At scopum si non attigerit, illi tamen quam proximus fuit Grabius; qui, hunc ut attingeret totum se impendens, præstitit plura, quam ante illum quisquam alius; longe plura, & meliora, si vixisset, nobis Deo favente daturus. Qui *consummatus* tamen *in brevi explevit tempora multa;* quod ipsius opera testantur, tam ea quæ ipse edidit, quam ea quæ edenda reliquit; at omnium maxime opus hoc desideratissimum, & longe præstantissimum,

mum, non tantum Theologiæ ſtudioſis, ſed Literatis omnibus cœleſtem ſapientiam & ſolidam eruditionem amantibus utiliſſimum. Cui nihil unquam à Magni ADAMANTII ætate comparandum vidit mundus. Neque adeo inde mirum eſt quod æmulos & obtrectatores uterque invenerit.

§. 9. Quatuor in Tomos opus hoc ab ipſo partitum eſt. Primus Octateuchum, ſecundus Hiſtorias, tertius Prophetas, quartus Pſalmos & ejusdem claſſis libros; omnes ex Alexandrino Codice, in Bibliotheca Regia ſervato, accuratiſſime & fideliſſime deſcriptos, & ex reliquiis Hexaplaris Editionis Origenianæ, & aliorum veterum exemplarium ope, emendatos ſuppletosque, continet. Quorum primum & ultimum ipſe edidit: ſecundum autem & tertium, Eccleſiæ Chriſtianæ & rei literariæ inſigni damno, à nobis, anno ætatis ejus quadrageſimo ſexto, ſeculi autem hujus labentis undecimo, multis flebilis, abreptus (ſeu potius *eductus de medio iniquitatis* Sap. 4. v. 14.) edendos teſtamenti ſui Curatoribus & Executoribus commendavit. Poſt decennium fere jam elapſum à quo ultimus editus erat Tomus, & innumera pæne hujus editionis impedimenta ac remoras, reſuſcitatum hoc Opus, multum diuque deſideratum, in lucem optatam, Deo (ut ſperamus) benedicente, nunc tandem prodit. Quin prætera etiam omnes Novi Fœderis libros, inter quos Clementis quoque Epiſtolæ binæ numerantur, ſecundum exemplar idem Alexandrinum diligentiſſime recognitos reliquit Vir Eruditiſſimus & Fideliſſimus. Adeo ut totum exemplar Alexandrinum accuratiſſime deſcriptum, & ope aliorum exemplarium vetuſtiſſimorum ſuppletum emendatumque, habuerit. Novum autem Teſtamentum cum eodem exemplari diligenter admodum collatum, aliorumque Codicum MSS. Scriptorumque Eccleſiaſticorum auxiliis fretus, induſtria & ſedulitate pæne incredibili, opus quaſi totius vitæ ſuæ, ſed ſplendidiſſimum, ſed utiliſſimum, immo immortale Opus, amicus ejus D. D. JOANNES MILLIUS, cum eruditiſſimis Prolegomenis, Chriſtiano orbi dicavit ac legavit. Duas vero S. Clementis Epiſtolas, ad fidem MS. Codicis Alexandrini, cum Editione JUNII tam à MILLIO quam à GRABIO collati, expreſſas ſumma itidem cura HENRICUS WOTTON Coll. S. Joh. Evang. A. M. poſtquam ſcilicet illas cum ipſo Apographo accurate de novo contulerat, nuperrime edidit, Notisque ſuis & Aliorum doctiſſimis illuſtravit. Tantam autem ſubtilitatem, criticamque ἀκρίβειαν, in Codice hoc deſcribendo ubique adhibuit, ut, manifeſtis Librarii mendis exceptis, aut peculiaribus quibusdam ſcribendi modis ab ipſo notatis, ne latum quidem unguem ab exemplaris ſui auctoritate diſcederet; ſed ipſum ſemper *ad literam*, quoad fieri potuit per orthographiam aut per librarii lapſus, perquam fideliter exprimeret. Unde cum de Romanis Editoribus apud Millium conqueſtus eſſet Grabius,

bius, & Sixtinam Editionem è MS. Codice parum fideliter esse expressam, pluribus exemplis demonstrasset: hæc subjungit, "Atqui ne „ idem in nostra Alexandrini Co- „ dicis Editione contingat, sed „ hæc, quoad ejus fieri potest, ex- „ acta sit atque accurata, non mo- „ do diligenter cavebo, ne ullum „ ei vitium inferam, verum etiam „ operam dabo, ut omne prope- „ modum, injuria temporum, vel „ hominum, sive Scribarum, sive „ Antiquariorum, uti vocari solent, „ ei jampridem illatum, è medio „ tollam. Prius ut devitetur, ne „ literam quidem mutabo, nisi „ moderna scribendi ratio id pror- „ sus exegerit. Quinimo & ille, perinde ac Millius quoque, Codicem sæpius relegendo, non tantum literam unamquamque, & lineolas superscriptas, sed literas etiam semiexesas, sive dimidiatas, observabat, nec non veterem Scripturam à recentiori distinguebat, accurate & subtiliter. Ad conjecturas vero ejus quod attinet, aut ad loca per ipsas emendata, nihil amplius dicendum esse existimamus, quam quod *conjecturæ* sint: neque aliter recipiendæ, aut sustinendæ, quam prout ratio pro iis militat. Ubi conjecturæ locus est, licitum est unicuique scilicet sensu suo abundare. At ubi Lectionem exemplarium auctoritas determinat, ibi conjecturis, aut hariolationibus, non est indulgendum. Propter hoc ergo maxime laudandus est Grabius, quicquid dicant Hariolatores moderni, vel Critici malevoli, quod tam improbum laborem huic operi indefessus impenderit, idque quod Romani Editores promiserunt tantum ipse præstiterit; rectissime Codicem ipsum vel *ad literam* exprimendo, & ne *latum quidem unguem* ab ejus auctoritate discedendo, *ne in iis quidem, quæ si minus mendo, certe suspicione mendi videbantur non carere;* nisi ubi ratio manifesta id omnino postulet; de qua etiam Lectorem suum diserte præmonitum esse voluit.

§. 10. Ac proinde certus esse potest Lector se verum ac genuinum, quoad fieri potest, antiquissimæ hujus Versionis textum, secundum exemplar ejus Alexandrinum, hoc est vetustissimum, fideliter expressum (supplendis tantummodo suppletis, mendisque emendatis) præ manibus habere. Qui diligenter enim Codicem ipsum MS. cum ejus Apographo Grabiano (unde liber hic absque variatione ulla impressus est) contulerunt, facta collatione veritatem hanc publice professi sunt. Hujus rei testes omni exceptione majores habemus, Virum Doctissimum HUMFREDUM WANLEY, Bibliothecæ Harleanæ Custodem, Antiquarium peritissimum, & in hoc studiorum genere versatissimum; perinde ac summum Græcæ Literaturæ decus ac ornamentum, celeberrimum POTTERUM, Episcopum Oxoniensem, quem Grabius affectu cultuque summo jam morti vicinus suo nomine salutari jussit, cuique S. Patris Clementis Alexandrini Opera ipsius manu passim notata, ut & collectanea quædam ad Patrem eundem spectantia, quasi ultimum amici-

Platonis gratia Biblia sacra in linguam Græcam translata, ante Alexandri tempora, affirmant, nisi etiam eadem versa Pythagoræ gratia velint, ante Persarum regnum, quod Aristobulus voluit.

§. 13. De secunda autem Græca Versione sub Ptolemæo Lagi filio, tot annis ante illam quæ facta est sub Philadelpho, nimirum Septuaginta aut circiter, quod dicunt, nullo omnino fundamento nititur. Dicit quidem Irenæus factam sub Ptolemæo Lagi, Clemens vel sub eo vel sub ejus filio, Anatolius sub utroque; ut apud Eusebium legimus. Sed omnes unam eandemque (Septuaginta scilicet Interpretum) Versionem intelligunt. Non ergo una sub Ptolemæo Lagi, alia sub Philadelpho LXIX. aut LXX. annis postea (ut nonnulli volunt) Versio facta est. Neque plura requiruntur ad ostendendam primæ Assertionis veritatem, nimirum, quod Versio veteris Testamenti à LXX. Interpretibus facta fuit omnium Prima; non autem Ptolemæo Philadelpho antiquior.

Propositio II. ***Hæc Versio ante septimum Philadelphi annum facta non fuit.***

§. 14. De Anno Originis ejus non est adhuc exploratum, utrum initio regni Ptolemæi Philadelphi, vivente Patre, facta fuerit, ut Vossius Pater primo in Historicis Græcis suspicatus est; quam tamen postea conjecturam suam vocat Petavius in Animadversionibus Epiphanianis, quem deinde secutus est Valesius in Eusebium, nec non Vossius ipse Filius: (Quæ Epocha & Irenæo, Clementi, Anatolio, Eusebioque magis congruere, & vulgari apud Doctos de Demetrio Phalereo objectioni videtur respondere.) An vero *septimo* Philadelphi anno facta fuerit, quem diserte nominat Epiphanius; quique narrationi Aristeæ (si fides illi ulla debeatur) magis est conformis; utpote quæ, sive Aristeæ, sive alius ea sit, Philadelpho soli omnia tribuit, & Arsinoen sororem tum Philadelphi uxorem esse tradit; an Anno fuerit denique ejusdem Philadelphi *trigesimo tertio*, ut Scaliger arguit ex Africano; sed neque opinor persuadet. Immo computus ille quem ex Africano affert Vir Doctissimus, omnino vitiosus est. In priore inquit parte Africanus conjicit hæc in Olympiadem CXXXII. hoc est, annum Philadelphi XXXIII. At illa Africani sunt ex Georgio Syncello per Scaligerum transcripta, neque integre, neque ordine. Nam quæ, Scaliger posteriori loco collocat, ea priori posuerat Syncellus; quæ scilicet ad Versionem LXX. viralem pertinent: quæ autem Scaliger priori loco statim post Pharum conditam ponit, ea ad finem posuerat Georgius hic; nihilque aliud dicit, quam quod Ptolemæus, comportatis undique libris (inter quos erat S Scriptura, de qua diximus) & extructa Bibliotheca, Olympiade CXXXII. moritur. Atque ita fraus Scaligerana, sive Ars Hypercritica, manifeste detegitur. Neque multo melius ei res successit, cum Ptolemæum hunc ex æmulatione Eumenis regis Perga-

Pergameni Bibliothecam instituisse ait, qui ipsius Ptolemæi anno XXIII°. regnum inivit. Melius multo Tertullianus, *cum studio bibliothecarum Pisistratum, ut opinor, æmularetur.* Apolog. c. 18. Quamvis enim Ptolemæus & Eumenes eodem tempore infinitum librorum numerum compararent, quod & Vitruvius & Galenus testari videntur; non tamen Eumenem præivisse Ptolemæo significat Vitruvius, quod vult Scaliger, sed potius contrarium, ut ex ipsius verbis patet, *tunc item Ptolomæus contenderat Alexandriæ comparare;* non *contenderet*, ut Scaliger legit sensu nullo. Neque Vitruvius Eumenem prius nominat, quasi præivisse Ptolemæo in eo opere indicaret: sed Ptolemæi potius mentionem facit, quod quæ postea dicturus erat ad ea pertineret. Imo vero neque Galenus, neque Vitruvius Eumenem nominat, sed ille Reges Pergami, hic Reges Attaliæ, inter quos ante Eumenem fuit Philetærus ὁ Θολίας. Nihil ergo Opinioni Scaligeranæ præsidii ab Eumene, multo minus ab Aristophane, à quo ex Vitruvio notat instructam fuisse Ptolemæi Bibliothecam, non à Demetrio Phalereo. Quam sententiam & alii avide amplectuntur, ipsius Vestigiis insistentes; quo narrationis sub Aristeæ nomine editæ fidem tollant, Veterumque de ea testimonia convellant sublevent que. Tradit quidem Vitruvius Ptolemæum Regem ex occasione judicii de plagio lati, Bibliothecæ Aristophanem præfecisse: at nullo modo eum primum ejus præfectum fuisse indicat; immo ibidem alios asserit fuisse, qui Bibliothecæ præfuerant. Nihil itaque hæc contra Demetrium faciunt: nihil etiam contra narrationis istius fidem, aut SS. Patrum, (Hieronymo Antiquiorum) authoritatem.

§. 15 Cum ergo nimis durum sit ætate Philadelphi prorsus negare Versionem Græcam fuisse factam, cumque sint tres Opiniones de anno regni ejus quo facta sit, quænam ex illis tribus verior nobis esse videatur, paucis declarabimus. Primo, sententia Jos. Scaligeri, cum Veterum omnium Scriptorum (Africano uno excepto) prorsus sit opposita, idque sine ulla evidenti ratione: cumque nullo alio fundamento ex historia nitatur, ut ostendimus, à nobis tanquam ficta & commentitia rejicitur. Secundo, sententia Ger. Vossii de primo vel secundo anno Ptolemæi, vivente adhuc Patre Ptolemæo Lagi, licet objectioni Scaligeri satisfacere videatur, quod ad Demetrium spectat, tamen cum multis quæ ab Aristea traduntur, quæque olim pro veris habita sunt à Judæis ipsis æque ac Christianis, convenire non potest, à nobis non admittitur. Et Anatolii verba, quibus maxime fidit ea sententia, putamus ipsa levi mutatione aliter esse legenda, scilicet, τοῖς τὰς ἱερὰς καὶ θείας Ἑβραίων ἑρμηνεύσασι γραφὰς Πτολεμαίῳ Φιλαδέλφῳ, ἢ (non καὶ, ut nunc legimus) τῷ τούτου πατρί. Confirmant hanc lectionem verba Clementis de eadem re: ἐπὶ βασιλέως Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, ἢ, ὥς τινες, ἐπὶ τοῦ Φιλαδέλφου ἐπικληθέντος. Et Irenæus, qui reliquis occasionem dedit hanc Versionem

ad

ad tempus Ptolemæi Lagi referendi, satis ostendit seipsum in supernominatione esse lapsum, dum eum ait Φιλοτιμούμενον τὴν ὑπ᾽ αὐτοῦ κατεσκευασμένην βιβλιοθήκην κοσμῆσαι τοῖς πάντων συγγράμμασι. At extructionem Bibliothecæ, & Φιλοτιμίαν illam omnes Ptolemæo filio tribuunt, patri nemo: utcunque, tam brevi tempore, in ipso initio regni Philadelphi, verum non videtur esse potuisse, quod narrat Aristeas, Demetrium Bibliothecæ præfectum plures quam XX. myriadas librorum in ea jam collocasse, priusquam literæ ad Eleazarum scriptæ sunt. Deinde fieri non potest, ut vera sit illa Eleazari Epistola, si tunc temporis scripta fuisse dicatur, quæ Arsinoes ut uxoris & sororis meminit. Neque verisimile est, tunc Heptstadium fuisse perfectum, cum Sostratus turrem initio regni Philadelphi extruxerit. Hæc & alia hujus conjecturæ levitatem demonstrant satis. Denique opus non erat ad tempora Ptolemæi Lagi confugere, ut objectioni Scaligeranæ de Demetrio ex solo Hermippi testimonio ante occurreretur, cum Isaacus Vossius priora Hermippi verba, ex Historiæ ipsius fide, falsissima esse ostenderit; unde nulla fides etiam sequentibus videtur adhibenda; de consilio Ptolemæo Lagi dato ut filio Eurydices potius quam Berenices regnum traderet: præsertim cum aliunde cognoscatur Demetrium non hoc, sed aliud potius consilium Patri dedisse, scilicet, ut nec hujus nec illius filio regnum traderet, sed sibi, dum viveret, conservaret. Ita enim Heraclides in epitome Sotionis Successionum Demetrium dixisse teste Laertio tradit. Ἂν ἄλλῳ δῷς, σὺ οὐχ ἕξεις. Non potuit itaque Ptolemæo tunc temporis consilium dare ut Eurydices filio regnum traderet. Quod quidem consilium (cum nihil odii in Ptolemæum Philadelphum contineret) & quicquid offensæ inde oriretur, aut facile biennio quo Ptolemæus Lagi supererat deleri potuit, aut ex amore literarum, & ambitione nobili condendi Bibliothecam condonari; cum nemo mortalium eo tempore plus Demetrio conferre potuit, qui & Oratorum, & Philosophorum, & Grammaticorum tum Princeps extitit, & summam apud Athenas, literarum domicilium, authoritatem obtinuit. Hæc autem de Demetrio Versionis hujus motore ac impulsore satis. Quæ à doctis Versionis & Narrationis hujus impugnatoribus æque examinanda proponimus. Nulla itaque ratio nos cogit Aristeam hic relinquere, sive verum sive fictum narratoris nomen hoc sit: & ad biennium quo duo Ptolemæi simul regnârunt confugere. Quare secunda sententia non placet.

§. 16. Itaque amplectimur sententiam Epiphanii, qui solus, opinor, ex Veteribus anni meminit. Ἀπὸ δὲ ἑβδόμου ἔτους Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, ἐφ᾽ οὗ τῷ αὐτῷ ἔτει οἱ Ἑβδομήκοντα Δύο ἑρμήνευσαν, μέχρι Κλεοπάτρας διακόσια τεσσαράκοντα ἐννέα. §. 12. de Mens. & Pond. Huic autem anno, quem sine dubio Epiphanius ex antiquiori aliquo Historico hausit, omnia mihi videntur optime convenire. Eleazarus Pontifex ita Pto-

lemæum ſalutat: Αὐτός τε ἔῤῥωσο, καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρσινόη ἡ ἀδελφή. Et in eadem epiſtola: Εὐθέως οὖν προσηγάγομεν ὑπὲρ σοῦ θυσίας, καὶ τῆς ἀδελφῆς. Fuit itaque Arſinoe ſoror-uxor Ptolemæi cum LXX. viri Biblia tranſtulerunt. Erat autem illa uxor Lyſimachi, cum moreretur Ptolemæus Lagi: illo ergo Ptolemæo vivo fieri non potuit LXX. viralis Verſio. Poſt tres annos, mortuus eſt Lyſimachus, & ſtatim Arſinoe Ptolemæo Cerauno nupta eſt. Periit Ptolemæus Ceraunus intra anni ſpatium, & eadem Arſinoe poſt mortem Cerauni nupta eſt fratri ſuo Philadelpho. Septimo ergo anno Philadelphi uxor ipſius fuit Arſinoe, ut indicat Eleazarus in Epiſtola. Omnia itaque, ſi hunc annum ſtatuamus, optime cum Ariſteæ hiſtoria, & cum antiqua traditione, conveniunt.

§. 17. Neque ullius ponderis ſunt quæ in notis ad Euſebium objecit Valeſius, ut oſtenderet Ariſteæ librum fuiſſe à Judæis confictum. Quod, ſcilicet, prima Epiſtola Demetrii affert teſtimonium Hecatæi Abderitæ tanquam veteris Scriptoris, qui ipſo Demetrio non fuit antiquior. Illud enim de vetuſto Scriptore figmentum eſt Valeſii; eum enim Demetrius tantum ſimpliciter nominat. 2°. de Hepſtadio autem quod ait poſt Philadelphi tempora ædificatum, idque ſe notaſſe in Commentariis ad Ammianum Marcellinum, omnino nihili eſt. Quod enim Ammianus aſſerit factum ſub Cleopatra, falſum eſt, fatente Valeſio; de poſterioribus regibus quod dicit, nulla authoritate nititur: & quod omnino obſervandum, Ammianus ſimul Hepſtadium factum fuiſſe & Pharum à Soſtrato conditam: at ſine ullo dubio initio regni Philadelphi Pharum condidit Soſtratus. Nulla igitur nos hinc urget neceſſitas, ut vel narrationem ſub Ariſteæ nomine editam à Judæo quopiam confictam eſſe credamus: vel ut Verſionem hanc, contra narrationis iſtius fidem, rerumque geſtarum ſeriem, ante eum annum quando uxor Philadelphi Arſinoe erat, aut quando Hepſtadium ædificatum & Pharus condita erant, aut denique quando Demetrius Phalereus Bibliothecæ Alexandrinæ præſidebat, factam eſſe ſtatuamus. At ſeptimo ipſius regni anno Arſinoem ejus uxorem, Phalereum Bibliothecarium, Hecatæum Abderitam Scriptorem (contemporaneum, ſi non antiquiorem) Hepſtadium extructum, Pharumque conditam fuiſſe, haud pauca ſunt quæ nobis ſuadent. Quæ ſi vera ſint, ut vera eſſe videntur, narratio Ariſteæ rei veritati, in aliquibus ſaltem, magis erit conformis, atque Interpretatio etiam hæc honoribus illis ſummis quos tam Synagoga Judaica, quam Eccleſia Chriſtiana (ut mox oſtendemus) per multa ſecula ei præſtiterunt, magis digna haberi merebitur, quam eruditorum pars magna hodie opinatur. Utut ſit, argumenta hactenus à Viris Doctis adducta haud tanti ponderis eſſe videntur, ut ſufficiant, vel hanc ad ultimum Philadelphi annum cum Scaligero referre, vel ad primum aut ſecundum cum Petavio reducere, vel

nullo modo computum hunc Epiphanianum labefactare, qui non solum Historici unius auctoritate nititur, sed summa etiam rerum narratarum concordia comprobatur & constabilitur. Neque plura opinor requiruntur ad ostendendam temerariam illorum vanitatem, qui novitatis studio correpti nihil certi in historia nobis hac de re relinquere tam strenue laborant: atque ad monstrandam secundæ hujus assertionis veritatem, de vera Versionis Veteris Testamenti Græcæ origine, & de tempore quo facta fuit, sc. circa annum Philadelphi VII. Olympiad. CXXV. & ante Christum natum anno CCLXXXVII.

Propositio III. *Hæc Versio diu fuit sola.*

§. 18. Quam diu hæc Versio Ptolemaica, sive Alexandrina, in usu sola fuit, omnino considerationе dignum. Utrum vero ejus origo vel ab initio regni Philadelphi, vel ab anno ejus septimo, vel ab alio quovis, usque ad annum vitæ & regni sui ultimum, sive tricesimum tertium, inter viros doctos acriter disceptatum est. Verum ad rem nostram non tam pertinet quo anno Versio inceperit, dum sub Philadelpho factam fuisse constat; quam quo tempore sola esse desiit, sive alia præter eam facta est: Primus autem qui Vetus Testamentum Græce post Versionem LXX. vertit, fuit Aquila; qui & Onkelos à nonnullis vocatur, unum enim idemque utriusque nomen est. Vixit autem ille sub Adriano Cæsare, & imperii ejus anno duodecimo versionem fecit. Duravit itaque sola LXX. viralis Versio, per annos circiter quadringentos. Neque vero tam annorum numerus, quam temporum insignis dignitas consideranda. Quo tempore & Judæi innumerabiles, per imperii Græci fines ubique dispersi, hac Versione utebantur: doctissimi viri, ex populo tum Dei, eam, tanquam maximæ authoritatis esset, usurpabant; nempe Ezechiel Poeta, Aristobulus, Eupolemus, Philo, Josephus, & reliqui. Quod omnibus autem Græce loquentibus Judæis gratum & acceptum hoc opus fuerit, ex Philone constat, qui festum annuum ob id institutum tradit. Quodque reliquis etiam Judæis, ipsis etiam Hierosolymitanis, gratum idem opus fuit, colligi potest ex Josepho, qui id impense laudat, & Aristeæ authoritatem tribuit. Insignis illa Dei providentia, qua opus hoc effectum est, à sanctis Patribus semper maximi habita est. Prophetatum est quidem (dicit Irenæus, cum quo consentiunt & reliqui) priusquam in Babylonem fieret populi transmigratio, id est, antequam Medi & Persæ acciperent principatum: interpretatum vero in Græco ab ipsis Judæis multum ante tempora adventus Domini nostri, *ut nulla relinquatur suspicio, ne forte morem nobis gerentes Judæi hæc ita sint interpretati.*

§. 19. Sed quod majus est, hoc tempore quo tanta authoritas LXX. Interpretibus erat attributa, vixit CHRISTUS ipse, Apostoli, Apostolorum Successores. Apostoli qui & Hebraice & Græce loqui nove-

noverant, cum Græce ſcriberent hac interpretatione uſi ſunt: Succeſſores Apoſtolorum & Suppares, qui Græce tantum loquebantur, ſola hac verſione utebantur: qui Latine, hujus Latina interpretatione. Hujus authoritate freti Helleniſtas & Σεβομένυς ad Chriſtianam fidem convertebant. S. Barnabas, opinor, ut & S. Paulus, & Hebræo & Græco Codice utebatur; S. autem Clemens hujus Diſcipulus Græco tantum, cujus Verſionis plurimas pericopas una nobis epiſtola conſervavit. Reliqui Græci Patres Latinique Græca ſola utebantur, aut ejus Verſione Latina.

Propoſitio IV. *Hujus Verſionis, quæ ἡ Κοινὴ vocabatur, ſumma fuit in Eccleſia Primitiva Authoritas.*

§. 20. Qui enim ad fidem Chriſtianam ſunt converſi, vel Hebraice tantum loquebantur, qui fuere oppido pauci; vel Hebraice & Græce, qui plures; vel Græce tantum, qui fuere ſane permulti: hi autem Verſionem Græcam quæ tunc una fuit, tanquam Verbum Dei, ſine ulla hæſitatione, ſine ulla ad fontes Hebræos appellatione, amplectebantur: Vel denique nec Hebraice nec Græce omnino, vel parum, noverant, ſed Latine tantum, & Latina Interpretatione utebantur, non ex Hebræo Fonte tranſlata, non cum ea comparata, ſed ex LXX. virali Verſione tantum derivata, quam ab interventu Spiritus ſancti fuiſſe factam omnes arbitrabantur. Nota eſt Juſtini Martyris ſententia, qui Hiſtoriam Traductionis tanta cum veneratione tradit, & Judæos acriter objurgat, οἵ τινες τολμῶσι λέγειν τὴν ἐξήγησιν, ἣν ἐξηγήσαντο οἱ Ἑβδομήκοντα πρεσβύτεροι παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεῖ γινόμενοι, μὴ εἶναι ἔν τισιν ἀληθῆ. Audaciam Judæorum ſui temporis notat, qui putarunt eam verſionem in aliquibus veritatem non attigiſſe. Cui conſentit Irenæus, tertio adverſus Hæreſes Libro Cap. 25. hæc habens, „ Firma eſt autem, & non „ ficta, & ſola vera quæ ſecun„ dum nos eſt, Fides, manifeſtam „ oſtenſionem habens ex his Scrip„ turis quæ interpretatæ ſunt illo „ modo quo prædiximus; & Ec„ cleſiæ annunciatio, ſine interpo„ latione. Etenim Apoſtoli cum „ ſint his omnibus vetuſtiores, con„ ſonant prædictæ interpretationi, „ & Interpretatio conſonat Apoſto„ lorum traditioni. Etenim PE„ TRUS, & JOANNES, & „ MATTHÆUS, & PAU„ LUS, & reliqui deinceps, & „ horum ſectatores, prophetica „ omnia ita annunciaverunt quem„ admodum Seniorum interpreta„ tio continet.

§. 21. Quod non tantum hi duo Teſtes confirmant, ſed alii quamplurimi fide digniſſimi, ſicut omnibus fere notum eſt: Quod non hic aut alter aſſerit: ſed univerſus Patrum venerabilis conſeſſus, uno Hieronymo excepto, conclamat. Imo vel ipſe Hieronymus hoc quoque confitetur: & Interpretationem hanc ab Apoſtolis probatam coactus pronunciat. „ Non quæ„ ro, inquit, quid Aquila, quid „ Symmachus ſapiant: quare Theo-

„ dotion inter novos & veteres „ medius incedat. Sit illa *vera In-* „ *terpretatio* quam Apoſtoli proba- „ verunt. Unde autem hujus Verſionis ab Apoſtolis probatæ depretiatio, ut ita dicam, ſive deſpectio, tandem orta ſit, nunc reſtat inquirendum.

Propoſitio V. *Prima hujus Verſionis Depretiatio orta eſt non aliunde, quam ex odio Chriſtiani nominis.*

§. 22. Hujus Aſſertionis Veritas petitur, primo, à ſecundæ Verſionis Authore; deinde à Feſti Judaici in Jejunium mutatione, 3°. ex moribus Judæorum. Hoc oſtenditur 1°. ex Aquila. Erat autem ille Judæus, ſive Proſelyta contentioſus, inquit Hieronymus; qui primo Chriſtianam religionem amplexus, teſte Epiphanio, & mox ab Eccleſia ejectus, ad Judaicam Synagogam tranſiit, & circumciſus eſt. Ubi linguam Hebraicam edoctus, interpretatus eſt Vetus Teſtamentum, ut Verſioni LXX. virali contradiceret, & loca ad Meſſiam ſpectantia ex Chriſtiani nominis odio obſcuraret, ſeu potius aliter ederet. Hic Aquilæ, hic Symmachi, & Theodotionis Scopus: qui etiam S. Hieronymo fatente, *multa myſteria Salvatoris ſubdola interpretatione celarunt.* Nihil ergo certius quam ſecundam Verſionem, ex odio Chriſtiani nominis, à Judæo: reliquas autem, ex odio Eccleſiæ Catholicæ, à Judaizantibus Hæreticis, ut loquitur Hieronymus, fuiſſe confectas. Quapropter *vere impudorati* (h. e. absque omni pudore, ſive *impudentiſſimi* homines) & audaces, ait ſanctus Martyr Irenæus, oſtenduntur, qui nunc volunt ALITER interpretationes facere, quando ab ipſis Scripturis arguantur à nobis, & in fidem adventus Filii Dei concludantur.

§. 23. 2°. Idem oſtenditur ex mutatione Feſti, quod priores Judæi ob Verſionem Græcam LXX. viralem celebrabant. Illud enim in Jejunium, ſeu Angariam, à poſterioribus Judæis eſt mutatum. Octavo enim die Tebeth notatum eſt in Calendario Judæorum hodierno Jejunium ob ſcriptam legem Græce diebus Ptolomæi Regis. Et Judæi ipſi, hujus Jejunii rationem dum reddere conantur, tam varia produnt, & tam à ſe diſſentiunt, ut cauſam aliquam ſubeſſe, quæ nominari non debeat, aperte oſtendant. At expreſſe tradit Philo Judæus ſuo tempore, vel poſt Aſcenſum Chriſti, eum diem, pro Feſto ſemper adhuc celebratum fuiſſe. Διὸ καὶ μέχρι νῦν (inquit enim) ἀνὰ πᾶν ἔτος ἑορτὴ καὶ πανήγυρις ἄγεται κατὰ τὴν Φάρον νῆσον. Lib. 2. de Vita Moſis. Ob eam quidem cauſam usque ad ætatem Philonis, ſolennis & feſtiva celebritas obſervata eſt: quæ poſtea degeneravit εἰς τὴν ἀγγαρείαν, in angariam, ſive officium coactum & lugubre.

§. 24. 3°. Oſtenditur ex Moribus Judæorum. Recogitemus quid Irenæus de ſui temporis Judæorum moribus ſenſerit. Qui quidem (*Judæi*) ſi cognoviſſent nos (*Chriſtianos*) futuros, & uſuros his teſtimoniis,

moniis, quæ ſunt ex Scripturis, nunquam dubitaſſent ipſi comburere Scripturas. Lib. 3. cap. 24. Cujus ratio hæc redditur, quia Scripturæ hæ reliquos omnes manifeſtant participare vitæ, & eos qui gloriantur Domum ſe eſſe Jacob & populum Iſrael, exhæreditari oſtendunt à gratia Dei. Quanti autem hæc apud eos valeat ratio, nemo negare poteſt. Atque hujus malignitatis Judaicæ exemplum idem Pater ab illuſtri apud Iſaiam Vaticinio de *Partu Virginis*, perinde ac alterum hoc de *Vocatione Gentium*, adducit. Legimus enim C. VII. v. 14. הנה העלמה הרה quod veriſſime tranſtulerunt LXX. Ἰδοὺ ἡ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ἐν γαστρὶ λήψεται· at Aquila ex odio Chriſtiani nominis, mala fide, ſubſtituit ἡ νεᾶνις, nullo ſane admirationis ſigno præfixo egens. Unde hæc habet ſanctus Pater: *Deus igitur Homo factus eſt; & ipſe Dominus* (ſc. יהוה) *ſalvabit nos, ipſe dans VIRGINI* Signum. *Non ergo vera eſt quorundam Interpretatio, qui ita audent interpretari Scripturam*, ecce Adoleſcentula [νεᾶνις] in ventre habebit, & pariet filium: *quemadmodum & Theodotion Epheſius eſt interpretatus, & Aquila Ponticus, utrique Judæi Proſelytæ, quos ſectati Ebionæi ex Joſeph generatum eum dicunt, tantum diſpoſitionem* [οἰκονομίαν] *Dei diſſolventes, quantum ad ipſos eſt, fruſtrantes Prophetarum teſtimonium, quod operatus eſt Deus.* Tryphonem etiam Judæum in colloquio ſuo acriter redarguit Juſtinus, quod Judæi multa teſtimonia manifeſta de Chriſto ex libris ſacris aut ſuſtulerint, aut corruperint. Prætereque hos, Tertullianum, Origenem, Athanaſium, Euſebium, Chryſoſtomum, Euthymium, Theophylactum, aliosque Veteres, magnæque in Eccleſia auctoritatis Viros, conſentientes habemus. At quæ aut qualia pro hac criminatione, vel ſuſpicione, argumenta habuerint doctores illi Chriſtiani, aut nunc etiam habeant quidam Critici haud contemnendi, ea Viris Doctis omnia æqua lance trutinanda linquimus. Non opus enim eſt ut illorum aſſertionis probationi, quod & ab aliis prolixe factum eſſe novimus, inſiſtamus. Hoc nobis unum ſufficit, quod quicunque vel Hieronymi ſolius ſuper Geneſin Quæſtiones diligenter examinaverit, obſervante etiam Mariano Victorio ipſius Editore, is quot quantique errores, vel variationes, in Hebræa lingua ex punctis literarumque ſimilitudinibus oriri poſſint, facile cognoſcet: inveniet que *ſæpe nunc in Hebræo non eſſe lectionem, quam ille* [Hieronymus] *tunc habuiſſe profitetur.* Quam facili autem negotio Judæi Codices ſuos, modo vellent, leviculа admodum mutatione ſubintroducta, ad mentem ipſorum magis conformare, per aliquot poſt Chriſtum ſecula, potuerint, ipſis Judæis teſtibus, à Viris citra controverſiam doctiſſimis demonſtratum eſt. Atque ex moribus igitur Judæorum, de quibus nullum eſt dubium, ex Feſti quoque Judaici propter hanc Verſionem inſtituti in Jejunium mutatione, & ex aliarum Verſionum Græcarum origine, haud inique concludere poſſumus *primam* hujus Interpretationis depretiationem, quæ poſt Evangelii prædicationem apud

Judæos invaluit, non aliunde ortam esse quam ex odio Christiani nominis. Quod erat probandum. Ad aliam depretiationis causam, eamque solidiorem, nunc properamus.

Propositio VI. *Depretiatio Versionis LXX. viralis secunda ex ipsius puritate deperditâ fuit.*

§. 25. *Secundam Depretiationem* eam appello, qua minoris authoritatis facta est non tantum apud hostes Christiani nominis Judæos, aut hostes Ecclesiæ, scilicet Hæreticos; sed etiam apud ipsos Christianos, eosque Catholicos, & Ecclesiæ Doctores. Eam autem Depretiationem ortam esse contendo non ex mala fide aut imperitia LXX. Interpretum; sed ex corruptione Versionis, quæ paulatim facta est. Per Quadringentos annos duraverat sola; sed cum inter Judæos Ἑλληνίζοντας frequenter transcrib[illegible]r, cumque apud Judæos malevolos aliquando corrumperetur, per ducentos circiter annos cum Versionibus Aquilæ, Symmachi, Theodorionis reliquis collata & commixta fuit: & tandem ab Hieronymo Authoritas ejus multum diminuta est; idque tantum propter corruptiones per tot annos factas. Si Septuaginta Interpretum pura, inquit, & *ut ab eis in Græcum versa est* editio permaneret, superflue me, Chromati - - impelleres, ut Hebræa tibi volumina Latino Sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupaverat, & nascentis Ecclesiæ roboraverat fidem, justum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc vero cum pro varietate regionum diversa ferantur Exemplaria, & *germana illa antiquaque Translatio* corrupta sit atque violata, nostri arbitrii putas, aut à pluribus judicare quid verum sit, aut novum opus in veteri opere cudere, illudentibusque Judæis, cornicum, ut dicitur, oculos configere. *Præfat. in Paralip. ad Chromatium.* Multa Grabius de Vitiis huic Versioni, non tantum ante Origenis, sed ipsius etiam Servatoris nostri tempora, illatis, deque istorum occasionibus atque causis habet, quæ digna sunt ut ad examen revocentur. Hæc illi hujus Editionis origo, hæc tanti Operis ab ipso suscepti causa, hæc tantæ in ipsum invidiæ occasio extitit. Atque hæc quidem historicè dictá sunt de Versione LXX. prout olim se habuit; ut facta, ut pura, ut magni æstimata, ut minoris habita, ut denique corrupta. Quæ jam dicenda restant, ad præsentem ipsius statum pertinent, & cum Hebræo Codice à Masorethis derivato collationem; quæ non nisi ex Christiana prudentia tractanda sunt.

Propositio VII. *Non est LXX. Interpretum Versio, ut nunc se habet, ad præjudicium Textûs Hebraici prædicanda.*

§. 26. Agnoscimus enim eam hoc tempore puram non existere: agnoscimus varietates aliquas (ut fieri solet) in eam irrepsisse, etiam priusquam à Christianis arrepta, tot sibi hostes ex Hebræis excitavit: contendimus Judæos, ex confessione

sione Veterum Patrum, aliquam illi labem affixisse; fatemur stupendam Origenis diligentiam in Hexaplis & Octaplis reddidisse adhuc contaminatiorem; denique largimur, exemplaria Vetera, quæ habemus, non bene inter se consentire: quibus in confesso positis æquum esse censere non possumus, ut Hebræus Textus ad eos Codices semper reformetur, aut ex qualibet cum eis discrepantia varias in Hebræo lectiones comminiscamur, cum multa interim observari diligenti examine possint, quibus permoti & lectionem Hebræam & versionem Græcam retinere non tantum possimus, sed & debeamus.

§. 27. Non sunt enim diversæ lectiones ubique in Hebræo Textu statim excogitandæ, quod LXX. Interpretes aliter legisse videantur: sed potius considerandum est, an illa Versio cum hodierna Lectione conciliari ullo modo possit. Cujus prudentiæ specimen nobis dedit doctissimus Pocockius; postque illum Pearsonus Cestriensis, aliique Viri Prudentes ac sobrie Docti. Exempli gratia, Legimus 1. Reg. IV. vers. 19. ותכרע ותלד quod LXX. videntur transtulisse ὤκλασεν καὶ ἔτεκεν, ut Grabius recte restituit, licet librarius per errorem scripserit ἔκλαυσεν· Legimus Cap. XIII. v. 6. בחוחים quod LXX. transtulerunt ἐν ταῖς μάνδραις recte, licet Versionem istam reprehenderit, quasi Interpretes non bene intellexerint Hebrææ Vocis significationem. At fallitur hic Vir Doctissimus; cum Vox Hebræa Spinas Montium, seu rupes peracutas, in quas tanquam in loca abdita & tutiora persecutionis tempore homines se recipiebant, significet; cum vox μάνδρα, ei respondens, ut Cl. Bosius vere observat, non tantum *gregem pecorum*, ut contendit Capellus, sed *speluncam* etiam quamvis, & *spinetum* montanum, denotet; sicuti etiam Codex noster Alexandrinus Jud. VI. v. 2. habet μάνδρας, speluncas; ubi & contra Romanam cum Editionibus Alexandrina & Complutensi consentit, quod est observandum. Legimus Jer. XXXI. v. 32. ואנכי בעלתי בם LXX. transtulerunt, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, ut & S. Paulus Heb. VIII. v. 9. Hieronymus autem, neglecta Interpretatione LXX. & Apostoli, *Et ego dominatus sum eorum.* LXX. legerunt, inquit Capellus, געלתי *fastidivi*; quæ lectio videtur esse melior. Ita ille. Interpretatio sane certissime melior; sed lectio non est necessaria. Vox בעל enim cum ב constructa, observantibus Judæis in malam partem sæpe sumitur: & eadem vox etiam adhuc apud Arabas, & *fastidire* & *nauseare* significat: & בעלתי itaque legerunt LXX. & recte transtulerunt ἠμέλησα· & Masoretharum sana Lectio est. Legimus quoque Isa. XXVIII. v. 16. לא יחיש, LXX. οὐ καταισχυνθήσεται, ut & St. Paulus Rom. IX. v. 33. Verissima ergo est Interpretatio LXX. viralis. Sed non ideo illi לא יבוש legerunt; sed potius dicendum τὸ יחיש eam tunc significationem apud Hebræos habuisse. Quod ideo verosimillimum, quia etiamnum apud Arabas, observante Pocockio, eandem

dem habet. Quam plurima istiusmodi exempla tam in libris Historicis quam Propheticis extant. Ac proinde Versio hæc non est tantopere prædicanda, ut à quibusdam fit, ad præjudicium Textus Hebraici, quemadmodum nunc à Masoretharum industria nobis traditus est.

Propositio VIII. *Non est Masorethica Lectio ut nunc se habet, ad præjudicium LXX. viralis Interpretationis, & Ecclesiæ Primitivæ, mordicus ubique defendenda.*

§. 28. Ratio hujus Assertionis est, quia facillimum fuit, ut tractu temporis aut verba, aut literæ, aut apices in Textu mutarentur; ubi autem mutatio, quod primum rectum est, quod posterius minus rectum. At Interpretatio LXX. facta est intra centum annos, ex quo consignatus Canon Veteris Testamenti, & ab Esdra traditus; Masorethica vero diligentia, qua nunc Textum Hebraicum habemus stabilitum, mille circiter annis post Esdram tandem accessit. Per nongentorum pæne annorum Spatia si quid humanitus ei Textui adhæsit, antiquissimæ Lectioni præjudicare non potest.

§. 29. In Codicibus Hebræis multa quidem legi Hieronymus professus est, quæ in Græcis non habentur; cujus rei quinque testimonia profert, in præjudicium LXX. Versionis, sed opinor sine causa. Primum est Matth. II. v. ult. ὅτι Ναζαραῖος κληθήσεται· Hæc verba, inquit, in Hebræo habentur, in Græcis non habentur. At hoc verum non est. In Græcis quidem non habentur; sed nec in Hebræis: non in Codice quo nunc utimur, non in eo quo usus est Hieronymus; ipse enim transtulit, *& flos de radice*: quid autem hæc ad Ναζαραῖος κληθήσεται? Secundum est Jo. VII. *flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.* Neque hoc verum. In Græcis quidem non habentur; opinor nec in Hebræis. Certe Hieronymus sibi cavit; neque etiam locum nominavit. Tertium est 1. Corinth. II. v. 9. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis qui diligunt illum.* In Hebræo hæc habentur, in Græco non habentur. Immo in neutro habentur quemadmodum ab Apostolo proferuntur; saltem hodiernus Textus ad verba S. Pauli nihilo propius accedit. Quartum est Jo. XIX. v. 37. *Viderunt in quem transfixerunt.* In Hebræo est, in Græcis non est, Respondeo, in Codicibus aliquibus repetitur εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, in aliquibus εἰς ὃν ἐξωρχήσαντο, in aliquibus utrumque. In aliquibus etiam σὺν ᾧ ἐξεκέντησαν, in Codice vero Romano ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο· Ante Hieronymum nemo legit apud LXX. ἐξωρχήσαντο vel κατωρχήσαντο, omnes legerunt ἐξεκέντησαν· Ita Codex noster Alexandrinus; ita legit & Justinus in Apologia sua ad Imperatorem Antoninum. Ultimum est Matt. II. v. 15. *Ex Ægypto vocavi filium meum.* In Hebræo ita scribitur Oseæ c. XI. v. 1. apud LXX. nusquam. Ita ille. Immo vero cum LXX. Codices corruptos fuisse ipse fateatur, omnino statuendum

tuendum videtur illos ſcripſiſſe non τὰ τέκνα, ſed τὸ τέκνον αὐτοῦ· Atque ita illa quinque loca, quæ tam ſæpe, tamque animoſe Hieronymus adverſus Lectionem LXX. profert, plane nihili ſunt. Si ergo Textus Hebræus, ut Hieronymi ætate ſe habuit, non recte allegatus eſt in præjudicium LXX. viralis Verſionis; multo minus idem, ut nunc ſe habet, in eum finem allegandus eſt. Quod erat probandum.

Propoſitio IX. *Priusquam quicquam poſitivi ſtatuatur in hac collatione Textuum, de Hebræi Græcique Textus ſinceritate, & de genuina LXX. Verſione, conſulendi ſunt Codices Hebræi MSS. & adornanda eſt Editio τῶν ό· quam fieri poteſt maxime pura.*

§. 30. Rationem prioris partis hanc aſſigno; Plurimi ſane ſunt in Bibliothecis Codices MSS. ſatis Veteres, inter quos præcipue recenſendi ſunt Codices Hebræo-Samaritani, ſive Hebræi charactere Aſſyrio ſive Samaritico ſcripti; qui ſi conſulerentur, appareret in quibus locis omnes conſentiunt, in quibus alii ab aliis diſcrepant: ex omnium conſenſu ſtabiliretur præſens Lectio; ex diſcrepantia occaſio daretur eam lectionem, quæ antiquior fuit, præferendi. Idque tum ante, tum poſt diligentiam Maſorethicam. Ante enim curam Maſoretharum varias apud Judæos lectiones fuiſſe ex ipſorum Scriptis ſcimus. Quæ cum ab aliis diligenter obſervatæ ſint, nos eas brevitatis gratia præterimus. Poſt Maſorethas variationes aliquas etiam ortas, aut ſaltem conſervatas, mihi dubium non eſt: Et nulla ratio vel fingi poteſt, ubi variæ Lectiones etiam poſt Maſorethas adhuc comparent, quare uni libro adhæreamus, alterum reſpuamus, ſine ullo judicio, ideo tantum quia hodierni Judæi ita ſcribunt. Exemplum hujus rei hoc præbeo, 2. Paralip. X. v. 14. in Textu Maſoretico אבי הכביד, i. e. pater meus aggravavit, hodie vulgo legimus: at in aliquibus Codicibus MSS. iisque vetuſtioribus una voce אכביד ſcribitur; & quod majus eſt, veteri Editione Complutenſi ita etiam exaratur. Immo etiam Kimchius ita legebat: & locutionem eſſe defectivam notat, & veterem modum ſupplendi defectum locutionis indicat. Verum jam tamen alii omnes impreſſi Codices legunt duobus vocabulis, etiam Antverpienſis. Quum ergo & ante Maſorethas multæ ſint in Textu Hebræo variæ Lectiones annotatæ; quumque etiam poſt eos dubitandum non ſit, quin aliæ adhuc annotari poſſint; quis quæſo negare poteſt optimum factum eſſe, ut omnes Veteres Codices Hebræi, & Hebræo-Samaritani, inter ſe conferantur, eorumque tam differentiæ quam conſonantiæ notentur? Quod opus utinam aliquando doctiſſimus Vir THOMAS MANGEY, qui optime poteſt, ſuſciperet, perficeret, ederetque.

§. 31. Quod ad LXX. Interpretum Verſionem attinet, certum eſt Exemplaria Complutenſe, Aldinum, Romanum, Alexandrinum noſtrum, ſive Regium, in quam pluri-

plurimis locis discrepare, superesse etiam alios Codices aliquarum S. Scripturæ partium satis antiquos, quos aliqui ante Grabium inter se contulerunt, sed labore nimis perfunctorio. Optimè ergo fecerit, qui majore cum diligentia Codices MSS. contulerit; qui eos omnes cum SS. Patribus, iis præsertim qui antequam Origenis Tetrapla, Hexapla & Octapla obtinebant scripsere, examinaverit, & denique qui eadem comparaverit cum iis quæ à Philone & Josepho scripta sunt, & cum expositionibus iis, quæ apud Stephanum Lexicographum Scripturarium, Hesychium & Suidam inveniuntur. Quod opus summa cura perfecisset Grabius, si paulo diutius vixisset.

§. 32. Ex horum opere non alterutro, sed utroque, quæ esset vera discrepantia inter Hebræos & Græcos Codices tandem perspiceretur: atque ita Controversia, quæ hoc seculo tam acriter agitatur, facile & tuto componi posset. Ita Hebræo Textui suus honos constaret, LXX. Versioni sua authoritas redderetur, Scripta Apostolica ab omni objectione liberarentur, Ecclesia Primitiva vindicaretur, & sola Authentica Tridentina Translatio, Veteris Vulgatæ Italicæ restitutione, αὐθεντίαν suam amitteret.

Propositio X. *Veritas Hebraica à Versione hac, & præsertim ab Exemplari ejus Alexandrino, nunc edito, melius sæpe, quam vel ab ipsa Masorethica lectione, dignosci & distingui potest.*

§. 33. Quamvis ad præjudicium Textus Hebraici, quemadmodum nunc à Masoretharum industria nobis traditus est, hanc LXX. Versionem, quemadmodum nunc se habet, sive in Romano, sive in Alexandrino, sive in alio quovis Codice, prædicare non sit æquum; haud paucis tamen in locis veram Hebraicam Lectionem dignoscere, ac distinguere, melius à præsentibus LXX. Interpretationis Codicibus, ac præsertim ab Alexandrino, quam à Codicibus Masorethicis, nos posse constat. Quippe agnoscit Hieronymus, & Evangelistas, & Dominum quoque nostrum, nec non & Apostolum Paulum, multa quasi de Veteri Testamento proferre quæ in nostris, sc. Hebræis, Codicibus non habentur. *Ex quo perspicuum est*, inquit, *illa MAGIS VERA esse Exemplaria, quæ cum Novi Testamenti autoritate concordant.* Hæc Stridonensis ille Pater. Proinde in omnibus illis locis, ubi Versio hæc *cum Novi Testamenti autoritate concordat*, cum tamen in Bibliis Masorethicis hodie non inveniantur omnino, aut aliter prorsus inveniantur, ad veram & antiquam Textus Hebraici lectionem, per Versionem hanc antiquissimam, sic concordantem, sic approbatam, melius quam per recentem Masoretharum Criticam, perveniendum esse statuimus. Accedit ad hoc quoque, quod multa inveniantur apud Josephum, quem Hebræos Codices non consuluisse absurdum esset cogitare, quæ illum alia Exemplaria tunc vidisse, quam ea quæ nobis Critici isti tradiderunt,

diderunt, monſtrant. Cum igitur *magis vera* antiquis illis temporibus certiſſime fuerint Exemplaria Hebræa, quibus uſum eſſe Joſephum ratio nos ſuadet, quam quæ Judæorum autoritas Chriſtianis nobis hodie præſcribit; ubi Joſephus cum LXX. Verſione conſentit, ſive ea uſus ſit ipſe, ſive propria potius ipſius interpretatione uſus conſenſum hunc ſuum, ſive veterem Græci & Hebræi Textus concordantiam, expreſſerit: ibi profecto Veritatem Hebraicam nonnunquam in Interpretatione facile agnoſcimus, quam in ipſo Textu Hebraico, ut nunc ſe habet, accentibus punctisque variis ſæpe obſcurato, quærimus fruſtra: licet & ipſe Textus quibusdam in locis aliter legi poſſit, & debeat absque ulla literarum mutatione, ſicut Veteres legerunt omnes, tam LXX. Interpretes, tam Joſephus, tam alii, ſive Judæi, ſive Chriſtiani demum fuerint.

Propoſitio XI. *Ab Hebraica Veritate non eſt cenſenda aliena hæc Verſio, nec à Codice Maſorethico Codex Alexandrinus diſſentiens, in locis plurimis, ubi à ſe invicem diſſentire videntur.*

§. 34. Veritas hujus aſſertionis probatur 1°. quia linguæ Hebraicæ notitia in multis hodie deficit. 2°. Quia Textus Hebraicus, prout nunc ſe habet, cum LXX. virali Verſione ibi ſæpe conciliari poteſt, & debet, ubi diſſenſio tamen primo quaſi intuitu aſpicitur. 3°. Quia hæc Verſio juxta Alexandrinorum Dialectum, in Codice Alexandrino ſincerior habetur, quam in ullo alio qui nobis notus eſt: & ad Textum Hebraicum hodiernum, ſive Maſorethicum, probe percipiendum & intelligendum perutilis eſt, tantumque non neceſſaria. Quippe pervulgata licet ſit Opinio ab Hebraica Veritate maxime alienam eſſe hanc Verſionem, Codicesque Maſorethicos à Codicibus Græcis, Romano & Alexandrino, in immenſum diſcrepare, nihilominus fundamento nititur haudquaquam ſtabili. Perfectiorem enim linguæ Hebraicæ notitiam proculdubio habuerunt illi, qui ſtante adhuc republica Judaica vivebant, quam nos hodie habere poſſumus: unde & propter hujus notitiæ defectum nil miri eſt, ſi ibi diſcrepantiam nobiſmet fingamus ſæpius, ubi revera nulla eſt.

§. 35. Dico igitur primo, linguæ ignorantiam, vel notitiam partialem, diſcrepantiarum molem haud exiguam hic fabricaviſſe, quas recenſere infiniti pæne laboris eſſet. Unde multa Doctorum volumina ab utraque parte ſcripta prodierunt, in quibus fere omnibus ſæpe longiſſime aberratum fuiſſe, ratio ſuadet cum experientia juncta. Nonnulli *jurantes in verba* & puncta Magiſtrorum Tiberienſium, nec non in gloſſemata ac interpretamenta Rabbinorum nuperorum grammaticalia, ab Exemplari Hebraico quam maxime diſcrepantem hanc Verſionem, prolixa exemplorum inductione, oſtendere contentioſe ſatagunt. E contra haud pauci textui Maſorethico maxime infenſi, verſioni huic dum nimium tribuere

d 2 volunt,

volunt, variationes ubique nimis avide venantur, ut lectionem nimirum Masorethicam labefactent eleventque, utque versionem Græcam, sive jure sive injuria, corroborent vindicentque. Inter quos, ut alios taceam, Doctus Hispanus Leo Castrius, diu etiam ante Capellum, Vossiumque, libros bene longos scripsit sex; quibus, ut lectionis hodiernæ à Masorethis traditæ auctoritatem tollat, Judæorum voluntarias & malignas depravationes demonstrare summo cum conatu nititur: quem literis tamen Hebraicis ad tantum opus, quod moliebatur, parum fuisse instructum fatetur Morinus ipsius hypothesi addictus. Quod de aliis etiam dictum esto. In multis enim, sicut dixi, linguæ notitia deficit; quæ non aliunde, quam ab ipsius Dialectis, Arabica & Syro-Chaldaica, reparanda est.

§. 36. Dico etiam, loca multa inveniri secundum scripturam Hebraicam, quemadmodum apud nos hodie Textus sacer extat, quæ cum Græcis Interpretibus minime consentire videntur, licet discordia hæc non sit vera, sed apparens tantum. Hinc Textus uterque, à Viris in utraque lingua doctissimis, in locis ejusmodi apparenter dissidentibus, haud raro levi admodum negotio conciliari solet. Exempla nobis, in Porta Mosis, nec non in Commentariis suis in Hoseam aliosque Prophetas Minores idiomate Anglicano editis, suppeditavit Vir Magnus Pocockius. Decem ejusmodi etiam loca in libro Geneseos solo, Pearsonus, in Præfatione ejus Parænetica ad hanc Versionem huic Editioni præfixa, contra vulgatam opinionem, erudite & feliciter, ut solet, explicavit: & concordiam Textus Hebraici, prout eum nunc habemus, cum Versione hac omnium antiquissima, contra Hieronymum eam labefactare omni conatu studentem, malæque fidei interpretes accusantem, solide demonstravit. Quam viam utinam alii tentassent; sicut etiam Brianus Waltonus in votis habuit. Qui cum Pocockium ob id laudasset pro merito suo, viam statim eandem aliis quoque tentandam, præsertim autem antequam virgulam censoriam ad hanc Versionem nobilissimam apponere, vel ad Codicum varietatem confugere eligerent, impense commendavit. Quis vero sit Vir ille Doctissimus Waltono notus, non in Hebraica tantum, sed in reliquis etiam linguis Orientalibus versatus, qui, dum Biblia ipsius Polyglotta celeberrima sub prælo sudabant, hoc opus erat aggressus, nobis plane ignotum est. *Novi*, inquit, *Virum Doctissimum, linguarum peritissimum, qui quarundam Hebrææ vicinarum subsidiis, aliisque fundamentis nixus Versionem Græcam cum textu Hebræo reconciliare feliciter incepit, & libros quosdam perfecit*. Prolegom. IX. §. 46. Sive Castellus hic fuerit, sive alius, dolendum sane est maxime opus hoc periisse. Atque utinam reliqua etiam fundamenta, præter linguarum Orientalium ad hanc conciliationem subsidia, non subticuisset amicus ejus πολυγλωττότατος. Magnum hoc opus sane, Viroque vere Magno non indignum!

§. 37.

§. 37. Quin præterea vel in ipso Textu Hebraico, ut à Masorethis hodie edito, plurima ejusmodi loca, qualia duo Magni illi Viri, Pearsonus & Pocockius, sæculo prætèrito cum vetustissima hac Versione feliciter conciliarunt, nos quoque, viam eandem laudatam tentando, facile observare possumus. Atque in Versione LXX. virali, ut ab Alexandrinis olim edita, utque ab Alexandrino Exemplari hodie descripta, hoc est, in Editione hac Oxoniensi ad illud accurate recognita, hæc igitur maxime tentanda est via. Quum illi enim tantum peregerint, qui pauciora ac minora quam nos subsidia habuerunt, qui semitam ingressi sunt à nemine ante calcatam, quique editione tantum Romana usi sunt; à nobis sane, qui plura ac majora habemus ad opus istud auxilia, qui viam digito monstratam aspicimus, qui aliorum vestigia prope sequimur, ducesque comitesque haud ignobiles in itinere tali invenire certi sumus; quique non tantum Romanam, vel tantum Alexandrinam, sed utramque editionem, & inter se, & cum exemplari Hebræo, sive Masorethico, præ manibus hæc habentes, haud levi cum fructu comparare valemus; profecto plura ac majora, quam ab illis præstita sunt, nunc jure expectari possunt. Virorum illorum quidem operam, qui tot loca difficilia inter se quasi pugnantia, tam felici industria, Deo benedicente, expedire, extricare, conciliare aggressi sunt; nos merito laudandam existimamus: atqui plurima istiusmodi loca, tam in Historicis quam in Propheticis Libris, adhuc restant, ubi a Textu Hebraico sicut à Masorethis nobis traditus est Versio hæc valde dissentire videtur, uti nemo non observat.

§. 38. Hic autem Codicis Hebraici à Versione LXX. in locis permultis dissensus *apparens*, quia de reali sermo non est hic, triplici causa oritur, nimirum vel ex linguæ Hebraicæ notitia imperfecta, vel ex dialecti Alexandrini atque Hellenistici imperitia, vel denique ex utraque simul. Ad primam quod attinet, multa sunt quæ in libris Veteris Testamenti hodie vix, ac ne vix, intelligere possumus, quæ tamen quando Versio hæc in linguam Græcam facta est, intellectu facillima non potuerunt non esse. Nobis autem linguæ istius, in qua hi scripti erant, notitia in plurimis nunc deficit: unde Interpretes aliter tunc transtulerunt, quam qui non nisi lexicorum modernorum ope, lingua intercidente, hoc idem de novo præstare moliti sunt. Atque hæc longe plura esse, quæ bene Veteres, quæ perperam Recentiores transtulerunt, quam vulgo censentur, Viri doctissimi has ob rationes asserunt. 1°. Quia superest, inquiunt, unicum hodie tantum, idque haud magnæ molis, volumen hac lingua conscriptum, unde ejus notitia hauriri possit; reliquis omnibus quæ aut publice legebantur, aut in ἀποκρύφοις servabantur, jam diu deperditis. 2°. Quia in superstite hoc volumine extant Voces ac Dictiones, quas aut semel aut pauculis vicibus occurrere observant: easque quidem iis in locis ajunt esse; in qui-

 bus

bus nec materia rei, nec orationis series, quo sensu sint accipiendæ, lectorem determinant. 3°. Quia Constructio nonnunquam valde est involuta, ut inter legendum passim hæreamus, neque nos expedire possimus, voces licet ipsæ sint nobis omnino cognitæ. Cumque pauca habeant Hebræi, ut omnes norunt, inflexione distincta, eaque inter se etiam haud infrequenter misceantur, nobis multas ambiguitates necessario parit vocum structura. Quippe ab hodierno usu aliena est quam maxime, & à linguarum omnium occidentalium indole quam longissime distat. 4°. Quia in hoc ipso volumine, quo totius linguæ hujus indolem ac dictiones contineri nemo opinor unquam affirmabit, haud possibile est quin labes etiam ac menda nonnulla, longo seculorum decursu, in textum saltem difficultate exscribendi illaberentur: quæ scribarum & librariorum menda ejus sensum, quantumvis bene etiam voces vocumve structuram apud Hebræos calleamus, haud raro turbare ac obscurare queunt. Atque hæ sunt rationes præcipue, quæ nunc saltem occurrunt, propter quas linguæ Hebrææ notitia apud nos deficit, idque non in paucis, sed in plurimis etiam; qua deficiente tot loca in Textu, sive Hebraico, sive Græco, ab Interpretibus ac Commentatoribus adeo turbantur, tantaque inter Codices Hebræos Græcosque discordia apparet; quæ tamen sæpissime non *realis* est, sed tantum *apparens*. Hæ autem ipsæ rationes, aut rationum umbræ sunt, proper quas Hebræi Græcique Codices sæpe inter se dissentire videntur, ubi minime dissentiunt, sed optime inter se conveniunt. Nec aliunde orta est hæc dissensionis vel repugnantiæ *apparentia*, quam ex imperfecta linguæ Hebraicæ notitia: quam *primam* atque principalem ejus Causam statuimus.

§. 39. Ad causam autem *secundam* quod attinet, sive ad linguæ Alexandrinæ defectum & styli Hellenistici imperitiam quod spectat, dantur in Textu Græco loca perplurima, quæ Atticis saltem auribus sunt valde peregrina & inaudita, vocesque & dictiones quædam admodum peculiares, quales apud Scriptores Græcos frustra quæres. Quid de his sentiendum sit, Viri docti multum inter se discrepant. Non discrepare enim propter hujus imperitiam, aut imperfectiorem notitiam prorsus impossibile est. At si perfectiorem hujusce styli cognitionem haberent, penitiusque eum introspicerent, aut rara aut nulla foret inter illos de eo discordia. Quamprimum igitur hunc recte cognoverimus, multa, quæ nunc in SS. Literis involuta & impedita sunt, tunc facile evolvemus atque expediemus. Verum si nec linguam Hebræam, nec stylum Alexandrinum, aut idiotismos quosdam Græcis Ægyptiacis familiares, calleamus, necesse est ex utriusque defectu ut nobis oriatur, quoad locorum multorum notitiam conciliationemque, summa difficultas. Quod omnibus adprime observandum est: illis vero maxime qui Codices Hebræos cum Græcis, affectu animoque malo, committunt. At

quod

quod non intelligitur, id ſæpe judicatur. Dantur ſane loca in librorum ſacrorum textu Græco, quæ intelligi non poſſunt ab illis qui in Scriptoribus Græcis ſunt verſatiſſimi; niſi præter Græcam, linguas alias, Hebræam nimirum, aut Syro-Chaldaicam, aut mixtam illam quam Helleniſticam vulgo appellamus, ſi non perfecte, mediocriter ſaltem calleant. Probatione hoc non eget, tam omnibus evidens eſt. Ubi autem non tantum hujus, aut alterius, ſed utriusque, ſive in multis hoc fiat, ſive in paucis, notitia deficere invenitur; ibi proculdubio inter Codices Hebraicos Græcosque diſcordia, vel major vel minor, hoc eſt, juxta veram notitiæ illius rationem, conſpicienti apparebit. Quoniam autem in Codice Alexandrino, quam in quovis alio, Alexandrinorum dialectus, ſive ſtylus Hebræo-Ægyptiaco-Græcus, quo Interpretes hi utebantur, paulo ſincerior habetur, de illo aliquid certi ſtatuere, ſi hoc fieri poſſit, perutile eſſe judicamus.

Propoſitio XII. *Nonnulla in ſe continet Codex Alexandrinus, quæ Alexandrinorum dialectum maxime ſapiunt.*

§. 40. Verſionem hanc omnium antiquiſſimam ſub Philadelpho factam merito ALEXANDRINAM appellari poſſe, in Propoſitionis primæ elucidatione breviter monſtravimus. Quippe hæc ipſa non tantum inter Bibliothecæ Alexandrinæ κειμήλια pretioſiſſima cuſtodiebatur, ſed in Alexandrinorum Synagogis publice prælegebatur, tanquam opus ab illorum Synedrio recognitum approbatumque. Certiſſimum enim hoc eſt: & à nemine, quod ſcio, impugnatum. Quinetiam plurima in hac Verſione vocabula Alexandrinis quaſi propria Viri nonnulli docti obſervant: unde & à Judæis dialecto Alexandrina utentibus confectam eſſe opinati ſunt. Horum numerum ſat magnum congeſſit Cl. Hodius. Quod minime mirandum eſt profecto, quum Judæi fere omnes, qui Ptolemæorum tempore Græce ſcripſerunt, vel fuerint ipſi Alexandrini, vel cum Alexandrinis commercium habuerint, ſive Ægyptum, ſive Palæſtinam habitaverint. Hieroſolymis enim ipſis Alexandrini Synagogam ſuam habuerunt, ubi Biblia Alexandrina pro ſolenni more lecta fuerunt, ſicuti in aliis Alexandrinorum cætibus. Per Judæos autem hic, non Judæos proprie ſic dictos, hoc eſt Judæ poſteros, ſed omnes etiam illos de omni tribu, qui Judæ religioſe adhærentes cultui Hieroſolymitano & Judaico ſe, ſecundum legem, adjungebant, intelligimus. Quoniam ex omni tribu, usque ad ultimum Hieroſolymorum excidium, erant adjuncti non pauci, qui in templo Hieroſolymitano adorantes una cum Juda numerabantur; tametſi libri illorum familiares, ſive genealogia, veram ac antiquam illorum originem demonſtrantes, adhuc non remanerent. Alexandria omnibus his emporium fuit: cumque Alexandrinis multi Judæi Hieroſolymitani commercium habentes linguam etiam eandem

eandem cum illis locuti sunt. Ac proinde universi more Judæorum Deo servientes, qui animos ad Græce scribendum vel interpretandum appulerunt, permoti sunt ut stylum quendam Alexandrinum sibi eligerent. De Septuaginta Interpretum Versione res satis constat: nec opus est ut quod actum est ab aliis agamus. De Exemplari autem ejus Alexandrino, quod nunc editur, magis constat. Unde si quis Vir doctus de stylo Alexandrino Dissertationem scribere velit, is Codicis hujus cum Scriptoribus Alexandrinis collatione facta amplam sane hac de re materiam comparabit. De cujus origine tantum paucula hic subnectenda duxi.

§. 41. Linguæ Græcæ usus apud Judæos, imperantibus in Syria Seleucidis, in Ægypto Ptolemæis, maxime invaluit: postque Academiam Alexandriæ fundatam eruditi apud eos, quotquot fuerint, literarum Græcarum cognitionem ibi hauserunt. Nam cum nontantum Syriæ reges dominandi studio summa cum imis miscerent, ac Hebræorum gens, lex, & lingua Græcorum commercio permiscerentur ac confunderentur; sed Ægypti quoque reges ingentem illorum numerum in urbibus, ac præsertim in Alexandria, ubi Græce vulgo loquebantur cives, sed non Attice, sub ipsorum ditione tenerent; lingua tunc Hebræa in desuetudinem abeunte, hinc apud Judæos nobiles ac primarios, qui non minus Græce sive Hellenistice quam Hebraice aut Chaldaice loquendi studio caperentur, lingua Græca, idque sive Alexandriæ vixerint, sive etiam alibi, juxta Alexandrinorum morem stylumque usurpabatur. Neque solum linguam, quam Græci illorum domini loquebantur, in Alexandria, ut vicina sibi Academia, addiscebant: sed Græca etiam nomina, aut infantibus suis imponebant, aut sibimet ipsis assumebant frequentissime Judæi Græcissantes, ipsique etiam Sacerdotes. Qua ratione factum est, ut multa vocabula Alexandrina & Græca Hebrææ linguæ sint admixta, multa etiam ex Alexandrinorum consuetudine & philosophia assumta, sicut à pluribus traditur. Hujusque Assertionis Veritas ex Aristobulo & Philone Judæis Alexandrinis haud parum illustratur. De Græcis SS. Bibliorum Interpretibus negari hoc non potest: quicunque enim fuerint illi, Alexandrine illos scripsisse manifestum est. Quin narratio etiam hujus Versionis sub Aristeæ nomine, sive vera ea sit, sive adulterina, dialectum sane Alexandrinam sapere, & à quodam Alexandrino conscripta esse videtur.

§. 42. Fuisse tamen Alexandrinos Interpretes illos, quicquid sentiant viri nonnulli doctissimi, ex dialecto opinor vix colligi potest. Ac si longe plura in hac Versione vocabula Alexandrinis propria à Criticis detecta fuissent, quam illa quæ congesserunt adhuc Viri ad hoc opus maxime instructi; nihil omnino obstaret, quin ab aliis quam Judæis Alexandrinis, imo ab ipsis Hierosolymitanis, fieri hæc Versio posset, cum vel ab ipso Simonio,

monio, huic licet tam valde infenso, atque ab ipso etiam contra Vossium furibunde pugnante, adnotatum sit, *linguam Græcam etiam obtinuisse Hierosolymis apud viros primarios & magistratus, quorum erat curare ut testamenta, contractus, obligationes, aliaque acta civilia & forensia instruerentur.* Videatur Judicium ejus de Responsione Vossii, quod sub nomine *Hieronymi à sancta Fide* edendum curavit. pag. 39. Græcæ etiam linguæ necessitatem idem Simonius non tantum in ejusmodi rebus, sed in publicis quoque concionibus, omnibus victis impositam fuisse Vossio concedit invitus, dum linguæ illius necessitatem ad plebeïos homines transiisse recte negat. Sub Græcorum enim imperio *non aliam quam Græcam*, sub Romanorum dominatione *non aliam Hierosolymis auditam fuisse linguam quam Græcam & Latinam* contendebat Vossius, negabat Simonius. Græcam autem linguam, qua usi sunt primarii inter Judæos viri Græce docti, non aliam fuisse quam *quæ Alexandriæ in usu erat*, non est cur dubitemus. Atque hæc de Versione Alexandrina quam Codex Alexandrinus exhibet, quoad ejus dialectum à Doctis observatam, dicta sufficiunt. De Codice autem ipso, quoad hanc etiam, paucula sunt observanda.

§. 43. Primo, Codicem hunc non esse alium quam Alexandrinum constat. Sive enim vir, sive fœmina illum exscripserit; sive hoc, vel altero, æræ Christianæ sæculo scriptus sit; sive *paulo post Concilium Nicenum*, sive *non ante sæculum Ecclesiæ Decimum*, editus; sive à Mahummedanis nunquam sævitum fuerit in Christianorum libros, sive Bibliothecam Alexandrinam omnium instructissimam celeberrimamque, ex Christianorum odio, quia illorum libris refertissimam, combusserint; sive Scribæ ipsius nomen subscriptum denique lituratum vel laceratum fuerit, sive hoc quomodocunque; vel lapsu temporis, vel antiquitate Codicis, vel odio Saracenorum in Christianismum, fuerit deletum, erasum, aut extinctum; Alexandrinum tamen illum revera esse, & ab Alexandria Constantinopolim transportatum esse Codicem, citra omnem suspicionem est. Ad Ecclesiam etiam ipsam Patriarchalem hic procul omni dubio pertinebat, atque venerandæ antiquitatis liber à clero Alexandrino habebatur; etsi vetus forsan traditio illum plus æquo depravaverit, magnique fecerit. 2°. Peculiarem in hoc Codice scribendi modum observarunt Viri docti: ex qua observatione varias sibi fingunt conjecturas. Quas nostri non est ad trutinam revocare. Valeant igitur, pro nobis, quantum valere possint. 3°. Quoad peculiarem hunc Scriptionis modum, quem à Veteribus usitatum esse liquet, multa in Codice Alexandrino contineri, quæ, cum ubique per totum Codicem reperiantur, nec fortuito igitur Scribæ errori imputari possint, summam hujus vetustatem testantur, absque hæsitatione pronunciamus. Ipse enim scriptionis modus in multis Ionicam redolet dialectum, omnium scilicet vetustissimam, qua Homerus, Herodotus

dotus atque Hippocrates, tres Principes Viri, Poeſin, Hiſtoriam, & Medicinam nobilitarunt ac æternitati conſecrarunt.

§. 44. Quarto, nonnulla in hoc Codice inveniunt Viri docti, quæ Alexandrinum ſcribendi modum evidenter redolent. De omnibus hujus Verſionis Exemplaribus, ſed de Alexandrino maxime, hoc verum eſt ac certum. Imo Cl. Lambertus Bos in Prolegomenis ſuis ſe hunc ſcribendi modum in Codice noſtro Alexandrino animadvertiſſe, & quædam Ionicam dialectum redolentia, qualia apud Herodotum Hiſtoriæ parentem inveniuntur, obſervaſſe dicit. Quod maximum ſane vetuſtatis indicium, ac quale in nullo alio LXX. viralis Verſionis Codice adhuc obſervatum fuiſſe liquet, haud leve argumentum æſtimandum eſt contra ſententiam, quam Romanæ Editionis cauſa tuendam ſuſceperat Vir doctus. Gratias igitur ipſi propter eruditam hanc firmamque obſervationem agimus. Quoniam Ionica quæ in hoc Codice reperiuntur ſequioris ſeculi eſſe, nemo, qui animum ad id probe attenderit, unquam aſſerturus eſt. Quippe dialectus hæc, ab Ionibus vetuſtis Atticæ populis (*Javanis*, ſive *Jonis*, poſteris) dicta, quum, Græcorum imperio cadente, in deſuetudinem abierit, Codici huic & dignitatem & antiquitatem feliciter adſtruit. Quod vetus Attica & Ionica eadem fuerit dialectus, idemque ſcriptionis modus à Criticis adnotatum eſt: quodque Alexandrinorum quoque modus, ſive ſcribendi loquendique forma peculiaris, ad hanc accedat minime dubitari poteſt. Quamvis vero Voces nonnullas vel Ionibus peculiares, vel Alexandrinis proprias, in utroque Codice, ſc. Romano & Alexandrino, invenire non ſit difficile, illis tamen non immorabimur: ſed ſolummodo ad ipſarum vocum communium ſcriptionem, ſicut apud Veteres obtinuit, pauliſper attendemus. Ut cum M interponitur in derivatis à λαμβάνω, & N duplex pro ſimplici ponitur in verbis à βαίνω compoſitis, & ejuſmodi alia, quæ apud Herodotum invenies, hæc non Librarii incuria ſed conſilio facta eſſe judicandum eſt. Interpoſitio enim literæ aut ſyllabæ, quam Epentheſim Grammatici vocant, Ionibus frequens eſt: ut εἴαρ pro ἔαρ, πτόλις pro πόλις, πτόλεμος pro πόλεμος· Sic Codex Alexandrinus habet ἐπεὶ pro ἐπὶ, Ὥσει pro Ὡσι, λήμψομαι pro λήψομαι, ἐξάγαγεν pro ἔξαγεν, ac ſimilia. Nec minus ipſis familiaris eſt additio literæ per proſtheſin in vocis initio, nec non in ejus fine per paragogen: ut ἐὼν pro ὢν, λόγοισι pro λόγοις· Sic quoque Codex *Alex.* habet Εἰαμεὶν pro Ἰαμεὶν, ut etiam ἔδωκεν pro ἔδωκε; quod ν ἐφελκτικὸν vel ſequente Conſona ſemper fere exprimitur, ſicut vere adnotavit Grabius. Amant quoque Iones Vocalium concurſus: ita quoque Codex *Alex.* ſæpe inſerit Vocalem ε in medio, aut diphthongos reſolvit, aut pro ſimplici vocali diphthongum nonnunquam ſubſtituit, aut pro contractis vocibus uſurpat non contractas; cujuſmodi exempla paſſim occurrunt. Literas conſonantes

tenues

tenues hi convertunt in aſpiratas; & contra: ut ἐνθαῦτα pro ἐνταῦθα, nec non ἐπορῶ & κα'αρῶ pro ἐφορῶ & καθαρῶ· Sic Codex etiam *Alex.* legit οὐκ pro οὐχ, ἰκθρῶν pro ἰχθρῶν, & alia hujuſmodi. Reduplicationes ſecundum Joannem Grammaticum peculiares ſunt Ionum, ut λελάχωσι pro λάχωσι: ſed hæ in Codice *Alex.* non raro inveniuntur, ut Δαιδαὶν pro Δαν, ἐξάγαγεν pro ἐξαγεν, ac pro ſimplicibus frequenter duplices conſonantes. Tranſpoſitione elementorum Ionica loquendi ſcribendique forma aliquando utitur; pariterque etiam Codex *Alex.* ut κορκόδιλος pro κροκοδεῖλος, aliaque ejuſmodi, quæ inter Codicis ſphalmata vulgo numerantur. Dativorum quoque ſingularium in ει deſinentium diviſiones Ionum ſunt propriæ; quas tamen in Codice hoc paſſim invenias, ut βέλεϊ pro βέλει. Ionica etiam dialectus, ut omnes norunt Græce docti, permutat α in ε, veluti τέσσερες pro τέσσαρες: ita quoque Codex *Alex.* in omnibus inde derivatis. Et vice verſa ε in α, ut μέγαθος pro μέγεθος, τάμνω pro τέμνω: ita & Codex *Alex.* κατάβης pro κατέβης, ἀπέςρεψαν pro ἀπέςρεψεν, item ἀνάςατε pro ἀνάςητε, ubi η mutatur in α, & ſimilia. Nam ε etiam in η ab Ionibus permutatur, ut θηῶμαι pro θεῶμαι. Sic Codex *Alex.* habet ην pro εν, & ἔννηα pro ἐννέα. Atque vice verſa η in ε, ut ξερὸν pro ξηρὸν: ſic Codex *Alex.* ζετεῖν pro ζητεῖν. Item ει in ε mutant Iones, ſicut MS. *Alex.* habet χὲρ pro χείρ. Itemque ε vel ι in η, ut ἰςίη vel ἰςία pro ἑςία; ac etiam κτίσει pro κτήσει, & χρήσεις pro χρίσεις, ſicut idem Codex legit. Rurſus Iones mutant ο in ω, ut δεῦρω pro δεῦρο. Sic Codex *Alex.* ἵππων pro ἵππον, & ὠ φελεθθεὶ pro ὀ' φελεθθεί. Αι denique mutant hi in ε, quod Ionibus cum Atticis commune, ut δαὶ pro δὲ: ſic Codex *Alex.* αἰὰν pro ἐὰν; & contra πέδες pro παῖδες, ac plura hujuſmodi, quæ recenſere nimiæ prolixitatis eſſet. Redundantia verbi ſubſtantivi εἰμὶ poſt pronomen ἐγὼ poſiti, quæ in libris *Regum*, aliiſque ſe ſæpe obſervandam præbet, pura Alexandrina eſſe videtur.

Propoſitio XIII. *Hexaplari Origenis Editioni Alexandrinus Codex magis eſt conſonus quam Vaticanus: & quoad loca ubi Romana Editio habet additamenta ex Theodotione, Heſychio, aliiſque, Codex noſter Alexandrinus ibi rariſſime videtur corruptus.*

§. 45. Quod Alexandrinus Codex Origenis Editioni magis conſonus ſit quam Vaticanus, quodque in Editionibus, quæ inde fluxerunt, omnibus multa inveniantur, quæ cujuſvis alius potius quam Origenis manum demonſtrant, brevi tantum probatione eget. Quum enim Codices ipſos committendo facillime res peragatur, probationibus ibi opus non eſt, ubi experientia premit. Niſi autem adſit experientia, nemo hic recte, nemo certo, judicare poteſt. De hujus Aſſertionis veritate Grabius quidem ipſe ab initio dubius hæſit; ſicut ante dictum fuit. Cumque igitur Editio LXX. Interpretum Romana, omnium habita ſinceriſſima, ubique fere recepta fuerit,

illam è manibus ſtudioſorum excutere noluiſſe; ſed illam potius, ſublatis è medio tam librariorum quam typothetarum erroribus, ac defectibus, ubicumque forent, ſuppletis, correctiorem atque integriorem reddere, orbique erudito exhibere, voluiſſe, ex ipſius ad Clariſſ. Millium epiſtola conſtat. Verum Hiſtoricos Veteris Teſtamenti libros quamprimum ille juxta *Romanum* & *Alexandrinum* Exemplar diligenter inter ſe comparare cœpiſſet, ut de ſcipſo fatetur; animum protinus mutavit: atque illo repudiato, ut dicit, hoc eligendum ſtatuit. In libris enim *Hiſtoricis* præſertim hanc Codicis Alexandrini cum Origeniano conformitatem ac conſonantiam deprehendit. De libris autem *Propheticis* quod verum eſt ac congruum, in Prolegomenis ad *Tomum Tertium* mox ſecuturum, id, Deo volente ac benedicente, dicturi ſumus.

§. 46. Dari loca, ubi Editio Romana ex Theodotione, Heſychio, aliiſque interpretamenta ac additamenta habet: dari quoque loca ubi nec Theodotionis additamenta, nec Heſychii interpretamenta habet, manifeſtum eſt ſine dubio. Loca autem ubi Romana habet additamenta talia, aut interpretamenta, à Veteri LXX. interpretatione aliena, hæc ipſa in Alexandrino exemplari, ſi Librarii (aut forſan Librariæ) ſphalmata vel errata excipias, puriora & ſinceriora ſunt; ſicut Grabius, poſt multa experimenta facta, obſervavit. Ubi Romana non habet, etiam Alexandrina non habet; niſi rariſſime, idque ex Origenis Hexaplis, & rationis evidentia. A veritate igitur maxime alienum eſt Codicem Vaticanum, ex quo manavit Romana Editio, authenticæ Origenis Editioni magis conſonum eſſe, quam hunc Alexandrinum ex quo noſtra Editio fit: vel illum eſſe Origenianum, vel hunc eſſe Lucianeum, aut Heſychianum; quemadmodum aſſerunt nonnulli. At nec Lucianeum nec Heſychianum eſſe hunc Codicem, ſed Origenianum potius, contra Voſſium alioſque, ſolo ejus conſpectu firmiſſime probatur: Editionem LXX. Lucianeam in quibuſdam Orientis Eccleſiis etiamnum exſtare, hujuſque apud reginam Chriſtinam exemplar ſe vidiſſe dicit J. Voſſius. Quod ſive verum, ſive falſum ſit, illud cum Alexandrino conſonum eſſe à nemine adhuc demonſtratum eſt. Editionem Heſychianam hunc ſequi multo minus conſtat. *Alexandria*, inquit Hieronymus, *in Septuaginta ſuis Heſychium laudat Authorem. Heſychianam Editionem*, inquit Voſſius, *exhibet Exemplar Alexandrinum, quod in Anglia adſervatur.* Hoc aſſerit, non probat: nec ratio enim ulla, nec rationis etiam umbra, nec experientia unica, nec collatio minima, ad illius conjecturam ſtabiliendam affertur. Morinus quidem in Epiſtola ad Patricium Junium, quæ eſt LIV. inter Antiquitates Eccleſiæ Orientalis Romanam Editionem cum exemplari Alexandrino comparans, *Romanam*, inquit, *præferre ratio ſana & experientia ſuadere videntur. Ratio: Romana eſt ex Origeniana exſcripta, quæ ſemper habita eſt ſinceriſſima.*

Deinde

Deinde Vaticani exemplaris, ex quo expressa est Romana, character antiquitatem mihi arguere videtur nonnihil reconditiorem. Atqui ratio & experientia contrarium omnino suadent. Vaticanum enim Exemplar revisionem non Origenianam, sed Hesychianam in libris quibusdam expressisse, hæ nos docent: Alexandrinum vero non ad Hesychianam, sed Origenianam exceptum fuisse monstrant. Quod de libris *Historicis* præcipue dictum nunc intelligendum est. De quibus plura posthac. Codex igitur Alexandrinus hic, utpote qui Origenem fere ubique, & in Libb. *Historicis* maxime, sequitur, magis incorruptus habendus est, quam Vaticanus, qui Hesychium in nonnullis, Lucianum in aliis, ac præsertim in libro *Job*, descripsisse videtur.

Propositio XIV. *Nonnulla in se continet Codex Alexandrinus, quæ ad* Ecclesiam Alexandrinam *respiciunt.*

§. 47. Veritas hujus Assertionis probatur 1. ex Epistola Athanasii. 2. ex Hypothesibus Eusebii. 3. ex Canonibus Psalmorum. 4. ex Canticis annexis. 5. ex tertio Maccabæorum libro. 6. ex Psalmis Salomonis. 7. ex Traditione Ecclesiæ Alexandrinæ. Primo, ex Epistola Athanasii ad Marcellinum Psalmis præfixa Codicem hunc ad Ecclesiam Alexandriæ Patriarchalem pertinere verisimile est. Hanc quidem spuriam esse, & à Græculo quodam sub Athanasii nomine confictam acriter contendit nuperus quidam Scriptor. At vis illius argumenti, quo Epistolam hanc præclarissimam obelo suo transfigere nititur, ex sola Concilii *Niceni secundi* auctoritate dependet. Quam auctoritatem ipsi libentissime concedo: Patresque istius Concilii Criticos etiam fuisse, omniaque Veterum monumenta ab ipsis allegata recte & accurate, id est, critice, semper attulisse; ac vera cum adulterinis nunquam, ne in minimis quidem, miscuisse illi non denegabo; nec *Argumentum invictum* quod appellat, ipsi ego invidebo. Hoc autem egregium ipsius habetur fundamentum: scilicet, *non tantum seculo Ecclesiæ quinto Epistola S. Athanasii vera & genuina exstitit, sed etiam usque ad seculi octavi declinantis finem, tempore Concilii* Niceni secundi. Unde igitur hunc in modum argumentatur Vir multæ lectionis, Epistola ista genuina *ad seculum ecclesiæ nonum exstitit*; quo excidisse ab illo creditur. Atque hinc *demonstrative* (ut sibi videtur) *concludit*, Epistolam illam sub Patris hujus celeberrimi nomine quam ex Codice nostro Alexandrino Grabius edidit, *adulterinam* esse *ac suppostitiam: quippe quæ seculo illo Ecclesiæ obscuro X. atque ignarissimo à Græculis recentioribus, omnia absque judicio audentibus, conficta fuerit, & substituta in locum genuinæ Epistolæ ac veræ, quæ seculo nono, cum Interpretatione ipsa Psalmorum ab S. Athanasio conscripta, posteritati exciderit.* Ita ille. Atqui ex præmissis ac assumptis, vel saltem ab ipso concessis, hanc non esse, imo nec posse esse, Pseudo-Athanasii cujusdam (sive Græculi ignoti recentioris) epistolam, sed veri Athanasii veram ac genui-

genuinam, contra Differtatorem ita arguere, propriisque quasi ipsius verbis sic ipsum confodere haud difficile erit. 1. Epistolam hanc ætate sancti Hieronymi Presbyteri, qui mentionem illius facit, extare concedit. 2. Hanc ætate etiam Sophronii, qui librum, ubi mentio illius fit, aliquanto post ex Hieronymi Latina in linguam Græcam transtulit, adhuc extare non dubitat. 3. Hanc usque ad seculum IX. etiam extare, & à Concilii Niceni II. Patribus citatam esse prædicat. 4. Hanc quoque Codicis MS. Alexandrini scriba, si ante seculum istud eam exscripsisset, præmittere ante Psalmos, utpote quam Interpretationi Athanasii ejusdem in Psalmos præmittere tunc consueverunt, ut Concilium illud testatur, omnino debuit. 5. Adulterinam & spuriam sub ipsius nomine ad Marcellinum epistolam præmittere ante Psalmos, nisi post seculum VIII. aut IX. non potuit; quia tunc temporis non exstabat. 6. Quomodo autem vera illa Athanasii Epistola seculo nono intercidere potuerit, cum à tempore Athanasii usque ad seculi octavi finem, illam ante Psalmos, Psalmorumque interpretationem Athanasianam præmittendi mos in Ecclesia invaluerit; quomodo etiam vel hoc, vel proximo, seculo alia epistola sub illius nomine supposita tantam sibi famam tam cito comparaverit, ut ipsius toties exscriptæ & ante Psalmorum Interpretationem vulgo præmissæ loco substitui à quovis Librario potuerit, haud equidem intelligo. 7. Si igitur nec omnia Psalmorum exemplaria, quibus præmittebatur epistola laudata, intra unum sæculum periisse sit credibile; nec *obscuro illo & ignarissimo* seculo quisquam inveniatur, qui Athanasii personam tam dextre sustinere, ipsiusve genium stylumque tam pulchre imitari potuerit; nec Codex Alexandrinus post, sed ante, Concilium Nicenum secundum, pluribus ætatis suæ signis notisque characteristicis id contestantibus, descriptus fuerit; tunc sane concludendum est hanc Epistolam Psalterio præfixam non esse adulterinam aut suppositițiam, sed veram ac genuinam. Ast omnia Psalmorum exemplaria, quæ cum Athanasii interpretatione epistolam hanc præfixam una habuerunt ab ipsius tempore usque ad Concilium hoc præfatum, hoc est, ab anno æræ vulgaris CCCLXIII. ad annum DCCLXXXVIII. intra spatium unius tantum seculi deperdita sive abolita fuisse, fidem omnem superat: multumque etiam magis, quum illam ad usum Ecclesiæ quotidianum describendi, ac ante Psalmos per versuum cola Psalmodiæ causa divisos præmittendi mos & consuetudo annos plus quam quadringentos extiterit, hoc incredibile est. Sed præterea nihil in hac epistola, quam Vir doctus adulterinam esse fingit, quod vel Decimi seculi stylum sapiat, vel quod cum Quarto seculo convenire nequeat, imo nihil in ea invenitur, quod cum ipso Athanasii stylo ac ingenio optime congruere non videatur, aut quod ipsius nomine sit indignum. Quin nullus etiam *obscuri & ignarissimi* illius seculi scriptor à Differtatore inveniri potest, qui aut

aut huic operi par fuit, aut qui quemlibet authorem Alexandrinum tantæ antiquitatis, tantæque etiam auctoritatis, tam bene repræsentare, tam perfecte induere, novit. Dantur quidem multa quæ Athanasio tribuuntur, cum Athanasii non sint: sed quæ illius seculo non congruunt, illiusque nomine parum digna sunt; quæque etiam ante seculum illud obscurum diu supposita fuisse Patres Benedictini illius operum Editores doctissimi recte dijudicant. Hujusmodi est Historia Imaginis Berytensis quæ sub illius nomine, in hujus secundæ Synodi Nicenæ actis ad verbum legitur, *quam nemo non fatetur sancto Athanasio abjudicandam.* Ergo, Dissertatore ipso judice, secunda hæc Synodus Nicena de Athanasii operibus haud recte judicavit, haud vere ea allegavit, haud sane ea distinxit: ac proinde Patrum istorum in re critica testimonium tanti non valet, ut vel Historiam Imaginis istius Patri huic, *qui ab Immortalitate nomen habet*, adjudicemus, vel epistolam ad Marcellinum hanc ipso abjudicemus. In Synodis enim quandoque, ut ajunt Monachi Benedictini à Dissertatore laudati, S. Athanasii nomine opera laudantur, quæ tamen Athanasii non esse constat: (ut videre est in secunda Synodo Nicena:) quæ secundum hos *sexto vel septimo* seculo exarata sunt, quæque à posterioribus inde Synodis Auctoribusque laudari potuerunt. Neque Codicem igitur Alexandrinum, qui Epistolam hanc controversam, juxta solennem illum, cujus in illo Concilio mentio fit, morem, Psalmorum libro præmissam habet, post illud concilium, ac multo minus post seculum Ecclesiæ decimum, descriptum fuisse unquam probari potest. Imo etiam infelici Dissertatoris experimento id ipsum fieri non posse maxime constat, nisi probationis argumenta habenda sint hæc, audacter asserere, perperam confundere, fortiter calumniari. Ac proinde libellum hunc epistolarem non esse impostoris alicujus opus seculo nono aut decimo confictum, sed *Athanasio Alexandriæ Archiepiscopo* legitime adscribi, atque in *Codice Alexandrino* MS. rite cum Psalmis adversatum ad *Ecclesiam Alexandrinam* imprimis pertinere, sive respicere, nec non ex ipsis Ecclesiæ hujus Archivis verisimiliter depromptum esse, potiori jure dicere possumus.

§. 48. Secundo, ex *Eusebianis* quoque, quæ hunc Athanasii libellum *De Psalmis* ad Marcellinum immediate sequuntur, Codicem hunc ad Ecclesiæ Alexandrinæ morem ritumque respicere verisimile est: consuetudinem nimirum ab Athanasio ipso (ut videtur) institutam, in Ecclesia Alexandrinorum non sine laude receptam, ad alias ecclesias inde propagatam, & à Concilio prædicto laudatam posteritatique commendatam. Quam certe experientia approbat cum ratione juncta: quamque etiam confirmat quicquid aut de divisione Psalterii, secundum Hebræos, aut de Psalmorum Titulis ac Inscriptionibus, aut de argumentis ad mystagogicum cujusque Psalmi sensum concinnatis, aut ad illorum οἰκονομίαν atque

atque intelligentiam pertinens, ad calcem epistolæ hujus in Psalmos præfatoriæ Marcellino inscriptæ, illis in Codice nostro præmittitur. In *Hypothesibus* autem Eusebii de ista divisione, de diversis diversorum Psalmorum auctoribus inscriptionibusque, ac de serie istorum, quæ ad Davidis historiam attinet, agitur: Atque in *Periochis* ejusdem, (si illius tamen sint, ac non Athanasii potius) de argumentis Psalmorum mystagogicis, quibus Alexandrini præcipue delectabantur, tractatur. At cum hæc illis, quæ in libello isto ad Marcellinum celeberrimo traduntur, non tantum sint maxime conformia, sed secundum ejus principia etiam, modumque Athanasio Patribusque Alexandrinis familiarem, digesta ac concinnata: Athanasio hinc ipsi, à viris illis, qui librum ejus laudatum, εἰς τοὺς ψαλμοὺς simpliciter inscriptum, legerunt, hasque istius appendices simul inspexerunt, facillime attribui potuerunt. Has Periochas forsan vidit Hieronymus aut sub nomine Athanasii, aut Eusebii saltem nomine non adposito (sicut in MS. *Alex.* extant etiam Anonymæ περιοχαὶ εἰς τοὺς ψαλμοὺς) libroque Athanasii annexas; unde inter opera Patris illius recensuit tractatum *de Titulis Psalmorum.* Quem quidem deperditum esse Docti nonnulli opinantur: ast ego sane valde dubito, an alius revera sit à Periochis istis, per totam Ecclesiam Orientalem celebratis. In uno quidem Codice, *Taurinensi* scilicet, inque una *Catena*, quæ decimi seculi esse dicitur, sub Eusebii nomine comparet; unde & in Editione Cl. D. Montfaucon celeberrima sub eodem nomine prostat. Ast sive Athanasii sive Eusebii sint hæ Periochæ, secundum usum Ecclesiæ in Alexandriâ & Ægypto concinnatas esse verum constansque est; unde & Syriacæ & Arabicæ Versionum auctores in *Titulis Psalmorum* easdem exhibent.

§. 49. Tertio, ex *Canone Psalmorum*, sive Eusebiano sive Athanasiano; quo docetur, quibus diei vel noctis horis Psalmi cantandi sint. Nam in Alexandria & Ægypto multi cum fuerint, qui vitam aut cœnobiticam aut eremiticam ducentes nocte dieque Deo serviebant; semperque & ubique Psalmos Hymnosque Christo canentes, præceptum illud Apostolicum ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, secundum literam, ut plurimum, implebant, canon tam *diurnus* quam *nocturnus* illorum usui hinc destinatus esse videtur. Ergo Canones isti Ecclesiæ Alexandrinæ sive Ægyptiacæ usum respicere in hoc Codice Alexandrino apparet: atque cujuscunque sint, illud sane in se continent, vel indicant, quod Christianis Ægyptiis maxime erat consentaneum. Hoc enim notissimum est, in Ægypto olim, tam paulo ante quam paulo post primum Concilium Nicenum, talia Christianorum collegia extitisse. Certe Athanasii tempore illa non fuisse ignota, ex *Antonii Vita*, quam ipse scripsit, probare haud difficile est. Idemque probatur etiam ex Epistola illius *ad Monachos Ægypti.*

§. 50.

§. 50. Quarto, ex *Canticis* Psalterio annexis, quæ ad usum horum Collegiorum sacrorum, in Ecclesia, quæ in Ægypto erat, congregatorum, disposita ac adaptata fuisse videntur, idem quoque comprobatur. Nam quamvis apud Christianos Orientales ubivis per universam Asiam; Syriam & Ægyptum, Hymnos, quos ψαλμοὺς ἰδιωτικοὺς vocabant, publice in Ecclesia canendi mos, à primis Christianismi initiis usque ad Concilium Laodicenum obtinuerit; apud Alexandrinos tamen, sive Ægyptios, morem istum maxime prævaluisse, nec in desuetudinem tam cito abiisse, ac alibi, ex hoc ipso Codice persuasus sum. De Odis Canticisque è S. Scriptura desumptis ne minimum quidem potest esse dubium, quin illa, æque ac Psalmi Canonici, in publicis conventibus solenni ritu apud hos recitarentur, aut canerentur. De Hymno Matutino, qui Odas has in eodem venerandæ antiquitatis Codice subsequitur, & communissime apud Græcos vocatur ἡ μεγάλη Δοξολογία, nescio an sit dubitationi locus: antiquissimum certe eum fuisse non est. Ast sive is sit *Carmen* illud *antelucanum* quod CHRISTO ut DEO dicere secum invicem Christiani in sacris illorum cœtibus, teste Plinio, solebant, sive non; saltem eum circa Synodi Nicænæ primæ tempus, & *paulo post*, non privatim tantum in ædibus suis, sed publice etiam in Ecclesiis, μελῳδικῶς decantatum fuisse, sicuti apud Græcos Orthodoxos hodie etiamnum psallitur, plusquam verisimile videtur. Quin hujus quoque in Ecclesia Alexandrina vulgatissimum usum, aut ipse Athanasius, aut Auctor saltem ipsi coævus, pro suo tempore, probat, approbatque; qui *Virgines*, Alexandrinas præcipue, ad quas præ aliis (uti maxime suas) scribit, in libro de *Virginitate* hortatur, ut, quam primum elucesceret aurora, hunc secum repeterent. Unde in Codicem hunc Alexandrinum Hymnum istum, quamvis decantatissimum, haud sine *Archiepiscopi Alexandrini* auctoritate, nec nisi *Athanasii ipsius* aut præcepto aut monito, in Bibliorum sacrorum medio, cum Odis aliis tam canonicis quam apocryphis & idioticis, insertum fuisse, non videtur à veritate alienum: Codicemque hunc ipsum proinde ad virgines istas, ad quas scripserat Pater Alexandrinus, sive Athanasius is erat, sive alius, interque quas forsan etiam eminebat nobilis quædam dicta Thecla, olim pertinuisse posse, non ratio magis quam traditio nos inficiari jubet. Quicunque vero de Hymni hujus in Bibliis hisce Alexandrinis insertione, summaque apud Græcos veneratione, plura velit, is adeat eruditissimi THOMÆ SMITH de Hymno Matutino Græcorum Commentationem in *Miscellaneis* suis, ac præcipue p. 138. Verum utcunque res sit, ex Canticis Psalterio subnexis, ac præsertim ex hoc ipso Matutino & Eucharistico, nihil sane prohibet, quin ad Ecclesiam Alexandrinam ejusque morem vere respiceret, adque eam ab initio, idque ab ultima etiam antiquitate, pertineret hic noster Codex.

§. 51. Quinto, ex *Tertio* (ut vocatur) Maccabæorum libro, qui Alexandriam maxime spectat, quique ab Ecclesia Occidentali nunquam lectus vel acceptus fuit, sed ab Orientali tamen in summa habitus veneratione, idem probatur. Nec tantum loca in hoc libro nonnulla sunt quæ hoc probant, sed totus ipse liber hoc comprobat. In Vaticano quidem Codice hic extat; sed ex Hesychiano ut videtur exemplari, quod Alexandriæ erat, exscriptus; sicut liber etiam *Judicum*: unde & ille, ex parte saltem, dicendus etiam est Alexandrinus, Hieronymo fides si in hac re adhibeatur. De Tertio isto Maccabæorum libro dicta ad nostram assertionem probandam, ni fallor, sufficiunt: sed ex abundanti *Quartus* superadditur liber, qui in nullo alio SS. Bibliorum exemplari à nobis cognito invenitur, qui Judæi quoque Græcissantis & Biblia Alexandrina legentis opus est, quique ad celebrationem festi illius, quod tam apud Christianos quam Judæos Alexandriæ habebatur, in æternam ac gloriosam septem Fratrum Martyrum memoriam, non potuit non esse proficuus, atque consentaneus.

§. 52. Sexto, ex *Psalmis Salomonis*, qui ad finem Codicis hujus descripti fuerunt, Codicem hunc ad Alexandriam olim pertinuisse, ejusque ad Ecclesiam tam Judaicam quam Christianam respexisse, colligitur. Psalmi enim Alexandrinam dialectum omnino sapiunt, & à Judæo Alexandrino scripti creduntur. Cumque Alexandrini, tam Judæi quam Christiani, libros Apocryphos multos habuerint, Psalmosque etiam & Hymnos ad minimum usque ad Concilium Laodicenum ante laudatum usurpaverint non Canonicos, idque tam publice quam privatim; probabile sane est hos, æque ac illos, qui Psalterio sunt subnexi, (§. 50.) non domi tantum, sed & in Ecclesia quoque ipsa aliquamdiu usurpatos fuisse, donec tandem Concilii istius decreto se subjicientes, hos Alexandrini primum neglexerint, ac deinde ex Codice suo, utpote ex cœtibus suis sacris prius proscriptos, deturbaverint, sive elaceraverint. Præter hæc autem notatu dignum est, Psalmos hos Alexandrinos, sub Salomonis nomine editos, non à Christiano quodam confictos, sed à Synagoga Judaica, scilicet Alexandrina, derivatos esse, ac Novo Testamento posthæc adjunctos, ut in Ecclesiis prælegerentur ac cantarentur. Quo tamen in Bibliothecæ Cæsareæ Codice inter librum *Sapientiæ Salomonis* & *Ecclesiastici Siracidis* medii leguntur, teste Lambecio: nec non ab Alexandrino Synopseos Auctore, sub Athanasii nomine, cum Salomonis libris numerantur; & propter summam cum LXX. virali Versione styli conformitatem similitudinemque, à primo ipsorum Editore ac Interprete, Ludovico de la Cerda, ab ipsis LXX. Senioribus ex Hebræo in Græcum sermonem conversos fuisse tantum non creditur. At de his satis.

§. 53. Ultimo, ex Ecclesiæ Alexandrinæ Traditione, sive testimonio,

nio,

nio, hoc idem confirmatur. Traditio autem hæc eſt: Codicem hunc ſcriptum fuiſſe manu nobilis cujusdam fœminæ, cui nomen erat THECLA, ac quæ paulo poſt Concilium Nicænum primum vivebat ſcribebatque: prævalentibus autem in Ægypto Saracenis, Corani ſui zelo percitis, quamplurimos ab illis Chriſtianorum libros combuſtos extinctosque fuiſſe, ac perpaucos tantum ab excidio illo generali, eosque plurimum deturpatos laceratosque, evaſiſſe; atque exinde Theclæ nomen, quod ſubſcriptum erat, laceratum & extinctum eſſe vulgo credebatur. Hæc eſt Alexandrinorum Traditio, quam Patriarcha Alexandrinus, dein Conſtantinopolitanus, Britanniarum Regi retulit. Ex hac autem traditione, ſive vera ea ſit necne, hoc profecto non poſſe non eſſe verum concludendum eſt: Codicem hunc ſaltem ab Alexandrina Eccleſia æſtimatiſſimum fuiſſe, perque multa ſecula ad illam pertinuiſſe. De ejus enim antiquitate hic quæſtio non eſt, ſed de origine ejus Alexandrina: neque de Scriba, ejusve nomine, ſexu, aut conditione; ſed de MS. ipſius apud Græcos auctoritate, ejusque ad Eccleſiam Ægyptiacam, ſive Alexandrinam, relatione ac reſpectu. Atque ex genuina Athanaſii ad Marcellinum Epiſtola de Pſalmorum præſtantia & uſu, ex Hypotheſibus Periochisque Euſebianis vel Athanaſianis, ex Pſalmorum Canonibus, ex Odis ſacris ad calcem Pſalmorum annexis, inque uſum eccleſiaſticum ςιχηςῶς diſpoſitis, ex Maccabæorum libris Tertio Quartoque, ex Salomonis Pſalterio pure Alexandrino, atque etiam ex ipſa Eccleſiæ Alexandrinæ conſuetudine ac traditione, Codicem hunc nonnulla in ſe continere, quæ ad Eccleſiam iſtam reſpiciunt, ſic à nobis monſtratur. Quæ autem de Hymno Euchariſtico magno, & de Pſalterio Salomonæo dicta fuerunt, hæc uſum Alexandrinum præ reliquis maxime attingunt. Verum quidem eſt exſectos fuiſſe; verumque etiam eſt Hymnum illum non in Codice hoc tantum, ſed in duobus aliis Codicibus Bodleïanis Pſalterio Davidico ſubjunctum eſſe: At nihil hoc refert, cum illos olim in Bibliis his Alexandrinis extitiſſe, ex ipſorum indiculo patet: atque Codices iſtos Bodleïanos ante Sexcentos vel etiam Septingentos plus minus annos licet deſcriptos, prout ex circulis Paſchalibus præfixis conſtat, Alexandrino tamen noſtro multum recentiores, prout ex notis omnibus ſcribendi characteriſticis, codicesque MSS. dijudicandi criteriis, abunde liquet; ex illo, aut aliquo illius Apographo, hunc Librarios deſcripſiſſe poſſe non eſt prorſus negandum. His ita de Codice Alexandrino, prout ad Eccleſiam antiquam Alexandrinam ſpectat, dictis, de ejus Ætate, cum multa de ea dubia apud Doctos quosdam moveantur, nunc inquirendum eſt.

Propoſitio XV. *Codex Alexandrinus ex literarum ductu, accentuum defectu, notisque aliis characteriſticis, ſummæ vetuſtatis eſſe demonſtratur: & licet ætatem*

 ejus,

nique Clericus, quem vel credulitatis vel adulationis hac in re nefas foret suspicari, de antiquissimorum Codicum mendis in *Arte* ejus *Critica* erudite atque accurate agens, hæc verba habet: *MS. Codex Alexandrinus Bibliorum, qui in Bibliotheca Regia Londinensi servatur, & antiquissimus forte est omnium MSS. Codd. qui extant, aut certe inter antiquissimos, ejusmodi mendis passim laborat*, ex imperitia scilicet dictantis ortis. Quamvis igitur ætatem hujus Codicis MS. aut ex literarum forma, aut ex accentuum defectu, aut ex notis ullis aliis sive internis sive externis, præcise figere prorsus sit impossibile, summæ nihilominus antiquitatis hunc esse, & mille annorum ætatem non æquare tantum, sed & superare, Virorum hac in re versatissimorum judicio, constat.

Propositio XVI. *Nonnulla in se continet Codex Alexandrinus, quæ ante Seculi post Christum Quarti medium Scripta non fuerunt; adeo ut ante Seculi ejusdem finem vix scribi potuerit.*

§. 56. Assertionis hujus veritatem Athanasiana, quæ in hoc Codice continentur, ut & Eusebiana etiam; atque nonnulla alia, sive vera hæc sint ac genuina, sive adulterina (ut nonnulli volunt) ac supposititia, evidentissime monstrant. Ante annum enim Seculi Quarti Sexagesimum ad Marcellinum suum de Psalmis Athanasius haud scripsit. Falluntur igitur, qui hunc uno aut altero anno post Concilium Nicænum primum, hoc est, anno CCCXXVI. aut CCCXXVII. exaratum fuisse statuunt. Nec Traditio tamen Ecclesiæ Alexandrinæ inde falsa habenda est, quæ hujus Epocham *paulo* post illud Concilium recte collocatum autumat; cum respective tantum id intelligendum sit: siquidem in tot seculorum post illud tempus decursu, *Unum* respectu ad XII. vel XIII. habito, sive pars duodecima, aut minor adhuc, pro *multo* profecto vix habetur; quicquid in contrarium sentiat Novus quidam Dissertator qui ad biennium restringere illud cupit. Statuendum igitur est firmissime, non seculo Ecclesiæ primo à S. Thecla Martyre hunc conscriptum fuisse Codicem, non post Synodum Nicænam anno *primo* vel *secundo*; sed post Seculi Quarti medium, & vix etiam ante ejus finem. Cum autem ex Propositione præcedenti hunc mille annorum antiquitatem ad minimum, ex Charactere evidenter præ se ferre constet, ex hac vero ante Seculi Nicæni medium hoc fieri non posse, imo vix ante ipsius finem posse, monstretur; tentandum nunc est, num intra hoc spatium, trecentorum scilicet annorum, terminum aliquem invenire possimus, qui veritatem si non attingat, ad eam proxime saltem accedat.

Propositio XVII. *Nihil in se continet Codex hic Alexandrinus, quod ad Seculi Quarti finem, vel ad Quinti initium, non poterit adaptari, cumque ætate illa probe convenire.*

§. 57. Contra hujus Propositionis

nis veritatem quæ afferuntur, in se ponderis quid habeant videamus. Argumentum primum est, Epistolam à Grabio sub nomine S. Athanasii ad Marcellinum editam esse falsam, atque sancto Doctori, ut ajunt, suppositam. Hujus Argumenti probatio, quæ ad Propositionem decimam tertiam jam dicta sunt ne repetamus, ex simplici tantum conjectura pendet. Quippe inter Athanasii opera ab Hieronymo liber *de Titulis Psalmorum* laudatur: cumque in Epistola hac de his nihil aut parum inveniatur, Monachi inde Benedictini, Operum ejus Editores, suspicati sunt epistolam hanc forsan aliud fuisse opus quam laudatum illum librum; librumque istum *de Titulis*, si idem non sit quod Argumenta in Expositionibus Psalmorum ad frontem cujusque Psalmi posita, jam extinctum esse. Sive Censura hæc vera sit, sive non sit; sive Athanasius librum scripserit de Inscriptionibus seu de Expositionibus Psalmorum, sive non scripserit; sive denique Hieronymus omnia Athanasii opera recte omnino commemoraverit, sive non; de Epistolæ hujus falsitate nulla est evidens convictio, vel ab Hieronymo, vel à Benedictinis, vel à quovis alio. Non valet ergo hoc Argumentum.

§. 58. Argumentum secundum hoc est. Genuina Epistola Patris hujus ad Marcellinum sub finem seculi octavi extabat, & præponi tunc Interpretationi illius in Psalmos solebat. Hinc conclusum est, Codicem Alexandrinum non nisi post Concilium Nicænum secundum, atque post seculum octavum, esse conscriptum: Epistolamque illam sub Athanasii nomine Psalmis in Codice illo præpositam, non esse genuinam illam veteribus cognitam, sed falsam, à Græculo quodam, seculo nono vel decimo substitutam. Hujus vero suspicionis causa nulla datur alia, quam quod Concilii Nicæni II. Patres Athanasii Epistolam ad Marcellinum sinceram habuisse videantur, qui Patres sententiam tamen aliquam inde desumptam, qualis hodie in Exemplari ejus Alexandrino non invenitur, nobis exhibent. At si genuinam ac sinceram illam habuerint Patres isti, vereque illam citaverint allegaverintque; sique Scribis etiam ac Librariis seculo Ecclesiæ octavo (ut asserunt Viri Docti) illam Psalterio præfigere mos fuerit; haud possibile videtur, qua ratione, quove modo, seculo immediate subsequenti, hoc est, Nono, Græculus aliquis sub Athanasii nomine, Epistolam aliam ad Marcellinum, loco illius præfatæ, quæ non extabat tantum sub finem seculi præcedentis, sed omnium etiam manibus terebatur, vafre substituere posset. Si omnium enim manibus tereretur hæc; utpote quæ libro Officiorum Ecclesiasticorum antiquissimo, nec non per totum orbem Christianum receptissimo, Psalterio scilicet Davidico, secundum *Usum Alexandrinum*, à Magno hoc Alexandriæ Patriarcha circa seculi Quarti medium, singulis & universis ut inserviret Christianis, tam privatim quam publice, edito ac adornato, ad Hymnorum sacrorum delectum

pro

pro re nata habendum, vulgo præponebatur; quomodo intercidere, quomodo Codices, qui hanc habebant, universi interire, quomodo semel ac simul nemine etiam observante deperdi, quomodo & Epistola & Codices ipsi à fidelibus tam indigne tractari, tam negligenter curari; ac quomodo alia ab Impostore quovis (non *ignarissimo*, sed) peritissimo in deperditæ locum surrogari possit, probandum erit. Quod probatum nondum est: nec probari posse videtur. Nullo igitur nititur fundamento hæc Opinio, quæ duas Epistolas ad Marcellinum scriptas, legitimam unam, suppostitiam alteram fingit. Ac proinde non valet secundum Argumentum.

§. 59. Argumentum tertium desumitur ab Origine Monachorum Acumetensium, sive Acæmetorum. Ad usum enim cujusdam Monasterii Acæmetorum MS. hunc Codicem exaratum fuisse à Monacho quodam Acæmeto Cl. Ricardi Simonii conjectura fuit; quam plures postea amplexi sunt. Hypothesin hanc Simonianam illis libere concedimus. Ex concesso tamen quod hæc conjectura vera ac firma sit, quam Canones Psalmorum diurni ac nocturni roborare videntur, ad quem æræ Christianæ annum aut talem Psalmorum distributionem, aut Ordinis hujus in Oriente Monachorum originem, referre debeamus, haud adeo certum fixumque habetur, ut quicquam inde constans ac indubitatum de ætate hujus MS. stabilire possimus. 1°. Enim quis fuerit verus illorum Acæmetorum Pater pro certo non habetur. Quippe hujusmodi Instituti auctorem nonnulli Marcellum Apamiensem, alii autem Alexandrum Abbatem faciunt. Florebat autem Alexander hic anno Christi CCCCXX. teste V. Cl. Carolo du Fresne, nec non hoste etiam concedente. Cur autem is, qui seculi quinti initio florere conceditur, in quarto non vixisse, aut sub ejus finem hanc Psalmorum divisionem facere, vel ante etiam quam ipsius floreret Monasterium, non potuisse crederetur, durum sane nimis est, quam ut capere ego possim. 2°. Concedamus autem ante annum istum, seculi scilicet Quinti vicesimum, nulla fuisse Acæmetorum Monasteria, quibus Canones hi in usu erant; nec quicquam tamen hoc obstat, quin diu etiam ante illud tempus, sive antequam in usum suum Canones hos recepissent dicta Monasteria, Canones ipsi extiterint, ac Psalmis etiam aliquando, vel cum vel sine Athanasii Epistola Parænetica, præpositi fuerint. Hoc an factum revera sit, necne, haud constat. Sed neque constat contrarium. Ergo non valet Argumentum.

§. 60. Argumentum quartum, ultimumque depromptum est ex inscriptione Cantici B. V. MARIÆ, quæ Epitheto Θεοτόκε in hoc Codice ornatur; quem titulum tamen non nisi post obitum Nestorii, Conciliumque Ephesinum, hoc est, non ante æræ vulgaris annum CCCCXXX. huic adscriptum fuisse nonnulli existimant. At testimonia

nia Socratis, Eusebii, Athanasii, Basilii, Gregorii utriusque, Nysseni nimirum & Nazianzeni, Dionysii Alexandrini, Origenisque Adamantii, apud Grabium ipsum inventa, vel allegata, titulum hunc Synodo Ephesina multo vetustiorem, & post Seculi Tertii medium Scriptoribus Ecclesiasticis familiarem, satis superque demonstrant. Prolegom. ad Tom. ult. c. 1. §. 1. Nec pluribus opus est. Itaque in Codice Alexandrino, vel quod ad seculi Quarti finem, vel ad Quinti saltem initium referri non possit, nihil contineri probatur.

Propositio XVIII. *Librorum* Historicorum *genuinam LXX. Interpretum Versionem exhibet Codex* Alexandrinus; *non autem* Romanus.

§. 61. De libro *Judicum* nihil manifestius est quam hoc, ut dedita opera fusissime monstravit Cl. Grabius; qui discrepantes in hoc libro Romani & Alexandrini exemplaris lectiones ex adverso positas nobis columnatim exhibet, & Antiquorum Scriptorum Judaeorum, Graecorum, Latinorumque lectiones ad inferiorem paginae oram subnotavit, ut de illis omnibus hinc judicium, collatione facta, breviter & solide instituatur. Quas conferendo, ex testimonio Philonis, Veterum Doctorum Christianorum, Hexaplaris Origenis Editionis reliquiarum, Graecorum Lectionariorum, omniumque quotquot de ea re supersunt monumentorum, cuilibet patebit genuinam LXX. viralem Versionem, sicut ab Antiquis legebatur, Codicem hunc Alexandrinum exhibere. De Vaticano autem Codice idem non constat: sed potius è contra hunc valde mutilatum ac interpolatum, vel aliam etiam prorsus diversam continere admodum probabile est. Alexandrini enim à Vaticano Codice Variationes ducentas circiter & quinquaginta, praeter alias quae minoris momenti esse videntur, in versiculis vel hemistichiis multum paucioribus, ad veritatem hanc illustrandam congessit. Ex quibus omnibus collatis genuinam LXX. Versionem, quam Origenes ut maxime sinceram edidit, in Alexandrino exemplari descriptam esse concludit. Atqui Romanum Codicem non Origenis editionem, nec Aquilae, nec Symmachi, nec etiam Theodotionis Versiones, sed aliam ab his plane diversam secutum esse contendit: atque Editionem Veterem, quam Codex iste conservavit, ex Athanasii & Cyrilli Patriarcharum Alexandrinorum allegationibus, eandem cum *Hesychiana* esse suspicatur. Cumque stylus librorum *Judicum*, *Ruthae* & *Regum* idem prorsus sit, idem quoque judicium quoad libros hos de utroque Codice ferendum est.

§. 62. Quod autem de his libris dictum est, id de reliquis, si non de omnibus, de plerisque saltem, hoc volumine contentis, pariter dicendum est. Quâ librorum *Historicorum* cum Editionis Origenianae reliquiis collatione diligentissime per Grabium facta, genuinam LXX. Versionem non in Romano, sed in Alexandrino Exemplari exhibitam

hibitam esse, ab ipso statuitur. Attamen in Romano quidem aliquando illam etiam exhiberi, ex Veterum testimoniis pæne innumeris, liquet: hoc est, ubi cum Alexandrino Romanum convenit, atque à testibus probatissimis confirmatur, ibi exemplar utrumque veram ac genuinam LXX. lectionem habere firmiter statuendum est. Ubi vero non bene inter se concordant hæc duo, ibi Variationes distinguere oportet in has classes; in eas scilicet, quæ & verbis & sensu cum Veterum tam Judæorum quam Christianorum allegationibus convenire, in eas quæ nec verbis nec sensu cum illis concordare, inque eas denique, quæ verbis ipsis discrepare, verborum tamen sensu bene congruere, inveniuntur. Quarum classium distincta consideratione accurate habita, Vir doctissimus de præstantia Codicis Alexandrini præ Romano, quoad libros V. T. Historicos tandem persuasus; quum prius illi animus novam Pentateuchi atque Prophetarum Editionem Græcam tantummodo parare, consiliumque fuerit, animum statim consiliumque mutavit, & totius LXX. viralis Versionis Editionem in se suscepit. Nam Editionem Romanam ab Origeniana prorsus diversam, ac in libro, quem exempli gratia ad examinandum selegit, per omnia pæne commata, non modo quoad quædam verba, sed sæpius etiam quoad sensum ex instituto mutatam se reperisse ait, exemplisque demonstrat: adeo ut, ex illius sententia, hæc emendationem vix admittat. Sive vero admittat, sive non, genuinam saltem LXX. Versionem exhibere, opinor, haud dici potest.

§. 63. At Exemplar nostrum Alexandrinum, quoad libros V. T. Historicos, non aliam Versionem continere, quam illam ipsam, quam olim Judæi Hellenistæ per Ægyptum Asiamque, & posthæc Christiani Catholici ubique fere terrarum usurparunt, ac etiamnum Orientales in sacris suis conventibus publice legunt; neque aliam ejusdem Editionem, quam illam ipsam, quam Hexaplis, ut omnium sincerissimam, inseruit Origenes, quam ut omnium præstantissimam Pamphilus & Eusebius adnotaverunt vel correxerunt, quam *incorruptam & immaculatam LXX. Interpretum translationem* Hieronymus prædicavit, quam denique *in eruditorum libris* summo cum honore reservatam ipse Latine vertit, multa passim sunt, quæ suadent, imo persuadent: sive addita, sive omissa, sive textuum transpositiones, vel apparentes, vel reales, sive denique antiquissimorum ac fidelissimorum Scriptorum testimonia spectemus. Verum de his satis; si non, plura alias.

Propositio XIX. *Codex Alexandrinus aut Antiquissimus est, aut inter Antiquissimos numerandus.*

§. 64. Hujus Propositionis Veritas adeo evidens est, ac probatio tam facilis, ut nemini Codicem ipsum inspicienti de summa ejus antiquitate dubium hærere possit. Quodque ad minimum ætas ejus mille-

millenium excedat uno ore pronunciant omnes, Codicibus MSS. versandis occupati, quotquot vel illum inspexerunt ipsi, vel aliorum Virorum doctorum proborumque oculis fidentes, nonnisi illius Specimen (sed maxime authenticum) viderunt, examinarunt, trutinarunt. Quod ad Traditionem istam de Codicis nostri origine ac antiquitate spectat, illum nimirum, ante MCCC. circiter annos, pauloque post Concilium Nicænum à Nobili Fœmina Ægyptiaca scriptum fuisse, non ad illam ut hic provocemus opus est: res potius ipsa pro se loquatur; & Codex ipse inspectus omnium instar sit testium. Nihil autem temerarium magis, quam illo non inspecto, necdum cognito, circa illius ætatem aliquid audacter pronunciare. Id tamen à Nupero quodam Scriptore, non sine summa ostentatione, factum est. Is quidem, ut Codicem Alexandrinum deprimeret, Romanum vero efferret, præque illo longe extolleret, illum ante seculum Ecclesiæ Decimum non fuisse conscriptum acriter contendit; qui tamen neque Codicem vidit unquam, neque Bibliothecam ipsam, in qua servatur, novit. Quippe tales decet esse omnes, qui, Vetera cum novis confundentes, Codices antiquissimos novitatis accusant. Quibus nos unum instar mille, utpote in Arte sua Magistrum, Joannem Clericum, à quo hæc desumpta est Propositio, opponimus. Stet igitur hujus sententia.

§. 65. Codicem hunc non ante Seculi IV. medium scriptum fuisse damus: sed mille annos numerare ad minimum, sed & trecentos etiam alios habere posse, summorum Virorum vestigia secuti, monstravimus. Demonstrationes interim cujuspiam imaginarias parum curamus; dummodo testes sint (non Auriti tantum, sed) oculati, iique prudentes etiam ac sobrii, qui sententiæ huic patrocinantur. Quid de Codice MS. hoc illi censeant, qui parvam istius notitiam habent, unde & in vestibulo ipso misere cespitant, nihil omnino refert. Contra istiusmodi homines, novaturiendi studio abreptos, ad Judices æquiores, ad Testes oculatiores, ad Viros doctrina & moribus præstantiores provocandum est. Inter Codices totius orbis antiquissimos Alexandrinum recte numerari consentiunt omnes. Ad Patricium Junium, Brianum Waltonum, Alexandrum Huissum, Joannem Pearsonum, Thomam Galeum, Thomam Smithum, Joannem Millium, Humfredum Wanleium, aliosque Viros doctissimos, fideque dignissimos, qui Codicem hunc non inspexerunt tantum, sed & contulerunt cum aliis, jure meritoque appellamus.

§. 66. Pro veneranda ejus insuper antiquitate, præter illa, quæ in Propositionibus XV. & XVII. ante allata sunt, quatuor argumenta adhuc habemus interna; quæ & pro Codice etiam Vaticano pariter valere observarunt Viri Docti. Primum est, hunc ea non habere quæ in Codicibus vetustissimis abfuerunt: secundum est, ea habere,

Odasque, quarum meminit Sacer Hiſtoricus, ad Symphoniam aptatas complexum fuiſſe, contra rei analogiam aut probabilitatem non eſt. Atque hinc forſan Scriba Alexandrinus Pſalmos quosdam ſub nomine ipſius Apocryphos, ſive Odas Salomoni adſcriptas, in Bibliotheca Alexandrina inveniens, SS. Bibliorum quaſi appendices (ſicuti in Bibliis lingua vernacula editis hic & ubique hodie fit) ad finem ſubnexas eſſe voluit; uti patet ex Indice eidem Codici præfixo, propriaque Scribæ ipſius manu deſcripto. An hæc vero Canticorum Collectio fuerit *Liber* ipſe *Cantici*, necne; an fuerit idem libellus, vel codicillus, quem edidit De la Cerda ante laudatus, an alius ab eo diverſus; quot denique & qualia fuerint hæc Cantica Salomonica, Bibliis Alexandrinis annexa, ſcire haud eſt poſſibile. Hoc tantum ſcire poſſumus, tempore, quo hæc exſcribebat Librarius, Hymnos quosdam Eccleſiaſticos adhuc ſupereſſe adſcriptos, necdum ab Eccleſia damnatos; poſtquam vero uſus illorum in Eccleſia damnatus fuerat, ex Codice hoc craſos vel exciſos fuiſſe; Codicem inde ipſum vetuſtiſſimum non immerito habendum eſſe, ipſiusque Epocham circa finem Seculi Quarti ſtatuendam eſſe, ſicuti habet Prop. XVII. Atque hæc de libro Hymnorum Templi Salomonici, ſive de libro Cantici Salomonis, nec non Apocrypha vel Secreta allegandi modo apud Sacros Auctores, ad argumentum hoc ſtabiliendum breviter proponuntur, dum ad ea quæ reliqua ſunt properamus, & tertium pro hujus antiquitate, & integritate etiam, aggredimur nunc argumentum. Quod eſt

Propoſitio XXII. *Codex Alexandrinus Partium diſpoſitione cum vetuſtiſſima LXX. Editione concordat.*

§. 70. Argumentum hoc à Partium diſpoſitione deſumptum Codici Alexandrino huic auctoritatis haud parum conciliat. In genuina enim LXX. Intt. Editione, multorum verſuum, capitum, inſignium capitis alicujus partium, atque hiſtoriarum ſitus diverſus omnino fuit, ſi Patribus antiquis ſit fides, ab eo quem Codices Hebræi hodie habent. A mille quadringentis, annis, obſervante Morino, differentiam hanc, aliasque diſcrepantias jam memoratas, Doctores Eccleſiaſtici inter textum Græcum & Hebraicum annotaverunt. Codex Romanus dicitur ex hâc partium diſpoſitione maxime vetuſtus, quia cum vetuſtiſſima, nobis ſcilicet cognita, hujus Verſionis Editione, qualis nimirum ante Origenem erat, convenit. Si Romanus autem, Alexandrinus etiam, ſi non majori, pari ſaltem jure dicendus eſt. In Lib. 3. Reg. Cap. II. leguntur poſt v. 35. multa eodem ordine, & in eadem ſerie, ſicut à temporibus antiquis legebantur. In Libri ejusdem Cap. III. v. 1. Codex Alexandrinus concordat cum Hebræo; non autem Romanus. In Cap. IV. ad finem apud Cod. Rom. quoddam fit aſſumentum, ex variis hujus hiſtoriæ locis depromptum congeſtumque; quod in Alexan-

Alexandrino nostro non invenitur. Quæ ibi transcripsit Librarius Romanus, partim capitis tertii initio, partim noni medio, tam in Hebræis Codicibus, quam in nostro extant: atque ita etiam non tantum in aliis Græcis Codicibus antiquis, sed & in Hexaplo ipso Origeniano, disposita fuisse, monente id vel ipso Scholiaste, quem Romani editores imprimendum curaverunt, liquet: In Cap. IX. Versus tredecim à v. 14. ad 26. desunt in Codice Romano; non desunt in Alexandrino. In Cap. XIV. Versus viginti desunt etiam in Cod. Romano; non desunt vero in Alexandrino. Quin Capita etiam XX & XXI. in Romano transponuntur; non autem in Alexandrino. His ita, speciminis loco, præmissis, concludendum esse videtur: Ubicunque Codex Alexandrinus cum Romano partium dispositione & situ concordat, licet à textu Hebræo dissentiat, ibi cum vetustissimis LXX. Versionis Codicibus concordare: ubicunque Codex Alexandrinus partium dispositione & situ cum Hebræo concordat, licet à Romano ibi dissentiat, ibi cum vetustissimis aliis LXX. Intt. Versionis Codicibus; nec non, ut plurimum, cum Apographo Origeniano concordare: ubicunque vero nec cum Hebræo nec cum Romano concordat, ibi tamen à vetustissimis nonnullis Græcis Codicibus, in sententiarum & historiarum collocatione, non discordare. Restat nunc ut videamus, utrum horum cum Veterum Scriptorum Ecclesiasticorum allegationibus melius concordet.

Propositio XXIII. *Codex Alexandrinus cum Scriptorum Veterum allegatis & citatis concordat.*

§. 71. Ex XX. Scriptorum Veterum testimoniis, apud Grabium allegatis, hujus Assertionis Veritas patet. Quod Codex enim Romanus cum Scriptorum Veterum allegatis & citatis, sicut nonnulli asserunt, melius concordat quam Alexandrinus, hoc omni prorsus caret fundamento. Quod in libri unius Specimine edito præstitit Vir Doctissimus, in aliis etiam libris præstari nihil vetat. Nam ubi Romanus & Alexandrinus inter se concordant Codices; cum Veteribus etiam, sive Judæi sint sive Christiani, sive Græci sint sive Latini, Scriptoribus concordantes; res est certa ac evidens. Ubi autem hi duo non bene conveniunt, inquirendum restat, utrum major sit Romani an Alexandrini cum Scriptoribus Ecclesiasticis antiquis, & cum veritate ipsa, concordantia.

§. 72. Nec pauca sunt quidem, nec levia, quæ multi Viri Docti de LXX. Interpretum Versionis cum Scriptoribus hisce convenientia congesserunt: sed quæ ad Romanam præcipue Editionem confirmandam adhibuerunt; licet hæc ad Alexandrinam stabiliendam etiam æque inserviant. Quicquid Morinus, Vossius, aliique hac de re scripserunt, aut ex Veteribus compilaverunt, id omne, aut fere omne, non Romanam tantum, sed & Alexandrinam etiam firmat Editionem, hujusque Exemplaris fidem auget. Quæ in Prolegomenis

nis ad Operis hujus Tomum Primum & Ultimum, in duabus Dissertationibus Grabianis de LXX. Versione editis, inque Præfatione Pearsoni Parænetica, ex Priscorum Patrum monumentis, ante dicta sunt, à nobis non sunt repetenda, sed à Lectore consulenda. Grabius quoque noster Dissertationis cujusdam à se scriptæ, annoque hujus seculi Sexto, quoad quinque Libros Mosis & Historiam Josuæ, perfectæ, *De Alexandrini Codicis præ Vaticano præstantia*, meminit; cujus & Specimen in duobus Deuteronomii Capitibus, in Prolegomenis suis ad Octateuchum ipse edidit; pariterque quoad Historiam Judicum, de Codicis ejusdem præ Vaticano præstantia, ejusque cum Veteribus concordia majore, adductis quam plurimis singulorum capitum commatibus ex Philonis Judæi Veterumque Patrum testimonio, in Epistola ad Millium de nova LXX. Intt. Versione paranda, operose & accurate egit. Hanc inde Codicis nostri excellentiam, ut & ejus cum Veteribus Scriptoribus conformitatem, in Opere isto, quoad libros saltem prædictos, se prolixe ostendisse dicit; quæ vel ex ejusce Specimine sat longo edito citra omne dubium est. Per singula enim capita procedens Dissertatio, primum *Romanam*, inde *Alexandrinam* exhibebat lectionem; ac huic 1. consonam Hebræi Textus auctoritatem. 2. Hexaplorum Origenis consensum. 3. denique Philonis ac antiquissimorum Ecclesiæ Patrum suffragia subnectebat. Quam *Dissertationem* prælo quidem paratam tunc fuisse, sed non imprimendam tamen esse monuit, *donec id opportune ac citra damnum* suum *fieri possit*. Optandum sane foret quam maxime, ut Dissertationem hanc, dum in vivis erat, ipse edidisset; ne tot tantorumque laborum suorum atque vigiliarum opus, quod dolendum est, deperderetur. An extet etiamnum hodie; sive extiterit, ubi delitescat, nescio. Inter libros enim MSS. & Schediasmata quæ post ipsius obitum à Testamenti Curatoribus inveniebantur, talem Dissertationem, summa licet cura adhibita, nullibi reperiri verum est constansque. Nec in *Catalogo Manuscriptorum V. Cl. J. E. Grabe S. Th. P. quæ fato defunctus post se reliquit*, illius ulla fit mentio. Titulus quidem libri sub ejus manu propria inventus est hic, *Dissertatio de ALDINA LXX. Interpretum Editione ROMANÆ longe præferenda; deque CODICE ALEXANDRINO illis ambabus præstantiori.* Quin inveniuntur etiam collectanea quædam, sed imperfecta valde & confusa, ad Tractatum conscribendum sub titulo tali, *De Præstantia Codicis Alexandrini Dissertatio*, *ex Sacrorum Textuum allegationibus in* Novo Testamento, *&* *Monumentis* editis *atque* manuscriptis, *Philonis Judæi*, *Clementis Romani*, *Hippolyti*, *Origenis: nec non ex hujus accuratiori LXX. Interpretum Editione* Hexaplari, *ac* Patribus, *qui ea usi sunt*, *præsertim Eusebio Cæsariensi &c. ejus* [præ Vaticano excellentiam, &c.] *demonstrans.* Quam autem eandem esse existimo, cujus Partem Primam absolutam in Prolegomenis suis enunciat allegatque. Inde Dissertationem hanc Docto cuidam Amico illum concredidisse

credidisse verisimile est. Illum enim, quâ ingenii modestiâ erat, aut CAVEUM, aut MILLIUM, aut LUYDUM Vigorniensem (quem *Patrem* suum appellabat) Viros sane summa eruditione ac diligentia præpollentes, nec non critica etiam ἀκριβείᾳ præstantes, in Veterum monumentis versatissimos, illique amicissimos tali in re consuluisse, ut doctam æquamque illorum censuram sibi haberet notam, haud profecto negandum est. Cumque ipsi etiam nonnulla à se scripta, ut Cl. Caveus *Historiam Literariam* suam, ad novam Editionem ornandam limandamque, aliique alia in illius manus concrederent, fas est ut illum quoque sua, saltem hanc tanti momenti Dissertationem, ipsorum (si non omnium, alicujus tamen) examini subjecisse suspicemur. Ac si in Virorum horum Clarissimorum nunc fato defunctorum Bibliothecis, vel in aliorum quorumcunque Doctorum scriniis, reperta fuerit ejusmodi Dissertatio, à Cl. Grabio conscripta, haud omnino desperandum est, quin vel Præli Oxoniensis Curatoribus dignissimis, vel Bibliopolæ cujus impensis hæc Editio fit, in commune Orbis eruditi bonum reddatur. Quicunque autem ad hanc Editionem Tractatûs hujusce accessione perficiendam operam suam contulerit, is sane, & Propositioni huic firmitatem, & sibi honorem, & reipublicæ literariæ utilitatem, & Ecclesiæ denique novum afferet præsidium. Quippe Vir doctissimus priscos omnes, ad seculi Ecclesiæ Quarti finem usque, (hunc ipsum sibi maxime scopum, ut Codicis sui auctoritatem præstantiamque probaret, præfiniens,) Scriptores Ecclesiasticos labore indefesso legit contulitque.

§. 73. Testium vero instar omnium, ad hanc Propositionem confirmandam, unus sit nobis B. Clemens Romanus, utpote omnium vetustissimus, qui vel in una sola ad Corinthios Epistola, loca plusquam centum, quorum etiam sunt circiter triginta sat longa, ex LXX. virali Versione citata atque allegata habet. Ex quibus omnibus cum LXX. Textu collatis hæc concordia manifesta est ac indubitata. Itaque Codex Alexandrinus, qui hanc Epistolam, una cum fragmento alterius epistolæ, conservavit, validissimum hujusce concordiæ argumentum nobis inde exhibet; quod probandum erat: suique ipsius antiquitatem insuper ex hac concordia satis monstrat, tantumque non demonstrat. De Vaticano quidem Codice hoc ipsum Morinus haud absque ratione, fateor, contendit: pro cujus tam antiquitate quam integritate, inter quatuor ab illo allata argumenta, non minimum pondus habere id videtur. Cumque vix unus aut alter locus apud Beatum hunc Patrem, ad Corinthios more Spirituque Apostolico scribentem, qui cum LXX. Intt. Versionis Codicibus MSS. hodie vetustissimis, quoad sensum, parum convenit, inveniatur; notatu sane dignum est, vel ibi etiam Alexandrini quam Romani majorem inveniri consonantiam.

§. 74. Quod autem Romani Exemplaris cum Veterum Scriptis, Codicibusque Origeni saltem coævis, eisque accuratioribus, ac in libris præsertim Historicis, minor sit concordia, quam nostri Alexandrini, longa exemplorum deductione probare haud difficile foret. Unum alterumque hujusce veritatis argumentum exempli tantum causa hic dabitur. Lib. 3. Reg. Cap. VI. v. 2. ἑξήκοντα legit Codex Alexandrinus, sicut Veteres proculdubio legebant. In medio enim tertii seculi hanc esse lectionem maxime authenticam constat. Scholiastes Græcus adnotat in Hexaplo, nec non in Codicibus accuratioribus, ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις, legi: Versiones insuper antiquæ omnes, Syriaca scilicet, Arabica, Chaldaica, Latina Vulgata, ita legunt. Male legit Cod. Romanus. Qui, non tantum contra textum Hebræum, sed omnium Versionum, sive ex Hebræo sive ex Græco factarum, fidem, τεσσεράκοντα legit, ac si Templi longitudo XL. tantum cubitos haberet. In eodem quoque Capite desunt quatuor Versus secundum Exemplar Romanum, quos Alexandrinum habet. Hi sunt v. 11, 12, 13, 14. Revelationem Salomoni à Deo factam continentes. Scholion Græcum notat eos quoque in Hexaplo legi: consentiunt & veteres Versiones ad unum omnes. Habebantur etiam olim, observante ipso Nobilio, in plerisque Codicibus Græcis; *& respondent*, inquit, *Vulgatæ*. Quare vitiosus est hoc in loco Codex Romanus; non Alexandrinus. Quod Morinus quidem, ut potest, excusat. Dixisset enim Scholiastes in quibusdam (at non in accuratioribus) Codicibus hæc non haberi: quæ quidem exemplaria secutum Theodoretum ipse putavit hæc non posuisse. Unde textui Græco hos versiculos statim ab Origene insertos fuisse concludit Morinus. Quæ conclusio cum nullo alio nitatur fundamento, prorsus rejicienda est. Valet igitur Assertio nostra de Codicis Alexandrini concordia cum veterum allegatis. Quod probandum erat. Ad libros, qui in hoc Tomo continentur, nunc descendendum est.

Propositio XXIV. ***Libri, qui in hoc Volumine continentur, vel ex Hebræo in Græcum translati sunt; vel Græce scripti sunt, perque Senatum Alexandrinum probati.***

§. 75. In genere, Libri Sacri V. T. qui in Codice Alexandrino continentur, vel sunt ex Hebræo & Chaldæo conversi, qui in Canone Judaico habentur; vel Græce sunt à Judæis Alexandrinis, aut Græcissantibus scripti, & à Synedrio Alexandrino recepti. Libros classis prioris XXII. Judæi Veteres numerarunt, uti patet ex Josephi libro primo contra Appionem. Et Judæi recentiores hunc numerum observant, veluti R. Asarias in Meor Enaim pag. 29. 141. 169. 175. R. Gedaliah Ben-Jechajah in Shalshelesh Haccabbalah pag. 68. 69. 99. 104. R. Abraham Zachus in libro Juchasin pag. 136. 138. R. David Gantz in Tsemach David Part. 2ª. pag. 10. R. Menasse Ben-Israel de Creatione Problem. X. pag. 45.

Libri

Libri Classis posterioris, quos Judæi Hierosolymitani in Canonem suum non receperunt, sunt reliqui omnes, Græce tantum extantes, quosque non nisi à Judæis Alexandrinis & Hellenisticis traditos accepimus: sive hi sint illi, quos Græce conscriptos fuisse ab initio nemo dubitet, veluti libri Maccabæorum omnes; sive sint illi, de quibus dubitetur, an olim in Hebræo vel Chaldæo extiterint, necne, veluti liber Tobiæ. In hoc vero Tomo qui continentur, prioris classis sunt libri Regum quatuor, Paralipomenon Regum Judæ duo, Esther unus, Esdræ liber secundus, & Verba Neemiæ; qui cum Hebraice hodie extent, illos omnes ex Hebræo in Græcum conversos fuisse indubitatum est. Posterioris classis sunt libri Tobit, Judith, Esdraïcus primus, & Maccabaici quatuor. De tribus istis prioribus, an olim in lingua Hebraica vel Chaldaica lecti fuerint unquam, incerta res est: de posterioribus hisce nullum omnino dubium est. An à Senatu vero, sive Synedrio Alexandrino hi omnes probati fuerint ac recepti, dubium moveri potest.

§. 76. Attamen constat, 1°. Hos Ecclesiam à Judæis accepisse. 2°. Non à Judæis Hierosolymitanis & Hebraice loquentibus, sed ab aliis extra Palæstinam habitantibus & Græce scientibus, traditos fuisse. 3°. Judæos Ægyptum habitantes Scholas & Synedrium Alexandriæ habuisse. 4°. Synedrium, quod Alexandriæ habuerunt Judæi, ad exemplum illius, quod Hierosolymis habebatur, fuisse constitutum. 5°. Libros Sacros & Ecclesiasticos, cujuscunque classis illi fuerint, secundum usum Judaicum, ad Synedrium Magnum proprie spectare, sive Hierosolymitanum fuerit sive Alexandrinum. 6°. Hos igitur libros ad Synedrium Alexandrinum delatos fuisse plus quam probabile est. Si fuerint autem delati, tunc in examen vocati; si in examen vocati, tunc adprobati, vel reprobati; si reprobati, aut rejecti, tunc proculdubio non accepissent hos Christiani. Sed hos acceperunt Christiani; imo acceperunt etiam ex Judaismo ad Christum conversi, seu potius hos prius receptos Christiani facti non rejecerunt. Ergo sane libri isti Historici, in hoc nimirum Tomo contenti, qui Hebraice non fuerunt scripti, sed Græce tantum, non à Judæis Græcissantibus, non à Synedrio illorum Alexandrino, rejecti sunt: sed è contra. Rejectos saltem à Synedrio isto (cujus res hæc erat) non fuisse, ac damnatos, citra omnem est controversiam: receptos fuisse ac comprobatos verisimile est valde. Nec de libro Maccabæorum *quarto* valet exceptio: cum & diu post Josephi tempora Synedrium illud permanserit, & liber hic summa eloquentia à principe Viro conscriptus ad Judaicæ religionis gentisque honorem spectaverit.

§ 77. Cum autem Synedrii Alexandrini auctoritas Codici huic Alexandrino, ut vetustissimo, favere videatur, de illius origine conjecturam nostram, Viris doctis ventilandam, proponemus. Non a-

liam nempe Synedrii quam Versionis hujus LXX. viralis originem esse suspicamur. Si enim, antequam Versio hæc fieret, Synedrium Alexandriæ jam constitutum fuisset, viros haud alibi quæsivisset Rex librorum Judaicorum interpretes, quam ubi in regno suo consessum hos habere cognoverat. Si vero post tempora Ptolemæi hujus constitutum hoc fuisset concilium, innumeræ pæne sunt difficultates. Neque ulla causa veri habens similitudinem dari potest, cur sub Ptolemæorum alio tantum Judæis privilegium unquam concessum fuerit. Synedrium etiam hoc quod Alexandriæ tenebatur, cum non primarium, sed tantummodo secundarium fuerit, à seipso stabilitum fuisse existimare plane absurdum est. Cujus absurditatis ratio, cum evidens sit, non est neganda. A Synedrio igitur Hierosolymitano ut potestates suas derivarent, & auctoritatem acciperent Seniores Alexandrini, necesse fuit. Ac proinde Synedrium Alexandrinum primum, quoad singula ipsius membra, non nisi ab Hierosolymitano definitum, adnominatumque fuisse credi fas est. Quæ autem primorum Assessorum nomina in hoc concilio fuerint, licet hoc impossibile videatur, non tamen omnino desperandum igitur est, quin ad illorum notitiam, nisi impossibilitatis metu deterreamur, aliquo saltem modo perveniamus. Duo enim & septuaginta nomina in libro, qui Aristeæ adscribitur, inveniuntur, quæ veluti Interpretum nomina ibi sunt proposita, cum Judicum interpretationem hanc adprobantium nomina hæc esse, probabilitatis plus habeat. Sive autem hi primi omnium fuerint ex tribubus singulis electi, qui Synedrium hoc sub Philadelpho regnante constituerunt, ut nobis videtur; sive potius fuerint Synedrii hujus Patres, sive Presbyteri, qui tunc in vivis erant, quando historiam suam edebat Scriptor iste, quicunque fuerit, aut quandocunque vixerit; levis est conjectura, resque ad idem prorsus redit. Proinde quoad V. T. libros, sive Canonicos, sive Apocryphos, ut vocant, ac illos præsertim qui in hoc volumine continentur, Synedrii Alexandrini haudquaquam rejicienda est auctoritas. Ad rationem vero ac Methodum hujus Librorum Historicorum, ita probatorum, editionis è Codice MS. Alexandrino, à Cl. Grabio paratæ, jam progrediendum est.

CAP. II.

CAP. II.

Ratio ac Methodus hujus Librorum Historicorum Editionis è Codice ALEXANDRINO.

H*Iftoricorum*, qui hoc Tomo continentur, Librorum Editio è Codice ALEXANDRINO, ut omnibus, quæ unquam fuerunt, longe perfectior evaderet, nihil fibi prætermittendum, nihil difficultatis formidandum, nec laboribus nec fumptibus parcendum duxit Grabius. Hæc diu defiderata, utpote præmatura ipfius morte impedita, vigiliis indefeffis, diligentia fumma, ingenio mirabili parata, Lectori Chriftiano ac Erudito fe nunc fiftit. Edendi rationem, quam Grabius ab initio fecutus eft, mutare nobis religio fuit. Exemplar igitur ipfius, ficut erat è Codice MS. defcriptum, aliorumque Exemplarium vetuftiffimorum ope emendatum fuppletumque damus. Quid ille in hoc Tomo limando præftiterit, quot Codices editos ineditosque confulerit, quot Exemplaria aut contulerit ipfe, aut ab aliis conferri apud exteras gentes curaverit, quot & quanta prifcorum Scriptorum Volumina evolverit, quantam denique in omnibus induftriam, fidem, criticamque fubtilitatem adhibuerit, illo fublato, nunc dicere impoffibile eft. Pauciffima fcilicet funt, quæ fcire jam poffumus, ex iis, quæ ille hac de re perfecte noverat. Hoc tantum fcimus, nec induftriam, nec fidem, nec fubtilitatem, illi defuiffe: nihilque, ut Operi fuo pretium ac honorem præberet, neglexiffe.

§. 2. Methodum in Editis hoc Tomo Libris, (*quarto* duntaxat *Maccabæorum* libro inde excepto) eandem prorfus, quam in reliquis, *primo* & *ultimo* Tomo contentis, obfervavit Grabius: ac proinde ad Tomorum iftorum duorum Prolegomena Lectorem hic relegamus, ne bonas horas actum agendo perdamus. Exemplar enim Alexandrinum in hifce, æque ac in illis, verbatim atque exacte ad literam, quantum id fieri potuit, expreffum dedit, ac ficubi id vitio aut defectu laborare ipfi videretur, emendationes atque fupplementa minori charactere excudi, vitiatam vero Scripturam ad Marginem apponi, fecum recte determinavit: quod fideliter etiam præftitum eft ad ipfius mentem. Ne autem in ipfa S. Textus lectione, ut ipfe bene

monuit, frequenter & ſæpe fruſtra turbatus impediretur Lector, manifeſtos Librarii errores, peculiareſque quoſdam ac obſoletos ſcribendi modos, ad marginem, ex amicorum conſilio, non adſcribendos eſſe duxit.

§. 3. Quam diligenter autem ille accurateque Exemplar ſuum, opus ut hoc perficeret, cum MS. contulerit Vir de re literaria optime meritus, ex Obſervationibus & Collationibus ejus ad Biblia WaltoniPolyglotta perſpicere poſſumus. Ut enim in Octateucho Libriſque Metricis, ita etiam in hiſce Hiſtoricis omnes Codicis Alexandrini lectiones ad inferiorem S. Textus oram à Walrono & Huiſſo ſubnexas laborioſe & ſubtiliter valde contulit. Uti in ſequentibus locis, ac præcipue in tertio *Regum* libro, ubi propter crebram capitum verſuumque in Codice Romano tranſpoſitionem, non niſi magna cum difficulrare, ut ait, ac remora Alexandrini Codicis textum ordine aſſequi potuit, ſatis ſuperque patet. Quibus aut non recte, aut non omnino, exhibetur Lectio Alexandrina: quam tamen aut vitioſam in Biblia ſua retulit, aur omiſſam indicare non potuit Vir aliter diligentiſſimus Boſius. Hæ igitur ſunt à Grabio collectæ, collatæque

Lectiones Codicis Alexandrini in Bibliis Polyglottis VValtoni non recte expreſſa, aut omiſſa.

LIB. I. REGUM.

Cap. I. v. I. In *Alex.* legitur Ἰεῤῥοάμ juxta Hebræum, non Ἱερεάμει. v. 5. non ὅτι ſcriptum, ſed ἐπί: quod ſi legatur ἐπεὶ, Hebræo כי eſt congruum. v. 24. *Alex.* habet τὸν οἶκον. Cap. II. v. 29. in Bibl. Pol. unum verbum ἐνευλογεῖσθαι factum, cum ἐν εὐλογεῖσθαι, vocabulo diviſo, legi Hebræus textus ſuadet. Vide an alibi in LXX. reperiatur ἐν ſequente Infinitivo, absque interpoſito τῷ. v. 32. ἀγαθυνεῖ ponendum, non ἀγαθύνει. Cap. V. v. 11. in *Alex.* vox πάντας ante τοὺς σατράπας præfixa eſt, juxta Hebræum; ſicuti præcedente verſu 8. Cap. VII. v. 13. ad verbum προσελθεῖν, quod Rom. Editio habet, nulla variationis nota in B. Pol. appoſita eſt, cum tamen Cod. *Alex.* confirmat Lectionem *Ald.* & *Complut.* ἐπελθεῖν ῥ licet mendoſe ſit ſcriptum ἐπέρθειν. Cap. VIII. v. 7. in fine MS. habet ἐπ' αὐτούς. Cap. IX. v. I. Ἀβιὴλ in *Alex.* ſcriptum juxta Hebræum. v. 6. articulus ὁ priori ἄνθρωπος præfixus eſt, perinde ut poſteriori. Cap. X. v. 21. poſteriori loco Ματταρεὶ ſcriptum eſt. v. 22. ἐπηρώτησεν. v. 24. ἅπαντα. Cap. XI. v. 2. in MS. legitur ἐν ταύτῃ τῇ Διαθήκῃ διαθήσομαι ὑμῖν ἐν τῷ. v. 11. πρωινῇ habet *Alex.* non

non ἑωθινῆ. Cap. XII. v. 6. & 8. Μωσῆν. v. 9. τοῦ Κυρίου Θεοῦ. v. 11. in *Alex.* ὑμᾶς & ὑμῶν juxta *Hebr.* recte scriptum est, cum B. P. perperam retineant ἡμᾶς & ἡμῶν, juxta exemplar *Vatic.* Cap. XIV. v. 14. εἴκοσι ἄνδρας habet *Alex.* v. 16. & 19. ἴδον simplici Iota exaravit Scriba. v. 38. προσάγαγε. v. 41. ἀπεκρίθη. Cap. XV. v. 3. non ἱστρείμ, sed ἱερείμ rectius habet MS. v. 27. ἀπέστρεψεν. Cap. XVI. v. 6. ἴδεν cum simplici ι scriptum. v. 12. καὶ ante χείρου non est in *Alex.* uti nec in Hebræo. v. 18. ἰδεῖν habet *Alex.* pro εἴδει. Cap. XVII. v. 7. ἑξακόσιοι legitur in MS. v. 53. ἀπέστρεψαν. Cap. XVIII. v. 26. εὐθύνθη exaravit librarius uti supra v. 20. Cap. XIX. v. 14. ἀποστέλλει (quanquam cum simplici λ) habet *Alex.* v. 18. postremum αὐτῷ non extat in MS. v. 22. ἔρχονται, & v. 23. ἐν pro εἰς legitur. Cap. XX. v. 1. Ἰσραὴλ pro Δαυὶδ scriptum. v. 30. εἰς ante αἰσχύνην priori loco est omissum. Cap. XXI. v. ult. post οἰκίαν MS. juxta Hebræum addit μου. Cap. XXII. v. 15. τοῦ ante δούλου non est in *Alex.* v. 18. ἀπεστράφη. Cap. XXIII. v. 15. ἴδεν. v. 23. πᾶσιν. v. 26. posterius ἐκ ante τούτου deest in *Alex.* Cap. XXIV. v. 12. πάτερ. v. 22. καὶ οὐκ ἀφανιεῖς juxta Hebræum. Cap. XXV. v. 8. ὃ ἂν juxta Hebr. (non ἐὰν) habet MS item τοῖς παισίν. & v. 25. ἴδον. Cap. XXVII. v. 8. Ἀμαλακίτην habet MS. v. 9. ἐπέστρεψαν. Cap. XXVIII. v. 1. τὸν πόλεμον. v. 5. ἴδον. v. 7. εἶπον v. 12. ἴδεν. v. 14. ὄρθριον. v. 21. iterum ἴδεν. Ibidem verbum ἤκουεν omissum in MS. v. 24. αὐτὸ pro αὐτῆς. Cap. XXIX. v. 10. μὴ θῇ ... absque verbis ἐν καρδίᾳ σου. Nam Textus ita est exesus, ut verbum θῇς vix dignosci possit. Cap. XXX. v. 17. ἔφυγαν. Cap. XXXI. v. 5. ἴδεν, & 7. ἴδον. v. 10. Βηθσα id est Βηθσάν juxta Hebræum; nam virgula ista, quæ super apparet, ν denotat; & paulo post Βηθσάν cum expressa ν legitur.

LIB. II. REGUM.

Cap. I. v. 7. ἴδεν. v. 22. καὶ ante ἀπὸ στέατος non est in *Alex.* uti nec in Hebræo. v. 35. τοῦ ante πολέμου non scriptum apparet, (est enim Codex ibi vetustate excisus) sed nec spatium huic articulo relictum. Cap. 2. v. 5. pro ἐπὶ B. P. male substituunt εἰς cum expresse ἐπὶ in *Alex.* sit exaratum. v. 21. ἐκκλίνειν. v. 30. ἀπέστρεψεν. Cap. V. v. 23. ἀπ' non extat in *Alex.* Ibid. ν in voce συγκλεισμοῦ non est omissa in MS. v. ult. γάζης loco γῆς scriptum. Cap. VI. v. 5. κινύρα scriptum. v. 8. ἠθύμωσεν. v. 17. τοῦ ante Κυρίου non extat in MS. Cap. X. τὸν ante Ἰωάβ. *Alex.* non habet. Cap. XI. v. 1. ἅπαντα habet MS. Cap. XII. v. 13. ὁ occasione præcedentis σοῦ omissum in MS. v. 14. τοῦ Κυρίου scriptum in *Alex.* v. 21. ὅτι juxta Hebr. non ἔτι. v. 28. ὄνομα αὐτοῦ. Cap. XIII. v. 6. ἐλθάτω. v. 17. οἴκου ᾅδου scriptum in *Alex.* v. 28. Ἀβεσσαλώμ habet MS. Cap. XV. v. 13. ἀγγέλλων est in MS. v. 20. ἐγὼ ante πορευθῶ male excluditur in Bibliis Polyglottis. v. 30. οἱ μετ' αὐτοῦ habet MS. v. 32. ἀπάντησιν αὐτοῦ juxta Hebræum habet MS. v. ult. ἐπορεύετο. Cap. XVI. v. 6. δεξιῶν αὐτοῦ juxta Hebræum. v. 18. μετ' αὐτοῦ. Cap. XVII. v. 23. ἑαυτοῦ post οἴκῳ. Cap. XVIII. v. 2. initio τὸν τρίτον. v. 10. ἐπὶ τῇ δρυΐ. Cap. XIX. v. 14. ἕως ἀνδρός.

ἀνδρός. v. 35. ὅτι, vel potius ὅ, τὶ ἔτι habet *Alex.* ibid. καὶ ἀκούσομαι. v. 42. Βρέσιν habet *Alex.* & ἐφάγομεν. Cap. XX. v. 7. ἐξῆλθεν. v. 10. εἰς τὴν γῆν habet *Alex.* perinde ut Romana Editio. v. 12. ὁ ἀνὴρ juxta Hebræum extat in MS. ibid. ἀπέστρεψαν perperam ſcriptum. Cap. XXI. v. 2. αἵματος (non Λίμματος) Αμορρχίμ. v. 14. τῇ γῇ. v. 18. Ἀνστασωθεὶ. Cap. XXII. v. 3. σωτηρία recte ſcriptum fuit, licet poſtea ς ſuperſcriptum ſit, ut σωτηρίας fieret. v. 27. διαστρέψεις ſcriptum juxta Hebr. v. 33. δύναμιν habet MS. v. 43. χνοῦν. v. 47. ὁ Θεὸς in Bibliis Pol. male excluditur. Cap. XXIII. v. 9. ἀνεβόησεν. v. 13. παρενέβαλον.° v. 16. αὐτόν. v. 18. Σαρουίας (non Σαιρουίας) nam ι quod priori α ſubnexum videtur eſt linea tranſparens ex adverſa folii parte. v. 24. Λωδεί. v. 38. Ἀρὰδ eſt in *Alex.* quod propius ad veram lectionem accedit, quam Ἀραχί. v. 36. Γαδδί. v. 37. Σελεγὶ legendum puto, ita ut σ Hebræo צ reſpondeat. Cap. XXIV. v. 23. vox σοῦ poſt Θεὸς deeſt in *Alex.* v. 24. τὴν ἅλω habet MS.

LIB. III. REGUM.

Cap. II. v. 12. τοῦ θρόνου. v. 13. προσεκύνησεν αὐτὴν litera ν per virgulam expreſſa. v. 22. τὴν Σουμανίτην juxta Hebr. v. 30. ἐκπορεύσομαι. ibid. Βανὶου (non Βαίνου) ſcriptum eſt. v. 32. ἀπέστρεψεν. Poſtea in Interpolatione Βαλαλὰθ legitur. Cap. III. v. 15. ἑαυτοῦ in fine. Cap. IV. v. 10. Σοχλώ. v. 11. πᾶσαν. v. 19. ΝασὶΦ (non Ἐναφ) nam Ε linea tranſverſa expunctum eſt v. 21. προσεγγίζοντες recte ſcriptum in *Alex.* v. 33. Ἐζρανλίτην (non Ἐζραναίτην) & Χαλχὰλ habet MS. Cap. VI. v. 1. τεσσερακοσιῷ. Cap. VII. v. 45. ἃ poſt βασιλέως non eſt in MS. *Alex.* Cap. VIII. v. 9. ἃ διέθυτο. v. 13. αἰῶνος non αἰῶνας uti B. P. habent. Duo Verſus ſc. 12. & 13. deſunt in Cod. Rom. ubi etiam à Textu excluduntur in Bibl. *Boſ.* v. 44. ὁδός. Cap. IX. v. 1. οἰκοδομῶν. v. 16. ἀποστολὰς recte ſcriptum in *Alex.* v. 24. non ἤδη ἡ θυγάτηρ; ſed πλὴν θυγατηρ, abſque articulo, plane ſcriptum eſt. Cap. X. v. 1. ἐν deeſt in *Alex.* v. 4. τὴν ante Φρόνησιν non habet MS. v. 15. τῶν πέρα. v. 21. in fine B Pol. Textum Alexandrinum perperam expreſſerunt atque diſtinxerunt hunc in modum Σαλωμὼν εἰσότι οὖν ὅτι &c. cum legendum ſit: Σαλωμὼν εἰς ὅ, τι οὖν, Ὅτι &c. Cap. XI. v. 2. καρδίας αὐτῶν v. 11. Διαρήσσω pro Διαρρήξω. v. 33. τοῖς Χαμώς. Cap. XII. v. 8. & 10. αὐτοῦ, non ἑαυτοῦ. v. 28. ἱκανοῦσθαι. v. 33. ἑαυτοῦ, ε ſuper α ſcripto. Cap. XIII. v. 3. τὸ ante τέρας omiſſum in MS. occaſione præcedentis τοῦτο. v. 4. ἑαυτόν. v. 5. ο deeſt in MS. v. 12. ἀπῆλθεν. v. 18. ἐπέστρεψαν ibid. omiſſæ voculæ εἰς τόν. Cap. XIX. v. 15. ἐκτελεῖ factum ex ἐκτιλεῖ Cap. XV. v. 3. Δαυὶδ τοῦ πατρὸς juxta Hebraicam, & ipſius rei veritatem. Editiones *Ald.* & *Compl.* conveniunt etiam cum Cod. *Alex.* contra ***Rom.*** Cap. XVIII. v. 28. ἐν σειρωμασταῖς juxta Hebræum. Cap. XIX. v. ult. ἔψησεν recte habent MS. Cap. XXII. v. 12 καὶ ante τὸν βασιλέα non eſt in MS. v. 30. συγκάλυψόν με. v 33. ἀπέστρεψαν. v. 34. ἐνέτεινεν. v. 42. Σαλαλά. v. 45. βασιλέων. Vide etiam Prolegom. ad T. I. Cap. II. §. 2.

LIB. IV.

LIB. IV. REGUM.

Cap. I. v. 2. δι' αὐτῶν. v. 17. οὐδ' ὡς. v. 18. Ἰωράμ υἱῷ Ἰωσαφάτ. & mox οὐχ. Cap. II. v. 2. ἦλθον. v. 23. ἡ ante ἔπεσεν deest in MS. Cap. IV. v. 35. συνεκάλυψεν. v. 36. λαβὲ in MS. legitur. Cap. V. v. 12. Φαρφαρά, & mox πορεύσομαι. v. 21. ultimum Comma: καὶ εἶπεν· εἰρήνη, male omissum est, occasione sequentis ad hanc quæstionem responsi: Καὶ εἶπεν· εἰρήνη. v. 23. ἔδησεν juxta Hebræum (non ἔλαβεν) habet MS. Cap. VI. v. 15. ὁ ante λειτουργὸς non est in MS. uti nec in Hebræo. v. 26. Κύριε Βασιλεῦ. v. 33. ὁ ἄγγελος, juxta Hebræum. Cap. VII. v. 6. εἶπον juxta Hebr. in MS. ibid. ἐπὶ ἡμᾶς. v. 12. ἀναγγελῶ. & mox ἐξῆλθον. v. 16. ἐξήρπασεν. Cap. VIII. v. 2. ἐπορεύθη αὐτὴ (non γυνὴ) est in MS. ut in Hebræo & Romana Edit. v. 10. ζῶν ζήσῃ. Cap. IX. v. 28. ἐνεβίβασαν. v. 37. Ἰεζεκιὴλ deest. Cap. X. v. 10. ὅτι, vel ὅ τι. v. 22. ἅπασιν. Cap. XIII. v. 1. Ἰωὰς υἱοῦ recte. v. 6. καί γε. Cap. XIV. v. 2. Ιηλ pro Ιλημ. v. 3. ὁ πατὴρ post Ἰωὰς deest. v. 4. ὅτι ὁ λαός. v. 18. Ἀμεσίου cum simplici σ. Cap. XV. v. 2. Ἰεχεμά v. 20. Μαναὴν, ut alibi. v. 29. verba Ἰσραὴλ ἦλθεν Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς occasione præcedentis βασιλεὺς sunt omissa. Cap. XVI. v. 9. verba Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων occasione ὁμοτελεύτου sunt omissa. Eodem versu Κυρήνηνδε recte haber MS. nec notam Sphalmatis Huissus, vel Waltonus, particulæ δὲ (* δ.) apponere debebat. v. 17. καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἀχάς. Cap. XVII. v. 31. Ἀβααζὲρ propius Hebræo legendum videtur. Cap. XVIII. v. 21. τρυγήσει legitur pro τρυπήσει. Cap. XIX. v. 26. χλωροβοτάνη. Cap. XX. v. 19. μὴ οὐκ ἐὰν legendum juxta Hebræum. Cap. XXI. v. 1. Ὀφσιβὰ juxta Hebræum. v. 19. Μασσαλαμείθ etiam juxta Hebr. Cap. XXII. v. 3. Μεσσαλὴν. Cap. XXV. v. 13. τοὺς Μεχανώθ. v. 14. τὰ ἱμάτια. v. 16. ἡ θάλασσα μία. v. 23. Ἰωανὰν juxta Hebr. Atque ibidem etiam Νεθωφατείτης scriptum videtur, non Νεσοφαθείτης.

LIB. I. PARALIP.

Cap. I. v. 6. Ῥιφάθ. v. 17. οὐδ. v. 21. Κεδουράν. v. 38. Σηδὶρ. ibid. Σεβετών. v. 41. Ἐσεβὰν recte juxta Hebræum. Cap. II. v. 6. Χαλχὰλ recte. v. 8. Ἀζαρία. v. 23. Ἰαρείρ. v. 47. Γηρσὼμ (non Γηρεὼμ) juxta Hebræum. Cap. III. v. 24. Φαλαιά juxta Hebræum. Cap. IV. v. 17. Ἐθεμὼν recte juxta Hebr. v. 18. Ἰεκτιήλ. v. 20. Ἔς· Σωχάθ. Ita enim in MS. per Punctum distinguitur, juxta Hebr. v. 31. ἥμισυ Ἐωσὶμ (non Ἡμισυσεωσὶν) legendum. ibid. Βαρὲμ Σεωρείμ. Cap. V. v. 10. σκηναῖς ἕως πέντες. v. 20. Ἀγαρῖοι. v. 26. Θαγλαθ. Φαλγασάρ. Cap. VI. v. 10. Ἰωανάς. v. 23. Ἀβιασάφ. v. 72. Καδεέ. v. 77. Ῥεμμὼν recte juxta Hebræum. Cap. VII. v. 12. Ὠρ· Ἀσόβ. Ita enim distinguendum puncto interposito notavit Librarius. v. 15. Ἀφφείν. v. 16. ἡ γυνή. v. 32. Χωτὰμ recte juxta Hebræum. v. 34. Οὐρωογὰ, non Ῥοογὰ, juxta Hebræum. v. 37. Ὢδ juxta Hebr. Cap. VIII. v. 5. Ἀχ̄ρὰν, nam virgula desuper, sc. ¯, semper significat ν. v. 6. Γαβές. v. 13. Ἀδὰμ pro Ἀλάμ. v. 16. Ἐσφὰχ rectius. v. 21. Ἀλαία. v. 25. Ἰεφαδίᾳ recte. Cap. IX. v. 17. Αἰμὰν juxta Hebræum; non Διμάν. v. 24.

v. 24. τὺς τέσσαρες. v. 37. Μακεδὼν bis. Cap. XI. v. 29. Σοβϐοχαί. v. 43. Χωσὰ id eſt, Χωτάν. Cap. XII. v. 5. Βααδιά. v. 6. Ἰεσία cum ſimplici σ. Cap. XV. v. 14. ἀνενεγκεῖν priſca manu ſcriptum fuiſſe conjicio (perinde ut v. 3.) licet recentior manus novo atramento fecerit ἀνένεγκεν. Cap. XVI. v. 3. ἀρτοκοπιακόν. Cap. XIX. v. 16. πίεχ. Cap. XXIII. v. 21. Ἐλεάζαρ. Cap. XXIV. v. 13. Ἰσϐαάλ. v. 21. Ῥααϐία recte. Cap. XXV. v. 4. Μεαλωθί. Cap. XXVII. v. 20. Φαλδή. v. 37. voces ἐπὶ τῶν ante θησαυρῶν incuria Typographi ſunt omiſſæ.

LIB. II. PARALIP.

Cap. II. v. 14. καὶ ante λίθοις non apparet in MS. ſed forte excluſum eſt à recentiori librario, qui hoc loco aliquot lineis novum ſuperinduxit atramentum. Cap. VI. v. 24. ἐπιστρέψουσιν. v. 36. ἐστιν. Cap. VIII. v. 1. εἴκοσι. Cap. XII. v. 7. ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Cap. XIII. v. 11. ἐγκατελείπετε. v. 21. δεκατέσσαρες. Cap. XVIII. v. 15. Ὁρκίσω. v. 23. ἐποίησεν Σεδεκίας. v. 28. Ῥαμμώθ, ut in præcedentibus. Cap. XXII. v. 7. Ναμεσσί. recte. Cap. XXIV. v. 27. λοιπὰ Ἰούδα. Cap. XXV. v. 3. χειρὶ αὐτῦ. Cap. XXVIII. v. 6. πατέρων ἑαυτῶν, ε ſuperſcripto. Cap. XXIX. v. 1. Ἀϐαθούθ, ſed perperam. Cap. XXXII. v. 12. θυμιάσετε juxta Hebræum. Cap. XXXIV. v. 11. τετραπόδυς recte.

ESTHER.

Cap. I. ab initio Μεσσύσοις pro ἐν Σύσοις. v. 8. ἐγίνετο, id eſt, ἐγίνετο. v. 19. εἰσελθάτω. Cap. III. v. 12. Ἀταρξέρξυ. Ibid. in Epiſtola, ἐπιεικέστερον ἐπαιρόμενος abſque δέ. Cap. IV. in fine Orationis Mardochæi, αὐτῶν ... σοι. Cap. VIII. in Epiſtola ἐπιτηδευσον & ποιήσατε. Cap. X. in Appendice verba καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ non prorſus ſunt omiſſa in MS. ſed in Margine ſunt adſcripta. Mox ὁ ante υἱὸς non eſt in *Alex.* & τῶν, non τὸν eſt ſcriptum.

TOBIÆ.

Cap. II. v. 1. δὲ in MS. *Alex.* deeſt. v. 3. ἐστραγγαλημένος, non ἐστραγγαλισμένος. Cap. IV. v. 7. ὑπαρχόντων σῦ, idque recte. Cap. V. poſt v. 19. ἐξῆλθον. Cap. VI. v. 15. διότι. Cap. VII. v. 3. εἶπεν. v. 10. γεύσωμαι loco γίνε. Cap. XII. v. 8. τὸ ποιῆσαι. Cap. XIII. v. 2. ἐλεᾷ. Cap. XIV. v. 3. ἐξ υἱὺς cum Complutenſibus lego; non ἐξυιὺς, quæ vox nulla eſt, nec uſpiam, quod ſciam, legitur.

JUDITH.

Cap. I. v. 7. (h. 6.) Χελεύδ. Cap. V. v. 22. (h. 18.) ἐξωλεθρεύθησαν recte. Cap. VI. v. 11. (h. 15.) Χειμά. Cap. VII. v. 1. τῇδε ἐπαύριον. v. 3. (h. 4.) Βαιτυλύα. v. 11. (h. 13.) ἐκεῖνον. Cap. VIII. v. 4. τέσσαρες. v. 6. vox αὐτῆς poſt χηρεύσεως extat in MS. v. 13. (vel 14.) κατανοήσετε. prima manu ſcriptum fuit, licet recentior Librarius inde fecerit κατανοήσατε. v. 28. (vel 30.) δεδίωκεν. Cap. IX. v. 4. ὁ θεὸς, θεός. Cap. X. v. 4. ἀπάντησιν habet MS. non autem ἀπάντησιν; ſiquidem Scriba ν expungendum virgula S ſuperpoſita notavit. v. 6. ἐφεστῶτα αὐτῇ. Cap. XIII. v. 9. (h. 7.) Κύριε ὁ θεός. Cap. XIV. v. 7. (11.) ὁ ante

ὁ ante ὄρθρος non legitur in *Alex.* v. 12. (13.) ἐξολεύθρευσιν. v. 16. (18.) Ἠθέτησαν. v. 17. (19.) διέῤῥηξαν. Cap. XV. v. 2. (3.) Καὶ ante ἐτράπησαν non extat in MS. ideoque in Bibliis Polyglottis excludi debebat. v. 5. (4.) ἀπεκχυθῶσιν. v. 9. (8.) τὴν ante Ἰουδὶθ non habet MS.

LIB. I. ESDRÆ.

Cap. I. v. 43. υἱὸς fine articulo ὁ. Cap. IV. v. 3. ὁ εἷς. v. 23. ἑαυτῷ. Cap. V. v. 5. οἱ ante υἱοὶ male exclusum in Bibliis Polyglottis. v. 8. MS. *Alex.* perinde ut Romana Editio habet planissime Ῥεελίου; non Ῥεσαίου, uti Huiffus annotavit. v. 13. Ἀσαδ. v. 18. Νετωφαέ. v. 21. Βητολίω. v. 24. Ἀνασιβ. v. 28. υἱοὶ Φαλαίν. v. 31. Μαανί, non Μανί. v. 33. Ἰεηλί, non Ἰαηλί. v. 34. Σαρωθιέ, non Σαρουθιέ. ibid. Ἀδλών. v. 38. Ζορζελαίν, non Ζορζελδίν. v. 55. τῶν Περσῶν. Cap. VI. v. 4. τ' ἄλλα. Ibidem οἱ ante ταῦτα male excluditur in Bibliis Polygl. v. 18. MS. recto ordine habet Κυρίου τοῦτον οἰκοδομηθῆναι. v. 22. ὑπεμνημάτισο. Cap. VII. v. 15. (qui est in hac Editione 14.) τὸ χρυσίον, fine interposita τε. v. 25. (hic v. 22.) γίνηται. v. 26. (h. 23.) Ἔζρα. v. 27. (h. 24.) ἐάν. v. 31. (h. 28.) Ἀρτασέρξου. v. 38. (h. 35.) Βανί Ἀασαλιμώθ. v. 46. (h. 44.) Δολδαῖον. v. 47. (h. 45.) Δολδαίω. ibid. ἱερατεύσαντας. v. 48. (h. 46.) ἤγαγεν. v. 84. (h. 80.) μεμολυμμένη. Cap. IX. v. 16. ἑαυτῷ. v. 22. Καὶ Ναθανιῆλος non legitur in MS. v. 27. Ὠαβδίος. v. 28 Ζαρδαίας. v. 30. Ἀζαῆλος. v. 31. Μαασίας; quanquam Μοσσ· σίας cum interposito puncto fit fcriptum. Ibidem καὶ Ματθανίας. v. 35. Ναομά.

LIB. II. ESDRÆ.

Cap. II. v. 42. Ἀτήρ. v. 43. Ναθιναῖοι, & Ταββαώθ. v. 44. Κηραὸς & Ἀσιά· quanquam fcriptura ibi adeo fit vetuftate excefa, ut difficillime legi queat. v. 49. Ἀζά. v. 53. Σισαρά. v. 56. Δερκών. v. 57. υἱοὶ ante Ἀσεβωείμ non eft in MS. neque in Hebræo. v. 58. οἱ υἱοί. Cap. III. v. 6. voces υἱοὶ Βεά neque MS. Codex neque Hebræus Textus habet. v. 61. Ὠβαία recte juxta Hebræum. Cap. IV. v. 15. φυγαδαῖα. Cap. VI. v. 5. τόπου τεθῇ. Cap. VIII. v. 6. Ὠβήν. v. 8. Μαχαήλ. v. 23. περὶ τούτου fcriptum fuiffe mihi videtur; licet fcriptura iftius loci vetuftate pæne fit excefa & obliterata. v. 33. Μαρημώθ, licet & ibi literæ difficillimæ fint lectu. Cap. IX. v. 14. ἀπεστείλαμεν. Cap. X. v. 20. Ἀνανία. v. 27. Ἐλιωηναὶ rectius legi poteft, quia talis eft figura *N*, quafi duplex Litera ex Η & Ν compofita.

NEEMIÆ.

Cap. I. v. 7. in MS. vox Μωυσῇ femel tantum legitur; unde in Bibliis Polyglottis litera (α) ante τῷ μωυσῇ poni debebat. Cap. II. v. 4. προσευξάμην. Cap. III. v. 19. Μασφέ. Cap. IV. v. 3. θυσιάσουσιν pro θυσιάζουσιν. v. 16. dum Librarius τὸ τόξα fcripfit, intendiffe videtur τὰ τόξα cum articulo juxta Hebræum, ficuti mox fequitur οἱ θώρακες. Cap. VI. v. 4. ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα. Cap. VII v. 7. Βαανάν, uti *Ald.* & Βαγουαὶ Ναούμ puncto diftinctionis inter duo hæc nomina recte facto. Ναούμ (non Ἰναούμ) recte juxta Hebræum, & *Compl.* v. 58. Γαδαήλ,

 non

nôn Γααδὴλ. Cap. X. v. 24. Ἀδω. Cap. XI. v. 33. ἐπ' αὐτοῖς. Cap. XII. v. 35. Ματθαθίας ὁ υἱός.

LIB. I. MACCAB.

Cap. I. v. 5. τυραννιῶν. v. 66. ἐπεδέξαντο. Cap. II. v. 45. βωμοὺς αὐτῶν. v. 62. κόπρια. Cap. III. v. 15. καὶ ante ποιῆσαι deest in MS. v. 40. Ἀμμαοὺ quod Ἀμμαοὺν (non Ἀμμαοὺμ) legi debet. v. 41. δυνάμεις, ficut & paulo post v. 42. in *Rom.* Editione legitur, quamvis in *Alex.* scriptum sit δύναμις. v. 58. γένεσθε εἰς. v. 59. ἐν πολέμῳ. Cap. IV. v. 20. ἐνπυρίζουσιν. v. 34. in fine ἔπεσαν. v. 56. ἐγκαινιασμόν. Cap. V. v. 26. Ἀλάμοις. v. 27. παρεμβαλεῖν. v. 30. Ἄραβες μεμίσθωνται. v. 65. γῇ τῇ πρός. Cap. VI. v. 18. στήρισμα. v. 34. ἐλέφαντιν. v. 36. ἐπ' αὐτοῦ. v. 61. ἐξῆλθεν. Cap. VII. v. 10. ἦλθεν. Cap. VIII. v. 21. ἧς post γραφῆς extat in MS. Cap. IX. v. 40. ἔπεσαν. Cap. X. v. 31. ἀφιεμένη. v. 45. ab initio οἰκοδομηθῆναι. v. 63. ἐξέλθατε. Cap. XI. v. 13. bis habet Ἀσίας. v. 37. ἐπιμελεῖσθαι. v. 73. φυγόντες. Cap. XII. v. 23. κατὰ τὰ αὐτά. v. 28. ἔπληξαν. v. 50. συνεστρεμμένοι. v. 52. πᾶς deest. Cap. XIV. v. 22. ἀναγραψάμενοι. v. 37. κατῴκησεν. Cap. XV. v. 39. παρεμβάλλειν. v. 40. τὴν Κεδρώ. Cap. XVI. v. 17. ἀθεσίαν (non ἀθεσίαν) habet MS.

LIB. II. MACCAB.

Cap. I. v. 15. τεμένους. v. 24. Κύριε. v. 27. ἔφειδε. Ibidem deest εἰ. v. 31. καταχεῖν recte. Cap. III. v. 6. verbum εἶναι in Bibliis Polyglottis excluditur. v. 15. παραθήκης recte habet MS. v. 26. περιστάντες. v. 38. καθιστῶντα. Cap. IV. v. 12. ἐφ' ἡμῶν. v. 14. ναιῷ, id est νεῷ, Attice pro ναῷ. v. 21. Μενεσθέως διό. Item Φιλομήτορος. v. 22. εἰσεδέχθη. v. 24. ὑπερβάλλων. Cap. V. v. 1. ἄφοδον recte habet MS. v. 13. ἐγίνετο --- ἀναίρεσις. Cap. VI. v. 13. ἐπιτίμοις. v. 8. ἀναχαίνων à me exprimitur, licet in *Alex.* sit ἀναχενών. quippe αι & ε sæpissime permutantur, atque ἀναχενῶν nullum est verbum. v. 21. ἐνεγκόντα. v. 23. ἀναστροφῆς. Cap. VII. v. 30. οὐκ. Cap. VIII. v. 16. παραγεγενημένων. v. 28. τοῖς στεφάνοις. Cap. IX. τὴν non habet *Alex.* v. 12. in fine, vox ὑπερφάνως non extat in MS. id quod *Huissus* puncto finali ad verbum φρονεῖν apposito indigitare voluisse videtur. v. 24. ἀποβαίη. Cap. XII. v. 11. οἱ Νομάδες. v. 14. οἱ δὲ ἔνδον Cap. XIII. v. 2. ἱππέων. v. 4. αὐτὸν post ἀγάγοντας non habet MS. v. 19. προσένεκρουσεν, forte pro προσέκρουσεν f. προσενέκρουσεν. Cap. XIV. v. 45. δυσχερῶν. Cap. XV. v. 38. καταπαύσων. v. 40. οὕτως.

LIB. III. MACCAB.

Cap. I. v. 1. ἐπ' αὐτοῦ. v. 5. (h. 4.) ταῖς γυναιξίν. v. 10. (h. 9.) εὐσέβεια. Cap. II. v. 8. (h. 9.) εἰς σὸν ὄνομα. v. 15. (h. 14.) τῷ σώματι. Cap. III. v. 3. καταστροφάς. v. 6. (h. 9.) ἠγνοηκός. Cap. IV. v. 2. non ἀδέκτων habet MS. sed ἀλεκτον pro ἄληκτον. v. 6. (h. 7.) δημοσίᾳ. Cap. V. v. 12. αὐτῶν. v. 15. ἐκέκραγεν. v. 17. ἐπικαλεῖ. item ὑποδιγνὺς, id est, ὑποδεικνύς. v. 21. συστροφίας. v. 23. θεὸν ΚΝ (id est κύριον.) v. 32. ἐπὶ πύλην. Cap. VI. v. 6. ἀναδείξας. v. 7. ἐβδελυγμένων. v. 19. αὐτοὺς. v. 21. μετ' ὀργῆς. v. 26. (h. 29.) ηὐλόγουν & ἐκπεφευγότες. v. 30. (h. 33.) συνάγων.

συνάγων. item αὐτῶν. v. 32. (h. 35.) χρόνον, non χορὸν, habet MS. v. 35. (h. 38.) τεσσαράκοντα. v. 47. (h. 41.) δὲ αὐτοῖς. Cap. VII. v. 1. ὁ Φιλοπάτωρ. v. 7. (h. 9.) ἐκδίκησιν, v. 12. (h. 14.) μεμιασμμένων. v. 13. (h. 15.) ἄνδρας ἦν. v. 19. (h. 22.) Φόρου.

§. 4. Hæc sunt loca, in quibus Biblia Polyglotta Waltoni minus recte exhibuisse, aut plane omisisse Lectionem *Alexandrinam* nos monuit Grabius in Schedis suis: quæ loca ita ex MS. ipse correxit. Estque hoc pro Ratione ac Methodo hujus Librorum Historicorum Editionis ab eo institutæ Argumentum primum. Quam edendi rationem ante illum nemo secutus est unquam. Alterum hoc est Argumentum. Altera hæc fidei ac diligentiæ summæ convictio est & demonstratio, Codicem MS. ex quo Editio Alexandrina nostra fit, illum nimium non efferre; nihilque à Lectore, sive benevolo sive malevolo, quod in istius vituperium ac depretiationem trahi possit, celare: sed sicuti res se habet, absque omni favore aut præjudicio, istius conditionem omnibus candide impertiri; malaque æque ac bona de isto, absque discrimine ullo, propalare, veritatem magis quam famam quærens, voluit. Neque invidiæ igitur imputandum est omnino, quod ille aliorum errores lapsusque ostenderit; cum nec Codici ipsi à se tantopere æstimato pepercerit. Ne fidei enim suæ deesse videretur, menda etiam ipsius manifestissima ac fœdissima, nec non levissima etiam, parvique aut nullius momenti, nec ante ab ullo alio observata, Lectori palam proponere decrevit: ut is uno intuitu perspicere queat, quid de hujus Exemplaris *Vitiis* censendum sit. Hoc nimiæ forsan fidelitatis specimen est: at prætereundum tamen hoc non esse, utpote si non omnibus, quibusdam saltem placiturum, rationes nonnullæ sunt, quæ suadent. Utut res sit, aliorum saltem in Codice hoc describendo lapsus observando, eruditissimorumque Virorum, Junii, Huissi, & Galæi παροράματα adnotando, ne in eadem ipse aut similia incideret, sibi quam maxime cavit. Dumque Codicis hujus Sphalmata omnia curiose indagavit, ut sibimet satisfaceret, singula argumentorum pondera pro MS. Vaticano contra Alexandrinum, haud minus quam pro MS. Alexandrino contra Vaticanum accurate trutinavit; hunc sibi quoque finem proponens, ut Lector ingenio pollens, istiusmodi *Vitia*, horumque *Occasionem* pensitando, *eadem vel similia aliis in libris commissa inde deprehendere*, ut ait, *ac facilius corrigere queat*: utque judicium inde tam de Codice ipso MS. quam de Editione hac exinde expressa, omnibus pensitatis, rite legitimeque formare possit. Hanc ille Rationem, hanc Methodum, quamvis sibi molestissimam, hanc describendi corrigendique normam sane difficillimam secutus est semper in libris hoc Tomo contentis: adque opus hoc perficiendum, nec parva, nec minima quidem prorsus negligere in animo habuit. Sequuntur igitur hic, ab illo ipso scilicet congesta,

In Libris Historicis, qui in hoc Tomo *continentur*, Sphalmata *Codicis* Alexandrini, *quæ, secundum illum, in Margine Editionis huius aut non debuerunt, aut non facile potuerunt exprimi.*

LIB. I. REGUM.

Cap. I. v. 5. μία. v. 9. Ἠλεὶ pro Ἡλεὶ, & ἐμάθετο pro ἐκάθετο. v. 12. ἐπληθυνθ (θ & ν clare expressis) pro ἐπληθύνθη vel ἐπλήθυνεν, ut ex omnibus Editionibus in nostra reposuimus. Cap. II. v. 12. Scriptura θυ ὄντος, (i. e. θεοῦ ὄντος) pro θύοντος. mox v. 14. voces ἢ εἰς τὸν ante λέβητα male sunt repetitæ. v. 16. τὶ pro ὅτι perperam exaratum. v. 22. ἐκόμιζον. v. 27. ἀποκαλύφθην. v. 28. ἱερατεύειν. v. 34. ἀμφότεροι. v. 36. εν pro ἑνί. nec non ἱερετιῶν loco ἱερατειῶν. Cap. III. v. 5. κέκληκά με. v. 8. κέκλημας. v. 17. ἐν πάντων. Cap. IV. v. 2. τεσσάρω. v. 8. τύτω. v. 10. πέσει. v. 15. αὐτῶν loco αὐτοῦ. Cap. V. v. 4. γῆν in κῆν transmutavit Librarius, & contra. v. 5. οἶκον in οἶγον. eodem versu 5. post βαθμὸν male inserta verba πλὴν ἢ ῥάχις Γαζεὶ. v. 7. καθήσεται. v. 8. μὲ οἱ ante μετελθέτω absurde ac fine sensu insertum; atque mendose scriptum κεῖτος pro κιβωτὸς, scilicet post μετῆλθεν, non post μετελθέτω, uti perperam in Bibliis Polyglottis Waltoni est annotatum. Cap. VI. v. 1. articulus τῶν ante ἀλλοφύλων bis scriptus. v. 7. ἐν ὑ pro ἄνευ. v. 9. ad conjunctionem εἰ videtur σ adscriptum esse, ita ut inde fiat præpositio εἰς, quæ continuo sequitur. Eodem v. & in sequentibus, Βεθσαμὺς mendose exaratum pro Βεθσαμύς, ut initio v. 12. & v. 20. MS. recte habet. v. 11. articulus τὰς vocem χρυσᾶς bis præcedit. Cap. VII. v. 6. ὑδρεύοντας. v. 7. ἄκουσαν pro ἤκουσαν. ibid. ὅτι υἱοὶ pro οἱ υἱοὶ, quamvis hoc Sphalma manu primæva sit correctum. v. 12. αὐτὸ ἀναβιεστν pro αὐτὸν ἀναμέσον. v. 13. ἐπέρθει pro ἐπελθεῖν. v. 14. αὐτὰ pro αὐτάς. v. 16. ἐκύκλυν, lineola super ου ducta, quæ ν denotat. Cap. VIII. v. 9. Novam Sectionem Librarius incipit his verbis: Και σὺ νυν ἄκουε, cum scribere debuisset, καὶ σοι. (quibus vocibus præcedens versus clauditur) Καὶ νῦν ἄκουε. v. 10. αἰτῦν pro αἰτοῦντας. v. 17. τὸ ποίμνια. v. 21. ἐλάλησεν αὐτοῖς. v. 22. ἄνθρεις pro ἄνδρες. Cap. IX. v. 6. pro ἄνθρωπος legitur ΚΣ ΘΣ. i. e. Κύριος θεὸς, absurde prorsus, cum continuo sequatur τοῦ θεοῦ. Ibidem male ἀπηγγειλη. v. 7. αἰτιῶν mendose loco ἀγγεῖον. v. 20. σου πατρός σου. Cap. X. v. 8. κα in verbo καταβαίνω bis est exaratum. v. 13. συνετελέσαντες. v. 20. perverso ordine scriptum, προσήγαγεν Ἰσραὴλ πάντα τα σκηπ̄τρα Σαμυὴλ. v. 22. ἔτι tam ante quam post nomen Σαμυὴλ positum; quanquam Librarius notula aliqua posterius expungendum indicaverit. Ibidem ἐντεῦθα haud recte scriptum. Cap. XI. v. 7. voces ὃς ὐκ ἔστιν male repetuntur: ut & v. 11. articulus οἱ ante ὑπολελειμμένοι, nisi οἷοι scribere voluerit Librarius. Cap. XII. v. 17. vox Κυρίυ omissa est, licet ejus loco, signum aliquod conspiciatur; quo forte indicatur in margine adscriptam esse: ad quod tamen propter ligaturam libri jam haud perspicere licet. In Cap. XIII. nullum omnino Sphalma. Cap. XIV. v. 12. πρῶτον pro πρὸς τόν. v. 16. Δαυὶλ pro Σαὺλ.

v. 21.

v. 21. δῦλοι pro δȣ̃λοι. ibid. ἀλλαλλοφύλων. v. 23. Τηθαῦν pro Βηθαῦν. v. 27. ὀρκώζειν. v. 33. Φαγὼς pro Φαγών. Cap. XV. v. 3. ἀναθεματιεῖ. v. 5. πολέμων pro πόλεων. v. 24. οὐκ ante ἤκȣσα male insertum. Cap. XVI. v. 2. δάμαλι. Cap. XVII. v. 1. εἰ Σογχώ. v. 5. χώρακος pro θώρακος. v. 12. Εὐφραθαί· ȣ̓ loco Ἐφραταίȣ. v. 39. ἐπόμασεν pro ἐκοπίασεν. ibid ἅπας pro ἅπαξ. v. 51. ἐξέπασεν. Cap. XVIII. v. 4. τὸ μανδύαν. v. 21. εἰς κανδαλον. Cap. XIX. v. 17. Μολχόλ. Cap. XX. v. 7. εἴπῃς pro εἴπῃ. v. 10. μὴ ὀκριθῇ pro ἀποκριθῇ. v. 20. εἰ πέμπων pro ἐκπέμπων. v. 25. καὶ ἐκάθισεν bis scriptum. v. 26. σύπίωμα. v. 28. παρῄτε pro παρῄτηται. v. 29. εἰμὶ pro ἡμῖν. v. 34. θυμῷ pro θυμοῦ. Cap. XXI. v. 4. ὅτι ἢ ἀλλ' εἰ pro ὅτι ἀλλ' ἤ. v. 13. παρέφετο pro παρεφέρετο. v. 15. εἰσηγιαχατε pro εἰσαγηόχατε. Cap. XXII. v. 7. ἀμπελῶνας. v. 8. μετ' αὐτȣ̃ pro μετὰ τȣ̃. v. 10. τὴν ῥομφαία. v. 13. αὐτὸν pro αὐτῷ ἄρτον. v. 15. καιταθȣ́λȣ pro κατὰ δȣ́λȣ. v. 18. καὶ ἐθανάτωσεν perperam repetitum post vocem Κυρίȣ. ibid. Αἶνον pro Αἶνον. v. 19. voces ἐν σόματι ῥομφαίας itidem male repetitæ sunt in fine post προβάτȣ. v. 20. ἔφυ pro ἔφυγεν. v. 23. ζηζητῶ. & φεφύλαξαι, sc. φ pro π. Cap. XXIII. v. 6. verbis male transpositis scriptum Ἐφȣ̀δ κατέβη ἔχων pro κατέβη ἔχων Ἐφȣ́δ. v. 10. διαφθείρειν pro διαφθείρειν vel διαφθεῖραι. v. 11. εἰς pro εἰ. Cap. XXIV. v. 11. Χρηςὸς Κύριος pro Χριςὸς Κυρίου. Cap. XXV. v. 3. Ἀβιραία. v. 25. verba καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτȣ̃ non solum suo loco, sed & antea post κατὰ τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ perperam inserta sunt. v. 29. στι pro σε. v. 34. πρῶν pro πρωί. v. 41. ναίψαι pro νίψαι. v. ult. Γαδδεὶ pro Γαλλεὶ, quod loco Γαλεὶμ est, μ elapso. Cap. XXVI. v. 1. πρὸς bis scriptum. v. 3. εἶπεν pro εἶδεν. v. 24. ἐσκεπάσοι pro ἐκσπάσοι. Cap. XXVII. v. 3. nomen Σαȣ̀λ perperam scriptum pro Δαυὶδ. v. 4. Φεύγεν pro πέφευγεν. Cap. XXVIII. v. 3. πρώςας pro γνώςας. v. 7. Νηνδὼρ pro Ἀενδὼρ, vel Ἐνδώρ. v. 12. Φωνῇ μεγάλην. v. 17. αὐτῷ pro αὐτήν. v. 24. ἔπεμψεν pro ἔπεψεν. Cap. XXIX. v. 7. ἀνάςραφε. Cap. XXX. v. 17. τετρακόσιοι παιδάρια. Cap. XXXI. v. 1. ἔφυγεν. v. 3. voces ἐπὶ Σαȣ̀λ bis scriptæ. v. 12. αὐτȣ̃ pro αὐτȣ́ς.

LIB. II. REGUM.

Cap. I. v. 4. αὐτῷ bis scriptum. v. 6. Γεβουέ. v. 10. ἤμδειν ὄνη pro ᾔδειν ὅτι. ibid. πρός με pro ὧδε. v. 21. θύραι θανάτων pro θυρεὸς δυνατῶν. Cap. II. v. 9. Γααδίτην. v. 12. Γαβαώ. Cap. III. v. 31. Ἀβεννὴρ ἔμπροσθεν pro ἔμπροσθεν Ἀβεννὴρ, quanquam forte punctis appositis notetur, quod transponendæ sint voces istæ. v. 34. παῖδες pro πόδες. ibid. σȣ pro ȣ̓. Cap. IV. v. 2. συσςρεμμάτων geminato σ. Cap. V. v. 8. Φαραξίδι pro παραξιφίδι. Cap. VI. v. 6. ἀλόμωνος loco ἅλωνος. Ibidem voces τȣ̃ καταχεῖν αὐτὴν post μόχος male repetuntur ex præcedentibus. v. 16. αὐτȣ̃ loco αὐτῆς. Cap. VII. v. 27. post ὁ θεὸς τȣ̃ Ἰσραὴλ perperam ex antecedentibus, inseruntur ista verba Καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας, μεγαλυνθείη τὸ ὄνομα σȣ ἕως αἰῶνας, λέγει (pro λέγειν) .... Κύριος παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραήλ. v. 29. ἄξαι pro ἄρξαι. Cap. VIII. v. 7. ἐπυίησαν pro οἳ ἦσαν. Cap. IX. v. 6. αὐτῶν pro αὐτῷ. v. 10. ἔργαν pro ἐργᾷ. Cap. X. v. 2. ἀνῶν (i. e. ἀνθρώπων) pro Ἀνών. ibid. πατȣ̃, pro πατὴρ αὐτȣ̃. Cap. XI. v. 12.

v. 12. καίπε pro καῖγε. v. 25. ἔςω pro ἴσω. Cap. XII. v. 31. πᾶσιν pro παῖσις. Cap. XIII. v. 13. Ιλημ (i. e. Ιερȣσαλὴμ) pro Ιηλ ſive Ισραὴλ. v. 32. Σαμαὰ pro Σαμαά. ibid. εἴπω pro εἰπάτω. Cap. XIV. v. 30. παῖ pro παῖδας. ante 26. κάθεσθαι pro κείρεσθαι. Cap. XV v. 4. ἐγένε pro ἐγένετο. v. 16. δὲ pro δέκα. v. 22. Διάνεϐαι pro Διάϐαινε. v. 27. Ἰαδὸκ pro Σαδώκ. v. 32. δ in voce διεῤῥηχὼς omiſſum occaſione præcedentis vocis Δαυίδ. v. 36. Ἀχιμαας pro Ἀχιμαάς. Cap. XVI. v. 13. χοσὶ πάσων pro χοὶ πάσσων. Cap. XVII. v. 12. ἐν πᾶσιν καὶ perverſo ordine pro καὶ ἐν πᾶσιν. v. 17. ἐνεδύσαντο pro ἐδύναντο, vel ἠδύναντο. v. 20 ἀνέςρεψεν pro ἀνέςρεψαν. Cap. XVIII. v. 12. ἐφε ȣ post μȣ male additum. v. 15. ἐπάταξεν pro ἐθανάτωσεν. Cap. XIX. v. 6. ἔγνωκαν. v. 11. παντί. v. 13. πάσαις poſt ὁ βασιλεὺς perperam inſerta verba ἐποίησεν τὸ καλὸν ἐνώπιον, quæ aliam verſionem mox ſequentis commatis exhibent. Cap. XX. v 7. ἔξαν pro ἐξῆλθον. v. 8. αὐτῷ pro αὐτοὶ, & τῶν pro τῷ. v. 22. ἔλαϐεν pro ἔϐαλεν. v. 23. Ὀφελεθθεὶ pro Φελεθθεί. Cap. XXI. v. 7. υἱὸν Σαȣλ v. 8. Ἰωνάθαν ſcriptum pro ὁ βασιλεύς v. 12. ἔθαψαν pro ἔκλεψαν. v. 19. ἐπέταξεν. Cap. XXII. v. 37. πλασυσμόν. v. 40. κάμψει. Cap. XXIII. v. 5. κεφυλαγμένον. v. 8. Ἀσωναος. v. 11. μερί. v. 16. ἐσπεισεν pro ἔσπεισεν. Cap. XXIV. v. 9. χιλὶ pro χιλιάδες. v. 13. τις pro τρεῖς. v. 14. ςενὸ pro ςενȣ, vel ςενά.

LIB. III. REGUM.

Cap. I. v. 4. νεανις. v. 9. ἐθύασεν. v. 19. τȣ υἱȣ. v. 24. vox σὺ poſt Ἀδωνίας male inſerta eſt. v. 25. βασιλεὺς Ἀδωνίȣ. v. 27. verba τȣ Κυρίȣ μȣ τȣ βασιλέως γέγονεν τὸ ῥῆμα bis ſunt ſcripta. v. 45. κȣσατε pro ἦν ἠκȣσατε. v. 47. εὐλόγησεν pro εὐλογῆσαι. v. 51. verba Καὶ ἀνηγγέλη usque ad vocem θυσιαςηρίȣ incluſive bis ſcripta ſunt in *Alex.* Cap. II. v. 3. τορεύεσθαι loco πορεύεσθαι. v. 15. βασιλεία pro βασιλέα. v. 30. ἐλάληκεν. Cap. III. v. 1. Ιημλ pro Ιλημ. v. 22. ἐλαλησας pro ἐλάλησαν. Cap. IV. v. 13. υκȣ loco υἱοῦ. v. 22. σιμεδάλεως. v. 24. παντων τῶν ἡμερῶν. v. 26. Καδεο pro Κάδες. v. 30. vox ἀνθρωπων bis ſcripta. Cap. V. v. 6. δȣλεύσω ſcriptum pro σȣ δώσω. Cap. VI. v. 3. ἐταφνωσεν pro ἐφάτνωσεν. v. 14. υἱȣ. v. 32. τροχȣ. v. 36. λεοντας. v. 49. Δαϐερ pro Δαϐείρ. Cap. VIII. v. 1. Κυριος loco Κυρίου. v. 8. κελαὶ pro κεφαλαί. v. 31. θυσιαχςηρίȣ pro θυσιαςηρίȣ. v. 32. ἀνομηθῆναι. v. 54. οκκκλως. v. 56. λόγοις. Cap. IX. v. 5. ἠκȣμενος. v. 7. comma καὶ ἐξαρῶ uſque ἔδωκα αὐτοῖς bis ſcriptum. Ibidem σȣ loco μȣ poſitum. v. 19. ἃς prius ſcriptum fuit pro αἳ, ſed error correctus videtur. v. 27. θάλανσαν. v. 28. ἔλαϐεν loco ἔλαϐον. Cap. X. v. 13. δεδώκει αὐτῷ. v. 14. τȣ Σαλωμών pro τῷ Σαλωμών. v. 18. δοκίμου. v. 21. Αχϐανȣ. Cap. XI. v. 15. ὅλην male repetit *Alex.* poſt βασιλείαν. v. 21. & 40. ἐν Αἰγύπτȣ. v. 24. ἐν αὐτόν. v. 30. αὐτὰ pro αὐτό. v. 40. ἕως σου pro ἕως ȣ. Cap. XII. v. 2. τȣτȣ loco τȣ. v. 8. προσώπȣ σου αὐτȣ. Cap. XIII. v. 2. υἱερεῖς pro ἱερεῖς. v. 7. ἀρίςη. v. 12. πρὸς αὐτόν. v. 25. ἐχονόμα. v. 28. ἐῤῥεν. Cap. XIV. v. 1. ἠῤῥωςηςησεν. Cap. XV. v. 20. οὐ.ȣ loco οἴκȣ. Cap. XVI. v. 16. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ tam ante quam

quam post ἐπὶ Ἰσραὴλ, adeoque bis perperam ſcriptum. v. 22. ὁ Ἰωρὰμ ἀδελφὸς pro Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς. v. 27. αἱ δυναςίαι ἦν. v. 31. βασιλεὺς loco βασιλέως. Cap. XVII. v. 19. σοι loco σου, & v. 22. αὐτὸς loco αὐτοῦ. Cap. XVIII. v. 2. τῷ ὀφθῆναι. v. 18. καταλειμμάνειν. v. 21. ὑμεῖς male repetitum poſt χωλανεῖτε. v. 28. ἐκαστν pro priori ἐπακεσον. v. ult. in fine Ἰεζάβελ pro Ἰεζραὲλ. Cap. 19. v. 16. Ἠιὺ pro Ἰηὺ. Cap. XX. (Alex.) v. 19. καὶ ante μὴ ἐξελθάτωσαν bis exaravit Librarius, & τὰ παιδάρια male ante ἐκ τῆς πόλεως ſcripſit. v. 25. ἄκυσεν. v. 31. χονία. v. 33. εἶπεν pro εἶπον. ibid. πρὸς αὐτὸν male repetitur poſt ἅρμα. v. 41. ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Cap. 21. (Alex.) v. 5. καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν male repetitur poſt γυνὴ αὐτοῦ, ſicuti v. 6. σοι poſt πατέρων μου. v. 19. ἐκληρονόμησα. Cap. XXII. v. 7. ἐν εἰρήνῃ. v. 13. καινοῦ pro γίνου. v. 17. ἐν εἰρήνῃ. v. 19. ςρὰ pro ςρατιά. v. 31. ἀλλ' ἦν. v. 39. ἐν βιβλίῳ. v. 42. Ἰωσαφ. v. 51. ἑπτακαιδεκάτῳ.

LIB. IV. REGUM.

Cap. 1. v. 1. διελυσεν, & mox τοῦ pro τῷ. Cap. 2. v. 16. εὗρεν pro ἦρεν. v. 17. ἄνδρες. v. 23. εἶπεν. v. 24. παῖδες. Cap. 4. v. 1. δύο υἱός. v. 2. πρὸς αὐτόν. v. 26. εἰρήνη τῷ ἀνδρί. v. 39. πλήρεις ἱμάτιον ἐλθὼν καί. v. ult. καὶ ἔφαγον tam ante quam poſt καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον ſcriptum eſt. Cap. 5. v. 5. verbum πορεύου, quod aliquis in margine adſcripſerat, ut loco δεῦρο textui insereretur, Scriba Alexandrinus perperam ante πρὸς Ναιμὰν poſuit. v. 14. κατε pro κατέβη. v. 21. ὀπίσω τρέχοντα αὐτοῦ. v. 22. τάλαντο, & mox δύ pro δύο. Inter verſum 22. & 23. male inſerta ſequens periodus ex repetitione antecedentium & ſequentium verborum conflata Καὶ εἶπεν Ναιμὰν οἰκοῦν (pro οὐκοῦν) λάβε διτάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλασσομένας ςολάς. Cap. 6. v. 3. δόρευ (forte pro ſequenti δεῦρο) male inſertum ante ἐπιεικῶς. v. 6. ἐκνιζεν. v. 15. λειτουργεῖν. v. 16. Ἐλισσαί. Ante verſum 24. hæc verba male inſerta ſunt: Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ. v. 26. τοῦχεις loco τοῦ τείχους. v. 29. εἶπεν pro εἶπον. Cap. 7. v. 1. σιμιδάλεως. v. 6. παρεκβολή. v. 10. εἰ μὴ bis ſcriptum. v. 19. ὁ τριςάτης. Cap. 8. v. 6. τὰ γενήματα male addidit Scriba poſt τὰ αὐτῆς. v. 9. ἐνώπιον αὐτῶν. v. 12. καλεῖ pro κλαίει, & καὶ pro κακα. ibid. ἐξαποςείλεις & ἀποκτείνεις. v. 13. Ἰσραὴλ pro Συρίαν. v. 27. οἶκος bis ſcriptum. Cap. 9. v. 2. αὐτὸ poſt εἰσάξεις. v. 4. εἰσῆλθον. v. 12. εἶπεν. v. 36. Ἰεζάβελ pro Ἰεζραέλ. v. 37. ὅσι. Cap. 10. v. 9. δίκαιος ὑμῖν. v. 10. ποιῆσαι pro πεσεῖται. v. 24. verba διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω bis ſunt ſcripta, niſi quod ſecunda vice ſimplex σωθῇ legatur. v. 26. ςολὴν pro ςήλην. v. 29. Ἰού ſcriptum pro Ἰηού. Cap. 11. v. 2. τοῦ θανατουμένων. Cap. 12. v. 6. οὐκ pro οὐκ. v. 10. & 18. ἄργιον pro ἀργύριον. Confer. Cap. 15. v. 20. v. 11. ἐδόξασαν pro ἐξέδοσαν. Cap. 13. v. 7. χιλιάδας, & mox βασιλέως. Cap. 14. v. 2. πάντε ἐτῶν. v. 11. Βηθσαμυέ. v. 16. vox πατέρων deeſt. Cap. 15. v. 4. λαός σου. v. 20. τὸ ἄργιον pro ἀργύριον. Cap. 16. v. 15. αποδην. Cap. 17. v. 4. ἐπολιόρκησεν αὐτήν. v. 31. θεοὶ pro θεοῖς occaſione σ ſequentis. Cap. 18. v. 9. Σαμανασσάρ. v. 20. ἤθετης pro ἠθέτησας, ni forte ἠθέτεις legendum.

v. 24. ἤλπισα. Cap. 19. v. 2. υἱός. v. 3. καὶ εἶπεν. v. 13. Αὐτά pro Ἀνά. v. 24. ἐξηρώμωσα. Cap. 20. v. 12. πανιά pro μανιά. Cap. 21. v. 7. ἄσσει pro ἄλσει. v. 11. Ἀμαῤῥαῖος. v. 16. πολύν. Cap. 23. v. 6. τὸ χειμάῤῥουν. v. 8. ἄνδρας quanquam poſterius à raſo ſpatio ſit ſuperſcriptum. v. 10. καὶ μιανεῖ τις pro καὶ ἐμίανεν. v. 35. ἔδωκεν τὸ Ἰωακείμ. Cap. 24. v. 3. ἁμαρτίαι. v. 6. Ἰωκείμ. v. 7. ἔλα pro ἔλαβεν ſcriptum, & ſequens vox βασιλεύς omiſſa. Cap. 25. v. 8. πέμπω. v. 9. πάντας τὰς τῆς. v. 13. καὶ εἰς τὰς στύλους. v. 26. Χαναναίων loco Χαλδαίων.

LIB. I. PARALIP.

Cap. 1. v. 32. παλλακῆς ſed recentior manus α ſuper ο exaravit. v. 51. ab initio ἡγεμῶνες pro ἡγεμών. Cap. 2. v. 4. ἦν νύμφη pro ἡ νύμφη. v. 23. πρός (ſine ſigno abbreviationis) loco πατρός. v. 24. Τεκώς pro Τεκωέ ob ſimilitudinem Literarum uncialium C & Ɛ. Cap. 4. v. 2. καὶ Ἰὲ ἐγέννησεν. v. 9. Ἰγαβνέ. v. 22. καὶ ante ἀπέστρεψεν bis ſcriptum. v. 23. κεραμεῖς. Cap. 5. v. 22. πολλαί. Cap. 6. v. 1. Γεδεών pro Γεδσών. v. 32. κρᾶσιν pro κρίσιν. v. 57. ἀναυτῆς. v. 58. poſt Ἰέθερ habet καὶ τὰ περίχωρα. v. 61. τοῖς υἱοί. v. 65. ἐκάλεσεν. v. 67. αὐτοῖς pro αὐτῷ. Cap. 6. v. 1. καὶ ante Σαμεράμ bis ſcriptum. Cap. 7. v. 18. Ἐζλία prima litera I occaſione præcedentis καὶ omiſſa. Cap. 9. v. 17. πυρωλοί. v. 34. αἴχοντες pro ἄρχοντες. Cap. 11. v. 6. εἰς στρατηγόν. v. 30. Μοδερμ ſuper raſo ſpatio ſcriptum pro Μοοραι, propter ſimilitudinem M & AI. Cap. 12. v. 8. δορκάδος. v. 12. ὄγδος. v. 36. χιλιάδας. v. 40. ὁμυροῦντες. Cap. 14. v. 14. ὅτι pro ἔτι. Cap. 15. v. 8. Βηρσών. v. 12. in fine αὐτήν. Cap. 18. v. 12. χιλιάδες. Cap. 19. v. 12. σώ pro σώσω. Cap. 21. v. 18. manus paulo recentior textum ita vitiavit τῷ εἰπεῖν πρὸς Δαυὶδ - Κύριε ἵνα λαίβῃ τῷ στῆσαι. v. 22. αὐτό. v. 30. ἀγγέλου. Cap. 22. v. 4. ἔφερασαν. Cap. 25. v. 5. δεκατέσσαρες καὶ θυγατέρες. Cap. 26. v. 26. ὃ pro οὗς. v. 32. ἡμίσεις.* Cap. 27. v. 4. Δωαία pro Δωδία. Cap. 28. v. 1. στιᾶς loco στρατιᾶς ſine ſigno abbreviationis, aut ſaltem exceſo.

LIB. II. PARALIP.

Cap. 2. v. 10. δώδεκα pro δέδωκα. ibid. κριθῶν κόρου. Cap. 3. v. 15. ταῖς κεφαλάσι. Cap. 5. v. 13. τὴν φωνή. Cap. 6. v. 16. τὸν παῖδα. Cap. 8. v. 10. προστάγματων loco προστατῶν. Cap. 9. v. 15. poſt καθαροὶ male inſerta verba, τῷ ἑνὶ θυρεῷ ἑξακόσιοι χρυσοῖ. Cap. 13. v. 9. ἐξεβάλετο. v. 20. ἐπὶ pro ἔτι. Cap. 14. v. 8. πέντες pro πάντες. v. 9. καὶ ἦλθεν bis ſcriptum. v. 11. οὐ δυνατεῖ. Cap. 15. v. 15. καὶ ἐν. Cap. 16. v. 1. μὴ δν. καὶ, pro μὴ δοῦναι. Cap. 18. v. 5. εἶπεν. Cap. 19. v. 11. Τούδα pro Ἰούδα quanquam T recentiori manu & atramento ſit exarata. Cap. 20. v. 11. ἐπειχειροῦσιν. v. 25. ἐγένετο. v. 29. πεπολέμησεν. v. 35. ἠνομήσαι. Cap. 22. v. 6. ἐπάταξεν. Cap. 24. v. 5. ἐπίστευσαν pro ἔσπευσαν. v. 16. ἐποίησαν. Cap. 25. v. 3. τοὺς φονεύσαντας. v. 18. πρὸς ante Ἀμασίαν eſt omiſſum. v. 23. κατέστησεν pro κατέσπασεν. v. 27. ἐπέθετο. Cap. 28. v. 1. Ἀχαὶβ pro Ἀχάζ. v. 4. ἀλσώδους. v. 9. ἐνενέργη. v. 19. ἀπεστάστη. v. 23. πάντα. Cap. 29. v. 17. εἰσῆλθεν. v. 18. ἤγνισαν μέν.

v. 29.

v. 29. προσκύνησαν. Cap. 34. v. 7. $\overline{\lambda\mu}$ pro σ $\overline{\lambda\mu}$. Cap. 36. v. 14. οἱ οἱ ἱερεῖς.

ESTHER.

Cap. 3. v. 1. Ἀνὰμ pro Ἀμὰν, uti paulo poſt, & in ſeqq. recte habet. v. 7. ἐλαβεν pro ἰβαλεν. Eodem Cap. 3. in Epiſtola κακαλευθυνομένην, & mox ἀνθρωίου pro ἀνθρώπῳ. Cap. 4. v. 16. μὲη pro δέη, vel μὲ δέη. Cap. 5. ab initio διὰ χρυσῶ. Cap. 7. v. 9. ὤρθρωτε. Cap. 8. v. 11. ἐπέταξεν. v. 13. τὰ τὰ ὑπογεγραμμένα. In Epiſt. quoque poſt medium ὑπὸ Μὰν pro Ἀμὰν. Eodem Cap. 8. v. 17. κωθων καὶ εὐφρωσύνης.

TOBIÆ.

Cap. 1. v. 7. Ἀρών. Cap. 2. v. 20. ἀπέδοκαν αὐτήν. Cap. 4. v. 6. ποιεῖν. Cap. 7. v. 8. καὶ poſt Ἔδνα male repetitur. Cap. 11. v. 7. ὅτι bis ſcriptum.

JUDITH.

Cap. 1. v. 6. συνήντησεν. v. 7. Τρίγεν. v. ult. θαλασσῶν recentiori manu; & ibidem ῥαμυθῶν, quanquam virgulis ſuper μ & θ poſitis, indicaverit Librarius ῥαθυμῶν legendum eſſe. Cap. 6. v. 4. ἀδικία. v. 8. ἀπῆλθεν. Cap. 7. v. 25. εἰς τὴν ἑαυτῶ πόλιν παρεκβολήν. Cap. 8. v. 6. Scriba occaſione ὁμοιοτελεύτυ omiſerat poſt προσαββάτων voces καὶ σαββάτων, unde recentior Librarius textum ſuppleturus, eraſo προ fecit καὶ & προσαββάτων in margine adſcripſit, ſed loco alieno, nempe poſt προνυμηνιῶν, adeo ut jam perperam legatur χωρὶς καὶ σαββάτων, καὶ προνυμηνιῶν, προσαββάτων καὶ ἑορτῶν &c. Cap. 12. v. 8. ἰδετο. Cap. 13. v. 24. ὁ εκτισεν. Cap. 14. v. 8. παραγενένοντο. Cap. 15. v. 6. θι. ἐν pro οἱ ἐν. ſed Sphalma poſitus inter permutationes literarum in genere, exempli loco, ponendum: hoc eſt Θ pro Ο, ob figuræ ſimilitudinem. v. 11. ibid. nec non Cap. 16. v. 9. $\overline{\text{ΙΛΗ}}$ pro $\overline{\text{ΙΗΛ}}$ h. e. Ἰσραήλ, uti juxta exemplaria edita excudi fecimus; vel pro $\overline{\text{ΙΛΗΜ}}$ i. e. Ἱερουσαλήμ.

LIB. I. ESDRÆ.

Cap. 1. v. 1. pro τεσσαρεσδεκάτη nil aliud ſcriptum apparet præter τε. v. 7. χιλιάδες. v. 23. πλήρεις. v. 37. Ἰωκεὶμ prius ſcriptum fuit, poſt α ante ω poſitum, cum poſt illud ſequi deberet. Cap. 2. v. 15. Ῥάθυος & Βάελτεθμος. Cap. 3. v. 16. δηλώσουσιν. v. 21. βασιλεία. v. 22. φιαλίζειν. v. 23. δεμόνηνίαι, & ἔπραξεν. Cap. 4. v. 3. πάντα ὅ. v. 24. τῇ ἐρημωμένῃ. v. 49. καὶ pro μὴ ſcriptum, ſed virgulis notatum καί. Cap. 5. v. 40. αὐςῆ. v. 51. τὰς σκηνοπηγίας. v. 63. ἱερῶν. v. 65. τι ὡς τὰ pro ὥστε. Cap. 6. v. 7. χαίρει. v. 21. Κυρίυ loco Κύρυ. Cap. 7. v. 6. voces υἱοὶ Ἰσραὴλ usque ad λοιπαὶ incluſive, perperam bis ſunt ſcripta. v. 10. τῦ πάσχα. Cap. 8. v. 11. ἡμέρα pro ἡμετέρα. v. 15. διαιτῶν loco αὐτῶν recentiori manu ſcriptum. v. 33. ζαὶ pro καὶ vel pro Ζαχαρίας καί. v. 80. ἡμῶν pro ἡμῶν. v. 94. ἠγνέσθω pro γινέσθω. Cap. 9. v. 1. Ἔδρας pro Ἔζρας. v. 13. τὰς κριτάς. v. 17. τῦ νυμηνίας. v. 26. vox υἱῶν bis ſcripta.

LIB. II. ESDRÆ.

Cap. 1. v. 4. τῶν τῶν τόπων. Cap. 2. v. 68. ἠκκυσιάσαντο. Cap. 3. v. 9. ἐσης. v. ult. loco φωνῆς male εὐφροσύνης. Cap. 4. v. 11. Ἀρθὰ pro Ἀρθασαθὰ, ut alibi recte habet MS. v. 12. τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένοι. v. 15. καικοποιῦσα. Cap. 5. v. 6. ἐπισολή. v. 12. ἔδωκεν αὐτοῖς. Cap. 6. v. 5. ἐκόσμισεν. Cap. 7. v. 1. χελκεία. v. 14. συμβόλων, & ἐπισκεψάσαθαι. Cap. 8. v. 27. inter δραχμῶν & χίλιος male interpositum εἰν. Cap. 9. v. 1. ἱρεῖς pro ἱερεῖς. v. 3. post ἐρεμάζων perperam insertum comma, ὕτως δεῖ καὶ νῦν. v. 11. μετακέμνησιν. v. 14. ὅτι ἐαπεστρέψαμεν (considera an ε pro ει sit positum.) Cap. 10. v. 17. ἡμέρας μιᾷ.

NEEMIÆ.

Cap. 1. v. 7. παίδῳ. Cap. 2. v. 15. ab initio τέχει pro τείχει, uti mox eodem versu, & alibi, scriptum. Cap. 3. v. 6. ἐπεῖρα pro κλεῖθρα. v. 10. οἰκία, v. 17. ἐκρατησαν. v. 21. μέτρος. v. 29. τῆς ἀνατολάς. Cap. 4. v. 12. πάντων τῶν πάντων ἐφ' ἡμᾶς. v. 16. τοτάξα pro τόξα, vel τὰ τόξα. Cap. 5. v. 5. τοῖς υἱοῖς. v. 15. αὐτὺς pro ἄρτοις. v. 18. ἄρτος. Cap. 6. v. 10. υἱοὶ ante Μεηταβεὴλ. v. 13. ἐπὲ pro ἐπ' ἐμέ. Cap. 9. v. 19. σὺν pro σὺ ἐν. v. 35. ἐν αἰθωσύνῃ. Cap. 10. v. 33. τῶν νυμηνιῶν. v. 37. γαμῶν loco ἡμῶν occasione præcedentis vocis γαζοφυλάκιον omissæ. Cap. 13. v. 3. ΙΛΗ pro ΙΗΛ. v. 21. hæc bis scripta sunt: ἐὰν δευτερώσητε ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου, quanquam priori loco pro χεῖρά μου extet μαχὺς, quæ nulla est vox.

LIB. I. MACCAB.

Cap. 1. v. 12. υἱὸς παράνομος, & διαθώμενα. v. 23. in verbo ἐλέπισεν recentior Scriba ex medio ε fecit θ. Cap. 2. v. 10. βασιλεῖα. v. 66. αὐτὸς male repetitur post ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει. Cap. 3. v. 5. ἀνέμυς. Cap. 4. v. 5. Κυργίας pro Γοργίας, ut in antecedd. & seqq. recte scriptum. ibid. v. 7. δι ἄκτοι. v. 9. ἐδίεξαν. v. 26. συμβεβηβότα. v. 56. verba ἡμέρας ὀκτὼ usque ad θυσίαν σωτηρίου bis sunt exarata. v. 57. πασέρα. Cap. 5. v. 5. ὑπ' αὐτὺς, item ἑαυτὺς pro αὐτύς. v. 31. Τυρανοῦ. v. 60. σου Ἰσραήλ. Cap. 6. v. 40. ταπινὰ pro ταπεινά. v. 50. ἐταταξιν pro ἀπέταξεν. v. 53. ἀναγωζόμενοι. Cap. 7. v. 5. ἡγεῖται. v. 12. Κακχίδην. v. 18. κρίσι. v. 32. πεντακισχιλίους. v. 36. ἔκλαυσεν. v. 38. ναω pro ανω, id est ἀνθρώπω. v. 41. χιλιάδες. v. 42. συνέτριψεν. v. 45. ταῖς σαλπίγγει. Cap. 8. v. 1. προτεθῶσιν. v. 4. συνέτριψαν αὐτῦ. v. 6. ἔκασον εἴκοσι. v. 12. Φιλίων. Cap. 9. v. 14. Βαχίδης. v. 22. περισσια. v. 45. πεντηκοσῷ καὶ ἐνάτῳ, item ἐπάταξεν Ἄλκιμος. v. 56. ἐκείνυ. v. 60. ἠδύνατο. Cap. 10. v. 10. ἤκυσεν pro ᾤκησεν. v. 43. ὅσα ἔτιν. v. 47. εὐδοκήσαμεν Ἀλεξάνδρῳ. v. 49. παρεκβολὴ Ἀλεξάνδρυ, καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν Δημήτριος. v. 58. Ἀλέξανδρος. & ἐξέδετο. v. 60. δυνατὰ pro δόματα. v. 80. τὰς χίζας. v. 86. εἰς Κάλωνα. Cap. 11. v. 24. ἐτάραξεν τὰ pro ἕτερα ξενία. v. 33. τὰς πρὸς ἡμᾶς δίκαια, item ἀκροδύων. v. 66. Φχηράν. Cap. 12. v. 2. πρὸς Παρτιάτας, & v. 5. τοῖς Παρτιάταις. v. 6. Σπαρτίαις. v. 12. βασιλεὺς Παρτιατῶν. v. 21. ἐγγύευς. v. 43. ὡσάντως pro ὡς ἑαυτῷ. Cap. 14. v. 27. ὅπισθεν pro

pro ἐμπροσθεν. v. 11. εἰς Ἰώππη. Cap. 15. v. 23. καὶ Παρτιάταις. v. 34. ἀντεχόμεθα. Cap. 16. v. 6. prope finem διεπέρασεν pro διεπέρασαν. v. 11. Ἰωάννης.

LIB. II. MACCAB.

Cap. 1. v. 9. ἀλγητε pro ἄγητε. v. 13. χρησαμένων τῷ. v. 20. παχύν. v. 21. ἀποβάψαντες. Cap. 2. v. 2. περὶ αὐτοί. v. 6. προσελθόντες τινες. v. 27. ἐπιδεδιγμένοις (i. e. ἐπιδεδειγμένοις.) v. 31. πολυπραγμονεῖ ἐν τοῖς. v. 31. τὴν τῶν μετάφρασιν ποιουμένων. Cap. 3. v. 3. πάντα τοὺς, item ἐπιβάλλοντας. v. 8. ὡς τά. v. 11. Τωβίω. v. 25. τοῖς ἵπποις. v. 26. ἕτερε, item ἐκτρεπεῖς, & διατρεπεῖς, item ἐμαστίγουν ἑαυτόν. v. 27. ἐπεσόντα. v. 28. χόλοις pro ὅπλοις. v. 29. ἀνέργειαν. v. 30. Χ̄υ loco Κυ, id est, Κυρίου. v. 33. πολλά. v. 34. μεμμαστιγωμένος. v. 36. ζῦ μεγίστου. Cap. 4. v. 4. ἕως τῶν κοίλης Φοινίκης καὶ Συρίας στρατηγὸν συναύξαντο. v. 11. παρωσάς. v. 13. -σαν, ἀγνείαν. v. 15. καλλίστοις. v. 35. ἀδίκω φόνω. v. 36. ἀπεκτόνησεν. v. 40. ἄγνοιαν. v. 45. πέσαι pro πεῖσαι. Cap. 5. v. 3. καμάτων. v. 6. τὴν συγγενεῖς. v. 14. τέσσαρας. v. 20. ἐκοινώνησαν. v. 21. τὴν πρώτην, pro γῆν πλωτὴν habet MS. v. 23. Μενέλαος χειρίσας. v. 27. εἰσούμενοι pro σιτούμενοι. Cap. 6. v. 2. νεώ. v. 5. αποδεισαλμένων, v. 7. ἠνεγκάζοντο. v. 8. ἀσυγεῖς. v. 14. καταντήσαντος. v. 23. ἐπικτήτους. v. 24. πολλοῖς τῶν νέω, item μεταβεβῆναι pro μεταβεβηκέναι, vel μεταβῆναι. v. 25. ἀκαίρεον (forte ἀκεραῖον) pro ἀκαριαίων. v. 29. πρὸς αὐτὸν τὴν μικρῷ πρότερον εὐμένειαν ἢ δυσμένειαν. Cap. 7. v. 4. τὸ γενόμενον, item γλωσσοτιμεῖν. v. 7. Φάγεσθαι. v. 9. ἡμᾶς post ἀναβίωσιν ζωῆς male repetit Librarius.

v. 21. πεπληρωμένω, item θῆλυ. v. 22. διερύθγισα. v. 37. τύχην pro ψυχήν. v. 38. τοῦ σύμπαν. v. 42. σπλαγχισμοὺς. Cap. 8. v. 4. ἁμαρτητῶν. v. 5. τρέπεσιν. v. 8. ἐρχόμενος. v. 9. συνέστησα, & εὐπολεμικαῖς. v. 11. σῶμα ταλάντου. v. 14. ἤξίον. v. 15. ἐπ' αὐτοῦ. v. 24. ἠνήγκασεν. v. 26. συγκλεισμένοι. v. 33. ἱερεῖς. ibid. ὑφ' εἰς ἕν. v. 35. τραπέτου τόπον. Cap. 9. v. 11. λέγειν. v. 17. ἐπελεύσασθαι καὶ ἀγγέλλοντας. v. 28. οἰκεῖστῳ pro οἰκτίστῳ. Cap. 10. v. 1. αὐτῷ τῷ. v. 14. τρόπων. v. 16. λιτανείαν. v. 21. προσαγγέλλοντες. v. 27. συνεγγείσαντος. v. 28. τῆς ἐπὶ τὸν Κύριον καταφυγήν. Cap. 11. v. 5. χωρίων, ἔθλιβον. v. 6. verba ὡς δὲ μετέλαβον bis ſcripta. ibidem ἱκέτετον. v. 7. πρῶτος ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος. v. 11. χιλίοις. v. 12. διεσώθηταν. v. 14. ἔπεισα. v. 24. Ἰουδαίους. v. 26. ἰδόντας. v. 30. καταπορευόμενος. & mox ἰδίας loco ἀδείας. v. 34. ἐπέμψαμεν, & τῶν δήμῳ. Cap. 12. v. 6. ἰνμένα pro λιμένα. v. 7. ἀνέχοσεν, & τὸν σύμπαν. v. 8. καὶ τάς, & βουλόμενος. v. 12. χρησίμοις. v. 19. τοὺς ὑπὸ Τιμοθέου ἀπώλεσαν καταλειφθέντας. v. 33. εὐτονότερον ὄν. v. 24. ὥστὸν pro σῶον. v. 35. τινὸς Θρᾳκῶν. v. 38. διῆγεν. v. 42. in fine ἁμαρτημάτων. Cap. 13. v. 3. καταστάθήσεται. Cap. 14. v. 3. ὀντινοσοῦν. v. 5. καθέστηκεν. v. 9. τούτως. v. 15. ἀντιλαμβανόμενος. v. 28. ἀθέτησιν. v. 32. γινώσκων. v. 45. διελθόντων. Cap. 15. v. 1. ἡμέρας. v. 3. ἐπήρωσεν. v. 5. κάτω pro καγώ. v. 6. συψαυχενῶν. v. 11. ἕκαστος. v. 14. ἔτιν pro ἐστιν. v. 23. τρόπον. v. 24. καταπλαγείηταν. v. 31. ὁ ἐσεθνοὺς (quanquam prius ſcriptum fuiſſe videatur ὁμοεθνεῖ.) v. 39. εἰ πὲν καλῶς εὐθείκτως.

LIB. III. MACCAB.

Cap. 1. v. 6. ῥοδιαλώτους. v. 9. τῷ

τόπον. v. 12. ἐκείνῳ, item ἅ τινα pro διά τινα. v. 19. Φωνῆσαι. v. 22. ἤδη post πρόσβασιν male repetitur. v. 23. περιδόντα. v. 25. ἡ δοκεῖν. Cap. 2. v. 2. ἀσθενεῖ πεφρυασμένους. v. 10. μέλων loco μεγάλων. v. 15. ἀμβλακείας. v. 17. εὐθύνας. v. 18. ἀνέδυσεν. v. 19. ἐπ' αὐτῶν pro ἐπαύξων. v. 20. τὰς ζῆν. v. 23. πόλεως, & ἐπιβάθρα συγσῦνται. Cap. 3. v. 2. συμφορανῆσαι. v. 8. ὑπολαμβάνειν. v. 10. μένως pro ἀσμένως. v. 13. ἀνθήμασιν vel ἀνοήμασιν, pro ἀναθήμασιν. v. 13. βασιλεύειν pro βασιλεῦσαι. v. 17. ἑσάσης. v. 18. κα ἀνεκλεισμένοις. v. 19. διελήφαμεν. Cap. 4. v. 3. οἴκτιστος pro οἰκητός. v. 5. γερῶν πλήρης πολιᾶς. ibid. ἔξιαν καταχρῶμεν. v. 8. ἀγομένοις. v. 13. Φρονεῖ pro Φρενί. v. 14. δυνατοῦ. Cap. 5. v. 7. βασεῖ pro βαθεῖ. v. 9. τεταγμένοις. v. 11. πικρίας. v. 12. εἶχεν pro ἔχειν. v. 14. συνέσαντες. v. 21. ἐξόλωσιν, & ϛοργῆς. v. 24. σοι male repetitur post περὶ αὐτῶν. v. 25. τὰς οἰκίας pro τά σοί, v. 34. ἔχοντες, item ἕλκοντα ἀλλ' pro ἕλκοντα γάλα. Cap. 6. v. 3. ὑπό pro σύ recentiori manu. v. 5. Φλόγχσιν pro Φλόγα πᾶσιν. v. 6. βοράς. v. 8. ὡ pro ὡς. v. 12. ἐντινίμε, δυνάμει. v. 32. τῆς τῦ κρατήσαντος. v. 29. σρα pro σρα, id est σωτῆρα, item αἰνέντως. v. 31. οἰνοβρῶτας. Cap. 7. v. 8. τὸν βασιλέως. v. 11. τόν τὸ Ἀλληλούϊα. v. 14. σωτηρίαν ἀπόλυσιν, item ἀνέζευξεν, nec non ἁγίων σοι pro ἁγίῳ σωτῆρι. v. 16. πάντας. v. 18. ἑκαςον.

LIB. IV. MACCAB.

Cap. 1. §. 8. v. 19. ἐξ ἧς δέῃ τῶν παθῶν. Ibidem v. 20. περιεκτικώτα, & paulo post πολλά. §. 9. v. 25. πολυπρεπωτάτη. §. 11. v. 33. ἀπειργμένα, item οἶμεν, & mox v. 34. βρωματάων, atque ἀνακαμπτόμεθα, v. ult. Cap. 2. §. 1. v. 4. μόνον δὲ τῆς τῆς. §. 2. in fine πασῶν v. 9. loco παθῶν. §. 3. v. 11. παρανομείαν. Cap. 5. πεπεισμένα, paulo post χλευάζει, item παιδεύειν, deinde ἐχίση, denique ἱερεῖς pro ἱερεύς. Cap. 6. ὄρθρον, mox γεν τοι. item σε δέ pro σὺ δὲ - - - γενόμεθα pro γενοίμεθα. Cap. 7. ab initio προ loco πρὸς, id est πατρὸς, deinde πρέκρημνον, denique ἱερεῖς ὀδόντας. Cap. 8. πόλεμος, & prope finem οἰνεανίαις. Cap. 11. ab initio καταιωθεὶς, deinde καὶ καὶ τὸ σῶμα. Mox Scriba καλάς perperam repetiit post χαρίτη. Mox τελευτήσας, deinde ἀνοία pro διανοία, & αὐ pro αὐτά. Cap. 12. καταχεῖσας. Cap. 13. ἐπικρατήσαν, mox ὖν ὄνκ. Ibidem προχιεί pro πρὸς (id est πατρὸς) χειρί. prope finem τοι αὐτῷ pro τῷ αὐτῷ. mox πρὸς ἀλλήλοις. Cap. 15. παιδὸ χαρακτῆρα. Ibidem καλογαθείαν. Ibid. ασίροντα, deinde Φωνοῦν loco Φωνήντων. Ibidem τῇ ἑαυτῆς ψυχῆς. Cap. 16. ἕως τῆς Φιλοτεκνίας. Cap. 17. τῆς - - ὑπομονήν. Cap. 18. ἐνίκων loco εὐήλικων. Ibidem πικρά, denique ἐπλήρωσεν pro ἐπήρωσεν. At hæc nimis.

§. 5. Hæc nimiam forsan Grabii diligentiam ostendunt: sed nimiæ tamen aliorum quorundam curiositati debentur; ingenioque critico pollentibus aliquo modo inservire queunt. Brevitatis causa, sicut & in præcedentibus à Grabio ipso editis, vitiosa lectio Alexandrina hic solum ponitur, rectiori, quæ dictis in locis videri potest, non addita, nisi ubi ad quam vocem S. Textus

Textus mendum pertineat, non ita facile patet. Præter hæc vero dantur & nonnulla alia, circa singularem Codicis hujus MS. scripturam, ut doctis quibusdam Viris videtur, notatu digna. Observante scilicet Grabio, Δαυὶδ (juxta Hebr. דויד) cum υ non β scriptum extat libro secundo Regum Cap. I. v. 1. & Cap. I. v. 4. Necnon Lib. IV. Maccab. v. 6. cum hoc loco paulo post, v. 7. ut & alias in his ipsis Historicis libris, nec non in Psalmis, semper abbreviatum occurrat, hunc in modum Δᾶδ. De quo consuli possunt Præliminaria Commentariorum Eusebii in Psalmos, quibus Editionem suam nobilissimam ornavit magnum Benedictini Ordinis Decus, Grabioque dum vivebat amicus, Celeberrimus Gallus D. de Monte Falconis (*Montfaucon*) ut & Prolegom. Tom. ult. cap. 2. §. 7. In Lib. I. Reg. Cap. 23. v. 13. Υ exaratum invenitur pro τετρακόσιοι, cum nusquam alibi Numerum unica litera expressum se observavisse, vel saltem meminisse, dicat Grabius. In Lib. III. Reg. Cap. 21. v. 21. scriptum est Ἐξολοθρεύσω, sed eodem capite scriptum v. 26. ἐξωλέθρευσεν. & Lib. IV. Reg. Cap. IX. v. 6, 8. ἐξολοθρεύσεις. Εξεγερῶ prius scriptum fuit 2. Reg. Cap. XII. v. 11. sed eadem, uti videtur, manus *Iota* super *Epsilon* posuit, sicque fecit ἐξεγείρω, quod in Textu nostro expressum est. 4. Reg. Cap. II. v. 11. ὡς super εἰς rasura apparet; unde ὡς superscriptum fuisse videtur, sed in ipso tramite lineæ nullum est spatium. Unde prior Librarius, qui illud ὡς superscripsit, Eliam non in cælum revera raptum fuisse, sed *tanquam* in cælum elevatum esse; ac transportatum à terris fuisse in locum absconditum, sive Paradisum, ubicunque is sit, existimabat: at posterior, qui istius voculæ superscriptæ rasuram fecit, aliam forsan fovebat sententiam, aut saltem tanquam additamentum expungendum esse censebat. Constat autem hinc primum Scribam, quisquis is fuerit, illud εἰς in Textum non inseruisse: sed alterum supervenisse, ac emendationem sive corruptionem hanc suam inter lineas addidisse; deinde & tertium quendam, qui hujus erasor extitit.

§. 6. Ubi Scriptura plane est obliterata, vel excisa, receptam lectionem secutus est semper Vir Clarissimus ὁ μακαρίτης. Sic 2. Paralip. Cap. II. v. 16. χειδίαις in exemplari suo expressit, licet χειδίας scriptum fuisse videatur. Sic Cap. VI. v. 15. ἐπλήρωσας juxta omnia quæ vidit unquam exemplaria expressit ipse, licet ἐπλήθυνεν scriptum fuisse appareat; sed obliteratum. 1. Esdr. Cap. IV. v. 10. prius scriptum videbatur ἐνακήσεν, uti versu 3. plurima exemplaria habent, loco ποιήσειν quod nostrum *Alex.* exhibet; unde & ille ita expressit, licet eraso ν recentiori calamo sit ἐπακήκοσιν. Adeo diligenter & subtiliter singulas literas apicesque observabat Grabius, & recentiorem à veteri Scriptura accuratissime distinguebat. Ibidem etiam versu 39. ποιεῖν prius scriptum fuisse ab illo observabatur; sed ν erasum erat. Similiter 2. Esdr. Cap. II. v. 9. in voce

voce Ζακχὰν ultimam literam ν non prospicere licet, spatio prorsus obliterato: quam tamen exprimendam esse non sine ratione decrevit. Nec non versu 51. Ἀζὴς posuit, receptam lectionem secutus, licet in MS. ultimæ literæ etiam diversæ fuisse videantur. Similiterque v. 59. Ἠδὰι posuit, licet forte MS. Ὠδαν, vel simile quid habuisse videatur. Item Neemiæ Cap. V. v. 11. σ in σήμερον, teste illo, non apparet, sed rasuræ literæ ν, adeo ut Scriba per errorem νήμερον scripsisse illi videatur: quem errorem in textu igitur correxit.

§. 7. Sunt & alia quædam in Cod. MS. menda, licet non adeo magni forsan momenti, ab ipsis tamen Librariis correcta; quæ diligentissime in libris hoc Tomo contentis, ne fidei suæ vel in minimis deesse videretur, adnotavit Grabius. Sunt quoque Lectiones genuinæ ab ipso observatæ, quas dum manus quædam temeraria emendare voluit, corrupit. Utriusque generis ab illo notata invenio, quæ subsequuntur. 4. Reg. Cap. 23. v. 4. τῷ Βάαλ raso spatio ω est superscriptum; adeo ut prius τῇ Βααλ, ut v. 5. & alibi superscriptum fuisse V. D. suspicetur. 2. Paralip. Cap. II. v. 12. recentior Librarius, qui aliquot lineis novum superinduxit atramentum, exaravit οἶκόν τε βασιλείας: sed vulgatam lectionem aliorum Codicum secutus, etiam τῇ βασιλείᾳ excudi voluit V. D. monuitque. Cap. IV. v. 10. χερεβεὶν prius scriptum fuit; sed eadem, uti videtur, manus fecit χερυβεὶμ, sicut & versu 11. legitur. Cap. VI. v. 6. ὥστε super raso spatio, recentiori manu, scriptum est, ita ut extra tramitem lineæ excurrat: adeoque prius τῷ scriptum fuisse videatur, sicut habet Cod. *Rom.* Cap. IX. v. 4. αὐτῶν post ἱματισμὸν recte scriptum fuit; sed recentior Librarius perperam, posteriori syllaba rasa, fecit αὐτῷ. Unde hoc ejus vitium exprimere noluit Grabius. Cap. XVI. v. 8. πολλοὶ super raso spatio scriptum recentiori atramento, adeo ut prius genuina lectio χρυσοῖ in MS. extitisse videatur. Cap. XVII. v. 8. literam ν voci Τωβαδωνία annexam bene, inquit, erasit Librarius. Observat quoque ὑμεῖν in Cap. XXIX. v. 30. scriptum pro ὑμνεῖν. Et hæc quidem de summa ipsius diligentia, & Critica ἀκριβείᾳ, satis superque dicta sufficiant.

§. 8. Cæterum cum aliquantulum diversa sit, uti ipse in Præliminaribus suis recte observavit, ab hodierna priscorum Librariorum scribendi ratio; cumque in Alexandrino Codice reperiantur multa quæ Ionicam, multa etiam quæ Alexandrinam redolent Dialectum, sive scripturæ formulam, sicut à nobis ante breviter annotatum est; de peculiari in Membranis hisce vetustissimis scribendi modo nonnulla, ex libris nunc editis, subjungere libet. Ad Vocalium enim, simplicium compositarumque permutationem quod attinet, de qua egit Grabius, in hujus quoque Tomi libris quam plurima nobis occurrunt exempla, cujusmodi sunt.

Permu-

Permutatæ vocales.

Α & Ε in Codice *Alex.* frequenter permutantur: οἶδες pro οἶδας, μιερὸς pro μιαρὸς, τέσσερα pro τέσσαρα, & ſimilia. Sic 1. Reg. XIX. v. 17. ἐξαπέστειλες pro ἐξαπέστειλας: ut οἶδες loco οἶδας 2. Reg. II. v. 26. Τέσσερα 3. Reg. XV. v. 33. ſed τέσσαρας 3. Reg. XVIII. v. 34. τεσσεράκοντα 2. Reg. II. v. 10. Cap. V. v. 4. C. X. v. 18. C. XV. v. 7. 3. Reg. II. v. 11. C. IV. v. 25. C. VI. v. 17. C. VII. v. 3. &c. ac in uno capite, ſecundo ſcilicet Lib. I. Eſdræ aliquoties. Item τεσσερακοστῷ 3. Reg. VI. v. 1. & alibi ſæpe. Sic etiam ἐξερευνήσω legitur 1. Reg. XXIII. v. 23. ſed & ἐρευνήσουσιν 3. Reg. XX. v. 6. & 1. Paralip. XIX. v. 3. At ἐρευνήσουσιν 2. Reg. X. 3. ſicut & ἐξερευνῶν 1. Maccab. IV. v. 26. Quinetiam ἐκαθέρισεν 2. Paralip. XXXIV. v. 5. 1. Maccab. XIII. v. 47. & 50. nec non 2. Maccab. II. v. 19. ſed mox v. . habet καθαρίσαι: ſicuti etiam ἐκαθέρισαν 2. Eſdr. VI. v. 20. & Neemiæ XII. v. 30. nec non κεκαθερισμένον 2. Maccab. XIV. v. 36. Μιερὸς pro Μιαρὸς 2. Maccab. IV. v. 10.

Ε & Η Lib. I. Reg. I. v. 11. πίητε pro πίεται. 2. Reg. II. v. 30. ἔννηα pro ἐννέα. Cap. XIX. v. 6. εὐθὴς pro εὐθές. 4. Reg. VI. v. 17. πλήρης pro πλῆρες. 1. Paralip. XXVIII. v. 8. ην pro εν. Contra ζετεῖν pro ζητεῖν 1. Reg. XXIV. v. 3. βούλεται pro βούληται 1. Reg. XX. v. 3. δουλεύσεται pro δουλεύσητε (ubi & αι cum ε permixtum) 3. Reg. IX. v. 6. Θηγάτερ pro Θυγάτηρ 4. Reg. XI. v. 2. ὑποστεμα 1. Paralip. XI. v. 16. σύστεμα 3. Maccab. III. 6. κατάστεγα 3. Maccab. V. v. 30. ἄλεκτον pro ἄληκτον 3. Maccab. IV. v. 2. & κατακληρονομέσεται pro κατακληρονομήσητε 1. Paral. XXVIII. v. 8. ubi & αι pro ε.

Ε & Ι. Sicuti etiam Ε & ΕΙ, in χειλιάρχῳ pro χιλιάρχῳ 1. Reg. XVII. v. 18. & in χὲρ pro χεὶρ 1. Reg. XVIII. v. 21. niſi hoc potius Sphalma ſit ἀποκτένουσιν pro ἀποκλείνουσιν· niſi hoc ſcripſit pro ἀποκτέννουσιν, ut *Rom.* Editio habet. Et nonnulla alia ejuſmodi.

Η & Ι. Hujus permutationis exempla occurrunt 3. Reg. XIX. v. 15. & 16. χρήσεις pro χρίσεις. 2. Eſdr. VIII. v. 21. κτίσει pro κτήσει. 1. Maccab. XII. v. 36. διαχωρῆσαι pro διαχωρίσαι. 2. Maccab. IV. v. 2. πρωτοκλησία pro πρωτοκλίσια. 2. Maccab. X. v. 2. δεδιμιουργημένους pro δεδημιουργημένους. Cap. XII. v. 23. ἀλητηρίους pro ἀλιτηρίους. Cap. XIV. v. 42. ἀλητηρίοις, & ſequenti Cap. XV. v. 3. τρισαλητηρίοις, ſed Cap. XIII. v. 4. Ἀλιτήριον habet.

Ι & Υ. Hinc pro γίνεται ſcribitur γύνεται 2. Reg. XII. v. 27. pro δύο etiam δίο 2. Reg. II. v. 12. & δοριάλωτον loco δορυάλωτον 2. Maccab. V. v. 11. & in ſequenti Cap. VI. uti etiam κατευθυκτήσας pro κατευθικτήσας Cap. XIV. v. 43. contra Φύλων pro Φίλων 1. Maccab. VII. v. 8. & καθυδρύσαντες 3. Maccab. VII. v. 20. pro καθιδρύσαντες.

Υ & Η. Εὐθὴς pro εὐθὺς 2. Reg. XVII. v. 4. 1. Paralip. XIII. v. 4. ἡμῶν loco ὑμῶν. 1. Reg. XII. v. 6, 8. bis, v. 12. bis. 4. Reg. XVII. v. 13. 1. Paralip. XXVIII. v. 8. & XXIX.

v. 20. 2. Paralip. XXX. v. 9. bis. Neemiæ IX. v. 6. Tobiæ XII. v. 6. 1. Maccab. V. 32. & IX. 46. Contra ὑμῶν loco ἡμῶν 1. Paralip. XIII. v. 2. 2. Paralip. XIX. v. 7. & XXXII. v. 11. Judith VIII. v. 19. (post ἀδελφῶν) recentiori manu; & Cap. XII. v. 12. Item ὑμῖν pro ἡμῖν 3. Reg. XII. v. 16. & Esther Cap. III. in Epistola. ὑμᾶς etiam 2. Paral. XXXII. v. 11. 1. Maccab. XV. v. 17. pro ἡμᾶς. At ἡμᾶς pro ὑμᾶς 1. Reg. X. v. 2. Tob. VI. v. 18. 2. Maccab. XI. v. 29. Et ἡμῖν pro ὑμῖν 1. Maccab. X. v. 72. sicut & ἡμεῖς pro ὑμεῖς 1. Maccab. III. v. 22.

O & Ω. Lib. I. Reg. XXVI. v. 9. ἀθοωθήσεται, & 3. Reg. II. v. 9. ἀθοώσης. 4. Reg. XXIII. v. 7. τῶν οἴκον pro οἴκων. 2. Paralip. I. v. 17. ἵππων pro ἵππον. 2. Paralip. VI. v. 24, 32, & 34. ἐξομολογήσονται & προσεύξονται, pro ἐξομολογήσωνται & προσεύξωνται, unum ter, alterum quater, & sæpius alibi, occurrunt; quod & in B. P. est annotatum. ἐπικαλεσόμεθα pro ἐπικαλεσώμεθα Judith VIII. v. 16. ποιήσομεν pro ποιήσωμεν 1. Maccab. V. v. 57. Contra δοξάσωμεν pro δοξάσομεν 1. Maccab. XV. v. 9. & δωμάτων loco δομάτων 2. Paralip. XXXI. v. 14. At pro κατωρθώθη scribitur Cap. XXXV. v. 10. κατορθώθη, & v. 13. εὐοδώθη similiter pro εὐωδώθη, sicuti Cap. XIV. v. 7. εὐόδωσεν pro εὐώδωσεν, & κατευοδώθη 1. Maccab. II. v. 47. nec non εὐοδώθη 1. Maccab. III. v. 6. & XIV. v. 36. ὀχύρωσεν pro ὠχύρωσεν 1. Maccab. VI. v. 26. ὀνομάσθη pro ὠνομάσθη Cap. XIV. v. 10. Ibidem v. 32. ὀπλοδότηθεν pro ὠπλοδότηθεν. Sic quoque τὸ pro τῷ Neemiæ VII. v. 63. προτότοκα pro πρωτότοκα Neemiæ X. v. 36. bis. παλαιωτέρων pro παλαιοτέρων Esther VIII. in Epistola. ἐξομολογεῖτο pro ἐξωμολογεῖτο Tobit. XI. v. 16. Φωρολογείας pro Φορολογίας, ubi & ει pro ι. αὐτὸν pro αὐτῶν 1. Maccab. VI. v. 58. & ἀρχιερoσύνης pro ἀρχιερωσύνης Cap. VII. v. 21. His ita de Vocalium simplicium permutatione positis, ac observatis, ad Vocales etiam compositas, sive Diphthongos, majoris adhuc illustrationis gratia, nunc procedendum est.

Permutatæ Vocales & Diphthongi.

AI & E permutantur in Ἀρμαθέμ pro Ἀρμαθαΐμ, παιδίον pro πεδίον, ἔρω pro αἴρω, αἰν pro ἐν. Cujus Permutationis plurima dantur exempla, sicuti in Lib. I. Reg. I. v. 1. pro Ἀρμαθαΐμ, uti v. 1. & 19. recte legitur, est Ἀρμαθέμ. Id magis etiam notandum proper diæresin αϊ. Item Cap. XIV. v. 14. & XX. v. 5. & alibi sæpe, παιδίον loco πεδίον habetur. Et è contra Cap. XVII. v. 39. διαφέρουσιν pro διαφαίρουσιν. Item 2. Reg. XXIV. v. 12. ἔρω pro αἴρω. 3. Reg. VI. v. 34. & Neemiæ XI. v. 36. αἰν pro ἐν. 3. Reg. VIII. v. 35. κενότητος loco καινότητος. Cap. IX. v. 6. ἀποστρέφηται --- φυλάξηται, pro ἀποστρέφητε --- φυλάξητε. Cap. XIII. v. 30. αἰδελφαὶ pro ἀδελφέ. Cap. XVI. v. 16. & 4. Reg. XXV. v. 21. ἔπεσεν pro ἔπαισεν. 4. Reg. XX. v. 19. αἰάν pro ἐάν. 4. Reg. XXV. v. 7. & 2. Paralip. XXXIII. v. 11. παῖδες pro πέδαις. & Judith VII. v. 9. & 4. Maccab. VI. πέδες pro παῖδες. 1. Paralip. XVI. v. 5. ναίβλες pro νάβλαις. 2. Esdr. IV. v. 17. & Neemiæ VIII. v. 13. γραμματαία pro γραμματέα.

τέα. 2. Eſdr. VI. v. 1. βιβλιοθήκεις pro βιβλιοθήκαις. Neemiæ II. v. 18. χεί-ρεις pro χεῖρες. 1. Maccab. XI. v. 42. σαι pro σε. Cap. XIV. v. 5. τες pro ταῖς, & v. 18. χαλκὲς pro χαλκαῖς. 2. Maccab. VI. v. 4. ἑτέρον pro ἑται-ρῶν. 3. Maccab. I. v. 14. αἰσθήσεσιν pro ἐθήσεσιν. Cap. III. v. 3. αἴνιοι pro ἔνιοι.

EI & E permutantur ut ante, in χὲρ pro χείρ. EI autem & H in πύ-λει pro πύλη 4. Reg. VII. v. 18. Item τὰ τείχει pro τείχη, & ἐκτίνει pro ἐκ-τείνη Eſther IV. v. 11. ἐπιστρέψει pro ἐπιστρέψη Judith VIII. v. 10. ποιήσεις pro ποιήσῃς Judith XV. v. 22. Ἐπιφα-νεῖς pro Ἐπιφανὴς 1. Maccab. I. v. 11. ἔχει pro ἔχῃ 1. Maccab. III. v. 30. δυνήσει pro δυνήσῃ Cap. VI. v. 27. ἀπο-στατήσει pro ἀποστατήσῃ Cap. XIII. v. 16. ἐκδικήσει pro ἐκδικήσῃ Cap. XV. v. 21. Contra ἐλεήσῃ pro ἐλεήσει 2. Maccab. II. v. 18. & δυσχερῆ pro δυσχερεῖ 2. Maccab. IX. v. 17.

EI & I permutantur; adeo ut EI pro I conſona ſit ſæpe poſitum. Sic Lib. I. Reg. IX. v. 1. Ειεμιναίν pro Ἰεμιναίν. Et XI. v. 9. Ειαβεὶς pro Ἰαβείς. Item Cap. XII. v. 9. &c. Sic quoque Ειαμεὶν pro Ἰαμεὶν 1. Reg. XIV. v. 51. Ειεσσαιμοῦ pro Ἰεσσαιμοῦ Cap. XXVI. v. 3. & ibidem verſ. 6. Σαρουεια pro Σαρουΐα. Porro Εἰεθερ pro Ἰέθερ Cap. XXX. v. 27. Similiter Ειεθερεαὰμ pro Ἰεθερεαὰμ 2. Reg. III. v. 5. Ειεδιδία Cap. XII. v. 25. Ειμενεὶ Cap. XVI. v. 11. Ειηε 3. Reg. XVI. v. 1, 7. Ειελδὰφ 4. Reg. XXII. v. 36. Ειεριχὼ Judith IV. v. 3. pro Ἰεριχώ. Et Ειάσωνος 2. Maccab. II. v. 24. pro Ἰάσωνος. Nec raro etiam pro I Vocali ponitur Diphthongus ει. Sic ἐπεὶ ſcribitur pro ἐπὶ Neemiæ III. v. 4. ter, ut & in ſequentibus: & ὤσει pro ὦσι 2. Eſdr. VII. v. 25. Contra vero ἔτι pro ἔτει 1. Maccab. I. v. 11. & γράμματι pro γραμματεῖ 2. Eſdræ VII. v. 11. & 12. Sicuti etiam I & Υ, ita EI & Υ quoque nonnunquam permutantur: unde τῷ ἡμίσυ in MS. pro ἡμίσει 1. Paralip. XXVII. v. 20.

Ω & OI. Κατοίκουν pro κατῴκουν 2. Reg. II. v. 3. κατοικίσθησαν pro κα-τῳκίσθησαν 1. Eſdr. V. v. 46. 1. Maccab. XIII. v. 48. οἰκοδόμησεν pro ᾠκο-δόμησεν 3. Reg. VII. v. 12. 1. Maccab. X. v. 12. & XVI. v. 9. οἰκοδομήθη pro ᾠκοδομήθη, Tobiæ I. v. 4. οἰκοδόμη-σαν pro ᾠκοδόμησαν 1. Maccab. I. v. 54. Contra ᾠκοδομῆσαι pro οἰκοδομῆσαι 1. Maccab. Cap. XV. v. 39. Hæc parvi quidem momenti eſſe videntur; nec tamen omnino negligenda. Quid vero ex tali hac vocalium tam ſimplicium quam compoſitarum permixtione, quid ex brevium prolongatione, aut ex longarum è contra abbreviatione, quid ex ejuſdem fere aut haud abſimilis ſoni characterum permutatione, quid demum ex diſſimilium quoque quarundam nonnunquam literarum, ſive vocalium ſive conſonantium, mutua inter ſe translatione, & vicaria poſitione, concludendum ſit, dijudicent Viri Critici, qui ſubtilia & literalia hæc ſapiunt curantque.

§. 9. Quod autem de literarum Conſonantium vel permutatione, vel additione, vel etiam omiſſione, in Prolegomenis ſuis ad Tomos ante editos, monuit Grabius, id

id ad hunc quoque Editionis Alexandrinæ Tomum, librosque in eo comprehensos, revera pertinet. Quippe & in his etiam literæ duræ & aspiratæ, sicuti κ & χ, τ & θ, ac similia, invicem commutantur, nonnullæ adjiciuntur vel duplicantur, nec non quædam omittuntur vel eliduntur, vocesque usitatiores eodem modo abbreviatæ occurrunt. Sæpius enim consonas in libris hisce duplicavit Scriba Alexandrinus, nonnunquam & loco duplicatarum simplices posuit; molles aliquando induravit, durasque pariter adspiravit emollivitque; nec non pro more suo literam unam aut addidit aut subtraxit, inque vocum præsertim compositione quasdam scribendi formulas sibi quasi peculiares retinuit. De quibus nunc proponenda sunt exempla.

Duplicatæ Consonæ.

Lib. I. Reg. I. v. 3. ἀνάβεννεν. Cap. II. v. 25. ἁμαρτάννων. Cap. IV. v. 1. & Cap. V. v. 1. Ἀβεννέζερ. Cap. V. v. 5. ὑπερβέννουσιν. Cap. VI. v. 2. & Cap. XI. v. 3. ἀποστελλῶμεν. Cap. VII. v. 14. Ἀμμορραίου cum duplici μ, loco Ἀμορραίου, ubi contra simplex ρ loco duplicis. Cap. IX. v. 1. Ἰεμενναίου. Cap. XIX. v. 19. ἀπαγγέλλῃ pro ἀπαγγέλῃ, & Cap. XXII. v. 22. ἀπαγγέλλει pro ἀπαγγελεῖ. Cap. XXX. v. 16. διακεχχυμένος. 3. Reg. VII. v. 15. ἐχώννευσεν. Cap. XXII. v. 6. ἀνάβεννε. sed v. 15. ejusdem Capitis MS. habet ἀνάβαινε, scribitur etiam 1. Maccab. V. v. 48. ἀνέβεννον. Sic eodem etiam Cap. XXII. v. 32. ἀπέχυννε. 4. Reg. V. v. 5. ἐξαποστελλῶ pro ἐξαποστελῶ. 2. Paralip. XXVIII. v. 15. περιέβαλλον pro περιέβαλον, & 1. Maccab. III. v. . περιεβάλλοντο pro περιεβάλοντο. nam Aoristi utrobique præcedunt & sequuntur. συνέβαλλον loco συνέβαλον 1. Maccab. IV. v. 34. nam sequitur ἔπεσον. Similiter παρενέβαλλον (sequentibus Aoristis) 1. Maccab. IX. v. 3. ἐγεννήθη 1. Maccab. II. v 11. & Cap. IV. v. 35. γεννηθέντα. Item 3. Maccab. VI. v. 5. ἐρρύσσω pro ἐρρύσω, sicuti & 4. Maccab. VI. v. 20. καταγγελώμενοι pro καταγελώμενοι.

Loco Duplicatarum simplex Consona.

Lib. I. Reg. IV. v. 1. παρεμβάλουσιν bis (quanquam posteriori loco alterum λ postea sit insertum:) & Cap. XVII. v. 2. Similiter παρεμβάλει Cap. XI. v. 1. (nec non 1. Maccab. III. v. 42.) Cap. VII. v. 5. seqq. Μασηφάτ pro Μασσηφάθ, ubi & τ pro θ. Ibid. v. 14. Ἀμμοραίου pro Ἀμορραίου. Cap. VIII. v. 13. μαγειρεύσας pro μαγειρισσας. Cap. XI. v. 9. ἀπαγγέλουσιν. & Cap. XIX. v. 18. ἀπαγγέλει. Item 2. Reg. XVII. v. 17. ἀναγγέλουσιν. Porro 1. Reg. XIX. v. 14. ἀποτέλει, & XXI. v. 2. ἀποτέλω. Cap. XXII. v. 14. παραγγέλματος, & 2. Reg. I. v. 13. ἀπαγγέλοντι pro ἀπαγγέλλοντι, ubi tam γ quam λ simplex. 3. Reg. IV. v. 33. ὑσώπου pro ὑσσώπου. Cap. XIII. v. 25. & Tobiæ I. v. 20. ἐριμμένον pro ἐρριμένον. Cap. XIX. v. 11. συσεισμός; sed mox ibidem συσσεισμῷ. 4. Reg. VIII. v. 6. & 1. Maccab. XIV. v. 8. γενήματα. Neemiæ X. v. 35. bis, nec non 1. Maccab. III. v. 49. πρωτογενήματα. 1. Maccab. I. v. 40. γενήμασιν pro γενν - - - Ibid. Cap. III. v. 4. γενημάτων, & Cap.

Cap. XI. v. 34. Sic loco ἐῤῥάπιζεν ſcribitur 1. Eſdræ IV. v. 30. ἐῤῥάπιζεν. Et 2. Eſdræ VIII. v. 3. σύςρεμα pro σύςρεμμα. Similiter 2. Maccab. III. v. 11. δυσεϐής. Cap. XIV. v. 31. συγγνὰς. 3. Macc. IV. v. 1. προκατεσκιρωμένης. 4. Macc. V. v. 13. συγνωμονήσει. Cap. XI. v. 15. γενηθέντες; pro δυσσεϐὴς. συγγνὰς, προκατεσκιῤῥωμένης, συγγνωμονήσει, & γεννηθέντες.

Conſonantes Adjectæ.

Γ, Κ & Ν ſunt literæ quæ tam verbis quam nominibus nonnunquam adjiciuntur. Sic ἀγμὴ ſcribitur pro ἀκμὴ 2. Maccab. IV. v. 13. ἔκχθρα pro ἔχθρα. 1. Maccab. XI. v. 12. (ut ἐκχθραίνοντα 1. Macc. VII. v. 26.) ſed eodem Cap. XI. v. 40. MS. habet ἔχθραν ἣν ἐχθραίνουσιν, ſine adjecto κ. Et συνχνὰς 2. Macc. V. v. 9. pro συχνὰς. Frequentiſſime autem Ν annexum Accuſativis ſingularibus invenitur V. Gr. ἀσθενῆν 1. Reg. II. v. 10. διπλοΐδαν ibid. v. 19. νύκταν Cap. XIV. v. 34. & Cap. XIX. v. 11. ac ult. & 2. Reg. II. v. 29. quanquam νύκτα habet MS. 1. Reg. XIV. v. 36. & 2. Reg. II. v. ult. θώρακαν 1. Reg. XVII. v. 39. χεῖραν 1. Reg. XXI. v. 8. ἱερέαν Cap. XXII. v. 11. & 2. Paralip. XXIV. v. 9. 1. Eſdr. VIII. v. 9. μερίδαν 1. Reg. XXX. v. 23. κοιλάδαν 2. Reg. V. v. 18. κοιτῶναν 2. Reg. XIII. v. 10. βασιλέαν 3. Reg. I. v. 45. γραμματέαν 4. Reg. XXII. v. 3. Cap. XXV. v. 19. & 2. Paralip. XXXIV. v. 1. pro γραμματέα, ſicuti MS. habet v. 8. ſc. 4. Reg. XXII. φάραγγαν Judith XIII. v. 12. Πτολεμαΐδαν 1. Macc. X. v. 1. & Φρέναν 3. Macc. V. v. 3.

Conſonantes permutatæ.

Κ & Χ. Sic ἐκθὲς pro ἐχθὲς ſcriptum 1. Reg. X. v. 11. Cap. XIV. v. 21. Cap. XIX. v. 7. 2. Reg. III. v. 17. &c. οὐκ pro οὐχ 4. Reg. VI. v. 19. bis. 1. Eſdr. IV. v. 2. & 12. Ἀχιμέλεκ pro Ἀχιμέλεχ 1. Reg. XXI. v. 8. Cap. XXII. v. 11. Cap. XXX. v. 7. 2. Reg. XI. v. 22. 1. Paralip. XXIV. v. 3. Ἀδραμέλεκ pro Ἀδραμέλεχ. Sic etiam ἐκθρεῦσαι τοῖς ἐκθροῖς in Apocryphis. Contra Σαδὼχ pro Σαδὼκ 1. Paralip. XXIX. v. 22. οὐχ pro οὐκ 1. Eſdr. V. v. 34. ὠμόμοχεν pro ὀμώμοκεν Tobiæ IX. v. 3.

Τ & Θ. Sic Νεθωφαθίτης pro Νετωφαθίτης 4. Reg. XXX. v. 23. μετ' ἵππου 1. Eſdræ II. v. 30. μετ' ὅρκου 2. Macc. IV. v. 34. ἔθεσιν 1. Macc. X. v. 42. pro ἔτεσιν, uti præcedenti verſu recte ſcriptum. ταῦτ' ἡμῖν pro ταῦθ' ἡμῖν 2. Macc. VI. v. 17. καθ' ἐμαυτὸν 2. Macc. IX. v. 22. Contra κατύπερθε pro καθύπερθε 3. Maccab. IV. v. 8.

Γ & Κ. Sic ἐνδιγνύμενος 2. Macc. IX. v. 8. pro ἐνδεικνύμενος. Item παρεπιδιγνὺς 2. Macc. XV. v. 10. pro παρεπιδεικνύς. Et ὑποδιγνὺς 3. Macc. V. v. 17. pro ὑποδεικνύς. Similiterque διγνύω pro δεικνύω ſæpius. Item Γ & Χ. Sic δίδραγμα Neemiæ V. v. 15. pro δίδραχμα: & Cap. X. v. 32. διδράγμα Itemque Γ & Ν. Sicuti λόνχαι Neemiæ IV. v. 16. pro λόγχαι. uti præced. v. 13. & alibi legitur.

§. 10. Contra hodiernum etiam ſcribendi morem literæ Μ & Ν in

Membranis Alexandrinis ſæpiſſime retinentur, ubi illas vel liqueſieri vel prorſus excidere, regulæ noſtræ Grammaticales docent. Nempe M Nativum retentum reperitur in λαμβάνω, veluti in *futuro* λήμψομαι 1. Reg. II. v. 16. VI. v. 8. VIII. ſæpius &c. in *Aoriſto* ἐλήμφθη 1. Reg. IV. v. 11, 17, 19, 22, &c. Unde ἐπίλημπτος 1. Reg. XXI. v. 14. & ſeq. at 4. Reg. IX. v. 11. ſine μ ſemel ſcriptum invenitur. Similiter N quoque nativum eſt in συνζυγεῖς, quod more noſtro ſcribimus συζυγεῖς, veluti 3. Macc. IV. v. 8. Atque ſic etiam in aliis nonnullis. Frequentiſſime autem in hoc Tomo N primitivum, juxta lectionem Alexandrinam, retentum pro Γ vel M reperitur. Sic Lib. I. Reg. XVII. v. 41. ἐνγίζων. v. 46. παρενβολῆς, &c. Cap. XXIV. v. 5. παρενβεβληκώς. 1. Reg. XXII. v. 8. σύνκεισθε. 2. Reg. IV. v. 11. ἀπεκτάγκασιν pro ἀπεκταγκασιν. 3. Reg. VI. v. 29. ἐνκόλαπτα, ita ut ἐνκόλαπτα (quomodo v. 32. extat) & ἐνκόλαμπτα, vel --- λαμπτα legi poſſit: eodemque v. 32. ἐνκεκολαμμένα. Sic ἐνκαταλείψω 4. Reg. IV. v. 30. ἐνκατέλειπεν 4. Reg. VIII. v. 6. ἐνκαταλείπομεν 2. Paralip. XIII. v. 10. ἐνκαταλείψει Judith VII. v. 24. ἐνκαταλειπεῖν & ἐνκαταλείπων 1. Macc. I. v. 43. & 53. Similiter ἐνγεγραμμένας 2. Paralip. XXXIV. v. 31. uti ἐνγραψέσθω 1. Macc. XIII. v. 40. item ἔνπροσθεν 1. Macc. III. v. 30. ἐνπυρίζουσιν ibid. Cap. IV. v. 20. ἐνπεπυρισμένας Cap. XI. v. 4. ἐνκαινίσαι Cap. IV. v. 36. ἐνμείνατε Cap. X. v. 27. ἔνπνουν 2. Macc. VII. v. 5. pro ἔμπνουν. ἐνπαιγμοὺς 3. Macc. V. v. 14. Ac ſimiliter πανμιγῆ pro παμμιγῆ 2. Macc. III. v. 21. uti & πανκρατῆ v. 22. & πανφύλων Cap. VIII. v. 9. Sic MS. habet συνβοηθοὶ 3. Reg. XX. v. 16. pro συμβοηθοί. Συνσεισμῷ 4. Reg. II. v. 1. & 11. pro συσσεισμῷ. item συνσεισμοῦ 1. Paralip. XIV. v. 15. συνκλείσματα 4. Reg. XVI. v. 17. συνχῶ 2. Paralip. VII. v. 13. loco συγχῶ. συνποιῶσιν 1. Eſdræ VI. v. 28. συνπορευομένοις Tobiæ I. v. 3. συνγραφὴν Tob. VII. v. 16. συνκοψαι Judith V. v. 26. σύνκλασον 1. Macc. IV. v. 31. συνπέπτωκα eodem libro Cap. VI. v. 10. συνκριθῶμεν Cap. X. v. 71. συνμίσγειν Cap. XI. v. 22. συνκαλεσάμενος 2. Macc. XV. v. 31. N nativum mutatum quoque in M, contra vulgarem ſcribendi morem, ſicuti in libris ante editis, in his pariter reperitur: veluti ἐμμέσῳ loco ἐν μέσῳ 1. Reg. IV. v. 3. X. v. 10, 11, &c. Aliquando tamen ſcriptum ἐν μέσῳ veluti 1. Reg. XVI. v. 13. XVIII. v. 10. XXV. v. 29. 2. Reg. XXIII. v. 2. 1. Paralip. XXI. v. 6. 1. Macc. V. v. 2. Item ἐμμακρύμμασιν 2. Eſdræ IX. v. 1. quomodo ſequenti v. 11. ſcriptum eſt, pro ἐν μακρύμμασιν. Nonnunquam etiam M vocibus nonnullis ſingulari modo inſeritur, veluti καμψάκη 3. Reg. XVII. v. 12. & alibi, licet non à κάμπτω ſed κάπτω derivetur: ſed v. 14. ὁ καψάκης legitur abſque μ inſerto.

§. 11. Atqui de anomalis ſive obſoletis ſcribendi modis à Scriba Alexandrino uſitatis, non ut nobis, ſed ut aliis inde potius placeamus, congeſta ſunt & annotata hæc omnia. Minutula fateor hæc ſunt, exiguique pretii: at unusquisque de his pro ingenio ac arbitrio ſuo judicet. Noſtri etenim nil refert quid ſentiat unus aut alter; quidve ſentiant etiam mille: quippe

quippe hæc nude tantum à nobis ideo propoſita ſunt, & allegata, ut nemo non judicium de illis, deque Codice ipſo MS. ferat, edicatque id quod res ipſa poſtulat; tædiumque hoc, nimis grave, in nos hoc ſolo animo ſuſcepimus, ne de hiſce prætermiſſis aut neglectis conqueratur quiſquam. Ad uniuscujusque captum diverſimode hæc ut ſapiant neceſſe prorſus eſt. Peculiarem hunc Codicis MS. ſcribendi morem non immutandum eſſe, ſed in Textu ipſo religioſe retinendum quidam Viri Docti voluerunt: alii contra. Nec defuerunt ſane ex utraque parte rationes minime contemnendæ. Illi ſcilicet Textum ad amuſſim expreſſum, hi emendatum quæſiverunt. Talia hinc non tollenda, ſed ſervanda fuiſſe, quia pro loquendi proprietate potius, ut aiunt, quam pro ſcribendi vitio habenda ſunt, illi monuerunt: hi vero omnia ad noſtram ſcribendi normam, modosque hodiernos, univerſim corrigenda fuiſſe judicaverunt. Non pauci hæc, & alia ejuſmodi, in Textu noſtro exprimenda; nonnulli non in Textu, ſed in ipſius Margine adſcribenda; aliqui nec in Textu, nec ad Marginem, ſed inter Codicis vitia & ſphalmata, numeranda; alii denique neque in Textu, neque in Margine, nec usquam alibi excudenda, ſed omnino prætereunda neglectuique habenda eſſe, monuerunt. Quibus omnibus placere impoſſibile dum fuit, in Codice hoc edendo viam mediam ingreſſus eſt Grabius, quam nos quoque ſecuti ſumus.

§. 12. In duobus prioribus Libris *Regum* nullam Capitum diſtinctionem obſervavit Grabius; nec alii etiam: ſed 3. Reg. Cap. VIII. v. 22. ad verba iſta, Καὶ ἔςη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τῦ θυσιαςηρίυ Κυρίυ, inſpicienti primum apparet adſcriptus in margine numerus ΚΒ'. adeo ut Caput vigeſimum ſecundum Libri Tertii *Regum* juxta primævam diſtinctionem incepiſſe videatur. Mox ad ſequentem verſum 26 appoſitus eſt numerus ΚΓ'. ſive nota Capitis XXIII. quod procedit usque ad finem noſtri verſûs 53. Unde Caput ΚΔ'. (XXIV.) incipit ab iſtis verbis, Τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τῦ οἴκυ. Cap ΚΕ'. (XXV.) à verſu 62. Cap. ΚϚ'. (XXVI.) à verſu ſecundo noſtri IX. Capitis. Poſthæc, numeris ΚΖ'. & ΚΗ'. omiſſis, aut non apparentibus, ΚΘ'. (XXIX.) verſui 23. Capitis decimi adſcriptus eſt. Λ'. (XXX.) verſui 4. Capitis XI. ΛΑ'. (XXXI.) verſui 14. Unde, numeris ΛΒ'. & ΛΓ'. haud apparentibus, novum licet Capitulum, ſc. XXXIII. ad verba iſta, Καὶ ἐβασίλευσεν Ῥοβοὰμ, Capitis hujuſce poſtrema, olim incepiſſe videatur, ΛΔ'. (XXXIV.) repetitur è regione poſtremi Commaris Verſûs 3. Capitis XII. ad verba iſta, ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοάμ. Et ΛΕ'. (XXXV.) in margine verſus 16. ejusdem Capitis. Mox vero, quod mirum, verſui 20. numerum ΛΖ'. adſcripſit Librarius, ΛϚ'. omiſſo; nec non ΛΗ'. & ΛΘ'. negligens, niſi notæ iſtæ vetuſtate exceſæ ſint, Μ'. (XL) appoſuit verſui 11. noſtri XIII. Capitis; verſui autem Capitis XIV. vigeſimo ΜΑ'. (XLI.) niſi legerit

gerit hoc Grabius forsan pro ΜΔʹ. (XLIV.) ob similitudinem Λ & Δ in scriptura quadrata: & ad finem versus 28. Capitis XVI. ad verba ista, Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ. Μϛʹ. (XLVI.) quo ipso negligentiam suam magis prodidit Librarius. Sed stupendæ ignorantiæ, juxta Grabium, manifestum est indicium, quod paulo post è regione versus 13. Capitis XVII. numerus Βʹ. (II.) inque margine versûs 22. Γʹ. (III.) appareat; pro quibus ΝΒʹ. & ΝΓʹ. reponere ipse volebat, nisi exigua inter hos numeros & præcedentem Μϛʹ. distantia obstaret. In reliqua hujus tertii Libri Regum parte nullum amplius signum distinctionis reperitur, præterquam numerus ΝΘʹ. (LIX.) versui 17. Capitis XXI. sive penultimi, appositus: adeo ut dictus Liber in sexaginta circiter Capita, sive Sectiones, juxta Codicem Alexandrinum divisus fuisse videatur. Cæterum in Quarto Libro *Regum* duos tantummodo numeros deprehendere potuit Grabius; nempe Δʹ. (IV.) versui 20. Capitis III. adscriptum, & ϛʹ. (VI.) initio nostri Capitis IV. adeo ut & hunc quoque Librum in plura, quam quæ nos habemus, Capita priscos Patres dissecuisse nullum sit dubium.

§. 13. Quinetiam aliter in Codice Masorethico, Codicibusque omnibus hactenus impressis aut inspectis, distinctos esse versus, sive sectiones minores, quam in MS. Alexandrino esse, constat. Idque in libris Historico hoc Tomo comprehensis liquido patet. Ipsa enim Græci Textus constructio ita arcte aliquando cohæret in hisce libris, sicuti in aliis etiam ante editis, ut juxta Masoretharum divisionem, observante Grabio, divelli nullo modo patiatur: Codicisque Alexandrini ea etiam est dispositio, sive distinctio, ut juxta hodiernam capitum versuumque interfectionem, dissecari prorsus nequeat. Quippe Divisiones hujus Codicis, quæ vel per literas in Textu miniatas vel per numerales in margine appositas cernuntur, apertissimè aliam S. Textus punctationem, aliamque distributionem, à vulgata' prorsus diversam indicant. De Sectionum majorum, sive Capitum, divisione jam dictum est: Quoad Sectiones illius minores, præter ea quæ Grabius ipse ad Tomos à se editos adnotavit, sunt quædam alia notatu forsan haud indigna. Sit igitur

Propositio I. ***In libris hoc Tomo contentis***, & ex Hebræo ***versis***, ***aliam distinctionem quam*** Masorethicam ***frequenter exigit LXX. Intt. Versionis sensus, & intentio; nec non Codicis*** Alexandrini ***dispositio, atque adnotatio.***

§. 14. Hujus Assertionis veritas per se manifesta est. De illis tamen divisionibus ut Judicium melius instituatur, nos paucula ex libris his editis exempla deprompta hic subjungenda existimavimus. De reliquis eadem sit ratio. In Libro primo *Regum* Cap. II. v. 13. periocham MS. *Alex.* recte incipit ad verba ista: Καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον, ubi Romana Editio, distinctionem Masorethicam secuta, incipit

cipit à verbis istis: Καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως, sensu aut nullo, aut suspenso, aut plane contrario. Editio autem hæc, ad MS. Alexandrini veritatem, verba hæc ad versum præcedentem, sensu pleno, nec non idoneo, hunc ad modum refert, ὐκ εἰδότες τὸν Κύριον καὶ τὸ δικαίωμα τῦ ἱερέως παρὰ τοῦ λαῦ παντὸς τοῦ θύοντος. 13. Καὶ ἤρχετο --- Verissime enim dicitur illos nescivisse Dominum & Judicium, sive officium Sacerdotum ad populum sacrificia sua afferentem. Durum autem videtur hoc, nec veritati prorsus consentaneum: *Et Justificatio Sacerdotis ab universo populo sacrificante;* uti reliquæ Editiones, ipsa etiam *Franequerana* novissima non excepta, præ se ferunt. Non enim *justificati* fuerunt ab omni populo hi sacerdotes, qui & *filii Belial* dicti sunt: sed contra ab omnibus despecti, *quia retrahebant homines à sacrificio Domini.* Rectius Vulgata Latina habet: *nescientes Dominum, neque officium sacerdotum ad populum.* Item in libri ejusdem Cap. III. v. 14. In Codice Masorethico ולכן incipit: at Græci Interpretes legerunt cum *Aleph* in medio, ולאכן unde non affirmative, ut nos hodie, sed negative transtulerunt, sensu sane non incongruo, sententiamque illam ita clauserunt; non novam cum Masorethis inceperunt. Distinctionem Masorethicam hic secuti sunt Editores Romani, sicut & alii: Grabii vero exemplar, ex MS. Alex. descriptum, ista verba καὶ οὐδ' οὕτως non ad Dei Juramentum, sed ad filiorum Eli inobedientiam relata exhibet; novumque inde versum ab ipso Juramento hoc divino ita incipit: Ὤμοσα. Porro in Cap. IX. v. 26. MS. *Alex.* Sectionem novam incipit à verbis istis: Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος: at juxta distinctionem Masorethicam versus iste ab ultimo præcedentis versus commate, καὶ ἐκοιμήθη, incipere debuit. Nam vox וישכמו principio versus hujus 26. à Masorethis præponitur; quæ in Codicibus quibusdam veteribus versus 25. postrema, sive Sectionis istius antecedentis clausula, apparebat. Cap. X. ab initio, ubi augmentum Græci Textus habetur, & Codex etiam uterque, Alexandrinus scilicet & Romanus bene inter se conveniunt, priori ejus parte, Codicis Alexandrini auctoritate fretus, versum primum recte clausit Cl. Grabius: ac posteriori secundum, à verbis istis, Καὶ τοῦτό σοι τὸ --- incipiendum esse monuit. Quam quidem periocham non impostoris cujusdam interpolationem, nec interpretis assumentum, sed primævam ac genuinam lectionem fuisse, inque ipso Textu Hebræo olim extitisse perquam verisimile videtur. Ejusdem Capitis X. verba in Hebræo ultima, sunt prima Capitis XI. in Græco. Similiterque 3. Reg. Cap. IV. v. 20. vox Ἰούδα nunc novum incipit versum, quæ vox in MS. tamen claudit Sectionem. Plura addere supervacaneum hic esset. Quippe hæc exempli tantum causa huc allata rem illustrant satis, Exemplarisque Alexandrini antiquitatem & præstantiam aliquo modo deprædicant. De libris reliquis, hoc est, ex Hebræo *non* versis, quid sentiendum sit nunc videamus. Sit ergo hæc

Propositio II. *In libris, epistolis, fragmentis, appendicibusque hoc Tomo contentis*, non ex Hebræo *versis, aliam distinctionem, aliamque dispositionem, non sequitur Codex* Alexandrinus; *neque aliam scribendi normam formamque imitatur; quam quæ veneranda ipsius antiquitati optime convenire videtur.*

§. 15. Quippe eadem est ubique librorum partiumque dispositio; eadem distinctio, sive distinctionis potius neglectus, sicuti apud Veteres olim erat, ante scilicet introductum accentuum punctorumque usum; eadem ubique scribendi norma, nempe antiquissima, Ionicam ac Alexandrinam dialectum, sive anomaliam quandam, aut Alexandrinis, aut Ionibus, aut utrisque, peculiarem præ se ut plurimum ferens. Vitia eadem etiam, easdem ob causas. Vitia sane hæc: sed Vitia quæ novitatem non arguunt, sed antiquitatem potius; talia scilicet quæ à mulierculis, aut quæ ab indoctis hominibus lingua vernacula scribentibus passim committuntur. In libris quatuor Maccabaicis, non minus quam in libris totidem Regum; in libris quoque Esdraicis, reliquisque, sive versis, sive non versis ex Hebræo, hæc parva saltem adhibita attentione, unusquisque absque Indicis alicujus ope, perspicere potest. Non opus est igitur ut, ad hujus assertionis veritatem confirmandam, tabulæ conficiantur prolixæ; quæ fieri tamen facile possunt: nec etiam ut cum Editionibus Aldina & Romana hæc Alexandrina nostra, quoad libros hosce, librorumque appendices ac supplementa, fiat Collatio; cum & res ipsa per se evidens sit, nullaque particulari indigeat demonstratione, & ex catalogis quoque hoc ipso Capite ante insertis, si non abunde, sufficienter tamen illustrari possit. Statuendum est igitur in libris hoc Tomo contentis, sive ex Hebræo hi sint in Græcum sermonem conversi, sive Græco à Judæis Alexandrinis conscripti, nec quicquam prorsus inveniri, quod cum veneranda Codicis hujus antiquitate perbene congruere non possit; cum extra omnem dubitationis aleam sit, illam ipsam scribendi formam normamque in Codice nostro adhibitam, esse perantiquam; librorum ejus dispositionem Hebræorum Masora longe antiquiorem; κεφαλαίων sive capitulorum distinctionem, ubicunque hujus vestigia saltem apparent aliqua, pervetustam esse, Periochisque Eusebianis haud dissimilem: cumque ipsa etiam mendorum, in libris his commissorum, antiquitas, Veterum testimoniis, Exemplisque pæne innumeris, confirmari haud difficulter possit. Quod Viris eruditis, quotquot veteribus Scriptoribus Græcis illustrandis, aut saltem volvendis, operam suam dedere, notissimum est.

§. 16. Cumque notissimum hoc sit, atque de negligentia & imperitia Librariorum à seculis valde remotis longinquisque, etiam ante ipsius Aristotelis tempora, in libris cujuscunque generis describendis, querela sit sat nimisque, heu! bene

bene fundata; bene an male fecerint viri eruditi, qui, illis remedium ut afferrent, nec labori nec pretio parcendum esse statuerunt; à viro prudente in dubium haud vocabitur. An veram tamen medendi rationem methodumque in hac ipsa Editione adeptus fuerit is, qui illam tantis sudoribus, vigiliis, fatigationibus, impensisque denique conficiendam paraverat, lis à quibusdam forsan moveri potest. Nec ratio enim una omnibus unquam placitura est: nec methodus una cuilibet ingenio convenit. Quippe viri docti nonnulli inveniuntur, qui ne latum quidem unguem, ut aiunt, ab Exemplaris Alexandrini auctoritate discedendum esse voluerunt: hique laborem omnem, aut aliorum exemplarium aut priscorum Scriptorum ope, Textui sacro emendando, insumptum improbant; quia non nisi ipsum Codicem, absque ulla, licet levissima emendatione, accuratissime descriptum typisque expressum quærunt. Quin ipse etiam Grabius *ad literam* illum exprimere, ubicunque sensu salvo id potuit, voluit: ubi bene non potuit, bene monuit.

§. 17. Cæterum cum Codicis Alexandrini lectiones ab editione Romana diversæ in Waltoni & Bosii Bibliis, sicuti jam demonstratum est, multis in locis aut non omnino aut non recte expressæ fuerint; cum plurima etiam librarii menda in Textum irrepserint, quæ superius notata sunt, inque tabulas congesta; cumque literæ vocales sæpe, consonantes etiam quandoque, fuerint inter se commutatæ, ac harum aliquæ, in libris hoc Tomo contentis, sicuti & in aliis, geminatæ atque additæ partim, partim quoque exclusæ & rejectæ; propter faciliorem, atque rectiorem hujus Editionis usum (obsoletorum horum scribendi modorum, nec non erratorum, vitiorumque omnium, quotquot deprehendi ab oculo perspicacissimo potuerunt, in libros hosce Historicos ob soni vel figuræ similitudinem illapsorum, Indicibus ita præmissis) ab ipsa litera Codicis manuscripti nonnunquam discedere non licitum modo sed & necessarium quoque Grabius, virique alii doctissimi sapientissimique existimaverunt. Si recte factum sit, bene: si non recte, qui melius fecerit, lauream deportabit. Præmissis saltem his liquet, quatenus ab anomala vel depravata Alexandrini Codicis scriptura, vel propter analogiam grammaticalem, vel propter diversum scribendi morem hodiernum, vel alias quascunque demum rationes, in hac Editione discessum fuerit: quantaque cura, diligentia, patientia, subtilitate, omnia in partem utramque dicta, à Grabio, doctissimisque ejus Amicis ac Fautoribus, quos hac in re semper consulendos esse voluit, pensitata fuerint. Non etenim ipsi cura erat, ut librorum sacrorum editionem vel Romanam, vel Alexandrinam; sed ut genuinam, quantum fieri potuit, ac probe emendatam, in lucem ederet.

§. 18. Quemadmodum vero operam dedit Grabius, ut vitia Co-

 dicis

dicis Alexandrini in exemplari ſuo, quo uſi ſumus nos, debite emendaret; ita quoque in hoc, ſicut in Tomis à ſeipſo editis, ſollicite cavit, nequod vitium textui ipſe inferret, ſive accentibus perperam adpoſitis, ſive prava dictionum periocharumque diſtinctione. Nec pauca in Aldina & Romana Editionibus, ne quid de Franequerana dicam, iſtiuſmodi peccata, ſive ab Editoribus, ſive à Typothetis, commiſſa correxit emendavitque. Plura qui deſiderat, longe enim plura hac de materia dici poſſunt, is Tomi primi & poſtremi Prolegomena adeat: aut editionem hanc cum Editionibus aliis omnibus diligenter conferat. Qui fecerit hoc, ille nos non vel dimidium eorum dixiſſe, quæ jure meritoque dici potuerunt, perſpiciet. De Aſteriſcorum & Obelorum ſignis quæ ante ſunt dicta, non hic ſunt repetenda. De variarum autem ſacrorum Librorum editionum, monumentorumque tam editorum quam manu ſcriptorum, uſu, quorum ope Textus Alexandrinus à Grabio emendatus atque ſuppletus fuit; deque locis etiam quibusdam per conjecturam ab ipſo repurgatis, nunc aliquid dicendum eſt.

CAP. III.

Recenſio atque uſus Editorum ac MSS. Codicum, quorum ope Textus ALEXANDRINUS *in hoc Tomo eſt emendatus atque ſuppletus.*

Libri omnes Hebræorum Hiſtorici qui in hoc Tomo continentur, ſive intra ſive extra Canonem (uti dicunt) poſiti ſunt, cum antiquiſſimis Hebræorum & Græcorum monumentis, tam editis quam ineditis, ad editionem hanc Alexandrinam perficiendam, perpoliendamque, magno ac indefeſſo labore, à Grabio, Wanleio, Viriſque aliis in hoc ſtudiorum genere verſatiſſimis, opúsque hoc promoventibus, collati fuerunt. Quem ob finem libros omnes qui in Codice Regio LXX. Intt. vetuſtiſſimo comprehenduntur, unico Eſtheræ libro excepto, cum Textu & Romano & Alexandrino perquam accurate collatos Grabius habuit: ediderat quippe librum Eſtheræ ex eodem Codice, ſeculo præterito, Vir Magnus Uſ-

ſerius

ſerius Armachanus. Pariterque Codices melioris notæ univerſos, quos ullibi reperire potuit, inter ſe commiſit, omnesque lectionum varietates collegit, & quicquid aut in exemplaribus vetuſtiſſimis, aut in Editionibus inde factis, obſervatu dignum invenit, id omne non minori judicio quam induſtria extraxit. Nec ſibi nimium igitur confiſus, propriisque innixus viribus, aliorum recuſavit opem, ut moris eſt quibusdam: ſed contra viros etiam eruditos nonnullos, tam ipſi quam operi ipſius huic amicos, in adjutorium ſuum, inque reipublicæ literariæ honeſtamentum, omnia ut meliora cedant, & prece & pretio ſibi adpellavit. Hoc nimirum ex epiſtolis ejus ſatis conſtat. Inter cujus etiam collectanea, ad editionem hanc Librorum Hiſtoricorum ornandam congeſta, ipſe manu propria adnotavit, hunc in modum, *Sequentes Libri Hiſtorici V. T. collati cum MS. ſereniſſimæ Reginæ in folio manu* WANDALINI. Præmiſſus autem eſt ab initio liber *Ruth* (qui in Tomo Primo eſt ultimus) tanquam apparatus ſive introductio, ad Tomum hunc ſecundum; utpote de Familiæ Davidicæ origine tractans: quem ſequuntur Samuelis Lib. I. & II. Lib. I. & II. (qui III. & IV. dicuntur) Reg. Lib. I. & II. Paral. Lib. I. Eſdræ, Lib. Neemiæ, ac poſtremo libri Maccabæorum tres. Quos omnes cum textu quoque Alexandrino Grabius, ut ejus editio reddatur emendatior, adque illum Annotationes Criticæ (Tomum ſcilicet hunc ſpectantes) efficiantur perfectiores, haud indiligenter commiſit, ac comparavit: librumque Eſtheræ etiam de novo contulit cum ipſo, ſicuti duos Paralipomenon libros cum Codice Cantabrigienſi, primumque Maccabæorum cum Oxonienſi, qui in bibliotheca Collegii Novi S. Mariæ adſervatur. Bibliothecas Codicibus MSS. nobiles, tam publicas quam privatas, quotquot in Britannia noſtra habentur, opus hoc ut melius perficeret, vel perluſtravit ipſe, vel ab aliis eruditis perluſtrandas eſſe curavit. Ne quid de exteris bibliothecis, quas per Viros Doctos conſuluit, hic dicam. Nil enim intentatum reliquit, ut metam attingeret.

§. 2. Non tamen bene ſemper ei ſucceſſit, quod ab eo tentatum fuit bene. Quædam enim ob belli inter Chriſtianos furentis difficultates, quædam ob nimias impenſas, quædam ob doctorum quorundam æmulationem, ne dicam, invidiam, quædam forſan & ob alias cauſas, multum diuque fuerunt præpedita; aliquando etiam fruſtrata, penituſque abrupta: de quibus inter amicos, ut bene memini, nonnunquam, lectoque (heu!) fatali decumbens, conquerebatur maxime. Hoc fuit illud, quod Tomi hujus Hiſtorici editionem, tantopere deſideratam, retardavit. Cum enim Codex MS. Alexandrinus Syriacus de Græco LXX. Intt. exemplari Origeniano ad verbum converſus libros V. T. Hiſtoricos complexus, adhuc exſtaret; inque eo omnes ubique notæ criticæ, ſumma cura & diligentia, eſſent adpoſitæ; cumque

exemplar etiam hoc celeberrimum, unde Syriaca hæc facta est translatio, manu Eusebii ipsius Cæsariensis, ad Patris hujus doctissimi libros in bibliotheca Cæsariensi asservatos, Pamphilo etiam suo dilecto hac in re ipsum adjuvante, emendatum fuisse, non esset illi ignotum; ut illud adipisceretur permagno flagravit desiderio Grabius. Quippe MASIUS ante centum & quinquaginta circiter annos, Commentarium suum in *Josuam* cedro dignissimum edens, eo ipso usus fuit. Nequis enim eum, aut levibus conjecturis augurantem, aut opinionis suæ hac in re commenta sequentem, dum de Græcæ LXX. Intr. Versionis Editione mista simplicique dissereret, existimet, *Habeo* (inquit) *aliquot sacræ Historiæ libros, qui & conversi in linguam Syriacam, & scripti sunt ab Alexandro magno novies centesimo vicesimo septimo, hoc est, ante hos nongentos & quinquaginta annos: sunt inquam conversi* ad verbum *de Græco Exemplari, quod manu.* EUSEBII *ad Origenis libros, qui in Cæsariensis Ecclesiæ Bibliotheca asservabantur, fuerat emendatum, cum huic ad eam rem adjutor fuisset suus* PAMPHILUS. Præfat. in Comment. Jos. Virque idem doctissimus, de peregrina in his libris admistione conquestus, hæc quoque habet: *In quibus libris meis Syriacis, cum omnes ubique notæ, quas dixi*, [asteriscos scilicet, obelos, lemniscos & hypolemniscos] *summa cura atque incredibili diligentia sint appositæ, neque magno labore, neque ullo errore, deprehendi a me judicarique ea, quæ modo dicebam, potuerunt.* Hæc ille. De venerabili hoc Codice, qui annos centum & mille, triennio superaddito, numerat, ita etiam Morinus: *Utinam hæc Latine vertisset* Masius, *cum omnibus notulis; inde plurimum Codex Vaticanus, præcipue in libris* Regum *&* Paralipomenorum, *illustrari posset: nonnulla enim, ex ALIORUM de Hebræo translationibus, in illos libros irrepsisse, & simul cum textu LXX. Interpretum legi nonnihil suspicor.* Hæc quidem Morinus. De cujus suspicione quid censendum sit, ex antedictis facile judicari potest. Videatur ejus de Hebræi Græcique Textus sinceritate Lib. I. Exercit. 9. Cap. 4. De eo etiam consulendus est Grabius ipse in Prolegomenis suis ad Tom I. Cap. III. §. 5. nec non ad Tom. IV. Cap. IV. §. 9. Complexus est autem Codex iste Masianus, præter Josuam à Masio ipso editum, Judicum Regumque Historiam, Chronicon Regum Judæ, Esdram, Esther, Tobiæque partem. De duobus ante editis, Josuæ nimirum Judicumque libris, à Masio Grabioque dictum est satis: de reliquis judicet Lector. Quippe horum eadem est ubique ratio. Hujus Codicis anxie diuque quæsiti à Grabio, nimis forsan hac in re sollicito, ut fervidioris erat ingenii, sed ab eo nec prece nec pretio comparandi, usum tandem obtinuit ille ipse qui primus hujusce notitiam ei præbuerat, Vir in linguis Orientalibus sane doctissimus, tamque ob Doctrinam quam ob Pietatem celeberrimus, adque Opus tale, de quo sumus in Capite primo locuti, perficiendum instructissimus, JABLONSQUIUS. Per Virum igitur hunc eruditissimum,

mum, Grabiique etiam amicum, si quid huic Librorum Historicorum Editioni inde deesse videatur, id omne ex Codicis istius impressione abunde supplendum esse sperandum est. Benedicat autem tam Operi quam Editori Deus O. M. nequid desideratam ejus Editionem vel impediat amplius, vel retardet.

§. 3. Libri *Regum* omnes cum Textu ipso Massorethico & Targumimi, cum antiquis Versionibus omnibus, quotquot hodie extant, sive ex Græco sive Hebræo fonte hi sint derivati; cum universis Veterum Scriptorum commentariis, interpretationibus, atque allegationibus ac in specie cum Hexaplorum Origenianorum reliquiis, quæ inveniri adhuc possunt; cum Aquilæ, Symmachi, ac Theodotionis fragmentis; nec non cum Theodoreti & Procopii explicationibus; sed nec nuperorum quoque Commentatorum castigationibus criticis penitus prætermissis; ad hanc Historiarum Sacrarum, secundum LXX. Editionem, non sine singulari cura & industria sunt collati. Prætermissa etiam Regum Judæ, quæ *Dibre Hajammim* & *Paralipomena* nuncupantur, tam priora quam posteriora, pari diligentia collata sunt cum omnibus singulisque his: quibus, ut Versionem Græcam, ubi erat vitiata, puram exhiberet, conferendis operam dedit Grabius. Cumque his Chronicorum libris, secundum Textum tam Alexandrinum quam Romanum, Codex Cantabrigiensis vetustissimus, non sine summa cura adhibita, collatus est. In quibus Codicibus conferendis maxima in propriis nominibus invenitur discrepantia; quemadmodum in nominibus his haud leve inter omnes antiquos Codices, tam Græcos quam Latinos, sæpius observatur discrimen, idque ex literarum scriptura minus accurata ortum. Hæ enim minus bene scriptæ, ob aliqualem in eis ductuum similitudinem, facile potuerunt legentem fallere: atque nomina, quæ Græcis videntur barbara, cum minus claris ductibus essent exarata, & à librariis legi vix aut ne vix possent, si mirum hinc in modum illi nec ab ipsis recte lecta, nec omnino intellecta, mutaverint, nemo profecto mirari debet.

§. 4. Vitium hoc in Chronicorum libris, Esdræque & Neemiæ commentariis, nimis manifestum est. Quod tamen in Codice Alexandrino rarius, quam in Vaticano, aut in Cantabrigiensi, aut in alio quovis occurrit. Nam vel in unico Capite, verbi gratia, coque libri primi primo, ne contra nos, quasi partium studio ac favore transversim actos, de hujus electione conqueratur quispiam; præter sexaginta nomina propria Hebraica & ultra, quæ librarii negligentia ex Textu Græco, juxta Vaticanum exemplar, interciderunt penitus, quæ omnia habet Codex Alexandrinus, nomina quæ male in Vaticano scribuntur, & longe plura sunt, quam quæ in Alexandrino, & longius quoque à vera ipsorum Scriptura ut plurimum discedunt. Quod ex tabellâ hic subnexâ, de hujus

hujus Capitis initio & fine desumtâ, ne totum percurrendo nimium Lectori tædium faciamus, facile patebit.

1.	מגוג.	A. Μαγωά, α pro γ.	R. Μαγώγ, recte.
2.	מדי.	A. Μαδαί, recte.	R. Μαδαίμ, add. μ.
3.	תוגרמה.	A. (a) Θοργάμ pro Θοργαμά.	R. Θοργαμά.
4.	פוט.	A. Φούτ.	R. Φούδ.
5.	מבשם.	A. (b) Μαβσάν.	R. Μασσάμ.
6.	חדד.	A. Χοδδάδ.	R. Χονδάν.

In hisce sex nominibus, quæ ab initio nobis caput hoc incipientibus mox occurrunt, unum recte exhibet Codex Romanus, quatuor perperam: unum mendose Alexandrinus, quatuor autem recte: unumque, quod est ordine tertium, Codex uterque vitiosè describit. Quin ubi etiam Codex Hebræus legit וזיכרו ibi tam Romanus quam Alexandrinus habet Ἰδουμά: quod non Librario, sed Interpreti, *Jod* pro *Vau* legenti, tribuendum esse videtur. Hoc fieri sane magna facilitate potuit, cum literæ hæ vel paulo tantum breviori, vel paulo etiam longiori lineæ ductu sint inter se commutabiles; Codex licet MS. Alexandrinus, veluti utrumque scribendi modum retinendo, *Vau* quoque ipsum conjunctivum exprimat, Καὶ Ἰδουμά: nisi Librarius forsan ΚΑΙ ΔΟΥΜΑ literis uncialibus scriptum videns, nullamque vocum divisionem percipiens, *Iota*, quod semel tantum scribendum erat, bis descripserit, tam in fine scilicet quam in principio. Verum ut de variationibus propriorum nominum in his libris, deque collationibus Codicis utriusque, Vaticani scilicet & Alexandrini, hac in re judicium rite fundetur; ad alia nonnulla exempli causa progrediamur, capitisque hujus finem versus prospicientes videamus jam an totidem alia nomina in hoc ipso reperta, ordineque continuo desumpta, sententiam hanc vel stabilire vel destruere magis apta sint. Hæc sunt

1.	רחבות.	A. Ῥοωβώθ.	R. (aa) Ῥωβώθ.
2.	בעל־חנן.	A. Βαλαεννών.	R. Βαλαεννώρ.
3.	עליה.	A. (bb) Γωλά.	R. (bb) Γωλαδά.
4.	יתרת.	A. Ἰεθέθ.	R. Ἰεθέρ.
5.	מבצר.	A. Μαβσάρ.	R. Βαβσάρ.
6.	עירם.	A. Ἡράμ.	R. (cc) Ζαφωίν.

In

(a) Est Librarii hoc mendum, Θοῤῥάμ loco Θόργαμ legendo, vel Euphoniæ gratia literam γ in ῥ mutando, propter ῥ adjunctum; & terminationem ה omittendo. (b) μ in ν in fine vocis, Euphoniæ etiam gratia, sæpe liquescit. Nec vitium igitur est vel Interpreti vel Librario tribuendum.

(aa) Nominis hujus contractio minus recta est, quia significatio ejusdem per eam deperditur. (bb) ע in nominibus propriis LXX. Intr. frequenter exprimunt per Γ, veluti עמרה Γομόῤῥα, עזה Γάζα, עתניאל Γοθονιήλ, צבעון Σεβεγών, עלון Γωλάν, ceu Γολάμ, &c. item עמר Γομὸρ mensura. (cc) Vox corrupta, legendo צ loco ע, & ῥ in φ mutando, quasi Ζαφώμ; deinde, literis finalibus pro more conversis, Ζαφών.

In hisce sex postremis ne unum quidem nomen recte exhibet Codex Vaticanus; nec unum male Alexandrinus. At præterea nominum propriorum corruptiones & variationes, quæ in Alexandrino Codice hic & illic reperiuntur, sæpissime sunt nonnisi manifesta scribarum sphalmata, quæ facile corrigi possunt: ac proinde quæ non ipsis Interpretibus Græcis, sed librariis solis tribui debent. In Vaticano, inque aliis etiam Codicibus MSS. res non est hæc adeo manifesta. Neque possunt *mendi suspecti esse Hebraici Codices*, ut recte solideque observat V. Cl. Joannes Clericus, *qui semper eodem modo habent ea nomina scripta, & ut debent scribi ex ingenio linguæ Hebraicæ*. Ex variationibus autem hisce, defectibusque, qui in propriorum nominum descriptione ubique occurrunt, aut valde vitiatum esse in his exemplar Vaticanum, aut Versionem, quam illud exprimit, ex Codice Hebraico valde corruptè factam fuisse, constat. De his judicet pro arbitrio Lector æquus & eruditus.

§. 5. Paralipomena etiam priora & posteriora cum Codice Theodori Archiepiscopi, qui circa seculi septimi medium floruit, collata, ad Textum Alexandrinum stabiliendum magnopere conducunt. Permagnus enim est utriusque Codicis consensus: ac præcipue ubi corruptus esse videtur Vaticanus. Cujus rei exempla dantur fere innumera, nos ex hoc ipso capite paucula saltem delibemus. v. 32. Quinque Dedanis filii in hoc Theodori Codice habentur, sicut in Alexandrino etiam, qui in Vaticano desunt; nec in Hebræo hodie extant, olim tamen extitisse verisimile est. v. 36. Idem Codex legit Θαμναὶ δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφὰς ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀμαλὴκ, & cum veritate & cum textu Alexandrino consentiens: ubi Vaticanus tantum habet Θαμνὰ καὶ Ἀμαλὴκ; ac si Θαμνὰ hæc, sive Timna, esset ex Eliphazi filiis, non ejus vero concubina, sive pellex. Codicem tamen Masorethicum, eo in loco truncatum, sequitur: quod an pro auctoritate ejus quicquam valeat, Criticis disquirendum relinquitur. V. 37. Codd. Theod. & Alex. habent Ναχὲθ, Heb. נחת, at Vatic. Ναγές. V. 38. Codd. Theod. & *Alex.* Ῥισὼν; quæ vera videtur esse lectio: non Δισὼν, quam exhibet Editio Romana; licet cum *Daleth* hodie vulgo scribatur. Nulla enim esset omnino duorum nominum propriorum differentia, nullaque inter fratres distinctio, ubi sanc illa maxime opus est, nisi per *Resh* & *Daleth* fieret. Quintus igitur septimusque Schiri filius non fuerunt uno eodemque nomine רישן ambo appellati: sed unus tantum erat דִשֹׁן Δησὼν vel Δισὼν, alter רישן Ῥησὼν vel Ῥισών. V. 43. Cod. Theod. habet Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, cum textu Alexandrino, sicuti cum Hebraico etiam, consentiens. Itaque mancus apparet Romanus. V. 47. Codd. Theod. Alex. Σαμαὰ pro Σαμλά: at Vat. Σεβλά. V. 50. Theod. Alex. Βαλαεννών. V. 54. uterque habet Ἡρὰμ, ab exemplari Romano longe dissentiens. Ita etiam Cod. Theod. habet

habet Μαδαί, non Μαδαίμ; Μαβσὰν, non Μαασὰμ; Χοδδὰδ, non Χονδὰν; Ἰεσβὼκ, non Σοβὰκ; Ἐλδαὰ, non Ἐλδαδὰ &c. Plura addere opus non est. Codicem hunc vetustissimum, qui Cantabrigiensis nunc audit, cum Romano Waltonus, cum Alexandrino Grabius collatum habuit. Finem, quem uterque sibi ex labore hoc proposuerat, res ipsa manifestat. Hinc obiter quoque observandum est, Codicem hunc, qui vel ante mille & quinquaginta annos, ad minimum, per Theodorum Archiepiscopum Cantuariensem, in Angliam allatus est, quique Theodoro ipso potuit esse etiam multo vetustior, è signis quibusdam manifestis Alexandrino recentiorem esse indubitato constat. Antiquis quidem, sed non uncialibus, literis descriptus est codex iste, quarum characteres ab hodiernis multum differunt; sed nec summam sapiunt antiquitatem, uti viri Docti arbitrantur: apices accentuumque figuræ ei adsunt; non tamen cum iis, quibus hodie utimur, conveniunt. In libris sane Paralipomenon, quos omnium esse mendosissimos Critici nonnulli judicant, his omnibusque auxiliis opus fuit.

§. 6. In libris reliquis recensendis, emendandis, supplendisque non minor adhibita est à Grabio diligentia. De libro Esther, qui Paralipomena in hac Editione immediate subsequitur, imprimis consulendus est Usserius Armachanus, qui illum ad calcem syntagmatis sui de Editione LXX. Intr. ex Bibliotheca Arundelliana orbi erudito summa cum cura recognitum exhibuit. Hac Editione cum Codice MS. Alexandrino collata usus est Grabius. Duo hujus libri exemplaria pervetusta ab Usserio producta sunt, & inter se commissa: quorum unum longius, alterum brevius est; in utroque autem, sicuti in Codice etiam Alexandrino, ea, quæ in textu Hebraico non inveniuntur, reperta sunt. In ipso hujus initio, βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τῦ Μεγάλυ, cum Editione Origeniana ab Usserio evulgata perbene convenit editio Alexandrina: in Edit. Romana abundat vox βασιλέως. Ubi etiam articulus ad emphasim magis augendam adponitur in Alexandrina, adest etiam in Editione Origenica, & in altera Usseriana Veteri; uti ὁ βασιλεύς, mox ab initio; τῆς φυλῆς &c. quæ sine articulo haud bene exhibet Romana. In libris *Tobiæ* & *Judith* non tantum Editiones Complutensem, Aldinam & Romanam consuluit, cumque exemplari suo contulit Grabius; sed Codices etiam ipsos, quibus Usserius usus est, omnes, ad Editionem hanc perficiendam, collatos habuit. Duas quoque Tobiæ Editiones Hebraicas, Pauli scilicet Fagii & Sebastiani Munsteri, unamque Syriacam, propter hoc consuluit, contulitque; sicuti etiam veterem Judithæ versionem Syriacam, & loca ejus omnia à Veteribus allegata. In Libris *Esdraicis* edendis eadem ubique adhibita est cura. Liber primus Esdræ, qui in Hebræo hodie non extat, sed inter Apocrypha reponitur, Hebraice à Josepho verisimiliter lectus fuit. Vetus Interpres

pres Syriacus eum ex Traditione, ut ait, LXX. Seniorum edidit: veteresque Scriptores Græci haud ignobiles eum aliquando librum, quaſi canonicum ac genuinum, citarunt; dum alterum Eſdræ librum, qui in ſacro Judæorum canone habetur, illos citâſſe, opinio eſt magis recepta. Unde dubium hoc oritur, nempe, an liber Eſdræ, qui in Canone Judaico nunc habetur, quique ſecundum hoc exemplar eſt poſterior, compilatus fuerit abbreviatusque per Synagogam magnam, ex libro quodam Eſdræ multum longiori, qui ſacra alia monumenta, regumque diplomata ac Epiſtolas continebat: an vero liber hic apud Græcos primus, apud Latinos tertius, non ex monumentis ullis Chaldaicis aut Hebraicis, ſed ex Helleniſtico quodam ingenio, absque auctoritate ulla ſufficiente, depromptus fuerit. In omnibus Editionibus hactenus emiſſis, quas vidimus, liber hic ſane, ſiquis ullus, depravatiſſimus habetur: unde & multa contra ejus veritatem objiciuntur, quæ ſæpe non niſi librariorum menda ſunt. Quorum nonnulla, eaque non pauca, vel hujus Alexandrini exemplaris ope, in hac ipſa Editione corriguntur. Hujus exemplum ſit unum aut alterum hoc. Cap. I. v. 35. Codex Romanus contra omnem hiſtoriæ fidem Ἰσραὴλ, Alexandrinus vero Ἰούδα habet. Cap. II. v. 12. perperam Editiones omnes Σαμανασσάρῳ, quaſi Salmanaſſar eſſet Præſes Judææ: rectius Cod. Alexandrinus Σαναβασσάρῳ, pro Σασαβασσάρῳ, uti legitur 2. Eſdr. I. v. 8. eſtque vera lectio. Nomen enim principis hujus Saſſabaſar erat. Liber Eſdræ apud Græcos ſecundus, apud nos primus, qui authenticus eſt & genuinus, nobis quoque hujuſmodi exempla, eaque nec numero nec pondere contemnenda, ſuppeditat. In libro etiam *Verborum Neemiæ*, quæ in exemplaribus quibusdam eſt libri hujus pars altera, propria nomina turpiſſime apud Græcos corrupta ſunt, quæ in hac editione ad exemplaris Alexandrini fidem emendantur. Hujus emendationis multa extant exempla notatu non indigna. Ipſa libri inſcriptio eſt Λόγοι Νεεμία υἱοῦ Ἀχαλίου. qui verus eſt ejus Titulus. Hebraice enim vocabatur בן־חכליה. filius Hachaliæ: unde per tranſpoſitionem factum eſt nomen Χελχίας, (vel Χαλχίας) quod Editio Romana habet, reliquæque omnes agnoſcunt præter hanc Alexandrinam. Item v. I. Σεναὰν ἀβιρὰ in Edit. Romana legitur: at in noſtra Ἀββιρὰ, juxta exemplar Alexandrinum, nec non Autographum Hebraicum, quod habet הבירה. Ald. Σεναναββιρᾶ unica voce; quemadmodum etiam propriis Urbium nominibus *Caſtrum*, ſive *Caſtellum*, hodie frequenter adjungitur ut pars. In libris denique *Maccabaicis* omnibus deſcribendis ac edendis tam libri impreſſi quam manuſcripti, quotquot inveniri potuerunt, in auxilium advocati ſunt. Libri tres priores collati ſunt cum Codice Arundelliano, quem Uſſerius habuit: poſtremus, qui Ἰωσήπου περὶ σώφρονος λογισμοῦ in Cod. MS. Collegii Novi inſcribitur, non tantum cum dicto codice, ſed cum Aldi etiam Luidique exemplaribus, nec

non cum aliis Josephi operum editionibus. In fine veteris Versionis Latinæ libri hujus Maccabaici habetur talis hæc conclusio, sive subscriptio: *Hæc itaque quæ in monumentis veterum, & sacris literis de divis comperi* Maccabæis, *posteritati æternum legenda consecravi.* Quæ verba tamen non sunt Auctoris ipsius, sed Interpretis.

§. 7. De hoc Libro Photius ex Philostorgii Historia Ecclesiastica hæc habet: Τὸ μὲν Τέταρτον [τῶν Μακκαβαϊκῶν] βιβλίον ὑπὸ Ἰωσήπου γεγράφθαι, καὶ αὐτὸς [ὁ Φιλοστόργιος] συνομολογῶν, οὐχ ἱστορίαν μᾶλλον ἢ ἐγκώμιον εἶναι φησὶ, τὸ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον καὶ τοὺς ἑπτὰ παῖδας τοὺς Μακκαβαίους διηγούμενον. *Quartum* eorum, qui *Maccabaici* vocantur, Librorum, à *Josepho* conscriptum esse dicit Philostorgius, & Eleazari ac septem Puerorum Maccabæorum Encomium potius esse quam historiam. Item Anonymus quidam Scriptor, ut videtur, pervetustus, in Cod. MS. DCCXXI. Bibliothecæ *Regis Christianissimi*, hujus in hunc modum meminit: Ἡ Τετάρτη [τῶν Μακκαβαϊκῶν] βίβλος, τὸ περὶ τοῦ αὐτοκράτορα τῶν παθῶν εἶναι τὸν λογισμὸν, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ Θείου Νόμου μαρτυρίαν, καὶ τελευτὴν τῶν ἁγίων ἑπτὰ ἀδελφῶν, σὺν τῇ μητρὶ, καὶ τῷ διδασκάλῳ, τρανότερον διαγορεύουσα, Ἰώσηπον εἶναι συγγραφέα τὸν Ἰουδαῖον ὑπόνοιαν παρέχει. *Quartus* Maccabæorum Liber, illud, quòd Ratio imperat affectibus, & martyrium obitumque pro Lege Divina susceptum à *sanctis septem Fratribus*, una cum *Matre*, ac *Præceptore*, diserte tradens, *Josephum Judæum* habere conscriptorem opinionem præbet. Hæc antiquus ille Scriptor, quisquis fuerit, apud Cotelerium citatus in Notis in Canon. Apost. qui p. 339. pervetustam σημείωσιν vocat Codicis Regii DCCXXI. De hoc libello etiam Eusebius in libro Historiæ Ecclesiasticæ tertio: Πεπόνηται δὲ καὶ ἄλλο οὐκ ἀγεννὲς σπούδασμα τῷ ἀνδρὶ, περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ· ὅ τινες ΜΑΚΚΑΒΑΪΚΟΝ ἐπέγραψαν, τῷ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἐν τοῖς οὕτω καλουμένοις Μακκαβαϊκοῖς συγγράμμασιν ὑπὲρ τῆς εἰς τὸ Θεῖον εὐσεβείας ἀνδρισαμένων Ἑβραίων περιέχειν. Cap. 10. Est & aliud non ignobile opusculum ab eodem viro elaboratum, *de Rationis Imperio*: quod quidem à nonnullis MACCABAICUM inscriptum est: quòd complectitur certamina Hebræorum quorundam, qui, ut in Maccabæorum libris proditum est, pro divini numinis cultu fortiter pugnarunt. Gregorius quoque Nazianzenus in Oratione ejus de Maccabæis de hoc ipso ita loquitur: Οὗ οἱ, τινὲς μὲν ὄντες, καὶ ὅθεν, καὶ ἐξ οἵας ὁρμώμενοι τὸ ἀπαρχῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως εἰς τοσοῦτον ἀρετῆς καὶ δόξης προσεληλύθασιν, ὥστε καὶ ταῖς ἐτησίοις ταύταις τιμᾶσθαι πομπαῖς τε καὶ πανηγύρεσι, καὶ μείζονα τῶν ὁρωμένων τὴν περὶ αὐτῶν δόξαν ἐναποκεῖσθαι ταῖς ἁπάντων ψυχαῖς· ἡ περὶ αὐτῶν βίβλος δηλώσει τοῖς φιλομαθέσι καὶ φιλοπόνοις, ὁ περὶ τοῦ Αὐτοκράτορα εἶναι τῶν παθῶν τὸν Λογισμὸν φιλοσοφοῦσα, καὶ κύριον τῆς ἐπ' ἄμφω ῥοπῆς, ἀρετήν τε φημὶ καὶ κακίαν· ἄλλοις τε γὰρ οὐκ ὀλίγοις ἐχρήσατο μαρτυρίοις, καὶ δὴ καὶ τοῖς τούτων ἀθλήμασι. Hi, inquit, quinam certe fuerint, & unde, ex qua item primo educatione institutioneque prodeuntes ad tantam virtutis & gloriæ magnitudinem pervenerint,

nerint, ut anniverſaria etiam ſolennitate iſta ac celebritate honorarentur; majorque adeo, quam quæ exterioribus hiſce ſpectaculis pompaque exprimi poſſit, de illis opinio omnium animis inſederit; diligentes & ſtudioſi lectores facile ediſcant è Libro *de Eis* ſcripto: in quo Rationem Perturbationum magiſtram eſſe oſtenditur, dominamque propenſionis in utramque partem, Virtutem dico & Vitium. Inter alia enim, quæ non pauca adhibet, teſtimonia, horum quoque *Certamina* in medium adducit. Sed Nicetas quoque in Scholiis in Gregorium Nazianzenum hæc habet: Τίνες οὖν οὗτοι, καὶ διατὶ οὕτω τετίμηνται, δηλώσει σαφῶς ἡ βίβλος Ἰωσήπου· ἥτις φιλοσόφως ἀποδείκνυσιν, ὅτι Αὐτοκράτωρ τῶν παθῶν ὁ Λογισμὸς, καὶ Κύριος τοῦ ῥέπειν εἰς ἀμφότερα, ποτὲ μὲν εἰς ἀρετὴν, ποτὲ δὲ εἰς κακίαν. Ἄυτη γὰρ ἡ βίβλος τό αὐτεξούσιον κατασκευάζουσα, πολλαῖς μαρτυρίαις εἰς τοῦτο ἐχρήσατο, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῖς τῶν Μακκαβαίων ἀθλήμασιν. Hi igitur quinam fuerint, & qua de cauſa tanto in honore haberentur, *Joſephi liber* perſpicue docebit: Qui Philoſophice demonſtrat Rationem Affectuum eſſe Imperatricem, Dominamque, ac Magiſtram animi in alterutram partem proclivis, modo ſcilicet ad virtutem, modo ad malitiam. Nam liber iſte libertatem Voluntatis (ſive ſui Dominium) aſtruens, multis eam ad rem confirmandam teſtimoniis adhibitis, *Maccabæorum* quoque inter alia profert in medium *Certamina*. Suidas etiam in voce Ἰώσηπος ſcribit: Ἔστι καὶ ἄλλος αὐτοῦ λόγος περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, ΕΝΑΡΕΤΟΣ ΠΑΝΥ· ἐν ᾧ καὶ τοῦ πάθους τῶν Μακκαβαίων ἐμνήσθη. Exſtat etiam ejusdem [Joſephi] de Rationis Imperio liber alius, ſane perquam elegans: in quo Maccabæorum celebrat Martyria. Apud Patres Latinos Hieronymus in Catalogo ſimiliter: *Alius quoque liber ejus, qui inſcribitur* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, *valde elegans habetur; in quo & Maccabæorum ſunt digeſta martyria.* Deſiderii Eraſmi de hoc Libro Maccabaico judicium in ejus epiſtola ad Heliam Marcæum hoc eſt; „ Non falſo de ſe prædicat Joſephus, ſeſe in Græcanici ſermonis „ facultate usque ad eloquentiæ „ miraculum proceſſiſſe; quod ſane vel EX HOC LIBELLO „ perſpicuum erat, in quo vir ille „ ſingularem quandam orationis „ tum vim, tum copiam declaravit, ut pulcherrimum facinus di„ ctionis ornamentis æquâſſe videatur. Proinde divus Hieronymus „ hoc opuſculum peculiari elogio „ *valde elegans*, Suidas Ἐνάρετον πάνυ „ vocat. Joannis Luidi de eo judicium in epiſtola ad Rogerum Giffordum Reginæ Elizabethæ Medicum primarium hoc eſt: „ Argumentum [*De Rationis Imperio* „ libelli] imprimis illuſtre eſt, at„ que è media deprompta philo„ ſophia, de *Rationis* in turbidos „ animi motus dominatu. Dignitatem argumenti ac ſplendorem „ diſertiſſimus vir exemplorum tum „ varietate, tum claritate, amplitudineque, ſi non ſuperavit pla„ ne, certe æquavit. Quo magis „ (inquit) dolendum videtur, hunc, „ tam diu plena ſuarum laudum „ celebritate, cum alios divina vir„ tute admirabiles, tum *Maccabæos*

 „ præſer-

„ præsertim *Fratres*, una cum parente utroque [Matre scilicet, & „ Præceptore Eleazaro, scientiæ „ Parente] virtutis ac pietatis assertores invictissimos, concelebrasset, caruisse. De quo verissimum etiam est, quod idem Luidus dicit: „ Aureolus Auctoris „ libellus tot tamque fædis erroribus, librariorum indiligentia atque inscientia, erat contaminatus; ut editus non editus videri „ posset. „ Quid, post Aldum, Luidum, aliosque, lucis & decoris libro huic nobilissimo, in nova hac editione, Grabii industria accesserit, penes lectorem judicium sit. Quod ut melius ab omnibus cerni possit, lectionum varietates, ad inferiorem paginæ oram, in hoc libro adjungendas curavimus. Hæc quidem de *Quarto Maccabæorum libro*, deque nova illum etiam edendi ratione ac methodo, dicta sufficiunt. Neque de Codicum tam editorum quam manuscriptorum usu, quorum ope Textus Alexandrinus, non in hoc tantum libello, sed & in reliquis libris *Historicis* hoc Tomo contentis, est in hac Editione ornatus atque suppletus, plura addere opus esse arbitramur.

CAP. IV.

Recensio Locorum quorundam in libris his Historicis, quorum alia emendantur, alia explicantur aut illustrantur.

PRimo Regum libro, primoque Capite, Codex MS. Alex. v. 9. habet *ἱμάθετο*, docebat: at lectionem hanc Grabius, ex Editionibus Complutensi & Aldina, cum Textu Authentico Hebræo collatis, emendavit; inque Textum, ipsius loco, *ἐκάθετο*, h. e. sedebat, reposuit. Quod verum quidem rectumque est; ישב enim est *sedere*, non *docere*: literæque *κ* & *μ* facile inter se permutantur. Ast forsan hoc non est Codicis Alexandrini vitium; sed ipsa genuina Interpretum lectio. Hoc suadent nonnulla; veluti 1°. Sedere est proprius Docentis situs: Sella, seu Cathedra, Professoris, sive Doctoris, necnon Pontificis etiam, aut cujusvis Episcopi, habetur prærogativa; hinc dicitur Sedes Alexandrina, Antiochena, Romana, Cantuariensis, &c. 2°. Docentis munus huic ipsi quam maxime conveniebat: idque 1. qua Sacerdos. 2. qua Sacerdos Summus.

mus. 3. qua populi sui Judex ac Princeps, legisque Interpres & Custos erat. 3°. Hebræorum quoque mores huc spectant: veluti, apud eos Regis supremique Magistratus circa legem Dei officium, ejusque in Solio sedentis munus describendi sibi Deuteronomium Legis hujus in volumine; Pontificis sacerdotumque omnium circa eandem officium ac munera; populique totius ab initio regiminis sui mos & consuetudo. Præcepit enim Deus *Deuter.* VI. v. 9. *scribes ea* על־מזוזת *super postibus domus tuæ.* Hinc Schedula ipsa, in qua scriptum erat Præceptum illud Fundamentale שמע ישראל v. 4, 5. in quo tota Lex comprehenditur, quodque super limen Ostii ponebatur à Judæis, in diem hunc ipsum vocatur מזוזה; sicuti & præceptum ipsum מצות מזוזה h. e. Præceptum postis. 4°. Phrasis & norma hæc loquendi על הכסא על מזוזת huc quoque spectat: præceptoque huic, Pontificisque muneri optime congruit. Verbumque etiam ישב quod hic usurpatur, licet in Editione Romana juxta Vaticanum Exemplar ejus interpretatio non inveniatur, haud absque ratione ponitur. Nam ישיבה apud Rabbinos est Schola Publica, sive Academia: Rectorque Academiæ ab eis vocatur inde ראש הישיבה, *caput scholæ*, sive Princeps Consessus, atque Doctor summus. 5°. Locus denique ipse in quo sedebat, sc. היכל יהוה, Ναὸς Κυρίου, cum hujusmodi interpretatione vix potuit convenire melius. In Ecclesia enim Dei, hoc est, in Domo Doctrinæ, sc. Legis, Sedes ipsi erat. Nec in Ecclesia tantum, sive templo (aut potius tabernaculo) sedebat hic Legis Doctor; sed in atrio ejus exteriori, sive in Porticu, ubi populum legem docere mos solennis erat. Ibidem v. 14. scribitur τὸ Παιδάριον Ἠλεί. in textu vero Hebraico non extat de hoc ejus servo, sive servulo, quicquam. Non tamen improbanda igitur est omnino hæc lectio, ac si illud παιδάριον ex proprio cerebro interpres addiderit, ne convitii illius Pontificem Eli reum faceret, quemadmodum nonnulli existimant. Nam licet in Hebraico non extet, subintelligendum esse consuetudo suadet, ratio persuadet. Cum nihil magis apud omnes sit familiare, quam illud Domino tribuere, quod ab ejus subdito famuloque dictum factumve fuit. Hujus locutionis apud profanos Scriptores innumera exempla reperiuntur. Verique majorem saltem habet similitudinem, ut ipsius puer, quam ut ipse Pontifex Magnus *sedens in Porta*, ut Judex & Doctor Supremus, mulierculam objurgaret; sedens inquam על כסא, super Thronum, vel Tribunal, vel Suggestum, sive Cathedram aut Pulpitum. Ibid. v. 18. εἰσῆλθεν εἰς κατάλυμα Editio Romana addit αὐτῆς, absque ulla necessitate. Neque enim alius est loci hujus sensus, quam quod in Refectorium intrasset, ut comederet: neque domi fuit illa, ut proprium adiret ipsa; sed longe à Domo hospes in urbe. V. 23. scribitur τὸ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ σόματός Σε. Unde hæc est scripturæ intentio, Vitum Annæ benedicentem super eam solenniter

niter pronunciasse, *Stabiliat Dominus id quod ex ore TUO exiit.* Sic Codices MSS. vetustissimi: Græcæque Editiones in unum omnes conveniunt. At Vulg. Lat. *Precorque ut impleat Dominus verbum SUUM*, ad literam Hebraicam. Hinc oritur Quæstio, An in Codicibus Hebraicis olim legerint דברך ubi nunc דברו legitur. Capellus aliique hoc quidem suspicantur. Verum non est necesse, opinor, aliter legisse unum Interpretem, quam legebat alter. Eodem res redit: cum & verbum Domini sit verbum Annæ; & contra, verbum Annæ factum sit verbum Domini. In Spiritu scilicet Sancto oravit Anna coram Domino, & exaudita est: ac in Spiritu Prophetico respondit ei Pontifex Summus, Deique Interpres, Ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δώη σοι πᾶν αἴτημά σου. unde Complut. Edit. habet Πᾶν τὸ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ στόματός σου. V. 24. Οἰφὶ est איפא mensura aridorum: νέβελ est נבל mensura liquidorum. Cumque apud Græcos tales mensuræ non darentur, proprias harum apud Hebræos appellationes potius retinendas, quam aut novas cudendas, aut veteres ab illis diversas usurpandas esse, prudenter sane judicarunt Interpretes, fidelitatem suam etiam inde nobis comprobantes. Ubicunque igitur ab Hebræo dissentiunt, aut dissentire videntur, modeste de illis semper est judicandum.

§. 2. Secundo Regum libro, Cap. I. v. 2. Codex MS. Alex. habet ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον. In Editione Romana deest ἐπὶ πρόσωπον. V. 18. Διδάξαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον MS. habet. At in Editione Romana desideratur τόξον, quod est præcipua propositionis materia. Reliqui autem Codices MSS. impressique loco Ἰσραὴλ habent quidem Ἰούδα, juxta textum illum, quem Masorethæ nobis tradiderunt: solus Codex noster Alex. Ἰσραὴλ retinet. Unde & in textum quoque nostrum inseritur lectio communis; altera ad marginem relegata, quæ singularis est. Nec tamen est hæc Lectio hinc prorsus rejicienda, quia singularis esse videtur, quasi vel Interpretis vel Librarii mendum indubitato hoc sit. Quippe nihil certius esse potest, quam quod Saul Israel totius, non Judæ solius, Rex erat: nihilque incertius, quam quod præceptum hoc regium, sive edictum, Judam tantummodo respiciebat. Ergo Codicis Alexandrini auctoritas hoc in loco, pro *filiis Israel* docendis, non est ex aliorum Codicum testimonio penitus damnanda. Nam paulo etiam post non *filiæ Judæ*, sed *filiæ Israel*, super regem suum in bello occisum plorare jubentur. Atque hoc veritati sane magis consentaneum videtur, ut hymnos militares, aut cantilenas ejusmodi historicas, in perpetuam rei memoriam, universo populo sibi subdito; quam ut alicui ejusdem parti tantum, unique ex duodecim, & de quâ etiam ortus ipse non erat, qui plangendus fuit, tribui scilicet Juda, elegias istiusmodi discendas rex traderet. Ac proinde aut ex poetica licentia in Threnodia hac perelleganti pars ponitur pro toto, Juda pro Israel: aut librarius Judæus, ob nominis ejusdem repetitionem,

unum

unum pro altero festinans substituit. Quomodocunque autem hæc res se habeat, ad hunc locum mancam esse constat Editionem Romanam, quæ Τόξον non habet; sive per illud ars sagittandi, sive quædam militum cantilena intelligenda sit. Ibid. Στήλωσον Ἰσραήλ v. 19. Quod lectionem Alexandrinam loco priori maxime firmat. Jubet enim hic aperte, non ut Juda solus, sed ut totus Israel, regis sui interfecti memoriam concelebrent. Στήλωσον autem est verbum omnium maxime ad hoc proprium, summeque emphaticum. Quippe sensus est hic, Erige, O Israel, columnam, stelam sepulchralem, sive pyramidem, in regis vestri honorem. Hinc enim vel in hoc ipso libro Cap. XVIII. v. 17. scribitur ἐστήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν, eodem plane sensu. Hunc locum frigide igitur nimis hi interpretantur, nec auctoris mentem attingunt, qui vertunt *Sta Israel*, aut etiam *Considera Israel*. Στηλόω etenim manifestè derivatum est à στήλη, quæ plerumque accipitur pro cippo, seu columna qualis in sepulchris statuebatur, ac in qua res gestæ posteritati mandabantur. Unde Phrasis orta est στήλην ἀναγράφειν. Columnæ autem hæ lapideæ in locis excelsis plerumque, si non semper, erigebantur. Unde etiam Textus Alexandrinus habet στήλωσον ἐπὶ τὰ ὕψη σου, hoc est, columnam super excelsa tua erige: ac deinde sequitur ejus Inscriptio, quæ est περὶ τεθνηκότων, seu de ibi occisis; de Rege nimirum ac Principe, Saul & Jonathan. Hæc omnia bene conveniunt, nec in se difficultatis aliquid habent. At in Textu Romano nimis confusa sunt hæc, & perturbata; sensusque periochæ hujus valde dilutus. Neque cum Codicibus etiam Hebraicis omnino conciliari potest. De nostro res aliter se habet: Hebraicisque Græca non inepte respondent. Quinimo in textu Hebraico immediate sequitur post *Israel* עַל במותיך, eo ipso ordine quo Alexandrinus ἐπὶ τὰ ὕψη σου exhibet: quæ ad sequentia verba perperam transtulit Romanus. Atqui observandum est præterea vocem Hebraicam חלל, quæ quasi columnæ hujus erigendæ inscriptio est, singularis esse numeri, nominique ישראל hic maxime congruere: ac inde à Græcis proprie exprimi per τεθνηκότων σου, respectu scilicet τοῦ *Israel* habito; vel per σοῦ τραυματιῶν; vel per utrumque. In persona enim Regis populus ipsius (sc. Israeliticus) vulnerari, interficique eleganter à Sacro Poeta dicitur. Observandum est quoque ex hac occasione veteres Codices Hebraicos, eosque præsertim quibus usi sunt Interpretes Græci, quosque viderunt Alexandrini, Threnodiam hanc nobilem incepisse à voce הציב, quod στήλωσον interpretati sunt omnes, quodque eam æternitati consecratam esse innuit: pro quo Critici Masoretici hodie legendum constituerunt, per levem quasi literarum metathesin, הצבי, quod est vocabulum πολύσημον, vagumque, nullaque ex parte determinatum. Unde commatis hujus ex hac lectione tam diversæ, tamque contrariæ etiam oriuntur interpretationes. Nam צבי aut à צבה tumuit, aut à

צבא voluit, valde diverſa ſignificat. Quam ſignificationis diverſitatem; ex una ſcilicet radice & gloriam, & venuſtatem, & potentiam, ac ſimilia; ex altera & deſiderium, & voluptatem, & bene placitum, aliaque hujuſmodi, interpretes videntes mirum in modum torquentur. Dum alii ad Deum ipſum, alii ad Saul, alii ad magnates regni, alii denique ad terram Canaan, miſere diviſi, vocem referunt. Nonnullis eſt decus ſive corona, aliis pulchritudo & gratia, aliis fortitudo & exercitus, aliis capra aut cerva, aliisque cera aut favus mellis: LXX. vertunt κηρίον Ezech. XX. v. 6. At Σαβεὶ legitur Dan. XI. v. 16, 41. quam vocem librarii neſcientes aut in Σαβείρ, aut Σαββείρ, aut Σαβαιείμ, aut Σαβαιείν mutaverunt. Sic Theodotion: Aquila vero γῆ τῆς δόξης. In quem locum obſervat Hieronymus, LXX. Interpretes, Symmachum, Aquilam, Theodotionem, omnes in diverſas abiiſſe partes. Ac proinde vox certa pro incerta in hoc carmine Davidico reponenda eſſe videtur: nempe חציב quam veteres legerunt Judæi, loco הצבי quam legunt hodierni. Illam autem, non hanc, veram eſſe ac genuinam Codicum Hebraicorum lectionem hæc ſuadent, 1. Verſio Græca omnium antiquiſſima. 2. Paraphraſis ipſa Chaldaica. 3. Hieronymi ex Hebræo translatio. 4. Maſoreticæ lectionis ſenſus haudquaquam determinatus, & magna interpretum inde confuſio. Quia 1°. De verſione Græca quam habemus, ſive Romanus, ſive Alexandrinus, ſive etiam Aldinus Textus conſideretur, hoc ex præmiſſis indubitato conſtat. Aquila quidem Ponticus per ἀκρίβασον dicitur vertiſſe (& Complutenſis Editio habet etiam ἀκρίβωσαι) quod eſt diligenter conſidera, ſive fixe incumbe in hoc vel illud ſubjectum: unde & Aquilam profecto haud aliter legiſſe conſtat, quàm legebant LXX. ipſi Interpretes, nec non lectionem Maſorethicam hodiernam à Judæo iſto nullatenus viſam cognitamque fuiſſe. De Auctore etiam Verſionis, ſi alia ea ſit, qua uſi ſunt Complutenſes Editores, eadem eſt ſententia, & ratio. Deinde de Interpretatione Chaldaica res non eſt minus evidens quam de Græca. Tranſpoſitionis Maſorethicæ nullum in hac apparet veſtigium, nulla hodiernæ ſcripturæ הצבי memoria. Nam dubio omni procul חציב hic quoque legit Targumiſta ille antiquus, quisquis ille fuerit, qui ſub Jonathanis nomine latitat, quique voce magis propria in linguam Chaldaicam hoc transferre non potuit, quam qua uſus eſt. Perbene enim ex Hebræo tranſtulit אתעתדתון, quæ eſt vox ejuſdem plane cum illa ſignificationis; ſed numeri tamen pluralis, quia nomen *Iſrael* collectivum eſt, cum quo ea conjungitur. De veteri quoque interpretatione Latina, ſive Vulgata & Italica, ſive Hieronymiana & Judaica, hoc idem facile demonſtrari poteſt. Nam Hieronymi tempore vox hæc eodem ſcripta fuit modo, quo Græci Interpretes illam videbant transferebantque: nec pro nomine tunc, ſed pro verbo accipiebatur. At quia nullum ſuper Saul ab Iſraelitis monu-

monumentum ſepulchrale, hoc eſt מציבה, erigebatur, Hieronymus igitur ac Judæi ejus, ne verbum hoc in exordio poſitum quenquam deciperet, illud non primario, ſed ſecundario ſenſu, à corpore ad animum ſcilicet deflexo, accipiendum transferendumque judicarunt. Quod autem præſens Maſorethica lectio ſit indeterminata, quodque interpretum neotericorum confuſio inde facile oriri poſſit, & revera orta eſt, doctorum experientia monſtrat. *O Decus Iſraelis*, ſecundum hunc eſt periphraſis Dei: *Gloria Iſrael*, ſecundum alium ſunt Saul & Jonathan, quia rex & princeps: ſecundum nonnullos populus ipſe univerſus intelligitur, quaſi nobilis ac illuſtris; ſecundum alios exercitus Iſraeliticus, ejusque præcipuè duces ſive *Gibburim*. Hinc hujuſmodi inveniuntur apoſtrophæ & allocutiones multæ, ſed nimis confuſæ: O deſiderium Iſraelis! O voluptas! O natio deſiderabilis! O Iſrael inſtar *capreæ* velox! O *cerve* ſuper colles tuos! O decus! O jucunditas! O terra jucunditatis & deſiderii! O dulce decus! O tu quæ es terra deſiderii, quomodo factum eſt, ut ſuper excelſa tua ſit vulneratus! & plura alia. Quoniam enim הצבי ſenſus eſt indeterminatus & vagus, tanta apud interpretes oritur hæc diverſitas: ac proinde illi præferenda eſt הציב, tanquam antiqua & genuina lectio. Quod, pro Verſionis Codicisque hujus auctoritate, probandum erat.

§. 3. Tertio Regum libro, Cap. I. v. 2. Codex MS. Alexandrinus habet τῷ κυρίῳ τῷ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ, ſicuti textus etiam Hebr. לארני המלך. Editio Romana non habet τῷ κυρίῳ τῷ ἡμῶν. Item v. 4. Cod. Alex. Κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς. ubi deeſt Κύριος ἡμῶν in editione Rom. uti ante. Ibid. v. 9. Scriptum eſt παρὰ τὸν λίθον τῦ Ζωελεθ. Heb. עם אבן הזחלת. Hieron. juxta lapidem *Zoheleth*. Mont. *Zocheleth*. Targ. עם אבן סכותא i. e. juxta lapidem *Speculæ*. Editio Romana, omnesque editiones ex ea derivatæ nobis exhibent, μετὰ αἰθὴ τῦ Ζωελεθὶ, ſenſu plane nullo. Lectionem Alexandrinam contra Romanam confirmat Editio Aldina, παρὰ τὸν λίθον τὸν Σωελεθὶ: nec non Complutenſis etiam. Quin eodem quoque verſu Cod. Alex. habet μετὰ τῆς πηγῆς τῆς Ῥωγήλ. non habet autem Edit. Rom. μετὰ τῆς πηγῆς. Complutenſis vero & Aldina interpretationem τῦ עין non omittunt: unde etiam in codicibus nonnullis vetuſtis legebatur absque interpretatione redditio Ἀὶν Ῥωγήλ, inque aliis Ναὶν Ῥωγηλ. Itaque lectio Alexandrina Romanæ eſt omnino præferenda. Ibidem quoque τὸς υἱὸς τῦ βασιλέως recte habet Cod. Alex. Neque tantum textus Hebraicus בני־המלך, ſed Editiones quoque Græcæ celeberrimæ Complutenſis & Aldina lectionem hanc veram, non interpolatam aut ſuppoſititiam, eſſe arguunt. Romana autem Editio, contra omnium exemplarium fidem, Vaticano uno excepto, hæc non habet. Ibi etiam ἄνδρας, אנשי, recte: Editio Rom. ἀδρὸς ſcribæ negligentia, ν inter ſcribendum omiſſo, aut non apparente, uti videtur. Inde ἀδρὸς υἱὸς

 expri-

exprimit Ald. nec cum Romana nec cum Alexandrina lectione conveniens: Sed ἄνδρας ex vetuſtiſſimis codicibus exhibent Biblia Complutenſia. Ibid. v. 10. Scribitur ob emphaſin majorem τὸν Ναθὰν --- τὸν ἀδελφόν: ubi in Bibliis Romanis deeſt articulus, ſicuti alibi etiam in hoc ipſo capite. V. 17. ΑΥΤΟΣ καθήσεται, bene. ubi in Romana editione deeſt αὐτὸς, ſed in Aldina & Complutenſi exſtat. V. 35. Ab initio Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται, V. L. *& aſcendetis poſt eum, & veniet*, &c. H. ועליתם אחריו ובא Codicisque Alexandrini fidem Verſiones omnes, tam ex Hebræo quam ex Græco, antiquæ hoc ſaltem in loco firmant augentque. Contra Romanam etiam pro Alexandrina militat editio utraque Complutenſis & Aldina. In fine ejusdem verſus καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, H. ועל יהודה. ubi deeſt ἐπὶ in Edit. Rom. Sic V. 43. Cod. Alex. εἶπεν τῷ Ἀδωνίᾳ juxta Heb. ubi Ed. Rom. τῷ Ἀδωνίᾳ non habet: Ald. vero & Compl. habent. Nomen igitur Adoniæ hoc loco omiſſum habendum eſt Codicis Vaticani ſolius vitium. Cujuſmodi quam plurimæ detruncationes in textu Romano paſſim inveniuntur. Sic etiam v. 45. Cod. Alex. εἰς βασιλέαν, h. e. εἰς βασιλέα, nempe ν euphoniæ gratia & peculiari ſcribendi modo hic addito Heb. למלך. Quia Nathan vere Propheta erat Regis, ſeu *ad Regem*; ſive Regis à ſacris. Editio tamen Romana omnino non habet. Alexandrinæ vero auctoritatem Aldina roborat, æque ac Complutenſis. Item verſ. 47. Σαλωμὼν τοῦ υἱοῦ σου. ſcriptum eſt. Hanc ejus relationem & genus Ed. Rom. non habet. Aldina tamen habet, ſicuti etiam Complutenſis. Mox v. 49. legitur ἐξέστησαν, καὶ ἐξανέστησαν. H. ויחרדו ויקמו. Territi ſunt ergo, *& ſurrexerunt*, vertit Hieronymus. Ita Chald. Syr. Arab. reliquæque Verſiones omnes tam veteres quam recentes. Quin Biblia etiam Aldina ac Complutenſia καὶ ἐξανέστησαν exhibent: ſtat igitur ſola editio Romana: at omnibus cincta eſt Alexandrina, circumque munita. Similiterque v. 51. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν recte habet Cod. Alex. Nam Heb. Textus המלך שלמה. Verum deeſt ὁ Βασιλεὺς in Ed. Rom. Frigetque inde ſenſus. Bene V. L. *Juret mihi Rex Salomon*: ſicuti reliquæ etiam interpretationes, quæ Adoniam introducunt ſupplicem, Salomonis titulum ſummiſſe confitentem, clementiamque *Regiam* honorifice appellantem: ſed hæc ubique fere obvia ſunt. Neque propriis ipſis nominibus, quæ hiſtoriæ ſunt ſubjecta, parcere voluit Codicis Vaticani Scriba; ſed, nimium feſtinando, ea ſæpe mutilavit; ſæpe etiam penitus omiſit. Exempli gratia, nomen magnatis Davidici in hoc ipſo capite ter ſcriptum eſt Ἰωδαὲ pro Ἰωαδαὲ, per contractionem: nomenque Ἀδωνίας omiſſum ſemel, ſicut ante fuit obſervatum. Porro præter omiſſiones & mutilationes tales, aliæ dantur horum quoque haud raro depravationes. Βηρσαβεὲ, (באר־שבע) quod eſt nomen loci, pro Βηθσαβεε, (בת־שבע) quod eſt perſonæ, in hoc capite, quinquies ponitur. Unum hoc pro multis ſufficit, quia notiſſimum eſt, ſæpiusque repetitum, nec

aliunde

aliunde quam ex librarii ignorantia ortum. Quorſum igitur plura? Mille loca in libris hiſce Hiſtoricis recenſere, quæ ex hac Editione noſtra, aut emendari, aut explicari, aut illuſtrari ſaltem poſſunt, haud eſſet difficile. Atqui hoc ſpecimen tantummodo eſt, ac tentamen: ut inde lector eruditus in reliquis idem pro ſe faciat experimentum, quod in tribus Capitibus, ex totidem libris nullâ prorſus electione habita deſumptis, hic factum eſt. Nec omnia etiam in his à nobis obſervata ſunt, quæ aut Editionis hujus utilitatem, aut textus Alexandrini auctoritatem fidemque deprædicare apta ſunt. Spicilegium enim aliis ex propoſito reliquimus.

§. 4. Cum vero multa adhuc in alterutram partem à viris eruditis dici poſſint, nulla nobis methodus hanc litem dirimendi aut facilior aut juſtior apparet, quam ut in tabulas recto ordine diſpoſitas, quæ pro utravis lectione, nempe Romana aut Alexandrina, militare videntur, fideliter conjiciantur atque æquiponderentur. Abſque omni ſcilicet partium præjudicio, ſi hoc fieri poſſit, animus eſt, ut quod rectum eſt, ubique indicetur, quod obliquum eſt, notetur, quod genuinum eſt, proponatur, quod depravatum eſt, oſtendatur: vel, ſi hoc fieri non poſſit, ut omnia ac ſingula, quæ ullius videntur eſſe momenti, ex utraque parte, ſicuti ſe habent, nude repræſententur, aliorumque judicio modeſte ſubmittantur. Cujus rei ſpecimen, ut ſibi unuſquiſque Tabulas hunc in modum condere, ſi velit, ſit noſtro exemplo inſtructus, non denegandum eſſe exiſtimamus. Utque nullus objectioni, vel ſuſpicioni locus inde detur, ſit hoc id quod omnium primum occurrit Caput. De eo quidem nonnulla ante fuerunt obſervata (§. 1.) multa tamen obſervanda adhuc reſtant; de quibus liberum unicuique ſit judicium.

Βασιλειῶν Α'. Κεφάλαιον Α'.

Editio Romana.	Alexandrina.
1. Ἄνθρωπος ἦν. v. 1. Ab Editionibus Complutenſi & Aldina diſcedit: nec videtur eſſe eadem Verſio.	1. Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς. Concordat cum Hebræo. *Vir unus.* Vulg.
2. Σιφά. f. Σιφάν. Capell.	2. Σωφίμ. Heb. צופים.
3. Ἱερεμεήλ. ex vero ſcilicet nomine ירחם & אל initio nominis ſequentis אליהוא compoſitum ירחמאל.	3. Ἱεροάμ. Heb. Cum quo Verſiones etiam Chaldaica, Syriaca & Arabica concordant.
4. Ἠλιοῦ, vel Ἠλίου. Quaſi *filius ſolis* eſſet, aut ejusdem nominis cum	4. Ἐλιοῦ. אליהוא Elihu. Rectius per Ε quam per Η, cum ſit idem nomen

ſole. υἱȣ̃ Ἡλεὶ. N. B. א per E, & ע per H in propriis nominibus exprimitur.

5. Θοκί. Ald. Θοκέλ.
6. Ἐν Νασίϐ. ex duabus ſcilicet vocibus in unam conflatis, בנ צוף.
7. Ἐφραίμ. In *Naſib Ephræm*: quaſi nomen loci eſſet *Naſib* in monte Ephræm. ἐν Νασίϐ Ἐφραίμ.

8. Καὶ τῆ. v. 2.
9. Ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως. v. 3. Deeſt ἐκεῖνος. Nec non vocum fit tranſpoſitio.

10. Προσκυνεῖν, καὶ θύειν. Heb.
11. Κυρίῳ [τῷ Θεῷ] Σαϐαώθ. Hebr. ליהוה צבאות unde Articulus haud recte Θεῷ præponitur ad emphaſin augendam; cum vox illa in Textu Heb. non adſit, ſed Interpretis ſolius additamentum habendum ſit.
12. Σηλώμ.
13. Εἰς Σηλώμ. εἰς pro ἐν haud proprie. Non enim *ad* locum, vel *in* locum, ſed *in loco*, ſc. Tabernaculo. Confer v. 24.

14. Deeſt πᾶσιν ante τοῖς υἱοῖς. v. 4. Quod in omnibus verſionibus reperitur.

15. Deſunt. Hæc ex nimia librarii feſtinatione videntur eſſe omiſſa.

16. Κύριος absque articulo. v. 4.
17. Ἀπεκλεισε. v. 5.
18. Συνέκλεισε. v. 6. Hæc duo more Romano.
19. Initio verſus deeſt Καί. v. 7.

men ac in libro Job. Nam אל eſt Ελ, uti על Ηλ, & עלי Ἡλεὶ, hoc ipſo verſu.

5. Θοȣ̃. תחו. V. L. Thohu.
6. Υἱȣ̃ Σὺπ. בן־צוף *filii Suph.* Targ. בר צוף.
7. Ἐφραθαῖος, nimirum Elcana, qui in quarta generatione à Suph deſcendit. optime cum Hebræo concordat.
8. Τῇδε. Ita etiam Compl.
9. Ὁ ἄνθρωπος ΕΚΕΙΝΟΣ ἐκ πόλεως αὐτȣ̃, ἐξ ἡμερῶν juxta Heb. Optimeque cum N. 1. convenit, ἄνθρωπος ΕΙΣ.
10. Deeſt καὶ θύειν.
11. Κυρίῳ [Θεῷ] Σαϐαώθ absque articulo. Nam יהוה eſt Græce vel Ὁ Κύριος, cum articulo; vel Κύριος Θεὸς, ſine eo: dum explicativum Θεὸς articuli locum ſupplet.

12. Σηλώ. recte.
13. Ἐν Σηλώ. H. בשלה. Sic Complut. ἐν Συλῷ, η & υ commutatis. Et Aldin. ἐν Σηλώμ, addito μ in fine.

14. Πᾶσιν τοῖς υἱοῖς. Ita etiam in Edit. Compl. H. לכל. V. L. cunctis filiis ejus. recte.

15. Καὶ ταῖς θυγατράσιν. concordat cum Heb. ſicuti cum Edit. Ald. ובנותיה.
16. Ὁ Κύριος. יהוה. recte.
17. Συναπέκλεισεν. H. סגר.
18. Συναπέκλεισεν. H. סגר. Vox valde emphatica, & repetita.
19. Καὶ οὕτως.

20. Καὶ

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ. v. 8. ubi abundat αὐτῷ. De voce etiam Κύριε ad maritum quæritur.

21. Ἱνατί.

22. Οὐκ ἀγαθὸς ἐγώ σοι;

23. Hæc non habet. v. 9.

24. Deest ibidem interpretatio vocis ישב. Idque contra exemplarium omnium fidem.

25. Κυρίῳ. v. 11. absque articulo.

26. Ἀδοναΐ, Κύριε, Ἐλωέ. Abundat, Κύριε, cum glossema sit tantum. Nomina Hebraica non sine ratione hic retinentur.

27. Desunt hæc. Nec in Aldina inveniuntur. Complutensis vero Editio habet.

28. Οὐ πίστε, per simplicem negationem. Nimis frigide; quippe deest μή.

29. Καὶ αὕτη. v. 13. nomine omisso.

30. Καὶ τὰ χείλη.

31. Deest v. 14. interpretatio מעליך.

32. Deest v. 15. μὴ post Κύριε.

33. Verborum transpositio.

34. Non habet. v. 16.

35. Non habet. v. 19.

36. Deest Ἐλκανά.

37. Καὶ συνέλαβε in fine versus abundat, contra fidem non Codicis tantum Hebræi, sed Versionum omnium reliquarum.

38. Desunt hæc. ℣. 20.

39. Ἐκεῖ. v. 22. transponitur.

40. Ἕως ἄν. v. 23.

20. Καὶ εἶπεν [Ἄννα] absque pronomine. Quia sufficit, Ἰδοὺ ἐγώ, ecce ego!

21. Διατί.

22. Οὐκ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι;

23. Μετὰ τὸ πιεῖν. Heb.

24. Ἐκάθετο. Heb. Complut. Ald. ἐμάθετο MS. habet; de quo vide §. 1.

25. Τῷ Κυρίῳ. יהוה.

26. Ἀδωναΐ, Ἐλωαί. Ita MS. Alex. In Editione autem glossema Κύριε literis minusculis inseritur.

27. Καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δούλης σου. Recte. Et ne obliviscaris ancillæ tuæ.

28. Οὐ μὴ πίστε, per duplicem negationem. Magis emphatice ac fortiter.

29. Καὶ Ἄννα. H. וחנה. V. L. Porro Anna.

30. Πλὴν τὰ χείλη. Heb. רק שפתיה. Compl. τὰ δὲ &c.

31. Ἀπὸ σου.

32. Κύριέ μου. אדני.

33. Ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν μου.

34. Καὶ ἀθυμίας. H. וכעסי.

35. Καὶ ἦλθον.

36. Ἔγνω Ἐλκανά.

37. Κύριε explicit Versus, sicut in Heb. Ita etiam Targum, Versiones Syriaca & Arabica, nec non Vulgata Lat. cæteræque omnes.

38. Καὶ συνέλαβεν Ἄννα. H.

39. Καθήσεται ἐκεῖ ἕως.

40. Ἕως οὗ.

41. De-

41. Desunt. v. 24.

42. Hic deest Articulus.

43. Ἐν Σηλῷ. Abundat Præpositio ἐν.

44. Προσήγαγε. v. 25. Ac si Pater solus sacrificâsset, & adduxisset. V. L. *Obtulerunt*.

45. Τοῦ παιδαρίου, sensu imperfecto & incongruo. V. L. *puerum* rectius.

46. Deest Κύριε μου. v. 26.

47. Ἐνώπιόν σου, μετὰ σοῦ. Duplex Versio conjuncta. prior videtur esse τῶν Ο΄, altera vero Aquilæ translatio huic superaddita: עמכה, tecum.

48. Ἐν τῷ προσεύξασθαι nulla loci mentione ibi facta.

49. Post vocem Κυρίῳ. v. 28. omissa est Annæ Adoratio. Quod ex repetitione vocis ejusdem finalis factum esse videtur. Deest autem in utroque Codice.

50. Καὶ εἶπεν, in fine Capitis. Ald. habet ηὔξατο, καὶ εἶπεν, rectius. Quin deficit etiam nomen *Annæ*. Utrum Interpretis an Scribæ nimium festinantis hoc sit vitium, dubitatur.

41. Ἡνίκα ἀπεγαλάκτισεν αὐτόν. Hebr. כאשר גמלתו.

42. Εἰς τὸν Οἶκον, emphatice.

43. Οἶκον Κυρίου Σηλώ, vel Σηλώμ. Concordat cum Originali.

44. Προσήγαγον. Heb. ויבאו. Ambo scilicet Parentes, Elcana & Anna.

45. Τὸ παιδάριον, sensu sane pleno & commodo; Samuelis à matre oblationem indicans.

46. Κύριέ μου. H. ארני.

47. Ἐνώπιόν σου. Deest μετὰ σοῦ, ne fiat ejusdem aut repetitio, aut variatio, nulla necessitate urgente.

48. Ἐν ΤΟΥΤΩι προσ --- Sic Complut. etiam ἐν τούτῳ. H. בזה, i. e. in hoc Tabernaculo, vel in hoc loco Sancto.

49. Καὶ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ, ex editione Aldina suppletum est.

50. Καὶ προσηύξατο Ἄννα, καὶ εἶπεν, fit Inscriptio Capitis proxime sequentis. H. ותתפלל חנה ותאמר. Targum addit ברוח נבואה & oravit *in Spiritu Prophetiæ*, & dixit.

§. 5. Quinquaginta hinc ad minimum loca in uno tantum Capite, ex Alexandrinæ cum Romana Editione collatæ consideratione, aut emendari, aut explicari, aut denique illustrari possunt. Septem primæ lectiones cum Hebræo concordant in Alexandrino Codice, in Romano minime; ac si alia omnino ibi fuisset Versio, forsan & alia etiam Autographi ipsius vertendi Scriptura. Prima contractior est, quam esse debet. Nam אחד *Unus*, vel *Primus*, nempe vir primus vel princeps in civitate, plane omittitur; uti *Vau* etiam præfixum.

Secun-

Secunda lectio corruptiſſima eſt: forte à ציפא pro צופים orta. Tertia aliud plane nomen exhibet, idque valde diverſum. Legebat enim interpres, quisquis is erat, ירחמאל. Quarta etiam non eſt mendum librarii, ſed interpretis potius ipſius legentis עליהו. Quinta eſt ipſius quoque legentis תקי vel תוקי, perperam. Sexta, legentis בנציב, vel בנציף, ut alii. Septima denique ipſius legentis אפרים pro אפרתי. Octava: Verſio diverſa, ſenſus idem. Nona: tranſpoſitio, & defectus. Decima: Verſio legitima, ac perfecta; ubi tamen in Codice Alexandrino defectus habetur. Omiſſiones autem, ſive defectus, præter contractiones nonnullas, in Editione Romanâ reperiuntur circiter viginti quatuor: in Alexandrina non niſi unica, vel ad ſummum duæ, nempe n. 10. quia de n. 47. merito dubitatur. Additiones quoque, ſive interpolationes, plures ſunt in Romana quam in Alexandrina. In illa dantur quatuor vel quinque: vid. n. 11, 20, 26, 43, & 47. in hac duæ, modo duæ ſint. vid. n. 22, & 41. & conſidera. Stichus unus tam in hâc quam in illa invenitur, qui in Codicibus Hebraicis non reperitur, verſu ſcilicet 9. --- Ἄννα, καὶ εἶπεν [αὐτῷ] ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε· καὶ εἶπεν αὐτῇ. Unus etiam deeſt in utroque Codice; qui tamen in Hebræo invenitur, eſtque capitis hujus poſtremus. Verbum Subſtantivum εἰμὶ in Codice Alex. v. 9. poſt ἐγὼ, dialectum ſapit Alexandrinam. Dantur tranſpoſitiones quinque, in verſibus ſc. 3, 11, 15, 19, 23. ubi textui ut plurimum Hebraico, verſionibus antiquis, ipſique veritati in Codice Alexandrino magis quam in Romano vocum poſitio congruere videtur. Dantur & quinque nomina propria in Alexandrino recte, in Romano depravate exſcripta, velut, Σιφὶ, Ἱερεμιὴλ, Θοκὲ, Νασὶβ, Ἐφερὶμ corrupta ex Σωφὶμ, Ἱεροὰμ, Θοῦ, Σιπ, Ἐφραθαῖος, quibus addi poteſt & Ἠλὶ pro Ἡλεὶ, עלי, ſexies in hoc capite recurrens. In propriis enim nominibus exſcribendis ſæpius hic peccatur, quam recte ſcribitur: ſaltem octies vel novies in hoc uno capite à vera Scriptura aberratum eſt, vide n. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12. Porro dantur aliquando voces diverſæ, aliquando contractæ. Pro diverſis vide n. 1, 21, & 30. Pro contractis n. 17, 18, 44, & 48. Articuli omiſſio in Editione Romana frequens eſt: quin & nominum quoque propriorum in hoc capite prætermiſſiones ſunt quinque. Verſiones in hoc varias invenies viginti: vide n. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 24. 37, 44, 45, 47. In Editione autem Romana non verborum tantum, ſed etiam ſenſus variationes, aut detorſiones, dantur octo: vide ac conſidera n. 6, 7, 13, 43, 44, 48. In locis quinque Editionis hujus Senſus magis eſt dilutus, quam eſt noſtræ: confer n. 1, 14, 16, 17, & 18. Verum hæc indicaſſe jam ſufficiat: in Prolegomenis ad libros Propheticos plura ac majora expectanda ſunt.

V. Cl. Lamberti Bos Animadversiones ad loca quædam LXX, Interpretum.

AD LIBROS REGUM.

I. Reg. II. 32. ad hunc versum *Schol. Rom.* hab. τὸ ἐκτὸν ὑστέρισαι. Pro ὑστέρισαι recte monuit Cl. Grabius in Præf. c. III. scribendum esse ὑστερεῖται. Sic enim ego edideram, ut in Notis videri potest.

I. Reg. IV. 9. καὶ ἔκλαυσε, καὶ ἔτεκε.) Sed *Hebr.* habet, *& curvata est, & peperit.* mendosum itaque est illud ἔκλαυσε, pro quo Capellus legendum existimavit ἔκυψε, quod postea ab imperito scriba mutatum conjecit in ἔκλαυσε. Mihi vero neque ἔκυψεν scripsisse videntur οἱ ό. sed potius ὤκλασεν. Ὀκλάζειν est *se incurvare*, εἰς γόνυ κάμπτειν, ut Hesych. Occurrit etiam III. Reg. VIII. 54. ὀκλακὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ. ubi idem verbum Hebr. Psalm. XCVI. 6. vitiose iterum κλαύσωμεν, pro ὀκλάσωμεν. Lucian. Dial. *Diog. Antisth.* &c. ἐς γόνυ ὀκλάσας.

I. Reg. XIII. 6. - - - καὶ ἐκρύβη, ὁ λαὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδραις, καὶ ἐν ταῖς πέτραις.) Reprehendit doctiss. Capellus LXX. Interp. quod hebræam vocem quæ sign. *in spinetis* reddiderint ἐν μάνδραις. quoniam, inquit, non se occultat quis ἐν μάνδραις, quod *greges pecorum* significat. Hactenus Vir doctus. Verum haud satis intellexisse videtur vocis μανδρῶν significationem, quæ pr. non *gregem pecorum* designat; sed locum ubi pecudes ab hominibus abduntur, & stabulantur, *septum, caulam.* Glossæ veteres, Μάνδρα θρεμμάτων, *caula.* Μάνδρα αἰγῶν, *caprile.* Hesych. Μάνδρα, ἕρκη, Φραγμοὶ, ὗλαι, σηκοὶ βοῶν καὶ ἵππων. Sed pro ὗλαι legendum ibi puto αὐλαὶ, i. e. *caulæ.* Exempla suppeditabunt Lexica. Præterea vox μάνδρα latiori significatu pro quovis *latibulo*, & *spelunca* sumitur. Glossæ iterum, Μάνδρα. *hic septus, spelunca.* atque hoc sensu etiam occurrit Libro Judicum cap. VI. 2. ubi *Vatic.* καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Μαδιὰμ τὰς τρυμαλιὰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι &c. ibi Codd. *Alex. Ox. Ald.* & *Compl.* habent μάνδρας.

I. Reg. XIV. 24. καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἠρίστα.) Videntur LXX. scripsisse, καὶ πᾶσα ἡ γῆ οὐκ ἠρίστα. non solum quia præcessit, καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου, sed etiam, quia Tertullianus ita citat hunc locum de *Idololat.* cap. X. *Et non gustavit totus*

totus populus ejus, & tota terra non prandebat.

I. Reg. XV. 22. Ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθήν.) Pro ἀγαθὴν malim legere ἀγαθή, ut *Compl.* hoc ſenſu, *obedientia eſt bona præ victima*, h. e. præſtantior victimis. Similis ſtructura eſt v. 28. ejusd. cap. τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

II. Reg. XXII. 12. vulgo ſic diſtinguuntur verba, κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, ἐπιχύνει ἐν νεφέλαις ἀέρος. Sed rectius, ni fallor, diſtinguerentur in hunc modum: κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκότος ὑδάτων ἐπιχύνει ἐν νεφέλαις ἀέρος.

IV. Reg. III. 21. καὶ ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένοι ζώνην. καὶ εἶπον. Ὦ.) Pro περιεζωσμένοι legendum περιεζωσμένου, & pro εἶπον Ὦ, leg. ἐπάνω, ut habent *Alex. Ald.* & *Compl.* Syrus ad verbum expreſſit: *Voce præconis acciverunt ab omnibus gladio ſe accingentibus & ſupra.*

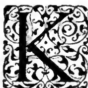
Libri

Libri hoc Tomo contenti.

ΒΑΣΙ-

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΙ ἐγένετο ἄνθρωπος εἰς ἐξ Ἀρμαθάιμ Σωφὶμ, ἐξ ὄρες Ἐφραὶμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἐλκανὰ, υἱὸς Ἰεροὰμ, υἱȣ̃ Ἐλιȣ̀, υἱȣ̃ Θοȣ̀, υἱοῦ Σοὺπ, Ἐφραθαῖος.

2. Καὶ τȣ́τῳ δύο γυναῖκες· ὄνομα τῇ μιᾷ, Ἄννα· καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, Φεννάνα. Καὶ ἦν τῇ Φεννάνᾳ παιδία· τῇ δὲ Ἄννᾳ ȣ̓κ ἦν παιδίον.

3. Καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος
Ἀρμαθὲμ ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἀρμαθάιμ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, προσκυνεῖν καὶ θύειν Κυρίῳ Θεῷ σαβαὼθ ἐν Σηλώ· καὶ ἐκεῖ Ἡλεὶ καὶ δύο υἱοὶ αὐτȣ̃, Ὀφνὶ καὶ Φινεὲς, ἱερεῖς τȣ̃ Κυρίου.

4. Καὶ ἐγενήθη ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν Ἐλκανὰ, καὶ ἔδωκε τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτȣ̃, καὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς μερίδας·

5. καὶ τῇ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν, ὅτι ȣ̓κ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ἐπεὶ τὴν Ἄνναν ἠγάπα Ἐλκανὰ ὑπὲρ ταύτην. Καὶ ὁ Κύριος συναπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς,

6. ὅτι ȣ̓κ ἔδωκεν αὐτῇ Κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλίψιν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς θλίψεως αὐτῆς, καὶ ἠθύμει διὰ τȣ̃το, ὅτι συναπέκλεισε Κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, τȣ̃ μὴ δȣ̃ναι αὐτῇ παιδίον.

7. Καὶ οὕτως ἐποίει ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον Κυρίȣ· καὶ ἠθύμει, καὶ ἔκλαιε, καὶ ȣ̓κ ἤσθιε.

8. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· Ἄννα. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἐςί σοι ὅτι κλαίεις; καὶ διατί οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἱνατί τύπτει σε ἡ καρδία σου; οὐκ ἐγώ (εἰμι) ἀγαθός σοι ὑπὲρ δέκα τέκνα;

9. Καὶ ἀνέςη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν Σηλὼ καὶ μετὰ τὸ πιεῖν, καὶ Σηλὼμ
κατέςη ἐνώπιον Κυρίȣ· καὶ Ἡλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ τȣ̃ δίφρȣ ἐπὶ τῶν φλιῶν ναοῦ Κυρίου.

10. Καὶ αὐτὴ κατώδυνος ψυχῇ, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ κλαίȣσα ἔκλαυσε.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΠΡΩΤΗ. CAP. I. v. 1. Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος ἐξ Ἀρμαθάιμ Σωφὶμ) Ἄνθρωπος ἦν ἐξ ἀρμαθαὶμ σιφὰ. ibid. Ἰεροὰμ) ἱερεμιὴλ. ib. υἱοῦ Ἐλιȣ̀, υἱοῦ Θοȣ̀, υἱȣ̃ Σοὺπ, Ἐφραθαῖος.) υἱοῦ ἠλιοὺ υἱοῦ θοκὲ ἐν νασὶβ ἐφραίμ. v. 2. τῇ δὲ Ἄννᾳ) καὶ τῇ ἄννᾳ. v. 3. ἐκεῖνος ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ Ἀρμαθὲμ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας,) ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ ἀρμαθαίμ. ib. προσκυνεῖν Κυρίῳ Θεῷ σαβαὼθ ἐν Σηλώ·) προσκυνεῖν καὶ θύειν κυρίῳ τῷ θεῷ σαβαὼθ εἰς σηλώμ. ib. Ἡλεὶ καὶ δύο) ἠλὶ καὶ οἱ δύο. v. 4. καὶ πᾶσι τοῖς) πᾶσι deest. ib. καὶ ταῖς θυγατράσιν) non habet. v. 5. πλὴν ἐπεὶ) πλὴν ὅτι. ib. Καὶ ὁ Κύριος συναπέκλεισε) καὶ κύριος ἀπέκλεισε. v. 6. συναπέκλεισε) συνέκλεισε. v. 7. Καὶ οὕτως) οὕτως. v. 8. Καὶ εἶπεν· ἰδȣ̀ ἐγώ) καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγὼ κύριε. ib. διατί) ἱνατί. ib. ȣ̓κ ἐγώ εἰμι ἀγαθός σοι) ȣ̓κ ἀγαθὸς ἐγώ σοι. v. 9. καὶ μετὰ τὸ πιεῖν) non habet. ib. Ἡλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ) ἠλὶ ὁ ἱερεὺς, ἐπί.

11. Καὶ ηὔξατο εὐχὴν τῷ Κυρίῳ, λέγουσα· Ἀδωναῒ Κύριε Ἐλωαὶ σαβαὼθ, ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου, καὶ μνησθῇς μου, καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δούλης σου, καὶ δῷς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν, καὶ δώσω αὐτὸν δοτὸν ἐνώπιόν σου ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ· καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ μὴ πίεται, καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

ἡμέρα

12. Καὶ ἐγενήθη ὅτε ἐπλήθυνε προσευχομένη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ Ἠλεὶ ὁ ἱερεὺς ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς.

13. Καὶ Ἄννα αὕτη ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, πλὴν τὰ χείλη αὐτῆς ἐκινεῖτο, καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο· καὶ ἐλογίσατο αὐτὴν Ἠλεὶ εἰς μεθύουσαν.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ παιδάριον Ἠλεί· ἕως πότε μεθυσθήσῃ; περιελοῦ τὸν οἶνόν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ πορεύου ἐκ προσώπου Κυρίου.

15. Καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα, καὶ εἶπεν· οὐχὶ κύριέ μου· γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ ἐκχέω ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν μου·

16. μὴ δῷς τὴν δούλην σου εἰς θυγατέρα λοιμὴν, ὅτι ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου καὶ ἀθυμίας μου ἐκτέτακα ἕως νῦν.

17. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· πορεύου εἰς εἰρήνην, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι πᾶν αἴτημά σου, ὃ ᾐτήσω παρ' αὐτοῦ.

18. Καὶ εἶπεν· εὗρεν ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα αὐτῆς· καὶ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιε, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέπεσεν ἔτι.

εὗρεν

19. Καὶ ὀρθρίζουσι τοπρωῒ, καὶ προσκυνοῦσι τῷ Κυρίῳ, καὶ πορεύονται (καὶ ἦλθον) τὴν ὁδὸν αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλκανὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ Ἀρμαθάιμ, καὶ ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν Ἄνναν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς Κύριος.

20. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, καὶ συνέλαβεν Ἄννα, καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σαμουήλ· καὶ εἶπεν· ὅτι παρὰ Κυρίου Θεοῦ σαβαὼθ ᾐτησάμην αὐτόν.

21. Καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος Ἐλκανὰ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι ἐν Σηλὼ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν, καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ, καὶ πάσας τὰς δεκάτας τῆς γῆς αὐτοῦ.

Σηλὼμ

22. Καὶ Ἄννα οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· ἕως τοῦ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον, ἐὰν ἀπογαλακτίσω αὐτὸ, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ Κυρίου, καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος.

23. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ποίει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου,

v. 11. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. ibid. Ἀδωναῒ Ἐλωαὶ) ἀδωναῒ κύριε ἐλωαί. ib. καὶ μὴ ἐπιλάθῃς τῆς δούλης σου) non habet. ib. δοτὸν ἐνώπιόν σου ἕως ἡμέρας) ἐνώπιόν σου δοτὸν, ἕως ἡμέρας. ib. οὐ μὴ πίεται) οὐ πίεται. v. 12. Ἠλεὶ) ἠλί, ita passim. v. 13. Καὶ Ἄννα ἐλάλει) καὶ αὕτη ἐλάλει. ibid. πλὴν τὰ) καὶ τά. v. 14. ἀπὸ σοῦ) abest. v. 15. οὐχὶ κύριέ μου·) οὐχὶ κύριε. ibid. ἐνώπιον Κυρίου τὴν ψυχήν μου·) transposita. v. 16. καὶ ἀθυμίας) desideratur. v. 18. κατάλυμα) addit αὐτῆς. v. 19. (καὶ ἦλθον) deest. ibid. ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν) ἔγνω τήν. ib. à fine versus adjicit *Rom.* καὶ συνέλαβε. v. 20. ἐν τῷ καιρῷ) absque præpositione. ibid. καὶ συνέλαβεν Ἄννα) non habet. v. 21. Σηλὼμ) ἐν Σηλώμ. v. 22. ἐκεῖ ἕως αἰῶνος) transposita.

σου, κάθου ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό· ἀλλὰ στῆσαι Κύριος τὸ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ στόματός σου. Καὶ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ, καὶ ἐθήλασε τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃ αὐτόν.

Σηλώμ 24. Καὶ ἀνέβη μετ᾽ αὐτοῦ εἰς Σηλὼ, ἡνίκα ἀπεγαλάκτισεν αὐτὸν, ἐν μόσχῳ τριετίζοντι, καὶ ἄρτοις, καὶ οἰφὶ σεμιδάλεως, καὶ νέβελ οἴνου· καὶ εἰσῆλθεν
Σηλώμ εἰς τὸν οἶκον Κυρίου Σηλὼ, καὶ τὸ παιδάριον μετ᾽ αὐτῶν. Καὶ προσήγαγον αὐτὸν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἔσφαξεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν θυσίαν ἣν ἐποίει ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας τῷ Κυρίῳ, καὶ προσήγαγον τὸ παιδάριον.

25. Καὶ ἔσφαξε τὸν μόσχον· καὶ προσήγαγεν Ἄννα ἡ μήτηρ τὸ παιδάριον πρὸς Ἠλεὶ,

26. καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ κύριε· ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου, ἐγὼ ἡ γυνὴ ἡ καταστᾶσα ἐνώπιόν σου ἐν τούτῳ, προσεύξασθαι πρὸς Κύριον·

27. ὑπὲρ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηυξάμην, καὶ ἔδωκε Κύριός μοι τὸ αἴτημά μου ὃ ᾐτησάμην παρ᾽ αὐτοῦ·

28. κἀγὼ κιχρῶ αὐτὸν τῷ Κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ζῇ αὐτὸς, χρῆσιν τῷ Κυρίῳ. ✕ Καὶ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Β΄. II.

ΚΑΙ προσηύξατο Ἄννα, καὶ εἶπεν· ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν Κυρίῳ, ὑψώθη κέρας μου ἐν Θεῷ μου· ἐπλατύνθη τὸ στόμα μου ἐπ᾽ ἐχθρούς μου, ὅτι ηὐφράνθην ἐν σωτηρίᾳ σου.

2. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς Κύριος, καὶ οὐκ ἔστι πλήν σου, καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

3. Μὴ καυχᾶσθε, καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν· μὴ ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· ὅτι Θεὸς γνώσεων Κύριος, καὶ Θεὸς ἑτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ·] αὐτῶν

4. Τόξον δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν·

5. πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν, καὶ οἱ πεινῶντες παρῆκαν γῆν· ὅτι στεῖρα ἔτεκεν ἑπτὰ, καὶ ἡ πολλὴ ἐν τέκνοις ἠσθένησε.

6. Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει εἰς ᾅδου καὶ ἀνάγει·

7. Κύριος πτωχίζει καὶ πλουτίζει, ταπεινοῖ καὶ ἀνυψοῖ.

8. Ἀνιστᾷ ἀπὸ γῆς πένητα, καὶ ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχὸν, τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυναστῶν λαοῦ, καὶ θρόνον δό- λαῶν
ξης κατακληρονομῶν αὐτοῖς.

9. Διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ· καὶ εὐλόγησεν ἔτη δικαίων, ὅτι οὐκ ἐν ἰσχύϊ δυνατὸς ἀνήρ.

v. 23. ἕως ἂν) ἕως οὗ. v. 24. ἡνίκα ἀπεγαλάκτισεν αὐτὸν) deficiunt. ibid. εἰς τὸν οἶκον Κυρίου Σηλώμ) εἰς οἶκον κυρίου ἐν σηλώμ. ib. προσήγαγον τὸ) προσήγαγε τό. v. 25. τὸ παιδάριον) τοῦ παιδαρίου. v. 26. ἐν ἐμοί· ζῇ) ἐν ἐμοὶ κύριε ζῇ. ibid. κυριέ μου) abest. ib. ἐνώπιόν σου ἐν τούτῳ) ἐνώπιόν σου μετὰ σοῦ ἐν τῷ. v. 27. ἔδωκε Κύριός μοι) ἔδωκέ μοι κύριος. CAP. II. v. 1. Καὶ προσηύξατο Ἄννα) deest. ibid. τὸ στόμα μου ἐπ᾽ ἐχθρούς μου, ὅτι ηὐφράνθην) ἐπ᾽ ἐχθροὺς μου τὸ στόμα μου, εὐφράνθην. v. 2. Οὐκ ἔστιν ἅγιος) ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος. ibid. οὐκ ἔστι πλήν σου) non habet h. l. hæc verba, in fine autem versûs adjicit, οὐκ ἔστιν ἅγιος πλήν σου. v. 3. εἰς ὑπεροχήν·) deest. ibid. ἐξελθάτω μεγαλορημοσύνη·) ἐξελθέτω μεγαλορρημοσύνη. ib. αὐτῶν) αὐτοῦ. v. 8. καθίσαι αὐτὸν μετὰ δ. λαῶν) καθίσαι μετὰ δυναστῶν λαοῦ. v. 9. δικαίων) δικαίου.

10. Κύριος ἀσθενῆ ποιήσει ἀντίδικον αὐτῦ· Κύριος ἅγιος. Μὴ καυχάσθω ὁ φρόνιμος ἐν τῇ φρονήσει αὐτῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλέσιος ἐν τῷ πλέτῳ αὐτῦ· ἀλλ' ἢ ἐν τέτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν τὸν Κύριον, καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. Κύριος ἀνέβη εἰς ὀρανὸς, καὶ ἐβρόντησεν· αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς, καὶ δίδωσιν ἰσχὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ ὑψώσει κέρας χριςῦ αὐτοῦ.

11. Καὶ κατέλειπον αὐτὸν ἐκεῖ ἐνώπιον Κυρίυ, καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἀρμαθαὶμ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν· καὶ τὸ παιδάριον ἦν λειτουργῶν τῷ προσώπῳ Κυρίου ἐνώπιον Ἡλεὶ τῦ ἱερέως.

12. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἡλεὶ τῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοὶ, ἐκ εἰδότες τὸν Κύριον καὶ τὸ δικαίωμα τῦ ἱερέως παρὰ τῦ λαῦ παντὸς τῦ θύοντος.

13. Καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τῦ ἱερέως ὡς ἂν ἡψήθη τὸ κρέας, καὶ κρεάγρα τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ·

14. καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν εἰς τὸν λετῆρα, ἢ εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν, ἢ
τὸν χαλκόν εἰς τὴν χύτραν, ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον· πᾶν ὃ ἐὰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάγρᾳ, ἐλάμβανεν ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ· κατὰ ταῦτα δὲ ἐποίουν παντὶ Ἰσραὴλ, τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι
Σηλώμ Κυρίῳ ἐν Σηλώ.

15. Καὶ πρὶν θυμιαθῆναι τὸ ςέαρ, ἤρχετο τὸ παιδάριον τῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι· δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ, καὶ ὀ μὴ λάβω παρὰ σῦ κρέας ἑφθὸν ἐκ τῦ λέβητος.

16. Καὶ ἔλεγεν ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων· θυμιαθήτω πρῶτον ὡς καθήκει τὸ ςέαρ, καὶ λάβε σεαυτῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. Καὶ εἶπεν· ὀχὶ ὅτι νῦν δώσεις· καὶ ἐὰν μὴ, λήψομαι κραταιῶς.

17. Καὶ ἦν ἡ ἁμαρτία τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ἠθέτουν τὴν θυσίαν Κυρίου.

18. Καὶ Σαμυὴλ ἦν λειτυργῶν ἐνώπιον Κυρίου, παιδάριον περιεζωσμένον Ἐφοὺδ Βάρ.

19. Καὶ διπλοΐδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτῦ, καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν μετὰ τῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θῦσαι τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν.

20. Καὶ εὐλόγησεν Ἡλεὶ τὸν Ἐλκανὰ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῦ, λέγων· ἀποτίσαι Κύριός σοι σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἀντὶ τῦ χρέυς ὖ ἔχρησας τῷ Κυρίῳ. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐπεσκέψατο Κύριος τὴν Ἄνναν, καὶ συνέλαβε, καὶ ἔτεκεν ἔτι τρεῖς υἱοὺς, καὶ δύο θυγατέρας· Καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον Σαμυὴλ ἐνώπιον Κυρίου.

22. Καὶ Ἡλεὶ πρεσβύτης σφόδρα·
καὶ

v. 10. ἀλλ' ἢ ἐν τέτῳ) ἀλλ' ἐν τέτῳ. v. 11. κατέλειπον) κατέλιπεν. ibid. καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἀρμ. εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν· καὶ) καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἀρμαθαίμ· καὶ. ib. Ἡλεὶ) ἠλὶ, passim. v. 14. εἰς τὸν λετῆρα, ἢ) desunt. ibid. τὴν χύτραν, ἢ εἰς τὸν χαλκόν· πᾶν) τὸ χαλκεῖον, ἢ εἰς τὴν χύτραν, καὶ πᾶν. ib. ὁ ἱερεὺς ἑαυτῷ· κατὰ ταῦτα δὲ) ἑαυτῷ ὁ ἱερεὺς. κατὰ τάδε. v. 16. ὁ ἄνθρωπος ὁ θύων) καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων. v. 17. τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα ἐνώπιον Κυρίου) ἐνώπιον κυρίου τῶν παιδαρίων μεγάλη σφόδρα. v. 18. Βάρ.) βαδ. v. 20. Κύριός σοι) transposita. v. 21. καὶ συνέλαβεν) abest.

καὶ ἤκουσεν σύμπαντα ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ὡς ἐκοίμιζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεστώσας παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

23. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἱνατί ποιεῖτε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐγὼ ἀκούω, ῥήματα πονηρὰ, ἐκ στόματος παντὸς τοῦ λαοῦ Κυρίου τούτου;

24. Μὴ τέκνα, ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ ἀκοὴ ἣν ἐγὼ ἀκούω, (μὴ ποιεῖτε οὕτως, ὅτι οὐκ ἀγαθαὶ αἱ ἀκοαὶ ἃς ἐγὼ ἀκούω,) τοῦ μὴ δουλεύειν λαὸν Θεῷ.

25. Ἐὰν ἁμαρτάνων ἁμαρτάνῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς Κύριον· καὶ ἐὰν τῷ Κυρίῳ ἁμάρτῃ ἀνὴρ, τίς προσεύξεται περὶ αὐτοῦ; Καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὅτι βουλόμενος ἐβούλετο Κύριος διαφθεῖραι αὐτούς.

26. Καὶ τὸ παιδάριον Σαμουὴλ ἐπορεύετο μεγαλυνόμενον, καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ Κυρίου καὶ μετὰ ἀνθρώπων.

27. Καὶ ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος Θεοῦ πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς οἶκον πατρός σου, ὄντων αὐτῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ δούλων τῷ οἴκῳ Φαραώ·

28. καὶ ἐπελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐκ πάντων σκήπτρων Ἰσραὴλ ἐμοὶ ἱερατεύειν, τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ αἴρειν Ἐφοὺδ ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου τὰ πάντα τοῦ πυρὸς υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν.

29. Καὶ ἱνατί ἐπεβλέψατε ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ εἰς τὴν θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς σου ὑπὲρ ἐμὲ, ἐν εὐλογεῖσθαι ἀπ' ἀρχῆς πάσης θυσίας Ἰσραὴλ ἔμπροσθέν μου;

30. Διὰ τοῦτο τάδε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἶπας εἶπα, ὁ οἶκός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου διελεύσεται ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν φησι Κύριος· μηδαμῶς ἐμοὶ, ὅτι ἀλλ' ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω, καὶ ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμαθήσεται. δοξάζω

31. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα οἴκου πατρός σου, καὶ οὐκ ἔσται (σου) πρεσβύτης ἐν οἴκῳ σου· μου

32. ※ καὶ ἐπιβλέψῃ κραταίωμα ※ Μαὼν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν Ἰσραὴλ, μου ὧν καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ σου ※ πάσας τὰς ἡμέρας.

33. Καὶ ἄνδρα οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ καταῤῥεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· καὶ πᾶν περισσεῦον οἴκου σου πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν.

v. 22. σύμπαντα) deest. ib. καὶ ὡς ἐκοίμιζον - - fin. vers.) omnia desiderantur in *Edit. Rom.* v. 23. ῥήματα πονηρὰ) non habet. ibid. τοῦ λαοῦ Κυρίου τούτου) παντὸς τοῦ λαοῦ κυρίου. v. 25. ἁμαρτάνῃ) ἁμάρτῃ. ibid. περὶ αὐτοῦ) ὑπὲρ αὐτοῦ. v. 26. μεγαλυνόμενον, καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ) καὶ ἦν ἀγαθὸν μετά. v. 27. πατρός σου) τοῦ πατρός σου. ibid. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ) ἐν γῇ αἰγύπτῳ. v. 28. ἐπελεξάμην) ἐξελεξάμην. ibid. σκήπτρων) τῶν σκήπτρων. ib. ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσ.) τοῦ ἀναβαίνειν ἐπὶ θυσιαστήριον. ib. ἐνώπιον ἐμοῦ.) non habet. v. 29. ἐπεβλέψατε) ἐπέβλεψας. ibid. θυσίαν) addit μου. ib. ἐν εὐλογεῖσθαι ἀπ' ἀρχῆς) ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχῆς. ib. Ἰσραὴλ) τοῦ ἰσραήλ. v. 30. εἶπε) λέγει. ibid. εἶπας) εἶπα. ib. δοξάζω) δοξάσω. ib. ἀτιμαθήσεται) ἀτιμωθήσεται. v. 31. ἡμέραι ἔρχονται) transposita. ibid. (σου) σοι. v. 32. καὶ ἐπιβλέψῃ - - - ἐν τῷ οἴκῳ σου) omnia desiderantur. v. 33. πᾶς περισσεύων) πᾶς περισσεύων.

ἥξαι 34. Καί τῦτό σοι τὸ σημεῖον ὃ ἥξει ἐπὶ τὺς δύο υἱούς σου τούτυς, πρὸς Ὀφνεὶ καὶ Φινεές· ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανῦνται ἀμφότεροι.

35. Καὶ ἀναςήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιςὸν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μυ καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μυ ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον πιςὸν, καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χειςῦ μυ πάσας τὰς ἡμέρας (μυ). χριςοῦ

36. Καὶ ἔςαι, πᾶς ὁ περιοσεύων ἐν οἴκῳ σε, ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ, λέγων· παράῤῥιψόν με ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν, τῦ φαγεῖν ἄρτον. ὀβολῦ σῦ

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ τὸ παιδάριον Σαμυὴλ ἦν λειτυργῶν τῷ Κυρίῳ ἐνώπιον Ἡλεὶ τῦ ἱερέως. Καὶ ῥῆμα Κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· οὐκ ἦν ὅρασις διαςέλλουσα.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ Ἡλεὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῦ ἤρξαντο βαρύνεσθαι, καὶ οὐκ ἠδύνατο βλέπειν.

3. Καὶ ὁ λύχνος τῦ Θεοῦ πρὶν ἐπισκευασθῆναι, καὶ Σαμουὴλ ἐκάθευδεν ἐν τῷ ναῷ Κυρίυ, ὗ ἡ κιβωτὸς τῦ Θεῦ. οἴκῳ

4. Καὶ ἐκάλεσε Κύριος Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

5. Καὶ ἔδραμε πρὸς Ἡλεὶ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ εἶπεν· ὐ κέκληκά σε, ἀνάςρεφε, κάθευδε. Καὶ ἀνέςρεψε, καὶ ἐκάθευδε.

6. Καὶ προσέθετο Κύριος, καὶ ἐκάλεσεν ἔτι Σαμουὴλ, Σαμουήλ. Καὶ ἀνέςη Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἡλεὶ τὸ δεύτερον, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ εἶπεν· ὐ κέκληκά σε υἱέ μυ, ἀνάςρεφε, κάθευδε.

7. Καὶ Σαμυὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν Θεὸν, καὶ πρὶν ἀποκαλυφθῆναι αὐτῷ ῥῆμα Κυρίου.

8. Καὶ προσέθετο Κύριος καλέσαι ἐπὶ Σαμυὴλ ἐν τρίτῳ· καὶ ἀνέςη, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἡλεὶ, καὶ εἶπεν· ἰδὺ ἐγὼ, ὅτι κέκληκάς με. Καὶ ἐσοφίσατο Ἡλεὶ ὅτι Κύριος κέκληκε τὸ παιδάριον.

9. Καὶ εἶπεν Ἡλεὶ τῷ Σαμουὴλ· ἀνάςρεφε. κάθευδε τέκνον· καὶ ἔςαι ἐὰν καλέσῃ σε, καὶ ἐρεῖς· λάλει Κύριε, ὅτι ἀκύει ὁ δοῦλός σου. Καὶ ἐπορεύθη Σαμουὴλ, καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ.

10. Καὶ ἦλθε Κύριος καὶ κατέςη, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ· Σαμουὴλ, Σαμυήλ. Καὶ εἶπε Σαμυήλ· λάλει, ὅτι ἀκύει ὁ δοῦλός σου.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμυήλ· ἰδὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά μυ ἐν Ἰσραὴλ, ὥςε παντὸς ἀκύοντος αὐτὰ, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτῦ.

12. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερῶ ἐπὶ Ἡλεὶ

v. 34. ἥξαι) ἥξει. ibid. τύτους, πρὸς Ὀφνεὶ) ὀφνί. ib. ἡμέρᾳ μιᾷ) transposita. v. 35. (μου) abest. v. 36. ἔςαι πᾶς ὁ) καὶ ἔςαι ὁ. ibid. προσκυνῆσαι) προσκυνεῖν. ib. καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ) desunt. CAP. III. v. 2. ἠδύνατο) ἠδύναντο. v. 3. ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, ὗ) ἐν τῷ ναῷ, ὗ. v. 5. Quæ ab initio h. v. supplentur habet *Edit. Rom.* v. 6. ἐκάλεσεν ἔτι) ἔτι deest. ibid. καὶ ἀνέςη Σαμουὴλ) non habet. ib. υἱέ μυ) abest. v. 7. πρὶν ἢ γνῶναι τὸν Θεὸν, καὶ πρὶν) πρὶν γνῶναι Θεὸν, καὶ. v. 8. ἐπὶ Σαμυὴλ) absque præpositione. v. 9. Ἡλεὶ τῷ Σαμουὴλ) non habet. ibid. λάλει Κύριε, ὅτι) λάλει, ὅτι. v. 10. Σαμουὴλ, Σαμυὴλ) non habet. v. 11. ὥςε παντὸς) ὥςε abest.

Ἠλεὶ πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτȣ͂· ἄρξομαι καὶ ἐπιτελέσω.

ἀνήνεγκα 13. Καὶ ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικήσω ἐγὼ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτȣ͂ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίαις υἱῶν αὐτȣ͂, αἷς ἔγνω, ὅτι κακολογοῦντες Θεὸν υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτοὺς καὶ οὐδ᾽ οὕτως.

14. Ὤμοσα τῷ οἴκῳ Ἠλεί, εἰ ἐξιλασθήσεται ἀδικία οἴκου Ἠλεὶ ἐν θυμιάματι καὶ ἐν θυσίαις ἕως αἰῶνος.

15. Καὶ κοιμᾶται Σαμουὴλ ἕως πρωΐ, καὶ ὤρθρισε τοπρωΐ, καὶ ἤνοιξε τὰς θύρας οἴκου Κυρίȣ. Καὶ Σαμουὴλ ἐφοβήθη ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ Ἠλεί.

16. Καὶ εἶπεν Ἠλεὶ πρὸς Σαμουήλ· Σαμȣὴλ τέκνον. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ.

17. Καὶ εἶπε· τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σέ; μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ· τάδε ποιήσαι σοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ ῥῆμα ἐκ πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων σοι ἐν τοῖς ὠσί σȣ. διακρύψεις

18. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Σαμουὴλ πάντας τȣ̀ς λόγους, καὶ ȣ̓κ ἔκρυψεν ἀπ᾽ αὐτȣ͂. Καὶ εἶπεν Ἠλεί· Κύριος αὐτός, τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ (αὐτὸς) ποιήσει.

19. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαμουὴλ, καὶ Κύριος ἦν μετ᾽ αὐτȣ͂, καὶ ȣ̓κ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτȣ͂ ἐπὶ τὴν γῆν.

20. Καὶ ἔγνωσαν πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ, ὅτι πιςὸς Σαμȣὴλ εἰς προφήτην τῷ Κυρίῳ. Βηρσαβεαί

21. Καὶ προσέθετο Κύριος δηλωθῆναι ἐν Σηλῶ, ὅτι ἀπεκαλύφθη Κύριος πρὸς Σαμουήλ. Καὶ ἐπιςεύθη Σαμουὴλ προφήτης γενέσθαι τȣ͂ Κυρίου εἰς πάντα Ἰσραὴλ ἀπ᾽ ἄκρων τῆς γῆς ἕως ἄκρων. Καὶ Ἠλεὶ πρεσβύτης σφόδρα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτȣ͂ πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ πονηρὰ ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἐνώπιον Κυρίου. Σηλῶμ

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐπὶ Ἀβενέζερ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβάλλουσιν ἐν Ἀφέκ.

2. Καὶ παρατάσσονται οἱ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἔκλινεν ὁ πόλεμος, καὶ ἔπταισεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἀλλοφύλων, καὶ ἐπλήγησαν ἐν τῇ παρατάξει ἐν ἀγρῷ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν.

3. Καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ· κατὰ τί ἔπταισεν ἡμᾶς Κύριος σήμερον ἐνώπιον ἀλλοφύλων; λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλῶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τȣ͂ Θεοῦ ἡμῶν (εἰς Σηλῶμ), καὶ ἐξελ- Σηλῶμ

V. 13. ἀνήνεγκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν) ἀνήγγελκα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν. ibid. υἱοὶ αὐτȣ͂) οἱ υἱοί. V. 15. ἀναγγεῖλαι τὴν ὅρασιν τῷ Ἠλεί.) ἀπαγγεῖλαι τὴν ὅρασιν. V. 17. διακρύψεις) δὴ κρύψῃς. ibid. πάντων λόγων) πάντων τῶν λόγων. V. 18. αὐτῷ Σαμ.) αὐτῷ deest. ibid. (αὐτὸς) abest. V. 19. Κύριος ἦν) transposita. V. 20. Βηρσαβεαί) βηρσαβεέ. V. 21. προφήτης) τȣ͂ προφήτης. ibid. τȣ͂ Κυρίȣ) τῷ κυρίῳ. ib. ἕως ἄκρων) καὶ ἕως ἄκρων. CAP. IV. V. 1. εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσρ.) transposita. ibid. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσραήλ) transposita. V. 2. οἱ ἀλλόφυλοι) absque articulo. V. 3. πρὸς ἡμᾶς ἐκ Σηλῶμ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς Σηλῶμ, καὶ) τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐκ σηλῶμ, καὶ.

ἐξελθέτω ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν.

Σηλὼμ 4. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς εἰς Σηλὼ, καὶ αἴρουσιν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου

Χερουβείν Χερουβείμ· καὶ ἀμφότεροι υἱοὶ Ἡλεὶ μετὰ τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές.

5. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθήκης Κυρίου εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἀνέκραξε πᾶς Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἤχησεν ἡ γῆ.

6. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς, καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι· τίς ἡ κραυγὴ τοῦ ἀλαλαγμοῦ ἡ μεγάλη αὕτη ἐν παρεμβολῇ τῶν Ἑβραίων; καὶ ἔγνωσαν ὅτι κιβωτὸς Κυρίου ἥκει εἰς τὴν παρεμβολήν.

7. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ εἶπον· ὅτι οἱ θεοὶ ἥκασι πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν παρεμβολήν. Ἐξελοῦ ἡμᾶς Κύριε σήμερον· οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι οὐ γέγονε τοιαύτη ἐχθὲς καὶ τρίτης·

8. οὐαὶ ἡμῖν, τίς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν θεῶν τῶν στερεῶν τούτων; οὗτοί εἰσιν οἱ θεοὶ, οἱ πατάξαντες τὴν Αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

9. Κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἄνδρας ἀλλόφυλοι, μήποτε δουλεύσητε τοῖς Ἑβραίοις, καθὼς ἐδούλευσαν ὑμῖν, καὶ ἔσεσθε εἰς ἄνδρας, καὶ πολεμήσετε αὐτούς. πολεμήσατε

10. Καὶ ἐπολέμησαν αὐτούς· καὶ πταίει ἀνὴρ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα, καὶ ἔπεσον ἐξ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ταγμάτων.

11. Καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐλήφθη, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ Ἡλεὶ ἀπέθανον, Ὀφνεὶ καὶ Φινεές.

12. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ Ἰεμμιναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως, καὶ ἦλθεν εἰς Σηλὼμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρηγότα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

13. Καὶ ἦλθε, καὶ ἰδοὺ Ἡλεὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δίφρου παρὰ τὴν πύλην, σκοπεύων τὴν ὁδὸν, ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθεν ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀνεβόησεν ὅλη ἡ πόλις.

14. Καὶ ἤκουσεν Ἡλεὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς, καὶ εἶπε· τίς ἡ φωνὴ τῆς βοῆς ταύτης; Καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἡλεί.

15. Καὶ Ἡλεὶ υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπανέστησαν, καὶ οὐκ ἔβλεπε. Καὶ εἶπεν Ἡλεὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς περιεστηκόσιν αὐτῷ· τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου;

16. Καὶ

v. 3. ἐν μέσῳ) ἐκ μέσου. v. 4. κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου τῶν δυνάμεων) κιβωτὸν κυρίου. ibid. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ib. τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ) non habet. v. 5. διαθήκης) deest. v. 6. τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς, καὶ εἶπαν) τῆς κραυγῆς, καὶ εἶπον. ibid. τοῦ ἀλαλαγμοῦ) deest. ib. ἐν παρεμβολῇ) ἐν τῇ παρεμβολῇ. v. 7. Ἐξελοῦ ἡμᾶς Κ. σήμερον· οὐαὶ ἡμῖν) οὐαὶ ἡμῖν, ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον. ibid. τρίτης) τρίτην. v. 8. οὗτοί εἰσιν οἱ) οὗτοι οἱ. v. 9. μήποτε) ὅπως μή. ibid. ἐδούλευσαν ὑμῖν) ἐδουλ. ἡμῖν. v. 11. ἡ κιβωτὸς) κιβωτὸς. v. 12. Ἰεμμιναῖος) ἰεμιναῖος. ibid. διερρηγότα) διερρηγότα. v. 13. ἐκάθητο) deest. ibid. ἡ καρδία) absque articulo. ib. ἀπαγγεῖλαι εἰς τὴν πόλιν) transposita. v. 15. υἱὸς ὢν ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν) υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν. ibid. ἔβλεπε) ἐπέβλεπε.

16. Καὶ ὁ ἀνὴρ σπεύσας προσῆλθε πρὸς Ἠλεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρατάξεως πέφευγα σήμερον. Καὶ εἶπε· τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα, τέκνον;

17. Καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ εἶπε· πέφευγεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου ἀλλοφύλων, καὶ πληγὴ μεγάλη ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου τεθνήκασιν, Ὀφνεὶ καὶ Φινεὲς, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐλήφθη.

18. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δίφρου ὀπισθίως ἐχόμενος τῆς πύλης, καὶ συνετρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρύς· καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσιν ἔτη.

19. Καὶ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ Φινεὲς συνειληφυῖα τοῦ τεκεῖν· καὶ ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς καὶ
ἔκλασσε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ὤκλασε καὶ ἔτεκεν, ὅτι ἐπεστράφησαν ἐπ' αὐτὴν ὠδῖνες αὐτῆς·

20. καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει. Καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, ὅτι υἱὸν τέτοκας. Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς.

21. Καὶ ἐκάλεσεν τὸ παιδάριον Οὐαιχαβὼθ, καὶ εἶπαν ὑπὲρ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ληφθῆναι τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι τὸν πενθερὸν αὐτῆς, καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

22. Καὶ εἶπεν· ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ Ἀβενέζερ εἰς Ἄζωτον.

2. Καὶ ἔλαβον ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν εἰς οἶκον Δαγὼν, καὶ παρέστησαν αὐτὴν παρὰ Δαγών.

3. Καὶ ὤρθρισαν οἱ Ἀζώτιοι τῇ ἐπαύριον, καὶ εἰσῆλθαν εἰς οἶκον Δαγών· καὶ ἴδαν, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤγειραν τὸν Δαγὼν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. (Καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ Κυρίου ἐπὶ τοὺς Ἀζωτίους, καὶ ἐβασάνισεν αὐτούς· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὴν Ἄζωτον καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς.)

4. Καὶ ἐγένετο ὅτε ὤρθρισαν τοπρωῒ τῇ ἐπαύριον, καὶ ἰδοὺ Δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου· καὶ ἡ κεφαλὴ Δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη

v. 16. καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς παρεμβ. πέφευγα) κἀγὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρεμβ. ibid. Καὶ εἶπε· τί) καὶ εἶπεν Ἠλί. τί. v. 17. πληγὴ μ. ἐγένετο) transposita. ibid. Ὀφνεὶ καὶ Φινεὲς) non habet. v. 21. Οὐαιχαβὼθ. καὶ εἶπαν ὑπὲρ) οὐαιβαρχαβὼθ ὑπέρ. ibid. αὐτῆς· ἀπῴκισαι δόξα ἀπὸ Ἰσραὴλ) αὐτῆς. καὶ εἶπαν. ἀπῴκισαι δόξα ἰσραήλ. ibid. & v. 22. καὶ διὰ τὸ τεθνηκέναι τὸν πενθερὸν &c. usque ad finem Cap. omnia desiderantur in *Edit. Rom.* CAP. V. v. 2. τοῦ Κυρίου) κυρίου. v. 3. τῇ ἐπαύριον) abest. ibid. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. ib. καὶ ἴδαν) καὶ εἶδον. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) deest. ib. κατέστησαν αὐτὸν) αὐτὸν abest. ib. τὸ ὅριον) τὰ ὅρια. v. 4. τῇ ἐπαύριον) deest. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) abest. ib. ἡ κεφαλὴ) κεφαλή.

χειρῶν αὐτοῦ ἀφῃρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια Ἀμαφὲθ ἕκαστον· (καὶ ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ τὸ πρόθυρον·) πλὴν ἡ ῥάχις Δαγὼν ὑπελείφθη.

5. Διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς Δαγὼν καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς οἶκον Δαγὼν ἐπὶ βαθμὸν οἴκου Δαγὼν ἐν Ἀζώτῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ὑπερβαίνοντες ὑπερβαίνουσι.

6. Καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ Κυρίου ἐπ' Ἄζωτον, καὶ ἐπήγαγεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέζεσεν αὐτοῖς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, τὴν Ἄζωτον καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς, καὶ μέσον τῆς χώρας αὐτῆς ἀνεφύησαν μύες· καὶ ἐγένετο σύγχυσις θανάτου μεγάλη ἐν τῇ πό-
χύσις λει.

7. Καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες Ἀζώτου ὅτι οὕτως, καὶ λέγουσιν· ὅτι οὐ καθήσεται κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ Δαγὼν θεὸν ἡμῶν.

8. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς πάντας σατράπας τῶν ἀλλοφύλων πρὸς αὐτοὺς, καὶ λέγουσι· τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ Θεοῦ Ἰσραήλ; Καὶ λέγουσιν οἱ Γεθθαῖοι· μετελθέτω κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς· καὶ μετῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ εἰς Γεθθά.

9. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸ μετελθεῖν αὐτὴν, καὶ γίνεται χεὶρ Κυρίου ἐν τῇ πόλει, τάραχος μέγας σφόδρα· καὶ ἐπάταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν. Καὶ ἐποίησαν οἱ Γεθθαῖοι ἑαυτοῖς ἕδρας.

10. Καὶ ἐξαποστέλλουσι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα· καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν οἱ Ἀσκαλωνῖται, λέγοντες· τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς, θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν;

11. Καὶ ἀποστέλλουσι καὶ συνάγουσι πάντας τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εἶπαν· ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν· ὅτι ἐγενήθη σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα, ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς Θεοῦ ἐκεῖ.

12. Καὶ οἱ ζῶντες καὶ οὐκ ἀποθανόντες ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας· καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.

ΚΕΦ. ϛ΄. VI.

Καὶ ἦν ἡ κιβωτὸς Κυρίου ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ μῆνας· καὶ ἐξέζεσεν ἡ γῆ αὐτῶν μύας.

2. Καὶ καλοῦσιν ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπαοιδοὺς αὐτῶν,

v. 4. ἕκαστον) ἕκαστοι. v. 6. χεὶρ) ἡ χείρ. ibid. ἐπ' Ἄζωτον) ἐπὶ ἄζωτον. ib. εἰς τὰς ἕδρας) εἰς τὰς ναῦς. ib. χύσις) σύγχυσις. v. 7. οὕτως λέγουσιν) οὕτως, καὶ λέγουσιν. v. 8. τοὺς πάντας σατράπας) πάντας deest. ibid. κιβωτῷ) τῇ κιβωτῷ. ib. Γεθθαῖοι) γεθαῖοι. ib. ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ εἰς Γεθθά.) κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἰσραὴλ εἰς γέθ. v. 9. ἐν τῇ πόλει) τῇ πόλει. ibid. μικροῦ καὶ ἕως) καὶ deest. v. 10. Ἀσκάλωνα· καὶ ἐβόησαν) ἀσκάλωνα· καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς θεοῦ εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν. ibid. Ἰσραὴλ, θανατῶσαι) ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι. v. 11. ἀποστέλλουσι) ἐξαποστέλλουσι. ibid. πάντας τοὺς σατρ.) πάντας deest. ib. εἶπαν) εἶπον. ib. σύγχυσις θανάτου ἐν) σύγχυσις ἐν. ib. Θεοῦ ἐκεῖ) Θεοῦ ἰσραὴλ ἐκεῖ. CAP. VI. v. 1. Κυρίου) deest.

τῶν, λέγοντες· τί ποιήσωμεν τῇ κιβω-
τῷ τῦ Κυρίυ; γνωρίσατε ἡμῖν, (καὶ)
ἐν τίνι ἀποστελῦμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον
αὐτῆς.

3. Καὶ εἶπον· εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς
τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου Θεοῦ Ἰσ-
ραὴλ, μὴ δὴ ἀποστείλητε αὐτὴν κενὴν,
ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς
βασάνυ, καὶ τότε ἰαθήσεσθε, καὶ ἐξι-
λασθήσεται ὑμῖν· Μὴ οὐκ ἀποστῇ χεὶρ
αὐτοῦ ἀφ᾽ ὑμῶν;

4. Καὶ λέγυσι· τί τὸ τῆς βασάνυ ἀ-
ποδώσομεν αὐτῇ; Καὶ εἶπαν· κατὰ ἀ-
ριθμὸν τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων
πέντε ἕδρας χρυσᾶς καὶ πέντε μύας
χρυσοῦς, ὅτι πταῖσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς
ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ λαῷ.

5. Καὶ ποιήσετε ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν
ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν, τῶν
διαφθειρόντων τὴν γῆν, καὶ δώσετε τῷ
Κυρίῳ δόξαν, ὅπως κυφίσῃ τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν
ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν.

6. Καὶ ἱνατί βαρύνετε τὰς καρδίας
ἐβαρύνθη ὑμῶν, ὡς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραὼ
τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξεν
ἐξαπέ- αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλ-
στειλεν θον;

7. Καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅ-
μαξαν καινὴν μίαν, καὶ δύο βόας πρω-
τοτοκούσας ἄνευ τῶν τέκνων, ※ ἐφ᾽ ἃς
οὐκ ἐπετέθη ζυγός· καὶ ζεύξατε τὰς βόας
ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ ἀπαγάγετε τὰ τέκ-
να ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον.

8. Καὶ λήψεσθε τὴν κιβωτὸν Κυρίυ,
καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν· καὶ
τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀποδώσετε αὐτῇ τῆς αὐτὰ
βασάνυ, καὶ (ὐ) θήσετε ἐν θέματι
Ἀργὸζ ἐκ μέρους αὐτῆς· καὶ ἐξαποστελεῖτε ἐξαπο-
αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεται. στείλατε

9. Καὶ ὄψεσθε, εἰ εἰς ὁδὸν ὁρίων αὐ-
τῆς πορεύσεται (καὶ) κατὰ Βεθσαμὺς,
αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν
μεγάλην ταύτην· καὶ ἐὰν μὴ, καὶ γνω-
σόμεθα ὅτι ὐ χεὶρ αὐτῦ ἧπται ἡμῶν,
ἀλλὰ σύμπτωμα τῦτο γέγονεν ἡμῖν.

10. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι οὕ-
τως, καὶ ἔλαβον δύο βόας πρωτοτοκύ-
σας, καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμά-
ξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπεκώλυσαν
εἰς οἶκον·

11. καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν Κυρίου
ἐπὶ τὴν ἅμαξαν, καὶ τὸ θέμα Ἀργὸζ,
καὶ τοὺς μῦς τοὺς χρυσῦς, καὶ τὰς εἰ-
κόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν.

12. Καὶ κατηύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ
ὁδῷ εἰς ὁδὸν Βεθσαμύς· ἐν τρίβῳ ἐν ᾗ ἐ- ἑνὶ
πορεύοντο καὶ ἐκοπίων, καὶ ὐ μεθίσαντο
δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά· καὶ οἱ σατράπαι
τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν αὐτῆς
ἕως ὁρίων Βεθσαμύς.

13. Καὶ οἱ ἐν Βεθσαμὺς ἐθέριζον θε-
ρισμὸν πυρῶν ἐν κοιλάδι· καὶ ἦραν ὀ-

v. 2. τοῦ Κυρίου) absque articulo. ibid. (καὶ) abest. v. 3. εἶπον) εἶπαν. ibid. ἀποστείλητε) ἐξαποστείλητε. ib. χείρ) ἡ χείρ. v. 4. καὶ πέντε μύας χρυσοῦς) desunt. v. 5. Καὶ ποιήσετε ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, καὶ ὁμοίωμα) καὶ μῦς χρυσοῦς ὁμοίωμα. v. 6. ἐβαρύνθη) ἐβάρυνεν. ibid. ἐξαπέστειλεν) ἐξαπέστειλαν. v. 7. μίαν) abest. ibid. ὄπισθεν) ἀπὸ ὄπισθεν. v. 8. Κυρίου) deest. ib. αὐτά) αὐτῇ. ib. (ὐ) deest. ib. Ἀργὸζ) βερσεχθάν. ib. ἐξαποστείλατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεται.) ἐξαποστελεῖτε αὐτὴν, καὶ ἀπελάσατε αὐτὴν, καὶ ἀπελεύσεσθε. v. 9. εἰ εἰς ὁδὸν) εἰ ὁδὸν. ibid. καὶ κατὰ Βεθσ.) μετὰ βεθσαμύς. v. 10. οὕτως) ὅτω. v. 11. Ἀργὸζ) ἐργάβ. ibid. καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν) hæc desunt. v. 12. Βεθσαμὺς) βαιθσαμὺς, bis.

φθαλμὺς αὐτῶν, καὶ ἴδαν κιβωτὸν Κυρίυ, καὶ ηὐφράνθησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς.

14. Καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν εἰς ἀγρὸν Ἰησοῦ τὸν ἐν Βεθσαμὺς, καὶ ἔστησαν ἐκεῖ παρ᾽ αὐτὴν λίθον μέγαν, καὶ σχίζυσι τὰ ξύλα τῆς ἁμάξης, καὶ τὰς βόας ἀνήνεγκαν ὁλοκάρπωσιν τῷ Κυρίῳ.

15. Καὶ οἱ Λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ τὸ θέμα Ἀργὸζ μετ᾽ αὐτῆς καὶ τὰ ἐπ᾽ αὐτῆς σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τῦ λίθυ τῦ μεγάλυ· καὶ οἱ ἄνδρες Βεθσαμὺς ἀνήνεγκαν
θυσίαν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἔθυσαν θυσίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ Κυρίῳ.

16. Καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑώρων, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἀκκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

17. Καὶ αὗται αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι τῆς βασάνυ τῷ Κυρίῳ· τῆς Ἀζώτυ μίαν, τῆς Γάζης μίαν, τῆς Ἀσκάλωνος μίαν, τῆς Γὲθ μίαν, τῆς Ἀκκαρὼν μίαν.

18. Καὶ μῦς οἱ χρυσοῖ κατ᾽ ἀριθμὸν πασῶν τῶν πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν
σατραπιῶν πέντε σατραπῶν, ἐκ πόλεως ἐστερεωμένης καὶ ἕως κώμης τῦ Φερεζαίυ, καὶ ἕως
ἐπέθεσαν λίθυ τῦ μεγάλου, ὃ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῦ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίυ, (καὶ) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, τῦ ἐν ἀγρῷ Ἰησῦ τῦ Βεθσαμυσίτυ.

19. Καὶ οὐκ ἠσμένισαν υἱοὶ Ἰεχονίου ἐν τοῖς ἀνδράσι Βεθσαμὺς, ὅτι εἶδον κιβωτὸν Κυρίου· καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν. Καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς, ὅτι ἐπάταξε Κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα.

20. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες οἱ ἐν Βεθσαμύς· τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον Κυρίου τῦ Θεοῦ τῦ ἁγίου τούτυ; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται κιβωτὸς Κυρίυ ἀφ᾽ ἡμῶν;

21. Καὶ ἀποστέλλουσιν ἀγγέλους πρὸς ἀποστελῦσιν
τὺς κατοικοῦντας Καριαθιαρεὶμ, λέγοντες· ἀπεστρόφασιν ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν Κυρίυ, κατάβητε καὶ ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς ἑαυτούς.

ΚΕΦ. Ζ΄. VII.

ΚΑΙ ἔρχονται οἱ ἄνδρες Καριαθιαρεὶμ, καὶ ἀνάγουσιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ εἰσάγυσιν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀμιναδὰβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ· καὶ τὸν Ἐλεάζαρ υἱὸν
αὐτῦ ἡγίασαν φυλάσσειν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου. ἠνάγκασαν

2. Καὶ ἐγενήθη ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν Καριαθιαρεὶμ, ἐπλήθυναν αἱ ἡμέραι, καὶ ἐγένοντο εἴκοσιν ἔτη· καὶ ἐπέβλεψε πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ὀπίσω Κυρίου.

3. Καὶ

v. 13. ἴδαν) εἶδον. v. 14. Ἰησοῦ) ὡσηέ. ibid. παρ᾽ αὐτὴν) παρ᾽ αὐτῇ. ib. ὁλοκάρπωσιν) εἰς ὁλοκαύτωσιν. v. 15. Κυρίου) τῦ κυρίου. ibid. Ἀργὸζ) ἐργὰβ. ib. καὶ ἔθυσαν θυσίας ἐν) καὶ θυσίας ἐν. v. 16. Ἀκκαρὼν) ἀσκάλωνα. v. 17. αἱ αἱ χρυσαῖ) αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ. v. 18. μῦς οἱ κατ᾽) μῦς οἱ χρυσοῖ κατ᾽. ibid. τῶν πόλεων) πόλεων. ib. σατραπιῶν) σατραπῶν. ib. ἐπέθεσαν) ἐπέθηκαν. ib. καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης) desunt. ib. Ἰησοῦ) ὡσηέ. v. 19. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. εἶδον) εἶδαν. v. 21. ἀποστελοῦσιν) ἀποστέλλουσιν. CAP. VII. v. 1. υἱὸν) τὸν υἱόν. ibid. ἠνάγκασαν) ἡγίασαν. v. 2. ἐγένοντο) ἐγένετο. ibid. ὁ οἶκος) οἶκος.

3. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ, λέγων· εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφετε πρὸς Κύριον, περιέλετε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς Κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

4. Καὶ περιεῖλαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς Βααλεὶμ καὶ τὰ ἄλση Ἀσαρὼθ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ Κυρίῳ μόνῳ.

5. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· ἀθροίσατε τὸν πάντα Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ, καὶ προσεύξομαι περὶ ὑμῶν πρὸς Κύριον.

6. Καὶ συνήχθησαν εἰς Μασσηφάθ, καὶ ὑδρεύονται ὕδωρ, καὶ ἐξέχεαν ἐνώπιον Κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπαν· ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιον Κυρίου. Καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ.

7. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς Μασσηφάθ, καὶ ἀνέβησαν σατράπαι ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀκούουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων.

8. Καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Σαμουήλ· μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν, τοῦ μὴ βοᾷν πρὸς Κύριον Θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

9. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν σὺν παντὶ τῷ λαῷ τοῦ Κυρίου· καὶ ἐβόησε Σαμουὴλ πρὸς Κύριον περὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ Κύριος.

10. Καὶ ἦν Σαμουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀλλόφυλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐβρόντησε Κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ συνεχύθησαν, καὶ ἔπταισαν ἐνώπιον Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ Μασσηφάθ, καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξαν ἐπάταξεν
αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ * Βεθχόρ.

12. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ λίθον ἕνα, * Βελχόρ
καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον Μασσηφὰθ καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀβενέζερ, λίθος τοῦ βοηθοῦ· καὶ εἶπεν· ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν Κύριος.

13. Καὶ ἐταπείνωσε Κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι ἐπελθεῖν εἰς ὅριον Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο χεὶρ Κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαμουήλ.

14. Καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς τῷ Ἰσραὴλ, ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γέθ, καὶ τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀφείλαντο ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ καὶ ἀναμέσον τοῦ Ἀμοῤῥαίου.

15. Καὶ ἐδίκαζε Σαμουὴλ τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ·

v. 3. τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους) θεοὺς ἀλλοτρίους. v. 4. περιεῖλαν) περιεῖλον. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 5. τὸν πάντα) πάντα. v. 7. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 10. Supplementa *Cod. Alex.* quæ a fine hujus vers & seq. minori charactere expressa leguntur habet omnia *Edit. Rom.* v. 11. ἐπάταξεν) ἐπάταξαν. ibid. Βελχώρ) Βαιθχόρ. v. 12. ἀναμέσον καὶ) ἀναμέσον μασσηφὰθ καί. v. 13. ἐπελθεῖν) προσελθεῖν. ibid. ἐγένετο) ἐγενήθη. ib. Σαμουήλ) τοῦ σαμουήλ. v. 14. ἀπὸ Ἀκκαρὼν ἕως Γέθ,) ἀπὸ ἀσκάλωνος ἕως ἀζώβ. ibid. ἀφείλαντο) ἀφείλοντο.

16. καὶ ἐπορεύετο κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐνι-
ἐκύκλουν αὐτὸν, καὶ ἐκύκλου Βαιθὴλ καὶ τὴν Γαλ-
Μασηφὰ γαλὰ καὶ τὴν Μασσηφὰθ· καὶ ἐδίκαζε
τὸν Ἰσραὴλ ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις
τούτοις.

17. Ἡ δὲ ἀποστροφὴ αὐτοῦ εἰς Ἀρμα-
θαὶμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτοῦ· καὶ
ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμησεν
ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε Σαμουὴλ, καὶ κατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν
αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰωὴλ, καὶ ὄνομα τοῦ
δικασταὶ δευτέρου αὐτοῦ Ἀβιὰ, δικασταὶ ἐν Βηρ-
σαβεέ.

3. Καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν ὁδῷ αὐτοῦ· καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας, καὶ ἐλάμβανον δῶρα, καὶ ἐξέκλιναν δικαιώματα.

4. Καὶ συναθροίζονται πάντες ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ παραγίνονται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαίμ,

5. καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σου οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου· καὶ νῦν κατάστησον ἐφ᾽ ἡμᾶς βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη.

6. Καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐνώπιον Σαμουὴλ, ὡς εἶπαν· δὸς ἡμῖν βασιλέα δικάζειν (ἐφ᾽) ἡμᾶς. Καὶ προσηύξατο Σαμουὴλ πρὸς Κύριον.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, καθὰ ἂν λαλήσωσί σοι· ὅτι οὐ σὲ ἐξουθενήκασιν, ἀλλ᾽ ἢ ἐμὲ ἐξουθενήκασι, τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ᾽ αὐτῶν.

8. Κατὰ πάντα τὰ ποιήματα ἃ ἐποίησάν μοι, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐδούλευον θεοῖς ἑτέροις, οὕτως αὐτοὶ ποιοῦσι καὶ σοί.

9. Καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν·
πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρῃ
αὐτοῖς, καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δι-
καίωμα τοῦ βασιλέως, ὃς βασιλεύσει ἐπ᾽ βασι-
αὐτούς. λεύει

10. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πᾶν τὸ ῥῆμα Κυρίου πρὸς τὸν λαὸν, τοὺς αἰτοῦντας παρ᾽ αὐτοῦ βασιλέα.

11. Καὶ εἶπε· τοῦτο ἔσται τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως, ὃς βασιλεύσει ἐφ᾽ ὑμᾶς· τοὺς υἱοὺς ὑμῶν λήψεται, καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν ἅρμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ, καὶ προτρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ·

12. καὶ θέσθαι αὐτοὺς ἑαυτῷ χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ τρυγᾷν τρυγητὸν αὐτοῦ, καὶ ποιεῖν σκεύη πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ σκεύη ἁρμάτων αὐτοῦ·

13. καὶ

v. 16. ἐκύκλουν) ἐκύκλου. ibid. Μασηφὰ) μασσηφὰθ. v. 17. ἐδίκαζεν) addit ἐκεῖ. CAP. VIII. v. 2. αὐτοῦ Ἀβιὰ, δικαστὰς) αβία, δικασταί. v. 3. ἐξέκλιναν) ἐξέκλινον, posteriore loco. v. 4. πάντες) abest. ibid. πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἀρμ.) transposita. v. 6. Καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥ. ἐνώπιον) καὶ πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς. ibid. (ἐφ᾽) deest. v. 7. λαλήσωσι) λαλῶσι. ibid. ἐξουθενήκασι poster. loco.) ἐξουθενώκασι. v. 8. πάντα ἃ) πάντα τὰ ποιήματα ἃ. ibid. καὶ ἕως) ἕως. v. 9. νῦν ἄκουε) καὶ νῦν ἄκουε. ibid. βασιλεύει) βασιλεύσει. v. 10. Κυρίου) τοῦ κυρίου. v. 11. καὶ ἱππεῦσιν) καὶ ἐν ἱππεῦσιν. v. 12. χιλιάρχους, καὶ ἑκατοντάρχους) transposita.

αὐτῶν 13. καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν λήψεται εἰς μυρεψοὺς, καὶ εἰς μαγειρίσσας, καὶ εἰς πεσσούσας.

14. Καὶ τοὺς ἀγροὺς ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται, καὶ δώσει τοῖς δούλοις αὐτοῦ·

15. καὶ τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ δώσει τοῖς εὐνούχοις αὐτοῦ, καὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ.

16. Καὶ τοὺς δούλους ὑμῶν καὶ τὰς δούλας ὑμῶν καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδεκατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ·

17. καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε αὐτῷ δοῦλοι.

18. Καὶ βοήσεσθε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου βασιλέως ὑμῶν οὗ ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακούσεται Κύριος ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ὅτι ὑμεῖς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς βασιλέα.

19. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ λαὸς τοῦ ἀκοῦσαι τοῦ Σαμουὴλ, καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐχ, ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς ἔσται ἐφ' ἡμᾶς,

20. καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς κατὰ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ δικάσει ἡμᾶς βασιλεὺς ἡμῶν, καὶ ἐξελεύσεται ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον ἡμῶν.

21. Καὶ ἤκουσε Σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοὺς εἰς τὰ ὦτα Κυρίου.

22. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ βασίλευσον αὐτοῖς βασιλέα. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς ἄνδρας Ἰσραήλ· ἀποτρεχέτω ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἦν ἀνὴρ ἐξ υἱῶν Βενιαμεὶν, καὶ ὄνομα αὐτῷ Κεὶς, υἱὸς Ἀβιὴλ, υἱοῦ Ἀρὲδ, υἱοῦ Βεχωρὰθ, υἱοῦ Ἀφὶχ, υἱοῦ ἀνδρὸς Ἰεμιναίου, ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ.

2. Καὶ τούτῳ υἱὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαοὺλ· εὐμεγέθης, ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν, ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν.

3. Καὶ ἀπώλοντο αἱ ὄνοι Κεὶς τοῦ πα- οἱ
τρὸς Σαούλ· καὶ εἶπε Κεὶς πρὸς Σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· λάβε μετὰ σεαυτοῦ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ ἀνάστητε, καὶ πορεύθητε, καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους.

4. Καὶ διῆλθον δι' ὄρους Ἐφραὶμ, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς Σαλισσὰ, καὶ οὐχ εὗρον· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς Σααλεὶμ, καὶ οὐκ ἦν· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς τοῦ Ἰεμιναίου, καὶ οὐχ εὗρον.

5. Αὐτῶν δὲ ἐλθόντων εἰς γῆν Σεὶφ, καὶ Σαοὺλ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ· δεῦρο καὶ ἀποστρέψωμεν, μὴ ἀνεὶς ὁ πατήρ μου τὰς ὄνους, φροντίζῃ περὶ ἡμῶν.

6. Καὶ

V. 13. αὐτῶν) ὑμῶν. V. 14. ἀμπελῶνας) addit ὑμῶν. ibid. δούλοις αὐτοῦ) δούλοις ἑαυτοῦ. V. 15. τὸ σπέρμα) τὰ σπέρματα. V. 19. τοῦ ἀκοῦσαι) ἀκοῦσαι. ibid. οὐχ, ἀλλ' ἢ ὅτι) οὐχ, ἀλλ' ἤ. V. 20. κατὰ) καθά. ibid. δικάσει) δικάσῃ. CAP. IX. V. 1. Καὶ ἦν ἀνὴρ) Καὶ ἀνήρ. ibid. Κεὶς) Κίς, constanter. ibid. Ἀρὲδ, υἱοῦ Βεχωρὰθ, υἱοῦ Ἀφὶχ, υἱοῦ ἀνδρ. Ἰεμιναίου) ἰαρὲδ, υἱοῦ βαχὶρ, υἱοῦ ἀφὶχ, υἱοῦ ἀνδρὸς ἰεμιναίου. V. 3. αἱ ὄνοι Κεὶς τοῦ π.) αἱ ὄνοι κὶς πατρός. V. 4. διῆλθον) διῆλθον. ibid. Σαλισσὰ) σελιχά. ib. Σααλεὶμ) σεγαλίμ. ib. τοῦ Ἰεμιναίου) ἰαμίν. V. 5. γῆν Σεὶφ) τὴν σίφ. ibid. φροντίζῃ περὶ) φροντίζῃ τὰ περί.

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον· ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔνδοξος· πᾶν ὃ ἐὰν λαλήσῃ, παραγινόμενον παρέσται· καὶ νῦν πορευθῶμεν ἐκεῖ, ὅπως ἀπαγγείλῃ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν, ἐφ' ἣν ἐπορεύθημεν ἐπ' αὐτήν.

7. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα, καὶ τί εἰσοίσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ; ὅτι ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν, τοῦ εἰσενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ τὸ ὑπάρχον ἡμῖν;

8. Καὶ προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ εὕρηται ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυρίου, καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν.

9. Καὶ ἔμπροσθεν ἐν Ἰσραὴλ τάδε
ἔλεγαν ἔλεγεν ἕκαστος ἐν τῷ πορεύεσθαι ἐπερωτῆσαι Θεόν· δεῦτε καὶ πορευθῶμεν πρὸς τὸν βλέποντα· ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν, ὁ βλέπων.

10. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμά σου· δεῦρο καὶ πορευθῶμεν. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ.

11. Αὐτῶν ἀναβαινόντων τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως, καὶ αὐτοὶ εὑρίσκουσι τὰ κοράσια ἐξεληλυθότα ὑδρεύσασθαι ὕδωρ, καὶ λέγουσιν αὐταῖς· εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ βλέπων;

12. Καὶ ἀπεκρίθη τὰ κοράσια αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν· ἔστιν, ἰδοὺ κατὰ πρόσωπον ὑμῶν· τάχυνον νῦν, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν ἥκει εἰς τὴν πόλιν, ὅτι θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν Βαμᾷ.

13. Ὡς ἂν εἰσέλθητε τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, πρὶν
ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Βαμᾶ τοῦ φαγεῖν· ὅτι Βαινᾶ
οὐ μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν, ὅτι οὗτος εὐλογεῖ τὴν θυσίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσθίουσιν οἱ ξένοι· καὶ νῦν ἀνάβητε, ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὑρήσετε αὐτόν.

14. Καὶ ἀναβαίνουσιν τὴν πόλιν· αὐτῶν εἰσπορευομένων εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ Σαμουὴλ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπάντησιν αὐτῶν, τοῦ ἀναβῆναι εἰς Βαμᾶ.

15. Καὶ Κύριος ἀπεκάλυψε τὸ ὠτίον Σαμουὴλ ἡμέρᾳ μιᾷ, ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, λέγων·

16. ὡς ὁ καιρὸς οὗτος, αὔριον (αὔ-
ριον) ἀποστελῶ πρὸς σὲ ἄνδρα ἐκ γῆς Βεν- ἀποστέλ-
ιαμεὶν, καὶ χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα λω
ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων· ὅτι ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ μου, ὅτι ἦλθε βοὴ αὐτῶν πρὸς μέ.

17. Καὶ

v. 6. ἐκεῖ) abest. v. 7. εἰσοίσομεν) οἴσομεν. ibid. ὅτι ἄρτοι) ὅτι οἱ ἄρτοι.] ib. ἔστιν ἐν ἡμῖν τοῦ) ἐστὶ μεθ' ἡμῶν. v. 9. Ἰσραὴλ τάδε ἔλεγαν) ἐν ἰσραὴλ τάδε ἔλεγεν. ibid. ἐπερωτῆσαι Θεόν·) ἐπερωτῆν τὸν Θεόν. ib. δεῦτε) δεῦρο. v. 10. τοῦ Θεοῦ) ὁ τοῦ Θεοῦ. v. 11. ὑδρεύσασθαι) ὑδρεύεσθαι. v. 12. λέγουσιν) addit αὐτοῖς. ibid. τάχυνον) abest. v. 13. τὴν πόλιν) εἰς τὴν πόλιν. ibid. Βαινᾶ) βαμᾶ. ib. τοῦ ἐλθεῖν) τοῦ εἰσελθεῖν. v. 15. Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν) transposita. v. 16. ἔτος, αὔριον αὔριον ἀποστέλλω) αὔριον ἀποστελῶ.

17. Καὶ Σαμουὴλ εἶδε τὸν Σαοὺλ, καὶ Κύριος ἀπεκρίθη αὐτῷ· ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά σοι· οὗτος ἄρξει ἐν τῷ λαῷ μου.

18. Καὶ προσήγαγε Σαοὺλ πρὸς Σαμουὴλ εἰς μέσον τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν· ἀπάγγειλον δή μοι, ποῖος οἶκος τοῦ βλέποντος.

19. Καὶ ἀπεκρίθη Σαμουὴλ τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι αὐτός· ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μου εἰς Βαμᾶ, καὶ φάγε μετ᾽ ἐμοῦ σήμερον, καὶ ἐξαποστελῶ σε πρωῒ, καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀπαγγελῶ σοι.

ἐξαποστέλλω

20. Καὶ περὶ τῶν ὄνων τῶν ἀπολωλυιῶν σοι σήμερον τριταίων, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου αὐταῖς, ὅτι εὕρηνται· καὶ τίνι τὰ ὡραῖα τοῦ Ἰσραήλ; οὐ σοὶ, καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου;

σου

21. Καὶ ἀπεκρίθη Σαοὺλ, καὶ εἶπεν· οὐχὶ ἀνδρὸς υἱὸς Ἰεμιναίου ἐγώ εἰμι, τοῦ μικροτέρου σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ τῆς φυλῆς τῆς ἐλαχίστης ἐξ ὅλου σκήπτρου Βενιαμείν; καὶ ἱνατὶ ἐλάλησας πρὸς μὲ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο;

22. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ κατάλυμα, καὶ ἔθετο αὐτοῖς τόπον ἐν πρώτοις τῶν κεκλημένων, ὡσεὶ ἑβδομήκοντα ἀνδρῶν.

23. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ μαγείρῳ· δός μοι τὴν μερίδα ἣν ἔδωκά σοι, ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί.

24. Καὶ ὕψωσεν ὁ μάγειρος τὴν κωλέαν καὶ τὸ ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον Σαοὺλ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ τῷ Σαούλ· ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθες αὐτὸ ἐνώπιόν σου καὶ φάγε, ὅτι εἰς μαρτυρίαν τέθειταί σοι παρὰ τοῦ * λαοῦ, ἀπόκνιζε. Καὶ ἔφαγε Σαοὺλ μετὰ Σαμουὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

ἥψησεν

τέθεσαι * ἀνθρώπου ἀποκνίζει

25. Καὶ κατέβη ἐκ τῆς Βαμᾶ † εἰς τὴν πόλιν· καὶ διέστρωσαν τῷ Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, καὶ ἐκοιμήθη.

† ἐν τῇ πόλει

26. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος, καὶ ἐκάλεσε Σαμουὴλ τὸν Σαοὺλ ἐπὶ τῷ δώματι, λέγων· ἀνάστα, καὶ ἐξαποστελῶ σε. Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ αὐτὸς καὶ Σαμουὴλ ἕως ἔξω.

27. Αὐτῶν καταβαινόντων εἰς μέρος τῆς πόλεως, καὶ Σαμουὴλ εἶπε τῷ Σαούλ· εἶπον τῷ νεανίσκῳ, καὶ διελθέτω ἔμπροσθεν ἡμῶν· (καὶ διῆλθεν) καὶ σὺ στῆθι ὡς σήμερον, καὶ ἄκουσόν σοι ῥῆμα Θεοῦ.

v. 17. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. v. 18. δή μοι, ποῖος οἶκος) δὴ ποῖος ὁ οἶκος. v. 19. ἐξαποστέλλω) ἐξαποστελῶ. v. 20. τῶν ἀπολωλυιῶν σου) σου τῶν ἀπολωλυιῶν. ibid. καὶ παντὶ τῷ) καὶ τῷ. v. 21. μικροτέρου) μικροῦ. ibid. πρὸς μὲ) πρὸς ἐμέ. v. 22. αὐτοῖς τόπον) αὐτοῖς ἐκεῖ τόπον. v. 24. καὶ τὸ ἐπ᾽ αὐτοῖς) desunt. ibid. μαρτυρίαν τέθειταί σοι παρὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀποκνίζει.) μαρτύριον τέθειταί σοι παρὰ τοὺς ἄλλους, ἀπόκνιζε. v. 25. ἐν τῇ πόλει) εἰς τὴν πόλιν. v. 26. ἀνέστη, καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ αὐτὸς) ἀνέστη Σαοὺλ, καὶ ἐξῆλθεν αὐτός. v. 27. (καὶ διῆλθεν) non habet. ibid. ἄκουσόν σοι) ἄκουσον.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸν φακὸν τῦ ἐλαίυ, καὶ ἐπέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ· καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὐχὶ κέχρικέ σε Κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτῦ ἐπὶ Ἰσραήλ; καὶ σὺ ἄρξεις ἐν λαῷ Κυρίου, καὶ σώσεις αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτῦ κυκλόθεν.

2. Καὶ τῦτό σοι τὸ σημεῖον, ὅτι κέχρικέ σε Κύριος ἐπὶ κληρονομίαν αὐτῦ εἰς ἄρχοντα· ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ' ἐμῦ, καὶ εὑρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς
ὄρει τοῖς τάφοις Ῥαχὴλ ἐν τῷ ὁρίῳ τῦ Βενιαμεὶν ἀλλομένυς μεγάλα, καὶ ἐρῦσί σοι· εὕρηνται αἱ ὄνοι ἃς ἐπορεύθητε ζητεῖν· καὶ ἰδὺ ἀποτετίνακται ὁ πατήρ συ τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδαψιλεύσατο δι' ὑμᾶς, λέγων· τί ποιήσω ὑπὲρ τῦ υἱῦ μυ;

3. Καὶ ἀπελεύσῃ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπέκεινα ἥξεις ἕως τῆς δρυὸς Θαβὼρ, καὶ εὑρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν Θεὸν εἰς Βαιθὴλ, ἕνα αἴροντα τρία αἰγίδια, καὶ ἕνα αἴροντα τρία ἀγγεῖα ἄρτων, καὶ ἕνα αἴροντα ἀσκὸν οἴνυ·

4. καὶ ἐρωτήσουσί σε τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ δώσυσί σοι δύο ἀπαρχὰς ἄρτων, καὶ λήψῃ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

5. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βυνὸν τῦ Θεῦ, ὅ ἐςιν (τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων) ἐκεῖ Νασὶβ ὁ ἀλλόφυλος· καὶ ἔςαι ὡς ἂν εἰσέλθητε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσεις χορῷ προφητῶν καταβαινόντων ἐκ τῆς Βαμᾶ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν νάβλα, καὶ τύμπανα, καὶ αὐλὸς, καὶ κινύρα, καὶ αὐτοὶ προφητεύοντες·

6. καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ πνεῦμα Κυρίυ, καὶ προφητεύσεις μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπιςραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον.

7. Καὶ ἔςαι ὅταν ἥξει τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπὶ σὲ, ποίει πάντα ὅσα ἐὰν εὕρῃ ἡ χείρ συ, ὅτι Θεὸς μετὰ σῦ.

8. Καὶ καταβήσῃ ἔμπροσθεν τῆς Γάλγαλα, καὶ ἰδὺ ἐγὼ καταβαίνω πρὸς σὲ ἀνενεγκεῖν ὁλοκαύτωσιν καὶ θῦσαι θυσίας εἰρηνικάς· ἑπτὰ ἡμέρας διαλείψεις ἕως τῦ ἐλθεῖν με πρὸς σὲ, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις.

9. Καὶ ἐγενήθη ὥςε ἐπιςραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτῦ ἀπελθεῖν ἀπὸ Σαμουὴλ, καὶ μετέςρεψεν αὐτῷ ὁ Θεὸς καρδίαν ἄλλην· καὶ ἦλθε πάντα τὰ σημεῖα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

10. Καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν βουνὸν (τῶν προφητῶν) καὶ ἰδὺ χορὸς προφητῶν ἐξεναντίας αὐτῦ· καὶ ἥλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Θεῦ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐτῶν.

11. Καὶ ἐγενήθησαν ἅπαντες οἱ εἰδότες ἰδόντες
αὐτὸν ἐχθὲς καὶ τρίτης, καὶ εἶδον, καὶ ἰδὺ αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν προφητῶν προφητεύων· καὶ εἶπαν ὁ λαὸς ἕκαςος πρὸς

τὸν

CAP. X. v. 1. λαῷ) ἐν λαῷ. ibid. καὶ σώσεις) καὶ σὺ σώσεις. ib. κυκλόθεν) abest. v. 2. κέχρικέ σε) ἔχρισέ σε. ibid. τοῦ Βενιαμεὶν) Βενιαμείν. ib. ἀποτετίνακται ὁ πατήρ συ) transposita. v. 5. ἐςιν τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλ. ἐκεῖ) ἔςιν ἐκεῖ τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων. ἐκεῖ. ibid. τύμπανα) τύμπανον. v. 6. μετ' αὐτῶν) μεθ' αὐτῶν. v. 8. Γάλγαλα, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κ.) γαλγαλ καὶ ἰδὲ καταβ. ibid. θῦσαι) abest. v. 10. τῶν προφητῶν) abest. v. 11. ἅπαντες οἱ ἰδόντες) πάντες οἱ εἰδότες. ibid. προφητῶν προφητεύων καὶ εἶπαν) προφητῶν· καὶ εἶπεν.

τὸν πλησίον αὐτοῦ· τί τοῦτο τὸ γεγονὸς τῷ υἱῷ Κεὶς; ἢ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

12. Καὶ ἀπεκρίθη τις αὐτῶν, καὶ εἶπε· καὶ τίς πατὴρ αὐτοῦ; οὐ Κείς; Διὰ τοῦτο ἐγενήθη εἰς παραβολήν· ἢ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

13. Καὶ συνετέλεσε προφητεύων, καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βουνόν.

14. Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ποῦ ἐπορεύθητε; Καὶ εἶπαν· ζητεῖν τὰς ὄνους, καὶ εἴδομεν ὅτι οὐκ εἰσὶ, καὶ εἰσήλθομεν πρὸς Σαμουήλ.

15. Καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος πρὸς Σαούλ· ἀπάγγειλον δή μοι, τί εἶπέ σοι Σαμουήλ;

16. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ· ἀπήγγειλεν ἀπαγγέλλων μοι, ὅτι εὕρηνται αἱ ὄνοι· τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὃ εἶπε Σαμουήλ.

17. Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ παντὶ
Μασηφά τῷ λαῷ πρὸς Κύριον εἰς Μασσηφάθ.

18. Καὶ εἶπε πρὸς υἱοὺς Ἰσραήλ· τάδε εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐγὼ ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐξειλάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐκθλιβουσῶν ὑμᾶς.

19. Καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουδενώκατε τὸν Θεὸν ὑμῶν, ὃς αὐτός ἐστιν σωτὴρ ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ θλίψεων ὑμῶν, καὶ εἴπατε· οὐχὶ, ἀλλ' ἢ βασιλέα στήσεις ἐφ' ἡμῶν. Καὶ νῦν κατάστητε ἐνώπιον Κυρίου κατὰ τὰ σκῆπτρα ὑμῶν καὶ κατὰ τὰς χιλιάδας ὑμῶν.

20. Καὶ προσήγαγε Σαμουὴλ πάντα τὰ σκῆπτρα Ἰσραὴλ, καὶ κατακληροῦται σκῆπτρον Βενιαμείν·

21. καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμεὶν εἰς φυλὰς, καὶ κατακληροῦται φυλὴ Ματταρεί· καὶ προσάγουσι τὴν φυλὴν
Ματταρεὶ εἰς ἄνδρας, καὶ κατακληροῦ- Ματτα-
ται Σαοὺλ υἱὸς Κείς· καὶ ἐζήτει αὐτὸν, ρεὶτ
καὶ οὐχ εὑρίσκετο.

22. Καὶ ἐπηρώτησεν ἔτι Σαμουὴλ ἐν
Κυρίῳ· εἰ ἔρχεται ἔτι ἐνταῦθα ἀνήρ; Καὶ εἰσέρχε-
εἶπε Κύριος· ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς ται
σκεύεσι.

23. Καὶ ἔδραμε καὶ λαμβάνει αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω.

24. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς ἅπαντα τὸν λαόν· εἰ ἑωράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ Κύριος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; Καὶ ἔγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ζήτω, εἶπαν, ὁ βασιλεύς.

25. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως, καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἐξαπέστειλε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

v. 12. οὐ Κείς; Διὰ) καὶ διά. v. 14. εἴδομεν) εἴδαμεν. v. 16. ὁ εἶπε Σαμουήλ.) non habet. v. 17. Μασηφά) μασσηφάθ. v. 18. τὸν Ἰσραήλ) τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. ibid. ἐκθλιβουσῶν) θλιβουσῶν. v. 19. ἐξουδενώκατε) ἐξουδενήκατε. ibid. σωτὴρ ὑμῶν) transposita. ib. ἀλλ' ἢ βασ. στήσεις) ἀλλ' ἢ ὅτι βασ. καταστήσεις. ib. χιλιάδας) φυλάς. v. 21. Ματταρεὶτ) ματταρί. v. 22. ἔτι Σαμουήλ) transposita. ibid. εἰσέρχεται ἔτι ἐνταῦθα ἀνήρ;) εἰ ἔρχεται ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα. v. 24. ἅπαντα) πάντα. ibid. καὶ ζήτω, εἶπαν, ὁ βασιλεύς.) καὶ εἶπαν. ζήτω ὁ βασιλεύς.

26. Καὶ Σαοὺλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
Γαβαα- αὐτοῦ εἰς Γαβαά· καὶ ἐπορεύθησαν υἱοὶ δυ-
θά νάμενοι, ὧν ἥψατο Κύριος καρδίας αὐ-
τῶν, μετὰ Σαούλ.

27. Καὶ οἱ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν· τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος; καὶ ἠτίμασαν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα, καὶ ἀνέβη Νάας ὁ Ἀμανίτης, καὶ
ἐπ' παρεμβάλλει ἐπὶ Ἰαβεὶς Γαλαάδ. Καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς πρὸς Νάας τὸν Ἀμανίτην· διάθου ἡμῖν διαθήκην, καὶ δουλεύσομέν σοι.

2. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Νάας ὁ Ἀμανίτης· ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ διαθήσομαι ὑμῖν, ἐν τῷ ἐξορύξαι ὑμῶν πάντα ὀφθαλμὸν δεξιὸν, καὶ θήσομαι ⨯ αὐτὸν ὄνειδος ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.

3. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς· ἄνες ἡμῖν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραήλ· ἐὰν μὴ ὁ σώζων ἡμᾶς, καὶ ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς.

Γαβαα- 4. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι εἰς Γαβαὰ
θά πρὸς Σαοὺλ, καὶ λαλοῦσι τοὺς λόγους εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ· καὶ ἦραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν.

5. Καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἤρχετο μετὰ τὸ πρωὶ ἐξ ἀγροῦ, καὶ εἶπε Σαούλ· τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει; καὶ διηγοῦνται αὐτῷ τὰ ῥήματα τῶν ἀνδρῶν Ἰαβείς.

6. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα Κυρίου ἐπὶ Σαοὺλ, ὡς ἤκουσε τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα.

7. Καὶ ἔλαβε δύο βόας, καὶ ἐμέλισεν αὐτὰς, καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ἀγγέλων (αὐτῶν), λέγων· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκπορευόμενος ὀπίσω Σαοὺλ καὶ ὀπίσω Σαμουὴλ, κατὰ τάδε ποιήσουσι τοῖς βουσὶν αὐτοῦ. Καὶ ἐπῆλθεν ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβόησαν ὡς ἀνὴρ εἷς.

8. Καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν Βεζὲκ, πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ ἑξακοσίας χιλιάδας, καὶ ἄνδρας Ἰούδα ἑβδομήκοντα χιλιάδας.

9. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐρχομένοις· τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβεὶς Γαλαάδ· αὔριον ἔσται ὑμῖν ἡ σωτη-
ρία διαθερμάναντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἦλθον ἦλθαν
οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς ἀνδράσιν Ἰαβεὶς, καὶ ηὐφράνθησαν.

10. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς πρὸς Νάας τὸν Ἀμανίτην· αὔριον ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ποιήσετε ἡμῖν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον ὑμῶν.

11. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τὴν αὔριον, καὶ ἔθετο Σαοὺλ τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ εἰσπορεύονται εἰς μέσον τῆς παρεμ-

v. 26. Γαβααθὰ) γαβαά. ibid. δυνάμενοι) δυνάμεων. v. 27. οἱ υἱοὶ) υἱοί. CAP. XI. v. 1. Ἀμανίτης) ἀμμανίτης, constanter. ibid. ἐπ' Ἰαβεὶς) ἐπὶ ἰαβίς. v. 2. ἐν ταύτῃ τῇ διαθήκῃ διαθήσομαι ὑμῖν) ἐν ταύτῃ διαθήσομαι διαθήκην ὑμῖν. ibid. ἐξορύξαι) addit ὑμῶν. ib. ἐπὶ πάντα Ἰσρ.) ἐπὶ ἰσραήλ. v. 3. ἐὰν μὴ ὁ) ἐὰν μὴ ᾖ ὁ. v. 4. Γαβααθὰ) γαβαά. v. 5. τί ὁ λαὸς ὅτι κλαίει;) τί ὅτι κλαίει ὁ λαός. ibid. & v. 6. quæ minori charactere expressa omnia habet Ed. Rom. v. 7. (αὐτῶν) abest. v. 8. ἐν Βεζὲκ) addit ἐν βαμᾷ. v. 9. Γαλαάδ) deest. ibid. αὔριον ἔσται ὑμῖν) ἔσται deest. ib. ἦλθον) ἦλθεν. v. 10. εἶπαν) εἶπον.

παρεμβολῆς ἐν φυλακῇ τῇ πρωϊνῇ, καὶ
ἔπληξεν ἐπάταξαν τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἕως διαθερμάν-
ἐγενήθησαν θη ἡ ἡμέρα. Καὶ ἐγενήθη καὶ οἱ ὑπολελειμ-
μένοι διεσπάρησαν, καὶ οὐχ ὑπελείφθη-
σαν ἐν αὐτοῖς δύο κατὰ τὸ αὐτό.

12. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ· τίς ὁ εἴπας ὅτι Σαοὺλ οὐ βασιλεύσει ἡμῶν; παράδος τοὺς ἄνδρας, καὶ θανατώσομεν αὐτούς.

13. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· οὐκ ἀποθανεῖται οὐδεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὅτι σήμερον ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν ἐν Ἰσραήλ.

14. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, λέγων· πορευθῶμεν εἰς Γάλγαλα, καὶ ἐγκαινίσωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν.

15. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς Γάλγαλα, καὶ ἔχρισε Σαμουὴλ ἐκεῖ εἰς βασιλέα τὸν Σαοὺλ ἐνώπιον Κυρίου ἐν
ἔθυσεν Γαλγάλοις· καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ θυσίας καὶ
εἰρηνικὰς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ηὐφράνθη Σαμουὴλ ἐκεῖ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἕως τε λίαν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἤκουσα φωνῆς ὑμῶν εἰς πάντα ὅσα εἴπατέ μοι, καὶ ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα·

2. καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς διαπορεύεται ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ ἐγὼ γεγήρακα καὶ καθήσομαι, καὶ οἱ υἱοί μου ἰδοὺ ἐν ὑμῖν· κἀγὼ ἰδοὺ διελήλυθα ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ νεότητός μου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

3. Ἰδοὺ ἐγώ, ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἐνώπιον χριστοῦ αὐτοῦ· μόσχον τίνος εἴληφα, ἢ ὄνον τίνος εἴληφα, ἢ τίνα κατεδυνάστευσα, ἢ τίνα ἐξεπίασα, ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴληφα ἐξίλασμα, ἢ ὑπόδημα; ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ, καὶ ἀποδώσω ὑμῖν.

4. Καὶ εἶπαν πρὸς Σαμουήλ· οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς, καὶ οὐ κατεδυνάστευσας ἡμᾶς, καὶ οὐκ εἴληφας ἐκ χειρὸς οὐδενὸς οὐδέν.

5. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν· μάρτυς Κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ μάρτυς χριστὸς αὐτοῦ σήμερον ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι οὐχ εὑρήκατε ἐν χειρί μου οὐδέν. Καὶ εἶπαν· μάρτυς.

6. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων· μάρτυς Κύριος ὁ ποιήσας τὸν Μωσῆν καὶ τὸν Ἀαρών, καὶ ὁ ἀναγαγὼν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου.

7. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ δικάσω ὑ- δικαιώσω
μᾶς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπαγγελῶ ὑμῖν τὰς πάσας δικαιοσύνας Κυρίου, ἃς ἐποίησεν ἐν ὑμῖν καὶ ἐν τοῖς πατράσιν ὑμῶν·

8. ὡς εἰσῆλθεν Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτοὺς Αἴγυπτος· καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ὑμῶν πρὸς Κύριον, καὶ ἀπέστειλε Κύριος

C 3 τὸν

v. 11. τῇ πρωϊνῇ, καὶ ἔπληξεν) τῇ ἑωθινῇ, καὶ ἔτυπτον. ibid. Καὶ ἐγενήθησαν οἱ ὑπ.) καὶ ἐγενήθη καὶ ὑπολ. v. 15. εἰς βασιλέα τὸν Σαοὺλ) transposita. ibid. Σαμουὴλ ἐκεῖ) ἐκεῖ deest. ib. ἕως τε λίαν) ὥς τε λίαν. CAP. XII. v. 1. ἄνδρα) abest. v. 2. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. ibid. νεότητός μου) μου deest. v. 3. κατεδυνάστευσα) addit ὑμῶν. ib. ἐξεπίασα) ἐξεπίεσα. ib. ἢ ὑπόδημα) καὶ ὑπόδημα. v. 4. κατεδυνάστευσας ἡμᾶς) adjicit καὶ οὐκ ἔθλασας ἡμᾶς. v. 6. Ἀαρών, καὶ ὁ) καὶ deest. v. 7. δικαιώσω) δικάσω. ibid. τὰς πάσας δικαιοσύνας) τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην. ib. ἃς ἐποίησεν ὑμῖν) ἃ ἐποίησεν ἐν ὑμῖν.

τὸν Μωσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν, καὶ ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

9. Καὶ ἐπελάθοντο τοῦ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας Σισάρα ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶν βασιλέως Ἀσὼρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως Μωὰβ, καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς. Ἰαβεὶς

10. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον, καὶ ἔλεγον· ἡμάρτομεν, ὅτι ἐγκαταλελοίπαμεν τὸν Κύριον, καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς Βααλεὶμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν· καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ δουλεύσομέν σοι.

11. Καὶ ἀπέστειλε Κύριος τὸν Ἱεροβάαλ, καὶ τὸν Βαράκ, καὶ τὸν Ἰεφθάε, καὶ τὸν Σαμουὴλ, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κυκλόθεν, καὶ κατῳκεῖτε πεποιθότες. πεποιθώς

12. Καὶ ἴδετε ὅτι Νάας βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὰν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ εἴπατε· οὐχὶ, ἀλλ' ἢ βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν βασιλεὺς ὑμῶν.

13. Καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν ἐξελέξασθε, ὃν ᾐτήσασθε· καὶ ἰδοὺ δέδωκε Κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα.

14. Ἐὰν φοβηθῆτε τὸν Κύριον, καὶ δουλεύσητε αὐτῷ, καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι Κυρίου, καὶ ἦτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμῶν ὀπίσω Κυρίου πορευόμενοι·

15. ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς Κυρίου, καὶ ἐρίσητε τῷ στόματι Κυρίου, καὶ ἔσται χεὶρ Κυρίου εἰς ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν.

16. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο, ὃ ὁ Κύριος ποιήσει ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν·

17. οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον; ἐπικαλέσομαι τὸν Κύριον, καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετὸν, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι ἡ κακία ὑμῶν μεγάλη ἣν ἐποιήσατε ἐνώπιον Κυρίου, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.

18. Καὶ ἐπεκαλέσατο Σαμουὴλ τὸν Κύριον, καὶ ἔδωκε Κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν Κύριον σφόδρα καὶ τὸν Σαμουήλ.

19. Καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Σαμουήλ· πρόσευξαι ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς Κύριον Θεόν σου, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν· ὅτι προστεθείκαμεν πρὸς πάσας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κακίαν, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα.

20. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν· μὴ φοβεῖσθε· ὑμεῖς πεποιήκατε τὴν πᾶσαν κακίαν ταύτην· πλὴν μὴ ἐκκλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν Κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν,

21. καὶ μὴ παραβῆτε ὀπίσω τῶν μηθὲν ὄντων, ἃ οὐ περανοῦσιν οὐθὲν, καὶ οὐκ ἐξελοῦνται, ὅτι οὐθέν εἰσιν·

22. ὅτι

v. 8. ἐξήγαγεν) ἐξήγαγον. v. 9. τοῦ Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τοῦ Θεοῦ. ibid. ἀρχιστρατήγου Ἰαβεὶς) ἀρχιστρατήγῳ ἰαβίν. ib. ἐπολέμησαν αὐτοῖς) ἐπολέμησεν ἐν αὐτῆς. v. 10. ἐγκαταλελοίπαμεν) ἐγκατελίπομεν. v. 11. Κύριος) deest. ibid. πεποιθώς.) πεποιθότες. v. 12. ἀλλ' ἢ βασ.) ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεύς. v. 13. ὃν ᾐτήσασθε) non habet. v. 15. εἰσακούσητε) ἀκούσητε. ibid. εἰς ὑμᾶς) ἐφ' ὑμᾶς. v. 17. τὸν Κύριον) absque articulo. v. 21. καὶ οὐκ ἐξελοῦνται) καὶ οἱ οὐκ ἐξελοῦνται.

22. ὅτι οὐκ ἀπώσεται Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι ἐπιεικῶς Κύριος προσελάβετο ὑμᾶς ἑαυτῷ εἰς λαόν.

23. Καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ ἁμαρτεῖν τῷ Κυρίῳ, ἀνιέναι τοῦ προσεύχεσθαι περὶ ὑμῶν· καὶ δουλεύσω τῷ Κυρίῳ, καὶ δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖαν.

24. Πλὴν φοβεῖσθε τὸν Κύριον, καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν· ὅτι ἴδετε ἃ ἐμεγάλυνε μεθ' ὑμῶν.

25. Καὶ ἐὰν κακίᾳ κακοποιήσητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν προστεθήσεσθε.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

× × × Υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν Σαοὺλ, ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ·

2. καὶ ἐκλέγεται ἑαυτῷ Σαοὺλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἦσαν μετὰ Σαοὺλ δισχίλιοι οἱ ἐν Μαχμὰς, καὶ ἐν τῷ ὄρει Βαιθὴλ, καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ Ἰωνάθαν ἐν Γαβαὰ τοῦ Βενιαμείν· καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐπάταξεν Ἰωνάθαν τὸν Νασεὶβ τὸν ἀλλόφυλον τὸν ἐν τῷ βουνῷ, καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ Σαοὺλ σάλπιγγι σαλπίζει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, λέγων· ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι.

4. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἤκουσαν λεγόντων, πέπαικε Σαοὺλ τὸν Νασεὶβ τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ᾐσχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαὸς ὀπίσω Σαοὺλ ἐν Γαλγάλοις.

5. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων, καὶ ἓξ χιλιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει· καὶ ἀναβαίνουσι καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν Μαχμὰς ἐξ ἐναντίας Βαιθωρὼν κατὰ νότου.

6. Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι στενῶς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτὸν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις, καὶ ἐν ταῖς μάνδραις, καὶ ἐν ταῖς πέτραις, καὶ ἐν τοῖς βόθροις, καὶ ἐν τοῖς λάκκοις.

7. Καὶ οἱ ἐκβαίνοντες διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς γῆν Γὰδ καὶ Γαλαάδ· καὶ Σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν Γαλγάλοις, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτοῦ.

8. Καὶ διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ ὡς εἶπε Σαμουὴλ, καὶ οὐ παρεγένετο Σαμουὴλ εἰς Γάλγαλα· καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.

9. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· προσαγάγετε ὅπως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς· καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν.

10. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ Σαμουὴλ παραγίνεται· καὶ ἐξῆλθε Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, εὐλογῆσαι αὐτόν.

11. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· τί πεποίηκας; Καὶ εἶπε Σαοὺλ· ὅτι εἶδον ὡς διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ οὐ παρεγένου ὡς διετάξω ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν,

CAP. XIII. v. 4. ἤκουσαν) ἤκουσε. ibid. καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαὸς ὀπίσω) καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὀπίσω. v. 5. τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης) τὴν θάλασσαν. v. 7. ἐκβαίνοντες) διαβαίνοντες.

ρῶν, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς Μαχμάς,

12. καὶ εἶπα· νῦν καταβήσονται οἱ ἀλλόφυλοι πρός με εἰς Γάλγαλα, καὶ τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου οὐκ ἐδεήθην, καὶ ἐνεκρατευσάμην καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὁλοκαύτωσιν.

13. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· μεματαίωταί σοι, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν μου ἣν ἐνετείλατό σοι Κύριος· ὡς νῦν ἡτοίμασε Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος·

14. καὶ νῦν ἡ βασιλεία σου οὐ στήσεταί σοι, καὶ ζητήσει Κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ ἐντελεῖται Κύριος αὐτῷ εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετείλατό σοι Κύριος.

15. Καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ Γαλγάλων· καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ ἀνέβη ὀπίσω Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν ὀπίσω τοῦ λαοῦ τοῦ πολεμιστοῦ, αὐτῶν παραγενομένων ἐκ Γαλγάλων εἰς Γαβαὰ Βενιαμείν· καὶ ἐπεσκέψατο Σαοὺλ τὸν λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας.

16. Καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ καὶ ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέντες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν ἐν Γαβαὰ Βενιαμεὶν καὶ ἔκλαιον, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβεβλήκεισαν ἐν Μαχμάς.

17. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων τρισὶν ἀρχαῖς· ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γοφερὰ ἐπὶ γῆν Σωγάλ,

18. καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Βαιθωρὼν, καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γαβαὲ, τὴν εἰσκύπτουσαν ἐπὶ Γαὶ τὴν Σαβεὶμ τὴν ἔρημον.

19. Καὶ τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραὴλ, ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, μὴ ποιήσωσιν οἱ Ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ δόρυ.

20. Καὶ κατέβαινον πᾶς Ἰσραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, χαλκεύειν ἕκαστος τὸ θεριστήριον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν· τὰ δὲ σκεύη ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα, καὶ τῇ ἀξίνῃ καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις ἦν ἡ αὐτή.

22. Καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου Μαχμὰς, καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ Σαοὺλ καὶ μετὰ Ἰωνάθαν· καὶ εὑρέθη τῷ Σαοὺλ καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ αὐτοῦ.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων εἰς τὸ πέραν Μαχμάς.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ γίνεται ἡ ἡμέρα, καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ· δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ. Καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλε.

2. Καὶ

v. 18. τὴν ἔρημον) deest. v. 20. θεριστήριον) θέριστρον. v. 23. εἰς τὸ πέραν Μαχμάς.) τὴν ἐν τῷ πέραν μαχμάς.

2. Καὶ Σαῢλ ἐκάθητο ἐπ' ἄκρȣ τȣ̃ βουνοῦ ὑπὸ τὴν ῥοὰν τὴν ἐν Μαγδὼν, καὶ ἦσαν μετ' αὐτȣ̃ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες.

3. Καὶ Ἀχιὰ υἱὸς Ἀχιτὼβ, ἀδελφȣ̃ Ἰωχαβὴδ, υἱȣ̃ Φινεὲς υἱȣ̃ Ἡλεὶ, ἱερεὺς τȣ̃ Θεȣ̃ ἐν Σηλὼμ αἴρων Ἐφούδ· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ᾔδει ὅτι πεπόρευται Ἰωνάθαν.

4. Καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως ὃ ἐζήτει Ἰωνάθαν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὀδὲς πέτρας ἐκ τȣ́τȣ, καὶ ὀδὲς πέτρας ἐκ τȣ́τȣ· ὄνομα τῷ ἑνὶ Βατὲς, καὶ ὄνομα τῷ ἄλλῳ Σεννά.

5. Ἡ ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ βοῤῥᾶ ἐρχομένῳ Μαχμάς· καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ νότȣ ἐρχομένῳ Γαβαέ.

6. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἶρον τὰ σκεύη αὐτȣ̃· δεῦρο, διαβῶμεν εἰς Μεσσὰβ τῶν ἀπεριτμήτων τȣ́των, εἴτι ποιήσαι Κύριος ἡμῖν, ὅτι ȣ̓κ ἔστι τῷ Κυρίῳ συνεχόμενον σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτȣ̃· ποίει πᾶν ὃ ἐὰν ἡ καρδία σου ἐκκλίνῃ, ἰδȣ̀ ἐγὼ μετὰ σοῦ, ὡς ἡ καρδία σου καρδία μου.

8. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν· ἰδȣ̀ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τȣ̀ς ἄνδρας, καὶ κατακυλισθησόμεθα πρὸς αὐτούς.

9. Ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀπόστητε ἐκεῖ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν· καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ȣ̓ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτȣ́ς.

10. Καὶ ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἀναβησόμεθα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς Κύριος εἰς χεῖρας ἡμῶν· τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον.

11. Καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς Μεσ- Μεσαβ
σὰβ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ λέγȣσιν οἱ ἀλ-
λόφυλοι· ἰδȣ̀ οἱ Ἑβραῖοι ἐκπορεύονται
ἐκ τῶν τρωγλῶν αὐτῶν, ȣ̃ ἐκρύβησαν
ἐκεῖ.

12. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες τῆς
Μεσσὰβ πρὸς Ἰωνάθαν καὶ πρὸς τὸν αἴ- Μεσαβ
ροντα τὰ σκεύη αὐτȣ̃, καὶ λέγουσιν·
ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς, καὶ γνωριȣ̃μεν ὑ-
μῖν ῥῆμα. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς τὸν
αἴροντα τὰ σκεύη αὐτȣ̃· ἀνάβηθι ὀπίσω
μȣ, ὅτι παρέδωκεν αὐτȣ̀ς Κύριος εἰς τὰς
χεῖρας Ἰσραήλ·

13. καὶ ἀνέβη Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτȣ̃ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτȣ̃, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτȣ̃ μετ' αὐτȣ̃· καὶ ἐπέβλεψαν κατὰ πρόσωπον Ἰωνάθαν, καὶ ἐπάταξεν αὐτȣ́ς· καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτȣ̃ ἐπεδίδȣ ὀπίσω αὐτȣ̃.

14. Καὶ ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἡ πρώτη ἣν ἐπάταξεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτȣ̃, ὡς εἴκοσιν ἄνδρας ἐν βολίσι καὶ ἐν πετροβόλοις καὶ ἐν κοχλάσι τȣ̃ πεδίȣ.

15. Καὶ ἐγενήθη ἔκστασις ἐν τῇ πα-
ρεμβολῇ καὶ ἐν ἀγρῷ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ὁ ἐν Μεσσὰβ, καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέ- Μεσαβ
στησαν, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἤθελον ποιεῖν·
καὶ ἐθάμβησεν ἡ γῆ, καὶ ἐγενήθη ἔκστα-
σις παρὰ Κυρίου.

CAP. XIV. v. 10. Καὶ ἐὰν τάδε) καὶ deest. v. 11. Μεσὰβ) μεσσὰβ passim. ibid. οἱ Ἑβραῖοι) absque articulo. v. 12. τῆς Μεσὰβ) μεσσάβ. ibid. εἰς τὰς χεῖρας) absque articulo. v. 14. εἴκοσιν ἄνδρας) εἴκοσιν ἄνδρες. ibid. κοχλάσι) κόχλαξι. v. 15. ποιεῖν) ποιεῖν.

16. Καὶ ἴδον οἱ σκοποὶ τοῦ Σαοὺλ ἐν Γαβαὰ Βενιαμεὶν, καὶ ἰδοὺ ἡ παρεμβολὴ τεταραγμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν.

17. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ· ἐπισκέψασθε δὴ, καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ὑμῶν· καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ οὐχ εὑρίσκεται Ἰωνάθαν καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ.

18. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ Ἀχιᾷ· προσάγαγε τὸ Ἐφοὺδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.

19. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἐλάλει Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐπλήθυνε. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν ἱερέα· συνάγαγε τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ ἀνεβόησε Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται ἕως τοῦ πολέμου. Καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, σύγχυσις μεγάλη σφόδρα.

21. Καὶ οἱ δοῦλοι οἱ ὄντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, οἱ ἀναβαίνοντες εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ εἶναι μετὰ Ἰσραὴλ τῶν μετὰ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν.

22. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἤκουσαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ συνάπτουσι καὶ αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον.

23. Καὶ ἔσωσε Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν Ἰσραήλ· καὶ ὁ πόλεμος διῆλθε τὴν Βηθαῦν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν μετὰ Σαοὺλ ὡς δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν. καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ.

24. Καὶ Σαοὺλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ, λέγων· ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐκδικήσω τὸν ἐχθρόν μου· καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου· καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἠρίστα.

25. Καὶ Ἰάαρ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος Ἰαὲρ
κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ·

26. καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, καὶ ἰδοὺ ἐπορεύετο λαλῶν· καὶ οὐκ ἦν ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὅρκον Κυρίου.

27. Καὶ Ἰωνάθαν οὐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν λαόν· καὶ ἐξέτεινε τὸ ἄκρον τοῦ σκήπτρου αὐτοῦ τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον τοῦ μέλιτος, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ.

28. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν· ὁρκίσας ὥρκισεν ὁ πατήρ σου
τὸν λαὸν λέγων· ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρω- τῷ λαῷ
πος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον, καὶ ἐξελύθη ὁ λαός.

29. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, καὶ εἶπεν· ἀπήλλαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν· ἴδε,

διότι

V. 17. εὑρίσκεται) εὑρίσκετο. V. 18. ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ) ὅτι αὐτὸς ἦρεν τὸ ἐφοὺδ ἐν τῇ. V. 19. ἐλάλει) λαλεῖ. V. 20. ἀνεβόησε) ἀνέβη. V. 21. μετὰ τῶν ἀλλοφ. ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν, οἱ ἀναβαίνοντες) ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀναβάντες. V. 22. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσρ.) καὶ πᾶς ἰσραήλ. V. 23. Βηθαῦν) τὴν Βαμώθ. ib. ὅλην τὴν πόλιν) absque articulo. V. 25. Ἰαὲρ) ἰαάλ. ibid. καὶ οὐκ ἦν) καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν. V. 28. ὁ πατήρ σου τῷ λαῷ) τὸν λαὸν ὁ πατήρ σου.

διότι ἴδον οἱ ὀφθαλμοί με ὅτι ἐγευσάμην βραχὺ τῆ μέλιτος τέτε,

30. ἀλλ' ὅτι ἔφαγεν ἔθων σήμερον ὁ λαὸς τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὧν εὗρεν, ὅτι νῦν ἂν μείζων ἦν ἡ πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.

31. Καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν Μαχμάς· καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα·

32. καὶ ἐκλίθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκῦλα· καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς ποίμνια, καὶ βεκόλια, καὶ τέκνα βοῶν, καὶ ἔσφαζεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἤσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι.

33. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαὺλ, λέγοντες· ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκε τῷ Κυρίῳ, φαγὼν σὺν τῷ αἵματι· καὶ εἶπε
Γεθὲμ Σαὺλ· ἐν Γεθθὶμ κυλίσατέ μοι ἐνταῦθα λίθον μέγαν.

34. Καὶ εἶπε Σαὺλ· διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἴπατε αὐτοῖς προσαγαγεῖν ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόσχον αὐτῆ, καὶ ἕκαστος τὸ πρόβατον αὐτῆ· καὶ σφαζάτω ἐπὶ τέτε, καὶ φάγετε αὐτὰ, καὶ ὁ μὴ ἁμάρτητε τῷ Κυρίῳ τῆ ἐσθίειν σὺν τῷ αἵματι· καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος τὸ ἐν χειρὶ αὐτῆ τὴν
ἔσφαζεν νύκλα, καὶ ἔσφαζον ἐκεῖ.

35. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Σαὺλ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ· τῆτο ἤρξατο Σαὺλ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ.

36. Καὶ εἶπε Σαὺλ· καταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων τὴν νύκλα, καὶ διαρπάσωμεν ἐν αὐτοῖς ἕως διαφαύσῃ ἡ ἡμέρα, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρα· καὶ ἄπαν· πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει· καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς· προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν Θεόν. διαφάσῃ εἶπεν

37. Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ τὸν Θεόν· εἰ καταβῶ ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων; εἰ παραδώσεις αὐτὲς εἰς χεῖρας Ἰσραήλ; καὶ ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

38. Καὶ εἶπε Σαὺλ· προσαγάγετε ἐνταῦθα πάσας τὰς γωνίας τῆ Ἰσραὴλ, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον, προσάγαγε

39. Ὅτι ζῇ Κύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραὴλ, ὅτι ἐὰν ἀποκριθῇ κατὰ Ἰωνάθαν τῆ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀποθανεῖται. Καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τῆ λαοῦ.

40. Καὶ εἶπε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραήλ· ὑμεῖς ἔσεσθε εἰς δελείαν, καὶ ἐγὼ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς δελείαν. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαύλ· τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σε ποίει.

41. Καὶ εἶπε Σαὺλ· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης τῷ δέλῳ σε σήμερον; ἢ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν Ἰωνάθαν τῷ υἱῷ μου ἡ ἀδικία; Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δὸς δήλους· καὶ ἐὰν τάδε εἴπῃς τῷ λαῷ ἀπεκρίθη

σου

v. 29. ὀφθαλμοί ὅτι) ὀφθαλμοί μου ὅτι. ibid. βραχὺ τῆ) βραχύ τι τοῦ. v. 30. ἡ πληγὴ ἐν) ἡ πληγὴ ἡ ἐν. v. 33. τῷ Σαὺλ) absque articulo. ibid. ὅτι ὁ λαὸς ἡμάρτηκε τῷ) ἡμάρτηκε ὁ λαὸς τῷ. ib. Γεθὲμ) γεθθαίμ. ib. ἐνταῦθα λίθον) transposita. v. 34. σφαζάτω) σφαζέτω. ibid. καὶ φάγετε αὐτὰ) non habet. ib. προσήγαγε πᾶς - - fin.) προσῆγεν ὁ λαὸς ἕκαστος τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσφαζον ἐκεῖ. v. 36. διαφάσῃ ἡ ἡμέρα) διαφαύσῃ ἡμέρα. ibid. καὶ ἄπαν· πᾶν) καὶ εἶπαν· πᾶν. v. 38. προσάγαγε) προσαγάγετε. v. 41. ὅτι ἐκ ἀπεκρίθη) τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης. ibid. ἢ ἐν ἐμοὶ) εἰ ἐν ἐμοί. ib. εἴπῃς τῷ λαῷ) εἴπῃ, δὸς δὴ τῷ λαῷ.

σου Ἰσραὴλ, δὸς δὴ ὁσιότητα. Καὶ κληροῦται Ἰωνάθαν καὶ Σαοὺλ, καὶ ὁ λαὸς ἐξῆλθε.

λάβετε 42. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· βάλλετε ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ μου· ὃν ἂν κατακληρώσηται Κύριος, ἀποθανέτω. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ· οὐκ ἔστι τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ κατεκράτησε Σαοὺλ τοῦ λαοῦ, καὶ βάλλουσιν ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ κατακληροῦται Ἰωνάθαν.

43. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν· ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· καὶ εἶπε· γευσάμενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τῷ σκήπτρῳ τῷ ἐν τῇ χειρί μου βραχὺ μέλι, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω.

44. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ σήμερον.

45. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαοὺλ· εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας τὴν Ἱερουσα- σωτηρίαν ἐν Ἰσραὴλ τὴν μεγάλην ταύτην; λὴμ ἵλεως· ζῇ Κύριος, εἰ πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐποίησε τὴν ἡμέραν ταύτην· καὶ προσηύξατο ὁ λαὸς περὶ Ἰωνάθαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανε.

46. Καὶ ἀνέβη Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν.

47. Καὶ Σαοὺλ ἔλαχε τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἐπολέμει κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, εἰς τὸν Μωὰβ, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς Ἐδὼμ, καὶ εἰς τὸν Βεθώρ, καὶ εἰς Βασιλέα Σουβὰ, καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους· οὗ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο.

48. Καὶ ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἀμαλήκ· καὶ ἐξείλατο τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπατούντων αὐτόν.

49. Καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, καὶ Ἰσουὶ καὶ Μελχισουέ· καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ, ὄνομα τῇ πρωτοτόκῳ Μερὸβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Μελχόλ.

50. Καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀχινοὸμ, θυγάτηρ Ἀχιμάας. καὶ ὄνομα τῷ ἀρχιστρατήγῳ αὐτοῦ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Νὴρ, υἱοῦ οἰκείου Σαούλ.

51. Καὶ Κεὶς πατὴρ Σαοὺλ, καὶ Νὴρ πατὴρ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Ἰαμεὶν, υἱοῦ Ἀβιήλ.

52. Καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας Σαούλ. Καὶ ἰδὼν Σαοὺλ πάντα ἄνδρα δυνατὸν, καὶ πάντα ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν.

ΚΕΦ.

v. 42. λάβετε) βάλλετε. v. 43. γευσάμενος) γενόμενος. ibid. ἰδοὺ ἐγὼ) καὶ ἰδοὺ ἐγώ. v. 45. ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν μεγάλην ταύτην; ἵλεως· ζῇ) τὴν μεγάλην ταύτην ἐν ἰσραὴλ; ζῇ. ibid. ἀπὸ τῆς τριχὸς) τριχός. ib. τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. v. 46. ὄπισθεν) ὄπισθε. v. 47. βασιλεύειν ἐπὶ ἰσρ.) βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔργον ἐπὶ ἰσραήλ. ibid. Βεθώρ) Βαιθαιώρ. v. 48. ἐξείλατο) ἐξείλετο. v. 49. Ἰσουὶ καὶ Μελχισουέ) ἰεσσιοὺ καὶ μελχισά. ibid. πρωτοτόκῳ) adjicit μερὸβ, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ. v. 50. ἀρχιστρ. Ἀβεννὴρ) ἀρχιστρατήγῳ αὐτοῦ ἀβεννήρ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· ἐμὲ ἀπέςειλε Κύριος χρῖσαί σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ νῦν ἄκουσον τῆς φωνῆς τῶν λόγων Κυρίου·

2. τάδε εἶπε Κύριος Σαβαώθ· νῦν ἐκ-
Ἀμα- δικήσω ἃ ἐποίησεν Ἀμαλὴκ τῷ Ἰσραήλ,
λὴχ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου·

3. καὶ νῦν πορεύου, καὶ πατάξεις τὸν Ἀμαλὴκ καὶ Ἱερεὶμ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ περιποιήσῃ ἐξ αὐτοῦ· καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτόν· καὶ ἀναθεματιεῖς αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ οὐ φείσῃ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος, καὶ ἀπὸ μόσχου ἕως προβάτου, καὶ ἀπὸ καμήλου ἕως ὄνου.

4. Καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ τῷ λαῷ, καὶ ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν Γαλγάλοις
δέκα διακοσίας χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα.

5. Καὶ ἦλθε Σαοὺλ ἕως τῶν πόλεων
Ἀμα- Ἀμαλὴκ, καὶ ἐνήδρευσεν ἐν τῷ χει-
λὴχ μάῤῥῳ.

6. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Κιναῖον· ἄπελθε καὶ ἔκκλινον ἐκ μέσου τοῦ Ἀμαληκίτου, μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἐξέκλινεν ὁ Κιναῖος ἐκ μέσου Ἀμαλήκ.

7. Καὶ ἐπάταξε Σαοὺλ τὸν Ἀμαλὴκ ἀπὸ Εὐιλὰ ἕως Σοὺρ ἢ ἐπὶ προσώπου Αἰγύπτου.

8. Καὶ συνέλαβε τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν λαὸν
(ἐξωλέθρευσεν) Ἱερεὶμ ἀπέκτεινεν ἐν στό- Ἡρεὶμ
ματι ῥομφαίας.

9. Καὶ περιεποιήσατο Σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἀγὰγ ζῶντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν ποιμνίων, καὶ τῶν βουκολίων, καὶ τῶν ἐδεσμάτων, καὶ τῶν ἀμπελώνων, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὐκ
ἐβούλοντο ἐξολεθρεῦσαι αὐτά· καὶ πᾶν ἐβούλετο
ἔργον ἠτιμωμένον καὶ ἐξουδενωμένον ἐξω- ἐξωλέ-
λόθρευσαν. θρευσεν

10. Καὶ ἐγενήθη ῥῆμα Κυρίου πρὸς Σαμουὴλ, λέγων·

11. παρακέκλημαι ὅτι ἐβασίλευσα τὸν Σαοὺλ εἰς βασιλέα, ὅτι ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὄπισθέν μου, καὶ τοὺς λόγους μου οὐκ ἔστησε. Καὶ ἠθύμησε Σαμουὴλ, καὶ ἐβόησε πρὸς Κύριον ὅλην τὴν νύκτα.

12. Καὶ ὤρθρισε Σαμουὴλ, καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἰσραὴλ τοπρωΐ. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαμουὴλ, λέ- ἀπήγ-
γοντες· ἥκει Σαοὺλ εἰς Κάρμηλον, καὶ γειλεν
ἰδοὺ ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ ἅρμα, καὶ κατέβη εἰς Γάλγαλα.

CAP. XV. v. 1. ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ) non habet. ibid. ἄκουσον τῆς φωνῆς τῶν λόγων Κυρίου) ἄκουε τῆς φωνῆς κυρίου. v. 2. Ἀμαλὴχ) ἀμαλήκ. v. 3. πάντα αὐτοῦ) πάντα τὰ αὐτοῦ. v. 4. δέκα χιλιάδας) τετρακοσίας χιλιάδας. ibid. καὶ δέκα χιλιάδας ταγμάτων Ἰούδα.) καὶ τὸν ἰούδαν τριάκοντα χιλιάδας ταγμάτων. v. 5. Ἀμαλὴχ) ἀμαλήκ. v. 6. μετὰ πάντων τῶν υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 7. Εὐιλὰ) εὐιλάτ. ibid. ἢ ἐπὶ) ἢ deest. v. 8. λαὸν ἐξωλέθρευσεν Ἡρεὶμ) λαὸν καὶ ἱερεὶμ. v. 9. ἐβούλετο ἐξολεθρ.) ἐβούλοντο ἐξολεθρεῦσαι. ibid. ἐξωλέθρευσεν) ἐξωλόθρευσαν. v. 11. παρακέκλημαι) addit ὅτι ἐβασίλευσα. ibid. ὄπισθεν) ὄπισθε. ib. ἔστησε) ἐτήρησε. v. 12. τῷ Ἰσραὴλ) ἰσραήλ. ibid. ἀπήγγειλαν τῷ Σαμουὴλ) ἀπηγγέλη τῷ σαούλ. ibid. ἥκει Σαοὺλ) ἥκει σαμουήλ. ib. ἰδοὺ) abest.

13. Καὶ ἦλθε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἀνέφερεν ὁλοκαύτωσιν τῷ Κυρίῳ, τὰ πρῶτα τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκεν ἐξ Ἀμαλήκ· καὶ παρεγένετο Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαοὺλ· εὐλογητὸς σὺ τῷ Κυρίῳ· ἔστησα πάντα ὅσα ἐλάλησε Κύριος. πρόβατα

14. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· καὶ τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου αὕτη ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ φωνὴ τῶν βοῶν ὧν ἐγὼ ἀκούω;

15. Καὶ εἶπε Σαοὺλ· ἐξ Ἀμαλὴκ ἤνεγκα αὐτὰ, ἃ περιεποιήσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τοῦ ποιμνίου, καὶ τῶν βοῶν, ὅπως τυθῇ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ τὰ λοιπὰ ἐξωλέθρευσα.

16. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· ἄνες, καὶ ἀπαγγελῶ σοι ἃ ἐλάλησε Κύριος πρὸς μὲ τὴν νύκτα. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· λάλησον·

17. καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· οὐχὶ μικρὸς εἶ σὺ ἐνώπιον αὐτοῦ ἡγούμενος σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ; καὶ ἔχρισέ σε Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ·

18. καὶ ἀπέστειλέ σε Κύριος ἐν ὁδῷ, καὶ εἶπέ σοι, πορεύθητι, καὶ ἐξολόθρευσον τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς ἐμὲ, τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως συντελέσεις αὐτούς·

19. καὶ ἱνατί οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, ἀλλὰ ὥρμησας τοῦ θέσθαι ἐπὶ τὰ σκῦλα, καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου;

20. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ· διὰ τὸ ἀκοῦσαί με τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθην ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέσταλκέ με Κύριος, καὶ ἤγαγον τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλὴκ, καὶ τὸν Ἀμαλὴκ ἐξωλέθρευσα.

21. Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων ποίμνια καὶ βουκόλια, τὰ πρῶτα τοῦ ἐξολεθρεύματος, θῦσαι ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἐν Γαλγάλοις.

22. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· εἰ θελητὸν τῷ Κυρίῳ ὁλοκαυτώματα καὶ † θυσίαι ὡς τὸ ἀκοῦσαι φωνῆς Κυρίου; ἰδοὺ ἀκοὴ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν, καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν. ὁλοκαύτωμα † θυσία

23. Ὅτι ἁμαρτία οἰώνισμά ἐστιν, ὀδύνην καὶ † πόνους θεραφεὶν ἐπάγουσιν· ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε Κύριος μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. ὀδύνη † πόνος

24. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Σαμουήλ· ἡμάρτηκα, ὅτι παρέβην τὸν λόγον Κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου, ὅτι ἐφοβήθην τὸν λαὸν, καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς αὐτῶν.

25. Καὶ νῦν ἆρον δὴ τὸ ἁμάρτημά μου, καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ, καὶ προσκυνήσω Κυρίῳ Θεῷ σου.

26. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· οὐκ ἀναστρέψω μετὰ σοῦ, ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἐξουδενώσει σε Κύριος τοῦ μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

27. Καὶ

V. 13. τὰ πρόβατα τῶν) τὰ πρῶτα τῶν. V. 14. αὕτη) τοῦτο. ib. ὧν) ἦν. V. 18. ἐξολόθρευσον τοὺς) ἐξολόθρευσον ἀνελεῖς τούς. ibid. συντελέσεις) συντελέσῃς. V. 19. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. V. 20. ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέσταλκέ με) τῇ ὁδῷ ᾗ ἀπέστειλέ με. V. 22. ὁλοκαύτωμα καὶ θυσία) ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίαι. V. 23. ὀδύνη καὶ πόνος) ὀδύνην καὶ πόνους. V. 25. Κυρίῳ Θεῷ) κυρίῳ τῷ Θεῷ. V. 26. ἀναστρέψω) ἀναστρέψω.

27. Καὶ ἀπέστρεψε Σαμουὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν, καὶ ἐκράτησε Σαοὺλ τοῦ πτερυγίου τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτό.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σαμουήλ· διέῤῥηξε Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκ χειρός σου σήμερον, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ.

29. Καὶ διαιρεθήσεται Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ οὐκ ἀποστρέψει, καὶ οὐ μετανοήσει, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπός ἐστι τοῦ μετανοῆσαι αὐτός.

30. Καὶ εἶπε Σαούλ· ἡμάρτηκα, ἀλλὰ δόξασόν με δὴ ἐνώπιον πρεσβυτέρων λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραὴλ, καὶ ἀνάστρεψον μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ προσκυνήσω Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

31. Καὶ ἀνέστρεψε Σαμουὴλ ὀπίσω Σαοὺλ, καὶ προσεκύνησε Σαοὺλ τῷ Κυρίῳ.

32. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· προσαγάγετέ μοι τὸν Ἀγὰγ βασιλέα Ἀμαλήκ· καὶ προσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἀγὰγ τρέμων· καὶ εἶπεν Ἀγάγ· εἰ οὕτως πικρὸς ὁ θάνατος;

33. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἀγάγ· καθότι ἠτέκνωσε γυναῖκας ἡ ῥομφαία σου, οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναικῶν ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἔσφαξε Σαμουὴλ τὸν Ἀγὰγ ἐνώπιον Κυρίου ἐν Γαλγάλ.

34. Καὶ ἀπῆλθε Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαΐμ· καὶ Σαοὺλ ἀνέβη εἰς οἶκον αὐτοῦ εἰς Γαβαά.

35. Καὶ οὐ προσέθετο Σαμουὴλ ἔτι ἰδεῖν τὸν Σαοὺλ ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ, ὅτι ἐπένθει Σαμουὴλ ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ Κύριος μετεμελήθη ὅτι ἐβασίλευσε τὸν Σαοὺλ ἐπὶ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ις΄. XVI.

ΚΑΙ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμουήλ· ἕως πότε σὺ πενθεῖς ἐπὶ Σαοὺλ, κἀγὼ ἐξουδένωκα αὐτὸν, μὴ βασιλεύειν ἐπὶ Ἰσραήλ; πλῆσον τὸ κέρας σου ἐλαίου, καὶ δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς Ἰεσσαὶ ἕως Βηθλεὲμ, ὅτι ἑώρακα ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ βασιλέα. βασιλεύειν

2. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· πῶς πορευθῶ; καὶ ἀκούσεται Σαοὺλ, καὶ ἀποκτενεῖ με. Καὶ εἶπε Κύριος· δάμαλιν βοῶν λαβὲ ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἐρεῖς, θῦσαι τῷ Κυρίῳ ἥκω.

3. Καὶ καλέσεις τὸν Ἰεσσαὶ εἰς θυσίαν, καὶ γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις· καὶ χρίσεις ὃν ἐὰν εἴπω πρὸς σέ.

4. Καὶ ἐποίησε Σαμουὴλ πάντα ἃ ἐλάλησεν αὐτῷ Κύριος. Καὶ ἦλθεν εἰς Βηθλεὲμ, καὶ ἐξέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπαν· εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου, ὁ βλέπων;

5. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη· θῦσαι τῷ Κυρίῳ ἥκω, ἁγιάσθητε καὶ εὐφράνθητε μετ᾽ ἐμοῦ σήμερον. Καὶ ἥγιασε τὸν Ἰεσσαὶ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν θυσίαν.

6. Καὶ

V. 27. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. V. 29. καὶ οὐ μετακ.) οὐδὲ μετανοήσει. V. 30. ἐνώπιον πρεσβ. λαοῦ μου καὶ ἐνώπιον Ἰσραὴλ) ἐνώπιον πρεσβ. ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον λαοῦ μου. V. 31. Σαοὺλ τῷ Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. V. 32. οὕτως πικρὸς θάν.) οὕτω πικρὸς ὁ θάνατος. V. 34. εἰς οἶκον) εἰς τὸν οἶκον. V. 35. Σαμουὴλ ἔτι) transposita. CAP. XVI. V. 1. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. ibid. in fin. βασιλεύειν) βασιλέα. V. 3. εἰς θυσίαν) εἰς τὴν θυσίαν. ibid. γνωρίσω) γνωριῶ. ib. ἐὰν) ἄν. V. 4. εἰρήνη ἡ) ἡ εἰρήνη ἡ.

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσιέναι αὐτοὺς, καὶ ἴδε τὸν Ἐλιὰβ, καὶ εἶπεν· ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον Κυρίε χρισὸς αὐτῦ.

7. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμεήλ· μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτῦ, μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν μεγέθους αὐτῦ, ὅτι ἐξουδένωκα αὐτόν. ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέψεται ἄνθρωπος, ὄψεται ὁ Θεός· ὅτι ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον, Θεὸς δὲ ὄψεται εἰς καρδίαν. [ἐπισρέψης]

8. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰεσσαὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ παρῆλθε κατὰ πρόσωπον Σαμεήλ, καὶ εἶπεν· οὐδὲ τῦτον ἐξελέξατο Κύριος.

9. Καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν Σαμμά. καὶ εἶπε· καὶ ἐν τέτῳ ἐκ ἐξελέξατο Κύριος.

10. Καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὺς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτῦ ἐνώπιον Σαμεήλ. Καὶ εἶπε Σαμεήλ πρὸς Ἰεσσαί· οὐκ ἐξελέξατο Κύριος ἐν τέτοις.

11. Καὶ εἶπε Σαμεήλ πρὸς Ἰεσσαί· ἐκλελοίπασι τὰ παιδάρια; καὶ εἶπεν· ἔτι ὁ μικρὸς, ἰδὲ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Ἰεσσαί· ἀπόστειλον καὶ λαβὲ αὐτόν, ὅτι ὐ μὴ κατακλιθῶμεν ἕως τῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐνταῦθα.

12. Καὶ ἀπέστειλε καὶ εἰσήγαγεν αὐτόν. Καὶ ἔτος πυῤῥάκης μετὰ κάλλυς ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς ὁράσει Κυρίῳ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαμεήλ· ἀνάστα, χρίσον τὸν Δαυὶδ, ὅτι ἔτός ἐστιν ἀγαθός.

13. Καὶ ἔλαβε Σαμουὴλ τὸ κέρας τῦ ἐλαίε, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Καὶ ἐφήλατο πνεῦμα Κυρίου ἐπὶ Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ ἐπάνω. Καὶ ἀνέστη Σαμεήλ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἀρμαθαίμ.

14. Καὶ πνεῦμα Κυρίε ἀπέστη ἀπὸ Σαὺλ, καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν πνεῦμα πονηρὸν παρὰ Κυρίου.

15. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες Σαὺλ πρὸς αὐτόν· ἰδὲ δὴ πνεῦμα Κυρίου πονηρὸν πνίγει σε, [αὐτῦ]

16. εἰπάτωσαν δὴ οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησάτωσαν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα εἰδότα ψάλλειν ἐν κινύρᾳ. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ εἶναι ἐν σοὶ πνεῦμα πονηρὸν, καὶ ψαλῇ ἐν τῇ κινύρᾳ αὐτῦ, καὶ ἀγαθόν σοι ἔσαι καὶ ἀναπαύσει σε. [ἰδόντα] [ψάλλειν]

17. Καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς τὺς παῖδας αὐτῦ· ἴδετε δή μοι ἄνδρα ὀρθῶς ψάλλοντα, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸν πρὸς μέ.

18. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παιδαρίων αὐτῦ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ ἑώρακα υἱὸν τῷ Ἰεσσαὶ Βηθλεεμίτην, καὶ αὐτὸν εἰδότα ψάλλειν, καὶ ὁ ἀνὴρ συνετὸς, καὶ ὁ ἀνὴρ πολεμισὴς, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἴδει, καὶ Κύριος μετ' αὐτῦ. [συνετὸς] [ἰδεῖν]

19. Καὶ ἀπέστειλε Σαὺλ ἀγγέλυς πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων· ἀπόστειλον πρὸς μὲ Δαυὶδ τὸν υἱόν σε τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ σου.

20. Καὶ

v. 7. μὴ ἐπισρέψης ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ) μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ. ibid. Θεὸς δὲ) ὁ δὲ Θεός. v. 8. Κύριος) ὁ Θεός. v. 9. Σαμμά) σαμαά. v. 10. πρὸς Ἰεσσαί) abest. v. 11. ἐνταῦθα) abest. v. 12. ἔτος) αὐτός. ibid. ἀνάστα) addit καὶ. v. 15. παῖδες αὐτοῦ) παῖδες σαὺλ. v. 16. ἰδόντα) εἰδότα. ibid. ἐν σοὶ πν. πον. καὶ ψάλλειν) πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σοί, καὶ ψαλῇ. v. 17. ἴδετε δὴ) addit μοι. v. 18. αὐτοῦ· ἰδοὺ) αὐτῦ, καὶ εἶπεν. ἰδέ. ibid. εἰδότα ψάλλειν) εἰδότα ψαλμόν. ib. ὁ ἀνὴρ πολεμ. καὶ συνετὸς λόγῳ, καὶ ἀνὴρ ἀγ. τῷ ἰδεῖν) πολεμιστής, καὶ σοφὸς λόγῳ, καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἴδει. v. 19. ἀπέστειλε) addit σαὺλ. ibid. Δαυὶδ τὸν υἱόν σε) transposita.

20. Καὶ ἔλαβεν Ἰεσσαὶ γόμορ ἄρτων, καὶ ἀσκὸν οἴνου, καὶ ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ Δαυὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς Σαοὺλ,

21. καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ· καὶ παρειστήκει ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν σφόδρα· καὶ ἐγενήθη αὐτῷ αἴρων σκεύη αὐτοῦ.

22. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ πρὸς Ἰεσσαὶ, λέγων· παριστάσθω δὴ Δαυὶδ ἐνώπιον ἐμοῦ, ὅτι εὗρε χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου.

23. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐλάμβανε Δαυὶδ τὴν κινύραν, καὶ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέψυχε Σαοὺλ, καὶ ἀγαθὸν αὐτῷ, καὶ ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν.

ΚΕΦ. ΙΖʹ. XVII.

ΚΑΙ συνάγουσιν ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον,
Σογχὼ καὶ συνάγονται εἰς Σοκχὼ τῆς Ἰουδαίας, καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον
Σογχὼ Σοκχὼ, καὶ ἀναμέσον Ἀζηκὰ ἐν Ἀφεσδομμείν.

2. Καὶ Σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ συνάγονται, καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῇ κοιλάδι, αὐτοὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξεναντίας ἀλλοφύλων.

3. Καὶ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ Ἰσραὴλ ἵσταται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐνταῦθα, καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν.

4. Καὶ ἐξῆλθεν ἀνὴρ δυνατὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, Γολιὰθ ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ, ὕψος αὐτοῦ ἓξ πήχεων καὶ σπιθαμῆς.

5. Καὶ περικεφαλαία ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περικεφαλαίαν αὐτοῦ, καὶ θώρακα ἁλυσιδωτὸν αὐτὸς ἐνδεδυκώς· καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐτοῦ πέντε χιλιάδες σίκλων χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

6. Καὶ κνημῖδες χαλκαῖ ἐπάνω τῶν σκελῶν αὐτοῦ, καὶ ἀσπὶς χαλκῆ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ.

7. Καὶ ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μέσακλον ὑφαινόντος, καὶ ἡ λόγχη αὐτοῦ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου· καὶ ἐξακόσιοι ὁ αἴρων τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ.

8. Καὶ ἔστη, καὶ ἀνεβόησε πρός τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἔτι ἐκπορεύεσθε παρατάξασθαι πολέμῳ ἐξεναντίας ἡμῶν; οὐκ ἐγώ εἰμι ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς Ἑβραῖοι τοῦ Σαοὺλ; ἐκλέξασθε αὐτοῖς ἄνδρα; καὶ καταβήτω πρός με.

9. Καὶ ἐὰν δυνηθῇ πρός με πολεμῆσαι, καὶ ἐὰν πατάξῃ με, καὶ ἐσόμεθα ὑμῖν εἰς δούλους. Ἐὰν ἐγὼ δυνηθῶ, καὶ πατάξω αὐτὸν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς δούλους, καὶ δουλεύσετε ἡμῖν.

v. 20. ἔριφον ἐξ αἰγῶν) ἐξ deest. v. 21. αἴρων σκεύη) αἴρων τὰ σκεύη. CAP. XVII. v. 1. Σογχὼ) σουχὼθ bis hoc versu. ibid. ἐν Ἀφεσδομμείν) ἐφερμὲν. v. 2. αὐτοὶ παρατάσσ.) αὐτοὶ, καὶ παρατάσσονται. ibid. ἀλλοφύλων) τῶν ἀλλοφύλων. v. 3. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 4. ἓξ πήχεων) τεσσάρων πήχεων. v. 5. περικεφαλαίαν) περικεφαλαῖα. v. 6. ἐπάνω) ἐπὶ. v. 7. ὑφαινόντος) ὑφαινόντων. ibid. ἐξακόσιοι) ἐξακοσίων. v. 8. πρὸς τὴν) εἰς τὴν. ibid. ἔτι) τί. ib. αὐτοῖς ἄνδρα) ἑαυτοῖς ἄνδρα. v. 9. πρός με πολεμῆσαι) transposita. ibid. ἐὰν ἐγὼ) ἐὰν δὲ ἐγώ.

10. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν παράταξιν Ἰσραὴλ σήμερον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· δότε τε μοι ἄνδρα, καὶ μονομαχήσωμεν ἀμφότεροι.

11. Καὶ ἤκουσαν Σαοὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα αὐτοῦ τοῦ ἀλλοφύλου ταῦτα, καὶ ἐξέστησαν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίου· οὗτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰεσσαὶ, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσι.

13. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαὶ οἱ μείζονες, ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαοὺλ εἰς πόλεμον, καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, Ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ Ἀμιναδὰβ, καὶ ὁ τρίτος αὐτοῦ Σαμμά.

14. Καὶ Δαυὶδ αὐτός ἐστιν ὁ νεώτερος, καὶ οἱ τρεῖς οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω Σαούλ.

15. Καὶ Δαυὶδ ἀπῆλθεν, καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Σαοὺλ, ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Βηθλεέμ.

16. Καὶ προῆγεν ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη τεσσεράκοντα ἡμέρας.

17. Καὶ εἶπεν Ἰεσσαὶ πρὸς Δαυὶδ, λα-
τούτου βὲ δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σου οἰφὶ τοῦ ἀλφίτου,
καὶ δέκα ἄρτους τούτους, καὶ διάδραμε
εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ δὸς τοῖς ἀδελ-
φοῖς σου.

στρυφαλίδας 18. Καὶ τὰς δέκα τρυφαλίδας τοῦ γά-
λακτος τούτου εἰσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσιν γνώσῃ.

19. Καὶ Σαοὺλ αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

20. Καὶ ὤρθρισεν Δαυὶδ τοπρωῒ, καὶ ἀφῆκεν τὰ πρόβατα φύλακι, καὶ ἔλαβεν, καὶ ἀπῆλθεν καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Ἰεσσαί· καὶ ἦλθεν εἰς τὴν στρογγύλωσιν καὶ δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἠλάλαξαν ἐν τῷ πολέμῳ.

21. Καὶ παρετάξαντο Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παράταξιν ἐξεναντίας παρατάξεως.

22. Καὶ ἀφῆκεν Δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα φύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθεν καὶ ἠρώτησεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ εἰς εἰρήνην.

23. Καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, Ἀμεσσαῖος
ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ μεσαῖος ἀνέβαινεν, Γολιὰθ ὁ
Φιλισταῖος ὄνομα αὐτῷ ἐκ Γὲθ, ἐκ τῶν παρατάξεων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησεν κατὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἤκουσεν Δαυίδ.

24. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς τὸν ἄνδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

25. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ, εἰ ἑωράκατε τὸν ἄνδρα τὸν ἀναβαίνοντα τοῦτον,
ὅτι ὀνειδίσαι τὸν Ἰσραὴλ ἀνέβη; καὶ ἔσται ὀνειδίσων
ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτὸν, πλουτίσει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς πλοῦτον μέγαν, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν

v. 10. μονομαχήσωμεν) μονομαχήσομεν. v. 11. ἤκουσαν) ἤκουσε. ibid. ῥήματα αὐτοῦ τοῦ) αὐτοῦ deest. ib. ἐφοβήθησαν σφόδρα) ab his verbis usque ad v. 32. omnia desiderantur in *Edit. Rom.*

τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ποιήσει ἐλεύθερον ἐν τῷ Ἰσραήλ.

26. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς συνεστηκότας μετ' αὐτοῦ, λέγων· τί ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξει τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ ἀφελεῖ ὀνειδισμὸν ἀπὸ Ἰσραήλ; ὅτι τίς ὁ ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος αὐτὸς, ὅτι ὠνείδισεν παράταξιν Θεοῦ ζῶντος;

27. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, λέγων· οὕτως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξει αὐτόν.

28. Καὶ ἤκουσεν Ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μείζων ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ Ἐλιὰβ ἐν τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν, ἱνατί τοῦτο κατέβης; καὶ ἐπὶ τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ; ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σου, καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σου, ὅτι ἕνεκεν τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλεμον, κατέβης.

29. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ, τί ἐποίησα νῦν; οὐχὶ ῥῆμά ἐστιν;

30. Καὶ ἐπέστρεψεν παρ' αὐτοῦ εἰς ἐναντίον ἑτέρου, καὶ εἶπεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ πρώτου.

31. Καὶ ἠκούσθησαν οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν Δαυὶδ, καὶ ἀνηγγέλησαν ὀπίσω Σαούλ. Καὶ παρέλαβεν αὐτόν.

32. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, μὴ δὴ συμπεσέτω ἡ καρδία τοῦ Κυρίου μου ἐπ' αὐτόν. ὁ δοῦλός σου πορεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ ἀλλοφύλου τούτου.

33. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, οὐ μὴ δυνηθήσῃ πορευθῆναι πρὸς τὸν ἀλλόφυλον τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν, ὅτι παιδίον εἶ σὺ, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτοῦ.

34. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, ποιμαίνων ἦν ὁ δοῦλός σου τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ ὅταν ἤρχετο ὁ λέων, καὶ ἡ ἄρκος, καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐκ τῆς ἀγέλης.

35. Καὶ ἐξεπορευόμην ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ ἐξέσπασα ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ εἰ ἐπανίστατο ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐκράτησα τῆς φάρυγγος αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξα καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν.

36. Καὶ τὸν λέοντα καὶ τὴν ἄρκον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου, καὶ ἔσται ὁ ἀλλόφυλος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων· οὐχὶ πορεύσομαι καὶ πατάξω αὐτὸν, καὶ ἀφελῶ ὄνειδος σήμερον ἐξ Ἰσραήλ; διότι τίς ὁ ἀπερίτμητος οὗτος, ὃς ὠνείδισε παράταξιν Θεοῦ ζῶντος;

37. Καὶ εἶπε Δαυὶδ, Κύριος ὃς ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς τοῦ λέοντος καὶ ἐκ χειρὸς τῆς ἄρκου, οὗτος ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλλοφύλου τοῦ ἀπεριτμήτου τούτου. καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, πορεύου, καὶ Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ.

38. Καὶ ἐνέδυσε Σαοὺλ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν χαλκῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

v. 32. ἡ καρδία) καρδία. v. 33. πρὸς Δαυὶδ) πρὸς τὸν δαυὶδ. ibid. δυνηθήσῃ) δυνήσῃ. ib. πρὸς αὐτὸν ὅτι παιδίον) μετ' αὐτοῦ, ὅτι παιδάριον. v. 35. τῆς φάρυγγος) τοῦ φάρυγγος. v. 36. ὄνειδος σήμερον) transpofita. v. 37. Καὶ εἶπε Δαυὶδ) non habet. ibid. ἄρκου οὗτος) ἄρκτου, αὐτός. ib. Κύριος ἔσται) transpofita. v. 38. τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ περικεφαλαίαν χ. ἐπὶ τὴν) τὸν δαυὶδ μανδύαν καὶ τὴν περικεφαλαίαν χαλκῆν περὶ τὴν.

39. Καὶ ἔζωσε Δαυὶδ θώρακα, καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ μανδύου αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατῆσαι ἅπαξ καὶ δὶς· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαοὺλ, οὐ μὴ δύνωμαι ἐν τούτοις πορευθῆναι, ὅτι οὐ πεπείραμαι· καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ. διαφερῶσιν

40. Καὶ ἔλαβε τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους ἐκ τοῦ χειμάῤῥου, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ καδίῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι αὐτῷ εἰς συλλογὴν, καὶ σφενδόνην αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον.

41. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος.

42. Καὶ ἴδε Γολιὰθ τὸν Δαυὶδ, καὶ ἠτίμασεν αὐτόν· ὅτι αὐτὸς ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυῤῥάκης μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν.

43. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ, Ὡσεὶ κύων ἐγώ εἰμι, ὅτι σὺ ἔρχῃ πρὸς μὲ ἐν ῥάβδῳ καὶ λίθῳ; Καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυλος τὸν Δαυὶδ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ.

44. Καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος πρὸς Δαυὶδ, Δεῦρο πρός με, καὶ παραδώσω τὰς σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.

45. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυλον, Σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ ἐν ἀσπίδι, κἀγὼ πορεύομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Σαβαὼθ, Θεοῦ παρατάξεως Ἰσραὴλ, ἣν ὠνείδισας σήμερον.

46. Καὶ ἀποκλείσει σε Κύριος ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, καὶ ἀποκτενῶ σε, καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσω τὰ κῶλά σου καὶ τὰ κῶλα παρεμβολῆς ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ γῆ ὅτι ἐστὶ Θεὸς ἐν Ἰσραὴλ, ἀποκλείσω

47. καὶ γνώσεται πᾶσα ἡ ἐκκλησία αὕτη, ὅτι οὐκ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ δόρατι σώζει Κύριος, ὅτι τοῦ Κυρίου ὁ πόλεμος, καὶ παραδώσει Κύριος ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν.

48. Καὶ ἀνέστη ὁ ἀλλόφυλος, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἤγγισεν εἰς συνάντησιν Δαυίδ. Καὶ ἐτάχυνε Δαυὶδ, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν τοῦ ἀλλοφύλου.

49. Καὶ ἐξέτεινε Δαυὶδ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ κάδιον, καὶ ἔλαβε λίθον ἕνα, καὶ ἐσφενδόνησε, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ διέδυ ὁ λίθος διὰ τῆς περικεφαλαίας ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

50. Καὶ

v. 39. Δαυὶδ) τὸν δαυίδ. ibid. θώρακα, καὶ περιεζώσατο Δαυὶδ) non habet. ib. περιπατῆσαι) περιπατήσας. ib. ἐν τούτοις πορευθῆναι) transposita. ib. διαφερῶσιν) ἀφαιροῦσιν. v. 40. λίθους) addit λείους. ibid. σφενδόνην) σφενδόνη. v. 41. integer desideratur in *Edit. Rom.* v. 42. ἠτίμασεν) ἐξητίμασεν. v. 43. πρὸς μὲ) ἐπ' ἐμέ. ibid. καὶ λίθῳ) καὶ λίθοις, præterea adjicit, καὶ εἶπε δαυίδ. οὐχὶ ἀλλ' ἢ χείρων κυνός. ib. εἰδώλοις) θεοῖς. v. 44. παραδώσω) δώσω. ibid. θηρίοις) κτήνεσι. v. 45. Σαβαὼθ, Θεοῦ) transposita. v. 46. ἐν τῇ χειρί μου σήμερον, καὶ ἀποκλείσω) σήμερον εἰς τὴν χεῖρά μου, καὶ ἀποκτενῶ. ibid. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ) ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ. v. 48. καὶ ἤγγισεν) abest. ibid. Καὶ ἐτάχυνε - - fin.) desunt omnia in *Rom.* v. 49. ἔλαβε λίθον) ἔλαβε ἐκεῖθεν λίθον. ibid. ἐπὶ τὸ μέτωπον) εἰς τὸ μέτωπον. ib. ἐπὶ τὸ πρόσωπον) τὸ abest.

50. Καὶ ἐκραταίωσεν Δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον ἐν τῇ σφενδόνῃ καὶ ἐν τῷ λίθῳ, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυίδ.

51. Καὶ ἔδραμε Δαυὶδ, καὶ ἐπέστη ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτῆς, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἀφεῖλεν ἐν αὐτῇ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἴδαν οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι τέθνηκεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἔφυγαν.

52. Καὶ ἀνίστανται ἄνδρες Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, καὶ ἠλάλαξαν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως εἰσόδου Γαὶ, καὶ ἕως τῆς πύλης Ἀσκάλωνος. Καὶ ἔπεσον τραυματίαι τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πυλῶν, καὶ εἰς Γὲθ, καὶ ἕως Ἀκαρών.

53. Καὶ ἀνέστρεψαν ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκκλίνοντες ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατεπάτουν τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν.

54. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀλλοφύλου, καὶ ἤνεγκεν αὐτὴν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἔθηκεν ἐν τῷ σκηνώματι αὐτοῦ.

55. Καὶ ὡς εἶδεν Σαοὺλ τὸν Δαυὶδ ἐκπορευόμενον εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου, εἶπεν πρὸς Ἀβεννὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, Υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος; καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ, Ζῇ ἡ ψυχή σου, βασιλεῦ, εἰ οἶδα.

56. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἐπερώτησον σὺ, υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος.

57. Καὶ ὡς ἐπέστρεψεν Δαυὶδ τοῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ἀβεννὴρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

58. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Σαοὺλ, Υἱὸς τίνος εἶ παιδάριον; καὶ εἶπεν Δαυὶδ, Υἱὸς δούλου σου Ἰεσσαὶ τοῦ Βηθλεεμίτου.

ΚΕΦ. ΙΗ΄. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἡ ψυχὴ Ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ Δαυὶδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν Ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

2. Καὶ ἔλαβεν αὐτὸν Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

3. Καὶ διέθετο Ἰωνάθαν καὶ Δαυὶδ, ἐν τῷ ἀγαπᾷν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

4. Καὶ ἐξεδύσατο Ἰωνάθαν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπάνω, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ Δαυὶδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ τόξου αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ζώνης αὐτοῦ.

5. Καὶ ἐξεπορεύετο Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἀπέστειλεν αὐτὸν Σαοὺλ. συνῆκεν· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Σαοὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου· καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς παν-

v. 50. integer defideratur in *Edit. Rom.* v. 51. καὶ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτῆς) non habet. ibid. ἀφεῖλεν ἐν αὐτῇ) ἐν αὐτῇ deeſt. ib. ἴδαν) εἶδον. ib. ἔφυγαν) ἔφυγον. v. 52. Γαὶ) γὲθ. ibid. εἰς γὲθ) ἕως γὲθ. v. 54. ἐν τῷ σκηνώματι αὐτοῦ) ab his verbis omnia defiderantur in *Edit. Rom.* usque ad *Cap. XVIII.* vers. 6. hæc verba: καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι.

παντὸς τῦ λαοῦ, καίγε ἐν ὀφθαλμοῖς δέλων Σαῦλ.

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὺς ἐν τῷ ἐπιςρέφειν Δαυὶδ ἀπὸ τῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον· καὶ ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς συνάντησιν Δαυὶδ ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰσραὴλ, καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαῦλ τῦ βασιλέως ἐν τυμπάνοις, καὶ χαρμοσύνῃ, καὶ ἐν κυμβάλοις.

7. Καὶ ἐξῆλθον αἱ γυναῖκες αἱ παίζυσαι, καὶ ἔλεγον, ἐπάταξε Σαῦλ ἐν χιλιάσιν αὐτῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ.

8. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαῦλ περὶ τῦ λόγυ, καὶ εἶπεν, ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ τὰς μυριάδας, καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας· καὶ τί αὐτῷ πλὴν ἡ βασιλεία;

9. Καὶ ἦν Σαῦλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα.

10. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, καὶ ἔπεσε πνεῦμα Θεῦ πονηρὸν ἐπὶ Σαῦλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μέσῳ οἴκου αὐτῦ. Καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν χειρὶ αὐτῦ ὡς καθ' ἑκάςην ἡμέραν. Καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σαῦλ.

11. Καὶ ἦρεν Σαῦλ τὸ δόρυ καὶ εἶπε, πατάξω ἐν Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. Καὶ ἐξέκλινε Δαυὶδ ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ δίς.

12. Καὶ ἐφοβήθη Σαῦλ ἀπὸ προσώπυ Δαυὶδ, ὅτι ἦν Κύριος μετ' αὐτῦ, καὶ ἀπὸ Σαῦλ ἀπέςη.

13. Καὶ ἀπέςησεν αὐτὸν Σαῦλ ἀφ' αὐτῦ, καὶ κατέςησεν αὐτὸν ἑαυτῷ χιλίαρχον. Καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο ἔμπροσθεν τῦ λαοῦ.

14. Καὶ ἦν Δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ συνιῶν, καὶ Κύριος μετ' αὐτῦ.

15. Καὶ ἴδε Σαῦλ ὡς αὐτὸς συνιεῖ σφόδρα, καὶ εὐλαβεῖτο ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ.

16. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἰὐδας ἠγάπα τὸν Δαυὶδ, ὅτι αὐτὸς ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπυ τῦ λαῦ.

17. Καὶ εἶπεν Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, ἰδὺ ἡ θυγάτηρ μυ ἡ μείζων Μερὼβ, αὐτὴν δώσω σοι εἰς γυναῖκα, καὶ πλὴν γίνου μοι εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τὺς πολέμους Κυρίου. Καὶ Σαῦλ εἶπεν, μὴ ἔςω χεὶρ μυ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔςαι ἐπ' αὐτὸν χεὶρ ἀλλοφύλων.

18. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Σαῦλ, τίς ἐγώ εἰμι, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγενείας (συ) πατρός μου ἐν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς τῦ βασιλέως;

19. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ τῦ δοθῆναι τὴν Μερὼβ θυγατέρα Σαῦλ τῷ Δαυὶδ, καὶ αὐτὴ ἐδόθη τῷ Ἀδριὴλ τῷ Ἰσραὴλ Μοθυλαθίτῃ εἰς γυναῖκα.

20. Καὶ

CAP. XVIII. v. 6. τῶν πόλεων) absque articulo. ibid. καὶ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαῦλ τῦ βασιλέως) hæc verba desunt. ib. καὶ χαρμοσύνῃ) καὶ ἐν χαρμοσύνῃ. v. 7. ἐξῆλθον) ἐξῆρχον. ibid. αἱ παίζυσαι) deest. v. 8. ἔδωκαν τῷ Δαυὶδ) transposita. ibid. καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας.) ab his verbis quæ sequuntur usque ad vers. 12. omnia desiderantur in *Ed. Rom.* v. 12. ὅτι ἦν Κύριος μετ' αὐτῦ, καὶ ἀπὸ Σαοὺλ ἀπέςη.) non habet *Edit. Rom.* v. 13. Σαοὺλ ἀφ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτῦ. v. 14. Κύριος μετ' αὐτῦ) κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ. v. 16. ἐξεπορ. καὶ εἰσεπορ.) transposita. ibid. πρὸ προσώπυ τῦ λαοῦ.) quæ sequuntur omnia desiderantur in *Edit. Rom.* usque ad vers. 20. exclus.

20. Καὶ ἠγάπησε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ τὸν Δαυίδ, καὶ ἀπηγγέλη Σαοὺλ, καὶ ηὐθύνθη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.

21. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, Δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσαι αὐτῷ εἰς σκάνδαλον. Καὶ ἦν ἐπὶ Σαοὺλ χεὶρ ἀλλοφύλων.

22. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Δαυίδ, ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. Καὶ ἐνετείλατο Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, λέγων· λαλήσατε ὑμεῖς τὸν Δαυὶδ λάθρα, λέγοντες· ἰδοὺ θέλει ἐν σοὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ.

23. Καὶ ἐλάλησαν οἱ παῖδες Σαοὺλ εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ εἶπε Δαυίδ, εἰ κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπιγαμβρεῦσαι βασιλεῖ; κἀγὼ ἄνθρωπος ταπεινὸς, καὶ οὐχὶ ἔνδοξος.

24. Καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες Σαοὺλ αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἃ ἐλάλησε Δαυίδ.

25. Καὶ εἶπε Σαοὺλ, τάδε ἐρεῖτε τῷ Δαυίδ, οὐ βούλεται ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι, ἀλλ' ἢ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων.

26. Καὶ ἀπαγγέλλουσιν οἱ παῖδες Σαοὺλ τῷ Δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ εὐθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Δαυὶδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ.

27. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη Δαυίδ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυστίας αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπιγαμβρεύεται τῷ βασιλεῖ, καὶ δίδωσιν αὐτῷ Σαοὺλ τὴν Μελχὸλ θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

28. Καὶ ἴδε Σαοὺλ καὶ ἔγνω ὅτι Κύριος μετὰ Δαυίδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν.

29. Καὶ προσέθετο εὐλαβεῖσθαι ἀπὸ Δαυὶδ ἔτι. Καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθρεύων τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.

30. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ ἐξοδίας αὐτῶν συνῆκεν Δαυὶδ παρὰ πάντας τοὺς δούλους Σαοὺλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐλάλησε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ θανατῶσαι τὸν Δαυίδ, αὐτὸν

2. καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Σαοὺλ ᾑρεῖτο τὸν Δαυὶδ σφόδρα, καὶ ἀπήγγειλεν Ἰωνάθαν ᾑρεῖτο

v. 20. ἀπηγγέλη Σαοὺλ - - fin.) ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ καὶ ηὐθύνθη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. v. 22. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν Δαυίδ, ἐν ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον.) desunt. ib. τὸν Δαυὶδ λάθρα) λάθρα τῷ δαυίδ. v. 23. κατὰ τὰ ῥήματα) κατὰ abest. ibid. ἄνθρωπος) ἀνήρ. v. 25. ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων) adjicit ἐκδικῆσαι ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως, καὶ σαοὺλ ἐλογίσατο ἐμβαλεῖν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων. v. 27. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι) non habet. ibid. ἄνδρας· καὶ ἤνεγκεν ἀκροβυστίας) ἑκατὸν ἄνδρας. καὶ ἀνήνεγκε τὰς ἀκροβυστίας. ib. καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ) non habet. ib. Σαοὺλ) deest. v. 28. καὶ ἔγνω) abest. v. 29. ἀπὸ Δαυὶδ ἔτι.) quæ sequuntur usque ad fin. Capitis desiderantur in *Edit. Rom.* CAP. XIX. v. 1. θανατῶσαι αὐτὸν) θανατῶσαι τὸν δαυίδ.

θαν τῷ Δαυὶδ, λέγων· ζητεῖ Σαὺλ ὁ πατήρ μου θανατῶσαί σε· φύλαξαι ἐν αὔριον πρωῒ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον κρυφῇ,

3. καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι, καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πατρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἐὰν ἧς ἐκεῖ· καὶ ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅ, τι ἐὰν ᾖ, καὶ ἀπαγγελῶ σοι.

4. Καὶ ἐλάλησεν Ἰωνάθαν περὶ Δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς Σαὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· μὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλόν σου Δαυὶδ, ὅτι οὐχ ἡμάρτηκεν εἰς σὲ, καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἀγαθά σοι σφόδρα,

5. καὶ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδον, καὶ ἐχάρησαν· καὶ ἱνατί ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῷον θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ δωρεάν;

6. Καὶ ἤκουσε Σαὺλ τῆς φωνῆς Ἰωνάθαν, καὶ ὤμοσε Σαὺλ, λέγων· ζῇ Κύριος, εἰ ἀποθανεῖται.

7. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ εἰσήγαγεν Ἰωνάθαν τὸν Δαυὶδ πρὸς Σαὺλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

8. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος γίνεσθαι, καὶ κατίσχυσε Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ.

9. Καὶ ἐγένετο πνεῦμα Κυρίου πονηρὸν ἐπὶ Σαὺλ, καὶ αὐτὸς ἐν οἴκῳ καθεύδων, καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ.

10. Καὶ ἐζήτει Σαὺλ πατάξαι τὸ δόρυ εἰς Δαυὶδ καὶ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ἀπέστη Δαυὶδ ἐκ προσώπου Σαούλ· καὶ ἐπάταξε τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ Δαυὶδ ἀνεχώρησε, καὶ διεσώθη. ἐξεσπάσθη

11. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους εἰς οἶκον Δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐτὸν πρωῒ, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ Μελχὸλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· ἐὰν μὴ σὺ σώσῃς τὴν ψυχὴν σεαυτοῦ τὴν νύκτα ταύτην, αὔριον θανατωθήσῃ.

12. Καὶ κατάγει ἡ Μελχὸλ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἔφυγε, καὶ σώζεται.

13. Καὶ ἔλαβεν ἡ Μελχὸλ τὰ κενοτάφια, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ ἧπαρ τῶν αἰγῶν ἔθετο πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίῳ.

14. Καὶ ἀποστέλλει Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν.

15. Καὶ ἀποστέλλει τοῦ ἰδεῖν ἐπὶ τὸν Δαυὶδ, λέγων· ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς μὲ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν.

16. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἧπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.

17. Καὶ

v. 2. ζητεῖ Σαὺλ ὁ πατήρ μου) σαοὺλ ζητεῖ. ibid. φύλαξαι) addit οὖν. v. 4. ἀγαθά σοι) σοι deest. v. 7. αὐτῷ Ἰωνάθαν πάντα) αὐτῷ πάντα. v. 8. γίνεσθαι) γενέσθαι πρὸς σαοὺλ. ibid. ἐπάταξεν αὐτοὺς) ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς. v. 9. Κυρίου) Θεοῦ. ibid. ἰδοὺ) abest. ib. ἔψαλλεν ἐν ταῖς) ἔψαλλεν ταῖς. v. 10. καὶ ἐν τῷ τοίχῳ) non habet. ibid. ἐξεσπάσθη) διεσώθη. v. 11. σεαυτοῦ) σαυτοῦ. v. 13. ἔθηκεν) ἔθετο. v. 14. ἀποστέλλει) ἀπέστειλε. v. 15. τοῦ ἰδεῖν) abest.

17. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῇ Μελχὸλ· ἱνατί οὕτως παρελογίσω με, καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου, καὶ διεσώθη; καὶ εἶπε Μελχὸλ τῷ Σαοὺλ· αὐτὸς εἶπε πρὸς μέ· ἐξαπόστειλόν με, εἰ δὲ μή,
θανατῶ θανατώσω σε.

18. Καὶ Δαυὶδ ἔφυγε καὶ ἐσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς Σαμουὴλ εἰς Ἀρμαθαὶμ, καὶ ἀπαγγέλλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ Σαοὺλ· καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ, καὶ ἐκάθισαν ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾷ.

19. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, λέγοντες· ἰδοὺ (δὴ) Δαυὶδ ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾷ.

20. Καὶ ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶδαν τὴν ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων, καὶ Σαμουὴλ εἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. Καὶ ἐγενήθη ἐπὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Σαοὺλ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ προφητεύουσιν καίγε αὐτοί.

21. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἑτέρους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί· καὶ προσέθετο Σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτοί.

22. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαοὺλ, καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς Ἀρμαθαὶμ, καὶ
ἔρχονται ἔρχεται ἕως τοῦ Φρέατος τοῦ μεγάλου τοῦ ἐν Σοκχὼ, καὶ ἠρώτησε καὶ εἶπε· ποῦ Σαμουὴλ καὶ Δαυίδ; καὶ εἶπαν· ἰδοὺ ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾷ.

23. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς Ναυϊὼθ ἐν
ἐν Ῥαμᾷ, καὶ ἐγενήθη καὶ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα Θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ προεφήτευεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐν Ναυϊὼθ ἐν Ῥαμᾷ.

24. Καὶ ἐξεδύσατο καὶ αὐτὸς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐπροφήτευσε καίγε αὐτὸς ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα· διὰ τοῦτο ἔλεγον, εἰ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις;

ΚΕΦ. Κ'. XX.

ΚΑΙ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐκ Ναυϊὼθ ἐν Ἰσραὴλ
Ῥαμᾷ, καὶ ἔρχεται, καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωνάθαν· τί πεποίηκα; καὶ τί τὸ ἀδίκημά μου; καὶ τί ἡμάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, ὅτι ἐπιζητεῖ τὴν ψυχήν μου;

2. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· μηδαμῶς σοι, οὐ μὴ ἀποθάνῃς. ἰδοὺ οὐ μὴ ποιή- σὺ
σῃ ὁ πατήρ μου ῥῆμα μέγα, ἢ ῥῆμα μικρὸν, καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου. Καὶ τί ὅτι κρύψει ὁ πατήρ μου ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο.

3. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε, γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου, ὅτι

v. 17. εἶπε πρός μέ·) εἶπε. ibid. θανατῶ) θανατώσω. v. 18. ἐσώθη) διεσώθη. ibid. ἐποίησεν) addit αὐτῷ. ib. Δαυὶδ καὶ Σαμουὴλ) transposita. ib. Ναυϊὼθ) ναυὰθ, passim. v. 19. (δὴ) abest. v. 20. εἶδαν) εἶδον. ibid. τῶν προφητευόντων) non habet. ib. καίγε αὐτοί.) deest. v. 21. προεφήτευσαν) ἐπροφήτευσαν, bis. v. 22. ἔρχονται) ἔρχεται. ibid. τοῦ μεγάλου τοῦ ἐν Σοκχὼ) τοῦ ἅλω, τοῦ ἐν τῷ σεφί. v. 23. ἐν Ναυϊὼθ) εἰς ναυὰθ, bis. ibid. καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ) καὶ ἐπορεύετο. v. 24. καὶ αὐτὸς) abest. ibid. ἐπροφήτευσε καίγε αὐτὸς) ἐπροφήτευσεν. CAP. XX. v. 1. Ἰσραὴλ ἐκ Ναυϊὼθ) δαυὶδ ἐκ ναυὰθ. ibid. καὶ εἶπεν ἐνώπιον Ἰωνάθαν) transposita. v. 2. μηδαμῶς σὺ) μηδαμῶς σοι. ibid. ἢ ῥῆμα μικρὸν) ἢ μικρόν. ib. κρύψει ὁ πατήρ μου) addit ἀπ' ἐμοῦ.

ὅτι εὕρηκα χάριν ἐνώπιόν σου, καὶ εἶπε·
μὴ γνώτω τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ οὐ βούλη-
ται. ἀλλὰ ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου,
ὅτι καθὼς εἶπον, πεπλήρωται ἀναμέ-
σον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου
ἕως θανάτου.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ·
τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ ποιήσω
σοι;

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν·
ἰδοὺ δὴ νεομηνία αὔριον, καὶ ἐγὼ καθί-
σας οὐ καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως
πορεύσο- Φαγεῖν, καὶ ἐξαποστελεῖς με, καὶ κρυβή-
μαι σομαι ἐν τῷ πεδίῳ ἕως δείλης τῆς τρί-
της.

6. Ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπισκέψηταί
με ὁ πατήρ σου. καὶ ἐρεῖς· παραιτού-
ἀπὸ τοῦ μενος παρῃτήσατο ἀπ' ἐμοῦ Δαυὶδ δρα-
μεῖν εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ, ὅτι
θυσία τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλῃ τῇ φυλῇ.

7. Ἐὰν τάδε εἴπῃ, ἀγαθῶς· εἰρήνη
τῷ δούλῳ σου· καὶ ἐὰν δὲ σκληρῶς ἀπο-
κριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι συντετέλεσται ἡ
κακία παρ' αὐτοῦ.

8. Καὶ ποιήσεις ἔλεος μετὰ τοῦ δούλου
σου, ὅτι εἰς διαθήκην Κυρίου εἰσήγαγες
τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ· καὶ εἰ
ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν
με σὺ, καὶ ἕως τοῦ πατρός σου ἱνατί οὕ-
τως εἰσάγεις με;

9. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν· μηδαμῶς σοι, σὺ
ὅτι ἐὰν γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσται
ἡ κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλ-
θεῖν ἐπὶ σὲ, καὶ ἐὰν μὴ ᾖ εἰς τὰς πό-
λεις σου, ἐγὼ ἀπαγγελῶ σοι.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωνάθαν·
(καὶ) τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν ἀποκρι-
θῇ ὁ πατήρ σου σκληρῶς;

11. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ·
πορεύου, καὶ μένε εἰς ἀγρόν. Καὶ ἐκπο-
ρεύονται ἀμφότεροι εἰς ἀγρόν.

12. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς Δαυίδ·
Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ οἶδεν, ὅτι ἀνακρι-
νῶ τὸν πατέρα μου, ὡς ἂν ὁ καιρὸς, τρισ-
σῶς, καὶ ἰδοὺ ἐὰν ᾖ ἀγαθὸν περὶ Δαυίδ, ἦν
καὶ οὐ μὴ ἀποστελῶ πρὸς σὲ εἰς ἀγρὸν, ἀποστέλ-
λω

13. Τάδε ποιήσαι Κύριος τῷ Ἰωνά-
θαν καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἀνοίσω τὰ
κακὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον
σου, καὶ ἐξαποστελῶ σε, καὶ ἀπελεύσῃ εἰς ἐξαπο-
εἰρήνην, καὶ ἔσται Κύριος μετὰ σοῦ κα- στέλλω
θὼς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου.

14. Καὶ ἐὰν μὲν ἔτι μου ζῶντος καὶ
ποιήσεις μετ' ἐμοῦ ἔλεος Κυρίου· καὶ ἐὰν
θανάτῳ ἀποθάνω,

15. οὐκ ἐξαρεῖς ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴ-
κου μου ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ εἰ μὴ, ἐν τῷ
ἐξαίρειν Κύριον τοὺς ἐχθροὺς Δαυίδ, ἕκα-
στον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἐξαρθῆναι
τὸ ὄνομα Ἰωνάθαν ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυίδ,
καὶ

v. 3. ἐνώπιόν σου) ἐν ὀφθαλμοῖς σου. ibid. γνώτω) γνῶναι. ib. πεπλήρωται) ἐμπέπλησται. ib. ἀναμέσον τοῦ πατρός σου ἕως) desunt. v. 4. καὶ ποιήσω) καὶ τί ποιήσω. v. 5. μετὰ τοῦ βασιλέως) abest. ibid. πορεύσομαι) κρυβήσομαι. ib. τῆς τρίτης) abest. v. 6. Ἐὰν) καὶ ἐὰν ibid. παρῃτήσατο Δαυὶδ δρ. εἰς Βηθλ.) παρῃτήσατο ἀπ' ἐμοῦ δαυὶδ δραμεῖν ἕως εἰς Βηθλεὲμ. v. 7. καὶ ἐὰν δὲ) δὲ abest. v. 8. εἰς διαθήκην Κυρίου εἰσήγαγες) transposita. ibid. καὶ εἰ ἔστιν ἐν τῷ) καὶ εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ. v. 9. μηδαμῶς σὺ) μηδαμῶς σοι. v. 10. καὶ τίς ἀπαγγελεῖ μοι) τίς ἀπαγγείλῃ μοι. v. 11. ἰδοὺ ἐὰν ἦν ἀγαθὸν) ἰδοὺ ἀγαθὸν ᾖ. ibid. ἀποστέλλω) ἀποστείλω. v. 13. Κύριος) ὁ Θεός. ibid. ἐξαποστέλλω) ἐξαποστελῶ. v. 14. Καὶ μὲν ἔτι) καὶ ἐὰν μὲν ἔτι. ibid. μετ' ἐμοῦ ἔλεος Κυρίου) ἔλεος μετ' ἐμοῦ. v. 15. ἔλεος ἀπὸ) ἔλεός σου ἀπό. ibid. ἀπὸ προσώπου) ἀπὸ τοῦ προσώπου. ib. ἐξαρθῆναι τὸ ὄν. Ἰων.) εὑρεθῆναι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωνάθαν.

καὶ ἐκζητήσει Κύριος ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ τοῦ Δαυίδ.

17. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἰωνάθαν ὀμόσαι τῷ Δαυὶδ ἐν τῷ ἠγαπηκέναι αὐτόν, ὅτι ἠγάπηκε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωνάθαν· αὔριον νεομηνία, καὶ ἐπισκεπήσῃ, ὅτι ἐπισκεπήσεται καθέδρα σου.

19. Καὶ τρισσεύσεις, καὶ ἐπισκέψῃ, καὶ ἥξεις εἰς τὸν τόπον σου οὗ ἐκρύβης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ, καὶ καθίσεις
ἔργον παρὰ τὸ Ἐργὰβ ἐκεῖνο.

20. Καὶ ἐγὼ τρισσεύσω ταῖς σχίζαις θῆρα ἀκοντίζων, ἐκπέμπων εἰς τὴν Λαμαρματταραί.

21. Καὶ ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸ παιδάριον, λέγων· δεῦρο εὑρέ μοι τὴν σχίζαν· ἐὰν εἴπω λέγων τῷ παιδαρίῳ· ὧδε ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ὧδε, λαβὲ αὐτήν· παραγίνου, ὅτι εἰρήνη σοι, καὶ οὐκ ἔστι λόγος, ζῇ Κύριος.

22. Ἐὰν τάδε εἴπω τῷ νεανίσκῳ· ἰδὲ ἡ σχίζα ἐκεῖ ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· πορεύου, ὅτι ἐξαπέσταλκέ σε Κύριος.

23. Καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλαλήσαμεν ἐγὼ καὶ σύ, ἰδὲ Κύριος μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος.

24. Καὶ κρύπτεται Δαυὶδ ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ παραγίνεται ὁ μήν, καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ φαγεῖν.

25. Καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καθέδραν αὐτοῦ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, ἐπὶ τῆς καθέδρας παρὰ τοῖχον, καὶ προέφθασε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκάθισεν Ἀβεννὴρ (ἐνώπιον αὐτοῦ) ἐκ πλαγίων Σαοὺλ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος Δαυίδ.

26. Καὶ οὐκ ἐλάλησε Σαοὺλ οὐδὲν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι εἶπε, σύμπτωμα φαίνεται, μὴ καθαρὸς εἶναι, ὅτι οὐ κεκαθάρισται.

27. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον τοῦ μηνὸς τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τοῦ Δαυίδ. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ· τί ὅτι οὐ παραγέγονεν υἱὸς Ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς, καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν;

28. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαοὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· παρῄτηται Δαυὶδ παρ' ἐμοῦ ἕως εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν αὐτοῦ πορευθῆναι.

29. Καὶ εἶπεν· Ἐξαπόστειλόν με δή, ὅτι θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐνετείλατο πρός με ὁ ἀδελφός μου· καὶ νῦν εἰ εὕρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς νυνὶ
σου, διασωθήσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς μου· διὰ τοῦτο οὐ παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως.

30. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Σαοὺλ ἐπὶ Ἰωνάθαν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Υἱὲ κορασίων αὐτομολούντων, οὐ γὰρ οἶδα ὅτι μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ Ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην

σου,

V. 15. καὶ ἐκζητήσει K. ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ) καὶ ἐκζητῆσαι κύριος ἐχθρούς. V. 17. ἐν τῷ ἠγαπηκέναι αὐτὸν) non habet. ibid. ἠγάπηκε) ἠγάπησε. V. 18. εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ abest. V. 19. ἐκρύβης) κρυβῇς. ibid. καθίσεις παρὰ τὸ ἔργον) καθήσῃ παρὰ τὸ ἐργάβ. V. 20. θῆρα) abest. ibid. Λαμαρματταραί.) ἀματταρί. V. 22. ἰδὲ ἡ σχίζα ἐκεῖ ἀπὸ) ὧδε ἡ σχίζα ἀπό. V 24. ἐν τῷ ἀγρῷ) ἐν ἀγρῷ. V. 25. ὁ βασιλεὺς) abest. ibid. Ἀβεννὴρ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκ) ἀβεννὴρ ἐκ. V. 26. οὐδὲν) abest. ibid. ὅτι εἶπε) ὅτι εἴρηκε. V. 27. μηνὸς τῇ) μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ. ibid. υἱὸς) ὁ υἱός. V. 28. Δαυὶδ παρ' ἐμοῦ) transposita. V. 29. με δὴ) δή με. ibid. ἐνετείλατο πρός με ὁ ἀδελφός μου· καὶ νυνὶ εὕρηκα) ἐνετείλαντο πρός με οἱ ἀδελφοί μου. καὶ νῦν εἰ εὕρηκα. ibid. διασωθήσομαι) διαβήσομαι. V. 30. Ἰεσσαὶ) addit εἰς.

σου, καὶ εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως μητρός σου;

31. Ὅτι πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσεται ἡ βασιλεία σου. νῦν οὖν ἀποστείλας λαβὲ τὸν νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου οὗτος.

32. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν τῷ Σαοὺλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἵνατί ἀποθνήσκει; τί πεποίηκεν;

33. Καὶ ἐπῆρε Σαοὺλ τὸ δόρυ ἐπὶ Ἰωνάθαν τοῦ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν, ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θανατῶσαι τὸν Δαυίδ.

34. Καὶ ἀπεπήδησεν Ἰωνάθαν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἐν ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς ἄρτον, ὅτι ἐθραύσθη ἐπὶ τὸν Δαυίδ, ὅτι συνετέλεσεν ἐπ' αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

35. Καὶ ἐγενήθη πρωΐ, καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀγρὸν, καθὼς ἐτάξατο Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτύριον, καὶ παιδάριον μικρὸν μετ' αὐτοῦ,

36. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ· δράμε, εὑρέ μοι τὰς σχίζας ἐν αἷς ἐγὼ ἀκοντίζω. Καὶ τὸ παιδάριον ἔδραμε, καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τῇ σχίζῃ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν.

37. Καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου τῆς σχίζης οὗ ἠκόντισεν Ἰωνάθαν.

38. Καὶ ἀνεβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ νεανίου, καὶ εἶπεν· ἐκεῖ ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα· καὶ ἐβόησεν Ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ, λέγων· ταχύνας σπεῦσον, καὶ μὴ στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον Ἰωνάθαν τὰς σχίζας, καὶ ἤνεγκεν τὰς σχίζας πρὸς τὸν Κύριον αὐτοῦ.

39 Καὶ τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐθέν, πάρεξ Ἰωνάθαν καὶ Δαυίδ.

40. Καὶ Ἰωνάθαν ἔδωκε τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ· πορεύου (καὶ) εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν.

41. Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθε, καὶ Δαυὶδ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρίς, καὶ κατεφίλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἕως συντελείας μεγάλης.

42. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τῷ Δαυίδ· πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ ὡς ὀμωμόκαμεν ἀμφότεροι ἡμεῖς ἐν ὀνόματι Κυρίου, λέγοντες· Κύριος ἔσται μάρτυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός μου, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματός σου ἕως αἰῶνος.

43. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ ἀπῆλθε, καὶ Ἰωνάθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

ΚΕΦ.

v. 32. τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.) non habet. v. 33. ἐπὶ Ἰωνάθαν) adjicit τοῦ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν. v. 34. ἀπεπήδησεν) ἀνεπήδησεν. ibid. ἐν ἡμέρᾳ τῇ) ἐν τῇ. v. 35. Δαυὶδ εἰς τὸ μαρτ.) transposita. v. 38. ὀπίσω τοῦ) καὶ ἀνεβόησεν ἰωνάθαν ὀπίσω τοῦ. ibid. ἐβόησεν) ἀνεβόησεν. v. 39. 40. Supplementa *Codicis Alex.* minori charactere expressa habet *Edit. Rom.* v. 40. (καὶ) abest. v. 41. Καὶ τὸ παιδάριον εἰσῆλθε) καὶ ὡς εἰσῆλθε τὸ παιδάριον. ibid. ὕπνου) ἀργαβ. ib. ἐπὶ τὴν γῆν) deest. ib. τὸν πλησίον) τῷ πλησίον, poster. loco. v. 42. ἀμφότεροι ἡμεῖς) transposita.

ΚΕΦ. ΚΑ΄. XXI.

ΚΑΙ ἔρχεται Δαυὶδ εἰς Νοβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν ἱερέα· καὶ ἐξέστη Ἀβιμέλεχ τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί ὅτι σὺ μόνος, καὶ οὐδεὶς μετὰ σοῦ; Ἀμιμέλεχ

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιμέλεχ τῷ ἱερεῖ· ὁ βασιλεὺς ἐντέταλταί μοι σήμερον ῥῆμα, καὶ εἶπέ μοι· μὴ γνώτω μηδεὶς τὸ ῥῆμα περὶ οὗ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, καὶ ὑπὲρ οὗ ἐντέλλομαί σοι· καὶ τοῖς παιδαρίοις διαμεμαρτύρημαι ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ, Θεοῦ πίστις Φελμανὶ Ἀλμωνί.

3. Καὶ νῦν εἰ εἰσὶν ὑπὸ τὴν χεῖρά σου πέντε ἄρτοι, δὸς εἰς χεῖράς μου τὸ εὑρεθέν.

4. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· οὐκ εἰσὶν ἄρτοι βέβηλοι ὑπὸ τὴν χεῖρά μου, ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτος ἅγιός ἐστιν· εἰ πεφυλαγμένα τὰ παιδία εἰσὶ πλὴν ἀπὸ γυναικὸς, καὶ φάγεται.

5. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ ἱερεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀλλὰ ἀπὸ γυναικὸς ἀπεσχήμεθα ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἐν τῷ ἐξελθεῖν με εἰς ὁδὸν γέγονε πάντα τὰ παιδάρια ἡγνισμένα, καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι ἁγιασθήσεται σήμερον διὰ τὰ σκεύη μου.

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, (ὅτι) ἀλλ' ἢ ἄρτοι τοῦ προσώπου οἱ ἀφῃρημένοι ἐκ προσώπου Κυρίου, τοῦ παρατεθῆναι ἄρτον θερμὸν ᾗ ἡμέρᾳ ἔλαβεν αὐτούς. προφήτου

7. Καὶ ἐκεῖ ἦν ἓν τῶν παιδαρίων τοῦ Σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος Νεσσαρὰν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὄνομα αὐτῷ Δωὴκ ὁ Σύρος νέμων τὰς ἡμιόνους Σαούλ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀχιμέλεχ· ἴδε εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν χεῖρά σου δόρυ, ἢ ῥομφαία, ὅτι τὴν ῥομφαίαν μου καὶ τὰ σκεύη μου οὐκ εἴληφα ἐν τῇ χειρί μου, ὅτι ἦν τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως κατασπεῦδον.

9. Καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς· ἰδοὺ ἡ ῥομφαία Γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου, ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλᾶ· καὶ αὕτη εἰλυμένη ἦν εἰλημμένη ἐν ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος· εἰ ταύτην λήψῃ, σεαυτῷ λαβὲ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα πάρεξ ταύτης ἐνταῦθα. Καὶ εἶπε Δαυὶδ· ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὐτή· δός μοι αὐτήν.

10. Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ· καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου Σαούλ. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς βασιλέα Γέθ.

11. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες Ἀγχοῦς πρὸς αὐτόν· οὐχὶ οὗτος Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς;

CAP. XXI. v. 1. Νοβᾶ πρὸς Ἀμιμέλεχ) νουβᾶ πρὸς ἀβιμέλεχ. ibid. ὅτι μόνος, καὶ οὐδεὶς) ὅτι σὺ μόνος, καὶ οὐθεὶς. v. 2. τῷ Ἀβιμέλεχ) abest. ibid. σήμερον ῥῆμα) transposita. ib. μὴ γνώτω μηδεὶς) μηδεὶς γνώτω. ib. ἀποστέλλω) ἀποστέλλω. ib. ὑπὲρ οὗ ἐντέλλομαί σοι) ὑπὲρ οὗ ἐγὼ ἐντέταλμαί σοι. ib. Φελμονὶ Ἀλμωνὶ) φελμονὶ μαεμωνί. v. 3. εἰς χεῖράς μου) εἰς χεῖρά μου. v. 4. ἄρτος ἅγιός ἐστιν) ἄρτοι ἅγιοί εἰσιν. ibid. τὰ παιδία εἰσὶ) τὰ παιδάριά ἐστι. v. 5. παιδάρια) παιδία. v. 6. ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος, ὅτι ἀλλ') ὅτι ἐκεῖ οὐκ ἦν ἄρτος, ἀλλ'. ibid. προφήτου) προσώπου. ib. παρατεθῆναι) τοῦ παρατεθῆναι. v. 7. Νεσσαρὰν) νεεσσαρὰν. v. 8. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. ibid. σκεύη μου οὐκ) σκεύη οὐκ. ib. κατασπεῦδον) κατὰ σπουδήν. v. 9. εἰλημμένη) ἐνειλημμένη. ibid. ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος) non habet. v. 11. εἶπαν) εἶπον.

γῆς; οὐχὶ τούτῳ ἦρχον αἱ χορεύουσαι, λέγουσαι· Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ;

12. Καὶ ἔθηκε Δαυὶδ τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου Ἀγχοῦς βασιλέως Γέθ.

13. Καὶ ἠλλοίωσε τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως, καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔπιπτεν ἐπὶ τὰς
κατέρει θύρας τῆς πύλης, καὶ κατέῤῥει τὰ σίελα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ.

14. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· Ἰδοὺ ἴδετε ἄνδρα ἐπίληπτον, ἱνατί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρὸς μέ;

15. Ἢ ἐλαττοῦμαι ἐπιλήπτων ἐγὼ, ὅτι εἰσαγηόχατε αὐτὸν ἐπιληπτεύεσθαι πρὸς μέ; οὗτος οὐκ εἰσελεύσεται εἰς οἰκίαν μου.

ΚΕΦ. ΚΒʹ. XXII.

ΚΑΙ ἀπηλλάγη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς τὸ σπήλαιον τὸ Ὀδολλὰμ, καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ καταβαίνουσιν πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ.

2. Καὶ συνήγοντο πρὸς αὐτὸν πᾶς ἐν ἀνάγκῃ, καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος τῇ ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐτῶν ἡγούμενος, καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες.

3. Καὶ ἀπῆλθεν Δαυὶδ ἐκεῖθεν εἰς Μασσηφὰ τῆς Μωάβ· καὶ εἶπε πρὸς βασιλέα Μωάβ· γινέσθωσαν δὴ ὁ πατήρ Μασηφὰ
μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοὶ, ἕως ὅτου γνῶ ὅ, τι ποιήσει μοι ὁ Θεός.

4. Καὶ παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Μωάβ, καὶ κατῴκουν μετ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ὄντος τοῦ Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ.

5. Καὶ εἶπε Γὰδ ὁ προφήτης πρὸς Δαυίδ· μὴ κάθου ἐν τῇ περιοχῇ· πορεύου, καὶ ἥξεις εἰς γῆν τοῦ Ἰούδα. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἦλθε, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πόλει Ἀριάθ.

6. Καὶ ἤκουσε Σαοὺλ, ὅτι ἔγνωσται Δαυὶδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. Καὶ Σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ Ῥαμμᾶ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ.

7. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ (καὶ εἶπεν αὐτοῖς). Ἀκούσατε δὴ υἱοὶ Ἰεμενὶ, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώσει ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, καὶ πάντας ὑμᾶς τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους·

8. ὅτι σύγκεισθε πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμὲ, καὶ οὐκ ἔστιν ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον

μου,

v. 11. ἦρχον) ἐξῆρχον. v. 12. ἔθηκε) ἔθετο. v. 13. τὸν τρόπον αὐτοῦ) τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. ibid. κατέῤῥει τὰ σίελα αὐτοῦ) τὰ σίελα αὐτοῦ κατέῤῥει. v. 15. Ἢ ἐλαττ.) μὴ ἐλαττοῦμαι. ibid. εἰς οἰκίαν μου) μου abest. CAP. XXII. v. 1. ἀπηλλάγη Δ. ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται καὶ διεσώθη εἰς) ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν δαυὶδ, καὶ διεσώθη, καὶ ἔρχεται εἰς. ib. Ὀδολλὰμ) ὀδολλὰμ ib. καὶ πᾶς ὁ) καὶ ὁ. v. 2. ἀνάγκῃ, καὶ κατώδυνος τῇ ψυχῇ.) ἀνάγκῃ, καὶ πᾶς ὑπόχρεως, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ. v. 3. Μασηφὰ) μασσηφάθ. ibid. γνῶ ὅ, τι) γνῶ τί. v. 4. ἡμέρας) addit ὄντος. v. 5. τοῦ Ἰούδα) absque articulo. ibid. ἐν τῇ πόλει Ἀριάθ) ἐν πόλει σαρίκ. v. 6. Ῥαμμᾶ) ῥαμᾶ. v. 7. (καὶ εἶπεν αὐτοῖς) desunt. ibid. Ἰεμενὶ) βενιαμίν. ib. χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους) transposita. v. 8. ἀποκαλύπτων) ὁ ἀποκαλύπτων, priore loco.

μυ, ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱόν μυ διαθήκην μετὰ τῦ υἱοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ οὐκ ἔστι πονῶν ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμῦ, καὶ ἀποκαλύπτων τὸ ὠτίον μου, ὅτι ἐπήγειρεν υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη;

9. Καὶ ἀποκρίνεται Δωὴγ ὁ Σύρος ὁ καθεστηκὼς ἐπὶ τὰς ἡμιόνους Σαὺλ, καὶ εἶπεν· ἑώρακα τὸν υἱὸν Ἰεσσαὶ παραγινόμενον εἰς Νοβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα·

'Αμιμέλεχ

10. καὶ ἠρώτα αὐτῷ διὰ τῦ Θεῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν ῥομφαίαν Γολιὰθ τῦ ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ.

11. Καὶ ἀπέστειλεν (Σαὺλ) ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν Ἀχιμέλεχ υἱὸν Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα καὶ πάντας τὺς υἱὺς τῦ πατρὸς αὐτῦ τὺς ἱερεῖς (τῦ Κυρίου) τὺς ἐν Νοβὰθ· καὶ παρεγένοντο πάντες πρὸς τὸν βασιλέα·

12. καὶ εἶπε Σαὺλ· ἄκουε δὴ υἱὲ Ἀχιτώβ· καὶ εἶπεν· ἰδὺ ἐγὼ, λάλει Κύριε.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαούλ· ἱνατί συνέθυ σὺ κατ' ἐμῦ καὶ ὁ υἱὸς Ἰεσσαὶ δῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ

αὐτὸν ἐπερωτᾷν αὐτῷ διὰ τῦ Θεῦ θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη;

14. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀχιμέλεχ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις συ ὡς Δαυὶδ πιστὸς, καὶ γαμβρὸς τῦ βασιλέως, καὶ ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου, καὶ ἔνδοξος ἐν τῷ οἴκῳ σου;

15. ἢ σήμερον ἦργμαι ἐρωτᾷν αὐτῷ διὰ τῦ Θεῦ; μηδαμῶς, μὴ δότω ὁ βασιλεὺς κατὰ δύλου αὐτῦ λόγον, καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον τῦ πατρός μυ, ὅτι ὐκ ᾔδει ὁ δοῦλος ὁ σὸς ἐν πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν, ἢ μέγα. ὡς

16. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Σαύλ· θανάτῳ ἀποθανῇ, Ἀχιμέλεχ, σὺ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος τῦ πατρός συ.

17. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παρατρέχουσι τοῖς ἐφεστηκόσιν ἐπ' αὐτῷ· προσαγάγετε καὶ θανατῦτε τὺς ἱερεῖς τῦ Κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ Δαυὶδ, καὶ ὅτι ἔγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτὸς, καὶ ὐκ ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μυ. Καὶ οὐκ ἐβυλήθησαν οἱ παῖδες τῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀπαντῆσαι εἰς τὺς ἱερεῖς Κυρίυ. ἁμαρτῆσαι

18. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δωήκ· ἐπιστρέφυ σὺ, καὶ ἀπάντα εἰς τὺς ἱερεῖς· καὶ ἐπεστράφη Δωὴκ ὁ Σύρος, καὶ ἀπεστράφη ἐθανάτωσε τὺς ἱερεῖς Κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τριακοσίυς καὶ πέντε ἄνδρας, πάντας αἴροντας Ἐφὼδ λίνον.

19. Καὶ τὴν Νοβᾶ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς, ἀπὸ νηπίυ

ἕως

v. 8. ἐξ ὑμῶν περὶ ἐμοῦ) transposita. ibid. υἱός μου) ὁ υἱός μου. v. 9. Δωὴγ) δωήκ. ibid. Νοβᾶ) νομβᾶ. ib. Ἀμιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. v. 11. (Σαὺλ) abest. ibid. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. ib. τὸν ἱερέα) abest. ib. (τῦ Κυρίου) non habet. ib. Νοβὰθ) νομβᾶ. v. 13. σὺ κατ' ἐμῦ) transposita. ibid. ἐπερωτᾷν αὐτὸν) ἐρωτᾷν αὐτῷ. v. 14. Ἀχιμέλεχ) abest. v. 15. ὡς σήμερον) ἢ σήμερον. ibid. κατὰ δύλου) κατὰ τῦ δύλυ. ib. ὁ δῦλος ὁ σὸς) ὁ δῦλός σου. v. 16. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ, ita passim. v. 17. ἐπ' αὐτῷ) πρὸς αὐτόν. ibid. ἁμαρτῆσαι) ἀπαντῆσαι. v. 18. ἀπεστράφη) ἐπεστράφη. ibid. ἱερεῖς Κυρίου) ἱερεῖς τοῦ Κυρίου. ib. λίνον) abest. v. 19. Νοβᾶ) νομβᾶ.

ἕως θηλάζοντος, καὶ μόσχου, καὶ ὄνου, καὶ προβάτου.

20. Καὶ διασώζεται υἱὸς εἷς τῷ Ἀχιμέλεχ υἱῷ Ἀχιτὼβ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπίσω Δαυίδ·

21. καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ Δαυίδ, ὅτι ἐθανάτωσε Σαοὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς τοῦ Κυρίου.

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Ἀβιάθαρ· ᾔδειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι Δωὴκ ὁ Σύρος ὅτι ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ Σαοὺλ· ἐγώ εἰμι αἴτιος τῶν ψυχῶν (ἐκείνων) οἴκου τοῦ πατρός σου·

23. κάθου μετ' ἐμοῦ· μὴ φοβοῦ, ὅτι οὗ ἐὰν ζητῶ τῇ ψυχῇ μου τόπον, ζητήσω καὶ τῇ ψυχῇ σου, ὅτι πεφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἀπηγγέλη τῷ Δαυίδ, λέγοντες· ἰδοὺ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ Κεειλᾷ, καὶ αὐτοὶ
ἄλ.ω διαρπάζουσι τοὺς ἅλωας.

2. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ Κυρίου, λέγων· εἰ πορευθῶ, καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους; Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυίδ· πορεύου, καὶ πατάξεις ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις τούτοις, καὶ σώσεις τὴν Κεειλά,

3. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες τοῦ Δαυὶδ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν ἐν Κεειλά, εἰς τὰ σκῦλα τῶν ἀλλοφύλων εἰ πορευόμεθα;

4. Καὶ προσέθετο ἔτι Δαυὶδ ἐρωτῆσαι διὰ τοῦ Κυρίου. καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ Κύριος, καὶ εἶπεν· ἀνάστηθι (πρὸς αὐτὸν), καὶ κατάβηθι εἰς Κεειλά, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύλους εἰς χεῖράς σου.

5. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Κεειλά, καὶ ἐπολέμησεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ, καὶ (οὐκ) ἀπήγαγε τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔσωσε Δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας Κεειλά.

6. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν Ἀβιάθαρ υἱὸν Ἀχιμέλεχ πρὸς Δαυίδ, καὶ αὐτὸς μετὰ Δαυὶδ εἰς Κεειλὰ κατέβη, ἔχων Ἐφοὺδ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

7. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ, ὅτι ἥκει ὁ Δαυὶδ εἰς Κεειλά, καὶ εἶπε Σαούλ· πέπρακεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς χεῖράς μου, ὅτι ἀποκέ- ἀποκέ-
κλεισται εἰσελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ κλιται
μοχλῶν.

8. Καὶ παρήγγειλε Σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον καταβαίνειν εἰς Κεειλά, συνέχειν τὸν Δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ.

9. Καὶ

v. 20. Ἀχιμέλεχ) ἀβιμέλεχ. v. 21. ὅτι ἐθανάτωσε) καὶ ἀπήγγειλεν Ἀβιάθαρ τῷ δαυὶδ, ὅτι ἐθανάτωσε. v. 22. ᾔδειν ἐν) ᾔδειν ὅτι ἐν. ibid. ὁ Σύρος) addit ὅτι. ib. (ἐκείνων) abest. CAP. XXIII. v. 1. Κεειλᾷ) κειλα, ita constanter. ibid. διαρπάζουσι) addit καταπατοῦσι. v. 2. πρὸς Δαυίδ· καὶ πατάξεις) πορεύου καὶ πατάξεις. v. 3. εἶπαν) εἶπον. ibid. εἰ πορευόμεθα) εἰσπορευσόμεθα. v. 4. ἔτι Δαυὶδ ἐρωτῆσαι) δαυὶδ ἔτι ἐπερωτῆσαι. ibid. ἀπεκρίθη K. καὶ εἶπεν.) ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ib. (πρὸς αὐτὸν) abest. v. 5. ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις) absque præpositione. ibid. ἐκ) abest. v. 7. τῷ Σαοὺλ) adjicit, ὅτι ἥκει ὁ δαυὶδ εἰς κειλά, καὶ εἶπε σαούλ. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. ib. ἀποκέκλιται) ἀποκέκλεισται. v. 8. εἰς πόλεμον καταβαίνειν) transposita.

9. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι περὶ αὐτοῦ Σαοὺλ οὐ παρεσιώπα τὴν κακίαν· καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα· προσάγαγε τὸ Ἐφοὺδ Κυρίου.

10. Καὶ εἶπε Δαυίδ· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκούων ἀκήκοεν ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ Σαοὺλ ἐλθεῖν ἐπὶ Κεειλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμὲ,

11. εἰ ἀποκλεισθήσεται; καὶ νῦν εἰ καταβήσεται Σαοὺλ καθὼς ἤκουσεν ὁ δοῦλός σου; Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἀπάγγειλον τῷ δούλῳ σου. Καὶ εἶπε Κύριος· ἀποκλεισθήσεται.

12. Καὶ εἶπε Δαυίδ· εἰ παραδώσουσιν οἱ παρὰ τῆς Κεειλὰ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας Σαούλ; Καὶ εἶπε Κύριος· παραδώσουσι.

13. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι, καὶ ἐξῆλθον ἐκ Κεειλὰ, καὶ ἐπορεύοντο, οὗ ἂν ἐπορεύθησαν. Καὶ τῷ Σαοὺλ ἀπηγγέλη, ὅτι διασέσωσαι Δαυὶδ ἐκ Κεειλὰ, καὶ ἀνῆκεν τοῦ ἐξελθεῖν.

14. Καὶ ἐκάθισεν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ ἐν τοῖς στενοῖς, καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζεὶφ, εἰς ὄρος τὸ αὐχμῶδες ἐν γῇ αὐχμώδει. Καὶ ἐζήτει αὐτὸν Σαοὺλ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

ἔρχεται 15. Καὶ ἴδε Δαυὶδ, ὅτι ἐξέρχεται Σαοὺλ τοῦ ζητεῖν τὸν Δαυίδ· καὶ Δαυὶδ ἐν τῷ ὄρει τῷ αὐχμώδει Ζεὶφ ἐν τῇ Καινῇ.

16. Καὶ ἀνέστη Ἰωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαυὶδ εἰς Καινὴν, καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν Κυρίῳ,

17. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· μὴ φοβοῦ, ὅτι οὐ μὴ εὕρῃ σε ἡ χεὶρ Σαοὺλ τοῦ πατρός μου, καὶ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ ἔσομαί σοι εἰς δεύτερον, καὶ Σαοὺλ ὁ πατήρ μου οἶδεν οὕτως.

18. Καὶ διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον Κυρίου. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν Καινῇ, καὶ Ἰωνάθαν ἀπῆλθεν εἰς οἶκον αὐτοῦ.

19. Καὶ ἀνέβησαν οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς Σαοὺλ ἐπὶ τὸν βουνὸν, λέγοντες· οὐκ ἰδοὺ Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν Μεσσαρὰ ἐν τοῖς στενοῖς ἐν τῇ Καινῇ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσσαιμοῦ; Μεσαρὰ

20. Καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατάβασιν, καταβαινέτω πρὸς ἡμᾶς· καὶ κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

21. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Σαούλ· εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμοῦ·

22. πορεύθητε δὴ καὶ ἑτοιμάσατε ἔτι, καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ ἔσται ὁ ποῦς αὐτοῦ ἐν τάχει ἐκεῖ οὗ εἴπατε, μήποτε πανουργεύσηται.

v. 9. ὅτι περὶ αὐτοῦ Σαοὺλ οὐ παρεσιώπα τὴν) ὅτι οὐ παρασιωπᾷ σαοὺλ περὶ αὐτοῦ τήν. v. 12. integer desideratur in *Edit. Rom.* v. 13. οὗ ἂν ἐπορεύθησαν) οὗ ἐὰν ἐπορεύοντο. ibid. τοῦ ἐξελθεῖν) τοῦ ἐλθεῖν. v. 14. Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν Μασερὲθ) ἐν μασερεμ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ibid. ἐν τῷ ὄρει - - αὐχμώδει.) ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ ὄρει ζίφ, ἐν τῇ γῇ τῇ αὐχμώδει. v. 15. ἔρχεται σαουλ ζητεῖν) ἐξέρχεται σαοὺλ τοῦ ζητεῖν. ibid. Καὶ Δαυὶδ ἐν) καὶ δαυὶδ ἦν ἐν. ib. Ζεὶφ ἐν τῇ Καινῇ) ἐν τῇ καινῇ ζίφ. v. 18. Δαυὶδ ἐκάθητο) transposita. v. 19. Μεσαρὰ) μεσσαρά. v. 22. γνῶτε καὶ ἴδετε τὸν τόπον οὗ) γνῶτε τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ.

23. Καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε ἐκ πάντων
τῶν τόπων ὅπυ κρύβηται ἐκεῖ, καὶ ἐπι-
πορευσό- σρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον, καὶ πορεύ-
μεθα σομαι μεθ' ὑμῶν· καὶ ἔσαι, εἰ ἔσιν ἐπὶ
πᾶσιν τῆς γῆς, καὶ ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πάσαις
χιλιάσιν Ἰέδα.

24. Καὶ ἀνέσησαν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι ἔμπροσθεν Σαέλ. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τῦ Ἰεσσαιμῦ.

25. Καὶ ἐπορεύθη Σαὲλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ζητεῖν αὐτόν. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ Μαών. Καὶ ἤκουσε Σαὲλ, καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω Δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον Μαών.

26. Καὶ πορεύονται Σαὲλ καὶ οἱ ἄν-
μέσου δρες αὐτῦ ἐκ μέρυς τῦ ὄρυς ἐκ τούτυ,
μέσου καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἐκ μέρυς
τῦ ὄρυς ἐκ τούτυ. Καὶ ἐγένετο Δαυὶδ σκεπαζόμενος πορεύεσθαι ἀπὸ προσώπυ Σαέλ. Καὶ Σαὲλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ παρενέβαλον ἐπὶ Δαυὶδ καὶ τὲς ἄνδρας αὐτῦ, συλλαβεῖν αὐτούς.

27. Καὶ ἄγγελος ἦλθε πρὸς Σαέλ, λέγων· σπεῦδε καὶ δεῦρο, ὅτι ἐπέθεντο ἀλλόφυλοι ἐπὶ τὴν γῆν.

28. Καὶ ἀνέστρεψε Σαὲλ μὴ καταδιώκειν ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τῶν ἀλλοφύλων· διὰ τῦτο ἐπεκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, πέτρα ἡ μερισθεῖσα.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ ἀνέβη Δαυὶδ ἐκεῖθεν, καὶ ἐκάθι- ἀνέστη
σεν ἐν τοῖς στενοῖς Ἐνγαδδί.

2. Καὶ ἐγενήθη ὡς ἀνέστρεψε Σαοὺλ ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λέγων· ὅτι Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐνγαδδί.

3. Καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτὲς ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν Δαυὶδ, καὶ τὲς ἄνδρας αὐτῦ ἐπὶ πρόσωπον Ἀειαμείν.

4. Καὶ ἦλθεν εἰς τὰς ἀγέλας τῶν ποιμνίων τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἦν ἐκεῖ σπήλαιον· καὶ εἰσῆλθε Σαοὺλ παρασκευάσασθαι, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἐσώτερον τῦ σπηλαίου ἐκάθηντο.

5. Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ πρὸς αὐτόν· ἰδὲ ἡ ἡμέρα αὕτη, ἣν εἶπε Κύριος πρὸς σὲ παραδοῦναι τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιήσεις αὐτῷ ὡς ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σε. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος τῆς Σαὲλ λαθραίως.

6. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν, ὅτι ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτῦ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὲς ἄνδρας
αὐτῦ· μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου, εἰ ποι- Κυρίῳ
ήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ

χριςῷ

v. 23. Καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε) transposita. ibid. ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπυ κρύβηται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον) omnia desunt. ib. πορευσόμεθα) πορεύσομαι. ib. πᾶσιν) πάσαις. v. 24. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ Ζιφαῖοι) transposita. v. 25. ἀπηγγέλη) ἀπήγγειλαν. v. 26. ἐκ μέσου) ἐκ μέρους, utroque loco. ibid. τῦ ὄρους τέτου) τῦ ὄρους ἐκ τέτου. ib. ἐγένετο) ἦν. v. 27. ἄγγελος ἦλθε πρὸς Σαὲλ) πρὸς σαὲλ ἦλθεν ἄγγελος. ibid. ἐπέθεντο ἀλλόφυλοι) transposita. CAP. XXIV. v. 1. ἐκεῖθεν) addit καὶ ἐκάθισεν. v. 2. λεγων) λεγόντων. v. 3. Ἀειαμείν) σαδδαείμ. v. 4. εἰσῆλθε σαὲλ) transposita. v. 5. εἶπαν) εἶπον. ibid. ἡμέρα) ἡ ἡμέρα. ib. τῆς Σαοὺλ) τῦ σαέλ. v. 7. παρὰ Κυρίῳ) παρὰ κυρίε.

χριςῷ Κυρίȣ, ἐπενεγκεῖν χεῖρά μȣ ἐπ' αὐτὸν, ὅτι χριςὸς Κυρίȣ ἐςὶν ȣ̈τος.

8. Καὶ ἔπεισε Δαυὶδ τοὺς ἄνδρας αὐτȣ̃ ἐν λόγοις, καὶ ȣ̓κ ἔδωκεν αὐτοὺς ἀναςάντας θανατῶσαι τὸν Σαȣ̈λ. Καὶ ἀνέςη Σαȣ̈λ ἐκ τȣ̃ σπηλαίȣ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ὁδόν.

9. Καὶ ἀνέςη Δαυὶδ ὀπίσω αὐτȣ̃, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τȣ̃ σπηλαίȣ· καὶ ἐβόησε Δαυὶδ ὀπίσω Σαȣ̈λ, λέγων· Κύριέ μου βασιλεῦ. καὶ ἐπέβλεψε Σαȣ̈λ ὀπίσω αὐτȣ̃, καὶ ἔκυψε Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτȣ̃ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

10. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαούλ· ἱνατί ἀκούεις τῶν λόγων τȣ̃ λαȣ̃ λεγόντων, ἰδȣ̀ Δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου;

11. ἰδȣ̀ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σȣ ὡς παρέδωκέ σε σήμερον Κύριος εἰς χεῖράς μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ οὐκ ἐβȣλήθην ἀποκτεῖναί σε, καὶ ἐφεισάμην σου, καὶ εἶπα· οὐκ ἐποίσω χεῖρά μȣ ἐπὶ κύριόν μȣ, ὅτι χριςὸς Κυρίου ἐςί.

12. Καὶ πάτερ μου, καὶ ἰδοὺ τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος σȣ ἐν τῇ χειρί μου, ἐγὼ ἀφῄρηκα τὸ πτερύγιον τȣ̃ ἱματίȣ σȣ, καὶ οὐκ ἀπέκταγκά σε· καὶ γνῶθι καὶ ἴδε σήμερον, ὅτι οὐκ ἔςιν ἐν τῇ χειρί μου κακία, οὐδὲ ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ ἡμάρτηκα εἰς σὲ, καὶ σὺ δεσμεύεις τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν·

13. δικάσαι Κύριος ἀναμέσον ἐμȣ̃ καὶ σοῦ, καὶ ἐκδικήσαι με Κύριος ἐκ σοῦ. καὶ ἡ χείρ μου οὐκ ἔςαι ἐπὶ σοί,

14. καθὼς λέγεται ἡ παραβολὴ ἡ ἀρχαία· Ἐξ ἀνόμων ἐξελεύσεται πλημμέλεια. καὶ ἡ χείρ μȣ οὐκ ἔςαι ἐπὶ σέ.

15. Καὶ νῦν ὀπίσω τίνος σὺ ἐκπορεύῃ βασιλεῦ Ἰσραήλ; ὀπίσω τίνος καταδιώκεις σύ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος, καὶ ὀπίσω ψύλλου ἑνός;

16. Γένοιτο Κύριος εἰς κριτὴν καὶ δικαςὴν ἀναμέσον ἐμȣ̃ καὶ ἀναμέσον σου, ἴδοι Κύριος καὶ κρίναι τὴν κρίσιν μου, καὶ δικάσαι μοι ἐκ χειρός σου.

17. Καὶ ἐγένετο, ὡς συνετέλεσε Δαυὶδ λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς Σαȣ̈λ, καὶ εἶπε Σαȣ̈λ· ἡ φωνή σȣ αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ ἦρε Σαȣ̈λ τὴν φωνὴν αὐτȣ̃, καὶ ἔκλαυσε.

18. Καὶ εἶπε Σαȣ̈λ πρὸς Δαυίδ· δίκαιος σὺ ὑπὲρ ἐμὲ, ὅτι σὺ ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθὰ, ἐγὼ δὲ ἀνταπέδωκά σοι κακά.

19. Καὶ σὺ ἀπήγγειλάς μοι σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθὰ, ὡς ἀπέκλεισέ με Κύριος σήμερον εἰς χεῖράς σου, καὶ ȣ̓κ ἀπέκτεινάς με.

20. Καὶ ὅτι εὕρῃ τις τὸν ἐχθρὸν αὐτȣ̃ ἐν θλίψει, καὶ ἐκπέμψει αὐτὸν ἐν ὁδῷ

v. 7. ἐπενεγκεῖν) ἐπενέγκαι. v. 8. αὐτȣ̀ς ἀναςάντας θανατῶσαι) αὐτοῖς ἀναςάντας θῦσαι. ibid. ἐκ τοῦ σπηλαίου) non habet. ib. εἰς τὴν) τήν. v. 9. καὶ ἐξῆλθεν) deeſt. ibid. Κύριέ μου) μȣ abeſt. ib. ὀπίσω) εἰς τὰ ὀπίσω. v. 11. σήμερον Κύριος) tranſpoſita. ibid. Κυρίȣ ἐςί.) κυρίου οὗτός ἐςι. v. 12. Καὶ πάτερ μου) non habet. ibid. τȣ̃ ἱματίου) abeſt. ib. ἐν τῇ χειρί μου κακία) tranſpoſita. ib. ȣ̓δὲ ἀθέτησις, ȣ̓δὲ ἀσέβεια) ȣ̓δὲ ἀσέβεια καὶ ἀθέτησις. v. 13. ἐκδικήσαι με) ἐκδικήσαι σοι. ibid. ἐπὶ σοί) ἐπὶ σέ. v. 15. καταδιώκεις) addit σύ. v. 17. λαλῶν τὰ ῥήματα ταῦτα) tranſpoſita. v. 19. σήμερον εἰς χεῖράς σȣ) tranſpoſita. v. 20. εὕρῃ τις) εἰ εὕροι τις. ibid. ἐκπέμψει) ἐκπέμψοι.

ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ Κύριος ἀνταποδώσει αὐτῷ ἀγαθὰ, καθὼς πεποίηκας σήμερον.

21. Καὶ νῦν ἰδὲ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βασιλεύσεις, καὶ στήσεται ἐν
βασιλέα χερσί σου βασιλεία Ἰσραήλ·

22. καὶ νῦν ὄμοσόν μοι ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐκ ἐξολεθρεύσεις τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἀφανιεῖς τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.

23. Καὶ ὤμοσε Δαυὶδ τῷ Σαοὺλ, καὶ ἀπῆλθε Σαοὺλ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς
Μεσαρὰς τὴν Μεσσαρὰ στενήν.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἀπέθανε Σαμουὴλ, καὶ συναθροίζονται πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ κόπτονται αὐτὸν, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ἐν Ῥαμᾷ. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον Φαράν.

2. Καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐν Μαὼν, καὶ τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ, καὶ ὁ ἄνθρωπος μέγας σφόδρα, καὶ τούτῳ ποίμνια τρισχίλια, καὶ χίλιαι αἶγες. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ κείρειν τὰ ποίμνια αὐτοῦ ἐν τῷ Καρμήλῳ,

3. καὶ ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ Νάβαλ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Ἀβιγαία. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀγαθὴ τῇ συνέσει, καὶ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα· καὶ ὁ ἄνθρωπος πονηρὸς καὶ σκληρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασι, καὶ ὁ ἄνθρωπος κυνικός.

4. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι κείρει Νάβαλ ὁ Καρμήλιος τὸ ποίμνιον αὐτοῦ·

5. καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ δέκα παιδάρια, καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις· Ἀνάβητε εἰς Κάρμηλον, καὶ ἀπέλθατε πρὸς Νάβαλ, καὶ ἐρωτήσατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου εἰς εἰρήνην,

6. καὶ ἐρεῖτε τάδε· εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγιαίνων καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ πάντα τὰ σὰ ὑγιαίνοντα.

7. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες σου οἳ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἀπεκωλύσαμεν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐθὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων αὐτῶν ἐν Καρμήλῳ·

8. ἐρώτησον τὰ παιδάριά σου, καὶ ἀπαγγελοῦσί σοι, καὶ εὑρέτωσαν τὰ παιδάρια χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ὅτι ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἥκομεν· δὸς δὴ ὃ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου τοῖς παισί σου, καὶ τῷ υἱῷ σου τῷ Δαυίδ.

9. Καὶ ἔρχονται τὰ παιδάρια Δαυὶδ
καὶ λαλοῦσι πρὸς Νάβαλ κατὰ πάντα τῷ
τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι Δαυίδ· καὶ ἀνεπήδησε, .

10. καὶ

v. 20. ἀνταποδώσει αὐτῷ καθὼς) ἀποτίσει αὐτῷ ἀγαθὰ καθώς. v. 21. ἐν χερσί σου βασιλέα) ἐν χειρί σου ἡ βασιλεία. v. 22. καὶ οὐκ ἀφανιεῖς) καὶ deest. v. 23. Μεσαρὰς) μεσσερά. CAP. XXV. v. 1. ἐν Ῥαμᾷ) ἐν ἀρμαθαίμ. ibid. Φαράν) μαών. v. 2. Μαὼν) ἐν τῇ μαών. ibid. χίλιαι αἶγες) transposita. ib. κείρειν τὰ ποίμνια) κείρειν τὸ ποίμνιον. v. 3. τῇ συνέσει) συνέσει. ibid. καὶ καλὴ) καὶ ἀγαθή. ib. πονηρὸς καὶ σκληρὸς) transposita. v. 5. εἶπε Δαυὶδ τοῖς) εἶπε τοῖς. v. 8. τὰ παιδάρια) addit σου, utroque loco. ibid. ὃ ἂν) ὃ ἐάν. ib. τοῖς παισί σου τῷ υἱῷ σου Δαυίδ.) τῷ υἱῷ σου τῷ δαυίδ. v. 9. τὰ παιδάρια Δαυὶδ καὶ λαλοῦσι τῷ Νάβαλ) τὰ παιδάρια, καὶ λαλοῦσι τοὺς λόγους τούτους πρὸς νάβαλ.

εἶπεν ἀπεκρίθη 10. καὶ ἀπεκρίθη Νάβαλ τοῖς παισὶ Δαυὶδ, καὶ ἀπε· τίς Δαυὶδ, καὶ τίς υἱὸς Ἰεσσαί; σήμερον πεπληθυμμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

11. Καὶ λήψομαι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸν οἶνόν μου καὶ τά θύματά μου ἃ τέθυκα τοῖς κείρουσί μου τὰ πρόβατα, καὶ δώσω αὐτὰ ἀνδράσιν, οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσί;

12. Καὶ ἀπεστράφησαν τὰ παιδάρια Δαυὶδ εἰς ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἀνέστρεψαν, καὶ ἦλθαν, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ· ζώσασθε ἕκαστος τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ. Καὶ περιεζώσαντο ἀνὴρ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ περιεζώσατο καὶ Δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ ἀνέβησαν ὀπίσω Δαυὶδ, ὡς τετρακόσιοι ἄνδρες. καὶ οἱ διακόσιοι ἐκάθισαν μετὰ τῶν σκευῶν.

14. Καὶ τῇ Ἀβιγαίᾳ γυναικὶ Νάβαλ ἀπήγγειλεν ἓν τῶν παιδαρίων, λέγων· ἰδοὺ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους ἐκ τῆς ἐρήμου εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ᾽ αὐτῶν.

15. Καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαθοὶ ἡμῖν σφόδρα οὐκ ἀπεκώλυσαν ἡμᾶς, οὐδὲ ἐνετείλαντο ἡμῖν οὐδὲν πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἦμεν παρ᾽ αὐτοῖς.

16. Καὶ ἐν τῷ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἀγρῷ, ὡς τεῖχος ἦσαν περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἤμεθα παρ᾽ αὐτοῖς ποιμαίνοντες τὸ ποίμνιον.

17. Καὶ νῦν γνῶθι καὶ ἴδε τί σὺ ποιήσεις, ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία εἰς τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ εἰς πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ οὗτος υἱὸς λοιμὸς, καὶ οὐκ ἔστι λαλῆσαι πρὸς αὐτόν.

18. Καὶ ἔσπευσεν Ἀβιγαία καὶ ἔλαβε διακοσίους ἄρτους καὶ δύο ἀγγεῖα οἴνου, καὶ πέντε πρόβατα πεποιημένα, καὶ πέντε οἰφεὶ ἀλφίτου, καὶ γόμορ ἓν σταφίδος, καὶ διακοσίας παλάθας, καὶ ἔθετο ἐπὶ τοὺς ὄνους. τὰς

19. Καὶ εἶπε τοῖς παιδαρίοις αὐτῆς· προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὀπίσω ὑμῶν παραγίνομαι, καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς Νάβαλ οὐκ ἀπήγγειλε.

20 Καὶ ἐγενήθη, αὐτῆς ἐπιβεβηκυίης ἐπὶ τὴν ὄνον καὶ καταβαινούσης ἐν σκέπῃ τοῦ ὄρους, καὶ ἰδοὺ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ κατέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς.

21. Καὶ Δαυὶδ εἶπεν· ἴσως εἰς ἄδικον πεφύλακα πάντα τὰ αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἐνετειλάμεθα λαβεῖν ἐκ πάντων τῶν αὐτοῦ οὐθὲν, καὶ ἀνταπέδωκέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν.

22. Τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς τῷ Δαυὶδ καὶ τάδε προσθείη, εἰ ὑπολείψομαι ἐκ πάντων τῶν τοῦ Νάβαλ ἕως πρωῒ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον.

23. Καὶ ἴδεν Ἀβιγαία τὸν Δαυὶδ, καὶ ἔσπευσε, καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς ὄνου,

v. 10. καὶ ἀπε) καὶ ἀπεκρίθη. ibid. καὶ ἀπεκρίθη· τίς Δαυὶδ, καὶ τίς υἱὸς) καὶ ἀπε· τίς ὁ δαυὶδ, καὶ τίς ὁ υἱός. v. 12. ἦλθαν) ἦλθον. ibid. πάντα) abest. v. 13. καὶ περιεζώσαντο. ἀνὴρ τὴν μ. αὐτοῦ. καὶ περιεζώσατο καὶ Δ. τὴν μ. αὐτοῦ,) non habet. v. 14. ἀπέστειλε Δαυὶδ) transposita. v. 16. ἤμεθα) ἦμεν. ita quoque versu seq. v. 17. τί σὺ) σὺ τί. ibid. καὶ εἰς πάντα τὸν) καὶ εἰς τον. v. 18. οἰφεὶ) οἰφί. ibid. τὰς ὄνος) τὰς ὄνους. v. 19. Νάβαλ) deest.

καὶ ἔπεσεν ἐνώπιον Δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν.

24. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ, Κύριέ μου, ἡ ἀδικία μου· λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου εἰς
τὸν λόγον τὰ ὦτά σου, καὶ ἄκουσον τῶν λόγων τῆς δούλης σου.

25. Μὴ δὴ θέσθω ὁ κύριός μου καρδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν τοῦτον, ἐπὶ Νάβαλ, ὅτι κατὰ τὸ ὄνο-
αὐτὸς μα αὐτοῦ οὕτως ἐστί. Νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ ἴδον τὰ παιδάρια τοῦ κυρίου μου ἃ ἀπέστειλας.

σου 26. Καὶ νῦν κύριέ μου, ζῇ Κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, καθὼς ἐκώλυσέ σε Κύριος τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῶον, καὶ σώζειν τὴν χεῖρά σου σοί. Καὶ νῦν γένοιντο ὡς Νάβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά.

27. Καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ μου (λάβε) καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεστηκόσι τῷ κυρίῳ μου.

28. Ἆρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης σου, ὅτι ποιῶν ποιήσει Κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶκον πιστὸν, ὅτι πόλεμον Κυρίου (μου) ὁ κύριός μου πολεμεῖ, καὶ κακία οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε.

29. Καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος καταδιώκων σε, καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ ψυχὴν τῶν ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης.

30. Καὶ ἔσται ὅτι ποιήσει κύριος τῷ Κυρίῳ μου πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐντελεῖταί σοι Κύριος εἰς ἡγέμενον ἐπὶ Ἰσραήλ.

31. Καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ σκάνδαλον καρδίας τῷ κυρίῳ μου, ἐκχέαι αἷμα ἀθῶον δωρεὰν, καὶ σῶσαι χεῖρα κυρίῳ μου αὐτῷ· καὶ ἀγαθῶσαι Κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ μνησθήσῃ τῆς
δούλης σου ἀγαθῶσαι αὐτῇ. αὐτήν

32. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίᾳ· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν ταύτῃ εἰς ἀπάντησιν ἐμοί.

33. Καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου, καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκωλύσασά με σήμερον ἐν ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου ἐμοί.

34. Πλὴν ὅτι ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεκώλυσέ με σήμερον τοῦ κακοποιῆσαί σε, ὅτι εἰ μὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου εἰς ἀπάντησίν μου, τότε εἶπα· Εἰ ὑπολειφθήσεται τῷ Νάβαλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωῒ οὐρῶν πρὸς τοῖχον.

35. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς πάντα ἃ ἔφερεν αὐτῷ, καὶ αὐτῇ εἶπεν· Ἀνάβηθι εἰς εἰρήνην εἰς οἶκόν σου· βλέπε, ἤκουσα τῆς φωνῆς σου· καὶ ᾑρέτισα τὸ πρόσωπόν σου.

36. Καὶ

v. 24. Καὶ ἔπεσεν) abest. ibid. τὸν λόγον) λόγων. v. 25. ἐπὶ Νάβαλ) deest. ibid. αὐτός ἐστι Νάβαλ καὶ) ὅτός ἐστι. νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ. ib. τὰ παιδάρια) addit τοῦ κυρίου μου. v. 26. κύριέ σου) κύριέ μου. v. 27. (λάβε) abest. v. 28. ὅτι ποιήσει) ὅτι ποιῶν ποιήσει. ibid. οἶκον) addit πιστόν. ib. ὁ κύριός μου πολεμεῖ) μου abest. v. 29. ἡ ψυχὴ) ψυχή. ibid. τῶν ἐχθρῶν) ἐχθρῶν. v. 30. ὅτι ποιήσει) ὅτε ποιήσῃ. ibid. Κύριος) abest. v. 31. καρδίας) non habet. ibid. ἀγαθῶσαι αὐτήν.) ἀγαθῶσαι αὐτῇ. v. 32. ἐμοί.) μοι. v. 34. ἀπάντην μου) ἀπάντησίν μοι. v. 35. ἐκ τῆς χειρὸς) ἐκ χειρός. ibid. αὐτῇ εἶπεν) transposita.

36. Καὶ παρεγενήθη Ἀβιγαία πρὸς Νάβαλ. Καὶ ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς πότος τοῦ βασιλέως· καὶ ἡ καρδία Νάβαλ ἀγαθὴ ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ αὐτὸς μεθύων ἕως σφόδρα. καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ.

ἕως 37. Καὶ ἐγένετο πρωΐ, ὡς ἐξένηψεν ἀπὸ τοῦ οἴνου Νάβαλ, ἀπήγγειλεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐναπέθανεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς γίνεται ὡσεὶ λίθος.

38. Καὶ ἐγένετο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι, καὶ ἐπάταξε Κύριος τὸν Νάβαλ, καὶ ἀπέθανε.

39. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε Νάβαλ, καὶ εἶπεν· Εὐλογητὸς Κύριος, ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνειδισμοῦ ἐμοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ Νάβαλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ περιεποιήσατο ἐκ χειρὸς κακῶν, καὶ τὴν κακίαν Νάβαλ ἀπέστρεψε Κύριος εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ καὶ
Ἀβιγαίᾳ ἐλάλησε περὶ Ἀβιγαίας, λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.

40. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες Δαυὶδ πρὸς
Ἀβιγαία Ἀβιγαίαν εἰς Κάρμηλον, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ, λέγοντες· Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λαβεῖν σε αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

41. Καὶ ἀνέστη καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην νίψαι πόδας τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου.

42. Καὶ ἐτάχυνε καὶ ἀνέστη Ἀβιγαία, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὴν ὄνον, καὶ πέντε κοράσια ἠκολούθουν αὐτῇ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

43. Καὶ τὴν Ἀχινάαμ ἔλαβε Δαυὶδ ἐξ Ἰεζραὴλ, καὶ ἦσαν ἀμφότεραι αὐτῷ Ἰζραὴλ
γυναῖκες.

44. Καὶ Σαοὺλ ἔδωκε Μελχὸλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Δαυὶδ τῷ Φαλτὶ υἱῷ Λαὶς τῷ ἐκ Γαλλείμ. Γαλλεί.

ΚΕΦ. Κϛ΄. XXVI.

ΚΑΙ ἔρχονται οἱ Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους πρὸς τὸν Σαοὺλ εἰς τὸν βουνὸν, λέγοντες· ἰδοὺ Δαυὶδ σκεπάζεται παρ᾽ ἡμῖν ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἀχελὰ, τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ Ἰεσσαιμοῦ.

2. Καὶ ἀνέστη Σαοὺλ καὶ † κατέβη εἰς κατέβη
τὴν ἔρημον Ζεὶφ, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ τρεῖς † ἐπορεύ-
χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐξ Ἰσραὴλ, θη
ζητεῖν τὸν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζείφ.

3. Καὶ παρενέβαλε Σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ Ἐχελὰ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰεσσαιμοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ εἶδε Δαυὶδ, ὅτι ἥκει Σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον.

4. Καὶ

v. 36. ἰδοὺ πότος ἐν τῷ οἴκῳ) ἰδοὺ αὐτῷ πότος ἐν οἴκῳ. ibid. τοῦ βασιλέως) absque articulo. v. 37. ἕως) ὡς. ibid. ὡσεὶ) ὡς. v. 39. ὅτι ἀπέθανε Νάβαλ) non habet. ibid. ἐμοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ Νάβαλ) μου ἐκ χειρὸς νάβαλ. ibid. Ἀβιγαίας) ἀβιγαίας. v. 40. πρὸς Ἀβιγαίαν) πρὸς ἀβιγαίαν. v. 41. ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν) transposita. ibid. τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου) τῶν παίδων σου. v. 42. Καὶ ἐτάχυνε) abest. v. 43. Ἰζραὴλ καὶ ἦσαν ἀμφότεραι) ἰεζραὴλ, καὶ ἀμφότεραι ἦσαν. v. 44. Λαὶς τῷ ἐκ Γαλλεί.) ἀμὶς τῷ ἐκ ῥομμᾶ. CAP. XXVI. v. 1. παρ᾽ ἡμῖν) μεθ᾽ ὑμῶν. ibid. τοῦ Ἀχελὰ, τοῦ κατὰ) τῷ ἐχελὰ, κατὰ. ib. Ἰεσσαιμοῦ) ἰεσσαιμοῦ, passim. v. 2. κατέβη Σαοὺλ καὶ ἐπορεύθη) ἀνέστη σαοὺλ καὶ κατέβη. ibid. Ζείφ) ζίφ, passim. ib. ἐκλεκτῶν) ἐκλεκτοί. v. 3. τοῦ Ἐχελὰ τοῦ) τῷ ἐχελὰ τῷ.

4. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἥκει Σαοὺλ ἕτοιμος ἐκ Κεειλά.

5. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ λάθρα, καὶ πορεύεται εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκάθευδεν ἐκεῖ Σαοὺλ, καὶ ἐκεῖ Ἀβεννὴρ, υἱὸς Νὴρ, ἀρχιστράτηγος αὐτοῦ. Καὶ Σαοὺλ ἐκάθευδεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλῳ αὐτοῦ.

6. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπε πρὸς Ἀβιμέλεχ τὸν Χετταῖον, καὶ πρὸς Ἀβισαΐ, υἱὸν Σαρουία, ἀδελφὸν Ἰωὰβ, λέγων· τίς εἰσελεύσεται μετ᾽ ἐμοῦ πρὸς Σαοὺλ εἰς τὴν παρεμβολήν; καὶ εἶπεν
εἰσπορεύ- Ἀβισαΐ, ἐγὼ εἰσπορεύσομαι μετὰ σοῦ.
εμαι

7. Καὶ εἰσπορεύεται Δαυὶδ καὶ Ἀβισαΐ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα· καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ καθεύδων ὕπνωσεν ἐν λαμπήνῃ, καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐνπεπηγὸς εἰς τὴν γῆν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ Ἀβεννὴρ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκάθευδε κύκλῳ αὐτοῦ.

8. Καὶ εἶπεν Ἀβισαΐ πρὸς Δαυίδ· ἀπέκλεισε Κύριος σήμερον τὸν ἐχθρόν σου εἰς χεῖράς σου, καὶ νῦν πατάξω αὐτὸν τῷ δόρατι εἰς τὴν γῆν ἅπαξ, καὶ οὐ δευτερώσω αὐτῷ.

9. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαΐ· μὴ διαφθείρῃς αὐτὸν, ὅτι τίς ἐποίσει χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ χριστὸν Κυρίου καὶ ἀθωωθήσεται;

10. Καὶ εἶπε Δαυίδ· ζῇ Κύριος, ὅτι ἐὰν μὴ Κύριος παίσῃ αὐτὸν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς πόλεμον καταβῇ καὶ προστεθῇ,

11. μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου ἐπενεγκεῖν ἐπήνεγ-
χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν Κυρίου· καὶ νῦν κεν
λάβε δὴ τὸ δόρυ ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος, καὶ ἀπέλ- ἀπήλθω-
θωμεν καθ᾽ ἑαυτούς. μεν

12. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸ δόρυ καὶ τὸν φακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον καθ᾽ ἑαυτούς· καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων, καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι θάμβος Κυρίου ἔπεσε ἐπ᾽ αὐτούς.

13. Καὶ διέβη Δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μακρόθεν, καὶ πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν.

14. Καὶ προσεκαλέσατε Δαυὶδ τὸν λαὸν, καὶ τῷ Ἀβεννὴρ ἐλάλησε, λέγων· οὐκ ἀποκριθήσῃ Ἀβεννήρ; Καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπε· τίς εἶ σὺ ὁ καλῶν με πρὸς τὸν βασιλέα;

15. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεννήρ· οὐκ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς, ὡς σὺ, ἐν Ἰσραήλ; καὶ διατί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθεν εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σου.

16. Καὶ οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὃ πεποίηκας· ζῇ Κύριος, ὅτι υἱοὶ θανατώσεως ὑμεῖς, οἱ φυλάσσοντες τὸν βασιλέα τὸν κύριον ὑμῶν τὸν χριστὸν Κυρίου.

Καὶ

v. 4. Κεειλὰ) κεϊλά. v. 5. πορεύεται) εἰσπορεύεται. v. 6. Ἀβισαΐ υἱὸν Σαρουία) ἀβεσσὰ υἱὸν σαρουίας. ibid. Ἀβισαΐ ἐγὼ εἰσπορεύομαι) ἀβεσσὰ ἐγὼ εἰσελεύσομαι. v. 7. Ἀβισαΐ) ἀβεσσά, constanter. ibid. καθεύδων) addit ὕπνῳ. ib. δόρυ ἐνπεπηγὸς) δόρυ αὐτοῦ ἐμπεπηγός. v. 9. διαφθείρῃς) ταπεινώσῃς. v. 10. ὅτι ἐὰν) ὅτι abest. v. 11. μηδαμῶς παρὰ K. ἐπήνεγκεν) μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου ἐπενεγκεῖν. ibid. ἀπήλθωμεν καθ᾽) ἀπέλθωμεν ἡμεῖς καθ᾽. v. 12. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. v. 14. ἀποκριθήσῃ Ἀβεννὴρ) adjicit καὶ ἀπεκρίθη ἀβεννήρ. ibid. με πρὸς τὸν βασιλέα;) non habet. v. 15. τὸν βασιλέα τὸν κύριόν σου) transposita.

Καὶ νῦν ἰδὲ δὴ τὸ δόρυ τῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τῦ ὕδατος, πῦ ἐςι τὰ πρὸς κεφαλῆς αὐτῦ.

17. Καὶ ἐπέγνω Σαῦλ τὴν φωνὴν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἡ φωνή σȣ αὕτη, τέκνον Δαυίδ; καὶ εἶπε Δαυίδ· δῦλός σȣ, κύριε βασιλεῦ,

18. καὶ εἶπε Δαυίδ· ἱνατί τοῦτο ὁ κύριος καταδιώκει ὀπίσω τῦ δέλου αὐτῦ; ὅτι τί ἡμάρτηκα; καὶ τί εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα;

19. Καὶ νῦν ἀκȣσάτω δὴ ὁ κύριός μȣ ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῦ δέλου αὐτῦ, εἰ ὁ Θεὸς ἐπισείει σε εἰς ἐμὲ, ὀσφρανθείη θυσία σου· καὶ εἰ υἱοὶ ἀνθρώπων, ἐπικατάρατοι οὗτοι ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι

ἐστηρίσθαι ἐξέβαλόν με σήμερον μὴ ἐστηρίχθαι ἐν κληρονομίᾳ Κυρίου, λέγοντες· πορεύȣ, δέλευε θεοῖς ἑτέροις.

20. Καὶ νῦν μὴ πέσοι τὸ αἷμά μου ἐπὶ τὴν γῆν ἐξεναντίας προσώπȣ Κυρίου, ὅτι ἐξελήλυθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ζητεῖν τὴν ψυχήν μȣ, καθὼς καταδιώκει ὁ νυκτικόραξ ἐν τοῖς ὄρεσι.

21. Καὶ εἶπε Σαῦλ· ἡμάρτηκα· ἐπίςρεφε, τέκνον Δαυὶδ, ὅτι ȣ̓ κακοποιήσω σε ἔτι, ἀνθ' ὧν ἔντιμος ψυχή μȣ ἐν ὀφθαλμοῖς σȣ ἐν τῇ σήμερον· μεματαίωμαι, καὶ ἠγνόησα πολλὰ σφόδρα.

22. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἰδὲ τὸ δόρυ τῦ βασιλέως, διελθέτω εἷς τῶν παιδαρίων καὶ λαβέτω αὐτό·

23. καὶ Κύριος ἐπιςρέψει ἑκάςῳ τὰς δικαιοσύνας αὐτῦ καὶ τὴν πίςιν αὐτῦ· ὡς παρέδωκέ σε Κύριος σήμερον εἰς χεῖράς μȣ, καὶ ȣ̓κ ἠθέλησα ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριςὸν Κυρίου,

24. καὶ ἰδοὺ καθὼς ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχή σȣ σήμερον ἐν ταύτῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μȣ, οὕτως μεγαλυνθείη ἡ ψυχή μȣ ἐνώπιον Κυρίȣ, καὶ ἐκσπάσοι με, καὶ ἐξέλοιτό με ἐκ πάσης θλίψεως.

25. Καὶ εἶπε Σαῦλ πρὸς Δαυίδ· εὐλογημένος σὺ, τέκνον Δαυίδ· καὶ ποιῶν ποιήσεις, καὶ δυνάμενος δυνήσῃ. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῦ, καὶ Σαοὺλ ἀπέςρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. εὐλογημένον

ΚΕΦ. ΚΖʹ. XXVII.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῦ, λέγων· νῦν προςεθήσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας Σαούλ, καὶ οὐκ ἔςι μοι ἀγαθὸν ἐὰν μὴ σωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων, καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ Σαῦλ τῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτῦ. ἦλθεν

2. Καὶ ἀνέςη Δαυὶδ, καὶ διέβη αὐτὸς, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτῦ, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ἀγχȣ̀ς υἱὸν Μαὼχ βασιλέα Γέθ.

3. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ μετὰ Ἀγχȣ̀ς ἐν Γὲθ, αὐτὸς, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἕκαςος, καὶ ὁ οἶκος αὐτῦ, καὶ Δαυὶδ καὶ ἀμφό-

v. 18. Δαυίδ) abest. ibid. ὁ Κύριος καταδιώκει) transposita. ibid. ὅτι ἡμάρτ.) ὅτι τί ἡμάρτηκα. v. 19. δὴ) abest. ibid. εἰς ἐμὲ) ἐπ' ἐμέ. ib. ἐπικατάρατοι) addit οὗτοι. ib. ἐστηρίσθαι) ἐστηρίχθαι. v. 20. τὴν ψυχὴν) ψυχήν. v. 21. ἔτι) abest. ibid. ἐν τῇ σήμερον) καὶ ἐν τῇ σήμερον, hæc conjungit cum seq. v. 23. τὰς δικαιοσύνας) κατὰ τὰς δικαιοσύνας. ibid. Κύριος εἰς) κύριος σήμερον εἰς. v. 24. ἐκσπάσοι με, καὶ ἐξέλοιτό με) σκεπάσαι με, καὶ ἐξελεῖται με. v. 25. εὐλογημένον σὺ, τέκνον Δαυίδ) εὐλογημένος σὺ τέκνον. CAP. XXVII. v. 1. καὶ ἦλθεν Σαοὺλ) καὶ ἀνῇ ἀπ' ἐμοῦ σαῦλ. v. 2. καὶ διέβη αὐτὸς) non habet. ibid. Μαὼβ) ἀμμαχ. v. 3. ἐν Γὲθ) abest.

ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινάαμ
Εἰζραη- ἡ Ἰεζραηλῖτις, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νά-
λεῖτις βαλ τοῦ Καρμηλίου.

4. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαοὺλ ὅτι πέφευγε Δαυὶδ εἰς Γὲθ, καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν.

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· εἰ δὴ εὕρηκεν ὁ δοῦλός σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ
κάθισόν τῶν πόλεων τῶν κατ' ἀγρὸν, καὶ καθή-
με σομαι ἐκεῖ· καὶ ἱνατί κάθηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευομένῃ μετὰ σοῦ;

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀγχοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν Σικελάγ· διὰ τοῦτο ἐγενήθη Σικελὰγ τῷ βασιλεῖ τῆς Ἰουδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

7. Καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλ-
τέσσαρες λοφύλων, ἡμέρας, τέσσαρας μῆνας.

8. Καὶ ἀνέβαινε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν Γεσερὶ, καὶ τὸν Γεζραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν
Ἀμαλα- Ἀμαληκίτην. Καὶ ἰδοὺ κατῳκεῖτο ἡ γῆ (ἡ
κίτην ἀπὸ Γελαμσοὺρ ἀπὸ ἀνηκόντων τετειχισμένων) καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτου.

9. Καὶ ἔτυπτε Δαυὶδ τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα· καὶ ἐλάμβανε ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ
ἐπέστρε- καμήλους καὶ ἱματισμὸν, καὶ ἀνέστρεψαν καὶ
ψαν ἤρχοντο πρὸς Ἀγχοῦς.

10. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυίδ· ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον; καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· κατὰ νότον τῆς Ἰουδαίας, καὶ κατὰ νότον Ἰσραμηλεὶ, καὶ κατὰ νότον τοῦ Κηνεί.

11. Καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνησα τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς Γὲθ, λέγων· μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς Γὲθ καθ' ἡμῶν, λέγοντες· τάδε ἐποίει Δαυὶδ, καὶ τάδε τὸ δικαίωμα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο Δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων.

12. Καὶ ἐπιστεύθη Ἀγχοῦς ἐν τῷ Δαυὶδ σφόδρα, λέγων· ᾔσχυνται αἰσχυνόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ
ἔσται μοι δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα. μθ

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς αὐτῶν τοῦ ἐξελθεῖν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυίδ· γινώσκων γνώσῃ, ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, σὺ, καὶ οἱ ἄνδρες σου.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· οὕτω νῦν γνώσῃ ἃ ποιήσει ὁ δοῦλός σου. Καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς Δαυίδ· οὕτως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς ἡμέρας.

3 Καὶ Σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάπτουσιν

v. 3. ἡ εἰζραηλεῖτις) ἰεζραηλῖτις. v. 5. κάθισόν με) καθήσομαι. v. 6. Ἀγχοῦς) deest. ibid. Σικελὰγ) σεκελὰκ, præterea adjicit διὰ τοῦτο ἐγενήθη Σεκελάκ. v. 7. ἡμέρας, τέσσαρες μῆνας.) τέσσαρας μῆνας. v. 8. Γεσερὶ, καὶ τὸν Γεζραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαλακίτην) γεσιρὶ καὶ ἐπὶ τὸν ἀμαληκίτην. ibid. κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἀπὸ Γελαμσοὺρ ἀπὸ ἀνηκόντων τετειχισμένων) ἡ γῆ κατῳκεῖτο ἀπὸ ἀνηκόντων ἡ ἀπὸ γελαμψοὺρ τετειχισμένων. v. 9. Δαυὶδ abest. ibid. καὶ γυναῖκα· καὶ ἐλάμβανε) ἢ γυναῖκα. καὶ ἐλάμβανον. ib. ἐπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. v. 10. Ἰσραμηλεὶ) ἰσμαγά. ib. Κηνεί.) κενεζί. v. 11. ἐποίει Δαυὶδ, καὶ τάδε τὸ) δαυὶδ ποιεῖ. καὶ τόδε τό. v. 12. Ἀγχοῦς ἐν τῷ Δαυὶδ) δαυὶδ ἐν τῷ ἀγχοῦς. ibid. ἔσται μου) ἔσται μοι. CAP. XXVIII. v. 1. ἐγένετο) ἐγενήθη. ibid. αὐτῶν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραὴλ) αὐτῶν ἐξελθεῖν πολεμεῖν μετὰ ἰσραήλ. ib. εἰς τὸν πόλεμον) εἰς πόλεμον.

σιν αὐτὸν ἐν Ῥαμᾷ ἐν πόλει αὐτοῦ. Καὶ Σαοὺλ περιεῖλε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς.

4. Καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι, καὶ
Γαναμάν ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Σωνάμ.
Καὶ συναθροίζει Σαοὺλ πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς Γελβουέ.

5. Καὶ ἴδε Σαοὺλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα.

6. Καὶ ἐπηρώτησε Σαοὺλ διὰ Κυρίου, καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ Κύριος ἐν τοῖς ἐνυπνίοις, καὶ ἐν τοῖς δήλοις, καὶ ἐν τοῖς προφήταις.

7. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον, καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτην, καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ. Καὶ εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν Ἀενδώρ.

8. Καὶ περιεκαλύψατο Σαοὺλ, καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς, καὶ δύο ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· μάντευσαι δή μοι ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ, καὶ ἀνάγαγέ μοι ὃν ἐὰν εἴπω σοι.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ δὴ σὺ οἶδας ὅσα ἐποίησε Σαοὺλ, ὡς ἐξωλόθρευσε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἱνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι αὐτήν;

10. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ Σαοὺλ ἐν Κυρίῳ, λέγων· ζῇ Κύριος, εἰ ἀπαντήσεταί σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

11. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· τίνα ἀναγάγω σοι; καὶ εἶπε· τὸν Σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι.

12. Καὶ ἴδεν ἡ γυνὴ τὸν Σαμουὴλ, καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαοὺλ· ἱνατί παρελογίσω με; καὶ σὺ εἶ Σαοὺλ.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· μὴ φοβοῦ, εἰπὲ τίνα ἑώρακας· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή· θεοὺς ἑώρακα ἀναβαίνοντας ἐκ τῆς γῆς.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἄνδρα ὄρθριον ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς γῆς, καὶ οὗτος διπλοΐδα ἀναβεβλημένος. Καὶ ἔγνω Σαοὺλ, ὅτι Σαμουὴλ οὗτος, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

15. Καὶ εἶπε Σαμουὴλ πρὸς Σαοὺλ· ἱνατί παρηνώχλησάς με ἀναβῆσαί με; καὶ εἶπε Σαούλ· θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ Θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐπακήκοέ μου ἔτι καὶ ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις· καὶ νῦν κέκληκά σε γνωρίσαι μοι τί ποιήσω.

16. Καὶ εἶπε Σαμουήλ· ἱνατί ἐπηρώτησάς με, καὶ Κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ, καὶ γέγονε μετὰ τοῦ πλησίον σου;

v. 3. Ῥαμᾷ) ἀρμαθαίμ. v. 4. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. ibid. Γαναμάν) σωνάμ. v. 7. εἶπον) εἶπαν. v. 8. περιεκαλύψατο) συνεκαλύψατο. v. 9. ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν.) αὐτῷ ἡ γυνή. v. 10. ἐν Κυρίῳ) deest. v. 13. εἰπὲ τίνα) εἶπον τίνα. ibid. αὐτῷ· θεοὺς) αὐτῷ ἡ γυνή· θεούς. v. 14. ὄρθριον) ὄρθιον. ibid. Σαμουὴλ οὗτος) transposita. v. 15. πρὸς Σαοὺλ· ἱνατί παρηνώχλησάς με ἀναβῆσαί με) ἱνατί παρηνώχλησάς μοι ἀναβῆναί με. [ibid. ἐπακήκοέ μου) ἐπακήκοέ μοι. v. 16. ἐπηρώτησάς με) ἐπερωτᾷς με.

17. Καὶ πεποίηκε Κύριός σοι, καθὼς ἐλάλησε (Κύριός σοι) ἐν χειρί μου, καὶ διαρέξει διαῤῥήξει Κύριος τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ Δαυίδ.

18. Διότι οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, καὶ οὐκ ἐποίησας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν Ἀμαλὴκ, διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι Κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

19. Καὶ παραδώσει Κύριος τὸν Ἰσραὴλ μετὰ σοῦ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ αὔριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ πεσοῦνται, καὶ τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ δώσει Κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων.

20. Καὶ ἔσπευσε Σαοὺλ, καὶ ἔπεσεν ἑστηκὼς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ τῶν λόγων Σαμουὴλ, καὶ ἰσχὺς οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι, οὐ γὰρ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα.

21. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς Σαοὺλ, καὶ ἴδεν ὅτι ἔσπευδεν σφόδρα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἰδοὺ δὴ ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησάς μοι·

22. καὶ νῦν ἄκουσον δὴ τῆς φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παραθήσω ἐνώπιόν σου ψωμὸν ἄρτου, καὶ φάγε, καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἰσχὺς, ὅτι πορεύῃ ἐν ὁδῷ.

23. Καὶ οὐκ ἐβουλήθη φαγεῖν· καὶ παρεβιάζοντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν δίφρον.

24. Καὶ τῇ γυναικὶ ἦν δάμαλις νομὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἔσπευσε καὶ ἔθυσεν αὐτήν· καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρασε, καὶ ἔπεψεν ἄζυμα, αὐτό

25. καὶ προσήγαγεν ἐνώπιον Σαοὺλ, καὶ ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

Καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς Ἀφὲκ, καὶ Ἰσραὴλ παρενέβαλεν ἐν Ἀενδὼρ τὴν ἐν Ἰεζραέλ.

2. Καὶ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας, καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπορεύοντο ἐπ' ἐσχάτῳ μετὰ Ἀγχοῦς.

3. Καὶ εἶπον οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων· τίνες οἱ διαπορευόμενοι οὗτοι; καὶ εἶπεν Ἀγχοῦς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν ἀλλοφύλων· οὐχ οὗτος Δαυὶδ ὁ δοῦλος Σαοὺλ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὃς γέγονε μεθ' ἡμῶν ἡμέρας τοῦτο δεύτερον ἔτος; καὶ φυλῆς

οὐχ

v. 17. (Κύριός σοι) κύριος. ibid. διαρέξει) διαῤῥήξει. v. 18. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι Κύριος τῇ) ῥῆμα ἐποίησε κύριός σοι ἐν τῇ. v. 20. ἰσχὺς οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι) ἐν αὐτῷ οὐκ ἦν ἰσχὺς ἔτι. ibid. ἐκείνην) post νύκτα a fine inserit. v. 21. ἔσπευδε) ἔσπευσε. ibid. ἰδοὺ δὴ) addit ἤκουσεν. v. 22. τῆς φωνῆς) φωνῆς. ibid. ἔσται ἐν σοὶ) ἔσται σοι. v. 24. ἔθυσεν αὐτό.) ἔθυσεν αὐτήν. CAP. XXIX. v. 1. συναθροίζονται) συναθροίζουσιν. ibid. Ἰζραέλ.) ἰεζραέλ. v. 2. σατράπαι) οἱ σατράπαι. ibid. ἐπ' ἐσχάτῳ) ἐπ' ἐσχάτων. v. 3. φυλῆς Ἰσραὴλ, ὃς γέγονε) βασιλέως ἰσραὴλ; γέγονε.

οὐχ εὕρηκα ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνέπεσε πρὸς μὲ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

4. Καὶ ἐλυπήθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπόστρεψον τὸν ἄνδρα, καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, οὗ κατέστησας αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μὴ ἐρχέσθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μὴ γινέσθω ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς. Καὶ ἐν τίνι διαλλαγήσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ; οὐχὶ ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων;

5. Οὐχ οὗτος Δαυὶδ, ᾧ ἐξῆρχον ἐν χοροῖς, λέγοντες· ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ;

6. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀγχοὺς τὸν Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζῇ Κύριος, ὅτι εὐθὺς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἴσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅτι οὐχ εὕρηκα ἐν σοὶ κακίαν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἥκεις πρὸς μὲ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ.

7. Καὶ νῦν ἀνάστρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ ποιήσεις κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀγχοῦς· τί πεποίηκά σοι καὶ τί εὗρες ἐν τῷ δούλῳ σου ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤμην ἐνώπιόν σου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλθω πολεμῆσαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως;

9. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγχοῦς καὶ εἶπε πρὸς Δαυίδ· οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου καθὼς ἄγγελος Θεοῦ· ἀλλ' οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν, οὐχ ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον.

10. Καὶ νῦν ὄρθρισον τοπρωῒ, καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον οὗ κατέστησα ὑμᾶς, καὶ λόγον λοιμὸν μὴ θῇς ἐν καρδίᾳ σου, ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ διορθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ φωτισάτω ὑμῖν, καὶ πορεύθητε.

11. Καὶ ὤρθρισε Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπελθεῖν τοπρωῒ καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν τῶν ἀλλοφύλων; καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραήλ. πρὸς Ἰσραήλ

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

ΚΑΙ ἐγενήθη εἰσελθόντος Δαυὶδ καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ εἰς Σικελὰγ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ Ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ τὴν Σικελὰγ, καὶ ἐπάταξε τὴν Σικελὰγ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί·

2. Καὶ ᾐχμαλώτευσε καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου· οὐκ ἐθανάτωσεν ἄνδρα

v. 3. οὐδὲν) οὐθὲν. v. 6. ἐν σοὶ κακίαν) κατὰ σοῦ. ibid. τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον) τῆς σήμερον ἡμέρας. v. 7. ποιήσεις) ποιήσῃς. v. 8. πολεμῆσαι) πολεμήσαι. v. 9. καὶ εἶπε) deest. ibid. καθὼς ἄγγελος Θεοῦ) non habet. v. 10. τοπρωῒ, καὶ) τοπρωῒ σὺ καὶ. ibid. κατέστησα ὑμᾶς) addit ἐκεῖ. ib. ἐμοῦ, καὶ διορθρίσατε) μου καὶ ὀρθρίσατε. v. 11. τοπρωῒ) abest. ibid. πρὸς Ἰσραήλ.) καὶ ἰσραήλ. CAP. XXX. v. 1. Σικελὰγ) σεκελὰκ, constanter. ibid. ἐνέπρησεν) ἐνεπύρισαν. v. 2. Καὶ ᾐχμαλώτευσε) non habet. ibid. καὶ ἕως) ἕως. ib. ἐθανάτωσεν) ἐθανάτωσαν.

καὶ γυναῖκα, ἀλλ' ἠχμαλώτευσαν, καὶ
ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν.

3. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐ-
τῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδὺ ἐμπεπύριςαι
ἐν πυρὶ, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ
υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν
αἰχμαλωτευόμενοι.

4. Καὶ ἦρε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐ-
τῦ τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν
ἕως ὅτυ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς ἰχὺς ἔτι τῦ
κλαίειν.

5. Καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες Δαυὶδ
ἠχμαλωτεύθησαν, Ἀχιναὰμ ἡ Ἰζραη-
λῖτης, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τῦ
Καρμηλίου.

6. Καὶ ἐθλίβη Δαυὶδ σφόδρα, ὅτι εἶ-
πεν ὁ λαὸς λιθοβολῆσαι αὐτόν, ὅτι κα-
τώδυνος ψυχὴ παντὸς τῦ λαῦ, ἑκάςου
ἐπὶ τὺς υἱοὺς αὐτῦ καὶ ἐπὶ τὰς θυγα-
τέρας αὐτῦ, καὶ ἐκραταιώθη Δαυὶδ ἐν
Κυρίῳ Θεῷ αὐτῦ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβιάθαρ
τὸν ἱερέα υἱὸν Ἀχιμέλεχ· προσάγαγε
τὸν Ἐφούδ. Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ
τὸ Ἐφοὺδ πρὸς Δαυίδ.

8. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τῦ Κυ-
καὶ ρίου, λέγων· εἰ καταδιώξω ὀπίσω τῦ
Γεδδοὺρ τούτυ; εἰ καταλήψομαι αὐ-
τούς; καὶ εἶπεν αὐτῷ· καταδίωκε, ὅτι
καταλαμβάνων καταλήψῃ, καὶ ἐξαι-
ρούμενος ἐξελῇ.

9. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ
ἔρχεται ἑξακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτῦ, καὶ ἔρχονται
ἕως τῦ χειμάῤῥου Βοσὸρ, καὶ οἱ περισ-
σοὶ ἔςησαν,

10. καὶ ἐξεδίωκεν σὺν τετρακοσίοις
ἀνδράσιν. ὑπέςησαν δὲ διακόσιοι ἄνδρες
οἵτινες ἐκάθισαν πέραν τῦ χειμάῤῥυ τῦ
Βοσόρ.

11. Καὶ εὑρίσκυσιν ἄνδρα Αἰγύπτιον
ἐν ἀγρῷ, καὶ λαμβάνυσιν αὐτὸν, καὶ
ἄγυσιν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ (ἐν ἀγρῷ)
καὶ διδόασιν αὐτῷ ἄρτον, καὶ ἔφαγε,
καὶ ἐπότισαν αὐτὸν ὕδωρ.

12. Καὶ διδόασιν αὐτῷ κλάσμα πα-
λάθης καὶ δύο ςαφίδας, καὶ ἔφαγε, καὶ διακοσίυς
κατέςη τὸ πνεῦμα αὐτῦ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι
ὐ βεβρώκει ἄρτον, καὶ ὐ πεπώκει ὕδωρ
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· τίνος σὺ
εἶ, καὶ πόθεν εἶ; καὶ εἶπε τὸ παιδά-
ριον τὸ Αἰγύπτιον· ἐγώ εἰμι δῦλος ἀν-
δρὸς Ἀμαληκίτυ, καὶ κατέλιπέ με ὁ
κύριός μυ, ὅτι ἠνωχλήθην ἐγὼ σήμερον
τριταῖος.

14. Καὶ ἡμεῖς ἐπεθέμεθα ἐπὶ νότον
τῦ Χερηθεὶ, καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἰυδαίας
μέρη, καὶ ἐπὶ νότον Χαλὲβ, καὶ τὴν
Σικελὰγ ἐνεπυρίσαμεν ἐν πυρί. Σικελαὶ

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δαυίδ· εἰ
κατάξεις με ἐπὶ τὸ Γεδδοὺρ τοῦτο; καὶ
εἶπεν· ὄμοσον δή μοι κατὰ τῦ Θεοῦ μὴ
θανατώσειν με, καὶ μὴ παραδῦναί με
εἰς χεῖρας τῦ κυρίου μυ, καὶ κατάξω
σε ἐπὶ τὸ Γεδδοὺρ τοῦτο.

16. Καὶ

v. 3. αἰχμαλωτευόμενοι) ἠχμαλωτευμένοι. v. 4. κλαίειν) τῦ κλαίειν. v. 5. Ἰζραηλῖτις) ἰεζραηλῖτις. v. 7. Καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ Ἐφὼδ πρὸς Δαυίδ) non habet. v. 8. καὶ καταλ.) εἰ καταλήψομαι. ibid. καταλήψῃ) addit αὐτούς. v. 9. Δαυὶδ καὶ) δαυὶδ αὐτὸς καὶ. ibid. ἔρχεται) ἔρχονται. v. 10. ἐξεδίωκεν σὺν) κατεδίωξεν ἐν. v. 11. (ἐν ἀγρῷ) abest. v. 12. διακοσίυς ςαφίδας) non habet. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. v. 14. ἐπὶ νότον τοῦ χερηθεὶ) ἐπὶ τὸν νότον τῦ χελεθί. ibid. χαλὲβ καὶ τὴν Σικελαὶ) χελὲβ, καὶ τὴν σεκελὰκ. v. 15. πρὸς αὐτὸν) αὐτῷ. ibid. κυρίου, καὶ) κυρίου μυ, καί.

16. Καὶ κατῆγεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ
οὗτοι διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης
τῆς γῆς, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτά-
ζοντες ἐν πᾶσι τοῖς σκύλοις τοῖς μεγά-
λοις, οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων καὶ
ἐκ γῆς Ἰούδα.

17. Καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπά-
ταξεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως
δείλης καὶ τῇ ἐπαύριον, καὶ οὐ περιεσώ-
θη ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ, ὅτι ἀλλ' ἢ τετρακό-
σια παιδάρια ἃ ἦν ἐπιβεβηκότα ἐπὶ τὰς
ἔφυγαν καμήλους, καὶ ἔφυγον.

18. Καὶ ἀφείλατο Δαυὶδ πάντα ἃ
ἔλαβον οἱ Ἀμαληκῖται, καὶ ἀμφοτέρας
τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἐξείλατο Δαυίδ.

19. Καὶ οὐ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μι-
κροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἕως υἱῶν καὶ θυ-
γατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ
πάντας ἕως πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν, καὶ πάντα
ἐπέστρεψε Δαυίδ.

20. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ πάντα τὰ ποί-
μνια καὶ τὰ βουκόλια, καὶ ἀπήγαγεν
ἔμπροσθεν τῶν σκύλων· καὶ τοῖς σκύ-
λοις ἐκείνοις ἐλέγετο· ταῦτα σκῦλα
Δαυίδ.

21. Καὶ παραγίνεται Δαυὶδ πρὸς τοὺς
διακοσίους ἄνδρας τοὺς ἐκλυθέντας τοῦ πο-
ρεύεσθαι ὀπίσω Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν αὐ-
Βεχὼρ τοὺς ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῷ Βοσὸρ, καὶ ἐξ-
ῆλθον εἰς ἀπάντησιν Δαυὶδ καὶ εἰς ἀ-
πάντησιν τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ
προσήγαγε Δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ, καὶ
ἠρώτησαν αὐτὸν εἰς εἰρήνην.

22. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ λοιμὸς
καὶ πονηρὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν
τῶν πορευθέντων μετὰ Δαυὶδ, καὶ εἶ-
πεν· διότι οὐ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν, οὐ
δώσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν σκύλων ὧν ἐξει-
λάμεθα, ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος τὴν γυναῖ-
κα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπαγέσθωσαν, ἐπαγέ-
καὶ † ἀποστρεφέτωσαν. θωσαν

23. Καὶ εἶπε Δαυίδ· οὐ ποιήσετε οὕτως, † ἐπιστρε-
ἀδελφοί μου, μετὰ τὸ παραδοῦναι τὸν φέτωσαν
Κύριον ἡμῖν, καὶ φυλάξαι ἡμᾶς, καὶ πα-
ρέδωκε Κύριος τὸν Γεδδοὺρ τὸν ἐπερχόμε-
νον ἐφ' ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν.

24. Καὶ τίς ἐπακούσεται ὑμῶν τῶν
λόγων τούτων; ὅτι οὐχ ἧττον ὑμῶν εἰσι·
διότι κατὰ τὴν μερίδα τοῦ καταβαίνον-
τος εἰς πόλεμον, οὕτως ἔσται ἡ μερὶς τοῦ
καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη, κατὰ τὸ αὐ-
τὸ μεριοῦνται.

25. Καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης καὶ ἐπάνω· καὶ ἐγένετο εἰς πρό-
σταγμα καὶ εἰς δικαίωμα τῷ Ἰσραὴλ ἕως
τῆς σήμερον.

26. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ εἰς Σικελάγ, καὶ
ἀπέστειλε τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις
Ἰούδα,

v. 16. κατῆγεν) κατήγαγεν. ibid. ἐσθίοντες) adjicit καὶ πίνοντες. v. 17. αὐτοὺς Δαυὶδ ἀπὸ) αὐτοὺς, ἀπὸ, vocem δαυὶδ ponit post ἐπ' αὐτούς. ibid. οὐ περιεσώθη) οὐκ ἐσώθη. ib. ἔφυγαν) ἔφυγον. v. 18. ἐξείλατο Δαυίδ.) Δαυὶδ abest. v. 19. καὶ ἕως υἱῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων) transposita. ibid. πάντας) πάντα. v. 20. ἔλαβε Δαυὶδ) δαυὶδ abest. ibid. ταῦτα σκῦλα) ταῦτα τὰ σκῦλα. v. 21. τοὺς ἄνδρας) τοὺς διακοσίους ἄνδρας. ibid. τοὺς ἐκλυθέντας) τοὺς ὑπολειφθέντας. ib. Βεχὼρ) Βοσόρ. ib. αὐτὸν εἰρήνην) αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην. v. 22. καὶ εἶπεν· διότι) καὶ εἶπον· ὅτι. ibid. ἐξειλάμεθα) ἐξειλόμεθα. ib. ἐπαγέσθωσαν καὶ ἐπιστρεφέτωσαν) ἀπαγέσθωσαν καὶ ἀποστρεφέτωσαν. v. 23. ἀδελφοί μου) abest. v 24. ὑμῶν· διότι) ἡμῶν εἰσι. διότι. ibid. εἰς πόλεμον) εἰς τὸν πόλεμον. v. 26. τῶν σκύλων τοῖς πρεσβυτέροις) transposita.

Ἰούδα, καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ, λέγων· ἰδοὺ ὑμῖν εὐλογία ἀπὸ τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν Κυρίου,

27. τοῖς ἐν Βαιθήλ, καὶ τοῖς ἐν Ῥαμᾷ νότου, καὶ τοῖς ἐν Ἰεθὲρ,

28. καὶ τοῖς ἐν Ἀροὴρ, καὶ τοῖς ἐν Σαφαμὼς, καὶ τοῖς ἐν Ἐσθεμὰ,

29. καὶ τοῖς ἐν Ῥαχὴλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Ἰεραμηλεὶ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν τοῦ Κεναίου,

Ῥαμμᾷ 30. καὶ τοῖς ἐν Ἑρμᾷ, καὶ τοῖς ἐν Βωρασὰν, καὶ τοῖς ἐν Ἀθὰγ,

31. καὶ τοῖς ἐν Χεβρὼν, καὶ εἰς πάντας τοὺς τόπους οὓς διῆλθε Δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΑ΄. XXXI.

ΚΑΙ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πίπτουσι τραυματίαι ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβουέ.

2. Καὶ συνάπτουσιν ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τύπτουσιν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν
Μελχιρουὲ Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Μελχισουὲ, υἱοὺς Σαούλ.

3. Καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ εὑρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισταὶ ἄνδρες τοξόται, καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὰ ὑποχόνδρια.

4. Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς τὸν αἴροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ· σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἀποκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι, καὶ ἀπο- ἀποκεντήσουσιν
κεντήσωσί με, καὶ ἐμπαίξωσί μοι. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα. Καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν, καὶ ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτήν.

5. Καὶ ἴδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ ἐπέπεσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε μετ᾽ αὐτοῦ.

6. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κατὰ τὸ αὐτό.

7. Καὶ ἴδον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ ἐν τῷ πέραν τῆς κοιλάδος, καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ καταλείπουσι τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ φεύγουσι. Καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς.

8. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκροὺς, καὶ εὑρίσκουσι τὸν Σαοὺλ καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐπὶ τὰ ὄρη Γελβουέ.

9. Καὶ

v. 26. ὑμῖν εὐλογία) abest. v. 27. Βαιθήλ) βαιθσούρ. ibid. τοῖς ἐν Ῥαμᾷ) τοῖς ῥαμᾷ. ib. Ἰεθὴρ) γεθόρ. v. 28. 29. 30. in Rom. ita habent: καὶ τοῖς ἐν ἀροὴρ, καὶ τοῖς ἐν ἀμμαδὶ, καὶ τοῖς ἐν σαφὶ, καὶ τοῖς ἐν ἐσθεὶ, καὶ τοῖς ἐν γὲθ, καὶ τοῖς ἐν κιμὰθ, καὶ τοῖς ἐν σαφὲκ, καὶ τοῖς ἐν θημὰθ, καὶ τοῖς ἐν καρμήλῳ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ ἰεραμεήλ, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ κενεζὶ, καὶ τοῖς ἐν ἰεριμοὺθ, καὶ τοῖς ἐν βηρσαβεὲ, καὶ τοῖς ἐν νομβέ. v. 31. καὶ εἰς πάντας) καὶ πάντας. CAP. XXXI. v. 2. Μελχισουὲ υἱοὺς Σαούλ.) μελχισᾶ υἱὸν σαούλ. v. 4. ἀποκεντήσουσι) ἀποκεντήσωσι. ibid. ἐμπαίξωσί μοι) ἐμπαίξωσιν ἐμοί. v. 6. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ) non habet. v. 7. ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου) ἐν τῷ πέραν τῆς κοιλάδος καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου. v. 8. καὶ ἔρχονται) καὶ deest. ibid. νεκροὺς) adjicit καὶ εὑρίσκουσι τὸν Σαοὺλ καὶ τοὺς τρεῖς υἱούς.

9. Καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτὸν, καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτὰ εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ, εὐαγγελίζοντες τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτῶν.

10. καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ κατέπηξαν ἐν τῷ τείχει Βηθσάν.

11. Καὶ ἀκούουσι περὶ αὐτοῦ οἱ κατοικοῦντες Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ.

12. Καὶ ἀνέστησαν πᾶς ἀνὴρ δυνάμεως, ἀνέστη
καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ, καὶ τὸ σῶμα Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τείχους Βηθσὰν, καὶ φέρουσιν αὐτοὺς εἰς Ἰαβεὶς, καὶ κατακαίουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ.

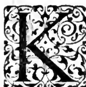
13. καὶ λαμβάνουσι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ἰαβεὶς, καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας.

v. 10. Βηθσὰν) βαιθσάμ, passim. v. 11. περὶ αὐτοῦ) abest. v. 12. ἀνέστη) ἀνέστησαν. ibid. ἀπὸ τείχους Βηθσὰν) ἀπὸ τοῦ τείχους βαιθσάμ. ib. αὐτὰς Ἰαβεὶς) αὐτὰς εἰς ἰαβίς. v. 13. τὴν Ἰαβεὶς) τὴν ἐν ἰαβίς.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Σαοὺλ, καὶ Δαυὶδ ἀνέστρεψε τύπτων τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν Σικελὰγ ἡμέρας δύο.

2. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκ τοῦ λαοῦ Σαοὺλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διεῤῥηγότα, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

3. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυὶδ· πόθεν σὺ παραγίνῃ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ ἐγὼ διασέσωσμαι.

παραγίνῃ

4. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· τίς ὁ λόγος οὗτος; ἀνάγγειλόν μοι. Καὶ εἶπεν· ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ πολλοὶ πεπλώκασιν ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέθανον, καὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπέθανε.

ἀπέθανεν

5. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ· πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ;

6. Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ· περιπτώματι περιέπεσαν ἐν τῷ ὄρει τῷ Γελβουὲ, καὶ ἰδοὺ Σαοὺλ ἐπεστήρικτο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱππάρχοι συνῆψαν αὐτῷ, (καὶ ἔπεσεν).

7. Καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἴδε με, καὶ ἐκάλεσέ με, καὶ εἶπα· ἰδοὺ ἐγώ.

8. Καὶ εἶπέ μοι· τίς εἶ σύ; καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν· Ἀμαληκίτης ἐγώ εἰμι.

9. Καὶ εἶπε πρός με· στῆθι δὴ ἐπάνω μου καὶ θανάτωσόν με, ὅτι κατέσχε με σκότος δεινὸν, ὅτι πᾶσα ἡ ψυχή μου ἐν ἐμοί.

θανατώσεις

10. Καὶ ἐπέστην ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσα αὐτὸν, ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν. καὶ ἔλαβον τὸ βασίλειον τὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυρίῳ μου ὧδε.

11. Καὶ ἐκράτησε Δαυὶδ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτά· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ.

12. Καὶ

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ. CAP. I. v. 1. Σικελὰγ) σικελάκ. v. 2. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. ἀνὴρ ἐκ) ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ. ib. διεῤῥηγότα) διεῤῥωγότα. ib. ἐπὶ πρόσωπον) non habet. v. 3. παραγίνου) παραγίνῃ. v. 4. ἀνάγγειλόν μοι) ἀπάγγειλόν μοι. ibid. Καὶ εἶπεν· πολλοὶ πεπλώκασιν) καὶ εἶπεν, ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου, καὶ πεπλώκασιν πολλοί. ib. ἀπέθανεν Σαοὺλ καὶ) ἀπέθανον, καὶ σαοὺλ, καὶ. v. 5. Δαυὶδ) addit τῷ παιδαρίῳ. v. 6. περιέπεσαν) περιέπεσον. ibid. οἱ ἱππάρχοι) οἱ ἱππάρχαι. ib. (καὶ ἔπεσεν) abest. v. 8. εἶπε) addit μοι. ibid. πρὸς αὐτὸν) non habet. v. 9. θανατώσεις) θανάτωσον. v. 10. χλιδῶνα) χλιδόνα. v. 11. τὰ ἱμάτια) τῶν ἱματίων. ibid. a fine adjicit Rom. διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

12. Καὶ ἐκόψαντο, καὶ ἔκλαυσαν, καὶ
ἐνήστευσαν ἕως δείλης ἐπὶ Σαοὺλ, καὶ ἐπὶ
Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν
λαὸν Ἰούδα, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ,
ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ῥομφαίᾳ.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ
ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ· πόθεν εἶ σύ; καὶ
εἶπεν· υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου Ἀμαληκί-
του ἐγώ εἰμι.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· πῶς οὐκ
ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν χεῖρά σου διαφθεῖ-
ραι τὸν χριστὸν Κυρίου;

15. Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ ἓν τῶν παιδα-
ρίων αὐτοῦ, καὶ εἶπε· προσελθὼν ἀπάν-
τησον αὐτῷ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ
ἀπέθανε·

16. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Δαυίδ· τὸ
αἷμά σου ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, ὅτι τὸ
λέγων στόμα σου ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ, λέγον,
ὅτι ἐγὼ ἐθανάτωσα τὸν χριστὸν Κυρίου.

17. Καὶ ἐθρήνησε Δαυὶδ τὸν θρῆνον
τοῦτον ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν
υἱὸν αὐτοῦ,

18. καὶ εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς
Ἰσραὴλ Ἰούδα τόξον· ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου
τοῦ εὐθοῦς.

19. Στήλωσον Ἰσραὴλ (ἐπὶ τὰ ὕψη
σου) περὶ τεθνηκότων σου τραυματιῶν· πῶς
ἔπεσαν δυνατοί;

ἀναγγεί- 20. Μὴ ἀναγγείλητε ἐν Γὲθ, καὶ μὴ εὐ-
λατε αγγελίσησθε ἐν ταῖς ἐξόδοις Ἀσκάλωνος,
μή ποτε εὐφρανθῶσι θυγατέρες ἀλλο-
φύλων, μή ποτε ἀγαλλιάσωνται θυγα-
τέρες τῶν ἀπεριτμήτων.

21. Ὄρη τὰ ἐν Γελβουὲ, μὴ καταβή-
τω δρόσος μηδὲ ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς·
καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχ-
θίσθη θυρεὸς δυνατῶν· θυρεὸς Σαοὺλ οὐκ
ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ. ἐχρήθη

22. Ἀφ' αἵματος τραυματιῶν, ἀπὸ
στέατος δυνατῶν, τόξον Ἰωνάθαν οὐκ ἀ-
πεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ῥομ-
φαία Σαοὺλ οὐκ ἀνέκαμψε κενή.

23. Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν οἱ ἠγαπη-
μένοι καὶ ὡραῖοι οὐ διακεχωρισμένοι, εὐ-
πρεπεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ
θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν. ὑπὲρ
ἀετοὺς κοῦφοι, καὶ ὑπὲρ λέοντας ἐκρα-
ταιώθησαν.

24. Θυγατέρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Σαοὺλ
κλαύσατε, τὸν ἐνδιδύσκοντα ὑμᾶς κόκ-
κινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀναφέρον-
τα κόσμον χρύσεον ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ὑ- χρυσίον
μῶν.

25. Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ
πολέμου, Ἰωνάθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου
τραυματίας;

26. Ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ, ἀδελφέ μου Ἰω-
νάθαν, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυ-
μαστώθη ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀ-
γάπην γυναικῶν.

27. Πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ, καὶ ἀπώ-
λοντο σκεύη πολεμικά;

v. 15. ἐπάταξεν) addit αὐτόν. v. 16. λέγων) λέγον. v. 18. υἱοὺς Ἰσραὴλ τόξον· ἰδὲ) υἱοὺς Ἰούδα· ἰδού. v. 19. ἐπὶ τὰ ὕψη σου περὶ τεθνηκότων σου· πῶς) ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν πῶς. v. 20. ἀναγγείλατε) μὴ ἀναγγείλητε. v. 21. καταβήτω δρόσος μηδὲ ὑετὸς πέσοι ἐφ' ὑμᾶς) καταβάτω δρόσος καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς. ibid. ἐχρήθη) ἐχρίσθη. v. 22. ἀπὸ στέατος) καὶ ἀπὸ στέατος. v. 24. χρυσίον) χρυσοῦν. v. 25. πολέμου) τοῦ πολέμου. ibid. τραυματίας) τραυματίαι. v. 26. ὑπὲρ ἀγάπην) ὑπὲρ ἀγάπησιν.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ ἐν Κυρίῳ, λέγων· εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων Ἰέδα; καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάβηθι. καὶ εἶπε Δαυίδ· πῦ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν· εἰς Χεβρών.

2. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖ Δαυὶδ, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ, Ἀχινόομ ἡ Ἰζραηλῖτις, καὶ Ἀβιγαία ἡ γυνὴ Νάβαλ τῦ Καρμηλίτȣ.

3. Καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ οἱ μετ' αὐτῦ, ὃ ἐὰν ἤγαγε Δαυὶδ, ἕκαςος καὶ ὁ οἶκος αὐτῦ, καὶ κατῴκουν ἐν ταῖς πόλεσι Χεβρών.

4. Καὶ ἔρχονται ἄνδρες τῆς Ἰουδαίας, καὶ χρίȣσιν ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰέδα τῦ βασιλεύειν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ὅτι οἱ ἄνδρες Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος ἔθαψαν τὸν Σαούλ.

5. Καὶ ἀπέςειλε Δαυὶδ ἀγγέλȣς πρὸς τȣ̀ς ἡγουμένους Ἰαβεὶς τῆς Γαλααδίτιδος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ Κυρίῳ, ὅτι πεποιήκατε τὸ ἔ-
τῦ θεοῦ λεος τῦτο εἰς τὸν κύριον ὑμῶν, ἐπὶ Σαȣ̀λ, καὶ ἐθάψατε αὐτόν.

6. Καὶ νῦν ποιήσαι Κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλήθειαν, καί γε ἐγὼ ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὸ ἀγαθὸν τῦτο, ὅτι ἐποιήσατε τὸ ῥῆμα τῦτο.

7. Καὶ νῦν κραταιέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, καὶ γίνεσθε εἰς υἱȣ̀ς δυνατούς, ὅτι τέθνηκεν ὁ κύριος ὑμῶν Σαοὺλ, καί γε ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος Ἰέδα εἰς βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς.

8. Καὶ Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ ἀρχιςράτηγος τῦ Σαȣ̀λ ἔλαβε τὸν Ἰσβοσθὲ υἱὸν Σαȣ̀λ, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς,

9. καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Γαλααδῖτιν, καὶ ἐπὶ τὸν Θασιρὶ, καὶ ἐπὶ Θασὸρ
τὸν Ἰζραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ, καὶ Ἰσραήλ·
ἐπὶ τὸν Βενιαμεὶν, καὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἅπαντα.

10. Τεσσαράκοντα ἐτῶν Ἰεβοσθὲ υἱὸς Ειεβοσθαὶ
Σαȣ̀λ, ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσε, πλὴν τῦ οἴκου Ἰέδα, οἳ ἦσαν ὀπίσω Δαυίδ.

11. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἡμέραι ἃς Δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐν Χεβρὼν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰέδα, ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας.

12. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ,
καὶ οἱ παῖδες Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαȣ̀λ ἐκ Μα- Ἰεβοσθὲ
ναεὶμ εἰς Γαβαών.

13. Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουΐα, καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ ἐξήλθοσαν ἐκ Χεβρὼν, καὶ συναντῶσιν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν κρήνην τὴν

(ἐν)

CAP. II. v. 2. Δαυὶδ, καὶ) δαυὶδ εἰς χεβρὼν, καὶ. ibid. Ἀχινόομ ἡ ἰζραηλῖτις) ἀχινάαμ ἡ ἰεζραηλῖτις. ib. Καρμηλίτου) καρμηλίου. v. 3. ἄνδρες αὐτῦ οἱ) αὐτῦ deest. ibid. ὃ ἐὰν ἤγαγε Δαυὶδ) non habet. v. 4. ἐκεῖ τὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰέδα τῦ βασ. ἐπ' αὐτὰς) τὸν δαυὶδ ἐκεῖ τῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα. ibid. Ἰαβεὶς) ἰαβὶς passim. v. 5. πρὸς αὐτὰς) adjicit δαυίδ. ibid. πεποιήκατε τὸ - - fin.) ἐποιήσατε τὸ ἔλεος τῦτο ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν ἐπὶ σαȣ̀λ τὸν χριςὸν κυρίου, καὶ ἐθάψατε αὐτὸν καὶ ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ. v. 7. εἰς βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς.) ἐφ' ἑαυτὸν εἰς βασιλέα. v. 8. παρεμβολῆς) addit εἰς μαναεὶμ. v. 9. Θασὸυρ) θασιρί. ibid. Ἰσραὴλ) ἰεζραήλ. ib. Ἰσραὴλ ἅπαντα) πάντα ἰσραήλ. v. 10. Ειεβοσθαὶ) ἰεβοσθέ. v. 11. ἓξ μῆνας) transposita. v. 12. Μαναεὶμ) μαναέμ. v. 13. ἐξήλθοσαν) ἐξῆλθον.

(ἐν) Γαβαὼν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἐκάθισαν αὐτοὶ ἐπὶ τὴν κρήνην ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐπὶ κρήνην ἐντεῦθεν.

14. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωάβ· ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια, καὶ παιξάτωσαν ἐνώπιον ἡμῶν. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ἀναστήτωσαν.

15. Καὶ ἀνέστησαν καὶ παρῆλθον ἐν ἀριθμῷ τῶν παίδων Βενιαμεὶν δώδεκα
Εἰεβοσθαὶ τῶν Ἰεβοσθὲ υἱοῦ Σαοὺλ, καὶ δώδεκα ἐκ τῶν παίδων Δαυίδ.

16. Καὶ ἐκράτησαν ἕκαστος τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ μάχαιρα αὐτοῦ εἰς πλάγιον τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ πίπτουσι κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Μερὶς τῶν ἐπιβούλων, ἥ ἐστιν ἐν Γαβαών.

17. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος σκληρὸς ὥστε λίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἔπταισεν Ἀβεννὴρ καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυίδ.

18. Καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ Σαρουΐας, Ἰωὰβ, καὶ Ἀβισαΐ, καὶ Ἀσαήλ. Καὶ Ἀσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ,
ὡς ἡ ὡσεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ.

19. Καὶ κατεδίωξεν Ἀσαὴλ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ κατόπισθεν Ἀβεννήρ.

20. Καὶ ἐπέβλεψεν Ἀβεννὴρ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ αὐτὸς Ἀσαήλ; καὶ εἶπεν (αὐτῷ)· ἐγώ εἰμι·

21. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀβεννήρ· ἔκκλινον σὺ εἰς δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ, καὶ κατάσχε σεαυτῷ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ λαβὲ σεαυτῷ τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀσαὴλ ἐκκλίνειν ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτοῦ.

22. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀβεννὴρ λέγων τῷ Ἀσαήλ· ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν· καὶ πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς Ἰωάβ;

23. Καὶ ποῦ ἐστι ταῦτα; ἀπόστρεφε πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου. Καὶ οὐκ ἐβούλετο τοῦ ἀποστῆναι. Καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβεννὴρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἐξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ πίπτει ἐκεῖ, καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου, οὗ ἔπεσεν ἐκεῖ Ἀσαὴλ καὶ ἀπέθανε, καὶ ὑφίστατο.

24. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωὰβ καὶ Ἀβισαΐ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνε. Καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ Ἀμμὰ, ὅ ἐστιν ἐπὶ προσώπου Γαΐ, ὁδὸν ἔρημον Γαβαών.

25. Καὶ συναθροίζονται υἱοὶ Βενιαμεὶν οἱ ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐγενήθησαν εἰς συνάντησιν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ ἑνός.

26. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεννὴρ Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν· μὴ εἰς νῖκος καταφάγεται ῥομφαία; ἢ οὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσται εἰς

v. 13. (ἐν) abest. ibid. ἐκάθισαν αὐτοὶ) ἐκάθισαν οὗτοι. ib. ἐπὶ κρήνην) ἐπὶ τῆς κρήνης. v. 15. Εἰεβοσθαὶ) ἰεβοσθέ. v. 16. εἰς πλάγιον) εἰς πλευράν. v. 17. τῶν παίδων) παίδων. v. 18. Σαρουΐας) σαρουΐα. ibid. Ἀβισαΐ) ἀβεσσά, passim. ib. ὡς ἡ μία) ὡσεὶ μία. v. 19. εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ) articulus utroque loco deest. v. 20. εἰ σὺ αὐτὸς) εἰ σὺ εἶ αὐτός. ibid. αὐτῷ) abest. v. 21. εἰς δεξιὰ) εἰς τὰ δεξιά. ibid. ἐκκλίνειν) ἐκκλῖναι. v. 23. ἀπόστρεφε) ἐπίστρεφε. ibid. ἐξῆλθε) διεξῆλθε. v. 24. Ἀμμὰ) ἀμμάν. v. 25. συναθροίζονται υἱοὶ Βενιαμεὶν) συναθροίζονται οἱ υἱοὶ βενιαμίν. v. 26. ῥομφαία) ἡ ῥομφαία.

τὰ ἔχατα; καὶ ἕως πότε ἐ μὴ εἴπῃς
ἐπιστρέ- τῷ λαῷ ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν τῶν ἀ-
φειν δελφῶν ἡμῶν;

27. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ· ζῇ Κύριος, ὅτι εἰ μὴ ἐλάλησας, διότι τότε ἐκ πρωΐόθεν ἀνέβη ὁ λαὸς, ἕκαστος κατόπισθεν τῦ ἀδελφῦ αὐτῦ.

28. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέστησαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐ προσέθεντο ἔτι τῦ πολεμεῖν.

29. Καὶ Ἀβεννὴρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην, καὶ διέβαινον τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν παρατείνουσαν, καὶ ἔρχονται εἰς παρεμβολήν.

30. Καὶ Ἰωὰβ ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὀπίσω
συνήθροι- τῦ Ἀβεννὴρ, καὶ συνήθροισε πάντα τὸν
σαν λαὸν, καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παίδων
Δαυὶδ ἐννεακαίδεκα ἄνδρες.

31. Καὶ Ἀσαὴλ καὶ οἱ παῖδες Δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν τῶν ἀνδρῶν Ἀβεννὴρ τριακοσίους ἑξήκοντα ἄνδρας παρ᾽ αὐτῦ.

32. Καὶ αἴρουσι τὸν Ἀσαὴλ, καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῦ πατρὸς
τῦ αὐτῦ τῷ ἐν Βηθλεέμ. Καὶ ἐπορεύθη ὅλην
τὴν νύκτα Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ᾽ αὐτῦ, καὶ διέφαυσεν αὐτοῖς ἐν Χεβρών.

ΚΕΦ. Γ΄. III.

ΚΑΙ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐπὶ πολὺ ἀναμέσον τῦ οἴκου Σαὺλ, καὶ ἀναμέσον τῦ οἴκου Δαυίδ. Καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιῦτο, καὶ ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει.

2. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Δαυὶδ υἱοὶ ἐν Χεβρὼν, καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος αὐτῦ Ἀμνὼν τῆς Ἀχινάαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος,

3. καὶ ὁ δεύτερος αὐτῦ Δαλυία τῆς
Ἀβιγαίας τῆς Καρμηλίας, καὶ ὁ τρίτος Ἀβιγαίας
Ἀβεσσαλὼμ υἱὸς Μααχὰθ θυγατρὸς
Θολμεὶ βασιλέως Γεσσὶρ,

4. καὶ ὁ τέταρτος Ὀρνίας υἱὸς † Ἀγγὶθ, τεταρ-
καὶ ὁ πέμπτος Σαφαθία τῆς Ἀβιτὰλ, ταῖος

5. καὶ ὁ ἕκτος Ἰεθεραὰμ τῆς * Αἰγλὰ † Φεγγὶθ
γυναικὸς Δαυίδ. Οὗτοι ἐτέχθησαν τῷ * Αἰγὰς
Δαυὶδ ἐν Χεβρών.

6. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον ἀναμέσον οἴκȣ Σαὺλ, καὶ ἀναμέσον οἴκȣ Δαυὶδ, καὶ Ἀβεννὴρ ἦν κρατῶν τῦ οἴκου Σαύλ.

7. Καὶ τῷ Σαὺλ παλλακὴ Ῥεσφὰ, θυγάτηρ Ἰόλ. Καὶ εἶπεν Ἰσβοσθὲ υἱὸς Σαὺλ πρὸς Ἀβεννήρ· τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς τὴν παλλακὴν τῦ πατρός μου;

8. Καὶ ἐθυμώθη σφόδρα Ἀβεννὴρ περὶ τῦ λόγου Ἰσβοσθὲ, καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ Ἰεβοσθὲ πρὸς αὐτόν· μὴ κεφαλὴ κυνὸς ἐγώ εἰμι;

σήμε-

v. 26. ἐπιστρέφειν ἀπὸ ὄπισθεν) ἀποστρέφειν ἀπὸ ὄπισθε. v. 27. ἀνέβη ὁ) ἀνέβη ἂν ὁ. ibid. κατόπισθεν) κατόπισθε v. 29. εἰς παρεμβολήν) εἰς τὴν παρεμβολήν. v. 30. ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὀπίσω τῦ Ἀβ. καὶ συνήθροισε πάντα) ἀνέστρεψεν ὄπισθεν ἀπὸ τῦ ἀβεννὴρ, καὶ συνήθροισε πάντα. v. 32. αὐτοῦ τῦ Βηθλεέμ.) αὐτῦ ἐν βηθλεὲμ. ibid. ὅλην τὴν νύκτα) ponit post verba illa οἱ μετ᾽ αὐτοῦ. CAP. III. v. 2. τῆς Ἀχινάαμ τῆς Ἰζραηλίτιδος) τῆς ἀχινοὸμ τῆς ἰεζραηλίτιδος. v. 3. Ἀβιγαία) ἀβιγαίας. ibid. Μααχὰθ) μααχά. v. 4. ὁ τεταρταῖος Ὀρνίας υἱὸς Φεγγὶθ) ὁ τέταρτος ὀρνία υἱὸς ἀγγὶθ. ibid. Σαφαθία) σαφατία. v. 5. Αἰγὰς) αἰγάλ. v. 6. οἴκου) τῦ οἴκου, bis. v. 7. Ἰόλ) ἰάλ. ibid. Ἰσβοσθὲ) ἰεβοσθέ. v. 8. λόγȣ Ἰεβοσθὲ) λόγȣ τούτου τῷ ἰεβοσθέ.

σήμερον ἐποίησα ἔλεος μετὰ τῦ οἴκου Σαῦλ τῦ πατρός σῦ, καὶ περὶ ἀδελφῶν καὶ περὶ γνωρίμων, καὶ οὐκ ηὐτομόλησα εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ, καὶ ἐπιζητεῖς ἐπ' ἐμὲ ὑπὲρ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον;

9. Τάδε ποιήσαι ὁ Θεὸς τῷ Ἀβεννὴρ καὶ τάδε προσθείη αὐτῷ, ὅτι καθὼς ὤμοσε Κύριος τῷ Δαυὶδ, ὅτι οὕτως ποιήσω αὐτῷ,

10. περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τῦ οἴκου Σαῦλ, καὶ τῦ ἀναστῆσαι τὸν θρόνον Δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεέ.

Μεμφιβοσθὲ 11. Καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ἔτι Ἰεβοσθὲ ἀποκριθῆναι τῷ Ἀβεννὴρ ῥῆμα, ἀπὸ τῦ φοβεῖσθαι αὐτόν.

12 Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεννὴρ ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ εἰς Θηλάμ ȣ̓ γ' ἦν, παραχρῆμα, λέγων, διάθȣ διαθήκην σȣ μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰδὲ ἡ χείρ μȣ μετὰ σοῦ τῦ ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ πάντα τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

ἐγὼ καλῶς 13. Καὶ εἶπε Δαυίδ· καλῶς· ἐγὼ διαθήσομαι πρὸς σὲ διαθήκην, πλὴν λόγον ἕνα ἐγὼ αἰτῦμαι παρὰ σοῦ, λέγων· οὐκ ὄψῃ τὸ πρόσωπόν μȣ, ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν Μελχὸλ θυγατέρα Σαῦλ, παραγινομένου σȣ ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μȣ.

14. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Ἰεβοσθὲ υἱὸν Σαῦλ, λέγων· ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν Μελχὸλ, ἣν ἔλαβον ἐμαυτῷ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων. Μεμφιβοσθὲ

15. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεβοσθὲ, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, παρὰ Φαλτιὴλ υἱῦ Λαεὶς. Μεμφιβοσθὲ

16. Καὶ ἐπορεύετο (σὺν αὐτῇ) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ' αὐτῆς κλαίων ὀπίσω αὐτῆς ἕως Βαρείμ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεννήρ· πορεύου, ἀνάστρεφε. καὶ ἀνέστρεψε.

17. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς τὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, λέγων· ἐχθὲς καὶ τρίτην ἐζητεῖτε τὸν Δαυὶδ βασιλεύειν ἐφ' ἡμῶν.

18. Καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι Κύριος ἐλάλησε περὶ Δαυὶδ λέγων· ἐν χειρὶ Δαυὶδ τῦ δύλȣ μȣ σώσω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.

19. Καὶ ἐλάλησεν Ἀβεννὴρ καί γε ἐν τοῖς ὠσὶν Βενιαμείν, καὶ ἐπορεύθη Ἀβεννὴρ τῦ λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου Βενιαμείν.

20. Καὶ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκοσιν ἄνδρες· καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβεννὴρ, καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτῦ πότον.

21. Καὶ

v. 8. σήμερον ἐποίησα) transposita. ibid. καὶ γνωρίμων) καὶ περὶ γνωρίμων. ib. ἐπ' ἐμὲ ὑπὲρ) ἐπ' ἐμὲ σὺ ὑπὲρ. v. 9. à fine adjicit Edit. Rom. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. v. 10. καὶ ἕως Βηρσαβεέ) ἕως βηρσαβεέ. v. 11. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθὲ. v. 12. Θηλάμ ȣ̓ γ' ἦν) θαιλὰμ ȣ̓ ἦν. ibid. διαθήκην) addit σου. ib. τῦ ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ) ἐπιστρέψαι πρὸς σέ. v. 13. ἐγὼ καλῶς) transposita. ibid. ὄψῃ) ὄψει. v. 14. ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς Μεμφιβοσθὲ υἱὸν Σαοὺλ) ἐξαπέστειλε δαυὶδ πρὸς ἰεβοσθὲ υἱὸν σαῦλ ἀγγέλους. ibid. ἐμαυτῷ) abest. v. 15. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθέ. ibid. Λαεὶς) σελλῆς. v. 16. (σὺν αὐτῇ) non habet. ibid. Βαρείμ) βαρακίμ. v. 17. ἐχθὲς) χθές. ibid. ἐφ' ἡμῶν) ἐφ' ὑμᾶς. v. 18. Δαυὶδ τῦ δύλȣ μου) transposita. v. 19. καί γε) abest. ibid. εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ) εἰς τὰ ὦτα τῦ δαυίδ. ib. παντὸς οἴκου) οἴκȣ.

21. Καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Δαυίδ· ἀναστήσομαι δὴ, καὶ πορεύσομαι, καὶ συναθροίσω πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα πάντα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ διαθήσομαι μετ' αὐτοῦ διαθήκην, καὶ βασιλεύσεις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβεννὴρ,
ἐπορεύθησαν καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ.

22. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ παρεγίνοντο ἐκ τῆς ἐξοδίας καὶ σκῦλα πολλὰ μεθ' αὐτῶν ἔφερον. • Καὶ Ἀβεννὴρ οὐκ ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτὸν, καὶ ἀπεληλύθει ἐν εἰρήνῃ.

23. Καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ
ἤχθησαν αὐτοῦ ἦλθοσαν, καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἰωὰβ,
λέγοντες· ἥκει Ἀβεννὴρ υἱὸς Νὴρ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέσταλκεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ.

ἀπῆλθεν 24. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε· τί τοῦτο ἐποίησας; ἰδοὺ ἦλθεν Ἀβεννὴρ πρὸς σὲ, καὶ ἱνατί ἐξαπέσταλκας αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ;

25. Οὐκ οἶδας τὴν κακίαν Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νὴρ, ὅτι ἀπατῆσαί σε παραγέγονεν, καὶ γνῶναι τὴν ἔξοδόν σου, καὶ τὴν εἴσοδόν σου, καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς;

26. Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ὀπίσω Ἀβεννὴρ, καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ Σεειρὰμ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ᾔδει.

27. Καὶ ἐπέστρεψε τὸν Ἀβεννὴρ εἰς Χεβρὼν, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν Ἰωὰβ ἐκ πλαγίων τῆς πύλης, λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν ἐνεδρεύων· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν
ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ψοίαν
αἵματι Ἀσαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάβ.

28. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν· ἀθῷός εἰμι, καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ Κυρίου, καὶ ἕως αἰῶνος ἀπὸ τῶν αἱμάτων Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

29. Καταντησάτωσαν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωὰβ, καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλίποι ἐκ τοῦ οἴκου
Ἰωὰβ γονοῤῥυὴς, καὶ λεπρὸς, καὶ κρατῶν γονορυὴς
σκυτάλην. καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ σκυτάλη
ἐλασσούμενος ἄρτοις.

30. Ἰωὰβ δὲ καὶ Ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφὸς Ἀσαὶ
αὐτοῦ διαπαρετηροῦντο τὸν Ἀβεννὴρ ἀνθ' ὧν ἐθανάτωσε τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαὼν, ἐν τῷ πολέμῳ.

31. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ· διαῤῥήξατε τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἔμπροσθεν Ἀβεννήρ. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐπορεύετο ὀπίσω τῆς κλίνης.

32. Καὶ θάπτουσι τὸν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρών. Καὶ ἦρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἀβεννήρ.

33. Καὶ

v. 21. πρὸς τὸν κύριόν μου) absque articulo. ibid. τὸν Ἰσραὴλ) ἰσραήλ. ib. ἐπορεύθησαν) ἐπορεύθη. v. 22. παρεγίνοντο) παρεγένοντο. ibid. μεθ' αὐτῶν ἔφερον) ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν. ib. ἐν Χεβρὼν) εἰς χεβρών. v. 23. ἤχθησαν) ἦλθοσαν. v. 24. ἀπῆλθεν) εἰσῆλθεν. ibid. καὶ ἀπῆλθεν) καὶ ἀπελήλυθεν. v. 25. Οὐκ οἶδας) ἢ οὐκ οἶδας. ibid. παραγέγονεν) παρεγένετο. v. 26. ὀπίσω Ἀβεννὴρ) πρὸς ἀβεννὴρ ὀπίσω. v. 27. ψοίαν) ψόαν. v. 28. εἰμι, καὶ) εἰμι ἐγὼ καὶ. v. 29. ἐκλίποι) ἐκλείποι. ibid. γονορυὴς) γονοῤῥυής. ibid. σκυτάλη) σκυτάλης. v. 30. Ἀσαὶ) ἀβεσσαὶ. v. 31. ἔμπροσθεν) ἐνώπιον.

33. Καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Ἀβεννὴρ, καὶ εἶπεν· εἰ κατὰ τὸν θάνατον Νάβαλ ἀποθανεῖται Ἀβεννήρ;

34. Αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν, οἱ πόδες σου οὐκ ἐν πέδαις· οὐ προσήγαγεν
Νάφα ὡς Νάβαλ, ἐνώπιον υἱῶν ἀδικίας ἔπεσας. Καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν.

35. Καὶ ἦλθε πᾶς ὁ λαὸς περιδειπνῆσαι τὸν Δαυὶδ ἄρτους ἔτι οὔσης ἡμέρας. Καὶ ὤμοσε Δαυὶδ, λέγων· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος, οὐ μὴ γεύσωμαι ἄρτου ἢ ἀπὸ παντὸς τινός.

36. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔγνω, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν· πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀγαθόν.

37. Καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ θανατῶσαι τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νήρ.

38. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡγέμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ἰσραήλ;

39. Καὶ ὅτι ἐγώ εἰμι σήμερον συγγενὴς καὶ καθεσταμένος ὑπὸ βασιλέως; οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι υἱοὶ Σαρουίας σκληρότεροί
ανταποδοῖ μου εἰσίν· ἀνταποδῷ Κύριος τῷ ποιοῦντι πονηρὰ κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Δ΄. IV.

ΚΑΙ ἤκουσεν Ἰεβοσθὲ υἱὸς Σαοὺλ, ὅτι τέθνηκεν Ἀβεννὴρ ἐν Χεβρὼν, καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ παρείθησαν. Μεμφιβοθαὶ

2. Καὶ δύο ἄνδρες ἡγούμενοι συστρεμμάτων τῷ Ἰεβοσθὲ υἱῷ Σαοὺλ· ὄνομα τῷ ἑνὶ, Βαανὰ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ, Ῥηχὰβ, υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμείν· ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς Βενιαμείν. Μεμφιβοθαὶ

3. Καὶ ἀπέδρασαν οἱ Βηρωθαῖοι εἰς Γεθθαὶμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

4. Καὶ τῷ Ἰωνάθαν υἱῷ Σαοὺλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας, υἱὸς ἐτῶν πέντε, καὶ οὗτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ Ἰσραὴλ, Ἰσραὴλ καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθηνὸς αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὸν καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ ἔπεσε, καὶ ἐχωλάνθη, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μεμφιβοσθέ.

5. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ῥεμμὼν τοῦ Βηρωθαίου, Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς οἶκον Μεμφιβοσθὲ, καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας.

6. Καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυροὺς, καὶ ἐνύσταξε, καὶ ἐκάθευδε, καὶ Ῥηχὰβ καὶ Βαανὰ οἱ ἀδελφοὶ διέλαθον,

v. 34. Νάφα) νάβαλ. v. 35. περιδειπνίσαι) περιδειπνῆσαι. ibid. ἄρτους) ἄρτον. v. 36. πᾶς ὁ λ. ἔγνω) transposita. ibid. ἀγαθόν) abest. v. 37. τοῦ θανατῶσαι) τοῦ abest. v. 38. τῷ Ἰσρ.) ἐν τῷ ἰσραήλ. v. 39. σήμερον συγγενὴς) transposita. ibid. ἀνταποδοῖ) ἀποδῷ. ib. πονηρὰ) τὰ πονηρά. CAP. IV. v. 1. Μεμφιβοσθαὶ) ἰεβοσθὲ, ita & seq. versu. ibid. Ἀβεννὴρ) addit υἱὸς νήρ. v. 2. à fine adjicit *Edit. Rom.* ὅτι Βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμείν. v. 3. Γεθθαὶμ) γεθαίμ. v. 4. ἐξ Ἰσρ. καὶ) ἐξ ἰεζραὴλ, καί. v. 5. οἱ υἱοὶ) υἱοί. ibid. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθὲ, ita quoque 7. & 8. versu.

7. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον. Καὶ Μεμφιβοσθὲ ἐκάθευδεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτȣ̃ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ τύπτουσιν αὐτὸν, καὶ θανατȣ̃σιν αὐτὸν, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτȣ̃, καὶ ἔλαβεν τὴν κεφαλὴν αὐτȣ̃, καὶ ἀπῆλθον ὁδὸν τὴν κατὰ δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα.

8. Καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν Μεμφιβοσθὲ τῷ Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδȣ̀ κεφαλὴ Μεμφιβοσθὲ υἱȣ̃ Σαοὺλ τȣ̃ ἐχθροῦ σȣ, ὃς ἐζήτει τὴν ψυχήν σȣ, καὶ ἔδωκε Κύριος τῷ κυρίῳ μου βασιλεῖ ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτȣ̃, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐκ Σαοὺλ τȣ̃ ἐχθροῦ σȣ, καὶ ἐκ τȣ̃ σπέρματος αὐτȣ̃.

9. Καὶ ἀπεκρίθη Δαυὶδ τῷ Ῥηχὰβ καὶ τῷ Βαανᾷ ἀδελφῷ αὐτȣ̃, υἱοῖς Ῥεμμὼν τȣ̃ Βηρωθαίȣ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ζῇ Κύριος, ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως,

10. ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι ὅτι τέθνηκε Σαοὺλ, καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ κατέσχον αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινα αὐτὸν ἐν Σικελὰγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια.

11. Καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκτάγκασιν ἄνδρα δίκαιον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτȣ̃ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτȣ̃. Καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτȣ̃ ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς.

12. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτȣ̃, καὶ ἀποκτέννȣσιν αὐτοὺς, καὶ κολοβȣ̃σι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τȣ̀ς πόδας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτȣ̀ς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐν Χεβρὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν Μεμφιβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ τάφῳ Ἀβεννὴρ υἱοῦ Νήρ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἰδȣ̀ ὀστᾶ σȣ, καὶ σάρκες σȣ ἡμεῖς.

2. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαȣ̀λ βασιλέως ἐφ' ἡμῶν, σὺ ἦσθα ὁ εἰσάγων καὶ ἐξάγων τὸν Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς σέ· σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. ποιμαίνεις

3. Καὶ ἔρχονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Χεβρὼν, καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον Κυρίου διαθήκην, καὶ χρίȣσι τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ.

4. Υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν ἦν Δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν.

5. Ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰȣ́δαν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἓξ μῆνας, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰȣ́δαν.

6. Καὶ

v. 8. κεφαλὴν Μεμφιβοσθὲ) ἡ κεφαλὴ ἰεβοσθέ. ibid. κυρίῳ μȣ βασιλεῖ) μȣ deest. v. 10. ἐνώπιον ἐμȣ̃) ἐνώπιόν μȣ. ibid. Σικελὰγ) σεκελάκ. v. 12. Μεμφιβοσθὲ) ἰεβοσθέ. CAP. V. v. 2. ἐχθὲς) καὶ ἐχθές. ibid. ἐφ' ἡμῶν) ἐφ' ἡμῶν. ib. εἰσάγων καὶ ἐξάγων) transposita. ib. ποιμαίνεις) ποιμανεῖς. ib. ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.) ἐπὶ τὸν λαόν μȣ ἰσραήλ. v. 3. ἐν Χεβρὼν ἐνώπιον Κυρίου διαθήκην) διαθήκην ἐν χεβρὼν ἐνώπιον κυρίȣ. v. 4. ἐτῶν ἦν) ἦν deest. ibid. βασιλεύειν) βασιλεῦσαι. v. 5. in Edit. Rom. hoc ordine legitur: ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἓξ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρὼν ἐπὶ τὸν ἰȣ́δαν, καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰȣ́δαν ἐν ἱερȣσαλήμ.

6. Καὶ ἀπῆλθε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ πρὸς τὸν Ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. Καὶ ἐῤῥέθη τῷ Δαυίδ· οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, ὅτι ἀντέστησαν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ, λέγοντες, ὅτι οὐκ εἰσελεύσεται Δαυὶδ ὧδε.

7. Καὶ κατελάβετο Δαυὶδ τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις τοῦ Δαυίδ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· πᾶς τύπτων Ἰεβουσαῖον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς, καὶ τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς μισοῦντας ψυχὴν Δαυίδ. διὰ τοῦτο ἐροῦσι· τυφλοὶ καὶ χωλοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον Κυρίου.

9. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὴν πόλιν κύκλῳ ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

10. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ.

11. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυίδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας ξύλων, καὶ τέκτονας λίθων τοίχου· καὶ ᾠκοδόμησαν οἶκον τῷ Δαυίδ.

12. Καὶ ἔγνω Δαυίδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ὅτι ἐπήρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

13. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι παλλακὰς καὶ γυναῖκας ἐξ Ἰερουσαλὴμ μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ Χεβρών· καὶ ἐγένοντο ἔτι τῷ Δαυὶδ υἱοὶ καὶ θυγατέρες.

14. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν Ἰερουσαλήμ· Σαμμοὺς, καὶ Σωβάβ, καὶ Νάθαν, καὶ Σα- Σαβαδὰν
λωμὼν,

15. καὶ Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισοὺ, καὶ Να- Ἐλισοὺς
φὲκ, καὶ Ἰαφιέ, Ἀφιὲ

16. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιδαὲ, καὶ
Ἐλιφαλαάθ. Ἐλιφαάθ.

17. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι κέχρισται Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητεῖν τὸν Δαυίδ. Καὶ ἤκουσε Δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν περιοχήν.

18. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παραγίνονται, καὶ συνέπεσαν εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τιτάνων.

19. Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ διὰ Κυρίου, λέγων· εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυίδ· ἀνάβαινε, ὅτι παραδιδοὺς παραδώσω τοὺς ἀλλοφύλους εἰς τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ ἐκ τῶν ἐπάνω διακοπῶν, καὶ διέκοψε τοὺς ἀλλοφύλους ἐκεῖ, καὶ Δαυὶδ εἶπε· διέκοψε Κύριος τοὺς ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλοφύλους ἐνώπιον ἐμοῦ, ὡς διακόπτεται ὕδατα. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Ἐπάνω διακοπῶν.

v. 6. εἰσελεύσεται ὧδε) εἰσελεύσεται δαυὶδ ὧδε. v. 7. κατελάβετο) προκατελάβετο. v. 8. ψυχὴν) τὴν ψυχήν. v. 10. ἐπορεύετο) διεπορεύετο. ibid. ὁ Θεὸς ὁ) non habet. v. 11. τοίχου) abest. v. 13. παλλακὰς καὶ γυναῖκας) transposita. ibid. ἔτι τῷ Δαυὶδ) τῷ δαυὶδ ἔτι. v. 14. Σαμμοὺς καὶ Σωβάβ) σαμμοὺς καὶ σωβάβ. v. 15. Ἰεβαὰρ καὶ Ἐλισοὺ) ἰβαὰρ καὶ ἐλισοὺ. ibid. Ἀφιὲ) ἰεφιέ. v. 16. Ἐλιφαάθ) ἐλιφαλαάθ, & adjicit præterea, σαμαὲ, ἰεσσιβαὰθ, νάθαν, γαλαμαὰν, ἰεβαὰρ, θεησοῦς, ἐλφαλὰτ, ναγὲδ, ναφὲκ, ἰανάθαν, λεασαμὺς, βααλιμαὰθ, ἐλιφαάθ. v. 17. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 20. διέκοψε τοὺς) ἔκοψε τοὺς. ibid. Δαυὶδ εἶπε) transposita. ib. ἐχθρούς μου τοὺς ἀλλ.) ἐχθροὺς ἀλλοφύλους.

21. Καὶ καταλιμπάνουσιν ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ ἔλαβε Δαυὶδ αὐτοὺς, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ.

22. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι τοῦ ἀναβῆναι, καὶ συνέπεσαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν Τιτάνων.

23. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ Κυρίου· καὶ εἶπε Κύριος· οὐκ ἀναβήσῃ εἰς συνάντησιν αὐτῶν, ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, καὶ περιπεσῇ αὐτοῖς πλησίον τοῦ κλαυθμῶνος.

24. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν φωνὴν τοῦ συγκλεισμοῦ τοῦ ἄλσους τοῦ κλαυθμῶνος, τότε καταβήσῃ πρὸς αὐτοὺς, ὅτι τότε ἐξελεύσεται Κύριος ἔμπροσθέν σου κόπτειν ἐν τῷ πολέμῳ τῶν ἀλλοφύλων.

25. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος, καὶ ἐπάταξε τοὺς
Γάζης ἀλλοφύλους ἀπὸ Γαβαὼν ἕως τῆς γῆς
Γαζηρά.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ συνήγαγεν ἔτι Δαυὶδ πάντα νεανίαν ἐξ Ἰσραὴλ, ὡς ἑβδομήκοντα χιλιάδας.

2. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰούδα ἐν ἀναβάσει τοῦ ἀνάγειν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ἐφ' ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων καθημένου ἐπὶ τῶν Χερουβεὶν ἐπ' αὐτῆς.

3. Καὶ ἐπεβίβασαν τὴν κιβωτὸν Κυρίου ἐπεβίβασεν
[a] ἐφ' ἅμαξαν καινὴν, καὶ [b] ἦραν αὐτὴν
[c] ἐξ οἴκου Ἀμιναδὰβ τοῦ ἐν τῷ βουνῷ. [a] ἐπ'
Καὶ Ἀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ Ἀμι- [b] ἦρεν
ναδὰβ ἦγον τὴν ἅμαξαν τὴν καινὴν, [c] εἰς οἶκον

4. καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδὰβ ἐν βουνῷ σὺν τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ.

5. Καὶ Δαυὶδ καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον Κυρίου (καὶ) ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις (καὶ) ἐν ἰσχύϊ, καὶ ἐν ᾠδαῖς,
καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύρα
τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν αὐλοῖς.

6. Καὶ παραγίνονται ἕως ἅλωνος Ναχών· καὶ ἐξέτεινεν Ἀζζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ κατασχεῖν αὐτὴν, καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν, ὅτι περιέσπασεν αὐτὴν ὁ μόσχος.

7. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος τῷ Ἀζζᾷ, Ἀζζὰν
καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἐπὶ προπετείᾳ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

8. Καὶ ἠθύμωσε Δαυὶδ ὑπὲρ οὗ διέκοψε Κύριος διακοπὴν ἐν τῷ Ἀζζᾷ· καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος, Διακοπὴ Ἀζζᾶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

9. Καὶ

v. 21. ἔλαβε Δαυὶδ αὐτοὺς) ἐλάβοσαν αὐτοὺς δαυίδ. v. 23. αὐτῶν, καὶ περιπεσῇ) ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ. v. 24. τοῦ ἄλσους) ἀπὸ τοῦ ἄλσους. v. 25. Γάζης) γῆς. CAP. VI. v. 2. Δαυὶδ καὶ ἐπορεύθη) καὶ ἐπορεύθη δαυίδ. ibid. λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν) λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν. ib. ἀνάγειν) ἀναγαγεῖν. v. 3. ἐπεβίβασεν) ἐπεβίβασαν. ibid. ἐπ' ἅμαξαν) ἐφ' ἅμαξαν. ib. ἦρεν αὐτὴν εἰς οἶκον, ἦραν αὐτὴν ἐξ οἴκου. ib. Ἀζὰ) ὀζά. ib. ἦγον) ἦγαν. ib. & v. 4. τὴν καινὴν, καὶ ἦραν αὐτὴν ἀπὸ οἴκου Ἀμιναδὰβ ἐν βουνῷ) h. v. desiderantur. v. 4. οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ) adjicit ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ. v. 5. οἱ υἱοὶ) υἱοί. ibid. (καὶ) deest utroque loco. ib. κινύρα) κινύραις. v. 6. παραγίνονται ἕως ἅλωνος Ναχών.) καὶ παραγίνονται ἕως ἅλω ναχώρ. ibid. Ἀζζὰ) ὀζά, passim. v. 7. ἐθυμώθη Κύριος τῷ Ἀζζὰν) ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος τῷ ὀζᾷ. ibid. ἐπὶ προπετείᾳ) abest. v. 8. ἐθύμωσε) ἠθύμησε. ibid. Ἀζζᾷ) ὀζᾷ, passim. ib. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας) ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν Κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· πῶς εἰσελεύσεται πρὸς μὲ ἡ κιβωτὸς τοῦ Κυρίου;

10. Καὶ οὐκ ἐβούλετο Δαυὶδ τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ. Καὶ ἀπέκλινεν αὐτὴν Δαυὶδ εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ τοῦ Γεθθαίου,

11. καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ γλωσσόκομον Κυρίου εἰς οἶκον Ἀβεδδαδὰμ τοῦ Γεθθαίου μῆνας τρεῖς. καὶ εὐλόγησε Κύριος τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

12. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Δαυίδ, λέγοντες· εὐλόγησε Κύριος τὸν οἶκον Ἀβεδδαρὰ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπορεύθη Δαυίδ, καὶ ἀνήγαγε τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐκ τοῦ οἴκου Ἀβεδδαρὰ εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ.

13. Καὶ ἦσαν μετ' αὐτῶν αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἑπτὰ χοροί, καὶ θῦμα μόσχος
ἄρνα καὶ ἄρνες.

14. Καὶ Δαυὶδ ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὁ Δαυὶδ ἐνδεδυκὼς στολὴν ἔξαλλον.

15. Καὶ Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ
ἀνήγαγεν ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν Κυρίου μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς σάλπιγγος.

16. Καὶ ἐγένετο τῆς κιβωτοῦ Κυρίου παραγινομένης ἕως πόλεως Δαυίδ, καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ διέκυπτε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ ἀνακρουόμενον καὶ ὀρχούμενον ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

17. Καὶ φέρουσι τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ ἀνέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον ἑαυτῆς εἰς μέσον τῆς σκηνῆς, ἧς ἔπηξεν
αὐτῇ Δαυίδ. Καὶ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου καὶ εἰρηνικάς. ἀνήγαγεν

18. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ συναναφέρων τὰς ὁλοκαυτώσεις καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι Κυρίου τῶν δυνάμεων.

19. Καὶ διεμέρισε παντὶ τῷ λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν ἕως Βηρσαβεέ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός, ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου, καὶ λάγανον
ἀπὸ τηγάνου, καὶ ἐσχαρίτην. Καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς, ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἐσχαρίτης

20. Καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν Δαυίδ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν, καὶ εἶπε· τί δεδόξασται σήμερον ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, ὃς ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δούλων ἑαυτοῦ, καθὼς ἀποκαλύπτεται ἀποκαλυφθεὶς εἷς τῶν ὀρχουμένων;

21. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Μελχόλ·

ἐνώ-

v. 9. τοῦ Κυρίου) absque articulo. v. 10. Γ[illegible]αίου) γεθθαίου, ita & seq. vers. v. 11. ἐκεῖ γλωσσόκομον Κυρίου) ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου. v. 11. Ἀβεδδαδὰμ) ἀβεδδαρά. ibid. τὸν Ἀβεδδαρὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ) ὅλον τὸν οἶκον ἀβεδδαρά, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ. v. 12. ἕνεκεν) ἕνεκα. v. 13. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτοῦ. ibid. ἄρνα) ἄρνες. v. 15. ἀνήγαγεν) ἀνήγαγον. v. 16. κιβωτοῦ Κυρίου) κυρίου abest. ibid. ἀνακρουόμενον καὶ ὀρχούμενον) transposita. v. 17. κιβωτὸν Κυρίου) κιβωτὸν τοῦ κυρίου. ibid. τόπον ἑαυτῆς) τόπον αὐτῆς. ib. ἀνήγαγεν) ἀνήνεγκε. ib. καὶ εἰρηνικάς) καὶ deest. v. 19. ἀπὸ ἀνδρὸς) καὶ ἀπὸ ἀνδρός. ibid. κολλυρίδα) ἑκάστῳ κολλυρίδα. ib. καὶ λάγανον ἀπὸ τηγ. καὶ ἐσχαρίτης) καὶ ἐσχαρίτην καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου.

ἐνώπιον Κυρίε ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα σε καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν οἶκον αὐτε͂, τε͂ κατασῆσαί με εἰς ἡγέμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτε͂, ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ παίξομαι καὶ ὀρχήσομαι ἐνώπιον Κυρίε,

22. καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕτως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ μετὰ τῶν παιδισκῶν ὧν εἶπάς με δοξαθῆναι.

23. Καὶ τῇ Μελχὸλ θυγατρὶ Σαὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τε͂ ἀποθανεῖν αὐτήν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐκάθισεν (Δαυὶδ) ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτε͂, καὶ Κύριος κατεκληρονόμησεν αὐτὸν κύκλῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτε͂.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην· ἰδὲ δὴ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς τε͂ Θεε͂ κάθηται ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς.

3. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς τὸν βασιλέα· πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, βάδιζε καὶ ποίει, ὅτι Κύριος μετὰ σοῦ·

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Νάθαν, λέγων·

5. πορεύε, καὶ εἰπὲ πρὸς τὸν δε͂λόν με Δαυὶδ, τάδε λέγει Κύριος, ὁ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τε͂ κατοικῆσαί με.

6. Ὅτι ὁ κατῴκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον τὲς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐμπεριπατῶν ἐν καταλύματι καὶ ἐν σκηνῇ,

7. ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσ-
ραήλ. εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν
φυλὴν τε͂ Ἰσραὴλ ῳ̃ ἐνετειλάμην ποι- ὧν
μαίνειν τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, λέγων· τὸν
τί οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον;

8. Καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δέλῳ μου Δαυὶδ, τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ, ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἀπὸ ὄπισθεν τῶν προβάτων τε͂ εἶναί σε εἰς ἡγέμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

9. Καὶ ἤμην μετὰ σε͂ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ ἐξωλέθρευσα πάντας τὲς ἐχθρούς σε ἀπὸ προσώπου σε, καὶ ἐποίησά σε ὀνομαστὸν κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

10. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου
τῷ Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν,
καὶ κατασκηνώσει καθ᾽ αὐτὸν, καὶ ὁ με- ἐν
ριμνήσει οὐκέτι· καὶ οὐ προσθήσει (ἔτι)
υἱὸς ἀδικίας τε͂ ταπεινῶσαι αὐτὸν, καθὼς ἀπ᾽ ἀρχῆς,

11. ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου (τὸν) Ἰσραήλ· καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν

V. 21. ἐνώπιον Κυρίου ὃς) ἐνώπιον κυρίε ὀρχήσομαι. εὐλογητὸς κύριος ὃς. ibid. & v. 22. ὀρχήσομαι ἔτι ἔτως) ὀρχήσομαι ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ὅτι ἔτως. v. 22. με δοξασθῆναι) με μὴ δοξασθῆναι. CAP. VII. v. 1. (Δαυὶδ) abest. ibid. à fine adjicit *Edit. Rom.* τῶν κύκλῳ. v. 3. ὅσα ἐν) ὅσα ἂν ἐν. v. 4. ἐν τῇ νυκτὶ) τῇ νυκτὶ. v. 5. καὶ εἰπὲ) καὶ εἶπον. v. 7. ὧν ἐνετειλάμην) ῳ̃ ἐνετειλάμην. ibid. λαὸν τὸν Ἰσρ.) λαόν με ἰσραήλ. ib. τί οὐκ) ἱνατί οὐκ. v. 8. ἀπὸ ὄπισθεν) abest. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ τὸν λαόν με ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. v. 10. ἐν κατασκηνώσει καθ᾽ αὐτὸν) καὶ κατασκηνώσει καθ᾽ ἑαυτόν. ibid. (ἔτι) abest. v. 11. (τὸν) abest.

ἐχθρῶν σου. καὶ ἀπαγγελεῖ σοι Κύριος, ὅτι οἶκον οἰκοδομήσεις αὐτῷ.

12. Καὶ ἔσαι ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σȣ, καὶ ἀνασήσω τὸ σπέρμα σȣ μετὰ σὲ, ὃς ἔσαι ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτȣ̃·

13. Αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτȣ̃ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.

14. Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσαι μοι εἰς υἱόν. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἡ ἀδικία αὐτȣ̃, καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἀφέσει ἐν ῥάβδῳ ἀνδρῶν, καὶ ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων.

15. Τὸ δὲ ἔλεός μȣ ȣ̓κ ἀποσήσω ἀπ' αὐτȣ̃ καθὼς ἀπέσησα ἀφ' ὧν ἀπέσησα ἐκ προσώπου μου.

16. Καὶ πισωθήσεται ὁ οἶκος αὐτȣ̃, καὶ ἡ βασιλεία αὐτȣ̃ ἕως αἰῶνος ἐνώπιόν μȣ· καὶ ὁ θρόνος αὐτȣ̃ ἔσαι ἀνωρθωμένος εἰς τὸν αἰῶνα,

17. κατὰ πάντας τȣ̀ς λόγους τούτȣς καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. Οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ.

18. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ἐγὼ, Κύριέ μου Κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπηκάς με ἕως τούτων;

19. Καὶ κατεσμικρύνθη μικρὸν ἐνώπιόν σου, Κύριέ μου Κύριε. καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τȣ̃ οἴκȣ τȣ̃ δούλȣ σου εἰς μακράν. οὗτος δὲ ὁ νόμος τȣ̃ ἀνθρώπου, Κύριέ μου Κύριε.

20. Καὶ τί προσθήσει Δαυὶδ ἔτι τȣ̃ λαλῆσαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σȣ, Κύριέ μου Κύριε,

21. καὶ διὰ τὸν λόγον σȣ πεποίηκας, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σȣ ἐποίησας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην σȣ ταύτην, γνωρίσαι τὸν δοῦλόν σȣ,

22. ἕνεκεν τȣ̃ μεγαλυνθῆναί σε, Κύριε Κύριέ μου. ὅτι οὐκ ἔσιν ὡς σὺ, καὶ οὐκ ἔσι Θεὸς πλὴν σȣ̃ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκȣ́σαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν.

23. Καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς τȣ̃ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαὸν, τȣ̃ θέσθαι σε ὄνομα, τȣ̃ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ἐπιφάνειαν, τȣ̃ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπȣ τȣ̃ λαȣ̃ σȣ, ȣ̔̃ς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ Αἰγύπτȣ, ἔθνη καὶ σκηνώματα.

24. Καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σȣ Ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ, Κύριε, ἐγένου αὐτοῖς εἰς Θεόν,

25. Καὶ νῦν, Κύριέ μȣ, ῥῆμα ὃ ἐλάλησας περὶ τȣ̃ δούλου σου καὶ τȣ̃ οἴκȣ αὐτȣ̃, πίσωσον ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας.

26. Καὶ

V. 14. ἐν ἀφέσει) ἐν ἁφαῖς. V. 18. ἠγάπηκάς με) ἠγάπησάς με. V. 19. κατεσμικρύνθη) κατεσμικρύνθην. ibid. Κύριέ μȣ) κύριέ μου κύριε, bis. V. 20. Κύριε) addit μου κύριε. V. 21. διὰ τὸν λόγον σȣ) διὰ τὸν δȣ̃λόν σȣ. ibid. μεγαλωσύνην σȣ ταύτην) σȣ abest. ib. τὸν δȣ̃λόν σου) τῷ δȣ́λῳ σȣ. V. 22. μεγαλυνθῆναί σε, Κύριε Κύριέ μȣ) μεγαλῦναι σε κύριέ μου. V. 24. Ἰσρ. λαὸν) ἰσραὴλ εἰς λαόν. V. 25. πίσωσον ἕως αἰῶνος, καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας.) πίσωσον ἕως τȣ̃ αἰῶνος κύριε παντοκράτωρ θεὸ τοῦ ἰσραήλ. καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας.

26. Καὶ μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου
Κύριε ἕως αἰῶνος, λέγων· Κύριε παντοκράτωρ
Θεὲ Θεὸς ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ δού-
λου σου Δαυὶδ ἔσται ἀνωρθωμένος ἐνώ-
πιόν σου.

27. Ὅτι σὺ Κύριε παντοκράτωρ ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον τοῦ δούλου σου, λέγων, οἶκον οἰκοδομήσω σοι. διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσεύξασθαι πρὸς σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην.

28. Καὶ νῦν, Κύριέ μου Κύριε, σὺ εἶ ὁ Θεὸς, καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοὶ, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.

29. Καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δούλου σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ (εἶ) Κύριέ μου Κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὴν ἀφωρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων.

2. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν Μωὰβ,
αὐτὴν καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίοις, κοιμίσας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἐγένοντο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησαν. καὶ ἐγένετο Μωὰβ τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια.

3. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδρααζὰρ υἱὸν Ῥαὰβ, βασιλέα Σουβὰ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην.

4. Καὶ προκατελάβετο Δαυὶδ τῶν αὐ-
τοῦ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἑπτὰ
ἱππέων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. Καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα. καὶ ὑπελείπετο αὐτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.

5. Καὶ παραγίνεται Συρία Δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ Ἀδρααζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν.

6. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἐγένετο ὁ Σύρος τῷ Δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. Καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων τοῦ Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σουβὰ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔλαβεν αὐτὰ Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου, ἐν τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέραις Ῥοβοὰμ, υἱοῦ Σολομῶντος.

8. Καὶ ἐκ τῆς Μασβὰχ, καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ Ἀδρααζὰρ ἔλαβεν ὁ βα-

v. 26, Καὶ μεγαλυνθείη) καὶ abest. ibid. & v. 27. Κύριε· παντοκράτωρ Θεὲ - - ἀπεκάλυψας) κύριε παντοκράτωρ θεὸς ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας, quæ in *Cod. Alex.* interposita leguntur omnia desunt. v. 28. Κύριέ μου σὺ εἶ ὁ Θεὸς) κύριέ μου κύριε, σὺ εἶ Θεός. v. 29. (εἶ) abest. ibid. in fine εἰς τὸν αἰῶνα:) τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα. CAP. VIII. v. 2. αὐτὴν σχοινίοις) αὐτοὺς ἐν σχοινίοις. ibid. Καὶ ἐγένοντο - - fin.) καὶ ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησε. καὶ ἐγένετο μωὰβ τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια. v. 4. τῶν αὐτοῦ ἑπτὰ) τῶν αὐτοῦ χίλια. ibid. αὐτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν) ἑαυτῷ ἑκατόν. v. 5. εἴκοσι) εἰκοσιδύο. v. 7. τοῦ Ἀδρααζὰρ) τῶν ἀδρααζάρ. v. 8. Μασβὰχ ἐκ τῶν) μετεβὰκ καὶ ἐκ τῶν.

ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα. Ἐν αὐτῷ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους, καὶ τοὺς λουτῆρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη.

9. Καὶ ἤκουσεν Θαεὶ ὁ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀδρααζὰρ,

Ἰεδδουραὰν 10. καὶ ἀπέστειλε Θαεὶ τὸν Ἰεδδουραὰμ
τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα Δαυὶδ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλο-
ἐπάταξε γῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, ὅτι ἀντικείμενος ἦν τῷ Ἀδρααζὰρ, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἦσαν σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ.

11. Καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ὧν κατεδυνάστευσεν,

12. ἐκ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἐκ τῆς Μωὰβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐκ τῶν σκύλων Ἀδρααζὰρ υἱοῦ Ῥαὰβ, βασιλέως Σωβά.

13. Καὶ ἐποίησε Δαυὶδ ὄνομα· καὶ ἐν τῷ ἀνακάμπτειν αὐτὸν ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν Γημελὰ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας.

14. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν, ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐστηλωμένους, καὶ ἐγένοντο πάντες Ἰδουμαῖοι δοῦλοι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

15. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Καὶ ἦν Δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

16 Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς. Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς *, Ἀχιλοὺδ Ἰωσαφ
ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων. * Ἀχιμέλεχ

17. Καὶ ᵃ Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ καὶ Ἀχιμέλεχ υἱὸς Ἀβιάθαρ, ἱερεῖς. Καὶ ᵃ Σαδδοὺχ
Σαραίας ὁ γραμματεύς.

18. Καὶ Βαναγαίας υἱὸς Ἰωδαὲ σύμβολος. Καὶ ὁ Χερεθθεὶ, καὶ † ὁ Φελεθθεὶ, σύμβολος † Ὠφελεθθεὶ
καὶ οἱ υἱοὶ Δαυὶδ αὐλάρχαι ἦσαν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ εἶπε Δαυίδ· εἰ ἔστιν ἔτι ὑπολελειμμένος τῷ οἴκῳ Σαοὺλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν Ἰωνάθαν;

2. Καὶ ἐκ τοῦ οἴκου Σαοὺλ ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σιβά. καὶ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς Δαυίδ· Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεύς· εἰ σὺ εἶ Σιβά; καὶ εἶπεν· ἐγὼ δοῦλος σός.

3. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰ ὑπολέλειπται τῷ οἴκῳ Σαοὺλ ἔτι ἀνὴρ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος Θεοῦ; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἔτι ἐστὶν υἱὸς τῷ Ἰωνάθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας.

v. 9. Θαεὶ) θοὺ. v. 10. Θαεὶ τὸν Ἰεδδουραὰν) θοὺ ἰεδδουραὰμ. ibid. οὗ ἐπάταξε) οὗ ἐπολέμησε. v. 11. καὶ τοῦ χρυσίου) καὶ μετὰ τοῦ χρυσίου. v. 12. καὶ ἐξ Ἀμαλὴκ, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων) transposita. ibid. Σωβὰ) σουβά. v. 13. ἐν Γημελὰ) ἐν γεβελλὰ. v. 14. ἔθηκεν ἐστηλωμένους) non habet. ibid. Ἰδουμαῖοι) οἱ ἰδουμαῖοι. v. 15. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ πάντα ἰσραήλ. v. 16. Σαρουΐα) σαρουίας. ibid. Ἰωσαφ υἱὸς Ἀχιμέλεχ) ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλούδ. v. 17. Σαδδοὺχ) σαδώκ. ibid. Σαραίας) σουσά. v. 18. in Rom. καὶ βαναίας υἱὸς ἰωδαὲ σύμβουλος. καὶ ὁ χελεθὶ, καὶ ὁ φελετὶ, καὶ οἱ υἱοὶ δαυὶδ αὐλάρχαι ἦσαν. CAP. IX. v. 1. εἰ ἔστιν) addit ἔτι. ibid. τῷ οἴκῳ) ἐν τῷ οἴκῳ. v. 2. εἰ σὺ εἶ) σὺ εἶ. v. 3. τῷ οἴκῳ) ἐκ τοῦ οἴκου.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ποῦ οὗτος; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ ἐν οἴκῳ Μαχεὶρ, υἱοῦ Ἀμιὴλ, ἐκ τῆς
Λαβαδαρί Λοδάβαρ.

5. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ οἴκου Μαχεὶρ,
Λαδάβαρ υἱοῦ Ἀμιὴλ, ἐκ τῆς Λοδάβαρ.

6. Καὶ παραγίνεται Μεμφιβοσθαὶ, υἱὸς Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαοὺλ, πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· Μεμφιβοσθαί; καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· μὴ φοβοῦ, ὅτι ποιῶν ποιήσω ἔλεος μετὰ σοῦ διὰ Ἰωνάθαν τὸν πατέρα σου, καὶ ἀποκαταστήσω σοι πάντα ἀγρὸν Σαοὺλ τοῦ πατρός σου, καὶ σὺ φαγῇ ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου διαπαντός.

8. Καὶ προσεκύνησεν Μεμφιβοσθαὶ, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα τὸν ὅμοιον ἐμοί;

9. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σιβὰ τὸ παιδάριον Σαοὺλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· πάντα ὅσα ἐστὶ τῷ Σαοὺλ καὶ ὅλῳ τῷ
οἴκῳ τῷ Κυρίῳ οἴκῳ αὐτοῦ, δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου.

10. Καὶ ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν, σὺ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους, καὶ ἔδεται αὐτούς· καὶ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς τοῦ κυρίου σου φάγεται ἄρτους διαπαντὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. Καὶ τῷ Σιβᾷ ἦσαν πεντεκαίδεκα υἱοὶ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι.

11. Καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· κατὰ πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦλός σου. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ ἤσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης Δαυὶδ καθὼς εἷς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως.

12. Καὶ τῷ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς μικρὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μιχὰ, καὶ πᾶσα ἡ κατοίκησις τοῦ οἴκου Σιβὰ δοῦλοι τῷ Μεμφι- αὐτοῦ
βοσθαί.

13. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ κατῴκει ἐν Ἱερου- καὶ κατοικεῖ
σαλὴμ, ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως αὐτὸς ἤσθιε διαπαντός· καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ι΄. X.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανε βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὼν υἱὸς αὐτοῦ Ἀὼν
ἀντ' αὐτοῦ·

2. Καὶ εἶπε Δαυίδ· ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὼν υἱοῦ Ναὰς, ὃν τρόπον ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἔλεος. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ παρεγένοντο οἱ παῖδες Δαυὶδ εἰς τὴν γῆν υἱῶν Ἀμμών.

3. Καὶ

v. 4. Λαβαδαρὶ) λοδάβαρ. v. 5. Λαδάβαρ) λοδάβαρ. v. 6. Μεμφιβοσθαὶ) μεμφιβοσθὲ, passim. ibid. εἶπεν· ὁ δοῦλός σου) εἶπεν· ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου. v. 7. ἔλεος μετὰ σοῦ) transposita. ib. τοῦ πατρός σου) πατρός τοῦ πατρός σου. v. 9. δέδωκα τῷ οἴκῳ τῷ Κυρίῳ σου) δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου. v. 10. ἔδεται αὐτούς.) ἔδεται ἄρτους. ibid. ἄρτους διαπαντὸς) διαπαντὸς ἄρτον. v. 11. τῶν υἱῶν τοῦ) τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοῦ. v. 12. μικρὸς, καὶ) μικρὸς ἦν, καὶ. ibid. κατοίκησις αὐτοῦ οἴκου Σιβὰ δοῦλοι τῷ Μεμφ.) κατοίκησις τοῦ οἴκου σιβὰ δοῦλοι τοῦ μεμφιβοσθέ. v. 13. κατοικεῖ) κατῴκει. ibid. ἤσθιε διαπαντὸς) αὐτὸς διαπαντὸς ἤσθιε. CAP. X. v. 1. Ἀὼν) ἀννών. v. 2. Ἀνὼν) ἀννὼν, passim. ibid. πατὴρ μετ') πατὴρ αὐτοῦ μετ'.

3. Καὶ εἶπον ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὼν τὸν κύριον αὐτῶν· μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐνώπιόν σου, ὅτι ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦν-
οὐχ τας; οὐχ ἵνα ἐρευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτήν, καὶ τοῦ κατασκέψασθαι αὐτὴν ἀπέστειλε Δαυὶδ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς σέ;

4. Καὶ ἔλαβεν Ἀνὼν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησε τοὺς πώγωνας αὐτῶν, καὶ ἀπέκοψε τοὺς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχίων αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.

5. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμασμένοι σφόδρα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καθίσατε ἐν Ἱεριχῷ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἐπιστραφήσεσθε.

6. Καὶ ἴδον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν ὅτι κατῃσχύνθησαν ὁ λαὸς ἐν Δαυίδ. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ ἐμισθώσαντο
καὶ Ῥοὼβ τὴν Συρίαν Βαιθροὼβ, καὶ τὴν Συρίαν Σουβὰ, εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν βασιλέα Μααχὰ χιλίους ἄνδρας, καὶ Ἰσὼβ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν.

7. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἰωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν, τοὺς δυνατούς.

8. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρετάξαντο πόλεμον παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς πύλης· Συρία Σουβὰ, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ῥοαβ
Ἰσὼβ, καὶ Μααχὰ, μόνοι ἐν ἀγρῷ.

9. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ τοῦ ὄπισθεν, καὶ ἐπέλεξεν ἐκ πάντων νεανιῶν Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας Συρίας.

10. Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ Ἀβισαΐ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ παρετάξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών,

11. καὶ εἶπεν· ἐὰν κραταιωθῇ Συρία ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ ἐὰν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κραταιωθῶσιν ὑπὲρ σὲ, καὶ ἐσόμεθα τοῦ σῶσαί σε.

12. Ἀνδρίζου, καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.

13. Καὶ προσῆλθεν Ἰωὰβ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον πρὸς Συρίαν, καὶ αὐτοῦ
ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ Συρία.

14. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυγε Συρία, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου Ἀβισαΐ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰωὰβ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ παρεγένετο εἰς Ἱερουσαλήμ. παρεγένοντο

v. 3. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. οὐχ ἵνα ἐρευνήσωσι) ἀλλ' ὅπως ἐχὶ. v. 5. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντὴν v. 6. ἴδον) εἶδον. ibid. λαὸς ἐν Δαυὶδ) ἐν abest. ib. καὶ Ῥοὼβ) βαιθραὰμ. ib. Σαβὰ, εἴκοσι) σαβὰ, καὶ ῥοὼβ, εἴκοσι. ib. Μααχὰ) ἀμαλὴκ. v. 7. Ἰωὰβ) τὸν ἰωὰβ. v. 8. πύλης· Συρία) πύλης συρίας. ibid. Ῥοὼβ) ῥοὼβ. ib. Μααχὰ) ἀμαληκ. v. 9. κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ) κατὰ πρόσωπον ἐξεναντίας καὶ ἐκ. ibid. ἐπέλεξεν ἐκ π. νεανιῶν) ἐπελέξατο ἐκ πάντων τῶν νεανιῶν. v. 10. Ἀβισαΐ) ἀβεσσὰ, passim. v. 11. οἱ υἱοὶ Ἀμμων κραταιωθῶσιν) κραταιωθῶσιν υἱοὶ Ἀμμών. v. 13. λαὸς αὐτοῦ εἰς) λαὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς. ibid. ἔφυγον) ἔφυγεν. ib. à fine Συρία) abest. v. 14. εἶδον) εἶδαν. ibid. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθεν. ib. παρεγένοντο) παρεγένετο.

15. Καὶ εἶδε Συρία ὅτι ἔπλαισεν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

16. Καὶ ἀπέςειλεν Ἀδρααζὰρ, καὶ συνήγαγε τὴν Συρίαν τὴν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ παρεγένοντο εἰς Αἰ-
Σαβὰχ λάμ· καὶ Σωβὰκ ἄρχων τῆς δυνάμεως Ἀδρααζὰρ ἔμπροσθεν αὐτῶν.

17. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρεγένετο εἰς Αἰλάμ. Καὶ παρετάξατο Συρία κατέναντι Δαυὶδ, καὶ ἐπολέμησαν μετ᾽ αὐτοῦ.

18. Καὶ ἔφυγε Συρία ἀπὸ προσώπου
Δαυὶδ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνεῖλε Δαυὶδ ἐκ τῆς Συρίας ἑπτακόσια ἅρματα, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας ἱππέων· καὶ τὸν Σωβὰκ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπάταξε, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

19. Καὶ εἶδαν πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι Ἀδρααζὰρ, ὅτι ἔπλαισαν ἔμπροσθεν Ἰσραὴλ, καὶ ηὐτομόλησαν μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς. Καὶ ἐφοβήθη Συρία τοῦ σῶσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.

ΚΕΦ. ΙΑ΄. XI.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐπιςρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξοδίας τῶν βασιλέων, καὶ ἀπέςειλε Δαυὶδ τὸν Ἰωὰβ, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἅπαντα Ἰσραήλ· καὶ διέφθειραν τοὺς υἱοὺς Ἀμμών· καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ Ῥαββάθ. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθισεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐγένετο πρὸς ἑσπέραν, καὶ ἀνέςη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ
βασιλέως, καὶ εἶδε γυναῖκα λουομένην ἀπὸ λουμένην
τοῦ δώματος· καὶ ἡ γυνὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα.

3. Καὶ ἀπέςειλε Δαυὶδ, καὶ ἐζήτησε τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν· οὐχὶ αὕτη Βηθσαβεὲ, ἡ θυγάτηρ Ἐλιὰβ, ἡ γυνὴ Οὐρίου τοῦ Χετταίου;

4. Καὶ ἀπέςειλε Δαυὶδ ἀγγέλους, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς. Καὶ αὕτη ἁγιαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καὶ ἀπέςρεψεν (αὐτὴν) εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

5. Καὶ ἐν γαςρὶ ἔλαβεν ἡ γυνή· καὶ ἀποςείλασα ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἐγώ εἰμι ἐν γαςρὶ ἔχω.

6. Καὶ ἀπέςειλε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, λέγων· ἀπόςειλον πρὸς μὲ τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον. καὶ ἀπέςειλεν Ἰωὰβ τὸν Οὐρίαν πρὸς Δαυίδ.

7. Καὶ παραγίνεται Οὐρίας πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ εἰς εἰρήνην Ἰωὰβ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ λαοῦ, καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Οὐρίᾳ· κατάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ νίψαι τοὺς πόδας σου. Καὶ ἐξῆλθεν Οὐρίας ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως.

9. Καὶ

v. 16. Συρίαν ἐκ) συρίαν τὴν ἐκ. ibid. ποταμοῦ καὶ) ποταμοῦ χαλαμάκ, καί. ib. Σαβὰχ) σωβάκ. v. 17. κατέναντι) ἀπέναντι. v. 18. προσώπου Δαυὶδ) προσώπου ἰσραήλ. CAP. XI. v. 1. τὸν ἅπαντα) τὸν πάντα. ibid. ἐκάθισαν) διεκάθισαν. v. 2. λουμένην) λουομένην. v. 3. Βηθσαβεὲ, ἡ θυγάτηρ Ἐλ. ἡ γυνὴ) βηρσαβεὲ θυγάτηρ ἐλιὰβ γυνή. v. 4. (αὐτὴν) abest. v. 7. Οὐρίας πρὸς αὐτὸν) οὐρίας καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν.

9. Καὶ ἐκοιμήθη Οὐρίας παρὰ τῇ θύρᾳ οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ οὐ κατέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

10. Καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· ὅτι οὐ κατέβη Οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν·
καταβὰς οὐχὶ ἐξ ὁδοῦ σὺ ἔρχῃ; τί ὅτι οὐ κατέβης εἰς τὸν οἶκόν σου;

11. Καὶ εἶπεν Οὐρίας πρὸς Δαυίδ· (εἰ) ἡ κιβωτὸς, καὶ Ἰσραὴλ, καὶ Ἰούδας κατοικοῦσιν ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου Ἰωὰβ, καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ κυρίου μου
παρεμβαλοῦσιν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ παρεμβάλλουσι, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν μου τοῦ φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναικός μου; (καὶ) πῶς; ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο.

12. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Οὐρίαν· κάθισον ἐνταῦθα καί γε σήμερον, καὶ αὔριον ἐξαποστελῶ σε. Καὶ ἐκάθισεν Οὐρίας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐπαύριον.

13. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Δαυὶδ, καὶ ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔπιε, καὶ ἐμέθυσεν αὐτὸν, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέρας τοῦ κοιμηθῆναι (καὶ) ἐπὶ τῆς κοίτης
αὐτῶν αὐτοῦ μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ κατέβη.

14. Καὶ ἐγένετο πρωῒ, καὶ ἔγραψε Δαυὶδ βιβλίον πρὸς Ἰωὰβ, καὶ ἀπέστειλεν (Δαυὶδ) ἐν χειρὶ Οὐρίου.

15. Καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ, λέγων· εἰσάγαγε τὸν Οὐρίαν ἐξεναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ πληγήσεται, καὶ ἀποθανεῖται.

16. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ φυλάσσειν Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔθηκε τὸν Οὐρίαν εἰς τὸν τόπον οὗ ᾔδει ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἐκεῖ.

17. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμουν μετὰ Ἰωάβ. Καὶ ἔπεσαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων Δαυὶδ, καὶ ἀπέθανε καί γε Οὐρίας ὁ Χετταῖος.

18. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου. βασιλεῖ

19. Καὶ ἐνετείλατο τῷ ἀγγέλῳ, λέγων· ἐν τῷ συντελέσαι πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα,

20. καὶ ἔσται ἐὰν ἀναβῇ ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, τί ἠγγίσατε πρὸς ἐργάσατε
τὴν πόλιν τοῦ πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι τοξεύσουσιν ἀπάνωθεν τοῦ τείχους;

21. τίς ἐπάταξε τὸν Ἀβιμέλεχ, υἱὸν Ἱεροβάαλ υἱοῦ Νήρ; οὐχὶ γυνὴ ἔρριψεν Ἱεροβοάμ
ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπάνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασεί; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς· καί γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου ὁ Χετταῖος ἀπέθανε.

v. 9. θύρᾳ οἴκου τοῦ) θύρᾳ τοῦ. v. 10. καταβὰς) κατέβης. v. 11. (εἰ) abest. ibid. παρεμβαλοῦσι, κἀγὼ) παρεμβάλλουσι, καὶ ἐγώ. ib. φαγεῖν) τοῦ φαγεῖν. ib. (καὶ) abest. v. 13. (καὶ) deest. ibid. κυρίου αὐτῶν) κυρίου αὐτοῦ. v. 14. (Δαυὶδ) abest. v. 17. ἀπὸ τοῦ λαοῦ) ἐκ τοῦ λαοῦ. v. 18. τῷ βασιλεῖ) τῷ Δαυίδ. Ibid. à fine adjicit *Edit. Rom.* λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα. v. 20. τί ἐργάσατε πρὸς τ. π. τοῦ πολεμῆσαι) τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς τὴν πόλιν πολεμῆσαι; ibid. τοξεύουσι) τοξεύσουσιν. v. 21. Ἱεροβοάμ) Ἱεροβάαλ. ibid. ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸν κλ. μ. ἀπάνωθεν) ἔρριψε κλάσμα μύλου ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ ἄνωθεν. ib. Θαμασεί) Θαμασί, passim. ib. Οὐρίας ὁ δοῦλός σου) transposita.

22. Καὶ ἐπορεύθη ὁ ἄγγελος Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρεγένετο, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Δαυὶδ πάντα ὅσα ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωὰβ, πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέμου. Καὶ ἐθυμώθη Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον· ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὴν πόλιν τοῦ πολεμῆσαι; οὐκ ᾔδειτε ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ τοῦ τείχους;
Ἱεροβοὰμ τίς ἐπάταξε τὸν Ἀβιμέλεχ υἱὸν Ἱεροβαὰλ; οὐχὶ γυνὴ ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανεν ἐν Θαμασεί; ἱνατί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος;

23. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς Δαυίδ· ὅτι ἐκραταίωσαν ἐφ' ἡμᾶς οἱ ἄνδρες, καὶ ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ ἐγενήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῆς θύρας τῆς πύλης.

24. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύοντες πρὸς τοὺς παῖδάς σου ἀπάνωθεν τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον τῶν παίδων τοῦ βασιλέως, καί γε Οὐρίας ὁ δοῦλός σου ὁ Χετταῖος ἀπέθανε.

25. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον· τάδε ἐρεῖς πρὸς Ἰωάβ· Μὴ πονηρὸν ἔστω ἐν ὀφθαλμοῖς σου τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως καὶ ποτὲ οὕτως καταφάγεται ἡ μάχαιρα. κραταίωσον
σὺ τὸν πόλεμόν σου πρὸς τὴν πόλιν, καὶ κατάσπασον αὐτὴν, καὶ κραταίωσον αὐτόν.

26. Καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ Οὐρίου ὅτι ἀπέθανεν Οὐρίας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

27. Καὶ ἦλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ, καὶ συνήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ ῥῆμα, ὃ ἐποίησε Δαυὶδ, ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Κύριος τὸν Νάθαν τὸν προφήτην πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν πόλει μιᾷ, εἷς πρὸς αὐ-
πλούσιος, καὶ εἷς πένης. τὸν

2. Καὶ τῷ πλουσίῳ ἦν ποίμνια καὶ βουκόλια πολλὰ σφόδρα.

3. Καὶ τῷ πένητι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ, ἣν ἐκτήσατο, καὶ περιεποιήσατο, καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν, καὶ ἡδρύνθη μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐκ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ ἤσθιε, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ ἔπινε, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδε, καὶ ἦν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ.

4. Καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ, καὶ ἐφείσατο λαβεῖν (αὐτὴν) ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν βουκο-
λίων αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ τῷ ἐλ- τῷ
θόντι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὴν ἀμνάδα τοῦ πένητος, καὶ ἐποίησεν αὐτὴν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτόν.

ϛ. Καὶ

v. 22. Ἱεροβοὰμ) Ἱεροβάαλ. v. 23. ἐξῆλθαν πρὸς ἡμᾶς) ἐξῆλθον ἐφ' ἡμᾶς. v. 24. Οὐρίας ὁ δοῦλός σου) transposita. v. 25. καταφάγεται) φάγεται. ibid. πόλεμον σὺ πρὸς τὴν) πόλεμόν σου εἰς τήν. ib. κραταίωσον αὐτόν.) κρατ. αὐτήν. v. 26. ἐπὶ τὸν ἄνδρα) ἐπὶ deest. v. 27. ἦλθε) διῆλθε. ibid. ἐφάνη πονηρὸν) transposita. CAP. XII. v. 1. εἶπε πρὸς αὐτὸν) εἶπεν αὐτῷ. ibid. Δύο ἄνδρες ἦσαν) δύο ἦσαν ἄνδρες. v. 4. (αὐτὴν) abest. ibid. ποιμνίων) addit αὐτοῦ. ib. τῷ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ἐλθόντι) τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ὁδοιπόρῳ τῷ ἐλθόντι.

5. Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ τῷ ἀνδρὶ σφόδρα Δαυὶδ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν· ζῇ Κύριος, ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο·

ἑπταπλάσιον 6. καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλάσιον ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ περὶ οὗ οὐκ ἐφείσατο.

7. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυίδ· Σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο. τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Ἐγώ εἰμι ὁ χρίσας σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐγώ εἰμι ἐῤῥυσάμην σε ἐκ χειρὸς Σαούλ·

8. καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου σου, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα· καὶ εἰ μι-
καὶ κρόν ἐστι, προσθήσω σοι κατὰ ταῦτα.

9. Τί ἐφαύλισας τὸν λόγον Κυρίου, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ; τὸν Οὐρίαν τὸν Χετταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν Ἀμμών.

10. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος· ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα τοῦ Οὐρίου τοῦ Χετταίου, τοῦ εἶναί σοι εἰς γυναῖκα.

11. Τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου, καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου κατ' ὀφθαλμούς σου, καὶ δώσω τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐναντίον τοῦ ἡλίου τούτου·

12. ὅτι σὺ ἐποίησας κρύβδην, κἀγὼ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντίον παντὸς Ἰσραήλ, καὶ ἀπέναντι τούτου τοῦ ἡλίου.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Νάθαν· ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυίδ· καὶ Κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρτημά σου, οὐ μὴ ἀποθάνῃς.

14. Πλὴν ὅτι παροξύνων παρώξυνας τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ, καί γε ὁ υἱός σου ὁ τεχθείς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται.

15. Καὶ ἀπῆλθε Νάθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ἔθραυσε Κύριος τὸ παιδάριον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ Οὐρίου τῷ Δαυίδ, καὶ ἠῤῥώστησε.

16. Καὶ ἐζήτησε Δαυὶδ τὸν Θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου, καὶ ἐνήστευσε Δαυὶδ νηστείαν, καὶ εἰσῆλθε, καὶ ηὐλίσθη, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς γῆς.

17. Καὶ ἀνέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἠθέλησε, καὶ οὐ συνέφαγεν αὐτοῖς ἄρτον.

18. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ἀπέθανε τὸ παιδάριον. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι Δαυὶδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον, ὅτι εἶπαν· ἰδοὺ ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον ἐλαλήσαμεν πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ εἰσήκουσε

v. 5. τῷ ἀνδρὶ σφόδρα Δαυὶδ) Δαυὶδ σφ. τῷ ἀνδρί. v. 6. ἑπταπλάσιον) ἑπταπλασίονα. v. 7. σε βασιλέα) σε εἰς βασιλέα. v. 8. ἐν τῷ κόλπῳ σου ἔδωκα τὰς γυν. τοῦ κυρίου σου) καὶ τὰς γυν. τοῦ κυρίου σου ἐν τῷ κόλπῳ σου. ibid. σοὶ καὶ ταῦτα) σοι κατὰ ταῦτα. v. 9. Τί ἐφαύλ.) τί ὅτι ἐφαύλισας. v. 12. κρύβδην) κρυφῇ. ibid. τούτου τοῦ ἡλίου) τοῦ ἡλίου τούτου. v. 13. σου, μὴ) σου, οὐ μή. v. 14. παροξύνων παρώξυνας) παροργίζων παρώργισας. ibid. τοῦ Κυρίου) κυρίου. v. 15. τὸ παιδάριον) τὸ παιδίον. ibid. Οὐρίου τῷ) Οὐρίου τοῦ χετταίου τῷ. v. 16. καὶ ἐκοιμήθη) non habet. v. 17. ἐπ' αὐτὸν) ponitur proxime post ἀνέστησαν. ibid. τοῦ ἐγεῖραι) ἐγεῖραι. v. 18. ὅτι εἶπαν) ὅτι εἶπον. ibid. ἐν τῷ ἔτι ζῆν τὸ παιδάριον) ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν.

κȣσε τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ πῶς εἴπωμεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον, καὶ ποιήσει κακά;

19. Καὶ συνῆκε Δαυὶδ ὅτι οἱ παῖδες αὐτȣ̃ ψιθυρίζȣσι, καὶ ἐνόησε Δαυὶδ ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τȣ̀ς παῖδας αὐτȣ̃· εἰ τέθνηκε τὸ παιδάριον; Καὶ εἶπαν· τέθνηκε.

20. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐλȣ́σατο, καὶ ἠλείψατο, καὶ ἤλλαξε τὰ ἱμάτια αὐτȣ̃, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τȣ̃ Θεοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτȣ̃· καὶ ἠ-
παρέθη- τησεν ἄρτον φαγεῖν, καὶ παρέθηκαν αὐτῷ
κεν ἄρτον, καὶ ἔφαγε.

21. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτȣ̃ πρὸς αὐτόν· τί τὸ ῥῆμα τȣ̃το ὃ ἐποίησας ἕνεκεν τȣ̃ παιδαρίου; ὅτι ζῶντος ἐνήστευες, καὶ ἔκλαιες καὶ ἠγρύπνεις, καὶ ἡνίκα ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ἀνέστης, καὶ ἔφαγες ἄρτον, καὶ πέπωκας;

22. Καὶ εἶπε Δαυίδ· ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα, καὶ ἔκλαυσα, ὅτι εἶπα· τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με Κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδάριον;

23. Καὶ νῦν τέθνηκε τὸ παιδάριον, ἵνα τί τȣ̃το ἐγὼ νηστεύω; μὴ δυνήσομαι ἐπιστρέψαι αὐτὸ ἔτι; ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἀναστρέψει πρὸς μέ.

24. Καὶ παρεκάλεσε Δαυὶδ τὴν Βηθσαβεὲ γυναῖκα αὐτȣ̃, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συνέλαβε, καὶ ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ Σαλωμών· καὶ Κύριος ἠγάπησεν αὐτόν.

25. Καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ Νάθαν τȣ̃ προφήτȣ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ Ἰεδιδία, ἕνεκεν Κυρίου.

26. Καὶ ἐπολέμησεν Ἰωὰβ ἐν Ῥαββὰθ Ῥαβὰθ
υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατέλαβε τὴν πόλιν τῆς βασιλείας

27. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ ἀγγέλȣς πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν· ἐπολέμησα πρὸς Ῥαββὰθ, καὶ κατελαβόμην τὴν πόλιν τῶν ὑδάτων.

28. Καὶ νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον τȣ̃ λαοῦ, καὶ παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ προκαταλαβȣ̃ αὐτὴν, ἵνα μὴ προκαταλάβωμαι ἐγὼ τὴν πόλιν,
καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά μȣ ἐπ᾽ αὐτήν. αὐτȣ̃

29. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Ῥαββὰθ, καὶ ἐπολέμησεν ἐν αὐτῇ, καὶ κατελάβετο αὐτήν.

30. Καὶ ἔλαβε τὸν στέφανον τȣ̃ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτȣ̃, καὶ ὁ σταθμὸς αὐτȣ̃ τάλαντον χρυσίȣ, καὶ λίθȣ τιμίου, καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Δαυὶδ, καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα.

31. Καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε, ἐξήγα-
καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι, καὶ ἐν τοῖς τρι- γον
βόλοις τοῖς σιδηροῖς, καὶ ὑποτομεῦσι σι-
δηροῖς, καὶ διήγαγεν αὐτοὺς διὰ τȣ̃ πλιν- ἀπήγα-
θίου. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γεν
πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών. Καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ.

V. 20. παρέθηκεν) παρέθηκαν. V. 21. ἕνεκεν) ἕνεκα. ibid. ὅτι ζῶντος) ἔτι ζῶντος. V. 23. τὸ παιδάριον) deeſt. ibid. αὐτὸ) αὐτόν. V. 24. τὴν Βηθσαβεὲ γυναῖκα) βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα. V. 25. Ἰεδιδία) ἰεδεδί. V. 26. Ῥαβὰθ) ῥαββὰθ. V. 27. πρὸς Ῥαββὰθ) ἐν ῥαββὰθ, ita quoque 29. verſu. V. 28. τὸ ὄνομά αὐτοῦ) τὸ ὄνομά μου. V. 30. στέφανον τȣ̃) στέφανον μολχὸμ τȣ̃. V. 31. λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγεν) λαὸν τὸν ὄντα ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε. ibid. ἀπήγαγεν) διήγαγεν.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα, καὶ
τῷ Ἀβεσσαλὼμ υἱῷ Δαυὶδ ἀδελ-
φὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα, καὶ
ὄνομα αὐτῇ Θαμάρ, καὶ ἠγάπησεν
Ἀμμὼν αὐτὴν Ἀμνὼν υἱὸς Δαυίδ.
Ἀμμὼν 2. Καὶ ἐθλίβετο Ἀμνὼν ὥστε ἀῤῥωστεῖν
διὰ Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρ-
θένος ἦν αὐτή, καὶ ὑπέρογκον (καὶ)
Ἀμμὼν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀμνὼν τοῦ ποιῆσαι αὐ-
τῇ τί.
Ἀμμὼν 3. Καὶ ἦν τῷ Ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνο-
μα αὐτῷ Ἰωναδάβ, υἱὸς Σαμαὰ τοῦ ἀ-
δελφοῦ Δαυίδ. Καὶ Ἰωναδὰβ ἀνὴρ σοφὸς
σφόδρα,
4. καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί σοι ὅτι σὺ οὔ-
ἀσθενεῖς τως ἀσθενὴς, υἱὲ τοῦ βασιλέως, τὸ πρωῒ
πρωΐ; οὐκ ἀπαγγελεῖς μοι; καὶ εἶπεν
Ἀμμὼν αὐτῷ Ἀμνών· Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν Ἀβεσ-
σαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγὼ ἀγαπῶ.
5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωναδάβ· κοιμή-
θητι ἐπὶ τῆς κοίτης σου, καὶ μαλακί-
σθητι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ πατήρ σου
τοῦ ἰδεῖν σε, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν· ἐλ-
θάτω δὴ Θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου, καὶ
ψωμισάτω με, καὶ ποιησάτω κατ'
ὀφθαλμούς μου βρῶμα, ὅπως ἴδω καὶ
φάγω ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς.
Ἀμμὼν 6. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀμνών, καὶ ἠῤῥώστη-
σε, καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν αὐ-
Ἀμμὼν τόν. Καὶ εἶπεν Ἀμνὼν πρὸς τὸν βασιλέα·
ἐλθάτω δὴ Θαμὰρ ἡ ἀδελφή μου πρὸς
με, καὶ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου
δύο κολλυρίδας, καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χει-
ρὸς αὐτῆς.

7. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ πρὸς Θαμὰρ
εἰς τὸν οἶκον, λέγων· πορεύθητι δὴ εἰς
τὸν οἶκον Ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ
ποίησον αὐτῷ τὸ βρῶμα.

8. Καὶ ἐπορεύθη Θαμὰρ εἰς τὸν οἶκον
Ἀμνὼν ἀδελφοῦ αὐτῆς· καὶ αὐτὸς κοι-
μώμενος. Καὶ ἔλαβε τὸν σταῖς καὶ ἐφύ- στέαρ
ρασε, καὶ ἐκολλύρισε κατ' ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, καὶ ἥψησε τὰς κολλυρίδας, ἥψεν

9. καὶ ἔλαβε τὸ τήγανον καὶ κατε-
κένωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησε
φαγεῖν· Καὶ εἶπεν Ἀμνών· ἐξαγάγετε
πάντα ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθέν μου. καὶ ἐξ-
ήγαγον πάντα ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν
αὐτοῦ.

10. Καὶ εἶπεν Ἀμνὼν πρὸς Θαμάρ· Ἀμμὼν
εἰσένεγκε τὸ βρῶμα εἰς τὸ ταμεῖον, καὶ εἰσενέγ-
φάγομαι ἐκ τῆς χειρός σου. καὶ ἔλαβε κετε
Θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησε, καὶ Θημὰρ
εἰσήνεγκε τῷ Ἀμνὼν ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς
τὸν κοιτῶνα.

11. Καὶ προσήγαγεν αὐτῷ τοῦ φα-
γεῖν, καὶ ἐπελάβετο αὐτῆς, καὶ εἶπεν
αὐτῇ· δεῦρο, κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ, ἀδελ-
φή μου.

12. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· μή, ἀδελφέ μου,
μὴ ταπεινώσῃς με, διότι οὐ ποιηθήσεται
οὕτως ἐν Ἰσραήλ· μὴ ποιήσῃς τὴν ἀφρο-
σύνην ταύτην.

CAP. XIII. v. 1. Θαμὰρ) Θημάρ, passim. ibid. Ἀμμὼν) ἀμνών, passim hoc capite. v. 2. (καὶ) abest. ibid. αὐτῇ τί.) transposita. v. 4. ἀσθενεῖς) ἀσθενής. ibid. ἀπαγγελεῖς) ἀπαγγέλλεις. v. 5. ἐλθάτω Θάμαρ) ἐλθέτω δὴ Θημάρ. v. 6. ἐλθάτω) ἐλθέτω. v. 7. Ἀμνὼν) deest. ibid. τὸ βρῶμα) absque articulo. v. 8. τὸ στέαρ) τὸ σταῖς. ibid. ἧψεν) ἥψησε. v. 9. ἄνδρα ἐπάνωθεν; ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν. ibid. ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν) ἀπὸ deest. v. 10. εἰσενέγκατε) εἰσένεγκε. ibid. ταμεῖον) ταμιεῖον. ib. Θημὰρ) ut *Edit. Rom.* constanter habet. v. 11. εἶπεν· δεῦρο) εἶπεν αὐτῇ· δεῦρο.

13. Καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου; καὶ σὺ ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν Ἰσραήλ. Καὶ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι οὐ μὴ κωλύσῃ με ἀπὸ σοῦ.

14. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἐκραταιώθη ὑπὲρ αὐτὴν, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτὴν, καὶ ἐκοιμήθη μετ᾽ αὐτῆς.

15. Καὶ ἐμίσησεν αὐτὴν Ἀμνὼν μῖσος μέγα σφόδρα, ὅτι μέγα τὸ μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν αὐτήν. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνών· ἀνάστηθι, πορεύου.

16. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Θαμὰρ περὶ τῆς κακίας τῆς μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέραν ἣν ἐποίησας μετ᾽ ἐμοῦ, τοῦ ἐξαποστεῖλαί με. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἀμνὼν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς.

17. Καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδάριον αὐτοῦ, τὸν προεστηκότα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐξαποστείλατε δὴ ταύτην ἀπ᾽ ἐμοῦ ἔξω, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.

18. Καὶ ἐπ᾽ αὐτῆς ἦν χιτὼν καρπωτὸς, ὅτι οὕτως ἐνεδιδύσκοντο αἱ θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐπενδύτας αὐτῶν. καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς.

19. Καὶ ἔλαβε Θαμὰρ σποδὸν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτὸν τὸν ἐπ᾽ αὐτῆς διέῤῥηξε, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη πορευομένη καὶ κράζουσα.

20. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ἀβεσσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς· μὴ Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός σου ἐγένετο μετὰ σοῦ; καὶ νῦν, μου ἀδελφή μου, κώφευσον, ὅτι ἀδελφός σου ἐστί· μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου τοῦ λαλῆσαι εἰς τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ ἐκάθισε Θαμὰρ χηρεύουσα ἐν τῷ οἴκῳ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς.

21. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐθυμώθη σφόδρα, καὶ οὐκ ἐλύπησε τὸ πνεῦμα Ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἠγάπα αὐτὸν, ὅτι πρωτότοκος αὐτοῦ ἦν.

22. Καὶ οὐκ ἐλάλησεν Ἀβεσσαλὼμ μετὰ Ἀμνὼν ἀπὸ πονηροῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει Ἀβεσσαλὼμ τὸν Ἀμνὼν ἐπὶ λόγου οὗ ἐταπείνωσε Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.

23. Καὶ ἐγένετο εἰς διετηρίδα ἡμερῶν, καὶ ἦσαν κείροντες τῷ Ἀβεσσαλὼμ ἐν Βελλασὼρ τῇ ἐχόμενα Ἐφραΐμ· καὶ ἐκάλεσεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως.

24. Καὶ ἦλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ δὴ κείρουσι τῷ δούλῳ σου, πορευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετὰ τοῦ δούλου σου.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσσαλώμ· μὴ δὴ, υἱέ μου, μὴ πορευθῶμεν πάντες ἡμεῖς, καὶ οὐ μὴ καταβαρυνθῶμεν

V. 14. ἐκραταιώθη) ἐκραταίωσεν. V. 15. μῖσος ἐμίσησεν) μῖσος ὃ ἐμίσησεν. ibid. ἠγάπησεν αὐτήν. Καὶ) ἠγάπησεν αὐτὴν, ὅτι μείζων ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ἢ ἡ πρώτη. καὶ. ib. πορεύου) καὶ πορεύου. V. 16. ἐξαποστεῖλαι) τοῦ ἐξαποστεῖλαι. V. 17. οἴκου αὐτοῦ, καὶ) οἴκου, καὶ. V. 19. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς) ἐπὶ τὴν κεφαλήν. V. 20. ἀδελφός μου) ἀδελφός σου, uti emendatum. ibid. εἰς τὸ ῥῆμα) τὸ ῥῆμα. V. 21. ὁ βασιλ. Δαυὶδ ἤκουσε) ἤκουσεν ὁ βασ. Δαυίδ. V. 23. Βελλασώρ) Βελασώρ.

μεν ἐπὶ σέ. Καὶ ἐβιάσατο αὐτόν· καὶ οὐκ ἠθέλησε τοῦ πορευθῆναι, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν.

26. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ· καὶ εἰ μή, πορευθήτω δὴ μεθ' ἡμῶν Ἀμνὼν ὁ ἀδελφός μου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἱνατί πορευθῇ μετὰ σοῦ;

27. Καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ· καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ τὸν Ἀμνὼν καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ πότον κατὰ τὸν πότον τοῦ βασιλέως.

28. Καὶ ἐνετείλατο Ἀβεσσαλὼμ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, λέγων· ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῇ ἡ καρδία Ἀμνὼν ἐν τῷ οἴνῳ, καὶ εἴπω πρὸς ὑμᾶς, πατάξατε τὸν Ἀμνὼν, καὶ θανατώσατε αὐτόν, μὴ φοβηθῆτε, ὅτι οὐχὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντελλόμενος ὑμῖν; ἀνδρίζεσθε, καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνάμεως.

29. Καὶ ἐποίησαν τὰ παιδάρια Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀμνὼν, καθὰ ἐνετείλατο αὐτοῖς Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπεκάθισαν (ἐπεκάθισεν) ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον.

30. Καὶ ἐγένετο, αὐτῶν ὄντων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθε πρὸς Δαυίδ, λέγων· ἐπάταξεν Ἀβεσσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς.

31. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεύς, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ περιεστῶτες αὐτῷ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

32. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωναδάβ, υἱὸς Σαμαὰ ἀδελφοῦ Δαυίδ, καὶ εἶπε· μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι πάντα τὰ παιδία τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως ἐθανάτωσεν, ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανεν, ὅτι ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσε Θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ.

33. Καὶ νῦν μὴ θέσθω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ τὸ ῥῆμα, λέγων· πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἀπέθανον· ὅτι Ἀμνὼν μονώτατος ἀπέθανε.

34. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἦρε τὸ παιδάριον ὁ σκοπὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε· Καὶ ἰδοὺ λαὸς πολὺς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὄπισθεν αὐτοῦ ἐκ πλευροῦ τοῦ ὄρους ἐν τῇ καταβάσει. Καὶ παρεγένετο ὁ σκοπὸς, καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπεν· ἄνδρας ἑώρακα ἐκ τῆς ὁδοῦ τῶν ὀρέων (Ὠρεωνήν) ἐκ μέρους τοῦ ὄρους.

35. Καὶ εἶπεν Ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεισι, κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου, οὕτως ἐγένετο.

36. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦλθον, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν· καί γε ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν σφόδρα.

v. 25. πορευθῆναι) τοῦ πορευθῆναι. v. 26. Ἀβεσσαλώμ) addit πρὸς αὐτόν. v. 29. ἐπεκάθισεν ἕκαστος) ἐπεκάθισαν ἀνήρ. v. 31. περιεστῶτες) οἱ περιεστῶτες. v. 32. Δαυίδ) adjicit καὶ εἶπε. ibid. τὰ παιδία) τὰ παιδάρια. v. 33. τὸ ῥῆμα) ῥῆμα. ibid. ὅτι Ἀμνὼν) ὅτι ἀλλ' ἢ Ἀμνών. v. 34. πλευροῦ) πλευρᾶς. ibid. τῶν Ὠρεωνὴν) τῆς ὠρωνήν.

37. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔφυγε, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Θολομαὶ, υἱὸν Ἐμιὼδ, βασιλέα Γεδσοὺρ, εἰς γῆν Μαχάδ. Καὶ ἐπένθησε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

38. Καὶ ἀπέδρα Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσοὺρ, καὶ ἦν ἐκεῖ ἔτη τρία.

39. Καὶ ἐκόπασεν Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐξελθεῖν πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, ὅτι παρεκλήθη ἐπὶ Ἀμνὼν, ὅτι ἀπέθανε.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ὅτι ἡ καρδία τοῦ βασιλέως ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰβ εἰς Θεκωὲ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα σοφὴν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· πένθησον δὴ, καὶ ἔνδυσαι ἱμάτια πενθικὰ, καὶ μὴ ἀλείψῃ ἔλαιον, καὶ ἔσῃ ὡς γυνὴ τοῦτο ἡμέρας πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι,

3. καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ ἔθηκεν Ἰωὰβ τοὺς λόγους εἰς τὸ στόμα αὐτῆς.

4. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ εἶπε· σῶσον, βασιλεῦ, σῶσον.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ βασιλεύς· τί ἐστι σοι; ἡ δὲ εἶπε· καὶ μάλα γυνὴ χήρα ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ μου.

6. Καί γε τῇ δούλῃ σου δύο υἱοὶ, καὶ ἐμαχέσαντο ἀμφότεροι ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἀναμέσον αὐτῶν. Καὶ ἔπαισεν εἷς τὸν ἕνα ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν.

7. Καὶ ἰδοὺ ἐπανέστη ὅλη ἡ πατριὰ πρὸς τὴν δούλην σου, καὶ εἶπαν· δὸς τὸν παίσαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ θανατώσομεν αὐτὸν ἀντὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὗ ἀπέκτεινε, καὶ ἐξαροῦμεν καί γε τὸν κληρονόμον ὑμῶν. Καὶ σβέσουσι τὸν ἄνθρακά μου τὸν καταλειφθέντα, ὥστε μὴ θέσθαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ κατάλειμμα ἐπὶ προσώπου τῆς λῆμμα γῆς.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν γυναῖκα· ὑγιαίνουσα βάδιζε εἰς τὸν οἶκόν σου, κἀγὼ ἐντελοῦμαι περὶ σοῦ.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ Θεκωῖτις πρὸς τὸν βασιλέα· ἐπ' ἐμὲ, κύριέ μου βασιλεῦ, ἡ ἀνομία καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἀθῷος.

10. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τίς ὁ λαλῶν πρός σε, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμὲ, καὶ οὐ μὴ προσθήσει ἔτι ἅψασθαι αὐτοῦ.

11. Καὶ εἶπε· μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν Κύριον Θεὸν αὐτοῦ πληθῦναι ἀγχιστέα τοῦ αἵματος τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου. Καὶ εἶπε·

v. 37. Θολομαὶ) Θολμαί. ibid. Μαχάδ) χαμμαχάδ. ib. Δαυὶδ) ὁ βασιλεὺς Δαυίδ. v. 38. ἀπέδρα Ἀβεσσαλὼμ) transposita. v. 39. Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς) transposita. CAP. XIV. v. 2. τοῦτο ἡμέρας πολλὰς πενθ. ἐπὶ τεθν.) πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι τοῦτο ἡμέρας πολλάς. v. 3. εἰς τὸ στόμα) ἐν τῷ στόματι. v. 4. ἐπὶ τὴν γῆν) εἰς τὴν γῆν. ibid. αὐτῷ· σῶσον) αὐτῷ, καὶ εἶπε· σῶσον. v. 6. εἷς) ὁ εἷς. v. 7. ὄνομα καὶ λῆμμα) κατάλειμμα καὶ ὄνομα. v. 8. βασιλεὺς) adjicit πρὸς τὴν γυναῖκα. v. 10. καὶ οὐ μὴ) καὶ οὐ. v. 11. πληθῦναι) πληθυνθῆναι.

πε· ζῇ Κύριος, εἰ πεσεῖται ἀπὸ τῆς τριχὸς τοῦ υἱοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν.

12. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ῥῆμα. καὶ εἶπε· λάλησον.

13. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ἱνατί ἐλογίσω
τοιοῦτον τοιοῦτο ἐπὶ λαὸν Θεοῦ; ἢ ἐκ στόματος τοῦ
βασιλέως ὁ λόγος οὗτος ὡς πλημμέλεια, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα τὸν ἐξωσμένον αὐτοῦ;

14. Ὅτι θανάτῳ ἀποθανέμεθα, καὶ ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ οὐ συναχθήσεται· καὶ λήψεται ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμοὺς τοῦ ἐξῶσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐξωσμένον.

15. Καὶ νῦν ὃ ἦλθον λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν κύριόν μου, τὸ ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ὄψεταί με ὁ λαὸς, καὶ ἐρεῖ
ὁ λαὸς ἡ δούλη σου· λαλησάτω δὴ πρὸς τὸν βα-
σιλέα, εἴπως ποιήσει ὁ βασιλεὺς τὸ ῥῆμα τῆς δούλης αὐτοῦ,

ἀκούει 16. ὅτι ἀκούσει ὁ βασιλεύς. ῥυσάσθω δὴ τὴν δούλην αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ζητοῦντος ἐξᾶραί με καὶ τὸν υἱόν μου κατὰ τὸ αὐτὸ ἀπὸ κληρονομίας Θεοῦ.

17. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· εἴη δὴ ὁ λόγος τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως εἰς θυσίαν· ὅτι καθὼς ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, οὕτως ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, τοῦ ἀκούειν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν. καὶ Κύριος ὁ Θεός σου ἔσται μετὰ σοῦ.

18. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα· μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐπερωτῶ σε. καὶ εἶπε ἡ γυνή· λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς.

19. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· μὴ ἡ χεὶρ Ἰωὰβ μετὰ σοῦ ἐν παντὶ τούτῳ; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ βασιλεῖ· ζῇ ἡ ψυχή σου, κύριέ μου βασιλεῦ, εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ πάντων (τούτων) ὧν ἐλάλησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς ἔθετο ἐν τῷ στόματι (μου) τῆς δούλης σου πάντας τοὺς λόγους τούτους.

20. Ἕνεκεν τοῦ περιελθεῖν τὸ πρόσωπον περιελεῖν
τοῦ ῥήματος τούτου, ὃ ἐποίησεν ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ τὸν λόγον τοῦτον· καὶ ὁ κύριός μου (Ἰωὰβ) σοφὸς καθὼς σοφία ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ, τοῦ γνῶναι πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ.

21. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωάβ· ἰδοὺ δὴ ἐποίησά σοι κατὰ τὸν λόγον σου τοῦτον· καὶ πορεύθητι, (καὶ) ἐπίστρεψον τὸ παιδάριον, τὸν Ἀβεσσαλώμ.

22. Καὶ ἔπεσεν Ἰωὰβ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε, καὶ εὐλόγησε τὸν βασιλέα. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· σήμερον ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τοῦ δούλου αὐτοῦ.

v. 11. πεσεῖται τῆς) πεσεῖται ἀπὸ τῆς. v. 12. τὸν βασιλέα) βασιλέα. v. 13. τοιοῦτον) τοιοῦτο. ibid. (πρὸς) abest. v. 14. τὴν ψυχὴν, καὶ διαλογιζόμενος λογισμοὺς τοῦ) ψυχὴν, καὶ λογιζόμενος τοῦ. ibid. ἐξωσμένον.) ἐξεωσμένον. v. 15. ἐρεῖ ὁ λαός σου) ἐρεῖ ἡ δούλη σου. ibid. δὴ πρὸς τὸν βασιλέα) δὴ πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα. v. 16. ἀκούει) ἀκούσει. ibid. ῥυσάσθω δὴ) δὴ abest. ib. κατὰ τὸ αὐτὸ) abest. v. 17. εἴη δὴ) εἰ ἤδη. ibid. εἰς θυσίαν) εἰς θυσίας. ib. ἄγγελος τοῦ Θεοῦ) τοῦ abest. v. 19. μετὰ σοῦ ἐν παντὶ τούτῳ) transposita. ibid. (τούτων) abest. ib. (μου) abest. v. 20. περιελεῖν) περιελθεῖν. ibid. (Ἰωὰβ) abest. v. 21. καὶ πορεύθητι, καὶ ἐπίστρεψον) πορεύε, ἐπίστρεψον.

23. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γεδσοὺρ, καὶ ἤγαγε τὸν Ἀβεσσαλὼμ εἰς Ἱερουσαλήμ.

24 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ βλεπέτω. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

25. Καὶ ὡς Ἀβεσσαλὼμ οὐκ ἦν ἀνὴρ καλὸς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, αἰνετὸς σφόδρα, ἀπὸ ἴχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἕως κορυφῆς αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος.

26. Καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὡς ἂν ἐκείρετο, ὅτι κατεβαρύνετο ἐπ' αὐτὸν, καὶ κειρόμενος αὐτὴν ἔστησε τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τῷ βασιλικῷ.

βασιλεῖ 27. Καὶ ἐτέχθησαν τῷ Ἀβεσσαλὼμ
τρεῖς υἱοὶ, καὶ θυγάτηρ μία· καὶ ὄνομα
ἡ αὐτῇ Θαμάρ· αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ σφό-
δρα· καὶ γίνεται γυνὴ τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ
Σαλωμῶν, καὶ τίκτει αὐτῷ τὸν Ἀβιάν.

28. Καὶ ἐκάθισεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν Ἱερουσαλὴμ δύο ἔτη ἡμερῶν, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδε.

29. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωὰβ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐκ ἠθέλησε παραγενέσθαι.

30. Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς παῖδας αὐ-
τοῦ Ἀβεσσαλώμ· ἴδετε, ἡ μερὶς ἐν ἀγρῷ εἰ
τοῦ Ἰωὰβ ἐχόμενά μου, καὶ αὐτῷ κρι-
θαὶ ἐκεῖ· πορεύεσθε, καὶ ἐμπρήσατε αὐ- εἰσί
τὴν ἐν πυρί. Καὶ ἐνέπρησαν (αὐτὰς) οἱ
παῖδες Ἀβεσσαλὼμ τὴν μερίδα. Καὶ
παραγίνονται οἱ δοῦλοι Ἰωὰβ πρὸς αὐ-
τὸν διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν, καὶ
εἶπαν· ἐνεπύρισαν οἱ δοῦλοι Ἀβεσσαλὼμ
τὴν μερίδα ἐν πυρί.

31. Καὶ ἀνέστη Ἰωὰβ, καὶ ἦλθε πρὸς Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἱνατί ἐνεπύρισαν οἱ παῖδές σου τὴν μερίδα τὴν ἐμὴν ἐν πυρί;

32. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἰωάβ·
ἰδοὺ ἀπέστειλα πρός σε, λέγων, ἧκε ὧδε,
καὶ ἀποστελῶ σε πρὸς τὸν βασιλέα, λέ-
γων, ἱνατί ἦλθον ἐκ Γεδσούρ; ἀγαθόν
μοι ἦν τοῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ· καὶ νῦν ἰδοὺ
οὐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως· εἰ
δέ ἐστιν ἐν ἐμοὶ ἀδικία, καὶ θανάτωσόν ἐμοὶ
με.

33. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἀβεσσαλώμ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως. Καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀβεσσαλώμ.

ΚΕΦ.

v. 24. ἐπέστρεψεν ὁ Ἀβεσσ.) ἀπέστρεψεν ἀβεσσ. v. 25. ἀνὴρ καλὸς ἐν) ἀνὴρ ἐν. v. 27. τῷ βασιλεῖ) τῷ ἀβεσσαλώμ. ibid. Θαμάρ· αὕτη ἡ γυνὴ) θημάρ. αὕτη ἦν γυνή. ib. τῷ Ῥοβοὰμ) ῥοβοάμ. ib. Ἀβιάν.) ἀβιά. v. 30. πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ Ἀβεσσαλώμ.) ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς π. αὐτοῦ. ibid. εἰ μερὶς) ἡ μερίς. ib. κριθαί εἰσι) ἐκεῖ κριθαί. ib. (αὐτὰς) abest. ib. ἑαυτῶν, καὶ εἶπαν) αὐτῶν, καὶ εἶπον. v. 32. τοῦ ἔτι εἶναί με ἐκεῖ) εἶναι ἐκεῖ. ibid. οὐκ εἶδον τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως) transposita. ibid. εἰ δέ ἐστιν ἐμοὶ) εἰ δέ ἐστιν ἐν ἐμοί. v. 33. ἀνήγγειλεν) ἀπήγγειλεν. ibid. Ἀβεσσαλὼμ) τὸν ἀβεσσαλώμ.

ΚΕΦ. ΙΕ΄. XV.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχειν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

2. Καὶ ὤρθρισεν Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἔστη ἀνὰ χεῖρα τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης. καὶ ἐγένετο πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐγένετο κρίσις, ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς κρίσιν, καὶ ἐβόησεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· ἐκ ποίας πόλεως εἶ σύ; καὶ εἶπεν ὁ ἀνήρ· ἐκ μιᾶς φυλῶν Ἰσραὴλ ὁ δοῦλός σου.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ· ἰδοὺ οἱ λόγοι σου ἀγαθοὶ καὶ εὔκολοι, καὶ ἀκούων (σου) οὐκ ἔστιν σοι παρὰ τοῦ βασιλέως.

4. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ· τίς με καταστήσει κριτὴν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐπ' ἐμοῦ
ἐ ἐπελεύσεται πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐὰν ᾖ ἀντιλογία καὶ κρίσις, καὶ δικαιώσω αὐτόν;

5. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν ἄνδρα τοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κατελαμβάνετο αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

6. Καὶ ἐποίησεν Ἀβεσσαλὼμ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο παντὶ Ἰσραὴλ, τοῖς παραγινομένοις εἰς κρίσιν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδιοποιεῖτο Ἀβεσσαλὼμ τὴν καρδίαν ἀνδρῶν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τέλους τεσσαράκοντα ἐτῶν, καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· πορεύσομαι δὴ, καὶ ἀποτίσω τὰς εὐχάς μου ἃς ηὐξάμην τῷ εὐξάμην
Κυρίῳ ἐν Χεβρών·

8. ὅτι εὐχὴν ηὔξατο ὁ δοῦλός σου ἐν τῷ οἰκεῖν με ἐν Γεδσοὺρ ἐν Συρίᾳ, λέγων· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψει με ὁ Κύριος εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ λατρεύσω τῷ Κυρίῳ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· βάδιζε εἰς εἰρήνην. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς Χεβρών.

10. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ κατασκόπους ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγων· ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ ἐρεῖτε· βεβασίλευκεν Ἀβεσσαλὼμ ἐν Χεβρών.

11. Καὶ μετὰ Ἀβεσσαλὼμ ἐπορεύθησαν διακόσιοι ἄνδρες ἐξ Ἱερουσαλὴμ κλητοί· καὶ πορευόμενοι ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν πᾶν ῥῆμα.

12. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀχιτόφελ, τῷ Γιλωναίῳ, τῷ συμβούλῳ Δαυὶδ, ἐν πόλει αὐτοῦ, ἐν Γωλὰ, ἐν τῷ θυσιάζειν αὐτὸν τὰς θυσίας· καὶ ἐγένετο σύστρεμμα ἰσχυρόν· καὶ ὁ λαὸς πορευόμενος καὶ πολὺς μετὰ Ἀβεσσαλώμ.

13. Καὶ παρεγένετο ἀπαγγέλλων πρὸς ἀγγέλ-
Δαυὶδ, λέγων· ἐγενήθη ἡ καρδία ἀν- λων
δρῶν Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ.

14. Καὶ

CAP. XV. v. 1. αὐτῷ) ἑαυτῷ. v. 2. Ἀβεσσ. πρὸς αὐτὸν) transposita. ibid. εἶ σύ; καὶ εἶπεν ὁ ἀνήρ· ἐκ) σὺ εἶ; καὶ εἶπεν ἐκ. v. 3. Ἀβεσσαλὼμ) ὁ ἀβεσσαλώμ. ibid. καὶ ἀκούων σου οὐκ ἔστιν παρὰ) καὶ ὁ ἀκούων οὐκ ἔστι σοι παρά. v. 4. ἐπ' ἐμοῦ ἐπελεύσεται π. ἀν. ᾧ ἐὰν) καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐλεύσεται πᾶς ἀνὴρ ᾧ ἐάν. v. 5. κατελαμβάνετο) ἐπελαμβάνετο. v. 7. εὐξάμην) ηὐξάμην. v. 8. ἐπιστρέψει με ὁ Κύριος) ἐπιστρέψῃ με κύριος. v. 10. πάσαις) ἐν πάσαις. ibid. βεβασίλευκε) addit βασιλεύς. v. 11. ἐν τῇ ἁπλότητι) ἐν deest. v. 12. τῷ Γιλωναίῳ - - σύστρεμμα ἰσχυρόν.) τῷ θεκωνὶ σύμβουλον δαυὶδ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐκ γωλὰ ἐν τῷ θυσιάζειν αὐτόν. καὶ ἐγένετο σύντριμμα ἰσχυρόν. ibid. πορευόμενος) ὁ πορευόμενος. v. 13. ἀγγέλλων) ἀπαγγέλλων.

14. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτȣ͂ τοῖς μετ' αὐτȣ͂, τοῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· (ἀνάςαἸε) ἀνάστητε, καὶ φύγωμεν, ὅτι ȣ̓κ ἔςιν ἡμῖν σωἸηρία ἀπὸ προσώπȣ Ἀβεσσαλώμ· (καὶ) ταχύνατε τȣ͂ πορευθῆναι, ἵνα μὴ ταχύνῃ καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐξώσῃ ἐφ' ἡμᾶς τὴν κακίαν, καὶ παἸάξῃ τὴν πόλιν ἐν ςόματι μαχαίρας.

15. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες τȣ͂ βασιλέως πρὸς τὸν βασιλέα· κατὰ πάντα ὅσα αἱρεῖται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἰδȣ̀ οἱ παῖδές σου.

16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτȣ͂ τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Καὶ ἀφῆκεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τῶν παλλακῶν αὐτȣ͂ φυλάσσειν τὸν οἶκον.

17. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτȣ͂ πεζοὶ, καὶ ἔςησαν ἐν οἴκῳ τῷ μακράν.

18. Καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτȣ͂ παρῆγον ἀνὰ χεῖρα αὐτȣ͂, καὶ πᾶς Χερεθθεὶ, καὶ πᾶς ὁ Φελεθθεὶ, καὶ πάντες οἱ Γεθθαῖοι, ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἐλθόντες ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν * ἐκ Γὲθ, καὶ πορευόμενοι ἐπὶ πρόσωπον τȣ͂ βασιλέως. (ταῖς πόλεσιν * εἰς)

19. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον· ἱνατί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίςρεφε, καὶ οἴκει μετὰ τȣ͂ βασιλέως, ὅτι ξένος εἶ σὺ, καὶ ὅτι μετῴκηκας σὺ ἐκ τȣ͂ τόπȣ σȣ.

20. Εἰ ἐχθὲς παραγέγονας, καὶ σήμερον κινήσω σε μεθ' ἡμῶν τȣ͂ πορευθῆναι; καὶ ἐγὼ πορεύσομαι ἐφ' ȣ͂ ἂν ἐγὼ πορευθῶ. ἐπιςρέφου, καὶ ἐπίςρεψον τȣ̀ς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ Κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.

21. Καὶ ἀπεκρίθη Ἐθθεὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, ὅτι εἰς τὸν τόπον ȣ͂ ἂν ᾖ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐὰν εἰς θάνατον, καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν, ὅτι ἐκεῖ ἔςαι ὁ δοῦλός σου.

22. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐθθεί· δεῦρο, καὶ διάβαινε μετ' ἐμοῦ. Καὶ παρῆλθεν Ἐθθεὶ ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτȣ͂, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτȣ͂.

23. Καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἔκλαιε φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο, καὶ ὁ βασιλεὺς παρερχόμενος ἐν τῷ χειμάῤῥῳ (τῶν) Κέδρων· καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον ὁδοῦ τὴν ἔρημον.

24. Καὶ ἰδȣ̀ καί γε Σαδδὼκ, καὶ πάντες οἱ Λευῖται μετ' αὐτȣ͂, αἴροντες τὴν

κιβω-

v. 14. ἀνάςατε) ἀνάστητε. ibid. (καὶ) abest. ib. ςόματι) ἐν ςόματι. [v. 15. εἶπαν) εἶπον.] v. 16. τὰς δέκα) δέκα. v. 17. πεζοὶ) πεζῇ. v. 18. παρῆγον ἀνὰ χεῖρα αὐτȣ͂) transposita. ibid. Χερεθθεὶ) χελεθί. ib. καὶ πᾶς ὁ Φελεθθεὶ) καὶ πᾶς ὁ φελεθί, adjicit præterea, καὶ ἔςησαν ἐπὶ τῆς ἐλαίας ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐχόμενος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν, καὶ πάντες οἱ ἁδροὶ, καὶ πάντες οἱ μαχηταὶ ἑξακόσιοι ἄνδρες. καὶ παρῆσαν ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ χελεθὶ, καὶ πᾶς ὁ φελεθί. ib. Γεθθαῖοι) γεθαῖοι. ib. ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν εἰς Γὲθ) ταῖς ποσὶν αὐτῶν ἐκ γέθ. v. 19. Ἐθθεὶ τὸν Γεθθαῖον) ἐθὶ τὸν γεθαῖον. v. 20. κινήσω σε μεθ' ἡμῶν τȣ͂ πορευθῆναι) κινήσω σε μεθ' ἡμῶν; καί γε μεταναςήσεις τὸν τόπον σȣ. χθὲς ἡ ἐξέλευσίς σȣ, καὶ σήμερον μετακινήσω σε μεθ' ἡμῶν τȣ͂ πορευθῆναι. ibid. ἐφ' ȣ͂ ἂν ἐγὼ) οὗ ἐὰν ἐγώ. v. 21. Ἐθθεὶ) ἐθὶ, passim. ibid. ȣ͂ ἂν ᾖ ὁ κύριός μȣ ὁ βασιλεὺς, καὶ) οὗ ἐὰν ᾖ ὁ κύριός μȣ, καί. v. 22. ὁ Γεθθαῖος, καὶ πάντες) ὁ γεθαῖος καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες. v. 23. παρεπορεύοντο - - παρεπορεύοντο) παρεπορεύοντο ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῶν κέδρων. καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη τὸν χειμάῤῥουν κέδρων. καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύοντο. v. 24. Σαδδὼκ) σαδὼκ, passim.

κιβωτὸν διαθήκης Κυρίȣ ἀπὸ Βαιθάρ. Καὶ ἔςησαν τὴν κιβωτὸν τȣ̃ Θεȣ̃. καὶ ἀνέβη Ἀβιάθαρ ἕως ἐπαύσατο πᾶς ὁ λαὸς παρελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδδὼκ· ἀπόςρεψον τὴν κιβωτὸν τȣ̃ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτȣ̃· ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπιςρέψει με, καὶ δείξει μοι αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς.

26. Καὶ ἐὰν εἴπη οὕτως· οὐκ ἠθέληκα ἐν σοί· ἰδȣ̀ ἐγώ εἰμι, ποιείτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτȣ̃.

27. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σαδδὼκ τῷ ἱερεῖ· ἴδετε, σὺ ἐπιςρέφεις εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ Ἀχιμάας ὁ υἱός σου, καὶ Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς Ἀβιάθαρ, οἱ δύο υἱοὶ ὑμῶν μεθ᾽ ὑμῶν.

28. Ἴδετε, ἐγώ εἰμι ςρατεύομαι ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμȣ, ἕως τȣ̃ ἐλθεῖν ῥῆμα παρ᾽ ὑμῶν τȣ̃ ἀπαγγεῖλαί μοι.

ἀπέςρεψαν
29. Καὶ ἀπέςρεψε Σαδδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τὴν κιβωτὸν τȣ̃ Θεȣ̃ εἰς Ἱερȣσαλὴμ, καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ.

ἐκ τῆς ἀναβάσεως
30. Καὶ Δαυὶδ ἀνέβαινεν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν ἐλαιῶν ἀναβαίνων καὶ κλαίων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπικεκαλυμμένος, καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο ἀνυπόδετος. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτȣ̃ ἐπεκάλυψεν ἀνὴρ τὴν κεφαλὴν αὐτȣ̃· καὶ ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες. οἱ

31. Καὶ Δαυὶδ ἀνηγγέλη, λέγοντες· Ἀχιτόφελ ἐν τοῖς συςρεφομένοις μετὰ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ εἶπε Δαυίδ· διασκέδασον δὴ τὴν βȣλὴν Ἀχιτόφελ, Κύριε ὁ Θεός μου.

32. Καὶ ἦν Δαυὶδ εἰσερχόμενος ἕως τȣ̃ Ῥὼς, ȣ̃ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδȣ̀ εἰς ἀπάντησιν αὐτȣ̃ Χȣσεὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ, διεῤῥηχὼς τὸν χιτῶνα αὐτȣ̃, καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Ῥοὼς τὰ ἱμάτια

33. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ· ἐὰν διαβῇς μετ᾽ ἐμȣ̃, καὶ ἔσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ εἰς βάςαγμα.

34. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν ἐπιςρέψῃς, καὶ ἐρεῖς τῷ Ἀβεσσαλώμ· διεληλύθασιν οἱ ἀδελφοί σȣ· καὶ ὁ βασιλεὺς κατόπισθέν μου καὶ ἐλήλυθεν ὁ πατήρ σου· καὶ νῦν παῖς σου εἰμὶ, βασιλεῦ, ἔασόν με ζῆσαι· παῖς τȣ̃ πατρός σου ἤμην τότε καὶ ἀρτίως, καὶ νῦν ἐγὼ δοῦλός σου, καὶ διασκεδάσεις μοι τὴν βȣλὴν Ἀχιτόφελ.

35. Καὶ ἰδοὺ μετὰ σȣ̃ ἐκεῖ Σαδδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, οἱ ἱερεῖς. Καὶ ἔςαι πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκȣ́σῃς ἐξ οἴκȣ τȣ̃ βασιλέως, καὶ ἀναγγελεῖς τῷ Σαδδὼκ, καὶ τῷ Ἀβιάθαρ, τοῖς ἱερεῦσιν.

36. Ἰδȣ̀ ἐκεῖ μετ᾽ αὐτῶν δύο υἱοὶ αὐτῶν, Ἀχιμάας υἱὸς τῷ Σαδδὼκ, καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς τῷ Ἀβιάθαρ. Καὶ ἀποςελεῖτε ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς μὲ πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν ἀκȣ́σητε.

v. 25. τῷ Σαδδὼκ) πρὸς τὸν σαδδὼκ. ibid. καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ) desiderantur. ib. δείξει) addit μοι. v. 27. οἱ δύο υἱοὶ) addit ὑμῶν. v. 29. ἀπέςρεψαν) ἀπέςρεψε. v. 30. ἐκ τῆς ἀναβάσεως) ἐν τῇ ἀναβάσει. ibid. λαὸς οἱ μετ᾽ αὐτȣ̃) λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ. v. 31. Δαυὶδ ἀνηγγέλη) transposita. ibid. λέγοντες· Ἀχιτόφελ) λέγοντες. καὶ ἀχιτόφελ. v. 32. εἰσερχόμενος ἕως Ῥόως) ἐρχόμενος ἕως τοῦ ῥώς. ibid. ἀπάντησιν αὐτȣ̃ χȣσεὶ) ἀπαντὴν αὐτῷ χουσί. ib. τὰ ἱμάτια) τὸν χιτῶνα. v. 33. ἐὰν διαβῇς) ἐὰν μὲν διαβῇς. v. 34. εἰς τὴν πόλιν ἐπιςρέψῃς) ἐπιςρέψῃς ἐπὶ τὴν πόλιν. ibid. κατόπισθέν μου καὶ ἐλήλυθεν) κατόπισθε μȣ διελήλυθεν.. ib. δοῦλός σȣ) δȣ̃λος σός. v. 35. μετὰ σȣ̃ ἐκεῖ) transposita. ibid. ἀναγγελεῖς) ἀπαγγελεῖς.

37. Καὶ εἰσῆλθε Χουσεὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ εἰς τὴν πόλιν, καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἐπορεύετο εἰς τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ Δαυὶδ παρῆλθε βραχύ τι ἀ-
Ῥοὼς πὸ τῆς Ῥώς, καὶ ἰδοὺ Σιβὰ τὸ παι-
* Σιββαὶ δάριον Μεμφιβοσθαὶ εἰς ἀπάντη-
σιν αὐτοῦ· καὶ ζεῦγος ὄνων ἐπισεσαγμένων, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ἄρτοι, καὶ ἑκατὸν σταφίδες, καὶ ἑκατὸν φοίνικες, καὶ νέβελ οἴνου.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σιβά· τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε Σιβά· τὰ ὑποζύγια τῇ οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐπικαθῆσθαι, καὶ οἱ ἄρτοι καὶ οἱ φοίνικες εἰς βρῶσιν τοῖς παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πιεῖν τοῖς ἐκλελυμένοις ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καὶ ποῦ ὁ υἱὸς τοῦ κυρίου σου; καὶ εἶπε Σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ κάθηται ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅτι εἶπε· σήμερον ἐπιστρέψουσί μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Σιβᾷ· ἰδού σοι πάντα ὅσα ἐστὶ Μεμφιβοσθαί. Καὶ εἶπε Σιβὰ προσκυνήσας· εὕροιμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, κύριέ μου βασιλεῦ.

5. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἕως Βαουρίμ. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐκ συγγενείας οἴκου Σαοὺλ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σεμεΐ, υἱὸς Γηρά· ἐξῆλθεν ἐκπορευόμενος, καὶ καταρώμενος,

6. καὶ λιθάζων ἐν λίθοις τὸν Δαυὶδ, καὶ πάντας τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως Δαυίδ. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ εὐωνύμων τοῦ βασιλέως.

7. Καὶ οὕτως ἔλεγε Σεμεῒ ἐν τῷ καταρᾶσθαι αὐτόν· ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος.

8. Ἐπέστρεψε Κύριος ἐπὶ σὲ πάντα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου Σαοὺλ, ὅτι ἐβασίλευσας ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε Κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου. καὶ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σου, ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σύ.

9. Καὶ εἶπεν Ἀβεισαὶ υἱὸς Σαρουΐας Ἀβεισαὶ
πρὸς τὸν βασιλέα· ἱνατί καταρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; διαβήσομαι δὴ, καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

10. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν, υἱοὶ Σαρουΐας; ἄφετε αὐτὸν, καὶ οὕτως καταράσθω, ὅτι Κύριος εἶπεν αὐτῷ καταρᾶσθαι τὸν Δαυίδ· καὶ τίς ἐρεῖ, ὡς τί ἐποίησας οὕτως;

11. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαὶ καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχήν μου, καὶ προσέτι νῦν
ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεμινεί· ἄφετε αὐτὸν, καὶ κα- Εἰσμενεὶ
ταράσθω, ὅτι εἶπεν αὐτῷ Κύριος·

12. Εἴπως

v. 37. ὁ ἀρχιεταῖρος) ὁ ἑταῖρος. ibid. ἐπορεύετο εἰς τὴν πόλιν.) ἄρτι εἰσεπορεύετο εἰς ἱερουσαλήμ. CAP. XVI. v. 1. Ῥοὼς) ῥώς. ibid. Σιββὰ) σιβά. ib. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ) εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. v. 3. ὁ οἶκος) absque articulo. v. 6. λίθοις) ἐν λίθοις. ibid. λαὸς, καὶ) λαὸς ἦν, καὶ. ib. δεξιῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 7. ἔξελθε) ἔξελθε ἔξελθε. v. 8. Κύριος ἐπὶ σὲ) transposita. v. 9. Ἀβεισαὶ) ἀβεσσαί. v. 10. ἄφετε) καὶ ἄφετε. v. 11. Ἀβισαὶ) ἀβεσσαί. ibid. Εἰσμενεὶ) ἰεμινί. ib. καταράσθω) καταρᾶσθαι.

12. Εἴπως ἴδοι Κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου, καὶ ἐπιςρέψει Κύριός μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. τρίτης

13. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ Σεμεῒ ἐπορεύετο ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐχόμενα αὐτοῦ πορευόμενος, καὶ καταρώμενος, καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτοῦ, καὶ τῷ χοῒ πάσσων. εἰς

14. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι, καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. ἐκλελυμένος. ἀ- νέψυχαν

15. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἀχιτόφελ μετ' αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐγενήθη ἡνίκα ἦλθε Χουσὶ ὁ ἀρχιεταῖρος Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλώμ· ζήτω ὁ βασιλεύς.

17. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Χουσὶ, τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; ἱνατί οὐκ ἀπῆλθες μετὰ τοῦ ἑταίρου σου;

18. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλώμ· οὐχὶ, ἀλλὰ κατόπισθεν οὗ ἐξελέξατο Κύριος, καὶ ὁ λαὸς οὗτος, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, αὐτῷ ἔσομαι, καὶ μετ' αὐτοῦ καθήσομαι. οὕτως

19. Καὶ τὸ δεύτερον τίνι ἐγὼ δουλεύσω; οὐχὶ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ; καθάπερ ἐδούλευσα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου, οὕτως ἔσομαι (καὶ) ἐνώπιόν σου.

20. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς Ἀχιτόφελ· φέρετε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσωμεν.

21. Καὶ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλώμ· εἴσελθε πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρός σου, ἃς κατέλειπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκούσεται πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι ᾔσχυνας τὸν πατέρα σου, καὶ ἐνισχύσουσιν αἱ χεῖρες πάντων τῶν μετὰ σοῦ. ἀκούσονται

22. Καὶ ἔπηξαν τῷ Ἀβεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν ἐπὶ τὸ δῶμα, καὶ εἰσῆλθεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς Ἰσραήλ.

23. Καὶ ἡ βουλὴ Ἀχιτόφελ ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρώταις, ὃν τρόπον ἐπερωτήσῃ ἐν λόγῳ τοῦ Θεοῦ· οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ * τοῦ Ἀχιτόφελ καὶ γε τῷ Δαυὶδ καὶ γε τῷ Ἀβεσσαλώμ. ἐπηρωτήσῃ * τῷ

ΚΕΦ. ΙΖ΄. XVII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἀχιτόφελ πρὸς Ἀβεσσαλώμ· ἐπιλέξω δὴ ἐμαυτῷ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἀναςήσομαι, καὶ καταδιώξω ὀπίσω Δαυὶδ τὴν νύκτα.

2. Καὶ ἐπελεύσομαι ἐπ' αὐτὸν, καὶ αὐτὸς κοπιῶν καὶ ἐκλελυμένος χερσὶ, καὶ ἐκςήσω αὐτὸν, καὶ ἐκφεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον.

*N 2 3. Καὶ

v. 12. Κύριός μοι) μοι. ibid. κατάρας τρίτης ἐν τῇ) κατάρας αὐτοῦ τῇ. v. 13. καὶ οἱ ἄνδρες) καὶ πάντες οἱ ἄνδρες. ibid. εἰς πλ.) ἐκ πλευρᾶς. v. 14. καὶ πᾶς ἐκλελυμένος καὶ ἀνέψυχαν ἐκεῖ) καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι, καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ. v. 15. ὁ λαὸς) ἀνήρ. ibid. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 18. οὕτως ἔσομαι καὶ μετ') αὐτῷ ἔσομαι καὶ μετά. v. 19. (καὶ) abest. v. 21. ἀκούσονται πᾶς Ἰσρ. ὅτι ᾔσχυνας) ἀκούσεται πᾶς ἰσραὴλ, ὅτι κατῄσχυνας. v. 22. τῷ Ἀβεσσαλὼμ τὴν σκηνὴν transposita. ibid. Ἀβεσσαλὼμ τοῦ πατρὸς) ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὰς παλλακὰς τοῦ πατρός. v. 23. ἐπηρωτήσῃ ἐν) ἐπερωτήσῃ τις ἐν. ibid. τῷ Ἀχιτόφελ) τοῦ ἀχιτόφελ. CAP. XVII. v. 2. ἐκςήσω) καὶ ἐκςήσω. ibid. ἐκφεύξεται) φεύξεται.

3. Καὶ ἐπιστρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σὲ, ὃν τρόπον ἐπιστρέφει ἡ νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Πλὴν ψυχὴν ἑνὸς ἀνδρὸς σὺ ζητεῖς, καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἔσται εἰρήνη.

4. Καὶ εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ.

5. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλώμ· καλέσατε δὴ καί γε τὸν Χουσεὶ τὸν Ἀραχεὶ, καὶ ἀκούσομεν τί ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καί γε αὐτοῦ.

6. Καὶ εἰσῆλθε Χουσεὶ πρὸς Ἀβεσσαλώμ. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ πρὸς αὐτὸν, λέγων· κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐλάλησεν Ἀχιτόφελ· ποιήσομεν κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ; εἰ δὲ μὴ, σὺ λάλησον.

7. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλώμ· οὐκ ἀγαθὴ αὕτη ἡ βουλὴ ἣν ἐβουλεύσατο Ἀχιτόφελ τὸ ἅπαξ τοῦτο.

8. Καὶ εἶπε Χουσί· σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ὡς ἄρκτος ἠτεκνωμένη ἐν ἀγρῷ· καὶ πατήρ σου ἀνὴρ πολεμιστὴς, καὶ οὐ μὴ καταλύσῃ τὸν λαόν.

9. Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς νῦν κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν βουνῶν, ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων· καὶ ἔσται ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούων, καὶ εἴπῃ· ἐγενήθη θραῦσις ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ·

10. καί γε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως, οὗ ἡ καρδία καθὼς ἡ καρδία τοῦ λέοντος, τηκομένη τακήσεται· ὅτι οἶδεν πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι δυνατὸς ὁ πατήρ σου, καὶ οἱ υἱοὶ δυνάμεως, οἱ μετ' αὐτοῦ.

11. Ὅτι οὕτως ἐγὼ συνεβούλευσα, καὶ συνεβου-
λεύσατο
συναγόμενος συναχθήσεται ἐπὶ σὲ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος· καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορευόμενον ἐν μέσῳ αὐτῶν.

12. Καὶ ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἐὰν εὕρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐτὸν, ὡς πίπτει ἡ δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ καί γε ἕνα.

13. Καὶ ἐὰν εἰς τὴν πόλιν συναχθῇ, καὶ λήψεται πᾶς (ἀνὴρ) Ἰσραὴλ πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην σχοινία, καὶ συροῦμεν αὐτὴν ἕως εἰς τὸν χειμάῤῥουν, ὅπως μὴ καταλειφθῇ ἐκεῖ μηδὲ λίθος.

14. Καὶ εἶπεν Ἀβεσσαλὼμ καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραήλ· ἀγαθὴ ἡ βουλὴ Χουσεὶ τοῦ Ἀραχεὶ ὑπὲρ τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ. Καὶ Κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι τὴν βουλὴν Ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθὴν, ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ Κύριος ἐπὶ Ἀβεσσαλὼμ τὰ κακὰ πάντα.

15. Καὶ εἶπε Χουσὶ πρὸς Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, τοὺς ἱερεῖς· οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσεν Ἀχιτόφελ τῷ Ἀβεσσαλὼμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις Ἰσραήλ· καὶ οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσα ἐγώ.

16. Καὶ

v. 3. ἑνὸς ἀνδρὸς) transposita. v. 5. Χουσεὶ τὸν Ἀραχεὶ καὶ ἀκούσομεν) χουσὶ τὸν ἀραχὶ, καὶ ἀκούσωμεν. v. 8. ἄρκτος) ἄρκος. ibid. ἐν ἀγρῷ· πατὴρ) ἐν ἀγρῷ, καὶ ὡς ὗς τραχεῖα ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ὁ πατὴρ. v. 9. ὁ ἀκούων) ἀκούων. v. 10. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ υἱοί, v. 11. οὕτως ἐγὼ συνεβουλεύσατο) οὕτως συμβουλεύων ἐγὼ συνεβούλευσα. v. 12. ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν) ἥξομεν πρὸς αὐτόν. ibid. ἡ δρόσος) δρόσος. ib. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς) καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ, τοῖς. v. 13. (ἀνὴρ) abest. v. 14. Ἀχιτόφελ τὴν) τοῦ ἀχιτόφελ τὴν. v. 15. Χουσὶ πρὸς) χουσὶ ὁ τοῦ ἀραχὶ πρὸς.

16. Καὶ νῦν ἀποστείλατε ταχὺ, καὶ ἀπαγγείλατε τῷ Δαυὶδ, λέγοντες· μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, καί γε διαβαίνων σπεῦσον, μήποτε καταπίῃ τὸν βασιλέα, καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ.

17. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ Ἀχιμάας εἱστήκεισαν ἐν τῇ πηγῇ Ῥωγὴλ, καὶ ἐπορεύθη ἡ παιδίσκη, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς. Καὶ αὐτοὶ πορεύονται, καὶ ἀναγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, ὅτι οὐκ ἐδύναντο ὀφθῆναι τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν.

18. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάριον, καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ταχέως, καὶ εἰσῆλθον εἰς οἰκίαν ἀνδρὸς ἐν Βαουρείμ· καὶ αὐτῷ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ κατέβησαν ἐκεῖ.

19. Καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ διεπέτασε τὸ ἐπικάλυμμα ἐπὶ πρόσωπον τοῦ
ἔκυψεν λάκκου, καὶ ἔψυχεν ἐπ' αὐτῷ * Ἀραφὼθ,
* Ἀραβωθαὶθ. καὶ οὐκ ἐγνώσθη ῥῆμα.

20. Καὶ ἦλθαν οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ εἶπαν· ποῦ Ἀχιμάας καὶ Ἰωνάθαν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ γυνή· παρῆλθον μικρὸν τοῦ ὕδατος· καὶ ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗραν, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

21. Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς, καὶ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ Δαυὶδ, καὶ εἶπαν πρὸς Δαυίδ· ἀνάστητε, καὶ διάβητε ταχέως τὸ ὕδωρ, ὅτι οὕτως ἐβουλεύσατο περὶ ὑμῶν Ἀχιτόφελ.

22. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ἕως τοῦ φωτὸς τοῦ πρωῒ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διῆλθεν τὸν Ἰορδάνην.

23. Καὶ Ἀχιτόφελ εἶδεν ὅτι οὐκ ἐγενήθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἀπήγξατο, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ
τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. οἴκῳ

24. Καὶ Δαυὶδ διῆλθεν εἰς Μααναεὶμ, καὶ Ἀβεσσαλὼμ διῆλθε τὸν Ἰορδάνην, αὐτὸς, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.

25. Καὶ τὸν Ἀμεσσαεὶ κατέστησεν Ἀ-
βεσσαλὼμ ἀντὶ Ἰωὰβ ἐπὶ τῆς δυνάμεως. τῷ
Καὶ Ἀμεσσαεὶ υἱὸς ἀνδρὸς, καὶ ὄνομα
αὐτῷ Ἰοθὸρ ὁ Ἰσραηλίτης, οὗτος εἰσῆλθε Ἰσμαη-
πρὸς Ἀβιγαίαν, θυγατέρα Νάας, λείτης.
ἀδελφὴν Σαρουίας μητρὸς Ἰωάβ. ἀδελφοῦ

26. Καὶ παρενέβαλε πᾶς Ἰσραὴλ καὶ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὴν γῆν Γαλαάδ.

27. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθε Δαυὶδ εἰς Μααναεὶμ, καὶ Οὐεσβεὶ υἱὸς Νάας ἐκ

 Ῥαβ-

V. 16. ἀπαγγείλατε) ἀναγγείλατε. ibid. καταπίῃ τὸν β. καὶ τὸν) καταπείσῃ τὸν βασιλέα καὶ πάντα τόν. V. 17. ἐδύναντο) ἠδύναντο. V. 18. ἀπήγγειλε) ἀνήγγειλε. ibid. εἰσῆλθον) εἰσῆλθαν. ib. Βαουρείμ) βαουρίμ. V. 19. ἔκυψεν ἐπ' αὐτῷ Ἀραβωθαὶθ) ἔψυξεν ἐπ' αὐτῷ ἀραφώθ. V. 20. ἦλθαν) ἦλθον. ibid. παρῆλθον) παρῆλθαν. V. 21. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. V. 22. λαὸς μετ') λαὸς ὁ μετ'. V. 23. ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ) ἐν τῷ τάφῳ τοῦ. V. 24. Μααναεὶμ) μαναΐμ, passim. ibid. διῆλθε τὸν) διέβη τόν. ib. πᾶς Ἰσραὴλ) πᾶς ἀνὴρ Ἰσραήλ. V. 25. Ἀμεσσαεὶ) ἀμεσσαΐ, passim. ibid. τῷ Ἰωὰβ) ἀντὶ ἰωάβ. ib. Ἰοθὸρ ὁ Ἰσμαηλείτης) ἰεθὲρ ὁ ἰσραηλίτης. ib. ἀδελφοῦ) ἀδελφήν. V. 27. Μααναεὶμ, Οὐεσβεὶ) μαναΐμ καὶ οὐεσβί.

υἱὸς 'Αμιὴρ — 'Ραββὰθ υἱῶν 'Αμμὼν, καὶ Μαχεὶρ υἱὸς 'Αμιὴλ ἐκ Λωδαβὰρ, καὶ Βερζελλεὶ ὁ Γαλααδίτης ἐκ 'Ρωγελλείμ,

28. Ἤνεγκαν δέκα κοίτας, καὶ ἀμφιτάπους, καὶ λέβητας δέκα, καὶ σκεύη κεράμου, καὶ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ ἄλευρον, καὶ ἄλφιτον, καὶ κύαμον, καὶ φακὸν,

29. Καὶ μέλι, καὶ βούτυρον, καὶ πρόβατα, καὶ Σαφφὼθ βοῶν· καὶ προσήνεγκαν τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν· ὅτι εἶπεν· ὁ λαὸς πεινῶν, καὶ διψῶν, καὶ ἐκλελυμένος ἐν τῇ ἐρήμῳ. — ἐκλελυγμένος

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐπεσκέψατο Δαυὶδ τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους.

τὸν — 2. Καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ τὸν λαὸν, τὸ τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ 'Αβισαὶ, υἱοῦ Σαρουίας, ἀδελφοῦ Ἰωὰβ, καὶ τὸ τρίτον ἐν χειρὶ 'Εθθεὶ τοῦ Γεθθαίου. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαόν· ἐξελθὼν ἐξελεύσομαι καί γε ἐγὼ μεθ' ὑμῶν.

3. Καὶ εἶπαν· οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυγῇ φύγωμεν, οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν· καὶ ἐὰν ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν, οὐ θήσουσιν ἐφ ἡμᾶς καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες. Καὶ νῦν ἀγαθὸν, ὅτι ἔσῃ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει βοήθεια.

4. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλεύς· ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, ποιήσω. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἀνὰ χεῖρα τῆς πύλης· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατοντάδας καὶ εἰς χιλιάδας.

5. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωὰβ, καὶ τῷ 'Αβισαὶ, καὶ τῷ 'Εθθεὶ, λέγων· Φείσασθέ μοι τοῦ παιδαρίου, τοῦ — μου 'Αβεσσαλώμ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ 'Αβεσσαλώμ.

6. Καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸν δρυμὸν ἐναντίαν Ἰσραήλ. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ 'Εφραΐμ.

7. Καὶ ἔπταισεν ἐκεῖ (πᾶς) ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυὶδ, καὶ ἐγένετο ἡ θραῦσις μεγάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν.

8. Καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυμὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐκ τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὓς κατέφαγεν ἡ μάχαιρα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

9. Καὶ συνήντησεν 'Αβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυίδ· Καὶ 'Αβεσσαλὼμ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἡμίονος ὑπὸ τὸ δάσος τῆς δρυὸς — δράσος

τῆς

v. 27. υἱὸς 'Αμμὼν) υἱῶν ἀμμών. ibid. Μαχεὶρ υἱὸς 'Αμιὴρ) μαχὶρ υἱὸς ἀμιὴλ. ib. Βερζελλεὶ) βερζελλί. ib. 'Ρωγελείμ.) ῥωγελλίμ. v. 28. κοίτας καὶ) καὶ abest. ibid. λέβητας δέκα) addit καὶ σκεύη κεράμου. v. 29. Σαφφὼθ) σαφώθ. ibid. καὶ διψῶν καὶ ἐκλελυγμένος) καὶ ἐκλελυμένος καὶ διψῶν. CAP. XVIII. v. 1. ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους) transposita. v. 2. τὸν τρίτον) τὸ τρίτον. ibid. 'Αβισαὶ) ἀβεσσά, passim. ib. 'Εθθεὶ τοῦ Γεθθαίου) ἐθὶ τοῦ γεθαίου. v. 3. εἶπαν) εἶπον. ibid. βοήθεια) addit τοῦ βοηθεῖν. v. 4. ὀφθαλμοῖς ὑμῶν) ὀφθ. ἡμῶν. v. 5. 'Εθθεὶ) ἐθί. ibid. φείσασθέ μου) φείσασθέ μοι. ib. 'Αβεσσαλώμ) adjicit, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ ἀβεσσαλώμ· v. 6. ἐναντίαν) ἐξεναντίας. v. 7. (πᾶς) abest. v. 8. κατέφαγεν ἡ) κατέφαγεν ἐν τῷ λαῷ ἡ. ibid. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. v. 9. 'Αβεσσ. ἐπιβεβηκὼς) ἀβεσσαλὼμ ἦν ἐπιβεβηκώς. ibid. ὑπὸ δράσος) ὑπὸ τὸ δάσος.

ἐκρέμασεν τῆς μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλὴ αὐτῦ ἐν τῇ δρυΐ, καὶ ἐκρεμάσθη ἀναμέσον τῦ ἐρανοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ὁ ἡμίονος ὁ ὑποκάτω αὐτῦ, παρῆλθε.

10. Καὶ ἴδεν ἀνὴρ εἷς, καὶ ἀνήγγειλε τῷ Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν· Ἰδὲ ἑώρακα τὸν Ἀβεσαλὼμ κρεμάμενον ἐν τῇ δρυΐ. ἐπὶ

11. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀγγέλλοντι αὐτῷ· καὶ ἰδὲ ἑώρακας· τί ὅτι οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν ἐκεῖ εἰς τὴν γῆν; καὶ ἐγὼ ἂν ἐδεδώκειν σοι δέκα ἀργυρίε καὶ παραζώνην μίαν.

12. Εἶπε δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωὰβ· καὶ ἐγώ εἰμι ἵστημι ἐπὶ τὰς χεῖράς μου χιλίους σίκλες ἀργυρίου, ἐ μὴ ἐπιβάλω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸν υἱὸν τῦ βασιλέως, ὅτι ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς σοι, καὶ τῷ Ἀβισαΐ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ, λέγων· Φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον, τὸν Ἀβεσαλὼμ,

13. μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῦ ἄδικον. καὶ πᾶς λόγος. ὲ λήσεται ἀπὸ τῦ βασιλέως, καὶ σὺ σήσῃ ἐξεναντίας.

14. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ· τῦτο ἐγὼ ἄρξομαι ἐνώπιόν σε. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰβ τρία βέλη ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ εἰς τὴν καρδίαν Ἀβεσαλὼμ, ἔτι αὐτῦ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δρυός.

15. Καὶ ἐκύκλωσαν δέκα παιδάρια αἴροντα τὰ σκεύη Ἰωὰβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν.

16. Καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ ἐν κερατίνῃ, καὶ ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς τῦ μὴ διώκειν ὀπίσω Ἰσραὴλ, ὅτι ἐφείδετο Ἰωὰβ τῦ λαῦ.

17. Καὶ ἔλαβε τὸν Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν μέγαν, καὶ ἐσήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφόδρα. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτῦ.

18. Καὶ Ἀβεσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε, καὶ ἐλήφθη
ἐσήλωσεν αὐτῷ (λαβεῖν) τὴν σήλωσιν αὐτῇ
τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τῦ βασιλέως, (ὡς)
ὅτι εἶπεν· οὐκ ἔσιν μοι υἱὸς ἕνεκεν τῦ ἀ- αὐτῷ
ναμνῆσαι τὸ ὄνομά με· καὶ ἐκάλεσε τὴν σήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῦ, καὶ ἐκάλεσε τὴν σήλην, Χεὶρ Ἀβεσαλὼμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

19. Καὶ Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ εἶπε· δράμω δὴ, καὶ εὐαγγελιῶ τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν Κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωὰβ· ὐκ ἀνὴρ εὐαγγελίας σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ὐκ εὐαγγελιῇ, ὖ ἕνεκεν ὁ υἱὸς τῦ βασιλέως ἀπέθανε.

21. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Χυσεί· βαδίσας ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα εἶδες.

Καὶ

v. 9. μεγάλης καὶ ἐκρέμασεν, ἡ κεφαλὴ) μεγάλης, καὶ περιεπλάκη ἡ κεφαλή. ibid. ὁ ὑποκάτω) ὑποκάτω. v. 10. Ἰωὰβ) τῷ ἰωάβ. ibid. ἐπὶ τῇ δρυΐ) ἐν τῇ δρυΐ. v. 11. ἀγγέλλοντι) ἀναγγέλλοντι. ibid. αὐτὸν εἰς) αὐτὸν ἐκεῖ εἰς. ib. ἐδεδώκειν) δεδώκειν. v. 12. καὶ Ἀβισαΐ, καὶ τῷ Ἐθθεὶ) καὶ τῷ ἀβεσσαὶ, καὶ τῷ ἰθί. v. 13. λόγος) ὁ λόγος. v. 14. ἄρξομαι ἐνώπιον.) ἄρξομαι, οὐχ οὕτως μενῶ ἐνώπιόν σου. ibid. εἰς τὴν καρδίαν) ἐν τῇ καρδίᾳ. v. 17. ἔῤῥιψεν εἰς) ἔῤῥιψεν αὐτὸν εἰς. v. 18. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἐλήφθη καὶ) καὶ ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ τὴν σήλην ἐν ᾗ ἐλήφθη καί. ibid. τὴν σήλωσιν) τὴν σήλην. ib. ὡς ὅτι εἶπεν· οὐκ) ὅτι εἶπεν, ὅτι οὐκ. ib. ἕνεκεν) ἕνεκα. ib. ὄνομά μου) ὄνομα αὐτοῦ. ib. καὶ ἐκάλεσε τὴν σήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ) h. v. desiderantur. v. 20. ἕνεκεν) εἵνεκεν. v. 21. ἀνάγγειλον ὅσα) ἀνάγγειλον τῷ βασιλεῖ ὅσα.

Καὶ προσεκύνησε Χουσεὶ τῷ Ἰωὰβ, καὶ ἐξῆλθε.

22. Καὶ προσέθετο ἔτι Ἀχιμάας υἱὸς Σαδὼκ, καὶ εἶπε πρὸς Ἰωὰβ· καὶ ἔσαι ὅτι δράμω καὶ ἐγὼ ὀπίσω τοῦ Χουσεί. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ· ἱνατί τοῦτο σὺ τρέχεις, υἱέ μου; δεῦρο, οὐκ ἔστι σοι εὐαγγέλια πρὸς ὠφέλειαν πορευομένῳ.

23. Καὶ εἶπεν· τί γὰρ ἐὰν δραμοῦμαι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωὰβ· δράμε. Καὶ ἔδραμεν Ἀχιμάας ὁδὸν τὴν τοῦ Καιχὰρ, καὶ ὑπερέβη τὸν Χουσεί.

24. Καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἀναμέσον τῶν δύο πυλῶν. Καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς εἰς τὸ δῶμα τῆς πύλης πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ τρέχων μόνος ἐνώπιον αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκοπὸς, καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰ μόνος ἐστὶν, εὐαγγέλια ἐν τῷ
ἐγένετο στόματι αὐτοῦ. Καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐγγίζων.

26. Καὶ εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα. Καὶ ἐβόησεν ὁ σκοπὸς πρὸς τῇ πύλῃ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἀνὴρ ἕτερος τρέχων μόνος. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καί γε οὗτος εὐαγγελιζόμενος.

27. Εἶπε δὲ ὁ σκοπός· ἐγὼ ὁρῶ τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον Ἀχιμάας υἱοῦ Σαδώκ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος, καί γε εἰς εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται.

28. Καὶ ἐβόησεν Ἀχιμάας, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, εἰρήνη· καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεός σου, ὃς ἀπέκλεισε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀντάραντας τὴν χεῖρα αὐτῶν ἐν τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ.

29. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ, τῷ Ἀβεσσαλώμ; Καὶ εἶπεν Ἀχιμάας· εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν δοῦλον τοῦ βασιλέως Ἰωὰβ καὶ τὸν δοῦλόν σου, καὶ οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ.

30. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἐπίστρεψον, στηλώθητι ὧδε. Καὶ ἐπεστράφη, καὶ ἔστη.

31. Καὶ ἰδοὺ ὁ Χουσεὶ παρεγένετο, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ· εὐαγγελισθήτω Χουσεὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι ἔκρινέ σοι Κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐγειρομένων ἐπὶ σέ.

32. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Χουσεί· εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ, τῷ Ἀβεσσαλώμ; Καὶ εἶπε Χουσεί· γένοιτο, ὡς τὸ παιδάριον, οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ὅσοι ἐπανέστησαν ἐπ' αὐτὸν εἰς κακά.

33. Καὶ ἐταράχθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης, καὶ ἔκλαυσε, καὶ οὕτως εἶπεν ἐν τῷ πορεύεσθαι

v. 22. καὶ ἔσαι) καὶ ἔσω. ibid. καὶ ἐγὼ) καί γε ἐγώ. ib. τοῦτο σὺ) transposita. ib. πρὸς ὠφ.) εἰς ὠφέλειαν. v. 23. δραμοῦμαι) δράμω. ibid. ὁδὸν) τὴν ὁδόν. ib. Καιχὰρ) κεχάρ. v. 25. ἐγένετο) ἐπορεύετο. v. 26. ἰδοὺ) καὶ ἰδού. v. 27. Εἶπε δὲ) καὶ εἶπεν. v. 28. ἀντάραντας) ἐπαραμένους. v. 29. Ἀβεσσαλὼμ) τῷ Ἀβεσσαλώμ. v. 30. στηλώθητι) addit ὧδε. v. 31. Χουσεὶ ὁ Κύριος) χουσεὶ deest. ibid. ἐγειρομένων) ἐπεγειρομένων. v. 32. εἰρήνη) εἰ εἰρήνη. ibid. εἶπε Χουσεί) εἶπε ὁ χουσεί.

θαι αὐτόν· υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, τίς δῴη τὸν θάνατόν μου ἀντὶ σοῦ; Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἀνηγγέλη τῷ Ἰωὰβ, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ἐπὶ Ἀβεσσαλώμ.

2. Καὶ ἐγένετο ἡ σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ὅτι λυπεῖται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

3. Καὶ διεκλέπτετο ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καθὼς διακλέπτεται ὁ λαὸς, οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ φυγεῖν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ.

ὁ αἰσχυνόμενος

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέκρυψε πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς (ἐν) φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· υἱέ μου Ἀβεσσαλὼμ, Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.

5. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον, καὶ εἶπε· κατῄσχυνας σήμερον τὸ πρόσωπον πάντων τῶν δούλων σου τῶν ἐξαιρούντων σε σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου, καὶ τῶν θυγατέρων σου, καὶ ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου, καὶ ψυχὴν τῶν παλλακῶν σου,

6. τοῦ ἀγαπᾷν τοὺς μισοῦντάς σε, καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε. Καὶ ἀνήγγειλας σήμερον, ὅτι οὐκ εἰσὶν οἱ ἄρχοντές σου, οὐδὲ παῖδες· ὅτι ἔγνωκα σήμερον, ὅτι εἰ Ἀβεσσαλὼμ ἔζη, πάντες ἡμεῖς νεκροὶ σήμερον, ὅτι τότε τὸ εὐθὲς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

7. Καὶ νῦν ἀναστὰς ἔξελθε, καὶ λάλησον εἰς τὴν καρδίαν τῶν δούλων σου, ὅτι ἐν Κυρίῳ ὤμοσα, ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον, εἰ αὐλισθήσεται μετὰ σοῦ ἀνὴρ τὴν νύκτα ταύτην. Καὶ ἐπίγνωθι σεαυτῷ, καὶ κακόν σοι τοῦτο ὑπὲρ πᾶν τὸ κακὸν τὸ ἐπελθόν σοι ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.

8. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγειλαν, λέγοντες· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐν τῇ πύλῃ. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως· καὶ Ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.

9. Καὶ ἦν πᾶς ὁ λαὸς κρινόμενος ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες· ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς (ἀπὸ) πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ αὐτὸς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων, καὶ νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ.

v. 33. υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ) adjicit υἱέ μου, υἱέ μου ἀβεσσαλώμ. ibid. ἀντὶ σοῦ; Ἀβεσσαλὼμ) ἀντὶ σοῦ; ἐγὼ ἀντὶ σοῦ ἀβεσσαλώμ. CAP. XIX. v. 3. ὁ αἰσχυνόμενος ἐν τῷ φυγεῖν αὐτοὺς ἐν πολ.) οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ αὐτοὺς φεύγειν ἐν τῷ πολέμῳ. v. 4. ἐπέκρυψε πρόσωπον) ἔκρυψε τὸ πρόσωπον. ibid. (ἐν) abest. ib. Ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου, υἱέ μου.) ἀβεσσαλὼμ, ἀβεσσαλὼμ, υἱέ μου. v. 5. τὸ πρόσωπον) τὰ πρόσωπα. ibid. ἐξαιρούντων) ἐξαιρουμένων. ib. καὶ ψυχὴν) καὶ τὴν ψυχήν. ib. καὶ ψυχὴν τῶν παλλακῶν σου) ψυχὴν abest. v. 6. νεκροὶ σήμερον) transposita. v. 7. μετὰ σοῦ ἀνὴρ) transposita. v. 8. τοῦ βασιλέως· καὶ) τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν πύλην· καὶ. v. 9. ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀπὸ) ἡμᾶς ἀπό. ibid. αὐτὸς ἐῤῥύσατο) αὐτὸς ἐξείλετο. ib. ἀπὸ Ἀβεσσαλώμ.) καὶ ἀπὸ ἀβεσσαλώμ.

10. Καὶ Ἀβεσσαλὼμ ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ᾽ ἡμῶν, ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ νῦν ἱνατί ὑμεῖς κωφεύετε τοῦ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα; καὶ τὸ ῥῆμα παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα.

11. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς Σαδὼκ καὶ πρὸς Ἀβιάθαρ, τοὺς ἱερεῖς, λέγων· λαλήσατε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα, λέγοντες· ἱνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι (πρὸς) τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ λόγος παντὸς Ἰσραὴλ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

12. Ἀδελφοί μου ὑμεῖς, ὀστᾶ μου καὶ σάρκες μου ὑμεῖς, ἱνατί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ;

13. Καὶ τῷ Ἀμεσσαῒ ἐρεῖτε· οὐχὶ ὀστοῦν μου καὶ σάρξ μου σύ; καὶ νῦν τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔσῃ ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἀντὶ Ἰωάβ.

14. Καὶ ἔκλινε τὴν καρδίαν παντὸς
ἕως ἀνδρὸς Ἰούδα ὡς ἀνδρὸς ἑνός. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα, λέγοντες· ἐπιστράφηθι, σὺ, καὶ πάντες οἱ δοῦλοί σου.

15. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἄνδρες Ἰούδα ἦλθον εἰς Γάλγαλα τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, διαβιβάσαι τὸν βασιλέα τὸν Ἰορδάνην.

16. Καὶ ἐτάχυνε Σεμεεὶ, υἱὸς Γηρὰ υἱοῦ τοῦ Ἰεμινεὶ, ἐκ Βαουρεὶμ, καὶ κατέβη μετὰ ἀνδρὸς Ἰούδα εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ,

17. καὶ χίλιοι ἄνδρες μετ᾽ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν, καὶ Σιβὰ τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου Σαοὺλ, καὶ δεκαπέντε υἱοὶ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ κατεύθυναν τὸν Ἰορδάνην ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως·

18. καὶ ἐλειτούργησαν τὴν λειτουργίαν τοῦ βασιλέως τοῦ διαβιβάσαι αὐτὸν, (καὶ διέβη διάβασις τοῦ ἐξεγεῖραι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως) καὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Καὶ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην,

19. καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· μὴ
δὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν, καὶ διαλογισάσθω
μὴ μνησθῇς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ Ἱερουσαλὴμ, τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

20. Ὅτι ἔγνω ὁ δοῦλός σου, ὅτι ἐγὼ ἥμαρτον· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρό-

v. 10. (πρὸς) abest. v. 11. Δαυὶδ πρὸς) δαυὶδ ἀπέστειλε πρὸς. ibid. καὶ Ἀβιάθαρ) καὶ πρὸς ἀβιάθαρ. ib. (πρὸς) deest. ib. βασιλέα. in fine versûs) adjicit εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. v. 13. Ἀμεσσαῒ) ἀμεσσαΐ. v. 14. ἕως) ὡς. v. 15. ἦλθον) ἦλθαν. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. ib. διαβιβάσαι) addit τὸν βασιλέα. v. 16. Σεμεεὶ) σεμεΐ, passim terminationes nominum propriorum in ι in *Alex. Cod.* finiuntur in ει, ita hoc ipso versu Ἰεμινεὶ, Βαουρεὶμ, pro quibus *Rom. Editio* ἰεμινὶ, βαουρίμ. Videsis Proleg. Tom. IV. ibid. ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως) ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως δαυίδ. v. 17. δεκαπέντε) πεντεκαίδεκα. ibid. μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ κατεύθυναν) μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ κατεύθυναν. v. 18. τοῦ βασιλέως τοῦ διαβιβάσαι αὐτὸν) τοῦ διαβιβάσαι τὸν βασιλέα. ibid. διάβασις) ἡ διάβασις. ib. ἐπὶ πρόσωπον τοῦ) ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ. v. 19. μὴ διαλογισάσθω) μὴ δὴ λογισάσθω. ibid. ἐξεπορεύετο ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ) ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο ἐξ.

πρότερος παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ, τοῦ καταβῆναί με εἰς ἀπαντὴν τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως

21. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἀβεσαὶ υἱὸς Σαρουίας, λέγων· μὴ ἀντὶ τούτου οὐ θανατωθήσεται Σεμεεὶ, ὅτι κατηράσατο τὸν χριστὸν Κυρίου;

22. Καὶ εἶπε Δαυίδ· τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν, υἱοὶ Σαρουίας, ὅτι γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπίβουλον; σήμερον οὐ θανατωθήσεταί τις ἀνὴρ ἐξ Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ οἶδα εἰ σήμερον (ἐμοὶ) ἐγὼ βασιλεύω ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

23. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεεί· οὐ μὴ ἀποθάνῃς. Καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.

24. Καὶ Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς Σαοὺλ κατέβη εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἐθεράπευσε τοὺς πόδας αὐτοῦ, οὐδὲ ὠνυχίσατο, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύστακα αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὐκ ἔπλυνεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἕως τῆς ἡμέρας ἧς παρεγένετο ἐν εἰρήνῃ.

25. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθεν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς ἀπάντησιν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης μετ' ἐμοῦ, Μεμφιβοσθαί;

26. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Μεμφιβοσθαί· κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου σου
παρελογίσατό με, ὅτι εἶπεν ὁ παῖς σου αὐτῷ· ἐπίσαξόν μοι τὴν ὄνον, καὶ ἐπιβῶ ἐπ' αὐτὴν, καὶ πορεύσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ δοῦλός σου·

27. καὶ μεθώδευσεν ἐν τῷ δούλῳ σου πρὸς ὁ δοῦλος
τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα· καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὡς ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, καὶ ποίησον τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

28. Ὅτι οὐκ ἦν πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρός πάροικος
μου, ἀλλ' ἢ ὅτι ἄνδρες θανάτου τῷ κυ- σου
ρίῳ μου τῷ βασιλεῖ· καὶ ἔθηκας τὸν δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σου· καὶ τί ἐστι μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τοῦ κεκραγέναι με ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα;

29. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἱνατί λαλεῖς ἔτι τοὺς λόγους σου; εἶπον· σὺ καὶ Σιβὰ διελεῖσθε τὸν ἀγρόν.

30. Καὶ εἶπε Μεμφιβοσθαὶ πρὸς τὸν βασιλέα· καί τὰ πάντα λαβέτω μετὰ τὸ παραγενέσθαι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

31. Καὶ Βερζελλεὶ ὁ Γαλααδίτης κατέβη ἐκ Ῥωγελλεὶμ, καὶ διέβη μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν Ἰορδάνην, ἐκπέμψαι αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην.

32. Καὶ Βερζελλεὶ ἀνὴρ πρεσβύτερος σφόδρα, υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν, καὶ αὐτὸς διέθρεψε τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἰκεῖν αὐτὸν ἐν Μαναεὶμ, ὅτι ἀνὴρ μέγας ἐστὶ σφόδρα.

33. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Βερζελλεί· σὺ διαβήσῃ μετ' ἐμοῦ, καὶ διαθρέ-

v. 20. παντὸς οἴκου Ἰωσὴφ) παντὸς ἰσραὴλ καὶ οἴκου ἰωσήφ. v. 21. ὁ Ἀβεσαὶ) ἀβεσσαὶ, passim. ibid. λέγων) καὶ ἀπε. ib. Σεμεεὶ) σεμεΐ. v. 22. γίνεσθε) addit μοι. ibid. ἐμοὶ ἐγὼ βασιλεύω) βασιλεύω ἐγώ. v. 24. Μεμφιβοσθαὶ υἱὸς Σαοὺλ) μεμφιβοσθὲ υἱὸς υἱοῦ σαοὺλ. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. ib. ἔπλυνεν) ἀπέπλυνεν. ib. ἧς παρεγένετο) ἧς αὐτὸς παρεγένετο. v. 26. κύριε βασιλεῦ, ὁ δοῦλος σου) κύριέ μου βασιλεῦ, ὁ δοῦλός μου. v. 27. ὁ δοῦλός σου πρὸς) ἐν τῷ δούλῳ σου πρός. v. 28. πάροικος τοῦ πατρός σου) πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου. v. 30. καὶ τὰ πάντα) καί γε τὰ πάντα. v. 32. Μαναεὶμ) μαναΐμ. ibid. ἐστὶ σφόδρα) ἦν σφόδρα. v. 33. Βερζελλεὶ) πρὸς βερζελλεί.

θρέψω τὸν οἶκόν σȣ μετ' ἐμοῦ ἐν Ἱερȣσαλήμ.

34. Καὶ εἶπε Βερζελλεὶ πρὸς τὸν βασιλέα· πόσαι ἡμέραι ἐτῶν ζωῆς μου,
ἐν ὅτι ἀναβήσομαι μετὰ τȣ̃ βασιλέως εἰς
Ἱερουσαλήμ;

35. Υἱὸς ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγώ εἰμι
μὴ σήμερον, εἰ γνώσομαι ἀναμέσον ἀγαθȣ̃
ἢ καὶ κακοῦ; εἰ γεύσεται ὁ δȣ̃λός σȣ
ὅ, τι ἔτι ὃ φάγομαι ἢ πίομαι; ἢ ἀκȣ́σομαι
ἔτι φωνὴν ᾀδόντων ἢ ᾀδȣσῶν; καὶ ἱνατί
ἔςαι ὁ δȣ̃λός σȣ ἔτι καὶ εἰς φορτίον ἐπὶ
τὸν κύριόν μȣ τὸν βασιλέα;

36. Ὡς βραχὺ διαβήσεται ὁ δȣ̃λός σου τὸν Ἰορδάνην μετὰ τȣ̃ βασιλέως· καὶ ἱνατί ἀνταποδίδωσί μοι ὁ βασιλεὺς τὴν ἀνταπόδοσιν ταύτην;

37. Καθισάτω δὴ ὁ δȣ̃λός σȣ, καὶ
ἀποθανȣ̃μαι ἐν τῇ πόλει μȣ, παρὰ τῷ
τάφῳ τȣ̃ πατρός μȣ καὶ τῆς μητρός
Χαναὰν μου. Καὶ ἰδȣ̀ ὁ δοῦλός σου Χαμαὰμ διαβήσεται μετὰ τȣ̃ κυρίου μȣ τȣ̃ βασιλέως, καὶ ποίησον αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

38. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· μετ' ἐμοῦ
Χαναὰν διαβήτω Χαμαὰμ, κἀγὼ ποιήσω αὐτῷ
τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σȣ, καὶ πάν-
ἐκλέξηται τα ὅσα ἐκλέξῃ ἐπ' ἐμοὶ, ποιήσω σοι.

39. Καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη, καὶ κατεφίλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βερζελλεὶ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ ἐπέςρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτȣ̃.

40. Καὶ διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς Γάλγαλα, καὶ Χαμαὰμ διέβη μετ' αὐτȣ̃. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς
πᾶς ὁ λαὸς Ἰȣ́δα διαβαίνοντες μετὰ τȣ̃ βασιλέως, καί γε τὸ ἥμισυ τȣ̃ λαοῦ Ἰσραήλ. λαὸς
Χαναὰν

41. Καὶ ἰδȣ̀ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ παρεγένοντο πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα· τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀνὴρ Ἰȣ́δα, καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτȣ̃ τὸν Ἰορδάνην, καὶ πάντες ἄνδρες Δαυὶδ μετ' αὐτȣ̃;

42. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ Ἰȣ́δα
πρὸς ἄνδρα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπαν· διότι
ἐγγίζει ὁ βασιλεύς (μȣ) πρὸς μέ· καὶ
ἱνατί ȣ̔́τως ἐθυμώθης περὶ τȣ̃ λόγου τού- τȣ̃το
τȣ· μὴ βρώσει ἐφάγομεν ἐκ τȣ̃ βασι- βρῶσιν
λέως, ἢ δόμα δέδωκεν, ἢ ἄρσιν ἦρεν
ἡμῖν;

43. Καὶ ἀπεκρίθη ἀνὴρ Ἰσραὴλ τῷ ἀνδρὶ Ἰȣ́δα, καὶ εἶπε· δέκα χεῖρές μοι ἐν τῷ βασιλεῖ, καὶ πρωτότοκος ἐγὼ ἢ σὺ, καί γε ἐν τῷ Δαυὶδ εἰμι ὑπὲρ σέ· καὶ ἱνατί τȣ̃το ὕβρισάς με, καὶ οὐκ ἐλογίσθη ὁ λόγος μȣ πρῶτός μοι τȣ̃ ἐπιςρέψαι τὸν βασιλέα ἐμοί; καὶ ἐσκληρύνθη ὁ λόγος ἀνδρὸς Ἰούδα ὑπὲρ τὸν λόγον ἀνδρὸς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

v. 33. τὸν οἶκόν σου ἐν) τὸ γῆράς σȣ μετ' ἐμȣ̃ ἐν. v. 34. ἐν Ἰερȣσαλ.) εἰς ἱερȣσαλήμ. v. 35. μὴ γνώσομαι) εἰ μὴν γνώσομαι. ibid. ἢ γεύσεται ὁ δ. σȣ ὅτι ὃ) εἰ γεύσεται ὁ δȣ̃λός σου ἔτι ὃ. ib. ἀκȣ́σομαι) ἢ ἀκȣ́σομαι. ib. ἱνατί ἔςαι ὁ δȣ̃λός σȣ ἔτι καὶ εἰς) καὶ ἱνατί ἔςαι ἔτι ὁ δȣ̃λός σȣ εἰς. v. 37. Χαναὰν) χαμαὰμ, ita quoque versu seq. v. 38. ὀφθαλμοῖς σȣ) ὀφθαλμοῖς μου. ibid. ὅσα ἐκλέξηται) ὅσα ἂν ἐκλέξῃ. v. 40. διέβη πᾶς ὁ λαὸς) διέβη ὁ βασιλεύς. ibid. Χαναὰν) χαμαάμ. v. 41. καὶ εἶπαν) καὶ εἶπον. v. 42. ὁ βασιλεύς μȣ πρὸς μέ) πρὸς μὲ ὁ βασιλεύς. ibid. ἱνατί τȣ̃το ἐθυμώθης) ἱνατί ȣ̔́τως ἐθυμώθης. ib. μὴ βρῶσιν ἐφάγομεν) μὴ βρώσει ἐφάγαμεν. ib. δέδωκεν) ἔδωκεν. v. 43. τȣ̃ ἐπιςρέψαι) τοῦ ἰούδα ἐπιςρέψαι.

ΚΕΦ. Κ'. XX.

Ἀβεὲ Εἰεμενεὶ

ΚΑΙ ἐπικαλέμενος ἐκεῖ υἱὸς παράνομος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Σαβεὲ, υἱὸς Βοχορεὶ, ἀνὴρ ὁ Ἰεμενί, καὶ ἐσάλπισεν ἐν τῇ κερατίνῃ, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔστιν μερὶς ἡμῖν ἐν Δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἡμῖν ἐν τῷ υἱῷ Ἰεσσαί. Ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπὸ ὄπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. Καὶ ἀνὴρ Ἰέδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἕως Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τὰς παλλακίδας αὐτοῦ ἃς ἀφῆκε φυλάσσειν τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ἐν οἴκῳ φυλακῆς· καὶ διέθρεψεν αὐτὰς, καὶ πρὸς αὐτὰς οὐκ εἰσῆλθε· καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτῶν, χῆραι ζῶσαι.

4. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀμεσσαΐ· βόησόν μοι τὸν ἄνδρα Ἰέδα τρεῖς ἡμέρας, σὺ δὲ αὐτοῦ στῆθι.

5. Καὶ ἐπορεύθη Ἀμεσσαΐ τοῦ βοῆσαι τὸν Ἰέδαν, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἐτάξατο αὐτῷ.

6. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβισαεί· νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ. Καὶ νῦν λάβε τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ καταδίωξον ὀπίσω αὐτοῦ, μήποτε εὕρῃ αὐτῷ πόλεις ὀχυρὰς, καὶ σκιάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν.

7. Καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ (καὶ) οἱ ἄνδρες Ἰωάβ, καὶ ὁ Χερεθθεί, καὶ ὁ Φελεθθεὶ, καὶ πάντες οἱ δυνατοί· καὶ ἐξῆλθον ἐξ Ἱερουσαλὴμ διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. ἐξῆλθεν Χορεθθεὶ Ἀβεὶ

8. Καὶ αὐτοὶ παρὰ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ τῷ ἐν Γαβαών· καὶ Ἀμεσσαΐ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ Ἰωὰβ περιεζωσμένος μανδύαν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἐζευγμένην ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς. Καὶ ἡ μάχαιρα ἐξῆλθε, καὶ ἔπεσε.

9. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Ἀμεσσαεί· εἰ ὑγιαίνεις σύ, ἀδελφέ μου, Ἀμεσσαεί; καὶ ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ Ἰωὰβ τοῦ πώγωνος Ἀμεσσαΐ τοῦ καταφιλῆσαι αὐτόν.

10. Καὶ Ἀμεσσαΐ οὐκ ἐφυλάξατο τὴν μάχαιραν τὴν ἐν τῇ χειρὶ Ἰωάβ· καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐδευτέρωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε. Καὶ Ἰωὰβ καὶ Ἀβισαεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐδίωξεν ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί. ἐδίωξαν

CAP. XX. v. 1. ἐπικαλούμενος ἐκεῖ) transposita. ibid. Ἀβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ) σαβεὲ υἱὸς βοχορί. ib. Εἰεμενεὶ καὶ ἐσάλπ. ἐν τῇ) ἰεμινὶ, καὶ ἐσάλπισε τῇ. ib. μερὶς ἡμῖν) transposita. v. 3. παλλακίδας) παλλακάς. v. 5. ἐτάξατο αὐτῷ) addit δαυίδ. v. 6. Ἀβισαεί.) ἀμεσσαΐ. ibid. νῦν λάβε) νῦν σὺ λάβε μετὰ σεαυτοῦ. ib. εὕρῃ αὐτῷ) ἑαυτῷ εὕρῃ. v. 7. ἐξῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ οἱ) ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ ἀβεσσαΐ καὶ οἱ. ibid. Χορεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεί) χερεθὶ καὶ ὁ φελεθί. ib. Ἀβεί) σαβεί v. 8. ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος) ἐπ' αὐτῷ ἐζωσμένος. ibid. ἐξῆλθε, καὶ ἔπεσε) ἐξῆλθε. καὶ αὐτὴ ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε. v. 9. ὑγιαίνεις, ἀδελφέ μου, Ἀμεσσαεί; καὶ) εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ; καὶ. ib. ἡ δεξιὰ) addit ἰωάβ. v. 10. ἐπὶ τὴν ψόαν) εἰς τὴν ψόαν. ibid. Ἀβισαεί) ἀβεσσαΐ. ib. ἐδίωξαν) ἐδίωξεν.

11. Καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτὸν τῶν παιδαρίων Ἰωὰβ, καὶ εἶπε· τίς ὁ βουλόμενος Ἰωὰβ, καὶ τίς τοῦ Δαυὶδ, ὀπίσω Ἰωάβ;

12. Καὶ Ἀμεσσαῒ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι ἐν μέσῳ τῆς τρίβου· καὶ ἴδεν ὁ ἀνὴρ, ὅτι εἱστήκει πᾶς ὁ λαός· καὶ ἀπέστρεψε τὸν Ἀμεσσαῒ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρόν· καὶ ἐπέῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, καθ' ὅτι εἶδε πάντα τὸν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν ἑστηκότα·
ἀπέστρεψαν
ἐπεῤῥίψαν

13. Ἡνίκα δὲ ἔφθασεν ἐκ τῆς τρίβου, παρῆλθε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὀπίσω Ἰωὰβ τοῦ διῶξαι ὀπίσω Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί.

14. Καὶ διῆλθεν ἐν πάσαις φυλαῖς Ἰσραὴλ εἰς Ἀβὲλ καὶ εἰς Βηθμαχά· καὶ πάντες ἐν Χαῤῥεὶ, καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν, καὶ ἦλθον κατόπισθεν αὐτοῦ.

15. Καὶ παρεγενήθησαν καὶ ἐπολιόρκουν ἐπ' αὐτὸν ἐν Ἀβὲλ ἐν Βηθμαχὰ, καὶ ἐξέχεαν πρόχωμα πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἔστη ἐν τῷ προτειχίσματι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ Ἰωὰβ ἐνοοῦσαν καταβαλεῖν τὸ τεῖχος.
πρόχωμα

16. Καὶ ἐβόησε γυνὴ σοφὴ ἐκ τοῦ τείχους, καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, ἀκούσατε, εἴπατε δὴ πρὸς τὸν Ἰωὰβ, ἔγγισον ἕως ὧδε, καὶ λαλήσω πρὸς αὐτόν.

17. Καὶ ἤγγισε πρὸς αὐτήν. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· εἰ σὺ εἶ Ἰωάβ; ὁ δὲ εἶπεν ἐγώ. εἶπε δὲ αὐτῷ· ἄκουσον τοὺς λόγους τῆς δούλης σου. Καὶ εἶπε Ἰωάβ· ἀκούω ἐγώ εἰμι.

18. Καὶ εἶπε λέγουσα· λόγον ἐλάλησαν ἐν πρώτοις, λέγοντες· ἠρωτημένος ἠρωτήθη ἐν τῇ Ἀβὲλ, καὶ ἐν Δὰν, εἰ ἐξέλειπον ἃ ἔθεντο οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσραήλ· (ἐρωτῶντες ἐπερωτήσουσιν ἐν Ἀβὲλ, καὶ οὕτως εἰ ἐξέλειπον.
ἠρωτήθην

19. Ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ τῶν στηριγμάτων Ἰσραὴλ,) σὺ δὲ ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν Ἰσραήλ· καὶ ἱνατί καταποντίζεις κληρονομίαν Κυρίου;

20. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωὰβ, καὶ εἶπεν· ἵλεως, ἵλεώς μοι, εἰ καταποντιῶ, καὶ εἰ διαφθερῶ·
διαφθείρω

21. οὐχ * οὕτως ὁ λόγος, ὅτι ἀνὴρ ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ, Σαβεὲ υἱὸς Βοχορεὶ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλέα Δαυίδ· δότε αὐτόν μοι μόνον, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἰωάβ· ἰδοὺ κεφαλὴ αὐτοῦ ῥιφήσεται πρὸς σὲ διὰ τοῦ τείχους.
* ἔτος

22. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς· καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορεί· καὶ ἀφεῖλε καὶ ἔβαλε πρὸς Ἰωάβ. Καὶ ἐσάλπισεν ἐν τῇ κερατίνῃ, καὶ διεσπάρησαν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπ' αὐτοῦ, ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Καὶ Ἰωὰβ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα.

23. Καὶ

v. 11. παιδαρίων) addit ἰωάβ: v. 12. ἴδεν ὁ ἀνὴρ) ᾖδεν ἀνήρ. ibid. ἀπέστρεψαν) ἀπέστρεψεν. ib. ἐπεῤῥίψαν) ἐπεῤῥίψεν. v. 14. Βηθμαχά) Βεθμαχά. v. 15. ἐν Βηθμαχά) καὶ Φερμαχά. ibid. πρόχωμα) πρόσχωμα. ib. λαὸς μετὰ) λαὸς ὁ μετά. v. 16. ἀκούσατε, εἴπατε) ἀκούσατε, ἀκούσατε, εἴπατε. ibid. πρὸς τὸν Ἰωάβ, ἔγγισον ὧδε) πρὸς ἰωάβ, ἔγγισον ἕως ὧδε. v. 17. ἤγγισε) προσήγγισε. v. 18. ἠρωτήθην) ἠρωτήθη. ibid. ἐξέλειπον) ἐξέλειπον, bis. v. 19. καὶ ἱνατί) ἱνατί. v. 20. ἵλεως) addit μοι. ib. διαφθείρω) φθερῶ. v. 21. οὐχ ἔτος ὁ) οὐχ οὕτως ὁ. ib. κεφαλή) ἡ κεφαλή. ib. ῥιφήσεται) addit πρὸς σέ. v. 22. ἐν τῇ κερατίνῃ) ἐν κερατίνῃ.

23. Καὶ Ἰωὰβ πρὸς πάσῃ τῇ δυνά-
μει Ἰσραήλ· Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ
ἐπὶ τοῦ Χερεθθεὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ Φελεθθεί.

24. Καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ Φόρου· καὶ
Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺθ ἀναμιμνήσκων·

Ἰσουσὸ 25. καὶ Σουσὰ γραμματεύς· καὶ Σα-
vel Ἰσοὺς δὼκ καὶ Ἀβιάθαρ ἱερεῖς·

26. Καί γε Εἰρὰς ὁ Ἰαειρεὶ ἦν ἱερεὺς
τοῦ τῷ Δαυίδ.

ΚΕΦ. ΚΑ΄. XXI.

ΚΑΙ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις
Δαυὶδ τρία ἔτη, ἐνιαυτὸς ἐχό-
μενος ἐνιαυτοῦ. Καὶ ἐζήτησε Δα-
υὶδ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου· Καὶ εἶπε
Κύριος· ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ ἀδικία (διὰ τὸ αὐτὸν θανατῶσαι θα-
νάτῳ αἱμάτων) περὶ οὗ ἐθανάτωσε τοὺς
Γαβαωνίτας.

2. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ
τοὺς Γαβαωνίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς. Καὶ οἱ Γαβαωνῖται οὐχὶ υἱοὶ Ἰσ-
αἵματος ραὴλ εἰσιν, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐκ λείμματος τοῦ
Ἀμοῤῥαίου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν
αὐτοῖς. Καὶ ἐζήτησε Σαοὺλ πατάξαι
αὐτὸν αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς
Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

3. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τοὺς Γαβαω-
νίτας· τί ποιήσω ὑμῖν; καὶ ἐν τίνι ἐξι-
λάσομαι, καὶ εὐλογήσετε τὴν κληρονο-
μίαν Κυρίου;

4. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ Γαβαωνῖται·
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον καὶ χρυσίον μετὰ
Σαοὺλ, καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατῶσαι ἐν Ἰσραήλ.
καὶ εἶπε· τί ὑμεῖς λέγετε, καὶ ποιήσω
ὑμῖν;

5. Καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ
ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐδίω-
ξεν ἡμᾶς, ὃς παρελογίσατο ἐξολεθρεῦ-
σαι ἡμᾶς, ἀφανίσωμεν αὐτὸν, τοῦ μὴ
ἑστάναι αὐτὸν ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ.

6. Δότω ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρας ἐκ τῶν υἱῶν δότε
αὐτοῦ, καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς τῷ Κυ-
ρίῳ ἐν Γαβαὼν Σαοὺλ, ἐκλεκτὸς Κυρίου.
Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἐγὼ δώσω.

7. Καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Μεμ-
φιβοσθαὶ, υἱὸν Ἰωνάθαν υἱοῦ Σαοὺλ, διὰ
τὸν ὅρκον Κυρίου τὸν ἀναμέσον αὐτῶν,
καὶ ἀναμέσον Δαυὶδ, καὶ ἀναμέσον Ἰω-
νάθαν υἱοῦ Σαούλ.

8. Καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο
υἱοὺς Ῥεσφὰ θυγατρὸς Ἀϊὰ οὓς ἔτεκε τῷ Ῥεφφαὰθ
Σαοὺλ, τὸν Ἑρμωνιεὶ, καὶ τὸν Μεμφιβο-
σθαὶ, καὶ τοὺς πέντε υἱοὺς Μιχὸλ θυγα- Μελχὸλ
τρὸς Σαοὺλ, οὓς ἔτεκε τῷ Ἐσδριὴλ, υἱῷ Ἐσδρὶ
Βερζελλεὶ τῷ Μουλαθείτῃ.

9. Καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν
Γαβαωνιτῶν, καὶ ἐξηλίασαν αὐτοὺς ἐν
τῷ ὄρει ἐναντίον Κυρίου. Καὶ ἔπεσαν οἱ
ἑπτὰ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ αὐτοὶ δὲ
ἐθα-

v. 23. Καὶ Ἰωὰβ) καὶ ὁ ἰωάβ. ibid. Χερεθθεὶ καὶ Φελεθθεί.) χερεθὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ φελεθί. v. 24. Ἰωσαφὰτ) ἰωσαφάθ. v. 25. Ἰσουσὸ vel Ἰσοὺς) σουσά. v. 26. Εἰρὰς ὁ Ἰαειρεὶ) ἰρὰς ὁ ἰαείρ. ibid. τοῦ Δαυίδ.) τῷ δαυίδ. CAP. XXI. v. 1. ἐχόμενος) ὁ ἐχόμενος. ibid. τοῦ Κυρίου) κυρίου. ib. (διὰ τὸ αὐτὸν θανάτῳ αἱμάτων) ἐν θανάτῳ αἱμάτων αὐτοῦ. v. 2. οὐχὶ υἱοὶ) οὐχ υἱοί. ibid. ἐκ αἵματος) ἐκ τοῦ λείμματος. ib. πατάξαι αὐτὸν) πατάξαι αὐτούς. v. 3. ἐξιλάσομαι) ἐξιλάσωμαι. v. 4. καὶ χρυσίον) ἢ χρυσίον. v. 5. ἀνὴρ συνετέλεσεν) ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν. v. 6. δότε) δότω. ibid. ἐν Γαβαὼν) ἐν τῷ γαβαών. ib. ἐκλεκτὸς) ἐκλεκτούς. v. 8. Ῥεφφαὰθ) ῥεσφά. ibid. Ἑρμωνιεὶ) ἑρμωνοί. ib. Μελχὸλ) τῆς μιχόλ. ib. Ἐσδρὶ) ἐσδριήλ. ib. Μουλαθείτῃ) μωουλαθί. v. 9. ἐναντίον) ἔναντι.

ἐθανατώθησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ, ἐν πρώτοις, ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν.

10. Καὶ ἔλαβε Ῥεσφὰ θυγάτηρ Ἀιὰ τὸν σάκκον, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ πρὸς τὴν πέτραν ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν, ἕως ἔσταξεν ὕδωρ ἐπ' αὐτὲς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ νυκτός.

11. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ ὅσα ἐποίησε Ῥεσφὰ, θυγάτηρ Ἀιὰ, παλλακὴ Σαοὺλ, καὶ ἐξελύθησαν. καὶ κατέλαβεν αὐτοὺς Δὰν υἱὸς Ἰωὰ ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων.

12. Καὶ ἐπορεύθη Δαυὶδ, καὶ ἔλαβε τὰ ὀςᾶ Σαοὺλ, καὶ τὰ ὀςᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν υἱῶν Ἰαβεὶς Γαλαὰδ, οἳ ἔκλεψαν αὐτοὺς ἐκ τῆς πλατείας Βηθσὰν, ὅτι ἔστησαν αὐτοὺς ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξαν (αὐτὸν) οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γελβουὲ τὸν Σαούλ.

13. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖθεν τὰ ὀςᾶ Σαοὺλ, καὶ τὰ ὀςᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ συνήγαγε τὰ ὀςᾶ τῶν ἐξηλιασμένων.

14. Καὶ ἔθαψε τὰ ὀςᾶ Σαοὺλ, καὶ τὰ ὀςᾶ Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἡλιασθέντων ἐν τῇ γῇ Βενιαμεὶν ἐν τῇ πλευρᾷ, ἐν τῷ τάφῳ Κεὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησαν πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς. Καὶ ἐπήκουσεν ὁ Θεὸς τῇ γῇ μετὰ ταῦτα.

15. Καὶ ἐγενήθη ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις μετὰ Ἰσραήλ. Καὶ κατέβη Δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐξελύθη Δαυίδ·

16. καὶ Ἰεσβὶ ἐν Νὸβ ὃς ἦν ἐν τοῖς ἐκγόνοις τοῦ Ῥαφὰ, καὶ ὁ ςαθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ, τριακοσίων σίκλων ὁλκῆς χαλκοῦ· καὶ αὐτὸς περιεζωσμένος κορύνην, καὶ διενοεῖτο τοῦ πατάξαι τὸν Δαυίδ.

17. Καὶ ἐβοήθησεν αὐτῷ Ἀβισαὶ υἱὸς Σαρουίας, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες Δαυὶδ, λέγοντες· οὐκ ἐξελεύσῃ ἔτι μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον, καὶ οὐ μὴ
σβέσῃς τὸν λύχνον Ἰσραήλ. μθ

18. Καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε Σεβοχαὶ ὁ Ἀυσαςωθεὶ,
τὸν Σὶφ τὸν ἐν τοῖς ἐγγόνοις τοῦ Ῥαφᾶ. Σεφὲ

19. Καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν Γὸβ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἀριωργεὶμ ὁ Βηθλεεμίτης τὸν Γολιὰθ τὸν Γεθθαῖον. Καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων.

20. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γέθ. Καὶ ἦν ἀνὴρ Μαδὼν, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν

χει-

v. 9. ἀρχῇ) ἐν ἀρχῇ. v. 10. ὕδωρ ἐπ' αὐτὰς) transposita. v. 12. Ἰαβεὶς) ἰαβὶς. ibid. Βηθσὰν) βαιθσὰν. ib. ἐν ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ. ib. (αὐτὸν) abest. ib. ἐν Γελβουὲ τὸν Σαούλ.) transposita. v. 14. ἔθαψεν) ἔθαψαν. ibid. καὶ τῶν ἡλιασθ. ἐν τῇ γῇ Βεν.) καὶ τὰ ὀςᾶ τῶν ἡλιασθέντων ἐν γῇ βενιαμίν. ib. Κεὶς) κὶς, passim. v. 15. ἐξελύθη) ἐπορεύθη. v. 16. ἐν Νὸβ) abest. ibid. ὁλκῆς) ὁλκῇ. ib. πατάξαι) τοῦ πατάξαι. v. 17. Ἀβισαὶ) ἀβεσσά. ibid. λύχνον μθ) λυχνὸν ἰσραήλ. v. 18. Σεβοχαὶ ὁ Ἀυσατωθεὶ, τὸν Σεφὲ τὸν ἐν τοῖς) σεβοχὰ ὁ ἀςατωθὶ, τὸν σὲφ ἐν τοῖς. v. 19. ἐν Γὸβ) ἐν ῥόμ. ibid. Ἀριωργεὶμ ὁ Βηθλ.) ἀρωεργὶμ ὁ βαιθλεεμίτης. ib. Γεθθαῖον) γεθθαῖον.

χειρῶν αὐτȣ̃, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν αὐτȣ̃ ἓξ καὶ ἕξ, εἰκοσιτέσσαρες ἀριθμῷ. καί γε ὁ ἔτος ἐτέχθη τῷ Ῥαφᾷ.

21. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς Σεμεεὶ ἀδελφȣ̃ Δαυίδ.

22. Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἀπόγονοι τῶν γιγάντων τῷ Ῥαφᾷ ἐν Γὲθ, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ τῶν δȣ́λων αὐτȣ̃.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

Καὶ ἐλάλησε Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ τȣ̀ς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλατο αὐτὸν Κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτȣ̃, καὶ ἐκ χειρὸς Σαȣ̀λ.

2. Καὶ εἶπε· Κύριε, πέτρα μȣ, καὶ ὀχύρωμά μȣ, καὶ ἐξαιρούμενός με ἐμοί,

3. ὁ Θεός μȣ φύλαξ ἔσαι μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ὑπερασπιςής μȣ, καὶ κέρας σωτηρίας μȣ, ἀντιλήπτωρ μȣ, καὶ καταφυγή μȣ, σωτηρίας μȣ, ἐξ ἀδίκου σώσεις με.

4. Αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι Κύριον, καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι.

5. Ὅτι περιέσχον με συντριμμοὶ θανάτȣ, χείμαῤῥοι ἀνομίας ἐθάμβησάν με.

6. Ὠδῖνες θανάτȣ ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκληρότητες θανάτȣ.

7. Ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπικαλέσομαι Κύριον, καὶ πρὸς τὸν Θεόν μȣ βοήσομαι, καὶ ἐπακούσεται ἐκ ναȣ̃ αὐτȣ̃ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μȣ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτȣ̃.

8. Καὶ ἐταράχθη καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τȣ̃ ȣ̓ρανοῦ ἐταράχθησαν καὶ ἐσπαράχθησαν, ὅτι ἐθυμώθη Κύ- ἐταράχθησαν
ριος αὐτοῖς.

9. Ἀνέβη καπνὸς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτȣ̃, καὶ πῦρ ἐκ ςόματος αὐτȣ̃ κατέδεται· ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ' αὐτȣ̃.

10. Καὶ ἔκλινεν ȣ̓ρανȣ̀ς, καὶ κατέβη, καὶ γνόφος ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτȣ̃.

11. Καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ Χερȣβεὶμ, καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμου. ἀνέμων

12. Καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτȣ̃. κύκλῳ αὐτȣ̃ ἡ σκηνὴ αὐτȣ̃ σκότος ὑδάτων, ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις ἀέρων.

13. Ἀπὸ τȣ̃ φέγγους ἐναντίον αὐτȣ̃ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός.

14. Ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ Κύριος, καὶ ὁ ὕψιςος ἔδωκε φωνὴν αὐτȣ̃.

15. Καὶ ἀπέςειλε βέλη, καὶ ἐσκόρπισεν αὐτȣ́ς· ἀςραπὴν, καὶ ἐξέςησεν αὐτȣ́ς.

16. Καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης, καὶ ἀπεκαλύφθη θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει Κυρίου, ἀπὸ πνοῆς πνεύματος θυμȣ̃ αὐτοῦ,

v. 20. ἓξ καὶ) ἓξ καὶ ἕξ. ibid. ὁ οὗτος) αὐτός. v. 21. Σεμεεὶ) σεμεΐ. v. 22. οὗτοι ἀπόγονοι) οὗτοι ἐτέχθησαν ἀπόγονοι. ibid. τῷ Ῥαφᾷ ἐν Γὲθ, καὶ) ἐν γὲθ τῷ ῥαφᾷ οἴκος. CAP. XXII. v. 1. ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξείλατο) ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐξείλετο. v. 2. Καὶ εἶπε) addit ᾠδή. v. 2. φύλαξ ἔσαι μου) φύλαξ μȣ ἔσαι μοι. ibid. σωτηρίας μου) σωτηρίας μȣ. v. 7. Κύριον) τὸν κύριον. v. 8. ἐταράχθησαν καὶ ἐταράχθησαν) συνεταράχθησαν καὶ ἐσπαράχθησαν. v. 11. ἐκάθισεν ἐπὶ Χερȣβεὶμ) ἐπεκάθισεν ἐπὶ τῶν χερουβίμ. ibid. ἀνέμων) ἀνέμου. v. 12. ἀέρων) ἀέρος. v. 13. ἀςραπὴν, καὶ) καὶ ἤςραψεν ἀςραπὴν καί.

17. Ἀπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἀνέλαβέ με, εἵλκυσέ με ἐξ ὑδάτων πολλῶν·

18. ἐῤῥύσατό με ἐξ ἐχθρῶν μου ἰσχυρὸς, ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.

19. Προέφθασάν με ἡμέραι θλίψεώς μου· καὶ ἐγένετο Κύριος ἐπιστήριγμά μου,

20. καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμὸν, καὶ ἐξείλατό με, ὅτι εὐδόκησεν ἐν ἐμοί.

21. Καὶ ἀνταπέδωκέ μοι Κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταπέδωκέ μοι.

22. Ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς Κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου.

23. Ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατεναντίον μου, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστην ἀπ' αὐτῶν. ἀπέστησαν

24. Καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ, καὶ προφυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

25. Καὶ ἀποδώσει μοι Κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

26. Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τελειωθήσῃ.

27. Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.

28. Καὶ τὸν λαὸν τὸν πτωχὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπὶ μετεώρων ταπεινώσεις·

29. ὅτι σὺ ὁ λύχνος μου, Κύριε, καὶ Κύριός (μου) ἐκλάμψει μοι τὸ σκότος μου·

30. ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι μονόζωνος, καὶ ἐν τῷ Θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος.

31. Ὁ ἰσχυρὸς, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ· τὸ ῥῆμα Κυρίου πεπυρωμένον· ὑπερασπιστής ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ.

32. Τίς ἰσχυρὸς πλὴν Κυρίου; καὶ τίς κτίστης ἔσται πλὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν;

33. Ὁ ἰσχυρὸς ὁ κραταιῶν με δυνάμει, δύναμιν
καὶ ἐξέτεινεν ἄμωμον τὴν ὁδόν μου.

34. Τιθεὶς τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφων, καὶ ἐπὶ τὰ ὕψη ἱστῶν με.

35. Διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον, καὶ κατάξας τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου.

36. Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου, καὶ ὑπακοή σου ἐπλήθυνέ με.

37. εἰς πλατυσμὸν εἰς τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ οὐκ ἐσαλεύθησαν τὰ σκέλη μου.

38. Διώξω ἐχθρούς μου, καὶ ἀφανίσω αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀναστρέψω ἕως συντελέσω αὐτούς.

39. Καὶ τελέσω αὐτοὺς, καὶ θλάσω αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀναστήσονται, καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου.

40. Καὶ ἐνισχύσεις με δυνάμει εἰς πόλεμον, κάμψεις τοὺς ἐπανισταμένους μοι ὑποκάτω μου.

41. Καὶ

v. 17. ἀνέλαβέ με) ἔλαβέ με. v. 18. ἰσχυρὸς) ἰσχύος. v. 20. ἐξείλατό με, ὅτι εὐδόκησεν) ἐξείλετο με, ὅτι ηὐδόκησεν. v. 23. ἀπέστησαν) ἀπέστην. v. 25. ἐναντίον) ἐνώπιον. v. 27. διαστρέψεις) στρεβλωθήσῃ. v. 29. (μου) abest. v. 30. ἐν τῷ Θεῷ) addit μου. v. 31. πεπυρωμένον) κραταιὸν πεπυρωμένον. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτόν. v. 33. δύναμιν καὶ ἐξέτεινεν) δυνάμει καὶ ἐξετίναξεν. v. 35. τοὺς βραχίονάς μου) ἐν βραχίονί μου. v. 36. ὑπακοή) ἡ ὑπακοή. v. 38. ἀφανίσω) ἀφανιῶ. ibid. ἕως) ἕως ἂν. v. 39. Καὶ τελέσω αὐτοὺς) non habet. v. 40. ἐπανισταμένους) ἐπισταμένους.

41. Καὶ τὲς ἐχθρές μυ ἔδωκάς μοι νῶτον, τὲς μισοῦντάς με, καὶ ἐθανάτωσας αὐτούς.

ἔςαι 42. Βοήσονται, καὶ ὐκ ἔςι βοηθὸς
ὑπήκυσεν πρὸς Κύριον, καὶ ὐκ ἐπήκυσεν αὐτῶν.

χνῶν 43. Καὶ ἐλέανα αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν ἐξόδων ἐλέπτυνα αὐτούς.

44. Καὶ ῥύσῃ με ἐκ μάχης λαῶν, φυλάξεις με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν. λαὸς
ἐδύλευ- ὃν ὐκ ἔγνων, ἐδύλευσάν μοι,
σεν 45. υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι, εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσάν μου.

46. υἱοὶ ἀλλότριοι ἀποῤῥιφήσονται, καὶ σφαλοῦσιν ἐκ τῶν συγκλεισμῶν αὐτῶν.

47. Ζῇ Κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ φύλαξ μου, καὶ ὑψωθήτω ὁ Θεός μυ, ὁ φύλαξ σωτηρίας μου.

48. Ὑψηλὸς Κύριος ὁ διδὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ, παιδεύων λαὸς ὑποκάτω μυ.

49. Καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν ἐπανιςαμένων μοι ὑψώσεις με, ἐξ ἀνδρὸς ἀδικημάτων ῥύσῃ με.

50. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι, Κύριε, ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί συ ψαλῶ.

51. Μεγαλύνων σωτηρίας βασιλέως αὐτῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριςῷ αὐτῦ, τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτῦ ἕως αἰῶνος.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

Καὶ ἦτοι οἱ λόγοι Δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. Πιςὸς Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ πιςὸς ὁ ἀνὴρ ὃν ἀνέςησε Κύριος ἐπὶ χριςὸν (Κυρίυ) Θεῦ Ἰακὼϐ, καὶ εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ Ἰσραήλ.

2. Πνεῦμα Κυρίυ ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ ὁ λόγος αὐτῦ ἐπὶ γλώσσης μου.

3. Λέγει ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἐμοὶ ἐλάλησε φύλαξ Ἰσραὴλ παραϐολήν· εἶπον ἐν
ἀνθρώπῳ, πῶς κραταιώσητε φόϐον * Θεῦ; κραται-
ώσατε
4. καὶ ἐν Θεῷ φωτὶ πρωΐας, ἀνατεί- *Κυρίυ
λαι ὁ ἥλιος τοπρωῒ, ὐ παρῆλθεν ἐκ φέγγυς, καὶ ὡς ἐξ ὑετῦ χλόης ἀπὸ γῆς.

5. Οὐ γὰρ ἔτως ὁ οἶκός μυ μετὰ ἰσχυ- ἦτος
ρῦ· διαθήκην γὰρ αἰώνιον ἑτοίμην ἔθετό μοι ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην· ὅτι πᾶσα σωτηρία μυ καὶ πᾶν θέλημα,
ὅτι ὐ μὴ βλαςήσῃ ὁ παράνομος. βαςάσῃ

6. Ὥσπερ ἄκανθα ἐξωσμένη πάντες αὐτοὶ, ὅτι ὐ χειρὶ ληφθήσονται,

7. καὶ ἀνὴρ κοπάσει ἐν αὐτοῖς. Καὶ πλῆρες σιδήρυ, καὶ ξύλον δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καύσει, καὶ καυθήσεται αἰσχύνη αὐτῶν.

8. Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν τῦ Δαυίδ· Ἰεϐοσθαὶ ὁ Χαναναῖος, ἄρχων

v. 42. ὐκ ἔςαι) ὐκ ἔςι. ibid. ὑπήκυσεν) ἐπήκυσεν. v. 43. χνῶν) χοῦν. v. 44. ἔγνων, ἐδύλευσεν) ἔγνω ἐδύλευσαν. v. 45. ὑπήκυσαν) ἤκουσαν. v. 47. ὑψωθήτω ὁ Θ. ὁ φύλ. σωτ.) ὑψωθήσεται ὁ Θεός μου ὁ φύλαξ τῆς σωτηρίας. v. 48. Ὑψηλὸς) ἰσχυρός. v. 49. καὶ ἐκ τῶν ἐπανιςαμένων μοι ὑψώσεις με) καὶ ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μυ, καὶ ἐκ τῶν ἐπεγειρομένων μοι ὑψώσεις με. v. 51. σωτηρίας) τὰς σωτηρίας. CAP. XXIII. v. 1. ὁ ἀνὴρ) ἀνήρ. ibid. (Κυρίυ) abest. v. 3. φύλαξ Ἰσρ.) φύλαξ ἐξ ἰσραήλ. ibid. κραταιώσατε φόϐον Κυρίου) κραταιώσητε φόϐον χριςοῦ. v. 4. ἐν Θεῷ φωτὶ) ἐν φωτὶ Θεῦ. ibid. ὁ ἥλιος) ἥλιος. ib. ὐ παρῆλθεν) οὗ κύριος παρῆλθεν. v. 5. ἦτος) οὕτως. ibid. ἑτοίμην ἔθετό μοι) transposita. ib. βαςάσῃ) βλαςήσῃ. v. 7. πάντες αὐτοὶ) πάντες ἦτοι. ibid. κοπάσει) ὐ κοπιάσει. ib. καυθήσεται αἰσχύνη) καυθήσονται αἰσχύνῃ. v. 8. τῦ Δαυίδ) δαυίδ.

Ἀδεὶν τȢ τρίτȢ (αὐτὸς) ἐστίν. Ἀδινὼν ὁ Ἀσωναῖος, ἐπὶ ὀκλακοσίȢς τραυματίας εἰσάπαξ.

9. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ, υἱὸς πατραδέλφȢ αὐτȢ, υἱὸς ΣȢσεὶ τȢ ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς μετὰ Δαυὶδ, ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἀνέβησεν ἀνὴρ Ἰσραήλ.

ἀνεβόησεν

10. Αὐτὸς ἀνέστη, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις, ἕως ȣ̃ ἐκόπασεν ἡ χεὶρ αὐτȢ, καὶ προσεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτȢ πρὸς τὴν μάχαιραν. Καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ λαὸς ἐκάθητο ὀπίσω αὐτȢ πλὴν ἐκδιδύσκειν.

Σαμμέας

11. Καὶ μετ' αὐτὸν Σαμμαίας, υἱὸς Ἀγοὰ, ὁ Ἀρουχαῖος· καὶ συνήχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς Θηρία. Καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς τȢ ἀγροῦ πλήρης Φακοῦ. Καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἐκ προσώπȢ ἀλλοφύλων·

12. καὶ ἐστηλώθη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἐξείλατο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τȢς ἀλλοφύλους. Καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην.

13. Καὶ κατέβησαν τρεῖς ἀπὸ τῶν τριάκοντα, καὶ κατέβησαν εἰς Κασωὰρ πρὸς Δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολάμ· καὶ τάγμα τῶν ἀλλοφύλων παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι Ῥαφαείν.

14. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.

15. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυὶδ, καὶ εἶπε· τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τȢ λάκκου τȢ ἐν Βηθλεὲμ τȢ ἐν τῇ πύλῃ; τὸ δὲ σύστημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ.

16. Καὶ διέῤῥηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τȢ λάκκου τȢ ἐν Βηθλεὲμ τȢ ἐν τῇ πύλῃ. Καὶ ἔλαβον, καὶ παρεγένοντο πρὸς Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. Καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, αὐτόν

17. καὶ εἶπεν· ἵλεώς μοι, Κύριε, τȢ ποιῆσαι τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίομαι. Καὶ οὐκ ἠθέλησε πιεῖν αὐτό. Ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί.

18. Καὶ Ἀβισαὶ, ἀδελφὸς Ἰωὰβ, υἱὸς Σαρουίας, αὐτὸς ἄρχων ἐν τοῖς τρισὶ, καὶ αὐτὸς ἐξήγειρε τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας. Καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν,

19. ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἔνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως ἐπ' τῶν τριῶν οὐκ ἦλθε.

20. Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ, ἀνὴρ αὐτὸς πολλοςὸς ἔργοις, ἀπὸ Καβεσεὴλ, καὶ αὐτὸς ἐπάταξε τȢς δύο υἱȢς Ἀριὴλ τȢ Μωάβ· καὶ αὐτὸς κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τȢ λάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς χιόνος·

21. αὐ-

v. 8. (αὐτὸς) abest. ibid. Ἀδεὶν ὁ Ἀσων. - - fin.) ἀδινὼν ὁ ἀσωναῖος, οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκλακοσίȢς τρατιώτας εἰσάπαξ. v. 9. Ἐλεάζαρ) ἐλεανάν. ibid. ΣȢσεὶ) δωδί. ib. Δαυὶδ, ἐν τῷ) δαυίδ. καὶ ἐν τῷ. ib. ἀνεβόησεν) ἀνέβησεν. v. 10. ἐκόπασεν) ἐκοπίασεν. v. 11. μετ' αὐτὸν Σαμμέας, υἱὸς Ἀγοὰ) καὶ μετ' αὐτὸν σαμαιὰς υἱὸς ἄσα. v. 13. Κασωὰρ) κασών. ibid. Ὀδολάμ) ὀδολλάμ. ib. ἀλλοφ. παρενέβαλον) ἀλλοφύλων. καὶ παρενέβαλον. v. 14. ὑπόστημα) ὑπόστεμα. v. 15. σύστημα) σύστεμα, v. 16. ἔλαβον) ἔλαβαν. ibid. πιεῖν αὐτόν.) πιεῖν αὐτό. v. 18. Ἀβισαὶ ἀδελφὸς) ἀβεσσὰ ὁ ἀδελφός. v. 19. ἐπ' ἄρχοντα) εἰς ἄρχοντα. v. 20. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαέ, passim. ibid. αὐτὸς ἐπάταξε τὸν λέοντα) αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς δύο υἱοὺς Ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ αὐτὸς κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα.

21. αὐτὸς ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα ὁρατὸν, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. [margin: ὁρατὴν]

22. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν τοῖς δυνατοῖς,

23. ἐκ τῶν τριῶν ἔνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦλθε, καὶ ἔταξεν αὐτὸν Δαυὶδ πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν Δαυὶδ βασιλέως.

24. Ἀσαὴλ ἀδελφὸς Ἰωὰβ· οὗτος ἐν τοῖς τριάκοντα. Ἐλεανὰν υἱὸς Δωδεὶ πατραδέλφου αὐτοῦ ἐκ Βηθλεέμ· [margin: Δωδεὶ]

25. Σαμμαὶ ὁ Ἀρουδαῖος· Ἐνακὰ ὁ Ἀρουδαῖος·

26. Ἐλλὴς ὁ Φελλωνεί· Ἴρας υἱὸς Ἐκκας ὁ Θεκωίτης·

27. Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀσωθείτου.

28. Σελμὼν ὁ Ἐλωίτης· Μαεραεὶ ὁ Νετωφαθίτης· [margin: Σελλαὼμ Νετωφατίτης]

29. Ἀλὰφ υἱὸς Βαανααὶ τοῦ Ἐφραθαίου· Ἐθθὶ υἱὸς Ῥιβὰ, ἐκ Γαβαὲθ, υἱὸς Βενιαμίν.

30. Βαναίας ὁ Φαραθωνίτης· Ἀθθαὶ ἐκ * Ναλγαιάς. [margin: * Νααλέας]

31. Ἀβιαλβὼν ὁ Ἀραβωθεί· Ἀσμὼθ ὁ Βαρωμίτης· [margin: Ἀσιελβὼν]

32. Ἐλιὰβ ὁ Σαλαβωνίτης· υἱοὶ Ἀσὰν Ἰωνάθαν.

33. Σαμὰ ὁ Ἀρωδίτης. Ἀμνὰν υἱὸς Σαρὰρ, ὁ Ἀραρίτης. [margin: Σαμναὶς Ἀραὶδ]

34. Ἐλιφαλὲθ υἱὸς τοῦ Ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ Μαχαταίου· Ἐλιὰβ υἱὸς Ἀχιτόφελ τοῦ Γειλωνίτου· [margin: Αἰτισὲ Ἐλιὰφ]

35. Ἀσαραὶ ὁ Καρμήλιος· Φαραεὶ ὁ Ἀραχειείς.

36. Γάαλ υἱὸς Νάθαν πολλῆς δυνάμεως, υἱὸς Γαδδί. [margin: πολλὺς]

37. Σελεγὶ ὁ Ἀμανίτης· Γελωρὲ ὁ Βηρωθαῖος, αἴρων τὰ σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουίας·

38. Εἴρας ὁ Ἐθραῖος· Γαρὴβ ὁ * Ἰεθρίτης. [margin: Γαρὴθ. * Τεθρίτης.]

39. Οὐρίας ὁ Χετταῖος· πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

v. 21. ὁρατὴν) ὁρατόν. ibid. Αἰγυπτίου δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς) αἰγυπτίου δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἥρπασε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρός. v. 23. Δαυὶδ βασιλέως) δαυὶδ τοῦ βασιλέως. v. 24. Δωδεὶ) δουδί. ibid. ἐκ Βηθλ.) ἐν βηθλεέμ. v. 25. usque ad finem Cap. in Edit. Rom. hæc leguntur: v. 25. σαμμὰ ὁ ῥουδαῖος. v. 26. σέλλης ὁ κελλαθί. ἴρας υἱὸς ἴκκα ὁ θεκωίτης. v. 27. ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης, ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ ἀναθίτου. v. 28. σελλὼν ὁ αὐωίτης. νοερὲ ὁ νετωφατίτης. v. 29. ἐθθαὶ υἱὸς ῥιβὰ ἐκ γαβαὲθ υἱὸς βενιαμὶν τοῦ ἐφραθαίου. ἀσμὼθ ὁ βαρδιαμίτης. * v. 32. ἐμασοῦ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἀσάν. ἰωνάθαν. v. 33. σαμναὶν ὁ ἀρωδίτης. ἀμνὰν υἱὸς ἀραὶ σαραουρίτης. v. 34. ἀλιφαλὲθ υἱὸς τοῦ ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ μααχαχί. ἐλιὰβ υἱὸς ἀχιτόφελ τοῦ γελωνίτου. v. 35. ἀσαραὶ ὁ καρμήλιος τοῦ οὐραιοερχί. v. 36. γάαλ υἱὸς ναθανί, πολυδυνάμεως υἱὸς γαλααδδί. Ἐλιὲ ὁ ἀμμανίτης. * v. 30. ἄδροι ἀπὸ χειμάῤῥων. v. 31. γαδαβιὴλ υἱὸς τοῦ ἀραβωθαίου. * v. 37. γελωρὲ ὁ βηθωραῖος αἴρων τὰ σκεύη. Ἰωὰβ υἱὸς σαρουίας. v. 38. ἴρας ὁ ἐθιραῖος. γαρὰβ ὁ ἐθιραῖος. v. 39. οὐρίας ὁ χετταῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ ἑπτά.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ προσέθετο ὀργὴ Κυρίου ἐκκαῆναι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ ἐν αὐτοῖς, λέγων· βάδιζε, ἀρίθμησον τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἰέδαν.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἰωὰβ ἄρχοντα τῆς ἰσχύος τὸν μετ' αὐτῦ· δίελθε δὴ πάσας φυλὰς τῦ Ἰσραὴλ, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν τῦ λαῦ.

3. Καὶ εἶπεν Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ προσθείη Κύριος ὁ Θεός συ πρὸς τὸν λαὸν ὥσπερ αὐτὺς, καὶ ὥσπερ αὐτὺς ἑκατονταπλάσιον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῦ κυρίυ μυ τῦ βασιλέως ὁρῶντες. Καὶ ὁ κύριός μυ ὁ βασιλεὺς ἱνατί βύλεται ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ;

4. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λόγος τῦ βασιλέως πρὸς Ἰωὰβ, καὶ εἰς τὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς ἰσχύος ἐνώπιον τῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν τὸν Ἰσραήλ.

5. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν Ἀροὴρ ἐξ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος Γαὶδ καὶ Ἐλιάζηρ.

6. Καὶ ἦλθον εἰς Γαλαὰδ, καὶ εἰς γῆν Ἐθαιὼν Ἀδασαὶ, καὶ παρεγένοντο εἰς Δὰν Ἰαίραν (καὶ Ἰέδαν) καὶ ἐκύκλωσαν εἰς Σιδῶνα (τὴν μεγάλην.)

7. Καὶ ἦλθον εἰς Μάψαρ Τύρυ. καὶ πάσας τὰς πόλεις τῦ Εὐαίυ καὶ τῦ Χαναναίυ. Καὶ ἦλθαν κατὰ νότον Ἰέδα εἰς Βηρσαβεὲ, τὸν Ἰορδάνην

8. καὶ περιώδευσαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τέλους ἐννέα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἡμερῶν εἰς Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τῦ λαῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ ἐγένετο Ἰσραὴλ, ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως σπωμένων ῥομφαίαν. Καὶ ἀνὴρ Ἰέδα, πεντακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν.

10. Καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐτὸν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι τὸν λαόν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Κύριον· ἥμαρτον σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο· Νῦν, Κύριε, παραβίβασον δὴ τὴν ἀνομίαν τῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα.

11. Καὶ ἀνέστη Δαυὶδ τοπρωΐ. Καὶ λόγος Κυρίου ἐγένετο πρὸς Γαὶδ τὸν προφήτην, τὸν ὁρῶντα τῦ Δαυὶδ, λέγων· τὸν

12. πορεύθητι καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων· τάδε λέγει Κύριος. τρία ἐγώ εἰμι αἴρω ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι.

13. Καὶ

CAP. XXIV. v. 1. ὀργὴ Κυρίου) ὀργὴν κύριος. v. 2. τῦ Ἰσραὴλ, ἀπὸ) ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἀπό. v. 3. ὁ Θεός συ πρὸς) σου abest. ibid. ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλάσιον) ὥσπερ αὐτοὺς, καὶ ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλασίονα. ib. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ) absque articulo. v. 4. λαὸν Ἰσρ.) λαὸν τὸν ἰσραήλ. v. 5. ἐξ δεξιῶν) ἐκ δεξιῶν. ibid. Ἐλιάζηρ) ἐλιέζερ. v. 6. Ἐθαιὼν Ἀδασαὶ) θαβασὼν ἥ ἐστιν ἀδασαί. ibid. εἰς Δὰν Ἰαίραν καὶ Ἰέδαν) εἰς δανιδὰν καὶ ουδὰν. ib. εἰς Σιδῶνα τὴν μεγάλην.) σιδῶνα. v. 7. καὶ πάσας) καὶ εἰς πάσας. ibid. κατὰ τὸν Ἰορδάνην εἰς) κατὰ νότον ἰούδα εἰς. v. 10. ὅτι ἐποίησα τὸ ῥῆμα τοῦτο· Νῦν) ὃ ἐποίησα νῦν. ibid. παραβίβασον) addit δὴ v. 11. ὁρῶντα τοῦ Δαυὶδ, λέγων) ὁρῶντα, λέγων. v. 12. λέγων· τρία) λέγων. τάδε λέγει κύριος. τρία.

13. Καὶ εἰσῆλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ
ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ
εἰσέλθῃ ἔλθῃ σοι τρία ἔτη λιμὸς ἐν τῇ γῇ σου,
ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἔμπροσθεν τῶν
διώκειν ἐχθρῶν σου, καὶ ἔσονται διώκοντές σε, ἢ
γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῇ
σου. νῦν οὖν γνῶθι, καὶ ἴδε τί ἀποκριθῶ
τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα.

14. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ· στενά
μοι πάντοθεν σφόδρα ἐστίν. ἐμπεσοῦμαι δὴ
ἐν χειρὶ Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ
ἀνθρώ- αὐτοῦ σφόδρα· εἰς δὲ χεῖρας ἀνθρώπου οὐ
πων μὴ ἐμπέσω.

15. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ ἑαυτῷ τὸν
θάνατον. Καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν,
καὶ ἔδωκε Κύριος ἐν Ἰσραὴλ θάνατον ἀ-
πὸ πρωΐθεν ἕως ὥρας ἀρίστου, καὶ ἤρξα-
το ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἀπέθα-
νεν ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρ-
σαβεὲ, ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

16. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὴν χεῖ-
ρα αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι
ἐν αὐτὴν, καὶ παρεκλήθη Κύριος ἐπὶ τῇ κα-
κίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ διαφθεί-
πολὺν ροντι ἐν τῷ λαῷ· πολὺ νῦν, ἄνες τὴν χεῖ-
ρά σου. καὶ ὁ ἄγγελος Κυρίου ἦν παρὰ τῇ
ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.

17. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Κύριον ἐν τῷ
ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτοντα
ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ἠδί-
κησα, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα,
καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; γε-
νέσθω δὴ ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ
οἴκῳ τοῦ πατρός μου.

18. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβη-
θι, καὶ στῆσον τῷ Κυρίῳ θυσιαστήριον ἐν
τῇ ἅλωνι Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.

19. Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον
Γὰδ, καθ' ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ
Κύριος.

20. Καὶ διέκυψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν
βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρα-
πορευομένους ἐπάνω αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν
Ὀρνὰ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

21. Καὶ εἶπεν Ὀρνά· τί ὅτι ἦλθεν ὁ
κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον
αὐτοῦ; καὶ εἶπε Δαυίδ· κτήσασθαι παρὰ
σοῦ τὴν ἅλωνα τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστή-
ριον τῷ Κυρίῳ, καὶ συσχεθῇ ἡ θραῦσις συνεσχέ-
ἐπάνω τοῦ λαοῦ. θη

22. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυίδ· λα-
βέτω καὶ ἀνενεγκάτω ὁ κύριός μου ὁ βα-
σιλεὺς τῷ Κυρίῳ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς αὐτοῦ. ἰδοὺ οἱ βόες εἰς ὁλοκαυτώμα-
τα, καὶ οἱ τροχοὶ, καὶ τὰ σκεύη τῶν
βοῶν εἰς ξύλα.

23. Τὰ πάντα ἔδωκεν Ὀρνὰ τῷ βα-
σιλεῖ. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς τὸν βα-
σιλέα·

v. 13. ἀνήγγειλεν αὐτῷ, καὶ) αὐτῷ deest. ibid. αὐτῷ· εἰσέλθῃ σοι τρία) αὐτῷ. ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι, εἰ ἔλθῃ σοι τρία. ib. διώκειν σε) διώκοντές σε. v. 14. ἐν χειρὶ) εἰς χεῖρας. ibid. ἀνθρώπων) ἀνθρώπου. v. 15. Δαυὶδ ἑαυτῷ) transposita. ibid. ἐν Ἰσρ. θάνατον) transposita. ib. ἕως ἀρίστου) ἕως ὥρας ἀρίστου. v. 16. ἄγγελος) addit τοῦ Θεοῦ. ibid. ἐν τῇ κακίᾳ) ἐπὶ τῇ κακίᾳ. ib. πολὺν) πολὺ νῦν. v. 17. καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα) desiderantur. v. 18. ἐν τῇ ἅλωνι) ἐν τῷ ἅλωνι. v. 21. τὴν ἅλωνα) τὸν ἅλωνα. ibid. συνεσχέθη) συσχεθῇ v. 22. ὁλοκαυτώματα) ὁλοκαυτώματα.

σιλέα· Κύριος ὁ Θεός σου εὐλογήσαι σε.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀρνά· οὐχὶ, ὅτι κλώμενος κλήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλλάγματι, καὶ οὐκ ἀνοίσω τῷ Κυρίῳ Θεῷ μου ὁλοκαύτωμα δωρεάν. Καὶ ἐκλήσατο Δαυὶδ τὴν ἅλω καὶ τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ σίκλων πεντήκοντα.

25. Καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Δαυὶδ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ· καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. Καὶ προσέθηκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐσχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις. Καὶ ἐπήκουσε Κύριος τῇ γῇ, καὶ συνεχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραήλ. συνεχέθη

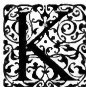
v. 23. ὁ Θεός) addit σου. v. 24. ὅτι κλώμενος) ὅτι ἀλλὰ κλώμενος. ibid. ἐν ἀλλάγματι) ἐν ἀνταλλάγματι. ib. Κυρίῳ Θεῷ μου) κυρίῳ μου Θεῷ. ib. τὴν ἅλω) τὸν ἅλωνα. v. 25. ᾠκοδόμησεν) addit ἐκεῖ. ibid. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. ib. συνεχέθη) συνεχύθη.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Β'.

ΒΑΣΙ-

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ.

ΚΕΦΑΛΑΛΙΟΝ Α'.

ΑΙ ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμέραις, καὶ περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο.

2. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτȣ· ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ παρθένον νεάνιδα, καὶ παραστήσεται ἐνώπιον τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔσαι αὐτὸν θάλπȣσα, καὶ κοιμηθήσεται μετ' αὐτȣ, καὶ θερμανθήσεται ὁ κύριός ἡμῶν ὁ βασιλεύς.

3. Καὶ ἐζήτησαν νεάνιδα καλὴν ἐκ παντὸς ὁρίου Ἰσραήλ. Καὶ εὗρον τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σωμανῖτιν, καὶ ἤνεγκαν αὐτὴν πρὸς τὸν βασιλέα.

4. Καὶ ἡ νεᾶνις καλὴ ἕως σφόδρα· καὶ ἦν τὸν βασιλέα θάλπουσα, καὶ ἐλειτȣ́ργει αὐτῷ· καὶ ὁ βασιλεὺς ȣ̓κ ἔγνω αὐτήν·

5. Καὶ Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγὶθ ἐπήρετο, λέγων· ἐγὼ βασιλεύσω. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχοντας ἔμπροσθεν αὐτȣ.

6. Καὶ ȣ̓κ ἀπεκώλυεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτȣ οὐδέποτε, λέγων· διατί σὺ ἐποίησας; καί γε αὐτὸς ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα, καὶ αὐτὸν ἔτεκεν ὀπίσω Ἀβεσσαλώμ.

7. Καὶ ἐγένοντο οἱ λόγοι αὐτȣ μετὰ Ἰωὰβ τȣ υἱοῦ Σαρουίας, καὶ μετὰ Ἀβιάθαρ τȣ ἱερέως· καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω Ἀδωνίου.

8. Καὶ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Σεμεεὶ, καὶ Ῥησὶ, καὶ υἱοὶ δυνατοὶ τȣ Δαυὶδ, οὐκ ἦσαν ὀπίσω Ἀδωνίου.

9. Καὶ ἐθυσίασεν Ἀδωνίας πρόβατα καὶ βόας καὶ ἄρνας παρὰ τὸν λίθον τȣ Ζωελὲθ, ὃς ἦν ἐχόμενα τῆς πηγῆς Ῥωγήλ. Καὶ ἐκάλεσε πάντας τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς αὐτοῦ τȣ̀ς υἱȣ̀ς τȣ βασιλέως, καὶ πάντας τȣ̀ς ἄνδρας Ἰȣ́δα παῖδας τȣ βασιλέως,

10. καὶ τὸν Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν, καὶ τȣ̀ς δυνατȣ̀ς, καὶ τὸν Σαλωμῶντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσε.

11. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Βηθσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, λέγων· οὐκ ἤκουσας

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ'. CAP. I. v. 2. εἶπαν) εἶπον. ibid. τῷ κυρίῳ ἡμῶν) non habet. ib. ἐνώπιον τῷ βασιλεῖ) τῷ βασιλεῖ. ib. ὁ κύριός ἡμῶν ὁ) ὁ κύριός μȣ ὁ. v. 4. τὸν βασιλέα θάλπȣσα) transpofita. v. 5. Ἀγὶθ) ἀγγὶθ. ibid. παρατρέχοντας) παρατρέχειν. v. 6. ἀπεκώλυεν) ἀπεκώλυσεν. ibid. ὡραῖος σφόδρα) ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα. v. 8. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαέ. v. 9. καὶ βόας καὶ ἄρνας παρὰ τὸν λίθον τȣ Ζωελὲθ) καὶ μόσχȣς καὶ ἄρνας μετὰ λίθȣ τȣ Ζωελεθί. ibid. τῆς πηγῆς) non habet. ib. ἀδελφ. αὐτοῦ τοὺς υἱȣ̀ς τȣ βασιλέως, καὶ π. τȣ̀ς ἄνδρας Ἰȣ́δα) ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀδρούς ἰούδα. v. 10. καὶ τὸν Νάθαν) καὶ νάθαν. ibid. Σαλωμῶντα τὸν ἀδ.) σαλωμὼν ἀδελφόν. v. 11. Βηθσαβεὲ) βηρσαβεέ.

ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγγὶθ, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν (βασιλεὺς) Δαυὶδ οὐκ ἔγνω;

12. Καὶ νῦν δεῦρο συμβουλεύσω σοι δὴ συμβουλίαν, καὶ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν σου, καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ σου Σαλωμών.

13. Δεῦρο εἴσελθε πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· οὐχὶ σὺ, κύριέ μου βασιλεῦ, ὤμοσας τῇ δούλῃ σου, λέγων· ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθιεῖται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου; καὶ τί ὅτι ἐβασίλευσεν Ἀδωνίας;

14. Καὶ ἰδοὺ ἔτι σου λαλούσης ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι ὀπίσω σου, καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου.

15. Καὶ εἰσῆλθε Βηθσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταμεῖον. Καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα. Καὶ Ἀβισὰγ ἡ Σουμανῖτις λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ.

16. Καὶ ἔκυψε Βηθσαβεὲ, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· τί ἐστι σοι;

17. Ἡ δὲ εἶπε· κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ ὤμοσας ἐν Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου τῇ δούλῃ σου, λέγων· ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου·

18. καὶ νῦν ἰδοὺ Ἀδωνίας ἐβασίλευσε, καὶ σὺ, κύριέ μου βασιλεῦ, οὐκ ἔγνως.

19. Καὶ ἐθυσίασε μόσχους, καὶ ἄρνας, καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα, καὶ Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως, καὶ τὸν Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσε.

20. Καὶ σὺ, κύριέ μου βασιλεῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς Ἰσραὴλ πρὸς σέ· ἀπάγγειλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν.

21. Καὶ ἔσται ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔσομαι ἐγὼ καὶ ὁ υἱός μου Σαλωμὼν ἁμαρτωλοί.

22. Καὶ ἰδοὺ ἔτι αὐτῆς λαλούσης μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης ἦλθε.

23. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ, λεγόντων· ἰδοὺ Νάθαν ὁ προφήτης· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν.

24. Καὶ εἶπε Νάθαν, κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ εἶπας, Ἀδωνίας βασιλεύσει ὀπίσω μου, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου;

25. Ὅτι κατέβη σήμερον, καὶ ἐθυσίασε ἐθυμίασε
μόσχους, καὶ ἄρνας, καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως, καὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἀρχιερέα. καὶ ἰδού εἰσιν ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπαν· ζήτω ὁ βασιλεὺς Ἀδωνίας.

26. Καὶ

v. 11. (βασιλεὺς) abest. v. 13. Σαλωμὼν ὁ υἱός σου) transposita. v. 14. σου λαλούσης) transposita. v. 15. Βηθσαβεὲ) Βηρσαβεὲ, passim. ibid. Σουμανῖτις λειτ.) σωμανῖτις ἦν λειτουργοῦσα. v. 17. κύριέ μου βασιλεῦ, σὺ) κύριε σύ. ibid. Σαλωμὼν ὁ υἱός σου) transposita. ib. καὶ αὐτὸς καθήσεται) αὐτὸς deest. v. 21. ὁ υἱός μου Σαλωμὼν) transposita. v. 23. λεγόντων) abest. ibid. κατὰ τὸ πρόσωπον) τὸ deest. v. 25. ἐθυμίασε) ἐθυσίασε. ibid. τὸν ἀρχιερέα) τὸν ἱερέα.

26. Καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν δοῦλόν σου, καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, καὶ Σαλωμὼν τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν.

27. Εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἐγνώρισας τῷ δούλῳ σου τίς καθήσεται ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν;

28. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ, καὶ εἶπε· καλέσατέ μοι τὴν Βηθσαβεέ. καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ.

29. Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε· ζῇ Κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως,

30. Ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ, λέγων, ὅτι Σαλωμὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ, καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ' ἐμοῦ, ὅτι οὕτως ποιήσω τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

31. Καὶ ἔκυψε Βηθσαβεὲ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· ζήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ εἰς τὸν αἰῶνα.

32. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ· καλέσατέ μοι Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαέ. καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

33. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς· λάβετε μεθ' ὑμῶν τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐπιβιβάσατε Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου ἐπὶ τὴν ἡμίονον τὴν ἐμὴν, καὶ καταγάγετε αὐτὸν εἰς τὸν Γιών,

34. καὶ χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ σαλπίσατε κερατίνῃ, καὶ ἐρεῖτε· ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών. χρισάτωσαν

35. Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, καὶ αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐμοῦ· καὶ ἐγὼ ἐνετειλάμην τοῦ εἶναι ἡγέμενον ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν.

36. Καὶ ἀπεκρίθη Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἶπε· γένοιτο· οὕτως πιστώσαι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως.

37. Καθὼς ἦν Κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, οὕτως εἴη μετὰ Σαλωμὼν, καὶ μεγαλῦναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως Δαυίδ.

38. Καὶ κατέβη Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς, καὶ Νάθαν ὁ προφήτης, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ ὁ Χερεθθεὶ, καὶ ὁ Φελεθθεὶ, καὶ ἐπεκάθισαν τὸν Σαλωμὼν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως Δαυίδ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν Γιών.

39. Καὶ ἔλαβε Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρας τοῦ ἐλαίου ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ ἔχρισε τὸν Σαλωμὼν, καὶ ἐσάλπισε τῇ κερατί-

v. 26. Ἰωιαδαὲ) ἰωδαὲ, passim. v. 30. οὕτως) οὕτω. v. 33. μεθ' ὑμῶν τοὺς δούλους τοῦ κ. ὑμῶν) τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν μεθ' ὑμῶν. ibid. Σαλωμὼν τὸν υἱόν μου) transposita. ib. εἰς τὸν Γιών.) εἰς τὴν γιών. v. 34. χρισάτωσαν) χρισάτω. v. 35. Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται) hæc desiderantur. ibid. καὶ αὐτὸς βασ.) καὶ βασιλεύσει. ib. εἶναι ἡγέμ.) εἶναι εἰς ἡγούμενον. ib. καὶ ἐπὶ Ἰούδαν) καὶ ἰούδαν. v. 37. βασιλέως εἴη) βασιλέως οὕτως εἴη. v. 38. Χερεθθεὶ καὶ ὁ Φελεθθεὶ) χερεθὶ καὶ ὁ φελεθὶ, passim. ibid. βασιλέως καὶ) βασιλέως δαυὶδ καί. ib. εἰς τὸν Γιών) εἰς τὴν γιών.

ρατίνῃ. Καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός· ζήτω ὁ βασιλεὺς Σαλωμών.

40. Καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτῦ, καὶ ἐχόρευον ἐν χοροῖς καὶ εὐφραινόμενοι εὐφροσύνην μεγάλην, καὶ ἐῤῥάγη ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν.

41. Καὶ ἤκουσεν Ἀδωνίας, καὶ πάντες οἱ κλητοὶ αὐτῦ, καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν φαγεῖν. Καὶ ἤκυσεν Ἰωὰβ τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, καὶ εἶπε· τίς ἡ φωνὴ τῆς πόλεως ἠχούσης;

42. Ἔτι αὐτῦ λαλοῦντος, καὶ ἰδὺ Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀβιάθαρ τῦ ἱερέως ἦλθε. καὶ εἶπεν Ἀδωνίας· εἴσελθε, ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως εἶ σὺ, καὶ ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι.

43. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰωνάθαν, καὶ εἶπε τῷ Ἀδωνίᾳ· καὶ μάλα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ ἐβασίλευσε τὸν Σαλωμὼν,

44. καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῦ ὁ βασιλεὺς τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ τὸν Νάθαν τὸν προφήτην, καὶ Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, καὶ τὸν Χερεθθεὶ, καὶ τὸν Φελεθθεὶ, καὶ ἐπεκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τῦ βασιλέως.

ἔχρισεν 45. Καὶ ἔχρισαν αὐτὸν Σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ Νάθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ Γιὼν, καὶ ἀνέβησαν ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις. αὕτη ἡ φωνὴ ἣν ἠκύσατε.

46. Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας.

47. Καὶ εἰσῆλθον οἱ δοῦλοι τῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα Δαυὶδ, λέγοντες· ἀγαθύναι ὁ Θεὸς τὸ ὄνομα Σαλωμὼν τῦ υἱοῦ σου ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλῦναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου. Καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτῦ.

48. Καί γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἔδωκέ (μοι) σήμερον ἐκ τῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ τῦ θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι.

49. Καὶ ἐξέστησαν, καὶ ἐξανέστησαν πάντες οἱ κλητοὶ τῦ Ἀδωνίυ, καὶ ἀπῆλ- ἀπῆλθες θον ἀνὴρ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῦ.

50. Καὶ Ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπυ Σαλωμὼν, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἐπελάβετο τῶν κεράτων τῦ θυσιαστηρίυ.

51. Καὶ ἀνηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ἰδὺ Ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα Σαλωμὼν, καὶ κατέχει τῶν κεράτων τῦ θυσιαστηρίυ, λέγων· ὀμοσάτω μοι σήμερον ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, εἰ ὐ θανατώσει τὸν δῦλον αὐτῦ ἐν ῥομφαίᾳ.

52. Καὶ εἶπε Σαλωμών· ἐὰν γένηται εἰς υἱὸν δυνάμεως, εἰ πεσεῖται τῶν τριχῶν αὐτῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐὰν κακία εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, θανατωθήσεται.

53. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατήνεγκαν αὐτὸν ἀπάνωθεν κατήνεγ-

τῦ κεν

v. 42. ἦλθε) εἰσῆλθε. v. 43. εἶπε τῷ Ἀδωνίᾳ. καὶ) εἶπε καί. v. 44. καὶ τὸν Νάθαν) καὶ νάθαν. ibid. υἱὸν Ἰωιαδαὲ) τὸν υἱὸν ἰωδαέ. v. 45. ἔχρισεν) ἔχρισαν. ibid. προφ. εἰς βασιλέα ἐν τῷ Γιών.) προφήτης ἐν τῇ γιών. v. 46. τῆς βασιλείας) βασιλείας. v. 47. τοῦ υἱοῦ σου) non habet. ibid. κοίτην αὐτοῦ.) κοίτην. v. 48. (μοι) abest. ibid. θρόνου) addit μου. v. 49. καὶ ἐξανέστησαν) non habet. ibid. ἀπῆλθες) ἦλθον. v. 51. σήμερον ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν) σήμερον σαλωμών. v. 53. Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς) transposita. ibid. κατήνεγκεν) κατήνεγκαν.

τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαλωμών· δεῦρο εἰς τὸν οἶκόν σου.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι Δαυὶδ ἀποθανεῖν, καὶ ἀπεκρίνατο τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ, λέγων·

2. ἐγώ εἰμι πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς· καὶ ἰσχύσεις, καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα,

3. καὶ φυλάξεις τὴν φυλακὴν Κυρίου Θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως· ἵνα συνιῇς ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἐντείλωμαί σοι.

4. Ἵνα στήσῃ Κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν ἐλάλησε περὶ ἐμοῦ, λέγων· ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, λέγων· οὐκ ἐξολεθρευθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐπάνωθεν τοῦ θρόνου Ἰσραήλ.

5. Καί γε σὺ ἔγνως ὅσα μοι ἐποίησεν Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας, ὅσα ἐποίησε τοῖς δυσὶν ἄρχουσι τῶν δυνάμεων Ἰσραήλ, τῷ Ἀβεννὴρ υἱῷ Νὴρ, καὶ τῷ Ἀμμεσσὰ υἱῷ Ἰεθὲρ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, καὶ ἔταξε τὰ αἵματα πολέμου ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀθῷον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ ἐν τῇ ὀσφύϊ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ τῷ ἐν τῷ ποδὶ αὐτοῦ.

6. Καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν σοφίαν σου, καὶ οὐ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ᾅδου.

7. Καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλεὶ τοῦ Γαλααδίτου ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν τράπεζάν σου· ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν τῷ με ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

8. Καὶ ἰδοὺ μετὰ σοῦ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ, υἱὸς τοῦ Ἰεμενεὶ, ἐκ Βαθουρεὶμ, καὶ αὐτὸς κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολὰς, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς ἀπάντησίν μου εἰς τὸν Ἰορδάνην· καὶ ὤμοσα αὐτῷ ἐν Κυρίῳ, λέγων· εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ.

9. Καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς εἶ σὺ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου.

10. Καὶ ἐκοιμήθη Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ.

11. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, τεσσαράκοντα ἔτη. ἐν Χεβρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ

CAP. II. v. 1. ἀποθανεῖν) addit αὐτόν. ibid. τῷ Σαλωμὼν) absque articulo. v. 3. τὴν φυλακὴν) φυλακήν. ibid. δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ) δικαιώματα, καί. ib. καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ) desunt. ib. συνιῇς) συνιῄσῃς. ib. ὅσα) addit ἄν. v. 4. ἐλάλησε περὶ ἐμοῦ) περὶ ἐμοῦ deest. ibid. καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν) non habet. ib. τοῦ θρόνου) θρόνου. v. 5. μοι ἐποίησεν) transposita. ibid. Ἀμμεσσὰ) ἀμεσσαί. ib. τοῦ ἐν τῷ ποδὶ) τῷ ἐν τῷ ποδί. v. 7. ἐν τῷ ἀποδιδρ.) ἐν τῷ με ἀποδιδράσκειν. v. 8. Σεμεεὶ) σεμεΐ, nomina propria constanter terminantur in ι, quæ *Alex.* effert per ει. ibid. Βαθουρεὶμ) βαουρίμ. ib. κατηράσατο) κατηράσατο. ib. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντήν.

ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη.

12. *Καὶ Σαλωμὼν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐτῶν δώδεκα, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ σφόδρα.*

13. *Καὶ εἰσῆλθεν Ἀδωνίας υἱὸς Ἀγεὶθ πρὸς Βηθσαβεὲ μητέρα Σαλωμὼν, καὶ προσεκύνησεν αὐτήν. ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; καὶ εἶπεν, εἰρήνη.*

14. *Καὶ εἶπε· λόγος μοι πρὸς σέ. καὶ εἶπεν αὐτῷ· λάλησον.*

15. *Καὶ εἶπεν αὐτῇ· σὺ οἶδας, ὅτι ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς βασιλέα, καὶ ἐστράφη ἡ βασιλεία, καὶ ἐγενήθη τῷ ἀδελφῷ μου, ὅτι παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὐτῷ.*

16. *Καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Βηθσαβεέ· λάλει.*

17. *Καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰπὸν δὴ πρὸς Σαλωμὼν τὸν βασιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ δώσει μοι τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σουμανῖτιν εἰς γυναῖκα.*

18. *Καὶ εἶπε Βηθσαβεέ· καλῶς· ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ τῷ βασιλεῖ.*

19. *Καὶ εἰσῆλθε Βηθσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν λαλῆσαι αὐτῷ περὶ Ἀδωνίου. Καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάντησιν αὐτῇ, καὶ κατεφίλησεν αὐτήν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μητρὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.*

20. *Καὶ εἶπεν αὐτῷ· αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου. Καὶ εἶπεν* σου *αὐτῇ ὁ βασιλεύς· αἴτησαι, μῆτερ ἐμή, ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε.*

21. *Καὶ εἶπε· δοθήτω δὴ Ἀβισὰγ ἡ Σουμανῖτις τῷ Ἀδωνίᾳ τῷ ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα.*

22. *Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ εἶπε τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ ἱνατί σὺ ᾔτησαι τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σουμανῖτιν τῷ Ἀδωνίᾳ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασιλείαν, ὅτι οὗτος ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμέ, καὶ αὐτῷ Ἀβιάθαρ ὁ ἱερεύς, καὶ αὐτῷ Ἰωὰβ ὁ υἱὸς Σαρουίας, ὁ ἀρχιστράτηγος, ἑταῖρος.*

23. *Καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν κατὰ τοῦ Κυρίου, λέγων· τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐλάλησεν Ἀ-* εὐχῆς *δωνίας τὸν λόγον τοῦτον.*

24. *Καὶ νῦν ζῇ Κύριος ὃς ἡτοίμασέ με, καὶ ἔθετό με ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ αὐτὸς ἐποίησέ μοι οἶκον καθὼς ἐλάλησε Κύριος, ὅτι σήμερον θανατωθήσεται Ἀδωνίας.*

25. Καὶ

v. 11. *ἐν Ἱερουσ. ἐβασίλευσε τριάκ. καὶ τρία ἔτη*) *ἐν ἱερουσαλὴμ τριακοντατρία ἔτη.* v. 12. *ἐπὶ τοῦ θρόνου*) *ἐπὶ θρόνου.* ibid. *ἐτῶν δώδεκα*) abest. v. 13. *Ἀγεὶθ*) *ἀγγὶθ.* ibid. *Βηθσαβεὲ*) *βηρσαβεὶ*, passim. ib. *προσεκύνησεν αὐτήν.*) *προσκυν. αὐτῇ.* v. 14. *Καὶ εἶπε*) non habet. v. 15. *ἡ βασιλεία*) absque articulo; scil. priore loco. ibid. *ἐγενήθη*) *ἐγένετο.* ib. *ἐγένετο*) *ἐγενήθη.* v. 17. *Σουμανῖτιν γυναῖκα*) *σωμανίτην εἰς γυναῖκα.* v. 19. *εἰς ἀπάντησιν*) *εἰς ἀπαντήν.* ibid. *θρόνου αὐτοῦ*) *αὐτοῦ* deest. v. 20. *τὸ πρόσωπόν σου*) *τὸ πρόσωπόν μου.* ibid. *Καὶ εἶπεν ὁ*) *καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ.* ib. *ἐμή, ὅτι οὐκ*) *ἐμή, καὶ οὐκ.* v. 21. *Σουμανῖτις*) *σωμανίτις*, passim. v. 22. *ἵνα σὺ*) *ἱνατί σύ.* ibid. *τὴν Σουμανῖτιν*) non habet. ibid. *ὁ υἱὸς Σαρ. ὁ ἀρχιστρ.*) *ὁ* articulus utroque loco deest. v. 23. *εὐχῆς*) *ψυχῆς.*

25. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν χειρὶ Βαναίου υἱοῦ Ἰωιαδαὲ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανεν Ἀδωνίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

26. Καὶ τῷ Ἀβιάθαρ τῷ ἱερεῖ εἶπεν ὁ βασιλεύς· εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε σὺ, εἰς ἀγρόν σου, ὅτι ἀνὴρ θανάτου εἶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ οὐ θανατώσω σε, ὅτι ἦρας τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἐκακουχήθης ἐν πᾶσιν οἷς ἐκακουχήθη ὁ πατήρ μου.

27. Καὶ ἐξέβαλε Σαλωμὼν τὸν Ἀβιάθαρ τοῦ μὴ εἶναι ἱερέα τοῦ Κυρίου, πληρωθῆναι τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἠλεὶ ἐν Σηλώμ.

28. Καὶ ἡ ἀκοὴ ἦλθεν ἕως Ἰωὰβ, ὅτι Ἰωὰβ ἦν κεκλικὼς ὀπίσω Ἀδωνίου, καὶ ὀπίσω Ἀβεσσαλὼμ οὐκ ἔκλινε. Καὶ ἔφυγεν Ἰωὰβ εἰς τὸ σκήνωμα τοῦ Κυρίου, καὶ κατέχε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.

29. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ὅτι ἔφυγεν Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Κυρίου, καὶ ἰδοὺ κατέχει τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Ἰωὰβ, λέγων· τί γέγονέ σοι, ὅτι πέφευγας εἰς τὸ θυσιαστήριον; Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· ὅτι ἐφοβήθην ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἔφυγον πρὸς τὸν Κύριον. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ, λέγων· πορεύου, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψον αὐτόν.

30. Καὶ ἦλθε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ πρὸς Ἰωὰβ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἔξελθε. καὶ εἶπεν Ἰωάβ· οὐκ ἐκπορεύσομαι, ὅτι ὧδε ἀποθανοῦμαι. Καὶ ἀπέστρεψε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, λέγων· τάδε λελάληκεν Ἰωὰβ, καὶ τάδε ἀποκέκριταί μοι. Βαναίας Βαναίου

31. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· πορεύου, καὶ ποίησον αὐτῷ καθὼς εἴρηκε, καὶ ἄνελε αὐτὸν, καὶ θάψεις αὐτὸν, καὶ ἐξαρεῖς σήμερον τὸ αἷμα ὃ δωρεὰν ἐξέχεεν Ἰωὰβ, ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.

32. Καὶ ἀπέστρεψε Κύριος τὸ αἷμα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀπήντησε τοῖς δυσὶν ἀνθρώποις τοῖς δικαίοις καὶ ἀγαθοῖς ὑπὲρ αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ. Καὶ ὁ πατήρ μου Δαυὶδ οὐκ ἔγνω τὸ αἷμα αὐτῶν, τὸν Ἀβεννὴρ υἱὸν Νὴρ, ἀρχιστράτηγον Ἰσραὴλ, καὶ τὸν Ἀμεσσὰ υἱὸν Ἰεθὲρ, ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.

33. Καὶ ἐπεστράφη τὰ αἵματα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ γένοιτο εἰρήνη ἕως αἰῶνος παρὰ Κυρίου.

34. Καὶ ἀνέβη Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ,

καὶ

v. 26. εἰς Ἀναθὼθ ἀπότρεχε σὺ) transposita. ibid. διαθήκης) τῆς διαθήκης. v. 28. ἕως Ἰωὰβ) addit υἱοῦ σαρουΐας. ibid. ὀπίσω Ἀβεσσαλὼμ) ὀπίσω σαλωμών. v. 29. ὅτι ἔφυγεν) ὅτι πέφευγεν. ibid. Σαλωμὼν πρὸς) σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς πρός. ib. πρὸς τὸν Κύριον.) πρὸς κύριον. ib. Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίαν υἱὸν Ἰωιαδαὲ) σαλωμὼν τὸν βαναία υἱὸν ἰωδαέ. v. 30. Βαναία) βαναίας. ibid. ἐκπορεύσομαι) ἐκπορεύομαι. ib. ἀπέστρεψε Βαναίου) ἐπέστρεψε βαναίας. v. 31. ἐξέχεεν Ἰωὰβ ἀπ') ἐξέχεεν ἀπ'. v. 32. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. ἀρχιστράτηγον Ἰούδα.) ἀρχιστράτηγον ἰσραὴλ, καὶ τὸν ἀμεσσὰ υἱὸν ἰεθὲρ ἀρχιστράτηγον ἰούδα. v. 33. εἰς τὴν κεφαλὴν) εἰς κεφαλήν.

τῷ Ἰωὰβ

καὶ ἀπήντησεν (Ἰωιαδαὲ) αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

35. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαναίου υἱὸν Ἰωιαδαὲ ἀντ' αὐτῦ ἐπὶ τὴν στρατηγίαν. Καὶ ἡ βασιλεία κατωρθῦτο ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ Σαδὼκ τὸν ἱερέα ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ Ἀβιάθαρ. Καὶ ἔδωκε Κύριος τῷ Σαλωμὼν φρόνησιν, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ πλάτος καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐπληθύνθη ἡ φρόνησις Σαλωμὼν ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων υἱῶν, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον αὐτῦ, καὶ τὸν οἶκον Κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κυκλόθεν· ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἐποίησε καὶ συνετέλεσε. Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ὑποστηρίγματα, καὶ τὰς λυτῆρας τὰς μεγάλους, καὶ τὰς στύλους, καὶ τὴν κρήνην τῆς αὐλῆς καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἔπαλξιν ἐπ' αὐτῆς, διέκοψε τὴν πόλιν Δαυίδ. οὕτως θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ. τότε ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν. καὶ Σαλωμὼν ἀνέφερε τρεῖς ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαυτώσεις, καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐθυμία ἐνώπιον Κυρίου, καὶ συνετέλεσε τὸν οἶκον. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ ἔργα τῦ Σαλωμὼν, τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι ἐπιστάται τῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα. (τῷ λαῷ) Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ἀσσὲρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν (Ἀζὲρ) Βαιθωραὼθ ἐπάνω, καὶ τὰ Βαλαλάθ. πλὴν μετὰ τὸ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν τὸν οἶκον τῦ Κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ, μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τὰς πόλεις ταύτας. καὶ ἐν τῷ ἔτι ζῆν Δαυὶδ, ἐνετείλατο Σαλωμὼν, λέγων· ἰδὺ μετὰ σοῦ Σεμεεὶ υἱὸς Γηρὰ, υἱὸς σπέρματος τῦ Ἰεμενεὶ, ἐκ Χεβρών. οὗτος κατηρήσατό με κατάραν ὀδυνηρὰν ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολὰς, καὶ αὐτὸς κατέβαινεν εἰς ἀπάντησίν μοι ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὤμοσα αὐτῷ κατὰ τῦ Κυρίυ, λέγων· εἰ θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ νῦν μὴ ἀθῳώσῃς αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ φρόνιμος εἶ σύ, καὶ

γνώσῃ

V. 34. ἀπήντησεν Ἰωιαδαὲ τῷ Ἰωὰβ, καὶ) ἀπήντησεν αὐτῷ, καὶ. V. 35. lin. 4. ἱερέα ἔδωκεν ὁ) ἱερέα ἔδωκεν αὐτὸν ὁ. lin. 6. ἀντὶ Ἀβιάθαρ. Καὶ) ἀντὶ ἀβιάθαρ. καὶ σαλωμὼν υἱὸς δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ, καὶ ἰέδα ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ. ib. τῷ Σαλωμὼν φρόνησιν) transposita. ib. lin. 9. Καὶ ἐπληθύνθη) ab his verbis *Editio Rom.* incipit Cap. 3. ib. lin. 10. Σαλωμὼν πάντων ἀρχαίων υἱῶν) σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων υἱῶν ἀρχαίων. ib. lin. 14. εἰς τὴν πόλιν) εἰς πόλιν. ib. lin. 15. αὐτὸν τὸν οἶκον) αὐτὸν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον. ib. lin. 17. ἑπτὰ) ἐν ἑπτά. ib. lin. 18. Καὶ ἦσαν) καὶ ἦν. ib. lin. 19. χιλιάδες λατόμων) χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων. ib. lin. 31. τρεῖς τῷ) τρεῖς ἐν τῷ. ib. lin. 38. τῷ λαῷ) τοῦ λαῦ. ib lin. 40. Ἀζὲρ καὶ τὴν Βαιθωραὼθ) γαζὲρ, καὶ τὴν βαιθωρών. ib. lin. 41. Βαλαλὰθ) βαλλάθ. ib. lin. 45. ζῆν Δαυίδ) transposita. ib. lin. 46. Σαλωμὼν) τῷ σαλωμών. ib. lin. 47. υἱὸς σπέρματος) υἱὸς τῦ σπέρματος. ib. lin. 49. κατηρήσατο) κατηράσατο. ib. lin. 51. εἰς ἀπαντήτησιν) εἰς ἀπαντήν. ib. lin. 55. φρόνιμος εἶ σύ) φρόνιμος σύ.

γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτȣ̃ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου.

36. Καὶ ἀποςείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν Σεμεεὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κάθȣ ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν ȣ̓δαμοῦ.

37. Καὶ ἔςαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξοδίας σου καὶ διαβήσῃ τὸν χειμάῤῥȣν Κέδρων, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ· τὸ αἷμά σȣ ἔςαι ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὥρκισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

38. Καὶ εἶπε Σεμεεὶ πρὸς τὸν βασιλέα· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας, κύριέ μου βασιλεῦ· οὕτως ποιήσει ὁ δȣ̃λός σου. καὶ ἐκάθισε Σεμεεὶ ἐν Ἱερȣσαλὴμ τρία ἔτη.

39. Καὶ ἐγενήθη μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέδρασαν δύο δȣ̃λοι τῷ Σεμεεὶ πρὸς Ἀγχὶς υἱὸν Μααχὰ, βασιλέα Γέθ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σεμεεὶ, λέγοντες· ἰδȣ̀ οἱ δοῦλοί σου ἐν Γέθ.

40. Καὶ ἀνέςη Σεμεεὶ, καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον αὐτȣ̃, καὶ ἐπορεύθη εἰς Γὲθ πρὸς Ἀγχὶς τȣ̃ ἐκζητῆσαι τȣ̀ς δȣ́λους αὐτȣ̃. Καὶ ἐπορεύθη Σεμεεὶ, καὶ ἤγαγε τȣ̀ς δȣ́λους αὐτȣ̃ ἐκ Γέθ.

41. Καὶ ἀπηγγέλη τῷ Σαλωμὼν, λέγοντες· ὅτι ἐπορεύθη Σεμεεὶ ἐξ Ἱερȣσαλὴμ εἰς Γὲθ, καὶ ἐπέςρεψε τȣ̀ς δȣ́λους αὐτȣ̃.]

42. Καὶ ἀπέςειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐκάλεσε τὸν Σεμεεὶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· οὐχὶ ὥρκισά σε κατὰ τȣ̃ Κυρίου, καὶ ἐπεμαρτυράμην σοι, λέγων· ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλθῃς ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ πορευθῇς εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριςερὰ, γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; Καὶ εἶπάς μοι· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκȣσα.

43. Καὶ τί ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὸν ὅρκον τȣ̃ Κυρίου, καὶ ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμην κατὰ σοῦ;

44. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Σεμεεί· σὺ ἔγνως πᾶσαν τὴν κακίαν σȣ ἣν ἔγνω ἡ καρδία σου, ἃ ἐποίησας τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μȣ· καὶ ἀνταπέδωκε Κύριος τὴν κακίαν σȣ εἰς κεφαλήν σου.

45. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν εὐλογημένος, καὶ ὁ θρόνος Δαυὶδ ἔςαι ἕτοιμος ἐνώπιον Κυρίȣ εἰς τὸν αἰῶνα.

46. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Βαναίᾳ υἱῷ Ἰωαδαέ· καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε.

v. 36. Καὶ ἀποςείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν) καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τόν. ibid. οἰκοδόμησον) ᾠκοδόμησεν. v. 37. τῆς ἐξοδίας) τῆς ἐξόδου. ibid. χειμάῤῥȣν) χείμαῤῥον. v. 38. οὕτως) ἔτω. v. 39. μετὰ τρία) μετὰ τὰ τρία. ibid. τῷ Σεμεεὶ πρὸς Ἀγχὶς) τȣ̃ σεμεῒ πρὸς ἀγχοὺς. v. 40. πρὸς Ἀγχὶς) πρὸς ἀγχοὺς. v. 41. ἐπέςρεψε) ἀνέςρεψε. v. 42. Καὶ εἶπάς μοι· ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα.]) h. v. desiderantur. v. 43. τȣ̃ Κυρίου) κυρίου. v. 44. σὺ ἔγνως) σὺ οἶδας. ibid. ἔγνω) οἶδεν. ibid. τῷ Δαυὶδ) absque articulo. v. 45. Δαυὶδ ἕτοιμος) δαυὶδ ἔςαι ἕτοιμος. v. 46. καὶ ἀπέθανε.) non habet.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΤΗΣ δὲ βασιλείας ἑδραθείσης ἐν χειρὶ Σαλωμὼν, ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο Σαλωμὼν πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Φαραὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ, ἕως οὗ συνετέλεσεν οἰκοδομῶν τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, καὶ τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ.

2. Πλὴν ὁ λαὸς ἦσαν θυμιῶντες ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, ὅτι οὐκ ᾠκοδομήθη οἶκος τῷ ὀνόματι Κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.

3. Καὶ ἠγάπησε Σαλωμὼν τὸν Κύριον πορεύεσθαι ἐν τοῖς προςάγμασι Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτὸς ἔθυε καὶ ἐθυμία.

4. Καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς εἰς Γαβαὼν θῦσαι ἐκεῖ, ὅτι αὐτὴ ὑψηλοτάτη, καὶ μεγάλη. χιλίαν ὁλοκαύτωσιν ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο ἐν Γαβαών.

λίαν

5. Καὶ ὤφθη τῷ Σαλωμὼν ὁ Κύριος ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαλωμών· αἴτησαί τι αἴτημα σεαυτῷ.

6. Καὶ εἶπε Σαλωμών· σὺ ἐποίησας μετὰ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς διῆλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεός (σου) τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

7. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἐγώ εἰμι παιδάριον μικρὸν, καὶ οὐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου, καὶ τὴν ἔξοδόν μου.

8. Ὁ

CAP. III. v. 1. Τῆς δὲ βασιλείας ἑδραθείσης - - fin. verſus) loco horum verborum hæc leguntur in **Edit. Rom.** καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν φρόνιμος σφόδρα καὶ σοφός. καὶ ἰούδα καὶ ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ χαίροντες. καὶ σαλωμὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις. καὶ ἦσαν προσφέροντες δῶρα, καὶ ἐδούλευον τῷ σαλωμὼν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ σαλωμὼν ἤρξατο ἀνοίγειν τὰ δυναστεύματα τοῦ λιβάνου. καὶ αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν θερμαὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ τοῦτο τὸ ἄριστον τῷ σαλωμών. τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου. δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν νομάδων. ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ ῥαφὶ ἕως γάζης ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ κατῴκει ἰούδα καὶ ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες καὶ ἑορτάζοντες ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας σαλωμών. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τοῦ σαλωμών, ἀζαρίας υἱὸς σαδὼκ τοῦ ἱερέως, καὶ ὀρνίας υἱὸς νάθαν ἄρχων τῶν ἐφεστηκότων. καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ σουβὰ γραμματεὺς, καὶ βασὰ υἱὸς ἀχιθαλὰμ ἀναμιμνήσκων, καὶ ἀβὶ υἱὸς ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος, καὶ ἀχιρὲ υἱὸς ἐδραῒ ἐπὶ τὰς ἄρσεις, καὶ βαναίας υἱὸς ἰωδαὲ ἐπὶ τῆς αὐλαρχίας καὶ ἐπὶ τοῦ πλινθίου, καὶ καχοὺρ υἱὸς νάθαν ὁ σύμβουλος. καὶ ἦσαν τῷ σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵπποι εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἵππων. καὶ ἦν ἄρχων ἐν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως ὁρίων αἰγύπτου. καὶ σαλωμὼν υἱὸς δαυὶδ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἐν ἱερουσαλήμ. v. 2. ἐν τοῖς) ἐπὶ τοῖς. ibid. τῷ ὀνόματι Κυρίου ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.) τῷ κυρίῳ ἕως τοῦ νῦν. v. 3. αὐτὸς) deeſt. v. 4. ὁ βασιλεὺς) abeſt. ibid. λίαν) χιλίαν. ib. ἐκεῖνο) non habet. v. 5. τῷ Σαλωμὼν ὁ Κύριος) κύριος τῷ σαλωμών. v. 6. μετὰ δούλου) μετὰ τοῦ δούλου. ibid. (σου) deeſt. ibid. καθήμενον) non habet. v. 7. τὴν εἴσοδόν μου, καὶ τὴν ἔξοδόν μου) tranſpoſita.

8. Ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολὺν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται, καὶ οὐ ψηφιοθήσεται ἀπὸ πλήθους.

9. Καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν, καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέναι ἀναμέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον;

10. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον Κυρίου, ὅτι ἠτήσατο Σαλωμὼν τὸ ῥῆμα τοῦτο.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνθ' ὧν ἠτήσω παρ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ οὐκ ἠτήσω σαυτῷ ἡμέρας πολλὰς, καὶ οὐκ ἠτήσω σεαυτῷ πλοῦτον, οὐδὲ ἠτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν σου, ἀλλ' ἠτήσω σαυτῷ τοῦ συνιεῖν τοῦ εἰσακούειν κρίμα·

12. ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν σοφὴν καὶ φρονίμην, ὡς σὺ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι.

13. Καὶ ἃ οὐκ ἠτήσω ἔδωκά σοι, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, ὡς οὐ γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν βασιλεῦσι πάσας τὰς ἡμέρας σου.

14. Καὶ ἐὰν πορευθῇς ἐν τῇ ὁδῷ μου φυλάσσειν τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, ὡς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ πληθυνῶ τὰς ἡμέρας σου.

15. Καὶ ἐξυπνίσθη Σαλωμὼν, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον. Καὶ ἀνέστη καὶ παραγίνεται εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου ἐν Σιὼν, καὶ ἀνήγαγεν ὁλοκαυτώσεις, καὶ ἐποίησεν εἰρηνικὰς, καὶ ἐποίησε πότον μέγαν ἑαυτῷ, καὶ πᾶσι τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ.

16. Τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ.

17. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ μία· ἐν ἐμοὶ, κύριέ μου. Ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἴκῳ ἑνὶ, καὶ ἐτέκομεν ἐν τῷ οἴκῳ.

18. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκε καὶ αὕτη ἡ γυνή· καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστιν οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ ἀμφοτέρων ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ.

19. Καὶ ἀπέθανεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς ἐκοιμήθη ἐπ' αὐτόν.

20. Καὶ ἀνέστη μέσης τῆς νυκτὸς, καὶ ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου, καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν τῷ κόλπῳ μου.

21. Καὶ ἀνέστην τοπρωῒ θηλάσαι τὸν υἱόν μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς. Καὶ

v. 8. καὶ οὐ ψηφιοθήσεται ἀπὸ πλήθους.) desunt. v. 9. τοῦ συνιέναι) καὶ τοῦ συνιεῖν. ibid. δυνήσεται) δυνηθήσεται. v. 10. ὁ λόγος) abest. v. 11. σαυτῷ) σεαυτῷ, bis. ibid. σεαυτῷ πλοῦτον) σεαυτῷ abest. v. 12. σοφὴν καὶ φρονίμην) transposita. v. 13. ἔδωκα) δέδωκα. ibid. γέγονεν ὅμοιος) γέγονεν ἀνὴρ ὅμοιος. ib. πάσας τὰς ἡμέρας σου) non habet. v. 14. τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου) transposita. v. 15. παισὶν ἑαυτοῦ.) παισὶν αὐτοῦ. v. 17. ἡ μία) μία. ibid. κύριέ μου) κύριε. v. 18. καὶ ἔτεκε καὶ αὕτη ἡ γυνή) ἔτεκε καὶ ἡ γυνὴ αὕτη. ibid. αὐτὸ, οὐκ ἔστιν) αὐτὸ, καὶ οὐκ ἔστιν. ib. ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ πάρεξ) ἡμῶν πάρεξ. v. 19. ὁ υἱὸς) addis τῆς γυναικός. ibid. ἐκοιμήθη) ἐπεκοιμήθη. v. 20. καὶ ἡ δούλη σου ὕπνου) h. v. desiderantur.

ἰδοὺ κατενόησα αὐτὸν τοπρωῒ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ υἱός μου ὃν ἔτεκον.

22. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα· οὐχὶ, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν. Ἡ δὲ λαλεῖ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν. οὐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱός σου ὁ τεθνηκώς· καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

23. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐταῖς· σὺ λέγεις, οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· σὺ δὲ λέγεις· οὐχὶ, ἀλλ' ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκὼς, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λάβετέ μοι μάχαιραν· καὶ προσήνεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

25. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· διέλετε τὸ παιδίον τὸ θηλάζον τὸ ζῶν εἰς δύο, καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ.

26. Καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ὁ υἱὸς ἦν ὁ ζῶν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ εἶπεν· ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό. καὶ αὕτη εἶπε· μήτε ἐμοὶ, μήτε αὐτῇ ἔσω, διέλετε αὐτό.

27. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε· δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ εἰπούσῃ, δότε αὐτῇ αὐτὸ, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό· αὕτη ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

28. Καὶ ἤκουσαν πᾶς Ἰσραὴλ τὸ κρί- ἤκουσεν
μα τοῦτ' ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις Θεοῦ ἐν αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαίωμα.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἦν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν βασιλεύων ἐπὶ Ἰσραήλ.

2. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν
αὐτῷ· Ἀζαρίας υἱὸς Σαδὼκ, ὁ ἱερεύς· αὐτοῦ

3. Ἐλιαρὲφ καὶ Ἀχία υἱὸς Σεισὰ, Ἐναρὲφ
γραμματεῖς· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχι- Ἀχιμὰ
λὰδ, ἀναμιμνήσκων·

4. καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδαὲ ἐπὶ τῆς στρατείας· καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ, ἱερεῖς·

5. καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Νάθαν ἐπὶ τῶν καθεσταμένων· καὶ Ζαβοὺθ υἱὸς Νάθαν ἱερεὺς, ἑταῖρος τοῦ βασιλέως·

6. καὶ Ἀχισὰρ ἦν οἰκονόμος, καὶ Ἐλιὰκ ὁ οἰκονόμος· καὶ Ἐλιὰβ υἱὸς Σαφὰτ ἐπὶ τῆς πατριᾶς· καὶ Ἀδωνιρὰμ υἱὸς Ἀβδὰ ἐπὶ τῶν φόρων.

7. Καὶ τῷ Σαλωμὼν δώδεκα καθεστάμενοι ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, χορηγεῖν

τῷ

v. 21. αὐτὸν τοπρωῒ) αὐτὸν πρωΐ. v. 22. οὐχὶ, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ἐστὶν ὁ νεκρὸς, υἱὸς δὲ ἐμὸς ὁ ζῶν. Ἡ δὲ λαλεῖ, καὶ αὐτῇ ἔλεγεν.) hæc omnia desiderantur. ibid. οὐχὶ, ἀλλ' ὁ) οὐχὶ, ἀλλὰ ὁ. v. 23. σὺ δὲ λέγεις) καὶ σὺ λέγεις. ibid. ἀλλ' ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκὼς, καὶ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν.) ἀλλὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς. v. 24. λάβετέ μοι) μοι deest. v. 25. τὸ θηλάζον τὸ ζῶν) transposita. v. 26. ὁ υἱὸς ἦν) transposita. ibid. τὸ παιδίον τὸ ζῶν) τὸ ζῶν abest. ib. διέλετε αὐτό.) διέλετο. v. 27. δότε αὐτῇ τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ) δότε τὸ παιδίον τῇ. v. 28. ἤκουσεν) ἤκουσαν. ibid. τοῦτ' ὃ) τοῦτο ὃ. CAP. IV. v. 2. οἱ ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτοῦ) ἄρχοντες οἳ ἦσαν αὐτῷ. ibid. ὁ ἱερεύς.) deest. v. 3. Ἐναρὲφ) ἐλιάφ. ibid. Σεισὰ) σηβά. ib. Ἀχιμὰ) ἀχιλάδ. v. 4. στρατείας) δυνάμεως. v. 5. Ἀζαρίας) ὀρνία. ibid. Ζαβοὺθ) ζαβούθ. ib. ἱερεὺς) abest. v. 6. Σαφὰτ) σάφ. ibid. Ἀβδὰ) αὐδών.

τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγίνετο ἐπὶ τὸν ἕνα χορηγεῖν.

8. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Βὲν υἱὸς Ὢρ ἐν ὄρει Ἐφραίμ.

9. Υἱὸς Δακὰρ ἐν Μαχμὰς, καὶ ἐν
Αἰαλὼμ Σαλαβεὶμ, καὶ {Βεθσαμὺς, καὶ Αἰλὼν
a Ἔσδ ἕως Βηθανάν.

b Σοχλὼ 10. Υἱὸς a Ἔσδ ἐν Ἀραβὼθ, αὐτῷ
c πᾶσα b Σωχὼ, καὶ πᾶσα ἡ γῆ Ὀφέρ.

Νεφαδδὼρ, Ταφατὰ 11. Υἱῷ Ἀβιναδὰβ c πᾶσα Νεφαθδὼρ, Τεφὰθ θυγάτηρ Σαλωμὼν ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα.

Ἐλὼδ 12. Βαανὰ υἱὸς Ἀχιλὰδ τὴν Θαανὰχ
Μεμαγεδδαὼ καὶ Μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Σὰν ὁ παρὰ a Σεσαθὰν ὑποκάτω τῆς Ἰεζραὲλ, καὶ
a Ἐσαανθὰν ἐκ Βεθσὰν ἕως Ἀβελμαουλὰ ἕως b Μαιβὲρ Λακὰμ εἷς.

b Μεμβραδὲ 13. Υἱὸς Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ Γαλαάδ·
αὐτῷ (ὁ) Αὐὼθ c Ἰαεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ,
Ἰεκμαὰν Γαλαὰδ, τούτῳ σχοίνισμα Ἐργὰβ ἣ ἐν
c Ἰαρεὶρ τῇ Βασὰν, ἑξήκοντα πόλεις μεγάλαι τειχήρεις, καὶ μοχλοὶ χαλκοῖ.

Αἰναδὰβ 14. Ἀχιναδὰβ υἱὸς * Ἀδδὼ Μαναΐμ.

* Σαδὼκ 15. Ἀχιμαὰς ἐν Νεφθαλεί· καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν Βασεμμὰθ θυγατέρα Σαλωμὼν εἰς γυναῖκα. Μασεμαὰθ

16. Βαανὰς υἱὸς Χουσεὶ, ἐν Ἀσὴρ καὶ ἐν Βααλώθ. Μααλὼτ

17. Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φαρρὸυ, ἐν Ἰσσάχαρ.

18. Σεμεεὶ υἱὸς Ἠλὰ, ἐν τῷ Βενιαμείν.

19. Γαβὲρ υἱὸς Ἀδαΐ, ἐν τῇ γῇ Γαλαὰδ, γῇ Σηὼν βασιλέως Ἐσεβὼν, τῆς τῇ
Ἀμορραίου, καὶ Ὢγ βασιλέως τῆς Βασὰν, καὶ Νασὶφ εἷς ἐν γῇ.

20. Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ πολλοὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος, ἔσθοντες, καὶ πίνοντες καὶ εὐφραινόμενοι.

21. Καὶ Σαλωμὼν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶσι τοῖς βασιλείοις, ἀπὸ τῆς ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου· προσεγγίζοντες δῶρα, καὶ δουλεύοντες τῷ Σαλωμὼν πάσας ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ.

22. Καὶ ταῦτα τὰ δέοντα Σαλωμὼν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ· τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου·

R 3 23. δέκα

v. 7. μῆνα ἐνιαυτῷ) μῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ. v. 8. Βὲν) βεὲν. ibid. Ἐφραίμ.) ἐφραὶμ εἷς. v. 9. Μαχμὰς, καὶ ἐν Σαλαβεὶμ, καὶ Βεθσ. καὶ Αἰαλὼμ ἕως Βηθανάν.) μαχὲς, καὶ ἐν σαλαβὶν, καὶ βαιθσαμὺς, καὶ ἐλὼν ἕως βηθανὰν εἷς. v. 10. Ἔσδ) ἐσδὶ. ibid. Σοχλὼ) σωχὼ. v. 11. Ἀβιναδὰβ - - θυγάτηρ) ἀμιναδὰβ πᾶσα νεφθαδώρ. τεφὰθ θυγάτηρ. ibid. γυναῖκα) addit εἷς. v. 12. in Rom. βαανὰ υἱὸς ἀχιλουὸθ τὴν θαανὰχ, καὶ μαγεδδὼ, καὶ πᾶς ὁ οἶκος σὰν ὁ παρὰ σεσαθὰν ὑποκάτω τῆς ἐσραὲ, καὶ ἐκ βηθσὰν ἕως σαβελμαελὰ, ἕως μαεβὲρ λακὰμ, εἷς. v. 13. Γαβὲρ ἐν Ῥαμὼθ) ναβὲρ ἐν ῥαβὼθ. ibid. αὐτῷ ὁ Αὐὼθ Ἰαρεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ, Γαλαάδ) hæc desiderantur. ib. Ἐργὰβ ἣ ἐν) ἐργὰβ ἐν. ib. χαλκοῖ) addit εἷς. v. 14. in Rom. Ἀχιναδὰβ υἱὸς σαδδὼ μαναΐμ. v. 15. Νεφθαλεί) νεφθαλίμ. ibid. Μασεμαὰθ) βασεμμαὰθ. ib. γυναῖκα) addit εἷς. v. 16. in Rom. βαανὰ υἱὸς χουσὶ ἐν ἀσὴρ καὶ ἐν βααλὼθ εἷς. v. 17. in Edit. Rom. desiderantur, & inseritur post 19. versum. v. 19. Γαλαὰδ τῇ Σηὼν) γαὰδ σηὼν. ibid. Ἐσεβὼν, τῆς Ἀμορραίου καὶ) τῆς ἐσεβὼν καὶ. ib. Νασὶφ ἐν γῇ.) νασὶφ εἷς ἐν γῇ ἰούδα, præterea adjicitur versus 17. ἰωσαφὰτ υἱὸς φουασὺδ ἐν ἰσσάχαρ. v. 20. & 21. in Rom. prorsus deficiunt, perinde quoque versus 25. & 26. Reliqui inter 19. & 29. versûs hoc ordine collocantur: v. 27. 28. 22. 23. 24. 29. v. 22. Σαλωμὼν) τῷ σαλωμών.

23. δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ, καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβατα, ἐκτὸς ἐλάφων, καὶ δορκάδων, καὶ ὀρνίθων, ἐκλεκτὰ ἐκλεκτῶν σιτευτά.

24. Ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ Θάψα καὶ ἕως Γάζης, ἐν πᾶσι βασιλεῦσι πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν.

25. Καὶ κατῴκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες, ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ἀπὸ Δὰν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ, πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών.

26. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ἵππων εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων.

27. Καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεστάμενοι οὕτως τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως, ἕκαστος μῆνα αὐτοῦ· οὐ παραλλάσσουσι λόγον.

τὸν 28. Καὶ τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμασιν ἦγον εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ βασιλεὺς, ἕκαστος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ.

29. Καὶ ἔδωκε Κύριος σοφίαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ φρόνησιν πολλὴν σφόδρα, καὶ χύμα καρδίας, ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν·

30. καὶ ἐπληθύνθη ἡ σοφία Σαλωμὼν σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους Αἰγύπτου·

31. καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ Γαιθὰν τὸν Ἐζραηλίτην, καὶ Ἡμὰν, καὶ τὸν Χαλχὰλ, καὶ τὸν Δαραὰ, υἱοὺς Μαὐλ· καὶ ἦν ὀνομαστὸς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ.

32. Καὶ ἐλάλησε Σαλωμὼν τρισχιλίας παραβολὰς, καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι·

33. καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου, καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ περὶ τῶν πετεινῶν, καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ περὶ τῶν ἰχθύων.

34. Καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας Σαλωμών· καὶ παρὰ πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

ΚΕΦ.

v. 23. δέκα) καὶ δέκα. ibid. καὶ ὀρνίθων, ἐκλεκτὰ) non habet. v. 24. in *Rom.* mutilus ita habet: ὅτι ἦν ἄρχων πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν. v. 28. τὸν ἄχυρον) τὸ ἄχυρον. ibid. ἦγον) ἦρον. v. 29. σοφίαν) φρόνησιν. ibid. φρόνησιν) σοφίαν. v. 30. ἡ σοφία) deest. v. 31. τὸν Ἐζραηλίτην - - fin. versûs) τὸν ζαρίτην, καὶ τὸν αἰνὰν, καὶ τὸν χαλκὰδ καὶ δαράλα υἱοὺς μαλ. v. 33. περὶ τῶν ξύλων) ὑπὲρ τῶν ξύλων. v. 34. τὴν σοφίαν αὐτοῦ.) τῆς σοφίας αὐτοῦ, adjicit præterea *Rom.* καὶ ἔλαβε σαλωμὼν τὴν θυγατέρα φαραὼ αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ. τότε ἀνέβη φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου, καὶ προκατελάβετο τὴν γαζὲρ, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν καὶ τὸν χαναανίτην τὸν κατοικοῦντα ἐν μεργαάβ. καὶ ἔδωκεν αὐτὰς φαραὼ ἀποστολὰς θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ σαλωμὼν, καὶ σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν γαζέρ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς Σαλωμών· ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χειρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.

2. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χειράμ, λέγων·

3. σὺ οἶδας Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, ὅτι οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν, ἕως τοῦ δοῦναι Κύριον αὐτοὺς ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

4. Καὶ νῦν ἀνέπαυσε Κύριος ὁ Θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονηρόν.

οἰκοδομή-σω 5. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου, καθὼς ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, λέγων· ὁ υἱός σου ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

6. Καὶ νῦν ἔντειλαι, καὶ κοψάτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου ἔσωσαν μετὰ τῶν δούλων σου, καὶ μισθὸν δουλείας σου δώσω σοι κατὰ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς, ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς οἱ Σιδώνιοι.

7. Καὶ ἐγενήθη καθὼς ἤκουσε Χειρὰμ τῶν λόγων Σαλωμὼν, ἐχάρη σφόδρα, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς σήμερον, ὁ δοὺς τῷ Δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πολὺν τοῦτον.

8. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ πρὸς Σαλωμὼν, λέγων· ἀκήκοα περὶ πάντων ὧν ἐπέσταλκας πρὸς μέ. ἐγὼ ποιήσω πᾶν θέλημά σου εἰς ξύλα κέδρινα καὶ πεύκινα.

9. Οἱ δοῦλοί μου κατάξουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Λιβάνου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ σχεδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἕως τοῦ τόπου οὗ ἂν ἀποστείλῃς πρὸς μὲ, καὶ ἐκτινάξω αὐτὰ ἐκεῖ· καὶ σὺ ἀρεῖς, καὶ ποιήσεις τὸ θέλημά μου, τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου.

10. Καὶ ἦν Χειρὰμ διδοὺς τῷ Σαλωμὼν κέδρους, καὶ πεύκας, καὶ πᾶν θέλημα αὐτοῦ.

11. Καὶ Σαλωμὼν ἔδωκε τῷ Χειρὰμ εἴκοσι χιλιάδας κόρων πυροῦ, καὶ μαχὰλ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας βὲθ ἐλαίου κεκομμένου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου Σαλωμὼν τῷ Χειρὰμ κατ' ἐνιαυτόν.

12. Καὶ Κύριος ἔδωκε σοφίαν τῷ Σαλωμὼν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Χειρὰμ, καὶ ἀναμέσον Σαλωμὼν, καὶ διέθεντο διαθήκην ἀναμέσον ἑαυτῶν.

13. Καὶ

CAP. V. v. 1. Χειρὰμ) χιράμ, passim. ibid. πρὸς Σαλωμών· ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ) χρῖσαι τὸν σαλωμὼν ἀντί. v. 3. Δαυὶδ τὸν πατέρα μου) transposita. ibid. πολέμων) τῶν πολέμων. v. 4. ἀπάντημα) ἁμάρτημα. v. 5. οἰκοδομήσω) οἰκοδομῆσαι. v. 6. ἔσωσαν) abest. ibid. καὶ μισθὸν) καὶ τὸν μισθόν. ib. ἀνὴρ εἰδὼς κόπτειν ξύλα) εἰδὼς ξύλα κόπτειν. v. 7. ὁ δοὺς τῷ) ὃς ἔδωκε τῷ. v. 8. Χειρὰμ) deest. ibid. ἐπέσταλκας) ἀπέσταλκας. ib. σου εἰς ξύλα) σε. ξύλα. v. 9. καὶ ἐγὼ θήσομαι) καὶ abest. ibid. ἐν τῇ θαλάσσῃ) deficit. ib. οὗ ἂν) οὗ ἐάν. ib. ἐκτινάξω αὐτά.) addit ἐκεῖ. v. 11. κόρων) κόρους. ibid. μαχὰλ) μαχείρ. ib. βὲθ) βαίθ. v. 12. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

13. Καὶ ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν φόρον ἐκ παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ὁ φόρος τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

14. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λίβανον· δέκα χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλασσόμεναι· μῆνα ἦσαν ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ δύο μῆνας ἐν οἴκῳ αὐτῶν. καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου.

15. Καὶ ἦν τῷ Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδες αἴροντες ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατόμων ἐν τῷ ὄρει,

16. χωρὶς ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων, τρεῖς χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα.

17. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς, καὶ αἴρουσιν λίθους μεγάλους, λίθους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τοῦ οἴκου, καὶ λίθους ἀπελεκήτους.

18. Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σαλωμὼν,
Βίβλιοι καὶ οἱ υἱοὶ Χειρὰμ, καὶ οἱ Γίβλιοι, καὶ ἡτοίμασαν τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τρία ἔτη.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ᾠκοδόμει τὸν οἶκον τῷ Κυρίῳ.

2. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Κυρίῳ ἑξήκοντα πηχῶν μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος αὐτοῦ.

3. Καὶ τὸ αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ τοῦ οἴκου, καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου· καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.

4. Καὶ ἐποίησε τῷ οἴκῳ θυρίδας παρακυπτομένας κρυπτάς.

5. Καὶ ἔδωκεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μέλαθρα κυκλόθεν σὺν τοίχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβείρ.

6. Καὶ

v. 13. Σαλωμὼν) deest. v. 14. ἀλλασσόμεναι) ἀλλασσόμενοι. v. 16. χωρὶς ἀρχόντων καθεσταμένων) χωρὶς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσταμένων. ibid. τῷ Σαλωμὼν ἐπὶ τῶν ἔργων) transposita. ib πεντακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ οἱ) ἑξακόσιοι ἐπιστάται οἱ. v. 17. desideratur in *Rom.* v. 18. Καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ Σ. καὶ οἱ υἱοὶ Χ· καὶ οἱ Βίβλιοι) hæc desunt. ib. τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους) transposita. CAP. VI. v. 1. ἐξόδου τῶν υἱῶν) ἐξόδου υἱῶν. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. ib. καὶ ᾠκοδόμει τὸν οἶκον τῷ Κυρίῳ) h. v. desiderantur. v. 2. Καὶ ὁ οἶκος) *Edit. Rom.* sequentia præmittit: καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἵνα αἴρωσι λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τοῦ οἴκου καὶ λίθους ἀπελεκήτους. καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ σαλωμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ χιρὰμ, καὶ ἔβαλον αὐτούς. ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ ζιοῦ καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί. ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, ἐν μηνὶ βαὰλ, οὗτος ὁ μὴν ὁ ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ. Καὶ ὁ οἶκος. &c. Ultima verba ex versû ultimo hujus Capitis repetita sunt. ibid. Σαλωμὼν) abest. ib. ἑξήκοντα πηχῶν) τεσσαράκοντα ἐν πήχει. ib. τριάκοντα ἐν πήχει ὕψος]) πέντε καὶ εἴκοσιν ἐν πήχει τὸ ὕψος. v. 3. τοῦ οἴκου, καὶ) desunt. ibid. κατὰ πρόσωπον εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου· δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ) εἰς τὸ πλάτος τοῦ οἴκου. v. 5. σὺν τοίχοις τοῦ οἴκου κυκλόθεν) desunt. ibid. Δαβείρ.) δαβίρ, passim.

6. Καὶ ἐποίησε πλευρὰς κυκλόθεν. Ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω ἓξ πήχεων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ τὸ μέσον ἓξ πήχεων πλάτος, καὶ ἡ τρίτη ἑπτὰ ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς· ὅτι διαστήματα ἔδωκε τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου, ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνωνται τῶν τοίχων τοῦ οἴκου.

7. Καὶ ὁ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτὸν λίθοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς ᾠκοδομήθη· καὶ σφῦρα, καὶ πέλεκυς, καὶ πᾶν σκεῦος σιδηροῦν οὐκ ἤκουσται ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν.

8. Καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ὑπὸ τὴν ὠμίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ εἱλικτὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ τὰ τριώροφα.

9. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν· καὶ ἐκοιλοστάθμησε τὸν οἶκον φατνώσεσι καὶ διατάξεσι, κέδροις.

10. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους δι᾽ ὅλου τοῦ οἴκου πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνέχε τὸν ἔνδεσμον ἐν ξύλοις κεδρίνοις.

11. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαλωμών, λέγων·

12. ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν πορεύῃς τοῖς προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου σὺν σοὶ ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου.

13. Καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν μου Ἰσραήλ.]

14. Καὶ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.

15. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κεδρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου, καὶ ἕως τῶν τοίχων, καὶ ἕως τῶν δοκῶν. ἐκοιλοστάθμησε συνεχόμενα ξύλοις ἔσωθεν· καὶ περιέχε τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πλευραῖς πευκίναις.

16. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς εἴκοσι πήχεις ἀπ᾽ ἄκρου τοῦ τοίχου τὸ πλευρὸν τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου, ἕως τῶν δοκῶν· καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ δαβεὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων.

17. Καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος· οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος.

18. Καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκὴν ἐπαναστάσεις, καὶ πέταλα, καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα· οὐκ ἐφαίνετο λίθος·

19. κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν ἡτοίμασε δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου.

20. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ εἴκοσι πήχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ.

v. 6. Καὶ ἐποίησε πλευρὰς κυκλόθεν.) non habet. ibid. ἓξ πήχεων τὸ πλ.) πέντε πήχεων ἐν πήχει τὸ πλάτος. ib. μέσον ἓξ πήχεων πλάτος, καὶ) μέσον ἓξ, καί. ib. διαστήματα) διάστημα. v. 7. ἤκουσται ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι) ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι. v. 8. εἱλικτὴ) ἑλικτή. ibid. τριώροφα) τριόροφα. v. 9. φατνώσεσι καὶ διατάξεσι) deficiunt. v. 10. ἔνδεσμον) σύνδεσμον. v. 11. 12. 13. & 14. in Editio Rom. desiderantur. v. 16. ἐδάφους τοῦ οἴκου, ἕως) ἐδάφους ἕως. ibid. αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ Δαβεὶρ) ἐκ τοῦ δαβείρ. v. 17. πηχῶν ἦν ὁ οἶκος) πήχεων ἦν ὁ ναός. ibid. οὗτος ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος.) desunt. v. 18. ab Edit. Rom. abest. v. 19. ἡτοίμασε) abest. v. 20. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ Δαβεὶρ) non habet.

Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κέδρου· καὶ περιεπίλησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλειστῷ· καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασι χρυσίου κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβεὶρ, καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ.

21. Καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέχε χρυσίῳ ἕως συντελείας παντὸς τοῦ οἴκου.

22. Καὶ ὅλον τὸ ἔσω τοῦ δαβεὶρ ἐπετάλωσε τῷ χρυσίῳ.

23. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ δαβεὶρ δύο χερουβεὶμ ξύλων κυπαρισσίνων, δέκα πήχεων μέγεθος * ἐσταθμωμένον.

χερουβεὶν

* ἐσταθμωμένων

24. Καὶ πέντε πήχεων πτερύγιον αὐτοῦ τὸ ἓν, καὶ πέντε πήχεων πτερύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον, δέκα ἐν πήχει ἀπὸ μέρους πτερυγίου αὐτοῦ, καὶ ἕως μέρους πτερυγίου αὐτοῦ.

25. Καὶ δέκα ἐν πήχει· οὕτως τῷ χερουβ τῷ δευτέρῳ ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντελείᾳ μία ἀμφοτέροις τοῖς χερουβεὶμ.

χερουβεὶν

26. Καὶ τὸ ὕψος τοῦ χερουβ τοῦ ἑνὸς δέκα ἐν πήχει· καὶ οὕτως τοῦ χερουβ τοῦ δευτέρου.

27. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶμ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου· καὶ διεπέτασε τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἥπτετο ἡ πτέρυξ τοῦ ἑνὸς τοῦ τοίχου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ δευτέρου ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ δευτέρου· καὶ πτέρυγες αὐτῶν αἱ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπτετο πτέρυξ πτέρυγος.

χερουβεὶν

28. Καὶ περιέχε τὰ χερουβεὶμ χρυσίῳ. χερουβεὶν

29. Καὶ πάντας τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐγκολαπτὰ ἔγραψε γραφίδι χερουβεὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ περίγλυφα ἐγκύπτοντα τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ. χερουβεὶν

30. Καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέχε χρυσίῳ τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξωτάτου.

31. Καὶ τῷ θυρώματι τοῦ δαβεὶρ ἐποίησε θύρας ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων, καὶ φλιὰς πενταπλᾶς,

32. καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων, καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβεὶμ, καὶ φοίνικας, καὶ πέταλα διαπεπετασμένα, καὶ περιέχε χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβεὶμ, καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυσίον. χερουβεὶν χερουβεὶν

33. Καὶ οὕτως ἐποίησεν τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ· φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθου, στοαὶ τετραπλῶς.

34. Καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα· δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ μία, καὶ στροφεῖς αὐτῶν· δύο πτυχαὶ ἡ θύρα ἡ δευτέρα στρεφόμενα.

35. Εἰσκα-

v. 20. κέδρου· καὶ περιεπίλησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλειστῷ· καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασιν χρυσίου) hæc omnia desiderantur. v. 22. abest ab Edit. Rom. v. 23. Χερουβεὶν ξύλων κυπαρισσίνων, δέκα) χερουβὶμ δέκα. ibid. ἐσταθμωμένων) ἐσταθμωμένον. v. 24. αὐτοῦ τὸ ἓν) τοῦ χερουβὶμ τοῦ ἑνός. ibid. δέκα ἐν πήχει) transposita. ibid. καὶ ἕως μέρους) εἰς μέρος. v. 25. Καὶ δέκα ἐν πήχει) non habet. ibid. χερούβ) χερουβὶμ, passim. ib. τοῖς χερουβεὶν.) deest. v. 26. οὕτως τοῦ χερουβ τοῦ δευτέρου) οὕτω τῷ χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ. v. 27. Καὶ ἔθηκεν ἀμφότερα τὰ χερουβεὶν ἐν) καὶ ἀμφότερα χερουβὶμ ἐν. ibid. ἡ πτέρυξ τοῦ ἑνὸς) ἡ πτέρυξ μία. ib. ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ) πτέρυξ χερουβὶμ τοῦ. ib. καὶ πτέρυγες) καὶ αἱ πτέρυγες. ib. αἱ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπτετο) ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπτοντο. v. 28. χερουβεὶν) χερουβὶμ, passim. v. 29. Καὶ πάντας) πάντας. ibid. χερουβεὶν, καὶ φοίνικες, καὶ περίγλυφα ἐγκύπτοντα τῷ) χερουβὶμ, καὶ φοίνικας τῷ. v. 31. θύρας ἐκ ξύλων) ἐκ deest. ibid. καὶ φλιὰς πενταπλᾶς) non habet. v. 32. & 33. in Edit. Rom. deficiunt. v. 34. στοαὶ τετραπλῶς. Καὶ ἐν ἀμφοτέραις) καὶ deest. ibid. αὐτῶν· δύο) αὐτῶν, καὶ δύο.

χερουβεὶν 35. Εἰσκεκολαμμένα χερουβεὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκτύπωσιν.

36. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτάτην· τρεῖς στίχους ἀπελεκήτων, καὶ στίχος κατειργασμένης κέδρου.

37. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσε τὸν οἶκον Κυρίου ἐν μηνὶ Ζιοὺ, καὶ τῷ δευτέρῳ μηνί.

38. Ἐν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ ἐν μηνὶ Βοὺλ, οὗτος ὁ μὴν ὄγδοος, συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ, καὶ εἰς πᾶσαν διάταξιν αὐτοῦ· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ τὸν οἶκον αὐτοῦ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τρισκαίδεκα ἔτεσι, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

2. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου, ἑκατὸν πήχεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντήκοντα πήχεις πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πηχῶν ὕψος αὐτοῦ· καὶ τριῶν στίχων στύλων κεδρίνων, καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς στύλοις.

3. Καὶ ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν στύλων· καὶ ἀριθμὸς τῶν στύλων τεσσαράκοντα καὶ πέντε.

4. Δέκα καὶ πέντε ὁ στίχος, καὶ μέλαθρα τρία, καὶ χώρα ἐπὶ χώραν τρισσῶς.

5. Καὶ πάντα τὰ θυρώματα, καὶ αἱ χῶραι τετράγωνοι μεμελαθρωμέναι· καὶ ἀπὸ τοῦ θυρώματος ἐπὶ θύραν τρισσῶς.

6. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν στύλων ἐποίησε πεντήκοντα πηχῶν μῆκος, καὶ τριάκοντα ἐν πλάτει ἐζυγωμένα, αἰλὰμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ στύλοι καὶ πάχος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ.

7. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, τὸ αἰλὰμ τοῦ κριτηρίου ἐποίησε, καὶ ὠρόφωσεν ἐν κέδρῳ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τοῦ ἐδάφους.

8. Καὶ οἶκος αὐτῷ ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ, αὐλὴ μία ἐξελισσομένη τούτοις κατὰ τὸ ἔργον τοῦτο· καὶ οἶκον τῇ θυγατρὶ Φαραὼ ἣν ἔλαβε Σαλωμὼν, κατὰ τὸ αἰλὰμ τοῦτο.

9. Πάντα ταῦτα ἐκ λίθων τιμίων μέτρων ἀπελεκήτων κεκολαμμένα ἐκ διαστήματος ἔσωθεν, καὶ ἔξωθεν, καὶ ἐκ τοῦ θεμελίου ἕως τῶν γεισῶν.

10. Καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν

v. 35. Εἰσκεκολαμμένα χερουβεὶν) ἐγκεκολαμμένα χερουβίμ. v. 36. κατειργασμένης κέδρου.) κατειργασμένης κέδρου κυκλόθεν, adjicit præterea: καὶ ᾠκοδόμησε τὸ καταπέτασμα τῆς αὐλῆς τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ. Quæ verba petita sunt ex versu 12. Capitis seq. v. 37. abest ab *Edit. Rom.* v. 38. hunc versum *Edit. Rom.* habet supra ante versum 2. h. Cap. ubi pro Βοὺλ legit Βαάλ: pro ὄγδοος, ὁ ὄγδοος, ultima autem verba, καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν, prorsus omittit. CAP. VII. In *Edit. Rom.* hoc Caput incipit à versu 13. & duodecim priores versûs in fine capitis versui 51. connectuntur. v. 1. αὐτοῦ) ἑαυτῷ. ibid. καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ) hæc desiderantur. v. 2. δρυμοῦ) δρυμῷ. ibid. τὸ μῆκος) μῆκος. v. 4. Δέκα καὶ πέντε) non habet. v. 6. ἐποίησε πεντήκοντα πηχῶν μῆκος καὶ τριάκοντα ἐν πλ.) πεντήκοντα μῆκος, καὶ πεντήκοντα ἐν πλάτει. ibid. αὐτῶν τοῖς ἐλαμμείμ) αὐτῆς τῆς αἰλαμείν. v. 7. in *Rom.* ita habet: καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, αἰλὰμ τοῦ κριτηρίου. v. 8. Καὶ οἶκος αὐτῷ) καὶ ὁ οἶκος αὐτῶν. v. 9. μέτρων ἀπελεκήτων) non habet. ibid. καὶ ἔξωθεν) abest.

μεγάλην τὴν τεθεμελιωμένην τιμίοις λίθοις μεγάλοις, λίθοις δεκαπήχεσι καὶ τοῖς ὀκταπήχεσι.

11. Καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμίοις κατὰ τὸ μέτρον ἀπελεκήτων, καὶ κέδροις.

12. Τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων, καὶ στίχος κεκολαμμένης κέδρου· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ.

13. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ ἔλαβε τὸν Χειρὰμ ἐκ Τύρου,

14. υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ ἔτος ἀπὸ τῆς Φυλῆς Νεφθαλείμ· καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τίμιος, τέκτων χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης, καὶ συνέσεως, καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ· καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· καὶ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα.

15. Καὶ ἐχώνευσε τοὺς δύο στύλους τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου, ὀκτωκαίδεκα πήχεις ὕψος τοῦ στύλου, καὶ περίμετρον τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἐκύκλου αὐτὸν τὸ πάχος τοῦ στύλου· τεσσάρων δακτύλων τὰ κοιλώματα· καὶ οὕτως ὁ στύλος ὁ δεύτερος.

16. Καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων, χωνευτὰ, χαλκᾶ· πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ δευτέρου.

17. Καὶ ἐποίησε δύο δίκτυα περικαλύψαι τὸ ἐπίθεμα τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

18. Καὶ ἔργον κρεμαστὸν, δύο στίχοι ῥοῶν χαλκῶν, δεδικτυωμένοι, ἔργον κρεμαστὸν, στίχος ἐπὶ στίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

19. Καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλὰμ, τεσσάρων πηχῶν.

20. Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα μέλαθρον, καὶ τῶν ῥοῶν πέντε στίχοι κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας.

21. Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους τοῦ αἰλὰμ τοῦ ναοῦ· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν ἕνα, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰαχούν· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτερον, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βοός.

22. Καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἔργον κρίνου, καὶ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων.

23. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους αὐτῆς, στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτό· πέντε ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς, καὶ συνηγμένοι τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ.

24. Καὶ

v. 11. λίθοις) abest. v. 12. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ) καὶ συνετέλεσε σαλωμὼν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. v. 14. Νεφθαλείμ) τῆς νεφθαλίμ. ibid. ἀνὴρ τίμιος) ἀνὴρ τύριος. ib. εἰσήχθη) εἰσηνέχθη. v. 16. χαλκᾶ) deest. v. 17. τῶν στύλων· καὶ δίκτυον) τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ ἑνὶ, καὶ δίκτυον. v. 19. In Edit. Rom. versum 18. excipit 21. versus, qui 19. immediate præcedit. ibid. ἐπιθέματα) non habet. v. 20. ἐπίθεμα μέλαθρον) ἐπίθεμα τὸ μέλαθρον τῷ πάχει, reliqua h. vers. non habet. v. 21. Versum 19. in Rom. præcedit. ibid. Ἰαχούν) ἰαχούμ. ib. Βοός.) Βολὸζ. v. 22. in Rom. desideratur. v. 23. θάλασσαν αὐτὴν) αὐτὴν deest. ibid. ὕψος αὐτῆς, καὶ συνηγμένοι) τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ συνηγμένοι. ib. ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ.) deficiunt.

24. Καὶ ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τοῦ χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει κυκλόθεν· δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτῆς ἑστῶτες.

25. Καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες βοῤῥᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες ἀνατολὴν, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.

26. Καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστής· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς· ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλαστὸς κρίνου, δισχιλίους χοεῖς χωροῦντας.

27. Καὶ ἐποίησε τὰς Μεχωνὼθ δέκα χαλκᾶς, πέντε πήχεις μῆκος τῆς Μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, καὶ τέσσαρες πήχεις πλάτος αὐτῆς, καὶ ἓξ ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς.

28. Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν Μεχωνὼθ, συγκλειστὸν αὐτοῖς, καὶ συγκλειστὸν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων.

29. Καὶ ἐπὶ τὰ συγκλίματα αὐτῶν ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες
χερουβεὶν καὶ χερουβείμ, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων, οὕτως καὶ ἐπάνωθεν· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χῶραι, ἔργον καταβάσεως.

30. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ, καὶ τὰ προσέχοντα χαλκᾶ, καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, ὠμίαι αὐτοῖς ὑποκάτω τῶν λουτήρων αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.

31. Καὶ στόμα αὐτοῦ ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος ἄνωθεν ἐν πήχει, καὶ στόμα αὐτοῦ στρογγυλοῦν· ποίημα οὕτως πήχεως, καὶ ἡμίσους τοῦ πήχεως. καί γε ἐπὶ στόματος αὐτοῦ διατορεύματα, καὶ διάπηγα αὐτῶν τετράγωνα, οὐ στρογγύλα.

32. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ εἰς ὑποκάτωθεν τῶν διαπήγων, καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ Μεχωνώθ· καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεως, καὶ ἡμίσους τοῦ πήχεως.

33. Καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἅρματος· αἱ χεῖρες αὐτῶν, καὶ αὐχένες αὐτῶν, καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῶν ἴσα πάντα χωνευτά.

34. Αἱ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς μεχωνὼθ οἱ ὦμοι αὐτῆς.

35. Καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ ἥμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνώθ· καὶ ἀρχὴ χειρῶν αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς· καὶ

ἠνοί-

v. 24. δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτῆς ἑστῶτες.) καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστὸς κρίνου. καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστής. v. 25. καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ π. τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.) transposita. v. 26. in Rom. desideratur. v. 27. τὰς Μεχωνὼθ δέκα) δέκα μεχωνώθ. ibid. πλάτος) τὸ πλάτος. v. 29. συγκλίμματα) συγκλείσματα. ibid. χερουβεὶν) χερουβίμ. v. 30. ὠμίαι αὐτοῖς ὑποκάτω) αὐτοῖς deest. ibid. αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.) h. v. desiderantur. v. 31. in Rom. καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ μεχωνώθ. v. 32. in Rom. ita habet: καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεος καὶ ἡμίσους. v. 33. καὶ αὐχένες αὐτῶν) non habet. ibid. ἴσα) deest. v. 35. μέγεθος) addit αὐτῆς. ibid. ἐξ αὐτῆς) deest.

μεγάλην τὴν τεθεμελιωμένην τιμίοις λίθοις μεγάλοις, λίθοις δεκαπήχεσι καὶ τοῖς ὀκταπήχεσι.

11. Καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμίοις κατὰ τὸ μέτρον ἀπελεκήτων, καὶ κέδροις.

12. Τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων, καὶ στίχος κεκολαμμένης κέδρου· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ.

13. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ ἔλαβε τὸν Χειρὰμ ἐκ Τύρου,

14. υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φυλῆς Νεφθαλείμ· καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τίμιος, τέκτων χαλκοῦ, καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης, καὶ συνέσεως, καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ· καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· καὶ ἐποίησε πάντα τὰ ἔργα.

15. Καὶ ἐχώνευσε τοὺς δύο στύλους τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου, ὀκτωκαίδεκα πήχεις ὕψος τοῦ στύλου, καὶ περίμετρον τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἐκύκλου αὐτὸν τὸ πάχος τοῦ στύλου· τεσσάρων δακτύλων τὰ κοιλώματα· καὶ οὕτως ὁ στύλος ὁ δεύτερος.

16. Καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων, χωνευτὰ, χαλκᾶ· πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνὸς, καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ δευτέρου.

17. Καὶ ἐποίησε δύο δίκτυα περικαλύψαι τὸ ἐπίθεμα τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

18. Καὶ ἔργον κρεμαστὸν, δύο στίχοι ῥοῶν χαλκῶν, δεδικτυωμένοι, ἔργον κρεμαστὸν, στίχος ἐπὶ στίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ.

19. Καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλὰμ, τεσσάρων πηχῶν.

20. Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα μέλαθρον, καὶ τῶν ῥοῶν πέντε στίχοι κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας.

21. Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους τοῦ αἰλὰμ τοῦ ναοῦ· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν ἕνα, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰαχούν· καὶ ἔστησε τὸν στύλον τὸν δεύτερον, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βοός.

22. Καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἔργον κρίνου, καὶ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων.

23. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους αὐτῆς, στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτό· πέντε ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς, καὶ συνεγμένοι τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν πήχει ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ.

24. Καὶ

v. 11. λίθοις) abest. v. 12. καὶ ᾠκοδόμησεν αὐλὴν οἴκου τὴν ἐσωτάτην τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ) καὶ συνετέλεσε σαλωμὼν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. v. 14. Νεφθαλείμ) τῆς νεφθαλίμ. ibid. ἀνὴρ τίμιος) ἀνὴρ τύριος. ib. εἰσήχθη) εἰσηνέχθη. v. 16. χαλκᾶ) deest. v. 17. τῶν στύλων· καὶ δίκτυον) τῶν στύλων· καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ ἑνὶ, καὶ δίκτυον. v. 19. In Edit. Rom. versum 18. excipit 21. versus, qui 19. immediate præcedit. ibid. ἐπιθέματα) non habet. v. 20. ἐπίθεμα μέλαθρον) ἐπίθεμα τὸ μέλαθρον τῷ πάχει, reliqua h. vers. non habet. v. 21. Versum 19. in Rom. præcedit. ibid. Ἰαχούν) ἰαχοὺμ. ib. Βοός.) Βολὼζ. v. 22. in Rom. desideratur. v. 23. θάλασσαν αὐτὴν) αὐτὴν deest. ibid. ὕψος αὐτῆς, καὶ συνεγμένοι) τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ συνηγμένοι. ib. ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ.) deficiunt.

24. Καὶ ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τοῦ χείλους αὐτῆς κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτὴν δέκα ἐν πήχει κυκλόθεν· δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτῆς ἐσῶτες.

25. Καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες βοῤῥᾶν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες Νότον, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες ἀνατολὴν, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.

26. Καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστῆς· καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς· ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου, βλαστὸς κρίνου, δισχιλίους χοεῖς χωροῦντας.

27. Καὶ ἐποίησε τὰς Μεχωνὼθ δέκα χαλκᾶς, πέντε πήχεις μῆκος τῆς Μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, καὶ τέσσαρες πήχεις πλάτος αὐτῆς, καὶ ἓξ ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς.

28. Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν Μεχωνὼθ, συγκλειστὸν αὐτοῖς, καὶ συγκλειστὸν ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων.

29. Καὶ ἐπὶ τὰ συγκλίματα αὐτῶν ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες
χερουβεὶν καὶ χερεβεὶμ, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων, οὕτως καὶ ἐπάνωθεν· καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χῶραι, ἔργον καταβάσεως.

30. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ, καὶ τὰ προσέχοντα χαλκᾶ, καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, ὠμίαι αὐτοῖς ὑποκάτω τῶν λουτήρων αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.

31. Καὶ στόμα αὐτοῦ ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος ἄνωθεν ἐν πήχει, καὶ στόμα αὐτοῦ στρογγυλοῦν· ποίημα οὕτως πήχεως, καὶ ἡμίσους τοῦ πήχεως. καί γε ἐπὶ στόματος αὐτοῦ διατορεύματα, καὶ διάπηγα αὐτῶν τετράγωνα, οὐ στρογγύλα.

32. Καὶ τέσσαρες τροχοὶ εἰς ὑποκάτωθεν τῶν διαπήγων, καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ Μεχωνὼθ· καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεως, καὶ ἡμίσους τοῦ πήχεως.

33. Καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἅρματος· αἱ χεῖρες αὐτῶν, καὶ αὐχένες αὐτῶν, καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῶν ἴσα πάντα χωνευτά.

34. Αἱ τέσσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς μεχωνὼθ οἱ ὦμοι αὐτῆς.

35. Καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ ἥμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος στρογγύλον κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνὼθ· καὶ ἀρχὴ χειρῶν αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς· καὶ ἠνοί-

v. 24. δύο στίχοι τῶν ὑποστηριγμάτων κεχυμένοι ἐν τῇ χύσει αὐτῆς ἐσῶτες.) καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστὸς κρίνου. καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστής. v. 25. καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ π. τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον.) transpoſita. v. 26. in *Rom.* deſideratur. v. 27. τὰς Μεχωνὼθ δέκα) δέκα μεχωνώθ. ibid. πλάτος) τὸ πλάτος. v. 29. συγκλίμματα) συγκλείσματα. ibid. χερεβεὶν) χερουβίμ. v. 30. ὠμίαι αὐτοῖς ὑποκάτω) αὐτοῖς deeſt. ibid. αἱ ὠμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι.) h. v. deſiderantur. v. 31. in *Rom.* καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ μεχωνώθ. v. 32. in *Rom.* ita habet: καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς πήχεος καὶ ἡμίσους. v. 33. καὶ αὐχένες αὐτῶν) non habet. ibid. ἴσα) deeſt. v. 35. μέγεθος) addit αὐτῆς. ibid. ἐξ αὐτῆς) deeſt.

ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς.

36. Καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς
χερουβεὶν χερουβεὶμ, καὶ λέοντες, καὶ Φοίνικες, ἑστῶτα, ἐχόμενον ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἔσω καὶ τὰ κυκλόθεν.

37. Καθ' αὐτὴν ἐποίησε πάσας τὰς δέκα μεχωνὼθ, τάξις μία, καὶ μέτρον ἓν, τέρμα ἓν πάσαις.

38. Καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς, τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα τεσσάρων πηχῶν· ὁ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τῆς μεχωνὼθ τῆς μιᾶς ταῖς δέκα μεχωνώθ.

39. Καὶ ἔθετο τὰς μεχωνὼθ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐπ' ὠμίαν τοῦ οἴκου ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ· καὶ ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίδος τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν καθ' ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ νότου.

40. Καὶ ἐποίησε Χειρὰμ τοὺς λέβητας, καὶ τὰς θερμαστρεῖς, καὶ τὰς φιάλας· καὶ συνετέλεσε Χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

41. Στύλους δύο, καὶ τὰ στρεπτὰ τῶν στύλων ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο· καὶ τὰ δίκτυα δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων.

42. Τὰς ῥοὰς τετρακοσίας ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις, δύο στίχοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνὶ, περικαλύπτειν ἀμφότερα τὰ ὄντα τὰ στρεπτὰ τῆς μεχωνὼθ ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις.

43. Καὶ τὰς μεχωνὼθ δέκα, καὶ τοὺς χυτρογαύλους δέκα ἐπὶ τῆς μεχωνώθ.

44. Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς βόας δώδεκα ὑποκάτω τῆς θαλάσσης.

45. Καὶ τοὺς λέβητας, καὶ τὰς θερμαστρεῖς, καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησε Χειρὰμ τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, τῷ οἴκῳ Κυρίου· καὶ οἱ στύλοι τεσσαράκοντα ὀκτὼ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου. πάντα τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως ἃ ἐποίησε Χειρὰμ, χαλκᾶ ἄρδην.

46. Ἐν τῷ περιοίκῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς, ἀναμέσον Σοκχὼθ, καὶ ἀναμέσον Σιαράμ.

47. Οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ οὗ ἐποίησε, πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ἐκ πλήθους σφόδρα, οὐκ ἦν τέρμα τῶν σταθμῶν τοῦ χαλκοῦ στίλβοντος.

48. Καὶ

v. 36. χερουβεὶν) χερουβεὶμ. ibid. πρόσωπον αὐτοῦ ἔσω) αὐτοῦ deest. v. 37. τάξις μία, καὶ μέτρον ἓν, τέρμα ἓν) τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἕν. v. 38. χυτρογαύλους) χυτροκαύλους. ibid. τὸν χυτρόγαυλον τὸν ἕνα) τὸν ἕνα χυτρόκαυλον μετρήσει. ib. ὁ χυτρογ. ὁ εἷς ἐπὶ τῆς μ. τῆς μιᾶς) χυτρόκαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τῇ μεχωνὼθ τῇ μιᾷ. v. 39. τὰς μεχωνὼθ πέντε) τὰς πέντε μεχωνώθ. ibid. ἐπ' ὠμίαν) ἀπὸ τῆς ὠμίας. ib. ἀριστερῶν αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ib. ὠμίδος) ὠμίας. v. 43. τὰς μεχωνὼθ) τὰ μεχωνώθ. ibid. χυτρογαύλους δέκα ἐπὶ τῆς) χυτροκαύλους δέκα ἐπὶ τῶν. v. 45. τεσσαράκοντα ὀκτὼ) τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ. ibid. οἴκου τοῦ Κυρίου) τοῦ abest. ib. βασιλέως ἐποίησε) βασιλέως ἃ ἐποίησε. v. 46. in Edit. Rom. sequitur versum 47. v. 46. ὁ βασιλεὺς) non habet. ibid. Σιαράμ.) σειρά. v. 47. στίλβοντος.) deest.

48. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη· ἀπὸ τῦ πλήθους σφόδρα σφόδρα, ὐκ ἦν σαθμὸς τῦ χαλκῦ· καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προσφορᾶς, χρυσῆν.

49. Καὶ τὰς λυχνίας πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν κατὰ πρόσωπον τῦ δαβεὶρ, χρυσᾶς, συγκλειομένας, καὶ τὰ λαμπάδια, καὶ τὺς λύχνους, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς τρεῖς.

50. Καὶ τὰ πρόθυρα, καὶ οἱ ἧλοι, καὶ αἱ φιάλαι, καὶ τὰ τρυβλία, καὶ αἱ θυίσκαι, χρυσαῖ, συγκλειστά· καὶ τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τῦ οἴκου τῦ ἐσωτάτυ ἁγίου ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τῦ οἴκυ τῦ ναῦ χρυσᾶς.

51. Καὶ ἀνεπληρώθη τὸ ἔργον ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἴκου Κυρίου· καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ πάντα τὰ ἅγια Σαλωμὼν, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς τὺς θησαυρὺς οἴκου Κυρίου.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν πάντας τὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, συμπάσας κεφαλὰς τῶν ῥάβδων, ἐπηρμένους τῶν πατέρων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν ἐν Σιὼν, τῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐκ πόλεως Δαυίδ· αὕτη ἐσὶ Σιών. ἐπησμένους

2. Καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν μηνὶ Ἀθανεὶμ ἐν τῇ ἑορτῇ· αὐτὸς ὁ μὴν * ἑβδομηκοσὸς ἕβδομος.

3. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτόν.

4. Καὶ ἀνεβίβασαν τὴν κιβωτὸν Κυρίυ, καὶ τὸ σκήνωμα τῦ μαρτυρίυ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τῦ μαρτυρίυ· καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται.

5. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, οἱ συντεταγμένοι ἐπ' αὐτὸν, σὺν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῦ θύοντες πρόβατα, καὶ βόας, ἃ ὐ ψηφισθήσεται, ἀναρίθμητα ἀπὸ πλήθους.

6. Καὶ

v. 48. Καὶ ἔδωκεν - - τὸ θυσιαστήριον) καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν τὰ σκεύη, ἃ ἐποίησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον. v. 49. ἐκ δεξιῶν) ἐξ ἀριστερῶν. ibid. ἐξ ἀριστερῶν) ἐκ δεξιῶν. ib. δαβεὶρ) δαβὶρ, passim. ib. ἐπαρυστρίδας χρυσᾶς τρεῖς.) ἐπαρύστρεις χρυσᾶς. v. 50. ἁγίου ἁγίων) ἁγίου τῶν ἁγίων. ibid. τοῦ οἴκυ τοῦ ναῦ) τῦ ναῦ. v. 51. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν) σαλωμών. * In Edit. Rom. 13. primi versus hujus Capitis subjiciuntur. CAP. VIII. v. 1. Καὶ ἐκκλησίασεν) Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε σαλωμὼν τῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ μετὰ εἴκοσι ἔτη, τότε ἐξεκκλησίασεν. ibid. συμπάσας κεφαλὰς - - πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμὼν) omnia desiderantur. ib. ἀνενεγκεῖν) ἐνεγκεῖν. v. 2. in Rom. ἐν μηνὶ ἀθανὶν, reliqua desunt. v. 3. καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβ. Ἰσρ.) non habet. v. 4. in Rom. ita habet: καὶ τὸ σκήνωμα τῦ μαρτυρίου καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τῦ μαρτυρίου. v. 5. in Rom. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτῦ θύοντες πρόβατα βόας ἀναρίθμητα.

6. Καὶ εἰσφέρυσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίε εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ Δαβεὶρ τῦ οἴκου, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑπὸ τὰς πλέρυγας τῶν * χερυβείμ.

*χερουβείν

7. Ὅτι τὰ * χερυβείμ διαπεπετασμένα ταῖς πλέρυξιν ἐπὶ τόν τόπον τῆς κιβωτῦ· καὶ περιεκάλυπλον τὰ * χερυβείμ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπάνωθεν.

8. Καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα· καὶ ἐνεβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τῦ Δαβεὶρ, καὶ οὐκ ὠπλάνοντο ἔξω, καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες λίθιναι, πλάκες τῆς διαθήκης,
ἃ ἃς ἔθηκε Μωσῆς ἐκεῖ ἐν Χωρὴβ, ἃς διέθετο Κύριος μετὰ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπλου.

10. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τῦ ἁγίου, καὶ ἡ νεφέλη ἔπλησε τὸν οἶκον Κυρίε.

11. Καὶ οὐκ ἐδύναντο οἱ ἱερεῖς ςῆναι λειτεργεῖν ἀπὸ προσώπε τῆς νεφέλης, ὅτι ἔπλησε δόξα Κυρίε τὸν οἶκον Κυρίε.

12. Τότε εἶπε Σαλωμών· Κύριος εἶπεν τῦ σκηνῶσαι ἐν γνόφῳ.

13. Ὠκοδόμησα οἶκον κατοικητηρίε σοι, ἕδρασμα τῆς καθέδρας σου * αἰῶνος.

14. Καὶ ἀπέςρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτῦ, καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς πάντα Ἰσραήλ· καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ εἱςήκει.

15. Καὶ εἶπεν· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ σήμερον, ὃς ἐλάλησεν ἐν ςόματι αὐτῦ [περὶ Δαυὶδ τῦ πατρός μυ, καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῦ ἐπλήρωσε, λέγων·

16. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπλου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἑνὶ σκήπλρῳ Ἰσραὴλ τῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον, τῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ· καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ τῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μυ, τὸν Ἰσραήλ.

17. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ τῆς καρδίας Δαυὶδ τῦ πατρός μυ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίε Θεῦ Ἰσραήλ.]

18. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μυ, Ἀνθ' ὧν ἦλθεν ἐπὶ τὴν καρδίαν σου οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας ὅτι ἐγενήθη ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

19. Πλὴν ὐ σὺ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

20. Καὶ ἀνέςησε Κύριος τὸ ῥῆμα αὐτῦ ὃ ἐλάλησε, καὶ ἀνέςην ἀντὶ Δαυὶδ τῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τῦ

θρόνυ

v. 6. διαθήκης Κυρίου) desunt. ibid. χερυβείμ) χερουβίμ, ita & seq. versu bis. v. 7. τὴν κιβωτὸν) ἐπὶ τὴν κιβωτόν. v. 8. καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.) hæc desiderantur. v. 9. Μωσῆς ἐκεῖ ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο) μωυσῆς ἐν χωρὴβ, ἃς διέθετο. ib. μετὰ υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 10. Κυρίου) abest. v. 11. ἐδύναντο) ἠδύναντο. ibid. ςῆναι) ςήκειν. ibid. οἶκον Κυρίου) οἶκον. v. 12. & 13. desiderantur in *Edit. Rom.* v. 15. ἐν ςόματι) ἐν τῷ ςόματι. v. 16. ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην τὸν Δαυὶδ) ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην ἐν ἱερουσαλὴμ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ ἐξελεξάμην τὸν δαυίδ. v. 17. Δαυὶδ) abest. v. 18. οἰκοδομῆσαι) τῦ οἰκοδομῆσαι. v. 19. Πλὴν ὐ σὺ) πλὴν σὺ οὐκ.

θρόνου Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ·

21. Καὶ ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῇ κιβωτῷ, ἐν ᾗ ἐστὶν ἐκεῖ διαθήκη Κυρίου, ἣν διέθετο Κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

22. Καὶ ἔστη Σαλωμὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας Ἰσραὴλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν,

23. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ Θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκην καὶ ἔλεος τῷ δούλῳ σου τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ,

24. Ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ· καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

25. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, φύλαξον τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· Οὐκ ἐξαρθήσεταί σου ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τὰ τέκνα σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου καθὼς ἐπορεύθης ἐνώπιον ἐμοῦ.

26. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, πιστωθῇ δὴ τὸ ῥῆμά σου, ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ, τῷ πατρί μου.

27. Ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς, καὶ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, πλὴν καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα;

28. Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ προσευχὴν δούλου σου καὶ τὴν δέησίν μου, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ἀκούειν τῆς δεήσεως, καὶ τῆς προσ- τέρψεως
ευχῆς ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον,

29. Τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον νυκτὸς καὶ ἡμέρας, εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπας, Ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός.

30. Καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς τοῦ δούλου σου Ἰσραὴλ, ἃ ἂν προσεύχωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου, ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ποιήσεις, καὶ ἵλεως ἔσῃ.

31. Ὅσα ἂν ἁμάρτῃ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀράσασθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ, καὶ ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

32. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ,

V. 22. ἔστη) ἀνέστη. V. 23. ὅλῃ καρδίᾳ) ὅλῃ τῇ καρδίᾳ. V. 24. ὅσα ἐλάλησας αὐτῷ· καὶ ἐλάλησας ἐν) καὶ γὰρ ἐλάλησας ἐν τῷ. V. 26. πιστωθῇ δὴ) πιστωθήτω δή. ibid. ὃ ἐλάλησας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ) τῷ δαυίδ. V. 27. Θεὸς) ὁ Θεός. ibid. καὶ οὐρανὸς) καὶ ὁ οὐρανός. ib. ᾠκοδόμησα) adjicit τῷ ὀνόματί σου. V. 28. ἐπὶ προσευχὴν δούλου σου καὶ τὴν δέησίν μου, ὁ Θεὸς) ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ Θεός. ibid. τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς ἧς) τῆς προσευχῆς ἧς. V. 29. ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους) τοὺς ὀφθαλμούς σου ἠνεῳγμένους. ibid. νυκτὸς καὶ ἡμέρας) transpoſita. ib. ὁ δοῦλός σου προσεύχεται) transpoſita. V. 30. τῆς φωνῆς) τῆς δεήσεως. ibid. δούλου σου Ἰσραὴλ) δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσρ. ib. προσεύχωνται) προσεύξωνται. ib. ἐν τῷ οὐρανῷ) ἐν οὐρανῷ.

Ἰσραὴλ, ἀνομηθῆναι ἄνομον, δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον, δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.

33. Ἐν τῷ πταῖσαι τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι· καὶ ἐπιστρέψουσι πρὸς σὲ, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται πρὸς σὲ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ·

34. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

35. Ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν, καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι· καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς·

36. καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δούλου σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ· ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ.

37. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐν τῇ γῇ, θάνατος ἐὰν γένηται, ὅτι ἔσται ἐμπυρισμὸς, ἴκτερος, βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γένηται, καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων αὐτοῦ· πᾶν συνάντημα, πάντα πόνον.

38. Πᾶσαν προσευχὴν, πᾶσαν δέησιν, ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ παντὸς λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἀφὴν καρδίας αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον·

39. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις, καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καθὼς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων υἱῶν ἀνθρώπων·

40. Ὅπως φοβῶνταί σε πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

41. Καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ λαοῦ σου Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἔλθῃ ἀπὸ γῆς μακρόθεν ἕνεκα ὀνόματός σου, ὅτι ἀκούσουσι τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν ἰσχύουσαν, καὶ βραχίονά σου τὸν ἐκτεταμένον,

42. Καὶ ἥξουσι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον·

43. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλό-

v. 33. πρὸς σὲ) abest utroque loco. v. 34. ἀποστρέψεις) ἐπιστρέψεις. v. 35. ἐπιστρέψουσιν) ἀποστρέψουσιν. v. 36. γῆν σου, ἣν) γῆν ἣν. v. 37. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐν τῇ γῇ) λοιμὸς ἐὰν γένηται. ibid. ἴκτερος) abest. ib. καὶ ἐκθλίψει αὐτὸν ἐχθρὸς) καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρός. ib. πάντα πόνον) πᾶν πόνον. v. 38. παντὸς λαοῦ σου Ἰσραὴλ) non habet. v. 39. κατὰ πάσας τὰς) κατὰ τάς. v. 40. αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς) ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς. v. 41. ἀπὸ λαοῦ σου Ἰσραὴλ οὗτος) ἀπὸ λαοῦ σου οὐκ ἔστι. ibid. καὶ ἔλθῃ ἀπὸ ad finem versûs) in Edit. Rom. omnia desiderantur. v. 43. Καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ.

ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ, καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησα.

44. Ὅτι ἐξελεύσεται ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἐπιστρέψεις αὐτοὺς, καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι Κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου·

ὁδὸς

45. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτοῖς.

46. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι, καὶ ἐπάρεις ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς ἐνώπιον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτιοῦσιν αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐχθροῦ μακρὰν, καὶ ἐγγύς·

47. Καὶ ἐπιστρέψουσι καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ δεηθῶσί σου ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν, λέγοντες· ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν·

48. Καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, ἐν τῇ γῇ ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ ὁδὸν γῆς αὐτῶν, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω, καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου·

49. Καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου τὴν προσευχὴν αὐτῶν, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίσιν αὐτῶν,

50. Καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἡμάρτοσάν σοι, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν σοι, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον αἰχμαλωτευόντων αὐτοὺς, καὶ οἰκτειρήσουσιν αὐτούς·

51. Ὅτι λαός σου καὶ κληρονομία σου εἰσὶν, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου σιδήρου.

52. Καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ τὰ ὦτά σου ἠνεῳγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν ἐπικαλέσωνταί σε.

53. Ὅτι σὺ διέστειλας αὐτοὺς σαυτῷ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς, καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ Μωσῆ δούλου σου, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ Αἰγύπτου. τότε ἐλάλησε Σαλωμὼν ὑπὲρ τοῦ οἴκου, ὡς συνε-

v. 43. οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ) οἱ λαοὶ τό. ibid. οἶκον ὃν) οἶκον τοῦτον ὅν. v. 44. ὁδὸς) ὁδόν. v. 45. Καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ. ibid. τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν) transposita. v. 46. ὃς οὐχ ἁμαρτήσεταί σοι) ὃς οὐκ ἁμαρτήσεται. ibid. ἐπάρεις ἐπ᾽ αὐτοὺς) ἐπάξεις αὐτούς. ib. αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐχθροῦ μακρὰν καὶ ἐγγύς.) οἱ αἰχμαλωτίζοντες εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς. v. 47. ἐπιστρέψωσι καὶ δεηθῶσί σου ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν) ἐπιστρέψωσι ἐν γῇ μετοικίας αὐτῶν καὶ δεηθῶσί σου. ibid. ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.) transposita. v. 48. προσεύξωνται) προσεύξονται. ibid. τῆς πόλεως) καὶ τῆς πόλεως. ib. ᾠκοδόμησα) ᾠκοδόμηκα. v. 49. τὴν προσευχὴν usque ad fin. versûs) in *Edit. Rom.* omnia desiderantur. v. 50. ἡμάρτοσάν σοι) ἥμαρτόν σοι. ibid. οἰκτειρήσουσιν αὐτούς) οἰκτειρήσουσιν εἰς αὐτούς. v. 51. εἰσὶν) abest. v. 52. οἷς ἐὰν) οἷς ἄν. v. 53. σαυτῷ) σεαυτῷ, bis. ibid. Μωσῆ δούλου σου) δούλου σου Μωσῆ. ib. ἐξ Αἰγύπτου. τότε) ἐκ γῆς Αἰγύπτου κύριε κύριε. τότε.

συνετέλεσε τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτὸν, Ἥλιον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ· Κύριος εἶπε τοῦ κατοικεῖν ἐν γνόφῳ· οἰκοδόμησον οἶκόν μου, οἶκον εὐπρεπῆ σεαυτῷ τοῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος. οὐχὶ αὕτη γέγραπται ἐν βίβλῳ τῆς ᾠδῆς;

54. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν προσευχόμενος πρὸς Κύριον ὅλην τὴν προσευχὴν, καὶ τὴν δέησιν ταύτην, καὶ ἀνέστη ἀπὸ προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου ὀκλακὼς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ διαπεπετασμέναι εἰς τὸν οὐρανόν.

γόνα

55. Καὶ ἔστη, καὶ εὐλόγησε πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ, λέγων·

56. εὐλογητὸς Κύριος σήμερον, ὃς ἔδωκε κατάπαυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ἃ ἐλάλησεν· οὐ διεφώνησε λόγος εἷς ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Μωσῆ δούλου αὐτοῦ.

57. Γένοιτο Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν μεθ' ἡμῶν, καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν· μὴ ἐγκαταλείποιτο ἡμᾶς, μηδὲ ἀποστρέψαιτο ἡμᾶς,

58. ἐπικλῖναι καρδίας ἡμῶν πρὸς αὐτὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν πάσας ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ προστάγματα αὐτοῦ, ἃ ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

59. Καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι μου οὗτοι οὓς δεδέημαι ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν, ἐγγίζοντες πρὸς Κύριον Θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τοῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου σου, καὶ τὸ δικαίωμα λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ῥῆμα ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

60. Ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, ὅτι Κύριος αὐτὸς ὁ Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι.

61. Καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέλειαι πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ, καὶ φυλάσσειν ἐντολὰς αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

62. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον Κυρίου.

63. Καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ἃς ἔθυσε τῷ Κυρίῳ, βοῶν εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας· καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον Κυρίου ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.

64. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου Κυρίου· ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ δῶρον, καὶ τὰς θυσίας, καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον Κυρίου, μικρὸν τοῦ μὴ δύνασθαι τὴν

v. 53. εὐπρεπῆ σεαυτῷ) εὐπρεπῆ σαυτῷ. ib. οὐχὶ αὕτη) οὐκ ἰδοὺ αὕτη. ib. βίβλῳ) βιβλίῳ. v. 54. τὰ γόνα) τὰ γόνατα. v. 56. πάντα ἃ) πάντα ὅσα. ibid. Μωσῆ δούλου αὐτοῦ) δούλου αὐτοῦ Μωυσῆ. v. 57. ἐγκαταλείποιτο) ἐγκαταλίποιτο. ibid. ἀποστρέψαιτο) ἀποστρέψοιτο. v. 58. πρὸς αὐτὸν) ἐπ' αὐτόν. ibid. καὶ προστάγματα) καὶ τὰ προστάγματα. v. 59. λόγοι μου οὗτοι οὓς) λόγοι οὗτοι ὡς. ibid. λαοῦ σου Ἰσρ.) σου abest. ib. ἡμέρᾳ αὐτοῦ.) ἡμέρᾳ ἐνιαυτοῦ. v. 60. ὅτι Κύριος αὐτὸς ὁ Θεὸς) ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτὸς θεός. v. 61. τὸν Θεὸν) θεόν. v. 62. μετ' αὐτοῦ) abest. v. 63. εἴκοσι καὶ δύο) transposita. ibid καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι) προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. v. 64. καὶ τὸ δῶρον) non habet. ibid. καὶ τὸ δῶρον) abest.

τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ δῶρον, καὶ τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν ὑπενεγκεῖν.

65. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη, ἀπὸ τῆς εἰσόδου Αἱμὰθ ἕως ποταμοῦ Αἰγύπτου, ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησεν, ἐσθίων, καὶ πίνων, καὶ εὐφραινόμενος ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας.

66. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν λαόν· καὶ εὐλόγησαν τὸν βασιλέα, καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ χαίροντες· καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος τῷ Δαυὶδ δούλῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐγενήθη ὡς συνετέλεσε Σαλωμὼν οἰκοδομῶν τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσαν τὴν πραγματείαν Σαλωμὼν, ὅσα ἠθέλησε ποιῆσαι.

2. Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Σαλωμὼν δεύτερον, καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν Γαβαών.

3. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου, καὶ τῆς δεήσεως ἧς ἐδεήθης ἐνώπιον ἐμοῦ· πεποίηκά σοι κατὰ πᾶσαν τὴν προσευχήν σου· ἡγίασα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας.

4. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου, καθὼς ἐπορεύθη Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, ἐν ὁσιότητι καρδίας, ἐν εὐθύτητι, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ, καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃς,

5. καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα Δαυὶδ τῷ πατρί σου, λέγων· Οὐκ ἐξαρθήσεταί σου ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν Ἰσραήλ.

6. Ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἔδωκε Μωϋσῆς ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε, καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

7. Καὶ ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου· καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς.

v. 64. εἰρηνικῶν in fine versûs) adjicit ὑπενεγκεῖν. v. 65. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν) transposita. ibid. Αἱμὰθ) ἡμάθ. ib. καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας.) non habet. .66. ἀπῆλθον) ἀπῆλθεν. ibid. ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ πᾶσι τοῖς) ἀγαθῇ ἡ καρδία ἐπὶ τοῖς. CAP. IX. v. 1. οἰκοδομῶν) οἰκοδομεῖν. v. 2. ὤφθη αὐτῷ) αὐτῷ abest. v. 3. Κύριος πρὸς αὐτὸν) transposita. ibid. δεήσεως ἧς) δεήσεώς σου ἧς. ib. ἐνώπιον ἐμοῦ) ἐνώπιόν μου. ib. ἡγίασα) ἡγίακα. ib. καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ) ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία μου. v. 4. ἐνώπιόν μου) ἐνώπιον ἐμοῦ. ibid. ἐν εὐθύτητι, τοῦ) καὶ ἐν εὐθύτητι καὶ τοῦ. v. 5. θρόνον σου ἐπὶ Ἰσραὴλ) θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐν ἰσραήλ. ibid. τῷ πατρί) absque articulo. ib. σου ἀνὴρ) σοι ἀνήρ.

8. Καὶ ὁ οἶκος οὗτος ἔςαι ὑψηλὸς, πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι' αὐτȣ̃ ἐκςήσεται, καὶ συριεῖ, καὶ ἐρȣ̃σιν· ἕνεκα τίνος ἐποίησε Κύριος οὕτως τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ;

9. Καὶ ἐρȣ̃σιν, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλειπον τὸν Κύριον Θεὸν αὐτῶν, ὃς ἐξήγαγε τȣ̀ς πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτȣ ἐξ οἴκȣ δȣλίας, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, διὰ τȣ̃το ἐπήγαγε Κύριος ἐπ' αὐτȣ̀ς σύμπασαν τὴν κακίαν ταύτην. Τότε ἀνήγαγε Σαλωμὼν τὴν θυγατέρα Φαραὼ ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτȣ̃, ὃν ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,

10. Εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τȣ̀ς δύο οἴκους, τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τȣ̃ βασιλέως,

11. Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀντελάβετο τȣ̃ Σαλωμὼν ἐν ξύλοις κεδρίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ παντὶ θελήματι αὐτοῦ· τότε * ᾠκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τῷ Χειρὰμ εἴκοσι πόλεις ἐν τῇ γῇ τῇ Γαλιλαίᾳ.

12. Καὶ ἐξῆλθε Χειρὰμ ἐκ Τύρȣ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Γαλιλαίαν τȣ̃ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ Σαλωμών· καὶ ȣ̓κ ἤρεσαν αὐτῷ.

13. Καὶ εἶπε, τί αἱ πόλεις αὗται ἃς ἔδωκάς μοι, ἀδελφέ; καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς, Ὅριον, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

14. Καὶ ἤνεγκε Χειρὰμ τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσίȣ.

15. Αὕτη ἡ πραγματία τῆς προνομῆς, ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίȣ, καὶ τὸν οἶκον τȣ̃ βασιλέως, καὶ σὺν τὴν Μελὼ, καὶ τὴν ἄκραν, τȣ̃ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ, καὶ τὴν Ἀσσȣ̀ρ, καὶ σὺν τὴν Μεδὰν, καὶ τὸ τεῖχος Ἱερȣσαλὴμ, καὶ τὴν Ἐσὲρ, καὶ τὴν Μαγδὼ, καὶ τὴν Γεζέρ.

16. Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἀνέβη, καὶ κατελάβετο τὴν Γεζὲρ, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρὶ, καὶ σὺν τὸν Χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τῇ πόλει ἀπέκτεινεν· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποςολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτȣ̃, γυναικὶ Σαλωμών.

17. Καὶ ᾠκοδόμησεν Σαλωμὼν τὴν Γαζὲρ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κατωτάτην,

18. Καὶ τὴν Βαλὰθ, καὶ τὴν Θερμὰθ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

19. Καὶ ἐν τῇ γῇ πάσας τὰς πόλεις τῶν σκηνωμάτων, αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων, καὶ τὴν πραγματίαν Σαλωμὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερȣσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τȣ̃ μὴ κατάρξαι αὐτȣ̃.

20. Πάν-

v. 8. ὑψηλὸς) ὁ ὑψηλός. ibid. ἕνεκα) ἕνεκεν. v. 9. ἐγκατέλειπον τὸν Κύριον) ἐγκατέλιπον κύριον. ibid. δουλίας) δουλείας. ib. ἑτέρων) ἀλλοτρίων. ib. προσεκύνησαν αὐτοῖς, διὰ) προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διά. ib. σύμπασαν) deest. ib. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. ib. Καὶ ἐγένετο) non habet. v. 11. κεδρίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ παντὶ) κεδρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις, καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν παντί. ibid. ᾠκοδόμησεν) ἔδωκεν. ib. Σαλωμὼν) abest. ib. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ) ἐν τῇ γῇ τῇ γαλιλαίᾳ. v. 15. Αὕτη ἡ πραγματία) ab his verbis usque ad vers. 26. exclusive omnia desiderantur in *Edit. Rom.*

20. Πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τῦ Ἀμοῤῥαίου, καὶ τῦ Χετταίου, καὶ τῦ Φερεζαίου, καὶ τῦ Χαναναίου, καὶ τῦ Εὐαίυ, καὶ τῦ Ἰεβυσαίυ, καὶ τῦ Γεργεσαίυ τῦ μὴ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὄντων,

21. τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτὺς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἠδύναντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξολεθρεῦσαι αὐτύς· καὶ ἀνήγαγεν αὐτὺς Σαλωμὼν εἰς Φόρον δουλείας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

22. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες πολεμισαὶ, καὶ παῖδες αὐτῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτῦ, καὶ τρισοὶ αὐτῦ, καὶ ἄρχοντες αὐτῦ τῶν ἁρμάτων, καὶ ἱππεῖς αὐτῦ.

23. Οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἐσηλωμένοι οἱ ἐπὶ τῦ ἔργυ τῦ Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ πεντακόσιοι, ἐπικρατοῦντες ἐν τῷ λαῷ, οἱ ποιοῦντες ἐν τῷ ἔργῳ.

24. Πλὴν θυγάτηρ Φαραὼ ἀνέβη ἐκ πόλεως Δαυὶδ πρὸς οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησε σὺν τὴν Μελώ.

25. Καὶ ἀνεβίβασε Σαλωμὼν τρεῖς καθόδους ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ὁλοκαύτωμα,
ὃν καὶ εἰρηνικὰς ἐπὶ τῦ θυσιαςηρίου ὃ ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐθυμία αὐτὸς εἰς πρόσωπον Κυρίυ· καὶ ἀπήρτισε σὺν τὸν οἶκον.

26. Καὶ ναῦν ὑπὲρ ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν Γασίων Γαβὲρ, τὴν ὖσαν ἐχομένην Αἰλὰθ, ἐπὶ τῦ χείλους τῆς ἐχάτης θαλάσσης, ἐν γῇ Ἐδώμ.

27. Καὶ ἀπέςειλε Χειρὰμ ἐν τῇ νηῒ τῶν παίδων αὐτῦ ἄνδρας ναυτικὺς ἐλαύνειν εἰδότας θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων Σαλωμών.

28. Καὶ ἦλθον εἰς Σωφαρὰ, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν χρυσίυ τετρακόσια καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΚΑΙ βασίλισσα Σαβὰ ἤκυσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ ἦλθε πειράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι.

2. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα· καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἡδύσματα, καὶ χρυσὸν πολὺν σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον· καὶ εἰσῆλθε χρυσίον * πολὺν
πρὸς Σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

3. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τὺς λόγους αὐτῆς· οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος ὑπὸ τῦ βασιλέως, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.

4. Καὶ εἶδε βασίλισσα Σαβὰ πᾶσαν Φρόνησιν Σαλωμὼν, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε.

5. Καὶ τὰ βρώματα Σαλωμὼν, καὶ τὴν καθέδραν τῶν παίδων αὐτῦ, καὶ τὴν ςάσιν λειτυργῶν αὐτῦ, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῦ, καὶ τὺς οἰνοχόους αὐτῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ Κυρίου· καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο.

6. Καὶ

v. 28. Σωφαρὰ) σωφιρὰ. ibid. τετρακόσια καὶ εἴκοσι) ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. CAP. X. v. 1. αὐτὸν αἰνίγμασι) αὐτὸν ἐν αἰνίγμασι. v. 2. χρυσίον πολὺν) χρυσὸν πολύν. v. 3. ὑπὸ τοῦ βασιλέως) παρὰ τοῦ βασιλέως. v. 4. Φρόνησιν) τὴν φρόνησιν. v. 5. τῶν παίδων) absque articulo.

6. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών· Ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου,

7. περὶ τοῦ λόγου σου, καὶ περὶ τῆς φρονήσεώς σου· καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λαλοῦσί μοι, ἕως ὅτου παρεγενόμην, καὶ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί μου· καὶ ἰδοὺ, οὐκ ἔστι καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ· προστέθεικας σοφίαν καὶ ἀγαθὰ πρὸς αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου.

8. Μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου ἔτοι οἱ παρεστήκοντες ἐνώπιόν σου διόλου, οἱ ἀκούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου.

9. Γένοιτο Κύριος ὁ Θεός σου εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ, δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου Ἰσραὴλ, διὰ τὸ ἀγαπᾷν Κύριον τὸν Ἰσραὴλ, στῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔθετό σε βασιλέα ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ποιεῖν κρίμα, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐν κρίμασιν ἑαυτῶν.

10. Καὶ ἔδωκε τῷ Σαλωμὼν ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἡδύσματα πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον· οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἡδύσματα ἐκεῖνα εἰς πλῆθος, ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ τῷ Σαλωμών.

11. Καὶ ἡ ναῦς Χειρὰμ ἡ αἴρουσα τὸ χρυσίον ἐκ Σουφεὶρ, ἤνεγκεν ἐκ Σουφεὶρ ξύλα ἀπελέκητα πολλὰ σφόδρα, καὶ λίθον τίμιον.

12. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ ἀπελέκητα ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου Κυρίου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ κινύρας, καὶ νάβλας τοῖς ᾠδοῖς. οὐκ ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα που ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

13. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ᾐτήσατο, ἐκτὸς πάντων ὧν ἐδεδώκει αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως Σαλωμών. καὶ ἀπεστράφη, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτῆς.

14. Καὶ ἦν σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐληλυθότος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξηκονταὲξ τάλαντα χρυσίου,

15. χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων, καὶ τῶν ἐμπόρων τῶν ῥωποπωλῶν, καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν πέραν, καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς. πέρα

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν τριακόσια δόρατα, χρυσᾶ, ἐλατά· τριακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν.

17. Καὶ τριακόσια ὅπλα ἐλατά· καὶ τρεῖς μναῖ χρυσίου ἐνῆσαν εἰς τὸ ὅπλον τὸ ἕν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου.

18. Καὶ

v. 7. οὐκ ἔστι καθὼς ἀπήγγειλάν μοι τὸ ἥμισυ) οὐκ εἰσὶ τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι. ibid. σοφίαν καὶ) non habet. v. 8. παραστήκοντες) παρεστηκότες. v. 9. καὶ δικαιοσύνην) ἐν δικαιοσύνῃ. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 10. ἐκεῖνα εἰς) ἐκεῖνα ἔτι εἰς. ibid. τῷ Σαλωμών.) τῷ βασιλεῖ Σαλωμών. v. 11. Σουφεὶρ) σωφίρ. ibid. ἤνεγκεν ἐκ Σουφεὶρ ξύλα ἀπελεκητά) ἤνεγκε ξύλα πελεκητά. v. 12. τὰ ἀπελέκητα) τὰ πελεκητά. ibid. καὶ κινύρας, καὶ νάβλας) transposita. ib. ξύλα που ἕως τῆς) ξύλα ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ δὲ ὤφθησάν που ἕως τῆς. v. 13. αὐτῆς, καὶ πάντες) αὐτῆς αὐτὴ καὶ πάντες. v. 14. σταθμὸς) ὁ σταθμὸς. ibid. ἑξηκονταὲξ) καὶ ἑξηκονταὲξ.. v. 15. τῶν ῥωποπωλῶν) abest. ibid. τῶν πέρα) τοῦ πέραν. v. 16. ὁ βασιλεὺς) deest. v. 17. ὅπλα ἐλατά) ὅπλα χρυσᾶ ἐλατά. ibid. χρυσίου ἐνῆσαν) ἐνῆσαν χρυσᾶ.

18. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ περιεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ.

19. Ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ, καὶ προτομαὶ μόσχων τῷ θρόνῳ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ χεῖρες ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο

20. Λέοντες * ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐ γέγονεν οὕτως πάσῃ βασιλείᾳ.

21. Καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ ποτοῦ τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσᾶ γεγονότα, καὶ λουτῆρες χρυσοῖ, πάντα τὰ σκεύη οἴκου τοῦ δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς ὅ, τι οὖν.

λογισμένον

22. Ὅτι ναῦς Θαρσεὶς τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ μετὰ τῶν νηῶν Χειράμ· μία διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο τῷ βασιλεῖ ναῦς ἐκ Θαρσεὶς χρυσίου, καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων, καὶ ταώνων.

23. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει.

24. Καὶ πάντες βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φρονήσεως αὐτοῦ, ἧς ἔδωκε Κύριος τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

25. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, στακτὴν, καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους, καὶ ἡμιόνους, τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.

26. Καὶ συνέλεξε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους, καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τεσσαράκοντα χιλιάδες θήλειαι ἵπποι καὶ εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ ἔθετο αὐτὰς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἦν ἡγέμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ

* v. 19. χεῖρες ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔνθεν) χεῖρες ἔνθεν. ibid. ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς) ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς. ib. & v. 20. καὶ δύο Λέοντες ἑστῶτες) καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας, καὶ δώδεκα λέοντες ἑστῶτες. v. 21. τοῦ ποτοῦ τοῦ βασιλέως Σαλ. χρυσᾶ γεγονότα) τὰ ὑπὸ τοῦ σαλωμὼν γεγονότα χρυσᾶ. ibid. χρυσοῖ, πάντα) χρυσοῖ καὶ πάντα. ib. τοῦ δρυμοῦ) δρυμοῦ. ib. συγκεκλεισμένῳ) συγκεκλεισμένα. ib. λογισμένον) λογιζόμενον. ib. εἰς ὅ, τι οὖν.) desunt. v. 22. Θαρσεὶς) Θαρσὶς, passim. ibid. τῷ βασιλεῖ ἐν) τῷ βασιλεῖ σαλωμὼν ἐν. ib. καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων, καὶ ταώνων.) καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν : adjicit præterea *Edit. Rom.* sequentia: αὕτη ἦν ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν ἄκραν, τοῦ περιφράξαι τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ, καὶ τὴν ἀσσοὺρ, καὶ τὴν μαγδὰλ, καὶ τὴν γαζὲρ, καὶ τὴν βαιθωρὼν τὴν ἀνωτέρω, καὶ τὴν ἰεθερμὰθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων. καὶ τὴν πραγματείαν σαλωμὼν ἣν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τοῦ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ὑπὸ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ ἀμοῤῥαίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ χαναναίου, καὶ τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ ἰεβουσαίου καὶ τοῦ γεργεσαίου τῶν μὴ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὄντων, τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐδύναντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξολοθρεῦσαι αὐτοὺς, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σαλωμὼν πρᾶγμα, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ, καὶ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἄρχοντες καὶ τρισσοὶ αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ. v. 25. πρὸς αὐτὸν τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν) ἕκαστος τὰ δῶρα σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν. ibid. ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.) ἐνιαυτὸν ἐνιαυτῷ. v. 26. Καὶ συνέλεξε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἵππους) hæc desiderantur. ibid. τεσσαράκοντα) τέσσαρες. ib. ἵπποι καὶ εἰς) καὶ deest.

ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίων Αἰγύπτου.

27. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ, εἰς πλῆθος.

Θεκουὲμ πόροι.
28. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκουὲ ἔμποροι τοῦ βασιλέως· καὶ ἐλάμβανον ἐκ * Θεκουὲ ἐν ἀλλάγματι.

* Θεκουέμ

29. Καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος, ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου· οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι Χετθιείμ, καὶ βασιλεῦσι Συρίας κατὰ θάλασσαν ἐξεπορεύοντο.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν φιλογύναιος ἦν, καὶ ἔλαβε γυναῖκας ἀλλοτρίας πολλὰς, καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ, Μωαβίτιδας, καὶ Ἀμμανίτιδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας, Χετταίας, καὶ Ἀμοῤῥαίας,

2. ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω εἰδώλων αὐτῶν· εἰς αὐτοὺς ἐκολλήθη Σαλωμὼν τοῦ ἀγαπῆσαι. αὐτῶν

3. Καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι, καὶ ἔκλιναν γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ.

4. Καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρως Σαλωμὼν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ οὐκ ἦν καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ.

5. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν ὀπίσω τῆς Ἀστάρτης βδελύγματος Σιδωνίων, καὶ ὀπίσω τῶν βασιλέων αὐτῶν, εἰδώλου υἱῶν Ἀμμών. * βδελύγματι

6. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω Κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

7. Τότε ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὑψηλὸν τῷ Χαμὼς, εἰδώλῳ Μωὰβ, ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῷ Μελχὸμ, εἰδώλῳ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τῇ Ἀστάρτῃ, βδελύγματι Σιδωνίων. Μελχὲ

8. Καὶ

v. 27. τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον) transposita. v. 28. τῶν ἵππων Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἐκ Θεκουεὶμ πόροι τοῦ) σαλωμὼν τῶν ἱππέων καὶ ἐξ αἰγύπτου καὶ ἐκ θεκουὲ ἔμποροι τοῦ. ibid. Θεκουεὶμ) θεκουέ. v. 29. ἅρματα ἐξ Αἰγύπτου) ἐξ αἰγύπτου ἅρμα. ibid. ἀργυρίου οὕτως) ἀργυρίου, καὶ ἵππος ἀντὶ πεντήκοντα ἀργυρίου. καὶ οὕτως. ib. βασιλεῦσι) addit χετθιείν. CAP. XI. v. 1. φιλογύναιος ἦν) ἦν φιλογύνης; inter hæc & ſequentia verba ponit *Edit. Rom.* priorem ſtichum verſûs 3. καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖκες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι. ibid. ἀλλοτρίας πολλὰς) ἀλλοτρίας. ib. καὶ Ἀμμανίτιδας, καὶ Ἰδουμαίας, Συρίας, Χετταίας, καὶ Ἀμοῤῥαίας) ἀμμανίτιδας, σύρας, καὶ ἰδουμαίας, χετταίας, καὶ ἀμοῤῥαίας. v. 2. καρδίας αὐτῶν) καρδίας ὑμῶν. v. 3. Prior ſtichus in *Edit. Rom.* poſt verba illa verſiculi 1. ἦν φιλογύνης interponitur: alter verſui 4. ſubjicitur: v. 4. καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους σαλωμὼν, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. v. 3. (pars poſterior) καὶ ἐξέκλιναν γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὀπίσω θεῶν αὐτῶν. v. 5. ab *Edit. Rom.* prorſus abeſt. v. 6. in *Edit. Rom.* ſequitur verſum 8. & habet pro καὶ οὐκ) οὐκ. v. 7. ἐν τῷ ὄρει ὃ ἐπὶ πρόσωπον Ἱερουσαλὴμ) hæc deſiderantur. ibid. καὶ τῷ Μελχὲ) καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν.

8. Καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς ἀλλοτρίαις, αἳ ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν.

9. Καὶ ὠργίσθη Κύριος ἐπὶ Σαλωμὼν, ὅτι ἐξέκλινε καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ δὶς,

10. καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων, καὶ φυλάξαι, καὶ ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός.

11. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Σαλωμών· Ἀνθ᾽ ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἐνετειλάμην σοι,
διαῤῥήξω διαῤῥήσσων διαῤῥήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου.

12. Πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω αὐτὰ διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου· ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν.

13. Πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην.

14. Καὶ ἤγειρε Κύριος Σατὰν τῷ Σαλωμὼν, τὸν Ἄδερ τὸν Ἰδουμαῖον, ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν Ἰδουμαίᾳ.

15. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξολεθρεῦσαι Δαυὶδ τὸν Ἐδὼμ ἐν τῷ πορευθῆναι Ἰωὰβ, τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως θάπτειν τοὺς τραυματίας, ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ.

16. Ὅτι ἓξ μῆνας ἐκάθητο ἐκεῖ Ἰωὰβ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ, ἕως οὗ ἐξωλέθρευσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς Ἰδουμαίας.

17. Καὶ ἀπέδρα Ἄδερ αὐτὸς, καὶ πάντες ἄνδρες Ἰδουμαῖοι τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον· καὶ Ἄδερ παιδάριον μικρόν.

18. Καὶ ἀνίστανται ἄνδρες ἐκ τῆς πόλεως Μαδιὰμ, καὶ ἔρχονται εἰς Φαρὰν, καὶ λαμβάνουσιν ἄνδρας μεθ᾽ αὐτῶν ἀπὸ Φαρὰν, καὶ ἔρχονται εἰς Αἴγυπτον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ εἰσῆλθεν Ἄδερ πρὸς Φαραὼ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ οἶκον, καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ.

19. Καὶ εὗρεν Ἄδερ χάριν ἐναντίον Φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα, ἀδελφὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἀδελφὴν Θεκεμίνας τὴν μείζω.

v. 10. φυλάξαι καὶ ποιῆσαι) φυλάξασθαι ποιῆσαι. ibid. in fin. adjicit Edit. Rom. οὐδ᾽ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου κατὰ τὴν καρδίαν δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. v. 11. τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου, ἃς) τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου, ἃ. ibid. διαῤῥήξω) διαῤῥήξω. v. 14. τὸν Ἰδουμαῖον, ἐκ τοῦ σπέρματος) τὸν ἰδουμαῖον, καὶ τὸν ἐσρὼμ υἱὸν ἐλιαδαὲ τὸν ἐν ῥααμὰ ἀδαδέζερ βασιλέα σουβὰ κύριον αὐτοῦ. καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ᾽ αὐτὸν ἄνδρες καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος, καὶ προκατελάβετο τὴν δαμασέκ. καὶ ἦσαν σατὰν τῷ ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας σαλωμών, καὶ ἄδερ ὁ ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος : pleraque petita sunt ex v. 23. & 24. hujus Capitis. v. 15. τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως) ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς. ibid. ἔκοψαν) καὶ ἔκοψαν. v. 16. ἐκάθητο) ἐνεκάθητο. ibid. ἕως οὗ ἐξωλέθρευσε) ἕως ὅτου ἐξωλόθρευσε. ib. ἐκ τῆς Ἰδουμαίας) ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ. v. 17. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 18. ἀπὸ Φαρὰν) abest. ibid. εἰς Αἴγυπτον) deest. ib. καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ.) non habet. v. 19. τὴν μείζω) μείζω.

20. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ Θεκεμίνας τῷ Ἄδερ τὸν Γανηβαὶθ, υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν Θεκεμίνα ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ· καὶ ἦν Γανηβαὶθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ.

21. Καὶ Ἄδερ ἤκουσεν ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρατιᾶς, καὶ εἶπεν Ἄδερ πρὸς Φαραὼ, ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀποστρέψω εἰς τὴν γῆν μου.

22. Καὶ εἶπε Φαραὼ, τίνι σὺ ἐλαττονῇ μετ' ἐμοῦ; καὶ ἰδοὺ σὺ ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἄδερ, ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με. καὶ ἀνέστρεψεν Ἄδερ εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

23. Καὶ ἤγειρε Κύριος Σατὰν τῷ Σαλωμὼν τὸν Ῥαζὼν, υἱὸν Ἐλιαδαὲ τὸν Βαραμεὲθ Ἀδαδέζερ βασιλέα Σουβὰ, κύριον αὐτοῦ.

24. Καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν ἄρχων συστρέμματος ἐν τῷ ἀποκτείνειν Δαυὶδ αὐτούς· καὶ ἐπορεύθησαν Δαμασκὸν, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐβασίλευσαν ἐν Δαμασκῷ.

25. Καὶ ἐγένετο ἀντικείμενος τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Σαλωμών· αὕτη ἡ κακία Ἄδερ· καὶ ἐβαρυθύμησεν Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν τῷ Ἐδώμ.

26. Καὶ Ἱεροβοὰμ, υἱὸς Ναβὰτ, ὁ Ἐφραθὶ ἐκ τῆς Σαριδὰ, (καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαρουὰ, γυνὴ χήρα,) δοῦλος Σαλωμὼν, καὶ ὕψωσε χεῖρας ἐν τῷ βασιλεῖ.

27. Καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ὡς ἐπήρατο χεῖρας ἐπὶ βασιλέα· Σαλωμὼν ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν, καὶ συνέκλεισε τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

28. Καὶ ὁ ἄνθρωπος Ἱεροβοὰμ ἰσχυρὸς δυνάμει· καὶ εἶδε Σαλωμὼν τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστὶ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ ἄρσεις οἴκου Ἰωσήφ.

29. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐξῆλθεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρεν αὐτὸν Ἀχιὰς ὁ Σηλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ὁ Ἀχιὰς περιβεβλημένος ἱματίῳ καινῷ· καὶ ἀμφότεροι ἐν τῷ πεδίῳ.

30. Καὶ ἐπελάβετο Ἀχιὰ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα.

31. Καὶ εἶπε τῷ Ἱεροβοὰμ, λαβὲ σεαυτῷ δέκα ῥήγματα, ὅτι τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς Σαλωμὼν, καὶ δώσω σοι δέκα ῥήγματα. σκῆπτρα

32. Καὶ δύο σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ διὰ τὸν δοῦλόν μου Δαυὶδ, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ

v. 20. in fine adjicit *Edit. Rom.* καὶ ἦν γανηβαὶθ ἐν μέσῳ υἱῶν Φαραώ. v. 22. Φαραὼ) addit τῷ ἄδερ. v. 23. 24. & 25. vide supra ad 14. versum: in *Edit. Rom.* h. l. desiderantur, usque ad verba v. 25. αὕτη ἡ κακία. &c. v. 25. κακία Ἄδερ.) κακία ἣν ἐποίησεν Ἄδερ. ibid. ἐν τῷ Ἐδώμ.) ἐν γῇ ἐδώμ. v. 26. Σαριδὰ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σαρουὰ, γυνὴ χήρα, δοῦλος) σαριρὰ υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος. ibid. καὶ ὕψωσε χεῖρα ἐν τῷ βασιλεῖ.) deficiunt. v. 27. βασιλέα· Σαλωμὼν) βασιλέα σαλωμών. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμών. ibid. καὶ συνέκλεισε) καὶ abest. v. 28. ἐπὶ ἄρσεις) ἐπὶ τὰς ἄρσεις. v. 29. Ἀχιὰς) ἀχιά. ibid. ὁ Ἀχιὰς) ἀχιά. ib. ἀμφότεροι) addit μόνοι.

σαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐ-
τῇ ἐκ πασῶν Φυλῶν Ἰσραήλ.

33. Ἀνθ᾽ ὧν κατέλειπέ με, καὶ ἐποίη-
σε τῇ Ἀςάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων,
τοῖς καὶ τῷ Χαμὼς, καὶ τοῖς εἰδώλοις Μω-
ὰβ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν προσοχθίσ-
ματι υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ οὐκ ἐπορεύθη
ἐνώπιον Κυρίου ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, τοῦ
ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον ἐμοῦ, καὶ δια-
κριβείας μου, καὶ κρίσεις μου, ὡς Δαυὶδ
ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

34. Καὶ οὐ μὴ λάβω ὅλην τὴν βασι-
λείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, διότι ἀντιτασσό-
μενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, διὰ Δαυὶδ τὸν
δοῦλόν μου ὃν ἐξελεξάμην αὐτὸν, ὃς
ἐφύλαξεν ἐντολάς μου, καὶ ἀκριβασ-
μόν.

35. Καὶ λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ
χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰ
δέκα σκῆπτρα.

36. Τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω δύο σκῆπ-
τρα, ὅπως ᾖ θέσις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ
πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν Ἰε-
ρουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐ-
μαυτῷ τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

37. Καὶ σὲ λήψομαι, καὶ βασιλεύ-
σεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ σὺ
ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

38. Καὶ ἔσαι ἐὰν φυλάξῃς πάντα
ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς
ἐν ταῖς ὁδοῖς μου, καὶ ποιήσεις τὸ εὐ-
θὲς ἐνώπιον ἐμοῦ, φυλάξασθαι τὰς ἐν-
τολάς μου, καὶ τὰ προςάγματά μου,
καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ
ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω οἶκον
πιςὸν, καθὼς ᾠκοδόμησα τῷ Δαυὶδ, καὶ
δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ.

39. Καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ Ἰσραὴλ
διὰ ταύτην, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέ-
ρας.

40. Καὶ ἐζήτησε Σαλωμὼν θανατῶ-
σαι τὸν Ἱεροβοάμ. καὶ ἀνέςη Ἱεροβοὰμ,
καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυπτον πρὸς Σουσα-
κεὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰ-
γύπτῳ ἕως οὗ ἀπέθανε Σαλωμών.

41. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σαλω-
μὼν, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ
πᾶσαν τὴν φρόνησιν αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦ- οὐχ
τα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ ῥημάτων
Σαλωμών;

42. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσε Σα-
λωμὼν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ
τεσσαράκοντα ἔτη.

43. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν μετὰ
τῶν πατέρων αὐτοῦ· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
ἐβασίλευσεν Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

v. 33. κατέλειπε) ἐγκατέλιπε. ibid. καὶ τοῖς Χαμὼς) καὶ τῷ χαμώς. ib. ἐνώπιον Κυρίου) non habet. ib. καὶ διακριβείας μου, καὶ κρίσεις μου) non habet. v. 34. ὅλην τὴν βασιλείαν) τὴν βασιλείαν ὅλην. ibid. διὰ Δαυὶδ) διὰ τὸν δαυίδ. ib. ὃς ἐφύλαξεν ἐντολάς μου, καὶ ἀκριβασμόν) desunt. v. 36. δώσω δύο) δώσω τὰ δύο. v. 38. ποιήσεις) ποιήσῃς. ibid. φυλάξασθαι) τοῦ φυλάξασθαι. ib. τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ προστάγματά μου) transposita. ib. οἰκοδομήσω) addit σοι. ib. καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ.) non habet. v. 39. in Edit. Rom. omissus. v. 40. ἀνέςη Ἱεροβοὰμ) ἀνέςη. ibid. Σουσακεὶμ) σουσακίμ. v. 41. οὐχ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται. v. 43. αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.) αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη ὡς ἤκουσεν ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ, καὶ αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου σαλωμὼν καὶ ἐκάθητο ἐν αἰγύπτῳ, κατευθύνει καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ: quædam repetita ex versu 2. capitis sequentis.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ πορεύεται ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Σίκιμα, ὅτι εἰς Σίκιμα ἤρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτῦ ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου τῦ βασιλέως Σαλωμὼν, καὶ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτου.

3. Καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραήλ. Καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ, λέγοντες·

4. Ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κέφισον ἀπὸ τῆς δυλείας τῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τῦ κλοιοῦ αὐτῦ τῦ βαρέως, ὃ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δυλεύσομέν σοι.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὺς· Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀναστρέψατε πρὸς μέ· καὶ ἀπῆλθον.

6. Καὶ παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς πρεσβυτέροις, οἳ ἦσαν παρεστῶτες ἐνώπιον Σαλωμὼν τῦ πατρὸς αὐτῦ, ἔτι ζῶντος αὐτῦ, λέγων· πῶς ὑ-
βέλεσθαι μεῖς βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον;

7. Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔσῃ δοῦλος τῷ λαῷ τύτῳ, καὶ δυλεύσῃς αὐτοῖς, καὶ εἴξεις αὐτοῖς, καὶ λαλήσεις αὐτοῖς λόγους ἀγαθὺς, καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Καὶ ἐγκατέλειπε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβυλεύσαντο αὐτῷ, καὶ συνεβυλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν ἐκτραφέντων μετ' αὐτῦ, τῶν παρεστηκότων πρὸ προσώπου αὐτοῦ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τύτῳ, βουλεύεται
τοῖς λαλήσασι πρός με, λεγόντων, κούφισον ἀπὸ τῦ κλοιοῦ, ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς;

10. Καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτῦ, οἱ παρεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτῦ, λέγοντες· τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τύτῳ, τοῖς λαλήσασι πρὸς σὲ, λέγοντες· ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κέφισον ἀφ' ἡμῶν, τάδε λαλήσεις πρὸς αὐτὺς, ἡ μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τῦ πατρός μυ.

11. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μυ ἐπεσάσετο ὑμᾶς κλοιῷ βαρεῖ, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξιν, ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

12. Καὶ

CAP. XII. v. 1. ὁ βασιλεὺς) βασιλεύς. ibid. ἤρχετο) ἤρχοντο. v. 2. Καὶ ἐγένετο usque ad Σαλωμὼν) *Edit. Rom.* exhibet verſu ultimo Capitis præcedentis, quem videsis. v. 3. Καὶ ἀπέστειλαν - - Ἰσραήλ.) non habentur in *Editione Rom.* v. 5. Ἀπέλθατε ἕως τριῶν ἡμερῶν) ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν. v. 6. παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τοῖς) ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῖς. ibid. βύλεσθαι) βουλεύεσθε. v. 7. δυλεύσῃς) δουλεύσεις. ibid. καὶ εἴξεις αὐτοῖς) desunt. ib. λαλήσεις αὐτοῖς) λαλήσεις πρὸς αὐτούς. v. 9. βουλεύεται) συμβουλεύετε. ibid. λαλήσασι) λέγουσι. v. 10. ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν) τῆς ὀσφύος.

12. Καὶ παρεγένοντο πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ῥοβοὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καθότι ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, λέγων· Ἀναστράφητε πρὸς μὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.

13. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκληρά· καὶ ἐγκατέλειπε Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ,

14. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς, καὶ συνελάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων, λέγων· ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν κλοιὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, κἀγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

15. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταστροφὴ παρὰ Κυρίου, ὅπως στήσῃ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, ὃ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.

16. Καὶ εἶδον πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ βασιλεῖ λόγον, λέγων· τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί· ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραήλ· νῦν βόσκε τὸν οἶκόν σου, Δαυίδ· καὶ ἀπῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ.

17. Καὶ υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν καθημένων ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν Ῥοβοάμ.

18. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωνιρὰμ τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανε. καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔφθασεν ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα τοῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.

19. Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

20. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἰσραὴλ ὅτι ἀνέκαμψεν Ἱεροβοὰμ, καὶ ἀπέστειλαν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἦν ὀπίσω τοῦ οἴκου Δαυὶδ πάρεξ σκήπτρου Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν μόνοι.

21. Καὶ Ῥοβοὰμ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγὴν Ἰούδα, καὶ σκῆπτρον Βενιαμεὶν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας νεανιῶν ποιούντων χιλιάδες πόλεμον, τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραὴλ, ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμών.

22. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, λέγων·

23. Εἶπον τῷ Ῥοβοὰμ υἱῷ Σαλωμὼν βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ, λέγων·

24. τά-

v. 14. *καὶ συνελάλησε πρὸς αὐτοὺς*) non habet. v. 15. *ἐλάλησε Κύριος ἐν*) *ἐλάλησεν ἐν*. v. 16. *βασιλεῖ λόγον*) *λόγον* deest. ibid. *εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραὴλ*) transposita. v. 17. abest ab *Editione Rom.* v. 18. *βασ. Ῥοβοὰμ τὸν*) *βασιλεὺς τόν*. ibid. *πᾶς Ἰσραὴλ*) deest. ib. *ἐπὶ τὸ ἅρμα*) abest. v. 20. *ἤκουσεν Ἰσραὴλ*) *ἤκουσε πᾶς Ἰσραήλ*. ibid. *Ἱεροβοὰμ*) addit *ἐξ αἰγύπτου*. ib. *εἰσήγαγον*) *ἐκάλεσαν*. ib. *ὀπίσω τοῦ οἴκου*) *τοῦ* deest. v. 21. *ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες*) *ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας*.

24. τάδε λέγει Κύριος· Οὐκ ἀναβήσεσθε, οὐδὲ μὴ πολεμήσαιτε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, υἱῶν Ἰσραήλ· ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου Κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

25. Καὶ

v. 24. οὐδὲ μὴ πολεμήσαιτε) οὐ δὲ πολεμήσετε. ibid. ἀναστρεφέτω) ἀποστρεφέτω. ib. οἶκον αὐτοῦ, ὅτι) οἶκον ἑαυτοῦ, ὅτι. ib. in *Cod. Rom* inter hunc & sequentem versum interponuntur hæc. καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ, υἱὸς ὢν ἑξκαίδεκα ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δώδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ νααναὰν, θυγάτηρ ἄνα υἱοῦ ναὰν βασιλέως υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐξ ὄρους ἐφραὶμ δοῦλος τῷ σαλωμὼν, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἱεροβοὰμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ σαριρὰ, γυνὴ πόρνη. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν σαλωμὼν εἰς ἄρχοντα σκυτάλης ἐπὶ ἄρσεις οἴκου ἰωσήφ. καὶ ᾠκοδόμησε τῷ σαλωμὼν τὴν σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ. καὶ ἦσαν αὐτῷ τριακόσια ἅρματα ἵππων. οὗτος ᾠκοδόμησε τὴν ἄκραν ἐν ταῖς ἄρσεσιν οἴκου ἐφραὶμ, οὗτος συνέκλεισε τὴν πόλιν δαυὶδ, καὶ ἦν ἐπαιρόμενος ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ἐζήτει σαλωμὼν θανατῶσαι αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς σουσακὶμ βασιλέα αἰγύπτου, καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως ἀπέθανε σαλωμών. καὶ ἤκουσεν ἱεροβοὰμ ἐν αἰγύπτῳ ὅτι τέθνηκε σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὦτα σουσακὶμ βασιλέως αἰγύπτου, λέγων. ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι ἐγὼ εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ σουσακίμ. αἴτησαί τι αἴτημα, καὶ δώσω σοι. καὶ σουσακὶμ ἔδωκε τῷ ἱεροβοὰμ τὴν ἀνὼ ἀδελφὴν θεκεμίνας τὴν πρεσβυτέραν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα. αὕτη ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως, καὶ ἔτεκεν τῷ ἱεροβοὰμ τὸν ἀβιὰ υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ πρὸς σουσακίμ. ὄντως ἐξαπόστειλόν με, καὶ ἀπελεύσομαι. καὶ ἐξῆλθεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν σαριρὰ τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ. καὶ συνάγεται ἐκεῖ πᾶν σκῆπτρον ἐφραίμ. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ ἱεροβοὰμ χάρακα. καὶ ἠῤῥώστησεν τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἀῤῥωστίᾳ κραταιᾷ σφόδρα. καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοὰμ ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ παιδαρίου. καὶ εἶπε πρὸς ἀνὼ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἀνάστηθι, πορεύου, ἐπερώτησον τὸν θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας αὐτοῦ. καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν σηλὼμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἀχιὰ, καὶ οὗτος ἦν υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα κυρίου μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἀνάστηθι, καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σταφυλὴν, καὶ στάμνον μέλιτος. καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἔλαβε εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἄρτους καὶ δύο κολλύρια, καὶ σταφυλὴν, καὶ στάμνον μέλιτος τῷ ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν τοῦ ἰδεῖν. καὶ ἀνέστη ἐκ σαριρὰ καὶ πορεύεται. καὶ ἐγένετο ἐλθούσης αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἀχιὰ τὸν σηλωνίτην, καὶ εἶπεν ἀχιὰ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ. ἔξελθε δὴ εἰς ἀπαντὴν ἀνὼ τῇ γυναικὶ ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ. εἴσελθε, καὶ μὴ στῇς, ὅτι τάδε λέγει κύριος. σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστέλλω ἐπὶ σέ. καὶ εἰσῆλθεν ἀνὼ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ ἀχιά. ἱνατί ἐνήνοχάς μοι ἄρτους, καὶ σταφυλὴν, καὶ κολλύρια, καὶ στάμνον μέλιτος; τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσται εἰσελθούσης σου τὴν πόλιν εἰς σαριρὰ, καὶ τὰ κοράσιά σου ἐξελεύσονταί σοι εἰς συνάντησιν καὶ ἐροῦσί σοι, τὸ παιδάριον τέθνηκεν. ὅτι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ ἐξολοθρεύσω τοῦ ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἔσονται οἱ τεθνηκότες τοῦ ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ παιδάριον κόψεται· οὐαὶ κύριε, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ, ὡς ἤκουσεν. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν σαριρὰ, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε. καὶ ἐξῆλθεν ἡ κραυγὴ εἰς ἀπαντήν. καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοὰμ εἰς σίκιμα τὴν ἐν ὄρει ἐφραὶμ, καὶ συνήθροισεν ἐκεῖ τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἀνέβη ἐκεῖ ῥοβοὰμ υἱὸς σαλωμών. καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς σαμαίαν τὸν ἐνλαμὶ, λέγων. λάβε σεαυτῷ ἱμάτιον καινὸν τὸ οὐκ εἰσεληλυθὸς εἰς ὕδωρ, καὶ ῥῆξον αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα, καὶ δώσεις τῷ ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ. τάδε λέγει κύριος. λάβε σεαυτῷ δέκα ῥήγματα τοῦ περιβαλέσθαι σε. καὶ ἔλαβεν ἱεροβοάμ. καὶ εἶπε σαμαίας. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὰς δέκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ῥοβοὰμ υἱὸν σαλωμών. ὁ πατήρ σου ἐβάρυνε τὸν κλοιὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐβάρυνε τὰ βρώματα τῆς τραπέζης αὐτοῦ. καὶ νῦν κουφιεῖς ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν ῥοβοὰμ πρὸς τὸν λαόν. ἔτι τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν ῥῆμα. καὶ εἶπεν ῥοβοὰμ. εἰσ-

αγά-

25. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ἱεροβοὰμ τὴν Σίκιμα τὴν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ κατῴκει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Φανουήλ.

26. Καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτȣ̃, ἰδȣ̀ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ,

27. ἐὰν ἀναβῇ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν θυσίας ἐν οἴκῳ Κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπιστραφήσεται καρδία λαοῦ πρὸς Κύριον καὶ κύριον αὐτῶν, πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰȣ́δα, καὶ ἀποκτενȣ̃σί με, καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς Ῥοβοὰμ βασιλέα Ἰούδα.

28. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς, καὶ εἶ-
ἱκανȣ̃σθαι πε πρὸς τὸν λαὸν, ἱκανούσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδȣ̀ οἱ θεοί σȣ Ἰσραὴλ οἱ ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

29. Καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν Βαιθὴλ, καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν Δάν.

30. Καὶ ἐγένετο ὁ λόγος ȣ̃τος εἰς ἁμαρτίαν· καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ προσώπȣ τῆς μιᾶς ἕως Δάν.

31. Καὶ ἐποίησεν οἴκους ἐπὶ ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τȣ̃ λαȣ̃, οἱ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Λευΐ.

32. Καὶ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τȣ̃ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν γῇ Ἰȣ́δα, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ τȣ̃ θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησε, καὶ παρέστησεν ἐν Βαιθὴλ τȣ̀ς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησε.

συνάγετέ μοι τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ συμβουλεύσομαι μετ' αὐτῶν τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ ῥῆμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἐλάλησε ῥοβοὰμ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν, καθὼς ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαȣ̃. οὕτως ἐλάλησεν πρὸς σὲ ὁ λαός. καὶ διεσκέδασεν ῥοβοὰμ τὴν βȣλὴν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε, καὶ εἰσήγαγε τοὺς συντρόφους αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς. ταῦτα καὶ ταῦτα ἀπέσταλκεν ὁ λαὸς πρὸς μὲ λέγων. καὶ εἶπαν οἱ σύντροφοι αὐτοῦ. οὕτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαὸν, λέγων. ἡ μικρότης μου παχυτέρα ὑπὲρ τὴν ὀσφὺν τȣ̃ πατρός μου. ὁ πατήρ μου ἐμαστίγου ὑμᾶς μάστιξιν, ἐγὼ δὲ κατάρξω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα ἐνώπιον ῥοβοάμ. καὶ ἀπεκρίθη τȣ̃ λαῷ καθὼς συνεβούλευσαν αὐτῷ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ τὰ παιδάρια. καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἀνέκραξαν ἅπαντες λέγοντες. οὐ μερὶς ἡμῖν ἐν δαυὶδ, οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί. ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραὴλ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ȣ̃τος οὐκ εἰς ἄρχοντα οὐδὲ εἰς ἡγούμενον. καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς ἐκ σικίμων, καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ κατεκράτησε ῥοβοὰμ, καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ πορεύονται ὀπίσω αὐτοῦ πᾶν σκῆπτρον ἰȣ́δα, καὶ πᾶν σκῆπτρον βενιαμίν. καὶ ἐγένετο ἐνισταμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ συνήθροισε ῥοβοὰμ πάντα ἄνδρα ἰȣ́δα καὶ βενιαμὶν, καὶ ἀνέβη τοῦ πολεμεῖν πρὸς ἱεροβοὰμ εἰς σίκιμα. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς σαμαίαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, λέγων. εἶπον τῷ ῥοβοὰμ βασιλεῖ ἰȣ́δα, καὶ πρὸς πάντα οἶκον ἰούδα καὶ βενιαμὶν, καὶ πρὸς τὸ κατάλειμμα τȣ̃ λαοῦ, λέγων. τάδε λέγει κύριος. οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν υἱοὺς ἰσραὴλ, ἀναστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τȣ̃το. καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ ἀνέσχον μὴ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου. Inde ſequitur v. 25. v. 26. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. v. 27. θυσίας) θυσίαν. ibid. καρδία λαȣ̃) καρδία τȣ̃ λαȣ̃. ib. καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς ῥοβοὰμ βασιλέα ἰȣ́δα.) καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεύς. v. 28. ὁ βασιλεὺς) deeſt. ibid. ἱκανȣ̃σθαι) ἱκανούσθω. ib. οἱ θεοί σȣ Ἰσρ. οἱ ἀνήγαγόν σε) θεοί σȣ ἰσραὴλ οἱ ἀναγαγόντες σε. v. 30. ἕως Δάν.) adjicit, καὶ εἴασαν τὸν οἶκον κυρίȣ. v. 31. ἐπὶ ὑψηλῶν) ἐφ' ὑψηλῶν. ibid. οἱ ἦσαν) οἱ οὐκ ἦσαν.

33. Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν Βαιθὴλ, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, ἐν τῇ ἑορτῇ ᾗ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας ἑαυτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ παρεγένετο ἐξ Ἰούδα ἐν λόγῳ Κυρίου εἰς Βαιθὴλ, καὶ Ἱεροβοὰμ εἱστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι. αὐτοῦ

2. Καὶ ἐπεκάλεσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ Κυρίου, καὶ εἶπε· Θυσιαστήριον, θυσιαστήριον, τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ Δαυὶδ, Ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἐπιθύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τῶν ἐπιθυόντων ἐπὶ σὲ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων καύσει ἐπὶ σέ.

3. Καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας, λέγων· τοῦτο τὸ τέρας ὃ ἐλάλησε Κύριος, λέγων· ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἐν ἡ ἐπ' αὐτῷ.

4. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων· συλλάβετε αὐτόν· καὶ ἰδοὺ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν.

5. Καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐῤῥάγη, καὶ ἐξεχύθη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐν λόγῳ Κυρίου.

6. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ· δεήθητι τῷ προσώπου τῷ προσώπῳ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου, καὶ πρόσευξαι περὶ ἐμοῦ, καὶ ἐπιστρεψάτω ἡ χείρ μου πρός με. Καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τοῦ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐγένετο καθὼς πρότερον.

7. Καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ· εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς οἶκον, καὶ ἀρίστησον, καὶ δώσω σοι δόμα.

8. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα· ἐὰν δῷς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον, οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

9. Ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ Κύριος, λέγων· Μὴ φάγῃς ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.

10. Καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς Βαιθήλ.

11. Καὶ

v. 33. ἐν Βαιθὴλ) deest. ibid. καρδίας ἑαυτοῦ) καρδίας αὐτοῦ ib. καὶ ἐπέβη) καὶ ἀνέβη. CAP. XIII. v. 1. παρεγένετο ἐξ Ἰούδα) transposita. ib. αὐτοῦ ἐπιθῦσαι.) αὐτοῦ deest. v. 2. ἐπιθύσει) θύσει. ibid. à fine versûs adjicit *Edit. Rom.* καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων καύσει ἐπὶ σέ. v. 3. ἔδωκεν) δώσει. ibid. τοῦτο τέρας) τοῦτο τὸ ῥῆμα. ib. ἡ ἐν αὐτῷ) ἡ ἐπ' αὐτῷ. v. 4. ἠδυνήθη ἐπιστρ. αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν.) ἐδυνήθη ἐπιστρ. αὐτὴν πρὸς αὐτόν. v. 5. τέρας ἔδωκεν) τέρας ὃ ἔδωκεν. v. 6. τῷ προσώπῳ) τοῦ προσώπου. ibid. καὶ πρόσευξαι περὶ ἐμοῦ) non habet. ib. πρός με) πρὸς ἐμέ. ib. πρότερον.) τὸ πρότερον. v. 9. ἐν λόγῳ Κύριος) transposita. ibid. ἄρτον, μή) ἄρτον, καὶ μή.

11. Καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατῴκει ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτȣ̃, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τȣ̃ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τȣ̀ς λόγους οὓς ἐλάλησε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀπέςρεψαν τὸ πρόσωπον τȣ̃ πατρὸς αὐτῶν.

12. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν, λέγων· ποίᾳ ὁδῷ πεπόρευται; καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτȣ̃ τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τȣ̃ Θεȣ̃ ὁ ἐξελθὼν ἐξ Ἰȣ́δα.

13. Καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτȣ̃· ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὴν ὄνον, καὶ ἐπέβη ἐπ᾽ αὐτήν.

14. Καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν τȣ̃ ἀνθρώ-
που τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον
ἐπὶ ὑπὸ δρῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ σὺ εἶ ὁ
ἄνθρωπος τȣ̃ Θεοῦ ὁ ἐληλυθὼς ἐξ Ἰȣ́δα;
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· δεῦρο μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ φάγε ἄρτον.

16. Καὶ εἶπεν· ȣ̓ μὴ δύνωμαι τȣ̃ ἐπιςρέψαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ φάγομαι ἄρτον, ȣ̓δὲ πίομαι ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τȣ́τῳ.

17. Ὅτι οὕτως ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ Κύριος, λέγων· ȣ̓ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιςρέψῃς ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ.

18. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· κἀγὼ προφήτης εἰμὶ καθὼς σὺ, καὶ ἄγγελος λελάληκε μοι ἐν ῥήματι Κυρίου, λέγων· ἐπίςρεψαι αὐτὸν πρὸς σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκόν σȣ, καὶ φάγεται ἄρτον, καὶ πίεται ὕδωρ· καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ.

19. Καὶ ἐπέςρεψεν αὐτὸν σὺν ἑαυτῷ, καὶ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτȣ̃, καὶ ἔπιεν ὕδωρ.

20. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίȣ πρὸς τὸν προφήτην τὸν ἐπιςρέψαντα αὐτόν·

21. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τȣ̃ Θεȣ̃ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰȣ́δα, λέγων· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ᾽ ὧν παρεπίκρανας τὸ ῥῆμα Κυρίȣ, καὶ ȣ̓κ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι Κύριος ὁ Θεός σου,

22. καὶ ἐπέςρεψας, καὶ ἔφαγες ἄρ-
τον, καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τȣ́τῳ,
ᾧ ἐλάλησε πρὸς σὲ, λέγων· Μὴ φάγῃς ὡς
ἄρτον, καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, ȣ̓ μὴ εἰσέλ-
θῃ τὸ σῶμά σου εἰς τὸν τάφον τῶν πα-
τέρων σου.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον, καὶ πιεῖν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ τὴν ὄνον τῷ προφήτῃ, καὶ ἐπέςρεψε, καὶ ἀπῆλθε.

v. 11. κατῴκει) κατῴκη. ibid. ἡμέρᾳ ἐν Βαιθὴλ, τȣ̀ς) ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Βαιθὴλ καὶ τȣ̀ς. ib. ἀπέςρεψαν) ἐπέςρεψαν. v. 12. ἀπῆλθεν) ἀνῆλθεν. ibid. ὁ ἐξελθὼν) ὁ ἐλθών. v. 13. τὴν ὄνον) τὸν ὄνον utroque loco. ibid. ἐπ᾽ αὐτήν.) ἐπ᾽ αὐτόν. v. 14. κατόπισθεν) καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν. ibid. ἐπὶ δρῦν) ὑπὸ δρῦν. ib. ὁ ἄνθρωπος ὁ) ὁ ἄνθρωπος τȣ̃ Θεοῦ ὁ. v. 15. εἰς τὴν οἰκίαν) non habet. v. 16. ἐπιςρέψαι) τȣ̃ ἐπιςρέψαι. ibid. ȣ̓δὲ φάγομαι) οὐδὲ μὴ φάγομαι. v. 17. ȣ̓ μὴ φάγῃς ἐκεῖ ἄρτον) μὴ φάγῃς ἄρτον ἐκεῖ. v. 18. λελάληκέ μοι) λελάληκε πρὸς μέ. ibid. ἐπίςρεψαι) ἐπίςρεψον. ib. σεαυτὸν οἶκον) σεαυτὸν εἰς τὸν οἶκον. ib. φάγεται ἄρτον καὶ πίεται) φαγέτω ἄρτον καὶ πιέτω. v. 19. σὺν ἑαυτῷ) deest. ibid. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἔπιεν ὕδωρ.) transpoſita. v. 20. ἐπὶ τῆς τραπ.) ἐπὶ τῆς τε τραπέζης. v. 22. ὡς ἐλάλησε) ᾧ ἐλάλησε. ibid. Μὴ φάγῃς) οὐ μὴ φάγῃς. v. 23. τὴν ὄνον τῷ προφήτῃ καὶ) τὸν ὄνον καί.

24. Καὶ εὗρεν αὐτὸν λέων ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν· καὶ ἦν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος εἱστήκει παρ' αὐτὸ, καὶ ὁ εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα.

25. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι, καὶ ἴδον τὸ θνησιμαῖον ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα τοῦ θνη-
εἰσῆλθεν σιμαίου· καὶ εἰσῆλθον, καὶ * ἐλάλησαν ἐν
* ἐλάλη- τῇ πόλει οὗ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης
σεν κατῴκει ἐν αὐτῇ.

26. Καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ· οὗτός ἐστιν ὃς παρεπίκρανε τὸ ῥῆμα Κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Κύριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ.

27. Καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, τῷ λέγειν· ἐπισάξατέ μοι τὴν ὄνον· καὶ ἐπέσαξαν.

28. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ εὗρε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐῤῥιμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὄνος καὶ ὁ λέων εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα, καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ συνέτριψε τὸν ὄνον.

29. Καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ προφήτου τοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ κόψασθαι καὶ τοῦ θάψαι αὐτόν.

30. Καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκρομαῖον αὐτοῦ ὁ προφήτης τοῦ θάψαι αὐτὸν ἐν
τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν, οὐαὶ ἐκόψατο
ἀδελφέ.

31. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτὸν, καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, λέγων· ἐὰν ἀποθάνω, θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ οὗ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τέθαπται
ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέτε με, παρ' αὐ-
ἵνα σωθῶσι τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν ὀστῶν τοῦ
αὐτοῦ.

32. Ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ Κυρίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους τοὺς ὑψηλοὺς τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ.

33. Καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν, καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἱερεῖς ὑψηλῶν· ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά.

34. Καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ Ἱεροβοὰμ, καὶ εἰς ὄλεθρον, καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

ΚΕΦ.

V. 24. αὐτὸ τὸ σῶμα.) αὐτὸ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα. V. 25. εἰσῆλθεν καὶ ἐλάλησεν) εἰσῆλθον καὶ ἐλάλησαν. V. 26. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν - - fin.) omnia desunt. V. 27. abest ab Edit. Rom. V. 28. καὶ ὄνος) καὶ ὁ ὄνος. ibid. ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ) adjicit καὶ ὁ συνέτριψε τὸν ὄνον. V. 29. καὶ ἐπέθηκεν) καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν. ibid. αὐτὸν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν) αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν. ib. τοῦ προφήτου - - fin.) non habet. V. 30. Καὶ ἀνέπαυσεν τὸ νεκρομαῖον αὐτοῦ) desunt. ib. αὐτοῦ, καὶ ἐκόψατο) ἑαυτοῦ, καὶ ἐκόψαντο. V. 31. τάφῳ οὗ) τάφῳ τούτῳ οὗ. ibid. παρ' αὐτοῦ) ἐν αὐτῷ. V. 32. ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠῤῥώστησεν Ἀβιὰ υἱὸς Ἱεροβοάμ.

2. Καὶ εἶπεν ὁ Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· Ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ οὐ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ πορευθήσῃ εἰς Σηλώ. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ Ἀχιὰ ὁ προφήτης· αὐτὸς ἐλάλησεν ἐμὲ τοῦ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.

3. Καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ * ἄρτους, καὶ κολλυρίδα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ σταφίδας, καὶ στάμνον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς αὐτόν· αὐτὸς ἀναγγείλῃ σοι τί ἔσται τῷ παιδί.

4. Καὶ ἐποίησεν οὕτως γυνὴ Ἱεροβοάμ. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλώ, καὶ εἰσῆλθεν ἐν οἴκῳ Ἀχιά. καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπουν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ γήρους αὐτοῦ.

5. Καὶ Κύριος εἶπε πρὸς Ἀχιά· ἰδοὺ γυνὴ τοῦ Ἱεροβοὰμ εἰσέρχεται τοῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρά σου περὶ υἱοῦ αὐτῆς, ὅτι ἄῤῥωστός ἐστιν· κατὰ τοῦτο καὶ κατὰ τοῦτο λαλήσεις πρὸς αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτήν, καὶ αὕτη ἀπεξενοῦτο. * υἱοῦ

6. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχιὰ τὴν φωνὴν ποδῶν αὐτῆς, εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγματι, καὶ εἶπεν, εἴσελθε, γυνὴ Ἱεροβοάμ, ἱνατί σὺ τοῦτο ἀπεξενοῦσαι; καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολος πρὸς σὲ σκληρός.

7. Πορευθεῖσα εἰπὸν τῷ Ἱεροβοάμ, τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Ἀνθ' οὗ ὅσον ὕψωσά σε ἀπὸ μέσου λαοῦ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ,

8. καὶ ἔῤῥηξα σὺν τὸ βασίλειον ἀπὸ τοῦ οἴκου Δαυίδ, καὶ ἔδωκα αὐτὸ σοί, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς ὁ δοῦλός μου Δαυίδ, ὃς ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ποιῆσαι ἕκαστον τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, * ἕκαστος

9. καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποιῆσαι παρὰ * παντὸς ὅσοι ἐγένοντο εἰς πρόσωπόν σου, καὶ ἐπορεύθης, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεοὺς ἑτέρους, χωνευτά, τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ ἔῤῥιψας ὀπίσω σώματός σου,

10. διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄγω κακίαν * πρὸς σὲ εἰς οἶκον Ἱεροβοάμ, ἐξολεθρεύσω τοῦ Ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, ἐχόμενον, καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐπιλέξω * οἴκου Ἱεροβοάμ, καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος, ἕως τελειωθῆναι αὐτόν. ὡς

11. Οἱ τεθνηκότες τοῦ Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι Κύριος ἐλάλησε.

12. Καὶ σὺ ἀναστᾶσα πορεύθητι εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι πόδας σου τὴν πόλιν, ἀποθανεῖται τὸ παιδάριον.

CAP. XIV. v. 1. ※ Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ - - ˚ usque ad versum 21. exclusive omnia asteriscis notanda sunt; hi autem versus omnes ab *Edit. Rom.* prorsus absunt.

13. Καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάψουσιν αὐτὸν, ὅτι οὗτος μόνος εἰσελεύσεται τῷ Ἱεροβοὰμ πρὸς τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τῦ Κυρίυ Θεῦ Ἰσραὴλ ἐν οἴκῳ Ἱεροβοάμ.

14. Καὶ ἀναςήσει Κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὃς πλήξει τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ τί, καὶ νῦν;

15. Κύριος πλήξει τὸν Ἰσραὴλ καθὰ
ἄνεμος κινεῖται ὁ κάλαμος ἐν τῷ ὕδατι· καὶ
ἐκλελεῖ ἐκτιλεῖ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἄνω τῆς χθονὸς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν τῦ ποταμῦ, ἀνθ' ὧ ὅσον ἐποίησαν τὰ ἄλση αὐτῶν, παροργίζοντες τὸν Κύριον.

16. Καὶ παραδώσει Κύριος τὸν Ἰσραὴλ χάριν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ, ὃς ἥμαρτεν, καὶ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν Ἰσραήλ.

17. Καὶ ἀνέςη ἡ γυνὴ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γῆν Σαριρά. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν τῷ προθύρῳ τῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε.

18. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δύλυ αὐτῦ Ἀχιὰ τῦ προφήτυ.

19. Καὶ περισσὸν ῥημάτων Ἱεροβοὰμ ὅσα ἐπολέμησεν, καὶ ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.

20. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ, εἴκοσι δύο ἔτη· καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ναβὰτ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

21. Καὶ Ῥοβοὰμ υἱὸς Σαλωμὼν ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν· υἱὸς τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερυσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελέξατο Κύριος θέσθαι τὸ ὄνομα αὐτῦ ἐκεῖ (καὶ) ἐκ πασῶν φυλῶν τῦ Ἰσραήλ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῦ Νααμὰ ἡ Ἀμανῖτις.

22. Καὶ ἐποίησεν Ῥοβοὰμ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· καὶ παρεζήλωσαν αὐτὸν
ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτῦ
(καὶ) ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἥμαρτον.

23. Καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὑψηλὰ, καὶ ςήλας, καὶ ἄλση
ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω ὑψηλοῦ
παντὸς ξύλυ συσκίυ.

24. Καὶ σύνδεσμος ἐγενήθη ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐποίησαν ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

25. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος Ῥοβοὰμ, ἀνέβη Σεσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἱερυσαλήμ·

26. Καὶ ἔλαβε τὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ τὺς θησαυροὺς οἴκου τῦ βασιλέως, καὶ τὰ δόρατα τὰ χρυσᾶ, ἃ ἔλαβε

v. 21. (καὶ) abest. ibid. καὶ ὄνομα) καὶ τὸ ὄνομα. ib. Ἀμανῖτις) ἀμμανῖτις. v. 22. παρεζήλωσαν) παρεζήλωσεν. ibid. πατέρες αὐτῦ καὶ ἐν) πατέρες αὐτῶν ἐν. v. 23. καὶ αὐτοὶ) abest. ibid. ὑψηλοῦ) ὑψηλόν. v. 24. βδελυγμάτων) τῶν βδελυγμάτων. v. 25. Σεσακεὶμ) σεσακίμ. v. 26. Καὶ ἔλαβε τὰς θησ.) καὶ ἔλαβε πάντας τὰς θησαυρὰς.

ἔλαβε Δαυὶδ ἐκ χειρὸς τῶν παίδων Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σουβὰ, καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ· τὰ πάντα ἔλαβε, καὶ ἔλαβεν ὅπλα τὰ χρυσᾶ, ὅσα ἐποίησε Σαλωμών.

27. Καὶ ἐποίησε ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ· καὶ ἐπέθεντο ἐπ' αὐτῶν οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχόντων, οἱ φυλάσσοντες τὸν πυλῶνα οἴκου τοῦ βασιλέως.

28. Καὶ ἐγένετο ὅτε εἰσεπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἦραν αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες, καὶ ἀπηρείδοντο αὐτὰ εἰς τὸ Θεε τῶν παρατρεχόντων.

29. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ῥοβο-
οὐχ ὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ
ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων
τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

30. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ῥοβοὰμ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.

31. Καὶ ἐκοιμήθη Ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμμανῖτις. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιοὺ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, βασιλεύει Ἀβιοὺ υἱὸς Ῥοβοὰμ ἐπὶ Ἰούδαν.

2. Καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερου- δεκαὲξ
σαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ
Μααχὰ, θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ.

3. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσαις ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, ὡς ἡ καρδία Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

4. Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ Κύ-
ριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ κατάλειμμα ἐν Ἱερουσα- Ἰσραὴλ
λήμ, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐ-
τὸν, καὶ στήσῃ τὴν Ἱερουσαλήμ,

5. ὡς ἐποίησε Δαυὶδ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
Κυρίου, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν
ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ※ ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐ-
ρίου τοῦ Χετταίου. ※

6. Καὶ πόλεμος ἦν * μεταξὺ Ῥοβοὰμ, ※ * με-
καὶ * μεταξὺ Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέ- ※ ταξὺ
ρας τῆς ζωῆς αὐτῶν. ※

7. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀβιοὺ,
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦ- οὐχ

τα

v. 26. Ἀδρααζὰρ) ἀδραζαάρ. ibid. πάντα ἔλαβε καὶ ἔλαβεν ὅπλα) πάντα ἃ ἔλαβεν ὅπλα. ib. ἐποίησε Σαλωμών.) adjicit καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς αἴγυπτον. v. 27. ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῶν ὅπλα χαλκᾶ) ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ' αὐτῶν. ibid. ἐπ' αὐτῶν) ἐπ' αὐτόν. ib. τοῦ βασιλέως) βασιλέως. v. 28. ἦραν) ᾖρον. v. 29. ὅσα ἐποίησεν οὐχ ἰδοὺ) ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδού. v. 31. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νααμὰ ἡ Ἀμμανῖτις.) desiderantur. ibid. υἱὸς) ὁ υἱός. CAP. XV. v. 2. δεκαὲξ) τρία. ibid. ἐν Ἱερουσαλὴμ) ἐπὶ ἱερουσαλήμ. v. 3. ἐν πάσαις ταῖς) ἐν ταῖς. ibid. Δαυὶδ) abest. v. 4. Κύριος ὁ Θεὸς καταλ. ἐν Ἰσραὴλ) κύριος κατάλειμμα. v. 5. ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. hæc verba, item v. 6. integer desiderantur in *Cod. Rom.* v. 7. ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδού.

τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰέδα; καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιοὺ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.

8. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβιὲ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ θάπἰεται ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ βασιλεύει Ἀσὰ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

εἰκοςῷ 9. Καὶ ἐν ἔτει εἰκοςῷ τῦ Ἱεροβοὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ, βασιλεύει Ἀσὰ ἐπὶ Ἰέδαν,

10. καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερεσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῦ Μααχὰ, θυγάτηρ Ἀβεσσαλώμ.

11. Καὶ ἐποίησεν Ἀσὰ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτῦ,

12. Καὶ ἀφεῖλε τὰς τελετὰς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐξαπέςειλε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῦ.

13. Καὶ τὴν Μααχὰ τὴν μητέρα αὐτῦ μετέςησε τῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθὼς ἐποίησε σύνοδον ἐν τῷ ἄλσει αὐτῆς· καὶ ἐξέκοψεν Ἀσὰ τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησε πυρὶ ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῦ Κέδρων.

14. Τὰ δὲ ὑψηλὰ ἐκ ἐξῆρε· πλὴν καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ Κυρίε πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῦ.

15. Καὶ εἰσήνεγκε τὺς κίονας τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ τὺς κίονας αὐτῦ εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον Κυρίου, ἀργυρεῦς, καὶ χρυσεῦς, καὶ σκεύη.

16. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀσὰ, καὶ ἀναμέσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. αὐτῦ

17. Καὶ ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰέδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ, τῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον, καὶ Ῥαμμὰν εἰσπορευόμενον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰέδα.

18. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ σύμπαν τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίε, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου τῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας παίδων αὐτῦ· καὶ ἐξαπέςειλεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πρὸς υἱὸν Ἄδερ υἱοῦ Ταβ ἐν Ῥαημὰ, υἱοῦ Ἀζὶν βα- Ἀζαὴλ σιλέως Συρίας τῦ κατοικῦντος ἐν Δαμασκῷ, λέγων·

19. διάθυ διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον σῦ, καὶ ἀναμέσον τῦ πατρός με, καὶ τῦ πατρός συ· ἰδοὺ ἐξαπέςαλκά σοι δῶρον, ἀργύριον, καὶ χρυσίον· δεῦρο διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν πρὸς Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμῦ.

20. Καὶ ἤκυσεν υἱὸς Ἄδερ τῦ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέςειλε τὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων τῶν αὐτῦ ταῖς πόλεσι

v. 7. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 8. πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπἰεται ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ βασιλεύει Ἀσὰ) πατέρων αὐτῦ ἐν τῷ εἰκοςῷ καὶ τετάρτῳ ἔτει τῦ ἱεροβοὰμ, καὶ θάπἰεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ βασιλεύει ἀσά. v. 9. Καὶ ἐν ἔτει εἰκοςῷ τῦ) ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοςῷ τῦ. v. 10. Μααχὰ) ἀνά. v. 13. Μααχὰ τὴν μ. αὐτῦ μετέςησε τῦ εἶναι) ἀνὰ τὴν μητέρα ἑαυτοῦ μετέςησε τῦ μὴ εἶναι. v. 14. πλὴν καρδία) πλὴν ἡ καρδία. v. 16. ἡμέρας αὐτοῦ) ἡμέρας αὐτῶν. v. 17. Ῥαμμὰν) ῥαμά. v. 18. ἐν θησαυροῖς) ἐν τοῖς θησαυροῖς. ibid. οἴκε τῦ βασιλέως) τῦ οἴκου τῦ βασιλέως. ib. ἔδωκεν εἰς) ἔδωκεν αὐτὰ εἰς. ib. αὐτοῦ· ὁ βασιλεὺς) αὐτοῦ. καὶ ἐξαπέςειλεν αὐτὰς ὁ βασιλεύς. ib. Ταβ ἐν Ῥαημὰ, υἱῦ Ἀζαὴλ) ταβερεμὰ υἱῦ ἀζίν. v. 19. δῶρον) δῶρα. ibid. πρὸς βασιλέα) πρὸς Βαασὰ βασιλέα. v. 20. δυνάμεων τῶν αὐτῦ) δυνάμεων αὐτῦ.

λεσι τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν τὴν
Ναὶν 'Αἲν, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβὲλ οἴκου Μααχὰ, καὶ πᾶσαν τὴν Χενερὲθ, ἕως πάσης τῆς γῆς Νεφθαλεί.

21. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Βαασὰ, καὶ διέλιπε τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμμὰ, καὶ ἀνέστρεψεν εἰς Θερσά.

22. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ παρήγγειλε παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς Ἀνακείμ, καὶ αἴρουσι τοὺς λίθους τῆς Ῥαμμὰ, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ πᾶν βουνὸν Βενιαμεὶν, καὶ τὴν σκοπιάν.

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀσὰ, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ πάντα
ἐποίησαν ἃ ἐποίησεν, καὶ τὰς πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ ἐπόνεσε τοὺς πόδας αὐτοῦ.

24. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25. Καὶ Ναδὰβ υἱὸς Ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη.

26. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

27. Καὶ περιεκάθισεν αὐτὸν Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσαχὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν Γαβαθὼν τῇ
τῶν ἀλλοφύλων· καὶ Ναδὰβ, καὶ πᾶς Ναβὰδ
Ἰσραὴλ περιεκάθητο ἐπὶ Γαβαθών.

28. Καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν ἔτει τρίτῳ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

29. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσε, καὶ ἐπάταξε τὸν σύμπαντα οἶκον Ἱεροβοὰμ,
ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ οὐχ οὐ
ὑπελείπετο πᾶσαν πνοὴν τοῦ Ἱεροβοὰμ, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἀχιὰ τοῦ Σηλωνίτου,

30. περὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ, ὃς ἥμαρτε, καὶ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ ᾧ παρώργισε τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

31. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ναδὰβ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

v. 20. ἐπάταξεν τὴν Ναὶν, καὶ τὴν) ἐπάταξεν τὴν αἲν, τὴν. ibid. Χενερὲθ) χεννερέθ. v. 21. Βαασὰ) addit καὶ διέλιπε. ibid. Ῥαμμὰ) ῥαμά, passim. v. 22. παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα εἰς Ἀνακείμ) παντὶ ἰούδα εἰς ἐνακίμ. ibid. ᾠκοδόμησεν ὁ βασι. πᾶν) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς ἀσὰ πᾶν. v. 23. καὶ πάντα ἃ ἐποίησαν) ἣν ἐποίησε. ibid. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδοὺ. ib. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. ib. τοῦ γήρους) τοῦ γήρως. v. 24. τοῦ πατρὸς) absque articulo. ibid. ἐβασίλευσεν) βασιλεύει. v. 25. Ναδὰβ) ναβάτ. ib. ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη.) ἐν ἰσραὴλ ἔτη δύο. v. 27. Ἰσάχαρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Βαασὰ ἐν) βελααὺ υἱοῦ ἀχιὰ, καὶ ἐχάραξεν αὐτὸν ἐν. ibid. Ναβὰδ) ναβάτ. v. 28. Ἀσὰ βασιλέως) τοῦ ἀσὰ υἱοῦ ἀσὰ βασιλέως. v. 29. τὸν σύμπαντα οἶκον Ἱεροβοὰμ) ὅλον τὸν οἶκον ἱεροβοάμ. ibid. ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ οὐχ ὑπελ. πᾶσαν πνοὴν τοῦ Ἱεροβοὰμ,) transponuntur hæc commata, & legitur emendate ἕως τοῦ: præterea adjicitur, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἀχιὰ τοῦ σηλωνίτου, περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοάμ. v. 30. ὃς ἥμαρτε καὶ) non habet. ibid. ὡς) ᾧ. ib. Ἰσραήλ.) τοῦ ἰσραήλ. v. 31. Ναδὰβ) ναβάτ. ibid. ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ τ. γ. ἐν) ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ τ. γ. ἐστὶν ἐν.

32. Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ἀσὰ, καὶ μεταξὺ Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν.

33. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Βαασὰ υἱὸς Ἀχιὰ ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη.

34. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος Κυρίου ἐν χειρὶ Ἰηοῦ υἱοῦ Ἀνανὶ, πρὸς Βαασά·

2. Ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἔδωκά σε ἡγέμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθης ἐν τῇ ὁδῷ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, τοῦ παροργίσαι με ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν, δῆλον

3. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω Βαασὰ, καὶ ὄπισθεν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.

4. Τὸν τεθνηκότα τοῦ Βαασὰ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

5. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Βαασὰ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

6. Καὶ ἐκοιμήθη Βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν Θερσᾷ, καὶ βασιλεύει Ἠλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ (ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά.)

7. Καὶ ἐν χειρὶ Ἰηοῦ υἱοῦ Ἀνανὶ τοῦ προ- Ἀνανίας
φήτου ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ Βαασὰ, καὶ περὶ
ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, ※ καὶ ἐπὶ" πᾶσαν τὴν κακίαν ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον Κυρίου, τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τοῦ εἶναι καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοὰμ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατάξαι αὐτόν.

8. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ ἐπὶ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη.

9. Καὶ συνέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν παῖς αὐτοῦ Ζαμβρὶ ὁ ἄρχων τῆς ἡμίσους τῆς ἵππου, καὶ αὐτὸς ἦν ἐν Θερσᾷ πίνων, μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ Ἀρσᾶ τοῦ οἰκονόμου ἐν Θερσᾷ.

10. Καὶ

V. 32. abest ab Edit. Rom. V. 33. ἐπὶ πάντα Ἰσρ.) ἐπὶ Ἰσραήλ. V. 34. ἁμαρτίαις ὡς) ἁμαρτίαις αὐτῶν ὡς. CAP. XVI. V. 1. Ἰηοῦ) ἰοῦ. V. 2. τὸν δῆλον) τὸν λαόν. ibid. μου Ἰσραὴλ) μου τὸν ἰσραὴλ, poster. loco. V. 4. καταφάγονται οἱ) καταφάγονται αὐτὸν οἱ. V. 5. ὅσα) ἃ. ibid. οὐχὶ ταῦτα) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) ἐν βιβλίῳ. V. 6. (ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως Ἀσά.) hæc omnia desunt. V. 7. Ἰηοῦ υἱοῦ Ἀνανία τοῦ προφήτου ἐλάλησε) ἰοὺ υἱοῦ ἀνανι ἐλάλησε. ibid. περὶ Βαασὰ τὴν κακίαν) ἐπὶ βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ πᾶσαν τὴν κακίαν. ib. καθὼς ὁ οἶκος Ἱεροβοὰμ) κατὰ τὸν οἶκον ἱεροβοάμ. V. 8. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἕκτῳ ἐπὶ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) hæc desiderantur. ibid. ἐβασίλευσεν Ἠλὰ υἱὸς Βαασὰ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Θερσᾷ δύο ἔτη.) καὶ ἠλὰ υἱὸς βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ δύο ἔτη ἐν θερσᾷ. V. 9. παῖς αὐτοῦ) non habet. ib. Ἀρσᾶ) ὡσᾶ.

10. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

11. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, ἐν τῷ καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον (αὐτοῦ) τοῦ Βαασά· οὐχ ὑπέλειπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἀγχιστεῖς αὐτοῦ, καὶ ἑταῖρον αὐτοῦ.

12. Καὶ ἐξέτριψεν Ζαμβρὶ ὅλον τὸν οἶκον Βαασὰ κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν οἶκον Βαασὰ, καὶ πρὸς Ἰηοῦ τὸν προφήτην,

13. περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν Βαα-
ȣ σὰ, καὶ Ἠλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἥμαρ-
τον, καὶ ὡς ἐξήμαρτον τὸν Ἰσραὴλ, τοῦ
καὶ παροργίσαι Κύριον Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ ἐν
τοῖς ματαίοις αὐτῶν.

14. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἠλὰ,
οὐχ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα
γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

15. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα (καὶ) ἐβασίλευσε Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ· καὶ ἡ παρεμβολὴ Ἰσραὴλ ἐπὶ Γαβαθὼν τῇ τῶν ἀλλοφύλων.

16. Καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ, λεγόντων· συνεστράφη Ζαμβρὶ,
καὶ ἔπαισε τὸν βασιλέα· καὶ ἐβασίλευ-
σαν ἐν Ἰσραὴλ τὸν Ἀμβρὶ τὸν ἡγούμενον Ζαμβρὶ
τῆς στρατιᾶς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ.

17. Καὶ ἀνέβη Ἀμβρὶ, καὶ πᾶς Ἰσ- Ζαμβρὶ
ραὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ Γαβαθὼν, καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ Θερσᾷ.

18. Καὶ ἐγενήθη ὡς εἶδε Ζαμβρὶ, ὅτι
προκατείληπται αὐτοῦ ἡ πόλις, καὶ εἰσ-
πορεύεται εἰς ἄντρον τοῦ οἴκου τοῦ βασι- εἰσπορεύ-
λέως, καὶ * ἐνεπύρισεν ἐπ' αὐτὸν τὸν οἶ- ονται
κον τοῦ βασιλέως ἐν πυρὶ, καὶ ἀπέ- * ἐνεπύ-
θανεν, ρισαν

19. ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, τοῦ πορευθῆναι ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν, ὡς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

20. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαμβρὶ, καὶ τὰς συνάψεις αὐτοῦ ἃς συνῆψεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

21. Τότε μερίζεται ὁ λαὸς Ἰσραὴλ, τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω Θαμνὶ

v. 10. ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) desunt. v. 11. ἐν τῷ καθίσαι) præmittit, καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτόν. ib. ἐπάταξεν) καὶ ἐπάταξεν. ib. αὐτοῦ τοῦ Βαασά·) βαασὰ, inde desunt omnia usque ad verba versûs 12. κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ) pro quibus legit κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε κύριος ἐπί. v. 12. Ἰηοῦ) ἰού, passim. v. 13. ȣ ἥμαρτον καὶ) non habet. ibid. ἐξήμαρτον) ἐξήμαρτε. ib. Κύριον Θεὸν τοῦ Ἰσρ. καὶ τοῖς) κύριον τὸν Θεὸν ἰσραὴλ ἐν τοῖς. v. 14. καὶ πάντα) deest. ibid. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδού. v. 15. Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα) hæc desiderantur. ibid. καὶ ἐβασίλευσε Ζαμβρὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐν Θερσᾷ) καὶ ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐν θερσᾷ ἡμέρας ἑπτά. ib. τῇ τῶν) τὴν τῶν. v. 16. Ζαμβρὶ) ἀμβρί, ita quoque v. 17. v. 18. εἰσπορεύονται) πορεύεται. ibid. ἐνεπύρισαν) ἐνεπύρισεν. ib. ἐν πυρὶ) abest. v. 19. τοῦ πορευθῆναι) τοῦ abest. ibid. αἷς ἐποίησεν) non habet. v. 20. οὐχὶ ταῦτα) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐν βιβλίῳ. v. 21. Ἰσραὴλ, τὸ ἥμισυ) τὸ deest.

υἱȣ̃ Γωναθ, τȣ̃ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ
Ζαμβρὶ τὸ ἥμισυ τȣ̃ λαȣ̃ γίνεται ὀπίσω Ἀμβρί.

22. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολȣ-
Ζαμβρὶ θῶν τῷ Ἀμβρὶ, καὶ ἡτ'ήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν
ὀπίσω Θαμνὶ υἱοῦ Γωνάθ· καὶ ἀπέθανε Θαμνὶ,
καὶ Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτȣ̃ ἐν τῷ και-
Ζαμβρὶ ρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμβρὶ μετὰ
Θαμνί.

23. Ἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοςῷ καὶ
τῷ πρώτῳ ἔτει τȣ̃ Ἀσὰ βασιλέως Ἰȣ́δα βα-
Ζαμβρὶ σιλεύει Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα ἔτη·
ἐν Θερσᾷ βασιλεύει ἓξ ἔτη.

Ζαμβρὶ 24. Καὶ ἐκτήσατο Ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ
Ἐμερών Σεμερών παρὰ Σεμὴρ τȣ̃ κυρίου τȣ̃ ὄρȣς
ἐν δύο ταλάντων ἀργυρίου· καὶ ᾠκοδό-
μησε τὸ ὄρος, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα
τȣ̃ ὄρους ȣ̃ ᾠκοδόμησεν, ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Σεμὴρ τȣ̃ κυρίου τȣ̃ ὄρους, Σομηρών.

Ζαμβρὶ 25. Καὶ ἐποίησεν Ἀμβρὶ τὸ πονηρὸν
ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ
πάντας τȣ̀ς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτȣ̃.

26. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ
Ἱεροβοὰμ υἱȣ̃ Ναβὰτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρ-
τίαις αὐτȣ̃, αἷς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ,
τȣ̃ παροργίσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ
ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν.

27. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμβρὶ, Ζαμβρὶ
καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ ἡ δυναςεία
αὐτȣ̃ ἣν ἐποίησεν, ȣ̓χὶ ταῦτα γεγραμ-
μένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν
βασιλέων Ἰσραήλ;

28. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀμβρὶ μετὰ τῶν Ζαμβρὶ
πατέρων αὐτȣ̃, καὶ θάπ'εται ἐν Σα-
μαρείᾳ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀχαὰβ ὁ υἱὸς
αὐτȣ̃ ἀντ' αὐτοῦ.

29. Ὁ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐβασί- Ζαμβρὶ
λευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοςῷ καὶ
ὀγδόῳ τȣ̃ Ἀσὰ βασιλέως Ἰȣ́δα· βασι-
λεύσας δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσ- Ζαμβρὶ
ραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη.

30. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ Ζαμβρὶ
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ὑπὲρ πάντας
τȣ̀ς ἔμπροσθεν αὐτȣ̃.

31. Καὶ

v. 21. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ ita & versu seq. bis. v. 22. Καὶ ὑπερίσχυσεν ὁ λαὸς ὁ ἀκολȣθῶν τῷ Ζαμβρὶ, καὶ ἡτ'ήθη ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω Θαμνὶ, καὶ Ἰωρὰμ) ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω θαμνὶ υἱȣ̃ γωνάθ. καὶ ἀπέθανε θαμνὶ καὶ ἰωράμ. v. 23. ἔτει τῷ Ἀσὰ βασιλέως Ἰȣ́δα) τȣ̃ βασιλέως ἀσά. ibid. Ζαμβρὶ) ἀμβρί. ib. δώδεκα) addit ἔτη. v. 24. Ζαμβρὶ) ἀμβρί. ibid. τὸ Ἐμερών) τὸ σεμερών. ibid. ἐπεκάλεσε) ἐπεκάλεσεν. ib. Σομηρών.) σεμηρών. v. 25. Ζαμβρὶ) ἀμβρί. v. 26. τῇ ὁδῷ) ὁδῷ. v. 27. Ζαμβρὶ) ἀμβρί. ibid. καὶ ἡ δυναςεία αὐτȣ̃ ἣν ἐποίησεν ȣ̓χὶ) καὶ πᾶσα ἡ δυναςεία αὐτοῦ, οὐκ ἰδȣ̀. v. 28. Ζαμβρὶ) ἀμβρὶ, ita & seq. versu. ibid. ἐβασίλευσεν) βασιλεύει. ib. αὐτȣ̃ ἀντ' αὐτοῦ.) post hæc verba adjicit sequentia: καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ ἀμβρὶ βασιλεύει ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀσὰ ἐτῶν τριάκοντα καὶ πέντε ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰκοσιπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ γαζουβὰ, θυγάτηρ σελί. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ ἀσὰ τȣ̃ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τȣ̃ ποιεῖν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆραν. ἔθυον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐθυμίων. καὶ ἃ συνέθετο ἰωσαφὰτ μετὰ βασιλέως ἰσραὴλ, καὶ πᾶσα ἡ δυναςεία ἣν ἐποίησε, καὶ ἃς ἐπολέμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ τὰ λοιπὰ τῶν συμπλοκῶν ἃς ἐπέθεντο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν συρίᾳ. νασὶβ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰωσαφὰτ ἐποίησε ναῦν εἰς θαρσὶς πορεύεσθαι εἰς σωφὶρ ἐπὶ τὸ χρυσίον. καὶ οὐκ ἐπορεύθη, ὅτι συνετρίβη ἡ ναῦς ἐν γασιὼν γαβέρ. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ. ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὰ παιδάριά μȣ ἐν τῇ νηΐ, καὶ οὐκ ἐβούλετο ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπ'εται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσε ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτȣ̃. ἐν ἔτει δευτέρῳ τȣ̃ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰȣ́δα. v. 29. in *Edit. Rom.* ἀχαὰβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. v. 30. υἱὸς Ζαμβρὶ) deest. ibid. Κυρίου ὑπὲρ) κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπέρ.

31. Καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ υἱȣ̃ Ναβὰτ, καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν Ἰεζάβελ, θυγατέρα Ἰεθεβαὰλ βασιλέως Σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐδȣ́λευσε τῷ Βάαλ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

Ἰαβαὰλ

32. Καὶ ἔστησε θυσιαστήριον τῷ Βάαλ ἐν οἴκῳ τῶν προσοχθισμάτων αὐτȣ̃, * ὃν ᾠκοδόμησεν ἐν Σαμαρείᾳ.

ἐνώπιον

* ὧν

33. Καὶ ἐποίησεν Ἀχαὰβ ἄλσος· καὶ προσέθηκεν Ἀχαὰβ τȣ̃ ποιῆσαι τȣ̃ παροργίσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτȣ̃ τȣ̃ ἐξολοθρευθῆναι· ἐκακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τȣ̀ς βασιλεῖς Ἰσραὴλ τȣ̀ς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτȣ̃.

34. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτȣ̃ ᾠκοδόμησεν Ἀχιὴλ ὁ Βαιθηλίτης τὴν Ἱεριχὼ, ἐν τῷ Ἀβειρὼν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτȣ̃ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ τῷ Σεγȣ̀β τῷ νεωτέρῳ αὐτȣ̃ ἐπέστησε θύρας αὐτῆς κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίȣ, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἰησȣ̃ υἱȣ̃ Ναυῆ.

ΚΕΦ. ΙΖʹ. XVII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἠλιοὺ ὁ προφήτης ὁ Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαάβ· ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτȣ̃, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετὸς, ὅτι εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου μȣ.

2. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἠλιȣ̀·

3. πορεύȣ ἐντεῦθεν κατ' ἀνατολὰς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Χοῤῥὰθ τȣ̃ ἐπὶ προσώπȣ τȣ̃ Ἰορδάνου.

4. Καὶ ἔσται ἐκ τȣ̃ χειμάῤῥου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι διατρέφειν σε ἐκεῖ.

5. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίȣ, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Χοῤῥὰθ ἐπὶ πρόσωπον τȣ̃ Ἰορδάνου.

6. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ κρέας τοπρωὶ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης, καὶ ἐκ τȣ̃ χειμάῤῥȣ ἔπινεν ὕδωρ.

7. Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας, καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάῤῥους, ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

8. Καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίου πρὸς Ἠλιȣ̀ λέγων·

9. ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας, καὶ καθήσῃ ἐκεῖ· ἰδȣ̀ ἐντέταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τȣ̃ διατρέφειν σε. Σεφθὰ

10. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαρεπτὰ, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως· καὶ ἰδȣ̀ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεγε ξύλα· καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς

v. 31. πορεύεσθαι) τȣ̃ πορεύεσθαι. ibid. Ἰαβαὰλ) ἰεθεβαὰλ. v. 32. ἐνώπιον) ἐν οἴκῳ. ibid. ὧν) ὃν. v. 33. τȣ̃ ποιῆσαι τȣ̃ παροργίσαι) τȣ̃ ποιῆσαι παροργίσματα, τȣ̃ παροργίσαι. ibid. Ἰσραὴλ) τȣ̃ ἰσραήλ. v. 34. Ἐν ταῖς) καὶ ἐν ταῖς. ibid. Ἀβειρὼν τῷ πρωτοτόκῳ) ἀβιρὼν πρωτοτόκῳ. CAP. XVII. v. 1. προφήτης ὁ ἐκ) προφήτης θεσβίτης ὁ ἐκ. v. 2. λόγος) ῥῆμα. v. 3. Χοῤῥὰθ ἐπὶ) χοῤῥὰθ τȣ̃ ἐπὶ. v. 5. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε, καὶ) καὶ ἐποίησεν ἠλιοὺ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ. ibid. ἐπὶ πρόσωπον) ἐπὶ προσώπου. v. 6. ἄρτους καὶ κρέας τοπρωὶ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τοδείλης) ἄρτους τοπρωὶ, καὶ κρέα τοδείλης. v. 7. μετὰ ἡμέρας) μεθ' ἡμέρας. v. 8. λέγων) abest. v. 9. πορεύθητι εἰς Σεφθὰ) πορεύου εἰς σαρεπτά. ibid. καὶ καθήσῃ ἐκεῖ) non habet. v. 10. Σαρεπτὰ, εἰς τὸν) σαρεπτὰ, καὶ ἦλθεν εἰς τόν.

Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· λαβὲ δή μοι
ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος, καὶ πίομαι.

11. Καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν
ὀπίσω αὐτῆς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν· λήψῃ
ἄρτον δή μοι ψωμὸν ἄρτου τοῦ ἐν τῇ χειρί σου.

12. Καὶ εἶπεν ἡ γυνή· ζῇ Κύριος ὁ
ἔσαι Θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ'
ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ
ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ· καὶ ἰδοὺ
ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλήρια, καὶ εἰσελεύ-
σομαι, καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ, καὶ
τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα αὐτὸ,
καὶ ἀποθανούμεθα.

13. Καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς αὐτήν·
θάρσει, εἴσελθε, καὶ ποίησον κατὰ
τὸ ῥῆμά σου· ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν
ἐγκρυφίαν μικρὸν ἐν πρώτοις, καὶ ἐξοί-
σεις μοι· σαυτῇ δὲ καὶ τοῖς τέκνοις σου
ἐσχάτων ποιήσεις ἐπ' ἐσχάτῳ.

14. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς
Ἰσραήλ· ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐκλεί-
ψει, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐ-
λαττονήσει ἕως ἡμέρας τοῦ δοῦναι Κύριον
ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.

15. Καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίη-
σε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιοὺ, καὶ ἤσθιεν αὐ-
τὸς, καὶ αὐτὴ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς,
(καὶ) ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.

16. Καὶ ἡ ὑδρία τοῦ ἀλεύρου οὐκ ἐξέ-
λειπε, καὶ ὁ καψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ
ἠλαττονήθη κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλά- ἐλαττο-
λησεν ἐν χειρὶ Ἠλιού. νήθη

17. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα
ταῦτα, καὶ ἠῤῥώστησεν ὁ υἱὸς τῆς γυ-
ναικὸς τῆς κυρίας τοῦ οἴκου· καὶ ἦν ἡ
ἀῤῥωστία αὐτοῦ κραταιὰ σφόδρα, ἕως
οὗ οὐχ ὑπελείφθη ἐν αὐτῷ πνεῦμα.

18. Καὶ εἶπε πρὸς Ἠλιού· τί ἐμοὶ, καὶ
σοὶ, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; εἰσῆλθες πρὸς
μὲ τοῦ ἀναμνῆσαι τὰς ἀδικίας μου, καὶ
θανατῶσαι τὸν υἱόν μου;

19. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὴν γυναῖ-
κα· δός μοι τὸν υἱόν σου· καὶ ἔλαβεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, καὶ ἀνήγα-
γεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερῷον ἐν ᾧ αὐτὸς ἐ-
κάθητο ἐκεῖ, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ
τῆς κλίνης αὐτοῦ.

20. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ, καὶ εἶπεν·
οἴμοι Κύριε, ὁ μάρτυς τῆς χήρας μεθ'
ἧς ἐγὼ κατοικῶ μετ' αὐτῆς, σὺ κεκά-
κωκας τοῦ θανατῶσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς.

21. Καὶ ἐνεφύσησε τῷ παιδαρίῳ τρὶς,
καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Κύριον, καὶ εἶπε·
Κύριε ὁ Θεός μου, ἐπιστραφήτω δὴ ἡ ψυ-
χὴ τοῦ παιδαρίου τούτου εἰς αὐτόν.

22. Καὶ ἐγένετο οὕτως, καὶ ἀνεβόησε,
καὶ ἤκουσε Κύριος ἐν φωνῇ Ἠλία· καὶ
ἀπεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου πρὸς
ἔγκατον αὐτοῦ, καὶ ἔζησεν.

23. Καὶ

v. 11. ψωμὸν ἄρτου ἐν) ψωμὸν ἄρτου τοῦ ἐν. v. 12. εἰ ἔσται μοι) εἰ ἔστι μοι. ibid. ἰδοὺ συλλέγω) ἰδοὺ ἐγὼ συλλέξω. ib. ξυλήρια) ξυλάρια. ib. φαγόμεθα αὐτὸ) αὐτὸ abest. v. 13. Καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς αὐτήν.) καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ἠλιού. ibid. ἐν πρώτοις καὶ ἐξοίσεις μοι) transposita. ib. ἐπ' ἐσχάτων) ἐπ' ἐσχάτῳ. v. 14. ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ) non habet. ibid. ὑετὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς) τὸν ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς. v. 15. κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλιοὺ) non habet. ibid. αὐτὸς καὶ αὐτὴ) transposita. ib. καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης.) desunt. v. 16. ἐλαττονήθη) ἠλαττονήθη. v. 17. μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) μετὰ ταῦτα. ibid. καὶ ἡ ἀῤῥωστία) καὶ ἦν ἡ ἀῤῥωστία. ib. ἕως οὗ οὐχ ὑπελείφθη) ἕως οὐχ ὑπελείφθη. v. 18. τὰς ἀδικίας) ἀδικίας. v. 19. ἀνήγαγεν) ἀνήνεγκεν. ibid. κλίνης αὐτοῦ.) αὐτοῦ abest. v. 22. καὶ ἀνεβόησε - - fin.) καὶ ἀνεβόησε τὸ παιδάριον.

23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὺ τὸ παιδάριον, καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἠλιύ· βλέπε, ζῇ ὁ υἱός σου·

24. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἠλιύ· ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος Θεοῦ εἶ, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐν στόματί σου ἀληθινόν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐγένετο πρὸς Ἠλιοὺ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, λέγων· πορεύθητι, καὶ ὄφθητι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ δώσω ὑετὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

2. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ τοῦ ὀφθῆναι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς ἐν Σαμαρείᾳ.

'Αβδιού 3. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀχαὰβ τὸν Ἀβδιοὺ τὸν
'Αβδιού οἰκονόμον· καὶ Ἀβδιοὺ ἦν φοβούμενος τὸν Κύριον σφόδρα.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν Ἰεζάβελ τοὺς προφήτας Κυρίου, καὶ ἔλαβεν
'Αβδιού Ἀβδιοὺ ἑκατὸν ἄνδρας προφήτας, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ, καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι.

5. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἀβδιού· δεῦρο, καὶ διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐπὶ πάντας χειμάῤῥους, ἐάν πως εὕρωμεν βοτάνην, καὶ περιποιησόμεθα ἵππους, καὶ ἡμιόνους, καὶ οὐκ ἐξολεθρευθήσονται ἀπὸ τῶν κτηνῶν. 'Αβδιού

6. Καὶ ἐμέρισαν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τοῦ ἐμέρισεν διελθεῖν αὐτήν· Ἀχαὰβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος, καὶ Ἀβδιοὺ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος. 'Αβδιού

7. Καὶ ἦν Ἀβδιοὺ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν Ἠλιοὺ εἰς συνάντησιν αὐτοῦ μόνος· καὶ Ἀβδιοὺ ἔσπευσε, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ αὐτὸς, κύριέ μου Ἠλιού; 'Αβδιού 'Αβδιού

8. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ αὐτῷ· ἐγώ· πορεύου, εἶπον τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ Ἠλιού.

9. Καὶ εἶπεν Ἀβδιού· τί ἡμάρτηκα, ὅτι δώσεις τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρας Ἀχαὰβ τοῦ θανατῶσαί με; 'Αβδιού

10. Ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία, οὗ οὐκ ἀπέσταλκέ (με) ἔθνη ὁ κύριός μου ζητεῖν σε· καὶ εἶπον, οὐκ ἔστι· καὶ ἐνέπρησε τὰς χώρας αὐτῆς, καὶ τὴν βασιλείαν, ὅτι οὐχ εὕρηκέ σε.

11. Καὶ νῦν, πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ ἀνάγγελε τῷ κυρίῳ σου, ἰδοὺ Ἠλιού.

12. Καὶ

v. 23. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιὺ τὸ παιδάριον) non habet. ibid. αὐτὸν ἀπὸ) αὐτὸ ἀπό. v. 24. ἰδοὺ τοῦτο ἔγνωκα ὅτι ἄνθρ. Θεοῦ εἶ) ἰδοὺ ἔγνωκα ὅτι σὺ ἄνθρ. θεοῦ. ibid. ἐν στόματι) ἐν τῷ στόματι. CAP. XVIII. v. 2. καὶ ἦν λιμὸς κραταιὸς) καὶ ἡ λιμὸς κραταιά. v. 3. Ἀβδιοὺ) ἀβδιοὺ, passim hoc capite. v. 4. Ἰεζάβελ) τὴν ἰεζάβελ. ibid. ἔκρυψεν) κατέκρυψεν. v. 5. εἰς τὸ πεδίον ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδ. καὶ ἐπὶ πάντας χειμ.) ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐπὶ πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ χειμάῤῥους. ibid. εὕρωμεν) εὕρωμεν. ib. περιποιησόμεθα) περιποιησώμεθα. ib. κτηνῶν.) σκηνῶν. v. 6. ἐμέρισεν αὐτοῖς) ἐμέρισαν ἑαυτοῖς. ibid. ἄλλῃ μόνος) μιᾷ, priori loco. v. 7. ὁδῷ· καὶ ἀπῆλθεν) ὁδῷ μόνος. καὶ ἦλθεν. v. 8. Ἠλιού. ἐγὼ) ἠλιοὺ αὐτῷ. ἐγώ. ibid. εἶπον) λέγε. v. 9. δώσεις) δίδως. ibid. εἰς χεῖρας) εἰς χεῖρα. v. 10. ἔθνη) ἔθνος. ibid. ἀπέσταλκέ με) ἀπέστειλεν. ib. καὶ εἶπον) καὶ εἶπον. ib. τὰς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν) τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώρας αὐτῆς. v. 11. πορεύου, σὺ λέγεις, καὶ) σὺ λέγεις, πορεύου.

12. Καὶ ἔςαι ἐὰν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ, καὶ πνεῦμα Κυρίε ἀρεῖ σε εἰς γῆν ἣν οὐκ οἶδα, καὶ εἰσελεύσομαι ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἐκ εὑρήσει σε, καὶ ἀποκ]ενεῖ με· καὶ ὁ δοῦλός σου ἐςὶ φοβέμενος τὸν Κύριον ἐκ νεότητος αὐτε.

ἀποκ]είνειν 13. Καὶ οὐκ ἀνηγγέλη σοι τῷ κυρίῳ μου, οἷα πεποίηκα ἐν τῷ ἀποκ]είνειν Ἰεζάβελ τὲς προφήτας Κυρίου, καὶ ἔκρυψα ἀπὸ τῶν προφητῶν Κυρίου ἑκατὸν ἄνδρας, ἀνὰ πεντήκον]α ἄνδρας ἐν σπηλαίῳ· καὶ ἔθρεψα αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ, καὶ ὕδατι;

14. Καὶ νῦν σὺ λέγεις· πορεύου, καὶ λέγε τῷ κυρίῳ σου, ἰδὲ Ἠλιού· καὶ ἀποκ]ενεῖ με;

15. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ζῇ Κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέςην ἐνώπιον αὐτε, ὅτι σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ.

Ἀδβιοὺ 16. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβδιοὺ εἰς συνάντησιν τῷ Ἀχαὰβ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἐξέδραμεν Ἀχαὰβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν Ἠλιού.

17. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιού, καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιού· εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ὁ διαςρέφων τὸν Ἰσραήλ;

18. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ἐ διαςρέφω τὸν Ἰσραήλ, ὅτι ἀλλ' ἢ σὺ, καὶ ὁ οἶκος τε πατρός σου ἐν τῷ καταλιμπάνειν ὑμᾶς τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν, καὶ ἐπορεύθης ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν Βααλείμ.

19. Καὶ νῦν ἀπόςειλον, συνάθροισον πρός με πάντα Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ τὲς προφήτας τε Βάαλ τε]ρακοσίους καὶ πεντήκοντα, καὶ προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα καὶ τὲς προφήτας τῶν ἀλσῶν τε]ρακοσίους, ἐσθίοντας τράπεζαν Ἰεζάβελ.

20. Καὶ ἀπέςειλεν Ἀχαὰβ εἰς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ συνήγαγε πάντας τὲς προφήτας εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον.

21. Καὶ προσήγαγεν Ἠλιὲ πρὸς πάντα τὸν λαὸν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἠλιού· ἕως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; εἰ Κύριός ἐςιν ὁ Θεὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτε· εἰ δὲ ὁ Βάαλ αὐτὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτε· καὶ ἐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς αὐτῷ λόγον.

22. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· ἐγὼ ὑπολέλειμμαι προφήτης τε Κυρίου μονώτατος· καὶ οἱ προφῆται τε Βάαλ, τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ προφῆται τε ἄλσες τετρακόσιοι.

23. Δότωσαν ἡμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάσθωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα, καὶ μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν· καὶ ἐγὼ ποιήσω

τὸν

v. 12. εἰς γῆν) εἰς τὴν γῆν. ibid. ἐκ εὑρήσει) οὐχ εὑρήσει. v. 13. Καὶ οὐκ ἀνηγγέλη) ἢ οὐκ ἀπηγγέλη. ibid. ἀποκ]είνειν Ἰεζάβελ) ἀποκ]είνειν τὴν ἰεζάβελ. ib. πεντήκοντα ἄνδρας ἐν) ἄνδρας deest. ib. αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ) ἐν ἄρτοις. v. 14. λέγεις· πορεύε καὶ λέγε) λέγεις μοι, πορεύε, λέγε. v. 16. Ἀδβιοὺ εἰς συνάντησιν) ἀβδιοὺ εἰς συναντήν. v. 17. καὶ εἶπεν) præmittit, Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἀχαὰβ τὸν Ἠλιού. v. 18. καὶ ὁ οἶκος) καὶ οἶκος. ibid. ἐπορεύθη ὀπίσω Βααλείμ.) ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν βααλίμ. v. 19. πρὸς τὸ ὄρος) εἰς ὄρος. ibid. καὶ τὰς προφήτας τοῦ Βάαλ τετρακοσίας πεντήκοντα) desiderantur. ib. καὶ προφήτας) καὶ τὰς προφήτας. ib. τὲς προφήτας) præfigit καὶ. v. 20. συνήγαγε) ἐπισυνήγαγε. v. 21. πρὸς πάντα τὸν λαόν.) πρὸς πάντας. ibid. εἰ Κύριός ἐςιν) εἰ ἔςι κύριος. ib. εἰ δὲ ὁ βάαλ αὐτὸς) εἰ δὲ βάαλ. ib. λαὸς αὐτῷ λόγον) λαὸς λόγον. v. 22. καὶ προφῆται τε ἄλσες.) καὶ οἱ προφῆται τοῦ ἄλσους, τετρακόσιοι. v. 23. μελισάτωσαν, καὶ πῦρ) μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ πῦρ.

τὸν βοῦν τὸν ἄλλον, καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ πῦρ ȣ̓ μὴ ἐπιθῶ.

24. Καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι Θεȣ̃ ὑμῶν, καὶ ἐγὼ ἐπικαλέσομαι ἐν ὀνόματι Κυρίου τȣ̃ Θεȣ̃ μου, καὶ ἔςαι ὁ Θεὸς ὃς ἐὰν ἐπακέσῃ ἐν πυρὶ, οὗτος Θεός. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἶπαν· καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας.

25. Καὶ εἶπεν Ἠλιȣ̀ τοῖς προφήταις τῆς αἰσχύνης· ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι πολλοὶ ὑμεῖς· καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθῆτε.

26. Καὶ ἔλαβον τὸν μόσχον ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τȣ̃ Βάαλ ἐκ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας, καὶ εἶπον· ἐπάκουσον ἡμῶν, ὁ Βάαλ, ἐπάκουσον ἡμῶν· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ διέτρεχον ἐπὶ τȣ̃ θυσιαςηρίου οὗ ἐποίησαν.

27. Καὶ ἐγένετο μεσημβρία, καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτȣ̀ς Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης, καὶ εἶπεν· ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ· ὅτι θεός ἐςιν, ὅτι ἀδολεσχία αὐτῷ ἐςιν, καὶ ἅμα μή ποτε χρηματίζει αὐτὸς, ἢ μή ποτε καθεύδει αὐτὸς, καὶ ἐξαναςήσεται.

28. Καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν ἐν μαχαίραις, καὶ ἐν σειρομάςαις, ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ' αὐτούς.

29. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθε τὸ δειλινὸν, καὶ ἐπροφήτευον ὡς ὁ καιρὸς τȣ̃ ἀναβῆναι τὴν θυσίαν, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, ✕ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. Καὶ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης πρὸς τȣ̀ς προφήτας τῶν προσοχθισμάτων, λέγων· μετάςητε ἀπὸ τȣ̃ νῦν, κἀγὼ ποιήσω τὸ ὁλοκαύτωμά μȣ· καὶ μετέςησαν, καὶ ἀπῆλθον.

30. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· προσαγάγετε πρὸς μέ· καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαςήριον Κυρίȣ τὸ κατεσκαμμένον.

31. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ δώδεκα λίθους κατὰ ἀριθμὸν φυλῶν τȣ̃ Ἰακὼβ, ὡς ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτὸν, λέγων· Ἰσραὴλ ἔςαι τὸ ὄνομά σȣ.

32. Καὶ ᾠκοδόμησε τȣ̀ς λίθους ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ ἐποίησε θάλασσαν χωρȣ̃σαν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τȣ̃ θυσιαςηρίȣ.

33. Καὶ ἐςοίβασε τὰς σχίδακας ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον ὃ ἐποίησε, καὶ ἐμέλισε τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς σχίδακας, καὶ ἐςοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον,

34. Καὶ εἶπε· λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ ἐπιχέετε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύ-

v. 23. καὶ δώσω ἐπὶ τὰ ξύλα) non habet. v. 24. θεȣ̃ ὑμῶν) θεῶν ὑμῶν. ibid. ἐν ὀνόματι) ἐν τῷ ὀνόματι. ib. ὃς ἐὰν) ὃς ἄν. ib. εἶπαν·) εἶπον. v. 25. ἐπικαλεῖσθε) ἐπικαλέσασθε. v. 26. ὃν ἔδωκεν αὐτοῖς) non habet. v. 28. κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν) κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν. ibid. καὶ ἐν σειρομάςαις) ἐν deest. v. 29. Καὶ ἐγένετο ὡς παρῆλθε τὸ δ. καὶ ἐπροφήτευον ὡς ὁ καιρὸς) καὶ προεφήτευον ἕως ȣ̓ παρῆλθε τὸ δειλινόν. καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρός. ibid. καὶ οὐκ ἦν φωνὴ) non habet. ib. κἀγὼ) καὶ ἐγώ. v. 30. καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαςήριον Κυρίου τὸ κατεσκαμμένον.) hæc desiderantur. h. l. v. 31. τοῦ Ἰακὼβ) τοῦ ἰσραήλ. v. 32. ὀνόματι Κυρίου) adjicit καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαςήριον τὸ κατεσκαμμένον.

ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐπὶ τὰς σχίδακας. Καὶ εἶπε· δευτερώσατε· καὶ ἐδευτέρωσαν. καὶ εἶπε· τρισσώσατε· καὶ ἐτρίσσωσαν.

35. Καὶ διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τῦ θυσιαςηρίου, καὶ τὴν θάλασσαν ἔπλησαν ὕδατος.

τὸ ὕδωρ 36. Καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τῦ δώρου, καὶ ἀνεβόησεν Ἡλιοὺ εἰς τὸν ὑρανὸν, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ,
Ἰακὼβ καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ, σήμερον γνώτωσαν, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, κἀγὼ δῦλός σου, καὶ διὰ σὲ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα.

37. Ἐπάκυσόν μυ, Κύριε, ἐπάκυσόν μυ, καὶ γνώτωσαν ὁ λαὸς ὗτος, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς (μόνος), καὶ σὺ ἐπέςρεψας τὴν καρδίαν τῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω.

38. Καὶ ἔπεσε πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰς σχίδακας, καὶ τὺς λίθους, καὶ τὸν χοῦν· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐξέλειξε τὸ πῦρ.

39. Καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπαν· ἀληθῶς Κύριος αὐτός ἐςιν ὁ Θεός.

40. Καὶ εἶπεν Ἡλιοὺ πρὸς τὸν λαόν· συλλάβετε τὺς προφήτας τῦ Βάαλ, μηθεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν· καὶ συνέλαβον αὐτοὺς, καὶ κατάγει αὐτοὺς Ἡλιοὺ εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κεισῶν, καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

41. Καὶ εἶπεν Ἡλιοὺ πρὸς Ἀχαάβ· ἀνάβηθι, καὶ φάγε, καὶ πίε, ὅτι φωνὴ τῶν ποδῶν τῦ ὑετῦ.

42. Καὶ ἀνέβη Ἀχαὰβ τῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν· καὶ Ἡλιοὺ ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τῦ Καρμήλου, καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔθηκε πρόσωπον αὐτῦ ἀναμέσον τῶν γονάτων αὐτοῦ.

43. Καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ ἑαυτῦ· ἀνάβηθι, καὶ ἐπίβλεψον ὁδὸν τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀνέβη, καὶ ἐπέβλεψε τὸ παιδάριον, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔςιν ὐθέν. καὶ εἶπεν Ἡλιού· καὶ σὺ ἐπίςρεψον ἑπτάκις.

44. Καὶ ἐπέςρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ἰδὲ νεφέλη μικρὰ, ὡς ἴχνος ἀνδρὸς, ἀνάγουσα ὕδωρ· καὶ εἶπεν· ἀνάβηθι, καὶ εἶπον τῷ Ἀχαάβ· ζεῦξον τὸ ἅρμα σου, καὶ κατάβηθι, μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὑετός.

45. Καὶ ἐγένετο ἕως ὧδε, καὶ ἕως ὧδε, καὶ ὁ ὐρανὸς συνεσκότασε νεφέλαις, καὶ πνεύματι, καὶ ἐγένετο ὁ ὑετὸς μέγας. καὶ ἔκλαιεν, καὶ ἐπορεύθη Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραέλ.

46. Καὶ

v. 34. σχίδακας) addit καὶ ἐποίησαν οὕτως. ibid. ἐτρίσσωσαν) ἐτρίσσευσαν. v. 36. Καὶ ἐγένετο κατὰ ἀνάβασιν τὸ ὕδωρ) desiderantur. ibid. Ἰακὼβ) ἰσραὴλ, adjicit ἐπάκυσόν μου Κύριε, ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρί. ib. σήμερον γνώτωσαν) καὶ γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτος. ib. κἀγὼ) καὶ ἐγώ. v. 37. γνώτωσαν ὁ λαὸς, ὅτι) γνώτω ὁ λαὸς ὗτος, ὅτι. ibid. (μόνος) abest. v. 38. καὶ τὺς λίθους, καὶ τον χοῦν· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ) transposita. v. 39. in *Rom.* καὶ ἔπεσε πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ εἶπον. ἀληθῶς κύριος ὁ Θεὸς αὐτὸς ὁ Θεός. v. 40. αὐτοὺς εἰς) αὐτοὺς ἠλιοὺ εἰς. ibid. Κεισῶν) κισσῶν. v. 41. πρὸς Ἀχαάβ.) τῷ ἀχαάβ. v. 42. εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου) ἐπὶ τὴν κάρμηλον. ibid. πρόσωπον) τὸ πρόσωπον. v. 43. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. Καὶ ἀνέβη) abest. v. 44. τῷ Ἀχαάβ.) absque articulo. v. 45. καὶ ἕως ὧδε) καὶ ὧδε. ibid. ὁ ὑετός) ὑετός. ib. ἐπορεύθη Ἀχαὰβ εἰς) ἐπορεύετο ἀχαὰβ ἕως.

46. Καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπὶ τὸν Ἠλιοὺ, καὶ συνέσφιγξε τὴν ὀσφὺν αὐτῦ, καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν Ἀχαὰβ τῦ ἐλθεῖν εἰς Ἰεζράελ.

ΚΕΦ. ΙΘ΄. XIX.

ΚΑΙ ἀνήγγειλεν Ἀχαὰβ τῇ Ἰεζάβελ γυναικὶ αὐτῦ πάντα ἃ ἐποίησεν Ἠλιὺ, καὶ ὡς ἀπέκτεινε πάντας τὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰεζάβελ ἄγγελον πρὸς Ἠλιὺ, καὶ εἶπεν· εἰ σὺ εἶ Ἠλίας καἰγὼ Ἰεζάβελ, τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν, ὅτι τὴν ὥραν ταύτην αὔριον θήσομαι τὴν ψυχήν σου καθὼς ψυχὴν ἑνὸς ἐξ αὐτῶν.

3. Καὶ ἐφοβήθη Ἠλιὺ, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπῆλθε κατὰ τὴν ψυχὴν ἑαυτῦ, καὶ ἔρχεται εἰς Βηρσαβεὲ τὴν Ἰέδα, καὶ ἀφῆκε τὸ παιδάριον αὐτῦ ἐκεῖ.

4. Καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας, καὶ ἦλθε, καὶ ἐκάθισεν
Ῥαμὰθ ὑποκάτω Ῥαθμὲν, καὶ ἠτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτῦ ἀποθανεῖν. καὶ εἶπεν· ἱκανέσθω νῦν, Κύριε, λαβὲ τὴν ψυχήν μυ ἀπ᾽ ἐμοῦ, Κύριε, ὅτι ὐ κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τὺς πατέρας μου.

5. Καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ὕπνωσεν ἐκεῖ ὑπὸ φυτόν. καὶ ἰδὺ τις ἥψατο αὐτῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάστηθι, φάγε.

6. Καὶ ἐπέβλεψεν Ἠλιὺ· καὶ ἰδὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυφίας ὀλυρίτης, καὶ καψάκης ὕδατος. καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη.

7. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐκ δευτέρου, καὶ ἥψατο αὐτῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάστηθι, φάγε, ὅτι πολλὴ ἀπὸ σῦ ἡ ὁδός.

8. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους τῦ Θεῦ τῦ Χωρήβ.

9. Καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ῥῆμα Κυρίου πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε· τί σὺ ἐνταῦθα, Ἠλιύ;

10. Καὶ εἶπεν Ἠλιὺ· ζηλῶν ἐζήλωσα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλειπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητῦσι τὴν ψυχήν μυ λαβεῖν αὐτήν.

11. Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσῃ αὔριον, καὶ στήσῃ ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον Κυρίου· καὶ ἰδὺ Κύριος παρελεύσεται, καὶ πνεῦμα μέγα κραταιὸν διαλῦον ὄρη, καὶ συντρίβον πέτρας ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμὸς, οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ Κύριος.

v. 46. ἐγένετο) abeſt. ibid. τοῦ ἐλθεῖν) deeſt. CAP. XIX. v. 1. πάντας) abeſt. v. 2. ἄγγελον) deſideratur. ibid. Ἠλίας καἰγὼ) ἠλίου καὶ ἐγώ. ib. ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν ὅτι τὴν ὥραν ταύτην) ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν. v. 3. ἑαυτῦ) αὐτοῦ. ibid. τὴν Ἰέδα) γῆν ἰούδα. v. 4. Ῥαμὰθ) ῥαθμέν. ibid. Κύριε, λαβὲ τὴν) λάβε δὴ τὴν. v. 5. & 7. ἀνάστηθι) ἀνάστα. v. 8. ἐν τῇ ἰσχύϊ) ἐν ἰσχύϊ. ibid. ὄρους τοῦ Θεοῦ τοῦ Χωρήβ.) ὄρει χωρήβ. v. 10. ἐζήλωσα) ἐζήλωκα. ibid. τὺς προφήτας) præfigit καί. v. 11. ἐν τῷ ὄρει ἐνώπιον Κυρίου) transpoſita. ibid. καὶ ἰδοὺ Κύριος παρελ. καὶ πνεῦμα) ἰδὲ παρελεύσεται κύριος. καὶ ἰδοὺ πνεῦμα.

12. Καὶ μετὰ τὸν συσσεισμὸν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὔρας λεπτῆς, κακεῖ Κύριος.

13. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἠλιοὺ, καὶ ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἔστη ὑπὸ τὸ σπήλαιον. καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνὴ, καὶ εἶπε· τί σὺ ἐνταῦθα Ἠλιοὺ;

14. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ζηλῶν ἐζήλωσα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλειπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· τὰ θυσιαστήριά σου καθεῖλαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν.

σε
ῥομφαί-
αις

15. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν σου, καὶ ἥξεις εἰς τὴν ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ· καὶ ἥξεις, καὶ χρίσεις (ἐκεῖ) τὸν Ἀζαὴλ εἰς βασιλέα τῆς Συρίας,

16. καὶ τὸν Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ τὸν Ἐλισσαιὲ υἱὸν Σαφὰτ ἀπὸ Ἀβελμαουλὰ χρίσεις εἰς προφήτην ἀντὶ σοῦ.

Ἀβελ-
μαοὺλ

17. Καὶ ἔσται τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἀζαὴλ θανατώσει Ἰηού· καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας Ἰηοὺ θανατώσει Ἐλισσαιέ.

18. Καὶ καταλείψεις ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα ἃ οὐκ ὤκλασαν τῷ Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ.

προσκυ-
νήσει

19. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ εὑρίσκει τὸν Ἐλισσαιὲ υἱὸν Σαφὰτ, καὶ αὐτὸς ἠροτρία ἐν βουσί· δώδεκα ζεύγη βοῶν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώδεκα· καὶ ἀπῆλθεν (Ἐλισσαιὲ) ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ ἐπέῤῥιψε τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτόν.

20. Καὶ κατέλιπεν Ἐλισσαιὲ τὰς βόας, καὶ ἐπέδραμεν ὀπίσω Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε· καταφιλήσω τὸν πατέρα μου, καὶ τὴν μητέρα μου, καὶ ἀκολουθήσω ὀπίσω σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, ἀνάστρεφε, ὅτι πεποίηκά σοι.

21. Καὶ ἀνέστρεψεν ἐξ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε τὸ ζεῦγος τῶν βοῶν, καὶ ἔθυσε, καὶ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτὰ, καὶ ἔδωκε τῷ λαῷ, καὶ ἔφαγον· καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω Ἠλιοὺ, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ.

ΚΕΦ. Κʹ. XX.

ΚΑΙ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισεν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ τριακοντα-

v. 12. κακεῖ Κύριος.) non habet. v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. τὸ σπήλαιον) absque articulo. v. 14. ἐζήλωσα) ἐζήλωκα. ibid. ἐγκατέλειπόν σε οἱ) ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ. ib. Ἰσραήλ. τὰ) ἰσραήλ. καὶ τά. ib. ἐν ῥομφαίαις) ἐν ῥομφαίᾳ. v. 15. ἐκεῖ Ἀζαὴλ) τὸν ἀζαήλ. v. 16. Ἰηοὺ) ἰοὺ, adjicit υἱὸν ναμεσσὶ χρίσεις εἰς. ibid. Ἐλισσαιὲ) ἐλισαιὲ, passim. ib. ἀπὸ Ἀβελμαοὺλ) non habet. ib. προφήτην) εἰς προφήτην. v. 17. Ἰηοὺ.) ἰού, addit καὶ τὸν σωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἰ.. v. 18. τῇ Βάαλ) γόνυ τῷ βάαλ. ibid. προσκυνήσει) προσεκύνησεν. v. 19. δώδεκα βοῶν ἐνώπιον) δώδεκα ζεύγη ἐνώπιον. ibid. (Ἐλισσαιὲ) deest. v. 20. ἐπέδραμεν) κατέδραμεν. ibid. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, ἀνάστρεφε) καὶ εἶπεν ἠλιού. ἀνάστρεφε. v. 21. τὸ ζεῦγος) τὰ ζεύγη. ibid. ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν ἥψησεν αὐτὰ) καὶ ἥψησεν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν. CAP. XX. In Edit. Rom. Cap. 20. & 21. transponuntur. v. 1. Καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας συνήθροισε) καὶ συνήθροισεν υἱὸς ἄδερ.

τα δύο βασιλεῖς μετ᾽ αὐτȣ̃, καὶ πᾶς ἵππος, καὶ ἅρμα· καὶ ἀνέβησαν, καὶ
περιεκάθησεν περιεκάθισαν ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ * ἐπολέμησαν ἐπ᾽ αὐτήν.

* ἐπολέμησεν

2. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει ὁ υἱὸς Ἄδερ·

3. τὸ ἀργύριόν σȣ, καὶ τὸ χρυσίον σȣ ἐμόν ἐστι, καὶ αἱ γυναῖκές σου, καὶ τὰ τέκνα σου τὰ καλὰ ἐμά ἐστι.

4. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· καθὼς ἐλάλησάς (μοι) κύριέ μου βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγὼ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.

5. Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ εἶπαν (πρὸς αὐτόν)· τάδε λέγει ὁ υἱὸς Ἄδερ· ἐγὼ ἀπέστρεψα πρὸς σε, λέγων· τὸ ἀργύριόν σου, καὶ τὸ χρυσίον σȣ, καὶ τὰς γυναῖκάς σȣ, καὶ τὰ τέκνα σου ἐμοὶ δώσεις·

ἀποστέλλω

6. ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὔριον ἀποστελῶ τȣ̀ς παῖδάς μȣ πρὸς σὲ, καὶ ἐρευνήσȣσι τὸν οἶκόν σου, καὶ τȣ̀ς οἴκους τῶν παίδων σȣ, καὶ ἔσαι πάντα τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐφ᾽ ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ λήψονται.

7. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τȣ̀ς πρεσβυτέρους τῆς γῆς, καὶ εἶπε· γνῶτε δὴ, καὶ ἴδετε ὅτι κακίαν ȣ̔̃τος ζητεῖ, ὅτι ἀπέσαλκε πρὸς μὲ περὶ τῶν γυναικῶν μȣ, καὶ περὶ τῶν υἱῶν μȣ, καὶ περὶ τῶν θυγατέρων μου· τὸ χρυσίον μου, καὶ τὸ ἀργύριόν μου, ȣ̓κ ἀπεκώλυσα ἀπ᾽ αὐτȣ̃.

8. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ πᾶς ὁ λαός· μὴ ἀκȣ́σῃς, καὶ μὴ θελήσῃς.

9. Καὶ εἶπε τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ Ἄδερ· λέγετε τῷ κυρίῳ ὑμῶν τῷ βασιλεῖ· πάντα ὅσα ἀπέσαλκας πρὸς τὸν δȣ̃λόν σȣ, ἐν πρώτοις ποιήσω, τὸ δὲ ῥῆμα τȣ̃το ȣ̓ δυνήσομαι ποιῆσαι· καὶ ἀπῆραν οἱ ἄνδρες, καὶ ἀνέστρεψαν αὐτῷ λόγον.

10. Καὶ ἀντἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, λέγων· τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν, εἰ ἐκποιήσει ὁ χȣ̃ς Σαμαρείας ταῖς ἀλώπεξι παντὶ τῷ λαῷ, τοῖς πεζοῖς μου.

11. Καὶ ἀπεκρίθη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἦπεν· ἱκανȣ́σθω· μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς, ὡς ὁ ὀρθός.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπεκρίθη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον, πίνων ἦν αὐτὸς, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς μετ᾽ αὐτȣ̃ ἐν σκηναῖς· καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτȣ̃· οἰκοδομήσατε χάρακα· καὶ ἔθεντο χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν.

 13. Καὶ

v. 1. περιεκάθησεν) περιεκάθισαν. ibid. ἐπολέμησεν) ἐπολέμησαν. v. 2. ἀγγέλȣς) abest. ibid. ὁ υἱὸς) υἱός. v. 3. τὰ καλὰ) abest. v. 4. ὁ βασιλεὺς) βασιλεύς. ibid. (μοι) abest. ib. σός εἰμι ἐγὼ) σὸς ἐγώ εἰμι. v. 5. (πρὸς αὐτὸν) abest. ibid. ἀπέστρεψα τὸ) ἀπέστειλα πρὸς σὲ λέγων. τό. ib. γυναῖκάς σου) σȣ deest. ib. ἐμοὶ δώσεις.) transposita. v. 6. ἀποστέλλω) ἀποστελῶ. ibid. ἔσαι τὰ ἐπιθυμητὰ ὀφθ.) ἔσαι πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν. v. 7. τὸ χρυσίον μου, καὶ τὸ ἀργύριόν μου) transposita. v. 9. τῷ βασιλεῖ) abest. ibid. σου, ποιήσω) σȣ, ἐν πρώτοις ποιήσω. ib. ἀνέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. v. 10. ἀντἀπέστειλε) ἀπέστειλε. ibid. ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησαν) ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς καὶ τάδε προσθείη. v. 11. βασιλεὺς Ἰσρ.) ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, καὶ ἦπεν. v. 12. ὡς) ὅτε. ibid. μετ᾽ αὐτȣ̃) οἱ μετ᾽ αὐτȣ̃.

13. Καὶ ἰδοὺ προφήτης εἷς προσῆλθε
τῷ Ἀχαὰβ τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ
εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· εἰ ἑώρακας
πάντα τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον;
ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν εἰς χεῖρας σὰς
σήμερον, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος.

14. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ· ἐν τίνι; καὶ
εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τοῖς παι-
πόλεων δαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν. καὶ εἶ-
πεν Ἀχαὰβ· τίς συνάψει τὸν πόλεμον;
καὶ εἶπε· σύ.

15. Καὶ ἐπεσκέψατο τοὺς παῖδας
τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν· καὶ ἐγένον-
τριακό- το διακόσιοι τριάκοντα καὶ δύο· καὶ με-
σιοι τὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο σύμπαντα τὸν
λαὸν, πάντα υἱὸν δυνάμεως, ἑπτὰ χι-
λιάδας.

16. Καὶ ἐξῆλθε μεσημβρίας· καὶ υἱὸς
Σοκχὼ Ἄδερ πίνων, μεθύων ἐν Σοκχὼθ αὐτὸς,
καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ δύο βα-
σιλεῖς συμβοηθοὶ αὐτοῦ.

17. Καὶ ἐξῆλθον παιδάρια ἀρχόντων
τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις· καὶ ἀπέστειλεν
υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέ-
γοντες· ἄνδρες ἐξεληλύθασιν ἐκ Σα-
μαρείας.

18. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ εἰς εἰρήνην
ἐκπορεύονται, συλλάβετε αὐτοὺς ζῶν-
τας, καὶ εἰ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, ζῶν- ἢ
τας συλλάβετε αὐτούς.

19. Καὶ μὴ ἐξελθάτωσαν ἐκ τῆς πό-
λεως τὰ παιδάρια ἀρχόντων τῶν χω-
ρῶν· καὶ ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν,

20. ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐ-
τοῦ, καὶ ἔφυγε Συρία· καὶ κατεδίωξεν
αὐτοὺς Ἰσραήλ· καὶ σώζεται υἱὸς Ἄδερ
βασιλεὺς Συρίας ἐφ' ἵππῳ σὺν ἱππεῦ- ἵππων
σι τισί.

21. Καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, Συρίας
καὶ ἔλαβε τοὺς ἵππους, καὶ τὰ ἅρμα-
τα, καὶ ἐπάταξεν ἐν Συρίᾳ πληγὴν
μεγάλην.

22. Καὶ προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς
βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
κραταιοῦ, καὶ γνῶθι, καὶ ἴδε τί ποιή-
σεις, ὅτι ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ υἱὸς
Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας ἀνεισιν ἐπὶ σέ.

23. Καὶ οἱ παῖδες βασιλέως Συρίας
εἶπαν πρὸς αὐτόν· θεὸς ὀρέων Κύριος ὁ
Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ οὐ Θεὸς κοιλάδων,
διὰ τοῦτο ἐκραταίωσεν ὑπὲρ ἡμᾶς· ἐὰν
δὲ πολεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, εἰ
μὴ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς.

24. Καὶ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποίησον· ἀ-
πόστησον τοὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν
τόπον

v. 13. τῷ βασιλεῖ) βασιλεῖ. ibid. πάντα τὸν) τόν. ib. εἰς χεῖρας σὰς σήμερον) transposita. v. 14. τῶν πόλεων) τῶν χωρῶν. v. 15. τοὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων) ἀχαὰβ τοὺς ἄρχοντας τὰ παιδάρια. ibid. τριακόσιοι τριάκοντα δύο) διακόσιοι τριάκοντα. ib. σύμπαντα) abest. v. 16. Σοκχὼ) Σοκχὼθ. v. 17. παιδάρια ἀρχόντων) ἄρχοντες παιδάρια. ibid. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες.) καὶ ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι τῷ βασιλεῖ συρίας, λέγοντες. v. 18. συλλάβετε) συλλαβεῖν, utroque loco. ibid. καὶ ἢ εἰς) καὶ εἰ εἰς. ib. ἐξῆλθον) abest. v. 19. τὰ παιδάρια ἀρχόντων) ἄρχοντα τὰ παιδάρια. v. 20. παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε) παρ' αὐτῷ. καὶ ἐδευτέρωσεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ. καὶ ἔφυγε. ibid. ἐφ' ἵππων σὺν ἱππεῦσι τισί.) ἐφ' ἵππου ἱππέως. v. 21. βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔλαβε τοὺς) ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβε πάντας τούς. ibid. ἐν Συρίᾳ πληγὴν μεγάλην) transposita. v. 22. εἶπεν αὐτῷ) αὐτῷ abest. ibid. ἐπιστρέψαντος) ἐπιστρέφοντος. ib. ἄνεισιν) ἀναβαίνει. v. 23. εἶπαν πρὸς αὐτὸν) καὶ εἶπον. ibid. Κύριος ὁ Θεὸς) Θεός. ib. εἰ μὴ) εἰ μήν.

τόπον αὐτῶν, καὶ θοῦ σατράπας ἀντ' αὐτῶν,

25. καὶ ἀλλάξομέν σοι δύναμιν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἵππον κατὰ τὴν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρματα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθὺ, καὶ κραταιώσομεν ὑπὲρ αὐτούς· καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ ἐποίησεν οὕτως.

26. Καὶ ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς Ἄδερ τὴν Συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς Ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ.

'Αφηκὰν

27. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπησαν, καὶ διοικήθησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν· καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐξεναντίας αὐτῶν ὡσεὶ δύο ποίμνια αἰγῶν· καὶ Συρία ἔπλησε τὴν γῆν.

διοικήθησαν

28. Καὶ προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπε πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν εἶπε Συρία· (ὁ) Θεὸς ὀρέων Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ οὐ Θεὸς κοιλάδων αὐτὸς, καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖρα σὴν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος.

δώσει

29. Καὶ παρεμβάλλουσιν αὐτοὶ ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ προσήγαγεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐπάταξεν Ἰσραὴλ τὴν Συρίαν, ἑκατὸν χιλιάδας πεζῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

30. Καὶ ἔφυγον οἱ κατάλοιποι εἰς Ἀφεκὰ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοίπων· καὶ υἱὸς Ἄδερ ἔφυγε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κοιτῶνος, εἰς τὸ ταμιεῖον.

31. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ· ἰδὲ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ, βασιλεῖς ἐλέους εἰσίν· ἐπιθώμεθα οὖν σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας ἡμῶν, καὶ σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ ἐξέλθωμεν πρὸς βασιλέα Ἰσραὴλ, εἴπως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

32. Καὶ περιεζώσαντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ ἔθηκαν σχοινία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ εἶπαν τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ· δοῦλός σου υἱὸς Ἄδερ λέγει· ζήτω δὴ ἡ ψυχή μου. Καὶ εἶπεν· εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μου ἐστί·

33. καὶ οἱ ἄνδρες οἰωνίσαντο, καὶ ἐσπεύσαντο, καὶ ἀνέλεξαν τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἀδελφός σου υἱὸς Ἄδερ (λέγει)· Καὶ εἶπεν· εἰσέλθατε καὶ λάβετε αὐτόν· καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀναβιβάζουσιν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα.

ἐσπείσαντο

34. Καὶ

v. 24. σατράπας ἀντ' αὐτῶν) transposita. v. 25. ἀπὸ σοῦ) deest. ibid. φωνῆς αὐτῶν) φωνῆς αὐτοῦ. v. 26. 'Αφηκὰν) ἀφεκά. v. 27. καὶ διοικήθησαν) non habet. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. ib. παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ) παρενέβαλεν ἰσραήλ. v. 28. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. ibid. Θεοῦ, πρὸς βασιλέα) θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ. ib. ἀνθ' ὧν Συρία. ὁ Θεὸς) ἀνθ' ὧν εἶπε συρία, θεός. ib. δώσει) καὶ δώσω. v. 29. αὐτοὶ) οὗτοι. ibid. ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. ib. ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ) μιᾷ ἡμέρᾳ. v. 31. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν παῖδες αὐτοῦ· ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι βασιλεῖς οἴκου Ἰσραὴλ) καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ. οἶδα ὅτι βασιλεῖς ἰσραήλ. ibid. οὖν) δή. v. 32. ἔθηκαν) ἔθεσαν. ibid. εἶπαν) εἶπον. ib. ζήτω δὴ ἡ ψυχή μου) ζησάτω δὴ ἡ ψυχὴ ἡμῶν. v. 33. ἀνέλεξαν) ἀνελέξαντο. ibid. (λέγει) abest.

34. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τοῦ πατρός σου ἀποδώσω σοι· καὶ ἐξόδους θήσεις σαυτῷ ἐν Δαμασκῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν Σαμαρείᾳ, κἀγὼ ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. Καὶ διέθετο αὐτῷ διαθήκην, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν.

Δαμασκῷ

35. Καὶ ἄνθρωπος εἷς ἐκ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν εἶπε πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐν λόγῳ Κυρίου· πάταξόν με δή· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατάξαι αὐτόν.

36. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς Κυρίου, ἰδοὺ σὺ ἀποτρέχεις ἀπ' ἐμοῦ, καὶ πατάξει σε λέων. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ· καὶ εὑρίσκει αὐτὸν λέων, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν.

37. Καὶ εὑρίσκει ἄνθρωπον ἄλλον, καὶ εἶπε· πάταξόν με δή. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, πατάξας καὶ συνέτριψε.

38. Καὶ ἐπορεύθη ὁ προφήτης, καὶ ἔστη τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ κατεδήσατο ἐν ταλαμῶνι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

39. Καὶ ἐγένετο ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, καὶ οὗτος ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν· ὁ δοῦλός σου ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολέμου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἰσήγαγε πρὸς μὲ ἄνδρα, καὶ εἶπε· φύλαξον τὸν ἄνδρα τοῦτον· ἐὰν ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, καὶ ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου στήσεις.

40. Καὶ ἐγενήθη, περιεβλέψατο ὁ δοῦλός σου ὧδε καὶ ὧδε, καὶ οὗτος οὐκ ἦν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ· ἰδοὺ καὶ τὰ ἔνεδρα παρ' ἐμοὶ, ἐφόνευσας.

41. Καὶ ἔσπευσε, καὶ ἀφεῖλε τὸν ταλαμῶνα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· καὶ ἔγνω αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ τῶν προφητῶν οὗτος.

42. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· διότι ἐξήγαγες σὺ ἄνδρα ὀλέθριον ἐκ χειρός σου, καὶ ἔσται ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαός σου ἀντὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. μου

43. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς οἶκον αὐτοῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος, καὶ ἔρχεται εἰς Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. ΚΑʹ. XXI.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ἀμπελὼν ἦν εἷς τῷ Ναβουθαὶ τῷ Ἰεζραηλίτῃ παρὰ * τῇ ἅλῳ Ἀχαὰβ βασιλέως Σαμαρείας. Ἰσραηλίτῃ * τῷ

2. Καὶ ἐλάλησεν Ἀχαὰβ πρὸς Ναβουθαὶ, λέγων· δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου,

v. 34. σαυτῷ) σεαυτῷ. ibid. κἀγὼ ἐν Δαμασκῷ) καὶ ἐγὼ ἐν διαθήκῃ. v. 35. με δή.) δή με. ibid. ἰδοὺ σὺ) καὶ ἰδὲ σύ. v. 37. in *Edit. Rom.* integer habetur, ut ſuppletus eſt. v. 38. ταλαμῶνι) ἐν τελαμῶνι. v. 39. ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο) transpoſita. ibid. καὶ εἶπε· Φύλαξον τὸν ἄνδρα τοῦτον) καὶ εἶπε πρὸς μέ. Φύλαξον τοῦτον τὸν ἄνδρα. ib. ἐὰν ἐκπηδῶν) ἐὰν δὲ ἐκπηδῶν. v. 41. ταλαμῶνα) τελαμῶνα. ibid. ἔγνω) ἐπέγνω. v. 42. ἐξήγαγες) ἐξήνεγκας. ibid. ἐκ χειρός μου) ἐκ τῆς χειρός σου. v. 43. πρὸς οἶκον αὐτοῦ) non habet. CAP. XXI. In *Edit. Rom.* eſt Caput 20. v. 1. ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα) deſunt. ibid. ἦν εἷς) transpoſita. ib. Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῷ ἅλῳ) Ἰεζραηλίτῃ παρὰ τῇ ἅλῳ.

σου, καὶ ἔςαι μοι εἰς κῆπον λαχάνων, ὅτι ἐγγίων ἔτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ δώσω σοι ἀμπελῶνα ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτόν· εἰ δὲ ἀρέσκει ἐνώπιόν σου, δώσω σοι ἀργύριον ἀντάλλαγμα τοῦ ἀμπελῶνος τούτου, καὶ ἔςαι μοι εἰς κῆπον λαχάνων.

3. Καὶ εἶπε Ναβουθαὶ πρὸς Ἀχαάβ· μὴ γένοιτό μοι παρὰ Θεοῦ μου δοῦναι κληρονομίαν πατέρων μου σοί.

4. Καὶ ἦλθεν Ἀχαὰβ πρὸς οἶκον αὐτοῦ, συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν Ναβουθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης, καὶ εἶπεν· οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, καὶ συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον.

Ἰσραηλίτης

5. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν· τί τὸ πνεῦμά σου τεταραγμένον, καὶ οὐκ εἶ σὺ ἐσθίων ἄρτον;

6. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· ὅτι ἐλάλησα πρὸς Ναβουθαὶ τὸν Ἰεζραηλίτην, λέγων· δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου ἀργυρίου· εἰ δὲ βούλῃ, δώσω σοι ἀμπελῶνα ἄλλον ἀντὶ τούτου, καὶ εἶπεν· οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου.

Ἰσραηλίτην

7. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· σὺ νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ Ἰσραήλ; ἀνάςηθι, φάγε ἄρτον, καὶ σαυτοῦ γενοῦ· ἐγὼ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου.

Ἰσραηλίτου

8. Καὶ ἔγραψε βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἀχαάβ, καὶ ἐσφραγίσατο τῇ σφραγῖδι αὐτοῦ, καὶ ἀπέςειλε τὸ βιβλίον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους, οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ, τοὺς κατοικοῦντας μετὰ Ναβουθαί·

9. καὶ ἐγέγραπτο ἐν τοῖς βιβλίοις, λέγων· νηςεύσατε νηςείαν, καὶ καθίσατε τὸν Ναβουθαὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ·

10. καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς παρανόμων ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν αὐτοῦ, λέγοντες· Ηὐλόγησε Θεὸν, καὶ βασιλέα· καὶ ἐξαγαγέτωσαν αὐτὸν, καὶ λιθοβολησάτωσαν αὐτὸν, καὶ ἀποθανέτω.

11. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες πόλεως αὐτοῦ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ καθήμενοι ἐν πόλει αὐτοῦ, καθὰ ἀπέςειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰεζάβελ, καθὰ γέγραπται ἐν τοῖς βιβλίοις οἷς ἀπέςειλε πρὸς αὐτούς.

12. Ἐκάλεσαν νηςείαν, καὶ ἐκάθισαν τὸν Ναβουθαὶ ἐν κεφαλῇ τοῦ λαοῦ. Ἐκάλεσεν

13. Καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες οἱ υἱοὶ παρανόμων, καὶ ἐκάθισαν ἐξεναντίας αὐ-

v. 2. ἐγγίων) ἐγγίζων. ibid. ἀντάλλαγμα τοῦ ἀμπελῶνος τούτου) ἄλλαγμα ἀμπελῶνός σου τούτου. v. 3. γένοιτο) addit μοι. v. 4. Καὶ ἦλθεν Ἀχαὰβ - - κληρονομίαν πατέρων) substituit καὶ ἐγένετο τὸ πνεῦμα ἀχαὰβ τεταραγμένον. v. 5. πρὸς αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ) transposita. v. 6. Ἰσραηλίτην) ἰεζραηλίτην. ibid. ἀντὶ τούτου) ἀντ' αὐτοῦ. v. 7. νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλείαν) σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλέα. ibid. φάγε) καὶ φάγε. ib. ἐγὼ δώσω) ἐγὼ δὲ δώσω. ib. Ἰσραηλίτου) ἰεζραηλίτου. v. 8. καὶ πρὸς τοὺς) καὶ τούς. ibid. οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ) non habet. v. 10. καθίσατε) ἐγκαθίσατε. ibid. Ηὐλόγησε) εὐλόγησε. v. 11. πόλεως) τῆς πόλεως. ibid. καθήμενοι ἐν πόλει) κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει. ib. καθὰ) καθώς. ib. καθὰ γέγραπται) καὶ καθὰ ἐγέγραπτο. v. 12. Ἐκάλεσεν) καὶ ἐκάλεσαν. ib. ἐν κεφαλῇ) ἐν ἀρχῇ. v. 13. ἦλθον δ. ἄνδρ. οἱ υἱοὶ) εἰσῆλθον δύο ἄνδρες υἱοί.

τȣ̃, καὶ κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τȣ̃ Ναβȣθαὶ κατέναντι τȣ̃ λαȣ̃, λέγοντες· Ηὐλόγησε Ναβουθαὶ Θεὸν καὶ βασιλέα· καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανε.

14. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς Ἰεζάβελ, λέγοντες· λελιθοβόληται Ναβȣθαὶ, καὶ τέθνηκε.

15. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσεν Ἰεζάβελ, ὅτι λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ ἀπέθανε, καὶ εἶπεν Ἰεζάβελ πρὸς Ἀχαάβ· ἀνάστα, κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τȣ̃ Ἰεζραηλίτȣ, ὃς οὐκ ἔδωκέ σοι ἀργυρίου, ὅτι ȣ̓κ ἔστι Ναβουθαὶ ζῶν, ὅτι τέθνηκε. [Ἰσραηλίτȣ]

16. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχαάβ, ὅτι τέθνηκε Ναβȣθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτȣ̃, καὶ περιεβάλετο σάκκον. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἀνέστη Ἀχαάβ, καὶ κατέβη εἰς τὸν ἀμπελῶνα Ναβουθαὶ τȣ̃ Ἰεζραηλίτȣ κληρονομῆσαι αὐτόν. [Ἰσραηλίτης] [Ἰσραηλίτȣ]

17. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην, λέγων·

18. ἀνάστηθι, καὶ κατάβηθι εἰς ἀπάντησιν Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ τȣ̃ ἐν Σαμαρείᾳ, ὅτι οὗτος ἐν ἀμπελῶνι Ναβουθαὶ, ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτόν. [κατέβηκεν]

19. Καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν, λέγων· τάδε λέγει Κύριος· ὡς σὺ ἐφόνευσας, καὶ ἐκληρονόμησας, διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος· ἐν παντὶ τόπῳ ᾧ ἔλειξαν οἱ κύνες καὶ αἱ ὗες τὸ αἷμα Ναβουθαὶ, ἐκεῖ λείξουσιν οἱ κύνες τὸ αἷμά σȣ, καὶ πόρναι λȣ́σονται ἐν τῷ αἵματί σου.

20. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ πρὸς Ἠλιȣ̀· εἰ εὕρηκάς με ὁ ἐχθρός μου; καὶ εἶπεν· εὕρηκα· διότι μάτην πέπρασαι, ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίȣ, παροργίσαι αὐτόν.

21. Ἰδȣ̀ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ κακά· καὶ ἐκκαύσω ὀπίσω σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τȣ̃ Ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ.

22. Καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιὰ, περὶ τῶν παροργισμάτων ὧν παρώργισας, καὶ ἐξήμαρτες τὸν Ἰσραήλ.

23. Καὶ τῇ Ἰεζάβελ ἐλάλησε Κύριος, λέγων· οἱ κύνες καταφάγονται αὐτὴν ἐν τῷ προτειχίσματι τȣ̃ Ἰεζραέλ.

24. Τὸν τεθνηκότα τȣ̃ Ἀχαὰβ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτȣ̃ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τȣ̃ οὐρανοῦ.

25. Πλὴν ματαίως ἐπράθη Ἀχαὰβ, ὃς ἐπράθη τȣ̃ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώ-

πιον

v. 13. κατεμαρτύρησαν ἄνδρες τῆς ἀποστασίας τοῦ Ναβουθαὶ κατέναντι τȣ̃ λαȣ̃, λέγοντες· Ηὐλόγησε Ναβουθαὶ Θεὸν) κατεμαρτύρησαν αὐτοῦ, λέγοντες. εὐλόγηκας Θεόν. v. 15. ὅτι λελιθοβόληται Ναβουθαὶ καὶ ἀπέθανε) desideratur. ibid. καὶ εἶπεν Ἰεζάβελ) ἰεζάβελ deest. ib. Ἰσραηλίτου) ἰεζραηλίτου, ita quoque versu seq. bis. v. 16. ἀνέστη Ἀχαὰβ καὶ κατέβη εἰς) ἀνέστη καὶ κατέβη Ἀχαὰβ εἰς. v. 18. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. ibid. κατέβηκεν) ὅτι καταβέβηκεν ἐκεῖ. v. 19. οἱ κύνες καὶ αἱ ὗες) transposita. ibid. λείξουσιν τὸ) λείξουσιν αἱ κύνες. ib. πόρναι) αἱ πόρναι. v. 24. καταφάγονται) φάγονται, bis hoc versu. v. 25. ἐπράθη priore loco Rom. non habet.

πιον Κυρίου, ὡς μετέθηκεν αὐτὸν Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτῦ.

26. Καὶ ἐβδελύχθη σφόδρα πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων κατὰ [ὧ] πάντα ἃ ἐποίησεν ὁ Ἀμοῤῥαῖος, ὃν ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπυ υἱῶν Ἰσραήλ.

27. Καὶ ὑπὲρ τῦ λόγου ὃ κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπορεύετο κλαίων, καὶ διέῤῥηξε τὸν χιτῶνα αὐτῦ, καὶ ἐζώσατο σάκκον ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῦ, καὶ ἐνήστευσεν, καὶ περιεβάλετο σάκκον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἐπάταξεν Ναβουθαὶ τὸν Ἰεζραηλίτην, καὶ ἐπορεύθη κεκλιμένος. [Ἰσραηλίτην]

28. Καὶ ἐγένετο ῥῆμα Κυρίυ ἐν χειρὶ δύλου αὐτῦ Ἠλιὸ περὶ Ἀχαὰβ, καὶ εἶπε Κύριος·

29. ἑώρακας ὡς κατενύγη Ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπυ μυ; ὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῦ υἱοῦ αὐτῦ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ΄. XXII.

ΚΑΙ ἐκάθισε τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀναμέσον Συρίας, καὶ ἀναμέσον Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τρίτῳ, καὶ κατέβη Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰύδα πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ.

3. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς τὺς παῖδας αὐτῦ· εἰ οἴδατε ὅτι ἡμῖν Ῥεμμὰθ Γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας;

4. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· εἰ ἀναβήσῃ μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον Ῥεμμὰθ Γαλαάδ; [ἀνάβηθι] Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· καθὼς ἐγὼ, καὶ σὺ ὕτως· καθὼς ὁ λαός μου, ὁ λαός σου· καθὼς οἱ ἵπποι μου, οἱ ἵπποι σου.

5. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· ἐπερωτήσατε δὴ σήμερον τὸν Κύριον.

6. Καὶ συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πάντας τὺς προφήτας ὡσεὶ τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς· εἰ πορευθῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπισχῶ; καὶ εἶπαν· ἀνάβαινε, ὅτι διδὺς δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τῦ βασιλέως. [διδοὺς]

7. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ· Ἆρα οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τῦ Κυρίου οὐκ ἔτι, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν Κύριον δι' αὐτῦ;

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· ἔτι ἔστιν ἀνὴρ εἰς τὸ ἐπερωτῆσαι τὸν Κύριον δι' αὐτῦ, καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτὸν, ὅτι ὐ λαλεῖ πε-

v. 26. ὧ ἐξωλόθρευσε) ὃν ἐξωλόθρευσε. v. 27. ὃ κατενύγη) ὡς κατενύγη. ibid. Κυρίου) τοῦ κυρίου. ib. σάκκον) adjicit ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνήστευσεν. καὶ περιεβάλετο σάκκον. ib. Ἰσραηλίτην) ἰεζραηλίτην. ib. κεκλιμένος.) abest. v. 29. καὶ ἐν ταῖς) ἀλλ' ἐν ταῖς. ibid. ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.) desiderantur. CAP. XXII. v. 1. τρία) τὰ τρία. v. 2. ἐγένετο) ἐγενήθη. v. 4. ἀνάβηθι) ἀναβήσῃ. ibid. εἰς πόλεμον Ῥεμμὰθ Γαλαάδ) εἰς ῥεμμὰθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον. ib. πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ) non habet. v. 6. ὥστε) ὡς. ibid. εἶπαν) εἶπον. ib. ὅτι διδὺς δώσει) καὶ διδοὺς δώσει. v. 7. πρὸς τὸν βασιλέα) πρὸς βασιλέα. ibid. Ἆρα) abest. ib. οὐκ ἔτι) deest. v. 8. ἔτι ἔστιν ἀνὴρ) εἷς ἔστιν ἀνήρ. ibid. τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ) transposita.

ρὶ ἐμοῦ καλὰ, ἀλλ' ἢ κακὰ, Μιχαίας
Ἰεμαά υἱὸς Ἰεμλά· καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα· μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτως.

9. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε· τοτάχος Μι-
Ἰεμαά χαίαν υἱὸν Ἰεμλά.

10. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰω-
ἐκάθητο σαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα ἐκάθηντο ἀνὴρ
αὐτῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ταῖς πύλεσι Σαμαρείας· καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον ἐνώπιον αὐτῶν.

11. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ Σεδεκίας υἱὸς Χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ.

12. Καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον οὕτως, λέγοντες· ἀνάβαινε εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ, καὶ εὐοδώσει, καὶ δώσει Κύριος εἰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα.

13. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων· ἰδὲ δὴ λαλοῦσι πάντες οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ καλὰ περὶ τοῦ βασιλέως, γίνου δὴ καὶ σὺ εἰς λόγους σου κατὰ τοὺς λόγους ἑνὸς τούτων, καὶ λάλησον καλά.

14. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ζῇ Κύριος, ὅτι ἃ ἐὰν εἴπῃ Κύριος πρὸς μὲ, ταῦτα λαλήσω.

15. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ· Μιχαία, εἰ ἀναβῶ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπισχῶ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσει, καὶ δώσει Κύριος εἰς εὐοδώσει
χεῖρας τοῦ βασιλέως.

16. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ἔτι δὶς ἐγὼ ὁρκίζω σε, ὅπως λαλήσῃς πρὸς μὲ ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι Κυρίου;

17. Καὶ εἶπεν, οὐχ οὕτως· ἑώρακα πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς ποίμνιον, ᾧ οὐκ ἔστι ποιμήν· καὶ εἶπε Κύριος· οὐ κύριος τούτοις· ἀναστρεφέτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

18. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· οὐκ εἶπα πρὸς σὲ, ὅτι οὐ προφητεύει οὗτος μοι καλὰ, (διότι) ἀλλ' ἢ κακά;

19. Καὶ εἶπε Μιχαίας· οὐχ οὕτως· οὐκ ἐγώ. ἄκουε ῥῆμα Κυρίου· οὐχ οὕτως. εἶδον τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.

20. Καὶ εἶπε Κύριος· τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν Ῥαμμὰθ Γαλαάδ; καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως.

21. Καὶ

v. 8. Ἰεμαά) ἰεμβλαά, ita & seq. versu. v. 10. ἐκάθητο αὐτῶν) ἐκάθητο. ibid. πύλεσι) πύλαις. v. 11. αὐτῷ Σεδ. υἱὸς Χαναναὰ) ἑαυτῷ σεδ. υἱὸς χαναάν. v. 12. προεφήτευον) ἐπροφήτευσαν. ibid. τὸν βασιλέα.) καὶ τὸν βασιλέα συρίας. v. 13. εἰς λόγους σου) εἰς τοὺς λόγους σου. v. 14. ὅτι ἐὰν) ὅτι ἃ ἐάν. v. 15. ὁ βασιλεὺς αὐτῷ) transposita. ibid. πρὸς αὐτόν) deest. ib. καὶ δώσει) abest. ib. εἰς χεῖρας) εἰς χεῖρα. v. 16. ἔτι δὶς ἐγὼ) ποσάκις ἐγώ. v. 17. τούτοις· ἀναστρ. ἕκαστος εἰς τ. οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.) τούτοις θεός; ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ ἀναστρεφέτω. v. 18. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 19. εἶδον τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσρ.) εἶδον θεὸν ἰσραήλ. ibid. ἐπὶ τοῦ θρόνου) ἐπὶ θρόνου. ib. δεξιῶν) addit αὐτοῦ. v. 20. Ῥαμμὰθ) ῥεμμαθ. ibid. οὗτος οὕτως) adjicit καὶ οὗτος οὕτως.

21. Καὶ ἐξῆλθε πνεῦμα, καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπεν· ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν.

22. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἐν τίνι; Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν· ἀπατήσεις, καί γε δυνήσῃ· ἔξελθε, καὶ ποίησον οὕτως.

23. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά.

24. Καὶ προσῆλθε Σεδεκίας υἱὸς Χαναvὰ, καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπε· ποῖον τοῦτο παρῆλθε πνεῦμα Κυρίου παρ' ἐμοῦ, τοῦ
τὸ λαλῆσαι — λαλῆσαι ἐν σοί;

25. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἰδοὺ σὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν εἰσέλθῃς ταμιεῖον τοῦ ταμιείου, τοῦ κρυβῆναι.

26. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ· λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε αὐτὸν πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ πρὸς Ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως·

27. καὶ εἰπόν· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· θέσθε τοῦτον ἐν φυλακῇ, καὶ ἐσθιέτω ἄρτον θλίψεως, καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. (ἐπιστρέψωμεν)

28. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐν ἐμοί. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, λαοὶ πάντες.

29. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥεμμὰθ Γαλαάδ.

30. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· συγκαλύψομαι, καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου. καὶ συνεκαλύψατο ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον. (συγκάλυψόν με)

31. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ τριάκοντα καὶ δύο, λέγων· μὴ πολεμεῖτε μικρὸν καὶ μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μονώτατον.

32. Καὶ ἐγένετο ὡς ἴδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, καὶ αὐτοὶ εἶπον· φαίνεται βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος. καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν πολεμῆσαι· καὶ ἀνέκραξεν Ἰωσαφάτ.

33. Καὶ ἐγένετο ὡς ἴδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἔστι βασιλεὺς Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ· (ἐγένοντο)

34. Καὶ ἐπέτεινεν εἰς τὸ τόξον εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ

v. 22. Κύριος πρὸς αὐτὸν) transposita. ibid. ἐν στόματι) εἰς τὸ στόμα. v. 24. Χαναvὰ) χαναάν. ibid. ποῖον τοῦτο παρῆλθε πνεῦμα Κ. παρ' ἐμοῦ τὸ) ποῖον πνεῦμα κυρίου τό. v. 25. ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ) ἰδὲ σὺ ὄψῃ τῇ. ibid. ταμιεῖον τοῦ ταμιείου) ταμεῖον τοῦ ταμείου. ib. κρυβῆναι) addit ἐκεῖ. v. 26. βασιλεὺς) addit ἰσραήλ. ibid. πρὸς Ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα) πρὸς σεμὴρ τὸν βασιλέα. ib. πρὸς Ἰωὰς υἱὸν) τῷ ἰωὰς υἱῷ. v. 27. τάδε λέγει ὁ βασιλεύς.) non habet. ibid. θέσθε) θέσθαι. ib. ἐσθιέτω ἄρτον) ἐσθίειν αὐτὸν ἄρτον. ib. τοῦ ἐπιστρέψωμεν) τοῦ ἐπιστρέψαι με. v. 28. οὐκ ἐλάλησε) οὐ λελάληκε. ibid. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε, λαοὶ πάντες.) desunt. v. 30. συγκάλυψόν με) συγκαλύψομαι. ibid. ὁ βασιλεὺς) βασιλεύς. v. 31. δύο) δυσί. v. 32. εἶπον) εἶπαν. v. 33. ἐγένοντο) ἐγένετο. ibid. ἀπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. v. 34. τόξον) τὸ τόξον.

ἀναμέσον τῦ πνεύμονος, καὶ ἀναμέσον τῦ θώρακος· καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ αὐτῦ· ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τῦ πολέμου, ὅτι τετρῶμαι.

35. Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τῦ ἅρματος ἐξεναντίας Συρίας ἀπὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀπέχυνε τὸ αἷμα ἐκ τῆς πληγῆς εἰς τὸν κόλπον τῦ ἅρματος, καὶ ἀπέθανεν ἑσπέρας, καὶ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα ἐκ τῆς τροπῆς ἕως τῦ κόλπου τῦ ἅρματος.

36. Καὶ ἔστη ὁ στρατοκῆρυξ ἐν τῇ παρεμβολῇ, δύνοντος τῦ ἡλίου, λέγων· ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτῦ πόλιν, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτῦ γῆν ἀποτρεχέτω,

37. ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθαψαν τὸν βασιλέα ἐν Σαμαρείᾳ.

38. Καὶ ἀπένιψαν τὸ ἅρμα ἐπὶ τὴν κρήνην Σαμαρείας, καὶ ἐξέλειξαν αἱ ὗες, καὶ οἱ κύνες τὸ αἷμα αὐτῦ, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο ἐν τῷ αἵματι, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησε.

39. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀχαὰβ, καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ πά-
καὶ σας τὰς πόλεις ἃς ἐποίησεν, ἐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰσραήλ;

40. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

41. Καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰούδαν ἐν ἔτει τετάρτῳ τῦ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ (ἐβασίλευσεν).

42. Ἰωσαφὰτ υἱὸς τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ
αὐτῦ Ἀζουβὰ, θυγάτηρ Σαλαΐ. Σαλαλὰ

43. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Ἀσὰ τῦ πατρὸς αὐτῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου. πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

44. Καὶ εἰρήνευσεν Ἰωσαφὰτ μετὰ
βασιλέως Ἰσραήλ. βασιλέων

45. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσαφὰτ, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτῦ, ὅσα ἐποίησε, καὶ ὅσα ἐπολέμησεν, ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰέδα;

46. Καὶ περισσὸν τῦ ἐνδιηλλαγμένου ×
ὃ ὑπελείφθη ἐν ἡμέραις Ἀσὰ πατρὸς × ὐχ
αὐτῦ, ἐπέλεξεν ἀπὸ τῆς γῆς. ×

47. Καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἐδὼμ ×
ἐστηλωμένος. ×

48. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ, ἐποίη- ×
σεν

v. 34. τὴν χεῖρά συ) τὰς χεῖράς συ. v. 35. ἐκ τῆς πληγῆς) ἀπὸ τῆς πληγῆς. ibid. ἐκ τῆς τροπῆς) τῆς τροπῆς. v. 36. ἐν τῇ παρεμβολῇ) non habet. ibid. ἀποτρεχέτω) abest. v. 37. ἦλθεν) ἦλθον. v. 38. τὸ ἅρμα) τὸ αἷμα. ibid. ἐξέλειξαν) ἐξέλιξαν. ib. τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ) αὐτῦ deest. v. 39. καὶ ἰδοὺ) οὐκ ἰδού. v. 41. ἔτει) ἐν ἔτει. v. 42. Σαλαλὰ) σαλαΐ. v. 43. ἐνώπιον Κυρίε) ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίε. v. 44. βασιλέων) βασιλέως. v. 45. καὶ ὅσα ἐπολέμησεν) deest. ibid. ἐχὶ ταῦτα) ἐκ ἰδοὺ ταῦτα. ib. τῶν βασιλέων) βασιλέων. V. 46. 47. 48. & 49. in Edit. Rom. desiderantur.

※ σεν νῆας Θαρσεὶς, τῶ πορευθῆναι Ὠφει-
※ ρὰ εἰς χρυσίον, καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν,
※ ὅτι συνετρίβησαν νῆες ἐν Ἀσεὼν Γαβέρ.

※ 49. Τότε εἶπεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἀ-
※ χαὰβ πρὸς Ἰωσαφάτ· πορευθήτωσαν
σου ※ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων * σου ἐν
* μου καὶ ταῖς ναυσίν· καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωσα-
φάτ.

50. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῶ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτῶ ἐν πόλει Δαυὶδ τῶ πατρὸς αὐτῶ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

51. Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη.

52. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἀχαὰβ τῶ πατρὸς αὐτῶ, καὶ ἐν ὁδῷ Ἰεζάβελ τῆς μητρὸς αὐτῶ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

53. Καὶ ἐδούλευσε τοῖς Βααλεὶμ, καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς, καὶ παρώργισε τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα τὰ γενόμενα ἔμπροσθεν αὐτῶ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Γ'.

V. 51. Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ δύο ἔτη.) ἰούδα ὀχοζίας· υἱὸς ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ δύο ἔτη. V. 52. ἐνώπιον) ἐναντίον. ibid. Ἱεροβοὰμ) οἴκου ἱεροβοάμ. V. 53. Βααλεὶμ) βααλίμ.

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΚΑΙ ἠθέτησε Μωὰβ ἐν Ἰσραὴλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαάβ.

2. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας διὰ τῦ δικτυωτῦ τῦ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτῦ τῷ ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἠῤῥώστησε· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλυς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· δεῦτε καὶ ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρὼν, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μυ ταύτης. Καὶ
αὐτῶν ἐπορεύθησαν ἐπερωτῆσαι δι' αὐτῦ.

3. Καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐκάλεσεν Ἠλιοὺ τὸν Θεσβίτην, λέγων· ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς συνάντησιν τῶν ἀγγέλων Ὀχοζίου βασιλέως Σαμαρείας, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς· εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρὼν; καὶ οὐχ οὕτως.

4. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· ἡ κλίνη (σου) ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι (ἐκεῖ) θανάτῳ ἀποθανῇ. Καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτύς·

5. καὶ ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐπεστράφητε;

6. Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντησιν ἡμῶν, καὶ εἶπε πρὸς ἡμᾶς· δεῦτε ἐπιστράφητε πρὸς τὸν βασιλέα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς, καὶ λαλήσατε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, σὺ Ἱερυσαλὴμ
πορεύῃ ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρών; ὐχ οὕτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, ὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι ὅτι
θανάτῳ ἀποθανῇ.

7. Καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτούς· τίς ἡ κρίσις τῦ ἀνδρὸς τῦ ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν, καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τὺς λόγους τούτυς;

8. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἀνὴρ δασὺς, καὶ ζώνην δερματίνην περιεζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτῦ. Καὶ εἶπεν· Ἠλιοὺ ὁ Θεσβίτης ἐστὶν οὗτος.

9. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν (ἡγούμενον) πεντηκόνταρχον καὶ τὺς πεντήκοντα αὐτῦ· καὶ ἀνέβη, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὲ Ἠλιοὺ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῦ ὄρους· καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρω-

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ. CAP. I. v. 2. ἐπερωτήσατε ἐν τῇ Βάαλ) ἐπιζητήσατε ἐν τῷ βάαλ. ibid. δι' αὐτῶν) δι' αὐτοῦ. v. 3. ἀνάστηθι, καὶ πορεύθητι εἰς) ἀναστὰς δεῦρο εἰς. v. 4. (σου) abest. ibid. (ἐκεῖ) non habet. v. 5. ἐπεστράφητε) ἐπεστρέψατε. v. 6. Θεὸν ἐν Ἰερουσαλὴμ) θεὸν ἐν Ἰσραήλ. ibid. ζητῆσαι ἐν τῇ Βάαλ) ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ βάαλ. ib. ἐφ' ἧς ἀνέβης ὅτι ὐ) ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ οὐ. v. 7. Καὶ ἐλάλησε) καὶ ἐπιστρέψαντες ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ καθὰ ἐλάλησεν Ἠλιά. καὶ ἐλάλησε. v. 8. ὀσφὺν) addit αὐτοῦ. ibid. ἐστιν οὗτος) ὗτός ἐστι. v. 9. (ἡγούμενον) abest. ib. ἀνέβη καὶ ἦλθε πρὸς) ἀνέβη πρὸς.

ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσέ σε, κατάβηθι.

10. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον· καὶ εἰ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε, καὶ τοὺς πεντήκοντά σου· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ.

11. Καὶ προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἄλλον πεντηκόνταρχον, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ· καὶ ἀνέβη, καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς, ταχέως κατάβηθι.

12. Καὶ ἀπεκρίθη Ἠλιοὺ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· εἰ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ εἰμι ἐγὼ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφάγεταί σε, καὶ τοὺς πεντήκοντά σου· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸν, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ.

13. Καὶ προσέθηκεν ὁ βασιλεὺς ἀποστεῖλαι (ἡγούμενον) πεντηκόνταρχον τρίτον, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ· καὶ ἀναβὰς ἦλθε (πρὸς αὐτὸν) ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος, καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα ἑαυτοῦ κατέναντι Ἠλιοὺ, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν· ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ἐντιμωθήτω ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου·

14. ἰδοὺ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς πρώτους, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτῶν· καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

15. Καὶ ἐλάλησε ἄγγελος Κυρίου πρὸς Ἠλιοὺ, καὶ εἶπε· κατάβηθι μετ' αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἀνέστη Ἠλιοὺ, καὶ κατέβη μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα,

16. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας ἀγγέλους ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ μυῖαν, θεὸν Ἀκκαρών· παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσραὴλ, τοῦ ἐκζητῆσαι ἐν ῥήματι αὐτοῦ· οὐχ οὕτως. ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ, οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.

17. Καὶ ἀπέθανεν (Ὀχοζίας) κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν Ἠλιού· καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἔτη δέκα δύο, ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώ-

v. 10. ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ) ἄνθρωπος θεοῦ. v. 11. προσέθηκεν) προσέθετο. ibid. καὶ ἀνέβη) non habet. v. 12. τοῦ Θεοῦ εἰμι ἐγὼ) θεοῦ ἐγώ. v. 13. προσέθηκεν) προσέθετο. ibid. ἀποστεῖλαι ἡγούμενον πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ· καὶ ἀναβὰς ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ πεντηκ.) ἔτι ἀποστεῖλαι ἡγούμενον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ὁ πεντηκόνταρχος. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτῶν) non habet. ibid. ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου) ἡ ψυχή μου. v. 16. εἶπε· τάδε) εἶπεν ἠλιού· τάδε. ibid. ἀνθ' ὧν ἐξαπέστειλας ἀγγέλους ἐπερωτῆσαι ἐν τῇ Βάαλ) τί ὅτι ἀπέστειλας ἀγγέλους ἐκζητῆσαι ἐν τῷ βάαλ. ib. παρὰ τὸ μὴ εἶναι Θεὸν ἐν Ἰσρ. - - ῥήματι αὐτοῦ.) desiderantur in *Rom.* v. 17. (Ὀχοζίας) abest. ibid. καὶ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ) in *Edit. Rom.* præmittitur v. 18. quem hæc verba proxime excipiunt. ib. Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν) ἀχαὰβ βασιλεύει. ib. ἔτη δύο) ἔτη δεκαδύο.

πιον Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, οὐδ᾽ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ συνέτριψεν αὐτάς. πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις οἴκου Ἱεροβοὰμ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτῶν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος εἰς τὸν οἶκον Ἀχαάβ. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ἀδελφὸς αὐτοῦ
υἱῷ ἀντ᾽ αὐτοῦ, ἐν ἔτει δευτέρῳ Ἰωρὰμ υἱοῦ
βασιλεῖ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ υἱός.

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ὀχο-
οὐχ ζίου ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

ΚΕΦ. Β΄. II.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἀνάγειν Κύριον τὸν Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπορεύθη Ἠλιοὺ καὶ Ἐλισαιὲ ἐκ Γαλγάλων.

2. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἐλισαιέ· κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέστειλέ με ἕως Βαιθήλ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ κατα-
ἦλθεν λείψω σε. καὶ ἦλθεν εἰς Βαιθήλ.

3. Καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ εἰς Βαιθὴλ πρὸς Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν (οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν)· εἰ ἔγνως, ὅτι Κύριος σήμερον λαμβάνει τὸν κύριόν σου ἀπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σου; καὶ εἶπε· καὶ ἐγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε.

4. Καὶ εἶπεν Ἠλιοὺ πρὸς Ἐλισαιέ· κάθου δὴ ἐνταῦθα, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με εἰς Ἱεριχώ. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε· καὶ ἦλθον εἰς Ἱεριχώ.

5. Καὶ ἤγγισαν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἱεριχὼ πρὸς Ἐλισαιὲ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· εἰ ἔγνως, ὅτι σήμερον λαμβάνει Κύριος τὸν κύριόν σου ἀπάνωθεν τῆς κεφαλῆς σου; καὶ εἶπε· καί γε ἐγὼ ἔγνωκα, σιωπᾶτε.

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἠλιού· κάθου δὴ ὧδε, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με εἰς τὸν Ἰορδάνην. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἐπορεύθησαν ἀμφότεροι,

7. καὶ πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἔστησαν ἐξεναντίας μακρόθεν. καὶ ἀμφότεροι ἔστησαν ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου.

8. Καὶ ἔλαβεν Ἠλιοὺ τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ, καὶ εἴλησε, καὶ ἐπάταξε τὸ
ὕδωρ, καὶ διῃρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔν- διεῤῥέθη
θα· καὶ διέβησαν ἀμφότεροι ἐν ἐρήμῳ.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαβῆναι αὐτοὺς, καὶ Ἠλιοὺ εἶπε πρὸς Ἐλισαιέ·

αἴτη-

v. 17. οὐδ᾽ ὡς) οὐδὲ ὡς. ibid. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ἀδελφὸς - - fin. vers.) omnia desunt in *Rom.* v. 18. in *Edit. Rom.* post verba versûs 17. ὃ ἐλάλησεν Ἠλιοὺ interponitur: & pro ὅσα ἐποίησεν, οὐχ ἰδοὺ) legitur ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδού. & loco ἐπὶ βιβλίου) ἐν βιβλίῳ. CAP. II. v. 1. τὸν Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ) transposita. ibid. εἰς τὸν) ὡς εἰς τόν. ib. Ἐλισσαιὲ) ἐλισαιὲ, passim. v. 2. Κύριος ἀπέστειλέ με) ὁ Θεὸς ἀπέσταλκέ με. ibid. εἰ καταλείψω) εἰ ἐγκαταλείψω. ib. ἦλθεν) ἦλθον. v. 3. εἰς Βαιθὴλ) ἐν βαιθήλ. ibid. (οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν) non habet. ib. ἀπάνωθεν) ἐπάνωθεν. ib. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. v. 4. εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ) εἶπεν. ζῇ. v. 5. ἀπάνωθεν) ἐπάνωθεν. ibid. ἔγνωκα) ἔγνων. v. 6. εἶπεν Ἠλιού) εἶπεν αὐτῷ ἠλιού. ibid. με εἰς τὸν) με ἕως εἰς τόν. v. 8. διεῤῥέθη) διῃρέθη.

αἴτησαί (με) τί ποιήσω σοι πρὸ τοῦ ἀναληφθῆναί με ἀπὸ σοῦ. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύματί σου ἐπ᾽ ἐμέ.

10. Καὶ εἶπεν Ἠλιού· ἐσκλήρυνας τοῦ αἰτήσασθαί (σε). ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβανόμενον ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔσαι σοι οὕτως· καὶ ἐὰν μή, οὐ μὴ γένηται.

11. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν πορευομένων, ἐπορεύοντο, καὶ ἐλάλουν· καὶ ἰδοὺ ἅρμα πυρὸς, καὶ ἵπποι πυρὸς, καὶ διέστειλαν ἀναμέσον ἀμφοτέρων· καὶ ἀνελήφθη Ἠλιοὺ ἐν συσσεισμῷ εἰς τὸν οὐρανόν.

12. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἑώρα, καὶ ἐβόα· πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ, καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἴδεν αὐτὸν ἔτι· καὶ ἐπελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ, καὶ διέῤῥηξεν αὐτὰ εἰς δύο ῥήγματα.

13. Καὶ ὕψωσε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοῦ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν Ἐλισσαιέ. καὶ ἐπέστρεψεν Ἐλισσαιὲ, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ Ἰορδάνου.

14. Καὶ ἔλαβε τὴν μηλωτὴν Ἠλιοῦ, ἣ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, καὶ εἶπε· ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς Ἠλιοῦ ἀφφώ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ διεῤῥάγησαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· καὶ διέβη Ἐλισσαιέ.

15. Καὶ ἴδαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν Ἰεριχὼ ἐξεναντίας, καὶ εἶπον· ἐπαναπέπαυται τὸ πνεῦμα Ἠλιοῦ ἐπὶ Ἐλισσαιέ. Καὶ ἦλθον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν,

16. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ δὴ μετὰ τῶν παίδων σου οἱ υἱοὶ δυνάμεως πεντήκοντα ἄνδρες· πορευθέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν σου, μή ποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου, καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἢ ἐφ᾽ ἓν τῶν ὀρέων, ἢ ἐφ᾽ ἕνα τῶν βουνῶν· Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· οὐκ ἀποστελεῖτε.

17. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, ἕως ὅτου ᾐσχύνετο· καὶ εἶπεν· ἀποστείλατε. Καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν.

18. Καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν Ἰεριχώ· καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτούς· οὐκ εἶπον ὑμῖν, μὴ πορευθῆτε;

19. Καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἐλισσαιέ· ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθὴ, καθὼς ὁ κύριος βλέπει, καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ, καὶ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη.

20. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· λάβετέ μοι ὑδρίσκην καινὴν, καὶ θέτε ἐκεῖ ἅλα. καὶ ἔλαβον πρὸς αὐτόν.

21. Καὶ ἐξῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων, καὶ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ ἅλα, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἴαμαι τὰ

v. 9. (με) abest. ibid. πρὸ τοῦ) πρὶν ἤ. v. 10. (σε) abest. v. 11. διέστειλαν) διέστειλεν. ibid. εἰς τὸν οὐρανόν) ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. v. 13. Ἠλιοῦ ἔπεσεν) ἠλιοῦ ἣ ἔπεσεν. v. 14. ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς) ποῦ ὁ Θεός. ibid. ἔνθεν καὶ ἔνθεν) ἔνθα καὶ ἔνθα. v. 15. ἴδαν) εἶδον. ibid. συνάντησιν) συναντήν. v. 16. οἱ υἱοὶ δυν. πεντήκ. ἄνδρες) πεντήκ' ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως. ibid. Ἰορδάνῃ. ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων. Καὶ) ἰορδάνῃ ἢ ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ἢ ἐφ' ἕνα τῶν βουνῶν· καὶ. v. 17. ἕως ὅτου) ἕως οὗ. v. 8. ἐπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. ibid. Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτούς· εἶπον ὑμῖν, μὴ) ἐλισσαιέ· οὐκ εἶπον πρὸς ὑμᾶς μή. v. 20. ἔλαβον πρὸς αὐτόν.) ἔλαβον, καὶ ἤνεγκαν πρὸς αὐτόν.

ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσαι ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος, καὶ ἀτεκνουμένη.

22. Καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισαιὲ ὃ ἐλάλησε.

23. Καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν· εἰς Βαιθήλ· καὶ ἀναβαίνοντος αὐτῦ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ παιδάρια μικρὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλε-
καταπαίζειν ως, καὶ κατέπαιζον αὐτῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· ἀνάβαινε Φαλακρὲ, ἀνάβαινε Φαλακρέ.

24. Καὶ ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἴδεν αὐτὰ, καὶ κατηράσατο αὐτοῖς ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ εἶπε· τέκνα παραβάσεως καὶ ἀργίας. Καὶ ἰδὲ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τῦ δρυμοῦ, καὶ ἀνέῤῥηξαν ἐξ αὐτῶν δύο καὶ τεσσαράκοντα παῖδας.

25. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ Καρμήλιον, καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

ΚΕΦ. Γ΄. III.

ΚΑΙ Ἰωρὰμ υἱὸς Ἀχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώδεκα ἔτη.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ αὐτῦ, καὶ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ μετέστησε τὰς στήλας τῦ Βάαλ, ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Πλὴν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ υἱῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς.

4. Καὶ Μωσὰ βασιλεὺς Μωὰβ ἦν
Νωκὴδ, καὶ ἐπέστρεψε τῷ βασιλεῖ Ἰσ- Νωκὴθ
ραὴλ ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν ἐπὶ πόκων.

5. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀχαὰβ, καὶ ἠθέτησε βασιλεὺς Μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ἰσραήλ.

6. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ Σαμαρείας, καὶ ἐπεσκέψατο τὸν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐξαπέστειλε πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα, λέγων· βασιλεὺς Μωὰβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί· εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Μωὰβ εἰς πόλεμον; Καὶ εἶπεν· ἀναβήσομαι· ὅμοιός μοι, ὅμοιός σοι· ὡς ὁ λαός μυ, ὁ λαός συ· ὡς οἱ ἵπποι μυ, οἱ ἵπποι συ.

8. Καὶ εἶπε· ποίᾳ ὁδῷ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν· ὁδὸν ἔρημον Ἐδώμ.

9. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐδώμ, καὶ ἐκύκλωσαν ὁδὸν ἑπὰ ἡμερῶν· καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ, καὶ τοῖς κτήνεσι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραήλ· ὢ, ὅτι

v. 23. καταπαίζειν) καὶ κατέπαιζον. ibid. Φαλακρέ.) ultimo loco deeſt. v. 24. καὶ εἶπεν· τέκνα παραβάσεως καὶ ἀργίας.) hæc deſiderantur. ibid. ἐξ αὐτῶν δύο καὶ τεσσαρ.) ἀπ' αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο. v. 25. καὶ ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν) κἀκεῖθεν ἐπέστρεψεν. CAP. III. v. 1. ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη.) ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ ἐν ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσε δώδεκα ἔτη. v. 2. quæ ſupplementi loco adjiciuntur minoribus literis expreſſa habentur in *Edit. Rom.* v. 4. Νωκὴθ, καὶ ἐπέστρεψε) νωκὴδ, καὶ ἐπέστρεψε. ibid. χιλιάδας κριῶν) χιλιάδας ἀρνῶν, καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν. v. 10. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς.

ὅτι κέκληκε Κύριος τὰς τρεῖς βασιλεῖς
κατεχομένους παρερχομένας δοῦναι αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωάβ.

11. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· εἰ οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπιζητήσωμεν τὸν Κύριον παρ᾽ αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν· ὧδε Ἐλισσαιὲ υἱὸς Σαφὰτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας Ἠλιού.

12. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· ἔστιν σὺν αὐτῷ ῥῆμα Κυρίου. καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ βασιλεὺς Ἐδώμ.

13. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· τί ἐμοὶ καὶ σοί; δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου, καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ· μὴ, ὅτι κέκληκε Κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς παρερχομένους τοῦ δοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρας Μωάβ.

14. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ Κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπέβλεψα πρὸς σὲ, καὶ ἴδον σε.

15. Καὶ νῦν (ἴδε) λάβετέ μοι ψάλλοντα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγένετο ἐπ᾽ αὐτὸν χεὶρ Κυρίου,

16. καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ποιήσατε τὸν χειμάῤῥουν τουτον βοθύνους βοθύνους.

17. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα, καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετόν· καὶ ὁ χειμάῤῥους οὗτος πλησθήσεται ὕδατος, καὶ πίετε ὑμεῖς, καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν, καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν.

18. Καὶ κούφη αὐτὴ ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· καὶ παραδώσω τὴν Μωὰβ ἐν χειρὶ ὑμῶν·

19 καὶ πατάξετε πᾶσαν τὴν πόλιν ὀ- πατάξατε
χυρὰν, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε, καὶ
πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχρειώσετε ἐν λί- ἀχρειώσατε
θοις.

20. Καὶ ἐγένετο πρωῒ ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχοντο ἐξ ὁδοῦ Ἐδὼμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ὕδατος.

21. Καὶ πᾶσα Μωὰβ ἤκουσαν ὅτι ἀνέβησαν οἱ βασιλεῖς πολεμεῖν αὐτούς.
Καὶ ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένοι ἀνέβησαν
ζώνην, καὶ ἐπάνω· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ ὁρίου,

22. καὶ ὤρθρισαν τοπρωῒ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα. καὶ ἴδε Μωὰβ ἐξεναντίας τὰ ὕδατα πυῤῥὰ ὡσεὶ αἷμα,

23. καὶ εἶπον· αἷμα τοῦτο τῆς ῥομφαίας· ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς, καὶ

V. 10. κατεχομένους) παρερχομένους. V. 11. εἰ οὐκ ἔστιν) οὐκ ἔστιν. ibid. βασιλέως) τοῦ βασιλέως. V. 12. ἔστιν σὺν αὐτῷ) ἔστιν αὐτῷ. ibid. κατέβησαν) κατέβη. V. 13. καὶ πρὸς τούς) καὶ τούς. ibid. βασιλεῖς παρερχομένους δοῦναι) βασιλεῖς τοῦ παραδοῦναι. V. 15. νῦν ἴδε μοι) νῦν λάβε μοι. V. 17. οὐκ ὄψεσθε ὑετόν) οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα, οὐκ ὄψεσθε ὑετόν. ibid. πίετε) πίεσθε. V. 19. πατάξατε πᾶσαν τὴν πόλιν) πατάξετε πᾶσαν πόλιν. ibid. καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν) abest. ib. ἐμφράξετε) ἐμφράξεσθε. ib. ἀχρειώσατε) ἀχρειώσετε. V. 21. οἱ βασιλεῖς) οἱ τρεῖς βασιλεῖς. ibid. ἀνέβησαν) ἀνεβόησαν. ib. καὶ ἐπάνω) καὶ ἄνω, ὤ. V. 22. ὡσεὶ) ὡς. V. 23. ἐμαχέσαντο) καὶ ἐμαχέσαντο.

ἐπάταξαν ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτȣ̃. καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῦλα, Μωάβ.

24. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰσραήλ. καὶ Ἰσραὴλ ἀνέστησαν, καὶ ἐπάταξαν τὴν Μωάβ· καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι, καὶ τύπτοντες τὴν Μωάβ,

25. καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον· καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν, ἔῤῥιψαν ἀνὴρ τὸν λίθον, καὶ ἐνέπλησαν αὐτήν· καὶ πᾶσαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον, ἕως τȣ̃ καταλείπειν τȣ̀ς λίθους τȣ̃ τοίχου καθῃρημένους· καὶ ἐκύκλωσαν οἱ σφενδονισταὶ, καὶ * ἐπάταξαν αὐτήν.

καθημένους
* ἐπάταξεν

26. Καὶ ἴδεν ὁ βασιλεὺς Μωὰβ ὅτι ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μεθ' αὐτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν, διακόψαι πρὸς βασιλέα Ἐδώμ· καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

27. Καὶ ἔλαβε τὸν υἱὸν αὐτȣ̃ τὸν πρωτότοκον, ὃς ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τȣ̃ τείχους· καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα πρὸς Ἐλισσαιὲ, λέγȣσα· ὁ δȣ̃λός σου ὁ ἀνήρ μου ἀπέθανε, καὶ σὺ ἔγνως, ὅτι δȣ̃λός σου ἦν φοβȣ́μενος τὸν Κύριον· καὶ ὁ δανειστὴς (μου) ἦλθε λαβεῖν τȣ̀ς δύο υἱȣ́ς μου αὐτῷ εἰς δȣ́λους.

2. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτήν· τί ποιήσω σοι; ἀνάγγειλόν μοι τί ἐστι σοι ἐν τῷ οἴκῳ; ἡ δὲ εἶπεν· οὐκ ἔστι τῇ δȣ́λῃ σου οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλ' ἢ ὃ ἀλείψομαι ἔλαιον.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν· δεῦρο, αἴτησον σεαυτῇ σκεύη ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σȣ, σκεύη κενά· μὴ ὀλιγώσῃς.

4. Καὶ εἰσελεύσῃ, καὶ ἀποκλείσεις τὴν θύραν κατὰ σοῦ, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν σου, καὶ ἀποχεεῖς εἰς πάντα τὰ σκεύη ταῦτα, καὶ τὸ πληρωθὲν ἀρεῖς.

5. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτȣ̃, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν καθ' αὐτῆς, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν ἑαυτῆς· αὐτοὶ προσήγγιζον πρὸς αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἐπέχεεν ἕως ἐπλήσθησαν τὰ σκεύη.

6. Καὶ εἶπε πρὸς τȣ̀ς υἱοὺς αὐτῆς· ἐγγίσατε ἔτι πρὸς μὲ σκεῦος. καὶ εἶπον αὐτῇ· ȣ̓κ ἔστιν ἔτι σκεῦος. καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον.

7. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀνθρώπῳ τȣ̃ Θεȣ̃. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· δεῦρο, καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀποτίσεις τȣ̀ς τόκους σου, καὶ σὺ καὶ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ ὑπολοίπῳ ἐλαίῳ. Κυρίῳ

8. Καὶ

v. 23. ἐπάταξαν) ἐπάταξεν. v. 25. πηγὴν ὕδατος) πηγήν. ibid. καταλείπειν) καταλιπεῖν. ib. καθημένους) καθῃρημένους. ib. σφενδονισταὶ καὶ ἐπάταξεν) σφενδονῆται καὶ ἐπάταξαν. v. 26. μεθ' αὐτοῦ) μεθ' ἑαυτȣ̃. v. 27. ὃς ἐβασίλευσεν) ὃν ἐβασίλευσεν. ibid. ὑπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. CAP. IV. v. 1. πρὸς Ἐλισσαιὲ) πρὸς τὸν Ἐλισαιέ. ibid. ὁ ἀνήρ μου) ἀνήρ μȣ. ib. δȣ̃λος ἦν) δȣ̃λός σȣ ἦν. ib. (μου) abest. ib. αὐτῷ εἰς) ἑαυτῷ εἰς. v. 2. πρὸς αὐτήν·) abest. ibid. ποιήσω) addit σοι. ib. ἀλλ' ἢ ὃ) ὅτι ἀλλ' ἢ ὃ. v. 3. αἴτησον) αἴτησαι. ibid. παρὰ τῶν γειτόνων σȣ) παρὰ πάντων τῶν γειτόνων. v. 4. πάντα τὰ σκεύη) εἰς τὰ σκεύη. v. 5. ἀπ' αὐτοῦ) παρ' αὐτοῦ. ibid. καθ' αὐτῆς) καθ' ἑαυτῆς. ib. υἱῶν ἑαυτῆς) υἱῶν αὐτῆς. v. 6. μὲ σκεῦος) μὲ τὸ σκεῦος. v. 7. ἀνέστη) ἦλθε. ibid. Κυρίῳ τȣ̃ Θεȣ̃) τῷ ἀνθρώπῳ τȣ̃ Θεȣ̃. ib. σὺ καὶ υἱοί) σὺ καὶ οἱ υἱοί. ib. ὑπολοίπῳ) ἐπιλοίπῳ.

8. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διέβη Ἐ-
Σιωμαὰμ λισσαιὲ εἰς Σωνὰμ, καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν, ἐξέκλινε τοῦ φαγεῖν.

9. Καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα ὅτι ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἅγιος οὗτος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διαπαντός.

10. Ποιήσωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον, τόπον μικρὸν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην, καὶ τράπεζαν, καὶ δίφρον, καὶ λυχνίαν· καὶ ἔσαι ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ.

11. Καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ.

12. Καὶ εἶπε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον
Σεμανί- ριον αὐτοῦ· κάλεσόν μοι τὴν Σωναμῖτιν
την ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ.

13. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἶπον δὴ πρὸς
ἡμᾶς αὐτήν· ἰδοὺ ἐξέστησας ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν ταύτην, τί δεῖ ποιῆσαί σοι; εἰ ἔστι λόγος σοι πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν· ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου εἰμὶ ἐγὼ οἰκῶ.

14. Καὶ εἶπε· τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· καὶ μάλα υἱὸς οὐκ ἔστιν αὐτῇ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς (οὐκ ἔστιν) πρεσβύτης.

15. Καὶ εἶπε· κάλεσον αὐτήν· Καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν· καὶ ἔστη παρὰ τὴν θύραν.

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς αὐτήν· εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα σὺ, περιειληφυῖα υἱόν. ἡ δὲ εἶπε· μὴ, κύριε, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, μὴ διαψεύσῃ τὴν δούλην σου.

17. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν Ἐλισσαιέ.

18. Καὶ ἡδρύνθη τὸ παιδάριον· καὶ ἐγένετο, ἡνίκα ἐξῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, πρὸς τοὺς θερίζοντας,

19. καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ· τὴν κεφαλήν μου, τὴν κεφαλήν μου. καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ· ἆρον αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ.

20. Καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς ἕως μεσημβρίας, καὶ ἀπέθανε.

21. Καὶ ἤνεγκεν αὐτὸν, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπέκλεισε κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε,

22. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ εἶπεν· ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ μίαν τῶν ὄνων, καὶ δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρέψω.

23. Καὶ

v. 8. Σιωμαὰμ) σωμάν. ibid. τοῦ φαγεῖν) τοῦ ἐκεῖ φαγεῖν. v. 9. ἔγνωκα) ἔγνων. ibid. ἐφ' ἡμᾶς.) adjicit διαπαντός. v. 12. Γιεζεὶ) γιεζὶ, passim. ibid. Σεμανίτην) σωμανίτιν. v. 13. ἐξέστησας ἡμᾶς) ἐξέστησας ἡμῖν. ibid. λαοῦ μου εἰμὶ ἐγὼ) λαοῦ ἐγώ εἰμι. v. 14. Καὶ εἶπε· τί) καὶ εἶπε πρὸς γιεζὶ. τί. ibid. (οὐκ ἔστιν) non habet. v. 15. Καὶ εἶπε· κάλεσον αὐτήν.) abest. v. 16. ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ) abest. v. 20. καὶ ἐκοιμήθη) καὶ ἦρεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη. v. 21. ἤνεγκεν) ἀνήνεγκεν.

23. Καὶ εἶπε· τί ὅτι σὺ πορεύῃ πρὸς αὐτὸν σήμερον; οὐ νεομηνία, οὐδὲ σάββατον. ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη.

24. Καὶ ἐπέσαξε τὴν ὄνον, καὶ εἶπε πρὸς τὸ παιδάριον ἑαυτῆς· ἄγε, πορεύου, μὴ ἐπίσχῃς μοι τοῦ ἐπιβῆναι, ὅτι ἐὰν εἴπω σοι.

25. Δεῦρο, καὶ πορεύσῃ, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ εἰς ὄρος τὸ Καρμήλιον. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν Ἐλισσαιὲ ἐρχομένην αὐτὴν, καὶ εἶπε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ· ἰδοὺ ἡ Σωμαμίτις ἐκείνη.

Σωμαΐτις

26. Νῦν δράμε εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς· εἰ εἰρήνη σοι; εἰ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ; ἡ δὲ εἶπεν· εἰρήνη.

27. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐπελάβετο τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ ἤγγισεν Γιεζεὶ ἀπώσασθαι αὐτήν. καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἄφες αὐτήν· ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτῆς κατώδυνος αὐτῇ, καὶ Κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀνήγγειλέ μοι.

28. Ἡ δὲ εἶπε· μὴ ᾐτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου; ὅτι οὐκ εἶπα· οὐ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ;

29. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ τῷ Γιεζεί· ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὴν βακτηρίαν μου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο, ὅτι ἐὰν εὕρῃς ἄνδρα οὐκ εὐλογήσεις αὐτὸν, καὶ ἐὰν εὐλογήσῃ σε ἀνὴρ, οὐκ ἀποκριθήσῃ αὐτῷ· καὶ ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου.

30. Καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου· ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη Ἐλισσαιὲ, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς.

31. Καὶ Γιεζεὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκε τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ, λέγων· οὐκ ἠγέρθη τὸ παιδάριον.

32. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τεθνηκὸς κεκοιμημένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ.

33. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο αὐτῶν· καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον,

34. καὶ ἀνέβη, καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδάριον, καὶ ἔθηκε τὸ στόμα ἑαυτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰς χεῖρας ἑαυτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ τοῦ παιδαρίου.

35. Καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν· καὶ ἀνέβη, καὶ

συνε-

v. 24. παιδάριον ἑαυτῆς) παιδάριον αὐτῆς. v. 25. τὸ καρμήλιον.) adjicit καὶ ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ὄρος. ibid. ἰδοὺ ἡ Σωμαμίτις) ἰδοὺ δὴ ἡ σωμανίτις. v. 26. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. ibid. εἰρήνη σοι; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη) ἡ εἰρήνη σοι; ἡ εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; ἡ εἰρήνη. v. 27. πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ) πρὸς ἐλισσαιέ. v. 28. ὅτι εἶπα) ὅτι οὐκ εἶπα. v. 29. ἐν τῇ χειρί) addit σου. v. 31. ἐπέθηκε) ἀπέθηκε. ibid. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. v. 32. κεκοιμημένον) κεκοιμωμένον. v. 33. δύο αὐτῶν) δύο ἑαυτῶν. v. 34. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis.

συνεκά- συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον ἕως ἑπτάκις·
λυψεν καὶ ἤνοιξε τὸ παιδάριον τὲς ὀφθαλ-
μὲς ἑαυτȣ̃.

36. Καὶ ἐξεβόησεν Ἐλισαιὲ πρὸς Γιε-
Σωμανί- ζεὶ, καὶ εἶπε· κάλεσον τὴν Σωμαῖτιν
την ταύτην. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν, καὶ εἰσ-
ῆλθε πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ.
λάβε τὸν υἱόν σȣ.

37. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ, καὶ ἐπέ-
πεσεν ἐπὶ τὲς πόδας αὐτȣ̃, καὶ προσ-
εκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἔλαβε τὸν
υἱὸν αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθε.

38. Καὶ Ἐλισαιὲ ἐπέστρεψεν εἰς Γάλ-
γαλα. καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ γῇ, καὶ οἱ
υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον
αὐτȣ̃. Καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ τῷ παιδαρίῳ
αὐτȣ̃· ἐπίστησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν,
καὶ ἕψε ἕψημα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν.

39. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν συλ-
λέξαι ἀριώθ· καὶ εὗρεν ἄμπελον ἐν τῷ
ἀγρῷ, καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τολύ-
πην ἀγρίαν πλῆρες τὸ ἱμάτιον αὐτȣ̃, καὶ
ἐλθὼν ἐνέβαλεν εἰς τὸν λέβητα τȣ̃ ἑψή-
ματος, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν.

40. Καὶ ἐνέχεαν τοῖς ἀνδράσι φα-
γεῖν· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ
τȣ̃ ἑψήματος, καὶ ἰδὲ ἀνεβόησαν, καὶ
εἶπαν· θάνατος ἐν τῷ λέβητι, ἄνθρω-
πε τȣ̃ Θεοῦ. καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν.

Λάβε 41. Καὶ εἶπε· λάβετε ἄλευρον, καὶ ἐμ-
βάλετε εἰς τὸν λέβητα. Καὶ εἶπεν Ἐ-
λισαιὲ πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον· ἔγ-
χει τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν. καὶ οὐκ
ἐγενήθη ἐκεῖ ῥῆμα πονηρὸν ἐν τῷ λέ-
βητι.

42. Καὶ ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ Βαιλσαλισά, Βαθσα-
καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τȣ̃ Θεȣ̃ λισά
ἄρτους πρωτογεννημάτων, εἴκοσιν, ἄρ-
τους κριθίνες, καὶ παλάθας Βακελ-
λὲθ, καὶ εἶπε· δότε τῷ λαῷ, καὶ ἐσ-
θιέτωσαν.

43. Καὶ εἶπεν ὁ λειτȣργὸς αὐτȣ̃· τί τίνι.
δῶ τȣ̃το ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν; καὶ εἶ- ταῦτα
πε· δὸς τῷ λαῷ, καὶ ἐσθιέτωσαν, ὅτι δότε
τάδε λέγει Κύριος· φάγονται, καὶ κα-
ταλείψȣσι.

44. Καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτῶν
καὶ ἔφαγον καὶ κατέλειπον κατὰ τὸ
ῥῆμα Κυρίου.

ΚΕΦ. Εʹ. V.

ΚΑΙ Ναιμὰν ὁ ἄρχων τῆς δυνά-
μεως τῆς Συρίας ἦν ἀνὴρ μέγας
ἐνώπιον τȣ̃ κυρίȣ αὐτȣ̃, καὶ τε-
θαυμασμένος προσώπῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ
ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῇ Συρίᾳ. καὶ ὁ ἀ- ἔθηκε
νὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύϊ, λελεπρωμένος. * Συρίας

2. Καὶ Συρία ἐξῆλθον μονόζωνοι, καὶ ἐξῆλθεν
ἠχμαλώτευσαν ἐκ γῆς Ἰσραὴλ νεάνιδα
μικρὰν, καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς
Ναιμάν.

v. 35. συνεκάλυψεν) συνέκαμψεν. ibid. ἑαυτȣ̃.) αὐτοῦ. v. 36. Σωμανίτην) σωμαῖτιν. ibid. ἐκάλεσεν αὐτὴν) αὐτὴν deest. v. 37. ἐπέπεσεν) ἔπεσεν. v. 38. οἱ υἱοί) υἱοί. ibid. ἕψημα) ἕψεμα. v. 39. τολύπην) addit ἀγριάν. ibid. ἐλθὼν) abest. ib. ἑψήματος) ἑψέματος, passim. v. 40. ἐνέχεαν) ἐνέχει. v. 41. Λάβε ἄλευρον) λάβετε ἄλευρον. ibid. ἐμβάλετε) ἐμβάλετε. ib. ἐκεῖ ῥῆμα) ἐκεῖ ἔτι ῥῆμα. v. 42. Βαθσαλισά) βαιθαρισά. ibid. Θεοῦ ἄρτους πρωτογεννημάτων) θεȣ̃ ἄρτȣς πρωτογεννημάτων. ib. Βακελλὲθ) abest. v. 43. τινί δῶ ταῦτα) τί δῶ τοῦτο. ibid. δότε) δός. v. 44. Καὶ ἔδωκεν εἰς πρόσωπον αὐτῶν·) non habet. ibid. κατέλειπον) κατέλιπον. CAP. V. v. 1. τῆς Συρίας) absque articulo. ibid. ἔθηκε) ἔδωκε. ib. Συρίας) συρίᾳ. v. 2. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον.

3. Ἡ δὲ εἶπε τῇ κυρίᾳ αὐτῆς· ὄφελον ὁ κύριός μου ἐνώπιον τῦ προφήτυ τῦ Θεῦ τῦ ἐν Σαμαρείᾳ· τότε ἀποσυνάξει αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτῦ.

4. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ ἑαυτῆς, καὶ εἶπεν· ὕτως καὶ ὕτως ἐλάλησεν ἡ νεᾶνις ἡ ἐκ γῆς Ἰσραήλ.

5. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Συρίας πρὸς Ναιμάν· δεῦρο, εἴσελθε, καὶ ἐξαποστελῶ βιβλίον πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίυ, καὶ ἑξακισχιλίους χρυσῦς, καὶ δέκα ἀλλασσομένας στολάς.

6. Καὶ ἤνεγκε τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ, λέγων· καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τῦτο πρὸς σὲ, ἰδὲ ἀπέστειλα πρὸς σὲ Ναιμὰν τὸν δῦλόν μου, καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν ἐκ τῆς λέπρας αὐτῦ.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ βιβλίον, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτῦ, καὶ εἶπεν· ὁ Θεὸς ἐγὼ τῦ θανατῶσαι, καὶ ζωοποιῆσαι, ὅτι ὗτος ἀποστέλλει πρὸς μὲ ἀποσυνάξαι ἄνδρα ἐκ τῆς λέπρας αὐτοῦ; ὅτι πλὴν γνῶτε δὴ καὶ ἴδετε, ὅτι προφασίζεται ὗ-
με τός μοι.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἐλισσαιὲ ἄνθρωπος τῦ Θεοῦ, ὅτι διέῤῥηξεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὰ ἱμάτια ἑαυτῦ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων· ἱνατί διέῤῥηξας τὰ ἱμάτιά σου; ἐλθέτω δὴ πρὸς μὲ Ναιμὰν, καὶ γνώτω ὅτι ἐστὶ προφήτης ἐν Ἰσραήλ.

9. Καὶ ἦλθε Ναιμὰν ἐν ἵππῳ καὶ ἅρματι, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τῦ οἴκου Ἐλισσαιέ.

10. Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιὲ ἄγγελον, λέγων· πορευθεὶς λοῦσαι ἑπτάκις ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, καὶ ἐπιστρέψει ἡ σάρξ σου σοὶ, καὶ καθαρίσθητι.

11. Καὶ ἐθυμώθη Ναιμὰν, καὶ ἀπῆλθε, καὶ εἶπεν· ἰδὲ ἔπον, πρὸς μὲ πάντως ἐξελεύσεται, καὶ στήσεται, καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεῦ αὐτῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῦ ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ συνάξει τὸ λεπρόν·

12. ὐχὶ ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ Φαρφάρ, Φαρφαρα
ποταμοὶ Δαμασκῦ, ὑπὲρ πάντα τὰ ὕδατα Ἰσραήλ; ὐ πορευθεὶς λύσομαι ἐν πορεύσομαι
αὐτοῖς, καὶ καθαρισθήσομαι; καὶ ἐξέκλινε καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ.

13. Καὶ ἤγγισαν οἱ παῖδες αὐτῦ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτόν· πάτερ, μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρός σε, ὐχὶ ποιήσεις; καὶ ὅτι εἶπε πρὸς σὲ, λῦσαι καὶ καθαρίσθητι.

14. Καὶ κατέβη Ναιμὰν, καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἑπτάκις κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιέ. Καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σάρξ αὐτῦ

v. 6. ἐκ τῆς λέπρας) ἀπὸ τῆς λέπρας. v. 7. ὁ βασιλεὺς) βασιλεύς. ibid. ἑαυτῦ) αὐτοῦ. ibid. ἐκ τῆς λέπρας) ἀπὸ τῆς λέπρας. ib. ὗτός με) οὗτός μοι. v. 8. ἄνθρωπος τῦ Θεῦ) abest. ibid. ἑαυτῦ) αὐτοῦ. v. 9. ἐπὶ τῆς θύρας τῦ οἴκου Ἐλισσαιέ.) ἐπὶ θύρας οἴκου Ἐλισαιέ. v. 10. πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιὲ ἄγγελον) Ἐλισαιὲ ἄγγελον πρὸς αὐτόν. ibid. καθαρίσθητι) καθαρισθήσῃ. v. 11. ἔπον· πρὸς μὲ) ἔπον. ἰδοὺ ἔπον, πρὸς μέ. ibid. Κυρίυ αὐτοῦ) Θεῦ αὐτοῦ. ib. συνάξει) ἀποσυνάξει. v. 12. ἀγαθοὶ Ναεβανὰ καὶ Φαρφαρά) ἀγαθὸς ἀβανὰ καὶ Φαρφάρ. ibid. ὐ πορ. πορεύσομαι) ὐχὶ πορευθεὶς λύσομαι. v. 13. πάτερ) abest. ibid. ὅτι εἶπε) καὶ ὅτι εἶπε.

αὐτῦ ὡς σὰρξ παιδαρίυ μικροῦ, καὶ ἐκαθαρίσθη.

15. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς Ἐλισσαιὲ αὐτὸς, καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ, καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη εἰς πρόσωπον αὐτῦ· καὶ εἶπε· ἰδὲ δὴ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἔστι Θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἀλλ᾽ ἢ ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν παρὰ τῦ δούλου σου.

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ζῇ Κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτῦ, εἰ λήψομαι. καὶ παρεβιάσατο αὐτὸν λαβεῖν, καὶ ἠπείθησε.

17. Καὶ εἶπε Ναιμάν· καὶ εἰ μὴ, δο-
γόμ. ϛ θήτω δὴ τῷ δούλῳ σου γόμος ζεύγους ἡ-
μιόνων ἀπὸ τῆς γῆς· ὅτι ὐ ποιήσει ἔτι ὁ δῦλός σου ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίαν θεοῖς ἑτέροις ἀλλ᾽ ἢ τῷ Κυρίῳ τῷ ῥήματι τύτῳ.

18. Καὶ ἱλάσεται Κύριος τῷ δύλῳ
σου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου
Ῥεμμάθ εἰς οἶκον Ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ· καὶ
αὐτὸν αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρός
μου, καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ Ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ Ῥεμμάν, καὶ ἱλασθήσεται δὴ Κύριος τῷ δύλῳ σου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

19. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιὲ πρὸς Ναιμάν· δεῦρο εἰς εἰρήνην· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐ-
ἀπὸ τῦ εἰς Χαβραθὰ τῆς γῆς (Ἰσραήλ).

20. Καὶ εἶπε Γιεζεὶ τὸ παιδάριον Ἐλισσαιέ· ἰδὲ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τῦ Ναιμὰν τῦ Σύρου τύτυ, τῦ μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτῦ ὧν ἐνήνοχε· ζῇ Κύριος, ὅτι εἰ μὴ δραμῦμαι ὀπίσω αὐτῦ, καὶ λήψομαι παρ᾽ αὐτῦ τι.

21. Καὶ ἐδίωξε Γιεζεὶ ὀπίσω τῦ Ναιμάν. καὶ εἶδεν αὐτὸν Ναιμὰν τρέχοντα
ὀπίσω αὐτῦ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἀπάν-
τησιν αὐτῦ ἀπὸ τῦ ἅρματος, καὶ εἶπεν· αὐτῷ
εἰρήνη;

22. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη· ὁ κύριός μυ
ἀπέστειλέ με, λέγων· ἰδὲ νῦν τοῦτο ἦλ- πρός σε
θον πρός με δύο παιδάρια ἐξ ὄρους Ἐφραὶμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν· δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολάς.

23. Καὶ εἶπε Ναιμάν· ἐπιεικῶς λάβε δι-
τάλαντον ἀργυρίου. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, ἐβιάσαν-
καὶ ἔδησε διτάλαντον ἀργυρίου ἐν δυσὶ το
θυλάκοις, καὶ δύο ἀλλασσομένας στολὰς, καὶ ἔδωκεν ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτῦ, καὶ ἦραν ἔμπροσθεν αὐτῦ.

24. Καὶ ἦλθον εἰς τὸ σκοτεινὸν, καὶ ἦλθαν
ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ παρέθετο ἐν οἴκῳ, καὶ ἐξαπέστειλε τὺς ἄνδρας, καὶ ἐπορεύθησαν.

25. Καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε, καὶ παρειστήκει πρὸς τὸν κύριον αὐτῦ. Καὶ εἶπε

v. 15. εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, ἰδὲ δὴ ἔγνωκα) ἐνώπιον αὐτῦ, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἔγνωκα. ibid. τῦ δύλυ) παρὰ τῦ δύλου. v. 16. λαβεῖν) αὐτὸν λαβεῖν. v. 17. γόμορ ζεύγους ἡμιόνων ἀπὸ τῆς γῆς·) γόμος ζεύγος ἡμιόνων, καὶ σύ μοι δώσεις ἐκ τῆς γῆς τῆς πυῤῥᾶς, ultimum tamen comma videtur a *Cod. Vatic.* prorsus abesse. ibid. θυσίαν) θυσίασμα. v. 18. Ῥεμμαὶθ προσκυνῆσαι. καὶ αὐτὸν) ῥεμμὰν προσκυνῆσαι ἐκεῖ. καὶ αὐτὸς. ibid. Ῥεμμὰν, καὶ ἱλασθήσεται) ῥεμμὰν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ ῥεμμὰν, καὶ ἱλάσεται. v. 19. ἀπὸ τῆς γῆς Ἰσραήλ.) εἰς δαβραθὰ τῆς γῆς. v. 20. Γιεζεὶ) γιεζὶ, passim. ibid. ὧν ἐνήνοχε.) ἃ ἐνήνοχε. ib. παρ᾽ αὐτῦ τί.) ἀπ᾽ αὐτοῦ τι. v. 21. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἀπὸ τῦ ἅρμ.) ἀπὸ τῦ ἅρματος εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. v. 22. Καὶ εἶπεν· εἰρήνη·) non habet. ibid. ἀπέστειλε πρός σε) ἀπέστειλέ με. ib. νῦν τῦτο ἦλθον) ἰδοὺ νῦν ἦλθον. v. 23. εἶπε Ναιμάν· ἐπιεικῶς λάβε) εἶπε. λάβε. ibid. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν, καὶ ἔδησε διτάλαντον ἀργυρίου) καὶ ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου. v. 24. ἦλθον) ἦλθεν. ibid. καὶ ἐπορεύθησαν.) non habet.

πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιέ· πόθεν Γιεζεὶ; καὶ εἶπε Γιεζεὶ, ἐ πεπόρευται ὁ δῦλός σε ἔνθα καὶ ἔνθα.

26. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιέ· ἐχὶ ἡ καρδία με ἐπορεύθη, ὅτε ἐπέςρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τῦ ἅρματος εἰς σύναντησίν σου; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, καὶ νῦν ἔλαβες (καὶ) τὰ ἱμάτια,
ἐλαιῶνα καὶ ἐλαιῶνας, καὶ * ἀμπελῶνας, καὶ πρό-
* ἀμπελῶνα βατα, καὶ βόας, καὶ παῖδας, καὶ παιδίσκας.

27. Καὶ ἡ λέπρα Ναιμὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῦ προσώπου αὐτῦ λελεπρωμένος ὡσεὶ χιών.

ΚΕΦ. ς'. VI.

ΚΑΙ εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς Ἐλισσαιέ· ἰδὲ δὴ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου, ςενὸς ἀφ' ἡμῶν.

2. Πορευθῶμεν δὴ ἕως τῦ Ἰορδάνου, καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ τῦ οἰκεῖν ἐκεῖ. καὶ εἶπε· δεῦτε.

3. Καὶ εἶπεν ὁ εἷς ἐπιεικῶς· δεῦρο μετὰ τῶν δέλων σε. Ὁ δὲ εἶπεν· ἐγὼ πορεύσομαι.

4. Καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἔτεμνον τὰ ξύλα.

5. Καὶ ἰδὲ ὁ εἷς καταβαλὼν τὴν δοκὶν, καὶ τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ ἐβόησεν, καὶ εἶπεν· ὦ κύριε, καὶ αὐτὸ κεκρυμμένον.

6. Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ· πῦ ἔπεσε; Καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον· καὶ ἀπέκνιζε ξύλον, καὶ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ· καὶ ἐπεπόλασε τὸ σίδηρον.

7. Καὶ εἶπεν· ὕψωσον σεαυτῷ· καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτῦ, καὶ ἔλαβεν αὐτό.

8. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἦν πολεμῶν ἐν Ἰσραήλ. Καὶ ἐβελεύσατο πρὸς τὲς Ἱερουσαλὴμ
παῖδας αὐτῦ, λέγων· εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ ἐλμωνὶ παρεμβαλῶ.

9. Καὶ ἀπέςειλεν Ἐλισσαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰσραήλ, λέγων· φύλαξαι μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ τόπῳ τέτῳ, ὅτι Συρία ἐκεῖ κέκρυπται.

10. Καὶ ἀπέςειλεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ Ἐλισσαιὲ, καὶ διεςείλατο αὐτῷ, καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν ἐ μίαν ἐδὲ δύο. ὃ

11. Καὶ ἐξεκινήθη ἡ ψυχὴ βασιλέως Συρίας περὶ τῦ λόγου τούτε· καὶ ἐκάλεσε τὲς παῖδας αὐτῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτές· οὐκ ἀναγγελεῖτέ μοι τίς προδίδωσί με βασιλεῖ Ἰσραήλ;

12. Καὶ εἶπεν εἷς τῶν παίδων αὐτῦ· ἐχὶ, κύριέ μου βασιλεῦ· ὅτι Ἐλισσαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν Ἰσραὴλ ἀναγγέλλει τῷ ἀναγγελεῖ
βασιλεῖ Ἰσραὴλ πάντας τὲς λόγους,

οὓς

V. 26. ἐπορεύθη, ὅτε) ἐπορεύθη μετὰ σοῦ ὅτε. ibid. εἰς συνάντησίν σου) εἰς συναντήν σοι. ib. (καὶ) abest. ib. ἐλαιῶνα, καὶ ἀμπελῶνα) ἐλαιῶνας, καὶ ἀμπελῶνας. v. 27. ἐκ τῦ προσώπε) ἐκ προσώπε. CAP. VI. v. 1. οἱ υἱοὶ) υἱοί. v. 2. ἀνὴρ δοκὸν) ἀνὴρ εἰς δοκόν. v. 3. Ὁ δὲ εἶπεν) καὶ εἶπεν. v. 5. καταβαλὼν) καταβάλλων. ibid. καὶ εἶπεν) non habet. v. 6. ἀπέκνιζε) ἀπέκνισε. ibid. σίδηρον.) σιδήριον. v. 7. εἶπεν) εἴρηκεν. ibid. χεῖρα αὐτῦ) αὐτῦ abest. v. 8. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ibid. Ἱερουσαλὴμ) ἰσραήλ. v. 9. Συρία ἐκεῖ) transposita. v. 10. καὶ διεςείλατο αὐτῷ) non habet. ibid. οὐ δύο) ἐδὲ δύο. v. 12. Ἐλισσαιὲ προφήτης ἐν Ἰσραὴλ ἀναγγελεῖ) ἐλισσαιὲ ὁ προφήτης ὁ ἐν ἰσραὴλ ἀναγγέλλει.

οὓς ἐὰν λαλήσῃς ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ κοιτῶνός σου.

13. Καὶ εἶπε· δεῦτε, ἴδετε ποῦ αὐτός, καὶ ἀποστείλας λήψομαι αὐτόν. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἰδοὺ ἐν Δωθαείμ.

14. Καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵππον, καὶ ἅρμα, καὶ δύναμιν βαρεῖαν· καὶ ἦλθαν νυκτὸς, καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν.

15. Καὶ ὤρθρισεν λειτουργὸς Ἐλισσαιὲ ἀναστῆναι, καὶ ἐξῆλθε· καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν, καὶ ἵππος, καὶ ἅρμα· καὶ εἶπε τὸ παιδάριον πρὸς αὐτόν· ὦ κύριε, πῶς ποιήσομεν;

ἵπποι

16. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτῶν.

17. Καὶ προσηύξατο Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπε· Κύριε, διάνοιξον δὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου, καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε Κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἴδε· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος πλῆρες ἵππων, καὶ ἅρμα πυρὸς περικύκλῳ Ἐλισσαιέ.

18. Καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν· καὶ προσηύξατο Ἐλισσαιὲ πρὸς Κύριον, καὶ εἶπε· πάταξον δὴ τοῦτο τὸ ἔθνος ἀορασίᾳ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀορασίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιέ.

19. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἐλισσαιέ· οὐχ αὕτη ἡ ὁδός; καὶ οὐχ αὕτη ἡ πόλις; δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἀπάξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε· καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς Σαμάρειαν.

οὐκ

20. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἄνοιξον δὴ, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδέτωσαν. καὶ διήνοιξε Κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ ἦσαν ἐν μέσῳ Σαμαρείας.

εἰσῆλθε

21. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἐλισσαιὲ, ὡς εἶδεν αὐτούς· εἰ πατάξας πατάξω, πάτερ;

22. Καὶ εἶπεν· οὐ πατάξεις, εἰ μὴ οὓς ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου, σὺ τύπτεις· παράθες ἄρτους καὶ ὕδωρ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φαγέτωσαν, καὶ πιέτωσαν, καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν.

23. Καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν· καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι Συρίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰσραήλ.

24. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἤθροισεν υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, καὶ περιεκάθισε ἐπὶ Σαμάρειαν.

25. Καὶ ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἰδοὺ περιεκάθηντο περὶ αὐτὴν, ἕως οὗ ἐγενήθη κεφαλὴ ὄνου πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τέσσαρες κάβοι κόπρου

v. 13. ποῦ αὐτὸς) ποῦ ἐστι. ibid. ἀνήγγειλαν) ἀπήγγειλαν. ib. Δωθαείμ) δωθαΐμ. v. 14. ἦλθαν) ἦλθον. v. 15. λειτουργὸς) ὁ λειτουργὸς. ibid. καὶ ἵπποι) καὶ ἵπποι. ib. αὐτόν· κύριε) αὐτόν· ὦ κύριε. v. 18. προσηύξατο Ἐλισσαιὲ πρὸς) ἐλισσαιὲ abest. ibid. τοῦτο τὸ ἔθνος) transposita. v. 19. οὐκ αὕτη ἡ ὁδός; καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις;) οὐχὶ αὕτη ἡ πόλις καὶ αὕτη ἡ ὁδός. ibid. ἀπάξω) ἄξω. ib. εἰς Σαμάρειαν.) πρὸς σαμάρειαν. v. 20. εἰσῆλθον) εἰσῆλθεν: ibid. εἶδον) ἴδον. v. 22. τύπτεις) σὺ τύπτεις. v. 25. περὶ αὐτὴν, ἕως ἐγενήθη) ἐπ' αὐτὴν ἕως οὗ ἐγενήθη. ibid. τέσσαρες κάβοι) τέταρτον τοῦ κάβου.

πρου περιςερῶν (πεντήκοντα) πέντε ἀργυρίου.

26. Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορευόμενος ἐπὶ τῦ τείχους· καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτὸν, λέγυσα· σῶσον, κύ-
Βασιλεύς ριε βασιλεῦ.

27. Καὶ εἶπε· μή σε σάσῃ Κύριος, πόθεν σώσω σε; μὴ ἀπὸ τῆς ἅλωνος, ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ;

28. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· τί ἐςί σοι; καὶ εἶπεν· ἡ γυνὴ αὕτη εἶπε πρὸς μὲ, δὸς τὸν υἱόν σῦ, καὶ φαγόμεθα αὐτὸν σήμερον, καὶ τὸν υἱόν μου φαγόμεθα αὔριον.

29. καὶ ἠψήσαμεν τὸν υἱόν μῦ, καὶ ἐφάγομεν αὐτὸν, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ· δὸς τὸν υἱόν
Φάγομεν σῦ, καὶ φάγωμεν αὐτόν· καὶ ἔκρυψεν τὸν υἱὸν αὐτῆς·

30. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὺς λόγους τῆς γυναικὸς, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τῦ τείχους, καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὸν σάκκον ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτῦ ἔσωθεν.

31. Καὶ εἶπεν· τάδε ποιήσαί μοι ὁ Θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, εἰ ςήσεται ἡ κεφαλὴ Ἐλισαιὲ υἱῦ Σαφὰτ ἐπ' αὐτῷ σήμερον.

32. Καὶ Ἐλισσαιὲ ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηντο μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέςειλεν ἄνδρα πρὸ προσώπου αὐτῦ, πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν· καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς τὺς πρεσβυτέρους· μὴ οἴδετε ὅτι ἀπέςει- οἴδατε
λεν ὁ υἱὸς τῦ φονευτῦ ὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλήν μου; εἴδετε ὡς ἂν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος, ἀποκλείσατε τὴν θύραν, καὶ παραθλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ· ὐχὶ φωνὴ τῶν ποδῶν τῦ κυρίυ αὐτῦ κατόπιοθεν αὐτῦ;

33. Ἔτι αὐτῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν, καὶ ἰδὺ ὁ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν· καὶ εἶπεν, ἰδὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ Κυρίου· τί ὑπομενῶ τῷ Κυρίῳ ἔτι;

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἄκυσον λόγον Κυρίου· τάδε λέγει Κύριος, ὡς ἡ ὥρα αὕτη, αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου ἐν ταῖς πύλαις Σαμαρείας.

2. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριςάτης, ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῦ, πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπεν· ἰδὺ ποιήσει Κύριος καταῤῥάκτας ἐν οὐρανῷ, μὴ ἔςαι τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ Ἐλισσαιὲ εἶπεν· ἰδοὺ σὺ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν ὐ φάγῃ.

3. Καὶ (ἰδὺ) τέσσαρες ἄνδρες ἦσαν λεπροὶ παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως· καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτῦ· τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθάνωμεν;

4. Ἐὰν

v. 25. (πεντήκοντα) abest. v. 26. κύριε βασιλεύς.) κύριε βασιλεῦ. v. 27. εἶπεν· μή σε σώσῃ Κύριος) εἶπεν αὐτῇ. μή. σε σώσαι κύριος. ibid. ἀπὸ τῆς ἅλωνος, ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ;) ἀπὸ ἅλωνος, ἢ ἀπὸ ληνοῦ. v. 28. φαγόμεθα αὔριον.) φαγόμεθα αὐτὸν αὔριον. v. 29. φάγομεν) φάγωμεν. v. 31. υἱοῦ Σαφὰτ) abest. v. 32. μὴ οἴδατε) εἰ οἴδετε. v. 33. ὁ ἄγγελος) absque articulo. ibid. ὑπομενῶ ἔτι;) ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι; CAP. VII. v. 2. πρὸς τὸν Ἐλισσαιὲ) τῷ Ἐλισαιέ. ibid. ἰδοὺ ὄψῃ) ἰδὲ σὺ ὄψει. v. 3. (ἰδὺ) abest.

4. Ἐὰν εἴπωμεν, εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ· καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὧδε, καὶ ἀποθανούμεθα· καὶ νῦν δεῦτε, καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα· καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, καὶ ἀποθανούμεθα.

5. Καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας· καὶ ἦλθον εἰς μέρος παρεμβολῆς Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐκεῖ.

μέσον

6. Καὶ Κύριος ἐποίησεν ἀκουστὴν παρεμβολὴν Συρίας φωνὴν ἅρματος, καὶ φωνὴν ἵππου, φωνὴν δυνάμεως μεγάλης. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· νῦν ἐμισθώσατο ἐφ' ἡμᾶς βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς βασιλέας τῶν Χετταίων, καὶ τοὺς βασιλέας Αἰγύπτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς.

ἐπὶ

7. Καὶ ἀνέστησαν, καὶ ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει, καὶ ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς ἑαυτῶν, καὶ τοὺς ἵππους ἑαυτῶν, καὶ τοὺς ὄνους ἑαυτῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ ὡς ἐστι, καὶ ἔφυγον πρὸς τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν.

8. Καὶ εἰσῆλθον οἱ λεπροὶ οὗτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν μίαν, καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον, καὶ ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ ἱματισμόν· καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἔκρυψαν, καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην, καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ κατέκρυψαν.

9. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· οὐχ οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμέρα εὐαγγελίας ἐστὶ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν, καὶ μένομεν ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ, καὶ εὑρήσομεν ἀνομίαν· καὶ νῦν δεῦρο, καὶ εἰσέλθωμεν, καὶ ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως.

10. Καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτοῖς, λέγοντες· εἰσήλθομεν εἰς τὴν παρεμβολὴν Συρίας, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ, καὶ φωνὴ ἀνθρώπου, ὅτι εἰ μὴ ἵππος δεδεμένος, καὶ ὄνος δεδεμένος, καὶ αἱ σκηναὶ αὐτῶν ὡς εἰσί.

11. Καὶ ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω.

12. Καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτὸς, καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ· ἀναγγελῶ δὴ ὑμῖν ἃ ἐποίησεν ὑμῖν Συρία· ἔγνωσαν ὅτι πεινῶμεν (καὶ) ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐκρύβησαν ἐν τῷ ἀγρῷ, λέγοντες· ὅτι ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πόλεως, καὶ συλληψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας, καὶ εἰς τὴν πόλιν εἰσελευσόμεθα, καὶ ἐξελευσόμεθα.

ἀναγγεῖλαι

γῆς

13. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ εἶπε· λαβέτωσαν πέντε ἀπὸ τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμμένων οἳ κατελείφθησαν ὧδε, ἰδού εἰσι πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος Ἰσραὴλ τὸ ἐκλεῖπον, καὶ ἀποστελοῦμεν ἐκεῖ, καὶ ὀψόμεθα.

πάντες

14. Καὶ

v. 5. εἰς μέσον) εἰς μέρος. v. 6. ἐποίησεν ἀκουστὴν) transposita. ibid. Συρίας) τῆς συρίας. ib. καὶ φωνὴν δυνάμεως) καὶ φωνὴν ἵππου φωνὴν δυνάμεως. ib. ἐπὶ ἡμᾶς βασιλεὺς) ἐφ' ἡμᾶς ὁ βασιλεύς. v. 7. ἑαυτῶν) αὐτῶν, ter hoc versu. v. 8. καὶ ἔκρυψαν) abest. ibid. ἐπέστρεψαν καὶ) ἐπέστρεψαν ἐκεῖθεν καὶ. v. 10. ὄνος δεδεμένος καὶ) ὄνος καὶ. v. 12. ἀναγγεῖλαι) ἀναγγελῶ. ibid. (καὶ) abest. ib. ἐξῆλθον) ἐξῆλθαν. ib. ἐκ τῆς γῆς) ἐκ τῆς πόλεως. ib. καὶ ἐξελευσόμεθα) non habet. v. 13. πάντες ἀπὸ τῶν ἵππων) δὴ πέντε τῶν ἵππων.

14. Καὶ ἔλαβον δύο ἐπιβάτας ἵππων, καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ὀπίσω τοῦ βασιλέως Συρίας, λέγων· δεῦτε, καὶ ἴδετε.

15. Καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων, καὶ σκευῶν, ὧν ἔῤῥιψε Συρία ἐν τῷ θαμβεῖσθαι αὐτούς. καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ.

διήρπασεν 16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ διήρπασαν τὴν παρεμβολὴν Συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως σίκλου, καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

17. Καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησε τὸν τριστάτην, ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς πύλης. καὶ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπὶ τῆς πύλης· καὶ ἀπέθανε, καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν.

18. Καὶ ἐγένετο καθὼς ἐλάλησεν Ἐλισσαιὲ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· δίμετρον κριθῆς σίκλου, καὶ μέτρον σεμιδάλεως σίκλου· καὶ ἔσται ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον ἐν τῇ πύλῃ Σαμαρείας. ἡμέρα

19. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης τῷ Ἐλισσαιὲ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ Κύριος ποιεῖ καταῤῥάκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἰδοὺ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ.

20. Καὶ ἐγένετο αὐτῷ οὕτως· καὶ συνεπάτησαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ· καὶ ἀπέθανε. συνεπάτησεν

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ Ἐλισσαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωπύρησε τὸν υἱὸν, λέγων· ἀνάστηθι, καὶ δεῦρο σὺ, καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκει οὗ ἐὰν παροικήσεις, ὅτι κέκληκε Κύριος λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καί γε ἦλθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰ ἔτη.

2. Καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιὲ, καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, καὶ παρῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἑπτὰ ἔτη.

3. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἦλθε βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς.

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλησε πρὸς Γιεζεὶ τὸ παιδάριον Ἐλισσαιὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, λέγων· διήγησαι δή μοι πάντα τὰ μεγάλα ἃ ἐποίησεν Ἐλισσαιέ.

5. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἐξηγουμένου τῷ βασιλεῖ, ὡς ἐζωπύρησεν υἱὸν τεθνηκότα, καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἧς ἐζωπύρησε τὸν υἱὸν αὐτῆς Ἐλισσαιὲ, βοῶσα πρὸς τὸν βασι-

v. 14. βασιλεὺς ὀπίσω) βασιλεὺς Ἰσραὴλ ὀπίσω. v. 16. διήρπασεν) διήρπασαν. ibid. καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.) transponuntur. v. 17. ἐπὶ τῇ χειρὶ) ἐπὶ deest. ibid. λαὸς ἐπὶ τῆς πύλης) λαὸς ἐν τῇ πύλῃ. ib. καθὼς) καθά. v. 18. καθὼς) καθά. ibid. ἡ ἡμέρα αὕτη αὔριον) ἡ ὥρα αὔριον. v. 19. ὄψῃ) ὄψει. ibid. οὐ φάγῃ) οὐ μὴ φάγῃ. v. 20. ἐγένετο αὐτῷ οὕτως· καὶ συνεπάτησεν) ἐγένετο οὕτως, καὶ συνεπάτησαν. CAP. VIII. v. 1. παροικήσεις) παροικήσῃς. v. 2. ἐπορεύθη) abest. v. 3. ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ) ἐκ γῆς ἀλλοφύλων εἰς τὴν πόλιν καί. ibid. οἴκου αὐτῆς) οἴκου ἑαυτῆς. ib. ἀγρῶν ἑαυτῆς.) ἀγρῶν αὐτῆς. v. 4. ἐλάλησε) ἐλάλει. ibid. δή μοι π. τὰ μ. ἐποίησεν) δὴ ἐμοὶ πάντα τὰ μεγάλα ἃ ἐποίησε.

βασιλέα περὶ τȣ̃ οἴκȣ ἑαυτῆς, καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς. καὶ εἶπε Γιεζεὶ, κύριε βασιλεῦ, αὕτη ἡ γυνὴ, καὶ οὗτος υἱὸς αὐτῆς ὃν ἐζωπύρησεν Ἐλισσαιέ.

6. Καὶ ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὴν γυναῖκα· καὶ διηγήσατο αὐτῷ. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα, λέγων· ἐπίστρεψον πάντα τὰ αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ γεννήματα τȣ̃ ἀγρȣ̃, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐγκατέλειπε τὴν γῆν, ἕως τȣ̃ νῦν.

7. Καὶ ἦλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς Δαμασκόν. καὶ υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας ἠῤῥώστει. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἥκει ὁ ἄνθρωπος τȣ̃ Θεȣ̃ ἕως ὧδε.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀζαήλ· λάβε ἐν τῇ χειρί σȣ μαναὰ, καὶ
τῷ ἀν- δεῦρο εἰς ἀπάντησιν τȣ̃ ἀνθρώπου τȣ̃ Θεοῦ,
θρώπῳ καὶ ἐπιζήτησον τὸν Κύριον παρ' αὐτȣ̃, λέγων, εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μȣ ταύτης;

9. Καὶ ἐπορεύθη Ἀζαὴλ εἰς ἀπάντησιν αὐτȣ̃, καὶ ἔλαβε μαναὰ ἐν τῇ χειρὶ αὐτȣ̃, καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ Δαμασκȣ̃, ἄρσιν τεσσαράκοντα καμήλων, καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτȣ̃, καὶ εἶπε πρὸς Ἐλισσαιέ· ὁ υἱός σȣ υἱὸς Ἄδερ, βασιλεὺς Συρίας, ἀπέστειλέ με πρός σε, λέγων· εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μȣ ταύτης;

10. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισσαιέ· δεῦρο, εἶπον αὐτῷ, ζῶν ζήσῃ, καὶ ἔδειξέ μοι Κύριος ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ.

11. Καὶ παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτȣ̃, καὶ ἔθηκεν ἕως αἰσχύνης· καὶ ἔκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τȣ̃ Θεοῦ.

12. Καὶ εἶπεν Ἀζαήλ· τί ὅτι κύριός μου κλαίει; καὶ εἶπεν· ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κακά· τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐξαποστελεῖς ἐν πυρὶ, καὶ τȣ̀ς ἐκλεκτȣ̀ς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενεῖς, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐνσείσεις, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν ἀναῤῥήξεις.

13. Καὶ εἶπεν Ἀζαήλ· τίς ἐστιν ὁ δȣ̃λός σȣ (ὦ κύριε) ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς, ὅτι ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο; καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· ἔδειξέ μοι Κύριος σὲ βασιλεύοντα ἐπὶ Συρίαν.

14. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ Ἐλισσαιὲ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν κύριον αὐτȣ̃· καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅ, τι εἶπέ σοι Ἐλισσαιέ; Καὶ εἶπεν· εἶπέ μοι, ζωῇ ζήσῃ.

15. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον, καὶ ἔλαβε τὸ Μαχβὰρ, καὶ ἔβαψεν ἐν τῷ ὕδατι, Ναβρὰ
καὶ περιέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτȣ̃, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀζαὴλ ἀντ' αὐτȣ̃.

16. Ἐν ἔτει πέμπτῳ τȣ̃ Ἰωρὰμ υἱȣ̃ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεῖ
βασιλέως Ἰȣ́δα, (καὶ) ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰȣ́δα. Βασιλεὺς

v. 5. οὗτος υἱὸς) ἔτος ὁ υἱός. v. 6. πάντα αὐτῆς) πάντα τὰ αὐτῆς. ibid. ἐγκατέλειπε) κατέλειπε. v. 7. ἠῤῥώστει) ἠῤῥώστησε. v. 8. ἀπάντησιν τῷ ἀνθρώπῳ τȣ̃) ἀπαντὴν τοῦ ἀνθρώπου τȣ̃. v. 9. ἀπάντησιν) ἀπαντήν. ibid. ὁ υἱός σȣ υἱὸς) υἱός σȣ υἱός. ib. πρός σε, λέγων) πρὸς σὲ ἐπερωτῆσαι λέγων. v. 10. εἶπε πρὸς αὐτὸν - - ζήσῃ) καὶ εἶπεν ἐλισσαιὲ. δεῦρο εἶπον, ζωῇ ζήσῃ. v. 12. ὅτι κύριός μȣ) τί ὅτι ὁ κύριός μȣ. ibid. οἶδα) ὅτι οἶδα. v. 13. (ὦ κύριε) abest; habet autem ejus loco ὁ κύων ὁ τεθνηκώς. v. 14. ὅ, τι εἶπεν Ἐλισσαιέ;) τί εἶπέ σοι ἐλισσαιέ. v. 15. Ναβρὰ) μαχβὰρ. ibid. ἔβαψεν τῷ) ἔβαψεν ἐν τῷ. v. 16. τȣ̃ Ἰωρὰμ υἱȣ̃) τῷ ἰωρὰμ υἱῷ. ibid. βασιλεὺς Ἰȣ́δα, καὶ ἐβασίλευσεν) βασιλεῖ ἰȣδὰ ἐβασίλευσεν. ib. βασιλέως) βασιλεύς.

17. Υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν
τεσσεράκοντα ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ὀκτὼ ἔτη
ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

βασιλέως 18. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, καθὼς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου.

19. Καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καθὼς εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας.

20. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν τῆς χειρὸς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλέα.

21. Καὶ ἀνέβη Ἰωρὰμ εἰς Σιώρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀναστάντος νυκτὸς, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ τὸν κυκλώσαντα ἐπ' αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

22. Καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν
χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
Λομνὰ τότε ἠθέτησε Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰω-
οὐχ ρὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ
ἐν ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ λόγων
τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

24. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῷ Ἰωρὰμ υἱῷ τοῦ
Ἀχαὰβ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν
Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα.

26. Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχο-
ζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἐνι-
αυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ Ἰσραήλ
ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γοθολία, θυγάτηρ Ἀμβρὶ βασιλέως Ἰσραήλ.

27. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καθὼς ὁ οἶκος Ἀχαάβ· γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχαάβ ἐστι.

28. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ εἰς πόλεμον μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως ἀλλοφύλων ἐν Ῥαμὼθ Γαλαάδ, καὶ ἐπάταξαν οἱ Σύροι τὸν Ἰωράμ.

29. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ (πρὸ) τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζράελ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν Ῥαμὼθ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζράελ, ὅτι ἠῤῥώστει αὐτός.

ΚΕΦ.

v. 17. τεσσεράκοντα ἔτη) ὀκτὼ ἔτη. v. 18. βασιλέως) βασιλέων. v. 19. καθὼς εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον) καθὼς εἶπε δοῦναι αὐτῷ λύχνον. v. 20. τῆς χειρὸς) χειρός. ibid. ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῦ) ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτόν. v. 21. Ἰωρὰμ, καὶ πάντα ἅρματα μετ') ἰωρὰμ εἰς σιώρ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα τὰ μετ'. ibid. νυκτὸς) abest. ib. Ἐδὼμ) τὸν ἐδώμ. v. 22. ὑποκάτωθεν χειρὸς) ὑποκάτω τῆς χειρός· ibid. Λομνὰ) λοβνά. v. 23. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδού. ibid. ἐν βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 24. πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει) πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει. v. 25. τοῦ Ἰωρὰμ) τῷ ἰωράμ. ibid. βασιλέως Ἰούδα.) non habet. v. 26. εἴκοσι) υἱὸς εἴκοσι. ibid. ἦν Ὀχοζίας) ἦν abest. ib. ἐν Ἰσραὴλ) ἐν ἱερουσαλήμ. v. 27. γαμβρὸς γὰρ οἴκου Ἀχαὰβ ἐστι.) hæc desiderantur. v. 28. Ῥαμὼθ) ῥεμμώθ, ita & versu seq. v. 29. (πρὸ) abest. ibid. οἱ Σύροι) abest. ib. βασιλεὺς Ἰούδα) non habet. ib. εἰς Ἰεζράελ) ἐν ἰεζράελ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ Ἐλισσαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου τούτου ἐν τῇ χειρί σου, καὶ δεῦρο εἰς Ῥεμμὼθ Γαλαάδ.

2. Καὶ εἰσελεύσῃ ἐκεῖ, καὶ ὄψῃ ἐκεῖ

υἱὸν Ἀμεσσεὶ Ἰηοὺ, υἱὸν Ἰωσαφὰτ υἱοῦ Ναμεσσὶ, καὶ εἰσελεύσῃ, καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ ταμεῖον ἐν τῷ ταμείῳ.

3. Καὶ λήψῃ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἶπον· τάδε λέγει Κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀνοίξεις τὴν θύραν, καὶ φεύξῃ, καὶ οὐ μενεῖς.

4. Καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον, ὁ προφήτης, εἰς Ῥεμὰθ Γαλαάδ,

5. καὶ εἰσῆλθε. Καὶ ἰδοὺ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο, καὶ εἶπε· λόγος μοι πρὸς σὲ, ὁ ἄρχων. καὶ εἶπεν Ἰηοὺ· πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπε· πρὸς σὲ, ὁ ἄρχων.

6. Καὶ ἀνέστη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν λαὸν Κυρίου, ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐξολεθρεύσεις τὸν οἶκον Ἀχαὰβ τοῦ κυρίου σου ἐκ προσώπου μου, καὶ σου

ἐκδικήσεις τὰ αἵματα τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν, καὶ τὰ αἵματα πάντων τῶν δούλων Κυρίου ἐκ χειρὸς Ἰεζάβελ,

8. καὶ ἐκ χειρὸς ὅλου τοῦ οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐξολεθρεύσεις τοῦ οἴκου Ἀχαὰβ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ συνεχόμενον, καὶ ἐγκαταλελειμμένον ἐν Ἰσραήλ.

9. καὶ δώσω τὸν οἶκον τοῦ Ἀχαὰβ ὡς ἐπιδοῦναι

τὸν οἶκον τοῦ Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, καὶ ὡς τὸν οἶκον Βαασὰ υἱοῦ Ἀχιά.

10. Καὶ τὴν Ἰεζάβελ καταφάγονται

οἱ κύνες ἐν τῇ μερίδι τοῦ Ἰεζράελ, καὶ οὐκ Ἰσραὴλ

ἔστιν ὁ θάπτων. καὶ ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ ἔφυγε.

11. Καὶ Ἰηοὺ ἐξῆλθε πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· εἰρήνη; τί ὅτι εἰσῆλθεν ὁ ἐπίληπτος οὗτος πρὸς σέ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα, καὶ τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ.

12. Καὶ εἶπον· ἄδικον· ἀπάγγειλον δὴ ἡμῖν. Καὶ εἶπεν Ἰηοὺ πρὸς αὐτούς· οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησε πρὸς μὲ, λέγων· τάδε λέγει Κύριος, κέχρικά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ.

13. Καὶ ἀκούσαντες ἔσπευσαν, καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ

ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτοῦ ἐπὶ τὸ Γαρὲμ τῶν γὰρ ἕνα

CAP. IX. v. 1. ἐλαίου τούτου) adjicit ἐν τῇ χειρί σου. v. 2. ὄψῃ) ὄψει. ibid. Ἰηὲ) ἰοὺ. ib. υἱὸν Ἀμεσσεὶ) υἱοῦ ναμεσσί. ib. ἐν τῷ ταμείῳ) ἐν ταμείῳ. v. 3. σε βασιλέα) σε εἰς βασιλέα. v. 4. Ῥεμὰθ) ῥεμμαὼθ. ibid. Ἰηοὺ) ἰὲ, passim. v. 6. ἐπὶ τὸν λαὸν) ἐπὶ λαόν. v. 7. ἐκ προσώπου σου) ἐκ προσώπου μου. v. 8. ἐξολεθρεύσεις τοῦ οἴκου) ἐξολοθρεύσεις τῷ οἴκῳ. v. 9. καὶ ἐπιδοῦναι τὸν οἶκον τοῦ Ἀχαὰβ) καὶ δώσω τὸν οἶκον ἀχαάβ. ibid. τοῦ Ἰεροβοὰμ) absque articulo. v. 10. τοῦ Ἰσραὴλ) ἰεζράελ. v. 11. εἶπον) εἶπαν. v. 12. οὕτως καὶ οὕτως) οὕτω καὶ οὕτω. ibid. λέγων· τάδε) λέγων, καὶ εἶπε. τάδε. ib. βασιλέα) εἰς βασιλέα. v. 13. ἔλαβον) ἔλαβεν. ibid. ἐπὶ γὰρ ἕνα) ἐπὶ τὸ γαρέμ.

ἀναβαθμῶν (ἐκάθηντο)· καὶ ἐσάλπι-
σαν ἐν κερατίνῃ, καὶ εἶπον· ἐβασίλευ-
σεν Ἰηῦ.

14 Καὶ συνεςράφη Ἰηῦ υἱὸς Ἰωσα-
Ναμεσσαὶ φὰτ υἱοῦ Ναμεσσὶ πρὸς Ἰωράμ. καὶ * Ἰω-
* αὐτὸς ρὰμ αὐτὸς ἐφύλασσεν ἐν Ῥαμὼθ Γαλαὰδ,
Ἰωράμ αὐτὸς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπυ
Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας.

15. Καὶ ἀπέςρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰω-
ρὰμ ἰατρευθῆναι ἐν Ἰεζράελ ἀπὸ τῶν
πληγῶν, ὧν ἔπαισαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν
αὐτοὺς τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασι-
λέως Συρίας. καὶ εἶπεν Ἰηῦ· εἰ ἔςι ψυ-
χὴ ὑμῶν μετ' ἐμοῦ, μὴ ἐξελθέτω δια-
πεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως τῦ πορευθῆ-
ἀπηγγε- ναι, καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν Ἰεζράελ.
λῆναι

16. Καὶ * ἵππευσεν Ἰηοὺ, καὶ ἐπορεύθη,
* ἔσπευ-σεν καὶ κατέβη εἰς Ἰεζράελ, ὅτι Ἰωρὰμ
βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐθεραπεύετο ἐν Ἰεζ-
ράελ ἀπὸ τῶν τοξευμάτων, ὧν κατε-
Ῥαμμα- τόξευσαν αὐτὸν οἱ Ἀραμὶμ ἐν τῇ Ῥαμ-
θὶ μὰθ, ἐν τῷ πολέμῳ μετὰ Ἀζαὴλ βα-
σιλέως Συρίας, ὅτι αὐτὸς δυνατὸς, καὶ
ἀνὴρ δυνάμεως ἐκοιμήθη ἐκεῖ. καὶ Ὀχο-
ζίας βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη ἰδεῖν τὸν
Ἰωράμ.

17. Καὶ ὁ σκοπὸς ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύρ-
γον ἐν Ἰεζράελ, καὶ εἶδε τὸν κονιορ-
τὸν Ἰηῦ ἐν τῷ αὐτὸν παραγίνεσθαι, καὶ
εἶπε· κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω. καὶ εἶπεν
Ἰωράμ· λάβε ἐπιβάτην, καὶ ἀπόςει-
λον ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ εἰπάτω· ἡ
εἰρήνη;

18. Καὶ ἐπορεύθη ἐπιβάτης ἵππυ εἰς
ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ εἶπε· τάδε λέ-
γει ὁ βασιλεύς· ἡ εἰρήνη; καὶ εἶπεν
Ἰηῦ· τί σοι, καὶ εἰρήνη; ἐπίςρεφε πρὸς
τὸ ὀπίσω μου. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκο-
πὸς, λέγων· ἦλθεν ὁ ἄγγελος ἕως αὐ-
τῶν, καὶ οὐκ ἀνέςρεψεν.

19. Καὶ ἀπέςειλεν ἐπιβάτην ἵππυ
δεύτερον, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶ- μετ'
πεν· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· ἡ εἰρήνη;
καὶ εἶπεν Ἰηού· τί σοι, καὶ εἰρήνη; ἐπι-
ςρέφε εἰς τὰ ὀπίσω μυ.

20. Καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς, λέ-
γων· ἦλθεν ἕως αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀνέ-
ςρεψεν, καὶ ὁ ἄγων ἦγεν τὸν Ἰηοὺ υἱὸν υἱῦ
Ναμεσσὶ, ὅτι ἐν παραλλαγῇ ἐγένετο. Ναμεσσιὲ

21. Καὶ εἶπεν Ἰωράμ· ζεῦξον. καὶ
ἔζευξαν ἅρμα· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωρὰμ βα-
σιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς
Ἰούδα, ἀνὴρ ἐν τῷ ἅρματι αὐτῦ, καὶ
ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν Ἰηῦ, καὶ εὗρον
αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι Ναβουθαὶ τῦ Ἰεζ-
ραηλίτυ.

22. Καὶ ἐγένετο ὡς ἴδεν Ἰωρὰμ τὸν
Ἰηοὺ, καὶ εἶπεν· ἡ εἰρήνη, Ἰηού; καὶ
εἶπεν Ἰηού· τί εἰρήνη; ἔτι αἱ πορνεῖαι
Ἰεζά-

v. 13. (ἐκάθηντο) abest. ibid. εἶπον) εἶπαν. v. 14. Ναμεσσαὶ) ναμεσσί. ibid. αὐτὸς Ἰωρὰμ) transposita. ib. Ῥαμώθ) ῥεμμώθ. ib. αὐτὸς καὶ πᾶς) αὐτὸς deest. v. 15. ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ) transposita. ibid. πολεμεῖν αὐτοὺς) πολεμεῖν αὐτόν. ib. διαπεφευγὼς ἐκ τῆς πόλεως) transposita. ib. ἀπηγγελῆναι) ἀπαγγεῖλαι. v. 16. Καὶ ἔσπευσεν Ἰηοὺ, καὶ ἐπορεύθη) καὶ ἵππευσε καὶ ἐπορεύθη ἰού. ibid. ἐν Ἰεζράελ) ἐν τῷ ἰεζράελ. ib. Ῥαμμαθὶ) ἀραμίν. ib. ἐκοιμήθη ἐκεῖ) non habet. v. 17. ἐν Ἰεζράελ) ἰεζράελ. ibid. αὐτὸν παραγίνεσθαι) transposita. v. 18. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ) εἰς ἀπαντὴν αὐτῶν. ibid. βασιλεύς· εἰρήνη) βασιλεύς· ἡ εἰρήνη. ib. πρὸς τὸ ὀπίσω μου) εἰς τὰ ὀπίσω μυ. v. 19. μετ' αὐτὸν) πρὸς αὐτόν. ibid. εἰρήνη) ἡ εἰρήνη. ib. καὶ εἰρήνη;) adjicit ἐπιςρέφου εἰς τὰ ὀπίσω μου. v. 20. υἱοῦ Ναμεσσιὲ) υἱὸν ναμεσσί. v. 21. ἔζευξαν) ἔζευξεν. ibid. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντήν. v. 22. εἰρήνη) ἡ εἰρήνη.

Ἰεζάβελ τῆς μητρός σου, καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλά.

23. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε· καὶ εἶπε πρὸς
δοῦλος Ὀχοζεί· δόλος Ὀχοζεί.

24. Καὶ ἔπλησεν Ἰηοῦ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ τόξῳ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰωρὰμ ἀναμέσον τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ βέλος αὐτοῦ διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ· καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ.

25. Καὶ εἶπε πρὸς Βαδεκὰρ τὸν τριστάτην αὐτοῦ· ῥίψαι αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ Ναβουθαὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου, ὅτι μνημονεύω, ἐγὼ καὶ σὺ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ζεύγη ὀπίσω Ἀχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐ-
ῥῆμα τὸν τὸ λῆμμα τοῦτο.

26. Εἰ μὴ τὰ αἵματα Ναβουθαὶ, καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἶδον ἐχθὲς, φησὶ Κύριος, καὶ ἀνταποδώσω αὐτῷ ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ, φησὶ Κύριος. Καὶ νῦν ἄρας δὴ ῥίψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

27. Καὶ Ὀχοζίας βασιλεὺς Ἰούδα εἶδε, καὶ ἔφυγεν ὁδὸν Βαιθγαάν. Καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ Ἰηοῦ, καὶ εἶπε, καί γε αὐτόν. καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τὸ ἀναβαίνειν Γαὶ, ἥ ἐστιν
Μακεδδὼ Ἰεβλαάμ· καὶ ἔφυγεν εἰς Μαγεδδὼ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

28. Καὶ ἐνεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, ἐν πόλει Δαυίδ.

29. Καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ (υἱοῦ) Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ, βασιλέως Ἰσραὴλ, ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰούδαν.

30. Καὶ ἦλθεν Ἰηοῦ εἰς Ἰεζραέλ. καὶ Ἰεζάβελ ἤκουσε, καὶ ἐστιβίσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἠγάθυνε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ διέκυψε διὰ τῆς θυρίδος.

31. Καὶ Ἰηοῦ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει. καὶ εἶπεν, ἡ εἰρήνη Ζαμβρὶ, ὁ φονευτὴς τοῦ κυρίου αὐτοῦ;

32. Καὶ ἐπῆρε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν θυρίδα, καὶ εἶπε· τίς εἶ σύ; κατάβηθι μετ' ἐμοῦ. καὶ κατέκυψαν πρὸς αὐτὸν τρεῖς εὐνοῦχοι.

33. Καὶ εἶπε· κυλίσατε αὐτήν. καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐῤῥαντίσθη τοῦ αἵματος αὐ- ἠραντίσθη
τῆς πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ πρὸς τοὺς ἵππους, καὶ συνεπάτησαν αὐτήν.

34. Καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ εἶπεν· ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κατηραμένην ταύτην, καὶ θάψατε αὐτὴν, ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστί.

35. Καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτὴν, καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ ἄλλό τι ἢ τὸ κρανίον, καὶ οἱ πόδες, καὶ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν.

36. Καὶ

V. 23. Ὀχοζεί· δόλος Ὀχοζεί.) ὀχοζίαν, δόλος ὀχοζία. V. 25. ῥίψαι) ῥίψον. ib. τοῦ ἀγροῦ) absque artic. ib. τὸ ῥῆμα τοῦτο) τὸ λῆμμα τοῦτο. V. 27. ἐν τῷ ἅρματι πρὸς τῷ) πρὸς τῷ ἅρματι ἐν τῷ. ibid. Μακεδδὼ) μαγεδδώ. V. 28. ἐνεβίβασαν) ἐπεβίβασαν. ibid. παῖδες αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ) παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἅρμα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. ib. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) non habet. V. 29. (υἱοῦ) abest. V. 30. εἰς Ἰεζραέλ) ἐπὶ ἰεζραέλ. ibid. ἐστιβίσατο) ἐστιμμίσατο. V. 32. θυρίδα, καὶ εἶπε·) θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐτὴν, καὶ εἶπε. ibid. τρεῖς) δύο. V. 33. κυλίσατε αὐτήν. καὶ ἠραντίσθη) κυλίσατε αὐτήν, καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν, καὶ ἐῤῥαντίσθη.

36. Καὶ ἐπέστρεψαν, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ. καὶ εἶπε· λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἠλιοὺ τοῦ Θεσβίτου, λέγων· ἐν τῇ μερίδι Ἰεζράελ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ.

37. Καὶ ἔσαι τὸ θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου τοῦ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζράελ, ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτοὺς, Ἰεζάβελ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν Σαμαρείᾳ. καὶ ἔγραψεν Ἰηοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν ἐν Σαμαρείᾳ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Σαμαρείας, πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς Ἀχαὰβ, λέγων·

2. Καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ μεθ' ὑμῶν τὸ ἅρμα, καὶ οἱ ἵπποι, καὶ αἱ πόλεις ὀχυραὶ, καὶ τὰ ὅπλα.

3. Καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸν
εὐθὴν εὐθῆ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ
καταστή- καταστήσετε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πα-
σατε τρὸς αὐτοῦ, καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου
τοῦ κυρίου ὑμῶν.

4. Καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα σφόδρα, καὶ εἶπον· ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πῶς στησόμεθα ἡμεῖς αὐτοί;

5. Καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἐπὶ τοῦ οἴκου, καὶ ἀπὸ
οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ἀπὸ
καὶ οἱ τιθηνοὶ πρὸς Ἰηοῦ, λέγοντες·
παῖδές σου ἡμεῖς αὐτοὶ, καὶ ὅσα ἐὰν
εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιήσομεν, οὐ βασιλεύσομεν ἄνδρα, τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ποιήσομεν.

6. Καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς βιβλίον δεύτερον, λέγων· εἰ ἐμοὶ ὑμεῖς, καὶ τῆς φωνῆς μου ὑμεῖς εἰσακούετε, λάβετε τὴν κεφαλὴν ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ ἐνέγκατε πρὸς μὲ, ὡς ἡ ὥρα αὔριον, εἰς Ἰεζράελ. Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες, οὗτοι ἁδροὶ τῆς πόλεως ἐξέτρεφον αὐτούς.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθε τὸ βιβλίον
πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ
βασιλέως, καὶ ἔσφαξαν ἑβδομήκοντα
ἄνδρας, καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐ-
τῶν ἐν καρτάλλοις, καὶ ἀπέστειλαν αὐ-
τὰς πρὸς αὐτὸν εἰς Ἰεζράελ. ἐν

8. Καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, καὶ ἀπήγγειλε, λέγων· ἤνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν· θέτε αὐτὰς βουνοὺς δύο παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως εἰς πρωΐ.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν πρωΐᾳ, καὶ ἐξῆλθε, καὶ ἔστη, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαόν· δίκαιοι ὑμεῖς, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι συνεστράφην ἐπὶ τὸν κύριόν μου, καὶ ἀπέκτεινα αὐτόν. Καὶ τίς ἐπάταξε πάντας τούτους.

10. Ἴδε-

v. 37. μερίδι) addit ἰεζράελ. CAP. X. v. 1. πρὸς τοὺς πρεσβ.) præfigit καί. ibid. καὶ τοὺς τιθηνοὺς) καὶ πρὸς τοὺς τιθηνούς. v. 2. ὑμᾶς, μεθ' ὑμῶν) ὑμᾶς καὶ μεθ' ὑμῶν. ibid. καὶ αἱ πόλεις) absque articulo. v. 3. καὶ εὐθὴν) καὶ τὸν εὐθῆ. ibid. καταστήσατε) καὶ καταστήσετε. v. 4. σφόδρα σφόδρα) σφόδρα. ibid. ἡμεῖς αὐτοί;) αὐτοί abest. v. 5. ἀπὸ τοῦ οἴκου, καὶ ἀπὸ τῆς) ἐπὶ τοῦ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς. ibid. ἡμεῖς αὐτοί, καὶ) ὑμεῖς, καί. v. 6. αὐτοὺς βιβλίον) αὐτοῖς ἐν βιβλίον. ibid. ἀνδρῶν τοῦ) ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τοῦ. ib. εἰς Ἰεζράελ) ἐν ἰεζράελ. v. 7. ἔσφαξαν) adjicit αὐτούς. ibid. ἐν Ἰεζράελ) εἰς ἰεζράελ. v. 8. τῆς πόλεως) τῆς πύλης. v. 9. Ἐν πρωΐᾳ) πρωΐ.

10. Ἴδετε ἀφφὼ, ὅτι οὐ πεσεῖται ἀ-
ὅ, τι πὸ τοῦ ῥήματος Κυρίου, εἰς τὴν γῆν, ὃ
ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἀχαάβ.
καὶ Κύριος ἐποίησεν ὅσα ἐλάλησεν ἐν
χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἠλιού.

11. Καὶ ἐπάταξεν Ἰηοὺ πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ καταλειφθέντας ἐν τῷ Ἰεζραέλ, καὶ πάντας τοὺς ἁδροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς γνωστοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὥστε μὴ καταλιπεῖν αὐτοῦ κατάλειμμα.

12. Καὶ ἀνέστη, καὶ ἦλθε, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαμάρειαν, αὐτὸς ἐν Βαιθακὰθ τῶν ποιμένων ἐν τῇ ὁδῷ.

13. Καὶ Ἰηοὺ εὗρε τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ εἶπε· τίνες ὑμεῖς; καὶ εἶπον· οἱ ἀδελφοὶ Ὀχοζίου ἡμεῖς, καὶ κατέβημεν εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν τῆς δυναστευούσης.

14. Καὶ εἶπε· συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας. Καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας, καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς εἰς Βαιθακὰδ, τεσσαράκοντα καὶ δύο ἄνδρας· οὐ κατέλιπεν ἄνδρα ἐξ αὐτῶν.

15. Καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν, καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχὰβ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰηού· εἰ ἔστι (μετὰ σοῦ) καρδία σου εὐθεῖα, καθὼς ἡ καρδία μου μετὰ τῆς καρδίας σου; καὶ εἶπεν Ἰωναδάβ· ἔστιν. καὶ εἶπεν Ἰηού· καὶ εἰ ἔστι, δὸς τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ· καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα,

16. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐπεκάθισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ,

17. καὶ εἰσῆλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς καταλειφθέντας τοῦ Ἀχαὰβ ἐν Σαμαρείᾳ, ἕως τοῦ ἀφανίσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησε πρὸς Ἠλιού.

18. Καὶ συνήθροισεν Ἰηοὺ πάντα τὸν ἐξήλα-
λαὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Ἀχαὰβ σεν
ἐδούλευσε τῷ Βάαλ ὀλίγα, Ἰηοὺ δουλεύ-
σει αὐτῷ πολλά.

19. Καὶ νῦν πάντες οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ καλέσατε πρός με, ἀνὴρ μὴ ἐπισκεπήτω, ὅτι θυσία μεγάλη μοι τῷ Βάαλ· πᾶς ὃς ἂν ἐπισκεπῇ, οὐ ζήσεται. καὶ Ἰηοὺ ἐποίησεν ἐν πτερνισμῷ, ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς δούλους τοῦ Βάαλ.

20. Καὶ εἶπεν Ἰηού· ἁγιάσατε ἱερείαν τῷ Βάαλ. καὶ ἐκήρυξαν·

21. Καὶ

V. 10. ὅ, τι ἐλάλησε) οὗ ἐλάλησε. V. 11. τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχ. καταλ.) τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῷ οἴκῳ Ἀχαάβ. ibid. ἐν τῷ Ἰεζραέλ) absque articulo. ib. γνωστοὺς) γνωστούς. V. 12. καὶ ἦλθε) non habet. ibid. Βαιθακὰδ) βαιθακὰθ, passim. V. 13. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. V. 14. Καὶ συνελάβοντο αὐτοὺς ζῶντας) desiderantur. ibid. τεσσαράκοντα δύο) τεσσαράκοντα καὶ δύο. V. 15. εἰς ἀπάντησιν) εἰς ἀπαντήν. ibid. μετὰ σου καρδία σου εὐθεῖα) καρδία σου μετὰ καρδίας μου εὐθεῖα. ib. Ἰηού· εἰ ἔστι) ἰού· καὶ εἰ ἔστι. ib. ἀνεβίβασεν) addit αὐτόν. V. 18. ἐξήλασεν Ἰηοὺ) συνήθροισεν ἰού. V. 19. Βάαλ· ὃς ἂν) βάαλ. πᾶς ὃς ἐάν. ibid. ἵνα ἀπολέσῃ) ἵν' ἀπολέσῃ.

21. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰηὺ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τῦ Βάαλ· ὐ κατελείφθη ἀνὴρ ὃς ὐ παρεγένετο. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τῦ Βάαλ· καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος τῦ Βάαλ στόμα εἰς στόμα.

22. Καὶ εἶπεν Ἰηὺ τοῖς ἐπὶ τῦ Μεσθάαλ· ἐξαγάγετε ἔνδυμα ἅπασι τοῖς δύλοις τῦ Βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ στολιστής.

23. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰηὺ, καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ εἰς οἶκον τῦ Βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δύλοις τῦ Βάαλ· ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε, εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν τῶν δύλων Κυρίου, ὅτι ἀλλ' ἢ οἱ δῦλοι τῦ Βάαλ μονώτατοι.

24. Καὶ εἰσῆλθε τῦ ποιῆσαι τὰ θυμιάματα, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ
ὀκτω Ἰηὺ ἔταξεν ἑαυτῷ ἔξω ὀγδοήκοντα ἄνδρας, καὶ εἶπεν· ἀνὴρ ὃς ἂν διασωθῇ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν, ἡ ψυχὴ αὐτῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτῦ.

25. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε ποιῶν τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἶπεν Ἰηὺ τοῖς παρατρέχυσι, καὶ τοῖς τρισάταις· εἰσελθόντες πατάξατε αὐτὺς, ἀνὴρ μὴ
ἐπάταξεν ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξαν αὐτὺς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔῤῥιψαν οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ τρισάται. Καὶ ἐπορεύθησαν ἕως πόλεως οἴκου τῦ Βάαλ.

26. Καὶ ἐξήνεγκαν τὴν στήλην οἴκου τῦ Βάαλ, καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν. Βασιλέως

27. Καὶ κατέσπασαν τὰς στήλας τῦ Βάαλ, καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τῦ Βάαλ, καὶ ἔταξαν αὐτὸν εἰς λυτρῶνας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

28. Καὶ ἠφάνισεν Ἰηὺ τὸν Βάαλ ἐξ Ἰσραήλ.

29. Πλὴν τῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἀπέστη Ἰηὺ ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν. αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαῖ αἱ ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἐν Δάν.

30. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἰηὺ· ἀνθ' ὧν ὅσα ἠγάθυνας ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου, κατὰ πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐποίησας τῷ οἴκῳ Ἀχαὰβ, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ.

31. Καὶ Ἰηὺ οὐκ ἐφύλαξε πορεύεσθαι ἐν νόμῳ Κυρίου Θεῦ Ἰσραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῦ· ὐκ ἀπέστη ἐπάνωθεν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. ἐπάνωθεν

32. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο Κύριος συγκόπτειν ἐν (παντὶ ὁρίῳ) Ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Ἀζαὴλ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ,

33. ἀπὸ

v. 21. ἐν παντὶ Ἰσραὴλ· καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ. ὐ κατελ.) ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, λέγων. καὶ νῦν πάντες οἱ δοῦλοι, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτῦ, μηδεὶς ἀπολειπέσθω, ὅτι θυσίαν μεγάλην ποιῶ. ὃς ἂν ἀπολειφθῇ, ὐ ζήσεται. καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τῦ βάαλ, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ. οὐ κατελείφθη. v. 22. Καὶ εἶπεν - - ἅπασι) καὶ εἶπεν τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου μεσθάαλ. ἐξάγαγε ἔνδυμα πᾶσι. v. 23. Βάαλ· ἐρευνήσατε) βάαλ, καὶ εἶπε τοῖς δούλοις τοῦ βάαλ. ἐρευνήσατε. v. 24. τὰ θυμιάματα) τὰ θύματα. ibid. ἔξω ὀκτὼ) ἔξω ὀγδοήκοντα. ib. ὃς ἂν) ὃς ἐάν. ib. ἐπὶ χεῖρας) ἐπὶ χεῖρα. v. 25. ἀνὴρ μὴ ἐξελθέτω ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξεν) μὴ ἐξελθάτω ἐξ αὐτῶν ἀνήρ. καὶ ἐπάταξαν. ibid. οἴκου τῦ βασιλέως.) οἴκυ τῦ βάαλ. v. 26. οἴκου) abest. v. 27. καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τῦ Βάαλ) desiderantur. ibid. λυτρῶνας) λυτρῶνα. v. 29. τῶν ἁμαρτιῶν) absque articulo. ibid. Ἰηοὺ ὄπισθεν) ἰοὺ ἀπὸ ὄπισθεν. ib. αἱ ἐν Βαιθὴλ) ἐν βαιθήλ. v. 31. ἐπάνωθεν) ἀπάνωθεν. v. 32. ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραήλ.) ἐν τῷ ἰσραὴλ, priori loco.

33. ἀπὸ τῦ Ἰορδάνε κατ' ἀνατολὰς
Γαλααδεὶ ἡλίε πᾶσαν τὴν γῆν Γαλαὰδ τῦ Γαδδεὶ, καὶ τῦ Ῥεβὴν, καὶ τῦ Μανασσῆ, ἀπὸ Ἀροὴρ ἥ ἐςιν ἐπὶ τῦ χείλους τῦ χειμάῤῥε Ἀρνὼν, καὶ τὴν Γαλαὰδ, καὶ τὴν Βασάν.

34. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰηῦ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ πᾶσα ἡ δυναςεία αὐτῦ, καὶ τὰς συνάψεις ἃς
ὀχ συνῆψεν, οὐκ ἰδῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίε λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

35. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰηῦ μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

36. Καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν Ἰηῦ ἐπὶ Ἰσραὴλ, εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶδεν ὅτι ἀπέθανεν ὁ υἱὸς αὐτῆς, καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας.

2. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲ, θυγάτηρ τῦ
υἱὸν βασιλέως Ἰωρὰμ, ἀδελφὴ Ὀχοζίου, τὸν
Ἀζία Ἰωὰς υἱὸν Ὀχοζίου, καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τῦ βασιλέως τῶν θανατεμένων, αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτῦ ἐν τῷ ταμιείῳ τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπε Γοθολίας, καὶ ὐκ ἐθανατώθη.

3. Καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ Κυρίου κρυβόμενος ἓξ ἔτη. Καὶ Γοθολία βασιλεύουσα ἐπὶ τῆς γῆς.

4. Καὶ ἐν ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέςειλεν Ἰωαδαὲ, καὶ ἔλαβε τὺς ἑκατοντάρχους, τὸν Χοῤῥεὶ, καὶ τὸν Ῥασεὶμ, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον Κυρίε, καὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήκην Κυρίου, καὶ ὥρκισεν αὐτὺς ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίε· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἰωαδαὲ τὸν υἱὸν τῦ βασιλέως,

5. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε· τὸ τρίτον ἐξ ἐποιήσετε
ὑμῶν εἰσελθέτω τὸ σάββατον, καὶ φυλάξατε φυλακὴν οἴκου τῦ βασιλέως ἐν τῷ πυλῶνι,

6. καὶ τὸ τρίτον ἐν πύλῃ τῶν ὁδῶν, καὶ τὸ τρίτον τῆς πύλης ὀπίσω τῶν παρατρεχόντων, καὶ φυλάξατε τὴν φυλακὴν τῦ οἴκου.

7. Καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος τὸ σάββατον, καὶ φυλάξεσι τὴν φυλακὴν οἴκου Κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα.

8. Καὶ κυκλώσατε ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνὴρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτῦ ἐν χειρὶ αὐτῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰ Σαδηρὼθ, ἀποθανεῖται. Καὶ ἐγένοντο μετὰ τῦ βασιλέως ἐν τῷ ἐκπορεύε- ἐγένετο

v. 33. τοῦ Γαλααδεὶ) τῦ γαδδί. ibid. τοῦ χειμάῤῥου) absque articulo. v. 34. ὀχ ἰδοὺ ταῦτα) οὐχὶ ταῦτα. CAP. XI. v. 2. Ἰωρὰμ, υἱὸν) ἰωράμ, ἀδελφή. ibid. υἱὸς Ἀζία, καὶ) υἱὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ. ib. ταμιείῳ) ταμείῳ. v. 3. ἐν οἴκῳ Κυρίου κρυβόμενος) transposita. v. 4. ἐν ἔτει) ἐν τῷ ἔτει. ibid. Ἰωαδαὲ) ἰωδαέ, passim. ib. τὸν Χοῤῥεὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ) τῶν χοῤῥὶ καὶ τῶν ῥασίμ. ib. αὐτοὺς εἰς οἶκον) αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον. ib. καὶ ὥρκισεν αὐτὰς ἐν τῇ διαθήκῃ Κυρίε· καὶ ἔδειξεν) καὶ ὥρκωσε. καὶ ἔδειξεν. v. 5. ἐποιήσετε) ποιήσετε. (v. 6. ἐν πύλῃ) ἐν τῇ πύλῃ. ib. φυλάξατε) præfigit καὶ. v. 7. ἐκπορευόμενος) addit τὸ σάββατον. v. 8. εἰς τὰ Σαδηρὼθ) εἰς τὰς σαδηρώθ. ibid. Καὶ ἐγένετο) καὶ ἔσονται.

ρεύεσθαι αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν·

9. καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι πάντα ὅσα ἐνετείλατο Ἰωαδαὲ ὁ συνετός. Καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ τȣ̀ς ἄνδρας αὐτȣ̃, καὶ τȣ̀ς εἰσπορευομένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων τὸ σάββατον, καὶ
ἐπῆλθεν ἐπῆλθον πρὸς Ἰωαδαὲ τὸν ἱερέα.

10. Καὶ ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τȣ̀ς σειρομάστας, καὶ τȣ̀ς τρισσοὺς τȣ̃ βασιλέως Δαυὶδ τȣ̀ς ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ἀνέστησαν 11. Καὶ ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες ἀνὴρ,
καὶ τὸ σκεῦος αὐτȣ̃ ἐν χειρὶ αὐτȣ̃ ἀπὸ τῆς ὠμίας τȣ̃ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τȣ̃ οἴκȣ τῆς εὐωνύμȣ τȣ̃ θυσιαστηρίȣ, καὶ τȣ̃ οἴκȣ ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.

12. Καὶ ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν τȣ̃ βασι-
Ἔζερ λέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ Νεζὲρ,
καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασίλευσεν αὐ-
ἐκράτη- τὸν, καὶ ἔχρισεν αὐτόν. Καὶ ἐκρότησαν
σεν τῇ χειρὶ, καὶ * εἶπαν. ζήτω ὁ Βασιλεύς.
* εἶπεν 13. Καὶ ἤκουσε Γοθολία τὴν φωνὴν
τῶν τρεχόντων τȣ̃ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον Κυρίȣ,

14. καὶ εἶδε, καὶ ἰδȣ̀ ὁ Βασιλεὺς εἱστήκει ἐπὶ τȣ̃ στύλου κατὰ τὸ κρίμα· καὶ οἱ ᾠδοὶ, καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν Βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων, καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγξι. Καὶ διέῤῥηξε Γοθολία τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε, σύνδεσμος, σύνδεσμος.

15. Καὶ ἐνετείλατο Ἰωαδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτȣ̀ς· ἐξαγάγετε αὐτὴν ἔσωθεν τῶν Σαδηρώθ, τὴν
καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐτῆς θανατωθήσεται ἐν ῥομφαίᾳ· ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς, καὶ (εἰ) μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ Κυρίου.

16. Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ εἰσῆλθαν ὁδὸν εἰσόδȣ τῶν ἵππων οἴκȣ τȣ̃ βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

17. Καὶ διέθετο Ἰωαδαὲ διαθήκην ἀναμέσον Κυρίου, καὶ ἀναμέσον τȣ̃ βασιλέως, καὶ ἀναμέσον τȣ̃ λαοῦ, τȣ̃ εἶναι εἰς λαὸν τῷ Κυρίῳ· καὶ ἀναμέσον τȣ̃ βασιλέως, καὶ ἀναμέσον τȣ̃ λαοῦ.

18. Καί εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον τȣ̃ Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτȣ̃, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτȣ̃ συνέτριψαν ἀγαθῶς. καὶ τὸν Μαχὰν τὸν ἱερέα τȣ̃ Βάαλ ἀπέκτειναν κατὰ πρόσωπον τῶν θυσιαστηρίων. καὶ ἔθηκεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους εἰς τὸν οἶκον Κυρίου.

19. Καὶ ἔλαβε τȣ̀ς ἑκατοντάρχȣς, καὶ τὸν Χοῤῥεὶ, καὶ τὸν Ῥασσεὶμ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ κατήγαγον τὸν Βασιλέα ἐξ οἴκου Κυρίου,
καὶ εἰσῆλθον ὁδὸν πύλης τῶν παρατρε- εἰσῆλθεν
χόντων οἴκȣ τȣ̃ βασιλέως. καὶ ἐκάθισεν (αὐτὸν) ἐπὶ θρόνου τῶν βασιλέων.

20. Καὶ

v. 9. ἐπῆλθεν) εἰσῆλθον. v. 11. ἀνέστησαν) ἔστησαν. ibid. ἐν χειρὶ) ἐν τῇ χειρί. ib. ὠμίας τȣ̃ οἴκου) adjicit τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τȣ̃ οἴκου. v. 12. τὸ Ἔζερ) νεζέρ. ibid. ἐκράτησεν τῇ χ. καὶ εἶπεν) ἐκρότησαν τῇ χειρὶ, καὶ εἶπαν. v. 15. τὴν Σαδηρώθ καὶ ὁ.) τῶν σαδηρώθ. ὁ. ibid. αὐτῆς θανατωθήσεται) αὐτῆς θανάτῳ θανατωθήσεται ἐν. ib. (εἰ) deest. v. 16. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. v. 18. Μαχὰν) μαθάν. v. 19. Χοῤῥεὶ καὶ τὸν Ῥασσεὶμ) χοῤῥὶ καὶ τὸν ῥασίμ. ibid. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθον. ib. ἐκάθισεν) ἐκάθισαν.

20. Καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε· καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως.

21. Υἱὸς ἑπτὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΕΝ ἔτει ἑβδόμῳ τοῦ Ἰηοὺ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀβιὰ ἐκ τῆς Βηρσαβεέ.

2. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώτισεν αὐτὸν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς.

3. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐ μετεστάθησαν, καὶ ἐκεῖ ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἱερεῖς· πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἁγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἀργύριον παρεχόμενον ἀνδρὸς, ψήφῳ ψυχῶν συντιμήσεως (ἀνὴρ), πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῇ ἐπὶ καρδίαν ἀνδρὸς ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου,

παρεχόμενον ἀνὴρ

5. λαβέτωσαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τοῦ βεδὲκ τοῦ οἴκου εἰς πάντα οὗ ἐὰν εὑρεθῇ ἐκεῖ βεδέκ.

πράξεως αὐτῶν

6. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωὰς οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου.

7. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι οὐκ ἐκραταιοῦτε τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου; καὶ νῦν μὴ λάβετε ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων ὑμῶν, ὅτι εἰς τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό.

8. Καὶ συνεφώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ μὴ ἐνισχῦσαι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου.

9. Καὶ ἔλαβεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς κιβωτὸν μίαν, καὶ ἔτρησε τρώγλην ἐν τῇ σανίδι αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν παρὰ Ἀμμασβὴ ἐν τῷ οἴκῳ ἀνδρὸς οἴκου Κυρίου. Καὶ ἔδωκαν οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου (Κυρίῳ).

τρώγλη

10. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον αὐτοὶ, ὅτι πολὺ τὸ ἀργύριον ἐν τῇ κιβωτῷ, καὶ ἀνέβη ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἔσφιγξαν, καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ἴδεν αὐτὸν

11. Καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ ἑτοιμασθὲν ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων οἴκου Κυρίου· καὶ ἐξέδοσαν τοῖς τέκτοσι τῶν ξύλων, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιοῦσιν ἐν οἴκῳ Κυρίου,

ἐπὶ σκευῶν

12. καὶ τοῖς τειχισταῖς, καὶ τοῖς τεχνίταις, καὶ τοῖς λατόμοις τῶν λίθων τοῦ κτήσασθαι ξύλα, καὶ λίθους λατομητοὺς τοῦ κατασχεῖν τὸ βεδὲκ οἴκου Κυ-

v. 21. βασιλεύειν) addit αὐτόν. CAP. XII. v. 1. τοῦ Ἰηοὺ) τῷ ἰοὺ. ibid. Ἀβιὰ) σαβιά. v. 4. ἐν οἴκῳ Κυρίου - - πᾶν ἀργύριον) ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ἀργύριον συντιμήσεως, ἀνὴρ ἀργύριον λαβὼν συντιμήσεως, πᾶν ἀργύριον. v. 5. αὐτοῖς) ἑαυτοῖς. ibid. πράξεως αὐτῶν καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τοῦ Βεδὲκ) πράσεως αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ κρατήσωσι τὸ βεδέκ. v. 7. ὁ βασιλεὺς Ἰωὰς Ἰωδαὲ) ἰωὰς ὁ βασιλεὺς ἰωδαέ. ibid. λάβετε) λάβητε. v. 9. ἐν τῇ τρώγλῃ) ἐπὶ τῆς σανίδος. ibid. Ἀμμασβὴ) ἀμμαζειβί. ib. (Κυρίῳ) abest. v. 10. ὡς ἴδεν αὐτὸν, ὅτι) ὡς εἶδον, ὅτι. v. 11. τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπὶ σκευῶν) ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων. v. 12. καὶ τοῖς τεχνίταις) non habet.

Κυρίου, εἰς πάντα ὅσα ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν οἶκον τῦ κραταιῶσαι.

οἴκου 13. Πλὴν ἐ ποιηθήσεται οἴκῳ Κυρίε, θύραι ἀργυραῖ, ἧλοι, φιάλαι, καὶ σάλπιγγες, πᾶν σκεῦος χρυσοῦν, καὶ σκεῦος ἀργυροῦν ἐκ τῦ ἀργυρίου τῦ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίε,

14. ὅτι τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα δώσουσιν αὐτό. καὶ ἐκραταίωσαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον Κυρίου.

15. Καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τὲς ἄνδρας
ἐδίδου οἷς ἐδίδουν τὸ ἀργύριον ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιεσι τὰ ἔργα, ὅτι ἐν πίσει αὐτῶν ποιεσιν.

16. Ἀργύριον περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἀργύριον περὶ πλημμελείας, (ὅτι) ἐκ εἰσηνέχθη ἐν οἴκῳ Κυρίου· τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο.

17. Τότε ἀνέβη Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ Γέθ, καὶ προκατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔταξεν Ἀ-
πορευθῆ- ζαὴλ τὸ πρόσωπον αὐτῦ ἀναβῆναι ἐπὶ
ναι Ἱερουσαλήμ.

18. Καὶ ἔλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα πάντα τὰ ἅγια ὅσα ἡγίασεν Ἰωσαφάτ, καὶ Ἰωρὰμ, καὶ Ὀχοζίας, οἱ πατέρες αὐτῦ, καὶ βασιλεῖς Ἰέδα,
ἀργύριον καὶ τὰ ἅγια αὐτῦ, καὶ πᾶν τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίε, καὶ οἴκου τῦ βασιλέως, καὶ ἀπέςειλε τῷ Ἀζαὴλ βασιλεῖ Συρίας, καὶ ἀνέβη ἀπὸ Ἱερυσαλήμ.

19. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς,
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ταῦ- οὐχ
τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

20. Καὶ ἀνέςησαν οἱ δῦλοι αὐτῦ, καὶ ἔδησαν πάντα σύνδεσμον, καὶ ἐπάτα-
ξαν τὸν Ἰωὰς ἐν οἴκῳ Μααλὼ, καταβαίνοντα Μααλὼ
Σαλά. καἰαμέ-

21. Καὶ Ἰωζαχὰρ υἱὸς Ἰεμουὰθ, καὶ νοντα
Ἰεζεβὲθ υἱὸς (αὐτῦ) * Σωμὴρ, οἱ δοῦλοι Γαλαάδ.
αὐτῦ ἐπάταξαν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε, * Ὠσω-
καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέ- μὴρ
ρων αὐτῦ ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμεσίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

Ἐν ἔτει εἰκοςῷ καὶ τρίτῳ ἔτει Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰέδα ἐβασίλευσεν Ἰωάχαζ υἱὸς Ἰηὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, ἑπλακαίδεκα ἔτη.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, οὐκ ἀπέςη ἀπ' αὐτῶν.

3. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἀζαὴλ βασιλέως Συρίας, καὶ ἐν χειρὶ υἱοῦ Ἄδερ υἱοῦ Ἀζαὴλ, πάσας τὰς ἡμέρας.

4. Καὶ ἐδεήθη Ἰωάχαζ τῦ προσώπυ Κυρίου, καὶ ἐπήκυσεν αὐτῦ Κύριος, ὅτι εἶδε

v. 13. ποιηθήσεται οἴκου) ποιηθήσονται οἴκῳ. v. 14. αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. v. 15. ἐδίδυ ἀργύριον) ἐδίδουν τὸ ἀργύριον. v. 16. καὶ περὶ) καὶ ἀργύριον περί. ibid. ὅτι ἐκ εἰσηνέχθη) ὅτι εἰσηνέχθη. v. 17. πορευθῆναι) ἀναβῆναι. v. 18. τὸ ἀργύριον τὸ) τὸ χρυσίον τό. v. 19. οὐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδού. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 20. Μααλὼ καταμένοντα Γαλαάδ.) μααλὼ τῷ ἐν σελά. v. 21. Ἰωζαχὰρ) ἰεζιρχάρ. ibid. υἱὸς αὐτοῦ Ὠσωμὴρ) ὁ υἱὸς αὐτῦ σωμήρ. ib. Ἀμεσίας) ἀμεσσίας. CAP. XIII. v. 1. τρίτῳ Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου βασιλέως) τρίτῳ ἔτει τῷ ἰωὰς υἱῷ ὀχοζίου βασιλεῖ. ibid. ἐπὶ Ἰσραὴλ) non habet. v. 2. ἀπ' αὐτῶν.) ἀπ' αὐτῆς.

εἶδε τὴν θλῖψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασιλεὺς Συρίας.

5. Καὶ ἔδωκε Κύριος σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ· καὶ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν χειρὸς Συρίας· καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης.

6. Πλὴν οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ ἁμαρτίας οἴκου Ἱεροβοὰμ (υἱοῦ Ναβὰτ) ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐν αὐτῇ ἐπορεύθησαν. καί γε τὸ ἄλσος (ὃ) * ἐστάθη ἐν Σαμαρείᾳ.

αὐταῖς τε. * ἐνσάθη

7. Ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ Ἰωάχαζ λαὸς ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς, καὶ δέκα ἅρματα, καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐτοὺς βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν.

8. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάχαζ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ;

οὐχ

9. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν Σαμαρείᳲ. καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

10. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῷ Ἰωὰς βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ, ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑκκαίδεκα ἔτη.

11. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη.

12. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησε μετὰ Ἀμεσίου βασιλέως Ἰούδα, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ;

13. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ Ἱεροβοὰμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη Ἰωὰς ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραήλ.

14. Καὶ Ἐλισαιὲ ἠῤῥώστησε τὴν ἀῤῥωστίαν αὐτοῦ, δι' ἣν ἀπέθανε· καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπε· πάτερ, πάτερ, ἅρμα Ἰσραὴλ, καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισαιέ· λάβε τόξον καὶ βέλη. καὶ ἔλαβε πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη.

16. Καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ· ἐπιβίβασον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ τόξον. Καὶ ἐπεβίβασεν Ἰωὰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ τόξον. Καὶ ἐπέθηκεν Ἐλισαιὲ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως,

v. 6. ἀπὸ ἁμαρτίας) ἀπὸ ἁμαρτιῶν. ibid. (υἱοῦ Ναβὰτ) abest. ib. ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν) ἐν αὐτῇ ἐπορεύθη. ib. καί τε τὸ ἄλσος ὃ ἐστάθη) καὶ γε τὸ ἄλσος ἐστάθη. v. 8. οὐχ ἰδοὺ ταῦτα) οὐχὶ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. ib. τοῖς Ἰσραὴλ;) τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ; v. 9. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) posteriore loco deest. v. 10. ἑβδόμῳ) addit ἔτει. ibid. Ἰωαχάζ, ἐν) ἰωαχὰζ· ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν. v. 11. ἁμαρτίας Ἱερ. υἱοῦ Ναβὰτ) ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ἁμαρτίας. ibid ἐν αὐταῖς) ἐν αὐτῇ. v. 12. Ἀμεσίου) ἀμεσσίου. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 13. Ἰωὰς) abest posteriore loco. v. 15. πρὸς αὐτὸν) πρὸς ἑαυτόν. v. 16. Ἰσραήλ.) abest. ibid. ἐπὶ τόξον) ἐπὶ τὸ τόξον. ib. ἐπὶ τὸ τόξον.) non habet. ib. Ἐλισσαιὲ τὴν χεῖρα) ἐλισσαιὲ τὰς χεῖρας.

17. Καὶ εἶπεν· ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατ' ἀνατολάς. καὶ ἤνοιξε. καὶ εἶπεν Ἐλισαιέ· ῥοίζησον. καὶ ἐρροίζησε. Καὶ εἶπε· βέλος σωτηρίας τῷ Κυρίῳ, καὶ βέλος σωτηρίας ἐν Συρίᾳ, καὶ πατάξεις τὴν Συρίαν ἐν Ἀφὲκ ἕως συντελείας.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐλισαιέ· λάβε τόξα. καὶ ἔλαβε. καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ Ἰσραήλ· πάταξον εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐπάταξεν ὁ βασιλεὺς τρίς, καὶ ἔστη.

19. Καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν· εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν Συρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν τρὶς πατάξεις τὴν Συρίαν.

20. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλισαιέ, καὶ ἔθαψαν αὐτόν. καὶ μονόζωνοι Μωὰβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ, ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ.

21. Καὶ ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων τὸν ἄνδρα, καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον, καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ Ἐλισαιέ· καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἥψατο τῶν ὀστέων Ἐλισαιέ, καὶ ἔζησε, καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

22. Καὶ Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας ἐξέθλιψε τὸν Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωάχαζ.

23. Καὶ ἠλέησε Κύριος αὐτούς, καὶ οἰκτείρησεν αὐτούς, καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν μετὰ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος διαφθεῖραι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

24. Καὶ ἀπέθανεν Ἀζαὴλ βασιλεὺς
Συρίας, καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς Ἄδερ υἱὸς Ἄζει
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωά-
χαζ, καὶ ἔλαβε τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς
υἱοῦ Ἄδερ υἱοῦ Ἀζαήλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ Ἀδὰδ
χειρὸς Ἰωάχαζ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ
πολέμῳ. τρὶς ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωάς, καὶ
ἐπέστρεψε τὰς πόλεις Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΕΝ ἔτει δευτέρῳ τῷ Ἰωὰς υἱῷ Ἰωά- Ἀχὰς
χαζ βασιλεῖ Ἰσραήλ, καὶ ἐβασί-
λευσεν Ἀμασίας υἱὸς Ἰωάς, βα-
σιλεὺς Ἰούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν
τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐν-
νέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἰσραὴλ
ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδεὶν ἐξ Ἱε-
ρουσαλήμ.

3. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωὰς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐποίησε.

4. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὅτι
ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς
ὑψηλοῖς.

5. Καὶ ἐγένετο ὅτε κατίσχυσεν ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε

τοὺς

v. 17. ῥοίζησον. καὶ ἐρροίζησε.) τόξευσον. καὶ ἐτόξευσε. v. 22. βασιλεὺς Συρίας) non habet. v. 23. οἰκτείρησεν) ᾠκτείρησεν. ibid. πρὸς αὐτοὺς) ἐπ' αὐτούς. v. 24. Ἄζει) ἄδερ. v. 25. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψεν. ibid. Ἀδὰδ) ἄδερ. CAP. XIV. v. 1. Ἀχὰς) ἰωάχαζ. ibid. Ἀμασίας) ἀμεσσίας, passim. v. 2. εἴκοσι ἐννέα) εἴκοσι καὶ ἐννέα. ibid. ἐν Ἰσραὴλ) ἐν ἱερουσαλήμ. ib. τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδεὶν) τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἰωαδίμ. v. 3. Δαυὶδ) addit ὁ πατήρ. v. 4. ὅτι ὁ λ.) ἔτι ὁ λαός.

τὰς δέλους αὐτῦ τὰς παταξάντας τὸν βασιλέα, τὸν πατέρα αὐτῦ.

6. Καὶ τὰς υἱὰς τῶν παταξάντων οὐκ
ἐθανάτωσε, καθὼς γέγραπται ἐν βί-
νόμῳ βλῳ νόμων Μωσῆ, ὡς ἐνετείλατο Κύριος,
λέγων· οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑ-
πὲρ υἱῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται
ὑπὲρ πατέρων· ὅτι ἀλλ' ἢ ἕκαστος ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῦ ἀποθανεῖται.

7. Αὐτὸς ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ ἐν Γεμελὰ δέκα χιλιάδας, καὶ συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰεκθοὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

8. Τότε ἀπέστειλεν Ἀμασίας ἀγγέ-
Ἰὰς λες πρὸς Ἰωὰς, υἱὸν Ἰωάχαζ υἱοῦ Ἰηοῦ
βασιλέως Ἰσραὴλ, λέγων· δεῦρο ὀφθῶ-
μεν προσώποις.

9. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰέδα, λέγων· ὁ ἄκαν ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σε τῷ υἱῷ με εἰς γυναῖκα, καὶ διῆλθε τὰ θηρία τῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ συνεπάτησαν τὸν ἄκανα.

10. Τύπτων ἐπάταξας τὴν Ἰδεμαίαν, καὶ ἐπῆρέ σε ἡ καρδία σου, ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ἱνατί ἐρίζεις ἐν κακίᾳ σου; καὶ πεσῆ σὺ, καὶ Ἰέδας μετὰ σοῦ.

11. Καὶ οὐκ ἤκουσεν Ἀμεσίας. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ὤφθησαν προσώποις, αὐτὸς καὶ Ἀμασίας βασιλεὺς Ἰέδα ἐν Βηθσαμὺς τῇ τῆς Ἰεδαίας.

12. Καὶ ἔπταισεν Ἰέδας ἀπὸ προσώπε Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκήνωμα αὐτῦ.

13. Καὶ τὸν Ἀμεσίαν βασιλέα Ἰέ-
δα υἱὸν Ἰωὰς υἱοῦ Ὀχοζίου ἔλαβεν Ἰωὰς Ἀαζία
υἱὸς Ἰωάχαζ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βηθ-
σαμύς. Καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
διέκοψεν ἐν τείχει Ἱερουσαλὴμ, ἐν τῇ
πύλῃ Ἐφραὶμ, ἕως τῆς πύλης τῶν γω-
νιῶν, τετρακοσίους πήχεις.

14. Καὶ ἔλαβε τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκε τῦ βασιλέως, καὶ τὰς υἱὰς τῶν συμμίξεων, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

15. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωὰς,
ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτῦ, ἃ ἐπο-
λέμησε μετὰ Ἀμεσίε βασιλέως Ἰέδα,
οὐκ ἰδὲ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ ἐχ
λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσ-
ραήλ;

16. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

17. Καὶ

V. 5. τὸν βασιλέα) non habet. V. 6. νόμῳ Μωσῆ) νόμων μωυσῆ. V. 7. τὸν Ἐδὼμ ἐν Γεμελὰ) τὴν ἐδὼμ ἐν γεμελὲδ. ibid. Ἰεκθοὴλ) ἰεθοὴλ. V. 8. Ἰὰς) ἰωάς. V. 9. διῆλθεν) διῆλθον. ibid. ἀγρῦ ἐν) ἀγροῦ τὰ ἐν. ib. τὸν ἄκανα) τὴν ἄκανα. V. 10. σε ἡ καρδία) σε καρδία. ibid. ἱνατί) καὶ ἱνατί. V. 11, Ἀμεσίας) ἀμεσσίας. ibid. Ἀμασίας) Rom. constanter ἀμεσσίας. ib. Βηθσαμὺς τῆς Ἰεδαίας.) βαιθσαμὺς τῇ τῦ ἰέδα. V. 13. βασιλέα Ἰέδα) non habet. ibid. Ἀαζία ἔλαβεν Ἰωὰς υἱὸς Ἰωάχαζ) ὀχοζία συνέλαβεν ἰωάς. ib. Βηθσαμὺς) βαιθσαμύς. ib. καὶ διέκοψεν ἐν τείχει) καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ τείχει. ib. ἕως τῆς πύλης τῶν γωνιῶν) ἕως πύλης τῆς γωνίας. V. 15. οὐχ ἰδοὺ ταῦτα γ. ἐν βιβλίῳ) ἐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ.

17. Καὶ ἔζησεν Ἀμεσίας υἱὸς Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰέδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραὴλ, πεντεκαίδεκα ἔτη.

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμεσίȣ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰέδα;

19. Καὶ συνεστράφησαν ἐπ᾽ αὐτὸν σύστρεμμα ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔφυγεν εἰς Λαχεὶς, καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτȣ͂ εἰς Λαχεὶς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ.

συστρά-
τευμα

20. Καὶ ἦραν αὐτὸν ἐφ᾽ ἵππων, καὶ ἐτάφη ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτȣ͂ ἐν πόλει Δαυίδ.

21. Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς Ἰέδα τὸν Ἀζαρίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς ἓξ καὶ δέκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τȣ͂ πατρὸς αὐτȣ͂ Ἀμεσσίȣ.

ἐβασί-
λευσεν
αὐτὸς

22. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὰθ, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰέδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

23. Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τȣ͂ Ἀμεσσίȣ, υἱοῦ Ἰωὰς, βασιλέως Ἰέδα, ἐβασίλευσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος.

24. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱȣ͂ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

25. Αὐτὸς ἀπέστησε τὸ ὅριον Ἰσραὴλ ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς Ἄραβα, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίȣ Θεȣ͂ Ἰσραὴλ, ὃς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτȣ͂ Ἰωνᾶ, υἱοῦ Ἀμαθὶ, τȣ͂ προφήτȣ τȣ͂ ἐκ Γεθαχοβέρ.

26. Ὅτι εἶδε Κύριος τὴν ταπείνωσιν Ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, καὶ ὀλιγοστοὺς συνεχομένους, καὶ ἐσπανισμένους, καὶ ἐγκαταλελειμμένους, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ Ἰσραήλ.

συγκε-
χυμένȣς

27. Καὶ οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐξαλεῖψαι τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ὑποκάτωθεν τȣ͂ ȣ̓ρανοῦ· καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ χειρὸς Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωάς.

ἐκ

28. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἱεροβοὰμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτȣ͂, ὅσα ἐπολέμησε, καὶ ὅσα ἐπέστρεψε τὴν Δαμασκὸν, καὶ τὴν Αἰμὰθ τῷ Ἰέδα ἐν Ἰσραὴλ, ȣ̓χὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

29. Καὶ ἐκοιμήθη Ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτȣ͂, μετὰ βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ ἐβασίλευσε Ζαχαρίας υἱὸς * αὐτȣ͂ ἀντὶ (τȣ͂ πατρὸς) αὐτȣ͂.

Ἀζαρίας
* Ἀμεσσίȣ

ΚΕΦ. ΙΕʹ. XV.

ΕΝ ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῷ Ἱεροβοὰμ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἀζαρίας, υἱὸς Ἀμεσσίȣ βασιλέως Ἰέδα.

2. Υἱὸς

v. 19. συστράτευμα) σύστρεμμα. ibid. Λαχεὶς) λαχὶς, passim. v. 21. ἓξ καὶ δέκα) ἑκκαίδεκα. ibid. ἐβασίλευσεν αὐτὸς) ἐβασίλευσαν αὐτόν. v. 22. ἀπέστρεψεν) ἐπέστρεψεν. v. 23. υἱοῦ Ἰωὰς, βασιλέως Ἰέδα) υἱῷ ἰωὰς βασιλεῖ ἰούδα. ibid. βασιλέως Ἰσραὴλ) non habet. v. 25. ὃς ἐλάλησεν) ὃ ἐλάλησεν. ibid. Γεθαχοβὲρ.) γεθχοφὲρ. v. 26. συγκεχυμένους) συνεχομένους. v. 27. ἐκ χειρὸς) διὰ χειρός. v. 29. Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμεσσίȣ ἀντὶ τȣ͂ πατρὸς αὐτȣ͂.) ζαχαρίας υἱὸς αὐτȣ͂ ἀντ᾽ αὐτȣ͂. CAP. XV. v. 1. ἑβδόμῳ ἔτει) ἔτει abest.

2. Υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄ-
Ἰεχεμαὶ νομα μητρὶ αὐτῷ Ἰεχιλία ἐξ Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ ἐποίησε τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμεσσίας ὁ πατὴρ αὐτῷ.

ὅτι 4. Πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς.

5. Καὶ ἥψατο Κύριος τῷ βασιλέως, καὶ ἦν λελεπρωμένος ἕως ἡμέρας θανάτῳ αὐτῷ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ Ἀφ-
Ἰωάθαν φουσώθ. καὶ Ἰωαθὰμ υἱὸς τῷ βασιλέως
κρίνειν ἐπὶ τῷ οἴκῳ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

6. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀζαρίου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

7. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτῷ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτῷ ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς αὐτῷ ἀντ' αὐτοῦ.

8. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ ἔτει τῷ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσεν
Ἀζαρίας Ζαχαρίας υἱὸς Ἱεροβοὰμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἑξάμηνον.

9. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίῳ, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῷ, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ.

10. Καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν Σελλοὺμ υἱὸς Ἰαβεὶς, καὶ Κεβλαὰμ, καὶ Ἀβεὶς
ἐπάταξαν αὐτὸν (κατέναντι τῷ λαοῦ,) καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν· καὶ Σελλοὺμ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῷ.

11. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ζαχα- Ἀζαρίου
ρίου ἰδὲ ἐστι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

12. Ὁ λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησε πρὸς Ἰηὰ, λέγων, υἱοὶ τέταρτοι καθήσονταί σοι ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο οὕτως.

13. Καὶ Σελλοὺμ υἱὸς Ἰαβεὶς ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τῷ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα, ἐβασίλευσε
Σελλοὺμ μῆνα ἡμερῶν ἐν Σαμαρείᾳ. ὀκτὼ ἡ-
14. Καὶ ἀνέβη Μαναὴμ υἱὸς Γαδδεὶ μέρας
ἐκ Θερσιλὰ, καὶ ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξε τὸν Σελλοὺμ υἱὸν Ἰαβεὶς ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτῷ.

15. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Σελλοὺμ, καὶ ἡ συστροφὴ αὐτῷ ἣ συνεστράφη, ἰδὲ εἰσι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου

v. 2. πεντήκοντα καὶ δύο) καὶ abest. ibid. μητρὶ αὐτῷ Ἰεχεμαὶ) τῇ μητρὶ αὐτῷ ιεχελία. v. 3. τὸ ἀγαθὸν) τὸ εὐθές. v. 4. ὅτι ὁ) ἔτι ὁ. v. 5. Κύριος τῷ βασιλέως) κύριος τὸν βασιλέα. ibid. θανάτου) addit αὐτοῦ. ib. Ἰωάθαν) ιωαθάμ. ib. κρίνειν) κρίνων. v. 6. ἐν βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 7. πατέρων αὐτοῦ) adjicit καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. v. 8. ὀγδόῳ ἔτει τῷ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα) ὀγδόῳ τῷ ἀζαρίου βασιλεῖ ἰούδα. ibid. Ἀζαρίας) ζαχαρίας. v. 9. ἀπὸ ἁμαρτιῶν) ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν. v. 10. Ἀβεὶς, καὶ Κεβλαὰμ - - fin.) ιαβὶς. καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν κεβλαὰμ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. v. 11. Ἀζαρίου ἰδοὺ ἐστι) ζαχαρίου ἰδοὺ εἰσι. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 13. Ἰαβεὶς) ιαβὶς, passim. ibid. ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει) ἐβασίλευσεν. καὶ ἐν ἔτει. ib. τοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα) ἀζαρίᾳ βασιλεῖ ἰούδα. ib. ὀκτὼ ἡμέρας) μῆνα ἡμερῶν. v. 14. Γαδδεὶ ἐκ Θερσιλὰ) γαδδὶ ἐκ θαρσιλά. ibid. καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.) non habet. v. 15. αὐτῷ συνεστράφη) αὐτῷ ἣ συνεστράφη. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ.

λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσ-
ραήλ.

Μαναὴν 16. Τότε ἐπάταξε Μαναὴμ τὴν * Θαι-
* Θαιρὰ ψὰ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ὅ-
ρια αὐτῆς ἀπὸ Θερσὰ, ὅτι οὐκ ἤνοιξαν
αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν, καὶ τὰς
ἐν γαστρὶ ἐχέσας ἀνέῤῥηξεν.

17. Ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐννάτῳ Ἀ-
ζαρία βασιλέως Ἰέδα (καὶ) ἐβασίλευ-
Μαναὴν σε Μαναὴμ υἱὸς Γαδδεὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ, δέ-
κα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ.

18. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁ-
μαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξή-
μαρτε τὸν Ἰσραήλ.

Φεὰ 19. Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ ἀνέβη Φὰλ
βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ
Μαναὴν Μαναὴμ ἔδωκε τῷ * Φὰλ χίλια τάλαν-
* Φεὰ τα ἀργυρίου εἶναι τὴν χεῖρα αὐτῦ σὺν
αὐτῷ, τῦ ἐνισχύσαι τὸ βασίλειον ἐν
τῇ χειρὶ αὐτῦ.

Μαναὴν 20. Καὶ ἐξήνεγκε Μαναὴμ τὸ ἀργύριον
ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, ἐπὶ πᾶν δυνατὸν ἐν
ἰσχύϊ, δῦναι τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων
πεντήκοντα σίκλους ἀργυρίῦ τῷ ἀνδρὶ
τῷ ἑνί. Καὶ ἀπέστρεψε βασιλεὺς Ἀσ-
συρίων, καὶ οὐκ ἔστη ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ.

Μαναὴν 21. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μαναὴμ,
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ὐχὶ ταῦτα
γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡ-
μερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ;

22. Καὶ ἐκοιμήθη Μαναὴμ μετὰ τῶν Μαναὴν
πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσε Φακείας
υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ. Μαναὴν

23. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ Ἀζαρίου
βασιλέως Ἰέδα ἐβασίλευσε Φακείας υἱὸς
Μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ, * δύο Μαναὴν
ἔτη· * δέκα

24. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀ-
φθαλμοῖς Κυρίου, οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρ-
τιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρ-
τε τὸν Ἰσραήλ.

25. Καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν Φακεὲ
υἱὸς Ῥομελίου, ὁ τριστάτης αὐτῦ, καὶ
ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν Σαμαρείᾳ ἐναντίον
οἴκου τῦ βασιλέως μετὰ τῦ Ἀργὸβ,
καὶ μετὰ τῦ Ἀριὲ, καὶ μετ' αὐτῦ πεν-
τήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν τετρακοσίων,
καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευ-
σεν ἀντ' αὐτῦ.

26. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φα-
κείου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδὲ εἰσι
γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡ-
μερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

27. Ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ
τῦ Ἀζαρίου βασιλέως Ἰέδα ἐβασίλευσε
Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σα-
μαρείᾳ, εἴκοσιν ἔτη.

28. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς Κυρίου, ὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁ-
μαρτιῶν Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ, ὃς ἐξή-
μαρτε τὸν Ἰσραήλ.

29. Ἐν

V. 16. Μαναὴν τὴν Θαιρὰ) μαναὴμ καὶ τὴν θερσά. V. 17. Ἀζαρία βασιλέως) τῶ ἀζαρίᾳ βασιλεῖ. ibid. (καὶ) abest. ib. Μαναὴν) μαναὴμ. ib. Γαδδεὶ) γαδδὶ, passim. ib. δέκα ἔτη ἐν Σαμαρείᾳ) transposita. V. 19. Μαναὴν) μαναὴμ. ibid. σὺν αὐτῷ) μετ' αὐτῦ. ib. τῦ ἐνισχύσαι τὸ βασίλειον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.) hæc desiderantur. V. 20. Μαναὴν) μαναὴμ, ita constanter *Rom.* ibid. ἐν ἰσχύϊ) ἰσχύϊ. ib. ἀργυρίου) deest. V. 21. ὐχὶ ταῦτα) οὐκ ἰδοὺ ταῦτα. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. V. 22. Φακείας υἱὸς Μαναὴν) φακεσίας υἱὸς αὐτῦ. V. 23. βασιλέως) βασιλεῖ. ibid. Φακείας υἱὸς Μαναὴν) φακεσίας υἱὸς μαναὴμ. ib. δέκα ἔτη) δύο ἔτη. V. 25. Ἀριὲ) ἀρία. ibid. πεντήκ. ἄνδρας) πεντήκοντα ἄνδρες. V. 26. Φακείου) φακεσίου. ibid. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. V. 27. βασιλέως) βασιλεῖ.

29. Ἐν ταῖς ἡμέραις Φακεὲ βασιλέως Ἰσραὴλ ἦλθε Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν Αἰν, καὶ τὴν Ἄβελ Βεθμααχὰ, καὶ τὴν Ἰανὼχ, καὶ τὴν Κενὲζ, καὶ τὴν Ἀσὼρ, καὶ τὴν Γαλαὰδ, καὶ τὴν Γαλιλαίαν, πᾶσαν γῆν Νεφθαλεὶμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς Ἀσσυρίους.

Κάβελ Βερμαα-λὰ

30. Καὶ συνέστρεψε σύστρεμμα Ὡσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐπὶ Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ, (καὶ) ἐν ἔτει εἰκοστῷ Ἰωάθαμ υἱοῦ Ἀζαρίου.

Ἰωνά-θαν

31. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Φακεὲ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ ἐστι γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ.

32. Ἐν ἔτει δευτέρῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωάθαμ υἱὸς Ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα.

Ἰωάθαν

33. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἱερουσὰ, θυγάτηρ Σαδώκ.

Ἱερὸς

34. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀζαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ·

ὅτι

35. πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν· ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζε, καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου Κυρίου τὴν ἐπάνω.

36. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάθαμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

37. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο Κύριος ἐξαποστέλλειν ἐν Ἰούδᾳ τὸν Ῥαασσὼν βασιλέα Συρίας, καὶ τὸν Φακεὲ υἱὸν Ῥομελίου.

38. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙϚ΄. XVI.

ΕΝ ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ Φακεὲ υἱοῦ Ῥομελίου ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς Ἰωάθαμ βασιλέως Ἰούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ πιστῶς, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἀχαὰζ

3. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραὴλ, καί γε τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

v. 29. Φακεὲ βασιλέως) adjicit ἰσραὴλ ἦλθε θαλγαθφελλασὰρ βασιλεύς. ibid. Κάβελ Βερμααλὰ, καὶ τὴν Ἰανὼχ) ἄβελ καὶ τὴν θαμααχὰ καὶ τὴν ἀνιώχ. ib. Γαλαὰδ) γαλαάν. ib. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλί. v. 30. ἐθανάτωσεν αὐτὸν) αὐτὸν deest. ibid. (καὶ) abest. ib. Ἰωνάθαν) ἰωάθαμ. v. 31. ἰδοὺ ἐστι γεγρ. ἐπὶ βιβλίου) ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ. v. 32. βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβ. Ἰωάθαν) βασιλεῖ ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἰωάθαμ. v. 33. ἓξ καὶ δέκα) ἑκκαίδεκα. ibid. Ἱερὸς) ἱερουσά. v. 35. ὅτι ὁ λαὸς) ἔτι ὁ λαός. v. 36. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 37. ἐξαποστέλλειν) addit ἐν ἰούδα. CAP. XVI. v. 2. Ἀχαὰζ) ἄχαζ. ibid. Θεοῦ πιστῶς) θεοῦ αὐτοῦ πιστῶς. v. 3. ἐν ὁδῷ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέως Ἰσραὴλ) ἐν ὁδῷ βασιλέων ἰσραήλ.

4. Καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλυ ἀλσώδυς.

5. Τότε ἀνέβη Ῥαασσὼν βασιλεὺς Συρίας, καὶ Φακεὲ υἱὸς Ῥομελίυ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν ἐπὶ Ἄχαζ, καὶ ὀκ ἐδύναντο πολεμεῖν.

6. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστρεψε Ῥαασσὼν βασιλεὺς Συρίας τὴν Αἰλὰμ τῇ Συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τὺς Ἰουδαίους ἐξ Αἰλάμ, καὶ Ἰδυμαῖοι ἦλθον εἰς Αἰλὰμ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

7. Καὶ ἀπέστειλεν Ἄχαζ ἀγγέλους πρὸς Θαλγαθφελλασὰρ βασιλέα Ἀσσυρίων, λέγων· δῦλός σου, καὶ υἱός σου ἐγὼ, ἀνάβηθι, καὶ σῶσόν με ἐκ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἰσραὴλ, τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμέ.

8. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου Κυρίυ, καὶ οἴκυ τῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων δῶρα.

9. Καὶ ἤκυσεν αὐτῦ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκὸν, καὶ συνέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπῴκισεν αὐτὴν Κυρήνην δὲ, καὶ τὸν Ῥαασσὼν ἐθανάτωσε.

10. Καὶ ἐπορεύθη βασιλεὺς Ἄχαζ εἰς ἀπάντησιν τῷ Θαλγαφθελλασὰρ βασιλεῖ Ἀσσυρίων εἰς Δαμασκόν· καὶ εἶδε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Δαμασκῷ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἱερέα τὸ ὁμοίωμα τῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτῦ εἰς πᾶσαν ποίησιν αὐτοῦ. Ἀγλαθφαλλασάρ

11. Καὶ ᾠκοδόμησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ ἐκ Δαμασκοῦ· οὕτως ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς, ἕως ἔρχεσθαι τὸν βασιλέα Ἄχαζ ἀπὸ Δαμασκῦ.

12. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκῦ, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτό·

13. καὶ ἐθυμίασε τὴν ὁλοκαύτωσιν αὐτῦ, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῦ, καὶ ἔσπεισε τὴν σπονδὴν αὐτῦ, καὶ προσέχεε τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν τῶν αὐτῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,

14. τὸ χαλκοῦν, τὸ ἀπέναντι Κυρίου. Καὶ προσήγαγε τὸ πρόσωπον τῦ οἴκου Κυρίου, (καὶ) ἀπὸ τῦ ἀναμέσον τῦ θυσιαστηρίυ, καὶ ἀπὸ τῦ ἀναμέσον τῦ οἴκου Κυρίου· καὶ ἔδειξεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν τῦ θυσιαστηρίυ κατὰ βοῤῥᾶν·

15. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τῷ Οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ, λέγων· ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα πρόσφερε τὴν ὁλοκαύ-

v. 5. ἐδύναντο) ἠδύναντο. v. 6. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. Αἰλὰμ) αἰλὰθ, ter hoc ipso versu. v. 7. πρὸς βασιλέα) πρὸς θαλγαθφελλασὰρ βασιλέα. ibid. ἀνάβηθι, καὶ σῶσον) καὶ deest. v. 8. τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρ.) ἀργύριον καὶ χρυσίον. ibid. οἴκου βασιλέως) οἴκου τῦ βασιλέως. ib. Ἀσσυρίων) abest. v. 9. Ἀσσυρίων·) adjicit καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσσυρίων. ibid. αὐτὴν Κυρήνην δὲ, καὶ τὸν Ῥαασσὼν ἐθ.) αὐτὴν, καὶ τὸν ῥαασσὼν βασιλέα ἐθανάτωσε. v. 10. εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἀγλαθφαλλασὰρ) εἰς δαμασκὸν εἰς ἀπαντὴν θαλγαφθελλασάρ. ibid. τὸ ἐν Δαμασκῷ.) τὸ abest. ib. ῥυθμὸν εἰς) ῥυθμὸν αὐτοῦ καὶ. v. 11. οὕτως ἐποίησεν - - Δαμασκῦ.) omnia desunt. v. 12. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Δαμασκῦ) non habet. ibid. καὶ προσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον) desunt. v. 13. ἔσπεισε) abest. v. 14. (καὶ) abest.

ὁλοκαύτωσιν τὴν πρωϊνὴν, καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὁλοκαύτωσιν παντὸς τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν, καὶ σπονδὴν αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως, καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐπ' αὐτὸ προσχεεῖς· καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἔσαι μοι εἰς πρωΐ.

16. Καὶ ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ.

17. Καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνὼθ, καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν θάλασσαν καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν τῶν χαλκῶν τῶν (δέκα) ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν λιθίνην.

18. Καὶ τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας ᾠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως τὴν ἔξω ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ Κυρίου ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων.

19. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

20. Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

ΕΝ ἔτει δωδεκάτῳ τῷ Ἄχαζ βασιλεῖ Ἰούδα ἐβασίλευσεν Ὡσηὲ υἱὸς Ἠλὰ ἐν Σαμαρείᾳ, ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐννέα ἔτη·

2. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ οἳ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3. Ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη Σαλαμανασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων. Καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ὡσηὲ δοῦλος, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτῷ μαναά.

4. Καὶ εὗρε βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν τῷ Ὡσηὲ ἀδικίαν, ὅτι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Σωὰ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἤνεγκεν μαναὰ τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. Καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς.

5. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ ἀνέβη εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκησεν ἐπ' αὐτὴν τρία ἐν αὐτῇ ἔτη.

6. Ἐν ἔτει ἐννάτῳ Ὡσηὲ συνέλαβε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν, καὶ ἀπῴκισε τὸν Ἰσραὴλ εἰς Ἀσσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ, καὶ ἐν Ἀβὼρ ποταμοῖς Γωζὰν, καὶ Ὄρη Μήδων.

7. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἥμαρτον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῷ Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόν-

v. 15. ὁλοκαύτωσιν τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, καὶ) ὁλοκαύτωσιν παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ. ibid. καὶ σπονδὴν) καὶ τὴν σπονδήν. ib. ἐπ' αὐτὸ προσχεεῖς·) ἐπ' αὐτῷ ἐκχεεῖς. ib. εἰς πρωΐ) εἰς τοπρωΐ. v. 17. τὰ συγκλείσματα) καὶ συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ τὰ συγκλείσματα. ibid. (δέκα) abest. v. 18. προσώπου τοῦ βασ.) τοῦ abest. v. 20. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ) deest posteriore loco. CAP. XVII. v. 1. Ἄχαζ βασιλεῖ) τῷ ἄχαζ βασιλέως. v. 3. Σαλαμανασὰρ) σαλαμανασσάρ. v. 4. Σωὰ) σηγώρ. v. 5. ἐν αὐτῇ) ἐπ' αὐτήν. v. 6. τὸν Ἰσραὴλ) ἰσραήλ. ibid. κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ) κατῴκησεν αὐτοὺς ἐν ἀλαέ. v. 7. ὅτε ἥμαρτον) ὅτι ἥμαρτον.

γαγόντι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ἐφοβήθησαν θεοὺς ἑτέρους,

8. καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιώμασι τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ βασιλεῖς Ἰσραὴλ ὅσοι ἐποίησαν,

9. καὶ ὅσοι ἠμφιέσαντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λόγους, οὐχ οὕτως κατὰ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν· καὶ (ὧν) ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς
ὑψηλῶν ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου φυλασσόντων ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.

10. Καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς στήλας, καὶ ἄλση ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

11. Καὶ ἐθυμίασαν ἐκεῖ ἐν πᾶσιν ὑψηλοῖς, καθὼς τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισε Κύριος ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν κοινωνοὺς, καὶ ἐχάραξαν τοῦ παροργίσαι τὸν Κύριον.

12. Καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις οἷς εἶπε Κύριος αὐτοῖς, οὐ ποιήσετε τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ Κυρίῳ.

13. Καὶ διεμαρτύρατο Κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐν Ἰούδα, καὶ ἐν χειρὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παντὸς ὁρῶντος, λέγων, ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ὅσα ἀπέστειλα (αὐτοὺς) πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου, τῶν προφητῶν.

14. Καὶ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν νῶτον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νῶτον τῶν πατέρων αὐτῶν, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.

15. Καὶ ἀπέῤῥιψαν τοὺς ἀκριβασμοὺς
αὐτοῦ, καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ, ἣν ἔκοψε σὺν πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ὅσα διεμαρτύρατο αὐτοῖς, οὐκ ἐφύλαξαν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτοὺς, ὧν ἐνετείλατο Κύριος αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα· αὐτῶν

16. ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολὰς Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα, δύο δαμάλεις, καὶ ἐποίησαν ἄλση, καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Βάαλ·

17. καὶ διῆγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ, καὶ ἐμαντεύοντο μαντείας, καὶ οἰωνίζοντο· καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, παροργίσαι αὐτόν.

18. Καὶ ἐθυμώθη Κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὑπελείφθη πλὴν φυλὴ Ἰούδα μονωτάτη.

19. Καὶ

v. 8. ἀπὸ προσώπου) ἐκ προσώπου. v. 9. (ὧν) abest. ibid. ὑψηλῶν) ὑψηλά. v. 11. ἀπῴκισε Κύριος ἀπὸ) ἀπῴκησε κύριος ἐκ. ibid. ἐχάραξαν) καὶ ἐχάραξαν. v. 12. τοῦτο Κυρίῳ.) τοῦτο τῷ κυρίῳ. v. 13. καὶ ἐν Ἰούδα) καὶ ἐν τῷ ἰούδα. ibid. αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ) αὐτοῖς ἐν χειρί. v. 14. ἤκουσαν αὐτῶν) αὐτῶν deest. ibid. οἳ οὐκ ἐπίστευσαν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.) hæc desiderantur, ut & priora verba vers. 15. usque ad ista: καὶ τὰ μαρτύρια. &c. ibid. ὀπίσω ἐθνῶν τῶν περικυκλωσάντων αὐτοὺς) ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ αὐτῶν. ib. τοῦ μὴ ποιῆσαι) μὴ ποιῆσαι. v. 16. δαμάλεις) addit καὶ ἐποίησαν ἄλση. v. 17. ἐμαντεύοντο) adjicit μαντείας, καὶ οἰωνίζοντο.

19. Καί γε Ἰέδας ἐκ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς τῦ Κυρίυ Θεῦ αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν Ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν,

ἀπωκεί-σαντο 20. καὶ ἀπώσαντο τὸν Κύριον ἐν παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ· καὶ ἐσάλευσεν αὐτὺς, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαρπαζόντων αὐτὺς, ἕως ὖ ἀπέῤῥιψεν αὐτὺς ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ.

21. Ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν οἴκου Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσαν τὸν Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβὰτ, καὶ ἐξῶσεν Ἱεροβοὰμ τὸν Ἰσραὴλ ἐξόπισθε Κυρίου, καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην.

22. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ Ἱεροβοὰμ ᾗ ἐποίησεν· οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῆς,

23. ἕως ὖ μετέστησε Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ, καθὼς ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτῦ, τῶν προφητῶν. Καὶ ἀπωκίσθη Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτῦ εἰς Ἀσσυρίους ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

24. Καὶ ἤγαγε βασιλεὺς Ἀσσυρίων
Χεθὰ ἐκ Βαβυλῶνος τὸν ἐκ Χουθὰ, καὶ ἀπὸ Ἀϊὰ, καὶ ἀπὸ Αἰμὰθ, καὶ Σεφφαρουαΐμ, καὶ κατωκίσθησαν ἐν πόλεσιν Σαμαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν Σαμάρειαν, καὶ κατῴκισαν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς.

25. Καὶ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας αὐτῶν ἐκεῖ, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν Κύριον, καὶ ἀπέστειλε Κύριος ἐν αὐτοῖς τὺς λέοντας, καὶ ἦσαν ἀποκλέννοντες ἐν αὐτοῖς.

26. Καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, λέγοντες· τὰ ἔθνη ἃ ἀπῴκισας, καὶ ἀντεκάθισας ἐν πόλεσι Σαμαρείας, οὐκ ἀντεκά-
ἔγνωσαν * τὸ κρίμα τῦ Θεοῦ τῆς γῆς, θισαν
καὶ ἀπέστειλε Κύριος εἰς αὐτοὺς τὺς * τὰ κρί-
λέοντας, καὶ ἰδοὺ εἰσι θανατοῦντες αὐ- ματα
τὺς, καθότι οὐκ οἴδασι τὸ κρίμα τῦ Θεοῦ τῆς γῆς.

27. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, λέγων· ἀπάρατε ἐκεῖθεν, καὶ πορευέσθωσαν, καὶ κατοικήτωσαν ἐκεῖ, καὶ φωτιοῦσιν αὐτοὺς τὸ κρίμα τῦ Θεοῦ τῆς γῆς.

28. Καὶ ἤγαγον ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἤγαγον ἀπὸ Σαμαρείας, καὶ ἐκάθισεν ἐν Βαιθὴλ, καὶ ἦν φωτίζων αὐτὺς ὅπως φοβηθῶσι τὸν Κύριον,

29. Καὶ ἦσαν ποιοῦντες ἔθνη ἔθνη θεοὺς αὐτῶν· καὶ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησαν οἱ Σαμαρεῖται, ἔθνη ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἐν αἷς αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐταῖς,

30. Καὶ οἱ ἄνδρες Βαβυλῶνος ἐποίησαν τὴν Συκχὼθ Βενιθεὶ, καὶ οἱ ἄνδρες Χὰθ ἐποίησαν τὴν Νεργὲλ, καὶ οἱ ἄνδρες Αἰμὰθ ἐποίησαν τὴν Ἀσιμὰθ,

31. καὶ

v. 19. τοῦ Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τῦ θεῦ. v. 20. ἀπωκείσαντο) ἀπεώσαντο. ibid. τὸν Κύριον ἐν παντὶ) τὸν Κύριον. καὶ ἐθυμώθη κύριος παντί. v. 21. ἐβασίλευσαν) præfigit καὶ. v. 22. ᾗ ἐποίησεν.) ἧς ἐποίησεν. v. 24. ἐκ Χουὰ, καὶ ἀπὸ Ἀϊὰ) ἐκχουθὰ ἀπὸ αἰὰ. ibid. Σεφφαρουαΐμ) σεπφαρουαΐμ. ib. κατῴκισαν) κατῳκίσθησαν. v. 25. ἐκεῖ) abest. v. 26. ἄπον) ἄπαν. ibid. ἀντεκάθισαν) ἀντεκάθισας. ib. τὰ κρίματα) τὸ κρίμα. ib. Κύριος εἰς αὐτοὺς) κύριος abest. v. 27. ἀπάρατε) ἀπαγάγετε. v. 28. ἤγαγον) ἀπῴκισαν. ibid. ὅπως) πῶς. v. 29. ἔθνη ἐν) ἔθνη ἔθνη ἐν. ibid. ἐν αἷς αὐτοὶ κατῴκουν ἐν αὐταῖς.) ἐν αἷς κατῴκουν. v. 30. Συκχὼθ Βενιθεὶ) συκχὼθ βενὶθ, præterea adjicit καὶ οἱ ἄνδρες χοὺθ ἐποίησαν τὴν ἐργὲλ.

'Αβααζὲρ τὴν

31. καὶ οἱ Εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν Ναβααζὲρ, καὶ τὴν Ναιβὰς, καὶ τὴν Θαρθὰκ, καὶ οἱ Σεφφαρουαὶμ (ἡνίκα) κατέκαιον τὲς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ τῷ 'Αδραμέλεχ, καὶ 'Ανημελὲχ, θεοῖς Σεφφαρουαίμ.

'Αμημελὲχ

32. Καὶ ἦσαν φοβέμενοι τὸν Κύριον· καὶ κατῴκισαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν ἃ ἐποίησαν ἐν Σαμαρείᾳ, ἔθνος ἔθνος ἐν πόλει, ἐν ᾗ κατῴκουν ἐν αὐτῇ. καὶ ἦσαν φοβέμενοι τὸν Κύριον, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν.

33. Τὸν Κύριον ἐφοβοῦντο, καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν, ὅθεν ἀπῴκισαν αὐτὲς ἐκεῖθεν.

ἀπῴκεισεν

34. Ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αὐτοὶ ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν· αὐτοὶ φοβοῦνται, καὶ αὐτοὶ ποιῦσι κατὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν νόμον, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἣν ἐνετείλατο Κύριος τοῖς υἱοῖς 'Ιακὼβ ὃ ἔθηκε τὸ ὄνομα αὐτῷ 'Ισραήλ·

35. Καὶ διέθετο Κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· ὐ φοβηθήσεσθε θεὲς ἑτέρους, καὶ ὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς, καὶ ὐ λατρεύσετε αὐτοῖς, καὶ ὐ θυμιάσετε αὐτοῖς,

36. ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχύϊ μεγάλῃ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ· αὐτὸν φοβηθήσεσθε, καὶ προσκυνήσετε αὐτῷ, καὶ αὐτῷ θυμιάσετε.

37. Καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα, καὶ τὸν νόμον, καὶ τὰς ἐντολὰς, ἃς ἔγραψεν ὑμῖν, φυλάσσεσθε ποιεῖν πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἑτέρους.

38. Καὶ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε· καὶ οὐ φοβηθήσεσθε θεὲς ἑτέρους,

39. (ὅτι) ἀλλ' ἢ τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν φοβηθήσεσθε, καὶ αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.

40. Καὶ οὐκ ἀκύσεσθε ἐπὶ τῷ κρίματι αὐτῶν, ὃ αὐτοὶ ποιῦσι.

41. Καὶ ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν Κύριον, καὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἦσαν δυλεύοντες, καί γε οἱ υἱοὶ, καὶ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν, ποιῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ΙΗ΄. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τῷ 'Ωσηὲ υἱῷ 'Ηλὰ βασιλεῖ 'Ισραὴλ ἐβασίλευσεν 'Εζεκίας υἱὸς 'Αχαζ βασιλέως 'Ιούδα.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ

ἐννέα

v. 31. 'Αβααζὲρ) ἰβλαζὲρ. ibid. καὶ τὴν Ναϊβὰς) deest. ib. καὶ τὴν Σεφφαρουαὶμ) καὶ ὁ σεπφαουραὶμ. ib. 'Αμημελὲχ, θεοῖς Σεφφ.) ἀνημελὲχ θεοῖς σεπφαρραὶμ. v. 33. Τὸν Κύριον) καὶ τὸν κύριον. ibid. ἀπῴκεισεν) ἀπῴκισαν. v. 34. υἱοῖς 'Ιακὼβ) τοῖς υἱοῖς ἰακὼβ. v. 35. Κύριος διαθήκην) κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην. ibid. θυμιάσετε) θυσιάσετε. v. 36. ἀνήγαγεν ὑμᾶς) ἀνήγαγεν ἡμᾶς. ibid. προσκυνήσετε αὐτῷ καὶ αὐτῷ θυμιάσετε.) αὐτῷ προσκυνήσετε, αὐτῷ θύσετε. v. 37. Καὶ τὰ δικαιώματα) καὶ deest. ibid. φυλάσσεσθε ποιεῖν) transposita. v. 39. (ὅτι) abest. v. 41. καί γε οἱ υἱοὶ) adjicit καὶ υἱοί. CAP. XVIII. v. 1. 'Ωσηὲ) τῷ ὠσηέ. v. 2. ἐτῶν ἦν ἐν) ἐτῶν ἐν ibid. εἴκοσι ἐννέα) εἴκοσι καὶ ἐννέα.

ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἄβου, θυγάτηρ Ζαχαρίου.

Ζαχχαίου

3. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

4. Αὐτὸς ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε (πάσας) τὰς στήλας, καὶ ἐξωλέθρευσε τὰ ἄλση, καὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν ἐποίησε Μωσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Νεεθάν.

αὐτοὺς

5. Ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ ἤλπισε, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἐγενήθη ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσι βασιλεῦσιν Ἰούδα, καὶ τοῖς γενομένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ·

6. καὶ ἐκολλήθη τῷ Κυρίῳ· οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο Μωσῇ.

Μωσῆς

7. Καὶ ἦν Κύριος μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει, συνῆκε. καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ ἐδούλευσεν αὐτῷ.

8. Αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἕως Γάζης, καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων, καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς.

9. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεῖ Ἐζεκίᾳ, αὐτὸς ὁ ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ Ὡσηὲ υἱῷ Ἠλὰ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, ἀνέβη Σαλαμανασσὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Σαμάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει ἐπ' αὐτὴν,

10. καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους τριῶν ἐτῶν ἐν ἔτει ἕκτῳ τῷ Ἐζεκίᾳ, οὗτος ἐνιαυτὸς ἔνατος τῷ Ὡσηὲ βασιλεῖ Ἰσραὴλ, καὶ συνελήφθη Σαμάρεια.

11. Καὶ ἀπῴκισεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν Σαμάρειαν εἰς Ἀσσυρίους, καὶ ἔθηκεν αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ, καὶ ἐν Ἀβὼρ ποταμῷ Γωζὰν, καὶ Ὄρη Μήδων,

12. ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωσῆς δοῦλος Κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ οὐκ ἐποίησαν.

13. Καὶ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη Σεναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα τὰς ὀχυρὰς, καὶ συνέλαβεν αὐτάς.

14. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα ἀγγέλους πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων εἰς Λαχεὶς, λέγων· ἡμάρτηκα, ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ· ὃ ἐὰν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ, βαστάσω. Καὶ ἐπέθηκεν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου, καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου.

15. Καὶ ἔδωκεν Ἐζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως.

16. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συνέκοψεν Ἐζε-

v. 2. Ζαχχαίου) ζαχαρίου. v. 4. (πάσας) abest. ibid. Μωσῆς) μωυσῆς. ib. αὐτοὺς Νεεθάν.) αὐτὸν νεεθάν. v. 5. ἐν πᾶσι βασιλεῦσιν) πᾶσι deest. ibid. καὶ τοῖς) καὶ ἐν τοῖς. v. 6. Μωσῆς) μωυσῇ. v. 7. μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν) μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν πᾶσιν. v. 9. ὁ ἐνιαυτὸς ἕβδομος Ὡσηὲ) ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ ὡσηέ. v. 10. οὗτος ἐνιαυτὸς) αὐτὸς ἐνιαυτός. v. 12. ὅτι οὐκ ἤκουσαν) ἀνθ' ὧν ὅτι οὐκ ἤκουσαν. ibid. Μωσῆς δοῦλος) μωυσῆς ὁ δοῦλος. v. 13. Σεναχηρεὶμ) σενναχηρίμ. v. 14. Λαχεὶς) λαχὶς, passim. ibid. ἐὰν ἐπιθῇς) ὃ ἐὰν ἐπιθῇς.

Ἐζεκίας τὰς θύρας ναοῦ Κυρίου, καὶ τὰ ἐστηριγμένα ἃ ἐχρύσωσεν Ἐζεκίας βασιλεὺς Ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ βασιλεῖ Ἀσσυρίων.

17. Καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Θαρθὰν, καὶ τὸν Ῥαβσαρεὶς, καὶ τὸν Ῥαψάκην ἐκ Λαχεὶς πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀνέβησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω, ἥ ἐστιν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως.

18. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Ἐζεκίαν, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν Ἐλιακεὶμ ὁ υἱὸς Χαλκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ Σομνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ Ἰωὰς ὁ υἱὸς Σαφὰτ ὁ ἀναμιμνήσκων.

Ἰωσαφὰτ

19. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης· εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν· τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς Ἀσσυρίων· τίς ἡ πεποίθησις αὕτη ἣν πέποιθας;

20. Εἶπας· πλὴν λόγοι χειλέων, βουλὴ καὶ δύναμις εἰς πόλεμον· καὶ νῦν τίνι πεποιθὼς ἠθέτησας ἐν ἐμοί;

21. Νῦν ἰδοὺ πέποιθας σεαυτῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην, ἐπ' Αἴγυπτον; ὃς ἂν στηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ τρυπήσει αὐτήν. οὕτως Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν.

πρυγήσει

22. Καὶ ὅτι εἶπας πρὸς μὲ, ἐπὶ Κύριον Θεὸν πεποίθαμεν· οὐχὶ αὐτὸς (οὗτος) οὗ ἀπέστησεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ, καὶ τῇ Ἱερουσαλὴμ ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσετε ἐν Ἱερουσαλήμ;

προσκυνήσατε

23. Καὶ νῦν μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου, τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνήσῃ δοῦναι σεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς.

24. Καὶ πῶς ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων; καὶ ἤλπισας σεαυτῷ ἐπ' Αἴγυπτον εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς;

εἰς

25. Νῦν οὖν μὴ ἄνευ Κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ διαφθεῖραι αὐτόν· Κύριος εἶπε πρὸς μὲ, ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.

26. Καὶ εἶπεν Ἐλιακεὶμ υἱὸς Χελκίου, καὶ Σομνὰς, καὶ Ἰωὰς πρὸς Ῥαψάκην· λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου Συριστὶ, ὅτι ἀκούομεν ἡμεῖς, καὶ οὐ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους.

Ἰωσαφὰτ — τούτου

27. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης· μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου, καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλέ με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας

τοὺς

v. 16. ναοῦ Κυρίου, καὶ) ναοῦ, καί. ibid. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. v. 17. τὸν Θαρθὰν, καὶ τὸν Ῥαβσαρεὶς) καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς ἀσσυρίων τὸν θαρθὰν, καὶ τὸν ῥαφίς. v. 18. Ἐλιακεὶμ ὁ υἱὸς Χαλκίου) ἐλιακὶμ υἱὸς χελκίου. ibid. Σομνὰς) σωμνάς. ib. καὶ Ἰωσαφὰτ) καὶ ἰωὰς ὁ υἱὸς σαφάτ. v. 19. τίς ἡ πεποίθησις) τί ἡ πεποίθησις. v. 20. καὶ νῦν τίνι) νῦν οὖν τίνι. v. 21. πρυγήσει) τρήσει. v. 22. οὗτος οὗ ἀπέστησεν) οὗτος ἀπέστησεν. ibid. προσκυνήσατε) προσκυνήσετε. v. 23. τῷ βασιλεῖ) absque articulo. ibid. σαυτῷ) σεαυτῷ. v. 24. εἰς Αἴγυπτον) ἐπ' αἴγυπτον. v. 25. Νῦν οὖν) καὶ νῦν. v. 25. Σομνὰς καὶ Ἰωσαφὰτ πρὸς) σωμνὰς καὶ ἰωὰς πρός. ibid. πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστὶ ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λ. τούτου ἐπὶ) μεθ' ἡμῶν ἰουδαϊστὶ, καὶ ἱνατί λαλεῖς ἐν τοῖς ὠσὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπί. v. 27. μὴ πρὸς τὸν) μὴ ἐπὶ τόν.

τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ φαγεῖν τὴν κόπρον αὐτῶν, καὶ πιεῖν τὸ οὖρον αὐτῶν μεθ᾿ ὑμῶν;

28. Καὶ ἔστη Ῥαψάκης, καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστὶ, καὶ ἐλάλησε, καὶ εἶπεν· ἀκούσατε τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου, βασιλέως Ἀσσυρίων·

29. Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· μὴ ἐπαιρέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ὑμᾶς ἐξελέσθαι ἐκ χειρός μου.

30. καὶ μὴ ἐπελπιζέτω ὑμᾶς Ἐζεκίας πρὸς Κύριον, λέγων· ἐξελόμενος ἐξελεῖται ἡμᾶς Κύριος, οὐ μὴ παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων.

31. Μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ποιήσατε μετ᾿ ἐμοῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθατε πρὸς μὲ, καὶ πίεται ἀνὴρ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ τὴν συκῆν αὐτοῦ φάγεται, καὶ πίεται ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ,

32. ἕως ἔλθω, καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς ἡ γῆ ὑμῶν, γῆ σίτου, καὶ οἴνου, καὶ ἀμπελώνων, καὶ ἄρτου, γῆ ἐλαίας ἐλαίου, καὶ μέλιτος, καὶ ζήσετε, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε. καὶ μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου, ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων, Κύριος ῥύσεται ὑμᾶς. ἄρτων

33. Μὴ ῥυόμενοι ἐῤῥύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων;

34. ποῦ ἐστιν ὁ Θεὸς Αἱμάθ, καὶ Ἀρφάθ; ποῦ ἐστιν ὁ Θεὸς Σεφφαρουαΐμ, Ἀνὰ, καὶ Ἀυά; μὴ ἐξείλαντο Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; Ἀρφάτ

35. Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν, οἳ ἐξείλαντο τὰς γαίας αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι ἐξελεῖται Κύριος τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου;

36. Καὶ ἐκώφευσαν, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον, ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως, λέγων, οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ.

37. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακεὶμ, υἱὸς Χελκίου, ὁ οἰκονόμος, (ὁ υἱὸς Χελκείου) καὶ Σομνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ Ἰωὰς υἱὸς Ἀσὰφ ὁ ἀναμιμνήσκων, πρὸς τὸν Ἐζεκίαν, διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους Ῥαψάκου.

ΚΕΦ. ΙΘ΄. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον Κυρίου.

2. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλιακεὶμ τὸν οἰκονόμον, καὶ Σομνὰν τὸν γραμματέα, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς Ἡσαΐαν τὸν προφήτην υἱὸν Ἀμμώς.

V. 27. αὐτῶν μεθ᾿ ὑμῶν.) αὐτῶν μεθ᾿ ὑμῶν ἅμα. V. 28. τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου, βασιλέως Ἀσσυρίων.) τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀσσυρίων. V. 29. Ἐζεκίας) addit λόγοις. ibid. ἐκ χειρός μου.) ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. V. 30. ἐξελούμενος ἐξελ. ἡμᾶς Κύριος) ἐξαιρέμενος ἐξελεῖται κύριος. ibid. βασιλέως Ἀσσυρίων.) βασιλέως συρίων, per errorem, ut opinor. V. 32. ὡς ἡ γῆ) absque articulo. ibid. καὶ ἀμπελώνων, καὶ ἄρτων) καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων. V. 34. Ἀρφάτ) ἀρφάδ. ibid. Σεφφαρουαΐμ Ἀνὰ καὶ Ἀυά; μὴ ἐξείλαντο) σεπφαρουαΐμ ἀνὰ καὶ αἰβά, ὅτι ἐξείλαντο. V. 35. τὰς γαίας) τὰς γάς. V. 37. Ἐλιακείμ) ἐλιακὶμ υἱός. ibid. (ὁ υἱὸς Χελκείου) non habet. ib. Σόμνας) σώμνας. ib. Ἀσάφ) σαφάτ. ib. πρὸς τὸν Ἐζεκίαν) absque articulo. CAP. XIX. v. 1. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. V. 2. Ἐλιακείμ) ἐλιακὶμ, passim. ibid. Σομνὰν) per ω passim. ib. Ἀμμώς.) ἀμώς.

3. καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Ἐζεκίας· ἡμέρα θλίψεως, καὶ ἐλεγμοῦ, καὶ παροργισμοῦ, ἡ ἡμέρα αὕτη· ὅτι ἦλθον υἱοὶ ἕως ὠδίνων, καὶ ἰχὺς οὐκ ἔςι τῇ τικτούσῃ.

4. εἴ πως εἰσακούσεται Κύριος ὁ Θεός σου πάντας τὰς λόγους Ῥαψάκου, ὃν ἀπέςειλεν αὐτὸν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτῦ ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα, καὶ
λόγυς βλασφημεῖν ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε Κύριος ὁ
οὓς Θεός σου, καὶ λήψῃ προσευχὴν περὶ τῦ λείμματος τῦ εὑρισκομένυ.

5. Καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τῦ βασιλέως Ἐζεκίου πρὸς Ἡσαΐαν.

6. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡσαΐας· τάδε ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν· τάδε λέγει Κύριος· μὴ φοβῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, ὧν ἐβλασφήμησαν τὰ παιδάρια βασιλέως Ἀσσυρίων ἐμέ.

7. ἰδὲ ἐγὼ δίδωμι ἐν αὐτῷ πνεῦμα,
ἀγγελίας καὶ ἀκούσεται ἀγγελίαν, καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτῦ· καὶ * καταβαλῶ
* καταβάλω αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτῦ.

8. Καὶ ἀπέςρεψε Ῥαψάκης, καὶ εὗρε τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ Λοβνά· ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ Λαχείς.

9. Καὶ ἤκουσε περὶ Θαρακὰ βασι-
ἐξῆλθον λέως Αἰθιόπων, λέγων· ἰδὲ ἐξῆλθε πολεμεῖν μετὰ σοῦ· καὶ ἀπέςρεψε, καὶ ἀπέςειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων·

10. τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰέδα τῷ λέγειν· μὴ ἐπαιρέτω σε ὁ ἐπεράτησε
Θεός σε, ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ, λέγων· ὃ μὴ παραδοθῇ Ἱερυσαλὴμ εἰς χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων·

11. ἰδὲ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων πάσαις ταῖς
γαίαις τῦ ἀναθεματίσαι αὐτάς, καὶ σὺ γενεαῖς
ῥυσθήσῃ;

12. Μὴ ἐξείλαντο αὐτὲς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, ὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου, τήν τε Γωζὰν, καὶ τὴν Χαῤῥὰν, καὶ
τὴν Ῥαφὲθ, καὶ υἱὲς Ἐδὲν τὲς ἐν Θα- Ἐδὼμ
λασσάρ;

13. Πῦ ἐςιν ὁ βασιλεὺς Αἰμάθ, καὶ Αἰθὰμ
ὁ βασιλεὺς Ἀρφὰδ, καὶ βασιλεὺς τῆς πόλεως Σεφφαρουαΐμ, Αἰνὰ, καὶ Ἀυά;

14. Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς τῶν ἀγγέλων· καὶ ἀνέγνω αὐτά· καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ
ἀνέπτυξεν αὐτὰ Ἐζεκίας ἐναντίον Κυρίου. αὐτὸ

15. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον Κυρίε, καὶ εἶπε· Κύριε, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβεὶμ, σὺ εἶ ὁ Θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, σὺ ἐποίησας τὸν ὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν,

16. Κλῖ-

v. 3. ἡμέρα αὕτη) ἡ ἡμέρα αὕτη. v. 4. σου τοὺς λόγους) σε πάντας τὰς λόγους. ibid. λόγους οὓς ἤκουσε) ἐν λόγοις οἷς ἤκουσε. v. 6. μὴ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων) μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν λόγων. ibid. ἐμέ.) abest. v. 7. ἀγγελίας) ἀγγελίαν. ibid. καταβάλω) καταβαλῶ. v. 8. ἀπέςρεψε) ἐπέςρεψε. ibid. ἀπὸ Λαχείς.) ἐκ λαχίς. v. 9. ἐξῆλθον) ἐξῆλθε. ibid. ἀπέςρεψε) ἐπέςρεψε. v. 10. τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰέδα τῷ λέγειν.) desiderantur. ibid. ἐπεράτησε) ἐπαιρέτω σε. ib. ἐπ' αὐτῷ) ἐν αὐτῷ. v. 11. ταῖς γενεαῖς) ταῖς γαίαις. v. 12. Μὴ ἐξείλαντο) μὴ ἐξαιρούμενοι ἐξείλαντο. ibid. Ῥαφὲθ, καὶ υἱοὺς Ἐδὼμ τὰς ἐν Θαλασσάρ;) ῥαφὶς, καὶ υἱοὺς ἐδὲμ τοὺς ἐν θαεσθέν; v. 13. Αἰθὰμ) αἰμάθ. ibid. καὶ βασιλεὺς τῆς π. Σεφφαρουαΐμ Αἰνὰ, καὶ Ἀυά;) καὶ πῦ ἐςιν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως σεπφαρουαὶν ἀνὰ καὶ αὐά; v. 14. ἀγγέλων) τῶν ἀγγέλων. ibid. ἀνέπτυξεν αὐτὸ) ἀνέπτυξεν αὐτά. v. 15. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας εἰς πρόσωπον Κυρίου,) hæc desiderantur.

16. Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουσον· ἄνοιξον, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε· καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχηρεὶμ οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα.

17. Ὅτι ἀληθείᾳ, Κύριε, ἠρήμωσαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ ἔθνη, καὶ τὴν γῆν αὐτῶν,

18. καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς
οἱ τὸ πῦρ, ὅτι ὁ θεοὶ εἰσιν, ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλα καὶ λίθος· καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς.

19. Καὶ νῦν, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς μόνος.

20. Καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν, λέγων· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, Θεὸς Ἰσραήλ· ἃ προσηύξω πρὸς μὲ περὶ Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἤκουσα.

21. Οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε Κύριος πρὸς αὐτόν· ἐξουδένωσέ σε, καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ Σιών, ἐπὶ σὲ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ Ἰερουσαλήμ·

22. τίνα ὠνείδισας, καὶ ἐβλασφήμησας; Καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας φωνήν, καὶ ἦρες εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου; εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ·

23. ἐν χειρὶ ἀγγέλων σε ὠνείδισας Κύριον, καὶ εἶπας· ἐν τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων με ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων (μου), μηροὺς τοῦ Λιβάνου, καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ, τὰ ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον εἰς Μελὼν τέλους αὐτοῦ, δρυμοῦ Καρμήλου αὐτοῦ. μέρος

24. Ἐγὼ ἔψυξα, καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια, καὶ ἐξηρήμωσα τῷ ἴχνει τοῦ ποδός μου πάντας τοὺς ποταμοὺς περιοχῆς. ἐφύλαξα

25. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα αὐτήν, καὶ νῦν ἤγαγον αὐτήν· καὶ ἐγενήθη εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶν μαχίμων πόλεις ὀχυράς.

26. Καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠσθένησαν τῇ χειρί, ἔπτηξαν καὶ κατῃσχύνθησαν, ἐγένοντο χόρτος ἀγροῦ, ἢ χλωρὰ βοτάνη, ἢ χλόη δωμάτων, καὶ * πάτημα ἀπέναντι ἑστηκότος. χλωροβοτάνη * πατήματα

27. Καὶ τὴν καθέδραν σου, καὶ τὴν ἔξοδόν σου, καὶ τὴν εἴσοδόν σου ἔγνων, καὶ τὸν θυμόν σου ἐπ' ἐμέ,

28. διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμέ, καὶ τὸ στρῆνός σου ἀνέβη ἐν τοῖς ὠσί μου· καὶ θήσω τὰ ἄγκιστρά μου ἐν τοῖς μυκτῆρσί σου, καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χείλεσί σου, καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ.

v. 17. καὶ τὴν γῆν αὐτῶν) non habet. v. 18. ὅτι οἱ θεοὶ) ὅτι ὁ θεοί. v. 19. ὅτι σὺ εἶ Κύριος) εἶ deest. v. 21. πρὸς αὐτόν·) ἐπ' αὐτόν. ibid. ἐπὶ σὲ κεφ. ἐκίνησε) ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν αὐτῆς ἐκίνησε. v. 22. καὶ ἐβλασφ.) καὶ τίνα ἐβλασφήμησας; ibid. ἦρες) ἦρας. v. 23. ἀνέβην) ἀναβήσομαι. ibid. (μου) abest. ib. εἰσῆλθον εἰς μέρος τέλους αὐτοῦ, δρυμοῦ Καρμήλου αὐτοῦ.) ἦλθον εἰς μέσον δρυμοῦ καὶ καρμήλου. v. 24. ἐφύλαξα) ἔψυξα. ibid. ἐξηρήμωσα) ἐξερήμωσα. ib. τοὺς ποταμοὺς) absque articulo. v. 25. Μὴ οὐκ ἤκουσας; ἀπὸ μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν) hæc omnia desunt. ibid. καὶ ἤγαγον) ἤγαγον, vel potius συνήγαγον. v. 26. χλωροβοτάνη, ἢ χλόη) χλωρὰ βοτάνη, χλόη. ibid. πατήματα) πάτημα. v. 27. καὶ τὴν εἴσοδόν σου) non habet. ibid. θυμόν σου) addit ἐπ' ἐμέ. v. 28. χαλινὸν τοῖς) χαλινὸν ἐν τοῖς.

Φαγῆ 29. Καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον· Φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν αὐτόματα, καὶ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ ἀνατέλλοντα, καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ σπορὰ, καὶ ἀμητὸς, καὶ φυτεία ἀμπελώνων, καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν.

30. Καὶ προσθήσει τὸ διασεσωσμένον οἴκου Ἰούδα, τὸ ὑπολειφθὲν, ῥίζαν κάτω, καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω·

31. Ὅτι ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐξελεύσεται κατάλειμμα, καὶ ἀνασωζόμενος ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος Κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει τοῦτο.

32. Οὐχ οὕτως; τάδε λέγει Κύριος πρὸς βασιλέα Ἀσσυρίων· οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος, καὶ οὐ προφθάσει αὐτὴν θυρεὸς, καὶ οὐ μὴ ἐκχέῃ πρὸς αὐτὴν πρόσχωμα·

33. τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται, λέγει Κύριος·

34. καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου.

35. Καὶ ἐγένετο (ἕως) νυκτὸς, καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος Κυρίου, καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας· καὶ ὤρθρισαν τοπρωῒ, καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά.

36. Καὶ ἀπῆρε, καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἀπέστρεψε Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νινευῆ.

37. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνοῦντος ἐν οἴκῳ Νεσερὰχ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ Ἀδραμέλεχ, καὶ Σαρασὰρ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ. Καὶ αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν Ἀραράθ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσορδὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ἐσορὰχ Ἀραδὰδ

ΚΕΦ. Κ΄. XX.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠῤῥώστησεν Ἐζεκίας εἰς θάνατον· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἡσαΐας, υἱὸς Ἀμμὼς, ὁ προφήτης, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος· ἔντειλαι τῷ οἴκῳ σου, ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ, καὶ οὐ ζήσῃ.

2. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἐζεκίας πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ηὔξατο πρὸς Κύριον, λέγων·

3. ὦ δὴ, Κύριε, μνήσθητι δὴ ὅσα περιεπάτησα ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ πλήρει, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα. Καὶ ἔκλαυσεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ.

4. Καὶ ἦν Ἡσαΐας ἐν τῇ αὐλῇ τῇ μέσῃ, καὶ ῥῆμα Κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν, λέγων·

5. ἐπίστρεψον, καὶ ἐρεῖς πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγούμενον τοῦ λαοῦ μου· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σου·

ἤκου-

v. 29. Φαγῆ) Φάγε. ibid. καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ) καὶ ἔτει τρίτῳ. v. 30. τὸ διασεσωσμένον οἴκου) τὸν διασεσωσμένον οἶκον. ibid. ποιήσει) καὶ ποιήσει. v. 32. προφθάσει αὐτὴν) προφθάσει ἐπ' αὐτήν. v. 34. τοῦ σῶσαι αὐτὴν) non habet. v. 35. (ἕως) abest. v. 37. Ἐσορὰχ) μεσεράχ. ibid. Ἀδραμέλεχ) ἀδραμέλεχ. ib. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ib. διεσώθησαν εἰς γῆν Ἀραδάδ.) ἐσώθησαν εἰς γῆν ἀραράθ. ib. υἱὸς) ὁ υἱός. CAP. XX. v. 1. Ἀμμὼς) ἀμώς. ibid. ὅτι ἀποθνήσκεις) ὅτι, abest. v. 2. ἐπέστρεψεν) ἀπέστρεψεν. v. 3. ὦ δὴ) abest. ibid. καὶ ἐν καρδίᾳ) ἐν abest. ib. ἐνώπιόν σου) ἐν ὀφθαλμοῖς σου. v. 5. τοῦ λαοῦ) τοῦ λαοῦ μου.

ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαί σε, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναβήσῃ εἰς τὸν οἶκον Κυρίου. ἀναβήσεται

6. Καὶ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων σώσω σε, καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης διὰ μὲ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου.

7. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας· λαβέτωσαν παλάθην σύκων, (καὶ ἐλήφθη) καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος, καὶ ὑγιάσει.

8. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν· τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰάσεταί Κύριός με, καὶ ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ;

9. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας· τοῦτο τὸ σημεῖον παρὰ Κυρίου, ὅτι ποιήσει Κύριος τὸν λόγον, ὃν ἐλάλησε· πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς, ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα ἀναβαθμούς;

10. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· κοῦφον τὴν σκιὰν κλῖναι δέκα ἀναβαθμούς· οὐχὶ, ἀλλὰ ἐπιστραφήτω ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω.

11. Καὶ ἐβόησεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς Κύριον, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς οἷς κατέβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ, εἰς τὰ ὀπίσω δέκα βαθμούς.

12. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε Μερωδὰχ Βαλαδὰν, υἱὸς Βαλαδὰν, βασιλεὺς Βαβυλῶνος, βιβλία καὶ μαναὰ πρὸς Ἐζεκίαν, ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἠῤῥώστησεν Ἐζεκίας.

13. Καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς Ἐζεκίας, καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ὅλον τὸν οἶκον τοῦ νεχωθὰ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ ἀρώματα, καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν, καὶ ὅσα ηὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ· οὐκ ἦν λόγος, ὃν οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς Ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ. τόπος

14. Καὶ εἰσῆλθεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· τί ἐλάλησαν οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ πόθεν ἥκασι πρὸς σέ; Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· ἐκ γῆς πόῤῥωθεν ἥκασι πρὸς μὲ ἐκ Βαβυλῶνος.

15. Καὶ εἶπε· τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας· πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου ἴδον, οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μου, ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου.

16. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς Ἐζεκίαν· ἄκουσον τὸν λόγον Κυρίου·

17. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ληφθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς Βαβυλῶνα·

καὶ

v. 5. ἐν τῇ ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. ἀναβήσεται εἰς τὸν οἶκον) ἀναβήσῃ εἰς οἶκον. v. 6. διὰ μὲ) δι' ἐμέ. v. 7. Ἡσαΐας) abest. ibid. (καὶ ἐλήφθη) non habet. v. 8. Κύριός με) transposita. ib. εἰς τὸν οἶκον) εἰς οἶκον. v. 9. ἀναβαθμοὺς) βαθμοὺς, præterea adjicit ἐὰν ἐπιστρέψῃ δέκα βαθμούς. v. 10. ἀναβαθμοὺς) βαθμούς. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. ib. ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς) ἡ σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς δέκα βαθμοὺς εἰς. v. 11. κατέβη ἐν ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ) non habet. v. 12. Μερωδὰχ.) μαρωδάχ. v. 13. καὶ τὰ ἀρώματα) καὶ abest. ibid. τόπος) λόγος. v. 15. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας) ἐζεκίας. deest. ibid. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς) ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς. v. 16. τὸν λόγον) λόγον.

καὶ οὐχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα ὃ εἶπεν ὁ Κύριος· ὑπολημφθήσεται

18. καὶ οἱ υἱοί σου, οἳ ἐξελεύσονται ἐκ σου, οὓς γεννήσεις, λήψεται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος.

19. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας πρὸς Ἡσαΐαν· ἀγαθὸς ὁ λόγος Κυρίου ὃν ἐλάλησε. καὶ εἶπε· μὴ οὐκ, ἐὰν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσται ἐν ἡμέραις μου;

20. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε, τὴν κρήνην, καὶ τὸν ὑδραγωγὸν, καὶ εἰσήνεγκε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

21. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

Υἱὸς δώδεκα ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ὀφσιβά.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῇρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἀπέστρεψε, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ ἃ κατέσκαψεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστησε τὸ θυσιαστήριον τῇ Βάαλ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς: ἀπέστρεψεν

4. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸ θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὡς εἶπεν, ἐν Ἱερουσαλὴμ θήσω τὸ ὄνομά μου. τὸν θρόνον

5. καὶ ᾠκοδόμησε τὸ θυσιαστήριον πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου· πάσαις

6. καὶ διῆγε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζετο, καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐποίησε θελητὴν καὶ γνώστας ἐπλήθυνε τοῦ ποιεῖν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, παροργίσαι αὐτόν.

7. Καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους ὡς ἐποίησεν, ἐν τῷ οἴκῳ * ᾧ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ, καὶ πρὸς Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, καὶ θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, κρυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ ἄλσει * ὡς

8. καὶ οὐ προσθήσω τοῦ σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, οἵτινες φυλάξουσι τοῦ ποιεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολὴν

V. 17. ὑπολημφθήσεται) ὑπολειφθήσεται. ibid. ὁ Κύριος) κύριος. V. 19. καὶ εἶπε· μὴ οὐκ, ἐὰν εἰρήνη καὶ ἀλήθεια ἔσται ἐν ἡμέραις μου;) ἔσω εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου. V. 20. εἰσήνεγκε) εἰσήγαγε. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) addit λόγων. CAP. XXI. V. 1. Ὀφσιβά.) Ἀψιβά. V. 3. ἀπέστρεψε) ἐπέστρεψε. ibid. κατέσκαψεν) κατέσπασεν. ib. ἀπέστρεψεν τὸ θυσιαστήριον) ἀνέστησε θυσιαστήριον. ib. ἄλση) τὰ ἄλση. V. 4. τὸ θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. τὸν θρόνον μου.) τὸ ὄνομά μου. V. 5. τὸ θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. ἐν πάσαις αὐλαῖς) ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς. V. 6. θελητὴν) τεμένη. V. 7. κρυπτὸν τοῦ οἴκου ἐν τῷ ἄλσει ὡς ἐποίησεν) γλυπτὸν τοῦ ἄλσους. ibid. ᾧ εἶπε) ὡς εἶπε. ib. καὶ Ἱερουσ. ἣν) καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἥ. ib. φυλῶν Ἰσραὴλ) φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. ib. ἐκεῖ) abest. V. 8. τοῦ ποιεῖν) abest. ibid. ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πᾶσαν ἐντολὴν) ἐνετ. κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολήν.

ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ δοῦλός μου Μωσῆς.

9. Καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς Μανασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου ὑπὲρ τὰ ἔθνη, ἃ ἠφάνισε Κύριος ἐκ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ, τῶν προφητῶν, λέγων·

11. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησε Μανασσῆς ὁ βασιλεὺς Ἰούδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησεν ὁ Ἀμοῤῥαῖος ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ἐξήμαρτε
Ἰούδας καί γε τὸν Ἰούδαν ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν.

12. Οὐχ οὕτως· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ κακά, καὶ ἐπὶ Ἰούδαν, ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ.

13. Καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ τὸ μέ-
σταθμὸν τρον Σαμαρείας, καὶ τὸ στάθμιον οἴκου Ἀχαάβ· καὶ ἀπαλείψω τὴν Ἱερουσαλήμ, καθὼς ἀπαλείφεται τὸ ἀλάβαστρον ἀπαλειφόμενος, καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ.

14. Καὶ ἀπώσομαι τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου, καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν, καὶ εἰς προνομὴν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,

15. ἀνθ' ὧν ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·

16. καί γε αἷμα ἀθῶον ἐξέχεε Μανασσῆς πολὺ σφόδρα, ἕως οὗ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ στόμα εἰς στόμα, πλὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐξήμαρτε τὸν Ἰούδαν, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου.

17. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ ἣν ἥμαρτεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

18. Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἐν κήπῳ Ὀζά. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

19. Υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν Ἀμμὼν
ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη δώδεκα
ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μασαλαμεὶθ, θυγάτηρ Ἀρούς ἐξ Ἰετέβα. Ἰεταχάλ

20. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καθὼς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἣ ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐλάτρευσε τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐλάτρευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς·

v. 8. Μωσῆς) μωϋσῆς. v. 11. ἔμπροσθεν) ὁ ἔμπροσθεν. ibid. καί γε Ἰούδας) καί γε τὸν ἰούδαν. v. 12. ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ κακὰ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν) κακὰ ἐπὶ ἱερουσ. καὶ ἰούδαν. v. 13. σταθμὸν) στάθμιον. ibid. τὸ ἀλάβαστρον) ὁ ἀλάβαστρος. v. 15. ἀνθ' ὧν) addit ὅσα. ibid. ἀπὸ τῆς ἡμέρας) adjicit ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας. v. 18. ἐν κήπῳ) ἐν τῷ κήπῳ, priore loco. ibid. Ἀμμὼν) ἀμμὼς. v. 19. Ἀμμὼν) ἀμμὼς. ibid. δώδεκα) δύο. ib. Μασαλαμεὶθ) μεσολλὰμ. ib. Ἰεταχὰλ.) ἰετέβα.

22. καὶ ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῦ, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ Κυρίου.

23. Καὶ συνεστράφησαν οἱ παῖδες Ἀμμὼν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ.

24. Καὶ ἐπάταξε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς πάντας τοὺς συστραφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

25. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἀμμὼν, ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

ἐχ

26. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτῦ ἐν κήπῳ Ὀζὰ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσίας υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

Υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰεδιδὰ, θυγάτηρ * Ἐδιὰ ἐκ Βασουρώθ.

Ἐδιδὰ
* Ἰεδιδὰ

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, οὐκ ἀπέστη δεξιὰ ἢ ἀριστερά.

3. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ Ἰωσίᾳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σαφφὰν, υἱὸν Ἐσσελίου υἱοῦ Μεσολλὰμ, τὸν γραμματέα τῦ οἴκυ Κυρίυ, λέγων·

Μεσσαλὴν

4. ἀνάβηθι πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ σφράγισον τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον Κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν παρὰ τῦ λαῦ,

5. καὶ δότωσαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα, τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ Κυρίυ. καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ποιῦσι τὰ ἔργα, τοῖς ἐν οἴκῳ Κυρίυ, τῦ κατισχῦσαι τὸ βεδὲκ τῦ οἴκυ,

6. τοῖς τέκτοσι, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, καὶ τοῖς τειχισταῖς, καὶ τῦ κτήσασθαι ξύλα, καὶ λίθους λατομητοὺς, τῦ κραταιῶσαι τὸ βεδὲκ τῦ οἴκου

7. πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοῖς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ποιῦσι.

αὐτὸ

8. Καὶ εἶπε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς Σαφφὰν τὸν γραμματέα· βιβλίον τῦ νόμυ εὗρον ἐν οἴκῳ Κυρίου. Καὶ ἔδωκε Χελκίας τὸ βιβλίον πρὸς Σαφφὰν, καὶ ἀνέγνω αὐτό.

9. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον Κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐπέστρεψε τῷ βασιλεῖ ῥῆμα, καὶ εἶπεν· ἐχώνευσαν οἱ δῦλοί σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρας

v. 23. Ἀμμὼν) ἀμὼς, passim. v. 24. πᾶς ὁ λαὸς) πᾶς abest. v. 25. ἐχ ἰδοὺ) οὐκ ἰδού. ibid. ἐπὶ βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίῳ. v. 26. τάφῳ ἐν κήπῳ) τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ. CAP. XXII. v. 1. Ἐδιδὰ, θυγάτηρ Ἰεδιδὰ) ἰεδία θυγάτηρ ἀδειά. v. 2. ἢ ἀριστερά.) καὶ ἀριστερά. v. 3. τῷ ἑβδόμῳ ἐξαπέστειλεν) τῷ ὀγδόῳ ἀπέστειλεν. ibid. Σαφφὰν υἱὸν Ἐσσελίου υἱοῦ Μεσσαλὴν) σαπφὰν υἱὸν ἐζελίου υἱοῦ μεσσολλάμ. ib. τῦ οἴκου) οἴκου κυρίου. v. 4. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. v. 5. ἔργα ἐν οἴκῳ) ἔργα τοῖς ἐν οἴκῳ. v. 7. ἐξελογ. αὐτοῖς) ἐξελογίζοντο αὐτούς. ibid. πίστει αὐτὸ) πίστει αὐτοί. v. 8. Σαφφὰν) σαπφὰν, passim. ibid. Χελκίας πρὸς) χελκίας τὸ βιβλίον πρὸς. v. 9. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. ibid. ἐπέστρεψε) ἀπέστρεψε. ib. ἐν τῷ οἴκῳ) ἐν οἴκῳ.

ρα ποιούντων τὰ ἔργα, τῶν καθεσαμένων ἐν οἴκῳ Κυρίȣ.

10. Καὶ εἶπε Σαφφὰν ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· Βιβλίον ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀνέγνω αὐτὸ Σαφφὰν ἐνώπιον τȣ̃ βασιλέως.

11. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τȣ̀ς λόγους τȣ̃ βιβλίου τȣ̃ νόμου, καὶ ἔῤῥηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτȣ̃.

12. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ υἱῷ Σαφφὰν, καὶ τῷ Ἀχοβὼρ υἱῷ Μιχαίȣ, καὶ τῷ Σαφφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ
Ἰασαὶ τῷ Ἀσαΐᾳ δούλῳ τȣ̃ βασιλέως, λέγων·

13. δεῦτε, ἐκζητήσατε τὸν Κύριον περὶ ἐμοῦ, καὶ περὶ παντὸς τȣ̃ λαοῦ, καὶ περὶ παντὸς τȣ̃ Ἰȣ́δα, περὶ τῶν λόγων τȣ̃ βιβλίου τȣ̃ εὑρεθέντος τούτȣ, ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ Κυρίȣ ἡ ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν, ὑπὲρ ȣ̃ οὐκ ἤκȣσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τȣ̃ βιβλίου τούτȣ, τȣ̃ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα καθ᾽ ἡμῶν.

14. Καὶ ἐπορεύθη Χελκίας ὁ ἱερεὺς, καὶ Ἀχικὰμ, καὶ Ἀχοβὼρ, καὶ Σαφφὰν, καὶ Ἀσαΐας πρὸς Ὄλδαν τὴν προφῆτιν, γυναῖκα Σελλȣ̀μ, υἱȣ̃ Θεκκουὲ, υἱȣ̃ Ἀρὰς, τȣ̃ ἱματιοφύλακος· καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ μασενᾶ· καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν.

15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μὲ,

16. τάδε λέγει Κύριος· ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τȣ̀ς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, πάντας τȣ̀ς λόγους τῆς βίβλȣ ȣ̂ς ἀνέγνω βασιλεὺς Ἰȣ́δα,

17. ἀνθ᾽ ὧν ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐθυμίων θεοῖς ἑτέροις, ὅπως παροργίσωσί με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τȣ́τῳ, καὶ ȣ̓ σβεσθήσεται.

18. Καὶ πρὸς βασιλέα Ἰȣ́δα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς ἐπιζητῆσαι τὸν Κύριον, τάδε ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· οἱ λόγοι ȣ̂ς ἤκȣσας,

19. ἀνθ᾽ ὧν ὅτι ἡπαλύνθη ἡ καρδία σου, καὶ ἐνετράπης ἀπὸ προσώπȣ Κυρίου, ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τȣ̀ς ἐνοικοῦντας αὐτὸν, τȣ̃ εἶναι εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς κατάραν, καὶ διέῤῥηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου, καί γε ἐγὼ ἤκȣσα, λέγει Κύριος·

20. οὐχ οὕτως· ἰδὲ ἐγὼ προστίθημί σε πρὸς τȣ̀ς πατέρας σου, καὶ συναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τόπον
ȣ̓κ ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγώ εἰμι ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον.

v. 9. τῶν καθεσταμένων) absque articulo. v. 11. τȣ̃ βιβλίου) absque articulo. ibid. ἔῤῥηξε) διέῤῥηξε. v. 12. Ἰασαὶ) ἀσαΐᾳ. v. 13. Ἰȣ́δα περὶ) ἰȣ́δα καὶ περί. ibid. ἡ ἐκκεκαυμένη) deeſt articulus. v. 14. γυναῖκα Σελλȣ̀μ, υἱοῦ Θεκκουὲ) μητέρα σελλὴμ υἱοῦ θεκκούν. v. 15. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·) καὶ εἶπεν αὐτοῖς. v. 16. ἰδοὺ ἐπάγω) ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω. ibid. τῆς βίβλȣ) τοῦ βιβλίου. v. 17. ὁ θυμός μȣ) absque articulo. v. 19. ἀπὸ προσώπȣ Κυρίου) κυρίου abeſt. ibid. ἐλάλησα) ἐλάλησας, per errorem, ut opinor. ib. καὶ ἐγὼ) καί γε ἐγώ. v. 20. οὕτως· ἐγὼ) οὕτως, ἰδού. ibid. εἰς τὸν τόπον) εἰς τὸν τάφον. ib. ἐν Ἱερουσαλὴμ) ἐν εἰρήνῃ.

ΚΕΦ. ΚΓ΄. XXIII.

ΚΑΙ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ τὸ ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰούδα, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ προφῆται, καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου.

3. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐνώπιον Κυρίου τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω Κυρίου, καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐν πάσῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον τοῦτο. Καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ.

4. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι τῆς δευτερώσεως, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σταθμὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ Κυρίου πάντα τὰ σκεύη τὰ πεποιημένα τῷ Βάαλ, καὶ τῷ ἄλσει, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ἱερουσαλὴμ ἐν σαδημὼθ Κέδρων, καὶ ἔβαλε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς Βαιθήλ.

5. Καὶ κατέπαυσε τοὺς Χωμαρεὶμ οὓς καΐέκαυ-
* ἔδωκαν βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ ἐθυμίων ἐν σε
τοῖς ὑψηλοῖς, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰού- * ἔδωκεν
δα, καὶ ἐν τοῖς περικύκλῳ Ἱερουσαλὴμ, βασι-
καὶ τοὺς θυμιῶντας τῇ Βάαλ, καὶ τῷ λεὺς
ἡλίῳ, καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ τοῖς Μαζουρὼθ, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ.

6. Καὶ ἐξήνεγκε τὸ ἄλσος ἐξ οἴκου Κυρίου ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ, εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Κέδρων, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν· καὶ ἔῤῥιψε τὸν χοῦν αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ.

7. Καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν Καδησίμ Καδησὶν
τῶν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, οὗ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ Χεττιεὶμ τῷ ἄλσει.

8. Καὶ ἀνήγαγε πάντας τοὺς ἱερεῖς
ἐκ πόλεων Ἰούδα, καὶ * ἐμίανε τὰ ὑψηλὰ πόλεως
οὗ ἐθυμίασαν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ Γαβαὰ, *ἐμίαναν
καὶ ἕως Βηρσαβεέ· καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν πυλῶν, τῶν παρὰ τὴν θύραν
τῆς πύλης Ἰησοῦ ἄρχοντος τῆς πόλεως, πύλης
τῶν ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρὸς ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως.

9. Πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον Κυρίου ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

10. Καὶ

CAP. XXIII. v. 2. ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως) ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως. ibid. ἐν τοῖς ὠσὶν) absque articulo. v. 3. καὶ τοῦ φυλάσσειν) καὶ abest. v. 4. φυλάσσουσι ἐξαγαγεῖν) φυλάσσουσι τὸν σταθμὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν. v. 5. οὓς ἔδωκεν βασιλεὺς) οὓς ἔδωκαν βασιλεῖς. ibid. Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς) Ἰούδα καὶ τοῖς. ib. τῇ Βάαλ) τῷ βάαλ. v. 6. χειμάῤῥουν Κέδρων) adjicit καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ Κέδρων. v. 7. Καδησὶν) καδησίμ. v. 8. ἐκ πόλεως) ἐκ πόλεων. ibid. ἐμίαναν) ἐμίανε. ib. ἀπὸ Γαβαὰ) ἀπὸ Γαβαὰλ. ib. τῶν παρὰ τὴν) τὸν παρὰ τήν. ib. ἄρχοντος τῆς πύλης) ἄρχοντος τῆς πόλεως.

Θοφθὰ 10. Καὶ ἐμίανε τὸν Θάφεθ τὸν ἐν Φά-
Ἐννομὼμ ραγγι υἱῦ Ἐνὸμ, τῦ διάγειν ἄνδρα τὸν
υἱὸν αὐτῦ, καὶ ἄνδρα τὴν θυγατέρα
αὐτοῦ τῷ Μολὸχ ἐν πυρί.

καὶ ἔκαυ- 11. Καὶ κατέπαυσε τὺς ἵππυς ὓς * ἴδω-
σαν καν βασιλεῖς Ἰύδα τῷ ἡλίῳ, ἐν τῇ εἰσό-
* ἔδωκεν δῳ οἴκου Κυρίου εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
βασιλεὺς Νάθαν βασιλέως τῦ εὐνούχου, ὃς ἐν
Φαρυρεὶμ. Καὶ τὸ ἅρμα τῦ ἡλίυ κατέ-
καυσεν πυρὶ,

12. καὶ τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐπὶ τῦ
δώματος τῦ ὑπερῴου Ἄχαζ, ἃ ἐποίη-
σαν βασιλεῖς Ἰύδα· καὶ τὰ θυσιαστήρια
ἃ ἐποίησε Μανασσῆς ἐν ταῖς δυσὶν αὐ-
λαῖς οἴκυ Κυρίου (καὶ) καθεῖλεν ὁ βα-
σιλεὺς, καὶ κατέσπασεν ἐκεῖθεν, καὶ
ἔῤῥιψε τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν χειμάῤ-
ῥουν Κέδρων.

13. Καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ πρόσωπον
Ἱερουσαλὴμ, τὸν ἐκ δεξιῶν τῦ ὄρυς τῦ
Μοσθὰ Μοσθάθ, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν βασι-
λεὺς Ἰσραὴλ τῇ Ἀστάρτῃ προσοχθίσ-
Μαχὼς ματι Σιδωνίων, καὶ τῷ Χαμὼς προσοχ-
Ἀμελ- θίσματι Μωάβ, καὶ τῷ Μελχὸμ βδε-
χὸμ λύγματι υἱῶν Ἀμμὼν, ἐμίανεν ὁ βα-
σιλεύς.

14. Καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ
ἐξωλέθρευσε τὰ ἄλση, καὶ ἔπλησε τὺς
τόπους αὐτῶν ὀστέων ἀνθρώπων.

15. Καί γε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαι-
θὴλ τὸ ὑψηλὸν, ὃ ἐποίησεν Ἱεροβοὰμ
υἱὸς Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ,
καί γε τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο, καὶ τὸ
ὑψηλὸν κατέσπασε, καὶ συνέτριψε τὺς
λίθους αὐτῦ, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν,
καὶ κατέκαυσε τὸ ἄλσος.

16. Καὶ ἐξένευσεν Ἰωσίας, καὶ εἶδε
τὺς τάφους οἳ ἐκεῖ ἐν τῇ πόλει, καὶ
ἀπέστειλε, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν
τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσια-
στήριον, καὶ ἐμίανεν αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆ-
μα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τῦ
Θεῦ ἐν τῷ ἑστᾶναι Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ ἑορτῇ
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ ἐπιστρέψας ἦρε
τὺς ὀφθαλμὺς αὐτῦ ἐπὶ τὸν τάφον τῦ
ἀνθρώπυ τῦ Θεῦ τῦ λαλήσαντος τὺς
λόγους τούτυς,

17. καὶ εἶπε· τί τὸ σκόπελον ἐκεῖνο
ὃ ἐγὼ ὁρῶ; Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες
τῆς πόλεως· ὁ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ ἐστιν,
ὁ ἐξεληλυθὼς ἐκ τῦ Ἰύδα, καὶ ἐπικα-
λεσάμενος τὺς λόγους τούτυς οὓς ἐπε-
καλέσατο ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Βαιθήλ.

18. Καὶ εἶπεν· ἄφετε αὐτὸν, ἀνὴρ
μὴ κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτῦ. καὶ ἐῤῥύσθησαν εὑρέθη-
τὰ ὀστᾶ αὐτῦ μετὰ τῶν ὀστῶν τῦ προ- σαν
φήτυ τῦ ἥκοντος ἐκ Σαμαρείας.

19. Καί γε (εἰς) πάντας τὺς οἴκους
τῶν ὑψηλῶν τὺς ἐν ταῖς πόλεσι Σα-
μαρείας, οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰσραὴλ
παροργίζειν Κύριον, ἀπέστησεν Ἰωσίας
βασιλεὺς Ἱερυσαλὴμ, καὶ ἐποίησεν ἐν αὐ- ἀπέστη-
σεν

v. 10. Θοφθὰ) ταφέθ. ibid. Ἐννομὼμ τοῦ διάγειν) ἐννὸμ τοῦ διαγαγεῖν. v. 11. κατέκαυσαν) κατέκαυσε. ibid. ἔδωκεν βασιλεὺς) ἔδωκαν βασιλεῖς. ib. ὃς ἐν Φαρουρεὶμ) ἐν Φαρουρείμ. v. 12. (καὶ) abest. v. 13. οἶκον ἐπὶ) οἶκον τὸν ἐπί. ibid. ἐκ δεξιῶν τῦ ὄρυς τῦ Μοσθὰ) τὸν ἐκ δεξιῶν τῦ ὄρους τῦ μοσθάθ. ib. καὶ τῷ Μαχὼς) καὶ τῷ χαμώς. ib. Ἀμελχὸμ) μολόχ. v. 15. ἐκεῖνο καὶ τὸ ὑψηλὸν) καὶ abest. v. 16. τάφυς οἱ ἐκεῖ) τάφους τοὺς ἐκεῖ. v. 17. εἶπαν) εἶπον. ibid. Θεῦ ἐστιν, ὁ) Θεῦ, ὁ. ib. ἐκ τοῦ Ἰύδα) ἐξ ἰούδα. v. 18. κινησάτω) κινησάτωσαν. ibid. εὑρέθησαν) ἐῤῥύσθησαν. v. 19. (εἰς) abest. ibid. Ἰωσίας βασιλεὺς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπέστησεν ἐν) ἰωσίας, καὶ ἐποίησεν ἐν.

ἐποίησαν τοῖς πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν Βαιθήλ.

20. Καὶ ἐθυσίασε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων, καὶ κατέκαυσε τὰ ὀστᾶ τῶν ἀνθρώπων ἐπ' αὐτά, καὶ ἐπεστράφη εἰς Ἱερουσαλήμ.

21. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ, λέγων· ποιήσατε πάσχα τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν, καθὼς γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ τῆς διαθήκης ταύτης·

22. ὅτι οὐκ ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο ἀφ' ἡμερῶν τῶν κριτῶν, οἳ ἔκριναν τὸν Ἰσραήλ, καὶ πασῶν ἡμερῶν βασιλέων Ἰσραήλ, καὶ βασιλέων Ἰούδα·

23. ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἰωσίου ἐγενήθη τὸ πάσχα τοῦτο τῷ Κυρίῳ ἐν Ἱερουσαλήμ.

24. Καί γε τοὺς θελητάς, καὶ τοὺς
θεραφεὶν γνωριστάς, καὶ τὰ θεραφείμ, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γεγονότα ἐν τῇ γῇ Ἰούδα, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξῆρεν Ἰωσίας, ἵνα στήσῃ τοὺς
τοῦ γεγραμμένου λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ ᾧ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ἐγεννήθη 25. Ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ βασιλεύς, ὃς ἐπέστρεψε πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσέως, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ.

26. Πλὴν οὐκ ἀπεστράφη Κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ τῆς μεγάλης, οὗ ἐθυμώθη ὀργῇ αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰούδα ἐπὶ (ἐν τῇ ὀργῇ) τοὺς παροργισμούς, οὓς παρώργισεν αὐτὸν Μανασσῆς.

27. Καὶ εἶπε Κύριος· καί γε τὸν Ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ τοῦ προσώπου μου, καθὼς ἀπέστησα τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἀπώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην, τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν οἶκον οὗ εἶπον, ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

28. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωσίου, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα;

29. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ βασιλέα Ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην· καὶ ἐπορεύθη Ἰωσίας εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν ἐν Μαγεδδὼ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτόν. αὐτῷ

30. Καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐκ Μαγεδδώ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσαν (ἐβασίλευσε) αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

31. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ τρεῖς μῆνας ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα

v. 19. ἃ ἐποίησαν ἐν) ἃ ἐποίησεν ἐν. v. 21. ἐπὶ βιβλίῳ) ἐπὶ βιβλίου. v. 22. ἔκριναν) ἔκρινον. ibid. πασῶν ἡμερῶν) πάσας τὰς ἡμέρας. v. 23. τὸ πάσχα τοῦτο τῷ) τοῦτο abest. v. 24. καὶ γνωριστάς, καὶ θεραφεὶν) καὶ τοὺς γνωριστάς, καὶ τὰ θεραφίν. ibid. τοῦ γεγραμμένου ἐπὶ τῷ βιβλίῳ ᾧ εὗρε) τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου οὗ εὗρε. v. 25. ἐγεννήθη) ἐγενήθη. ibid. Μωυσέως) μωυσῆ. v. 26. ἐν τῇ ὀργῇ) ὀργῇ. v. 27. τὸν Ἰούδαν) τὸν ἰούδα. ibid. ἀπώσομαι) ἀπεώσομαι. v. 28. τῶν ἡμερῶν) absque articulo. v. 29. εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ) εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ. ibid. ἐθανάτωσεν αὐτὸν) addit νεχαώ. v. 30. νεκρὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ) transposita. ibid. ἐβασίλευσεν) ἐβασίλευσαν. v. 31. τρεῖς μῆνας) τρίμηνον.

ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἱερεμίε, ἐκ Λοβενά.

32. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίε, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῦ.

33. Καὶ μετέςησεν αὐτὸν Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ τῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκε ζημίαν ἐπὶ τὴν γῆν, ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, καὶ ἑκατὸν τάλαντα χρυσίου.

34. Καὶ ἐβασίλευσε Φαραὼ Νεχαὼ
Ἰωσίας ἐπ' αὐτὲς τὸν Ἐλιακεὶμ, υἱὸν Ἰωσίου βασιλέως Ἰέδα, ἀντὶ Ἰωσίε τῦ πατρὸς αὐτῦ. Καὶ ἐπέςρεψε τὸ ὄνομα αὐτῦ Ἰωακεὶμ· καὶ τὸν Ἰωάχαζ ἔλαβε, καὶ εἰσήνεγκεν εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

35. Καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν Ἰωακεὶμ τῷ Φαραὼ Νεχαὼ,
ἐτιμογραφησαν πλὴν ἐτιμογράφησε τὴν γῆν τῦ δῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ ςόματος Φαραώ· ἀνὴρ κατὰ τὴν συντίμησιν αὐτῦ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τῦ λαοῦ τῆς γῆς, τῦ δῦναι τῷ Φαραὼ Νεχαώ.

36. Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἰελδὰφ, θυγάτηρ
Ειεδδιλα Φαδαὶλ, ἐκ * Ῥουμά.

* Ῥυμά 37. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις αὐτῦ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐγενήθη αὐτῷ Ἰωακεὶμ δῦλος τρία ἔτη, καὶ ἐπέςρεψε, καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ.

2. Καὶ ἀπέςειλε Κύριος αὐτῷ τὲς μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τὰς μονοζώνας Συρίας, καὶ τὲς μονοζώνους Μωὰβ, καὶ τὲς μονοζώνους υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐξαπέςειλεν αὐτὲς ἐν γῇ Ἰέδα, τῦ κατισχῦσαι κατὰ τὸν λόγον Κυρίου, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τῶν δέλων αὐτῦ, τῶν προφητῶν.

3. Πλὴν ἐπὶ τὸν θυμὸν Κυρίου ἦν ἐν
τῷ Ἰέδα, ἀποςῆναι αὐτὸν ἀπὸ προσώπε ἀποςῆναι
αὐτῦ ἐν ἁμαρτίαις Μανασσῆ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε.

4. Καί γε αἷμα ἀθῶον ἐξέχεε, καὶ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθώου, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος ἱλασθῆναι.

5. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδὲ ἐχ
ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰέδα;

6. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν
πατέρων αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωαχεὶν Ἰωακεὶμ
υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

7. Καὶ ὁ προσέθετο ἔτι βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐξελθεῖν ἐκ γῆς αὐτῦ, ὅτι ἔλαβε

v. 31. Λοβενά.) λοβνά. v. 33. Δεβλαὰ ἐν γῇ Αἰμὰθ) ῥεβλαὰμ ἐν γῇ ἱμάθ. ibid. βασιλεύειν αὐτὸν ἐν) βασιλεύειν ἐν. v. 34. Ἰωσίας) ἰωσία. v. 35. Φαραὼ Νεχαὼ, πλὴν ἐτιμογράφησαν) φαραὼ, πλὴν ἐτιμογράφησε. ibid. δῦναι) τῦ δῦναι. v. 36. Ειεδδιλα ἐκ Ῥυμά.) φαδαὶλ ἐκ ῥουμά. v. 37. ἐνώπιον) ἐν ὀφθαλμοῖς. CAP. XXIV. v. 1. ἠθέτησεν αὐτῷ) ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ. v. 2. μονοζώνους Συρίας) μονοζώνους τῶν Χαλδαίων, καὶ τοὺς μονοζώνους συρίας. ibid. ἐν γῇ) ἐν τῇ γῇ. v. 3. ἀποςῆναι αὐτὸν ἀπὸ προσώπε) ἀποςῆσαι αὐτὸν ἀπὸ τῦ προσώπε. v. 4. αἷμα) τὸ αἷμα. v. 5. ἐχ ἰδὲ) ἀν ἰδού. v. 6. Ἰωακεὶμ) ἰωαχίμ. v. 7. βασιλεὺς ἐξελθεῖν ἐκ γῆς) βασιλεὺς αἰγύπτου ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς.

βε βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ χειμάῤῥου Αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου πάντα ὅσα ἦν τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου.

Ἰωακεὶμ 8. Υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν Ἰωαχεὶν ἐν
τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον ἐ-
βασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα
Ἐλλα- τῇ μητρὶ αὐτοῦ Νάσθα, θυγάτηρ Ἐλλα-
μαθὰμ ναθὰν, ἐξ Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

10. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ·

11. καὶ εἰσῆλθε Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπολιόρκουν (τὴν) ἐπ' αὐτήν.

Ἰωακεὶμ 12. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωαχὶν βασιλεὺς Ἰού-
δα ἐπὶ βασιλέα Βαβυλῶνος, αὐτὸς καὶ
οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ
οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, καὶ εὐνοῦχοι αὐτοῦ,
αὐτοὺς καὶ ἔλαβεν αὐτὸν βασιλεὺς Βαβυλῶνος
ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

13. Καὶ ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ συνέκοψε πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ, ἃ ἐποίησε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ναῷ Κυρίου κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου.

14. Καὶ ἀπῴκισε πᾶσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχύϊ, αἰχμαλωσίας
δέκα χιλιάδας αἰχμαλωτίσας, καὶ
πάντα τέκτονα, καὶ τὸν συγκλείοντα, πᾶν
καὶ οὐχ ὑπελείφθη πλὴν οἱ πτωχοὶ τῆς γῆς.

15. Καὶ ἀπῴκισε τὸν Ἰωαχεὶν εἰς Βα- Ἰωακεὶμ
βυλῶνα, καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἀπήγαγεν ἀποικεσίαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα·

16. καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως, ἑπτακισχιλίους, καὶ τὸν τέκτονα, καὶ τὸν συγκλείοντα, χιλίους· πάντες δυνατοὶ ποιοῦντες πόλεμον. Καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς Βαβυλῶνα.

17. Καὶ ἐβασίλευσε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὸν Μαθθανίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ'
αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σε- ἔθηκεν
δεκίαν.

18. Υἱὸς εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐτῶν Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνο-
μα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἀμιθαὰθ
Ἰηρεμίου, ἀπὸ Λοβνά. Λομνά

19. Καὶ

v. 8. Ἰωακεὶμ) ἰωαχίμ. ibid. Νάσθα) νέσθα. ib. Ἐλλαμαθὰμ) ἐλλαναθάμ. v. 10. ἀνέβη) addit ναβουχοδονόσορ. v. 11. εἰσῆλθεν ὁ βασ.) εἰσῆλθεν ναβουχοδονόσορ βασιλεύς. ibid. (τὴν) abest. v. 12. Ἰωακεὶμ) ἰωαχίμ. ibid. καὶ εὐνοῦχοι) καὶ οἱ εὐνοῦχοι. ib. ἔλαβεν αὐτοὺς) ἔλαβεν αὐτόν. ib. ἐν ἔτει ὀγδόῳ) ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει. v. 13. ἐξήνεγκεν) addit ἐκεῖθεν. ibid. Σαλωμὼν βασιλεὺς) Σαλ. ὁ βασιλεύς. v. 14. πᾶσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ) πᾶσαν deest. v. 15. Ἰωακεὶμ) Ἰωαχίμ. ibid. ἀποικεσίαν) εἰς ἀποικεσίαν. v. 17. Μαθθανίαν) βατθανίαν. ibid. ἔθηκε) ἐπέθηκε. ib. Σεδεκίαν.) σεδεκία. v. 18. εἴκοσι ἐτῶν) εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐνιαυτῶν. ibid. Ἀμιθαὰθ, θυγάτηρ Ἰηρεμίου ἀπὸ Λομνά.) ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου.

19. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίȣ, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἰωακείμ.

20. Ὅτι ἐπὶ τὸν θυμὸν Κυρίου ἦν
ὡς ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Ἰούδα, ἕως ἀπέῤῥιψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπȣ αὐτȣ̃. Καὶ ἠθέτησε Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ τῆς βασιλείας αὐτȣ̃, ἐν τῷ
δευτέρῳ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, ἑνδεκάτῃ τȣ̃ μη-
τεσσαρεσ- νὸς, ἦλθε Ναβȣχοδονόσορ βασιλεὺς
καιδε- Βαβυλῶνος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτȣ̃
κάτῃ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ παρενέβαλεν ἐπ' αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' αὐτὴν περίτειχος κύκλῳ.

2. Καὶ ἦλθεν εἰς πόλιν περιοχῆς ἕως τȣ̃ ἑνδεκάτȣ ἔτȣς τȣ̃ βασιλέως Σεδεκίου, ἐννάτῃ τȣ̃ μηνός.

3. Καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς.

4. Καὶ ἐῤῥάγη ἡ πόλις, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τȣ̃ πολέμου ἐξῆλθον νυκτὸς ὁ-
τὴν δὸν πύλης τῆς ἀναμέσον τῶν τειχῶν, (αὕτη) ἥ ἐστι τȣ̃ κήπου τȣ̃ βασιλέως, καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐπὶ τὴν πόλιν κύκλῳ. καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν τὴν Ἄραβα.

5. καὶ ἐδίωξεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ὀπίσω τȣ̃ βασιλέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν Ἀραβὼθ Ἱεριχῶ, καὶ πᾶ- Ῥαβαθ
σα ἡ δύναμις αὐτȣ̃ διεσπάρη ἐπάνωθεν αὐτȣ̃.

6. Καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά· καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτȣ̃ κρίσιν.

7. Καὶ τȣ̀ς υἱȣ̀ς Σεδεκίου ἔσφαξε κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτȣ̃, καὶ τȣ̀ς ὀφθαλμοὺς Σεδεκίου ἐξετύφλωσε, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν εἰς Βαβυλῶνα.

8. Καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, ἑβδόμῃ τȣ̃ μηνὸς, (αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἐννεακαιδέκατος τῷ Ναβȣχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος) (καὶ) ἦλθε Ναβȣζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ἑστὼς ἐνώπιον βασιλέως Βαβυλῶνος, εἰς Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τȣ̃ βασιλέως, καὶ πάντας τȣ̀ς οἴκους Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί.

10. Καὶ τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα ἡ εὐπορία Χαλδαίων, οἱ ἀρχιμάγειροι. ὁ ἀρχι-

11. Καὶ τὸ περισσὸν τȣ̃ λαȣ̃ τὸ κα- μάγειρος
ταλειφθὲν ἐν τῇ πόλει, καὶ τȣ̀ς ἐμπεπτωκότας, οἱ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ τὸ λοιπὸν τȣ̃ στηρίγματος μετῆρε ὁ Ναβȣζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος.

12. Καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν τῆς γῆς ὑπέ-

v. 19. ἐν ὀφθαλμοῖς) ἐνώπιον. v. 20. ὡς) ἕως. CAP. XXV. v. 1. ἐγένετο) ἐγενήθη. ibid. ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τȣ̃ μηνὸς) ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ. ib. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. v. 2. εἰς πόλιν περιοχῆς ἕως) ἡ πόλις ἐν περιοχῇ ἕως. v. 4. τὴν ἀναμέσον) τῆς ἀναμέσον. ibid. αὕτη ἥ ἐστι τȣ̃) αὕτη ἐπὶ τȣ̃. v. 5. Ῥαβὼθ) ἀραβὼθ. v. 6. πρὸς τὸν βασιλέα) absque articulo. ibid. Δεβλαθά·) ῥεβλαθά. v. 8. αὐτὸς) addit ἐνιαυτός. ibid. (καὶ) abest. v. 9. καὶ πάντα οἶκον ἐνέπρησεν ἐν πυρί.) καὶ πᾶν οἶκον ἐνέπρησεν ὁ ἀρχιμάγειρος. v. 10. κύκλῳ κατέλυσαν πᾶσα ἡ εὐπορία Χαλδ. ὁ ἀρχιμάγειρος.) κυκλόθεν κατέσπασεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων. v. 11. ἐνέπεσαν πρὸς βασιλέα) ἐνέπεσον πρὸς τὸν βασιλέα. ibid. ὁ Ναβȣζαρδὰν) absque articulo.

ὑπέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουρ-
Γηβεὶν γὺς, καὶ εἰς Γηβεὶμ.

13. Καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς
ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὰς Μεχωνὼθ, καὶ
τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴ-
κῳ Κυρίου συνέτριψαν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ
ἦραν τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυλῶνα.

ἱμάτια 14. Καὶ τοὺς λέβητας, καὶ τὰ Ἰαμὶν,
καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας,
καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς
λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβε.

15. Καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς φιάλας
τὰς ἀργυρᾶς, καὶ τὰς χρυσᾶς ἔλαβεν
ὁ ἀρχιμάγειρος,

ἡ θά- 16. στύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν μίαν,
λασσα καὶ *τὰς Μεχωνὼθ †ἃς ἐποίησε Σαλω-
μία. μὼν τῷ οἴκῳ Κυρίου· οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ
*τά. †ἃ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν.

17. Ὀκτωκαίδεκα πηχῶν ὕψος τοῦ
στύλου τοῦ ἑνὸς, καὶ τὸ χωθὰρ ἐπ' αὐ-
τοῦ τὸ χαλκοῦν. καὶ τὸ ὕψος τοῦ χω-
Σαβὰχ θὰρ τριῶν πηχῶν· Σαβαχὰ, καὶ ῥοαὶ
ἐπὶ τοῦ χωθὰρ κύκλῳ, τὰ πάντα χαλ-
κᾶ, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ στύλῳ τῷ
δευτέρῳ ἐπὶ τῷ Σαβαχά.

18. Καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν
Σαραίαν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν
Σοφονίαν υἱὸν τῆς δευτερώσεως, καὶ τοὺς
τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν.

19. Καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦ-
χον ἕνα, ὃς ἦν ἐπιστάτης ἐπὶ τῶν ἀν-
δρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ πέντε ἄνδρας
τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως,
τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν
γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνάμεως
τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ
ἑξήκοντα ἄνδρας τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, τοὺς ἑπτὰ
εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει:

20. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Ναβουζαρδὰν
ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς
πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δε-
βλαθά.

21. Καὶ ἔπαισεν αὐτοὺς βασιλεὺς
Βαβυλῶνος, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν
Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἱμάθ, καὶ ἀπῳκίσθη Αἰθάμ
Ἰούδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ.

22. Καὶ ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἐν
γῇ Ἰούδα, οὓς κατέλιπε Ναβουχοδονόσορ τῇ Ἰου-
βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ κατέστησεν δαίᾳ.
ἐπ' αὐτῶν τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχικὰμ υἱοῦ αὐτῷ
Σαφάν.

23. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες
τῆς δυνάμεως, αὐτοὶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐ- αὐτοῦ
τῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶνος
τὸν Γοδολίαν, καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν
εἰς Μασσηφὰ, καὶ Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου, Μαθθα-
καὶ Ἰωανὰν υἱὸς Καρὴθ, καὶ Σαραίας νίου
υἱὸς Θανεμαὶθ ὁ Νετωφαθίτης, καὶ Ἰεζο- Θανεμὰν
νίας υἱὸς τοῦ Μαχαθθεὶ, αὐτοὶ, καὶ οἱ
ἄνδρες αὐτῶν.

24. Καὶ

v. 12. Γηβεὶν) γαβίν. v. 13. καὶ τοὺς Μεχωνὼθ) καὶ τὰς μεχωνὼθ. v. 14. ἱμάτια) ἰαμίν. v. 15. τὰς ἀργυρᾶς καὶ τὰς χρυσᾶς) transposita. v. 16. καὶ ἡ θάλασσα μία, καὶ τὰ Μεχ. ἃ) καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὰς μεχωνὼθ ἃς. v. 17. πηχῶν) πήχεων, bis. ibid. Σαβὰχ) σαβαχά. ib. ἐπὶ τοῦ χωθὰρ) ἐπὶ τῷ χωθάρ. ib. κατὰ τὰ αὐτὰ) κατὰ ταῦτα. v. 19. ἔλαβεν) ἔλαβον. ibid. ἐπιστάτης ἐπὶ τῶν) ἐπὶ abest. ibid. καὶ ἑπτὰ) καὶ ἑξήκοντα. v. 20. ἀπήγαγεν) ἤγαγεν. ibid. Δεβλαθὰ) ῥεβλαθά. v. 21. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ibid. Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰθὰμ) ῥεβλαθὰ ἐν γῇ αἱμάθ. v. 22. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ) ἐν τῇ γῇ ἰούδα. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτῶν. ib. υἱοῦ Σαφὰν) υἱὸς σαφάν. v. 23. τῆς δυνάμεως αὐτοῦ) τῆς δυνάμεως αὐτοί. ibid. Μασσηφὰ) μασσηφάθ. ib. Μαθθανίου καὶ Ἰωανὰν) ναθανίου, καὶ ἰωνά. ib. Θανεμὰν) Θανεμαὶθ. ib. Μαχαθθεὶ) μαχαθί.

24. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς Γοδολίας, καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε πάροδον τῶν Χαλδαίων, καθίσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ καλῶς ἔσαι ὑμῖν.

25. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίε υἱῦ Ἐλισαμὰ ἐκ τῦ σπέρματος τῶν βασιλέων, καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Γοδολίαν, καὶ ἀπέθανε, καὶ τὺς Ἰυδαίους, καὶ τὺς Χαλδαίους, οἳ ἦσαν μετ' αὐτῦ ἐν Μασσηφά.

26. Καὶ ἀνέςη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ, καὶ ἕως μεγάλου, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν δυνάμεων, καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπυ τῶν Χαλδαίων. — *τῆς δυνάμεως*

27. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τριακοςῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς μετοικεσίας τῦ Ἰωαχεὶν βασιλέως Ἰύδα, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τῦ μηνὸς, ὕψωσεν Εὐιλμαρωδὰχ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτῦ τὴν κεφαλὴν Ἰωαχεὶν βασιλέως Ἰύδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκυ φυλακῆς αὐτῦ. — *Ἰωακεὶμ* — *Εὐειαναρωδὰχ* — *Ἰωακεὶμ*

28. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτῦ ἀγαθὰ, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνωθεν τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτῦ ἐν Βαβυλῶνι.

29. Καὶ ἠλλοίωσε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτῦ, καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῦ. — *ἠλλοίωσαν*

30. Καὶ ἡ ἑςιατορία αὐτῦ, ἑςιατορία διαπαντὸς ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκυ τῦ βασιλέως, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῦ. — *θεράποντος*

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'.

v. 24. αὐτοῖς Γοδολίας) transpofita. ibid. Χαλδαίων) τῶν χαλδαίων. v. 25. ἐγενήθη τῷ) ἐγενήθη ἐν τῷ. ibid. ἐπάταξαν) ἐπάταξε. v. 26. καὶ ἕως) ἕως. ibid. τῆς δυνάμεως) τῶν δυνάμεων. v. 27. τῆς μετοικεσίας τοῦ Ἰωακεὶμ) τῆς ἀποικίας τοῦ ἰωαχίμ. ibid. Ἐυειαναρωδὰχ) εὐειλμαρωδάχ. ib. Ἰωακεὶμ βασιλέως) ἰωαχὶμ τῦ βασιλέως. v. 29. ἠλλοίωσαν) ἠλλοίωσε. v. 30. θεράποντος) διαπαντός.

 BARA-

ὑπέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουρ-
Γηβεὶν γὺς, καὶ εἰς Γηβεὶμ.

13. Καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τοὺς Μεχωνὼθ, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ Κυρίου συνέτριψαν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ ἦραν τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυλῶνα.

ἱμάτια 14. Καὶ τοὺς λέβητας, καὶ τὰ Ἰαμὶν,
καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβε.

15. Καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὰς φιάλας τὰς ἀργυρᾶς, καὶ τὰς χρυσᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος,

ἡ θά- 16. στύλους δύο, καὶ τὴν θάλασσαν μίαν,
λασσα καὶ * τὰς Μεχωνὼθ † ἃς ἐποίησε Σαλω-
μία. μὼν τῷ οἴκῳ Κυρίου· οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ
* τά. † ἃ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν.

17. Ὀκτωκαίδεκα πηχῶν ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνὸς, καὶ τὸ χωθὰρ ἐπ' αὐτοῦ τὸ χαλκοῦν. καὶ τὸ ὕψος τοῦ χω-
Σαβὰχ θὰρ τριῶν πηχῶν· Σαβαχὰ, καὶ ῥοαὶ
ἐπὶ τοῦ χωθὰρ κύκλῳ, τὰ πάντα χαλκᾶ, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ τῷ Σαβαχά.

18. Καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν Σαραίαν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν Σοφονίαν υἱὸν τῆς δευτερώσεως, καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμόν.

19. Καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα, ὃς ἦν ἐπιστάτης ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ πέντε ἄνδρας τῶν ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνάμεως τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ
ἑξήκοντα ἄνδρας τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, τοὺς ἑπτὰ
εὑρεθέντας ἐν τῇ πόλει.

20. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά.

21. Καὶ ἔπαισεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν
Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἱμὰθ, καὶ ἀπῳκίσθη Αἰθὰμ
Ἰούδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ.

22. Καὶ ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἐν
γῇ Ἰούδα, οὓς κατέλιπε Ναβουχοδονόσορ τῇ Ἰου-
βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ κατέστησεν δαίᾳ.
ἐπ' αὐτῶν τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχικὰμ υἱοῦ αὐτῷ
Σαφάν.

23. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες
τῆς δυνάμεως, αὐτοὶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐ- αὐτοῦ
τῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς Βαβυλῶνος
τὸν Γοδολίαν, καὶ ἦλθον πρὸς Γοδολίαν
εἰς Μασσηφὰ, καὶ Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου, Μαθθα-
καὶ Ἰωανὰν υἱὸς Καρὴθ, καὶ Σαραίας νίου
υἱὸς Θανεμὰθ ὁ Νετωφαθίτης, καὶ Ἰεζο- Θανεμὰν
νίας υἱὸς τοῦ Μαχαθθεὶ, αὐτοὶ, καὶ οἱ
ἄνδρες αὐτῶν.

24. Καὶ

v. 12. Γηβεὶν.) γαβὶν. v. 13. καὶ τοὺς Μεχωνὼθ) καὶ τὰς μεχωνὼθ. v. 14. ἱμάτια) ἰαμὶν. v. 15. τὰς ἀργυρᾶς καὶ τὰς χρυσᾶς) transposita. v. 16. καὶ ἡ θάλασσα μία, καὶ τὰ Μεχ. ἃ) καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τὰς μεχωνὼθ ἃς. v. 17. πηχῶν) πήχεων, bis. ibid. Σαβὰχ) σαβαχὰ. ib. ἐπὶ τοῦ χωθὰρ) ἐπὶ τῷ χωθὰρ. ib. κατὰ τὰ αὐτὰ) κατὰ ταῦτα. v. 19. ἔλαβεν) ἔλαβον. ibid. ἐπιστάτης ἐπὶ τῶν) ἐπὶ abest. ibid. καὶ ἑπτὰ) καὶ ἑξήκοντα. v. 20. ἀπήγαγεν) ἤγαγεν. ibid. Δεβλαθὰ) ῥεβλαθά. v. 21. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ibid. Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἰθὰμ) ῥεβλαθὰ ἐν γῇ αἰμάθ. v. 22. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ) ἐν τῇ γῇ ἰούδα. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτῶν. ib. υἱοῦ Σαφὰν) υἱὸν σαφάν. v. 23. τῆς δυνάμεως αὐτοῦ) τῆς δυνάμεως αὐτοί. ibid. Μασσηφὰ) μασσηφάθ. ib. Μαθθανίου καὶ Ἰωανὰν) ναθανίου, καὶ ἰωνά. ib. Θανεμὰν) Θαναμάθ. ib. Μαχαθθεὶ) μαχαθί.

24. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς Γοδολίας, καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε πάροδον τῶν Χαλδαίων, καθίσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ καλῶς ἔσαι ὑμῖν.

25. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου υἱοῦ Ἐλισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν βασιλέων, καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Γοδολίαν, καὶ ἀπέθανε, καὶ τοὺς Ἰουδαίους, καὶ τοὺς Χαλδαίους, οἳ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ἐν Μασσηφά.

26. Καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ, καὶ ἕως μεγάλου, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν δυνάμεων, καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν Χαλδαίων.

τῆς δυνάμεως

27. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς μετοικεσίας τοῦ Ἰωαχεὶν βασιλέως Ἰούδα, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ὕψωσεν Εὐιλμαρωδὰχ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν Ἰωαχεὶν βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς αὐτοῦ.

Ἰωακεὶμ
Εὐειαναρωδὰχ
Ἰωακεὶμ

28. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ἀγαθὰ, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνωθεν τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

29. Καὶ ἠλλοίωσε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

ἠλλοίωσαν

30. Καὶ ἡ ἑστιατορία αὐτοῦ, ἑστιατορία διαπαντὸς ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

θεράποντος

ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Δ'.

V. 24. αὐτοῖς Γοδολίας) transposita. ibid. Χαλδαίων) τῶν χαλδαίων. V. 25. ἐγενήθη τῷ) ἐγενήθη ἐν τῷ. ibid. ἐπάταξαν) ἐπάταξε. V. 26. καὶ ἕως) ἕως. ibid. τῆς δυνάμεως) τῶν δυνάμεων. V. 27. τῆς μετοικεσίας τοῦ Ἰωακεὶμ) τῆς ἀποικίας τοῦ ἰωαχὶμ. ibid. Εὐειαναρωδὰχ) εὐιαλμαρωδὰκ. ib. Ἰωακεὶμ βασιλέως) ἰωαχὶμ τοῦ βασιλέως. V. 29. ἠλλοίωσαν) ἠλλοίωσε. V. 30. θεράποντος) διαπαντός.

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟ-
ΜΕΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΙΟΥΔΑ Α'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΔΑΜ, Σὴθ, Ἐνὼς,
2. Καϊνὰν, Μαλελε-
ὴλ, Ἰάρεδ,
3. Ἐνὼχ, Μαθουσά-
λα, Λάμεχ,
4. Νῶε, υἱοὶ Νῶε·
Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ.

5. Υἱοὶ Ἰάφεθ· Γαμὲρ, Μαγωγ, Μα-
δαΐ, Ἰωϋὰν, Ἐλισὰ, Θοβὲλ, Μοσὸχ,
καὶ Θείρας.

6. Καὶ υἱοὶ Γαμὲρ· Ἀχενὲζ, καὶ
Ῥιφαὲ Ῥιφὰθ, καὶ Θοῤῥάμ.

7. Καὶ υἱοὶ Ἰωϋὰν· Ἐλισὰ, καὶ Θαρ-
σεὶς, Κίτιοι, Ῥόδιοι.

8. Καὶ υἱοὶ Χάμ· Χοὺς, καὶ Μεσρα-
ιὰμ, Φοὺτ, καὶ Χαναάν.

9. Καὶ υἱοὶ Χούς· Σαβὰ, καὶ Εὐιλὰ,
καὶ Σαβαθὰ, καὶ Ῥεγμὰ, καὶ Σεβε-
θαχά. Καὶ υἱοὶ Ῥεγμά· Σαβὰ, καὶ
Δαδάν.

10. Καὶ Χοὺς ἐγέννησε τὸν Νεβρώδ·
οὗτος ἤρξατο τοῦ εἶναι γίγας κυνηγὸς ἐπὶ
τῆς γῆς.

11. Καὶ Μεσραΐμ ἐγέννησε τοὺς Λου-
διεὶμ, καὶ τοὺς Ἀναμιεὶμ, καὶ τοὺς Λα-
βεὶν, καὶ τοὺς * Νεφθαλὶμ,

12. καὶ τοὺς Πατροσωνιεὶμ, καὶ τοὺς
Χασλωνιεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυ-
λιστιεὶμ, καὶ τοὺς Χαφοριεὶμ.

13. Καὶ Χαναὰν ἐγέννησε τὸν Σιδῶ-
να πρωτότοκον, καὶ τὸν Χετταῖον,

14. καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀ-
μοῤῥαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον,

15. καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀρουκαῖον,
καὶ τὸν Ἀσενναῖον,

16. καὶ τὸν Ἀράδιον, καὶ τὸν Σα-
μαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί.

17. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλὰμ, καὶ Ἀσσοὺρ,
καὶ Ἀρφαξὰδ, καὶ Λοὺδ, καὶ Ἀράμ.
Καὶ υἱοὶ Ἀράμ· *Ὠς, καὶ Οὒλ, καὶ Γα- Οὐδ
θὲρ, καὶ Μοσόχ.

18. Καὶ

Titul. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΠΡΩΤΟΝ. CAP. I. v. 2. Καϊνὰν) καὶ καϊνάν. v. 5. Μαγωγ, Μαδαΐ) μαγώγ, μαδαΐμ. ibid. Θείρας) θίρας. v. 6. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ibid. Ἀχενὲζ, καὶ Ῥιφαθ, καὶ Θοῤῥάμ.) ἀσχανὰζ, καὶ ῥιφὰθ, καὶ θοργαμά. v. 7. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ibid. Θαρσεὶς, Κίτιοι, Ῥόδιοι.) θαρσὶς, κίτιοι, καὶ ῥόδιοι. v. 8. Μεσραΐμ, Φοὺτ) μεσραΐμ, φούδ. v. 10. τοῦ εἶναι) εἶναι. v. 11. ab hoc versu usque ad v. 24. exclusive omnia desiderantur in *Edit, Rom.*

18. Καὶ Ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν Καϊνὰν, καὶ Καϊνὰν ἐγέννησε τὸν Σαλὰ, καὶ Σαλὰ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ.

19. Καὶ τῷ Ἔβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἑνὶ, Φαλὲκ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ διεμερίσθη ἡ γῆ· καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτῦ, Ἰεκτάν.

20. Καὶ Ἰεκτὰν ἐγέννησε τὸν Ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν Σαλὲφ, καὶ τὸν Ἀραμώθ,

Κεδεραὰν 21. καὶ τὸν Κεδεραὰμ, καὶ τὸν Αἰζὴν, καὶ τὸν Δεκλαὰμ,

22. καὶ τὸν Γεμιὰν, καὶ τὸν Ἀβιμεὴλ, καὶ τὸν Σαβὰν,

23. καὶ τὸν Οὐφεὶρ, καὶ τὸν Εὐὶλ, καὶ τὸν Ὠβάμ· πάντες ὗτοι υἱοὶ Ἰεκτάν.

24. Υἱοὶ Σήμ· Αἰλὰμ, καὶ Ἀσοὺρ, καὶ Ἀρφαξὰδ, Σάλα,

25. Ἔβερ, Φαλὲκ, Ῥαγαῦ,

26. Σερούχ, Ναχὼρ, Θάρα,

27. Ἀβράμ· αὐτὸς Ἀβραάμ.

28. Υἱοὶ δὲ Ἀβραάμ· Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσμαήλ.

29. Αὗται δὲ αἱ γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαήλ· Ναβαϊὼθ, καὶ Κηδὰρ, καὶ Ναβδεὴλ, Μαβσὰν,

30. Μασμὰ, καὶ Ἰδυμὰ, Μασσὴ, Χοδδὰδ, Θαιμὰν,

31. καὶ Ἰετοὺρ, Ναφὲς, καὶ Κεδάμ· ὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαήλ.

32. Καὶ υἱοὶ Χετούρας παλλακῆς Ἀβραὰμ, καὶ ἔτεκεν υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμβρὰν, καὶ Ἰεκσὰν, καὶ Μαδὰν, καὶ Μαδιὰν, Ἰεσβὸκ, Σωυέ. Καὶ υἱοὶ Ἰεκσάν· Σαβὰ, καὶ Δαιδάν. Καὶ υἱοὶ Δαιδάν· Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδαιὴλ, καὶ Ἀσσουριεὶμ, καὶ Λατουσιεὶμ, καὶ Ἀσωμείν.

33. Καὶ υἱοὶ Μαδιάμ· Γαιφὰρ, καὶ Ὀφὲρ, καὶ Ἐνὼχ, καὶ Ἀβιδὰ, καὶ Ἐλδαά· πάντες ὗτοι υἱοὶ Χετούρας.

34. Καὶ ἐγέννησεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαάκ· καὶ υἱοὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἡσαῦ, καὶ Ἰακώβ.

35. Υἱοὶ Ἡσαῦ· Ἐλιφὰζ, Ῥαγουὴλ, καὶ Ἰεοὺλ, καὶ Ἰεγλὸμ καὶ Κορέ.

36. Υἱοὶ Ἐλιφάζ· Θαιμὰν, καὶ Ὠμὰρ, Σωφὰρ, καὶ Γοθὰμ, καὶ Κενὲζ. Θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ Ἐλιφὰζ ἔτεκεν αὐτῇ τὸν Ἀμαλήκ.

37. Καὶ υἱοὶ Ῥαγουήλ· Ναχὲθ, Ζαρὲ, Σομμὲ, καὶ Μοζέ.

38. Καὶ υἱοὶ Σηείρ· Λωτὰν, Σωβὰλ, Σηθὶρ
Σεβεγὼν, Ἀνὰ, Δησὼν, καὶ Ἀσὰρ, καὶ Σεβετὰν
Ῥισάν.

39. Καὶ υἱοὶ Λωτάν· Χορρὶ, καὶ Αἰμάν· ἀδελφὴ δὲ Λωτὰν, Θαμνά.

v. 25. Φαλὲκ, Ῥαγαῦ) φαλὲγ, ῥαγαὺ. v. 26. Θάρα) θάῤῥα. v. 27. Ἀβράμ· αὐτὸς Ἀβραάμ.) ἀβραάμ. v. 29. γενέσεις πρωτοτόκου Ἰσμαήλ.) γενέσεις αὐτῶν. πρωτότοκος ἰσμαήλ. ibid. Μαβσὰν) μασσάμ. v. 30. καὶ Ἰδουμὰ) καὶ abest. ibid. Χοδδὰδ) χονδάν. v. 31. in Rom. ἰετὴρ, ναφὶς, κεδμά. οὗτοι υἱοὶ ἰσμαήλ. v. 32. υἱὸν αὐτῷ τὸν Ζεμβρὰν - - fin.) αὐτῷ τὸν ζεμβράμ, ἰεξὰν, μαδιὰμ, μαδὰμ, σοβὰκ, σωέ. καὶ υἱοὶ ἰεξὰν, δαιδὰν, καὶ σαβαί. v. 33. Γαιφὰρ) γεφάρ. ibid. Ἐλδαά.) ἐλδαδά. v. 34. καὶ Ἡσαῦ, καὶ Ἰακώβ.) ἰακώβ, καὶ ἡσαῦ. v. 36. καὶ Γοθὰμ - - fin.) καὶ γουθὰμ, καὶ κενὲζ, καὶ θαμνὰ, καὶ ἀμαλήκ. v. 37. Ναχὲθ, - - fin.) ναχὲς, ζαρὲ, σομὲ, καὶ μοζέ. v. 38. Καὶ υἱοὶ Σηείρ.) υἱοὶ σηείρ. ibid. Σεβεγὼν) σεβεγών. ib. καὶ Ἀσὰρ, καὶ Ῥισάν.) ὠσὰρ, καὶ δισάν. v. 39. Χορρὶ) χοῤῥί.

40. Υἱοὶ Σωβάλ· Ἰωλὰμ, καὶ Μαναχὰθ, καὶ Γαιβὴλ, καὶ Σωφὰρ, καὶ Ὠνάν. Υἱοὶ δὲ Σεβεγών· Αἰά, καὶ Ὠνάμ.

41. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνά· Δαισὼν, καὶ Ἐλιβαμὰ θυγάτηρ Ἀνά. Καὶ υἱοὶ Δαισών· Ἀμαδὰ, καὶ Ἐσεβὰν, καὶ Ἰεθρὰν, καὶ Χαῤῥάν.

42. Καὶ υἱοὶ Ἀσάρ· Βαλαὰν, καὶ Ἀζεκὰν, καὶ Ἰωακὰν, καὶ Οὐκάμ. Υἱοὶ δὲ Δαισών· Ὧς, καὶ Ἀῤῥάν.

43. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Βαλὰκ υἱὸς Βαιώρ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ, Δενναβά.

44. Καὶ ἀπέθανε Βαλὰκ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβὰβ, υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βοσόῤῥας.

45. Καὶ ἀπέθανεν Ἰωβὰβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσὸμ ἐκ τῆς γῆς Θαιμανῶν.

46. Καὶ ἀπέθανεν Ἀσὸμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ, υἱὸς Βαρὰδ, ὁ πατάξας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ· καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθθάμ.

47. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαμαὰ ἐκ Μασεκκάς.

48. Ἀπέθανε δὲ Σαμαὰ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαοὺλ ἐκ Ῥοωβὼθ τῆς παρὰ ποταμόν.

49. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Βαλαεννὼν, υἱὸς Ἀχοβώρ.

50. Καὶ ἀπέθανε Βαλαεννὼν (υἱὸς Ἀχοβὼρ,) καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδὰδ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Φογὼρ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματραίδ.

51. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἦσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ· ἡγεμὼν Θαμανά, ἡγεμὼν Γωλὰ, ἡγεμὼν Ἰεθὲθ, Θαμανά

52. ἡγεμὼν Ἐλιβαμὰς, ἡγεμὼν Ἠλὰς, ἡγεμὼν Φινών,

53. ἡγεμὼν Κενὲζ, ἡγεμὼν Θαιμὰν, ἡγεμὼν Μαβσὰρ,

54. ἡγεμὼν Μαγεδιὴλ, ἡγεμὼν Ἡράμ· οὗτοι ἡγεμόνες Ἐδώμ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· Ῥουβὴν, Συμεὼν, Λευΐ, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ζαβουλὼν,

2. Δὰν, Ἰωσὴφ, Βενιαμεὶν, Νεφθαλείμ, Γὰδ, Ἀσήρ.

3. Υἱοὶ Ἰούδα· Ἢρ, Αὐνὰν, Σηλώμ· τρεῖς ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυγατρὸς

v. 40. Ἰωλὰμ - - fin.) ἀλὼν, μαχανὰθ, ταιβὴλ, σωφὶ, καὶ ὠνάν. υἱοὶ δὲ σεβεγὼν, αἰὰ, καὶ σωνάν. v. 41. in Rom. υἱοὶ σωνὰν, δαισών. υἱοὶ δὲ δαισὼν, ἐμερὼν, καὶ ἀσεβὼν, καὶ ἰεθρὰμ, καὶ χαῤῥάν. v. 42. in Rom. καὶ υἱοὶ ὠσὰρ, βαλαὰμ, καὶ ζουκὰμ, καὶ ἀκάν. υἱοὶ δισὼν, ὢς, καὶ ἀράν. v. 43. οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.) hæc desiderantur. ibid. Βαιώρ) βεώρ. v. 44. Ζαρὰ) ζαρά. v. 45. ἐκ τῆς γῆς) ἐκ γῆς. v. 46. Γεθθάμ.) γεθαίμ. v. 47. Σαμαὰ) σεβλά. v. 48. Ἀπέθανε δὲ Σαμαὰ) καὶ ἀπέθανε σεβλά. ibid. ἐκ Ῥοωβὼθ) ἐκ ῥαβὼθ. v. 49. Βαλαεννὼν, υἱὸς Ἀχοβώρ.) βαλαεννὼρ, υἱὸς ἀχωβώρ. v. 50. Βαλαεννὼν υἱὸς Ἀχοβὼρ καὶ) βαλαεννὼρ, καὶ. ib. Ἀδὰδ, καὶ) ἀδὰδ, υἱὸς βαράδ. καὶ. ib. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματραίδ.) hæc desiderantur. v. 51. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἦσαν) desunt. ibid. Θαμανά, ἡγ. Γωλὰ, ἡγ. Ἰεθέθ.) θαμνά, ἡγεμὼν γωλαδά, ἡγεμὼν ἰεθέρ. v. 53. Μαβσάρ) βαβσάρ. v. 54. Ἡράμ) ζαφωίν. CAP. II. v. 1. Καὶ ταῦτα) ταῦτα. ibid. Ἰούδας) ἰούδα. v. 2. Βενιαμεὶν, Νεφθαλείμ) βενιαμὶν, νεφθαλί.

τρὸς Σαύας τῆς Χαναανίτιδος. Καὶ ἦν
ἀνὴρ Ἢρ ὁ πρωτότοκος Ἰέδα πονηρὸς ἐναντίον Κυρίε· καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

4. Καὶ Θάμαρ ἡ νύμφη αὐτῦ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Φαρὲς, καὶ τὸν Ζαρά. Πάντες υἱοὶ Ἰέδα πέντε.

5. Υἱοὶ Φαρές· Ἐσρὼμ, καὶ Ἰεμουήλ.

6. Καὶ υἱοὶ Ζαρά· Ζαμβρὶ, καὶ Αἰθὰν, καὶ Αἰμὰν, καὶ Χαλχὰλ, καὶ Δαρά· πάντες πέντε.

7. Καὶ υἱοὶ Χαρμί· Ἀχὰρ ὁ ἐμποδοςάτης Ἰσραὴλ, ὃς ἠθέτησεν εἰς τὸ ἀνάθεμα.

8. Καὶ υἱοὶ Αἰθάν· Ἀζαρία.

9. Καὶ υἱοὶ Ἐσρὼμ οἱ ἐτέχθησαν αὐτῷ· ὁ Ἰραμεὴλ, καὶ ὁ Ὀρὰμ, καὶ ὁ Χαλὲβ, καὶ ὁ Ἀράμ.

10. Καὶ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσὼν ἄρχοντα τῦ οἴκου Ἰέδα.

11. Καὶ Ναασσὼν ἐγέννησε τὸν Σαλμὰν, καὶ Σαλμὰν ἐγέννησε τὸν Βοὸζ,

12. καὶ Βοὸζ ἐγέννησε τὸν Ἰωβὴδ, καὶ Ἰωβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαὶ,

13. καὶ Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ τὸν Ἐλιάβ. Ἀμιναδὰβ ὁ δεύτερος, Σαμαιὰ ὁ τρίτος,

14. Ναθαναὴλ ὁ τέταρτος, Ῥαδδαὶ ὁ πέμπτος,

15. Ἀσὸμ ὁ ἕκτος, Δαυὶδ ὁ ἕβδομος·

16. καὶ ἀδελφὴ αὐτῶν Σαρεΐα, καὶ Ἀβιγαία· καὶ υἱοὶ Σαρεΐας, Ἀβισὰ, καὶ Ἰωβὰβ, καὶ Ἀσαὴλ, τρεῖς·

17. καὶ Ἀβιγαία ἐγέννησε τὸν Ἀμεσσά· καὶ πατὴρ Ἀμεσσὰ Ἰεθὲρ ὁ Ἰσμαηλίτης.

18. Καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἐσρὼμ ἔλαβε τὴν Ἀζουβὰ γυναῖκα, καὶ τὴν Ἰεριώθ· καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς· Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά.

19. Καὶ ἀπέθανε Γαζουβὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Χαλὲβ τὴν Φραθ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὢρ.

20. Καὶ Ὢρ ἐγέννησε τὸν Οὐρὶ, καὶ Οὐρὶ ἐγέννησε τὸν Βεσελεήλ.

21. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν Ἐσρὼμ πρὸς τὴν θυγατέρα Μαχεὶρ πατρὸς Γαλαὰδ, καὶ ἔτος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ αὐτὸς ἦν ἑξήκοντα ἐτῶν· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Σεγούβ.

22. Καὶ Σεγοὺβ ἐγέννησε τὸν Ἀείρ. Καὶ ἦσαν αὐτῷ εἴκοσι τρεῖς πόλεις ἐν τῇ Γαλαάδ.

23. Καὶ ἔλαβε Γεσσοὺρ, καὶ Ἀρὰμ, τὰς κώμας Ἰαεὶρ ἐξ αὐτῶν, τὴν Καναθ, Ἰαεὶρ

καὶ

v. 3. Χαναανίτιδος) χανανίτιδος. ibid. ἀνὴρ) ἤρ. v. 6. Αἰθὰν, καὶ Αἰμὰν, καὶ Χαλχὰλ, καὶ Δαρά.) αἰθὰμ, καὶ αἰμουὰν, καὶ παλχὰλ, καὶ δαρὰδ. v. 8. Αἰθάν· Ἀζαρία.) αἰθὰμ, αἰζαρίας. v. 9. ὁ Ἰραμεὴλ, καὶ ὁ Ὀρὰμ) ὁ ἰεραμαηλ, καὶ ὁ ἀράμ. ibid. καὶ ὁ Ἀράμ.) abest. v. 10. τοῦ οἴκου) οἴκε. v. 11. Σαλμὰν) σαλμὼν, bis. v. 12. Ἰωβὴδ) ὠβὴδ, bis. v. 13. Σαμαιὰ) σαμαιά. v. 14. Ῥαδδαὶ) ζαβδαί. v. 15. Ἀσὸμ) ἀσάμ. v. 16. ἀδελφὴ) ἡ ἀδελφή. ibid. Σαρεΐας, Ἀβισσὰ, καὶ Ἰωβὰβ) σαρουΐα, αβισαί, καὶ ἰωάβ. v. 17. Ἀμεσσὰ) ἀμεσσαὰβ, bis. ibid. Ἰεθὴρ) ἰοθόρ. v. 18. Ἀζουβὰ) γαζουβά. ibid. Ἰωασὰρ, καὶ Σωβὰβ, καὶ Ὀρνά.) ἰασάρ, καὶ σουβὰβ, καὶ ἀρδών. v. 19. Φραθ) ἐφραθ. v. 21. Ἐσρὼμ) ἐσρών. ibid. Μαχεὶρ) μαχίρ, passim. ib. καὶ οὗτος) καὶ αὐτός. ib. ἦν ἑξήκοντα ἐτῶν) ἑξηκονταπέντε ἐτῶν ἦν. ib. Σεγούβ.) σεραούχ. v. 22. Σεγοὺβ) σεράχ. ibid. Ἀείρ) ἰαΐρ. ib. εἴκοσι τρεῖς) εἴκοσι καὶ τρεῖς. v. 23. Γεσσοὺρ) γεσσούρ. ibid. Ἰαεὶρ) ἰαΐρ.

καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, ἑξήκοντα πόλεις. Πᾶσαι αὗται υἱῶν Μαχεὶρ, πατρὸς Γαλαάδ.

24. Καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἐσρὼμ, ἦλθε Χαλὲβ εἰς Ἐφραθά. Καὶ ἡ γυνὴ Ἐσρὼμ Ἀβιὰ, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀσδὼδ πατέρα Θεκωέ.

25. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ἰερεμεὴλ, * πρωτότοκος Ἐσρὼμ, ὁ πρωτότοκος Ῥὰμ, καὶ Βαανὰ, καὶ Ἀρὰν, καὶ Ἀσὸμ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

26. Καὶ ἦν γυνὴ ἑτέρα τῷ Ἰερεμεὴλ, καὶ ὄνομα αὐτῇ Ἑτέρα. Αὕτη ἐστὶ μήτηρ Οὐνομαί.

27. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Ῥὰμ πρωτοτόκου Ἰερεμεὴλ, Μαὰς, καὶ Ἰαβεὶν, καὶ Ἀκόρ.

28. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Οὐνομαὶ, Σαμμαῒ, καὶ Ἰαδαέ. Καὶ οἱ υἱοὶ Σαμμαῒ· Ναδὰβ, καὶ Ἀβισούρ.

29. Καὶ ὄνομα τῆς γυναικὸς Ἀβισοὺρ, Ἀβιγαία· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὀζὰ, Μωδάδ καὶ τὸν Μωλήδ.

30. Καὶ υἱοὶ Ναδάβ· Σαλὰδ, καὶ Ἀφφαίμ· καὶ ἀπέθανε Σαλὰδ οὐκ ἔχων τέκνα.

31. Καὶ υἱοὶ Ἀφφαὶμ, Ἰεσεί· καὶ υἱοὶ Ἰεσεὶ, Σωσάν· καὶ υἱοὶ Σωσὰν, Ἀαδαί.

32. Καὶ υἱοὶ Ἰεδδαὲ· Ἀχισαμμαὶ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Ἰωνάθαν· καὶ ἀπέθανεν Ἰεθὲρ οὐκ ἔχων τέκνα.

33. Καὶ υἱοὶ Ἰωνάθαν· Φαλὲθ, καὶ ὁ Ζαζά· οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Ἰερεμεήλ.

34. Καὶ οὐκ ἦσαν τῷ Σωσὰν υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ τῷ Σωσὰν παῖς Αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωχήλ.

35. Καὶ ἔδωκε Σωσὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰωχὴλ παιδὶ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἰεθθεὶ,

36. καὶ Ἰεθθεὶ ἐγέννησε τὸν Ναθὰν, καὶ Ναθὰν ἐγέννησε τὸν Ζαβὲδ,

37. καὶ Ζαβὲδ ἐγέννησε τὸν Ὀφλαὶδ, καὶ Ὀφλαὶδ ἐγέννησε τὸν Ἰωβήδ,

38. καὶ Ἰωβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰηοὺ, καὶ Ἰηοὺ ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν,

39. καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Χελλὴς, καὶ Χελλὴς ἐγέννησε τὸν Ἐλεασὰ,

40. καὶ Ἐλεασὰ ἐγέννησε τὸν Σοσομαῒ, καὶ Σοσομαῒ ἐγέννησε τὸν Σαλλοὺμ,

41. καὶ Σαλλοὺμ ἐγέννησε τὸν Ἰεκομίαν, καὶ Ἰεκομίας ἐγέννησε τὸν Ἐλισαμαί.

42. Καὶ υἱοὶ Χαλὲμ ἀδελφοῦ Ἰερεμεήλ· Μαρισὰς πρωτότοκος αὐτοῦ· οὗτος πατὴρ Ζείφ· καὶ υἱοὶ Μαρισὰ πατρὸς Χεβρών.

43. Καὶ

v. 24. Ἐσρὼμ) ἐσρών, passim. ibid. Ἀσδὼδ) ἀσχώ. v. 25. υἱοὶ Ἰερεμεὴλ πρωτότοκος Ἐσρὼμ) οἱ υἱοὶ ἱεραμεὴλ πρωτοτόκου ἐσρών. ibid. Βαανὰ, καὶ Ἀρὰν, καὶ Ἀσὸμ) βαναά, καὶ ἀρὰμ, καὶ ἀσάν. v. 26. Ἰερεμεὴλ) ἱεραμεὴλ. ibid. Ἑτέρα) ἀτάρα. ib. Οὐνομαί.) ὀζόμ. v. 27. Ἰερεμεὴλ) ἱεραμεὴλ. ibid. Ἰαβεὶν) ἰαμεῖν. v. 28. Οὐνομαὶ, Σαμμαῒ) ὀζὸμ, σαμαΐ. ibid. οἱ υἱοὶ Σαμμαῒ) υἱοὶ σαμαΐ. v. 29. Ἀβιγαία) ἀβιχαία. ibid. τὸν Ὀζὰ καὶ τὸν Μωδάδ.) τὸν Ἀχαβὰρ καὶ τὸν μωηλ. v. 30. υἱοὶ Ναδάβ.) præfigit καί. ibid. Ἀφφαίμ.) ἀπφαίν, ita & seq. versu. v. 31. Ἰεσεὶ) ἰσμαὴλ, bis. ibid. Ἀαδαί.) δαδαί. v. 32. Ἰεδδαὲ - - Ἰωνάθαν.) δαδαί, ἀχισαμάς, ἰεθὲρ, ἰωνάθαν. v. 33. ὁ Ζαζά.) ὀζάμ. ibid. Ἰερεμεήλ.) ἱεραμεήλ. v. 35. αὐτοῦ Ἰωχὴλ) αὐτοῦ τῷ ἰωχήλ. ibid. & v. 36. Ἰεθθεὶ) ἐθί. v. 37. Ὀφλαὶδ) ἀφαμὴλ, bis. ibid. & v. 38. Ἰωβὴδ) ὠβήδ. v. 40. & 41. Σαλλοὺμ) σαλούμ. ibid. Ἰεκομίαν) ἰεχεμίαν, bis. ibid. Ἐλισαμαί.) adjicit καὶ ἐλισαμαὶ ἐγέννησε τὸν ἰσμαήλ. v. 42. Χαλὲμ) χαλέβ. ibid. Ἰερεμεήλ. Μαρισὰς πρωτότοκος) ἱεραμεήλ, μαρισὰ ὁ πρωτότοκος. ib. Ζείφ) ζίφ.

43. Καὶ υἱοὶ Χεβρὼν· Κορὲ, καὶ Θαφφοὺ, καὶ Ῥεκὸμ, καὶ Σεμαά,

44. καὶ Σεμαά. * ἐγέννησε τὸν Ῥαὲμ πατέρα Ἰερκαὰν, καὶ Ἰερκαὰν ἐγέννησε Σαμμαΐ.

45. Καὶ υἱὸς αὐτοῦ Μαὼν· καὶ Μαὼν πατὴρ Βηθσούρ.

46. Καὶ Γαιφὰ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ ἐγέννησε τὸν Ἀῤῥὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ, καὶ τὸν Γεζουέ· καὶ Ἀῤῥὰν ἐγέννησε τὸν Γεζουέ.

47. Καὶ υἱοὶ Ἰαδαΐ, Ῥεγὲμ, καὶ Ἰωαθὰμ, καὶ Γηρσὼμ, καὶ Φαλὲτ, καὶ Γαιφὰ, καὶ Σαγαάφ.

48. Καὶ ἡ παλλακὴ Χαλὲβ Μωχὰ ἐγέννησε τὸν Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά.

49. Καὶ ἐγέννησε Σαγαὰφ πατέρα Μαδμηνὰ, καὶ τὸν Σαοὺλ πατέρα Μαχαμηνὰ, καὶ πατέρα Γαιβαά· καὶ θυγάτηρ Χαλὲβ Ἀχσά.

50. Οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χαλέβ. Υἱοὶ Ὢρ πρωτοτόκου Ἐφραθά· Σωβὰλ πατὴρ Καριαθιαρείμ.

51. Σαλωμὼν πατὴρ Βαιθλαμμὼν, πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεὶ πατὴρ Βεθγεδώρ.

52. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Σωβὰλ πατρὶ Καριαθιαρεὶμ, Ἀραά, Εσεὶ, Ἀμμανὶθ,

53. Οὐμασφαὲ, Καριαθιαεὶρ, Αἰθαλεὶμ, καὶ Ἠφιθεὶν, καὶ Ἡσαμαθεὶν, καὶ Ἡμασαραεὶν· ἐκ τούτων ἐξήλθοσαν οἱ Σαραθαῖοι, καὶ οἱ Ἐσθαωλαῖοι.

54. Υἱοὶ Σαλωμὼν, Βαιθλεὲμ, καὶ Νετωφαθὶ, Ἀταρὼθ οἴκου Ἰωβὰβ, καὶ ἥμισυ τῆς Μαναθ, Ἡσαρεί,

55. πατριαὶ γραμματέων κατοικοῦντες ἐν Γαβὴς, Ἀργαθιεὶμ, καὶ Σαμαθιεὶμ, Σωκαθιείμ. Οὗτοι οἱ Κιναῖοι οἱ ἐλθόντες ἐξ Αἱμὰθ, πατρὸς οἴκου Ῥηχάβ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Δαυὶδ οἱ τεχθέντες αὐτῷ ἐν Χεβρὼν· ὁ πρωτότοκος Ἀμνὼν τῇ Ἀχινάαμ τῇ Ἰσραηλίτιδι· ὁ δεύτερος Δαλουΐα τῇ Ἀβιγαίᾳ τῇ Καρμηλίᾳ·

2. ὁ τρίτος Ἀβεσσαλὼμ, υἱὸς Μωχὰ, θυγατρὸς Θολμεὶ βασιλέως Γεσούρ· ὁ τέταρτος Ἀδωνία υἱὸς Ἀγγείθ·

3. ὁ πέμπτος Σαφατίας τῆς Ἀβιτάλ· ὁ ἕκτος Ἰεθραὰμ τῇ Ἀγλᾷ γυναικὶ αὐτοῦ.

v. 43. Θαφφοὺ - - fin.) θαφφοὺς, καὶ ῥεκὸμ, καὶ σημαά. v. 44. Σεμαά.) σημαά. ibid. Ἰερκαὰν) ἰεκλὰν, bis. ib. Σαμμαΐ.) τὸν σαμαΐ. v. 45. Βηθσούρ.) βαιθσούρ. v. 46. Ἀῤῥὰν, καὶ τὸν Ἰωσὰ - - fin.) ἀρὰμ, καὶ τὸν μοσὰ, καὶ τὸν γεζουέ. v. 47. in Rom. καὶ υἱοὶ ἀδδαΐ, ῥαγὲμ, καὶ ἰωάθαμ, καὶ σωγὰρ, καὶ φαλὲκ, καὶ γαιφὰ, καὶ σαγαέ. v. 48. Σεβὲρ, καὶ τὸν Θαρχνά.) σαβὲρ, καὶ τὸν θαράμ. v. 49. Σαγαὰφ) σαγαέ. ibid. Σαοὺλ π. Μαχαμηνὰ) σαὰ π. μαχαβηνά. ib. Γαιβαά.) γαιβάλ. ib. Ἀχσά.) ἀσχά. v. 51. πατὴρ Βαιθλαμμὼν, πατὴρ Βεθλεέμ. Ἀρεί.) πατὴρ βαιθά. λαμμὼν πατὴρ βαιθαλαέμ. καὶ ἀρίμ. v. 52. Ἀραά, Ἐσεὶ, Ἀμμανὶθ) ἀραά, καὶ αἰσί, καὶ ἀμμανίθ. v. 53. Οὐμασφαὲ - - Ἡμασαραεὶν.) ἀμασφαί, πόλεις ἰαίρ, αἰθαλὶμ, καὶ μιφιθὶμ, καὶ ἠσαμαθὶμ, καὶ ἠμασαραΐμ. ibid. οἱ Ἐσθαωλαῖοι.) υἱοὶ ἐσθαάμ. v. 54. Βαιθλεὲμ καὶ Νετωφαθὶ) βαιθαλαὲμ ὁ νετωφατί. ibid. Ἰωβὰβ) ἰωάβ. ib. Μαναθ, Ἡσαρεὶ) μαλαθί, ἠσαρί. v. 55. Γαβὴς - - Σωκαθιείμ.) ἰαβὶς θαργαθιὶμ, καὶ σαμαθὶμ, καὶ σωχαθίμ. CAP. III. v. 1. Ἰσραηλίτιδι) ἰεζραηλίτιδι. ibid. Δαλουΐα) δαμνιήλ. v. 2. Θολμεὶ β. Γεσούρ·) θολμαΐ βασιλέως γεδσούρ. ibid. Ἀγγείθ.) ἀγγίθ. v. 3. Σαφατίας) σαφατία. ibid. Ἰεθραὰμ) ἰεθραάμ.

4. Ἓξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν Χεβρών. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἑξάμηνον· καὶ τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· Σαμαὰ, Σωβὰβ, Νάθαν, Σαλωμὼν· τέσσαρες τῇ Βηρσαβεὲ θυγατρὶ Ἀμιήλ·

6. καὶ Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ,

7. καὶ Ναγὲ, καὶ Ναφὲγ, καὶ Ἰαφιὲ,

8. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιεδὰ, καὶ Ἐλιφαλὲτ, ἐννέα.

9. Πάντες υἱοὶ Δαυὶδ, πλὴν τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν, καὶ Θημὰρ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν.

10. Υἱοὶ Σαλωμὼν, Ῥοβοὰμ, Ἀβιὰ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ,

11. Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, Ὀζίας υἱὸς αὐτοῦ, Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ,

12. Ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ, Ἀζαρίας υἱὸς αὐτοῦ, Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ,

13. Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ, Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ,

14. Ἀμὼς υἱὸς αὐτοῦ, Ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ.

15. Καὶ υἱοὶ Ἰωσία, πρωτότοκος Ἰωανὰν, ὁ δεύτερος Ἰωακεὶμ, ὁ τρίτος Σεδεκίας, ὁ τέταρτος Σαλλούμ.

16. Καὶ υἱοὶ Ἰωακεὶμ, Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ, Σεδεκίας υἱὸς αὐτοῦ.

17. Καὶ υἱοὶ Ἰεχονίου, Ἀσεὶρ, Σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτοῦ,

18. Μελχιρὰμ, καὶ Φαδαΐας, καὶ Σανεσὰρ, καὶ Ἰεκενία, καὶ Ὡσαμὼ, καὶ Ναβαδίας.

19. Καὶ υἱοὶ Φαδαΐας, Ζοροβάβελ, καὶ Σεμεΐ· καὶ υἱοὶ Ζοροβάβελ, Μοσολλαμὸς, καὶ Ἀνανία, καὶ Σαλωμεθὶ ἀδελφὴ αὐτῶν, Σαλαθιὴλ

20. καὶ Ἀσεβὰ, καὶ Ὀὸλ, καὶ Βαραχία, καὶ Ἀσαδία, καὶ Ἀσοβαέσδ, πέντε.

21. Καὶ υἱοὶ Ἀνανία Φαλετία, καὶ Ἰεσεία υἱὸς αὐτοῦ, Ῥαφαία υἱὸς αὐτοῦ, Ὀρνὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀβδία υἱὸς αὐτοῦ, Σεχενίας υἱὸς αὐτοῦ.

22. Καὶ υἱὸς Σεχενία, Σαμαΐα· καὶ (†) υἱὸς Σαμαΐα, Χεττοὺς, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Βερία, καὶ Νωαδία, καὶ Σαφὰτ, ἕξ.

23. Καὶ υἱοὶ Νωαδία, Ἐλιωηναὶ, καὶ Ἐζεκία, καὶ Ἐσρικὰμ, τρεῖς.

24. Καὶ υἱοὶ Ἐλιωηναὶ, Ὠδουΐα, καὶ Ἐλιασεὶβ, καὶ Φαλαία, καὶ Ἀκκοὺβ, καὶ Ἰωανὰμ, καὶ Δελαΐα, καὶ Ἀνανὶ, ἑπτά. Ἐλιωναὶ

ΚΕΦ.

v. 5. Σαλωμών.) καὶ σαλωμών. v. 6. in Rom. καὶ ἰβαὰρ, καὶ ἐλισαὶ, καὶ ἐλιφαλήθ. v. 7. Ναγὲ, καὶ Ναφὲγ) ναγαὶ, καὶ ναφὲκ. v. 8. Ἐλιεδὰ καὶ Ἐλιφαλὲτ) ἐλιαδὰ καὶ ἐλιφαλαί. v. 9. ἡ ἀδελφὴ) absque articulo. v. 10. ὁ υἱὸς) υἱός. v. 11. Ὀζίας) ὀχοζίας. v. 12. Ἰωνάθαν) ἰωάθαν. v. 14. Ἀμὼς) ἀμών. ibid. Ἰωσίας) ἰωσία. v. 15. Ἰωακεὶμ) ἰωακίμ. passim. ibid. Σαλλούμ.) σαλλέμ. v. 17. Ἰεχονίου, Ἀσεὶρ) ἰεχονία, ἀσίρ. v. 18. Ἰεκενία καὶ Ὡσαμὼ) ἰεκεμία, καὶ ὡσαμώθ. v. 19. Σαλαθιὴλ) Φαδαΐας. ibid. Μοσολλαμὸς) μοσολλάμ. v. 20. Ἀσεβὰ) ἀσουβεί. ibid. Ἀσοβαέσδ) ἀσοβίδ. v. 21. Φαλετία, καὶ Ἰεσεία) Φαλεττία, καὶ ἰεσίας. ibid. Ῥαφαία) ῥαφάλ. v. 22. (†) υἱὸς Σαμαΐα) υἱοὶ σαμαΐα. ibid. Χεττοὺς) χαττούς. ib. Βερία) καὶ βερρί. ib. Σαφὰτ) σαφάθ. v. 23. Ἐλιωηναὶ) ἐλιθεναί. ibid. Ἐσρικὰμ) ἐζρικάμ. v. 24. in Rom. καὶ υἱοὶ ἐλιθεναί. ὀδολία, καὶ ἐλιασεβών, καὶ φαδαΐα, καὶ ἀκούβ, καὶ ἰωανάν, καὶ δαλααΐα, καὶ ἀνάν, ἑπτά.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΥΙΟΙ Ἰούδα, Φαρὲς, Ἐσρὼμ, καὶ Χαρμὶ, καὶ Ὢρ, καὶ Σωβάλ. 2. καὶ Ῥεϊὰ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ Σωβὰλ ἐγέννησε τὸν Ἰὲθ, καὶ Ἰὲθ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμαΐ, καὶ τὸν Λαάδ· αὗται αἱ γενέσεις τοῦ Σαραθί.

3. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Αἰτάμ· Ἰεζραὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβής· καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτῶν Ἐσηλελφών.

4. Καὶ Φανουὴλ πατὴρ Γεδὼρ, καὶ Ἐζὲρ πατὴρ Ὡσάν· οὗτοι υἱοὶ Ὢρ, πρωτοτόκου Ἐφραθὰ, πατρὸς Βαιθλαέμ.

5. Καὶ τῷ Ἀχὼρ πατρὶ Θεκὼμ ἦσαν δύο γυναῖκες, Ἀλαὰ καὶ Νοορά.

6. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ Νοορὰ τὸν Ὠχαζὰμ, καὶ τὸν Ἡφὰλ, καὶ τὸν Θαιμὰν, καὶ τὸν Ἀθηρά· πάντες οὗτοι υἱοὶ Νοορά.

7. Καὶ υἱοὶ Ἀλαὰ, Σαρὲθ, καὶ Σαὰρ, καὶ Ἐθναθί.

8. Καὶ Κωὲ ἐγέννησε τὸν Ἐγναὼβ, καὶ
γεννήσεις τὸν Σωβηβά· καὶ γενέσεις ἀδελφοῦ Ῥηχὰβ, υἱοῦ Ἰαρείμ.

9. Καὶ ἦν Ἰγαβὴς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἡ μήτηρ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰαγβὴς, λέγουσα, ἔτεκον ὡς γαβής.

10. Καὶ ἐπεκαλέσατο Γαβὴς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, λέγων, ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με, καὶ πληθύνῃς τὰ ὅριά μου, καὶ ᾖ ἡ χείρ σου μετ' ἐμοῦ, καὶ ποιήσεις ἦν
γνῶσιν τοῦ μὴ ταπεινῶσαί με. Καὶ ἐπήγαγεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ᾐτήσατο.

11. Καὶ Χαλὲβ πατὴρ Ἀχὰς ἐγέννησε τὸν Μαχείρ· οὗτος πατὴρ Ἀσσαθών.

12. καὶ Ἀσσαθὼν ἐγέννησε τὸν Βαθρεφὰ, καὶ τὸν Φεσσὴ, καὶ τὸν Θανὰ πατέρα πόλεως Ναὰς ἀδελφοῦ Ἐσελὼμ τοῦ Κενεζί· οὗτοι ἄνδρες Ῥηφά.

13. Καὶ υἱοὶ Κενέζ· Γοθονιὴλ, καὶ Σαραΐα. Καὶ υἱοὶ Γοθονιὴλ, Ἀθάθ.

14. Καὶ Μαναθὶ ἐγέννησε τὸν Γοφορά. Καὶ Σαρία ἐγέννησε τὸν Ἰωὰβ πατέρα Γησαρασείμ, ὅτι τέκτονες ἦσαν.

15. Καὶ υἱοὶ Χαλὲβ υἱοῦ Ἰεφοννὴ, Ἡρὰ, Ἀλὰ, καὶ Νοόμ. Καὶ υἱοὶ Ἀλὰ, Κενέζ.

16. Καὶ υἱοὶ Ἰαλλελὴλ, Ζιφαὶ, καὶ Ἰαλλελήλ
Ζαιφὰ, καὶ Θηριὰ, καὶ Ἐσεραήλ.

17. Καὶ

CAP. IV. v. 1. Υἱοὶ Ἰούδα) καὶ υἱοὶ ἰούδα. ibid. καὶ Σωβάλ) καὶ deest. v. 2. Ῥεϊὰ) ῥάδα. ibid. Λαάδ·) λαάδ. ib. Σαραθί) ἀραθί. v. 3. Ἰεζραὴλ, καὶ Ἰεσμὰ, καὶ Ἰγαβής) ἰεζραὴλ, καὶ ἰεσμάν, καὶ ἰεβδάς. ibid. Ἐσηλελφών.) ἐσηλεββών. v. 4. Ἐζὲρ) ἰαζήρ. ibid. πρωτοτόκου) τοῦ πρωτοτόκου. ib. Βαιθλαέμ.) βαιθαλαέν. v. 5. Ἀχὼρ π. Θεκὼμ) ἀσούρ π. θεκωέ. ibid. Ἀλαὰ καὶ Νοορά.) αἰωδὰ καὶ θοαδά. v. 6. ἡ Νοορὰ τὸν Ὠχαζὰμ) αἰωδὰ τὸν ὠχαζάμ. ibid. Ἀθηρά) ἀσθήρ. ib. Νοορά.) αἰωδᾶς. v. 7. in Rom. καὶ υἱοὶ θοαδᾶς, σερὲθ, καὶ σαὰρ, καὶ ἐσθανάμ. v. 8. Ἐγναὼβ, καὶ τὸν Σωβηβά) ἐναὼβ, καὶ τὸν σαβαθά. ibid. Ἰαρείμ.) ἰαρίν. v. 9. Ἰαγβὴς) ἰγαβής. v. 10. Γαβὴς) ἰγαβής. ibid. καὶ ἦν ἡ χείρ) καὶ ᾖ ἡ χείρ. ib. ποιήσεις) ποιήσῃς. v. 11. Ἀχὰς) ἀσχά. ibid. Μαχείρ) μαχίρ. v. 12. καὶ Ἀσσαθὼν ἐγέννησε τὸν Βαθρεφὰ) ἐγέννησε τὸν βαθραίαν. ibid. Φεσσὴ) βεσσηέ. ib. Θανὰ) θαιμάν. ib. Ῥηφά.) ῥηχάβ. v. 14. Γοφορά. Καὶ Σαρία) γοφερά. καὶ σαραΐα. ibid. Ἰωὰβ π. Γησαρασείμ) ἰωβὰβ, πατέρα ἀγεαδδαίρ. v. 15. Ἡρὰ, Ἀλὰ, καὶ Νοόμ.) ἤρ, αἰλὰ, καὶ νοόμ. ibid. υἱοὶ Ἀλὰ) υἱοὶ αἰλά. v. 16. in Rom. καὶ υἱοὶ ἀλεηλ, ζὶβ, καὶ ζεφὰ, καὶ θιριά, καὶ ἐσεηλ.

17. Καὶ υἱοὶ Ἐσρί· Ἰεθὲρ, Μωρὰδ, καὶ Γαφὲρ, καὶ Ἰαλών· καὶ ἐγέννησεν Ἰεθὲρ τὸν Μαιὼν, καὶ τὸν Σεμμαΐ, καὶ τὸν Ἰεσαβὰ, πατέρα Ἐσθεμών.

18. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτῦ αὕτη Ἰδία ἔτεκε τὸν Ἰάρεδ πατέρα Γεδὼρ, καὶ τὸν Ἀβὲρ πατέρα Σωχὼν, καὶ τὸν Ἰεκθιὴλ πατέρα Ζαμών. Καὶ ἕτοι υἱοὶ Βεθθία θυγατρὸς Φαραὼ, ἣν ἔλαβε Μωρήδ.

19. Καὶ υἱοὶ γυναικὸς τῆς Ἰεδαίας ἀδελφῆς Ναχὲμ, καὶ Δαλιὰ πατὴρ Κεεϊλὰ, καὶ Σωμειὼν πατὴρ Ἰωμάμ. Καὶ
'Οταρμὶ υἱοὶ Ναὴμ πατρὸς Κεεϊλὰ, 'Ογαρμὶ, καὶ Ἰεσθημωνὴ Μαχαθά.

20. Καὶ υἱοὶ Σεμεών, Ἀμνὼν, καὶ Ῥαννὼν, υἱὸς Ἀνὰν, καὶ Θιλών. Καὶ υἱοὶ Ἔς· Ζωχὰθ, καὶ υἱοὶ Ζωχάθ.

21. Υἱοὶ Σηλὼμ * υἱοὶ Ἰέδα, Ἢρ πατὴρ Ληχὰδ, καὶ Λααδὰ πατὴρ Μαρησά. Καὶ γενέσεις οἰκείων Ἐβδὰθ, Ἀβδοὺς τῷ οἴκῳ Ἐσοβὰ,

22. καὶ Ἰωακεὶμ, καὶ ἄνδρες Χωζηβὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Σαραὰφ, οἳ κατῴκησαν ἐν Μωάβ· καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς Ἀβεδδηρὶμ, ἀθουκείμ.

23. Οὗτοι κεραμεῖς οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀταείμ, καὶ Γαδηρὰ μετὰ τῦ βασιλέως ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐνίσχυσαν, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ.

24. Υἱοὶ Συμεών· Ναμουὴλ, καὶ Ἰαμεὶν, Ἰαρεὶβ, Ζαρὲ, Σαοὺλ,

25. Σαλὲμ υἱὸς αὐτῦ, Μαβασὰν υἱὸς αὐτῦ, Μασμὰ, υἱὸς αὐτῦ,

26. Ἀμουὴλ υἱὸς αὐτῦ, Σαβοὺδ υἱὸς αὐτῦ, Ζακχοὺρ υἱὸς αὐτῦ, Σεμεΐ υἱὸς αὐτῦ.

27. Καὶ τῷ Σεμεΐ υἱοὶ ἑκκαίδεκα, καὶ θυγατέρες τρεῖς. Καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί. Καὶ πᾶσαι αἱ πατριαὶ αὐτῶν ὐκ ἐπλεόνασαν ὡς υἱοὶ Ἰέδα.

28. Καὶ κατῴκησαν ἐν Βηρσαβεὲ, καὶ Σαμαὰ, καὶ Μωλαδὰ, καὶ Ἐσερσουὰλ,

29. καὶ ἐν Βαλαὰ, καὶ Βοασὸμ, καὶ Θωλάδ,

30. καὶ Βαθοὺλ, καὶ Ἑρμὰ, καὶ ἐν Σικελὰγ,

31. καὶ ἐν Βαιθμαρχαβὼθ, καὶ ἥμισυ Σωσὶμ, καὶ οἶκον Βαροὺμ Σεωρείμ· Ἐασὶμ
αὗται πόλεις αὐτῶν ἕως βασιλέως Δαυίδ.

32. Καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, Αἰτὰν, καὶ Ἢν, Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Αἰσὰν, πόλεις πέντε.

33. Καὶ

v. 17. Γαφὲρ, καὶ Ἰαλών) ἄφερ, καὶ ἰαμών. ibid. Μαιὼν, καὶ τὸν Σεμμαΐ, καὶ τὸν Ἰεσαβὰ) μαρὼν, καὶ τὸν σεμαΐ, καὶ τὸν ἰεσβά. ib. Ἐσθεμών) ἐσθαιμών. v. 18. Ἰδία) αἰδία. ibid. Ἰεκθιὴλ) χετιὴλ. ib. Βεθθία) βετθία. v. 19. Ἰεδαίας) ἰδουΐας. ibid. Ναχὲμ, καὶ Δαλιὰ - - fin.) ναχὲμ πατρὸς κεϊλὰ, γαρμὶ, καὶ ἐσθαιμὼν, ναχαθί. v. 20. in Rom. καὶ υἱοὶ σεμιὼν, ἀμνὼν, καὶ ἀνὰ υἱὸς φανὰ, καὶ ἰνών. καὶ υἱοὶ σεΐ, ζωὰν, καὶ υἱοὶ ζωὰβ. v. 21. υἱοὶ Ἰέδα) υἱοῦ ἰέδα. ibid. Ληχὰδ) ληχὰβ. ibid. Μαρησά.) μαρισά. ib. Ἐβδὰθ, Ἀβδοὺς) ἐφραθαβαίν. v. 22. Ἀβεδδηρὶμ, ἀθουκείμ.) ἀβεδηρὶν, ἀθουκιείμ. v. 23. Ἀταείμ, καὶ Γαδηρὰ) ἀταΐμ, καὶ γαδιρά. v. 24. Συμεών) σεμεών. ibid. Ἰαμεὶν, Ἰαρεὶβ, Ζαρὲ) ἰαμὶν, ἰαρὶβ, ζαρές. v. 25. Μαβασὰν) μαβασάμ. v. 27. Καὶ τῷ Σεμεΐ) καὶ deest. ibid. τρεῖς) ἕξ. v. 28. καὶ Σαμαὰ) non habet. ib. καὶ Ἐσερσουάλ.) καὶ ἐν ἰσερσουάλ. v. 29. καὶ Βοασὸμ, καὶ Θ.) καὶ ἐν αἰσὲμ, καὶ ἐν θωλάδ. v. 30. καὶ Βαθοὺλ, καὶ Ἑρμὰ) καὶ ἐν βαθουὴλ, καὶ ἐν ἑρμά. v. 31. καὶ ἐν Βαιθμαρχαβὼθ - αὗται πόλεις) καὶ ἐν βαιθμαριμὼθ, καὶ ἡμισυσεωσὶν, καὶ οἶκον βαρουσεωρίμ. αὗται αἱ πόλεις. v. 32. Ῥεμμὼν, καὶ Θοκκὰν, καὶ Αἰσὰν) ῥεμμὼν, καὶ θοκκὰ, καὶ αἰσάρ.

33. Καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν τῶν κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων ἕως Βαάλ. αὕτη ἡ κατάσχεσις αὐτῶν, καὶ ὁ καταλοχισμὸς αὐτῶν.

34. Καὶ Μοσωβὰβ, καὶ Ἀμαλὴχ, καὶ Ἰωσίας υἱὸς Ἀμασία,

35. Καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰηῦ υἱὸς Ἰσαβία, υἱὸς Σαραΐα, υἱὸς Ἀσιὴλ,

36. καὶ Ἐλιωνὴ, καὶ Ἰακαβὰ, καὶ Ἰασουΐα, καὶ Ἀσαΐα, καὶ Ἐδιὴλ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Βαναία,

37. καὶ Ζιζὰ υἱὸς Σεφεὶν, υἱοῦ Ἀλλὼν, υἱοῦ Ἐδιὰ, υἱοῦ Σαμαρίου, υἱοῦ Σαμαίου.

38. Οὗτοι οἱ διελθόντες ἐν ὀνόμασιν ἀρχόντων ἐν ταῖς γενέσεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν οἴκοις πατριῶν αὐτῶν ἐπληθύνθησαν εἰς πλῆθος,

39. καὶ ἐπορεύθησαν ἕως τοῦ ἐλθεῖν Γέραρα ἕως τῶν ἀνατολῶν τῆς Γαὶ, τοῦ ζητῆσαι νομὰς τοῖς κτήνεσιν ἑαυτῶν.

40. Καὶ εὗρον νομὰς πλείονας καὶ ἀγαθάς· καὶ ἡ γῆ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν, καὶ εἰρήνη, καὶ ἡσυχία, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν Χὰμ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν.

41. Καὶ ἦλθοσαν οὗτοι γεγραμμένοι ἐπ' ὀνόματος ἐν ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐπάταξαν τοὺς οἰκήτορας αὐτῶν, καὶ τοὺς Μιναίους οὓς εὕροσαν ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ᾤκησαν ἀντ' αὐτῶν, ὅτι νομαὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν ἐκεῖ.

42. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν Συμεὼν ἐπορεύθησαν εἰς ὄρος Σεὶρ, ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ Φαλεττιὰ, καὶ Νωαδία, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ὀζιὴλ, υἱοὶ Ἰεσεὶ, ἄρχοντες αὐτῶν·

43. καὶ ἐπάταξαν τοὺς καταλοίπους τοὺς καταλειφθέντας τοῦ Ἀμαλὴκ, καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραήλ· ὅτι οὗτος ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔδωκεν εὐλογίαν αὐτοῦ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, τῷ Ἰωσὴφ υἱῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγενεαλογήθη εἰς πρωτοτόκια,

2. ὅτι Ἰούδας δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Ἰωσήφ·

3. καὶ υἱοὶ Ῥουβὴν πρωτοτόκου Ἰσραὴλ, Ἐνὼχ, καὶ Φαλλοὺς, Ἐσρὼν, καὶ Χαρμί.

4. Υἱοὶ Ἰωήλ· Σεμεῒν, καὶ Βαναία υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ υἱοὶ Γοὺγ υἱοῦ Σεμεεὶ,

v. 33. αἱ ἐπαύλεις) absque articulo. ibid. τῶν κύκλῳ) κύκλῳ. ib. ἡ κατάσχεσις) absque articulo: legit autem per errorem κατατάσχεσις. v. 34. Ἀμαλὴχ, καὶ Ἰωσίας) ἰεμολὸχ, καὶ ἰωσία. v. 35. Ἰσαβία) ἀσαβία. ibid. Σαραΐα) σαραΐ. v. 36. Ἐλιωνὴ, καὶ Ἰακαβὰ) ἐλιωναῒ, καὶ ἰωκαβά. ibid. Ἐδιὴλ) ἰεδιὴλ. ib. Βαναία) βαναίας. v. 37. Σεφεὶν) σαφαΐ. ibid. Ἀλλὼν) ἀλλών. ib. Ἐδιὰ) ἰεδιά. ib. Σαμαρίου) σεμρί. v. 39. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 41. οὗτοι γεγρ.) ἦτοι οἱ γεγραμμένοι. ibid. οἰκήτορας) οἴκους. v. 42. Σεὶρ) σηίρ. ibid. Φαλεττιὰ) φαλαεττία. ib. Ἰεσεὶ) ἰεσί. v. 43. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ) non habet. CAP. V. v. 1. πρωτότοκος αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ibid. εὐλογίαν) τὴν εὐλογίαν. ib. τῷ Ἰωσὴφ) ἰωσήφ. v. 3. καὶ υἱοὶ) υἱοί. ibid. Ἐσρὼν) ἀσρώμ. v. 4. Σεμεῒν) σεμεΐ. ibid. Σεμεεὶ) σεμεΐ.

5. υἱὸς αὐτῦ Μιχὰ, υἱὸς αὐτῦ Ῥηχὰ, υἱὸς αὐτῦ Βάαλ,

6. υἱὸς αὐτῦ Βεηρὰ, ὃν μετῴκισε Θαγλὰθ Φαλνασὰρ βασιλεὺς Ἀσσοὺρ· ὗτος ἄρχων τῶν Ῥυβήν.

7. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ τῇ πατριᾷ αὐτῦ ἐν τοῖς καταλογισμοῖς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἄρχων Ἰωὴλ, καὶ Ζαχαρία,

8. καὶ Βαλὲ υἱὸς Ὀζὲζ, υἱὸς Σαμὰ, υἱὸς Ἰωήλ· ὗτος κατῴκησεν ἐν Ἀροὴρ, καὶ ἐπὶ Ναβαῦ, καὶ Βεελμαάν.

9. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς κατῴκησεν ἕως ἐρχομένων τῆς ἐρήμυ, ἀπὸ τῦ ποταμοῦ Εὐφράτυ, ὅτι κτήνη αὐτῶν πολλὰ ἐν γῇ Γαλαάδ.

10. Καὶ ἐν ἡμέραις Σαὺλ ἐποιήσαντο πόλεμον πρὸς τὺς παροίκυς, καὶ ἔπεσον ἐν χερσὶν αὐτῶν κατοικοῦντες ἐν σκηναῖς αὐτῶν, ἕως πάντες κατ' ἀνατολὰς τῆς Γαλαάδ.

11. Υἱοὶ Γὰδ κατέναντι αὐτῶν κατῴκησαν ἐν γῇ Βασὰν ἕως Σελχά.

12. Ἰωὴλ ὁ πρωτότοκος, καὶ Σαφὰμ ὁ δεύτερος, καὶ Ἰαναὶ, ὁ γραμματεὺς ἐν Βασάν.

13. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκυς πατριῶν αὐτῶν, Μιχαὴλ, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σοβαθὲ, καὶ Ἰωρεὲ, καὶ Ἰαχὰν, καὶ Ζουὲ, καὶ Ἰωβὴδ, ἑπτά.

14. Οὗτοι υἱοὶ Ἀβιχαία υἱοῦ Οὐρὶ, υἱοῦ Ἀδαὶ, υἱοῦ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μιχαὴλ, υἱοῦ Ἰεσαὶ, υἱοῦ Ἰεδδαὶ, υἱοῦ Ἀχιβὺζ,

15. υἱοῦ Ἀβδιὴλ, υἱοῦ Γουνὶ, ἄρχων οἴκου πατριῶν.

16. Κατῴκουν ἐν Γαλαὰδ, ἐν Βασὰν, καὶ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ περίχωρα Σαρὼν ἕως ἐξόδου.

17. Πάντων ὁ καταλοχισμὸς ἐν ἡμέραις Ἰωθὰν βασιλέως Ἰύδα, καὶ ἐν ἡμέραις Ἰεροβοὰμ βασιλέως Ἰσραήλ.

18. Υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ ἐξ υἱῶν δυνάμεως, ἄνδρες αἴροντες ἀσπίδας, καὶ μάχαιραν, καὶ ἐντείνοντες τόξον, καὶ δεδιδαγμένοι πόλεμον, τέσσαρες καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες, καὶ ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν.

19. Καὶ ἐποίυν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαραίων, καὶ Ἰτυραίων, καὶ Ναφισαίων, καὶ Ναδαβαίων,

20. καὶ κατίσχυσαν ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐδόθησαν εἰς χεῖρας αὐτῶν οἱ Ἀγαραῖοι, καὶ πάντα τὰ σκηνώματα αὐτῶν, ὅτι πρὸς τὸν Θεὸν ἐβόησαν ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῖς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν. Ἀγοραῖοι

21. Καὶ ᾐχμαλώτευσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καμήλυς πεντακισχιλίας, καὶ προβάτων διακοσίας πεντήκοντα χιλιά-

v. 5. Βάαλ,) ἰωὴλ. v. 6. Βεηρὰ) βεὴλ. ibid. Θαγλὰθ Φαλνασὰρ) θαγλαθφαλλασὰρ. v. 7. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. πατριᾷ) πατριᾶι. ib. καταλογισμοῖς) καταλοχισμοῖς. v. 8. Βαλὲ) βαλὶκ. ibid. ὀζὲζ) ἀζοὺζ. ib. Βεελμαάν.) βεελμασσών. v. 10. ἐποιήσαντο) ἐποίησαν. ibid. σκηναῖς ἕως πάντες) σκηναῖς αὐτῶν πάντες. v. 11. Σελχὰ) σελά. v. 12. ὁ πρωτότοκος) absque articulo. ibid. Ἰαναὶ) ἰανίν. v. 13. καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Σοβαθὲ) μοσολλὰμ, καὶ σεβεὲ. ibid. Ἰαχὰν) ἰωαχάν. ib. Ἰωβὴδ) ὠβήδ. v. 14. Ἀδαὶ) ἰδαὶ. ibid. & v. 15. Ἀχιβὺζ, υἱοῦ Ἀβδιὴλ) βοὺζ ἀδελφῶ υἱοῦ ἀβδιήλ. v. 17. Ἰωθὰν) ἰωάθαμ. v. 18. Γαδδὶ) γαδ. ibid. ἐντείνοντες) τείνοντες. ib. τέσσαρες καὶ τεσσαράκοντα) transposita. ib. ἑξήκοντα) καὶ ἑξήκοντα. v. 19. Ἀγαραίων) ἀγαρηνῶν. v. 20. οἱ Ἀγοραῖοι) ἀγαραῖοι.

λιάδας, ὄνȣς δισχιλίȣς, καὶ ψυχὰς ἀνδρῶν ἑκατὸν χιλιάδας.

22. Ὅτι τραυματίαι πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ τȣ̃ Θεοῦ ὁ πόλεμος. Καὶ κατώκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς μετοικεσίας.

23. Καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς Μανασσῆ κατώκησαν ἐν γῇ ἀπὸ Βασὰν ἕως Βαάλ, Ἑρμὼν, καὶ Σανεὶρ, καὶ ὄρος Ἀερμών· καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ αὐτοὶ ἐπλεονάσθησαν.

24. Καὶ ἔτοι ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν αὐτῶν· Ὀφὲρ, καὶ Ἰσεῒ, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἰεζριὴλ, καὶ Ἱερεμία, καὶ Ὠδυΐα, καὶ Ἰεδιὴλ· ἄνδρες ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄνδρες ὀνομαστοὶ, ἄρχοντες τῶν οἴκων πατριῶν αὐτῶν.

25. Καὶ ἠθέτησαν ἐν Θεῷ πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐπόρευσαν ὀπίσω θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς, ȣ̃ς ἐξῆρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπȣ αὐτῶν.

26. Καὶ ἐπήγειρεν ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα Φαλὼς βασιλέως Ἀσσȣ̀ρ, καὶ τὸ πνεῦμα Θαγλὰθ Φαλνασὰρ βασιλέως Ἀσσȣ̀ρ, καὶ μετώκισε τὸν Ῥȣβὴν, καὶ τὸν Γαδδὶ, καὶ τὸ ἥμισυ φυλῆς Μανασσῆ, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς Χαλὰ, καὶ Χαβὼρ, καὶ ἐπὶ ποταμὸν Γωζὰν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

Υἱοὶ Λευί· Γεδσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.

2. Καὶ υἱοὶ Καὰθ· Ἀμρὰμ, καὶ Ἰσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

3. Καὶ υἱοὶ Ἀμράμ· Ἀαρὼν, καὶ Μωυσῆς, καὶ Μαριάμ. Καὶ υἱοὶ Ἀαρών· Ναδὰβ, καὶ Ἀβιὺδ, Ἐλεάζαρ, καὶ Ἰθάμαρ.

4. Ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν Φινεὲς, Φινεὲς ἐγέννησε τὸν Ἀβισοῦ,

5. Ἀβισοῦ ἐγέννησε τὸν Βωκαὶ, καὶ Βωκαὶ ἐγέννησε τὸν Ὀζὶ,

6. Ὀζὶ ἐγέννησε τὸν Ζαραίαν, Ζαραίας ἐγέννησε τὸν Μαραιὼθ, Ζαρίας

7. καὶ Μαραιὼθ ἐγέννησε τὸν Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας ἐγέννησε τὸν Ἀχιτὼβ,

8. καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Ἀχιμάας,

9. καὶ Ἀχιμάας ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Ἰωανάν,

10. καὶ Ἰωανὰς ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, οὗτος ἱεράτευσεν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ἐν Ἱερουσαλήμ.

11. Καὶ ἐγέννησε Ἀζαρίας τὸν Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας ἐγέννησε τὸν Ἀχιτὼβ,

12. καὶ

*. [22. ἕως τῆς μετοικεσίας) absque articulo. v. 23. ἐν γῇ) non habet. ibid. Σανεὶρ) σανίρ. v. 24. Ἰσεῒ) σεῒ. ibid. καὶ Ἰεζριὴλ) non habet. v. 26. Φαλὼς) φαλὼχ. ibid. Θαγλὰθ Φαλνασὰρ) θαγλαφαλλασάρ. ib. εἰς Χαλὰ) εἰς χαάχ. CAP. VI. v. 2. & 3. Ἀμράμ) ἀμβράμ. v. 4. Βωκαὶ) βοκκὶ, bis. v. 6. Ζαραίαν, Ζαρίας) ζαραία, ζαραία. ibid. & v. 7. Μαραιὼθ) μαρεήλ. ib. Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας) ἀμαρία, καὶ ἀμαρία. v. 10. Ἰωανὰς) ἰωανάν. v. 11. Ἀμαρίαν, καὶ Ἀμαρίας) ἀμαρία, καὶ ἀμαρία.

12. καὶ Ἀχιτὼβ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ, καὶ Σαδὼκ ἐγέννησε τὸν Σελλοὺμ,

13. καὶ Σελλοὺμ ἐγέννησε τὸν Χελκίαν, καὶ Χελκίας ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν,

14. καὶ Ἀζαρίας ἐγέννησε τὸν Σαραίαν, καὶ Σαραίας ἐγέννησε τὸν Ἰωσεδὲκ.

15. Καὶ Ἰωσεδὲκ ἐπορεύθη ἐν τῇ μετοικίᾳ μετὰ Ἰούδα, καὶ * Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν Ναβουχοδονόσορ.

16. Υἱοὶ Λευί· Γηρσὼν, Καὰθ, καὶ Μεραρί.

17. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Γηρσών· Λοβενὶ, καὶ Σεμεΐ.

18. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμρὰμ, καὶ Ἰσαὰρ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

19. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ ὁ Μουσί. Καὶ αὗται αἱ πατριαὶ τοῦ Λευὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν.

20. Τῷ Γηρσὼν, τῷ Λοβενὶ υἱῷ αὐτοῦ, Ἰὲθ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαμμὰ υἱὸς αὐτοῦ,

21. Ἰωὰχ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀδδὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ζαρὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰεθρὶ υἱὸς αὐτοῦ.

Ἰσσαὰρ 22. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμιναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Κορὲ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσεὶρ υἱὸς αὐτοῦ,

23. Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ἀβιασὰφ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσεὶρ υἱὸς αὐτοῦ,

24. Θαὰθ υἱὸς αὐτοῦ, Οὐριὴλ υἱὸς αὐτοῦ, Ὀζίας υἱὸς αὐτοῦ, Σαοὺλ υἱὸς αὐτοῦ.

25. Καὶ υἱοὶ Ἐλκανά· Ἀμασὶ, καὶ Ἀχιμὼθ,

26. Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ, Σουφὶ υἱὸς αὐτοῦ, Κναὰθ υἱὸς αὐτοῦ,

27. Ἐλιὰβ υἱὸς αὐτοῦ, Ἱεροβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλκανὰ υἱὸς αὐτοῦ.

28. Υἱοὶ Σαμουήλ· ὁ πρωτότοκος Σανὶ, καὶ Ἀβιά.

29. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, Λοβενὶ υἱὸς αὐτοῦ, Σεμεῒ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀζὰ υἱὸς αὐτοῦ,

30. Σαμαὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀγγία υἱὸς αὐτοῦ, Ἀσαία υἱὸς αὐτοῦ.

31. Καὶ οὗτοι οὓς κατέστησε Δαυὶδ ἐπὶ χεῖρας ᾀδόντων ἐν οἴκῳ Κυρίου ἐν τῇ καταπαύσει τῆς κιβωτοῦ.

32. Καὶ ἦσαν λειτουργοῦντες ἐναντίον τῆς σκηνῆς οἴκου μαρτυρίου ἐν ὀργάνοις, ἕως οὗ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔστησαν κατὰ τὴν * κρίσιν αὐτῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν.

33. Καὶ οὗτοι οἱ ἑστηκότες, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Καὰθ, Ἀμὰν ὁ ψαλτῳδὸς, υἱὸς Ἰωὴλ, υἱοῦ Σαμουὴλ,

34. υἱοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ Ἱερεὰμ, υἱοῦ Ἐλιὴλ, υἱοῦ Θοουὲ,

35. υἱοῦ Σοὺφ, υἱοῦ Ἐλκανὰ, υἱοῦ Μαὰθ, υἱοῦ Ἀμάς,

36. υἱοῦ

v. 12. & 13. Σελλοὺμ) σαλλούμ. v. 14. Σαραίας) σαραία. ibid. & v. 15. Ἰωσεδὲκ) ἰωσαδάκ. ib. καὶ Ἰσραὴλ ἐν χερσὶν) καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρί. v. 16. Γηρσὼν) γεδσών, ita quoque 17. versu. v. 18. Ἀμρὰμ) ἀμβράμ. v. 20. Γηρσὼν) γεδσών. ibid. Ζαμμὰ) ζαμμαάθ. v. 21. Ἰωὰχ) ἰωάβ. v. 22. Ἰσσαὰρ) ἀμιναδάβ. ibid. & v. 23. Ἀσεὶρ) ἀσήρ. ib. καὶ Ἀβιασὰφ) ἀβισάφ. v. 24. Ὀζίας) ὀζία. v. 25. Ἀμασὶ) ἀμασσί. v. 26. Κναὰθ αὐτοῦ) καιναὰθ υἱὸς αὐτοῦ. v. 29. Ἀζὰ) ὀζά. v. 30. Σαμαὰ) σαμαά. ibid. Ἀσαία) ἀσαΐας. v. 32. οἴκου μαρτυρίου) τοῦ μαρτυρίου. v. 33. καὶ οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. Ἀμὰν ὁ ψαλτῳδὸς) αἱμὰν ὁ ψαλτωδός. v. 34. Ἱερεὰμ) ἱεροβοάμ. ibid. Θοουὲ) θοέ. v. 35. Ἀμὰς) ἀμαθί.

36. υἱȣ̃ Ἐλκανὰ, υἱȣ̃ Ἰωὴλ, υἱȣ̃ Ἀζαρίȣ, υἱȣ̃ Σαφανίου,

37. υἱȣ̃ Θαὰθ, υἱȣ̃ Ἀσεὶρ, υἱȣ̃ Ἀβιασὰφ, υἱȣ̃ Κορὲ,

38. υἱȣ̃ Ἰσσαὰρ, υἱȣ̃ Καὰθ, υἱȣ̃ Λευὶ, υἱȣ̃ Ἰσραήλ.

39. Καὶ ἀδελφὸς αὐτȣ̃, Ἀσὰφ ὁ ἑστηκὼς ἐν δεξιᾷ αὐτȣ̃· Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχία, υἱȣ̃ Σαμαὰ,

40. υἱȣ̃ Μιχαὴλ, υἱȣ̃ Βαασία, υἱȣ̃ Μαλχία,

41. υἱȣ̃ Ἀθανὶ, υἱȣ̃ Ἀζαρίȣ, υἱȣ̃ Ἀδαία,

42. υἱȣ̃ Οὐρὶ, υἱȣ̃ Ζαμμαὶ, υἱȣ̃ Σεμεῒ,

43. υἱȣ̃ Ἰεὲθ, υἱȣ̃ Γηρσὼν, υἱȣ̃ Λευί.

44. Καὶ υἱοὶ Μεραρὶ ἀδελφȣ̃ αὐτῶν ἐξ ἀριστερῶν· Αἰθὰν υἱὸς Κεισὰν, υἱȣ̃ Ἀβδὶ, υἱȣ̃ Μαλὼχ,

45. υἱȣ̃ Ἀσεβὶ, υἱȣ̃ Μασσαία, υἱȣ̃ Χελκίȣ,

46. υἱȣ̃ Ἀμασαὶ, υἱȣ̃ Βανὶ, υἱȣ̃ Σεμμὴρ,

47. υἱȣ̃ Μοολὶ, υἱȣ̃ Ὀμȣσὶ, υἱȣ̃ Μεραρὶ, υἱȣ̃ Λευί.

48. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, οἱ Λευῖται δεδομένοι εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτȣργίας σκηνῆς οἴκȣ τȣ̃ Θεοῦ.

49. Καὶ Ἀαρὼν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτȣ̃ θυμιῶντες ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων εἰς πᾶσαν ἐργασίαν ἁγίαν τῶν ἁγίων, καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωυσῆς παῖς τȣ̃ Θεοῦ.

50. Καὶ οὗτοι υἱοὶ Ἀαρών· Ἐλεάζαρ υἱὸς αὐτȣ̃, Φινεὲς υἱὸς αὐτȣ̃, Ἀβισȣ̀ υἱὸς αὐτȣ̃,

51. Βωκαὶ υἱὸς αὐτȣ̃, Ὀζὶ υἱὸς αὐτȣ̃, Ζαραΐα, υἱὸς αὐτȣ̃,

52. Μεραιὼθ υἱὸς αὐτȣ̃, Ἀμαρία υἱὸς αὐτȣ̃, Ἀχιτὼβ υἱὸς αὐτȣ̃,

53. Σαδὼκ υἱὸς αὐτȣ̃, Ἀχιμάας υἱὸς αὐτȣ̃.

54. Καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν, ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τῇ πατριᾷ τȣ̃ Καὰθὶ, ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ὁ κλῆρος.

55. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν Χεβρὼν ἐν γῇ Ἰȣ́δα, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς.

56. Καὶ τὰ πεδία τῆς πόλεως, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἔδωκαν τῷ Χαλὲβ υἱῷ Ἰεφοννῆ.

57. Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν Χεβρὼν, καὶ τὴν Λοβνὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

58. καὶ τὴν Νηλὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐσταμὼ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεθὲρ καὶ τὰ

v. 36. Ἀζαρίου, υἱοῦ Σαφανίου) ἀζαρία, υἱοῦ σαφανία. v. 37. Ἀσεὶρ) ἀσὴρ. v. 38. Ἰσσαὰρ) ἰσαὰρ. v. 39. ἀδελφὸς) ὁ ἀδελφός. v. 40. Μαλχία) μελχία. v. 41. Ἀθανὶ) αἰθανί. ibid. Ἀζαρίȣ, υἱȣ̃ Ἀδαία) ζααραὶ, υἱοῦ αἰδαΐ. v. 42. Οὐρὶ) αἰθάμ. ibid. Ζαμμαὶ) ζαμμαΐμ. v. 43. Γηρσὼν) γεδσών. v. 44. ἀδελφοῦ) οἱ ἀδελφοί. ibid. Αἰθὰν υἱὸς Κεισὰν, υἱοῦ Ἀβδὶ) αἰθὰμ υἱὸς κισαὶ, υἱȣ̃ αἰβδί. v. 45. Μασσαία) ἀμεσσία. ibid. & v. 46. υἱȣ̃ Χελκίου, υἱοῦ Ἀμασαὶ) non habet. ib. Βανὶ, υἱȣ̃ Σεμμὴρ) βανὶ, υἱȣ̃ σεμὴρ. v. 47. Ὀμȣσὶ) μȣσί. v. 48. ἀδελφοὶ) οἱ ἀδελφοί. ibid. δεδομένοι) οἱ δεδομένοι. v. 49. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. ἁγίαν) ἅγια. v. 51. Βωκαὶ) βοκκί. ibid. Ζαραΐα) σαραΐα. v. 52. Μεραιὼθ) μαριήλ. v. 54. πατριᾷ τοῦ) πατριᾷ αὐτῶν τοῖς. v. 58. Νηλὼν) σελνά. ibid. Ἐσταμὼ) ἐσθαμώ. ib. Ἰεθὲρ) ἰεθάρ.

τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Δαβεὶρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

59. καὶ τὴν Ἀσὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθσαμὺς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

60. Καὶ ἀπὸ τῆς Φυλῆς Βενιαμεὶν τὴν Γαβεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γαλημὲθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Λαβεὲ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς· καὶ τὴν Ἀναθὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῶν τρισκαίδεκα πόλεις κατὰ πατριὰς αὐτῶν.

61. Καὶ τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις ἐκ τῶν πατριῶν ἐκ τῆς Φυλῆς ἐκ τῦ ἡμίσους Φυλῆς Μανασσῆ, κλήρῳ πόλεις δέκα.

62. Καὶ τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ἰσσάχαρ, ἐκ Φυλῆς Ἀσὴρ, ἐκ Φυλῆς Νεφθαλὶ, ἐκ Φυλῆς Μανασσῆ ἐν τῇ Βασὰν, πόλεις δεκατρεῖς.

63. Καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ῥουβὴν, ἐκ Φυλῆς Γὰδ, ἐκ Φυλῆς Ζαβελὼν, κλήρῳ πόλεις δεκαδύο.

64. Καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τοῖς Λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν.

65. Καὶ ἔδωκαν ἐν κλήρῳ ἐκ Φυλῆς υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἐκ Φυλῆς υἱῶν Συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, ἃς ἐκάλεσαν αὐτὰς ἐπ' ὀνόματος.

66. Καὶ ἀπὸ τῶν πατριῶν υἱῶν Καὰθ, καὶ ἐγένοντο πόλεις τῶν ὁρίων αὐτῶν ἐκ Φυλῆς Ἐφραίμ.

67. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς πόλεις τῶν Φυγαδευτηρίων, τὴν Συχὲμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς ἐν ὄρει Ἐφραίμ, καὶ τὴν Γαζὲρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

68. καὶ τὴν Ἰεκμαὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Βαιθωρὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

69. καὶ τὴν Ἡλὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γεθρεμμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

70. καὶ ἀπὸ τῦ ἡμίσυς Φυλῆς Μανασσῆ τὴν Ἐνὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰβλάαμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, κατὰ πατριὰς τοῖς υἱοῖς Καὰθ τοῖς καταλοίποις.

71. Τοῖς υἱοῖς Γηρσὼν ἀπὸ πατριῶν ἡμίσυς ἡμίσυς
Φυλῆς Μανασσῆ τὴν Γαυλὼν ἐκ τῆς Βασὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ τὴν Ῥαμὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

72. καὶ ἐκ Φυλῆς Ἰσσάχαρ τὴν Κέδες Κεδὲς
καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Γαδὲρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀμὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

73. καὶ

v. 58. Δαβεὶρ) δαβίρ. v. 59. καὶ τὴν Βαιθὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) non habet. v. 60. Καὶ ἀπὸ τῆς Φ.) καὶ ἐκ Φυλῆς. ibid. Γαβεὲ) γαβαὲ. ib. καὶ Γαλημὲθ) καὶ τὴν γαλεμὲθ. ib. καὶ τὴν Λαβεὲ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) non habet. ib. καὶ τὴν Ἀγχὼς καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς) desunt. v. 62. Γηρσὼν) γεδσών. ibid. Ἀσὴρ, ἐκ Φυλῆς) ἀσὴρ, ἀπὸ Φυλῆς. ib. δεκατρεῖς.) τρισκαίδεκα. v. 65. Συμεὼν τὰς) συμεὼν, καὶ ἐκ Φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν τὰς. ibid. ἐκάλεσαν) ἐκάλεσεν. v. 69. Ἡλὼν) αἰλών. v. 70. Ἐνὴρ) ἀνάρ. ibid. Ἰβλάαμ) ἰεμβλαάν. ibid. κατὰ πατριὰς) κατὰ πατριάν. v. 71. Γηρσὼν ἡμίσυς Φυλῆς) γεδσὼν ἀπὸ πατριῶν ἡμίσους Φυλῆς. ibid. Γαυλὼν) γωλάν. ib. περισπόρια) περιπόλια, bis. ib. Ῥαμὼθ) ἀσηρώθ. v. 72. Κεδὲς) κέδες. ibid. Γαδὲρ) δεβερί. ib. Ἀμὼς) δαβώρ.

73. καὶ τὴν Ἀνὰμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

74. καὶ ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ τὴν Μασαὰλ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἀβδὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

75. καὶ τὴν Ἰακὰκ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥοὼβ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

76. καὶ ἀπὸ φυλῆς Νεφθαλεὶμ τὴν Κέδες ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Χαμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Καριαθαὶμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

77. Τοῖς υἱοῖς Μεραρὶ τοῖς καταλοίποις ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν τὴν Ἰεκομὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Κάδης καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ῥεμμὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Θαβὼρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

78. Ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου τὴν Ἱεριχὼ κατὰ δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰασὰ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

79. καὶ τὴν Καμηδὼθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Φαὰθ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς·

80. καὶ ἐκ φυλῆς Γὰδ τὴν Ῥαμὼθ Γαλαὰδ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Μααναὶμ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς,

81. καὶ τὴν Ἐσεβὼν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰαζὴρ καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ οὗτοι υἱοὶ Ἰσσάχαρ· Θωλὰ, καὶ Φουὰ, καὶ Ἰασοὺβ, καὶ Σαμεράμ, τέσσαρες.

2. Καὶ υἱοὶ Θωλά· Ὀζὶ, καὶ Ῥαφαΐα, καὶ Ἰεριὴλ, καὶ Ἰεμοὺ, καὶ Ἰεβασάμ, καὶ Σαμουὴλ, ἄρχοντες κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν τῷ Θωλὰ, ἰσχυροὶ δυνάμει κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν ἡμέραις Δαυὶδ, εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι.

3. Καὶ υἱοὶ Ὀζί· Ἰεζριά. Καὶ υἱοὶ Ἰεζριά· Μιχαὴλ, καὶ Ὀβδιὰ, καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ἰεσία, πέντε, ἄρχοντες πάντες.

4. Καὶ μετ' αὐτῶν, κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατ' οἴκους πατρικοὺς αὐτῶν, ἰσχυροὶ παρατάξασθαι εἰς πόλεμον, τριάκοντα καὶ ἓξ χιλιάδες, ὅτι ἐπλήθυναν γυναῖκας καὶ υἱούς.

5. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πάσας πατριὰς Ἰσσάχαρ ἰσχυροὶ δυνάμει, ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν πάντων.

6. Βενιαμεὶν, καὶ Βοχὸρ, καὶ Ἰαδιὴλ, τρεῖς.

7. Καὶ υἱοὶ Βαλέ· Ἀσεβὼν, καὶ Ὀζὶ, καὶ

v. 73. καὶ τὴν Ἀνὰμ) καὶ τὴν ῥαμὼθ, καὶ τὴν αἰνάν. v. 74. Μασαὰλ) μασσαάλ. v. 75. Ἰακὰκ) ἰακάν. v. 76. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλί. ibid. Χαμὼν) χαμώθ. v. 77. τὴν Ἰεκομὰν καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Κάδης καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ) non habet. v. 78. Ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδ.) ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου. v. 79. Καμηδὼθ) καδμώθ. ibid. Φαὰθ) μαεφλά. v. 80. καὶ ἐκ φυλῆς) καὶ abest. ibid. Ῥαμὼθ) ῥαμμώθ. CAP. VII. v. 1. Καὶ οὗτοι υἱοὶ) Καὶ τοῖς υἱοῖς. ibid. Σαμεράμ) σομερών. v. 2. καὶ Ῥαφαΐα) ῥαφαΐα. ibid. Ἰεμοὺ, καὶ Ἰεβασάμ) ἰαμαὶ, καὶ ἰεμασάν. ib. κατ' οἶκον) οἴκων. v. 3. Ἰεζριά.) ἰεζραΐα. ibid. Ἰεζριά.) ἰεζραΐα. ib. καὶ Ὀβδιὰ) ἀβδιού. v. 4. μετ' αὐτῶν) ἐπ' αὐτῶν. ibid. πατρικοὺς) πατριῶν. v. 5. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. ἰσχυροὶ) καὶ ἰσχυροί. v. 6. in Rom. υἱοὶ βενιαμὶν, καὶ βαλὲ, καὶ βαχὶρ, καὶ ἰεδιήλ, τρεῖς. v. 7. Ἀσεβὼν) ἐσεβών.

καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Ἰεριμοὺθ, καὶ Οὐρὶ, πέντε, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ τριάκοντα τέσσαρες.

8. Καὶ υἱοὶ Βοχόρ· Ζαμιρίας, καὶ Ἰωὰς, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἐλιωηναὶ, καὶ Ἀμαρία, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ἀβιὰ, καὶ Ἀναθὼθ, καὶ Ἐλμεθὲμ· πάντες οὗτοι υἱοὶ Βοχόρ.

9. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, εἴκοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι.

10. Καὶ υἱοὶ Ἀδιήλ· Βαλαάν. Καὶ υἱοὶ Βαλαάν· Ἰεοὺς, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Ἀμεὶδ, καὶ Χαναναὰν, καὶ Ἡθὰν, καὶ Θαρσεὶς, καὶ Ἀχισαάρ.

11. Πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἀδιὴρ, ἄρχοντες τῶν πατριῶν, ἰσχυροὶ δυνάμει, ἑπτακαίδεκα χιλιάδες, καὶ διακόσιοι, ἐκπορευόμενοι δυνάμει τοῦ πολεμεῖν.

12. Καὶ Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, καὶ
'Ασὸβ υἱοὶ Ὠρά· Ἀσὸμ, υἱὸς αὐτοῦ Ἀόρ.

13. Υἱοὶ Νεφθαλί· Ἰασιὴλ, καὶ Γουνὶ, καὶ Σαὰρ, καὶ Σελλοὺμ, υἱοὶ Βαλλά.

14. Υἱοὶ Μανασσῆ, Ἐσριὴλ, ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἡ Σύρα, ἔτεκε τὸν Μαχεὶρ πατέρα Γαλαάδ.

15. Καὶ Μαχεὶρ ἔλαβε γυναῖκα τῷ
Ἀφφεὶμ, καὶ Σεφφεὶμ· καὶ ὄνομα ἀδελ- 'Αφφεὶν
φῆς αὐτοῦ Μοοχά, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Σαλπαάδ. Καὶ ἐγεννήθησαν τῷ Σαλπαὰδ θυγατέρες.

16. Καὶ ἔτεκε Μοοχὰ ἡ γυνὴ Μαχεὶρ υἱὸν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Φαρές· καὶ ὄνομα ἀδελφοῦ αὐτοῦ Σορός· υἱὸς αὐτοῦ, Οὐλάμ.

17. Καὶ υἱοὶ Οὐλὰμ, Βαδάν· οὗτοι υἱοὶ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μαχεὶρ, υἱοῦ Μανασσῆ.

18. Καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἡ Μαλεχὲθ ἔτεκε τὸν Σοὺδ, καὶ τὸν Ἀβιέζερ, καὶ τὸν Μοολά.

19. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Σεμιρά· Ἀεὶν, καὶ Συχὲμ, καὶ Λακειὰ, καὶ Ἀνιάμ.

20. Καὶ υἱοὶ Ἐφραίμ· Σωθαλὰ, καὶ Βαρὰδ, υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ Θαὰδ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλεαδὰ υἱὸς αὐτοῦ, Νομεὲ υἱὸς αὐτοῦ,

21. Ζαβὲδ υἱὸς αὐτοῦ, Σωθελὲ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐζὲρ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ἐλεάδ. Καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς ἄνδρες Γαὶθ, οἱ τεχθέντες ἐν τῇ γῇ, ὅτι κατέβησαν λαβεῖν τὰ κτήνη αὐτῶν.

v. 8. Βοχὸρ· Ζαμιρίας) βαχὶρ, ζεμιρά. ibid. Ἐλιωηναὶ) ἐλιθενάν. ib. Ἰεριμὼθ, καὶ Ἀβιὰ) ἰεριμοὺθ, καὶ ἀβιάδ. ib. Ἐλμεθέμ·) ἐλμεμέθ. ib. Βοχόρ.) βαχίρ. v. 10. Ἀδιήλ.) ἰεδιήλ. ibid. Ἰεοὺς - - fin.) ἰεάς, καὶ βενιαμείν, καὶ ἀώθ, καὶ χαναναὶ) καὶ ζαιθάν, καὶ θαρσὶ, καὶ ἀχισαάρ. v. 11. Ἀδιὴρ) ἰεδιήλ. ibid. τοῦ πολεμεῖν) τοῦ abest. v. 12. Σαφεὶμ, καὶ Ἀφεὶμ, καὶ υἱοὶ Ὠρά. Ἀσὸβ) σαπφὶν, καὶ ἀπφίν. καὶ υἱοὶ ὤρ, ἀσώμ. v. 13. καὶ Γουνὶ, καὶ Σαὰρ) γωνὶ καὶ ἀσήρ. ibid. υἱοὶ Βαλλά.) υἱοὶ αὐτοῦ. βαλλὰμ υἱὸς αὐτοῦ. v. 14. ἔτεκε τὸν Μαχεὶρ) ἔτεκε δὲ αὐτῷ καὶ μαχίρ. v. 15. Ἀφφεὶν, καὶ Σεφφείμ.) ἀπφὶν, καὶ σαπφίν. ibid. Μοοχά) μοωχά. ib. Σαλπαάδ.) σαπφαάδ. ib. Καὶ ἐγεννήθησαν τῷ Σαλπ.) ἐγεννήθησαν δὲ τῷ σαπφαάδ. v. 16. Μοοχὰ ἡ γυνὴ Μαχεὶρ) μοωχὰ γυνὴ μαχίρ. ibid. Σορός· υἱὸς) σοῦρες. υἱοί. ib. οὐλάμ.) addit καὶ ῥοκόμ. v. 17. Βαδάν·) βαδάμ. v. 18. Σοὺδ) ἰσάδ. ibid. Μοολά.) μααλά. v. 19. Ἀεὶν) αἰμ. ibid. Λακειὰ, καὶ Ἀνιάμ.) λακιμ, καὶ ἀνιάν. v. 20. Σωθαλὰ) σωθαλάθ. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ) υἱὸς αὐτοῦ. ib. Ἐλεαδὰ) ἐλαδά. ib. Νομεὲ) σαὰθ. v. 21. Ζαβὲδ) καὶ ζαβάδ. ibid. Ἐζὲρ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ) καὶ [illegible]ζερ, καί. ib. ἄνδρες Γαὶθ) οἱ ἄνδρες γέθ. ib. λαβεῖν) τοῦ λαβεῖν.

22. Καὶ ἐπένθησεν Ἐφραὶμ πατὴρ αὐτῶν ἡμέρας πολλάς· καὶ ἦλθον οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν.

23. Καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν ἐν γαστρὶ, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βαριὰ, ὅτι ἐν κακοῖς ἐγένετο ἐν οἴκῳ μου.

24. Καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Σααρά· καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς καταλοίποις, καὶ ᾠκοδόμησε Βαιθωρὼν τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω. Καὶ υἱοὶ Ὀζάν· Σεηρὰ,

25. καὶ Ῥαφὴ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ῥασὲφ, καὶ Θαλὲ υἱοὶ αὐτοῦ.

26. Τῷ Γαλαααδὰ υἱῷ αὐτοῦ, Καθαὰν υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμιοὺδ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτοῦ,

27. Νοὺμ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰησοῦ υἱὸς αὐτοῦ.

28. Καὶ κατασχέσεις αὐτῶν, καὶ κατοικία αὐτῶν Βαιθὴλ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς κατὰ ἀνατολὰς Νααρὰν, πρὸς δυσμαῖς Γάζερ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Συχὲμ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ἕως Γάζης καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς,

29. καὶ ἕως ὁρίων υἱῶν Μανασσῆ Βαιθσὰν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Θααναχ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Μαγεδδὼ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, Δῶρ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. ἐν ταύταις κατῴκησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ υἱοῦ Ἰσραήλ.

30. Υἱοὶ Ἀσήρ· Ἰεμνὰ, καὶ Ἰεσουὰ, καὶ Ἰησουΐ, καὶ Βαριὰ, καὶ Σαραὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν.

31. Καὶ υἱοὶ Βαριὰ, Χάβερ, καὶ Μελχιὴλ· αὐτὸς πατὴρ Βερζαΐθ.

32. Καὶ Χάβερ ἐγέννησε τὸν Ἰαφαλὴτ, καὶ τὸν Σωμὴρ, καὶ τὸν Χωθὰμ, καὶ τὴν Σωλὰ ἀδελφὴν αὐτῶν.

33. Καὶ υἱοὶ Ἰαφαλήτ· Φεσηχὶ Βαμαὴλ, καὶ Ἀσεὶθ· οὗτοι υἱοὶ Ἰαφαλήτ.

34. Καὶ υἱοὶ Σωμήρ· Ἀχὶ, Οὐρασογὰ, καὶ Ὀβὰ, καὶ Ἀράμ.

35. Καὶ υἱὸς Ἐλὰμ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Σωφὰρ, καὶ Ἰμανὰ, καὶ Σελλὴς, καὶ Ἀμάλ.

36. Υἱοὶ Σωφά· Σουὲ, Ἀρναφὰρ, καὶ Σουὰλ, καὶ Βαρὶ, καὶ Ἰεμρὰ,

37. καὶ Βοσὸρ, καὶ Ὤδ, καὶ Σαμμὰ, καὶ Σαλεισὰ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Βεηρά.

38. Καὶ υἱοὶ Ἰεθέρ· Ἰεφινὰ, καὶ Φασφὰ, καὶ Ἀρά.

v. 22. πατὴρ) ὁ πατήρ. ibid. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. v. 23. Βαριὰ) βεριά. v. 24. Σααρά) σαραά. ibid. Βαιθωρὼν) τὴν βαιθωρών. v. 25. καὶ Ῥασὲφ, καὶ Θαλὲ) σαραὲφ, καὶ θαλεέ. ibid. in fine *Rom.* addit θαὲν υἱὸς αὐτοῦ. v. 26. in *Rom.* τῷ λααδὰν υἱῷ αὐτοῦ, υἱὸς ἀμιοὺδ, υἱὸς ἐλισαμαί. v. 27. in *Rom.* υἱὸς νοὺν, υἱὸς ἰησοῦ, υἱοὶ αὐτοῦ. v. 28. κατασχέσεις) κατάσχεσις. ibid. κατὰ ἀνατολὰς Νααρὰν) κατ' ἀνατολὰς νοαράν. v. 29. Βαιθσὰν) βαιθσαάν. ibid. Θααναχ) θαναάχ. ib. καὶ Βαλαὰδ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς) non habet. ib. ἐν ταύταις κατῴκ. οἱ υἱοὶ) ἐν ταύτῃ κατῴκησαν υἱοί. v. 30. Ἰεσουὰ - - ἡ ἀδελφὴ) σουΐα, καὶ ἰσουΐ, καὶ βεριά, καὶ σορὲ ἀδελφοί. v. 31. Βαριὰ) βεριά. ibid. αὐτὸς π. Βερζαΐθ.) οὗτος πατὴρ βερθαΐθ. v. 32. Ἰαφαλὴτ - - Χωθὰμ) ἰαφλὴτ, καὶ τὸν σαμὴρ, καὶ τὸν χωθάν. v. 33. in *Rom.* καὶ υἱοὶ ἰαφλὴτ, φασὴκ, καὶ βαμαὴλ, καὶ ἀσίθ. οὗτοι υἱοὶ ἰαφλήτ. v. 34. Σωμήρ.) σεμμήρ. ibid. Οὐρασογὰ, καὶ Ὀβὰ) καὶ ῥοογὰ, καὶ ἰαβά. v. 35. υἱὸς Ἐλὰμ) βαανελάμ. ibid. Σωφὰρ) σωφά. v. 36. Σωφά.) σωφάς. ibid. Σουὰλ, καὶ Βαρὶ, καὶ Ἰεμρά.) σουδὰ, καὶ βαρὶν, καὶ ἰμραν. v. 37. in *Rom.* καὶ βασὰν, καὶ ὢδ, καὶ σαμμὰ, καὶ σαλεσὰ, καὶ ἰεθρὰ, καὶ βεηρά. v. 38. Ἰεθὲρ) ἰεθρέ.

39. Καὶ υἱοὶ Ὠλά· Ὀρὲχ, καὶ Ἀνιὴλ, καὶ Ῥασιά.

40. Πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἀσὴρ, πάντες ἄρχοντες πατριῶν, ἐκλεκτοὶ, ἰσχυροὶ δυνάμει, ἄρχοντες ἡγέμενοι. Ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς παράταξιν τοῦ πολεμεῖν, ἄνδρες εἰκοσιὲξ χιλιάδες.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ Βενιαμεὶν ἐγέννησε τὸν Βαλὲ πρωτότοκον αὐτοῦ, καὶ Ἀσβὴλ τὸν δεύτερον, καὶ Ἀαρὰ τὸν τρίτον,

2. καὶ Νωὰ τὸν τέταρτον, καὶ Ῥαφὴ τὸν πέμπτον.

3. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Βαλέ· Ἀρὲδ, καὶ Γηρὰ, καὶ Ἀβιοὺδ,

4. καὶ Ἀβισουὲ, καὶ Μααμὰν,

Ἀχιρὰν 5. καὶ Γηρὰ, καὶ Σωφὰν, καὶ Ἀχιράμ, καὶ Ἰωίμ.

6. Οὗτοι υἱοὶ Ὠδ, οὗτοί εἰσιν ἄρχοντες πατριῶν τοῖς κατοικοῦσι Γαβεὲ· καὶ μετῴκισαν αὐτοὺς εἰς Μαναχαθί·
Γάβες

7. καὶ Νοομὰ, καὶ Ἀχιὰ, καὶ Γηρά· οὗτος ἐγλαὰμ, καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀζὰ, καὶ τὸν Ἰαχιχάδ.

8. Καὶ Σααρὴμ ἐγέννησεν ἐν τῷ πεδίῳ Μωὰβ μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν Ὠσὶμ, καὶ τὴν Βααρὰ γυναῖκα αὐτοῦ.

9. Καὶ ἐγέννησεν ἐκ τῆς Ἀδὰ γυναικὸς αὐτοῦ τὸν Ἰωβάβ, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν Μωσὰ, καὶ τὸν Μελχὰμ,

10. καὶ τὸν Ἰεοὺς, καὶ τὸν Σεβιὰ, καὶ τὸν Μαρμά· οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν.

11. Καὶ ἐκ τῆς Ὠσὶμ ἐγέννησε τὸν Ἀβιτὼβ, καὶ τὸν Ἀλφαάλ.

12. Καὶ υἱοὶ Ἀλφαάλ· Ὠβὴδ, καὶ Μισαὰλ, Σημμήρ· οὗτος ᾠκοδόμησε τὴν Ὠνὼ, καὶ τὴν Λὸδ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· Ἀλφαὰδ

13. καὶ Βαριγὰ, καὶ Σαμά· οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τοῖς κατοικοῦσιν Ἀλὰμ, καὶ οὗτοι ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας Γέθ. Ἀδὰμ

14. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Σωσὴκ, καὶ Ἰαριμὼθ,

15. καὶ Ἀζαβαδία, καὶ Ἀρὼδ, καὶ Ὠδὲρ,

16. καὶ Μιχαὴλ, καὶ Ἐσφὰχ, καὶ Ἰωαχὰ, καὶ Ἰεζιὰ, υἱοὶ Βαριγά.

17. Καὶ Ζαβαδία, καὶ Μοσολλὰμ, καὶ Ἀζακὶ, καὶ Ἀβὰρ,

18. καὶ Ἰεσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλία, καὶ Ἰωβὰβ, υἱοὶ Ἐλφαάλ.

19. Καὶ

v. 39. Ὠλὰ) ὀλά. ibid. καὶ Ἀνιὴλ) ἀνιήλ. v. 40. Ἀριθμὸς) ὁ ἀριθμὸς. ibid. πολεμεῖν, ἄνδρες) πολεμεῖν, ἀριθμὸς αὐτῶν, ἄνδρες. CAP. VIII. v. 1. τὸν Βαλὲ) absque articulo. ibid. καὶ Ἀαρὰ) ἀαρά. v. 2. καὶ Νωὰ) νωά. ibid. Ῥαφὴ) ῥαφά. v. 3. Ἀρὲδ) ἀδίρ. v. 4. in Rom. καὶ ἀβεσσαὶ, καὶ νοαμά. v. 5. in Rom. καὶ ἀχιὰ, καὶ γηρὰ, καὶ σεφουφάμ, καὶ οὐράμ. v. 6. Ὠδ) αὠδ. ibid. Γάβες) γαβεέ. ib. Μαναχαθί.) Μαχαναθί. v. 7. ἐγλαὰμ) ἰγλαάμ. ibid. Ἰαχιχὰδ.) ἰαχιχά. v. 8. Σααρὴμ) σααρίν. ibid. Ὠσὶμ) ὠσίν. ib. Βααρὰ) βααδά. v. 9. Ἰωβὰβ) ἰωλάβ. ibid. Μωσὰ καὶ τὸν Μελχὰμ,) μισά, καὶ τὸν μελχάς. v. 10. Ἰεοὺς) ἰεβάς. ibid. Σεβιὰ) ζαβιά. v. 11. Ὠσὶμ) ὠσίν. ibid. Ἀβιτὼβ) ἀβιτώλ. v. 12. Ἀλφαὰ) ἀλφαάλ. ibid. καὶ Μισαὰλ, Σημμὴρ) μισαάλ, σεμμήρ. ib. Ὠνὼ) ὠνάν. ib. Λὸδ) λώδ. v. 13. Βαριγὰ) βεριά. ibid. Ἀδὰμ) αἰλάμ. v. 14. in Rom. καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ σωσὴκ, καὶ ἀριμώθ. v. 15. in Rom. καὶ ζαβαδία, καὶ ὠρὴδ, καὶ ἔδερ. v. 16. in Rom. καὶ μιχαὴλ, καὶ ἰεσφὰ, καὶ ἰωδὰ, υἱοὶ βεριά. v. 18. Ἰεσαμαρὶ, καὶ Ἰεζλία) ἰσαμαρί, καὶ ἰεζλίας.

19. Καὶ Ἰακεὶμ, καὶ Ζεχρὶ, καὶ Ζαβδὶ,

20. καὶ Ἐλιωηναὶ, καὶ Σαλεὶ, Ἐλιηλὶ,

Ἀλαία 21. καὶ Ἀδαΐα, καὶ Βεργιὰ, καὶ Βαραία, καὶ Σαμαραὶθ, υἱοὶ Σαμαΐ·

22. καὶ Ἰεσφὰν, καὶ Ὠβὴδ, καὶ Ἐλεὴλ,

23. καὶ Ἀβδὼν, καὶ Ζοχρὶ, καὶ Ἀνὰν,

24. καὶ Ἀνανία, καὶ Ἀμβρὶ, καὶ Ἀηλὰμ, καὶ Ἀναθωθιὰ,

25. καὶ Ἀθεὶν, καὶ Ἰεφαδία, καὶ Φανουὴλ, υἱοὶ Σωσήκ.

26. Καὶ Σαμσαρία, καὶ Σααρία, καὶ Γοθολίας,

27. καὶ Ἰαρασία, καὶ Ἠλιὰ, καὶ Ζεχρὶ, υἱοὶ Ἰεροάμ.

28. Οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν· ἀρχηγοὶ ἦτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ.

29. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαὼν· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτῷ Μααχά.

30. Καὶ υἱὸς αὐτῇ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ Ἰσὺρ, καὶ Κεὶς, καὶ Βαὰλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ,

31. καὶ Γεδοὺρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ Ζαχχὲρ.

32. Καὶ Μακαλὼθ ἐγέννησε τὸν Σαμεά· καὶ γὰρ ἦτοι κατέναντι, τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

33. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κεὶς, καὶ Κεὶς ἐγέννησε τὸν Σαοὺλ, καὶ Σαοὺλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Ἰεβαάλ.

34. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν· Μεφριβαάλ. Καὶ Μεφριβαὰλ ἐγέννησε τὸν Μιχά.

35. Καὶ υἱοὶ Μιχά· Φιθὼν, καὶ Μαλὼθ, καὶ Θαρεὲ, καὶ Χαάζ.

36. Καὶ Χαὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰωιαδά· καὶ Ἰωιαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμὰθ, καὶ τὸν Ἀσμὼθ, καὶ τὸν Ζαμρί· καὶ Ζαμρὶ ἐγέννησε τὸν Μαισά·

37. καὶ Μαισὰ ἐγέννησε τὸν Βαανά· Ῥαφαία υἱὸς αὐτοῦ, Ἐλεασὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτοῦ.

38. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζρικὰμ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ Ἰσμαὴλ καὶ Σααρία, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἀνὰν, καὶ Ἀσά· πάντες ἦτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

39. Καὶ

v. 19. Ζεχρὶ) ζαχρὶ. v. 20. in Rom. καὶ ἐλιωναὶ, καὶ σαλαθὶ, καὶ ἐλιηλί. v. 21. in Rom. καὶ ἀδαΐα, καὶ βαραΐα, καὶ σαμαραὶθ υἱοὶ σαμαεὶθ. v. 23. Ζοχρὶ) ζεχρί. v. 24. Ἀηλὰμ, καὶ Ἀναθωθιὰ) αἰλὰμ, καὶ ἀναθὼθ. v. 25. καὶ Ἀθεὶν, καὶ Ἰεφαδία) καὶ ἰαθὶν, καὶ ἰεφαδίας. v. 26. in Rom. καὶ σαμσαρὶ, καὶ σααρίας, καὶ γοθολία. v. 27. Ἠλιὰ) ἠλιά. ibid. υἱοὶ Ἰεροάμ.) υἱὸς ἰεροάμ. v. 28. ἀρχηγοὶ) ἄρχοντες. v. 29. τῇ γυναικὶ) absque articulo. ibid. Μααχά.) μοοχά. v. 30. Καὶ υἱὸς αὐτῇ πρ.) καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ πρ. ibid. καὶ Ἰσὺρ, καὶ Κεὶς) καὶ σὺρ, καὶ κὶς. ib. καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ) transpoſita. v. 31. ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ζαχχὲρ.) ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ζαχχὲρ, addit καὶ μακελώθ. v. 32. Μακαλὼθ) μακελώθ. ibid. Σαμεά· καὶ ἦτοι) σαμαά· καὶ γὰρ ἦτοι. v. 33. Κεὶς) κίς. ib. Ἰεβαάλ.) ἀσαβαάλ. v. 34. Μεφριβαὰλ) μεριβαὰλ, bis. v. 35. Μαλὼθ, καὶ Θαρεὲ, καὶ Χαάζ.) μελὰχ, καὶ θαρὰχ, καὶ ἀχάζ. v. 36. Χαὰζ) ἀχάζ. ibid. Ἰωιαδὰ) ἰαδὰ, bis. ib. Γαλεμὰθ) σαλαιμάθ. ib. Ζαμρὶ) ζαμβρὶ, bis. v. 37. Ἐλεασὰ) ἐλασά. v. 38. ὁ πρωτότοκος) absque articulo. ibid. Ἀνὰν, πάντες) ἀνάν. καὶ ἀσά. πάντες.

39. Καὶ υἱοὶ Ἐσελὲκ τȣ̃ ἀδελφȣ̃ αὐτȣ̃, Οὐλὰμ ὁ πρωτότοκος αὐτȣ̃, καὶ Ἰδιὰς ὁ δεύτερος, καὶ Ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος.

40. Καὶ ἦσαν υἱοὶ Οὐλὰμ ἰσχυροὶ ἄνδρες δυνάμει, τείνοντες τόξον, καὶ πληθύνοντες υἱοὺς, καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν ἑκατὸν ἐνενήκοντα. Πάντες ȣ̃τοι ἐξ υἱῶν Βενιαμείν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ πᾶς Ἰσραὴλ ὁ συλλοχισμὸς αὐτῶν· καὶ ȣ̃τοι καταγεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα μετὰ τῶν ἀποικισθέντων εἰς Βαβυλῶνα ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν,

2. καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότερον ἐν ταῖς κατασχέσεσιν αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, οἱ Λευῖται, καὶ οἱ δεδομένοι.

3. Καὶ ἐν Ἰερȣσαλὴμ κατῴκησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ·

4. Γωθὶ υἱὸς Ἀμιοὺδ, υἱοῦ Ἀμρὶ, υἱοῦ υἱῶν Φαρὲς, υἱοῦ Ἰούδα.

5. Καὶ ἀπὸ τȣ̃ Σηλωνὶ, Ἀσὰ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ.

6. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζαρὰ, Ἰεὴλ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἑξακόσιοι καὶ ἐνενήκοντα.

7. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, Σαλὼ υἱὸς Μοσολλὰμ, υἱȣ̃ Ὠδουία, υἱȣ̃ Ἀσανουά,

8. καὶ Ἰεβναὰ υἱὸς Ἰεροὰμ, καὶ Ἠλὰ υἱὸς Ὀζὶ, υἱοῦ Μοχορὶ· καὶ Μασαλλὰμ υἱὸς Σαφατία, υἱȣ̃ Ῥαγουὴλ, υἱȣ̃ Ἰεβανααὶ,

9. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐννακόσιοι πεντηκονταὲξ, πάντες οἱ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

10. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, Ἰωδαὲ, καὶ Ἰωαρεὶβ, καὶ Ἰαχεὶν,

11. καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίȣ, υἱȣ̃ Μοσολλὰμ, υἱȣ̃ Σαδὼκ, υἱȣ̃ Μαριὼθ, υἱȣ̃ Ἀχιτὼβ ἡγέμενος οἴκου τȣ̃ Θεοῦ.

12. καὶ Σαδίας υἱὸς Ἰερααμ, υἱȣ̃ Φασχὼρ, υἱȣ̃ Μελχίȣ, καὶ Μασαὶ υἱὸς Ἀδιὴλ, υἱȣ̃ Ἰεζρίου, υἱȣ̃ Μοσολλὰμ, υἱȣ̃ Μοσολλαμὼθ, υἱȣ̃ Ἐμμὴρ,

13. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἄρχοντες οἴκων πατριῶν, χίλιοι ἑπτακόσιοι ἑνενήκοντα, ἰσχυροὶ δυνάμει εἰς ἐργασίαν λειτȣργίας οἴκου τȣ̃ Θεοῦ.

14. Καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Σαμαίας υἱὸς Ἀσὼβ, υἱȣ̃ Ἐζρικὰμ, υἱȣ̃ Ἀσαβίȣ υἱȣ̃, υἱῶν Μεραρί.

15. Καὶ

v. 39. Ἐσελὲκ τȣ̃ ἀδ.) ἀσὴλ ἀδελφȣ̃. ibid. Οὐλὰμ ὁ πρωτότοκος) αἰλὰμ πρωτότοκος. ib. Ἰδιὰς) ἰαὶς. v. 40. Οὐλὰμ) αἰλάμ. ibid. ἐνενήκοντα.) πεντήκοντα. CAP. IX. v. 4. Γωθὶ υἱὸς Ἀμιὸδ, υἱοῦ Ἀμρὶ) καὶ γωθὶ, καὶ υἱὸς σαμιὼδ υἱȣ̃ ἀμρὶ, υἱȣ̃ ἀμβραὶμ, υἱοῦ βανί. v. 5. in Rom. καὶ ἐκ τῶν σηλωνὶ, ἀσαΐα πρωτότοκος αὐτȣ̃, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. v. 7. Σαλὼ) σαλώμ. ibid. Ἀσανουά) ἀσινοῦ. v. 8. καὶ Ἰεβναὰ - - Μασαλλὰμ) καὶ ἰεμναὰ υἱὸς ἰεροβοὰμ, καὶ ἠλά. ȣ̃τοι υἱοὶ ὀζὶ υἱȣ̃ μαχὶρ καὶ μοσολλὰμ. ibid. Ἰεβανααὶ) ἰεμναί. v. 10. Ἰωαρεὶβ, καὶ Ἰαχεὶν) ἰωαρὶμ, καὶ ἰαχίν. v. 11. Ἀζαρίας υἱὸς Χελκίȣ) αζαρία υἱὸς χελκία. ibid. Μαριὼθ) μαραιὼθ. ib. ἡγέμενος) ἡγουμένȣ. v. 12. Σαδίας) ἀδαΐα. ibid. Ἰερααμ) ἰραάμ. ib. Μελχίου, καὶ Μασαὶ) μελχία καὶ μαασαία. ib. Ἰεζρίου) ἐζιρά. ib. Μοσολλαμὼθ) μασελμώθ. v. 13. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. ibid. πατριῶν) addit αὐτῶν. ib. χίλιοι ἑπ]ακ. ἐνενήκοντα) χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα. v. 14. Ἀσαβίου υἱȣ̃, υἱῶν) ἀσαβία, ἐκ τῶν υἱῶν.

15. Καὶ Βακβακὰρ, καὶ Ἀρὲς, καὶ Γαλὴλ, καὶ Ματθανίας υἱὸς Μιχὰ, υἱὲ Ζεχρὶ, υἱὲ Ἀσάφ·

16. καὶ Ὀβδία υἱὸς Σαμίου, υἱὲ Γαλὴλ, υἱὲ Ἰδιθὼν, καὶ Βαραχίας υἱὸς Ἀσὰ, υἱὲ Ἑλκανὰ, ὁ κατοικῶν ἐν ταῖς κώμαις Νετωφαθί.

17. Καὶ οἱ πυλωροὶ· Σαλλὼμ, καὶ Ἀκοὺβ, καὶ Τελμὰν, καὶ Αἰμὰν, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν· Σαλλὼμ ὁ ἄρχων.

18. Καὶ ἕως ταύτης ἐν τῇ πύλῃ τοῦ βασιλέως κατὰ ἀνατολάς· αὗται πύλαι τῶν παρεμβολῶν υἱῶν Λευί.

19. Καὶ Σαλλὼμ υἱὸς Χωρὴ, υἱοῦ Ἀβιασὰφ, υἱοῦ Κορὲ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς οἶκον πατρὸς αὐτοῦ, οἱ Κορῖται ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς λειτουργίας, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς· καὶ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς Κυρίου, φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον.

20. Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ ἡγούμενος ἦν ἐπ' αὐτῶν ἔμπροσθεν Κυρίου, καὶ οὗτοι μετ' αὐτοῦ.

21. Ζαχαρίας υἱὸς Μοσολλὰμ, πυλωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

22. Πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ ταῖς πύλαις ἐν ταῖς πύλαις, διακόσιοι δεκαδύο. οὗτοι ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, ὁ καταλοχισμὸς αὐτῶν. Τούτους ἔστησε Δαυὶδ, καὶ Σαμουὴλ ὁ Βλέπων τῇ πίστει αὐτῶν.

23. Καὶ οὗτοι καὶ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν πυλῶν ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν οἴκῳ τῆς σκηνῆς τοῦ φυλάσσειν.

24. Κατὰ τοὺς τέσσαρας ἀνέμους ἦσαν τέσσαρες
αἱ πύλαι, κατὰ ἀνατολὰς, θάλασσαν, Βοῤῥᾶν, Νότον.

25. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν τοῦ εἰσπορεύεσθαι κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, μετὰ τούτων·

26. ὅτι ἐν πίστει εἰσὶ τέσσαρες δυνατοὶ τῶν πυλῶν. Οἱ Λευῖται ἦσαν ἐπὶ τῶν παστοφορίων, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου τοῦ Θεοῦ παρεμβαλοῦσιν,

27. ὅτι ἐπ' αὐτοὺς ἡ φυλακή· καὶ οὗτοι ἐπὶ τῶν κλειδῶν τοπρωῒ πρωῒ ἀνοίγειν τὰς θύρας τοῦ ἱεροῦ.

28. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ εἰσοίσουσιν αὐτὰ, καὶ ἐν ἀριθμῷ ἐξοίσουσιν αὐτά.

29. Καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταμένοι ἐπὶ τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τῆς σεμιδάλεως, τοῦ οἴνου, τοῦ ἐλαίου, τοῦ λιβανωτοῦ, καὶ τῶν ἀρωμάτων.

30. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ τοῦ μύρου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα.

31. Καὶ Ματταθίας ἐκ τῶν Λευιτῶν,

v. 15. Ἀρὲς, καὶ Γαλὴλ) ἀρὴς, καὶ γαλαὰλ. v. 16. Ὀβδία - - Ἀσὰ) αβδία υἱὸς σαμία, υἱοῦ γαλαὰλ, υἱοῦ ἰδιθοὺν, καὶ βαραχία υἱὸς ὀσσά. ibid. Νετωφαθί.) νετωφατί. v. 17. Καὶ οἱ πυλωροὶ - - Αἰμὰν) οἱ πυλωροὶ, σαλώμ, ἀκὼμ, τελμὼν, καὶ διμάν. v. 18. κατὰ ἀνατολὰς) κατ' ἀνατολάς. ibid. πύλαι) αἱ πύλαι. v. 19. Σαλλὼμ υἱὸς Χωρὴ) σελλὴμ υἱὸς κορέ. v. 21. Μοσολλὰμ) μοσολλαμί. v. 22. ἐκλεκτοὶ ταῖς πύλαις) ἐκλεκτοὶ ἐπὶ τῆς πύλης. ibid. διακ. δεκαδύο) διακόσιοι καὶ δεκαδύο. v. 23. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ibid. Κυρίου, ἐν οἴκῳ) κυρίῳ, καὶ ἐν οἴκῳ. v. 24. τέσσαρας) τέσσαρας. v. 26. Οἱ Λευῖται) καὶ οἱ Λευῖται. ibid. παρεμβαλοῦσιν) παρεμβάλλουσιν. v. 28. εἰσοίσουσιν αὐτὰ) αὐτὰ deest. ibid. ἐξοίσουσιν αὐτά.) αὐτά deest. v. 29. τὰ σκεύη) absque articulo. v. 31. Ματταθίας) ματθαθίας.

ἔτος ὁ πρωτότοκος τῷ Σαλὼμ τῷ Κορίτη, ἐν τῇ πίςει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τῦ τηγάνου τῦ μεγάλου ἱερέως.

32. Καὶ Βαναίας ὁ Καаθίτης ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τῦ ἑτοιμάσαι σάββατον κατὰ σάββατον.

33. Καὶ ἔτοι ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Λευϊτῶν, διατεταγμέναι ἐφημερίαι, ὅτι ἡμέρα καὶ νὺξ ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔργοις.

34. Οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Λευϊτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν, ἄρχοντες ἔτοι κατῴκησαν ἐν Ἱερουσαλήμ.

35. Καὶ ἐν Γαβαὼν κατῴκησε πατὴρ Γαβαὼν, Ἰειὴλ· καὶ ὄνομα γυναικὸς αὐτῦ, Μοωχά.

36. Καὶ ὁ υἱὸς αὐτῦ ὁ πρωτότοκος Ἀβδὼν, καὶ Ἰσεὶρ, καὶ Κεὶς, καὶ Βαὰλ, καὶ Νὴρ, καὶ Ναδὰβ,

37. καὶ Γεδὲρ, καὶ ἀδελφοὶ Ζαχχοὺρ, καὶ * Μακελώθ.

* Μακελώθ

38. Καὶ * Μακελὼθ ἐγέννησε τὸν Σαμαά. Καὶ ἔτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν ἐν Ἱερυσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

39. Καὶ Νὴρ ἐγέννησε τὸν Κεὶς, καὶ Κεὶς ἐγέννησε τὸν Σαῦλ, καὶ Σαῦλ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Μελχισουὲ, καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Βαάλ.

40. Καὶ υἱὸς Ἰωνάθαν, Μεχριβαὰλ· καὶ Μεχριβαὰλ ἐγέννησε τὸν Μιχά.

41. Καὶ υἱοὶ Μιχά· Φιθὼν, καὶ Μαλὼχ, καὶ Θαρά.

42. Καὶ Χαὰζ ἐγέννησε τὸν Ἰαδά. Καὶ Ἰαδὰ ἐγέννησε τὸν Γαλεμὲθ, καὶ τὸν Ἀζμὼθ, καὶ τὸν Ζαμβρί. Καὶ Ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν Μασά.

43. Καὶ Μασὰ ἐγέννησε τὸν Βανά, Ῥαφαΐα υἱὸς αὐτῦ, Ἐλεασὰ υἱὸς αὐτῦ, Ἐσὴλ υἱὸς αὐτῦ.

44. Καὶ τῷ Ἐσὴλ ἓξ υἱοί· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐζρικὰμ πρωτότοκος αὐτῦ, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Σαρία, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἀνὰν, καὶ Ἀσά. ἔτοι υἱοὶ Ἐσήλ.

ΚΕΦ. Ι΄. Χ.

ΚΑΙ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπυ ἀλλοφύλων, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἐν ὄρει Γελβουέ.

2. Καὶ κατεδίωξαν ἀλλόφυλοι ὀπίσω Σαῦλ, καὶ ὀπίσω υἱῶν αὐτῦ· καὶ ἐπάταξαν ἀλλόφυλοι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ τὸν Ἀμιναδὰβ, καὶ τὸν Μελχισουὲ, υἱὺς Σαῦλ.

3. Καὶ

v. 35. Ἰειὴλ) ἰεϊὴλ. v. 36. ὁ υἱὸς) absque articulo. ibid. Ἰσεὶρ καὶ Κεὶς) σὴρ, καὶ κίς. v. 37. ἀδελφοὶ Ζαχχοὺρ, καὶ Μακελὼθ.) ἀδελφὸς, καὶ ζακχὲρ, καὶ μακελλὼθ. v. 38. Μακελὼθ) μακελλὼθ. ibid. Σαμαά.) σαμαά. ib. μετὰ τῶν ἀδελφῶν) ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν. v. 39. Κεὶς) κίς, bis. ibid. Βαάλ.) ἀσαβαάλ. v. 40. Μεχριβαὰλ) μεριβαὰλ, bis. v. 41. Μαλὼχ, καὶ Θαρά.) μαλὰχ, καὶ θαράχ. v. 42. Χαὰζ) ἀχὰζ. ibid. Ἀζμὼθ) γαζμὼθ. ib. & v. 43. Μασὰ) μασσά. ibid. Βανὰ, Ῥαφαΐα) βαανὰ, καὶ ῥαφαΐα. ib. Ἐλεασὰ) ἐλασά. v. 44. Σαρία) σαραΐα. ibid. Ἀνὰν) addit καὶ ἀσά. CAP. X. v. 1. πρὸς Ἰσραὴλ) πρὸς τὸν ἰσραήλ. v. 2. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. ibid. ὀπίσω υἱῶν) ὀπίσω τῶν υἱῶν.

3. Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ Σαοὺλ· καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξόται ἐν τοῖς τόξοις καὶ πόνοις, καὶ ἐπόνεσεν ἀπὸ τῶν τόξων.

4. Καὶ εἶπε Σαοὺλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ· σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου, καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ, μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ ἐμπαίξωσί μοι. Καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα. Καὶ ἔλαβε Σαοὺλ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτήν.

5. Καὶ ἴδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ ἔπεσε καί γε αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε.

6. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπέθανε.

7. Καὶ ἴδε πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὁ ἐν τῷ αὐλῶνι, ὅτι ἔφυγεν Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἀπέθανε Σαοὺλ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν, καὶ ἔφυγον· καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς.

8. Καὶ ἐγένετο τῇ ἐχομένῃ, καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι τοῦ σκυλεῦσαι τοὺς τραυματίας, καὶ εὗρον τὸν Σαοὺλ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῷ ὄρει Γελβουέ.

9. Καὶ ἐξέδυσαν αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ τοῦ εὐαγγελίσασθαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ τῷ λαῷ.

10. Καὶ ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτῶν ἐν οἴκῳ Θεοῦ αὐτῶν· καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ Δαγών.

11. Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Γαλαὰδ πάντα ἃ ἐποίησαν ἀλλόφυλοι τῷ Σαοὺλ ἐν τῷ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἠγέρθησαν ἐκ Γαλαὰδ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς, καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα Σαοὺλ, καὶ τὰ σώματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ εἰς Γαβεὶς, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν Γαβεὶς· καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.

13. Καὶ ἀπέθανε Σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ, αἷς ἠνόμησε τῷ Κυρίῳ κατὰ τὸν λόγον Κυρίου, διότι οὐκ ἐφύλαξεν, ὅτι ἐπηρώτησε Σαοὺλ ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ τοῦ ζητῆσαι, καὶ ἀπεκρίνατο αὐτῷ Σαμουὴλ ὁ προφήτης,

14. καὶ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν Κύριον Σαοὺλ· καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν, καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐπέστρεψε τὴν βασιλείαν τῷ Δαυὶδ υἱῷ Ἰεσσαί.

v. 3. ἐν τοῖς τόξοις) absque articulo. ibid. ἐπόνεσεν) ἐπόνεσαν. v. 4. ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ) ῥομφαίαν. καὶ. ibid. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. v. 5. καί γε αὐτὸς) καὶ αὐτός. ibid. καὶ ἀπέθανε.) non habet. v. 7. ἀλλόφυλοι) οἱ ἀλλόφυλοι. v. 8. σκυλεῦσαι) σκυλεύειν. v. 11. πάντα ἃ ἐποίησαν ἀλλ. τῷ Σ. ἐν τῷ Ἰσραήλ.) ἅπαντα ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαοὺλ καὶ τῷ ἰσραήλ. v. 12. καὶ τὰ σώματα) καὶ τὸ σῶμα. ibid. Γαβεὶς) ἰαβεῖς, bis. v. 13. τῷ Κυρίῳ) τῷ θεῷ. v. 14. ἐξεζήτησε Κύριον Σαοὺλ.) ἐζήτησε τὸν κύριον. ibid. καθότι οὐκ ἠρώτησεν ἐν Κυρίῳ) non habet.

ΚΕΦ. ΙΑ΄. XI.

ΚΑΙ ἦλθε πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς Δαυὶδ ἐν Χεβρὼν, λέγοντες· ἰδοὺ ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου ἡμεῖς.

2. Καὶ ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος Σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦσθα ὁ ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν Ἰσραήλ· καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός σου σοί· Σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἦλθον πάντες πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα ἐν Χεβρών. Καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ διαθήκην ἐν Χεβρὼν ἔναντι Κυρίου· καὶ ἔχρισαν τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν λόγον Κυρίου διὰ χειρὸς Σαμουήλ.

4. Καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, αὕτη Ἰεβοὺς, καὶ ἐκεῖ οἱ Ἰεβουσαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.

5. Εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε. Καὶ προκατελάβετο τὴν περιοχὴν Σιών· αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ.

6. Καὶ εἶπε Δαυίδ· πᾶς τύπτων Ἰεβουσαῖον ἐν πρώτοις, καὶ ἔσται εἰς ἄρχοντα, καὶ εἰς στρατηγόν. καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ἐν πρώτοις Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας, καὶ ἐγένετο εἰς ἄρχοντα.

7. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτὴν, πόλιν Δαυίδ.

8. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν πόλιν κύκλῳ· Καὶ ἐπολέμησε, καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν.

9. Καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ Κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ.

10. Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἳ ἦσαν τῷ Δαυὶδ, οἱ κατισχύοντες μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς Ἰσραὴλ, τοῦ βασιλεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ἐπὶ Ἰσραήλ.

11. Καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν τοῦ Δαυίδ· Ἰεσβαὰμ υἱὸς Ἀχαμανὶ πρωτότοκος, τῶν τριάκοντα· οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἅπαξ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας ἐν καιρῷ ἑνί.

12. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ υἱὸς Δωδαΐ ὁ Ἀχωχί· οὗτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς. δυνατός.

13. Οὗτος ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Φασοδομίν· καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον, καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης κριθῶν, καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων.

14. Καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ ἔσωσεν αὐτὴν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐποίησε Κύριος σωτηρίαν μεγάλην.

15. Καὶ

CAP. XI. v. 2. καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός σου σοί·) καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ κύριός σου. ibid. καὶ σὺ εἰς ἡγ.) καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγούμενον. v. 3. ἐν Χεβρὼν) εἰς χεβρὼν, priore loco. v. 4. ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐπὶ) ἄνδρες αὐτοῦ εἰς. v. 5. Εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες Ἰεβοὺς τῷ Δαυίδ.) εἶπον τῷ δαυίδ. v. 6. Σαρουίας) σαρουΐα. v. 8. Καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν) non habet. v. 11. Ἰεσβαὰμ υἱὸς Ἀχαμανὶ πρωτότοκος, τῶν) ἰεσεβαδὰ υἱὸς ἀχαμὰν πρῶτος τῶν. v. 12. ἐν τοῖς τρισὶ δυνατός.) ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς. ibid. Φασοδομὶν) Φασοδαμίν.

15. Καὶ κατέβησαν οἱ τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυίδ, εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολλάμ, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

16. Καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν τῇ Βηθλεέμ.

17. Καὶ ἐπεθύμησε Δαυίδ, καὶ εἶπε· τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ;

18. Καὶ διέῤῥηξαν οἱ τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεέμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύλῃ, καὶ ἔλαβον, καὶ ἦλθον πρὸς Δαυίδ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτό, καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ Κυρίῳ,

19. καὶ εἶπεν· ἵλεώς μοι ὁ Θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο· εἰ αἷμα ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐτό· καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό. Ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοί.

20. Καὶ Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς Ἰωάβ, οὗτος ἦν ἄρχων τῶν πατριῶν· οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ἑξακοσίους τραυματίας ἐν καιρῷ ἑνί, οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν,

21. ἀπὸ τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος, καὶ ἦν αὐτὸς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο.

22. Καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολλὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὲρ Καβασαήλ· οὗτος ἐπάταξε τοὺς δύο Ἀριὴλ Μωάβ, καὶ οὗτος κατέβη, καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος.

23. Καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν Αἰγύπτιον, ἄνδρα ὁρατὸν πεντάπηχον, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δόρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη ἐπ᾽ αὐτὸν Βαναίας ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἀφείλατο ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰγυπτίου τὸ δόρυ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ.

24. Ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωδαέ, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ τοῖς δυνατοῖς.

25. Ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἦν ἔνδοξος οὗτος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἤρχετο· καὶ κατέστησεν αὐτὸν Δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν αὐτοῦ.

26. Καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, Ἀσαήλ, ἀδελφὸς Ἰωάβ, Ἐλεανὰν υἱὸς Δωδωαὶ ἐκ Βηθλεέμ,

27. Σαμαὼθ Θαδί, Χελλὴς ὁ Φαλλωνί,

28. Ὠραὶ υἱὸς Ἐκκὴς ὁ Θεκωί, Ἀβιέζερ ὁ Ἀναθωθί,

29. καὶ Σοββοχαὶ ὁ Ἀσωθί, Ἠλὶ ὁ Ἀχωέ,

v. 15. οἱ τρεῖς) absque articulo. ibid. ἡ παρεμβολὴ) absque articulo. ib. παρεμβεβλήκει) abest. v. 16. ὑπόστημα) σύστημα. ibid. ἐν τῇ Βηθλεέμ.) absque articulo. v. 19. ἤνεγκαν αὐτό.) αὐτὸ abest. v. 20. Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδ.) ἀβισαὶ ἀδελφός. ibid. τῶν πατριῶν) τῶν τριῶν. ib. ἑξακοσίους) τριακοσίους. ib. ἑνί, οὗτος) ἑνί, καὶ οὗτος. v. 21. καὶ ἦν αὐτὸς) καὶ ἦν αὐτοῖς. v. 22. Βαναίας) βαναία. v. 23. πεντάπηχον) πεντάπηχυν. ibid. ἐν τῇ χειρὶ) ἐν χειρί. ib. Βαναίας) βαναία, passim. v. 26. οἱ δυνατοὶ) absque articulo. ibid. Δωδωαὶ) δωδωί. v. 27. Σαμαὼθ Θαδί) σαμμὼθ ὁ ἀρωρί. ibid. Φαλλωνί) φελωνί. v. 28. Ὠραὶ υἱὸς Ἐκκὴς) ἰρὰ υἱὸς ἐκκίς. v. 29. in Rom. σοβοχαὶ ὁ ἀσωθί, ἠλὶ ὁ ἀχωνί.

30. Μοοραὶ ὁ Νετωφαθὶ, Ἐλαὸδ υἱὸς Βαανὰ ὁ Νετωφαθί·

31. Ἠθοὺ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ βουνῦ Βενιαμεὶν, Βαναίας ὁ Φαραθωνὶ,

32. Οὐρὶ ἐκ Ναχαλὴ Γαίας, Ἀβιὴλ ὁ Σαραβεθθὶ, Ἀζμωθ ὁ Βαρσαμὶ, Ἐλιαβὰ ὁ Σαλαβωνί.

33. Υἱοὶ Ἀσάμ· ὁ Γωὺνὶ, Ἰωνάθαν υἱὸς Σαγὴ ὁ Ἀραρὶ,

34. Ἀχιὰμ υἱὸς Σαχὰρ ὁ Ἀραρὶ, Ἐλιφαὰλ υἱὸς Ὠραφὲρ,

35. ὁ Μεχυραθὶ, Ἀχία ὁ Φελωνὶ,

36. Ἀσαραὶ ὁ Καρμηδὶ, Νοορὰ υἱὸς Ἀζβὶ,

37. Ἰωὴλ ἀδελφὸς Νάθαν, Μαβὰρ υἱὸς Ἀταραὶ,

38. Σελλὴκ ὁ Ἀμμωνὶ, Νααραὶ ὁ
Βηρωθ Βηρωθὶ. αἴρων σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουίας,

39. Ἰρὰς ὁ Ἰεθερὶ, Γαρὴβ ὁ Ἰεθερὶ,

40. Οὐρίας Χετθὶ, Σαβὰτ υἱὸς Ὀλὶ,

41. Ἀδινὰ υἱὸς Σεχὰ, τῦ Ῥυβὴν ἄρχων, καὶ ἐπὶ αὐτῷ τριάκοντα,

42. Ἀνὰν υἱὸς Μαχὰ, καὶ Ἰωσαφὰτ, ὁ Μαθθανὶ,

43. Ὀζία ὁ Ἀσταρωθὶ, Σαμμαὰ καὶ Ἰεϊὴλ υἱοὶ Χωθὰμ τῦ Ἀραρὶ, Χωθὰν

44. Ἰεδιὴλ υἱὸς Σαμαρὶ, καὶ Ἰωαζαὲ, ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ ὁ Θωσαΐ,

45. Ἐλιὴλ ὁ Μαωεὶν, καὶ Ἰαριβαὶ, καὶ Ἰωσία υἱὸς αὐτῦ, Ἐλνάαμ, καὶ Ἰεθεμὰ ὁ Μωαβίτης,

46. Ἀλιὴλ, καὶ Ἰωβὴδ, καὶ Ἐσσιὴλ ὁ Μεσωβία.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Σικελάγ, ἔτι συνεχομένυ ἀπὸ προσώπυ Σαῦλ υἱῦ Κείς. Καὶ ἔτοι ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦντες ἐν πολέμῳ,

2. καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις καὶ τόξοις· ἐκ τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ ἐκ Βενιαμείν.

3. Ἄρχων Ἀχιέζερ, καὶ Ἰωρὰς υἱὸς Σαμαὰ τῦ Γαβαθίτε, καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Ταβαθί-
Φαλὴτ, υἱοὶ Ἀσμώθ καὶ Βαραχία, τε
καὶ Ἰηοὺλ ὁ Ἀναθωθὶ,

4. καὶ Σαμαίας ὁ Γαβαωνίτης, δυνατὸς

v. 30. in Rom. μααραὶ ὁ νετωφαθὶ, χθαὸδ υἱὸς νοοζὰ ὁ νετωφατί. v. 31. Ἠθὲ υἱὸς Ῥηβαὶ ἐκ) αἰρὶ υἱὸς ῥεβιὲ ἐκ. v. 32. Ναχαλὴ) ναχαλί. ibid. ὁ Σαραβεθθὶ, Ἀζμὼθ ὁ Βαρσαμὶ) ὁ γαραβαιθὶ, ἀζβὼν ὁ ϐαρσαμί. v. 33. Υἱοὶ Ἀσάμ· ὁ Γωὺνὶ) υἱὸς ἀσὰμ τῦ γιζωνίτε. ibid. Σαγὴ) σωλά. v. 34. in Rom. ἀχὶμ υἱὸς ἀχὰρ ὁ ἀραρὶ, ἐλφὰτ υἱὸς θυροφὰρ. v. 35. ὁ Μεχυραθὶ) ὁ μεχωραθρί. v. 36. in Rom. ἠσερὶ ὁ χαρμαδαΐ. νααραὶ υἱὸς ἀζοβαί. v. 37. ἀδελφὸς) υἱός. ibid. Μαβὰρ υἱὸς Ἀταραὶ) μεβαὰλ υἱὸς ἀγαρί. v. 38. Σελλὴκ) σελή. ibid. Νααραὶ ὁ Βηρωθ) ναχὼρ ὁ βηρωθί. ib. Ἰωὰβ υἱοῦ Σαρουίας) υἱῷ σαρυία. v. 39. in Rom. ἰρὰ ὁ ἰεθρὶ, γαβὴρ ὁ ἰεθρί. v. 40. in Rom. οὐρία ὁ χεττὶ) ζαβὲτ υἱὸς ἀχαιά. v. 41. Σεχὰ) σαιζά. ibid. ἐπὶ αὐτῷ) ἐπ' αὐτῷ. v. 42. Μαχὰ) μουχά. ibid. Μαθθανί.) μαιτθανί. v. 43. Σαμμαὰ) σαμαθά. ibid. Χωθὰν) χωθάμ. v. 44. Σαμαρὶ, καὶ Ἰωαζαὲ) σαμαρὶ, καὶ ἰωζαέ. v. 45. Ἐλιὴλ ὁ Μαωεὶν, καὶ Ἰαριβαὶ) ἐλιὴλ ὁ μαωΐ, καὶ ἰαριβί. ibid. Ἐλνάαμ, καὶ Ἰεθεμὰ) ἐλλαὰμ καὶ ἰεθαμά. v. 46. in Rom. δαλιὴλ, καὶ ὠβὴθ, καὶ ἰεσσιὴλ ὁ μεσωβία. CAP. XII. v. 1. Κεὶς) κίς, passim. v. 3. Ἄρχων) ὁ ἄρχων. ibid. Ἰωρὰς - - Φαλὴτ) ἰωὰς υἱὸς ἀσμὰ τῦ γαβαθίτου, καὶ ἰωὴλ, καὶ ἰωφαλήτ. ibid. Βαραχία) βερχία.

νατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα, καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα, καὶ Ἰερεμίας, καὶ Ἰεζιὴλ, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ,

Βααδιὰ 5. Ἐλιωζὶ, καὶ Ἰαριμοὺθ, καὶ Βααλία, καὶ Σαμαρία, καὶ Σαφατία ὁ Ἀρουφὶ,

6. Ἠλκανὰ, καὶ Ἰσιὰ, καὶ Ἐλιὴλ, καὶ Ἰωζαὰρ, καὶ Ἰσβαὰμ, οἱ Κορῖται,

7. καὶ Ἰωηλὰ, καὶ Ζαβαδία υἱοὶ Ἰεροὰμ, υἱοὶ τοῦ Γεδώρ.

8. Καὶ ἀπὸ τοῦ Γαδδὶ ἐχωρίσθησαν πρὸς Δαυὶδ ἐπὶ τῆς ἐρήμου ἰσχυροὶ, δυνατοὶ, ἄνδρες παρατάξεως πολέμου, αἴροντες θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ πρόσωπον λέοντος τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐν τάχει.

9. Ἀζὲρ ὁ ἄρχων, Ἀβδία ὁ δεύτερος, Ἐλιὰβ ὁ τρίτος,

10. Μασμὰν ὁ τέταρτος, Ἰερεμία ὁ πέμπτος,

11. Ἐθθεὶ ὁ ἕκτος, Ἐλιὴλ ὁ ἕβδομος,

12. Ἰωνὰν ὁ ὄγδοος, Ἐλεζαβὰδ ὁ ἔνατος,

13. Ἰερεμίας ὁ δέκατος, Μαχαβαναὶ ὁ ἑνδέκατος.

14. Οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν Γὰδ, ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, εἷς τοῖς ἑκατὸν μικρὸς, καὶ μέγας τοῖς χιλίοις.

15. Οὗτοι οἱ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ. Καὶ οὗτος πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶσαν κρηπῖδα αὐτοῦ. καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας αὐλῶνας ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν.

16. Καὶ ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν, καὶ Ἰούδα, εἰς βοήθειαν τοῦ Δαυίδ.

17. Καὶ Δαυὶδ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ εἰς εἰρήνην ἥκατε πρὸς μὲ, εἴ ἐμοὶ καρδία καθ' ἑαυτὴν ἐφ' ὑμᾶς· καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθροῖς μου, οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρὸς, ἴδοι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἐλέγξαι.

18. Καὶ πνεῦμα ἐνεδυνάμωσε τὸν Ἀμασαὶ τὸν ἄρχοντα τῶν τριάκοντα, καὶ εἶπε· πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ λαός σου· εἰρήνη εἰρήνη σοι, εἰρήνη τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ σοι ὁ Θεός σου. Καὶ προσεδέξατο αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων.

19. Καὶ ἀπὸ Μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς ἀλλοφύλους ἐπὶ Σαοὺλ εἰς πόλεμον· καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς, ὅτι ἐν βουλῇ ἐγένετο παρὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ἀλλοφύλων λεγόντων, ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν

v. 4. καὶ Ἰερεμίας) ἱερεμία. ibid. Ἰωζαβὰδ ὁ Γαδηρωθὶ) ἰωαζαβὰθ ὁ γαδαραθιμ. v. 5. in Rom. ἀζαὶ, καὶ ἀριμὰθ, καὶ βααλία, καὶ σαμαραία, καὶ σαφατίας ὁ χαραιφιήλ. v. 6. in Rom. Ἐλκανὰ, καὶ ἰησουνὶ, καὶ ὀζριὴλ, καὶ ἰωζαρὰ, καὶ σοβοκὰμ, καὶ οἱ κορῖται. v. 7. Ἰωηλὰ) ἰελία. ibid. Ἰεροὰμ) ἰροὰμ. ib. υἱοὶ τοῦ) καὶ οἱ τοῦ. v. 8. ἐπὶ τῆς ἐρήμου) ἀπὸ τῆς ἐρήμου. ibid. ἐν τάχει.) τῷ τάχει. v. 9. Ἀζὲρ) ἀζά. v. 10. Μασμὰν) μασμανά. ibid. Ἰερεμία) ἱερεμίας. v. 11. Ἐθθεὶ) ἐεθὶ. ibid. Ἐλιὴλ) ἐλιάβ. v. 12. Ἰωνὰν) ἰωανάν. ibid. Ἐλεζαβὰδ) ἐλιαζέρ. ib. ἔνατος) ἔννατος. v. 13. Ἰερεμίας) ἱερεμία. ibid. Μαχαβαναὶ) μελχαβαναί. v. 17. ἀπάντησιν αὐτοῖς) ἀπάντησιν αὐτῶν. ibid. εἰ ἐμοὶ) εἴη μοι. ib. πατέρων ἡμῶν,) πατέρων ὑμῶν. ib. ἐλέγξαι.) ἐλέγξαιτο. v. 18. ἐνεδυνάμωσε) ἐνέδυσε. ibid. τὸν ἄρχοντα) absque articulo. ib. πορεύου Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ λαός σου·) πορεύου καὶ ὁ λαός σου δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαί. ib. σοι, εἰρήνη) σοι, καὶ εἰρήνη.

δρῶν ἐκείνων ἐπιςρέψει πρὸς τὸν Κύριον αὐτοῦ Σαοὺλ.

20. Ἐν τῷ πορευθῆναι αὐτὸν εἰς Σικελὰγ προσεχώρησαν αὐτῷ ἀπὸ Μανασσῆ, Ἐδνὰ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἰεδιὴλ, καὶ Μιχαὴλ, καὶ Ἰωζαβὲδ, καὶ Ἐλιοὺδ, καὶ Γαλαθὶ, ἀρχηγοὶ χιλιάδων εἰσὶ τοῦ Μανασσῆ.

21. Καὶ οὗτοι συνεμάχησαν τῷ Δαυὶδ ἐπὶ τὸν Γεδδοὺρ, ὅτι δυνατοὶ ἰσχύος πάντες· καὶ ἦσαν ἡγούμενοι ἐπὶ τῇ ςρατιᾷ,

22. ὅτι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἤρχοντο πρὸς Δαυὶδ εἰς δύναμιν μεγάλην ὡς δύναμις Θεοῦ.

23. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς ςρατιᾶς, οἱ ἐλθόντες πρὸς Δαυὶδ εἰς Χεβρὼν, τοῦ ἐπιςρέψαι τὴν βασιλείαν Σαοὺλ πρὸς αὐτὸν, κατὰ τὸν λόγον Κυρίου.

24. Υἱοὶ Ἰούδα θυρεοφόροι, ἓξ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ παρατάξεως.

25. Τῶν υἱῶν Συμεὼν, δυνατοὶ ἰσχύος εἰς παράταξιν, ἑπτὰ χιλιάδες καὶ ἑκατόν.

26. Καὶ υἱῶν Λευὶ, τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

27. Καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἀαρὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι.

28. Καὶ Σαδὼκ, νέος, δυνατὸς ἰσχύϊ, καὶ τῆς πατρικῆς οἰκίας αὐτοῦ ἄρχοντες εἴκοσι καὶ δύο.

29. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βενιαμεὶν τῶν ἀδελφῶν Σαοὺλ, τρεῖς χιλιάδες· καὶ ἔτι τὸ πλεῖςον αὐτῶν ἀπεσκόπει τὴν φυλὴν οἴκου Σαοὺλ.

30. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐφραὶμ, εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι, δυνατοὶ ἰσχύϊ, ἄνδρες ὀνομαςοὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν,

31. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ, δεκαοκτὼ χιλιάδες, οἳ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυίδ.

32. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσσάχαρ, γινώσκοντες σύνεσιν εἰς τοὺς καιροὺς, γινώσκοντες τί ποιῆσαι Ἰσραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν, διακόσιοι, καὶ πάντες ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν.

33. Καὶ ἀπὸ Ζαβουλὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέμου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς, πεντήκοντα χιλιάδες βοηθῆσαι τῷ Δαυὶδ οὐ χεροκένως.

34. Καὶ ἀπὸ Νεφθαλεὶμ ἄρχοντες χίλιοι, καὶ μετ' αὐτῶν ἐν θυρεοῖς καὶ δόρασι, τριακονταεπτὰ χιλιάδες.

35. Καὶ ἀπὸ τῶν Δανιτῶν παρατασσόμενοι εἰς πόλεμον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι.

36. Καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀσὴρ ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον, τεσσαράκοντα χιλιάδες.

37. Καὶ

v. 20. πορευθῆναι αὐτὸν) πορευθῆναι τὸν δαυίδ. ibid. Ἰωζαβὰδ - - Γαλαθὶ) ἰωζαβὰθ, καὶ ῥωδιὴλ, καὶ μιχαὴλ, καὶ ἰωσαβαὶθ, καὶ ἐλιμαὶθ, καὶ σεμαθί. v. 21. Καὶ οὗτοι) καὶ αὐτοί. ibid. ἐπὶ τῇ ςρ.) ἐν τῇ ςρατιᾷ, & addit ἐν τῇ δυνάμει. v. 22. Θεοῦ) τοῦ θεοῦ. v. 23. ἐπιςρέψαι) ἀποςρέψαι v. 24. θυρεοφόροι) adjicit καὶ δορατοφόροι. v. 26. Καὶ υἱῶν) τῶν υἱῶν. v. 27. Ἰωδαὲ) ἰωαδαὲ. ibid. τοῦ Ἀαρὼν) τῷ ἀαρών. v. 28. εἴκοσι καὶ δύο) καὶ deeſt. v. 29. Καὶ ἐκ τῶν) καὶ τῶν. ibid. τὴν φυλὴν) τὴν φυλακήν. v. 31. οἳ ὠνομ.) καὶ οἱ ἀνομάσθησαν. v. 32. εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν) non habet. v. 34. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλί, paſſim. v. 35. εἴκοσι καὶ ὀκτὼ) καὶ deeſt.

37. Καὶ ἐκ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ Ῥουβὴν, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς, ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες.

38. Πάντες οὗτοι ἄνδρες πολεμισταὶ, παρατασσόμενοι παράταξιν ἐν ψυχῇ εἰρηνικῇ· καὶ ἦλθον εἰς Χεβρὼν τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. Καὶ ὁ κατάλοιπος Ἰσραὴλ ψυχὴ μία.

39. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, ὅτι ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν.

40. Καὶ οἱ ὁμοροῦντες αὐτοῖς ἕως Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβουλὼν, καὶ Νεφθαλεὶμ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν καμήλων, καὶ τῶν ὄνων, καὶ τῶν ἡμιόνων, καὶ ἐπὶ τῶν μόσχων βρώματα, ἄλευρα, παλάθας, σταφίδας, οἶνον, καὶ ἔλαιον, μόσχους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, ὅτι εὐφροσύνη ἐν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἐβουλεύσατο Δαυὶδ μετὰ τῶν χιλιάρχων καὶ τῶν ἑκατοντάρχων, παντὶ ἡγουμένῳ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ Ἰσραήλ· εἰ ἐφ' ὑμῖν ἀγαθὸν, καὶ παρὰ Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν εὐοδωθῇ, ἀποστείλωμεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὑπολελειμμένους ἐν πάσῃ γῇ Ἰσραὴλ, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται ἐν πόλεσι κατασχέσεως αὐτῶν, καὶ συναχθήσονται πρὸς ἡμᾶς,

3. καὶ μετενέγκωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὴν ἀφ' ἡμερῶν Σαούλ.

4. Καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ ποιῆσαι οὕτως, ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ.

5. Καὶ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ ἀπὸ ὁρίων Αἰγύπτου, καὶ ἕως εἰσόδου Ἡμαὰθ τοῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἐκ πόλεως Ἰαρείμ.

6. Καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν Δαυίδ· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνέβη εἰς πόλιν Δαυὶδ, ἣ ἦν τοῦ Ἰούδα, τοῦ ἀναγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ Κυρίου καθημένου ἐπὶ Χερουβεὶμ, οὗ ἐπεκλήθη ὄνομα αὐτοῦ. Χερουβεὶν

7. Καὶ ἐπέθηκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καινὴν ἐξ οἴκου Ἀμιναδάβ. Καὶ Ὀζὰ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦγον τὴν ἅμαξαν.

8. Καὶ Δαυὶδ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παίζοντες ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ ἐν ψαλτῳδοῖς, καὶ ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν τυμπάνοις, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν σάλπιγξι.

9. Καὶ ἦλθοσαν ἕως τῆς ἅλωνος Χειδών· καὶ ἐξέτεινεν Ὀζὰ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τοῦ κατασχεῖν τὴν κιβωτὸν, ὅτι ἐξέκλινεν αὐτὴν ὁ μόσχος.

10. Καὶ ἐθυμώθη Κύριος ὀργῇ ἐπὶ Ὀζὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτόν· καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

v. 38. ψυχὴ μία.) adjicit τοῦ βασιλεῦσαι τὸν δαυίδ. v. 39. αὐτοῖς) abest. CAP. XIII. v. 2. τῇ πάσῃ) absque articulo. ibid. Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τοῦ θεοῦ. v. 3. ἐξεζήτησαν) ἐζήτησαν. v. 5. ἕως Ἡμαὰθ) ἕως εἰσόδου ἡμαάθ. ibid. Ἰαρείμ.) ἰαρίμ. v. 6. Χερουβεὶν) χερουβίμ. v. 7. ἐπὶ ἅμαξαν) ἐπ' ἅμαξαν. v. 8. καὶ ἐν τυμπάνοις) καὶ abest. v. 9. Χειδών.) deest.

11. Καὶ ἠθύμησε Δαυὶδ, ὅτι διέκοψε Κύριος διακοπὴν ἐν Ὀζᾷ, καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον Διακοπὴ Ὀζᾷ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης,

12. Καὶ ἐφοβήθη Δαυὶδ τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων· πῶς εἰσοίσω πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ;

13. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψε Δαυὶδ τὴν κιβωτὸν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν πόλιν Δαυὶδ, καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον Ἀβεδδαρὰ
Χετταίου τοῦ Γεθαίου.

14. Καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ
ἡμέρας ἐν οἴκῳ Ἀβεδδαρὰ τρεῖς μῆνας· καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀβεδδαρὰ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους πρὸς Δαυὶδ, καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ οἰκοδόμους τοίχων, καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον.

2. Καὶ ἔγνω Δαυὶδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν Κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὅτι ηὐξήθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ ἔτι γυναῖκας ἐν
αὐτῷ Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐτέχθησαν Δαυὶδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες.

4. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τεχθέντων, οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ· Σαμμαοὺ, καὶ Σωβὰβ, Νάθαν, καὶ Σαλωμὼν,

5. καὶ Ἰεβαὰρ, καὶ Ἐλισαὺ, καὶ Ἐλιφαλὲτ,

6. καὶ Ναγὲθ, καὶ Ναφὰγ, καὶ Ἰαφιὲ,

7. καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Βαλλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλέτ.

8. Καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη Δαυὶδ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ· καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητῆσαι τὸν Δαυίδ. Καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ, ὡς ἤκουσεν, εἰς ὑπάντησιν αὐτοῖς.

9. Καὶ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ συνέπεσαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων.

10. Καὶ ἐπηρώτησε Δαυὶδ διὰ τοῦ Θεοῦ, λέγων· εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριος· ἀνάβηθι, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου.

11. Καὶ ἀνέβη εἰς Βαὰλ Φαρασεὶν, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐκεῖ Δαυίδ· Καὶ εἶπε Δαυίδ· διέκοψεν ὁ Θεὸς τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου, ὡς διακοπὴν ὕδατος. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, Διακοπὴ Φαρασείν.

12. Καὶ ἐγκατέλιπον ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Καὶ εἶπε Δαυὶδ κατακαῦσαι αὐτοὺς ἐν πυρί. ἐγκατέλειπεν

13. Καὶ

v. 12. πρὸς ἐμαυτὸν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ) transposita. v. 13. εἰς τὴν πόλιν) εἰς πόλιν. ibid. Χετταίου) γεθαίου. v. 14. τρεῖς ἡμέρας) τρεῖς μῆνας. ibid. τὸν Ἀβεδδαρὰ) absque articulo. CAP. XIV. v. 1. τοίχων) deest. v. 2. Κύριος ἐπὶ) κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ. v. 3. ἐτέχθησαν αὐτῷ) ἐτέχθησαν δαυίδ. v. 4. Σαμμαοὺ, καὶ Σωβὰβ) σαμμαὶ, σωβάβ. v. 5. in Rom. καὶ βαὰρ, καὶ ἐλισά, καὶ ἐλιφαλήθ. v. 6. Ναφὰγ) ναφάθ. v. 7. in Rom. καὶ ἐλισαμαὲ, καὶ ἐλιαδὲ, καὶ ἐλιφαλά. v. 8. Καὶ ἐξῆλθε Δαυὶδ, ὡς ἤκουσεν, εἰς ὑπάντησιν) καὶ ἤκουσε δαυίδ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν. v. 9. συνέπεσαν) συνέπεσον. v. 10. αὐτῷ· ἀνάβηθι) αὐτῷ κύριος. ἀνάβηθι. v. 11. Φαρασεὶν) Φαρασίν, passim. v. 12. ἐγκατέλειπεν) ἐγκατέλιπον. ibid. θεοὺς αὐτῶν.) addit οἱ ἀλλόφυλοι. ib. κατακαῦσαι αὐτοὺς) αὐτοὺς abest.

13. Καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι,
ἐκεῖ καὶ συνέπεσαν ἔτι ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γι-
γάντων.

14. Καὶ ἠρώτησε Δαυὶδ ἔτι ἐν Θεῷ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός· οὐ πορεύσῃ ὀπίσω αὐτῶν· ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέσῃ αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων.

15. Καὶ ἔσαι ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τὴν
τοῦ ἄκρου φωνὴν τοῦ συσσεισμοῦ τῶν ἄκρων τῶν ἀ-
πίων, τότε ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ἐξῆλθεν ὁ Θεὸς ἔμπροσθέν σου τοῦ πατάξαι τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων.

16. Καὶ ἐποίησε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ Θεός· καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ Γαβαὼν ἕως Γαζηρά.

17. Καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα Δαυὶδ ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ Κύριος ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

ΚΑΙ ἐποίησεν αὐτῷ οἰκίας ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἡτοίμασε τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτῇ σκηνήν.

2. Τότε εἶπε Δαυίδ· οὐκ ἔσιν ἆραι τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἢ τοὺς Λευίτας, ὅτι αὐτοὺς ἐξελέξατο Κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν Κυρίου, καὶ λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος.

3. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τὸν πάντα
Ἰσραὴλ εἰς Ἱερουσαλήμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν
τὴν κιβωτὸν Κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοί- τοῦ Θεοῦ
μασεν αὐτῇ.

4. Καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τοὺς υἱοὺς Ἀαρών, καὶ τοὺς Λευίτας.

5. Τῶν υἱῶν Καάθ· Οὐριὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν εἴκοσι.

6. Τῶν υἱῶν Μεραρί· Ἀσαΐας ὁ ἄρ-
χων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι
καὶ εἴκοσι. πεντή-
7. Τῶν υἱῶν Γηρσών· Ἰωὴλ ὁ ἄρχων, κοντα
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ τριά-
κοντα.

8. Τῶν υἱῶν Ἐλισαφάν· Σεμαΐας ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, διακόσιοι.

9. Τῶν υἱῶν Χεβρών· Ἐλιὴλ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὀγδοήκοντα.

10. Τῶν υἱῶν Ὀζιήλ· Ἀμιναδὰβ ὁ ἄρχων, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν δεκαδύο.

11. Καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ τὸν Σαδὼκ
καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευί-
τας, τὸν Οὐριήλ, Ἀσαΐαν, καὶ Ἰωήλ,
καὶ Σεμαΐαν, καὶ Ἐλιήλ, καὶ Ἀμιναδάβ, Σεμείαν

12. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἄρχοντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν, ἁγνίσθητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσετε τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ, οὗ ἡτοίμασα αὐτῇ.

Nn 2 13. Ὅτι

v. 13. ἐκεῖ) ἔτι. v. 15. τοῦ ἄκρου) αὐτῶν ἄκρων. ibid. ἐξελεύσῃ) εἰσελεύσῃ. v. 17. τὸ ὄνομα) absque articulo. CAP. XV. v. 1. τῆς κιβωτοῦ) τῇ κιβωτῷ. v. 3. συνήγαγε) ἐξεκκλησίασε. ibid. εἰς Ἱερ.) ἐν Ἱερουσαλήμ. ib. ἀνενεγκεῖν τὴν κ. τοῦ Θεοῦ) ἀνενέγκαι τὴν κιβωτὸν κυρίου. v. 4. καὶ τοὺς) τούς. v. 6. Ἀσαΐας) ἀσαΐα. ibid. διακόσιοι καὶ πεντήκοντα.) διακόσιοι εἴκοσι. v. 7. Γηρσών·) γεδσών. ibid. ἑκατὸν καὶ τρ.) καὶ deest. v. 8. Ἐλισαφάν· Σεμαΐας) ἐλισαφὰτ σεμαΐ. v. 9. Χεβρών·) χεβρώμ. v. 11. Σεμείαν) σεμαΐαν.

13. Ὅτι οὐκ ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι, διέκοψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν ἐν κρίματι.

14. Καὶ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

15. Καὶ ἔλαβον οἱ υἱοὶ τῶν Λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο Μωυσῆς ἐν λόγῳ Θεοῦ κατὰ τὴν γραφὴν ἐν ἀναφορεῦσιν ἐφ' ἑαυτούς.

16. Καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν Λευιτῶν· στήσατε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν, νάβλαις, καὶ κινύραις, καὶ κυμβάλοις, τοῦ φωνῆσαι εἰς ὕψος ἐν φωνῇ εὐφροσύνης.

17. Καὶ ἔστησαν οἱ Λευῖται τὸν Αἰμὰν υἱὸν Ἰωήλ· ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχία· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ Αἰθὰν υἱὸς Κισαίου.

18. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ δεύτεροι, Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιήλ, (Ἰηὴλ) καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Βαναία, καὶ Μαασία, καὶ Ματταθίας, καὶ Ἐλιφαλιά, καὶ Μακενία, καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζίας, οἱ πυλωροί.

19. Καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, Αἰμὰν, Ἀσὰφ, καὶ Αἰθὰν ἐν κυμβάλοις χαλκοῖς τοῦ ἀκουσθῆναι ποιῆσαι.

20. Ζαχαρίας, καὶ Ὀζιήλ, Σεμιραμὼθ, Ἰειὴλ, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιὰβ, καὶ Μαασίας, Βαναίας, ἐν νάβλαις ἐπὶ ἀλημώθ·

21. καὶ Ματταθίας καὶ Ἐλιφαλαίας, καὶ Μακενίας, καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζίας ἐν κινύραις ἀμασενὶθ τοῦ ἐνισχῦσαι·

22. καὶ Χωνενία ἄρχων τῶν Λευιτῶν ἄρχων τῶν ᾠδῶν, ὅτι συνετὸς ἦν.

23. Καὶ Βαραχία καὶ Ἠλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ.

24. Καὶ Σοβενία, καὶ Ἰωσαφὰτ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἀμασαΐ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Βαναΐ, καὶ Ἐλιέζερ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ Ἀβδεδὸμ, καὶ Ἰεαΐα πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ.

25. Καὶ ἦν Δαυὶδ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι οἱ πορευόμενοι, τοῦ ἀναγαγεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου ἐξ οἴκου Ἀβδεδὸμ ἐν εὐφροσύνῃ.

26. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατισχῦσαι τὸν Θεὸν τοὺς Λευίτας αἴροντας τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ ἔθυσαν ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς.

27. Καὶ Δαυὶδ περιεζωσμένος ἐν στολῇ βυσσίνῃ, καὶ πάντες οἱ Λευῖται αἴροντες τὴν

v. 13. ἐζητήσαμεν) ἐξεζητήσαμεν. v. 14. ἀνενεγκεῖν τὴν κ. τοῦ Κυρίου Θεοῦ) ἀνενέγκαι τὸν κιβωτὸν θεοῦ. v. 15. ἐφ' ἑαυτούς.) ἐπ' αὐτούς. v. 16. ᾠδῶν) abest. ibid. καὶ κινύραις) καὶ abest. v. 18. Ἰηὴλ) ὀζιήλ. ibid. Ἀνανὶ) ἐλιωήλ. ib. Μαασία - - Μακενία) μαασαΐα, καὶ ματθαθία, καὶ ἐλιφενὰ, καὶ μακελία. v. 20. καὶ Ἀνανὶ, καὶ) ὠνί. ibid. καὶ Μαασίας) μαασαίας. ib. ἀλημώθ.) ἀλαιμώθ. v. 21. Ἐλιφαλαίας, καὶ Μακενίας) ἐλιφαλοῦ, καὶ μακενία. ibid. ἀμασενὶθ) ἀμασενὶθ. v. 23. Ἠλκανὰ) ἐλκανά. v. 24. Σοβενία) σομνία. ibid. Ζαχαρίας καὶ Βαναΐ,) ζαχαρία, καὶ βαναΐα. ibid. Ἰεαΐα) ἰεΐα. v. 25. πορευόμενοι) praefigit articulum οἱ. ibid. Κυρίου) abest. v. 26. ἔθυσαν ἑπτὰ μ. καὶ ἑπτὰ) ἔθυσαν ἀν' ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἀν' ἑπτά. v. 27. στολῇ) ἐν στολῇ.

τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ, καὶ Χενενίας ὁ ἄρχων τῶν ᾠδῶν τῶν ᾀδόντων, καὶ ἐπὶ Δαυὶδ στολὴ βυσσίνη.

28. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐν σημασίᾳ, καὶ ἐν φωνῇ σωφὲρ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, ἀναφωνοῦντες ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις.

29. Καὶ ἐγένετο κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ ἦλθεν ἕως πόλεως Δαυίδ· καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ ἴδε τὸν βασιλέα Δαυὶδ ὀρχούμενον, καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ εἰσήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπηρείσαντο αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔπηξεν αὐτῇ Δαυὶδ, καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώ-
Κυρίου ματα, καὶ σωτηρίου ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.

2. Καὶ συνετέλεσε Δαυὶδ ἀναφέρων ὁλοκαυτώματα, καὶ σωτηρίου, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι Κυρίου.

3. Καὶ διεμέρισε παντὶ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνδρὸς, καὶ ἕως γυναικὸς, τῷ ἀνδρὶ ἄρτον ἕνα ἀρτοκοπικὸν, καὶ ἀμορίτην.

4. Καὶ ἔταξε κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου ἐκ τῶν Λευιτῶν λειτουργοῦντας, ἀναφωνοῦντας, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ αἰνεῖν τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

5. Ἀσὰφ ὁ ἡγούμενος, καὶ δεύτερος ὢν αὐτῷ Ζαχαρίας, ὁ Ἰεϊὴλ, Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰαθιὴλ, Ματταθίας, Ἐλιὰβ, καὶ Βαναίας, καὶ Ἀβδεδόμ· καὶ Ἰεϊὴλ ἐν ὀργάνοις, ἐν νάβλαις καὶ κινύραις, καὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις ἀναφωνῶν·

6. καὶ Βαναίας, καὶ Ὀζιὴλ οἱ ἱερεῖς ἐν ταῖς σάλπιγξι διαπαντὸς ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ.

7. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τότε ἔταξε Δαυὶδ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰνεῖν τὸν Κύριον ἐν χειρὶ Ἀσὰφ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.

8. ΩΔΗ. Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ·
Ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ·
Γνωρίσατε ἐν λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ.
9. Ἄσατε αὐτῷ, καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ·
Διηγήσασθε πᾶσι τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε Κύριος·
10. Αἰνεῖτε ἐν ὀνόματι ἁγίῳ αὐτοῦ·
Εὐφρανθήσεται καρδία ζητοῦσα τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ·
11. Ζητήσατε τὸν Κύριον, καὶ ἰσχύσατε·
Ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός·
12. Μνημονεύσατε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε·
Τέρατα, καὶ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ·
13. Σπέρμα Ἰσραὴλ παῖδες αὐτοῦ·
Υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ·

v. 27. Χενενίας) χωνενίας. v. 28. νάβλαις) ἐν νάβλαις. v. 29. κιβωτὸς τῆς διαθήκης) ἡ κιβωτὸς διαθήκης. CAP. XVI. v. 1. ἐναντίον τοῦ Κυρίου) ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. v. 3. ἀρτοκοπικὸν) ἀρτοκοπικόν. v. 4. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν Θεὸν. v. 5. δεύτερος ὢν) δευτερεύων. ibid. ὁ Ἰεϊὴλ) ἰεϊὴλ. ib. Ἰαθιὴλ) καὶ ἰεϊὴλ. ib. ἐν νάβλαις, καὶ κινύραις) νάβλαις, κινύραις. v. 12. Μνημονεύσατε) μνημονεύετε.

14. Αὐτὸς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν·
Ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτῦ·
15. Μνημονεύων εἰς αἰῶνα διαθήκης αὐτῦ·
Λόγον αὐτῦ ὃν ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς·
16. Ὃν διέθετο τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ὅρκον αὐτῦ τῷ Ἰσαάκ·
17. Ἔστησεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα·
Τῷ Ἰσραὴλ διαθήκην αἰώνιον,
18. Λέγων· σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναὰν,
Σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν·
λέγεσθαι 19. Ἐν τῷ γενέσθαι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀριθμῷ,
ἕως Ὡς ἐσμικρύνθησαν, καὶ παρῴκησαν ἐν αὐτῇ·
20. Καὶ ἐπορεύθησαν ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος,
Καὶ ἀπὸ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον.
21. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τῦ δυναστεῦσαι αὐτούς·
Καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς.
22. Μὴ ἅψησθε τῶν χριστῶν μου,
Καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε.
23. Ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ·
Ἀναγγείλατε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ σωτήριον αὐτῦ.
24. Ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτῦ·
Ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτῦ.
25. Ὅτι μέγας Κύριος, καὶ αἰνετὸς σφόδρα·
Φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τὺς θεύς.

26. Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν εἴδωλα·
Καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὐρανὸν ἐποίησε.
27. Δόξα καὶ ἔπαινος κατὰ πρόσωπον αὐτῦ,
Ἰσχὺς καὶ καύχημα ἐν τόπῳ αὐτῦ.
28. Δότε τῷ Κυρίῳ, αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν,
Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν.
29. Δότε τῷ Κυρίῳ δόξαν ὀνόματος αὐτῦ·
Λάβετε δῶρα, καὶ ἐνέγκατε κατὰ πρόσωπον αὐτῦ,
Καὶ προσκυνήσατε τῷ Κυρίῳ ἐν αὐλαῖς ἁγίαις αὐτῦ.
30. Φοβηθήτω ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ πᾶσα ἡ γῆ·
Κατορθωθήτω ἡ γῆ, καὶ μὴ σαλευθήτω.
31. Εὐφρανθήτω ὁ ὐρανὸς, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ.
Καὶ εἰπάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσι,
Κύριος ἐβασίλευσεν.
32. Βοήσει ἡ θάλασσα σὺν τῷ πληρώματι,
Καὶ ξύλον ἀγρῦ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ.
33. Τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τῦ δρυμῦ
Ἀπὸ προσώπου Κυρίου, ὅτι ἦλθε κρῖναι τὴν γῆν,
34. Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν,
Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῦ.

35. Καὶ

v. 15. Μνημονεύων) μνημονεύομεν. v. 19. Ἐν τῷ λέγεσθαι) ἐν τῷ γενέσθαι. ibid. ἕως) ὡς. v. 21. ὑπὲρ αὐτῶν) περὶ αὐτῶν. v. 23. τὸ σωτήριον) σωτηρίαν. v. 24. in *Edit. Rom.* habetur uti suppletus est. v. 26. οὐρανὸν) ὀρανούς. v. 29. ὀνόματος) ὀνόματι. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 31. ἐβασίλευσεν.) βασιλεύων. v. 32. Βοήσει θάλ.) βομβήσει ἡ θάλασσα.

35. Καὶ εἴπατε· σῶσον ἡμᾶς, ὁ Θεὸς
τῆς σωτηρίας ἡμῶν,
Καὶ ἄθροισον ἡμᾶς, καὶ ἐξελᾶ ἡμᾶς ἐκ
τῶν ἐθνῶν,
Τᾶ αἰνεῖν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου,
Καὶ καυχᾶσθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου.
36. Εὐλογημένος Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ
ἀπὸ τᾶ αἰῶνος καὶ ἕως τᾶ αἰῶνος.
Καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαὸς, ἀμήν.
Καὶ ᾔνεσαν τῷ Κυρίῳ.

37. Καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ ἐναντίον τῆς κιϐωτοῦ διαθήκης Κυρίου τὸν Ἀσάφ, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτᾶ, τᾶ λειτεργεῖν ἐναντίον τῆς κιϐωτᾶ διαπαντὸς τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

38. Καὶ Ἀϐδεδὸμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτᾶ, ἑξήκοντα καὶ ὀκτώ· καὶ Ἀϐδεδὸμ
Ἰδιθοὺμ υἱὸς Ἰδιθοὺν, καὶ Ὡσηὲ εἰς πυλωρούς.

39. Καὶ τὸν Σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτᾶ τὰς ἱερεῖς, ἐναντίον σκηνῆς Κυρίᾶ ἐν Βαμᾷ τῇ ἐν Γαϐαὼν,

40. τᾶ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τᾶ θυσιαστηρίᾶ τῶν ὁλοκαυτωμάτων διαπαντὸς τοπρωῒ καὶ τοεσπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Κυρίου, ὅσα ἐνετείλατο ἐφ᾽ υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ Μωυσῆ τᾶ θεράποντος τᾶ Θεοῦ.

Ἰδιθοὺμ 41. Καὶ μετ᾽ αὐτᾶ Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθοὺν, καὶ οἱ λοιποὶ ἐκλεγέντες ἐπ᾽ ὀνόματος τᾶ αἰνεῖν τὸν Κύριον, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτᾶ·

42. καὶ μετ᾽ αὐτῶν σάλπιγγες, καὶ κύμϐαλα τᾶ ἀναφωνεῖν, καὶ ὄργανα τῶν ᾠδῶν τᾶ Θεοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰδιθοὺν εἰς τὴν πύλην.

43. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτᾶ, καὶ ἐπέστρεψε Δαυὶδ τᾶ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ΄. XVII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς κατῴκησε Δαυὶδ ἐν οἴκῳ αὐτᾶ, καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Νάθαν τὸν προφήτην· ἰδὰ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιϐωτὸς διαθήκης Κυρίου ὑποκάτω δέῤῥεων.

2. Καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυίδ· πᾶν τὸ ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει, ὅτι ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίᾶ πρὸς Νάθαν, λέγων·

4. πορεύου, καὶ εἰπὸν πρὸς Δαυὶδ τὸν παῖδά μου· οὕτως εἶπε Κύριος· ὰ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τᾶ κατοικῆσαί με ἐν αὐτῷ·

5. ὅτι ὰ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἤμην ἐν σκηνῇ, καὶ ἐν καταλύματι.

6. Ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν Ἰσραὴλ, (ἑνὶ τῶν κριτῶν Ἰσραὴλ,) οἷς ἐνετειλάμην τᾶ ποιμαίνειν τὸν λαὸν

V. 35. σωτηρίας ἡμῶν) adjicit καὶ ἄθροισον ἡμᾶς. V. 37. κατέλιπεν ἐκεῖ ἐναντίον) κατέλιπον ἐκεῖ ἔναντι. V. 38. Ἰδιθὰμ, καὶ Ὡσηὲ εἰς πυλ.) ἰδιθὰν, καὶ ὅσα εἰς τὰς πυλωρούς. V. 39. ἐναντίον σκηνῆς) ἐναντίον τῆς σκηνῆς. V. 40. ἐφ᾽ υἱοὺς) ἐφ᾽ υἱοῖς. V. 41. Ἰδιθοὺμ) ἰδιθὼν. V. 42. καὶ οἱ υἱοὶ) οἱ δὲ υἱοί. CAP. XVII. v. 2. ὅτι ὁ Θεὸς) absque articulo. V. 3. λέγων·) abest. V. 4. τὸν παῖδά μα) τὸν δᾶλόν μα. V. 5. καταλύματι) καλύμματι. V. 6. Ἰσραὴλ, ἑνὶ τῶν κριτῶν Ἰσραὴλ, οἷς) τᾶ ἰσραὴλ, οἷς.

λαόν μου, λέγων· ὅτι οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον;

7. καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου Δαυίδ· τάδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ· ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξόπισθεν τῶν ποιμνίων, τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ,

8. καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύθης, καὶ ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

9. Καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν, καὶ οὐ με-
ἀδικίας ριμνήσει ἔτι, καὶ οὐ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτὸν καθὼς ἀπ' ἀρχῆς,

10. καὶ ἀφ' ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, καὶ ἐταπείνωσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου, καὶ αὐξήσω σε, καὶ οἶκον οἰκοδομήσει σοι Κύριος.

11. Καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σὲ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

12. αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον, καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

13. Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἀπέστησα ἀπὸ τῶν ὄντων ἔμπροσθέν σου·

14. καὶ πιστώσω αὐτὸν ἐν οἴκῳ μου, καὶ ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται ἀνωρθωμένος ἕως αἰῶνος.

15. Κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην, οὕτως ἐλάλησε Νάθαν πρὸς Δαυίδ.

16. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαυίδ, καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι Κυρίου, καὶ εἶπε· τίς εἰμι ἐγὼ, Κύριε ὁ Θεός; καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος;

17. Καὶ ἐσμικρύνθη ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ Θεὸς, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου ἐκ μακρῶν, καὶ ἐπεῖδές με, ὡς ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕψωσάς με, Κύριε ὁ Θεός.

18. τί προσθήσει ἔτι Δαυὶδ πρὸς σὲ τοῦ δοξάσαι; καὶ σὺ τὸν δοῦλόν σου οἶδας.

19. Καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην.

20. Κύριε, οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν ἐν ὠσὶν ἡμῶν·

21. καὶ οὐκ ἔστιν ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἔτι ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς, τοῦ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαὸν, τοῦ θέσθαι ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς, τοῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προσ-

v. 6. ᾠκοδομήκατε) ᾠκοδομήσατε. v. 7. ἔλαβον) ἐγὼ ἔλαβον. v. 9. προσθήσει ἀδικία) προσθήσει υἱὸς ἀδικίας. ibid. ἀπ' ἀρχῆς.) ἀρχῆς. v. 10. καὶ οἰκοδομήσει) καὶ οἶκον οἰκοδομήσει. v. 11. αἱ ἡμέραι σου, κοιμ.) ἡμέραι σου, καὶ κοιμ. v. 13. τῶν ἔμπροσθεν) τῶν ὄντων ἔμπροσθεν. v. 20. ἔστι πλὴν) ἔστι Θεὸς πλήν. v. 21, ἔθνος ἐπὶ) ἔθνος ἔτι ἐπί. ibid. ἑαυτῷ λαόν) transposita.

προσώπου λαοῦ σου, ὃ ἐλυτρώσω ἐξ Αἰγύπτου, ἔθνη.

22. Καὶ ἔδωκας τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ σεαυτῷ λαὸν ἕως αἰῶνος, καὶ σὺ, Κύριε, ἐγενήθης αὐτοῖς εἰς Θεόν.

23. Καὶ νῦν, Κύριε, ὁ λόγος σου ὃν ἐλάλησας πρὸς τὸν παῖδά σου, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, πιστωθήτω ἕως αἰῶνος· καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας,

24. καὶ πιστωθήτω, καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος, λεγόντων· Κύριε, Κύριε παντοκράτωρ, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ παιδός σου ἀνωρθωμένος ἐναντίον σου.

25. Ὅτι σὺ, Κύριε, ἤνοιξας τὸ οὖς τοῦ παιδός σου τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον, διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ παῖς σου τοῦ προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν σου.

26. Καὶ νῦν, Κύριε, σὺ εἶ αὐτὸς ὁ Θεὸς, καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα.

27. Καὶ νῦν ἤρξω τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου, τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐναντίον σου· ὅτι σὺ, Κύριε, εὐλόγησας, καὶ εὐλόγησον εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. ΙΗʹ. XVIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐτροπώσατο αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὴν Γὲθ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων.

2. Καὶ ἐπάταξε τὴν Μωάβ, καὶ ἦσαν Μωαβῖται παῖδες τῷ Δαυὶδ φέροντες δῶρα.

3. Καὶ ἐπάταξε Δαυὶδ τὸν Ἀδρααζὰρ Ἀδραζὰρ
βασιλέα Σουβὰ Ἡμὰθ, πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην.

4. Καὶ προκατελάβετο Δαυὶδ αὐτῷ χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἵππων, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν. Καὶ παρέλυσε Δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ ὑπελείπετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα.

5. Καὶ ἦλθε Σύρος ἐκ Δαμασκοῦ βοηθῆσαι Ἀδρααζὰρ βασιλεῖ Σουβὰ, καὶ Ἀδραζὰρ
ἐπάταξε Δαυὶδ ἐν τῷ Σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν.

6. Καὶ ἔθετο Δαυὶδ φρουρὰν ἐν Συρίᾳ τῇ κατὰ Δαμασκὸν, καὶ ἦσαν τῷ Δαυὶδ εἰς παῖδας φέροντας δῶρα. Καὶ ἔσωζε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς κλοιοὺς τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν ἐπὶ τοὺς παῖδας Ἀδρααζὰρ, Ἀδραζὰρ
καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Καὶ ἐκ τῆς Ματεβὲθ, καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τῶν Ἀδρααζὰρ ἔλαβε Ἀδραζὰρ
Δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα· ἐξ αὐτοῦ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους, καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ.

V. 21. ὃ ἐλυτρώσω) οὓς ἐλυτρώσω. V. 22. Κύριε, αὐτοῖς) κύριος ἐγενήθης αὐτοῖς. V. 23. ἕως αἰῶνος·) adjicit καὶ ποίησον καθὼς ἐλάλησας, καὶ πιστωθήτω, καὶ μεγαλυνθήτω τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος. V. 24. ὁ Θεὸς) θεὸς. V. 25. Κύριε) κύριος ὁ θεός μου. ibid. οἰκοδομῆσαι) τοῦ οἰκοδομῆσαι. V. 26. αὐτὸς ὁ Θεὸς) αὐτὸς θεὸς. V. 27. ἤρξω) ἦρξαι. CAP. XVIII. V. 2. Μωαβῖται) μωάβ. V. 3. Ἀδραζὰρ) ἀδρααζὰρ. V. 4. Δαυὶδ αὐτῷ χίλια) δαυὶδ αὐτῶν χίλια. V. 25. Ἀδραζὰρ) ἀδρααζάρ. V. 6. ἔσωζε Κ. τὸν Δαυὶδ) ἔσωσε κύριος δαυίδ. V. 7. Ἀδραζὰρ) ἀδρααζὰρ, ita constanter *Rom.* quod h. l. notasse sufficiat. V. 8. Ματεβὲθ) ματαβὲθ.

9. Καὶ ἤκουσε Θοὺ βασιλεὺς Ἡμὰθ, ὅτι ἐπάταξε Δαυὶδ τὴν πᾶσαν δύναμιν
'Αδραζὰρ 'Αδρααζὰρ βασιλέως Σουβά·

Δουράμ 10. καὶ ἀπέστειλε τὸν Ἀδουράμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυὶδ, τοῦ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν
* 'Αδρα-ζὰρ * 'Αδρααζὰρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, ὅτι ἀνὴρ πολέμιος Θοὺ ἦν τῷ * 'Αδρααζάρ· καὶ πάντα τὰ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ χαλκᾶ.

11. καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου οὗ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, ἐξ Ἰδουμαίας, καὶ Μωὰβ, καὶ ἐξ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξ Ἀμαλήκ.

12. Καὶ Ἀβισαὶ υἱὸς Σαρουίας ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν κοιλάδι τῶν ἁλῶν, ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας.

13. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ κοιλάδι φρουρὰς, καὶ ἦσαν πάντες οἱ Ἰδουμαῖοι παῖδες Δαυίδ. Καὶ ἔσωζε Κύριος τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο.

14. Καὶ ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐπὶ πάντα
κρίματα Ἰσραὴλ, καὶ ἦν ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην τῷ παντὶ λαῷ αὐτοῦ.

15. Καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Σαρουίας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺδ ὁ ὑπομνηματογράφος,

16. καὶ Σαδὼκ υἱὸς Ἀχιτὼβ, καὶ Ἀχιμέλεχ, υἱὸς Ἀβιάθαρ ἱερεῖς, καὶ Σουσὰ γραμματεὺς,

17. καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τοῦ Χερηθὶ, καὶ τοῦ Φαλεθθί· καὶ υἱοὶ Δαυὶδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ βασιλέως.

ΚΕΦ. ΙΘ΄. XIX.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἀπέθανε Ναὰς βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀνὰν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

2. Καὶ εἶπε Δαυίδ· ποιήσω ἔλεος μετὰ Ἀνὰν υἱοῦ Ναὰς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ᾽ ἐμοῦ ἔλεος. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους Δαυὶδ τοῦ παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἦλθον παῖδες Δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνὰν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν.

3. Καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν Ἀμμὼν πρὸς Ἀνάν· μὴ δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐναντίον σου, ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦντας; οὐχ ὅπως ἐρευνήσωσιν τὴν οὕτως ἐ-
πόλιν, καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ρευνήσω-
ἦλθον παῖδες αὐτοῦ πρὸς σέ; σιν

4. Καὶ ἔλαβεν Ἀνὰν τοὺς παῖδας Δαυὶδ, καὶ ἐξύρησεν αὐτοὺς, καὶ ἀφεῖλε τῶν μανδυῶν αὐτῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς.

5. Καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαι τῷ Δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ἠτιμωμένοι σφόδρα. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καθίσατε ἐν Ἱεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν, καὶ ἀνακάμψατε.

6. Καὶ

V. 9. Θοὺ) θωὰ. V. 10. Δουράμ) ἀδωράμ. ibid. Θοὺ) θωὰ. ib. σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ) σκεύη τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ. V. 11. ἡγίασεν Δαυὶδ) ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ. V. 12. Ἀβισαὶ) ἀβεσαί. V. 14. κρίματα) κρίμα. V. 16. ἱερεῖς) οἱ ἱερεῖς. V. 17. Χερηθὶ καὶ τοῦ Φαλεθθί.) χερεθὶ καὶ ἐπὶ τοῦ φελεθί. CAP. XIX. V. 2. Ἀμμὼν τοῦ) ἀμμὼν πρὸς ἀνὰν τοῦ. V. 3. ἄρχοντες Ἀμμὼν) ἄρχοντες υἱῶν ἀμμών. ibid. οὐχ ὅπως ἐρευνήσωσιν τὴν π. τοῦ) οὐχὶ, ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ τοῦ.

6. Καὶ εἶδον υἱοὶ Ἀμμὼν, ὅτι ᾐσχύνθη
λαὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλεν Ἀνὰν, καὶ
οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, χίλια τάλαντα ἀργυ-
αὐτοὺς ρίου τοῦ μισθώσασθαι αὐτοῖς ἐκ Συρίας
Μαχὰ Μεσοποταμίας, καὶ ἐκ Συρίας Μααχά,
καὶ ἐκ Σουβὰλ ἅρματα καὶ ἱππεῖς·

7. καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ
τριάκοντα χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τὸν
Μαχὰ βασιλέα Μααχά, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ·
καὶ ἦλθον, καὶ παρενέβαλον κατέναν-
τι τοῦ Μηδαβά. Καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν συνήχ-
θησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἦλ-
θον εἰς τὸ πολεμῆσαι.

8. Καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε
τὸν Ἰωὰβ, καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν
δυνατῶν.

9. Καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ πα-
ρατάσσονται εἰς πόλεμον παρὰ τὸν πυ-
λῶνα τῆς πόλεως· καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ
ἐλθόντες παρενέβαλον καθ' ἑαυτοὺς ἐν
τῷ πεδίῳ.

γέγοναν 10. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι γεγόνασιν ἀντι-
πρόσωποι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν κα-
τὰ πρόσωπον καὶ ἐξόπισθεν, καὶ ἐξε-
λέξατο ἐκ παντὸς νεανίου ἐξ Ἰσραὴλ,
καὶ παρετάξατο ἐναντίον τοῦ Σύρου.

11. Καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδω-
κεν ἐν χειρὶ Ἀβεσσὰ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ
παρετά- παρετάξαντο ἐξεναντίας υἱῶν Ἀμμών.
ξατο 12. Καὶ εἶπεν· ἐὰν κρατήσῃ ὑπὲρ ἐμὲ
ὁ Σύρος, καὶ ἔσῃ μοι εἰς σωτηρίαν· καὶ
ἐὰν υἱοὶ Ἀμμὼν κρατήσωσιν ὑπὲρ σὲ,
καὶ σώσω σε·

13. ἀνδρίζου, καὶ ἐνισχύσωμεν περὶ τοῦ
λαοῦ ἡμῶν, καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κύριος τὸ ἀγαθὸν ἐν
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσει.

14. Καὶ παρετάξατο Ἰωὰβ, καὶ ὁ
λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ κατέναντι Σύρων εἰς
πόλεμον, καὶ ἔφυγον ἀπ' αὐτοῦ.

15. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν εἶδον ὅτι ἔφυ-
γον Σύροι, καὶ ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἀπὸ
προσώπου Ἰωὰβ, καὶ ἀπὸ προσώπου Ἀ-
βεσσὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθον
εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἦλθεν Ἰωὰβ εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ.

16. Καὶ ἴδε Σύρος ὅτι ἐτροπώσατο αὐ-
τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλε ἀγγέλους·
καὶ ἐξήγαγον τὸν Σύρον ἐκ τοῦ πέραν
τοῦ ποταμοῦ, καὶ Σωφὰχ ἀρχιστράτη-
γος δυνάμεως Ἀδρααζὰρ ἔμπροσθεν αὐτῶν· Ἀδραζὰρ

17. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ, καὶ
συνήγαγε τὸν πάντα Ἰσραὴλ, καὶ διέ-
βη τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς,
καὶ παρετάξατο πρὸς αὐτούς· καὶ πα-
ρατάσσεται Δαυὶδ ἐξεναντίας τοῦ Σύρου
εἰς πόλεμον· καὶ ἐπολέμησαν αὐτόν. ἐπολέ-
18. Καὶ ἔφυγε Σύρος ἀπὸ προσώπου μησεν
Ἰσραήλ· καὶ ἀπέκτεινε Δαυὶδ ἀπὸ τοῦ Σύ- Δαυὶδ
ρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁρμάτων, καὶ τεσ-
σαράκοντα χιλιάδας πεζῶν, καὶ τὸν

v. 6. εἶδον υἱοὶ) εἶδον οἱ υἱοί. ibid. αὐτοὺς ἐκ) ἑαυτοῖς ἐκ. ib. Μαχὰ καὶ ἐκ Σουβὰλ) μααχὰ καὶ παρὰ σωβάλ. v. 7. Μαχὰ) μααχά. ibid. τοῦ Μηδαβά. Καὶ υἱοὶ) μηδαβά. καὶ οἱ υἱοί. v. 9. ἐξῆλθον υἱοὶ) ἐξῆλθον οἱ υἱοί. v. 10. γέγοναν) γεγόνασιν. ibid. ἐξόπισθεν) ἐξόπισθε. ibid. Ἰσραὴλ, καὶ παρετάξατο) ἐξ ἰσραὴλ καὶ παρετάξαντο. v. 11. Ἀβεσσὰ) ἀβεσαί. ibid. παρετάξατο) παρετάξαντο. v. 12. ἐὰν υἱοὶ) ἐὰν οἱ υἱοί. v. 14. ἀπ' αὐτοῦ.) ἀπ' αὐτῶν. v. 15. Σύροι) οἱ σύροι. ibid. Ἰωὰβ) ἀβεσαί. ib. Ἀβεσσὰ) ἰωάβ. ib. εἰσῆλθον) ἦλθον. v. 16. ἴδε Σύρος) εἶδεν ὁ σύρος. ibid. Σωφὰχ ἀρχ. δ. Ἀδραζὰρ) σωφὰθ ἀρχιστρ. δυν. ἀδρααζάρ. v. 17. πρὸς αὐτοὺς) ἐπ' αὐτούς. ibid. Σύρου· καὶ ἐπολέμησεν) σύρου εἰς πόλεμον. καὶ ἐπολέμησαν. v. 18. προσώπου Δαυὶδ) προσώπου ἰσραήλ.

Σωβὰχ Σωφὰχ τὸν ἀρχιςράτηγον δυνάμεως * ἀπέκτεινε.

[Σωβὰχ] [* ἀπέκτειναν]

19. Καὶ εἶδον παῖδες † Ἀδρααζὰρ ὅτι ἐπλαίκασιν ἀπὸ προσώπε Ἰσραὴλ, καὶ διέθεντο μετὰ Δαυὶδ, καὶ ἐδέλευσαν αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠθέλησε Σύρος τᾶ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν ἔτι.

[† Ἀδρααζὰρ]

ΚΕΦ. Κ΄. XX.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει ἐν τῇ ἐξόδῳ τῶν βασιλέων, καὶ ἤγαγεν Ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς ςρατιᾶς, καὶ ἔφθειραν τὴν χώραν υἱῶν Ἀμμὼν· καὶ ἦλθαν, καὶ περιεκάθισαν τὴν Ῥαββὰθ· καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰβ τὴν Ῥαββὰθ, καὶ κατέσκαψεν αὐτήν.

2. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν ςέφανον Μολχὸμ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτᾶ, καὶ εὑρέθη ὁ ςαθμὸς αὐτᾶ τάλαντον χρυσίου, καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τίμιος, καὶ ἦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Δαυίδ· καὶ σκῦλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα,

3. καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήνεγκε, καὶ διέπρισε πρίοσι, καὶ ἐν σκεπάρνοις σιδηροῖς, καὶ ἐν διαχίζουσι· καὶ οὕτως ἐποίησε Δαυὶδ πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών· καὶ ἀνέςρεψε Δαυὶδ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτᾶ εἰς Ἱερουσαλήμ.

[πᾶσιν]

4. Καὶ ἐγένετο μεταταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γαζὲρ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων· τότε ἐπάταξε Σοββοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφφὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτόν.

5. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάταξεν Ἐλεανὰν υἱὸς Ἰαεὶρ τὸν Λεεμεὶ ἀδελφὸν Γολιὰθ τᾶ Γεθθαίου, καὶ τὸ ξύλον τᾶ δόρατος αὐτᾶ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων.

[Ἀδεὶρ]

6. Καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ δάκτυλοι αὐτᾶ ἓξ καὶ ἕξ, εἰκοσιτέσσαρες, καὶ οὗτος ἦν ἀπόγονος γιγάντων.

7. Καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωνάθαν υἱὸς Σαμαὰ (υἱὸς) ἀδελφᾶ Δαυίδ. [Σαμαὰς]

8. Οὗτοι ἐγένοντο τῷ Ῥαφὰ ἐν Γὲθ, πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες, καὶ ἔπεσαν ἐν χειρὶ Δαυὶδ, καὶ ἐν χειρὶ παίδων αὐτᾶ.

ΚΕΦ. ΚΑ΄. XXI.

ΚΑΙ ἔςη διάβολος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσεισε τὸν Δαυὶδ τᾶ ἀριθμῆσαι τὸν Ἰσραήλ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως· πορεύθητε, ἀριθμήσατε τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ, καὶ ἕως Δὰν, καὶ ἐνέγκατε

πρὸς

v. 18. Σωβὰχ τὸν ἀρχ. δ. ἀπέκτειναν.) σωφὰθ ἀρχιστρ. δ. ἀπέκτεινε. v. 19. Ἀδραζὰρ) ἀδρααζὰρ. CAP. XX. v. 1. ἦλθαν, καὶ περιεκάθισαν τὴν Ῥαββὰθ·) ἦλθε καὶ περιεκάθισε τὴν ῥαββᾶ. ibid. ἐκάθητο) ἐκάθισεν. ib. Ῥαββὰθ) ῥαββᾶ. v. 2. Μολχὸμ βασιλέως) μολχὸμ τᾶ βασιλέως. v. 3. ἐξήνεγκε) ἐξήγαγε. ibid. σιδηροῖς) addit καὶ ἐν διαχίζουσι. ib. Δαυὶδ πᾶσιν ταῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών·) δαυὶδ τοῖς πᾶσιν υἱοῖς ἀμμών. v. 4. Σοββοχαὶ ὁ Οὐσαθὶ τὸν Σεφφὶ) σοβοχαὶ ουσαθι τὸν σαφούτ. v. 5. Ἀδεὶρ τὸν Λεεμεὶ) ἰαὶρ τὸν λαχμὶ. ibid. Γεθθαίου) γετθαίου. ib. καὶ τὸ ξύλον τᾶ δόρατος) καὶ ξύλον δόρατος. v. 7. Σαμαὰς υἱὸς) σαμαὰ. v. 8. Ῥαφὰ) τῷ ῥαφὰ. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον. CAP. XXI. v. 2. εἶπε Δαυὶδ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ.

πρὸς μὲ, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

3. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· προσθείη Κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτῦ, ὡς αὐτοὶ ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῦ κυρίου μου τῦ βασιλέως βλέποντες· πάντες τῷ κυρίῳ μου παῖδες. ἱνατί ζητεῖ ὁ κύριός μου τῦτο, ἵνα μὴ γένηται εἰς ἁμαρτίαν τῷ (λαῷ) Ἰσραήλ;

κύριοι

4. Τὸ δὲ ῥῆμα τῦ βασιλέως ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ Ἰωάβ· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωάβ, καὶ διῆλθεν ἐν παντὶ (ὁρίῳ) Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ ἔδωκεν Ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τῦ λαοῦ τῷ Δαυίδ. Καὶ ἦν πᾶς Ἰσραὴλ χίλιαι χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν· καὶ Ἰέδας τετρακόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν.

ὀγδοήκοντα

6. Καὶ τὸν Λευὶ, καὶ τὸν Βενιαμεὶν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅτι προσώχθισεν ὁ λόγος τῦ βασιλέως τὸν Ἰωάβ.

7. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον τῦ Θεῦ περὶ τῦ πράγματος τούτῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν Θεόν· ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο· καὶ νῦν περίελε δὴ τὴν κακίαν παιδός σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα.

9. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Γὰδ ὁρῶντα Δαυὶδ, λέγων·

10. πορεύε, καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων· οὕτως λέγει Κύριος· τρία αἱρῶ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι.

11. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὕτως λέγει Κύριος· ἔκλεξαι σεαυτῷ,

12. ἢ τρία ἔτη λιμοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν σου, καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου τῦ ἐξολεθρεῦσαι, ἢ τρεῖς ἡμέρας ῥομφαίαν Κυρίε καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐξολεθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ἰσραήλ· καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με λόγον.

13. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Γάδ· στενά μοι καὶ τὰ τρία (ταῦτα) σφόδρα· ἐμπεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ὀ μὴ ἐμπέσω.

14. Καὶ ἔδωκε Κύριος θάνατον ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔπεσαν ἐξ Ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν.

15. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς ἄγγελον εἰς Ἱερϐσαλὴμ τῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτήν· καὶ ὡς ἐξωλέθρευσεν, εἶδε Κύριος, καὶ μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ· καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐξολεθρεύοντι· ἱκανέσθω σοι, ἄνες τὴν χεῖρά σου· καὶ ὁ ἄγγε-

 λος

v. 3. ὀφθ. κύριοι με) ὀφθαλμοὶ τῦ κυρίου μου. ibid. ζητεῖ ὁ κύριος) absque articulo. ib. (λαῷ) abest. v. 4. ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ Ἰωάβ.) ἴσχυσεν ἐπὶ ἰωὰβ. ibid. (ὁρίῳ) abest. v. 5. Ἰέδας) υἱοὶ ἰέδα. ibid. ὀγδοήκοντα) ἑβδομήκοντα. v. 6. προσώχθισεν ὁ λόγος) κατίσχυσε λόγος. v. 7. ἐφάνη) non habet. v. 9. ὁρῶντα Δαυίδ) τὸν ὁρῶντα. v. 10. οὕτως) οὕτω. ibid ἐπι σὲ, καὶ ἔκλεξαι) καὶ abest. ib. ἐν αὐτῶν) ἓν ἐξ αὐτῶν. v. 12. μάχαιραν) μάχαιρα. ibid. πάσῃ) ἐν πάσῃ. ib. ἀποστείλαντί με) με abest. v. 13. (ταῦτα) deest. v. 14. ἔπεσαν) ἔπεσον.

λος Κυρίου ἑστὼς ἐν τῷ ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου,

16. καὶ ἐπῆρε Δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· καὶ ἴδε τὸν ἄγγελον Κυρίου ἑστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἐκτεταμένη ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. καὶ ἔπεσε Δαυὶδ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι περιβεβλημένοι ἐν σάκκοις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν.

17. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν Θεόν· οὐκ ἐγὼ εἶπα τοῦ ἀριθμῆσαι ἐν τῷ λαῷ; καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτὼν, κακοποιῶν ἐκακοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν; Κύριε ὁ Θεὸς, γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπώλειαν, Κύριε.

18. Καὶ ἄγγελος Κυρίου τῷ Γαὰδ εἶ-
τῷ πε τοῦ εἰπεῖν πρὸς Δαυὶδ, ἵνα ἀναβῇ τοῦ στῆσαι θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ ἐν ἅλῳ Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου.

19. Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον Γαὰδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι Κυρίου.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν Ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ κρυβόμενοι· καὶ Ὀρνὰ ἦν ἀλοῶν πυρούς.

21. Καὶ ἦλθε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνὰ, καὶ Ὀρνὰ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἅλω, καὶ προσεκύνησε τῷ Δαυὶδ τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν.

22. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ὀρνά· δός μοι τὸν τόπον σου τῆς ἅλω, καὶ οἰκοδομήσω ἐπ᾽ αὐτῷ θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ δός μοι αὐτὸν, καὶ παύσεται ἡ πληγὴ ἐκ τοῦ λαοῦ.

23. Καὶ εἶπεν Ὀρνὰ πρὸς Δαυίδ· λάβε σεαυτῷ, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον αὐτοῦ· ἰδοὺ δέδωκα τοὺς μόσχους εἰς ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὸ ἄροτρον (καὶ τὰς ἁμάξας) εἰς ξύλα, καὶ τὸν σῖτον εἰς θυσίαν, τὰ πάντα ἔδωκα.

24. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τῷ
Ὀρνά· οὐχὶ, ὅτι ἀγοράζων ἀγοράσω ἐν ἀγοράζω
ἀργυρίῳ ἀξίῳ, ὅτι οὐ μὴ λάβω ἃ ἐστί σοι Κυρίῳ, τοῦ ἀνενέγκαι (εἰς) ὁλοκαύτωσιν δωρεὰν Κυρίῳ.

25. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ τῷ Ὀρνὰ περὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ σίκλους χρυσίου ὁλκῆς ἑξακοσίους.

26. Καὶ ᾠκοδόμησε Δαυὶδ ἐκεῖ θυσιαστήριον Κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα καὶ σωτηρίου, καὶ ἐβόησε πρὸς Κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ ἐν πυρὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλο-
καυτώσεως, καὶ κατηνάλωσε τὴν ὁλοκαύ- κατανά-
τωσιν. λωσε

27. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς τὸν ἄγγελον· καὶ καθῆκε τὴν ῥομφαίαν εἰς τὸν κολεὸν αὐτῆς.

28. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν Δαυὶδ, ὅτι εἰσήκουσεν αὐτῷ Κύριος

ἐν

v. 16. καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ) ἀναμέσον abest. v. 18. τῷ Γαὰδ εἶπε τῷ εἰπεῖν) εἶπε τῷ Γαὰδ τοῦ εἰπεῖν. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 20. τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ κρυβόμενοι.) τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ μεθ᾽ ἀχαβιν. v. 22. πληγὴ τοῦ) πληγὴ ἐκ τοῦ. v. 23. ἐναντίον αὐτοῦ· ἰδοὺ) ἐναντίον ἑαυτοῦ· ἴδε. ibid. (καὶ τὰς ἁμάξας) non habet. ib. ἔδωκα) δέδωκα. v. 24. ἀγοράζω) ἀγοράσω. ibid. (εἰς) deest. v. 25. περὶ τοῦ τόπου) ἐν τῷ τόπῳ. v. 26. Δαυὶδ ἐκεῖ) transposita. ibid. κατανάλωσε) κατηνάλωσε. v. 27. καθῆκε) κατέθηκε. ibid. κολεὸν) addit αὐτῆς. v. 28. εἰσήκουσεν) ἐπήκουσεν.

ἐν ἄλω Ὀρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐκεῖ.

29. Καὶ σκηνὴ Κυρίου ἣν ἐποίησε Μωυσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν Βαμὰ τῇ ἐν Γαβαωνί.

30. Καὶ οὐκ ἠδύνατο Δαυὶδ τοῦ πορευθῆναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοῦ ζητῆσαι τὸν Θεὸν, ὅτι κατέσπευσεν ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας ἀγγέλου Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΒʹ. XXII.

ΚΑΙ εἶπε Δαυίδ· οὗτός ἐστιν ὁ οἶκος Κυρίου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὁλοκαύτωσιν τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ εἶπε Δαυὶδ συναγαγεῖν πάντας τοὺς προσηλύτους τοὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ, καὶ κατέστησε λατόμους λατομῆσαι λίθους ξυστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Θεῷ.

3. Καὶ σίδηρον πολὺν εἰς τοὺς ἥλους τῶν θυρωμάτων, καὶ τῶν πυλῶν, καὶ τοὺς στροφεῖς ἡτοίμασε Δαυὶδ, καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος, οὐκ ἦν σταθμός.

4. Καὶ ξύλα κέδρινα, οὐκ ἦν ἀριθμός· ὅτι ἐφέροσαν οἱ Σιδώνιοι, καὶ οἱ Τύριοι ξύλα κέδρινα εἰς πλῆθος τῷ Δαυίδ.

5. Καὶ εἶπε Δαυίδ· Σαλωμὼν ὁ υἱός μου παιδάριον ἁπαλὸν, καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ Κυρίῳ εἰς μεγαλωσύνην ἄνω, εἰς ὄνομα, καὶ εἰς δόξαν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἑτοιμάσω αὐτῷ. Καὶ ἡτοίμασε Δαυὶδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

6. Καὶ ἐκάλεσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

7. Καὶ εἶπε Δαυὶδ Σαλωμών· τέκνον, ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ·

8. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ λόγος Κυρίου, λέγων· αἷμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας, καὶ πολέμους μεγάλους ἐποίησας, οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου, ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐπὶ τῆς γῆς ἐναντίον ἐμοῦ·

9. ἰδοὺ υἱὸς τίκτεταί σοι, οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως, καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν, ὅτι Σαλωμὼν ὄνομα αὐτῷ, καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ.

10. Οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καὶ ἔτος ἔσται μοι εἰς υἱὸν, κἀγὼ αὐτῷ ἔσομαι εἰς πατέρα, καὶ ἀνορθώσω θρόνον βασιλείας αὐτοῦ ἐν Ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος.

11. Καὶ νῦν, υἱέ μου, ἔσται μετὰ σοῦ Κύριος, καὶ εὐοδώσει, καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ Κυρίῳ Θεῷ σου, ὡς ἐλάλησε περὶ σοῦ.

12. Ἀλλ' ἢ δῴη σοι σοφίαν καὶ σύνεσιν Κύριος, καὶ κατισχύσαι σε ἐπὶ Ἰσραὴλ,

V. 29. τῇ ἐν Γαβαωνί·) ἐν Γαβαών. V. 30. ἠδύνατο) ἐδύνατο· ibid. ζητῆσαι) τοῦ ζητῆσαι. ib. ὅτι κατέσπευσεν) ὅτι ἐ κατέσπευσεν. CAP. XXII. V. 1. οἶκος τοῦ Θεοῦ) οἶκος κυρίου τοῦ Θεοῦ. V. 2. προσηλύτους ἐν) προσηλύτους τοὺς ἐν. V. 6. οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.) οἶκον τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ. V. 8. ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ) ἐγένετο μοι. ibid. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ τὴν γῆν. V. 10. ἔσομαι) abest.

ραὴλ, καὶ τοῦ φυλάσσεσθαι, καὶ τοῦ ποιεῖν τὸν νόμον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

13. Τότε εὐοδωθήσῃ, ἐὰν φυλάξῃς τοῦ ποιεῖν τὰ προστάγματα, καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωυσῇ ἐπὶ Ἰσραήλ· ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, μὴ φοβοῦ, μηδὲ πτοηθῇς.

14. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ τὴν πτωχείαν μου ἡτοίμασα εἰς οἶκον Κυρίου χρυσίου ταλάντων ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ ἀργυρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας, καὶ χαλκὸν, καὶ σίδηρον, οὗ οὐκ ἔστι σταθμὸς, ὅτι εἰς πλῆθός ἐστι· καὶ ξύλα, καὶ λίθους ἡτοίμασα, καὶ πρὸς ταῦτα πρόσθες.

15. Καὶ μετὰ σοῦ πρόσθες εἰς πλῆθος ποιούντων ἔργα, τεχνῖται, καὶ οἰκοδόμοι λίθων, καὶ τέκτονες ξύλων, καὶ πᾶς σοφὸς ἐν παντὶ ἔργῳ,

16. Ἐν χρυσίῳ, ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἀνάστηθι καὶ ποίει, καὶ Κύριος μετὰ σοῦ.

παισὶν 17. Καὶ ἐνετείλατο Δαυὶδ τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν Ἰσραὴλ ἀντιλαβέσθαι τῷ Σαλωμὼν υἱῷ αὐτοῦ.

18. Οὐχὶ Κύριος μεθ' ὑμῶν; καὶ ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν, ὅτι ἔδωκεν ἐν
ὑμῶν χειρί μου τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐναντίον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

19. Νῦν δότε καρδίας ὑμῶν καὶ ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ζητῆσαι τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐγέρθητε, καὶ οἰκοδομήσατε ἁγίασμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, τοῦ εἰσενέγκαι τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου, καὶ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ εἰς οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΓ΄. XXIII.

ΚΑΙ Δαυὶδ πρεσβύτης, καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ.

2. Καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευΐτας;

3. Καὶ ἠριθμήσαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τριακονταετοῦς καὶ ἐπάνω, καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας.

4. ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκου Κυρίου εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς, καὶ κριταὶ ἑξακισχίλιοι·

5. καὶ τέσσαρες χιλιάδες πυλωροὶ, καὶ τέσσαρες χιλιάδες αἰνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν τοῦ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ.

6. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐφημερίας τοῖς υἱοῖς Λευὶ, τῷ Γηρσὼν, Κααθ, καὶ Μεραρί·

7. καὶ

v. 13. εὐοδωθήσῃ) εὐοδώσει. v. 16. ἐν ἀργυρίῳ, ἐν χαλκῷ καὶ σιδήρῳ) καὶ ἀργυρίῳ χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ. v. 17. τοῖς παισὶν ἄρχ.) τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν. v. 18. ἐν χειρί ὑμῶν) ἐν χερσὶν ὑμῶν. ibid. ἐναντίον τοῦ λαοῦ) absque articulo. v. 19. ἁγίασμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ) ἁγίασμα τῷ Θεῷ. CAP. XXIII. v. 1. ἀντ' αὐτοῦ) ἀνθ' αὐτοῦ. v. 2. πάντας τοὺς) transposita. v. 4. ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκου) ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκου κυρίου. v. 5. ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησαν) ἐν ὀργάνοις οἷς ἐποίησεν. v. 6. Γηρσὼν) γεδσὼν, passim. ibid. Μεραρί) καὶ μεραρί.

7. καὶ τῷ Γηρσὼν (τῷ) Λεαδὰν, καὶ (τῷ) Σεμεΐ·

υἱῶν 8. υἱοὶ Λεαδάν· ὁ ἄρχων Ἰειὴλ, καὶ Ζαιθὸμ, καὶ Ἰωὴλ, τρεῖς·

9. καὶ υἱοὶ Σεμεΐ· Σαλωμεὶθ, καὶ Ἀζιὴλ, καὶ Ἀρὰν, τρεῖς· ὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ Λεαδάν.

10. Καὶ τοῖς υἱοῖς Σεμεΐ, Ἰὲθ, καὶ Ζιζὰ, καὶ Ἰωὰς, καὶ Βαριά· οὗτοι υἱοὶ Σεμεῒ τέσσαρες.

11. Καὶ ἦν Ἰὲθ ὁ ἄρχων, καὶ Ζιζὰ ὁ δεύτερος· καὶ Ἰωὰς, καὶ Βαριὰ οὐκ ἐπλήθυναν υἱοὺς, καὶ ἐγένοντο εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν.

12. Υἱοὶ Καάθ· Ἀμρὰμ καὶ Ἰσσαὰρ, Χεβρὼν καὶ Ὀζιὴλ, τέσσαρες.

13. Υἱοὶ Ἀμράμ· Ἀαρὼν, καὶ Μωϋσῆς· καὶ διεςάλη Ἀαρὼν τῦ ἁγιασθῆναι ἅγια ἁγίων, αὐτὸς, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ ἕως αἰῶνος, τῦ θυμιᾷν ἐναντίον τῦ Κυρίου, λειτεργεῖν καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῦ ἕως αἰῶνος.

14. Καὶ Μωϋσῆς ἄνθρωπος τῦ Θεῦ, υἱοὶ αὐτῦ ἐκλήθησαν εἰς φυλὴν τῦ Λευί.

15. Υἱοὶ Μωϋσῆ· Γηρσάμ, καὶ Ἐλιέζερ.

16. Υἱοὶ Γηρσάμ· Σεβαὴλ ὁ ἄρχων.

17. Καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ Ἐλιέζερ, Ῥααβιὰ ὁ ἄρχων· καὶ ὐκ ἦσαν τῷ Ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι. Καὶ υἱοὶ Ῥααβιὰ ηὐξήθησαν εἰς ὕψος.

18. Υἱοὶ Ἰσσαάρ· Σαλεμὼθ ὁ ἄρχων.

19. Υἱοὶ Χεβρών· Ἰεριὰ ὁ ἄρχων, Ἀμαριὰ ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκεμίας ὁ τέταρτος.

20. Υἱοὶ Ὀζιήλ· Μιχὰ ὁ ἄρχων, καὶ Ἰεσσιὰ ὁ δεύτερος.

21. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ Μουσί. Υἱοὶ Μοολί· Ἐλεάζαρ, καὶ Κείς. Ἐλιάζαρ

22. Καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ, καὶ ὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες· καὶ ἔλαβον αὐτὰς υἱοὶ Κεὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν.

23. Υἱοὶ Μουσί· Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰαριμὼθ, τρεῖς.

24. Οὗτοι υἱοὶ Λευὶ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὀνομάτων, κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, ποιοῦντες τὰ ἔργα λειτεργείας οἴκου Κυρίου ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω.

25. Ὅτι εἶπε Δαυίδ· κατέπαυσε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτῦ, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν Ἱερυσαλὴμ ἕως αἰῶνος. τῷ Ἰσραὴλ

26. Καὶ οἱ Λευῖται οὐκ ἦσαν αἴροντες τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λειτεργείαν αὐτῆς·

27. ὅτι ἐν τοῖς λόγοις Δαυὶδ τοῖς ἐχάτοις ἐςὶν ὁ ἀριθμὸς (τῶν Λευιτῶν) υἱῶν Λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω·

28. ὅτι ἔςησεν αὐτὺς ἐπὶ χεῖρα, Ἀαρὼν

v. 7. in Rom. καὶ τῷ γεδσὼν, ἐδὰν καὶ σεμεΐ. v. 8. in Rom. υἱοὶ τῷ ἐδὰν ἄρχων Ἰειὴλ, καὶ ζηθὰν, καὶ ἰωὴλ, τρεῖς. v. 9. in Rom. υἱοὶ σεμεΐ, καὶ σαλωμὶθ, ἰειὴλ, καὶ δὰν, τρεῖς. οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν τῶν ἐδάν. v. 10. Ζιζὰ) addit, καὶ ἰωὰς, καὶ βεριά. v. 11. Βαριὰ) βεριά. v. 12. Ἀμρὰμ καὶ Ἰσσαὰρ) ἀμβρὰμ, ἰσαάρ. ibid. καὶ Ὀζιὴλ) καὶ deest. v. 13. Ἀμράμ) ἀμβράμ. v. 17. Ῥααβία) ῥαβία, bis. v. 18. in Rom. Υἱοὶ Ἰσαάρ, σαλωμὼθ ὁ ἄρχων. v. 19. Ἰαζιὴλ) ἰεζιήλ. v. 20. Ἰεσσιὰ) ἰσιά. v. 21. καὶ Μουσί.) καὶ ὁ μουσί. ibid. Ἐλεάζαρ, καὶ Κείς.) ἐλεάζαρ καὶ κίς. v. 24. ὀνομάτων, κατὰ) ὀνομάτων αὐτῶν, κατά. v. 25. ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ λαῷ) ὁ θεὸς ἰσραὴλ τῷ λαῷ. v. 26. πάντα τὰ) transposita. v. 27. τῶν Λευιτῶν) υἱῶν. v. 28. ἐπὶ χεῖρα) ἐπὶ χειρί.

ρῶν τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς, καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια, καὶ ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν τῶν πάντων ἁγίων, καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα λειτουργείας οἴκου τοῦ Θεοῦ.

29. Καὶ εἰς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ εἰς τὴν σεμίδαλιν τῆς θυσίας, καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τήγανον, καὶ εἰς τὴν πεφυραμένην, καὶ εἰς πᾶν μέτρον,

30. καὶ τοῦ στῆναι πρωῒ τοῦ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ, καὶ οὕτως τοεσπέρας.

31. Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀναφερομένων ὁλοκαυτωμάτων τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, κατὰ ἀριθμὸν, κατὰ τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτοῖς διαπαντὸς τῷ Κυρίῳ.

32. Καὶ φυλάξουσι φυλακὰς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ἁγίου, καὶ τὰς φυλακὰς υἱῶν Ἀαρὼν ἀδελφῶν αὐτῶν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΚΑΙ τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν διαιρέσεις· υἱοὶ Ἀαρὼν· Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ, Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ.

2. Καὶ ἀπέθανε Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς· καὶ ἱεράτευσεν Ἐλεάζαρ καὶ Ἰθάμαρ υἱοὶ Ἀαρών.

3. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς Δαυὶδ, καὶ Σαδὼκ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀχιμέλεχ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰθάμαρ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν, κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

4. Καὶ εὑρέθησαν υἱοὶ Ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν δυνατῶν παρὰ τοὺς υἱοὺς Ἰθάμαρ. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς, τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ ἄρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν ἑκκαίδεκα, καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ κατ' οἴκους πατριῶν ὀκτώ.

5. Καὶ διεῖλεν αὐτοὺς κατὰ κλήρους τούτους πρὸς τούτους, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων, καὶ ἄρχοντες Κυρίου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἐλεάζαρ, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰθάμαρ.

6. Καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς Σαμμαίας υἱὸς Ναθαναὴλ ὁ γραμματεὺς, ἐκ τοῦ Λευὶ, κατέναντι τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ Σαδὼκ τοῦ ἱερέως, καὶ Ἀχιμέλεχ υἱοῦ Ἀβιάθαρ, καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν οἴκου πατριᾶς, εἷς εἷς τῷ Ἐλεάζαρ, καὶ εἷς εἷς τῷ Ἰθάμαρ.

7. Καὶ ἐξῆλθεν ὁλόκληρος ὁ πρῶτος τῷ Ἰαρειβ, τῷ Ἰδείᾳ ὁ δεύτερος,

8. τῷ Χαρὴμ ὁ τρίτος, τῷ Σεωρὴν ὁ τέταρτος,]

9. τῷ

v. 29. εἰς τοὺς ἄρτους) præfigit καὶ. ibid. προθέσεως, εἰς) προθέσεως, καὶ εἰς. v. 30. ἐξομολογεῖσθαι) præmittit καὶ. ibid. οὕτως) οὕτω. v. 32. φυλακὰς) τὰς φυλακάς. ibid. μαρτυρίου) adjicit, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ ἁγίου. CAP. XXIV. v. 1. in *Rom.* Καὶ τοὺς υἱοὺς ἀαρὼν διαιρέσει ναδὰβ καὶ ἀβιοὺδ, καὶ ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ. v. 4. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. ἑκκαίδεκα, καὶ τοῖς) καὶ abest. v. 6. Σαμμαίας) σαμαίας. ibid. Σαδὼκ τοῦ ἱερέως) σαδὼκ ὁ ἱερεύς. ib. υἱοῦ Ἀβιάθαρ) υἱὸς ἀβιάθαρ. v. 7. ὁλόκληρος) ὁ κλῆρος. ibid. Ἰαρειβ, τῷ Ἰδείᾳ) ἰωαρίμ, τῷ ἰεδίᾳ. v. 8. Χαρὴμ) χαρίβ. ibid. Σεωρὴν) σεωρίμ.

9. τῷ Μελχίᾳ ὁ πέμπτος, τῷ Μειαμεὶν ὁ ἕκτος,

10. τῷ Ἀκκὼς ὁ ἕβδομος, τῷ Ἀβίᾳ ὁ ὄγδοος,

11. τῷ Ἰησοῦ ὁ ἔνατος, τῷ Σεχενίᾳ ὁ δέκατος,

12. τῷ Ἐλιασεὶβ ὁ ἑνδέκατος, τῷ Ἐλιακεὶμ ὁ δωδέκατος,

13. τῷ Ὀφφᾷ ὁ τρισκαιδέκατος, τῷ Ἰσβαὰλ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος,

14. τῷ Βελγᾷ ὁ πεντεκαιδέκατος, τῷ Ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος,

15. τῷ Ἰεζεὶρ ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ Ἀφεσσὴ ὁ ὀκτωκαιδέκατος,

16. τῷ Φεθείᾳ ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῷ Ἐζεκὴλ ὁ εἰκοστὸς,

17. τῷ Ἰαχεὶν ὁ εἷς καὶ εἰκοστὸς, τῷ Γαμουὴλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστὸς,

18. τῷ Δαλαίᾳ ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς, τῷ Μοοζαὰλ ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός.

19. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργείαν αὐτῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον Κυρίου, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν, διὰ χειρὸς Ἀαρὼν πατρὸς αὐτῶν, ὡς ἐνετείλατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ.

20. Καὶ τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς Ἀμράμ· Σουβαὴλ, Ἰαδαία, Ἀραδεία.

21. Τῷ Ῥααβίᾳ, ὁ ἄρχων Ἰσίας.

22. Καὶ τῷ Ἰσσααρὶ, Σαλωμὼθ· τοῖς υἱοῖς Σαλωμὼθ, Ἰνάθ.

23. Καὶ υἱοὶ Ἰεδιοῦ· Ἀμαρίας ὁ δεύτερος, Ἰαζιὴλ ὁ τρίτος, Ἰεκεμίας ὁ τέταρτος.

24. Υἱοὶ Ὀζιὴλ, Μιχά· Υἱοὶ Μιχὰ, Σαμήρ.

25. Ἀδελφοῖς Μιχὰ, Ἰσία. Υἱοὶ Ἰσία, Ζαχαρίας.

26. Υἱοὶ Μεραρί· Μοολὶ, καὶ Μουσί· Υἱοὶ Ὀζία, υἱοὶ Βοννὶ,

27. υἱοὶ Μεραρὶ τῷ Ὀζίᾳ· υἱοὶ αὐτοῦ, Ἰσοάμ, καὶ Ζακχοὺρ, καὶ Ὠβδί.

28. Τῷ Μοολὶ Ἐλεάζαρ.

29. Τῷ Κεὶς· υἱοὶ τοῦ Κεὶς, Ἱεραμαήλ.

30. Καὶ υἱοὶ τοῦ Μουσὶ, Μοολὶ, καὶ Ἐδὲρ, καὶ Ἰεριμώθ. Οὗτοι υἱοὶ τῶν Λευιτῶν κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν.

31. Καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν υἱοὶ Ἀαρὼν, ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ Σαδὼκ, καὶ Ἀχιμέλεχ, καὶ ἀρχόντων πατριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, * πατριαὶ Ἀρὼς, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ νεώτεροι.

v. 9. Μειαμεὶν) μειαμιν. v. 10. Ἀκκὼς) κώς. v. 11. ἔνατος) ἔννατος. v. 12. Ἐλιασεὶβ) ἐλιαβί. ibid. Ἐλιακεὶμ) ιακιμ. v. 13. Ὀφφᾷ) ὀπφᾷ. ibid. Ἰσβαὰλ) ἰσβαὰλ. v. 15. Ἰεζεὶρ) χηζιν. ibid. Ἀφεσσὴ) ἀφεσή. v. 16. Φεθείᾳ) φεταίᾳ. v. 17. Ἰαχεὶν) ἀχίμ. ibid. Γαμουὴλ) γαμαλ. v. 18. Δαλαίᾳ) ἀδαλαλ. ibid. Μοοζαὰλ) μαασαί. v. 20. Ἀμράμ· Σουβαὴλ, Ἰαδαία, Ἀραδεία.) ἀμβραὰμ σωβαὴλ. τοῖς υἱοῖς σωβαὴλ ἰεδία. v. 21. Ἰσίας) abest. v. 22. Ἰσσααρὶ) ἰσααρί. ibid. Ἰνάθ.) ἰνάθ. v. 23. Καὶ υἱοὶ Ἰεδιοῦ· Ἀμαρίας) υἱοὶ ἰεδιᾶ, ἀμαδία. ibid. Ἰεκεμίας) ἰεκμοαμ. v. 24. Υἱοὶ Ὀζιὴλ) τοῖς υἱοῖς ὀζιὴλ. v. 25. Ἀδελφοῖς) ἀδελφός. ibid. υἱοὶ Ἰσία) υἱὸς ἰσία. ib. Ζαχαρίας) ζαχαρία. v. 26. καὶ Μουσί·) καὶ ὁ μουσί. ibid. υἱοὶ Βοννὶ) deest. v. 27. υἱοὶ Μεραρὶ) τοῦ μεραρί. ibid. Ἰσοάμ) ἰσοάμ. ib. Ζακχοὺρ, καὶ Ὠβδί.) σακχοὺρ, καὶ ἀβαί. v. 28. Ἐλεάζαρ.) adjicit καὶ Ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν Ἐλεάζαρ καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί. v. 29. Κεὶς) κίς, passim. ib. Ἱεραμαήλ) ἱεραμεήλ. v. 31. καὶ ἀρχόντων πατριῶν) καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. ibid. πατριαὶ Ἀρὼς) πατριάρχαι ἀραάβ.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΚΑΙ ἔςησε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως, εἰς τὰ ἔργα τοὺς υἱοὺς Ἀσάφ, καὶ Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθοὺμ τοὺς ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κυμβάλοις. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν ἐργαζομένων ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν.

2. Υἱοὶ Ἀσάφ· Ζακχοὺρ, καὶ Ἰωσήφ, καὶ Ναθανίας, καὶ Ἰεσιὴλ· υἱοὶ Ἀσὰφ ἐχόμενα τοῦ βασιλέως.

3. Τῷ Ἰδιθοὺμ· υἱοὶ Ἰδιθοὺμ, Γοδολίας, Σουρὶ, καὶ Ἰεσιὰ, καὶ Σεμεΐ, καὶ Ἀσαβίας, καὶ Ματθαθίας, ἓξ μετὰ τὸν πατέρα αὐτῶν Ἰδιθοὺν ἐν κινύρᾳ ἀνακρουόμενοι ἐξομολόγησιν καὶ αἴνεσιν τῷ Κυρίῳ.

4. Τῷ Αἰμάν· υἱοὶ Αἰμὰν, Βουκίας, καὶ Ματθανίας, καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Σουβαὴλ, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀνανὶ, καὶ Ἐλιαθὰ, καὶ Γεδολλαθὶ, καὶ Ῥωμεμθὶ Ἔζερ, καὶ Σεβακαιτὰν, καὶ

Μααλωθὶ Μααλωθὶ, καὶ Ἰωθιρὶ, καὶ Μααζιώθ.

5. Πάντες οὗτοι υἱοὶ τῷ Αἰμὰν τῷ ἀνακρουομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐν λόγοις Θεοῦ, ὑψῶσαι κέρας. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῷ Αἰμὰν υἱοὺς δεκατέσσαρας, ϗ θυγατέρας τρεῖς.

6. Πάντες οὗτοι μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὑμνῳδοῦντες ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν κυμβάλοις, ϗ ἐν νάβλαις, ϗ ἐν κινύραις, * ἐχόμενα τοῦ βασιλέως, ϗ Ἀσάφ, ϗ Ἰδιθοὺν, ϗ Αἰμάν.

7. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, δεδιδαγμένοι ᾄδειν Κυρίῳ, πᾶς συνιὼν, διακόσιοι ὀγδοηκονταοκτώ.

8. Καὶ ἔβαλον ϗ αὐτοὶ κλήρους ἐφημεριῶν κατὰ τὸν μικρὸν, ϗ κατὰ τὸν μέγαν τελείων ϗ μανθανόντων.

9. Καὶ ἐξῆλθεν ὁλόκληρος ὁ πρῶτος υἱῶν αὐτοῦ, ϗ ἀδελφῶν αὐτοῦ, τῷ Ἀσὰφ τοῦ Ἰωσήφ. Γοδολίας· ὁ δεύτερος Ἡνία, ἀδελφοὶ αὐτοῦ ϗ υἱοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

10. ὁ τρίτος Ζακχοὺρ, υἱοὶ αὐτοῦ ϗ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

11. ὁ τέταρτος Ἰεσδρὶ, υἱοὶ αὐτοῦ ϗ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

12. ὁ πέμπτος Ναθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ ϗ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

13. ὁ ἕκτος Κοκκίας, υἱοὶ αὐτοῦ ϗ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

14. ὁ ἕβδομος Ἰσρεηλὰ, υἱοὶ αὐτοῦ ϗ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

15. ὁ ὄγδοος Ἰσίας, υἱοὶ αὐτοῦ ϗ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα·

16. ὁ ἔνα-

CAP. XXV. v. 1. Ἰδιθοὺμ) ἰδιθὰν, passim. v. 2. Ζακχοὺρ) σακχούρ. ibid. καὶ Ἰωσήφ) ἰωσήφ. ib. Ἰεσιὴλ) ἐραήλ. ib. ἐχόμενα) ἐχόμενοι. v. 3. Σουρὶ, καὶ Ἰεσιὰ, καὶ Σεμεΐ) καὶ σουρὶ, καὶ ἰσίας. ibid. Ματθαθίας) ματταθίας. v. 4. Βουκίας) βακίας. ibid. Ἰεριμὼθ) ἰεριμώθ. ib. Ἀνανὶ) ἀνάν. ib. Γεδολλαθὶ - - fin.) γοδολλαθὶ, καὶ ῥωμεμθιέζερ, καὶ ἰεσβασακά, καὶ μαλληθὶ, καὶ ὠθηρὶ, καὶ μεαζώθ. v. 5. δεκατέσσαρας) τέσσαρεσκαίδεκα. v. 6. οἴκῳ Κυρίου) οἴκῳ θεοῦ. ibid. κινύραις, ἐχόμενα) κινύραις εἰς τὴν δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἐχόμενα. v. 7. μετὰ τῶν ἀδελφῶν) μετὰ τοὺς ἀδελφούς. ibid. ὀγδοηκονταοκτώ.) ὀγδοήκοντα καὶ ὀκτώ. v. 9. ὁλόκληρος) ὁ κλῆρος. ibid. Ἡνία - - fin.) ἠνεία, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαδύο. v. 10. δώδεκα) δεκαδύο, hæc differentia occurrit per omnes reliquos versus hujus Capitis. v. 11. Ἰεσδρὶ) ἰεσρί. v. 12. Ναθανίας) νάθαν. v. 13. Κοκκίας) βακίας. v. 14. Ἰσρεηλὰ) ἰσαρεήλ. v. 15. Ἰσίας) ἰωσία.

16. ὁ ἔνατος Ματθανίας, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

17. ὁ δέκατος Σεμεΐ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα.

18. ὁ ἑνδέκατος Ἐζριὴλ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

19. ὁ δωδέκατος Ἀσαβία, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

20. ὁ τρισκαιδέκατος Σουβαὴλ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

21. ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος Ματθίας, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

22. ὁ πεντεκαιδέκατος Ἱεριμὼθ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

23. ὁ ἑκκαιδέκατος Ἀνανίας, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

24. ὁ ἑπτακαιδέκατος Ἰεσβακατὰν, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

25. ὁ ὀκτωκαιδέκατος Ἀνανὶ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

26. ὁ ἐννεακαιδέκατος Μελληθὶ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

27. ὁ εἰκοστὸς Ἐλιάθ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

28. ὁ εἰκοστὸς καὶ πρῶτος Ἰεθιρὶ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

29. ὁ εἰκοστὸς δεύτερος Γεδδελθὶ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

30. ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς Μαaζιώθ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα·

31. ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστὸς Ῥωμεθμιέζερ, υἱοὶ αὐτῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ δώδεκα.

ΚΕΦ. Κϛ'. XXVI.

ΚΑΙ διαίρεσις τῶν πυλῶν υἱοῖς Κορὲ, Μοσολλὰμ υἱὸς Κωρηὲ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάφ.

2. Καὶ τῷ Μασελλαμία υἱοὶ, Ζαχαρίας ὁ πρωτότοκος, Ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, Ζαβαδίας ὁ τρίτος, Ναθανὰ ὁ τέταρτος,

3. Ἰενουηλωλὰμ ὁ πέμπτος, Ἰωνὰν ὁ ἕκτος, Ἐλιωηναΐ ὁ ἕβδομος.

4. Καὶ τῷ Ἀβδοδὸμ υἱοὶ, Σαμείας ὁ πρωτότοκος, Ἰωζαβὰδ ὁ δεύτερος, Ἰωαὰ ὁ τρίτος, Σαχιὰρ ὁ τέταρτος, Ναθαναὴλ ὁ πέμπτος,

5. Ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, Ἰσσάχαρ ὁ ἕβδομος, Φολλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ Θεός.

6. Καὶ τῷ Σαμεία υἱῷ αὐτῦ ἐτέχθησαν υἱοὶ, τῷ πρωτοτόκῳ Ῥωσαὶ εἰς τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῦ, ὅτι δυνατοὶ ἦσαν.

V. 16. ἔνατος) ἔννατος. V. 17. Σεμεΐ) σεμεΐα. V. 18. Ἐζριὴλ) ἀσριήλ. V. 21. Ματθίας) ματθαθίας. V. 23. Ἀνανίας) ἀνανία. V. 24. Ἰεσβακατὰν) ἰεσβασακά. V. 25. Ἀνανὶ) ἀνανίας. V. 26. Μελληθὶ) μαλληθί. V. 27. Ἐλιάθ) ἠλιαθά. V. 28. ὁ εἰκοστὸς καὶ πρῶτος Ἰεθιρὶ) ὁ εἰκοστὸς πρῶτος ὠθηρί. V. 29. Γεδδελθὶ) γοδολλαθί. V. 30. ὁ τρίτος καὶ εἰκ. Μαaζιώθ) ὁ εἰκοστὸς τρίτος μαaζιώθ. V. 31. ὁ τέταρτος καὶ εἰκ. Ῥωμεθμιέζερ) ὁ εἰκοστὸς τέταρτος ῥωμεθιέζερ. ibid. καὶ οἱ ἀδελφοὶ) καὶ ἀδελφοί. CAP. XXVI. V. 1. in Rom. Καὶ εἰς διαιρέσεις τῶν πυλῶν υἱοὶ κορεὶμ μοσελλαμία ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ. V. 2. Μασελλαμίᾳ υἱοὶ) μοσελλαμίᾳ υἱός. ibid. Ζαβαδίας) ζαβαδία. ib. Ναθανὰ) ἰενουήλ. V. 3. Ἰενουηλωλὰμ) ἰωλάμ. ibid. Ἰωνὰν) ἰωνάθαν. ib. Ἐλιωηναΐ) Ἐλιωναί. ib. ὁ ἕβδομος.) adjicit, αβδεδὸμ ὁ ὄγδοος. V. 4. Ἀβδοδὸμ υἱοὶ, Σαμείας) αβδεδὸμ υἱοὶ σαμαίας. ibid. Ἰωζαβὰδ) ἰωζαβάθ. ib. Ἰωαὰ) ἰωάθ. ib. Σαχιὰρ) σαχάρ. V. 5. Φολλαθὶ) φελαθί. V. 6. Σαμείᾳ) σαμαίᾳ. ibid. τῷ πρωτοτόκῳ) τῦ πρωτοτόκου.

7. Υἱοὶ Σεμεία, Γοθνὶ, καὶ Ῥαφαὴλ, καὶ Ἰωβὴδ, καὶ Ἐλζαβὰδ, καὶ Ἀχιὼ, υἱοὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ, Ἐλιὼ, καὶ Σαμαχίας, καὶ Ἰεβακώβ.

8. Πάντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀβδεδὸμ, αὐτοὶ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ υἱοὶ αὐτῶν ποιοῦντες δυνατῶς ἐν τῇ ἐργασίᾳ, οἱ πάντες ἑξηκονταδύο τῷ Ἀβδεδόμ.

9. Καὶ τῷ Μεσολλεμίᾳ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ δεκαοκτὼ, καὶ δυνατοί.

10. Καὶ τῷ Ὀσᾶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Μεραρὶ υἱοὶ φυλάσσοντες τὴν ἀρχὴν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ πρωτότοκος· καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἄρχοντα τῆς διαιρέσεως τῆς δευτέρας.

11. Χελκείας ὁ δεύτερος, Ταβελίας ὁ τρίτος, Ζαχαρίας ὁ τέταρτος· πάντες οὗτοι υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τῷ Ὀσᾶ δεκατρεῖς.

12. Τούτοις ἡ διαίρεσις τῶν πυλῶν, τοῖς ἄρχουσι τῶν δυνατῶν ἐφημερίαι, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ Κυρίου.

13. Καὶ ἔβαλον κλήρους κατὰ τὸν μικρὸν, καὶ κατὰ τὸν μέγαν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς πυλῶνα καὶ πυλῶνα.

14. Καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τῶν κατὰ ἀνατολὰς τῷ Σελεμίᾳ, καὶ Ζαχαρίᾳ υἱῷ Ἰωίας τῷ Μελχίᾳ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος Βοῤῥᾶ.

15. Τῷ Ἀβδεδὸμ Νότον κατέναντι οἴκου Ἀσαφείν.

16. Τῷ Σεφιεὶμ, τῷ Ὀσᾶ πρὸς δυσμαῖς μετὰ τὴν πύλην τοῦ παστοφορίου τῆς ἀναβάσεως· * φυλακῆς.

17. Κατ' ἀνατολὰς ἓξ τὴν ἡμέραν· Βοῤῥᾶ τῆς ἡμέρας τέσσαρες· * καὶ εἰς τὸ Ἀσαφεὶν δύο δύο

18. εἰς διαδεχομένους· καὶ τῷ Ἰαὶς πρὸς δυσμὰς μετὰ τὴν πύλην τοῦ παστοφορίου τρεῖς· φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς τῆς ἀναβάσεως πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἡμέρας ἓξ, καὶ τῷ Βοῤῥᾶ τέσσαρες, καὶ τῷ Νότῳ τέσσαρες, καὶ Ἐσεφεὶμ δύο εἰς διαδεχομένους, καὶ πρὸς δυσμὰς τέσσαρες, καὶ εἰς τὸν τρίβον δύο διαδεχομένους.

19. Αὗται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλωρῶν τοῖς υἱοῖς Κορὲ, καὶ τοῖς υἱοῖς Μεραρί.

20. Καὶ οἱ Λευῖται ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου Κυρίου, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν καθηγιασμένων.

21. Υἱοὶ Λεδὰν, υἱοὶ τῷ Γηρσωνί· τῷ Λε-

v. 7. in Rom. υἱοὶ σαμαί. ὠθνὶ, καὶ ῥαφαὴλ, καὶ ὠβὴδ, καὶ ἐλζαβὰθ. καὶ ἀχιοὺδ, υἱοὶ δυνατοὶ ἐλιοῦ, καὶ σαβαχίας, καὶ ἰσβακούμ. v. 8. οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ υἱοὶ αὐτῶν) οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν. ibid. Ἀβδεδόμ.) ἀβδεδόμ. v. 9. Μεσολλεμίᾳ) μοσελλεμίᾳ. ibid. δεκαοκτὼ καὶ δ.) δεκαπεντεκαιοκτὼ δυνατοί. v. 10. Ὀσᾶ ἀπὸ τῶν) ὀσᾶ τῶν. ibid. ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ) αὐτῷ deest. v. 11. Χελκείας) χελκίας. ibid. Ταβελίας) ταβλαί. ib. δεκατρεῖς.) τρισκαίδεκα. v. 12. ἡ διαίρεσις) αἱ διαιρέσεις. v. 14. κατὰ ἀνατολὰς) πρὸς ἀνατολὰς. ibid. υἱῷ Ἰωίας) υἱοὶ σωάζ. v. 15. Ἀβδεδὸμ) ἀβδεδόμ. ibid. Ἀσαφείν.) ἐσεφίμ. v. 16. Τῷ Σεφιεὶμ, τῷ Ὀσᾶ) εἰς δεύτερον τῷ ὀσᾶ. ibid. τοῦ παστοφορίου) absque articulo. ib. φυλακῆς.) φυλακὴ κατέναντι φυλακῆς. v. 17. Κατ' ἀνατολὰς) πρὸς ἀνατολὰς. ibid. τέσσαρες. καὶ εἰς τὸν Ἀσαφεὶν δύο δύο.) τέσσαρες. νότου τῆς ἡμέρας τέσσαρες. καὶ εἰς τὸν ἐσεφὶμ δύο. v. 18. Ἰαὶς) ὀσᾶ. ibid. πρὸς δυσμὰς) πρὸς δυσμαῖς, bis. ib. Ἐσεφεὶμ) ἐσεφίμ. v. 19. Κορὲ) τοῦ κορέ. v. 21. Λεδὰν, υἱοὶ) λαδὰν οὗτοι, υἱοί.

Λεδὰν ἄρχοντες πατριῶν τῷ Λααδὰν, τῷ Γηρσωνὶ Ἰειήλ.

22. Καὶ υἱοὶ Ἰειήλ, Ζεθὸμ, καὶ Ἰωήλ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου Κυρίου.

23. Τῷ Ἀμραμὶ, καὶ Ἰσααρὶ, Χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ.

24. Καὶ Συβαὴλ ὁ τοῦ Γηρσὰμ τοῦ Μωυσῆ ἡγούμενος ἐπὶ τῶν θησαυρῶν.

25. Καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Ἐλιέζερ Ῥαβίας, υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ὠσαίας, καὶ Ἰωρὰμ, καὶ Ζεχρὶ, καὶ Σαλωμώθ.

26. Αὐτὸς Σαλωμὼθ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν θησαυρῶν τῶν ἁγίων, οὓς ἡγίασε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι, καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ ἀρχηγοὶ τῆς δυνάμεως,

27. ἃ ἔλαβεν ἐκ τῶν πολέμων, καὶ ἐκ τῶν λαφύρων, καὶ ἡγίασεν ἀπ' αὐτῶν τοῦ μὴ καθυστερῆσαι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ,

28. καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἁγίων Σαμουὴλ τοῦ προφήτου, καὶ Σαοὺλ τοῦ Κεὶς, καὶ Ἀβεννὴρ τοῦ Νὴρ, καὶ Ἰωὰβ τοῦ Σαρουίας, πᾶν ὃ ἡγίασαν διὰ χειρὸς Σαλωμὼθ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.

29. Τῷ Ἰκααρὶ Χωχενίας, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ γραμματεύειν, καὶ διακρίνειν.

30. Τῷ Χεβρωνὶ Ἀσαβίας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, υἱοὶ δυνατοὶ, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἰσραὴλ πέραν τοῦ Ἰορδάνου πρὸς δυσμαῖς, εἰς πᾶσαν λειτουργίαν τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐργασίαν τοῦ βασιλέως.

31. Τῷ Χεβρωνὶ, Ἰωρίας ὁ ἄρχων τῷ Χεβρωνὶ κατὰ γενέσεις αὐτῶν, κατὰ πατριὰς, ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν, καὶ εὑρέθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐτοῖς ἐν Γαζὴρ τῆς Γαλααδίτιδος.

32. Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ, χίλιοι ἑπτακόσιοι, ἄρχοντες πατριῶν, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ Ῥουβηνὶ, καὶ Γαδδὶ, καὶ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ εἰς πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ λόγον βασιλέως.

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΚΑΙ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν, χιλίαρχοι, καὶ ἑκατόνταρχοι, καὶ γραμματεῖς οἱ λειτουργοῦντες τῷ λαῷ, καὶ εἰς πᾶν λόγον τοῦ βασιλέως κατὰ διαιρέσεις, εἰς πάντα λόγον τοῦ εἰσπορευομένου, καὶ ἐκπορευομένου μῆνα ἐκ μηνὸς, εἰς πάντας τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυ-

V. 21. Λεδὰν) λαδάν. ibid. Λααδὰν) λαδάν. V. 22. Καὶ υἱοὶ Ἰειὴλ' - - ἐπὶ) υἱοὶ ἰειὴλ ζεθὸμ, καὶ ἰωὴλ οἱ ἀδελφοὶ ἐπί. V. 23. in *Rom.* τῷ ἀμβραὶμ καὶ ἰσσαὰρ χεβρὼν, καὶ Ὀζιήλ. V. 24. ἡγούμενος) abest. V. 25. τῷ Ἐλιέζερ) absque articulo. ibid. υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ὠσαίας) υἱὸς, καὶ ἰωσίας. V. 27. ἐκ τῶν πολέμων) ἐκ πόλεων. V. 28. ἁγίων Σαμουὴλ) ἁγίων τοῦ θεοῦ σαμουήλ. ibid. Κεὶς) κίς. ib. Σαρουίας) σαρουία. V. 29. Ἰκααρὶ Χωχενίας) ἰσσααρὶ χωνενία. ibid. υἱοὶ αὐτοῦ τῆς) υἱοὶ τῆς. V. 30. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. V. 31. Τῷ Χεβρωνὶ, Ἰωρίας) τῷ χεβρωνὶ οὐρίας. ibid. τῷ χεβρωνὶ) τῶν χεβρωνί. ib. Γαζὴρ) ἰαζήρ. V. 32. χίλιοι) δισχίλιοι. ibid. ἄρχοντες πατριῶν) οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. ib. εἰς πάντα λόγον τοῦ Θεοῦ) εἰς πᾶν πρόσταγμα κυρίου. CAP. XXVII. V. 1. λειτουργ. τῷ λαῷ) λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ. ibid. εἰς πάντα λόγον τοῦ) πᾶν λόγον τοῦ.

ἐνιαυτοῦ, διαίρεσις μία εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

2. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, Ἰσβοὰμ ὁ τοῦ Ζαβδιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

3. Ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρὲς, ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόντων τῆς δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.

4. Καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου Δωδία ὁ Ἀωθὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ, * καὶ Μακελλὼθ ὁ ἡγέμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, ἄρχοντες δυνάμεως.

5. Ὁ τρίτος τὸν μῆνα τὸν τρίτον Βαναΐας ὁ τοῦ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, ὁ ἄρχων, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

6. Αὐτὸς Βαναίας δυνατώτερος τῶν τριάκοντα, καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα· καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν Ἀμιραζὰθ υἱὸς αὐτοῦ.

7. Ὁ τέταρτος εἰς τὸν μῆνα τὸν τέταρτον Ἀσαὴλ ὁ ἀδελφὸς Ἰωὰβ, καὶ Ζαβδίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

8. Ὁ πέμπτος τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ὁ ἡγέμενος Σαμαὼθ ὁ Ἰεζραὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

9. Ὁ ἕκτος μηνὶ τῷ ἕκτῳ Εἰρὰ υἱὸς Ἐκκῆς ὁ Θεκωίτης, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες.

10. Ὁ ἕβδομος τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ Χελλὴς ὁ ἐκ Φαλλοῦς ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραΐμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

11. Ὁ ὄγδοος τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ Σοβοχαὶ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

12. Ὁ ἔνατος τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ Ἀβιέζερ ὁ ἐξ Ἀναθὼθ ἐκ γῆς Βενιαμεὶν, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

13. Ὁ δέκατος τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ Μοοραὶ ὁ ἐκ Νετωφὰτ τῷ Ζαραΐ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

14. Ὁ ἑνδέκατος τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ Βαναίας ὁ ἐκ Φαραθὼν τῶν υἱῶν Ἐφραΐμ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

15. Ὁ δωδέκατος εἰς τὸν μῆνα τὸν δωδέκατον Χολδαὶ ὁ ἐκ Νετωφατὶ τῷ Γοθονιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες.

16. Καὶ

v. 2. Ἰσβοὰμ) ἰσβοάζ. ibid. Ζαβδιὴλ, καὶ ἐπὶ) καὶ deest. v. 4. ὁ Ἀωθὶ) ὁ ἐχχών. ibid. διαιρέσεως αὐτοῦ) adjicit καὶ μακελλὼθ ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ. v. 5. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 6. δυνατώτερος) ὁ δυνατώτερος. ibid. αὐτῶν Ἀμιραζὰθ υἱὸς) αὐτοῦ ζαβαὰθ ὁ υἱός. v. 7. Ζαβδίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ) ζαβαδίας υἱὸς αὐτοῦ. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 8. Ἰεζραὴλ) ἰεσραά. v. 9. μηνὶ) τῷ μηνί. ibid. Εἰρὰ υἱὸς Ἐκκῆς ὁ) ὀδουίας ὁ τοῦ ἐκκῆς ὁ. v. 10. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 11. Σοβοχαὶ) addit ὁ ἀσαθὶ τῷ ζαραΐ. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 12. ἔνατος) ἔννατος. ibid. ἐνάτῳ) ἐννάτῳ. ib. ἐκ γῆς Βεν.) ὁ ἐκ γῆς βενιαμίν. v. 13. Μοοραὶ ὁ ἐκ Νετωφὰτ) μεηρὰ ὁ ἐκ νετωφαθί. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 14. τῶν υἱῶν) ἐκ τῶν υἱῶν. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita. v. 15. Χολδαὶ ὁ ἐκ Νετωφατὶ) χολδία ὁ ἐκ νετωφαθί. ibid. τέσσαρες καὶ εἴκοσι) transposita.

16. Καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, τῷ Ῥϐὴν ἡγέμενος Ἐλιέζερ ὁ τῦ Ζεχρί· τῷ Συμεὼν, Σαφατίας ὁ τῦ Μααχά.

17. τῷ Λευὶ, Ἀσαβίας ὁ τῦ Καμυήλ· τῷ Ἀαρὼν, Σαδώκ·

18. τῷ Ἰούδα, Ἐλιὰβ τῶν ἀδελφῶν Δαυίδ· τῷ Ἰσσάχαρ, Ἀμαρὶ ὁ τῦ Μιχαήλ.

19. τῷ Ζαβυλὼν, Σαμαίας ὁ τῦ Ἀβδίου· τῷ Νεφθαλὶ, Ἱεριμὼθ ὁ τῦ Ὠζιήλ.

20. τῷ Ἐφραὶμ, Ὡσὴ ὁ τῦ Ὠζίυ· τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ, Ἰωὴλ ὁ τῦ
Φαλδὶ Φαδαΐα·

21. τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ τῷ ἐν Γαλαὰδ, Ἰαδδαὶ ὁ τῦ Ζαβδίου. τοῖς υἱοῖς Βενιαμεὶν, Ἀσιὴλ ὁ τῦ Ἀβεννήρ.

22. Τῷ Δὰν, Ἐζριὴλ ὁ τῦ Ἰωράμ. οὗτοι πατριάρχαι τῶν φυλῶν Ἰσραήλ.

23. Καὶ οὐκ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ κάτω, ὅτι Κύριος εἶπε πληθῦναι τὸν Ἰσραὴλ ὡς τὺς ἀστέρας τῦ ὐρανοῦ.

24. Καὶ Ἰωὰβ ὁ τῆς Σαρυΐα ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ὐ συνετέλεσε. καὶ ἐγένετο ἐν τύτοις ὀργὴ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· καὶ ὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῦ βασιλέως Δαυίδ.

25. Καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῦ βασιλέως Ἀσμαὼθ ὁ τῦ Ὀδιήλ, καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ, καὶ ἐν ταῖς κώμαις, καὶ ἐν τοῖς ἐποικίοις, καὶ ἐν τοῖς πύργοις, Ἰωνάθαν ὁ τῦ Ὠζίου.

26. Ἐπὶ δὲ τῶν γεωργούντων τὴν γῆν τῶν ἐργαζομένων, Ἐζραὶ ὁ τῦ Χελούβ.

27. Καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων, Σεμεῒ ὁ Ῥαμαθαῖος· καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τῦ οἴνου, Ζαβδὶ ὁ τῦ Σεφνί.

28. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων, καὶ ἐπὶ τῶν συκαμίνων τῶν ἐν τῇ πεδινῇ, Βαλλανὰ ὁ Γεδώρ· ἐπὶ δὲ τῶν θησαυρῶν τῦ ἐλαίου, Ἰωάς.

29. Καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν νομάδων τῶν ἐν τῷ Σαρὼν, Σατραῒ ὁ Σαρωνίτης· καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, Σαφὰτ ὁ τῦ Ἀδαί.

30. Ἐπὶ δὲ τῶν καμήλων, Οὐβίας ὁ Ἰσμαηλίτης· ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων, Ἰαδίας ὁ ἐκ Μαραθών.

31. Καὶ ἐπὶ τῶν προβάτων, Ἰαζὶζ ὁ Ἀγαρίτης. Πάντες ὗτοι προστάται ὑπαρχόντων Δαυὶδ τῦ βασιλέως.

32. Καὶ Ἰωνάθαν ὁ πατράδελφος Δαυὶδ σύμβυλος, ἄνθρωπος συνετὸς, καὶ γραμματεὺς αὐτός· καὶ Ἱεριὴλ ὁ τῦ Ἀχαμανὶ μετὰ τῶν υἱῶν τῦ βασιλέως.

33. Καὶ Ἀχιτόφελ σύμβουλος τῦ βασιλέως, καὶ Χουσὶ πρῶτος φίλος τῦ βασιλέως.

v. 17. Ἀμαρὶ) ἀμβρί. v. 19. Ἱεριμοὺθ ὁ τοῦ Ὠζιήλ.) ἱεριμαὼθ ὁ τῦ ὀζιήλ. v. 20. Ὠζίου) ὀζίου. ibid. ὁ τῦ Φαλδὶ) υἱὸς Φαδαΐα. v. 21. τῷ ἐν Γαλ. Ἰαδδαὶ ὁ τῦ Ζαβδίου.) τῷ ἐν γῇ γαλααὰδ, ἰαδαὶ ὁ τῦ ζαδαία. ibid. Ἀσιὴλ) ἰασιήλ. v. 22. Ἐζριὴλ ὁ τῦ Ἰωράμ.) ἀζάρεηλ ὁ τῦ ἰρωάβ. v. 23. Κύριος εἶπε) transposita. v. 24. ὁ τῆς Σαρυΐα) ὁ τῦ σαρουΐα. ibid. ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.) absque articulo. v. 25. Ὠζίου) ὀζίου. v. 26. Ἐπὶ δὲ) καὶ ἐπί. ibid. Ἐζραὶ) ἐσδρί. v. 27. ὁ Ῥαμαθαῖος) ὁ ἐκ ῥαμήλ. v. 28. Βαλλανὰ ὁ Γεδώρ.) βαλλανὰν ὁ γεδωρίτης. v. 29. Ἀδαί.) ἀδλί. v. 30. Οὐβίας) ἀβίας. ibid. Μαραθών.) μαραθών. v. 31. Ἰαζὶζ) ἰαζίζ. v. 32. καὶ γραμματεὺς αὐτός·) non habet. ibid. Ἱεριὴλ ὁ τῦ Ἀχαμανὶ) ἰεὴλ ὁ τῦ ἀχαμαί. v. 33. Καὶ Ἀχιτόφελ) καὶ abest. ibid. πρῶτος) ὁ πρῶτος.

34. Καὶ μετ' αὐτὸν Ἀχιτόφελ ἐχόμενος Ἰωαδαὲ ὁ τοῦ Βαναίου, καὶ Ἀβιάθαρ· καὶ Ἰωὰβ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως.

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΚΑΙ ἐξεκκλησίασε Δαυὶδ πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἰσραὴλ, ἄρχοντας τῶν κριτῶν, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐφημεριῶν τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως, καὶ ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατοντάδων, καὶ τοὺς γαζοφύλακας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, καὶ πάσης τῆς κτήσεως τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν τοῖς εὐνούχοις, καὶ τοὺς δυνάστας, καὶ τοὺς μαχητὰς τῆς στρατιᾶς ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἔστη Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, ἀδελφοί μου, καὶ λαός μου· ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου, καὶ στάσιν ποδῶν Κυρίου ἡμῶν, καὶ ἑτοίμασα τὰ εἰς τὴν κατασκήνωσιν ἐπιτήδεια.

3. Καὶ ὁ Θεὸς εἶπεν· οὐκ οἰκοδομήσεις ἐμοὶ οἶκον τοῦ ἐπονομάσαι τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἄνθρωπος πολεμιστὴς εἶ σὺ, καὶ αἵματα ἐξέχεας·

4. καὶ ἐξελέξατο Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ παντὸς οἴκου τοῦ πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν Ἰούδᾳ ᾑρέτικε τὸ βασίλειον, καὶ ἐξ οἴκου Ἰούδα τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ πατρός μου, ἐν ἐμοὶ ἠθέλησε τοῦ γενέσθαι με εἰς βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ Ἰσραήλ·

5. καὶ ἀπὸ πάντων υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς υἱοὺς δέδωκέ μοι Κύριος, ἐξελέξατο ἐν Σαλωμὼν τῷ υἱῷ μου καθίσαι αὐτὸν ἐπὶ θρόνου βασιλείας Κυρίου, ἐπὶ Ἰσραήλ.

6. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Θεός· Σαλωμὼν ὁ υἱός σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου, καὶ τὴν αὐλήν μου, ὅτι ᾑρέτικα ἐν αὐτῷ εἶναί μου υἱὸν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα·

7. καὶ κατορθώσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, ἐὰν ἰσχύσῃ τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ κρίματά μου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

8. καὶ νῦν κατὰ πρόσωπον πάσης ἐκκλησίας Κυρίου, καὶ ἐν ὠσὶ Θεοῦ ἡμῶν, φυλάσσεσθε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ κατακληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος.

9. Καὶ νῦν Σαλωμὼν υἱέ μου, γνῶθι τὸν Θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ δούλευε αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ, καὶ ψυχῇ θελούσῃ, ὅτι πάσας καρδίας ἐξετάζει Κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει. ἐὰν ζητή-

v. 34. μετ' αὐτὸν) μετὰ τοῦτον. ibid. Ἰωαδαὲ) ἰωδαέ. CAP. XXVIII. v. 1. ὑπαρχόντων αὐτοῦ,) adjicit, καὶ πάσης τῆς κτήσεως τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν τοῖς εὐνούχοις. v. 2. ὁ βασιλεὺς) deest. ibid. ἀδελφοί, καὶ) ἀδελφοί μου, καὶ. ib. ἑτοίμασα) ἡτοίμασα. v. 3. αἵματα) αἷμα. v. 4. τοῦ πατρὸς) absque articulo. ibid. με βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ) με εἰς βασιλέα ἐπὶ παντί. v. 5. πάντων υἱῶν) πάντων τῶν υἱῶν. ibid. δέδωκέ μοι) ἔδωκέ μοι. ib. ἐπὶ Ἰσρ.) ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. v. 8. φυλάσσεσθε) φυλάξασθε. ibid. Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν) κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. v. 9. υἱέ μου) υἱέ. ibid. ἐξετάζει) ἐτάζει.

ζητήσης αὐτὸν, εὑρεθήσεταί σοι· καὶ ἐὰν καταλείψης αὐτὸν, καταλείψει σε εἰς τέλος.

10. Ἴδε νῦν, ὅτι Κύριος ᾑρέτικέ σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα, ἴσχυε καὶ ποίει.

11. Καὶ ἔδωκε Δαυὶδ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ, καὶ Ζακχῶ αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἐσωτέρων, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ ἐξιλασμοῦ.

12. Καὶ τὸ παράδειγμα ὃ εἶχεν ἐν πνεύματι αὐτοῦ, τῶν αὐλῶν οἴκου Κυρίου, καὶ πάντων τῶν παςοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου Κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων,

13. Καὶ τῶν καταλυμάτων τῶν ἐφημεριῶν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου Κυρίου, καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν λειτουργησίμων, σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου Κυρίου.

14. Καὶ τὸν ςαθμὸν τῆς ὁλκῆς αὐτῶν τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν,

15. λυχνιῶν τὴν ὁλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τῶν λύχνων.

16. Ἔδωκεν αὐτῷ ὁμοίως τὸν ςαθμὸν τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως, ἑκάςης τραπέζης χρυσῆς, καὶ ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν.

17. Καὶ τῶν κρεαγρῶν, καὶ σπονδείων, καὶ τῶν φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὸν ςαθμὸν τῶν χρυσῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν, κεφφουρὲ, ἑκάςου ςαθμοῦ.

18. Καὶ τὸν τοῦ θυσιαςηρίου τῶν θυμιαμάτων ἐκ χρυσίου δοκίμου ςαθμὸν ὑπέδειξεν αὐτῷ, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἅρματος τῶν Χερουβεὶμ τῶν διαπεπετασ- Χερουβεὶν
μένων ταῖς πτέρυξι, καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ διαθήκης Κυρίου.

19. Πάντα ἐν γραφῇ χειρὸς Κυρίου ἔδωκε Δαυὶδ Σαλωμὼν, κατὰ τὴν περιγενηθεῖσαν αὐτῷ σύνεσιν τῆς κατεργασίας τοῦ παραδείγματος.

20. Καὶ εἶπε Δαυὶδ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἴσχυε, καὶ ἀνδρίζου, καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῇς, ὅτι Κύριος ὁ Θεός μου μετὰ σοῦ, οὐκ ἀνήσει σε, οὐδ'
οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ συντε- οὐ
λέσαι σε πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας
οἴκου Κυρίου, καὶ ἰδὲ τὸ παράδειγμα τοῦ εἶδον
ναοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ Ζακχῶ αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑπερῷα, καὶ τὰς ἀποθήκας τὰς ἐσωτέρας, καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἱλασμοῦ, καὶ τὸ παράδειγμα οἴκου Κυρίου.

21. Καὶ ἰδοὺ αἱ ἐφημερίαι τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πᾶσαν λειτουργίαν οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ σοῦ ἐν πάσῃ πραγματείᾳ, καὶ πᾶς πρόθυμος ἐν σοφίᾳ κατὰ πᾶσαν τέχνην, καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς πάντας τοὺς λόγους σου.

V. 11. καὶ Ζακχῶ) καὶ τῶν ζακχῶν. V. 13. καταλυμάτων τῶν) καταλυμάτων, καὶ τῶν. V. 17. ἀργυρῶν, κεφφουρὲ) ἀργυρῶν, καὶ θυίσκων κεφουρέ. V. 18. Καὶ τὸν τοῦ) καὶ τῶν τοῦ. ibid. τῶν Χερουβεὶν) τῶν χερουβίμ. V. 20. οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπῃ ἕως τοῦ) καὶ οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ ἕως τοῦ. ibid. καὶ εἶδον τὸ) καὶ ἰδοὺ τό. V. 21. οἴκου τοῦ Θεοῦ) οἴκου κυρίου.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ εἶπε Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ· Σαλωμὼν ὁ υἱός μου εἰς ὃν ᾑρέτικεν ἐν αὐτῷ Κύριος, νέος καὶ ἁπαλὸς, καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἰκοδομὴ, ἀλλ' ἢ Κυρίῳ Θεῷ.

2. Κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἡτοίμακα εἰς οἶκον Θεοῦ μου χρυσίον, ἀργύριον, χαλκὸν, σίδηρον, ξύλα, λίθους Σοὸμ, καὶ πληρώσεως, (καὶ) λίθους πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, καὶ πάντα λίθον τίμιον, καὶ Πάριον πολύν.

3. Καὶ ἔτι ἐν τῷ εὐδοκῆσαί με ἐν οἴκῳ Θεοῦ μου, ἔστι μοι ὃ περιπεποίημαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ δέδωκα εἰς οἶκον Θεοῦ μου εἰς ὕψος, ἐκτὸς ὧν ἡτοίμακα εἰς οἶκον τῶν ἁγίων,

4. τρισχίλια τάλαντα χρυσίου τοῦ ἐκ Σουφεὶρ, καὶ ἑπτακισχίλια τάλαντα ἀργυρίου δοκίμου ἐξαλειφθῆναι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους τοῦ ἱεροῦ,

5. εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τεχνιτῶν. καὶ τίς ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον Κυρίῳ;

6. Καὶ προεθυμήθησαν ἄρχοντες τῶν
προεθυ- πατριῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν Ἰσ-
μώθησαν ραὴλ, καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ ἑκατόνταρχοι, καὶ οἱ προστάται τῶν ἔργων, καὶ οἱ οἰκονόμοι τοῦ βασιλέως.

7. Καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου Κυρίου χρυσίου τάλαντα πεντακισχίλια, καὶ χρυσοῦς μυρίους· καὶ ἀργυρίου ταλάντων δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρου ταλάντων χιλιάδας ἑκατόν.

8. Καὶ οἷς εὑρέθη παρ' αὐτοῖς λίθος, ἔδωκαν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου Κυρίου διὰ χειρὸς Ἰειὴλ τοῦ Γηρσωνί.

9. Καὶ ηὐφράνθη ὁ λαὸς ὑπὲρ τοῦ προθυμηθῆναι, ὅτι ἐν καρδίᾳ πλήρει προεθυμήθησαν τῷ Κυρίῳ. καὶ Δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ηὐφράνθη μεγάλως·

10. καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τὸν Κύριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας, λέγων· εὐλογητὸς εἶ, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος·

11. σοὶ, Κύριε, ἡ μεγαλωσύνη, καὶ ἡ δύναμις, καὶ τὸ καύχημα, καὶ ἡ νίκη, καὶ ἡ ἰσχὺς, ὅτι σὺ πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις. ἀπὸ προσώπου σοῦ ταράσσεται πᾶς βασιλεὺς, καὶ ἔθνος.

12. Παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ δόξα, σὺ πάντων ἄρχεις, Κύριε, ὁ ἄρχων πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐν χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν χειρί σου ἔλεος, παντοκράτωρ μεγαλῦναι καὶ κατισχῦσαι τὰ πάντα.

13. Καὶ νῦν, Κύριε, ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς καυχήσεώς σου.

14. Καὶ

CAP. XXIX. v. 1. ἡ οἰκοδομὴ) non habet. v. 2. Σοὸμ) σοάμ. ibid. (καὶ) abest. v. 3. εἰς οἶκον τῶν) εἰς τὸν οἶκον τῶν. v. 4. Σουφεὶρ) σουφίρ. ibid. ἐξαλειφθῆναι) ἐξαλιφῆναι. ibid. & v. 5. τοῦ ἱεροῦ, διὰ χειρὸς) τοῦ ἱεροῦ, εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ, καὶ εἰς πᾶν ἔργον διὰ χειρὸς τῶν. v. 6. προεθυμώθησαν) προεθυμήθησαν. ibid. οἱ οἰκονόμοι) οἱ οἰκονόμοι. v. 8. Γηρσωνί.) γεδσωνί. v. 9. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. bis. v. 12. ἔλεος) abest.

14. Καὶ τίς εἰμι ἐγὼ, καὶ τίς ὁ λαός
68 μου, ὅτι ἰσχύσαμεν προθυμηθῆναί σοι κατὰ ταῦτα; ὅτι σὰ τὰ πάντα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι·

15. ὅτι πάροικοί ἐσμεν ἐναντίον σου, καὶ παροικοῦντες, ὡς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν· ὡς σκιὰ αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπομονή.

16. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο, ὃ ἡτοίμακα οἰκοδομηθῆναι οἶκον τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σου, ἐκ χειρός σου ἐστὶ, καὶ σοὶ τὰ πάντα.

17. Καὶ ἔγνων, Κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐτάζων καρδίας, καὶ δικαιοσύνην ἀγαπᾷς. ἐν ἁπλότητι καρδίας προεθυμήθην ταῦτα πάντα, καὶ νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον ἐν εὐφροσύνῃ προθυμηθέντα σοι.

18. Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον ταῦτα ἐν διανοίᾳ καρδίας λαοῦ σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ.

19. Καὶ Σαλωμὼν τῷ υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθὴν ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου, καὶ τὰ προστάγματά σου, καὶ τοῦ ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν κατασκευὴν τοῦ οἴκου σου.

20. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ· εὐλογήσατε Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν. καὶ εὐλόγησε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν· καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ, καὶ τῷ βασιλεῖ.

21. Καὶ ἔθυσε Δαυὶδ τῷ Κυρίῳ θυσίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ Θεῷ τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας, μόσχους χιλίους, κριοὺς χιλίους, ἄρνας χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν, καὶ θυσίας εἰς πλῆθος παντὶ τῷ Ἰσραήλ.

22. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔπιον ἐναντίον Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετὰ χαρᾶς, καὶ ἐβασίλευσαν ἐκ δευτέρου τὸν Σαλωμὼν υἱὸν Δαυὶδ, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ Κυρίῳ εἰς βασιλέα, καὶ Σαδὼκ εἰς ἱερωσύνην.

23. Καὶ ἐκάθισε Σαλωμὼν ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ηὐδοκήθη· καὶ ὑπήκουσαν αὐτοῦ πᾶς Ἰσραήλ. ὑπήκουσεν

24. Οἱ ἄρχοντες, καὶ οἱ δυνάσται, καὶ πάντες υἱοὶ τοῦ βασιλέως Δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ ὑπετάγησαν αὐτῷ.

25. Καὶ ἐμεγάλυνε Κύριος τὸν Σαλωμὼν ἐπάνωθεν ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόξαν βασιλέως, ὃ οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βασιλέως ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

26. Καὶ Δαυὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ,

27. ἔτη τεσσαράκοντα, ἐν Χεβρὼν ἔτη ἑπτὰ, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔτη τριακοντατρία.

v. 14. ὁ λαός σου) ὁ λαός μου. v. 15. ἐπὶ τῆς γῆς) ἐπὶ γῆς. v. 16. πρὸς τὸ πλ.) πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος. v. 18. αἰῶνα, κατεύθυνον) αἰῶνα. καὶ κατεύθυνον. v. 20. τὸν Θεὸν ὑμῶν.) τὸν θεὸν ἡμῶν. ibid. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεὸν. ib. τῷ Κυρίῳ καὶ) κυρίῳ καὶ. v. 22. ἐναντίον Κυρίου) ἐναντίον τοῦ κυρίου. v. 23. ηὐδοκήθη· καὶ ὑπήκουσεν) εὐδοκήθη, καὶ ὑπήκουσαν. v. 24. τοῦ βασιλέως Δαυὶδ πατρὸς) δαυὶδ τοῦ βασιλέως τοῦ πατρὸς. v. 25. ἐπάνωθεν ἐναντίον) ἐναντίον abest.

28. Καὶ ἐτελεύτησεν ἐν γήρει καλῷ, πλήρης ἡμερῶν, πλέτῳ καὶ δόξῃ, καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

29. Οἱ δὲ λοιποὶ λόγοι τοῦ βασιλέως Δαυὶδ οἱ πρότεροι καὶ οἱ ὕστεροι, γεγραμμένοι εἰσὶν ἐν λόγοις Σαμουὴλ τοῦ βλέποντος, καὶ ἐπὶ λόγων Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ λόγων Γαὸδ τοῦ βλέποντος,

30. περὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τῆς δυναστείας αὐτοῦ, καὶ οἱ καιροὶ οἳ ἐγένοντο ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ πάσας βασιλείας τῆς γῆς.

Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα α' τέλος.

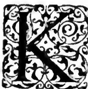
v. 28. ἐν γήρει) ἐν γήρᾳ. Subscriptio deest in Rom.

ΠΑΡΑ-

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟ-
ΜΕΝΩΝ

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΙΟΥΔΑ Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐνίσχυσε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος.

2. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς πάντα Ἰσραὴλ, τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς κριταῖς, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἐναντίον Ἰσραὴλ, τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν.

3. Καὶ ἐπορεύθη Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψηλὴν τὴν ἐν Γαβαὼν, οὗ ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Θεοῦ, ἣν ἐποίησε Μωϋσῆς παῖς Κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ.

4. Ἀλλὰ κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ ἀνήνεγκε Δαυὶδ ἐκ πόλεως Καριαθιαρεὶμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ Δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴν Δαυὶδ ἐν Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Βεσελεὴλ υἱὸς Οὐρίου, υἱοῦ Ὢρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκηνῆς Κυρίου. Καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ Σαλωμὼν, καὶ ἡ ἐκκλησία ὅλη.

6. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἐνώπιον Κυρίου τὸ ἐν σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ᾽
αὐτὸ ὁλοκαύτωσιν χιλίαν. αὐτῷ

7. Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ Θεὸς τῷ Σαλωμὼν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· αἴτησαι τί σοι δῶ.

8. Καὶ εἶπε Σαλωμὼν πρὸς τὸν Θεόν· σὺ ἐποίησας μετὰ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασίλευσάς με ἀντ᾽ αὐτοῦ,

9. καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς, πιστωθήτω τὸ ὄνομά σου ἐπὶ Δαυὶδ πατέρα μου, ὅτι σὺ ἐβασίλευσάς με ἐπὶ λαὸν πολὺν, ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς·

10. νῦν σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι,

καὶ

Titul. ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. CAP. I. v. 3. μετ᾽ αὐτοῦ) abest. v. 4. αὐτῇ σκηνὴν Δαυὶδ ἐν) αὐτῇ δαυὶδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκηνὴν ἐν. v. 5. ὅλη.) abest. v. 6. ἀνήνεγκεν ἐκεῖ Σαλωμὼν) ἤνεγκε σαλωμὼν ἐκεῖ. ibid. ἐν σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ᾽ αὐτοῦ) ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ἤνεγκεν ἐπ᾽ αὐτῷ. v. 7. ὁ Θεὸς) absque articulo. v. 9. πιστωθήτω) addit δή. ibid. Δαυὶδ πατέρα) δαυὶδ τὸν πατέρα.

καὶ ἐξελεύσομαι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ εἰσελεύσομαι, ὅτι τίς κρινεῖ τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον;

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Σαλωμών· ἀνθ' ὧν ἐγένετο τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ οὐκ ᾐτήσω πλοῦτον χρημάτων, οὐδὲ δόξαν, οὐδὲ τὴν ψυχὴν τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἡμέρας πολλὰς οὐκ ᾐτήσω, καὶ ᾔτησας σεαυτῷ σοφίαν καὶ σύνεσιν, ὅπως
ἐβασίλευσας κρίνῃς τὸν λαόν μου, ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε ἐπ' αὐτόν·

12. τὴν σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν δίδωμί σοι, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ χρήματα δώσω σοι, ὡς (σὺ) οὐκ ἐγενήθη ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι τοῖς ἔμπροσθέν σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἔσαι οὕτως.

13. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν ἐκ Βαμὰ τῆς ἐν Γαβαὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραήλ.

14. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἅρματα καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρματα, καὶ δώ-
ἵππων δεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ κατέλιπεν αὐτὰ ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ ὁ λαὸς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ.

15. Καὶ ἔθηκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.

16. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων τῶν Σαλωμὼν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἡ τιμὴ τῶν ἐμπόρων τοῦ βασιλέως πορεύεσθαι, ἠγόραζον.

17. Καὶ ἀνέβαινον, καὶ ἐξῆγον ἐξ Αἰγύπτου ἅρμα ἐν ἑξακοσίων ἀργυρίου, καὶ ἵππον ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· καὶ
οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦσι τῶν Χετταίων, Γεθθαίων
καὶ βασιλεῦσι Συρίας ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔφερον.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ εἶπε Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

2. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ οἱ ἐπιστάται ἐπ' αὐτῶν τρισχίλιοι ἑξακόσιοι.

3. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χειρὰμ βασιλέα Τύρου, λέγων· ὡς ἐποίησας μετὰ τοῦ πατρός μου Δαυίδ, καὶ ἀπέστειλας αὐτῷ κέδρους τοῦ οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ,

4. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ υἱὸς αὐτοῦ οἰκοδομῶ οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ μου, ἁγιάσαι αὐτὸν αὐτῷ τοῦ θυμιᾷν ἀπέναντι αὐτοῦ

v. 11. οὐδὲ ψυχὴν) οὐδὲ τὴν ψυχήν. ibid. ἐφ' ὃν ἐβασίλευσας) ἐφ' ὃν ἐβασίλευσά σε. v. 12. καὶ δόξαν, καὶ χρήματα) transposita. ibid. (σὺ) abest. v. 13. ἀπὸ προσώπου) πρὸ προσώπου. v. 14. ἵππων) ἱππέων. ibid. Ἱερουσαλήμ.) ἐν Ἱερουσαλήμ. v. 15. τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον) transposita. ibid. συκαμίνους ἐν) συκαμίνους τὰς ἐν. v. 16. τῶν Σαλωμὼν) σαλωμών. ibid. ἠγόραζον.) καὶ ἠγόραζον. v. 17. ἀνέβαινον) ἀνέβαινον. ibid. ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα) transposita, præterea adjicit ἀργυρίου. ibid. οὕτως) οὕτω. ibid. Γεθθαίων, καὶ βασιλεῦσι) χετταίων, καὶ τοῖς βασιλεῦσι. CAP. II. v. 3. Χειρὰμ) χιρὰμ, passim. ibid. μετὰ τοῦ πατρός μου Δαυίδ) μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου. v. 4. ἐγὼ υἱὸς) ἐγὼ ὁ υἱός.

αὐτοῦ θυμίαμα καὶ πρόθεσιν διαπαντὸς, καὶ τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς, τοπρωῒ καὶ τοδείλης, καὶ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

5. Καὶ ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, ὅτι μέγας ὁ Θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς.

αὐτῷ οἰκοδομῆσαι 6. Καὶ τίς ἰσχύσει οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ οὐρανὸς, καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐ φέρουσιν αὐτοῦ τὴν δόξαν· καὶ τίς οἰκοδομῶν αὐτῷ οἶκον; ὅτι ἀλλ' ἢ τοῦ θυμιᾶν κατέναντι αὐτοῦ.

7. Καὶ νῦν ἀπόστειλόν μοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα τοῦ ποιῆσαι ἐν τῷ χρυσίῳ, καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἐν τῷ χαλκῷ, καὶ ἐν τῷ σιδήρῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐπιστάμενον τοῦ γλύψαι γλυφὴν μετὰ τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐμοῦ ἐν Ἰούδα καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὧν ἡτοίμασε Δαυὶδ ὁ πατήρ μου.

8. Καὶ ἀπόστειλόν μοι ξύλα κέδρινα, καὶ ἀρκεύθινα, καὶ πεύκινα ἐκ τοῦ Λιβάνου, ὅτι ἐγὼ οἶδα ὡς οἱ δοῦλοί σου οἴδασι κόπτειν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου· καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδές σου μετὰ τῶν παίδων μου,

9. πορεύσονται ἑτοιμάσαι μοι ξύλα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδομῶ μέγας, καὶ ἔνδοξος.

10. Καὶ ἰδοὺ τοῖς ἐργαζομένοις, τοῖς κόπτουσι ξύλα, εἰς βρώματα δέδωκα σῖτον εἰς δόματα τοῖς παισί σου πυροῦ κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ κριθῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐλαίου κάδων εἴκοσι χιλιάδας.

11. Καὶ εἶπε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Σαλωμών· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι Κύριον τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα.

12. Καὶ εἶπε Χειράμ· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὃς ἔδωκε τῷ Δαυὶδ τῷ βασιλεῖ υἱὸν σοφὸν, καὶ ἐπιστάμενον ἐπιστήμην καὶ σύνεσιν, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ Κυρίῳ, καὶ οἶκον τῇ βασιλείᾳ ἑαυτοῦ·

13. καὶ νῦν ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα σοφὸν, καὶ εἰδότα σύνεσιν, τὸν Χειρὰμ τὸν παῖδά μου,

14. ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀπὸ θυγατέρων Δὰν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ Τύριος, εἰδότα ποιῆσαι ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ, καὶ ἐν λίθοις, καὶ ξύλοις, καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ βύσσῳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύψαι γλυφὰς, καὶ διανοεῖσθαι πᾶσαν διανόησιν, ὅσα ἂν δῷς αὐτῷ μετὰ τῶν σοφῶν σου, καὶ σοφῶν Δαυὶδ κυρίου μου τοῦ πατρός σου.

v. 4. νεομηνίαις) νουμηνίαις. ibid. ἑορταῖς Κυρίου τοῦ Θεοῦ) ἑορταῖς τοῦ κυρίου θεοῦ. ib. αἰῶνα ἐπὶ) αἰῶνα τοῦτο ἐπί. v. 5. ὁ Θεὸς ἡμῶν) κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. v. 6. αὐτῷ οἰκοδομῆσαι) transposita. ibid. αὐτοῦ τὴν δόξαν) transposita. ib. καὶ τίς) addit ἐγώ. v. 7. τοῦ γλύψαι) γλύψαι. ibid. ὧν ἡτοίμασε) ἃ ἡτοίμασε. v. 10. πυροῦ κόρων) transposita. ibid. κάδων) μέτρων. v. 11. Σαλωμών) addit λέγων. ibid. εἰς βασιλέα) βασιλέα. v. 12. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 13. ἀπέσταλκα) ἀπέστειλα. ibid. τὸν Χειρὰμ τὸν παῖδά μου) χιράμ τὸν πατέρα μου. v. 14. ἐν λίθοις) καὶ ἐν λίθοις. ibid. τοῦ πατρός σου.) absque articulo.

15. Καὶ νῦν τὸν σῖτον, καὶ τὴν κριθὴν, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ τὸν οἶνον ὃν εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν αὐτοῦ.

16. Καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ Λιβάνου κατὰ πᾶσαν τὴν χρείαν σου, καὶ ἄξομεν αὐτὰ σχεδίαις ἐπὶ θάλασσαν Ἰόππης, καὶ σὺ ἄξεις αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ.
συνάξεις

17. Καὶ συνήγαγε Σαλωμὼν πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς προσηλύτους τοὺς ἐν γῇ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν, ὃν ἠρίθμησεν αὐτοὺς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

18. Καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδας νωτοφόρων, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων, καὶ τρισχιλίους ἑξακοσίους τοὺς ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν.

ΚΕΦ. Γʹ. III.

ΚΑΙ ἤρξατο Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τοῦ Ἀμορία, οὗ ὤφθη Κύριος τῷ Δαυὶδ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἡτοίμασε Δαυὶδ ἐν ἅλῳ Ὀρνᾶ τοῦ Ἰεβουσαίου.

2. Καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

3. Καὶ ταῦτα ἤρξατο Σαλωμὼν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· μῆκος πήχεων, ἡ διαμέτρησις ἡ πρώτη πήχεων ἑξήκοντα, καὶ εὖρος πήχεων εἴκοσι.

4. Καὶ Αἰλὰμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου, μῆκος ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι, καὶ ὕψος πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν.

5. Καὶ τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχρύσωσε χρυσίῳ καθαρῷ· καὶ ἔγλυψεν ἐπ᾽ αὐτοῦ φοίνικας καὶ χαλαστά.

6. Καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις τιμίοις εἰς δόξαν, καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ Φαρουΐμ,

7. καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον, καὶ τοὺς τοίχους, καὶ τοὺς πυλῶνας, καὶ τὰ ὀροφώματα, καὶ τὰ θυρώματα χρυσίῳ, καὶ ἔγλυψε Χερουβεὶμ ἐπὶ τῶν Χερουβεὶν τοίχων.

8. Καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου, πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πήχεων εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ εἰς Χερουβεὶμ, εἰς Χερουβεὶν τάλαντα ἑξακόσια.

9. Καὶ ὁλκὴ τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι χρυσίου, καὶ τὸ ὑπερῷον ἐχρύσωσεν (ἐν) χρυσίῳ.

10. Καὶ

v. 15. ὃν εἶπεν) ἃ εἶπεν. v. 16. συνάξεις) σὺ ἄξεις. v. 17. ἐν γῇ) τοὺς ἐν γῇ. ibid. καὶ ἑξακόσιοι) καὶ deest. v. 18. τοὺς ἐργοδιώκτας) absque articulo. CAP. III. v. 1. Ἀμορία) ἀμωρία. v. 4. ὕψος πήχεων εἴκοσι) ὕψος πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι. ibid. αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν.) αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ. v. 6. καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ) καὶ ἐχρύσωσε χρυσίῳ χρυσίου. v. 7. τοίχων) addit αὐτοῦ. ibid. Χερουβεὶν) χερουβὶμ, ita & seq. versu. v. 8. πλάτους, πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος) πλάτος τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι, καὶ τὸ μῆκος. ibid. κατεχρύσωσεν) ἐχρύσωσεν. v. 9. (ἐν) deest.

10. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων Χερουβεὶμ δύο, ἔργον ἐκ ξύλων· καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ.

11. Καὶ αἱ πτέρυγες τῶν Χερουβεὶμ, τὸ μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ μία πήχεων πέντε, ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε, ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ Χερουβ τοῦ ἑτέρου.

12. Καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ Χερουβ τοῦ ἑνὸς πήχεων πέντε, ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πήχεων πέντε, ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ Χερουβ τοῦ ἑτέρου.

Χερουβεὶν 13. Καὶ πτέρυγες τῶν Χερουβεὶμ τούτων διαπεπετασμέναι πήχεων εἴκοσι, καὶ αὐτὰ ἑστηκότα ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον.

14. Καὶ ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ βύσσου, καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ
Χερουβεὶν Χερουβεὶμ.

15. Καὶ ἐποίησεν ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου στύλους δύο πήχεων τριακονταπέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πήχεων πέντε.

Σενσε- 16. Καὶ ἐποίησε Σερσερὼθ ἐν τῷ Δα-
ρὼθ βεὶρ, καὶ * ἔδωκεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν
* ἔθηκεν στύλων, καὶ ἐποίησε ῥοΐσκους ἑκατὸν, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῶν χαλαστῶν.

17. Καὶ ἔστησε τοὺς στύλους κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ δεξιῶν, Κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξ ἀριστερῶν, Ἰσχύς.

ΚΕΦ. Δ′. IV.

ΚΑΙ ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον χαλκοῦν, εἴκοσι πήχεων μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος καὶ πήχεων δέκα τὸ ὕψος.

2. Καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν χυτὴν, πήχεων δέκα τὴν διαμέτρησιν, στρογγύλην κυκλόθεν, καὶ πέντε πήχεων τὸ ὕψος, καὶ τὸ κύκλωμα πήχεων τριάκοντα·

3. Καὶ ὁμοίωμα μόσχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς, κύκλῳ κυκλοῦσιν αὐτήν· δέκα πήχεις περιέχουσαι τὸν λουτῆρα κυκλόθεν· δύο γένη ἐχώνευσαν τοὺς μόσχους ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν·

4. ἣ ἐποίησαν αὐτοὺς δώδεκα μόσχους, οἱ τρεῖς βλέποντες βοῤῥᾶν, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες δυσμὰς, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες νότον, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω, ἦσαν τὰ ὀπίσθια αὐτῶν ἔσω·

5. καὶ τὸ πάχος αὐτῆς παλαιστῆς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς, ὡς χεῖλος ποτηρίου, διαγεγλυμμένα βλαστοὺς κρίνου,

v. 11. τοῦ Χερουβ) τοῦ χερουβίμ. v. 12. ab editione *Rom.* prorsus abest. v. 13. Καὶ πτέρυγες τῶν Χερουβεὶν) καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τούτων. v. 14. ἐξ ὑακίνθου) ὑακίνθου. ibid. Χερουβεὶν.) χερουβίμ. v. 16. Σενσερὼθ ἐν τῷ Δαβεὶρ, καὶ ἔθηκεν) σερσερὼθ ἐν τῷ δαβὶρ, καὶ ἔδωκεν. v. 17. καὶ ἕνα) καὶ τὸν ἕνα. CAP. IV. v. 1. τὸ θυσιαστήριον) absque articulo. ibid. μῆκος - - fin.) τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεων τὸ εὖρος, καὶ δέκα πήχεων τὸ ὕψος. v. 2. πήχεων δέκα) transposita. ibid. πήχεων τριάκοντα.) transposita. v. 3. ὑποκάτωθεν) ὑποκάτω. ibid. περιέχουσαι) περιέχουσι. v. 4. τρεῖς βλέποντες δυσμὰς) τρεῖς δυσμάς. ibid. βλέποντες νότον) νότον. ib. βλέποντες κατὰ ἀνατολὰς) κατ' ἀνατολάς.

χωροῦσα μετρητὰς τρισχιλίους, καὶ ἐξετέλεσε.

6. Καὶ ἐποίησε λουτῆρας δέκα, καὶ ἐπέθηκε τοὺς πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ τοὺς πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τοῦ πλύνειν ἐν αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς ἱερεῖς ἐν αὐτῇ.

7. Καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυσᾶς δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν.

8. Καὶ ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ, πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων, καὶ ἐποίησε φιάλας χρυσᾶς ἑκατὸν,

9. καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων, καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, καὶ τὰς θύρας τῇ αὐλῇ, καὶ θυρώματα αὐτῶν κατακεχαλκωμένα χαλκῷ.

10. Καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ γωνίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν ὡς πρὸς ἀνατολὰς κατέναντι.

11. Καὶ ἐποίησε Χειρὰμ τὰς κρεάγρας, καὶ τὰ πυρεῖα, καὶ τὴν ἐσχάραν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ] συνετέλεσε Χειρὰμ ποιῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε
ὁ βασι- τῷ βασιλεῖ Σαλωμὰν ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ,
λεὺς

12. στύλους δύο, καὶ ἐπ' αὐτῶν γωλὰθ τῇ χωθαρὲθ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο, καὶ δίκτυα δύο συγκαλύψαι τὰς κεφαλὰς τῶν χωθαρὲθ ἅ ἐστιν ἐπάνω τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων,

13. καὶ κώδωνας χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο δίκτυα, καὶ δύο γένη ῥοΐσκων ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνὶ, τοῦ συγκαλύψαι τὰς δύο γωλὰθ τῶν χωθαρὲθ ἅ ἐστιν ἐπάνω τῶν στύλων·

14. καὶ τὰς Μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα, καὶ τοὺς λουτῆρας ἐποίησεν ἐπὶ τῶν Μεχωνώθ.

15. Καὶ τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς μόσχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω αὐτῆς·

16. καὶ τοὺς ποδιστῆρας, καὶ τοὺς ἀνα- ἀναλήμ-
λημπτῆρας, καὶ τοὺς λέβητας, καὶ τὰς πτορας
κρεάγρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε Χειρὰμ, καὶ ἀνήνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὰν ἐν οἴκῳ Κυρίου, χαλκοῦ καθαροῦ.

17. Ἐν τῷ περιχώρῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἐν οἴκῳ Σοκχὼθ, καὶ ἀνα-
μέσον Σαρηδαθά. Σαδαθά

18. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὰν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐξέλειπεν ὁλκὴ τοῦ χαλκοῦ.

19. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὰν πάντα τὰ σκεύη οἴκου Κυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄρτοι προθέσεως.

20. Καὶ τὰς λυχνίας, καὶ τοὺς λύχνους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρίμα, καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ Δαβεὶρ, χρυσίου καθαροῦ,

21. καὶ

v. 5. χωροῦσα) χωροῦσαν. v. 6. ἐπέθηκε) ἔθηκε. v. 9. καὶ τὰς θύρας) καὶ θύρας. v. 11. ὁ βασιλεὺς Σαλωμὰν) σαλωμὰν τῷ βασιλεῖ. v. 12. ἐπάνω τῶν) ἐπὶ τῶν. v. 14. Καὶ τὰς μεχωνὼθ) καὶ τὰς μεχωνώθ. ibid. ἐπὶ τῶν Μεχ.) ἐπὶ τὰς μεχωνώθ. v. 16. ἀναλήμπτορας) ἀναλημπτῆρας. v. 17. Σαδαθά.) σαρηδαθά. v. 18. ἐξέλειπεν) ἐξέλιπεν. v. 20. Δαβεὶρ) δαβὶρ, passim.

21. καὶ λαβίδες αὐτῶν, καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ τὰ πυρεῖα, χρυσίου καθαροῦ,

22. καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσωτέρα
εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας
εἰς τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ χρυσᾶς.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ συνετελέσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν ἐποίησε Σαλωμὼν ἐν οἴκῳ Κυρίου. Καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκου Κυρίου.

2. Τότε ἐξεκκλησίασε Σαλωμὼν τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν, τοὺς ἡγουμένους τῶν πατριῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἰς Ἱερουσαλὴμ, τοῦ ἀνενέγκαι κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου ἐκ πόλεως Δαυὶδ, αὕτη Σιών.

3. Καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν πρὸς τὸν βασιλέα πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, οὗτος ὁ μὴν ἕβδομος.

4. Καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον πάντες οἱ Λευῖται τὴν κιβωτόν.

5. Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται.

6. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν, καὶ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ φοβούμενοι, καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες μόσχους, καὶ πρόβατα, οἳ οὐκ ἀριθμήσονται, οὐδὲ λογισθήσονται ἀπὸ τοῦ πλήθους.

7. Καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ Δαβεὶρ τοῦ οἴκου, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν Χερουβεὶμ.

8. Καὶ ἦν τὰ Χερουβεὶμ διαπεπετακότα Χερουβεὶν
τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς
κιβωτοῦ, καὶ συνεκάλυπτεν τὰ Χερου- Χερουβεὶν
βεὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν,

9. καὶ ὑπερεῖχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐ- περιεῖ-
βλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀναφορέων χον
ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ Δαβεὶρ, οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

10. Οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες ἃς ἔθηκε Μωϋσῆς ἐν Χωρὴβ, ἃ διέθετο Κύριος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,
ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. αὐτὸν

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι πάντες οἱ ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες ἡγιάσθησαν, οὐκ ἦσαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν.

12. Καὶ οἱ Λευῖται οἱ ψαλτῳδοὶ, πάντες τοῖς υἱοῖς τῷ Ἀσὰφ, τῷ Αἱμὰν,

V. 22. εἰς τὰς θύρας οἴκου) καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου CAP. V. v. 1. Καὶ εἰσήνεγκε) his verbis *Edit. Rom.* incipit quintum caput. ibid. σκεύη ἔδωκεν) σκεύη καὶ ἔδωκεν. v. 2. Σαλωμὼν τοὺς) Σαλωμὼν πάντας τοὺς. ibid. τῶν πατριῶν) absque articulo. v. 3. ἀνὴρ) abest. v. 5. Καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν) non habet. v. 6. ἀριθμήσονται, οὐδὲ) ἀριθμηθήσονται, καὶ οὐ ἐ. v. 7. Χερουβεὶμ.) χερουβὶν, ita legit versu seq. bis. v. 9. περιεῖχον) ὑπερεῖχον. v. 10. ἐξελθεῖν αὐτὸν) ἐξελθεῖν αὐτοὺς. v. 12. τῷ Ἀσὰφ), absque articulo.

τῷ Ἰδιθοὺν, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν, τῶν ἐνδεδυμένων στολὰς βυσσίνας ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις, ἑστηκότες κατὰ ἀνατολὰς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ μετ᾽ αὐτῶν ἱερεῖς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες σάλπιγξι.

13. Καὶ ἐγένετο μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν, καὶ ἐν τῷ ψαλτῳδεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀναφωνεῖν φωνῇ μιᾷ τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ. καὶ ὡς ὕψωσαν τὴν φωνὴν ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν, καὶ ἔλεγον· ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ὁ οἶκος ἐνεπλήσθη νεφέλης δόξης Κυρίου·

14. καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς τοῦ στῆναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης (δόξης Κυρίου) ὅτι ἐνέπλησεν ἡ δόξα Κυρίου τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

ΤΟΤΕ εἶπε Σαλωμών· Κύριος εἶπε τοῦ κατοικῆσαι ἐν γνόφῳ, 2. καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμηκα οἶκον τῷ ὀνόματί σου ἅγιόν σοι, καὶ ἕτοιμον τοῦ κατοικῆσαι εἰς τοὺς αἰῶνας.

3. Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὴν πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἰσραήλ· καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ παρειστήκει,

4. καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, ὡς ἐλάλησεν ἐν στόματι αὐτοῦ πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου, καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε, λέγων·

5. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν λαόν μου ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν φυλῶν Ἰσραήλ, τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον, τοῦ εἶναι ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεξάμην ἐν ἀνδρὶ, τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ.

6. Καὶ ἐξελεξάμην ἐν Ἰερουσαλὴμ γενέσθαι (τοῦ εἶναι) τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην ἐν Δαυὶδ ὥστε εἶναι ἐπὶ τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα μου· διότι ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν σου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκο τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας, ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

9. Πλὴν σὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον, ὅτι ὁ υἱός σου ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ὀσφύος σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου.

10. Καὶ ἀνέστησε Κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγενήθην ἀντὶ Δαυὶδ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρόνον Ἰσραήλ, καθὼς ἐλάλησε

v. 12. ἀδελφοῖς αὐτῶν) ἀδελφοῖς αὐτοῦ. ibid. κατὰ ἀνατολὰς τοῦ) κατέναντι τοῦ. ib. ἑκατὸν καὶ εἴκοσι) ἑκατὸν εἴκοσι. ib. σάλπιγξι.) ταῖς σάλπιγξι. v. 13. ὕψωσαν τὴν φωνὴν) absque articulo. v. 14. (δόξης Κυρίου) non habet. ibid. ἡ δόξα) δόξα. CAP. VI. v. 1. κατοικῆσαι) κατασκηνῶσαι, ita quoque versu 2. v. 5. εἶναι ὄνομά μου) εἶναι τὸ ὄνομά μου. v. 6. ἐν Ἰερουσαλὴμ) τὴν Ἰερουσαλήμ. ibid. (τοῦ εἶναι) abest. ib. ὥστε εἶναι ἐπὶ τοῦ λαοῦ μου) τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου. v. 8. τὸν πατέρα) absque articulo. v. 10. λόγον αὐτοῦ,) λόγον τοῦτον.

σε Κύριος· καὶ ᾠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ,

11. καὶ ἔθηκα ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν ἐν ᾗ ἐκεῖ διαθήκη Κυρίου, ἣν διέθετο τῷ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου, ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας ἑαυτοῦ,

13. ὅτι ἐποίησε Σαλωμὼν βάσιν χαλκῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πήχεων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πέντε πήχεων τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν,

14. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι Θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς παισί σου τοῖς πορευομένοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ,

15. ἃ ἐφύλαξας τῷ παιδί σου Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, καὶ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

16. καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον τῷ παιδί σου τῷ Δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐτῷ, λέγων· οὐκ ἐκλείψει σοι ἀνὴρ ἀπὸ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῷ νόμῳ μου, ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου.

17. Καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας τῷ παιδί σου, τῷ Δαυίδ,

18. ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, καὶ τίς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα;

19. Καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν παιδός σου, καὶ ἐπὶ τὴν δέησίν μου, Κύριε ὁ Θεὸς, τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως, καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον,

20. τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτὸς, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς προσευχῆς, ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον,

21. καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ παιδός σου, καὶ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ἃ ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ, καὶ ἵλεως ἔσῃ.

22. Ἐὰν ἁμάρτῃ ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσηται κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

23. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

καὶ

v. 12. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 13. γόνατα αὐτοῦ) γόνατα. v. 15. ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόμ.) ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, καὶ ἐλάλησας ἐν στόματι. v. 18. ὁ Θεὸς) absque articulo. v. 20. ὁ παῖς σου προσεύχεται) transposita.

καὶ ποιήσεις, καὶ κρινεῖς τοὺς δούλους σου τοῦ ἀποδοῦναι τῷ ἀνόμῳ, καὶ ἀποδοῦναι ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δικαιῶσαι δίκαιον, τοῦ ἀποδοῦναι
ἑκάστῳ αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.

24. Καὶ ἐὰν θραυσθῇ ὁ λαός σου Ἰσραὴλ κατέναντι τοῦ ἐχθροῦ, ἐὰν ἁ-
ἐπιστρέ- μάρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἐξομο-
ψουσιν λογήσωνται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προσεύξωνται, καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ,

25. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

26. Ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν, καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ αἰνέσουσι τὸ ὄνομά σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς.

27. Καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
τῶν ἁ- καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων
μαρτιῶν σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ, καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου εἰς κληρονομίαν.

28. Λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν γένηται, ἀνεμοφθορία καὶ ἴκτερος, ἀκρὶς καὶ βροῦχος ἐὰν γένηται, ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς κατέναντι τῶν πόλεων αὐτῶν, κατὰ πᾶσαν πληγὴν, καὶ πάντα πόνον, πᾶν

29. καὶ πᾶσα προσευχὴ, καὶ πᾶσα δέησις ἣ ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ παντὶ λαῷ σου Ἰσραὴλ, ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος τὴν ἁφὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν μαλακίαν αὐτοῦ, καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον,

30. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ
ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ἱλάσῃ, ἰάσῃ
καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι μονώτατος γινώσκεις τὴν καρδίαν υἱῶν ἀνθρώπων,

31. ὅπως φοβῶνται τὰς ὁδούς σου πά- φοβῶνται
σας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν.

32. Καὶ πᾶς ἀλλότριος, ὃς οὐκ ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ ἐστιν αὐτὸς, καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν, καὶ βραχίονά σου τὸν ὑψηλὸν, καὶ ἔλθωσι καὶ προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον,

33. καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ τοῦ φοβεῖσθαί σε, ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ, τοῦ γνῶναι ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα.

34. Ἐὰν

v. 23. αὐτοῦ, τοῦ) αὐτοῦ, καὶ τοῦ. ibid. ἑκάστῳ) αὐτῷ. v. 24. ἐπιστρέψουσι) ἐπιστρέψωσι. v. 25. τοῦ λαοῦ) absque articulo. v. 27. τῶν ἁμαρτιῶν, τῶν παίδων σου, καὶ) ταῖς ἁμαρτίαις τῶν παίδων καί. v. 28. ἐὰν θλίψῃ) καὶ ἐὰν θλίψῃ. ibid. καὶ πᾶν πόνον) καὶ πάντα πόνον. v. 30. ἰάσῃ) ἱλάσῃ. ibid. μονώτατος) μόνος. v. 31. φοβῶνται τὰς ὁδοὺς) φοβῶνται πάσας ὁδούς. ibid. πάσης τῆς γῆς) τῆς γῆς. v. 32. καὶ βραχίονα) καὶ τὸν βραχίονα. v. 33. καὶ εἰσακούσῃ) καὶ σὺ εἰσακούσῃ. ibid. τοῦ γνῶναι) καὶ τοῦ γνῶναι. ib. ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου) transposita.

34. Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται πρὸς σὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἣν ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, καὶ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,

35. καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν.

36. Ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεται, καὶ πατάξεις αὐτοὺς, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύσουσιν αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτοὺς εἰς γῆν ἐχθρῶν, εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγὺς,

37. καὶ ἐπιστρέψουσι καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ,
ἐπιστρέ- καί γε ἐπιστρέψωσι, καὶ δεηθῶσί σου ἐν τῇ
ψωσιν αἰχμαλωσίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν·

ἐπιστρέ- 38. καὶ ἐπιστρέψωσι πρὸς σὲ ἐν ὅλῃ καρ-
ψωσιν δίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλωτευσάντων αὐτοὺς, ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω,
οἰκοδόμη- καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί
σα σου,

39. καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις κρίματα, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ ἁμαρτόντι σοι.

40. Νῦν, Κύριε, ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά σου ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ τόπου τούτου.

41. Καὶ νῦν ἀνάστηθι, Κύριε ὁ Θεὸς, εἰς τὴν κατάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σου. Οἱ ἱερεῖς σου, Κύριε ὁ Θεὸς, ἐνδύσαιντο σωτηρίαν, καὶ οἱ υἱοί σου εὐφρανθήτωσαν ἐν ἀγαθοῖς.

42. Κύριε ὁ Θεὸς, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου, μνήσθητι τὰ ἐλέη Δαυὶδ τοῦ δούλου σου.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Καὶ ὡς συνετέλεσε Σολωμὼν προσευχόμενος, καὶ τὸ πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα Κυρίου ἔπλησε τὸν οἶκον,

2. καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον Κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἔπλησε δόξα Κυρίου τὸν οἶκον.

3. Καὶ πάντες υἱοὶ Ἰσραὴλ ἑώρων καταβαῖνον τὸ πῦρ, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ τὸν οἶκον· καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν, καὶ ᾔνουν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

v. 34. ᾠκοδόμησα) ᾠκοδόμηκα. v. 35. τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν) transposita. v. 36. οὐκ ἔστιν) οὐκ ἔσται. ibid. αἰχμ. οἱ αἰχμαλ.) αἰχμαλωτεύσουσιν αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτοὺς. v. 37. ἐπιστρέψωσι) ἐπιστρέψωσι, bis hoc versu & semel versu seq. ibid. ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν.) transposita. v. 38. καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ) καρδίᾳ, καὶ. ibid. αἰχμαλωτευσάντων αὐτοὺς) adjicit ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτοὺς. ib. οἰκοδόμησα) ᾠκοδόμησα. v. 39. ἁμαρτόντι) ἁμαρτῶντι. v. 40. Νῦν) καὶ νῦν. v. 41. Οἱ ἱερεῖς) absque articulo. CAP. VII. v. 1. Σολωμὼν) Σαλωμών. v. 3. πάντες υἱοὶ) πάντες οἱ υἱοί. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον.

4. Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύοντες θύματα ἔναντι Κυρίου·

5. καὶ ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς Σολωμὼν τὴν θυσίαν μόσχων εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ βοσκημάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἐνεκαίνισε τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ὁ βασιλεὺς, καὶ πᾶς ὁ λαός.

6. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς ἑαυτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν Κυρίου τοῦ Δαυὶδ τοῦ βασιλέως, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι ἔναντι Κυρίου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις Δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν· καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἑστηκώς.

7. Καὶ ἡγίασε Σαλωμὼν τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε Σαλωμὼν οὐκ
ἐποίει ἐξεποίει δέξασθαι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ μαναὰ, καὶ τὰ στέατα.

8. Καὶ ἐποίησε Σαλωμὼν τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα ἀπὸ εἰσόδου Αἰμὰθ, καὶ ἕως χειμάῤῥου Αἰγύπτου.

9. Καὶ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν ἑορτήν,

10. καὶ ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλε τὸν λαὸν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν εὐφραινομένους, καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε Κύριος τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ Σαλωμὼν, καὶ τῷ Ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ.

11. Καὶ συνετέλεσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐν τῇ ψυχῇ Σαλωμὼν τοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ Κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, εὐωδώθη. εὐοδωθῇ

12. Καὶ ὤφθη Κύριος τῷ Σαλωμὼν ὁ Θεὸς
τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου, καὶ ἐξελεξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμαυτῷ εἰς οἶκον θυσίας. θυσιάσαι

13. Ἐὰν συσχῶ τὸν οὐρανὸν, καὶ μὴ γένηται ὑετὸς, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ ἀκρίδι καταφαγεῖν τὸ ξύλον, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θάνατον ἐν τῷ λαῷ μου,

14. καὶ ἐὰν ἐντραπῇ ὁ λαός μου ἐφ' οὓς τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται ἐπ' αὐτοὺς, καὶ προσεύξωνται, καὶ ζητήσωσι τὸ ζητήσουσιν
πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν.

15. Νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα τῇ προσευχῇ τοῦ τόπου τούτου·

16. καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον, τοῦ εἶναι ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος, καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί ἐπ' μου

v. 5. ἐθυσίασεν Σολωμὼν) ἐθυσίασεν ὁ βασιλεὺς σαλωμών. ibid. καὶ βοσκημάτων) καὶ abest. v. 6. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. ἐποίει) ἐξεποίει. v. 9. ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησεν) transposita. v. 10. εἰκάδι) εἰκοστῇ. ibid. τῷ Σαλωμὼν) τῷ σαλωμῶντι. v. 11. εὐοδωθῇ) εὐωδώθη. v. 12. ὤφθη ὁ Θεὸς τῷ) ὤφθη κύριος τῷ. ibid. θυσιάσαι) θυσίας. v. 14. τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται) transposita. ibid. ζητήσουσι) ζητήσωσι. v. 15. Νῦν οἱ) καὶ νῦν οἱ. v. 16. ἐπ' αἰῶνος) ἕως αἰῶνος.

μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας.

17. Καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐναντίον μου ὡς Δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσῃς κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην σοι, καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃς,

18. καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου, ὡς διεθέμην Δαυὶδ τῷ πατρί σου, λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν Ἰσραήλ.

19. Καὶ ἐὰν ἀποστρέψητε ὑμεῖς, καὶ ἐγκαταλείπητε τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν, καὶ πορευθῆτε, καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς,

20. καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς· καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίακα τῷ ὀνόματί μου ἀποστρέψω ἀπὸ προσώπου μου, καὶ δώσω αὐτὸν εἰς παραβολήν, καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.

21. Καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς, πᾶς ὁ διαπορευόμενος πρὸς αὐτὸν ἐκστήσεται, καὶ ἐρεῖ, χάριν τίνος ἐποίησε Κύριος τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ;

22. Καὶ ἐροῦσι· διότι ἐγκατέλιπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. τὸ

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ,

2. καὶ τὰς πόλεις ἃς ἔδωκε Χειρὰμ τῷ Σαλωμὼν, ᾠκοδόμησεν αὐτὰς Σαλωμὼν, καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἦλθε Σαλωμὼν εἰς Αἰμὰθ Σωβὰ, καὶ κατίσχυσεν αὐτήν·

4. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Θεδμὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν Ἡμάθ.

5. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Βαιθωρὼν τὴν ἄνω, καὶ τὴν Βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυράς· τείχη, πύλαι, καὶ μοχλοί·

6. καὶ τὴν Βαλαὰθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἱππέων· καὶ ὅσα ἐπεθύμησε Σαλωμὼν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

7. Πᾶς ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἀπὸ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Εὐαίου, καὶ τοῦ Ἰεβουσαίου, οἳ οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ,

v. 17. καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃς,) καὶ τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃ. v. 18. ἀνὴρ ἡγούμενος) transposita. v. 20. ἡγίακα) ἡγίασα. ibid. ἀπὸ προσώπου) ἐκ προσώπου. v. 21. διαπορευόμενος πρὸς αὐτὸν) πρὸς abest. v. 22. διὰ τὸ ἐπήγαγεν) καὶ διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν. CAP. VIII. v. 1. ἑαυτοῦ,) αὐτοῦ. v. 2. τῷ Σαλωμὼν) adjicit ᾠκοδόμησεν αὐτὰς σαλωμών. v. 3. Αἰμὰθ Σωβὰ) βαισωβά. v. 4. Θεδμὸρ) θοεδμόρ. v. 6. Βαλαὰθ) βαλαάθ. ibid. καὶ πάσας τὰς π. τ. ἱππέων.) καὶ τὰς π. τ. ἱππέων.

8. ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐξωλέθρευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς Σαλωμὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

9. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε Σαλωμὼν εἰς παῖδας τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ· ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες πολεμισταὶ, καὶ ἄρχοντες, καὶ δυνατοὶ, καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων καὶ ἱππέων.

10. Καὶ οὗτοι ἄρχοντες τῶν προστατῶν τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιωκτοῦντες ἐν τῷ λαῷ.

11. Καὶ τὴν θυγατέρα Φαραὼ Σαλωμὼν ἀνήγαγεν ἐκ πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ, ὅτι εἶπεν· οὐ κατοικήσει γυνή μου ἐν πόλει Δαυὶδ τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ, ὅτι ἅγιός ἐστιν οὗ εἰσῆλθεν ἐκεῖ κιβωτὸς Κυρίου·

12. τότε ἀνήνεγκε Σαλωμὼν ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι τοῦ ναοῦ,

13. καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ, τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς Μωϋσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν τοῖς μησὶ, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς, τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν.

14. Καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρίσιν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν. Καὶ οἱ Λευῖται κατὰ τὰς φυλακὰς αὐτῶν, τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ. Καὶ οἱ πυλωροὶ κατὰ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην· ὅτι οὕτως ἐντολὴ Δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.

15. οὐ παρῆλθον τὰς ἐντολὰς τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν εἰς πάντα λόγον, καὶ εἰς τοὺς θησαυρούς.

16. Καὶ ἡτοιμάσθη πᾶσα ἡ ἐργασία, ἡτοίμασεν
ἀφ' ἧς ἡμέρας * ἐθεμελιώθη ἕως οὗ ἐτε- * ἐτε-
λείωσε Σαλωμὼν τὸν οἶκον Κυρίου.

17. Τότε ᾤχετο Σαλωμὼν εἰς Γα- λειώθη
σιὼν Γαβὲρ, καὶ εἰς τὴν Αἰλὰθ τὴν πα- Αἰλὰμ
ραθαλασσίαν ἐν * γῇ Ἰδουμαίᾳ. τῇ

18. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ πλοῖα, καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν, καὶ ᾤχοντο μετὰ τῶν
παίδων Σαλωμὼν εἰς Σωφιρὰ, καὶ ἔλα- Σωφηρὰ
βον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα χρυσίου, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα Σαλωμών.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ βασίλισσα Σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα Σαλωμὼν, καὶ ἦλθε τοῦ πειρᾶσαι Σαλωμὼν ἐν αἰνίγμασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφό-

v. 8. ἦσαν ἐκ τῶν) ἀλλ' ἦσαν ἐκ τῶν. v. 9. ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες) ὅτι ἰδοὺ ἄνδρες. ibid. καὶ δυνατοὶ) καὶ οἱ δυνατοί. v. 10. τῷ βασιλεῖ) βασιλέως. v. 11. Σαλωμὼν ἀνήγαγεν) transposita. ibid. γυνή μου) ἡ γυνή μου. v. 12. Κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν) ὃ ᾠκοδόμησε κυρίῳ. v. 13. καὶ κατὰ τὸν) καὶ abest. v. 14. Δαυὶδ τὰς) Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τάς. ibid. ἱερέων κατὰ) ἱερέων, καὶ κατά. ib. κατὰ τὰς φυλακὰς) ἐπὶ τὰς φυλακάς. ib. ἐντολὴ) ἐντολαί. v. 16. ἡτοίμασεν) ἡτοιμάσθη. ibid. ἐτελειώθη) ἐθεμελιώθη. v. 17. Αἰλὰμ) αἰλάθ. ibid. ἐν τῇ) ἐν γῇ. v. 18. Σωφηρὰ) σωφιρά. ibid. τετρακόσια) τὰ τετρακόσια.

σφόδρα· καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἀρώματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος, καὶ λίθον τίμιον· καὶ ἦλθε πρὸς Σαλωμὼν, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς.

2. Καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ Σαλωμὼν πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς, καὶ οὐ παρῆλθε λόγος ἀπὸ Σαλωμὼν ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ.

3. Καὶ ἴδε βασίλισσα Σαβὰ τὴν σοφίαν Σαλωμὼν, καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησε,

4. καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν, καὶ καθέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, καὶ ἱματισμὸν αὐτῶν, καὶ οἰνοχόους αὐτοῦ, καὶ στολισμὸν αὐ-
ἀνέφερον τῶν, καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο·

5. καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῇ μου περὶ τῶν λόγων σου, καὶ περὶ τῆς σοφίας σου·

6. καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις ἕως οὗ ἦλθον, καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπηγγέλη μοι ἥμισυ τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου, καὶ προσέθηκας ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα·

7. μακάριοι οἱ ἄνδρες σου, μακάριοι οἱ παῖδές σου, οὗτοι οἱ παρεστηκότες σοι
ἀκέουσιν διαπαντὸς καὶ ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου.

8. Ἔστω Κύριος ὁ Θεός σου ηὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ, τοῦ δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ εἰς βασιλέα Κυρίῳ Θεῷ τῷ λαῷ
σου· ἐν τῷ ἀγαπῆσαι Κύριον τὸν Θεόν σου τὸν Ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.

9. Καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσίου, καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος πολὺ, καὶ λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἃ ἔδωκε βασίλισσα Σαβὰ τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

10. Καὶ οἱ παῖδες Σαλωμὼν, καὶ οἱ παῖδες Χειρὰμ ἔφερον χρυσίον τῷ Σαλωμὼν ἐκ Σουφεὶρ, καὶ ξύλα πεύκινα, καὶ λίθον τίμιον.

11. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ πεύκινα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ νάβλας τοῖς ᾠδοῖς, καὶ οὐκ ὤφθησαν τοιαῦτα ἔμπροσθεν ἐν γῇ Ἰούδα.

12. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ Σαβὰ πάντα τὰ θελήματα αὐτῆς ἃ ᾔτησεν, ἐκτὸς πάντων ὧν ἤνεγκε τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν ἑαυτῆς.

13. Καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ ἐνεχθέντος τῷ Σαλωμὼν ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ, ἑξακόσια ἑξηκονταὲξ τάλαντα χρυσίου,

14. πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγ-

 μένων,

CAP. IX. v. 1. καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος) transposita. ibid. ὅσα ἐν τῇ) ὅσα ἦν ἐν τῇ. v. 4. ἃ ἀνέφερον ἐν) ἃ ἀνέφερεν ἐν. v. 6. καὶ προσέθηκας) καὶ deest. v. 7. οἱ ἄνδρες) addit σου. ibid. παῖδές σου, οὗτοι) σου deest. ib. ἀκέουσιν σοφίαν σου) ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου. v. 8. ηὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν σοὶ) εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοί. ibid. ἐπὶ θρόνου) ἐπὶ θρόνον. ib. εἰς βασιλέα τῷ λαῷ σου·) εἰς βασιλέα κυρίῳ θεῷ σου. ibid. εἰς τὸν αἰῶνα) absque articulo. ib. κρίσιν) κρίμα. v. 10. (Σουφεὶρ) σουφὶρ. v. 12. γῆν ἑαυτῆς.) γῆν αὐτῆς.

μένων, καὶ τῶν ἐμπορευομένων ὧν ἔφερον· καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῆς Ἀραβίας, καὶ σατραπῶν τῆς γῆς, ἔφερον χρυσίον καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ Σαλωμών.

15. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατοὺς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ καθαροὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν ἕνα θυρεόν·

16. καὶ τριακοσίας ἀσπίδας ἐλατὰς χρυσᾶς, τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ἑκάστην, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἐν οἴκῳ τοῦ δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου.

17. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφαντίνων ὀδόντων μέγαν, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ·

18. καὶ ἓξ ἀναβαθμοὶ τοῦ θρόνου ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστηκότες παρὰ τοὺς ἀγκῶνας,

19. καὶ δώδεκα λέοντες ἑστηκότες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν· οὐκ ἐγενήθη οὕτως ἐν πάσῃ βασιλείᾳ·

20. καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ βασιλέως Σαλωμὼν χρυσίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου χρυσίῳ κατειλημμένα· καὶ οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν ἡμέραις Σαλωμὼν εἰς οὐθέν·

21. ὅτι ναῦς τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν ἐπορεύετο εἰς Θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων Χειράμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο πλοῖα ἐκ Θαρσεῖς τῷ βασιλεῖ πλοῖον
γέμοντα χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ὀδόν- γέμον
των ἐλεφαντίνων, καὶ πιθήκων.

22. Καὶ ἐμεγαλύνθη Σαλωμὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς, καὶ πλούτῳ, καὶ σοφίᾳ.

23 Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον Σαλωμὼν ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἧς ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ.

24. Καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ, καὶ σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἱματισμὸν, στακτὴν καὶ ἡδύσματα, καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους, τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν.

25. Καὶ ἦσαν τῷ Σαλωμὼν τέσσαρες μυριάδες θήλειαι ἵππων εἰς ἅρματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν Ἱερουσαλήμ.

26. Καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἕως τῆς γῆς ἀλλοφύλων, καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου.

27. Καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέδρους ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος.

28. Καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ Αἰγύπτου τῷ Σαλωμὼν, καὶ ἐκ πάσης τῆς γῆς.

29. Καὶ

V. 14. καὶ ἐμπορευομένων) καὶ τῶν ἐμπορευομένων. ibid. τῆς γῆς, ἔφερον) τῆς γῆς, πάντες ἔφερον. V. 16. τοῦ δρυμοῦ) absque articulo. V. 19. ἐν πάσῃ βασιλείᾳ.) ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. V. 20. κατειλημμένα· καὶ οὐκ) κατειλημμένα. οὐκ. V. 21. Σαλωμὼν) deest. ibid. πλοῖον) πλοῖα. ib. γέμον) γέμοντα. V. 24. καὶ ἵππους) ἵππους. ibid. κατ' ἐνιαυτὸν) κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν. V. 25. μυριάδες θήλειαι ἵππων) χιλιάδες θήλειαι ἵπποι. V. 26. ἕως τῆς γῆς) absque articulo. ibid. ἕως ὁρίου) ἕως ὁρίων.

29. Καὶ οἱ κατάλοιποι λόγοι Σαλωμὼν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδὲ ἔτοι γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λόγων Νάθαν τῦ προφήτυ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων Ἀχία τῦ Σηλωνίτυ, καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν Ἰωὴλ τῦ ὁρῶντος περὶ Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.

30. Καὶ ἐβασίλευσε Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη.

31. Καὶ ἐκοιμήθη Σαλωμὼν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

ΚΕΦ. Ι'. Χ.

ΚΑΙ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Συχὲμ, ὅτι εἰς Συχὲμ ἤρχετο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκυσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ, καὶ αὐτὸς ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπυ Σαλωμὼν τῦ βασιλέως, καὶ κατῴκησεν Ἱεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστρεψεν Ἱεροβοὰμ ἐξ Αἰγύπτυ.

3. Καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν, καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοὰμ, λέγοντες·

4. ὁ πατήρ συ ἐσκλήρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ νῦν ἄφες ἀπὸ τῆς δυλείας τῦ πατρός σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τῦ ζυγοῦ αὐτῦ τῦ βαρέος, ὃ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι.

5. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορεύεσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἔρχεσθε πρὸς μέ· καὶ ἀπῆλθεν ὁ λαός.

6. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὺς πρεσβυτέρους τὺς ἑστηκότας ἐναντίον Σαλωμὼν τῦ πατρὸς αὐτῦ ἐν τῷ ζῆν αὐτὸν, λέγων· πῶς ὑμεῖς βυλεύεσθε τῦ ἀποκριθῆναι τῷ λαῷ τέτω βέλεσθαι λόγον;

7. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ, λέγοντες· ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένῃ εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τέτῳ, καὶ εὐδοκήσῃς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους ἀγαθὺς, καὶ ἔσονταί σοι παῖδες πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Καὶ κατέλιπε τὴν βυλὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ συνεβυλεύσαντο αὐτῷ· καὶ συνεβυλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκτραφέντων μετ' αὐτῦ τῶν ἑστηκότων ἐναντίον αὐτῦ.

9. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ ἀποκριθήσομαι τῷ λαῷ τέτῳ βέλεσθαι λόγον, οἳ ἐλάλησαν πρὸς μὲ λέγοντες· ἄνες ἀπὸ τῦ ζυγῦ ὃ ἔδωκεν ὁ πατήρ συ ἐφ' ἡμᾶς;

10. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτῦ, λέγοντες· ὅτως λαλήσεις τῷ λαῷ τῷ λαλήσαντι πρὸς σὲ, λέγων, ὁ πατήρ συ ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ ἄφες ἀφ' ἡμῶν, ὅτως ἐρεῖς· ὁ μικρὸς δάκτυλός μου παχύτερος τῆς ὀσφύος τῦ πατρός μου·

11. Καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ζυγῷ βαρεῖ, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ

v. 29. ἰδὲ γεγρ.) ἰδὲ ἔτοι γεγραμμένοι. v. 30. ὁ βασιλεὺς) deest. CAP. X. v. 3. Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα Ῥοβοὰμ) πρὸς ῥοβοάμ. v. 6. ἐναντίον Σαλωμὼν) ἐναντίον τῦ σαλωμών. ibid. βούλεσθαι) βυλεύεσθε. v. 9. βύλεσθαι) βυλεύεσθε. ibid. τῷ λαῷ τούτῳ λόγον) transposita. v. 10. μετ' αὐτῦ· ὅτως) μετ' αὐτῦ, λέγοντες· ὅτως. v. 11. καὶ ἐγὼ) κἀγὼ, bis.

ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν· ὁ πατήρ με ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάςιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

12. Καὶ ἦλθεν Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς, λέγων, ἐπιςρέψατε πρὸς μὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ.

13. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς σκληρὰ, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων,

14. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὲς κατὰ τὴν βελὴν τῶν νεωτέρων, λέγων· ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν ζυγὸν ὑμῶν, κἀγὼ προσθήσω ἐπ᾽ αὐτόν· ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάςιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.

15. Καὶ ἐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τῦ λαοῦ, ὅτι ἦν μεταςροφὴ παρὰ τῦ Θεοῦ, λέγων· ἀνέςησε Κύριος τὸν λόγον αὐτῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀχία τῦ Σηλωνίτυ περὶ Ἱεροβοὰμ υἱῦ Ναβάτ,

16. καὶ παντὸς Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ, καὶ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί; ἀπότρεχε εἰς τὰ σκηνώματά σου, Ἰσραὴλ, νῦν βλέπε τὸν οἶκόν σου, Δαυίδ. Καὶ ἐπορεύθη πᾶς Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,

17. καὶ ἄνδρες Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν πόλεσιν Ἰέδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ᾽ ἑαυτῶν τὸν Ῥοβοάμ.

18. Καὶ ἀπέςειλεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωρὰμ τὸν ἐπὶ τῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λίθοις, καὶ ἀπέθανε· καὶ ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἔσπευσε τῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἅρμα, τῦ φυγεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ.

19. Καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

ΚΕΦ. ΙΑ΄. XI.

ΚΑΙ ἦλθε Ῥοβοὰμ εἰς Ἱερυσαλὴμ, καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰέδαν καὶ Βενιαμεὶν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, καὶ ἐπολέμει πρὸς Ἰσραὴλ τῦ ἐπιςρέψαι τὴν βασιλείαν τῷ Ῥοβοάμ. ἑαυτῷ

2. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν ἄνθρωπον τῦ Θεῦ, λέγων·

3. εἶπον πρὸς Ῥοβοὰμ τὸν τῦ Σαλωμὼν, καὶ πρὸς πάντα Ἰέδα, καὶ Βενιαμεὶν, λέγων·

4. τάδε λέγει Κύριος· ἐκ ἀναβήσεσθε, ἐδὲ πολεμήσετε πρὸς τὲς ἀδελφοὺς ὑμῶν· ἀποςράφητε ἕκαςος εἰς τὸν οἶκον αὐτῦ, ὅτι παρ᾽ ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ὑπήκουσαν τῦ λόγου Κυρίυ, καὶ ἀπεςράφησαν τῦ μὴ πορευθῆναι ἐπὶ Ἱεροβοάμ.

5. Καὶ

v. 12. πρός μὲ τῇ) πρός μὲ ἐν τῇ. v. 14. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. ibid. μάςιξιν, ἐγὼ) μάςιξι, καὶ ἐγώ. v. 16. τίς ἡμῖν μερὶς) τίς ἡμῶν ἡ μερίς. ibid. ἀπότρεχε) abest. v. 17. Ἰσραὴλ οἱ) ἰσραὴλ καὶ οἱ. ibid. Ἰέδα - - fin.) ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐπ᾽ αὐτῶν ῥοβοάμ. v. 18. ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωράμ) ἐπ᾽ αὐτὰς ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδωνιράμ. CAP. XI. v. 1. βασιλείαν ἑαυτῷ.) βασιλείαν τῷ ῥοβοάμ. v. 3. καὶ πρὸς πάντα Ἰέδα) καὶ πάντα ἰέδαν. v. 4. ἀναβήσετε, ἐδὲ πολεμήσετε) ἀναβήσεσθε, καὶ οὐ πολεμήσεσθε. ibid. ἀποςράφητε) ἀποςρέφετε. ib. ὑπήκυσαν) ἐπήκυσαν.

ἐπὶ 5. Καὶ κατῴκησε Ῥοβοὰμ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ·

Βαιθσεὶμ 6. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Βηθλεὲμ, καὶ τὴν * Αἰτὰν, καὶ τὴν Θεκωὲ,

* Αἰτανὶ 7. καὶ τὴν Βαιθσουρὰ, καὶ τὴν Σοκχὼθ, καὶ τὴν Ὀδολλὰμ,

8. καὶ τὴν Γὲθ, καὶ τὴν Μαρισὰν, καὶ τὴν Ζεὶφ,

9. καὶ τὴν Ἀδωραῒμ, καὶ Λαχεὶς, καὶ τὴν Ἀζηκὰ,

10. καὶ τὴν Σαραὰ, καὶ τὴν Αἰαλὼν, καὶ τὴν Χεβρὼν, ἥ ἐςι τοῦ Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, πόλεις τειχήρεις.

τείχεσιν 11. Καὶ ὠχύρωσεν αὐτὰς τειχήρεις, καὶ ἔδωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους, καὶ παραθέσεις βρωμάτων, ἔλαιον καὶ οἶνον,

12. κατὰ πόλιν καὶ κατὰ πόλιν θυρεοὺς, καὶ δόρατα, καὶ κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς πλῆθος σφόδρα, καὶ ἦσαν αὐτῷ Ἰούδα καὶ Βενιαμείν.

13. καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται οἳ ἦσαν ἐν παντὶ Ἰσραὴλ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ὁρίων·

14. ὅτι ἐγκατέλιπον οἱ Λευῖται τὰ σκηνώματα τῆς κατασχέσεως αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς Ἰούδα εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς Ἱεροβοὰμ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ μὴ λειτουργεῖν τῷ Κυρίῳ.

15. Καὶ κατέςησεν ἑαυτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν, καὶ τοῖς εἰδώλοις, καὶ τοῖς ματαίοις, καὶ τοῖς μόσχοις, ἃ ἐποίησεν Ἱεροβοάμ·

16. καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ φυλῶν Ἰσραὴλ, οἳ ἔδωκαν καρδίαν ἑαυτῶν τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ θῦσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν.

17. Καὶ κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν Ἰούδα· καὶ κατίσχυσε Ῥοβοὰμ τὸν τοῦ Σαλωμὼν εἰς ἔτη τρία, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς Δαυὶδ καὶ Σαλωμὼν ἔτη τρία. ὁ

18. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ῥοβοὰμ γυναῖκα τὴν Μολαὰθ, θυγατέρα * Ἱεριμοὺθ υἱοῦ Δαυὶδ, καὶ Ἀβιαίαν θυγατέρα Ἐλιὰβ τοῦ Ἰεσσαί. Μολαὰθ * Ἐρμὼθ

19. Καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς, τὸν Ἰεοὺς, καὶ τὸν Σαμαρίαν, καὶ τὸν Ζαάμ. ἔτεκον Ζαλὰμ

20. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ἑαυτῷ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλώμ· καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀβιὰ, καὶ τὸν Ἰεθθὶ καὶ τὸν Ζιζὰ, καὶ τὸν Σαλημὼθ.

21. Καὶ ἠγάπησε Ῥοβοὰμ τὴν Μααχὰ θυγατέρα Ἀβεσσαλὼμ ὑπὲρ πάσας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ, καὶ τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ὅτι γυναῖκας δεκαοκτὼ εἶχε, καὶ παλλακὰς ἑξήκοντα· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἴκοσι καὶ ὀκτὼ, καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα.

v. 5. ἐπὶ Ἱερουσ.) εἰς ἱερουσαλήμ. v. 6. Βαιθσεὶμ - - fin.) βηθλεὲμ, καὶ αἰτὰν, καὶ θεκωέ. v. 7. καὶ τὴν Βαιθσουρὰ, καὶ τὴν Σοκχὼθ) καὶ βαιθσουρὰν, καὶ τὴν σοχώθ. v. 8. Ζεὶφ) ζίφ. v. 9. Ἀδωραῒμ, καὶ Λαχεὶς) ἀδωραῒ καὶ λαχίς. v. 10. Αἰαλὼν) αἰλὼμ. v. 11. τείχεσιν) τειχήρεις. ibid. ἔδωκεν αὐταῖς) ἔδωκεν ἐν αὐταῖς. v. 12. πόλιν θυρεοὺς) πόλιν καὶ κατὰ πόλιν θυρεούς. v. 14. τοῦ μὴ λειτουργεῖν τῷ Κυρίῳ.) μὴ λειτουργεῖν κυρίῳ. v. 16. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. τὸν Κύριον) absque articulo. ib. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) κυρίῳ θεῷ· v. 17. Ῥοβοὰμ ὁ τοῦ) ῥοβοὰμ τὸν τοῦ. ibid. ταῖς ὁδοῖς) ἐν ταῖς ὁδοῖς. v. 18. Μολαὰθ θυγ. Ἐρμὼθ) μοολαὰθ θυγατέρα ἱεριμούθ. ibid. Ἀβιαίαν) ἀβιγαίαν. v. 19. in Rom. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς τὸν ἰεοὺς, καὶ τὸν σαμαρίαν, καὶ τὸν ζαάμ. v. 20. Ἰεθθὶ) ἰεθθί. ibid. Ζιζὰ) ζηζά. v. 21. εἴκοσι ὀκτὼ) εἴκοσι καὶ ὀκτώ.

22. Καὶ κατέστησεν εἰς ἄρχοντα Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιὰ τὸν τῆς Μααχὰ, εἰς ἡγέμενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτȣ̃, ὅτι βασιλεῦσαι διενοεῖτο αὐτόν.

23. Καὶ ηὐξήθη παρὰ πάντας τȣ̀ς υἱȣ̀ς αὐτȣ̃ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰȣ́δα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς, καὶ ἔδωκεν αὐταῖς τροφὰς πλῆθος πολὺ, καὶ ἠτήσατο πλῆθος γυναικῶν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία Ῥοβοὰμ, καὶ ὡς κατεκρατήθη, ἐγκατέλειπε τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτȣ̃.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ῥοβοὰμ, ἀνέβη Σȣσακεὶμ
Ἰσραὴλ βασιλεὺς Αἰγύπτȣ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἥμαρτον ἐναντίον Κυρίου,

3. ἐν χιλίοις καὶ διακοσίοις ἅρμασι καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τȣ̃ πλήθȣς τȣ̃ ἐλθόντος μετ' αὐτȣ̃ ἐξ Αἰγύπτȣ, Λίβυες, Τρωγλοδύται, καὶ Αἰθίοπες·

4. καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν αἳ ἦσαν ἐν Ἰȣ́δᾳ, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερȣσαλήμ.

5. Καὶ Σαμαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς Ῥοβοὰμ, καὶ πρὸς τȣ̀ς ἄρχοντας Ἰȣ́δα τȣ̀ς συναχθέντας εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου Σουσακεὶμ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὕτως εἶπε Κύριος· ὑμεῖς ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χειρὶ Σουσακείμ.

6. Καὶ ᾐσχύνθησαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, Ἰȣ́δα
καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπαν· δίκαιος ὁ Κύριος.

7. Καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν Κύριον ὅτι ἐνετράπησαν, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν, λέγων· ἐνετράπησαν, ȣ̓ καταφθερῶ αὐτȣ̀ς, καὶ δώσω αὐτȣ̀ς ὡς μικρὸν εἰς σωτηρίαν, καὶ ȣ̓ μὴ στάξῃ ὁ θυμός μου ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ,

8. ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας, καὶ γνώσονται τὴν δȣλείαν μȣ, καὶ τὴν δȣλείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς.

9. Καὶ ἀνέβη Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτȣ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔλαβε τȣ̀ς θησαυροὺς τȣ̀ς ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τȣ̀ς θησαυροὺς τȣ̀ς ἐν οἴκῳ τȣ̃ βασιλέως, τὰ πάντα ἔλαβε· καὶ ἔλαβε τȣ̀ς θυρεοὺς τȣ̀ς χρυσȣ̃ς ȣ̔̀ς ἐποίησε Σαλωμών.

10. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν· καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν Σȣσακεὶμ ἄρχοντας παρατρεχόντων, τȣ̀ς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τȣ̃ βασιλέως.

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου, εἰσεπορεύοντο οἱ φυλάσσοντες, καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παρατρεχόντων.

12. Καὶ ἐν τῷ ἐντραπῆναι αὐτὸν, ἀπε-

v. 22. Ῥοβοὰμ τὸν) non habet. CAP. XII. v. 1. ἐγκατέλειπε) ἐγκατέλιπε. v. 2. ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ. ibid. Σȣσακεὶμ) σουσακὶμ, passim. ib. ἐπὶ Ἰσραὴλ) ἐπὶ ἱερουσαλὴμ. v. 3. Τρωγλοδύται) τρωγοδύται. v. 5. ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ) ἐγκατελίπετέ με, καὶ ἐγώ. v. 6. ἄρχοντες Ἰούδα) ἄρχοντες Ἰσραήλ. v. 7. ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.) ἐν ἱερουσαλήμ. v. 9. Αἰγύπτου, καὶ) αἰγύπτȣ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ. v. 10. ἐποίησεν Ῥοβοὰμ) ἐποίησε ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ.

πεσράφη ἀπ' αὐτȣ̃ ἡ ὀργὴ Κυρίου, καὶ ȣ̓κ εἰς καταφθορὰν εἰς τέλος· καὶ γὰρ ἐν τῷ Ἰούδᾳ ἦσαν λόγοι ἀγαθοὶ, καὶ ἀρεσοὶ ἐν πᾶσι.

13. Καὶ κατίσχυσεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἐν Ἱερȣσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν· καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἑπlακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν τῇ πόλει ᾗ ἐξελέξατο Κύριος ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραήλ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτȣ̃ Νοομμὰ ἡ Ἀμμανῖτις.

14. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, ὅτι ȣ̓ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτȣ̃ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον.

15. Καὶ λόγοι Ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ȣ̓κ ἰδȣ̀ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σαμαία τȣ̃ προφήτȣ, καὶ Ἀδδὼ τȣ̃ ὁρῶντος, καὶ αἱ πράξεις αὐτȣ̃; καὶ ἐπολέμει Ῥοβοὰμ πρὸς Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.

16. Καὶ ἀπέθανε Ῥοβοὰμ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτȣ̃ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτȣ̃ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ τῷ ὀκlωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ ἐπὶ Ἰȣ́δαν.

2. Τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτȣ̃ Μααχὰ, θυγάτηρ Οὐριὴλ ἀπὸ Γαβαών. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιὰ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.

3. Καὶ παρετάξατο Ἀβιὰ τὸν πόλεμον ἐν δυνάμει, πολεμισαῖς δυνάμεως, τετρακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν. Καὶ Ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν ὀκlακοσίαις χιλιάσιν δυνατῶν, πολεμισῶν δυνάμεως.

4. Καὶ ἀνέση Ἀβιὰ ἀπὸ τȣ̃ ὄρȣς Σομόρων, ὅ ἐσιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ εἶπεν· ἀκȣ́σατε Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραήλ·

5. ȣ̓χ ὑμῖν γνῶναι ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς
Ἰσραὴλ δέδωκε βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
εἰς τὸν αἰῶνα τῷ Δαυὶδ, καὶ τοῖς υἱοῖς
αὐτȣ̃ διαθήκη ἁλός; διαθήκην

6. Καὶ ἀνέση Ἱεροβοὰμ ὁ τȣ̃ Ναβὰτ,
ὁ παῖς Σαλωμὼν τȣ̃ Δαυὶδ, καὶ ἀπέση τῷ
ἀπὸ τȣ̃ κυρίου ἑαυτȣ̃.

7. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ, υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀντέση πρὸς Ῥοβοὰμ υἱὸν Σαλωμὼν, καὶ Ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἀντέση κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.

8. Καὶ νῦν λέγετε ὑμεῖς ἀντισῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας Κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν Δαυίδ· καὶ ὑμεῖς πλῆθος

 πολὺ,

v. 12. ἡ ὀργὴ) absque artic. ib. ἐν τῷ Ἰȣ́δᾳ) ἐν ἰȣ́δα. ib. καὶ ἀρεσοὶ ἐν πᾶσι.) non habet. v. 13. Ῥοβοὰμ) ὁ βασιλεὺς ῥοβοάμ. ib. Φυλῶν Ἰσραήλ) φυλῶν υἱῶν ἰσραήλ. ib. καὶ ὄνομα) καὶ τὸ ὄνομα. v. 14. ἑαυτȣ̃ ἐκζ. Κύριον.) αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. v. 15. καὶ οἱ ἔσχατοι) absque articulo. ib. καὶ αἱ πράξεις) absque articulo. ib. ἐπολέμει) ἐπολέμησε. ib. πρὸς Ἱεροβ.) τὸν ἱεροβοάμ. v. 16. καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ) μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη. CAP. XIII. v. 3. τὸν πόλεμον) deest. ibid. δυνατῶν, πολεμισῶν) δυνατοὶ πολεμισαί. v. 5. δέδωκε) ἔδωκε. ibid. διαθήκην) διαθήκη. v. 6. τȣ̃ Δαυὶδ) τοῦ δαυίδ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 7. ἀντέση) ἀνέση, priore loco. ibid. υἱὸν Σαλωμὼν) τὸν τȣ̃ σαλωμών. v. 8. λέγετε ὑμεῖς) transposita.

22. Καὶ κατέστησεν εἰς ἄρχοντα Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιὰ τὸν τῆς Μααχὰ, εἰς ἡγέμενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὅτι βασιλεῦσαι διενοεῖτο αὐτόν.

23. Καὶ ηὐξήθη παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς, καὶ ἔδωκεν αὐταῖς τροφὰς πλῆθος πολὺ, καὶ ᾐτήσατο πλῆθος γυναικῶν.

ΚΕΦ. ΙΒʹ. XII.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία Ῥοβοὰμ, καὶ ὡς κατεκρατήθη, ἐγκατέλειπε τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ῥοβοὰμ, ἀνέβη Σουσακεὶμ
Ἰσραὴλ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἥμαρτον ἐναντίον Κυρίου,

3. ἐν χιλίοις καὶ διακοσίοις ἅρμασι καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ πλήθους τοῦ ἐλθόντος μετ' αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου, Λίβυες, Τρωγλοδύται, καὶ Αἰθίοπες·

4. καὶ κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὀχυρῶν αἳ ἦσαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ Σαμαίας ὁ προφήτης ἦλθε πρὸς Ῥοβοὰμ, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα τοὺς συναχθέντας εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου Σουσακεὶμ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὕτως εἶπε Κύριος· ὑμεῖς ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χειρὶ Σουσακείμ.

6. Καὶ ᾐσχύνθησαν οἱ ἄρχοντες Ἰσραὴλ, Ἰούδα
καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπαν· δίκαιος ὁ Κύριος.

7. Καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν Κύριον ὅτι ἐνετράπησαν, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαμαίαν, λέγων· ἐνετράπησαν, οὐ καταφθερῶ αὐτοὺς, καὶ δώσω αὐτοὺς ὡς μικρὸν εἰς σωτηρίαν, καὶ οὐ μὴ στάξῃ ὁ θυμός μου ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ,

8. ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας, καὶ γνώσονται τὴν δουλείαν μου, καὶ τὴν δουλείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς.

9. Καὶ ἀνέβη Σουσακεὶμ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, τὰ πάντα ἔλαβε· καὶ ἔλαβε τοὺς θυρεοὺς τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησε Σαλωμών.

10. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν· καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν Σουσακεὶμ ἄρχοντας παρατρεχόντων, τοὺς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τοῦ βασιλέως.

11. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου, εἰσεπορεύοντο οἱ φυλάσσοντες, καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παρατρεχόντων.

12. Καὶ ἐν τῷ ἐντραπῆναι αὐτὸν, ἀπε-

v. 22. Ῥοβοὰμ τὸν) non habet. CAP. XII. v. 1. ἐγκατέλειπε) ἐγκατέλιπε. v. 2. ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ. ibid. Σουσακεὶμ) σουσακιμ. passim. ib. ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ) ἐπὶ ἱερουσαλήμ. v. 3. Τρωγλοδύται) τρωγοδύται. v. 5. ἐγκατελείπατέ με, κἀγὼ) ἐγκατελίπετέ με, καὶ ἐγώ. v. 6. ἄρχοντες Ἰούδα) ἄρχοντες Ἰσραήλ. v. 7. ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.) ἐν ἱερουσαλήμ. v. 9. Αἰγύπτου, καὶ) αἰγύπτου ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καί. v. 10. ἐποίησεν Ῥοβοὰμ) ἐποίησε ὁ βασιλεὺς ῥοβοάμ.

πεστράφη ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὀργὴ Κυρίου, καὶ οὐκ εἰς καταφθορὰν εἰς τέλος· καὶ γὰρ ἐν τῷ Ἰούδα ἦσαν λόγοι ἀγαθοὶ, καὶ ἀρεστοὶ ἐν πᾶσι.

13. Καὶ κατίσχυσεν ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν· καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν Ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν τῇ πόλει ἣ ἐξελέξατο Κύριος ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Νοομμὰ ἡ Ἀμμανῖτις.

14. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον.

15. Καὶ λόγοι Ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σαμαία τοῦ προφήτου, καὶ Ἀδδὼ τοῦ ὁρῶντος, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ; καὶ ἐπολέμει Ῥοβοὰμ πρὸς Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας.

16. Καὶ ἀπέθανε Ῥοβοὰμ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἱεροβοὰμ ἐβασίλευσεν Ἀβιὰ ἐπὶ Ἰούδαν.

2. Τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μααχὰ, θυγάτηρ Οὐριὴλ ἀπὸ Γαβαών. Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀβιὰ, καὶ ἀναμέσον Ἱεροβοάμ.

3. Καὶ παρετάξατο Ἀβιὰ τὸν πόλεμον ἐν δυνάμει, πολεμισταῖς δυνάμεως, τετρακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν. Καὶ Ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν ὀκτακοσίαις χιλιάσιν δυνατῶν, πολεμιστῶν δυνάμεως.

4. Καὶ ἀνέστη Ἀβιὰ ἀπὸ τοῦ ὄρους Σομόρων, ὅ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ, καὶ εἶπεν· ἀκούσατε Ἱεροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραήλ·

5. οὐχ ὑμῖν γνῶναι ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δέδωκε βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα τῷ Δαυὶδ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ διαθήκη ἁλός; διαθήκην

6. Καὶ ἀνέστη Ἱεροβοὰμ ὁ τοῦ Ναβὰτ, ὁ παῖς Σαλωμὼν τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἀπέστη τῷ ἀπὸ τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ.

7. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ, υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀντέστη πρὸς Ῥοβοὰμ υἱὸν Σαλωμὼν, καὶ Ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἀντέστη κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.

8. Καὶ νῦν λέγετε ὑμεῖς ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας Κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν Δαυίδ· καὶ ὑμεῖς πλῆθος

v. 12. ἡ ὀργὴ) absque artic. ib. ἐν τῷ Ἰούδᾳ) ἐν ἰούδα. ib. καὶ ἀρεστοὶ ἐν πᾶσι.) non habet. v. 13. Ῥοβοὰμ) ὁ βασιλεὺς ῥοβοάμ. ib. φυλῶν Ἰσραὴλ) φυλῶν υἱῶν ἰσραήλ. ib. καὶ ὄνομα) καὶ τὸ ὄνομα. v. 14. ἑαυτοῦ ἐκζ. Κύριον.) αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. v. 15. καὶ οἱ ἔσχατοι) absque articulo. ib. καὶ αἱ πράξεις) absque articulo. ib. ἐπολέμει) ἐπολέμησε. ib. πρὸς Ἱεροβ.) τὸν ἱεροβοάμ. v. 16. καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ) μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη. CAP. XIII. v. 3. τὸν πόλεμον) deest. ibid. δυνατῶν, πολεμιστῶν) δυνατοὶ πολεμισταί. v. 5. δέδωκε) ἔδωκε. ibid. διαθήκην) διαθήκη. v. 6. τοῦ Δαυὶδ) τοῦ δαυίδ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 7. ἀντέστη) ἀνέστη, priore loco. ibid. υἱὸν Σαλωμὼν) τὸν τοῦ σαλωμών. v. 8. λέγετε ὑμεῖς) transposita.

πολλοὶ πολὺ, καὶ μεθ' ὑμῶν μόσχοι χρυσοῖ οὓς
ἐποίησεν ὑμῖν Ἱεροβοὰμ εἰς θεούς.

9. Ἦ οὐκ ἐξεβάλετε τοὺς ἱερεῖς Κυρίου, τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν, καὶ τοὺς Λευΐτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ἱερεῖς ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς; πᾶς ὁ προσπορευό-
ἐξ μό- μενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας ἐν μόσχῳ ἐκ
χοις βοῶν καὶ κριοῖς ἑπτὰ, καὶ ἐγίνετο εἰς
ἱερέα τῷ μὴ ὄντι Θεῷ.

10. Καὶ ἡμεῖς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκατελείπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ λειτουργοῦσι τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Ἀαρὼν, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐν ταῖς ἐφημερίαις ἑαυτῶν,

11. Θυμιῶσι τῷ Κυρίῳ ὁλοκαυτώματα πρωῒ καὶ δείλης, καὶ θυμίαμα συνθέσεως, καὶ προθέσεις ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς, καὶ ἡ λυχνία ἡ χρυσῆ, καὶ οἱ λυχνοὶ τῆς καύσεως ἀνάψαι δείλης· ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὰς φυλακὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ὑμεῖς ἐγκατελείπατε αὐτόν.

12. Καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ Κύριος καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σημαίνειν ἐφ' ὑμᾶς. Καὶ
πολεμή- οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε πρὸς Κύ-
σετε ριον Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅτι οὐκ
εὐοδωθήσεται ὑμῖν.

13. Καὶ Ἱεροβοὰμ ἀπέστρεψε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν αὐτῷ ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐγένετο ἔμπροσθεν Ἰούδα, καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκ τῶν ὄπισθεν.

14. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰούδας, καὶ ἰδοὺ ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι.

15. Καὶ ἐβόησαν ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βοᾷν ἄνδρας Ἰούδα, καὶ Κύριος ἐπάταξε τὸν Ἱεροβοὰμ καὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐναντίον Ἀβιὰ καὶ Ἰούδα.

16. Καὶ ἔφυγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου Ἰούδα, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύριος εἰς χεῖρας αὐτῶν.

17. Καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβιὰ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι ἀπὸ Ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες, ἄνδρες δυνατοί·

18. καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

19. Καὶ κατεδίωξεν Ἀβιὰ ὀπίσω Ἱεροβοὰμ, καὶ προκατελάβετο παρ' αὐτοῦ πόλεις, τὴν Βαιθὴλ καὶ τὰς κώμας
αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεσυνὰ καὶ τὰς κώμας Ἀνὰ
αὐτῆς, καὶ τὴν Ἐφρὼν καὶ τὰς κώμας θυγατέ-
αὐτῆς. ρας

20. Καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὺν Ἱεροβοὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέρας Ἀβιὰ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Κύριος· καὶ ἐτελεύτησε.

21. Καὶ

v. 8. μόσχοι πολλοὶ) μοσχοὶ χρυσοῖ. v. 9. γῆς; πᾶς ὁ προσπ.) γῆς πάσης; ὁ προσπορ. ibid. ἐξ μόσχοις) ἐν μόσχῳ. v. 10. ἐγκατελείπομεν) ἐγκατελίπομεν. ibid. υἱοὶ) οἱ υἱοί. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 11. ὁλοκαυτώματα) ὁλοκαύτωμα. ibid. ἐγκατελείπατε) ἐγκατελίπετε. v. 12. καὶ σάλπιγγες) καὶ αἱ σάλπιγγες. ibid. ἐφ' ὑμᾶς. Καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσρ. πολεμήσετε) ἐφ' ὑμᾶς. οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε. ibid. εὐοδωθήσεται) εὐοδώσεται. v. 14. ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ) αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἐκ τῶν ἔμπροσθε καὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν. v. 16. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. v. 17. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 18. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 19. αὐτοῦ πόλεις) αὐτοῦ τὰς πόλεις. ibid. τὴν Ἀνὰ) τὴν Ἰεσυνά. ib. καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς.) καὶ τὰς κώμας αὐτῆς.

21. Καὶ κατίσχυσεν Ἀβιὰ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ γυναῖκας δεκατέσσαρας, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἰκοσιδύο καὶ θυγατέρας δεκαέξ. δεκατέσσαρες

22. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀβιὰ, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ, καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ, γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ τοῦ προφήτου Ἀδδώ.

ΚΕΦ. ΙΔ΄. XIV.

ΚΑΙ ἀπέθανεν Ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δέκα·

2. καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἑαυτοῦ·

3. καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τῶν ἀλλοτρίων, καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψε τὰ ἄλση,

4. καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον, καὶ τὰς ἐντολάς. Κύριον τὸν

5. Καὶ ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ εἰρήνευσεν *

6. πόλεις τειχήρεις ἐν γῇ Ἰούδα, ὅτι εἰρήνευσεν ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσεν αὐτῷ Κύριος.

7. Καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ· οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ποιήσωμεν τείχη, καὶ πύργους, καὶ πύλας, καὶ μοχλοὺς, ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν. ὅτι καθὼς ἐξεζητήσαμεν Κύριον Θεὸν ἡμῶν, ἐξεζήτησεν ἡμᾶς, καὶ κατέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν, καὶ εὐώδωσεν ἡμῖν.

8. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἀσὰ δύναμις ὁπλοφόρων αἰρόντων θυρεοὺς καὶ δόρατα ἐν γῇ Ἰούδα, τριακόσιαι χιλιάδες, καὶ ἐν γῇ Βενιαμὶν πελτασαὶ καὶ τοξόται, διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, πάντες οὗτοι πολεμισαὶ δυνάμεως. πεντήκοντα

9. Καὶ ἐξῆλθεν ἐπ᾽ αὐτοὺς Ζαρὲ ὁ Αἰθίοψ ἐν δυνάμει, ἐν χιλίαις χιλιάσι, καὶ ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλθεν ἕως Μαρησά.

10. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀσὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν τῇ φάραγγι κατὰ βοῤῥᾶν Μαρησά.

11. Καὶ ἐβόησεν Ἀσὰ πρὸς Κύριον Θεὸν αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, οὐκ ἀδυνατεῖ παρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις, κατίσχυσον ἡμᾶς, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθαμεν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μὴ κατισχυσάτω πρὸς σὲ ἄνθρωπος.

12. Καὶ ἐπάταξε Κύριος τοὺς Αἰθίοπας ἐναντίον Ἰούδα, καὶ ἔφυγον οἱ Αἰθίοπες·

v. 21. δεκατέσσαρες) δεκατέσσαρας. ibid. θυγατέρας δεκαέξ·) ἑκκαίδεκα θυγατέρας. CAP. XIV. v. 1. ἔτη δέκα.) transposita. v. 2. ἑαυτοῦ·) αὐτοῦ. v. 4. Κύριον τὸν Θεὸν) τὸν κύριον θεόν. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 5. τῶν πόλεων) absque articulo. v. 6. αὐτῷ Κύριος.) transposita. v. 7. ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύομεν.) ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύσομεν. ibid. Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεόν. v. 8. τῷ Ἀσὰ δύναμις) transposita. ibid. διακόσιαι πεντήκοντα χιλ.) διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες. v. 9. Αἰθίοψ) ὁ αἰθίοψ. v. 12. οἱ Αἰθίοπες) absque articulo.

13. καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς Ἀσὰ, καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως Γεδώρ. καὶ ἔπεσον Αἰθίοπες ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς περιποίησιν, ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐνώπιον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά.

14. Καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ Γεδὼρ, ὅτι ἐγενήθη ἔκστασις Κυρίου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐσκύλευσαν πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, ὅτι πολλὰ σκῦλα ἐγενήθη αὐτοῖς.

15. καί γε σκηνὰς κτήσεων, τοὺς Ἀμαζονεῖς ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ καμήλους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. ΙΕ'. XV.

Ἀδὰδ ΚΑΙ Ἀζαρίας υἱὸς Ὠδὴδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν Ἀσὰ, καὶ παντὶ Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, Ἀσὰ, καὶ πᾶς Ἰούδας καὶ Βενιαμείν· Κύριος μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε αὐτὸν, εὑρεθήσεται ὑμῖν· καὶ ἐὰν ἐγκαταλείπητε αὐτὸν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς.

3. Καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν οὐ Θεῷ ἀληθινῷ, καὶ οὐχ ἱερέως ὑποδεικνύοντος, καὶ ἐν οὐ νόμῳ.

4. Καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς ἐπὶ Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εὑρεθήσεται αὐτοῖς.

5. Καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ οὐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ, καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ, ὅτι ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὰς χώρας.

6. Καὶ πολεμήσει ἔθνος πρὸς ἔθνος, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέστησεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει.

7. Καὶ ὑμεῖς ἰσχύσατε, καὶ μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν.

8. Καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τοὺς λόγους τούτους, καὶ τὴν προφητείαν Ἀζαρίου τοῦ προφήτου, καὶ κατίσχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ βδελύγματα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν κατέσχεν ἐν ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ ἐνεκαίνισε τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ Κυρίου.

9. Καὶ ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰούδαν, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ τοὺς προσηλύτους τοὺς παροικοῦντας μετ' αὐτοῦ ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ, καὶ ἀπὸ Συμεὼν, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτοὺς, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

10. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσά.

11. Καὶ ἔθυσαν τῷ Κυρίῳ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤνεγκαν, μόσχους ἑπτακοσίους, καὶ πρόβατα, ἑπτὰ χιλιάδας. ἑπτὰ κριοὺς

12. Καὶ

v. 13. κατεδίωξεν) addit αὐτούς. ibid. καὶ ἐνώπιον τῆς) καὶ ἐναντίον τῆς. v. 15. τοὺς Ἀμαζονεῖς) καὶ τοὺς ἀλιμαζονεῖς. CAP. XV. v. 1. Ἀδὰδ) ἀδὴδ. v. 2. Ἰούδας) ἰούδα. v. 3. ὑποδεικνύοντος) ὑποδεικνῦντος. v. 5. εἰρήνη τῷ εἰσπορευομένῳ) εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ. v. 8. Ἀζαρίου) ἀδάδ. ibid. κατέσχεν ἐν) κατέσχεν Ἱεροβοὰμ ἐν. v. 10. ἐν τῷ πεντεκαιδ. ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ. v. 11. ἔθυσαν) ἔθυσε. ibid. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ib. ἑπτὰ κριοὺς) ἑπτακοσίους. ib. ἑπτὰ χιλιάδας.) ἑπτακισχίλια.

διῆλθεν 12. Καὶ διῆλθον ἐν διαθήκῃ ζητῆσαι Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν·

ὁ 13. καὶ πᾶς ὃς ἐὰν μὴ ἐκζητήσῃ τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ νεωτέρου ἕως πρεσβυτέρου, καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός.

ὤμοσεν 14. Καὶ ὤμοσαν ἐν τῷ Κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν σάλπιγξι, καὶ ἐν κερατίναις·

15. Καὶ ηὐφράνθησαν πᾶς Ἰούδα περὶ τοῦ ὅρκου, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν, καὶ ἐν πάσῃ θελήσει ἐζήτησαν αὐτὸν, καὶ εὑρέθη αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς Κύριος κυκλόθεν.

16. Καὶ τὴν Μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησε τοῦ μὴ εἶναι τῇ Ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν, καὶ κατέκοψε τὸ εἴδωλον, καὶ κατέκαυσεν ἐν χειμάῤῥῳ Κέδρων.

17. Πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆραν, ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ Ἰούδᾳ καὶ Ἰσραήλ· ἀλλ' ἡ καρδία Ἀσὰ ἐγένετο πλήρης πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

18. Καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅγια οἴκου Κυρίου τοῦ Θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη.

19. Καὶ πόλεμος οὐκ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως τοῦ πέμπτου καὶ τριακοστοῦ ἔτους τῆς βασιλείας Ἀσά.

ΚΕΦ. Ιϛ΄. XVI.

ΚΑΙ ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀσὰ, ἀνέβη Βαασὰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Ῥαμὰ τοῦ μὴ δοῦναι ἔξοδον καὶ εἴσοδον τῷ Ἀσὰ βασιλεῖ Ἰούδα.

2. Καὶ ἔλαβεν Ἀσὰ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐκ θησαυρῶν οἴκου Κυρίου, καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἄδερ βασιλέως Συρίας τὸν κατοικοῦντα ἐν Δαμασκῷ, λέγων·

3. διάθου διαθήκην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον σοῦ, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου, καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου· ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι χρυσίον καὶ ἀργύριον· δεῦρο καὶ διασκέδασον ἀπ' ἐμοῦ τὸν Βαασὰ βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἀπελθέτω ἀπ' ἐμοῦ.

4. Καὶ ἤκουσεν υἱὸς Ἄδερ τοῦ βασιλέως Ἀσὰ, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξε τὴν Ἀιὼν, καὶ τὴν Δὰν, καὶ τὴν Ἀβελμαΐν, καὶ πάσας τὰς περιχώρους Νεφθαλί.

5. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι Βαασὰ, ἀπέλιπε τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν Ῥαμὰ, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔργον ἑαυτοῦ.

6. Καὶ

v. 12. ψυχῆς) addit αὐτῶν. v. 13. πᾶς ὃ ἐὰν) πᾶς ὃς ἐάν. ibid. Κύριον Θεὸν Ἰσρ.) τὸν κύριον θεὸν τοῦ ἰσραήλ. ib. καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς) καὶ deest. v. 14. ὤμοσεν ἐν τῷ Κυρίῳ) ὤμοσαν ἐν κυρίῳ. v. 15. ηὐφράνθησαν) εὐφράνθησαν. ibid. ψυχῆς αὐτῶν) αὐτῶν abest. ibid. αὐτοῖς Κύριος) transposita. v. 16. τοῦ εἶναι) τοῦ μὴ εἶναι. v. 17. ἐξῆραν) ἀπέστησαν. ibid. Ἰούδα καὶ) deest. v. 18. Κυρίου τοῦ Θεοῦ) τοῦ θεοῦ. CAP. XVI. v. 1. Βαασὰ) deest. v. 2. χρυσίον καὶ ἀργύριον) transposita. v. 3. καὶ ἀναμέσον σοῦ) καὶ σοῦ. v. 5. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ.

6. Καὶ Ἀσὰ ὁ βασιλεὺς ἤγαγε πάντα τὸν Ἰούδαν, καὶ ἔλαβε τοὺς λίθους τῆς Ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε Βαασὰ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὴν Γαβαὲ καὶ τὴν Μασφά.

7. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν Ἀνανὶ ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα Ἰούδα Ἀσὰ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ βασιλέα Συρίας, καὶ μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ Κύριον Θεόν σου, διὰ τοῦτο ἐσώθη ἡ δύναμις Συρίας ἀπὸ τῆς χειρός σου.

8. Οὐχ οἱ Αἰθίοπες καὶ Λίβυες ἦσαν εἰς δύναμιν πολλὴν, εἰς θάρσος, εἰς ἱππεῖς, εἰς πλῆθος σφόδρα; καὶ ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ Κύριον παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς σου;

9. Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπιβλέπουσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, κατισχῦσαι ἐν πάσῃ καρδίᾳ πλήρει πρὸς αὐτόν. Καὶ νῦν ἠγνόηκας ἐπὶ τούτῳ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται μετὰ σοῦ πόλεμος.

10. Καὶ ἐθυμώθη Ἀσὰ τῷ προφήτῃ, καὶ παρέθετο αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅτι ὠργίσθη ἐπὶ τούτῳ· καὶ ἐλυμήνατο Ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

11. Καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι Ἀσὰ, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, γεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἐμαλακίσθη Ἀσὰ ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας, ἕως σφόδρα ἐμαλακίσθη· καὶ ἐν τῇ μαλακίᾳ ἑαυτοῦ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν Κύριον, ἀλλὰ τοὺς ἰατρούς.

13. Καὶ ἐκοιμήθη Ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑνὶ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

14. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑαυτῷ ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἐπλήρωσαν ἀρωμάτων, καὶ γένη μύρων μυρεψῶν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην ἕως σφόδρα.

ΚΕΦ. ΙΖ΄. XVII.

ΚΑΙ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἔδωκε δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, ἃς προκατελάβετο Ἀσὰ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο Κύριος μετὰ Ἰωσαφὰτ, ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ ταῖς πρώταις, καὶ οὐκ ἐξεζήτησε τὰ εἴδωλα,

4. ἀλλὰ Κύριον τὸν Θεὸν τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ ἐξεζήτησε, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ ἐπορεύθη, καὶ οὐχ ὡς τοῦ Ἰσραὴλ τὰ ἔργα.

5. Καὶ

v. 6. ὁ βασιλεὺς ἤγαγε) βασιλεὺς ἔλαβε. v. 7. πρὸς βασιλέα Ἰούδα Ἀσὰ) πρὸς ἀσὰ βασιλέα ἰούδα. ibid. μὴ πεποιθέναι ἐπὶ) μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ. v. 8. πεποιθέναι) addit σε. v. 9. Καὶ νῦν ἠγνόηκας) ἠγνόηκας. v. 12. ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοστῷ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. bis. ib. ἐξεζήτησε Κύριον) ἐζήτησε τὸν κύριον. v. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. καὶ ἑνὶ) deest. v. 14. ἐπλήρωσαν) ἔπλησαν. CAP. XVII. v. 3. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 4. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. ibid. καὶ οὐχ ὡς τοῦ Ἰσρ. τὰ ἔργα.) καὶ οὐχ ὡς τὰ ἔργα τοῦ ἰσραήλ.

5. Καὶ κατηύθυνε Κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔδωκε πᾶς Ἰούδα δῶρα τῷ Ἰωσαφὰτ, καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή.

6. Καὶ ὑψώθη καρδία αὐτοῦ ἐν ὁδῷ Κυρίου, καὶ ἔτι ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα.

7. Καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀπέστειλε τοὺς ἡγουμένους ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν δυνατῶν, τὸν Ἀβδίαν, καὶ τὸν Ζαχαρίαν, καὶ τὸν Ναθαναὴλ, καὶ Μιχαίαν, τοῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν Ἰούδα.

8. Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Λευῖται, Σαμαίας, καὶ Ναθανίας, καὶ Ζαβδίας,
Ἰασιὴλ καὶ Ἀσιὴλ, καὶ Σεμιραμὼθ, καὶ Ἰωνά-
Ἀδωνίαν θαν, καὶ Ἀδωνίας, καὶ Τωβίας, καὶ Τωβαδωνία, Λευῖται, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, Ἐλισαμὰ, καὶ Ἰωρὰμ, οἱ ἱερεῖς.

9. Καὶ ἐδίδασκον ἐν Ἰούδᾳ, καὶ μετ' αὐτῶν βίβλος νόμου Κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν.

10. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις Κυρίου ἐπὶ πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς ταῖς κύκλῳ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἐπολέμουν πρὸς Ἰωσαφάτ.

11. Καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ἔφερον τῷ Ἰωσαφὰτ δῶρα, καὶ ἀργύριον, καὶ δόματα· καὶ οἱ Ἄραβες ἔφερον αὐτῷ κριοὺς προβάτων ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους, τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους.

12. Καὶ ἦν Ἰωσαφὰτ πορευόμενος μείζων ἕως εἰς ὕψος, καὶ ᾠκοδόμησεν οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ πόλεις ὀχυράς,

13. καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· καὶ ἄνδρες πολεμισταὶ δυνατοὶ δυνατοὶ
ἰσχύοντες ἐν Ἱερουσαλήμ. πολεμισταὶ

14. Καὶ οὗτος ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν· καὶ τῷ Ἰούδα
χιλίαρχοι, Ἐδνὰς ὁ ἄρχων, καὶ μετ' Ἐδναὰς
αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ δυνάμεως, τριακόσιαι χιλιάδες·

15. καὶ μετ' αὐτὸν Ἰωανὰν ὁ ἡγούμενος, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες.

16. καὶ μετ' αὐτὸν Ἀμασίας ὁ τοῦ Ζα- Μασαί-
χρὶ, ὁ προθυμούμενος τῷ Κυρίῳ, καὶ ας
μετ' αὐτοῦ διακόσιαι χιλιάδες, δυνατοὶ δυνάμεως.

17. Καὶ ἐκ τοῦ Βενιαμεὶν δυνατὸς δυνάμεως Ἐλιαδὰ, καὶ μετ' αὐτοῦ τοξόται καὶ πελτασταὶ, διακόσιαι χιλιάδες.

18. καὶ μετ' αὐτὸν Ἰωζαβὰδ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες, δυνατοὶ πολέμου.

19. Οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ.

V. 5. κατηύθυνε) κατεύθυνε. V. 6. καρδία) ἡ καρδία. ibid. καὶ ἔτι ἐξῆρε) ἔτι abest. V. 7. ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. τὸν Ζαχαρίαν, καὶ τὸν Ναθ.) ζαχαρίαν, καὶ ναθαν. ib. διδάσκειν) τοῦ διδάσκειν. V. 8. Ἰασιὴλ) ἀσιηλ. ibid. Ἀδωνίαν, καὶ Τωβαδωνία) ἀδωνίας, καὶ τωβίας, καὶ τωβαδωνίας. V. 10. ταῖς κύκλῳ) κύκλῳ. V. 11. τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους.) non habet. V. 21. οἰκήσεις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ) transposita. V. 13. δυνατοὶ πολεμισταὶ) transposita. V. 14. [ἀριθμὸς) ὁ ἀριθμός. ibid. Ἐδναὰς) ἐδνας. V. 16. Μασαίας) ἀμασίας. ibid. Ζαχρὶ) ζαρί. V. 17. Ἐλιαδὰ) καὶ ἐλιαδά. V. 18. αὐτοῦ ὀγδοήκοντα) αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. V. 19. λειτουργοῦντες) οἱ λειτουργοῦντες. ibid. δέδωκεν) ἔδωκεν.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

ΚΑΙ ἐγενήθη τῷ Ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ, καὶ ἐπεγαμβρεύσατο ἐν οἴκῳ Ἀχαάβ.

2. Καὶ κατέβη διὰ τέλους ἐτῶν πρὸς Ἀχαὰβ εἰς Σαμάρειαν, καὶ ἔθυσεν αὐτῷ Ἀχαὰβ πρόβατα, καὶ μόσχους πολλοὺς, καὶ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠγάπα αὐτὸν τοῦ συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος.

3. Καὶ εἶπεν Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφὰτ βασιλέα Ἰούδα· εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Ῥαμμὼθ τῆς Γαλααδίτιδος; καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὡς ἐγὼ, οὕτως καὶ σύ· ὡς ὁ λαός σου, καὶ ὁ λαός μου μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον.

4. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ πρὸς βασιλέα Ἰσραήλ· ζήτησον δὴ σήμερον τὸν Κύριον.

5. Καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· εἰ πορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπαν· ἀνάβαινε, καὶ δώσει ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

6. Καὶ εἶπεν Ἰωσαφὰτ· οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ Κυρίου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ;

7. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· ἔτι ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον δι' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ ἐμίσησα αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακὰ, οὗτος Μιχαίας υἱὸς Ἰεμλά· καὶ εἶπεν Ἰωσαφάτ· μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε· τάχος Μιχαίαν υἱὸν Ἰεμλά.

9. Καὶ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἐνδεδυμένοι στολὰς, καθήμενοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θύρας πύλης Σαμαρείας, καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον ἐναντίον αὐτῶν.

10. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Σεδεκίας υἱὸς Χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν Συρίαν ἕως συντελεσθῇ.

11. Καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευον οὕτως, λέγοντες· ἀνάβαινε εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ, καὶ εὐοδωθήσῃ, καὶ δώσει Κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως.

12. Καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν Μιχαίαν, ἐλάλησεν αὐτῷ, λέγων· ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγαθὰ περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά.

13. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ζῇ Κύριος, ὅτι ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ Θεὸς πρὸς μὲ, αὐτὸ λαλήσω.

14. Καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Μιχαία, εἰ εἰσπο-

CAP. XVIII. v. 2. Ῥαμμὼθ) ῥαμὼθ, passim. v. 3. πορεύσῃ) εἰ πορεύσῃ. ibid. οὕτως) οὕτω. v. 7. Ἰεμλά.) ἰεμβλά. ibid. λαλείτω) λαλήτω. Textus Franeq. λαλείτω. v. 8. Ἰσραὴλ) deest. ibid. Ἰεμλά.) ἰεμβλά. v. 9. ἐπροφήτευον) προεφήτευον. v. 10. Χαναανὰ) χανάαν. ibid. ἕως συντελ.) ἕως ἂν συντελεσθῇ. v. 11. ἐπροφήτευον οὕτως) προεφήτευον οὕτω.

εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπεν· ἀνάβαινε, καὶ εὐοδώσεις, καὶ δοθήσονται εἰς χεῖρας ὑμῶν.

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· ποσάκις ὁρκίσω σε ἵνα μὴ λαλήσῃς πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι Κυρίου;

16. Καὶ εἶπε· εἶδον διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν· καὶ εἶπε Κύριος· οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον οὗτοι, ἀναςρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ. ἀναςρεφέτω

17. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· οὐκ εἶπόν σοι· οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθὰ ἀλλ᾽ ἢ κακά;

18. Καὶ εἶπε· οὐχ οὕτως· ἀκούσατε λόγον Κυρίου· εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶσα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ παρειστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ.

19. Καὶ εἶπε Κύριος· τίς ἀπατήσει τὸν Ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραήλ, καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν Ῥαμμὼθ Γαλαάδ; Καὶ εἶπεν· οὗτος εἶπεν οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως·

20. καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα, καὶ ἔστη ἐνώπιον Κυρίου, καὶ εἶπεν· ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν. Καὶ εἶπε Κύριος· ἐν τίνι;

21. Καὶ εἶπεν· ἐξελεύσομαι, καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν· ἀπατήσεις, καὶ δυνήσῃ, ἔξελθε, καὶ ποίησον οὕτως.

22. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκε Κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων, καὶ Κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά·

23. καὶ ἤγγισε Σεδεκίας υἱὸς * Χαναανά, ἐποίησεν
καὶ ἐπάταξε τὸν Μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ποίᾳ τῇ ὁδῷ παρῆλθε πνεῦμα Κυρίου παρ᾽ ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ; * Χαναναί

24. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου τοῦ κατακρυβῆναι.

25. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραήλ· λάβετε τὸν Μιχαίαν, καὶ ἀποστρέψατε πρὸς Ἐμὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, Σεμμὴρ
καὶ πρὸς Ἰωὰς ἄρχοντα, υἱὸν τοῦ βασιλέως,

26. καὶ ἐρεῖτε· οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐσθιέτω ἄρτον θλίψεως, καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ.

27. Καὶ εἶπε Μιχαίας· ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε Κύριος ἐν ἐμοί. Καὶ εἶπεν· ἀκούσατε λαοὶ πάντες.

28. Καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς Ῥαμμὼθ Γαλαάδ.

v. 14. εἰσπορευθῶ εἰς Ῥαμμὼθ) εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμμώθ. v. 15. ὁρκίσω) ὁρκίζω. ibid. πρὸς ἐμὲ πλὴν ἀλήθειαν) πρός με πλὴν τὴν ἀλήθειαν. v. 16. διεσπαρμένους τὸν Ἰσραὴλ) transposita. ibid. ἡγούμενον ἀναςρεφέτω) ἡγούμενον οὗτοι, ἀναςρεφέτωσαν. v. 17. εἶπόν σοι· οὐ) εἶπόν σοι, ὅτι οὐ. v. 18. Κύριον) τὸν κύριον. v. 19. Καὶ εἶπεν· οὗτος) καὶ οὗτος. v. 21. πνεῦμα ψευδὲς) πνεῦμα ἀψευδὲς, per errorem. ibid. ἔτως) οὕτω. v. 22. πάντων) deest. v. 23. ἐποίησε) ἤγγισε. ibid. Χαναναί) χαναάν. ib. ποίᾳ ὁδῷ) ποίᾳ τῇ ὁδῷ. v. 24. ταμιεῖον ἐκ ταμιείου) ταμεῖον ἐκ ταμείου. v. 25. πρὸς Σεμμὴρ τὸν ἄρχοντα) πρὸς ἐμὴρ ἄρχοντα. v. 27. ἐν ἐμοί.) adjicit καὶ εἶπεν.

29. Καὶ εἶπε βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσαφάτ· κατακάλυψόν με, καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου· καὶ συνεκαλύψατο ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον.

30. Καὶ βασιλεὺς Συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσι τῶν ἁρμάτων τοῖς μετ' αὐτοῦ, λέγων· μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν, ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ μόνον.

31. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν Ἰωσαφάτ, καὶ αὐτοὶ εἶπαν· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν· καὶ ἐβόησεν Ἰωσαφάτ, καὶ Κύριος ἔσωσεν αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἀπ' αὐτοῦ.

32. Καὶ ἐγένετο ὡς ἴδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων, ὅτι οὐκ ἦν βασιλεὺς Ἰσραήλ, ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ.

33. Καὶ ἀνὴρ ἐνέτεινε τόξον εὐστόχως, καὶ ἐπάταξε τὸν βασιλέα Ἰσραὴλ ἀναμέσον τοῦ πνεύμονος, καὶ ἀναμέσον τοῦ θώρακος· καὶ εἶπε τῷ ἡνιόχῳ ἐπίστρεφε τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι ἐπόνεσα.

34. Καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας, καὶ ἀπέθανε δύνοντος τοῦ ἡλίου.

ΚΕΦ. ΙΘ'. XIX.

ΚΑΙ ἐπέστρεψεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς τὸν οἶκον ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ Ἰηοὺ ὁ τοῦ Ἀνανὶ ὁ προφήτης· καὶ εἶπεν αὐτῷ· βασιλεῦ Ἰωσαφάτ, εἰ ἁμαρτωλῷ σὺ βοηθεῖς, ἢ μισουμένῳ ὑπὸ Κυρίου φιλιάζεις; διὰ τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σὲ ὀργὴ παρὰ Κυρίου·

3. ἀλλ' ἢ λόγοι ἀγαθοὶ εὑρέθησαν ἐν σοί, ὅτι ἐξῆρας τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ κατεύθυνας τὴν καρδίαν σου ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον. κατεύθυνας

4. Καὶ κατῴκησεν Ἰωσαφὰτ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως ὄρους Ἐφραίμ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτοὺς ἐπὶ Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.

5. Καὶ κατέστησε κριτὰς ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ταῖς ὀχυραῖς, ἐν πόλει καὶ πόλει.

6. Καὶ εἶπε τοῖς κριταῖς· ἴδετε τί ὑμεῖς ποιεῖτε, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ὑμεῖς κρίνετε, ἀλλ' ἢ τῷ Κυρίῳ, καὶ μεθ' ὑμῶν λόγοι τῆς κρίσεως.

7. Καὶ νῦν γενέσθω φόβος Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ φυλάσσετε, καὶ ποιήσατε, ὅτι ποιήσετε οὐκ ἔστι μετὰ Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἀδικία, οὐδὲ θαυμάσαι πρόσωπον, οὐδὲ λαβεῖν δῶρα.

8. Καὶ

v. 29. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 32. ἀπέστρεψαν) καὶ ἀπέστρεψαν. v. 33. ἐνέτεινε) ἔτεινε. ibid. καὶ ἐξάγαγε) καὶ abest. v. 34. ἕως ἑσπέρας ἐξεναντίας Συρίας) ἐξεναντίας συρίας ἕως ἑσπέρας. CAP. XIX. v. 1. ἑαυτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς) αὐτοῦ εἰς. v. 2. βασιλεῦ) βασιλεύς. v. 3. ἀλλ' ἢ) ὅτι ἀλλ' ἢ. ibid. εὑρέθησαν) ηὑρέθησαν. ib. κατεύθυνας) κατηύθυνας. v. 4. ἐν Ἱερουσ.) εἰς Ἱερουσαλήμ. v. 5. κριτὰς) τοὺς κριτάς. v. 7. ποιήσετε) ποιήσατε.

8. Καί γε ἐν Ἱερουσαλὴμ κατέστησεν
Ἰωσαφὰτ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευι-
τῶν, καὶ τῶν πατριαρχῶν Ἰσραὴλ εἰς
κρίσιν Κυρίου, καὶ κρίνειν τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐν Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐνετείλατο πρὸς αὐτοὺς, λέ-
γων· οὕτως ποιήσετε ἐν φόβῳ Κυρίου, ἐν
πλήρεις ἀληθείᾳ, καὶ ἐν πλήρει καρδίᾳ,
καρδίας 10. πᾶς ἀνὴρ κρίσιν τὴν ἐλθοῦσαν
πρὸς ὑμᾶς τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν κα-
τοικούντων ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀνα-
αἵματος μέσον αἷμα αἵματος, καὶ ἀναμέσον προσ-
ἅμα τάγματος καὶ ἐντολῆς, καὶ δικαιώμα-
τα καὶ κρίματα· καὶ διαστελεῖσθε αὐ-
Θεῷ τοῖς, καὶ οὐχ ἁμαρτήσονται τῷ Κυρίῳ,
καὶ οὐκ ἔσται ἐφ᾽ ὑμᾶς ὀργὴ, καὶ ἐπὶ
τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν· οὕτως ποιήσετε,
καὶ οὐχ ἁμαρτήσεσθε.

11. Καὶ ἰδοὺ Ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγέμε-
πᾶν νος ἐφ᾽ ὑμᾶς εἰς πάντα λόγον Κυρίου·
καὶ Ζαβδίας υἱὸς Ἰσμαὴλ ὁ ἡγέμενος εἰς
πᾶν οἶκον Ἰούδα πρὸς πάντα λόγον βασιλέως·
καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ Λευῖται πρὸ
προσώπου ὑμῶν. ἰσχύσατε, καὶ ποιήσα-
τε, καὶ ἔσται Κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ.

ΚΕΦ. Κ΄. XX.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ
Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωὰβ, καὶ
μετ᾽ αὐτῶν ἐκ τῶν Μιναίων πρὸς
Ἰωσαφὰτ εἰς πόλεμον,

2. καὶ ἦλθον καὶ ὑπέδειξαν τῷ Ἰω-
σαφὰτ, λέγοντες· ἥκει ἐπὶ σὲ πλῆθος
πολὺ ἐκ τοῦ πέραν τῆς θαλάσσης ἀπὸ
Συρίας, καὶ ἰδού εἰσιν ἐν Ἀσασὰν Θαμὰρ, Ἀνασάν
αὕτη ἐστὶν Ἐνγαδδεί.

3. Καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔδωκεν Ἰωσα-
φὰτ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν
Κύριον, καὶ ἐκήρυξε νηστείαν ἐν παντὶ ἐκήρυξαν
Ἰούδᾳ.

4. Καὶ συνήχθη Ἰούδας ἐκζητῆσαι τὸν
Κύριον, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
Ἰούδα ἦλθον ζητῆσαι τὸν Κύριον.

5. Καὶ ἀνέστη Ἰωσαφὰτ ἐν ἐκκλησίᾳ
Ἰούδα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν οἴκῳ Κυρίου κα-
τὰ πρόσωπον τῆς αὐλῆς τῆς καινῆς,

6. καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πα-
τέρων ἡμῶν, οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἐν οὐρα-
νῷ, καὶ σὺ κυριεύεις πασῶν τῶν βασι-
λειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ χειρί σου
ἰσχὺς δυναστείας, καὶ οὐκ ἔστι πρὸς σὲ
ἀντιστῆναι;

7. Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ἐξολεθρεύ-
σας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην
ἀπὸ προσώπου λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ ἔ-
δωκας αὐτὴν σπέρματι Ἀβραὰμ τῷ ἠ-
γαπημένῳ σου εἰς τὸν αἰῶνα;

8. Καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠ-
κοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόμα-
τί σου, λέγοντες·

v. 8. Καί ἐν) καί γε ἐν. v. 9. οὕτως) ὅτω. ibid. πλήρεις καρδίας) πλήρει καρδίᾳ. v. 10. πρὸς ὑμᾶς) ἐφ᾽ ὑμᾶς. ibid. κατοικούντων) τῶν κατοικούντων. ib. αἵματος ἅμα) αἷμα αἵματος. ib. προστάγματος) τοῦ προστάγματος. ib. τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ. ib. ἐφ᾽ ὑμᾶς ὀργὴ) transposita. ib. οὕτως) οὕτω. v. 11. εἰς πᾶν λ.) εἰς πάντα λόγον. ibid. ἡγέμενος) ὁ ἡγούμενος. ib. πρὸς πᾶν λ.) πρὸς πάντα λόγον. ib. ποιήσατε) καὶ ποιήσατε. CAP. XX. v. 1. Ἀμμὼν, καὶ οἱ υἱοὶ Μωάβ) μωάβ, καὶ υἱοὶ ἀμμών. v. 2. ἐκ τοῦ πέραν) ἐκ πέραν. ibid. Ἀνασὰν) ἀσασάν. ib. Ἐνγαδδεί.) ἐγγαδί. v. 3. τὸ πρόσωπον) absque articulo. ibid. ἐκήρυξαν) ἐκήρυξεν. v. 4. Ἰούδας) ἰούδα. v. 6. πατέρων ἡμῶν) πατέρων μου. ibid. ὁ Θεὸς ἐν οὐρανῷ) Θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω. v. 7. σὺ εἶ ὁ Θεὸς) σὺ ὁ κύριος. ibid. λαοῦ σου) τοῦ λαοῦ σου.

9. ἐὰν ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακὰ, ῥομφαία, κρίσις, θάνατος, λιμὸς, στησόμεθα ἐναντίον τῦ οἴκου τούτου καὶ ἐναντίον σου, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ βοησόμεθα πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς θλίψεως, καὶ ἀκούσῃ καὶ σώσεις.

10. Καὶ νῦν ἰδὲ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ Μωὰβ, καὶ ὄρος Σηεὶρ εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ Ἰσραὴλ διελθεῖν δι' αὐτῶν, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς·

11. καὶ νῦν ἰδὲ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς ἐξελθεῖν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς κληρονομίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκας ἡμῖν.

12. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ κρινεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔστιν ἰσχὺς ἡμῖν τοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ποιήσομεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν.

13. Καὶ πᾶς Ἰούδας ἑστηκὼς ἐναντίον Κυρίου, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν.

14. Καὶ τῷ Ὀζιὴλ τῷ τοῦ Ζαχαρίου, τῶν υἱῶν Βαναίου, τῶν υἱῶν Ἐλεὴλ, τοῦ Ματθανίου τοῦ Λευίτου ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα Κυρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,

15. καὶ εἶπεν· ἀκούσατε πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφάτ· τάδε λέγει Κύριος ὑμῖν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου, ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ Θεῷ·

16. αὔριον κατάβητε ἐπ' αὐτούς· ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν Ἀσσεὶ, Ἀσαὶ
καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ἐπ' ἄκρου ποταμοῦ τῆς ἐρήμου Ἰεριήλ.

17. Οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι· ταῦτα σύνετε, καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν Κυρίου μεθ' ὑμῶν, Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ· μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ πτοηθῆτε αὔριον ἐξελθεῖν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς, καὶ Κύριος μεθ' ὑμῶν.

18. Καὶ κύψας Ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον ἑαυτοῦ, καὶ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἔπεσον ἐναντίον Κυρίου προσκυνῆσαι Κυρίῳ.

19. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν Καάθ, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Κορὲ, αἰνεῖν Κυρίῳ τῷ Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος,

20. καὶ ὤρθρισαν τοπρωῒ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωέ. καὶ ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς, ἔστη Ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε, καὶ εἶπεν· ἀκούσατέ μου, Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ· ἐμπιστεύ-

v. 10. ἰδοὺ υἱοὶ) ἰδὲ οἱ υἱοί. v. 11. ἐκ τῆς κληρ.) ἀπὸ τῆς κληρονομίας. v. 12. ἰσχὺς ἡμῖν) transposita. ibid. ποιήσομεν) ποιήσωμεν. v. 13. Ἰούδας ἑσ. ἐναντίον) ἰούδα ἑστηκὼς ἔναντι. ibid. γυναῖκες) addit αὐτῶν. v. 14. Ἐλεὴλ) ἐλεϊήλ. v. 15. Ἱερουσαλὴμ) ἐν ἱερουσαλήμ. v. 16. Ἀσαὶ) ἀσσεῖς. ibid. ἐπ' ἄκρα τῆς) ἐπ' ἄκρα ποταμοῦ τῆς. v. 17. φοβεῖσθε) φοβηθῆτε. ibid. ἀπάντησιν, καὶ) ἀπάντησιν αὐτοῖς, καί. v. 18. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἐν Ἱερουσαλὴμ) ἐν abest. ib. ἐναντίον) ἔναντι. v. 19. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 20. τοπρωῒ) πρωΐ. ibid. ἐξελθεῖν, ἔστη) ἐξελθεῖν αὐτοὺς, ἔστη.

πιστεύσατε ἐν Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπιστευθήσεσθε· ἐμπιστεύσατε ἐν προφήτῃ αὐτȣ͂, καὶ εὐοδωθήσεσθε.

21. Καὶ ἐβȣλεύσατο μετὰ τȣ͂ λαȣ͂, καὶ ἔστησε ψαλτῳδȣ̀ς καὶ αἰνȣ͂ντας, ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως, καὶ ἔλεγον· ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτȣ͂.

22. Καὶ ἐν τῷ ἐνάρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτȣ͂ καὶ τῆς ἐξομολογήσεως, ἔδωκε Κύριος πολεμεῖν τȣ̀ς υἱȣ̀ς Ἀμμὼν ἐπὶ Μωὰβ καὶ ὄρος Σηεὶρ τȣ̀ς ἐξελθόντας ἐπὶ Ἰȣ́δαν, καὶ ἐτροπώθησαν.

23. Καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ ἐπὶ τȣ̀ς κατοικȣ͂ντας ὄρος Σηεὶρ, ἐξολεθρεῦσαι καὶ ἐκτρίψαι. καὶ ὡς συνετέλεσαν τȣ̀ς κατοικȣ͂ντας Σηεὶρ, ἀνέστησαν εἰς ἀλλήλους τȣ͂ ἐξολεθρευθῆναι.

24. Καὶ Ἰȣ́δας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκοπιὰν τῆς ἐρήμȣ, καὶ ἐπέβλεψε, καὶ εἶδε τὸ πλῆθος· καὶ ἰδὲ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν σωζόμενος.

25. Καὶ ἦλθεν Ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτȣ͂ σκυλεῦσαι τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κτήνη πολλὰ, καὶ ἀποσκευὴν, καὶ σκῦλα, καὶ σκεύη ἐπιθυμητὰ, καὶ ἐσκύλευσαν ἑαυτοῖς. Καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς σκυλευόντων αὐτῶν τὰ σκῦλα, ὅτι πολλὰ ἦν.

26. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθησαν εἰς τὸν αὐλῶνα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ ηὐλόγησαν τὸν Κύριον· διὰ τȣ͂το ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τȣ͂ τόπȣ ἐκείνȣ, Κοιλὰς εὐλογίας, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

27. Καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἀνὴρ Ἰȣ́δα εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἰωσαφὰτ ἡγέμενος αὐτῶν ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι ηὔφρανεν αὐτȣ̀ς Κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.

28. Καὶ εἰσῆλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν νάβλαις, καὶ κινύραις, καὶ ἐν σάλπιγξιν εἰς οἶκον Κυρίȣ.

29. Καὶ ἐγένετο ἔκστασις Κυρίȣ ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς, ἐν τῷ ἀκȣ͂σαι αὐτȣ̀ς ὅτι ἐπολέμησε Κύριος πρὸς τȣ̀ς ὑπεναντίους Ἰσραήλ.

30. Καὶ εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία Ἰωσαφὰτ, καὶ κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς αὐτȣ͂ κυκλόθεν.

31. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰȣ́δαν, ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτȣ͂ Ἀζουβὰ, θυγάτηρ Σαλεί.

32. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς τȣ͂ πατρὸς αὐτȣ͂ Ἀσὰ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε τȣ͂ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίȣ·

33. ἀλλὰ

v. 20. Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν) ἐν κυρίῳ θεῷ ἡμῶν. v. 21. ἐξομολογεῖσθαι τῷ Κυρίῳ) ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως, καὶ ἔλεγον. ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ. v. 22. ἐνάρξασθαι τῆς αἰν. αὐτȣ͂ τῆς) ἄρξασθαι αὐτὰς τῆς αἰνέσεως καὶ τῆς. v. 23. ἐκτρίψαι. καὶ) ἐκτρίψαι αὐτάς. καὶ. v. 25. ἦλθεν) ἐξῆλθεν. ibid. ἑαυτοῖς.) ἐν αὐτοῖς. v. 26. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ) καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ. v. 27. ηὔφρανεν) εὔφρανεν. v. 28. ἐπολέμησε Κύριος) transposita. v. 31. ἐτῶν τριάκοντα ἐν τῷ) ὢν ἐτῶν τριακονταπέντε ἐν τῷ. ibid. εἴκοσι πέντε) εἴκοσι καὶ πέντε. ib. Σαλεί.) σαλί. v. 32. ταῖς ὁδοῖς) ἐν ταῖς ὁδοῖς. ibid. Ἀσὰ, οὐκ) ἀσὰ, καὶ οὐκ.

33. ἀλλὰ τὰ ὑψηλὰ ἔτι ὑπῆρχε, καὶ ἔτι ὁ λαὸς ἐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐτῶν πρὸς Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

34. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσαφὰτ, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδὲ γεγραμμένοι ἐν λόγοις Ἰηοὺ τῦ Ἀνανὶ, ὃς κατέγραψε βιβλίον βασιλέως Ἰσραήλ.

βασιλέως

35. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐκοινώνησεν Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα πρὸς Ὀχοζίαν βασιλέα Ἰσραὴλ, καὶ ἔτος ἠνόμησεν,

Ὀζίαν

36. ἐν τῷ ποιῆσαι καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τῦ ποιῆσαι πλοῖα τῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς. Καὶ ἐποίησε πλοῖα ἐν Γασίων Γαβέρ.

37. Καὶ ἐπροφήτευσεν Ἐλιέζερ ὁ τῦ Δωδία ἀπὸ Μαρισὴς ἐπὶ Ἰωσαφὰτ, λέγων· ὡς ἐφιλίασας τῷ Ὀχοζίᾳ, ἔθραυσε Κύριος τὸ ἔργον σε, καὶ συνετρίβη τὰ πλοῖά σε. καὶ ἐκ ἐδυνάσθη τῦ πορευθῆναι εἰς Θαρσεῖς.

Ὠδίας

ΚΕΦ. ΚΑ'. XXI.

ΚΑΙ ἐκοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτῦ, καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

2. Καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ Ἰωσαφὰτ ἕξ, Ἀζαρίας, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μιχαὴλ, καὶ Σαφατίας· πάντες ὗτοι υἱοὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰέδα.

Μισαὴλ

3. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν δόματα πολλὰ, ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα μετὰ πόλεων τετειχισμένων ἐν Ἰέδα, καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκε τῷ Ἰωρὰμ, ὅτι ὗτος ὁ πρωτότοκος.

4. Καὶ ἀνέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτῦ, καὶ ἐκραταιώθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τὰς ἀδελφὰς αὐτῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων Ἰσραήλ·

5. ὢν αὐτὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν, κατέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἑαυτῦ, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

6. Καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ, ὡς ἐποίησεν οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι θυγάτηρ Ἀχαὰβ ἦν αὐτῦ ἡ γυνὴ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίε.

7. Καὶ οὐκ ἐβέλετο Κύριος ἐξολεθρεῦσαι τὸν οἶκον Δαυὶδ, διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ Δαυὶδ, καὶ ὡς εἶπεν αὐτῷ, δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

8. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ τῦ Ἰέδα, καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτὰς βασιλέα. ἐβασίλευσεν

9. Καὶ ᾤχετο Ἰωρὰμ μετὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ πᾶσα ἡ ἵππος μετ' αὐτῦ. καὶ ἐγένετο, καὶ ἠγέρθη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν Ἐδὼμ τὸν κυκλῦντα αὐτὸν

v. 33. ἀλλὰ τὰ) ἀλλὰ καὶ τὰ. ibid. καρδίαν πρὸς Κ. Θ. τῶν π. ἑαυτῶν.) καρδίαν αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν. v. 34. βασιλέως) βασιλέων. v. 35. Ὀζίαν) ὀχοζίαν. v. 36. καὶ πορευθῆναι εἰς) καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν, τῦ ποιῆσαι πλοῖα τῦ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς. v. 37. ἐπροφήτευσεν) προεφήτευσεν. ibid. Ὠδία) δωδία. ib. τῦ πορευθῆναι) τῦ abest. CAP. XXI. v. 1. ἑαυτῦ) αὐτῦ. ibid. παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτῦ) non habet. ib. Ἰωρὰμ) ἰωρὰν. v. 2. Μισαὴλ) μιχαὴλ. ibid. Σαφατίας) ζαφατίας. v. 3. μετὰ πόλεων) μετὰ τῶν πόλεων. v. 5. ὢν αὐτὸς) ὄντος αὐτῦ. ibid. ἑαυτῦ) αὐτοῦ. v. 6. ἡ γυνὴ) absque articulo. v. 8. ἐβασίλευσεν) ἐβασίλευσαν.

τὸν, καὶ τὲς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν.

10. Καὶ ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰέδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· τότε ἀπέστη Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ χειρὸς αὐτῦ, ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῦ.

11. Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ ἐν πόλεσιν Ἰέδα, καὶ ἐξεπόρνευσε τὲς κατοικῦντας Ἱερυσαλὴμ, καὶ ἀπεπλάνησε τὸν Ἰέδαν.

12. Καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐν γραφῇ παρὰ Ἠλιὺ τῦ προφήτυ, λέγων· τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Δαυὶδ τῦ πατρός σου· ἀνθ' ὧν ὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ Ἰωσαφὰτ τῦ πατρός σου, καὶ ἐν ὁδοῖς Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα·

13. καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐξεπόρνευσας τὸν Ἰέδαν, καὶ τὲς κατοικῦντας Ἱερυσαλὴμ, ὡς ἐξεπόρνευσεν ὁ οἶκος Ἀχαὰβ, καὶ τὲς ἀδελφές σε, υἱοὺς τῦ πατρός σε, τὲς ἀγαθὲς ὑπὲρ σὲ ἀπέκτεινας·

14. ἰδὲ Κύριος πατάξει σε πληγὴν μεγάλην ἐν τῷ λαῷ σου, καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου, καὶ ἐν γυναιξί σου, καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου.

15. Καὶ σὺ ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ, ἐν νόσῳ κοιλίας, ἕως οὗ ἐξέλθῃ ἡ κοιλία σε μετὰ τῆς μαλακίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας.

16. Καὶ ἐπήγειρε Κύριος ἐπὶ Ἰωρὰμ τὲς ἀλλοφύλους, καὶ τὲς Ἄραβας, καὶ τὲς ὁμόρους τῶν Αἰθιόπων·

17. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ Ἰέδαν, καὶ κατεδυνάστευον, καὶ ἀπέστρεψαν πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν ἣν εὗρον ἐν οἴκῳ τῦ βασιλέως, καὶ τὲς υἱοὺς αὐτῦ, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς, ἀλλ' ἢ Ὀχοζίας ὁ μικρότατος τῶν υἱῶν αὐτῦ.

18. Καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἐπάταξεν αὐτὸν Κύριος εἰς τὴν κοιλίαν μαλακίᾳ ἐν ᾗ ὐκ ἔστιν ἰατρεία,

19. καὶ ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. καὶ ὡς ἦλθεν ὁ καιρὸς τῶν ἡμερῶν, ἡμέρας δύο, ἐξῆλθεν ἡ κοιλία αὐτῦ μετὰ τῆς νόσου, καὶ ἀπέθανεν ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ. Καὶ ὐκ ἐποίησεν ὁ λαὸς αὐτῦ ἐκφορὰν, καθὼς ἐκφορὰν πατέρων αὐτῦ.

20. Ἦν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ὅτε ἐβασίλευσε, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐπορεύθη ἐν ὐκ ἐπαίνῳ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ὐκ ἐν τάφοις τῶν βασιλέων.

ΚΕΦ. ΚΒ'. XXII.

ΚΑΙ ἐβασίλευσαν οἱ κατοικῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸν Ὀχοζίαν τὸν υἱὸν αὐτῦ τὸν μικρὸν ἀντ' αὐτῦ, ὅτι πάντας τὲς πρεσβυτέρους ἀπέκτει-

v. 10. Ἐδὼμ ἀπὸ χειρὸς Ἰέδα) ἀπὸ ἰέδα ἐδώμ. ibid. Λοβνὰ) λομνά. ib. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεόν. ib. ἑαυτῦ) αὐτῦ. v. 11. ἐν πόλεσιν) ἐν ταῖς πόλεσιν. ibid. Ἱερυσαλὴμ) ἐν ἱερουσαλήμ. v. 12. ὁ Θεὸς) absque articulo. ibid. πατρός σε· καὶ ἐν) πατρὸς σε· ἀνθ' ὧν ὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ ἰωσαφὰτ τῦ πατρός σε, καὶ ἐν. v. 13. Ἱερυσαλὴμ) ἐν ἱερουσαλήμ. ibid. ὁ οἶκος) absque articulo. v. 18. μετὰ ταῦτα) addit πάντα. ibid. μαλακίᾳ ἐν ᾗ) μαλακίαι ᾗ. v. 19. ὁ καιρὸς) absque articulo. v. 20. ἐβασίλευσε) adjicit, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν. ibid. ἐν ὐκ ἐπαίνῳ) ὐκ ἐν ἐπαίνῳ. CAP. XXII. v. 1. τὸν υἱὸν) absque articulo.

πέκτεινε τὸ λῃςήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς, οἱ Ἄραβες, καὶ οἱ Ἀλιμαζονεῖς. Καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ
βασι- βασιλέως Ἰούδα.

λεὺς 2. Ὧν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῷ
Ζαμβρὶ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμβρί.

3. Καὶ ἔτος ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαὰβ, ὅτι μήτηρ αὐτοῦ ἦν σύμβουλος τοῦ ἁμαρτάνειν.

4. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου ὡς ὁ οἶκος Ἀχαὰβ, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, σύμβουλοι τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτὸν,

5. καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν ἐπορεύθη. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ Ἰωρὰμ υἱοῦ
Ἀχαὰμ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας εἰς Ῥαμὼθ Γαλαάδ. Καὶ ἐπάταξαν οἱ τοξόται τὸν Ἰωράμ·

6. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωρὰμ τοῦ ἰατρευ-
Ἰζραὲλ θῆναι εἰς Ἰεζραὲλ ἀπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν Ῥαμᾷ ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν πρὸς Ἀζαὴλ βασιλέα Συρίας. Καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κατέβη θεάσασθαι τὸν
Ἰζραὲλ Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ εἰς Ἰεζραὲλ, ὅτι ἠῤῥώςει.

7. Καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐγένετο καταστροφὴ Ὀχοζίᾳ ἐλθεῖν πρὸς Ἰωράμ. καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν, ἐξῆλθε μετ' αὐτοῦ ἐξελθεῖν
Ἰωρὰμ πρὸς Ἰηοὺ υἱὸν Ναμεσσὶ χριςὸν Κυρίου εἰς τὸν οἶκον Ἀχαάβ.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐξεδίκησεν Ἰηοὺ τὸν οἶκον Ἀχαὰβ, καὶ εὗρε τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Ὀχοζίου λειτουργοῦντας τῷ Ὀχοζίᾳ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς.

9. Καὶ εἶπε τοῦ ζητῆσαι τὸν Ὀχοζίαν, καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἰατρευόμενον ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς Ἰηοὺ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν, ὅτι εἶπαν, υἱὸς Ἰωσαφάτ
ἐςιν, ὃς ἐζήτησε τὸν Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητή-
αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν ἐν οἴκῳ Ὀχοζία κα- σει
τισχῦσαι δύναμιν περὶ τῆς βασιλείας.

10. Καὶ Γοθολία ἡ μήτηρ Ὀχοζίου εἶ- Ὀχοζία
δεν ὅτι τέθνηκεν αὐτῆς ὁ υἱὸς, καὶ ἠγέρθη, καὶ ἀπώλεσε πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν οἴκῳ Ἰούδα.

11. Καὶ ἔλαβεν Ἰωσαβεὲθ ἡ θυγάτηρ Ἰωσαβεὲθ
τοῦ βασιλέως τὸν Ἰωὰς υἱὸν * Ὀχοζίου, Ὀχοζία
καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ εἰς τὸ ταμιεῖον τῶν κλινῶν, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν

v. 1. τὸ λῃςήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς) τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτὰς λῃςήριον. ibid. βασιλεὺς) βασιλέως. v. 2. Ὧν εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας, καὶ ἕνα ἐνιαυτὸν) ὢν ἐτῶν εἴκοσι ὀχοζίας ἐβασίλευσε, καὶ ἐνιαυτὸν ἕνα. ibid. Ζαμβρὶ) ἀμβρί. v. 4. ὡς ὁ οἶκος) absque articulo. ibid. μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τ. π. αὐτοῦ, σύμβουλοι) σύμβουλοι, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τον πατέρα αὐτοῦ. v. 5. υἱοῦ Ἀχαὰμ εἰς) υἱοῦ ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραὴλ εἰς. v. 6. Ἰζραὲλ) ἰεζραὲλ, bis. ibid. ἐν Ῥαμᾷ) ἐν ῥαμώθ. v. 7. καὶ ἐν τῷ ἐξελθεῖν) καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν. ibid. Ναμεσσὶ χρ. Κυρίου) ναμεσσεὶ χριςὸν κυρίου εἰς τὸν οἶκον ἀχαάβ. v. 8. ἀδελφὰς Ὀχοζίᾳ) ἀδελφοὺς ὀχοζία λειτουργοῦντας τῷ ὀχοζίᾳ. v. 9. ἐκζητήσει) ἐζήτησε. ibid. ἐν ὅλῃ καρδίᾳ) ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ. v. 10. Ὀχοζία) ὀχοζίου. ibid. αὐτῆς ὁ υἱὸς) transposita. ib. βασιλείας αὐτοῦ ἐν) αὐτοῦ deest. v. 11. Ἰωσαβεὲθ ἡ θυγάτηρ) ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ. ibid. Ὀχοζία) ὀχοζίου. ib. τῶν υἱῶν) absque articulo. ib. εἰς τὸ ταμιεῖον) εἰς ταμιεῖον.

Ἰωσαβεθ αὐτὸν Ἰωσαβεὲθ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ἰωράμ, ἀδελφὴ Ὀχοζίου, γυνὴ Ἰωαδαὲ τοῦ ἱερέως, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Γοθολίας, καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

αὐτῆς 12. Καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ κατακεκρυμμένος ἓξ ἔτη, καὶ Γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΕΦ. ΚΓ'. XXIII.

ΚΑΙ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐκραταίωσεν Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχας, τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν Ἰωράμ, καὶ τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν Ἰωανὰν, καὶ τὸν Ἀζαρίαν υἱὸν Ἰωβὴδ, καὶ
Μασίαν τὸν Μαασαίαν υἱὸν Ἀδαίας, καὶ τὸν Ἐλισαφὰτ υἱὸν Ζαχαρίου μεθ' αὐτοῦ εἰς οἶκον Κυρίου.

2. Καὶ ἐκύκλωσαν τὸν Ἰούδαν, καὶ συνήγαγον τοὺς Λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων Ἰούδα, καὶ ἄρχοντας τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ διέθεντο πᾶσα ἡ ἐκκλησία Ἰούδα διαθήκην ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως· καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω, καθὼς ἐλάλησε Κύριος, ἐπὶ τὸν οἶκον Δαυίδ.

4. Νῦν ὁ λόγος οὗτος, ὃν ποιήσετε· τὸ τρίτον ἐξ ἡμῶν εἰσπορευέσθωσαν τὸ σάββατον τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ εἰς τὰς πύλας τῶν εἰσόδων.

5. Καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου.

6. Καὶ μὴ εἰσελθέτω εἰς οἶκον Κυρίου, ἐὰν μὴ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ὁ ἱερεὺς
λειτουργοῦντες τῶν Λευιτῶν· αὐτοὶ εἰσελεύσονται ὅτι ἅγιοί εἰσι, καὶ πᾶς ὁ λαὸς φυλασσέσθω φυλακὰς Κυρίου.

7. Καὶ κυκλώσουσιν οἱ Λευῖται τὸν βασιλέα κύκλῳ, ἀνδρὸς σκεῦος ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται, καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως, εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐποίησαν οἱ Λευῖται καὶ πᾶς Ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεύς· καὶ ἔλαβον ἕκαστος τοὺς ἄνδρας ἑαυτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ σαββάτου, ὅτι οὐ κατέλυσεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας.

9. Καὶ ἔδωκεν Ἰωδαὲ τὰς μαχαίρας, καὶ τοὺς θυρεοὺς, καὶ τὰ ὅπλα ἃ ἦν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ·

10. καὶ ἔστησε πάντα τὸν λαὸν, ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις ἑαυτοῦ, ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τῆς ἀριστερᾶς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ.

v. 11. Ἰωσαβὶθ) ἰωσαβεὲθ. ibid. Ἰωαδὰ) ἰωδαέ. ib. Γοθολίας) τῆς γοθολίας. v. 12. μετ' αὐτῆς) μετ' αὐτοῦ. CAP. XXIII. v. 1. τῷ ἑβδόμῳ) τῷ ὀγδόῳ. ibid. ἑκατοντάρχας) ἑκατοντάρχους. ib. Ἰωβὴδ, καὶ τὸν Μασίαν - - μεθ' αὐτοῦ) ὠβὴδ, καὶ τὸν μαασαίαν υἱὸν ἀδίας, καὶ τὸν ἐλισαφὰν υἱὸν ζαχαρίου μεθ' ἑαυτοῦ. v. 2. τῶν πατριῶν) absque articulo. v. 3. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. v. 4. ἐξ ἡμῶν) ἐξ ὑμῶν. v. 6. ὁ ἱερεὺς) οἱ ἱερεῖς. ibid. φυλασσέσθω) φυλασσέτω. v. 7. σκεῦος ἐν) σκεῦος ἐν. ibid εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορ.) ἐκπορευομένου καὶ εἰσπορευομένου αὐτοῦ. v. 8. ἐνετείλατο) addit αὐτοῖς. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. Ἰωδαὲ τὰς) ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τάς. v. 9. ἔδωκεν τὰς) ἔδωκεν ἰωδαὲ τάς. v. 10. πάντα τὸν λαὸν) transposita. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

11. Καὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασίλειον, καὶ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐβασίλευσαν καὶ ἔχρισαν αὐτὸν Ἰωδαὲ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπαν· ζήτω ὁ βασιλεύς.

12. Καὶ ἤκουσε Γοθολία τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων, καὶ ἐξομολογουμένων, καὶ αἰνούντων τὸν βασιλέα· καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου.

13. Καὶ ἴδε, καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσόδου οἱ ἄρχοντες, καὶ αἱ σάλπιγγες, ἄρχοντες περὶ τὸν βασιλέα. καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς ηὐφράνθη, καὶ ἐσάλπισαν ἐν σάλπιγξι, καὶ οἱ ᾄδοντες ἐν τοῖς ὀργάνοις ᾠδοὶ, καὶ ὑμνοῦντες αἶνον. Καὶ διέῤῥηξε Γοθολία τὴν στολὴν ἑαυτῆς, καὶ ἐβόησε, καὶ εἶπεν· ἐπιθέμενοι ἐπιτίθεσθε.

14. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐνετείλατο Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐκβάλετε αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ οἴκου, καὶ ἐξέλθατε ὀπίσω αὐτῆς, καὶ ἀποθανέτω μαχαίρᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς, μὴ ἀποθανέτω ἐν οἴκῳ Κυρίου.

15. Καὶ ἔδωκαν αὐτῇ ἄνεσιν, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πύλης τῶν ἱππέων τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ.

16. Καὶ διέθετο Ἰωδαὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ βασιλέως, εἶναι λαὸν τῷ Κυρίῳ.

17. Καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον Βάαλ, καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ τὰ εἴδωλα αὐτοῦ ἐλέπτυναν, καὶ τὸν Ματθὰν τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ ἐθανάτωσαν ἐναντίον τῶν θυσιαστηρίων αὐτοῦ.

18. Καὶ ἐνεχείρισεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὰ ἐνεχεί-
ἔργα οἴκου Κυρίου διὰ χειρὸς ἱερέων, καὶ ρησεν
τῶν Λευιτῶν, καὶ ἀνέστησε τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, ἃς διέστειλε Δαυὶδ ἐπὶ τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ
ἀνενέγκαι ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ, κα- ἀνήνεγ-
θὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Μωϋσῆ, ἐν εὐ- καν
φροσύνῃ, καὶ ἐν ᾠδαῖς διὰ χειρὸς Δαυίδ.

19. Καὶ ἔστησαν οἱ πυλωροὶ ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου Κυρίου, καὶ οὐκ εἰσελεύσεται ἀκάθαρτος εἰς πᾶν πρᾶγμα.

20. Καὶ ἔλαβε τοὺς πατριάρχας, καὶ τοὺς δυνατοὺς, καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς, καὶ ἀνεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐκάθισαν τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας.

21. Καὶ ηὐφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἡ πόλις ἡσύχασε, καὶ τὴν Γοθολίαν ἐθανάτωσαν μαχαίρᾳ.

ΚΕΦ.

v. 11. Ἰωδαὲ, καὶ οἱ) ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ. v. 12. τῶν τρεχόντων) absque articulo. v. 13. ἄρχοντες περὶ τὸν) καὶ οἱ ἄρχοντες περὶ τόν. ibid. λαὸς ηὐφράνθη) λαὸς τῆς γῆς ηὐφράνθη. ib. ἐν σάλπιγξι) ταῖς σάλπιγξι. ib. ἑαυτῆς) αὐτῆς. ib. καὶ εἶπεν· ἐπιθέμενοι) ἐπιτιθέμενοι. v. 14. ἐξέλθατε) εἰσέλθατε. v. 17. θυσιαστήρια) addit αὐτοῦ. ibid. τὸν ἱερέα τῆς Βάαλ) ἱερέα βάαλ. v. 18. ἐνεχείρησεν) ἐνεχείρισεν. ibid. καὶ τῶν Λευιτῶν) absque articulo, priore loco. ib. Λευιτῶν, διέστειλε) λευιτῶν, ἃς διέστειλε. ib. ἀνήνεγκαν) ἀνενέγκαι. ib. τῷ Κυρίῳ) κυρίῳ. v. 20. ἀνεβίβασαν) ἐπεβίβασαν. ibid. ἐπὶ τὸν θρόνον) ἐπὶ τοῦ θρόνου. v. 21. μαχαίρᾳ.) abest.

ΚΕΦ. ΚΔ'. XXIV.

ΩΝ ἑπ7ὰ ἐτῶν Ἰωὰς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσα-
Ἀβιὰ λὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Σαβιὰ ἐκ Βηρσαβεέ.

2. Καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως.

3. Καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ Ἰωδαὲ δύο γυναῖκας, καὶ ἐγέννησαν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.

4. Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν Ἰωὰς ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου,

5. καὶ συνήγαγε τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐξέλθατε εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα, καὶ συναγάγετε ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ ἀργύριον κατισχῦσαι τὸν οἶκον Κυρίου ἐνιαυτὸν κατ᾽ ἐνιαυτὸν, καὶ σπεύσατε λαλῆσαι, καὶ οὐκ ἔσπευσαν οἱ Λευῖται.

6. Καὶ ἐκάλεσεν Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς τὸν Ἰωδαὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· διατί οὐκ ἐπεσκέψω περὶ τῶν Λευιτῶν τοῦ εἰσενέγκαι ἀπὸ Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ τὸ κεκριμένον ὑπὸ Μωϋσῆ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, ὅτε ἐξεκκλησίασε τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου;

7. Ὅτι Γοθολία ἦν ἡ ἄνομος, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς κατέσπασαν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καί γε τὰ ἅγια οἴκου Κυρίου ἐποίησαν τοῖς Βααλείμ.

8. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· γενηθήτω γλωσσόκομον, καὶ τεθήτω ἐν πύλῃ οἴκου Κυρίου ἔξω.

9. Καὶ κηρυξάτωσαν ἐν Ἰούδα, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, εἰσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ, καθὼς εἶπεν Μωϋσῆς παῖς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

10. Καὶ ἔδωκαν πάντες ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἰσέφερον καὶ ἐνέβαλον ἐνέβαλλον
εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπληρώθη.

11. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔφερον τὸ γλωσσόκομον πρὸς τοὺς προστάτας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν Λευιτῶν, καὶ ὡς εἶδον ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ προστάτης τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου,
καὶ ἐξεκένωσαν τὸ γλωσσόκομον, καὶ κα- τὸν
τέστησαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ συνήγαγον ἀργύριον πολύ.

12. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν οἴκου Κυρίου. Καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ χαλκεῖς σιδήρου καὶ χαλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

13. Καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μῆκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον Κυρίου ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνίσχυσαν.

14. Καὶ ὡς συνετέλεσαν, ἤνεγκαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς Ἰωδαὲ τὸ

CAP. XXIV. v. 1. ἑπ7ὰ ἐτῶν) transposita. ibid. βασιλεῦσαι) βασιλεύειν. ib. Ἀβιὰ) σαβιά. v. 3. ἑαυτῷ Ἰωδ. δ. γυν.) ἰωδαὲ δ. γυν. ἑαυτῷ. v. 6. Ἰωὰς ὁ βασιλεὺς) transposita. ibid. τοῦ Θεοῦ, ὅτε) τοῦ θεοῦ, ὅτι. v. 7. καὶ τὰ ἅγια) καὶ γὰρ τὰ ἅγια. ibid. τοῖς Βααλείμ.) ταῖς βααλίμ. v. 9. εἰσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ) εἰσενέγκαι κυρίῳ. v. 10. ἐνέβαλλον) ἐνέβαλον. v. 11. ἔφερον) εἰσέφερον. ibid. τὸν γλωσσόκ.) τὸ γλωσσόκομον. v. 12. εἰς τὴν ἐργασίαν) εἰς ἐργασίαν. ibid. τὸν οἶκον Κυρίου.) adjicit, καὶ χαλκεῖς σιδήρου καὶ χαλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

κατάλοιπον τȣ̃ ἀργυρίου, καὶ ἐποίησαν σκεύη εἰς οἶκον Κυρίου, σκεύη λειτουργικὰ ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυΐσκας
ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσιν χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς, καὶ ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις ἐν οἴκῳ Κυρίου διαπαντὸς, πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωδαέ.

15. Καὶ ἐγήρασεν Ἰωδαὲ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἐτελεύτησεν ὢν ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐν τῷ τελευτᾷν αὐτόν.
ἐνῶν

16. Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ μετὰ τῶν βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθωσύνην μετὰ Ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τȣ̃ Θεοῦ, καὶ τȣ̃ οἴκȣ αὐτȣ̃.

17. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰωδαὲ εἰσῆλθον οἱ ἄρχοντες Ἰȣ́δα, καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα· τότε ἐπήκουσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς.

Κύριον τὸν Θεὸν
18. καὶ ἐγκατέλειπον τὸν οἶκον Κυρίȣ Θεȣ̃ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ἐδȣ́λευον τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις· καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

19. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον, καὶ οὐκ ἤκȣσαν· καὶ διεμαρτύρατο αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκȣσαν.

20. Καὶ πνεῦμα Θεου ἐνέδυσε τὸν Ἀζαρίαν τὸν τȣ̃ Ἰωδαὲ τὸν ἱερέα, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τȣ̃ λαȣ̃, καὶ εἶπε· τάδε λέγει Κύριος· τί παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς Κυρίȣ; καὶ οὐκ εὐοδωθήσεσθε· ὅτι ἐγκατελείπετε τὸν Κύριον, καὶ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς.

21. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν δι' ἐντολῆς Ἰωὰς τȣ̃ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου Κυρίου.

22. Καὶ οὐκ ἐμνήσθη Ἰωὰς τȣ̃ ἐλέους ȣ̃ ἐποίησε μετ' αὐτȣ̃ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτȣ̃, καὶ ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν αὐτȣ̃· καὶ ὡς ἀπέθνησκεν, εἶπεν· ἴδοι Κύριος καὶ κρινέτω.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν συντέλειαν τȣ̃ ἐνιαυτȣ̃ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν δύναμις Συρίας, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰȣ́δαν καὶ ἐπὶ
Ἱερȣσαλὴμ, καὶ κατέφθειραν πάντας τȣ̀ς κατέ-
ἄρχοντας τȣ̃ λαȣ̃ ἐν τῷ λαῷ, καὶ φθειρεν
πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ ἀπέστει-
βασιλεῖ Δαμασκοῦ, λεν

24. ὅτι ἐν ὀλίγοις ἀνδράσι παρεγίνετο δύναμις Συρίας. Καὶ ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγκατέλιπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν· καὶ μετὰ Ἰωὰς ἐποίησε κρίματα.

25. Καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτȣ̀ς ἀπ' αὐτȣ̃, ἐν τῷ ἐγκαταλιπεῖν αὐτὸν ἐν μαλακίαις μεγάλαις, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτȣ̃ ἐν αἵμασιν υἱοῦ Ἰωδαὲ τȣ̃ ἱερέως, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανε· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν βασιλέων.

26. Καὶ

v. 14. ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσιν) ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις. v. 15. ἐνῶν ἐτῶν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα) ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν. v. 18. ἐγκατέλειπον Κύριον τὸν Θεὸν τῶν) ἐγκατέλιπον τον οἶκον κυρίου θεȣ̃ τῶν. ibid. τοῖς εἰδώλοις καὶ ταῖς Ἀσάρταις) transposita. v. 19. ἤκȣσαν.) ὑπήκȣσαν, in fine versûs. v. 22. μετ' αὐτȣ̃ Ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτȣ̃) ἰωδαὲ ὁ πατὴρ αὐτȣ̃ μετ' αὐτȣ̃. ibid. κρινέτω.) κρινάτω. v. 23. κατέφθειρεν) κατέφθειραν. ibid. ἀπέστειλεν) ἀπέστειλαν. v. 24. παρεγίνετο) παρεγένετο. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

Ζαβεθ 26. Καὶ οἱ ἐπιθέμενοι ἐπ' αὐτὸν, Ζαβὲθ ὁ τῦ Σαμαὰθ ὁ Ἀμμανίτης, καὶ Ἰωζαβὲδ ὁ τῦ Σαμαρὶθ ὁ Μωαβίτης,

27. Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντες, καὶ
προσῆλθον αὐτῷ οἱ πέντε. Καὶ τὰ λοι-
Ἰέδα παὶ ἰδὲ γεγραμμένα ἐπὶ γραφὴν τῶν
βασιλέων, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀμασίας
υἱὸς αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ.

ΚΕΦ. ΚΕ'. XXV.

ΩΝ πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ἀμασίας, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτῦ Ἰωαδὲν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλ' οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς κατέςη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτῦ, καὶ ἐθανάτωσε τὺς παῖδας ἑαυτοῦ τὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτῦ.

4. Καὶ τὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινε κατὰ τὴν διαθήκην νόμου Κυρίου,
καθὼς γέγραπται, ὡς ἐνετείλατο Κύριος,
λέγων· οὐκ ἀποθανῦνται πατέρες ὑ-
πὲρ τέκνων, καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανῦνται
ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ ἕκαςος τῇ ἑαυτῦ
ἀποθα- ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.
νεῖται 5. Καὶ συνήγαγεν Ἀμασίας τὸν οἶκον
Ἰέδα, καὶ ἀνέςησεν αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ Ἰέδᾳ καὶ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἠρίθμησεν αὐτοὺς ἀπὸ εἰκοσαετῦς καὶ ἐπάνω, καὶ εὗρεν αὐτὺς τριακοσίας χιλιάδας, δυνατὺς ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον, κρατῦντας δόρυ καὶ θυρεόν.

6. Καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ Ἰσραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας, δυνατὺς ἰσχύϊ, ἑκατὸν ταλάντων ἀργυρίου.

7. Καὶ ἄνθρωπος τῦ Θεῦ ἦλθε πρὸς αὐτὸν, λέγων· βασιλεῦ, ὐ παρελεύσεται μετὰ σοῦ δύναμις Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἔςι Κύριος μετὰ Ἰσραὴλ, πάντων τῶν υἱῶν Ἐφραίμ.

8. Ὅτι ἐὰν ὑπολάβῃς κατισχῦσαι ἐν τούτοις, καὶ τροπώσεταί σε Κύριος ἔναντι τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔςι παρὰ Κυρίου κατισχῦσαι ἐν τέτοις, καὶ τροπώσεσθαι.

9. Καὶ εἶπεν Ἀμασίας τῷ ἀνθρώπῳ τῦ Θεοῦ· καὶ τί ποιήσω τὰ ἑκατὸν τάλαντα ἃ ἔδωκα τῇ δυνάμει Ἰσραήλ; Καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τῦ Θεοῦ· ἔςι τῷ Κυρίῳ δοῦναί σοι πλεῖςα τούτων.

10. Καὶ διεχώρισεν Ἀμασίας τῇ δυ-
νάμει τῇ ἐλθέσῃ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἐ-
φραὶμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον ἑαυ-
τῶν. Καὶ ἐθυμώθησαν σφόδρα ἐπὶ Ἰέ-
δαν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον ἑαυτῶν ὑπέςρε-
ἐν ὀργῇ θυμοῦ. ψεν

11. Καὶ Ἀμασίας κατίσχυσε, καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν ἑαυτῦ, καὶ ἐπορεύθη

v. 26. Ζαβὲθ) ζαβὲδ. ibid. Σαμαὰθ) σαμαὰθ. ib. Σαμαρὶθ) σαμάρὶθ. v. 27. Ἰέδα) ἰδού. ibid. ἐπὶ γραφὴν) ἐπὶ τὴν γραφήν. CAP. XXV. v. 1. πέντε καὶ εἴκοσι) transposita. ibid. εἴκοσι καὶ ἐννέα) εἰκοσιεννέα. ib. Ἰωαδὲν) ἰωαδάν. v. 3. ἑαυτῦ) αὐτῦ. v. 4. νόμου) τῦ νόμου. ibid. ἀποθανεῖται.) ἀποθανοῦνται. v. 5. δυνατὺς ἐξελθεῖν εἰς πόλ.) ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον δυνατούς. v. 7. παρελεύσεται) πορεύσεται. v. 8. τροπώσεται Κύρ. ἔναντι) τροπώσεταί σε κύριος ἐναντίον. ibid. κατισχῦσαι ἐν τέτοις, καὶ τροπώσεσθαι.) καὶ ἰσχῦσαι καὶ τροπώσασθαι. v. 10. ἑαυτῶν.) αὐτῶν, bis. ibid. ὑπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. v. 11. ἑαυτοῦ) αὐτῦ.

ρεύθη εἰς τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐκεῖ τὰς υἱοὺς Σηεὶρ, δέκα χιλιάδας·

12. καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ υἱοὶ Ἰέδα, καὶ ἔφερον αὐτὰς ἐπὶ τὸ ἄ-
κατεκρή- κρον τῆ κρημνοῦ, καὶ κατεκρήμνιζον αὐτὰς
μνισεν ἀπὸ τῆ ἄκρου τῆ κρημνοῦ, καὶ πάντες διεῤῥήγνυντο.

13. Καὶ οἱ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς ἀπέστρεψεν Ἀμασίας τῆ μὴ πορευθῆναι μετ᾽ αὐτῆ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰέδα ἀπὸ Σαμαρείας ἕως Βαιθωρών· καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας, καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά.

14. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν Ἀμασίαν πατάξαντα τὴν Ἰδεμαίαν, καὶ ἤνεγκε πρὸς αὐτὰς τὰς θεοὺς υἱῶν Σηεὶρ, καὶ ἔστησεν αὐτὰς ἑαυτῷ εἰς θεοὺς, καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει, καὶ αὐτοῖς αὐτὸς ἔθυε.

Αμεσίαν 15. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ Κυρίε ἐπὶ Ἀμασίαν,
* προφή- καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ * προφήτην,
τας καὶ † εἶπεν αὐτῷ· τί ἐζήτησας τὰς
† εἶπον θεοὺς τῆ λαοῦ, οἳ οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός σου;

16. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτῷ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· μὴ σύμβουλον τῆ βασιλέως δέδωκά σε; πρόσσεχε ἵνα μὴ μαστιγωθῇς· καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν· ὅτι γινώσκω, ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ σοὶ τῆ καταφθεῖραί σε, ὅτι ἐποίησας τῦτο, καὶ οὐκ ἐπήκουσας τῆς συμβουλίας μου.

17. Καὶ ἐβουλεύσατο Ἀμασίας ὁ βασιλεὺς Ἰέδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωὰς υἱὸν Ἰωάχαζ υἱοῦ Ἰηῦ βασιλέα Ἰσραὴλ, λέγων· δεῦρο, ὀφθῶμεν προσώποις.

18. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς Ἀμασίαν βασιλέα Ἰέδα,
λέγων· ὁ Ἀχὰχ ὁ ἐν τῷ Λιβάνῳ ἀπέστει- Ὀχὸζ
λε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ Λιβάνῳ, λέγων· δὸς τὴν θυγατέρα σε τῷ υἱῷ με εἰς γυναῖκα, καὶ ἰδὲ ἐλεύσεται τὰ θηρία τῆ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ Λιβάνῳ· καὶ ἦλθαν τὰ θηρία, καὶ κατεπάτησαν τὸν Ἀχούχ.

19. Εἶπας, ἰδοὺ ἐπάταξας τὴν Ἰδεμαίαν, καὶ ἐπαίρει σε ἡ καρδία σου ἡ βαρεῖα, νῦν κάθησο ἐν οἴκῳ σε, καὶ ἱνατὶ συμβάλλεις ἐν κακίᾳ, καὶ πεσῇ σὺ, καὶ Ἰέδας μετὰ σοῦ;

20. Καὶ οὐκ ἤκεσεν Ἀμασίας, ὅτι παρὰ Κυρίου ἐγένετο τῆ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας, ὅτι ἐξεζήτησε τὰς θεὰς τῶν Ἰδεμαίων.

21. Καὶ ἀνέβη Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἄφθησαν ἀλλήλοις, αὐτὸς, καὶ Ἀμασίας βασιλεὺς Ἰέδα ἐν Βαιθσαμὺς, ἥ ἐστι τῆ Ἰέδα.

22. Καὶ ἐτροπώθη Ἰέδας κατὰ πρόσωπον

v. 12. κατεκρήμνισεν) κατεκρήμνιζον. v. 13. οἱ υἱοὶ) υἱοί. ibid. ἐπέθεντο) καὶ ἐπέθεντο. v. 14. πατάξαντα) πατάξαντος. ibid. πρὸς αὐτοὺς) πρὸς αὐτόν. ib. ἑαυτῷ) αὐτῷ. ib. αὐτοῖς αὐτὸς) transposita. v. 15. Ἀμεσίαν) ἀμασίαν. ibid. προφήτας, καὶ εἶπον) προφήτην, καὶ εἶπεν. ib. ἐξείλαντο) ἐξείλοντο. v. 16. αὐτῷ, καὶ εἶπεν) αὐτῷ πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν. ibid. πρόσεχε μὴ) πρόσεχε ἵνα μή. v. 17. Ἀμασίας, καὶ) ἀμασίας ὁ βασιλεὺς ἰέδα, καί. ibid. δεῦρο, ὀφθῶμεν) δεῦρο, καὶ ὀφθῶμεν. v. 18. Ὀχὸζ) ἀχούχ. ibid. ἦλθαν) ἦλθον. ib. Ἀχὰχ.) ἀχούχ. v. 19. ἐπάταξας) ἐπάταξα. ibid. ἡ καρδία) addit σε. ib. κάθησο) κάθισον.

σωπον Ἰσραὴλ, καὶ ἔφυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ.

23. Καὶ τὸν Ἀμασίαν βασιλέα Ἰούδα τὸν τοῦ Ἰωὰς υἱοῦ Ἰωάχαζ κατέλαβεν Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Βαιθσαμὺς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ κατέσπασεν ἀπὸ τοῦ τείχους Ἱερουσαλὴμ, ἀπὸ πύλης Ἐφραὶμ ἕως πύλης
τριακοσίους γωνίας, τετρακοσίους πήχεις.

24. Καὶ πᾶν τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὑρεθέντα ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ παρὰ τῷ Ἀβδεδὸμ, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Σαμάρειαν.

25. Καὶ ἔζησεν Ἀμασίας ὁ τοῦ Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰούδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἰωὰς τὸν τοῦ Ἰωάχαζ βασιλέα Ἰσραὴλ ἔτη δεκαπέντε.

26. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἀμασίου, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ;

27. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἀπέστη Ἀμασίας ἀπὸ Κυρίου, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ ἐπίθεσιν, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Λαχεὶς, καὶ ἀπέστειλαν κατόπισθεν αὐτοῦ εἰς Λαχεὶς, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ.

28. Καὶ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ.

ΚΕΦ. Κϛ΄. XXVI.

ΚΑΙ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ὀζίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀμασίου.

2. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν Αἰλὰθ, αὐτὸς ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

3. Υἱὸς δεκαὲξ ἐτῶν ἐβασίλευσεν Ὀζίας, καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰεχελία ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

4. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ἀμασίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

5. Καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν Κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις Ζαχαρίου τοῦ συνιόντος ἐν φόβῳ Κυρίου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐζήτησε τὸν Κύριον, καὶ εὐόδωσεν αὐτῷ Κύριος.

6. Καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπολέμησε πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ κατέσπασε τὰ
τείχη Γὲθ, καὶ τὰ τείχη Ἰαβνὴρ, καὶ Ἰαβεὶς
τὰ τείχη Ἀζώτου, καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις Ἀζώτου, καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις.

7. Καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν Κύριος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας, καὶ ἐπὶ τοὺς Μιναίους.

8. Καὶ ἔδωκαν οἱ Μιναῖοι δῶρα τῷ Ὀζίᾳ, καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου Αἰγύπτου, ὅτι κατίσχυσεν ἕως ἄνω.

V. 22. ἔφυγον) ἔφυγεν. V. 23, Ἰωὰς βασιλεὺς) ἰωὰς υἱοῦ ἰωάχαζ κατέλαβεν ἰωὰς βασιλεὺς. ibid. τριακοσίους) τετρακοσίους. V. 27. Λαχεὶς) λαχὶς, passim. CAP. XXVI. V. 1. αὐτὸς δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν) αὐτὸς υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν. V. 3. δεκαὲξ) ἑκκαίδεκα. V. 6. Ἰαβεὶς) ἰαβνὴρ.

πύργον 9. Καὶ ᾠκοδόμησεν Ὀζίας πύργους ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς γωνίας, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς Φάραγγος, καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσε.

10. Καὶ ᾠκοδόμησε πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμησε λάκκους πολλοὺς, ὅτι κτήνη πολλὰ ὑπῆρχον αὐτῷ ἐν σεφηλᾷ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ, καὶ ἀμπελουργοὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ ἐν τῷ Καρμήλῳ, ὅτι Φιλογεωργὸς ἦν.

11. Καὶ ἐγένετο τῷ Ὀζίᾳ δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον, καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς παράταξιν εἰς ἀριθμόν. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν διὰ χειρὸς Ἰειὴλ τοῦ γραμμα-
Μασσαί- τέως, καὶ Μαασίου τοῦ κριτοῦ, διὰ χει-
ου ρὸς Ἀνανίου τοῦ διαδόχου τοῦ Βασιλέως·

12. πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν πατριαρχῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δισχίλιοι ἑξακόσιοι,

13. καὶ μετ' αὐτῶν δύναμις πολεμικὴ, τριακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑπτὰ χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. οὗτοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος, βοηθῆσαι τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους.

ἡτοίμα- 14. Καὶ ἡτοίμασεν αὐτοῖς Ὀζίας πά-
ζεν σῃ τῇ δυνάμει θυρεοὺς, καὶ δόρατα, καὶ περικεφαλαίας, καὶ θώρακας, καὶ τόξα, καὶ σφενδόνας εἰς λίθους.

15. Καὶ ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχανευμένας λογιστοῦ, τοῦ εἶναι ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, βάλλειν βέλεσι καὶ λίθοις μεγάλοις. καὶ ἠκούσθη ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἕως πόῤῥω· ὅτι ἐθαυμαστώθη τοῦ βοηθῆναι ἕως οὗ κατίσχυσε.

16. Καὶ ὡς κατίσχυσεν, ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ τοῦ καταφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν ἐν Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν Κυρίου θυμιάσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων·

17. καὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς, καὶ μετ' αὐτοῦ ἱερεῖς τοῦ Κυρίου ὀγδοήκοντα, υἱοὶ δυνατοί.

18. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ Ὀζίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ· οὐ σοὶ, Ὀζία, θυμιάσαι τῷ Κυρίῳ, ἀλλ' ἢ τοῖς ἱερεῦσι, τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἡγιασμένοις, θυμιάσαι· ἔξελθε ἐκ τοῦ ἁγιάσματος, ὅτι ἀπέστης ἀπὸ Κυρίου· καὶ οὐκ ἔσται σοι τοῦτο εἰς δόξαν παρὰ Κυρίου Θεοῦ.

19. Καὶ ἐθυμώθη Ὀζίας, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιάσαι ἐν τῷ ναῷ· καὶ ἐν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἡ λέπρα ἀνέτειλεν ἐν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ, ἐναντίον τῶν ἱερέων ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ πρῶτος καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς ἐν τῷ μετώπῳ, καὶ κατέσπευσαν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ γὰρ αὐτὸς

v. 9. πύργον) πύργους. v. 10. ὑπῆρχον) ὑπῆρχεν. ibid. Φιλογεωργὸς) γεωργός. v. 11. δυνάμεις ποιοῦσαι) δύναμις ποιοῦσα. ibid. καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς) καὶ ἐκπορευομένη εἰς παράταξιν εἰς πόλεμον καὶ εἰσπορευομένη εἰς. ib. Καὶ ὁ ἀριθμὸς) καὶ ἦν ὁ ἀριθμός. ib. Μασσαίου) μαασίου. v. 13. ἑπτὰ χιλιάδες) ἑπτακισχίλιοι. v. 14. ἡτοίμαζεν) ἡτοίμασεν. v. 15. σφενδόνας εἰς λίθους.) transposita. v. 16. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 18. εἶπον) εἶπαν. ibid. τοῖς υἱοῖς) absque articulo. ib. θυμιάσαι) θῦσαι. v. 19. ναῷ· ἐν τῷ) ναῷ· καὶ ἐν τῷ. v. 20. ἐπ' αὐτὸν ὁ ἱερεὺς) πρὸς αὐτὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεύς.

αὐτὸς ἔσπευσεν ἐξελθεῖν, ὅτι ἤλεγξεν αὐτὸν Κύριος.

21. Καὶ ἦν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς λεπρὸς ἕως τῆς ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ ἐν οἴκῳ Ἀπφουσὼθ ἐκάθητο λεπρὸς, ὅτι ἀπεσχίσθη ἀπὸ οἴκου Κυρίου. Καὶ Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς.

22. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ὀζίου τοῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ὑπὸ Ἰεσαΐου τοῦ προφήτου.

23. Καὶ ἐκοιμήθη Ὀζίας μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ (μετὰ) τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων, ὅτι εἶπαν, ὅτι λεπρός ἐστι. Καὶ ἐβασίλευ-
Ἰωνάθαν σεν Ἰωάθαμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΖ'. XXVII.

ΥΙΟΣ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωάθαμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαὲξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἰερουσά, θυγάτηρ Σαδώκ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν Κυρίου, καὶ ἔτι ὁ λαὸς κατεφθείρετο.

3. Αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου Κυρίου (καὶ) τὴν ὑψηλὴν, καὶ ἐν τείχει τοῦ Ὀφλὰ ᾠκοδόμησε πολλά.

4. Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς, καὶ οἰκήσεις, καὶ πύργους.

5. Αὐτὸς ἐμαχέσατο πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου, καὶ δέκα χιλιάδας κόρων πυροῦ, καὶ κριθῶν δέκα χιλιάδας. ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν κατ' ἐνιαυτὸν, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ.

6. Κατίσχυσεν Ἰωάθαμ, ὅτι ἡτοίμασε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἐναντίον Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ.

7. Καὶ οἱ λόγοι Ἰωάθαμ οἱ λοιποὶ, καὶ ὁ πόλεμος, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ, ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων βιβλίων
Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

8. Καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν βασιλεύσας, καὶ ἓξ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ.

9. Καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

v. 21. ἦν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς) ὀζίας ὁ βασιλεὺς ἦν. ibid. ἕως τῆς ἡμέρας) ἕως ἡμέρας. ib. Ἰωάθαμ) ἰωάθαν. v. 22. τοῦ βασιλέως) non habet. ibid. ἰδοὺ εἰσὶ) deest. v. 23. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. (μετὰ) abest. ib. Ἰωνάθαν ὁ υἱὸς) ἰωάθαμ υἱός. CAP. XXVII. v. 1. εἴκοσι) Υἱὸς εἴκοσι. ibid. δεκαὲξ) ἑκκαίδεκα. v. 2. πάντα ὅσα) πάντα ἃ. v. 3. (καὶ) abest. ibid. τοῦ Ὀφλὰ) ὀπὲλ. v. 4. Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν) non habet. v. 5. κατ' ἐνιαυτὸν) καὶ κατ' ἐνιαυτόν. ibid. ἐν δευτέρῳ) ἐν τῷ δευτέρῳ. v. 7. Καὶ οἱ λόγοι Ἰωάθαμ οἱ λοιποὶ) καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωάθαμ. ibid. γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίων) γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ. v. 8. abest ab Edit. Rom. v. 9. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΗ'. XXVIII.

ΥΙΟΣ εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαὲξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ ἐκ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, ὡς Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτῦ.

2. Καὶ ἐπορεύθη κατὰ τὰς ὁδὺς τῶν βασιλέων Ἰσραήλ· καὶ γὰρ γλυπτὰ ἐποίησε,

3. καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἔθυεν ἐν
γῆ Βεεννὸμ Γὲ Βεεννὸμ· καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτῦ διὰ πυρὸς κατὰ τὰ βδελύγματα πάντων τῶν ἐθνῶν (τῶν ἀπεριτμήτων τούτων, καὶ) ὧν ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπυ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἐθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπὶ τῶν δωμάτων, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους.

5. Καὶ παρέδωκεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῦ διὰ χειρὸς βασιλέως Συρίας, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ, καὶ ᾐχμαλώτευσεν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν πολλὴν, καὶ ἤγαγεν εἰς Δαμασκὸν καὶ εἰς τὰς χεῖρας βασιλέως Ἰσραὴλ παρέδωκαν αὐτὸν, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ πληγὴν μεγάλην.

6. Καὶ ἀπέκτεινε Φακεὲ ὁ τῦ Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐν Ἰέδα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύϊ, ἐν τῷ αὐτὺς καταλιπεῖν τὸν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

7. Καὶ ἀπέκτεινε Ζεχρὶ ὁ δυνατὸς τῦ Ἐφραὶμ τὸν Μαασίαν τὸν υἱὸν τῦ βασιλέως, καὶ τὸν Ἐζρικὰν ἡγούμενον τῦ οἴκυ αὐτῦ, καὶ τὸν Ἐλκανὰ τὸν διάδοχον τῦ βασιλέως. Ἐζεχρὶ Μασίαν

8. Καὶ ᾐχμαλώτευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τριακοσίας χιλιάδας, γυναῖκας, υἱοὺς καὶ θυγατέρας· καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἤνεγκαν τὰ σκῦλα εἰς Σαμάρειαν.

9. Καὶ ἐκεῖ ἦν ὁ προφήτης τῦ Κυρίυ, Ὠδὴδ ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰδὲ ὀργὴ Κυρίυ Θεῦ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπὶ τὸν Ἰέδαν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκτείνατε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ, καὶ ἕως τῶν οὐρανῶν ἔφθακε.

10. Καὶ νῦν υἱοὺς Ἰέδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ὑμεῖς λέγετε κατακτήσεσθαι εἰς δέλυς καὶ δέλας. οὐκ ἰδὲ εἰμι μεθ' ὑμῶν ἐχ μαρτυρῆσαι Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν;

11. Καὶ νῦν ἀκέσατέ μου, καὶ ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ᾐχμαλωτεύσατε τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὅτι ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου ἐφ' ὑμῖν. αἰχμαλωτεύσατε

12. Καὶ

CAP. XXVIII. v. 1. Υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν Ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ δεκαὲξ ἐβασίλευσεν) Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν. v. 2. τῶν βασιλέων) absque articulo. v. 3. ἔθυεν ἐν γῇ Βεεννὸμ) ἐν γὲ βενεννὸμ. ibid. πάντων) abest. ib. (τῶν ἀπεριτμήτων τούτων, καὶ) non habet. ib. τῶν υἱῶν) absque articulo. v. 5. εἰς τὰς χεῖρας) εἰς χεῖρας. ibid. παρέδωκαν) παρέδωκεν. v. 6. Ῥομελίου) ῥομελία. ibid. αὐτὺς καταλιπεῖν) transposita. ib. τὸν Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεόν. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. Ἐζεχρὶ) ζεχρί. ib. Μασίαν) μαασίαν. v. 8. ᾐχμαλώτευσαν) ᾐχμαλώτισαν. ibid. υἱὸς) καὶ υἱούς. v. 9. ἐπὶ τὸν Ἰέδαν) absque articulo. v. 10. κατακτήσεσθαι) κατακτήσασθαι. ibid. ἐχ ἰδὲ) οὐκ ἰδού. ib. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 11. νῦν) καὶ νῦν. ibid. αἰχμαλωτεύσατε) ᾐχμαλωτεύσατε.

12. Καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐφραὶμ, Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωανὰν, καὶ Βαραχίας ὁ τοῦ Μοσολλαμὼθ, καὶ Ἐζεκίας ὁ τοῦ Σελλὴμ, καὶ Ἀμασίας ὁ
'Αδδὶ τοῦ Ἀλλὶ ἐπὶ τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ τοῦ πολέμου,

13. καὶ εἶπαν αὐτοῖς· οὐ μὴ εἰσαγάγητε τὴν αἰχμαλωσίαν ὧδε πρὸς ἡμᾶς, ὅτι εἰς τὸ ἁμαρτάνειν τῷ Κυρίῳ ἐφ' ἡ-
προθεῖναι μᾶς ὑμεῖς λέγετε προσθεῖναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὴν ἄγνοιαν ἡμῶν, ὅτι πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν, καὶ ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

14. Καὶ ἀφῆκαν οἱ πολεμισταὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων, καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας.

15. Καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες οἱ ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι, καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ πάντας τοὺς γυμνοὺς περιέβαλον ἀπὸ τῶν σκύλων, καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς, καὶ ὑπέδησαν αὐτοὺς, καὶ ἔδωκαν φαγεῖν καὶ ἀλείψασθαι, καὶ ἀντελάβοντο ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀσθενοῦντος, καὶ κατέστησαν αὐτοὺς εἰς Ἱεριχὼ πόλιν Φοινίκων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς Σαμάρειαν.

16. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ πρὸς βασιλέα Ἀσσοὺρ βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ ἐν τούτῳ,

17. ὅτι Ἰδουμαῖοι ἐπέθεντο, καὶ ἐπάταξαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ᾐχμαλώτευσαν αἰχμαλωσίαν.

18. Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ λιβὸς τοῦ Ἰούδα, καὶ ἔλαβον τὴν Βαιθσαμὺς, καὶ τὴν Αἰλὼν, καὶ τὴν Γαδηρὼθ, καὶ τὴν Σωχὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Θαμνὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Γαμζὼ καὶ τὰς κώμας Γαμαιαὐτῆς· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ. ζαὶ

19. Ὅτι ἐταπείνωσε Κύριος τὸν Ἰούδαν διὰ Ἄχαζ βασιλέα Ἰούδα, ὅτι ἀπέστη ἀποστάσει ἀπὸ Κυρίου.

20. Καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν Θαλγαθφελλασὰρ βασιλεὺς Ἀσσοὺρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. Θαγλαθφαλνασὰρ

21. Καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὰ ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ Ἀσσούρ· καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν αὐτῷ,

22. ἀλλ' ἢ τῷ θλιβῆναι αὐτόν· καὶ προσέθηκε τοῦ ἀποστῆναι ἀπὸ Κυρίου, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ·

23. ἐκζητήσω τοὺς θεοὺς Δαμασκοῦ τοὺς τύπτοντάς με, καὶ εἶπεν· ὅτι θεοὶ βασιλέως Συρίας αὐτοὶ κατισχύουσιν αὐτοὺς, αὐτοῖς τοίνυν θύσω, καὶ ἀντιλήψονταί μου. καὶ αὐτοὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς σκῶλον, καὶ παντὶ Ἰσραήλ.

 24. Καὶ

V. 12. Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωανὰν) οὐδείας ὁ τοῦ ἰωανοῦ. ibid. Μοσολλαμὼθ) μασολαμώθ. ib. 'Αδδὶ) ἐλδαί. V. 13. προθεῖναι) προσθεῖναι. ibid. ἄγνοιαν) addit ἡμῶν. V. 15. ἐν ὑποζυγίοις) præmittit καὶ. ibid. ὑπέστρεψαν) ἐπέστρεψαν. V. 16. Ἄχαζ) ὁ βασιλεὺς ἄχαζ. V. 17. Ἰδουμαῖοι) οἱ ἰδουμαῖοι. ibid. ᾐχμαλώτευσαν) ᾐχμαλώτισαν. V. 18. Βαιθσαμὺς, καὶ τὴν Αἰλὼν) adjicit, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ τὴν αἰλών. ibid. Γαδηρὼθ) γαληρού. ib. καὶ Θαμνὰ) καὶ τὴν θαμνά. ib. Γαμαιζαὶ) γαμζώ. V. 20. Θαγλαθφαλνασὰρ) θαλγαφελλασάρ. ibid. ἐπάταξεν) ἔθλιψεν. V. 21. βοήθειαν αὐτῷ) βοήθειαν αὐτῷ ἦν. V. 22. ὁ βασιλεὺς) addit ἄχαζ. V. 23. κατισχύουσιν) adjicit αὐτούς.

24. Καὶ ἀπέστησεν Ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου Κυρίου, καὶ κατέκοψεν αὐτὰ, καὶ ἔκλεισε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ θυσιαστήρια ἐν πάσῃ γωνίᾳ ἐν Ἱερουσαλὴμ,

25. καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἐν
ἐποίησαν Ἰούδα ἐποίησεν ὑψηλὰ θυμιᾷν θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ παρώργισαν Κύριον Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

26. Καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτοῦ, καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται, ἰδοὺ γεγραμμέναι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

27. Καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ, ὅτι οὐκ εἰσήνεγκαν αὐτὸν εἰς τοὺς τάφους τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΘ'. XXIX.

ΚΑΙ Ἐζεκίας ἐβασίλευσεν ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, καὶ εἴκοσι ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀβιὰ
Ἀββαθύθ
θυγάτηρ Ζαχαρίου.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον Κυρίου, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς ἔστη ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ἀνέῳξε τὰς θύρας οἴκου Κυρίου, καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς.

4. Καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς,

5. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ οἱ Λευῖται, νῦν ἁγνίσθητε, καὶ ἁγνίσατε τὸν οἶκον Κυρίου Θεοῦ πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσίαν ἐκ τῶν ἁγίων.

6. Ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον αὐτὸν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα.

7. Καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τοῦ ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμίασαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ, Θεῷ Ἰσραήλ.

8. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐπὶ τὸν Ἰούδαν καὶ ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν, καὶ εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς συριγμὸν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν.

9. Καὶ ἰδοὺ πεπλήγασιν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐχ αὐτῶν, ὃ καὶ νῦν ἐστιν.

10. Ἐπὶ τούτοις νῦν ἐστὶν ἐπὶ καρδίας διαθέσθαι διαθήκην μου, διαθήκην Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀποστρέψει τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν.

11. Καὶ

v. 24. ἐποίησεν αὐτῷ) ἐποίησεν ἑαυτῷ. ibid. Ἱερουσαλὴμ,) ἐν Ἱερουσαλὴμ. v. 25. ἐποίησαν) ἐποίησεν. ibid. Κύριον Θεὸν) κύριον τὸν θεόν. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 27. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. CAP. XXIX. v. 1. Ἀββαθύθ) ἀβιά. v. 3. ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ) ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ. v. 5. πατέρων) τῶν πατέρων. v. 6. Κυρίου) adjicit θεοῦ ἡμῶν. ibid. ἐγκατέλιπον) ἐγκατέλιπαν. ib. τὸ πρόσωπον) addit αὐτῶν. v. 7. τῷ ἁγίῳ) ἐν τῷ ἁγίῳ. v. 8. θυμῷ) ὀργῇ. ibid. καὶ ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ) ἐπὶ deest. ib. συριγμὸν) συρισμόν. v. 9. μαχαίρᾳ) ἐν μαχαίρᾳ. ibid. οὐχ αὐτῶν) οὐκ αὐτῶν.

11. Καὶ νῦν μὴ διαλίπητε, ὅτι ἐν ὑμῖν ᾑρέτικεν Κύριος στῆναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν, καὶ εἶναι αὐτῷ λειτουργοῦντας καὶ θυμιῶντας.

Μαὶθ 12. Καὶ ἀνέστησαν οἱ Λευῖται, Μαὰθ
Ζαχαρίου ὁ τοῦ Ἀμασὶ, καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ Ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν Καάθ· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Μεραρὶ Κεὶς ὁ τοῦ Ἀβδὶ, καὶ Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰαλλὴλ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Γεδσὼν, Ἰωὰ ὁ τοῦ Ζεμμὰθ, καὶ Ἰωδὰν ὁ τοῦ Ἰωαχά·

13. Καὶ τῶν υἱῶν Ἐλισαφὰν, Ζαμβρὶ, καὶ Ἰεϊὴλ· καὶ τῶν υἱῶν Ἀσὰφ, Ζαχαρίας καὶ Ματθανίας.

14. Καὶ τῶν υἱῶν Αἱμὰν, Ἰεϊὴλ καὶ
Σαμαίας Σεμεΐ· καὶ τῶν υἱῶν Ἰδιθοὺν Σαμαίας, καὶ Ὀζιήλ.

15. Καὶ συνήγαγον τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ ἡγνίσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως διὰ προστάγματος Κυρίου, καθαρίσαι τὸν οἶκον Κυρίου.

16. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον Κυρίου ἁγνίσαι, καὶ ἐξέβαλαν πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, καὶ εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου Κυρίου· καὶ ἐδέξαντο οἱ Λευῖται ἐκβαλεῖν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων ἔξω.

17. Καὶ ἤρξαντο τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ νουμηνίᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἁγνίσαι, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς εἰσῆλθαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ἥγνισαν τὸν οἶκον Κυρίου ἐν ἡμέραις ὀκτὼ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν.

18. Καὶ εἰσῆλθον ἔσω πρὸς Ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπαν· ἡγνίσαμεν πάντα τὰ ἐν οἴκῳ Κυρίου, τὸ θυσιαστήριον τῆς ὁλοκαυτώσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς,

19. καὶ πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐμίανεν Ἀχαζ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποστασίᾳ ἑαυτοῦ, ἡτοιμάκαμεν καὶ ἡγνίκαμεν, ἰδού ἐστιν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου Κυρίου.

20. Καὶ ὤρθρισεν Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον Κυρίου.

21. Καὶ ἀνήνεγκε μόσχους ἑπτὰ, κριοὺς ἑπτὰ, ἀμνοὺς ἑπτὰ, χιμάρους αἰγῶν ἑπτὰ χειμάῤ-
περὶ ἁμαρτίας, περὶ τῆς βασιλείας, ῥους
καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ Ἰσραήλ· καὶ εἶπε τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσιν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυρίου.

22. Καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους, καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τοὺς κριοὺς, καὶ προσέχεαν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνοὺς, καὶ περιέχεον τὸ αἷμα τῷ θυσιαστηρίῳ.

23. Καὶ

V. 12. Μαὶθ) μαάθ. ibid. Ζαχαρίου) ἀζαρίου. ib. Ἰαλλὴλ·) ἀλαλλήλ. Ib. Γεδσὼν, Ἰωὰ) γεδσωνί, ἰωδαάδ. ib. Ἰωδὰν ὁ τοῦ Ἰωαχά.) ἰωαδάμ. οὗτοι υἱοὶ ἰωαχά. V. 14. Σαμαίας) σαμαίας. V. 16. ἐξέβαλαν) ἐξέβαλον. V. 17. ἤρξαντο) ἤρξατο. ibid. τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου) τοῦ πρώτου μηνός. ib. ναὸν τοῦ Κυρίου) ναὸν κυρίου. ib. ἑκκαιδεκάτῃ) τρισκαιδεκάτῃ. V. 18. εἰσῆλθον) εἰσῆλθαν. V. 19. Ἀχαζ ὁ βασιλεὺς) transposita. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. ἡγνίκαμεν) ἡγνίσαμεν. V. 21. χειμάῤῥους) χιμάρους. V. 22. προσέχεον) προσέχεαν.

χειμάῤ-ῥους 23. Καὶ προσήγαγον τὺς χιμάρους τὺς περὶ ἁμαρτίας ἐναντίον τῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας ἑαυτῶν ἐπ' αὐτές·

24. καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, καὶ ἐξιλάσαντο τὸ αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαςήριον, καὶ ἐξιλάσαντο περὶ παντὸς Ἰσραήλ· ὅτι περὶ παντὸς Ἰσραὴλ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἡ ὁλοκαύτωσις, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας.

25. Καὶ ἔςησε τὺς Λευίτας ἐν οἴκῳ Κυρίε ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐν νάβλαις, καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν Δαυὶδ τῦ βασιλέως, καὶ Γὰδ τῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ, καὶ Νάθαν τῦ προφήτε, ὅτι δι' ἐντολῆς Κυρίε τὸ πρόςαγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν.

26. Καὶ ἔςησαν οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις Δαυὶδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξι.

27. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἀνενέγκαι τὴν ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον· καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν τὴν ὁλοκαύτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν τῷ Κυρίῳ, καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ.

28. Καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει, καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ ᾄδοντες, καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίζεσαι ἕως οὗ συνετελέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις.

29. Καὶ ὡς συνετέλεσαν ἀναφέροντες, (καὶ) ἔκαμψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ εὑρεθέντες, καὶ προσεκύνησαν.

30. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τοῖς Λευίταις, ὑμνεῖν τὸν Κύριον ἐν λόγοις Δαυὶδ καὶ Ἀσὰφ τῦ προφήτε· καὶ ὕμνουν ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

31. Καὶ ἀπεκρίθη Ἐζεκίας, καὶ εἶπε· νῦν ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν Κυρίῳ, προσαγάγετε, καὶ φέρετε θυσίας, καὶ αἰνέσεως εἰς οἶκον Κυρίε. Καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας, καὶ αἰνέσεις εἰς οἶκον Κυρίε, καὶ πᾶς πρόθυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις.

32. Καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μόσχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατὸν, ἀμνοὶ διακόσιοι, εἰς ὁλοκαύτωσιν Κυρίῳ πάντα ταῦτα·

33. καὶ οἱ ἡγιασμένοι μόσχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισχίλια·

34. Ἀλλ' ἢ οἱ ἱερεῖς ὀλίγοι ἦσαν, καὶ οὐκ ἠδύναντο δεῖραι τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἀντελάβοντο αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται, ἕως ὃ συνετελέσθη τὸ ἔργον, καὶ ἕως ὃ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς, ὅτι οἱ Λευῖται ἡγνίσθησαν προθύμως παρὰ τὺς ἱερεῖς.

35. Καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις πολλὴ ἐν τοῖς ςέασι τῆς τελειώσεως τῦ σωτηρίε, καὶ τῶν

V. 23. χειμάῤῥους) χιμάρους. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 24. ὅτι περὶ παντὸς Ἰσρ. εἶπεν ὁ βασιλεὺς) ὅτι εἶπεν ὁ βασιλεὺς περὶ παντὸς ἰσραήλ. V. 25. δι' ἐντολῆς) διὰ ἐντολῆς. V. 27. τῷ Κυρίῳ, καὶ αἱ σαλπ.) κυρίῳ, καὶ σαλπ. V. 28. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. ibid. ψαλτῳδοὶ) καὶ οἱ ψαλτῳδοί. ib. καὶ αἱ σάλπιγγες) abest articulus. V. 29. (καὶ) abest. V. 30. ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας) transposita. ibid. καὶ πάντες οἱ) καὶ οἱ. ib. ἔπεσαν) ἔπεσον. V. 31. θυσίας, καὶ αἰνέσεως) καὶ deest. ibid. εἰς οἶκον Κυρίου.) adjicit, Καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας, καὶ αἰνέσεις εἰς οἶκον κυρίου. V. 34. ὀλίγοι ἦσαν) transposita. ibid. δεῖραι) ἐκδεῖραι. ib. ἡγνίσθησαν προθύμως) προθύμως ἥγνισαν.

τῶν σπονδῶν τῆς ὁλοκαυτώσεως· καὶ κατωρθώθη τὸ ἔργον ἐν οἴκῳ Κυρίου.

36. Καὶ ηὐφράνθη Ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαὸς, διὰ τὸ ἡτοιμακέναι τὸν Θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπινα ἐγένετο ὁ λόγος.

ΚΕΦ. Λ'. XXX.

ΚΑΙ ἀπέστειλεν Ἐζεκίας ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν. καὶ ἐπιστολὰς ἔγραψεν ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ καὶ Μανασσῆ ἐλθεῖν εἰς οἶκον Κυρίου εἰς Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ Φασὲκ τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ Φασὲκ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ·

3. οὐ γὰρ ἐδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτὸ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ ἱερεῖς οὐχ ἡγνίσθησαν ἱκανοὶ, καὶ ὁ λαὸς οὐ συνήχθη εἰς Ἱερουσαλήμ.

4. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐναντίον τῆς ἐκκλησίας.

5. Καὶ ἔστησαν λόγον διελθεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως Δὰν, ἐλθόντας ποιῆσαι τὸ Φασὲκ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.

6. Καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, λέγοντες· υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς Κύριον Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιστρέψει τοὺς ἀνασεσωσμένους, τοὺς καταλειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως Ἀσσούρ. Ἰακώβ

7. Καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστησαν ἀπὸ Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτῶν, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε.

8. Καὶ νῦν μὴ σκληρύνητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε δόξαν Κυρίῳ τῷ Θεῷ, καὶ εἰσέλθατε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύσατε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν θυμὸν ὀργῆς.

9. Ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς Κύριον, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἔναντι πάντων αἰχμαλωτισάντων αὐτοὺς, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν.

10. Καὶ οἱ τρέχοντες ἦσαν διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ ἕως Ζαβουλών. Καὶ ἐγένοντο ὡς καταγελῶντες αὐτῶν, καὶ καταμωκώμενοι.

11. Ἀλλὰ ἄνθρωποι Ἀσὴρ, καὶ ἀπὸ Μανασ-

CAP. XXX. v. 1. Ἰούδαν) ἰούδα. v. 2. ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ) ἐν ἱερουσαλήμ. v. 3. ἐδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτὸ) ἠδυνάσθησαν ποιῆσαι αὐτό. v. 5. ἐν Ἱερουσαλὴμ) εἰς ἱερουσαλήμ. v. 6. υἱοὶ Ἰσρ.) οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. ibid. πρὸς Θεὸν) πρὸς κύριον θεόν. ib. Ἰακώβ) ἰσραήλ. ib. ἐπιστρέψει) ἐπιστρέψατε. v. 7. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 8. τοὺς τραχήλους ὑμῶν, δότε) τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, δότε. ibid. εἰσέλθατε) εἰσέλθετε. v. 9. πάντων αἰχμαλ.) πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων. ibid. ἐπιστρέψει) ἀποστρέψει. ib. ὁ Θεὸς ὑμῶν) ὁ θεὸς ἡμῶν. v. 10. οἱ τρέχοντες ἦσαν) transposita.

Μανασσῆ, καὶ ἀπὸ Ζαβελὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰέδα.

12. Καὶ ἐγένετο χεὶρ Κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν μίαν ἐλθεῖν, τῷ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόςαγμα τῷ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ Κυρίου.

13. Καὶ συνήχθησαν εἰς Ἱερουσαλὴμ πολὺς λαὸς τῷ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα.

14. Καὶ ἀνέςησαν, καὶ καθεῖλαν τὰ θυσιαςήρια τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέσπασαν καὶ ἔῤῥιψαν εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κέδρων.

15. Καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῷ μηνὸς τῷ δευτέρῳ. Καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐνετράπησαν καὶ ἡγνίσθησαν, καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς οἶκον Κυρίου.

16. Καὶ ἔςησαν ἐπὶ τὴν ςάσιν ἑαυτῶν, κατὰ τὸ κρίμα ἑαυτῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν Μωυσῆ ἀνθρώπου τῷ Θεοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν Λευιτῶν.

17. Ὅτι πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγνίσθη, καὶ οἱ Λευῖται ἦσαν τῷ θύειν τὸ Φασὲκ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνισθῆναι τῷ Κυρίῳ·

18. ὅτι τὸ πλεῖςον τῷ λαῷ ἀπὸ Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Ἰσσάχαρ, καὶ Ζαβελὼν ἐχ ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ ἔφαγον τὸ Φασὲκ παρὰ τὴν γραφήν. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας περὶ αὐτῶν, λέγων· Κύριος ὁ ἀγαθὸς ἐξιλάσθω.

19. ὑπὲρ πάσης καρδίας κατευθυνέσης ἐκζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐ κατὰ τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων.

20. Καὶ ἐπήκεσε Κύριος τῷ Ἐζεκίᾳ, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν.

21. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπλὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ καθυμνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐν ὀργάνοις τῷ Κυρίῳ.

22. Καὶ ἐλάλησεν Ἐζεκίας ἐπὶ πᾶσαν καρδίαν τῶν Λευιτῶν, καὶ τῶν συνιέντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ Κυρίῳ· καὶ συνετέλεσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπλὰ ἡμέρας θύοντες θυσίας σωτηρίε, καὶ ἐξομολογέμενοι τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἑαυτῶν.

23. Καὶ ἐβουλεύσατο ἡ ἐκκλησία ἅμα ποιῆσαι ἑπλὰ ἡμέρας ἄλλας· καὶ ἐποίησαν ἑπλὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ.

24. Ὅτι Ἐζεκίας ἀπήρξατο τῷ Ἰέδᾳ, τῇ ἐκκλησίᾳ μόσχους χιλίους καὶ ἑπλακιςχίλια πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ μόσχους χιλίους, καὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος.

25. Καὶ ηὐφράνθη πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκ-

v. 11. καὶ Ἰέδα.) καὶ εἰς ἰούδα. v. 12. τὸ πρόςαγμα) τὰ προςάγματα. v. 13. πολὺς λαὸς) transposita. v. 15. ἡγνίσθησαν) ἥγνισαν. ibid. εἰς οἶκον) ἐν οἴκῳ. v. 16. ἑαυτῶν) αὐτῶν, bis. v. 18. τὸ πλεῖςον) absque articulo. ibid. καὶ Ζαβουλὼν ἐχ ἡγνίσθησαν, ἀλλὰ) ζαβελὼν οὐχ ἥγνισαν, ἀλλ'. ib. γραφήν· Καὶ) γραφήν. τῦτο καὶ. ib. ὁ ἀγαθὸς.) ἀγαθός. v. 19. ἑαυτοῦ) αὐτῶν. v. 22. θυσίας) θυσίαν. ibid. Κυρίῳ) τῷ κυρίῳ. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 24. μόσχοι χιλίους) transposita.

ἡ ἐκκλησία Ἰέδα, καὶ οἱ εὑρεθέντες ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόντες ἀπὸ γῆς Ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰέδα.

26. Καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη ἐν Ἱερουσαλήμ· ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῦ Σαλωμὼν υἱῦ Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ὐκ ἐγένετο τοιαύτη ἑορτὴ ἐν Ἱερυσαλήμ.

27. Καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ηὐλόγησαν τὸν λαὸν, καὶ ἐπηκέσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον αὐτῦ εἰς τὸν ὐρανόν.

ΚΕΦ. ΛΑ'. XXXI.

ΚΑΙ ὡς συνετελέσθη πάντα ταῦτα, ἐξῆλθε πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν Ἰέδα, καὶ συνέτριψαν τὰς στήλας, καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσπασαν τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὺς βωμὺς ἀπὸ πάσης Ἰυδαίας καὶ Βενιαμεὶν, καὶ ἐξ Ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ Μανασσῆ ἕως εἰς τέλος. Καὶ ἐπέστρεψεν πᾶς Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτῦ, καὶ εἰς τὰς πόλεις ἑαυτῶν.

ἐπέστρεψεν

2. Καὶ ἔταξεν Ἐζεκίας τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκάστου κατὰ τὴν ἑαυτῦ λειτυργίαν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις εἰς τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ εἰς τὴν θυσίαν τῦ σωτηρίου, καὶ αἰνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, καὶ λειτυργεῖν ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου Κυρίου·

3. καὶ μερὶς τῦ βασιλέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῦ, εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν δειλινὴν, καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα, καὶ εἰς τὰς νυμηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ Κυρίυ.

4. Καὶ εἶπεν τῷ λαῷ τοῖς κατοικῦσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ, δοῦναι τὴν μερίδα τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ὅπως κατισχύσωσιν ἐν τῇ λειτυργίᾳ οἴκου Κυρίου.

κατισχύσωσιν

5. Καὶ ὡς προσέταξε τὸν λόγον, ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτυ, καὶ οἴνυ, καὶ ἐλαίυ, καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν γένημα ἀγρῦ, καὶ ἐπιδέκατα πάντα ἤνεγκαν εἰς πλῆθος οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἰέδα.

γένημα

6. Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰέδα, καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόσχων καὶ προβάτων, καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτῶν· καὶ εἰσήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς.

7. Ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιῦσθαι, καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ συνετελέσθησαν.

8. Καὶ ἦλθεν Ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ ἴδον τὺς σωροὺς, καὶ ηὐλόγησαν τὸν Κύριον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραήλ.

εἴδοντες

v. 25. ἐξ Ἰσραὴλ) ἐξ Ἱερουσαλὴμ. ibid. ἐν Ἰούδα.) Ἰέδα. v. 26. ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῦ Σαλ.) ἀπὸ ἡμερῶν Σαλωμών. v. 27. καὶ οἱ Λευῖται καὶ ηὐλ.) οἱ λευῖται, καὶ εὐλόγησαν. CAP. XXXI. v. 1. ἐξέκοψαν) ἔκοψαν. ibid. πάσης Ἰυδαίας) πάσης τῆς ἰυδαίας. ib. ἐπέστρεψεν) ἐπέστρεψαν. ib. ἑαυτῦ) αὐτοῦ. ib. ἑαυτῶν.) αὐτῶν. v. 2. λειτουργεῖν ἐν ταῖς αὐλαῖς) λειτυργεῖν ἐν ταῖς πύλαις ἐν ταῖς αὐλαῖς. v. 3. ὁλοκαυτώσεις εἰς σάββατα) καὶ ὁλοκαυτώσεις εἰς τὰ σάββατα. v. 4. εἶπεν) εἶπεν. ibid. κατισχύσουσιν) κατισχύσωσιν. v. 5. ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ) ἐπλεόνασεν ἰσρ. ibid. γένημα) γένημα. ib. ἤνεγκαν εἰς πλῆθος) transposita. v. 6. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 7. ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ) ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ. v. 8. εἴδοντες) εἶδον.

9. Καὶ ἐπυνθάνετο Ἐζεκίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν.

10. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων εἰς οἶκον Σαδὼκ, καὶ εἶπεν· ἐξ ἧ ἤρκται ἡ ἀπαρχὴ φέρεσθαι εἰς οἶκον Κυρίου, ἐφάγομεν, καὶ ἐπίομεν, καὶ κατελείπομεν ἕως εἰς πλῆθος, ὅτι Κύριος εὐλόγησε τὸν λαὸν ἑαυτοῦ, καὶ κατελίπομεν ἔτι τὸ πλῆθος τοῦτο.

11. Καὶ εἶπεν Ἐζεκίας ἔτι ἑτοιμάσαι παστοφόρια εἰς οἶκον Κυρίου· καὶ ἡτοίμασαν,

12. καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς, καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν πίστει· καὶ
Χωχενίας ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάτης Χωνενίας ὁ Λευίτης,
καὶ Σεμεῒ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος,

13. καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζαζὰς, καὶ Ναὲθ, καὶ Ἀσαὴλ, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ
Ἰαζαβὰθ Ἰωζαβὰδ, καὶ * Ἐλιὴλ, καὶ Σαμαχία,
*Ἰειὴλ καὶ Μαὰθ, καὶ Βαναΐας, καὶ οἱ υἱοὶ
Χαχενίου αὐτοῦ καθεσταμένοι διὰ Χωνενίου, καὶ Σεμεῒ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καθὼς προσέταξεν ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας, καὶ Ἀζαρίας ὁ ἡγούμενος οἴκου Κυρίου.

14. Καὶ Κωρὴ ὁ τοῦ Ἰεμνὰ ὁ Λευίτης, ὁ πυλωρὸς κατ' ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρχὰς Κυρίου, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων,

15. διὰ χειρὸς Ὀδὸμ καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Ἰησοῦ, καὶ Σεμεῒ, καὶ Ἀμαρίας, καὶ Μαρίας
Σεχονίας διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν πίστει, δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφημερίας, κατὰ τὸν μέγαν καὶ κατὰ τὸν μικρὸν,

16. ἐκτὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν τριετοῦς καὶ ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον Κυρίου, εἰς λόγον ἡμερῶν εἰς ἡμέραν, εἰς λειτουργείαν ἐφημερίαις διατάξεως αὐτῶν.

17. Οὗτος ὁ καταλοχισμὸς τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν· καὶ οἱ Λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἐν διατάξει,

18. ἐγκαταλοχίσαι ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ ἐν κατα-
υἱῶν αὐτῶν, καὶ θυγατέρων αὐτῶν εἰς λοχίαις
πᾶν τὸ πλῆθος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν
τὸ ἅγιον. τὸν

19. Τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσι, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει, ἄνδρες οἳ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι, δοῦναι μερίδα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ καταριθμουμένῳ ἐν τοῖς Λευίταις.

20. Καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἐζεκίας ἐν παντὶ Ἰούδᾳ, καὶ ἐποίησε τὸ καλὸν, καὶ τὸ εὐθὲς ἐναντίον Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ.

21. Καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ ἐν ᾧ ἤρξατο ἐν ἐργασίᾳ ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐξεζήτη-

σε

V. 10. Σαδὼκ, ἐξ) σαδὼκ, καὶ εἶπεν· ἐξ. ibid. κατελείπομεν, ὅτι) κατελίπομεν ἕως εἰς πλῆθος, ὅτι. ib. εὐλόγησε τ. λ. ἑαυτοῦ) ηὐλόγησε τὸν λαὸν αὐτοῦ. ib. ἔτι τὸ πλῆθος) ἐπὶ τὸ πλῆθος. V. 12. εἰσήνεγκαν) ἤνεγκαν. ibid. Χωχενίας) χωνενίας. V. 13. Ὀζαζὰς) ὀζίας. ibid. Ἰωζαβὰθ, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Σαμ.) ἰωζαβὰδ, καὶ ἐλιὴλ, καὶ ὁ σαμαχία. ib. Χωχενίου) χωνενίου. ib. ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας) transposita. V. 14. Κωρὴ) κορὴ. ibid. κατ' ἀνατολὰς) κατὰ ἀνατολάς. V. 15. Ἰησοῦ) ἰησοῦς. ibid. Μαρίας) ἀμαρίας. ib. καὶ κατὰ τὸν μικρὸν) καὶ τὸν μικρόν. V. 18. ἐν καταλοχίαις) ἐγκαταλοχίσαι. ibid. τὸ πλῆθος) πλῆθος. ib. ἡγίασαν τὸν ἅγιον) ἥγνισαν τὸ ἅγιον. V. 20. ἐναντίον Κυρίου) ἐναντίον τοῦ Κυρίου. V. 21. ἐν ᾧ) ᾧ.

σε τὸν Θεὸν ἑαυτȣ̃, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτȣ̃ ἐποίησε, καὶ εὐοδώθη.

ΚΕΦ. ΛΒ΄. XXXII.

ΚΑΙ μετὰ τȣ̀ς λόγȣς τούτȣς καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἦλθεν Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, καὶ εἶπε προκαταλαβέσθαι αὐτάς.

2. Καὶ εἶδεν Ἐζεκίας ὅτι ἥκει Σενναχηρεὶμ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτȣ̃ τȣ̃ πολεμῆσαι ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. κατὰ

3. Καὶ ἐβȣλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἑαυτȣ̃ καὶ δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν ἃ ἦν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ συνεπίσχυσαν αὐτῷ.

4. Καὶ συνήγαγε λαὸν πολὺν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως, λέγων· μὴ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς Ἀσσȣ̀ρ, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολὺ, καὶ κατισχύσῃ.

5. Καὶ κατίσχυσεν Ἐζεκίας, καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον, καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτείχισμα ἄλλο, καὶ κατίσχυσε τὸ ἀνάλημμα πόλεως Δαυὶδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά. κατεσπασμένον

6. Καὶ ἔθετο ἄρχοντας τȣ̃ πολέμου ἐπὶ τὸν λαὸν, καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς πύλης τῆς φάραγγος, καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, λέγων·

7. ἰσχύσατε, καὶ ἀνδρίζεσθε, μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως Ἀσσȣ̀ρ, καὶ ἀπὸ προσώπȣ παντὸς τȣ̃ ἔθνους τȣ̃ μετ' αὐτοῦ, ὅτι μεθ' ἡμῶν πλείονες ἢ μετ' αὐτȣ̃·

8. μετὰ αὐτȣ̃ βραχίονες σάρκινοι, μεθ' ἡμῶν δὲ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τȣ̃ σώζειν, καὶ τȣ̃ πολεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν· καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τοῖς λόγοις Ἐζεκίου βασιλέως Ἰȣ́δα.

9. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τȣ̀ς παῖδας ἑαυτοῦ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς ἐπὶ Λαχεὶς, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ μετ' αὐτȣ̃, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰȣ́δα, καὶ πρὸς πάντα Ἰȣ́δαν τὸν ἐν Ἱερȣσαλὴμ, λέγων·

10. οὕτως λέγει Σενναχηρεὶμ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποίθατε, καὶ κάθησθε ἐν τῇ περιοχῇ ἐν Ἱερουσαλήμ;

11. Οὐχὶ Ἐζεκίας ἀπατᾷ ὑμᾶς τȣ̃ παραδȣ̃ναι ὑμᾶς εἰς θάνατον, καὶ εἰς λιμὸν, καὶ εἰς δίψαν, λέγων· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσούρ; θλίψιν

12. Οὐχ

v. 21. ἑαυτοῦ, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτȣ̃ ἐποίησε) αὐτȣ̃ ἐξ ὅλης ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε. CAP. XXXII. v. 1. Σενναχηρεὶμ) σενναχηρὶμ, passim. v. 2. κατὰ πρόσωπον) καὶ τὸ πρόσωπον. v. 3. ἑαυτȣ̃ καὶ δυνατῶν) αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν. v. 4. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 5. κατεσπασμένον) κατεσκαμμένον. ibid. πόλεως) τῆς πόλεως. v. 6. εἰς τὴν πλατεῖαν) ἐπὶ τὴν πλατεῖαν. ibid. ἐπὶ τὴν καρδίαν) absque articulo. v. 7. μὴ πτοηθῆτε) καὶ μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ πτοηθῆτε. ibid. παντὸς ἔθνȣς) παντὸς τȣ̃ ἔθνȣς. v. 8. βραχίονες) μετ' αὐτȣ̃ βραχίονες. v. 9. Λαχεὶς) λαχὶς. ibid. Ἰȣ́δαν) ἰούδα. v. 10. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. ibid. ἐπὶ τίνι) ἐπὶ τί. ib. κάθησθε) καθήσεσθε. v. 11. καὶ λιμὸν, καὶ εἰς θλίψιν) καὶ εἰς λιμὸν, καὶ εἰς δίψαν.

12. Οὐχ ἐτός ἐςιν Ἐζεκίας, ὃς περιεῖλε τὰ θυσιαςήρια αὐτȣ͂, καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτȣ͂, καὶ εἶπε τῷ Ἰȣ́δα, καὶ τοῖς καῖοικȣ͂σιν Ἱερȣσαλὴμ, λέγων· κατέναντι τȣ͂ θυσιαςηρίου τούτȣ προσκυνήσετε, καὶ ἐπ᾽ αὐτȣ͂ θυμιάσετε;

13. Οὐ γνώσεσθε τί ἐγὼ ἐποίησα, καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λαοῖς τῶν χωρῶν; μὴ δυνάμενοι ἐδύναντο θεοὶ τῶν ἐθνῶν πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός μου;

14. Τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων ȣ̔̀ς ἐξωλέθρευσαν οἱ πατέρες μου; μὴ ἠδύναντο σῶσαι τὸν λαὸν ἑαυτῶν ἐκ χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ Θεὸς ὑμῶν σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου;

15. Νῦν οὖν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, καὶ μὴ πεποιθέναι ὑμᾶς ποιείτω κατὰ ταῦτα, καὶ μὴ πιςεύετε αὐτῷ, ὅτι ȣ̓ μὴ δύνηται ὁ Θεὸς παντὸς ἔθνȣς καὶ βασιλείας τȣ͂ σῶσαι τὸν λαὸν ἑαυτȣ͂ ἐκ χειρός μου, καὶ ἐκ χειρὸς πατέρων μου, ὅτι Θεὸς ὑμῶν ȣ̓ μὴ σώσει ὑμᾶς ἐκ χειρός μου.

16. Καὶ ἔτι ἐλάλησαν οἱ παῖδες αὐτȣ͂ ἐπὶ Κύριον Θεὸν, καὶ ἐπὶ Ἐζεκίαν παῖδα αὐτȣ͂.

17. Καὶ βιϐλίον ἔγραψεν ὀνειδίζειν τὸν Κύριον Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε περὶ αὐτȣ͂, λέγων ὡς θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλαντο τȣ̀ς λαȣ̀ς ἑαυτῶν ἐκ χειρός μου, οὕτως ȣ̓ μὴ ἐξέληται ὁ Θεὸς Ἐζεκίου λαὸν ἑαυτȣ͂ ἐκ χειρός μου.

18. Καὶ ἐϐόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊςὶ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἱερȣσαλὴμ τὸν ἐπὶ τȣ͂ τεί- Ἱερουσα-
χȣς, τȣ͂ βοηθῆσαι αὐτοῖς, καὶ κατα- λὴμ καὶ
σπάσαι, ὅπως προκαταλάϐωνται τὴν τὸν λαὸν
πόλιν·

19. καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν Θεὸν Ἱερȣσαλὴμ, ὡς καὶ ἐπὶ θεȣ̀ς λαῶν τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.

20. Καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς, καὶ Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης περὶ τούτων, καὶ ἐϐόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.

21. Καὶ ἐπέςειλε Κύριος ἄγγελον, καὶ ἐξέτριψε πάντα δυνατὸν πολεμιςὴν, καὶ ἄρχοντα, καὶ ςρατηγὸν ἐν τῇ παρεμϐολῇ βασιλέως Ἀσσούρ· καὶ ἀπέςρεψε τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης εἰς τὴν γῆν ἑαυτȣ͂, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον τȣ͂ Θεȣ͂ ἑαυτȣ͂· καὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ κοιλίας αὐτȣ͂ κατέϐαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ.

22. Καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν Ἐζεκίαν καὶ τȣ̀ς κατοικȣ͂ντας Ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσὺρ καὶ Ἀσσυρί-
ἐκ χειρὸς πάντων, καὶ κατέπαυσεν ων
αὐτȣ̀ς κυκλόθεν.

23. Καὶ

v. 12. Ἱερȣσαλὴμ) ἐν Ἱερουσαλήμ. ibid. ἐπ᾽ αὐτοῦ θυμιάσετε;) ἐπ᾽ αὐτῷ θυμιάσετε. v. 13. τί ἐγὼ ἐποίησα) ὅ, τι ἐποίησα ἐγώ. ibid. ἐδύναντο) ἠδύναντο, bis. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 15. Νῦν μὴ) νῦν οὖν μή. ibid. ἑαυτȣ͂) αὐτȣ͂. ib. ὅτι Θεὸς) ὅτι ὁ θεός. v. 16. ἐπὶ Κύριον) ἐπὶ τὸν κύριον. v. 17. ὡς θεοὶ) ὡς οἱ θεοί. ibid. τȣ̀ς λαȣ̀ς ἑαυτῶν) λαοὺς αὐτῶν. ib. ἐξέληται) ἐξέλητο. ib. λαὸν ἑαυτοῦ) λαὸν αὐτοῦ. v. 18. ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν λαόν) ἐπὶ τὸν λαὸν Ἱερουσαλήμ. v. 19. ἐπὶ τὸν Θεόν) absque articulo. v. 21. δυνατὸν πολεμιςὴν) δυνατὸν καὶ πολεμιςήν. ibid. τὸ πρόσωπον μετὰ αἰσχύνης) μετὰ αἰσχύνης προσώπου. ib. εἰσῆλθεν εἰς οἶκ. τȣ͂ Θεȣ͂ ἑαυτοῦ) ἦλθεν εἰς οἶκον θεοῦ αὐτοῦ. v. 22. Ἐζεκίαν) τὸν Ἐζεκίαν. ibid. Ἱερουσαλὴμ) ἐν Ἱερουσαλήμ. ib. Ἀσσυρίων) Ἀσσούρ.

23. Καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ Κυρίῳ εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ δόματα τῷ Ἐζεκίᾳ βασιλεῖ Ἰούδα, καὶ ὑπήρθη κατ' ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ μετὰ ταῦτα.

24. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠῤῥώστησεν Ἐζεκίας ἕως θανάτου, καὶ προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ, καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ.

25. Καὶ οὐ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἔδωκεν αὐτῷ ἀνταπέδωκεν Ἐζεκίας, ἀλλ' ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ὀργὴ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

26. Καὶ ἐταπεινώθη Ἐζεκίας ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καρδίας ἑαυτοῦ αὐτὸς, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ Κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐζεκίου.

27. Καὶ ἐγένετο τῷ Ἐζεκίᾳ πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ σφόδρα· καὶ θησαυροὺς ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀργυρίου, καὶ χρυσίου, καὶ τοῦ λίθου τοῦ τιμίου, καὶ εἰς τὰ ἀρώματα, καὶ ὁπλοθήκας, καὶ εἰς σκεύη ἐπιθυμητά.

γενήματα 28. καὶ πόλεις εἰς τὰ γενήματα σίτου, καὶ ἐλαίου, καὶ οἴνου, καὶ κώμας φάτνας παντὸς κτήνους, καὶ μάνδρας εἰς τὰ ποίμνια,

29. καὶ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ, καὶ ἀποσκευὴν προβάτων, καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος ἀποσκευὴν πολλὴν σφόδρα.

30. Αὐτὸς Ἐζεκίας ἐνέφραξε τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος Γιὼν τὸ ἄνω, καὶ κατηύθυνεν αὐτὰ κάτω πρὸς λίβα τῆς πόλεως Δαυίδ· καὶ εὐοδώθη Ἐζεκίας ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις ἑαυτοῦ.

31. Καὶ οὕτως τοῖς πρεσβευταῖς τῶν ἀρχόντων ἀπὸ Βαβυλῶνος τοῖς ἀποσταλεῖσι πρὸς αὐτὸν, πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τὸ τέρας, ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν Κύριος τοῦ πειράσαι αὐτὸν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

32. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἐζεκίου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ Ἠσαΐου υἱοῦ Ἀμὼς τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

33. Καὶ ἐκοιμήθη Ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀναβάσει τάφων υἱῶν Δαυίδ· καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐβασίλευσεν Μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΛΓ΄. XXXIII.

ΩΝ δέκα καὶ δύο ἐτῶν Μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν, καὶ πεντηκονταπέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων

τῶν

v. 23. δῶρα) δώρατα, Ed. Franeq. δῶρα ut Alex. ib. ὑπήρθη) ὑπερήρθη. ib. καὶ μετὰ ταῦτα.) καὶ abest. v. 24. ἐπήκουσεν αὐτοῦ) ἐπήκουσεν αὐτῷ. v. 25. ἀλλ') ἀλλά. v. 26. καρδίας ἑαυτοῦ, καὶ οἱ) καρδίας αὐτοῦ αὐτὸς καὶ οἱ. v. 27. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 28. γενήματα σίτου) γεννήματα τοῦ σίτου. ibid. καὶ ἐλαίου, καὶ οἴνου) transposita. ib. κώμας φάτνας) κώμας καὶ φάτνας. v. 29. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 30. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 31. καὶ ἐγκατέλιπεν) καὶ deest. v. 33. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. CAP. XXXIII. v. 1. δέκα καὶ δύο ἐτῶν ἐν) δεκαδύο ἐτῶν μανασσῆς ἐν. ibid. πεντήκοντα) πεντηκονταπέντε. v. 2. ἐνώπιον) ἐναντίον.

τῶν ἐθνῶν, ὓς ἐξωλέθρευσε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

3. Καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλὰ, ἃ κατέσπασεν Ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἔστησε στήλας ταῖς Βααλείμ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς·

4. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὃ εἶπεν Κύριος, ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα·

5. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου Κυρίου.

6. Καὶ αὐτὸς διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ
γῇ Βεεννόμ ἐν πυρὶ ἐν Γῇ Βεεννόμ. καὶ ἐκληδονίζετο,
καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ ἐπαοι-
ἐποίησεν δοὺς ἐπλήθυνε, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν·

7. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ χωνευτὸν, εἰκόνα ἣν ἐποίησεν ἐν οἴκῳ
Κυρίου Θεοῦ, ὃ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Δαυὶδ, καὶ πρὸς Σαλωμὼν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην
εὐθήτω ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, θήσω τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα.

8. Καὶ οὐ προσθήσω σαλεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν φυλάσσωνται τοῦ ποιῆσαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν νόμον, καὶ τὰ προστάγματα, καὶ τὰ κρίματα, καὶ δικαιώματα ἐν χειρὶ Μωϋσῆ.

9. Καὶ ἐπλάνησε Μανασσῆς τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐξῆρε Κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος ἐπὶ Μανασσῆ, καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

11. Καὶ ἤγαγε Κύριος ἐπ' αὐτοὺς τοὺς αὐτὸν
ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως Ἀσ- δυναστείας
σοὺρ, καὶ * κατέλαβον τὸν Μανασσῆ ἐν
δεσμοῖς, καὶ ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, * κατε-
καὶ ἤγαγον εἰς Βαβυλῶνα. λάβοντο

12. Καὶ ὡς ἐθλίβη, ἐζήτησε τὸ πρόσωπον Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ πατέρων ἑαυτοῦ·

13. καὶ προσηύξατο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ἔγνω Μανασσῆ, ὅτι Κύριος αὐτός ἐστιν ὁ Θεός.

14. Καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως Δαυὶδ ἀπὸ λιβὸς κατὰ νότον ἐν τῷ χειμάῤῥῳ, καὶ κατὰ

τὴν

v. 3. ταῖς Βααλεὶμ) ταῖς βααλίμ. v. 6. διῆγε) διήγαγε. ibid. γῇ Βεεννόμ) γῇ Βενεννόμ. ib. ἐπαοιδοὺς ἐποίησε τοῦ) ἐπαοιδοὺς, καὶ ἐπλήθυνε τοῦ. v. 7. καὶ τὸ χωνευτὸν) καὶ abest. ibid. οἴκῳ Κυρίου) οἴκῳ Θεοῦ. ib. εἶπεν ὁ Θεὸς) εἶπε Θεὸς. ib. εὐθήτω) θήσω. v. 8. νόμον τὰ) νόμον καὶ τά. ibid. καὶ δικαιώματα) non habet. v. 9. ἐξῆρεν ἀπὸ) ἐξῆρε κύριος ἀπό. ibid. τῶν υἱῶν) absque articulo. v. 10. ἤκουσαν.) ἐπήκουσαν. v. 11. ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἀρχ. τῆς δυναστείας) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ. ibid. κατελάβοντο) κατέλαβον τόν. v. 12. Κυρίου τοῦ Θεοῦ) Θεοῦ τοῦ κυρίου. ibid. τοῦ Θεοῦ π. ἑαυτοῦ.) Θεοῦ πατέρων αὐτοῦ. v. 13. βοῆς αὐτοῦ) adjicit καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ibid. Μανασσῆ) μανασσῆς. ibid. ἐστιν ὁ Θεός.) ἐστι Θεός.

τὴν εἴσοδον τὴν διὰ τῆς πύλης τῆς ἰχθυϊκῆς, καὶ περιεκύκλωσε τὸ ἄδυτον, καὶ πορευομένων τὴν πύλην τὴν κυκλόθεν, καὶ εἰς αὐτὸ Ὀφλὰ, καὶ ὕψωσε σφόδρα, καὶ κατέστησεν ἄρχοντας τῆς δυνάμεως ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι ταῖς τειχήρεσιν ἐν Ἰούδᾳ.

15. Καὶ περιεῖλε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου Κυρίου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου Κυρίου, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔξω τῆς πόλεως·

16. καὶ κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον Κυρίου, καὶ ἐθυσίασεν ἐπ᾽ αὐτὸ θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως· καὶ εἶπε τῷ Ἰούδᾳ, τοῦ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

17. Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν. [margin: Κύριος ὁ Θεὸς]

18. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Μανασσῆ, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐπ᾽ ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ,

19. ἰδοὺ ἐπὶ λόγων προσευχῆς αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ. καὶ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ, καὶ αἱ ἀποστασίαι αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ᾽ οἷς ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλὰ, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ γλυπτὰ, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ λόγων τῶν ὁρώντων.

20. Καὶ ἐκοιμήθη Μανασσῆς μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ Ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ. Ἀμὼς

21. Ὢν ἐτῶν εἴκοσι καὶ δύο Ἀμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἀμὼς

22. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, ὡς ἐποίησε Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μανασσῆς, ἔθυεν Ἀμὼν καὶ ἐδούλευεν αὐτοῖς· Ἀμὼς

23. καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐναντίον Κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη Μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅτι υἱὸς αὐτοῦ Ἀμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν. Ἀμὼς

24. Καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιτιθεμένους ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀμὼν, καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ἀμὼς

ΚΕΦ. ΛΔ΄. XXXIV.

ΩΝ ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τριακονταὲν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐναντίον Κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πα-

v. 14. ἰχθυϊκῆς, καὶ περιεκύκλωσε τὸ ἄδυτον, καὶ πορευομένων) ἰχθυϊκῆς ἐκπορευομένων. ibid. εἰς αὐτὸ Ὀφλὰ) εἰς ὄπελ. v. 15. καὶ Ἱερούσ. καὶ ἔξω) καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔξωθεν. v. 17. Πλὴν ὁ λαὸς ἔτι) πλὴν ἔτι ὁ λαός. ibid. ὑψηλῶν, πλὴν Κύριος ὁ Θεὸς) ὑψηλῶν ἐθυσίαζε, πλὴν κυρίῳ θεῷ. v. 18. καὶ οἱ λόγοι) καὶ λόγοι. ibid. λαλούντων) τῶν λαλούντων. ib. Κυρίου Θεοῦ) θεοῦ. v. 19. καὶ ὡς ἐπήκουσεν) ὡς abest. ibid. αἱ ἀποστασίαι) ἀποστάσεις. ib. ᾠκοδόμησεν τὰ) ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τά. ib. ἐπὶ λόγων) ἐπὶ τῶν λόγων. v. 12. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. & v. 21. Ἀμὼς) ἀμών. v. 22. ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μανασσῆς) transposita. ibid. Ἀμὼς καὶ ἐδούλευεν) ἀμὼν καὶ ἐδούλευσεν. v. 23. Ἀμὼς) ἀμὼν, ita & seq. versu. v. 25. ἐπιτιθεμένας) ἐπιθεμένους. CAP. XXXIV. v. 1. βασιλεύειν) βασιλεῦσαι. ibid. τριακονταὲν) τριάκοντα καὶ ἕν.

πατρὸς ἑαυτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέκλινε δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

3. Καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἔτι παιδάριον ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι τὸν Ἰούδαν, καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν, καὶ τῶν ἀλσέων, καὶ ἀπὸ τῶν περιβωμιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν·

δεκάτῳ

4. καὶ κατέστρεψαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὰ θυσιαστήρια τῶν Βααλεὶμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ᾽ αὐτῶν· καὶ ἔκοψε τὰ ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ, καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψε, καὶ ἐλέπτυνε καὶ ἔῤῥιψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημάτων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς.

5. Καὶ ὀστᾶ ἱερέων κατέκαυσεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ ἐκαθάρισε τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ,

6. καὶ ἐν πόλεσιν Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ, καὶ Συμεὼν, καὶ Νεφθαλεὶ, καὶ τοῖς τόποις αὐτῶν κύκλῳ.

Νεφθαλεὶμ

7. Καὶ κατέσπασε τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα κατέκοψε λεπτὰ, καὶ πάντα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ὅτε συνετέλεσε τοῦ καθαρίσαι τὴν γῆν, καὶ τὸν οἶκον τῆς βασιλείας ἀπέστειλε τὸν Σαφὰν υἱὸν Ἐσελία, καὶ τὸν Μαασίαν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ τὸν Ἰουὰχ υἱὸν Ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον ἑαυτοῦ, κραταιῶσαι τὸν οἶκον Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἑαυτοῦ.

Σελιὰ δυνάμεως Ἰωὰς

9. Καὶ ἦλθον πρὸς Χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον Θεοῦ, ὃ συνήγαγον οἱ Λευῖται φυλάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς Μανασσῆ καὶ Ἐφραὶμ, καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς καταλοίπου ἐν Ἰσραὴλ, καὶ υἱῶν Ἰούδα (καὶ Ἰσραὴλ) καὶ Βενιαμεὶν, καὶ οἰκούντων ἐν Ἱερουσαλήμ.

ἔδωκεν Κυρίου Ἱερουσαλὴμ

10. Καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα, οἱ καθισάμενοι ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ποιοῦσι τὰ ἔργα οἱ ἐποίουν ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐπισκευάσαι καὶ κατισχύσαι τὸν οἶκον·

11. καὶ ἔδωκαν τοῖς τέκτοσι, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις, (καὶ) ἀγοράσαι λίθους τετραπόδους, καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στεγάσαι τοὺς οἴκους οὓς ἐξωλόθρευσαν βασιλεῖς Ἰούδα.

12. Καὶ οἱ ἄνδρες ἐν πίστει ἐπὶ τῶν ἔργων, καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν ἐπίσκοποι Ἰὲθ καὶ

v. 2. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἀριστερά.) καὶ ἀριστερά. v. 3. ἐν τῷ δεκάτῳ) ἐν τῷ δωδεκάτῳ. ibid. καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν.) καὶ ἀπὸ τῶν περιβωμίων, καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν. v. 4. κατέστρεψαν κατὰ) κατέσπασε τὰ κατὰ. ibid. τὰ θυσιαστήρια τῶν Βααλεὶμ) θυσιαστήρια τῶν βααλὶμ. ib. ἐπ᾽ αὐτῶν·) τὰ ἐπ᾽ αὐτῶν. v. 6. Ἐφραὶμ, καὶ Μανασσῆ) transposita. ibid. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ. v. 7. τὰ ἄλση, καὶ τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα) τὰ θυσιαστήρια, καὶ τὰ ἄλση, καὶ εἴδωλα. ibid. κατέκοψεν ἀπὸ τῆς) ἔκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς. v. 8. ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει) ἐν τῷ ἔτει ὀκτωκαιδεκάτῳ. ibid. ὅτε συνετέλεσε) non habet. ib. οἶκον τῆς βασιλείας ἀπέστειλε) οἶκον ἀπέστειλε. ib. Σελία) Ἐσελία. ib. Μαασίαν) μαασιά. ib. τῆς δυνάμεως) τῆς πόλεως. ib. Ἰωὰς) ἰουάχ. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 9. ἔδωκεν) ἔδωκαν. ibid. εἰς οἶκον Κυρίου) εἰς οἶκον Θεοῦ. ib. ἐν Ἱερουσαλὴμ) ἐν Ἰσραὴλ, priore loco. ib. (καὶ Ἰσραὴλ) abest. v. 10. καθισάμενοι) καθεσταμένοι. ibid. κατισχύσαι) καὶ κατισχύσαι. ib. (καὶ) abest. ib. τετραπόδους) τετραπέδους. v. 12. πίστει) ἐν πίστει.

καὶ Ἀβδίας οἱ Λευῖται ἐξ υἱῶν Μεραρὶ,
καὶ Ζαχαρίας καὶ Μοσολλὰμ ἐκ τῶν
υἱῶν Καὰθ ἐπισκοπεῖν, καὶ πᾶς Λευΐ-
της συνιὼν ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν.

13. Καὶ ἐπὶ τῶν νωτοφόρων, καὶ ἐπὶ
πάντων τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, ἐργα-
σίᾳ καὶ ἐργασίᾳ· καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν
γραμματεῖς, καὶ κριταὶ, καὶ πυλωροί.

14. Καὶ ἐν τῷ ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀρ-
γύριον τὸ εἰσοδιασθὲν εἰς οἶκον Κυρίε, εὗ-
ρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς βιβλίον νόμου Κυρίε
διὰ χειρὸς Μωϋσῆ.

15. Καὶ ἀπεκρίθη Χελκίας, καὶ εἶπε
πρὸς Σαφὰν τὸν γραμματέα· βιβλίον
νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ Κυρίου· καὶ ἔδωκε
Ἀσάφ Χελκίας τὸ βιβλίον τῷ Σαφάν.

16. Καὶ εἰσήνεγκε Σαφὰν τὸ βιβλίον
ἐπὶ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπέδωκεν ἔτι
τῷ βασιλεῖ λόγον, πᾶν τὸ δοθὲν ἀργύ-
ριον ἐν χειρὶ τῶν παίδων σε τῶν ποιέν-
των τὸ ἔργον.

17. Καὶ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ
εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ Κυρίε, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ
χεῖρα τῶν ἐπισκόπων, καὶ ἐπὶ χεῖρα
τῶν ποιούντων τὴν ἐργασίαν.

18. Καὶ ἀπήγγειλε Σαφὰν ὁ γραμ-
ματεὺς τῷ βασιλεῖ, λέγων· βιβλίον νό-
μου ἔδωκέ μοι Χελκίας ὁ ἱερεύς· καὶ ἀ-
νέγνω αὐτὸ Σαφὰν ἐναντίον τε βασι-
λέως.

19. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασι-
λεὺς τὲς λόγες τε νόμου, καὶ διέῤῥη-
ξε τὰ ἱμάτια αὐτε·

20. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ
Χελκίᾳ, καὶ τῷ Ἀχικὰμ, υἱῷ Σαφὰν,
καὶ τῷ Ἀβδὼν υἱῷ Μιχαία, καὶ τῷ
Σαφὰν τῷ γραμματεῖ, καὶ τῷ Ἀσαίᾳ
παιδὶ τε βασιλέως λέγων·

21. πορεύθητε ζητήσατε τὸν Κύριον
περὶ ἐμε, καὶ περὶ παντὸς τε καταλει- περιλει-
φθέντος ἐν Ἰσραὴλ καὶ ἐν Ἰέδα περὶ τῶν φθέντος
λόγων τε βιβλίου τε εὑρεθέντος, ὅτι
μέγας ὁ θυμὸς Κυρίου ἐκκέκαυται ἐν ἡ-
μῖν, διότι οὐκ εἰσήκουσαν οἱ πατέρες ἡ-
μῶν τῶν λόγων Κυρίου, τε ποιῆσαι κα-
τὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βι-
βλίῳ τούτῳ.

22. Καὶ ἐπορεύθη Χελκείας, καὶ οἷς
εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ὀλδὰν τὴν προ-
φῆτιν γυναῖκα Σελλὴμ υἱοῦ Θακκὰθ
υἱοῦ Ἐσσερὶ, φυλάσσουσαν τὰς ἐντο-
λὰς, καὶ αὕτη κατῴκει ἐν Ἱερουσαλὴμ
ἐν Μασαναῒ, καὶ ἐλάλησαν αὐτῇ κατὰ
ταῦτα·

23. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· οὕτως εἶπε
Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· εἴπατε τῷ ἀνδρὶ
τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς μέ·

24. οὕτως λέγει Κύριος· ἰδε ἐγὼ ἐ-
πάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τετον, τὲς
πάντας λόγους τὲς γεγραμμένους ἐν
τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ ἐναντίον
τε βασιλέως Ἰέδα,

v. 12. Λευΐτης συνιὼν) λευΐτης. καὶ πᾶς συνιών. v. 14. ἀργύριον) τὸ ἀργύριον. v. 15. τῷ Ἀσάφ.) τῷ σαφάν. v. 16. ἐπὶ τῷ βασιλεῖ) ἔτι τῷ βασιλεῖ. ibid. τὸ ἔργον.) abest. v. 17. ἐργασίαν.) τὴν ἐργασίαν. v. 18. βασιλεῖ, λέγων·) βασιλεῖ λόγον, λέγων. ibid. βιβλίον νόμου ἔδωκέ μοι) βιβλίον δέδωκέ μοι. v. 19. διέῤῥηξε) καὶ διέῤῥηξε. v. 20. Ἀβδὼν) ἀβδών. v. 21. περιλειφθέντος) καταλειφθέντος. ibid. καὶ ἐν Ἰέδα) καὶ ἰούδα. v. 22. Χελκείας, οἷς) χελκίας, καὶ οἷς. ibid. Θακκὰθ υἱοῦ Ἐσσερὶ) θεκωὲ υἱοῦ ἀρρὰς. ib. Μασαναῒ) μασαναί. v. 24. οὕτως) οὕτω. ibid. κακὰ ἐπὶ τὸν τ. τετον) transposita.

25. ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπέν με καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἑτέροις, ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἑαυτῶν. Καὶ ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβεσθήσεται.

26. Καὶ ἐπὶ βασιλέα Ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν Κύριον, οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· οὕτως λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· τοὺς λόγους οὓς ἤκουσας,

27. καὶ ἐνετράπη ἡ καρδία σου, καὶ ἐταπεινώθης ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὸν, καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ διέῤῥηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας κατεναντίον ἐμοῦ, καὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ Κύριος.

28. Ἰδοὺ προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, καὶ προστεθήσῃ πρὸς τὰ μνήματά σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπέδωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον·

29. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ.

30. Καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς Ἰούδα εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ πᾶς Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μεγάλου ἕως μικροῦ, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠσὶν αὐτῶν πάντας λόγους βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος ἐν οἴκῳ Κυρίου.

31. Καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν στῦλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον Κυρίου, τοῦ πορευθῆναι ἐνώπιον Κυρίου, τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ, ὥς τε ποιεῖν τοὺς λόγους τῆς διαθήκης τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ἀνέστη

32. Καὶ ἔστησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ Βενιαμὶν, καὶ ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες εἰς Ἱερουσαλὴμ διαθήκην ἐν οἴκῳ Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτῶν.

33. Καὶ περιεῖλεν Ἰωσίας τὰ πάντα βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐποίησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰσραὴλ, τοῦ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτῶν πάσας τὰς ἡμέρας ἑαυτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὄπισθεν Κυρίου Θεοῦ πατέρων ἑαυτοῦ. πάντα τὰ

ΚΕΦ. ΛΕ'. XXXV.

ΚΑΙ ἐποίησεν Ἰωσίας τὸ Φασὲκ τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.

2. Καὶ

v. 25. ἔθυσαν θεοῖς ἑτέροις) ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 26. οὕτως λέγει) οὕτω λέγει. v. 27. ἐναντίον ἐμοῦ) ἐναντίον μου. ibid. ἐμοῦ) μου. v. 30. Ἰούδα) abest. ibid. μεγάλου ἕως μικροῦ) transposita. ib. διαθήκης) τῆς διαθήκης. ib. τοῦ εὑρεθέντος) τοὺς εὑρεθέντας. v. 31. ἀνέστη) ἔστη. ibid. ἐντολὰς) τὰς ἐντολάς. ib. μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ πρ.) μαρτύρια καὶ πρ. ib. ψυχῇ, τοῦ) ψυχῇ, ὥς τε ποιεῖν τούς. ib. ἐγγεγραμμένους) γεγραμμένους. v. 32. εἰς Ἱερουσαλὴμ) εἰς abest. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 33. πάντα τὰ) τὰ πάντα. ibid. γῆς) τῆς γῆς. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. ib. ὄπισθεν) ὄπισθε. CAP. XXXV. v. 1. ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν) αὐτοῦ, καὶ ἔθυσε. ibid. τοῦ μηνὸς) ἡμέρᾳ τοῦ μηνός.

2. Καὶ ἔστησε τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς ἑαυτῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, τοῦ ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ. καὶ ἔθηκαν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον, ὃν ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν υἱὸς Δαυὶδ τοῦ βασιλέως Ἰσραήλ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἐπᾶραι ἐπ' ὤμων οὐθέν· νῦν οὖν λειτουργήσατε τῷ Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν, καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἑτοιμάσθητε κατ' οἴκους πατριῶν ὑμῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ διὰ χειρὸς βασιλέως Σαλωμὼν υἱοῦ αὐτοῦ·

5. καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν ὑμῶν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου πατριᾶς τοῖς Λευίταις.

6. Καὶ θύσατε τὸ Φασὲκ, καὶ τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸν λόγον Κυρίου διὰ χειρὸς Μωυσῆ.

7. Καὶ ἀπήρξατο Ἰωσίας τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους ἀπὸ τῶν τέκνων τῶν αἰγῶν, πάντα εἰς τὸ Φασὲκ, καὶ πάντας τοὺς εὑρεθέντας εἰς ἀριθμὸν τριάκοντα χιλιάδας, καὶ μόσχων τρεῖς χιλιάδας, ταῦτα ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως.

8. Καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπήρξαντο τῷ λαῷ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ Λευίταις· καὶ ἔδωκε Χελκίας, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἰεϊὴλ οἱ ἄρχοντες οἴκου τοῦ Θεοῦ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ Φασὲκ πρόβατα, καὶ ἀμνοὺς, καὶ ἐρίφους δισχίλια ἑξακόσια, καὶ μόσχους τριακοσίους.

9. Καὶ Χωνενίας, καὶ Βαναίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἀσαβία, καὶ Ἰεϊὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν ἀπήρξαντο τοῖς Λευίταις εἰς τὸ Φασὲκ πρόβατα πεντακισχίλια, καὶ μόσχους πεντακοσίους. Χωχενίας

10. Καὶ κατωρθώθη ἡ λειτουργεία, καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν ἑαυτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐπὶ τὰς διαιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως.

11. Καὶ ἔθυσαν τὸ Φασὲκ, καὶ προσέχεαν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐξέδειραν.

12. Καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν παραδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατριῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ, τοῦ προσάγειν τῷ Κυρίῳ, ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ (νόμῳ) Μωυσῆ· καὶ οὕτως εἰς τὸ πρωΐ.

13. Καὶ ὤπτησαν τὸ Φασὲκ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ ἅγια ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις, καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ εὐοδώθη, καὶ ἔδραμον πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ.

 14. Καὶ

v. 2. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 3. ἐπᾶραι ἐπ' ὤμων οὐθέν·) ἐπ' ὤμων ἆραι οὐδέν. ibid. Κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν) τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν. ib. καὶ λαῷ) καὶ τῷ λαῷ. v. 4. βασιλέως Σαλωμὼν) σαλωμών. v. 5. τοῖς υἱοῖς) absque articulo. v. 6. τὰ ἅγια) abest. v. 8. καὶ Λευίταις·) καὶ τοῖς λευίταις. ibid. καὶ ἔδωκε) ἔδωκε δέ. ib. οἴκου τοῦ Θεοῦ τοῖς ἱερεῦσι) τοῖς ἱερεῦσιν οἴκου θεοῦ. v. 9. Χωχενίας) χωνενίας. ibid. ὁ ἀδελφὸς) absque articulo. ib. Ἀσαβία) ἀσαβίας. v. 10. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 12. (νόμῳ) abest.

14. Καὶ μετὰ τὸ ἑτοιμάσαι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ςέατα. ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ ςέα- ὁλοκαυ- τα ἕως νυκτὸς, καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμα- τώματα σαν αὐτοῖς, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς Ἀαρών.

15. Καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ Ἀσὰφ ἐπὶ τῆς ςάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς Δαυὶδ, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθοὺν οἱ προφῆται τȣ̃ βασιλέως· καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πυλωροὶ τῆς πύλης καὶ πύλης, ȣ̓κ ἦν αὐτοῖς κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς λειτȣργίας ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἑτοίμασαν αὐτοῖς.

16. Καὶ κατωρθώθη καὶ ἡτοιμάσθη πᾶσα ἡ λειτȣργία Κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τȣ̃ ποιῆσαι τὸ Φασὲκ, καὶ ἐνεγκεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον Κυρίου κατὰ τὴν ἐντολὴν τȣ̃ βασιλέως Ἰωσία.

17. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες τὸ Φασὲκ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας.

18. Καὶ οὐκ ἐγένετο Φασὲκ ὅμοιον αὐτῷ ἐν Ἰσραὴλ, ἀπὸ ἡμερῶν Σαμουὴλ τȣ̃ προφήτȣ· καὶ πάντες βασιλεῖς Ἰσραὴλ ȣ̓κ ἐποίησαν ὡς τὸ Φασὲκ ὃ ἐποίησεν Ἰωσίας· καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ Λευῖται, καὶ πᾶς Ἰȣ́δα· καὶ Ἰσραὴλ ὁ εὑρεθεὶς, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ τῷ Κυρίῳ.

19. Τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωσία ἐποιήθη τὸ Φασὲκ τȣ̃το.

20. Μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἔδρασεν Ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ τȣ̀ς ἐγγαςριμύθους, καὶ τȣ̀ς γνώςας, καὶ τὰ Θεραφεὶμ, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ τὰ Καραισεὶμ ἃ ἦν ἐν τῇ γῇ Ἰȣ́δα, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐνεπύρισεν ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας, ἵνα ςήσῃ τȣ̀ς λόγους τȣ̃ νόμου τȣ̀ς γεγραμμένȣς ἐπὶ βιβλίου ȣ̃ εὗρε Χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίȣ· ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἔμπροσθεν αὐτȣ̃, ὃς ἐπέςρεψε πρὸς Κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἑαυτȣ̃, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ ἑαυτȣ̃, καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτȣ̃ κατὰ πάντα τὸν νόμον Μωυσῆ, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέςη ὅμοιος αὐτῷ· πλὴν οὐκ ἀπεςράφη Κύριος ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ αὐτȣ̃ τȣ̃ μεγάλου, ȣ̃ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος ἐν τῷ Ἰȣ́δα, ἐπὶ πάντα τὰ παροργίσματα ἃ παρώργισε Μανασσῆς. Καὶ εἶπε Κύριος· καί γε τὸν Ἰȣ́δαν ἀποςήσω ἀπὸ προσώπȣ μȣ, καθὼς ἀπέςησα τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπωσάμην τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον ὃν εἶπα, ἔςαι τὸ ὄνομά μȣ ἐκεῖ.

20. Καὶ ἀνέβη Φαραὼ Νεχαὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων, καὶ ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην,

καὶ

v. 14. τὰ ςέατα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα) transposita. v. 15. Ἰδιθοὺν) ἰδιθώμ. ibid. τῆς πύλης) absque articulo. ib. ἁγίων, ὅτι ἀδελφοὶ) τῶν ἁγίων, ὅτι οἱ ἀδελφοί. ib. ἑτοίμασαν) ἡτοίμασαν. v. 16. Ἰωσία.) ἰωσίου. v. 18. καὶ πάντες βασιλεῖς) καὶ παντὸς βασιλέως. ibid. ὡς τὸ Φασὲκ) ὡς deest. ib. καὶ Λευῖται) καὶ οἱ λευῖται. v. 19. & 20. Ἰωσία καὶ τȣ̀ς) ἰωσίου ἐποιήθη τὸ Φασὲκ τȣ̃το. μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἔδρασεν ἰωσίας ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ τȣ̀ς. v. 20. Θεραφεὶμ) θεραφίν. ibid. Καραισεὶμ) καρασεὶμ. ib. ἐν τῇ γῇ Ἰȣ́δα, καὶ Ἱερουσαλὴμ) ἐν γῇ ἰȣ́δα καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ, καί. ib. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ τοῦ βιβλίου. ib. καρδίᾳ ἑαυτȣ̃) καρδίᾳ αὐτοῦ. ib. ψυχῇ ἑαυτοῦ) ψυχῇ αὐτοῦ. Ib. ὅλῃ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ) ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. ib. ὅμοιος αὐτῷ.) αὐτῷ abest. ib. παροργίσματα ἃ) παροργίσματα αὐτȣ̃ ἅ. v. 20. καὶ ἐπὶ τὸν) καὶ deest.

καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας εἰς συνάντησιν αὐτῷ,

21. καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ Ἰούδα; οὐκ ἐπὶ σὲ ἥκω σήμερον πόλεμον ποιῆσαι· καὶ ὁ Θεὸς εἶπε τοῦ κατασπεῦσαι με· πρόσεχε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τοῦ μετ᾽ ἐμοῦ μὴ καταφθείρῃ σε.

22. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν Ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἢ πολεμεῖν αὐτὸν ἐκραταιώθη, καὶ οὐκ ἤκουσε τῶν λόγων Νεχαὼ διὰ στόματος Θεοῦ, καὶ ἦλθε τοῦ πολεμῆσαι ἐν τῷ

Μαγεδών πεδίῳ Μαγεδδώ.

23. Καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ βασιλέα Ἰωσίαν, καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ· ἐξαγάγετέ με, ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα.

24. Καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον ὃ ἦν αὐτῷ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ· καὶ πᾶς Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐπένθησαν ἐπὶ Ἰωσίαν.

25. Καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ἐπὶ Ἰωσίαν, καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι θρῆνον ἐπὶ Ἰωσίαν ἕως τῆς σήμερον· καὶ ἔδωκαν αὐτὸν εἰς πρόσταγμα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν θρήνων.

26. Καὶ ἦσαν οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσία καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Κυρίου,

27. καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

ΚΕΦ. Λϛ΄. XXXVI.

ΚΑΙ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν Ἰωάχαζ υἱὸν Ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

2. Υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν Ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀμιτὰλ, θυγάτηρ Ἱερεμίου ἐκ Λοβνά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου κατὰ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. καὶ ἔδησεν αὐτὸν Φαραὼ Νεχαὼ ἐν Δεβλαθὰ ἐν γῇ Αἱμὰθ, τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ μετήγαγεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ τάλαντον χρυσίου.

4. Καὶ κατέστησε Φαραὼ Νεχαὼ τὸν Ἐλιακεὶμ υἱὸν Ἰωσίου βασιλέα ἐπὶ Ἰούδα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ μετέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακείμ. καὶ τὸν Ἰωάχαζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλαβε Φαραὼ Νεχαὼ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς

Αἰγυ-

v. 20. ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς) articulus deest. v. 21. πόλεμον ποιῆσαι) πόλεμον πολεμῆσαι. ibid. εἶπε κατασπεῦσαι) εἶπε τοῦ κατασπεῦσαι. v. 22. πεδίῳ Μαγεδών.) * παιδίῳ μαγεδδώ. v. 23. ἑαυτοῦ·) αὐτοῦ. v. 24. ἑαυτοῦ·) αὐτοῦ. v. 25. ἰδοὺ) καὶ ἰδού. v. 26. οἱ λόγοι Ἰωσία) οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωσίου. v. 27. οἱ λοιποὶ λόγοι) οἱ λόγοι. CAP. XXXVI. v. 1. ἔχρισαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν) ἔχρισαν αὐτόν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς βασιλέα ἐπί. v. 4. βασιλέα Ἰούδα) βασιλέα ἐπὶ ἰούδα.

Αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκαν τῷ Φαραῷ. τότε ἤρξατο ἡ γῆ φορολογεῖσθαι τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα Φαραώ· καὶ ἕκαστος κατὰ δύναμιν ἀπῄτει τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, δοῦναι αὐτὸ Φαραῷ Νεχαῷ.

5. ✱Ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν Ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ζεχχωρὰ, θυγάτηρ Νηρίου ἐκ Ῥαμά. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐναντίον Κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἦλθε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς τὴν γῆν, καὶ ἦν αὐτῷ δουλεύων τρία ἔτη, καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε Κύριος

αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς τοὺς Χαλδαίους, καὶ λῃστήρια Σύρων, καὶ λῃστήρια Μωαβιτῶν, καὶ υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἀπέστησαν μετὰ τὸν λόγον τοῦτον κατὰ τὸν λόγον Κυρίου ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. πλὴν θυμὸς Κυρίου ἦν ἐπὶ Ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου ἑαυτοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας Μανασσῆ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησε, καὶ ἐν αἵματι Ἀθῴῳ ᾧ ἐξέχεεν Ἰωακεὶμ, καὶ ἔπλησε τὴν Ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέλησε Κύριος ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς.

6. Καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκαῖς πέδαις, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα.

7. Καὶ μέρος τῶν σκευῶν οἴκου Κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ ἑαυτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

8. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωακεὶμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα; καὶ ἐκοιμήθη Ἰωακεὶμ μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν Γανοζὰν μετὰ τῶν πατέρων ἑαυτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

9. Υἱὸς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν Ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου.

10. Καὶ ἐπιστραφέντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου Κυρίου. καὶ ἐβασίλευσεν τὸν Σεδεκίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

11. Υἱὸς ἐτῶν εἰκοσιενὸς Σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

12. Καὶ

v. 4. ἔδωκαν τῷ Φαραῷ.) ἔδωκε τῷ Φαραῷ. & adjicit præterea τότε ἤρξατο ἡ γῆ φορολογεῖσθαι τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα Φαραώ. ibid. δοῦναι αὐτὸ) αὐτὸ deest. v. 5. Ζεχχωρὰ) ζεχωρά. ibid. Ναβουχ. βασιλεὺς) ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεύς. ib. ἐπ' αὐτοῦ) ἐπ' αὐτούς. ib. λῃστήρια Μωαβιτῶν) λῃστήρια σύρων, καὶ λῃστήρια μωαβιτῶν. ib. ἀποστῆσαι) ἀποστῆναι. ib. προσώπου ἑαυτοῦ) προσώπου αὐτοῦ. v. 6. ἀνήγαγεν) ἀπήγαγεν. v. 7. ναῷ ἑαυτοῦ) ναῷ αὐτοῦ. v. 8. πατέρων ἑαυτοῦ) πατέρων αὐτοῦ, bis hoc versa. ibid. Γανοζὰν) γανοζαή. v. 9. Υἱὸς ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν) ὀκτὼ ἐτῶν. v. 10. ἐπιστραφέντος) ἐπιστρέφοντος. ibid. εἰσήγαγεν) εἰσήνεγκεν. ib. τὸν Σεδεκίαν) absque articulo. v. 11. ἐτῶν εἰκοσιενὸς Σεδεκίας) ἐτῶν εἴκοσιν υἱὸς καὶ ἑνὸς ἔτους σεδεκίας.

12. Καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου Ἱερεμίου τοῦ προφήτου καὶ ἐκ στόματος Κυρίου.

13. Ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ναβουχοδονόσορ ἀθετῆσαι, ἃ ὥρκισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ κατίσχυσε, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον Θεὸν Ἰσραήλ.

14. Καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι Ἰούδα καὶ
ἐπλήθυνεν οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐπλήθυναν τοῦ ἀθετῆσαι ἀθετήματα βδελυγμάτων ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

15. Καὶ ἐξαπέστειλε Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν χειρὶ προφητῶν αὐτοῦ, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέλους ἑαυτοῦ, ὅτι ἦν φειδόμενος τοῦ λαοῦ ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ ἁγιάσματος αὐτοῦ.

16. Καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουθενοῦντες τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη θυμὸς Κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἕως οὐκ ἦν ἴαμα.

17. Καὶ ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς βασιλέα Χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐφείσατο τοῦ Σεδεκίου, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέησε, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγον, τὰ πάντα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτῶν·

18. καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου τοῦ Θεοῦ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου Κυρίου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως καὶ μεγιστάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα.

19. Καὶ ἐνέπρησε τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ κατέσκαψε τὸ τεῖχος Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον εἰς ἀφανισμόν.

20. Καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δούλους ἕως βασιλείας Μήδων,

21. τοῦ πληρωθῆναι λόγον Κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἕως τοῦ προσδέξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς ἐσαββάτισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

22. Ἔτους πρώτου Κύρου βασιλέως Περσῶν, μετὰ τὸ πληρωθῆναι ῥῆμα Κυρίου διὰ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε τοῦ κηρύξαι αὐτοὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν γραπτῷ, λέγων,

V. 13. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. V. 14. ἐπλήθυνε) ἐπλήθυναν. V. 15. προφητῶν) τῶν προφητῶν αὐτοῦ. ibid. ἀγγέλους ἑαυτοῦ) ἀγγέλους αὐτοῦ. ib. λαοῦ ἑαυτοῦ) λαοῦ αὐτοῦ. ib. ἁγιάσματος) addit αὐτοῦ. V. 16. ἀγγέλους) τοῖς ἀγγέλοις. ibid. θυμὸς) ὁ θυμός. V. 18. Θεοῦ) τοῦ θεοῦ. ibid. θησαυροὺς) addit οἴκου κυρίου. ib. βασιλέως καὶ μεγιστ.) τοῦ βασιλέως καὶ τῶν μεγιστάνων. V. 21. τῆς ἐρημώσεως) absque articulo. ibid. ἐσαββάτισεν) σαββατίσαι. V. 22. Κύρου) κυρίου, per errorem. ibid. τοῦ κηρύξαι αὐτοὺς ἐν) κηρύξαι ἐν.

23. τάδε λέγει Κύρος βασιλεὺς Περσῶν· πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; ἔσαι ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω.

Παραλειπομένων τῶν βασιλειῶν Ἰούδα β' τελός.

v. 23. πάσας τὰς βασιλείας) πάσαις ταῖς βασιλείαις. ibid. αὐτῷ οἶκον) transposita. ib. ἔσαι ὁ Θεὸς) ἔσαι Θεός. Subscriptio abest.

ΕΣΘΗΡ.

ΕΣΘΗΡ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΤΟΥΣ δευτέρου βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τοῦ μεγάλου βασιλέως τῇ μιᾷ τοῦ Νισὰν, ἐνύπνιον εἶδε Μαρδοχαῖος ὁ τοῦ Ἰαΐρου, τοῦ Σεμεΐου, τοῦ Κισαίου, ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμεὶν, ἄνθρωπος Ἰουδαῖος, οἰκῶν ἐν Μεσούσοις Σούσοις τῇ πόλει, ἄνθρωπος μέγας, θεραπεύων ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως· ἦν δὲ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, ἧς ᾐχμαλώτευσε Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐξ Ἱερουσαλὴμ, μετὰ Ἰεχονίου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας· καὶ τοῦτο αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον· καὶ ἰδοὺ φωναὶ θορύβου, βρονταὶ, καὶ σεισμὸς, καὶ τάραχος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἰδοὺ δύο δράκοντες μεγάλοι, ἕτοιμοι προσῆλθον ἀμφότεροι παλαίειν· καὶ ἐγένοντο αὐτῶν φωναὶ μεγάλαι, καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡτοιμάσθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολεμῆσαι δικαίων ἔθνος. Καὶ ἰδοὺ ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου γνόφους. θλίψις καὶ στενοχωρία, καὶ κάκωσις καὶ τάραχος μέγας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐταράχθη πᾶν ἔθνος δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακὰ, καὶ ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν Θεόν. ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν ἐγένετο ὡσανεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας, ὕδωρ πολύ. καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ οἱ ταπεινοὶ ὑψώθησαν, καὶ κατέφαγον τοὺς ἐνδόξους· καὶ διεγερθεὶς Μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ Θεὸς βεβούλευται βουλεύεται ποιῆσαι, εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐν παντὶ λόγῳ ἠθέλησεν αὐτὸ ἐπιγνῶναι ἕως νυκτός· καὶ ἡσύχασε Μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ μετὰ Γαβαθὰ καὶ Θάῤῥα τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως, τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλὴν, ἤκουσε γὰρ τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰς μερίμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησε. καὶ ἔμαθεν, ὅτι ἑτοιμάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐτῶν. καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνούχους, καὶ ὁμολογήσαντες ἀπήχθησαν. ἐξήχθησαν Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους εἰς μνημόσυνον, καὶ Μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ τῶν λόγων τούτων. καὶ

Bbb 2 ἐπέ-

ΕΣΘΗΡ. Cap. I. Prol. lin. 3. *μεγάλου τῇ*) *μεγάλου βασιλέως τῇ*. ibid. lin. 7. *ἐκ τῆς φυλῆς*) *ἐκ φυλῆς*. ib. lin. 9. *ἐν Μεσούσοις*) *ἐν σούσοις*. ib. lin. 12. *ὁ βασιλεὺς*) absq. articulo. ib. lin. 15. *φωναὶ θορύβου*) *φωναὶ καὶ θόρυβος*. ib. lin. 16. *καὶ τάραχος*) *καὶ* deest. ib. lin. 18. *προσῆλθον*) *προῆλθον*. ib. lin. 19. *ἐγένοντο αὐτῶν φωναὶ μεγάλαι*) *ἐγένετο αὐτῶν φωνὴ μεγάλη*. ib. lin. 23. *γνόφους, θλίψις, καὶ κάκωσις τάραχος*) *γνόφου, θλίψις καὶ στενοχωρία, κάκωσις καὶ τάραχος*. ib. lin. 28. *ἐγένετο ἀπὸ*) *ἐγένετο ὡσανεὶ ἀπὸ*. ib. lin. 34. *βουλεύεται ποιῆσαι εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν*) *βεβούλευται ποιῆσαι, εἶχεν αὐτὸ ἐν τῇ*. ib. lin. 36. *ἠθέλησεν αὐτὸ ἐπιγν. ἕως νυκτός·*) *ἤθελεν ἐπιγνῶναι αὐτὸ ἕως τῆς νυκτός*. ib. lin. 41. *ἤκουσε γὰρ τοὺς λ. αὐτῶν*) *ἤκουσέ τε αὐτῶν τοὺς λογισμούς*. ib. lin. 47. *ἐξήχθησαν*) *ἀπήχθησαν*.

51\. ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς Μαρδοχαίῳ θεραπεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἔδωκε Μαρδοχαίῳ δόματα περὶ αὐτῶν. καὶ ἦν Ἀμὰν Ἀμαδάθε Βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐζήτησε κακοποιῆσαι τὸν Μαρδοχαῖον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὑπὲρ τῶν δύο εὐνέχων τοῦ βασιλέως.

Ἀμαθάδε

1\. Καὶ ἐγένετο μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρταξέρξου, ἔτος Ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἐκράτησεν.

2\. Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ὅτι ἐθρονίσθη Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐν Σούσοις τῇ πόλει,

3\. ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐποίησε τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Περσῶν καὶ Μήδων ἐνδόξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν.

4\. Καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐφροσύνης τοῦ πλούτου αὐτοῦ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.

5\. Ὅτε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν πόλιν ἡμέρας ἕξ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως,

πότου

6\. κεκοσμημένῳ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμένοις ἐπὶ σχοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυροῖς, ἐπὶ κύβοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ λιθίνοις. κλῖναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθόστρωτα σμαράγδου, καὶ παρίνου, καὶ πιννίνου λίθου. καὶ [a] στρωμναὶ ἐπιφανεῖς ποικίλως [b] διηνθισμέναι, καὶ κύκλῳ [c] ῥόδα πεπασμένα.

λιθοστρώτου

[a] στρώμνης ἐπιφανοῦς

[b] διηνθισμένης

[c] ῥόδοις

7\. Ποτήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἀνθράκινον κυλίκιον προκείμενον ἀπὸ ταλάντων τρισμυρίων· οἶνος πολὺς καὶ ἡδὺς, ὃν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔπινεν.

8\. Ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ προκείμενον νόμον ἐγίνετο· οὕτως γὰρ ἠθέλησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.

9\. Καὶ Ἀστὶν ἡ βασίλισσα ἐποίησε πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὅπου ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης.

Ἀρταξέρξης

10\. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἡδέως ὁ βασιλεὺς γενόμενος, εἶπε τῷ Ἀμὰν, καὶ Βαζεὰ, καὶ Θαρεβωὰ, καὶ Ζηβαθαθὰ, καὶ Ἀβαταζὰ, καὶ Θαβὰζ, τοῖς ἑπτὰ εὐνέχοις τοῖς διακόνοις τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου,

11\. εἰσαγαγεῖν τὴν βασίλισσαν πρὸς αὐτὸν, βασιλεύειν αὐτὴν, καὶ περιθεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα· καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἄρχουσι, καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι καλὴ ἦν.

12\. Καὶ

ibid. lin. 52. ἔδωκε Μαρδοχαίῳ δόματα περὶ αὐτῶν.) ἔδωκεν αὐτῷ δόματα περὶ τούτων. ib. lin. 54. Ἀμαθάδου) ἀμαδάθου. CAP. I. v. 1. ἔτος Ἀρταξέρξης) οὗτος ὁ ἀρταξέρξης. v. 2. Ἐν ταύταις) ἐν αὐταῖς. ibid. ὅτι) ὅτε. ib. Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς) βασιλεὺς ἀρταξέρξης. v. 4. ἡμέρας ἑκατὸν) ἐν ἡμέραις ἑκατόν. v. 5. τοῦ πότου) τοῦ γάμου. ibid. ἡμέρας ἕξ) ἐπὶ ἡμέρας ἕξ. ib. τοῦ οἴκου) absque articulo. v. 6. κεκοσμημένῳ) κεκοσμημένη. ibid. λιθοστρώτοις σμαράγδου - - fin.) λιθόστρωτα σμαραγδίτου λίθου, καὶ πιννίνου, καὶ παρίνου λίθου. καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διηνθισμέναι, κύκλῳ ῥόδα πεπασμένα. v. 8. πότος οὐ) πότος οὗτος οὐ. ibid. ἐγίνετο) ἐγένετο. ib. οὕτως γὰρ) ἔτως δέ. v. 9. Ἀρταξέρξης) ἀρταξέρξης. v. 10. ὁ βασιλεὺς γενόμενος) transposita. ibid. Ἀμὰν - - τοῖς ἑπτὰ) ἀμὰν, καὶ βαζὰν, καὶ θάρρα, καὶ βαραζὶ, καὶ ζαθολθὰ, καὶ ἀβαταζὰ, καὶ θαραβὰ τοῖς ἑπτά. v. 11. αὐτὴν πᾶσι τοῖς) αὐτὴν τοῖς.

αὐτῶν 12. Καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτοῦ Ἀστὶν ἡ βασίλισσα ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνούχων· καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς καὶ ὠργίσθη,

13. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς φίλοις ἑαυτοῦ, κατὰ ταῦτα ἐλάλησεν Ἀστὶν, ποιήσατε οὖν περὶ τούτου νόμον καὶ κρίσιν.

14. Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ Ἀρκεσαῖος, καὶ Σαρσαθαῖος, καὶ Μαλησεὰρ οἱ ἄρχοντες Περσῶν καὶ Μήδων, οἱ ἐγγὺς τοῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ,

15. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους, ὡς δεῖ ποιῆσαι Ἀστὶν τῇ βασιλίσσῃ, ὅτι οὐκ ἐποίησε τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσταχθέντα διὰ τῶν εὐνούχων.

16. Καὶ εἶπεν ὁ Μουχαῖος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας· οὐ τὸν βασιλέα μόνον ἠτίμασεν Ἀστὶν ἡ βασίλισσα, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας, καὶ τοὺς ἡγουμένους τοῦ βασιλέως.

17. Καὶ γὰρ διηγήσατο αὐτοῖς τὰ
ὅσα ῥήματα τῆς βασιλίσσης, καὶ ὡς ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ· ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ.

αὐτῷ 18. οὕτω σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοιπαὶ αἱ τῶν ἀρχόντων Περσῶν καὶ Μή-
ἀχθέντα δων ἀκούσασαι τὰ τῷ βασιλεῖ λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς, τολμήσουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τολμή-
τοὺς ἄνδρας αὐτῶν. σωσιν

19. Εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ προσταξάτω βασιλικὸν, καὶ γραφήτω κατὰ τοὺς νόμους Μήδων καὶ Περσῶν, καὶ μὴ
ἄλλως χρησάσθω, μὴ δὲ εἰσελθέτω ἔτι ἡ εἰσελθά-
βασίλισσα πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρτα- τω
ξέρξην, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς ὁ βασιλεὺς δότω γυναικὶ κρείττονι αὐτῆς.

20. Καὶ ἀκουσθήτω ὁ λόγος τοῦ βασιλέως, ὃν ἂν ποιῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἑαυτοῦ, ὅτι ἀληθής· καὶ οὕτως πᾶσαι αἱ γυναῖκες περιθήσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτῶν, ἀπὸ πτωχοῦ ἕως πλουσίου.

21. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς ἄρχουσι· καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καθὰ ἐλάλησεν ὁ Μουχαῖος,

22. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν, κατὰ τὴν λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι αὐτοῖς φόβον ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, ἐμνήσθη γὰρ τῆς Ἀστὶν καθὰ ἐποίησε, καὶ ὅσα αὐτῇ κατεκρίθη.

v. 12. εἰσήκουσεν αὐτῶν) εἰσήκουσεν αὐτοῦ. v. 13. ὁ βασιλεὺς) non habet. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 14. Σαρσαθαῖος, καὶ Μαλησεὰρ) σαρσαθαῖος, καὶ μαλησεάρ. v. 16. ἠτίμασεν) ἠδίκησεν. v. 17. Καὶ διηγήσατο) καὶ γὰρ διηγήσατο. ibid. καὶ ὅσα) καὶ ὡς. ib. & v. 18. οὖν ἀντεῖπεν αὐτῷ σήμερον) ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ ἀρταξέρξῃ, οὕτω σήμερον. ib. αἱ τῶν ἀρχόντων) αἱ abest. ib. ἀχθέντα) λεχθέντα. ib. τολμήσωσιν) τολμήσουσιν. v. 19. καὶ ἄλλως) καὶ μὴ ἄλλως. ibid. εἰσελθάτω) εἰσελθέτω. ib. πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην) πρὸς αὐτόν. ib. ὁ βασιλεὺς δότω) transposita. v. 20. ὁ λόγος τοῦ βασιλέως, ὃν ἂν) ὁ νόμος ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὃν ἐάν. ibid. ἑαυτοῦ, ὅτι ἀληθής· καὶ οὕτως) αὐτοῦ· καὶ οὕτω. v. 22. ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν) εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν. ibid. αὐτοῖς φόβον) transposita. CAP. II. v. 1. ἐμνήσθη γὰρ τῆς) καὶ ὡς ὅτι ἐμνήσθη τῆς. ibid. καθὰ ἐποίησε - - fin.) μνημονεύων οἷα ἐλάλησε, καὶ ὡς κατέκρινεν αὐτήν.

πρὸς τὸν βασιλέα — 2. Καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως ζητηθήτω τῷ βασιλεῖ κοράσια * ἄφθορα * καλὰ καλὰ τῷ εἴδει.

* καλὰ ἄφθορα

ἐπιδειξάτωσαν — 3. Καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας αὐτοῦ· καὶ ἐπιλεξάτωσαν κοράσια παρθενικὰ καλὰ τῷ εἴδει εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν γυναικῶνα, καὶ παραδοθήτωσαν τῷ εὐνούχῳ τοῦ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυναικῶν· καὶ δοθήτω σμῆγμα, καὶ ἡ λοιπὴ ἐπιμέλεια.

4. Καὶ ἡ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσῃ τῷ βασιλεῖ, βασιλεύσει ἀντὶ Ἀστίν. Καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐποίησεν οὕτως.

5. Καὶ ἄνθρωπος Ἰουδαῖος ἦν ἐν Σούσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα αὐτῷ Μαρδοχαῖος ὁ τοῦ Ἰαΐρου, ὁ τοῦ Σεμείου, τοῦ Κεισαίου, ἐκ φυλῆς Βενιαμείν,

Ἰάθρου

6. ὃς ἦν αἰχμάλωτος ἐξ Ἱερουσαλὴμ, ὃν ᾐχμαλώτευσε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος.

7. Καὶ ἦν τούτῳ παῖς θρεπτὴ, θυγάτηρ Ἀμιναδὰβ ἀδελφοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐσθήρ· ἐν δὲ τῷ μεταλλάξαι αὐτῆς τοὺς γονεῖς, ἐπαίδευσεν αὐτὴν αὐτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν τῷ εἴδει.

8. Καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα, συνήχθησαν κοράσια πολλὰ εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα Γαΐ, καὶ ἤχθη Ἐσθὴρ πρὸς Γαΐ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν,

9. καὶ ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ἔσπευσεν αὐτῇ δοῦναι τὸ σμῆγμα, καὶ τὴν μερίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ ἀποδεδειγμένα αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ· καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς καὶ ταῖς ἅβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι.

10. Καὶ οὐχ ὑπέδειξεν αὐτῆς τὸ γένος Ἐσθὴρ, οὐδὲ τὴν πατρίδα· ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ ἀπαγγεῖλαι.

11. Καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ὁ Μαρδοχαῖος περιεπάτει κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν, ἐπισκοπῶν τί Ἐσθὴρ συμβαίνει.

12. Καὶ ὅταν ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅταν ἀναπληρωθῇ καιρὸς κοράσια μῆνες δεκαδύο· (οὕτως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θεραπείας μῆνας ἓξ ἀλειφομέναις ἐν μυρσίνῳ ἐλαίῳ, καὶ μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι, καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι τῶν γυναικῶν,) ἦ

μυρίνινον ἔλαιον

13. Καὶ τότε εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ᾧ ἂν εἴπῃ, παραδώσει αὐτὴν συνεισέρχεσθαι αὐτὴν ἀπὸ τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων,

14. δεί-

v. 2. πρὸς τὸν βασιλέα) τοῦ βασιλέως. ibid. καλὰ ἄφθορα) transposita. v. 3. βασιλείας· καὶ ἐπιδειξάτωσαν) βασιλείας αὐτοῦ· καὶ ἐπιλεξάτωσαν. v. 5. Ἰουδαῖος ἦν) transposita. ibid. ὄνομα αὐτῷ Μ. ὁ τοῦ Ἰάθρου) ὄνομα αὐτοῦ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαΐρου. ib. ὁ τοῦ Σεμείου) ὁ deest. v. 6. ὃν ᾐχμαλώτευσε) ἣν ᾐχμαλώτευσε. v. 7. καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς) καὶ ὄνομα αὐτῇ. ibid. αὐτῷ γυναῖκα.) ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. ib. τῷ εἴδει.) τὸ εἴδει, per errorem. v. 8. κοράσια πολλὰ) transposita. v. 9. αὐτῇ δοῦναι) transposita. v. 10. αὐτῆς τὸ γένος Ἐσθήρ) ἐσθὴρ τὸ γένος αὐτῆς. v. 11. Καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἡμ. ὁ Μαρδ. περιεπάτει) καθ᾽ ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιεπάτει ὁ μαρδοχαῖος. ibid. συμβαίνει.) συμβήσεται. v. 12. Καὶ ὅταν ἦν καιρὸς) οὗτος δὲ ἦν καιρός. ibid. ἀναπληρωθῇ καιρὸς κοράσια μῆνες δεκαδύο.) ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. ib. μυρίνινον ἔλαιον) ἐν σμυρνίνῳ ἐλαίῳ. ib. τοῖς σμήγμασι) καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι. v. 13. καὶ ᾧ ἂν) καὶ ᾧ ἐάν. ibid. συνεισέρχεσθαι αὐτήν) συνεισέρχεσθαι αὐτῷ.

14. δείλης εἰσπορεύεται, καὶ πρὸς ἡμέραν ἀποτρέχει εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, οὗτε Γαὶ ὁ εὐνοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν, καὶ οὐκ ἔτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι.

15. Ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι τὸν χρόνον Ἐσθὴρ θυγατρὸς Ἀμιναδὰβ ἀδελφοῦ πατρὸς Μαρδοχαίου ※ ἣν ἔλαβεν αὐ-
ἐν τῷ τῷ εἰς θυγατέρα, τοῦ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν ※ ῥῆμα ὧν αὐτῇ ἔλεγεν ※ Γογαῖος ὁ εὐνοῦχος ※ τοῦ βασιλέως" ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν· ἦν γὰρ Ἐσθὴρ εὑρίσκουσα χάριν ἐνώπιον πάντων τῶν βλεπόντων αὐτήν.

16. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐσθὴρ πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

17. Καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάριν παρὰ πάσας τὰς παρθένους, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα τὸ γυναικεῖον.

18. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ ὕψωσε τοὺς γάμους Ἐσθὴρ, καὶ ἄφεσιν ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.

19. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐθεράπευσεν ἐν τῇ αὐλῇ.

20. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ οὐχ ὑπέδειξε τὴν πατρίδα αὐτῆς· οὕτως γὰρ ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ Μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν Θεὸν, καὶ ποιεῖν τὰ προστάγματα αὐτοῦ, καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ Ἐσθὴρ οὐκ ἤλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς.

21. Καὶ ἐλυπήθησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως οἱ ἀρχισωματοφύλακες, ὅτι προήχθη ὁ Μαρδοχαῖος, καὶ ἐζήτουν ἀποκτεῖναι Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα.

22. Καὶ ἐδηλώθη Μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν Ἐσθὴρ ※ τῇ βασιλίσσῃ. καὶ ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ ÷ Ἀρταξέρξῃ˙ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς.

23. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τοὺς δύο εὐνούχους, καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς· καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς καταχωρίσαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ, ὑπὲρ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου ἐν ἐγκωμίῳ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΜΕΤΑ ※ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Βουγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν, καὶ ἐπρωτοβάθρει πάντων τῶν φίλων αὐτοῦ, Ἀναμαθαδοῦ

2. καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν Ἀμάν· οὕτως γὰρ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος οὐ προσεκύνει αὐτῷ.

3. Καὶ

v. 14. οὗτε ὁ) οὗ γαὶ ὁ. ibid. ὀνόματι.) ὀνόματι. v. 15. θυγατρὸς) τῆς θυγατρὸς. ibid. ἐν τῷ εἰσελθεῖν) εἰσελθεῖν. ib. ὧν αὐτῇ ἔλεγεν ὁ εὐνοῦχος τῶν) ὧν ἐνετείλατο ὁ εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν. ib. ἐνώπιον τῶν) παρὰ πάντων τῶν. v. 16. πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην) absque articulo. v. 18. ἐφ' ἡμέρας) ἐπὶ ἡμέρας. v. 19. ἐθεράπευσεν) ἐθεράπευεν. v. 20. ὁ Μαρδοχαῖος) absque articulo. ibid. οὐκ ἤλλαξε) οὐ μετήλλαξε. v. 21. ὁ Μαρδοχαῖος) absque articulo. v. 22. λόγος) ὁ λόγος. ibid. καὶ ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισε τῷ β. Ἀρταξέρξῃ) καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ. v. 23. ἐγκωμίῳ.) ἐν ἐγκωμίῳ. CAP. III. v. 1. Μετὰ ταῦτα) Μετὰ δὲ ταῦτα. ibid. Ἀναμαθαδοῦ) ἀμαδαθοῦ. v. 2. Ἀμάν·) αὐτῷ. ibid. ἐπέταξεν) προσέταξεν. ib. προσεκύνει) οὐ προσεκύνει.

3. Καὶ ἐλάλησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως τῷ Μαρδοχαίῳ· Μαρδοχαῖε, τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα;

4. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔλεγον αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῶν. καὶ ὑπέδειξαν τῷ Ἀμὰν, Μαρδοχαῖον μὴ ὑπακούοντα τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις, ὑπέδειξε γὰρ αὐτοῖς ὁ Μαρδοχαῖος, ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι.

5. Καὶ ἐπέγνω Ἀμὰν ὅτι οὐ προσκυνεῖ αὐτῷ Μαρδοχαῖος, καὶ ἐθυμώθη ⋇ Ἀμὰν˚ σφόδρα.

6. Καὶ ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν Ἀρταξέρξου βασιλείαν Ἰουδαίους.

ἔτους δω- 7. Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ βασιλεύοντος Ἀρ-
δεκάτου ταξέρξου, ÷ ψήφισμα ἐποίησε, καὶ˚
ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνὸς, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος Μαρδοχαίου· καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ μηνὸς ὅς ἐστιν Ἀδάρ.

8. Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, λέγων· ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρμένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου, οἱ δὲ νόμοι αὐτῶν ἔξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, τῶν δὲ νόμων τοῦ βασιλέως παρακούουσι, καὶ τῷ βασιλεῖ οὐ συμφέρει ἐᾶσαι αὐτούς.

9. Εἰ δοκεῖ οὖν τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτοὺς, κἀγὼ διαγράψω ἀπολέ-
εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀρ- σθαι
γυρίου τάλαντα μύρια.

10. Καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον αὐτοῦ, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ Ἀμὰν, σφραγίσαι κατὰ τῶν γεγραμμένων κατὰ τῶν Ἰουδαίων.

11. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ δὲ ἔθνει χρῶ ὡς βούλει.

12. Καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαι-
δεκάτῃ, καὶ ἔγραψαν ὡς προσέταξεν Ἀ- ἐγράφη-
μὰν τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς ἄρχουσι σαν
κατὰ πᾶσαν χώραν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ταῖς ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν,
δι' Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως. Ἀταρ-
13. Καὶ ἀπεστάλη διὰ βιβλιαφόρων ξέξου
εἰς τὴν Ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι Ἀρταρ-
τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μη- ξέρξου
νὸς δωδεκάτου, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἐστι τὸ ἀντίγραφον τόδε· Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπάρχαις ὑποτεταγμένοις τάδε γράφει. πολλῶν ἐπάρξας ἐθνῶν, καὶ πάσης ἐπικρατή-

v. 4. ἔλεγον) ἐλάλουν. ibid. ὑπήκουσεν) ὑπήκουεν. ib. μὴ ὑπακούοντα τοῖς τοῦ β. λόγοις) τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις ἀντιτασσόμενον. ib. ὑπέδειξε γάρ) καὶ ὑπέδειξεν. v. 5. ἐπέγνω) ἐπιγνούς. ibid. καὶ ἐθυμώθη Ἀμὰν σφόδρα.) ἐθυμώθη σφόδρα. v. 7. ἔτους δωδεκάτου βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ψήφισμα ἐποίησε) καὶ ἐποίησε ψήφισμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου. ibid. κλήρους ἡμέρας) κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. v. 8. τῷ βασιλεῖ οὐ συμφέρει) transposita. v. 9. οὖν) abest. ibid. ἀπολέσθαι) ἀπολέσαι αὐτούς. v. 10. δακτύλιον αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. ibid. Ἀμὰν) τῷ ἀμάν. v. 12. καὶ ἐγράφησαν ὡς προσέταξεν) καὶ ἔγραψαν ὡς ἐπέταξεν. ibid. ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς) absque articulo. ib. ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιεπτά. ib. δι' Ἀταρξέξου) διὰ ἀρταξέρξου. v. 13. lin. 2. Ἀρταρξέρξου) ἀρταξέρξη. ibid. lin. 9. εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) εἰκοσιεπτά.

κρατήσας τῆς οἰκουμένης, ἐβουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρόμενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ * ἠπιότητος ἀεὶ διεξάγων τοὺς τῶν ὑποτεταγμένων † ἀκυμάντους διαπαντὸς καταστῆσαι βίους, τήν τε βασιλείαν ἥμερον καὶ πορευτὴν ἄχρι περάτων παρεξόμενος, ἀνανεώσασθαί τε τὴν ποθουμένην παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. πυνθανομένου δέ μου τῶν συμβούλων, πῶς ἂν ἀχθείη τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σωφροσύνῃ παρ' ἡμῖν διενέγκας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπαραλλάκτως, καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ δεύτερον τῶν βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενος Ἀμὰν, ὑπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην φυλαῖς ἀναμεμῖχθαι δυσμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν βασιλέων παραπέμποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ κατατίθεσθαι τὴν ὑφ' ἡμῶν κατευθυνομένην ἀμέμπτως συναρχίαν. διειληφότες οὖν τόδε ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγωγὴν νόμων ξενίζουσαν παραλλάσσον, καὶ * δυσνοοῦν τοῖς ἡμετέροις πράγμασι τὰ χείριστα συντελοῦν κακὰ, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλείαν εὐσταθείας τυγχάνειν· προστετάχαμεν οὖν τοὺς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ὑπὸ Ἀμὰν τοῦ τεταγμένου ἐπὶ τῶν πραγμάτων, καὶ δευτέρου πατρὸς ἡμῶν, πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπολέσαι ὁλοριζὶ, ταῖς τῶν ἐχθρῶν μαχαίραις ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ, τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυσμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς τὸν ᾅδην κατελθόντες, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον εὐσταθῆ καὶ ἀτάραχα παρέχωσιν ἡμῖν διὰ τέλους τὰ * πράγματα.

Marg.: ἐπιεικέστερον ἐπαιρόμενος. * πιότητος. † ἀκυμάτους. ὁ σωφροσύνης. ἀντίτυπον. παραλλάξιν. * δυσνοῇ. ἔθνων μάχαις. παρέχουσιν. * προστάγματα. αὐλῆς.

14. Τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν * ἐξετίθετο κατὰ χώραν· καὶ προσετάχη τοῖς ἔθνεσι πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι, εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην.

15. Ἐσπεύδετο δὲ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐν Σούσοις· ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐκωθωνίζοντο· ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις.

ΚΕΦ. Δ΄. IV.

Ὁ Δὲ Μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελούμενον, διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο σάκκον, καὶ κατεπάσατο σποδόν· καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ· αἴρεται ἔθνος μηδὲν ἠδικηκός.

2. Καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστη· οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσελ-

v. 13. lin. 12. τῆς οἰκουμένης) absque articulo. ibid. lin 13. ἐπιεικέστερον, ἐπαιρόμενος καὶ μετὰ πιότητος) ἐπαιρόμενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ ἠπιότητος. ib. lin. 15. ἀκυμάτους) ἀπημάντους. ib. lin. 17. ἤρεμον καὶ π. ἄχρι) ἥμερον καὶ πορευτὴν μέχρι. ib. lin. 19. παρὰ πᾶσιν) τοῖς πᾶσιν. ib. lin. 20. πυνθανομένου) πιθομένου. ib. lin. 22. ὁ σωφροσύνης) ὁ σωφροσύνῃ. ib. lin. 25. βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενος) βασιλειῶν γέρας ἀπενηνεγμένος. ib. lin. 26. ὑπέδειξεν) ἐπέδειξεν. ib. lin. 29. ἀντίτυπον) ἀντίθετον. ib. lin. 34. τόδε ἔθνος) τόδε τὸ ἔθνος. ib. lin. 36. παραλλάξιν καὶ δυσνοῇ) παραλλάσσον καὶ δυσνοοῦν. ib. lin. 45. ἐθνῶν μάχαις) ἐχθρῶν μαχαίραις. ib. lin. 50. τὸν ᾅδην) εἰς τὸν ᾅδην. ib. lin. 52. παρέχουσιν) παρέχωσιν. ib. lin. 53. προστάγματα) πράγματα. v. 14. προσετάχη τοῖς ἔθνεσι πᾶσιν) προσετάγη πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. v. 15. ἐν Σούσοις) εἰς Σοῦσαν. CAP. IV. v. 1. ἱμάτια αὐτοῦ) ἱμάτια ἑαυτοῦ. v. 2. αὐλῆς) πύλης.

ελθεῖν εἰς τὴν αὐλὴν, σάκκον ἔχοντα καὶ σποδόν.

3. Καὶ ἐν πάσῃ χώρᾳ ὖ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπετὸς ἦν καὶ πένθος μέγα τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ σάκκον καὶ σποδὸν ἔϛρωσαν ἑαυτοῖς.

4. Καὶ εἰσῆλθον αἱ ἅβραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῇ· καὶ ἐταράχθη ἀκέσασα τὸ γεγονός· καὶ ἀπέϛειλε ϛολίσαι τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι αὐτοῦ τὸν σάκ-
ἐτίθη κον. ὁ δὲ ὐκ ἐπείσθη.

5. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ προσεκαλέσατο Ἀχραθαῖον τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς, ὃς παρειϛήκει αὐτῇ, καὶ ἀπέϛειλε μαθεῖν αὐτὸν παρὰ τȣ̃ Μαρδοχαίου τὸ ἀκριβές. (ἐπὶ τὴν πλατεῖαν πρὸς τὰ βασιλέα.)

*7. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ γεγονὸς, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο Ἀμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς γάζαν ταλάντων μυρίων, ἵνα ἀπολέσῃ τὲς Ἰουδαίους.

8. Καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ ἐν Σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ τȣ̃ ἀπολέσθαι αὐτοὺς ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ Ἐσθήρ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντείλασθαι αὐτῇ εἰσελθοῦσαν παραιτήσασθαι τὸν βασιλέα, καὶ ἀξιῶσαι αὐτὸν περὶ τȣ̃ λαοῦ ÷ καὶ τῆς
÷ πατρίδος," μνησθεῖσα ἡμερῶν ταπεινώ-
ἐτράφης σεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χειρί μου, * διό-
* διὰ
τι Ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ ἐλάλησε καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον· ἐπικάλεσαι τὸν Κύριον, καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν, καὶ ῥύσαι ἡμᾶς ἐκ θανάτȣ. τί

9. Εἰσελθὼν δὲ ὁ Ἀχραθαῖος ἐλάλησεν Ἐσθὴρ πάντας τὲς λόγȣς τέτȣς. Ἀχθραθαῖος

10. Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ πρὸς Ἀχραθαῖον· πορεύθητι πρὸς Μαρδοχαῖον, καὶ εἶπον,

11. ὅτι πάντα τὰ ἔθνη τῆς βασιλείας γιγνώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος καὶ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλη- ἐντοτέραν
τος, ὐκ ἔϛιν αὐτῷ σωτηρία. πλὴν ᾧ ἐκτείνῃ ὁ βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, αὐτὸς σωθήσεται· καὶ ἐγὼ οὐκ ἐκλήθην ἐκληρώθην
εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσὶν αὗται ἡμέραι τριάκοντα.

12. Καὶ ἀπήγγειλεν Ἀχραθαῖος Μαρδοχαίῳ πάντας τὲς λόγȣς Ἐσθήρ. Ἀρχαθαῖος

13. Καὶ εἶπε Μαρδοχαῖος ÷ πρὸς Ἀχραθαῖον· πορεύθητι, καὶ" εἶπον αὐτῇ, Ἐσθὴρ, μὴ εἴπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσομαι μόνη ἐν τῇ βασιλείᾳ παρὰ πάντας ὑπὲρ
τὲς Ἰουδαίους.

14. Ὅτι ἐὰν ※ παρακούσασα παρακούσῃς ἐν τȣ́τῳ τῷ καιρῷ, ἄλλοθεν (δὲ) βοήθεια καὶ σκέπη ἔϛαι τοῖς Ἰουδαίοις· σὺ δὲ, καὶ ὁ οἶκος τȣ̃ πατρός σου ἀπολεῖσθε·

v. 3. κοπετὸς ἦν) ἦν abeſt. ibid. καὶ σάκκον) καὶ deeſt. v. 4. Μαρδοχαῖον) τὸν μαρδοχαῖον. ibid. ἐτίθη.) ἐπείσθη. v. 5. μαθεῖν αὐτὸν) μαθεῖν αὐτὴ. ibid. Μαρδοχαίου) addit τὸ ἀκριβές. ib. (ἐπὶ τὴν πλατεῖαν πρὸς τὰ βασιλέα.) non habet. v. 6. εἰς γάζαν) εἰς τὴν γάζαν. v. 8. ἐν Σούσοις) τὸ ἐν σούσοις. ibid. εἰσελθοῦσαν) εἰσελθέσῃ. ib. καὶ τῆς πατρίδος) abeſt. ib. ἐτράφης ἐν χ. μου, διὰ τί) ἐτράφης ἐν χειρί μου, διότι. ib. Κύριον) τὸν κύριον. ib. καὶ ῥύσαι) ῥύσαι. v. 9. Ἀχθραθαῖος) ὁ ἀχραθαῖος. ibid. Ἐσθὴρ) αὐτῇ. v. 11. πάντα τὰ ἔθνη) τὰ ἔθνη πάντα. ibid. γιγνώσκει) γινώσκει. ib. καὶ γυνὴ) ἢ γυνή. ib. ἐντοτέραν) ἐσωτέραν. ib. αὐτὸς σωθήσεται· καὶ ἐγὼ ὐκ ἐκληρώθην) ἔτος σωθήσεται. κἀγὼ οὐ κέκλημαι. v. 12. Ἀρχαθαῖος) ἀχραθαῖος. v. 13. Μαρδοχαῖος) addit πρὸς ἀχραθαῖον. ibid. σωθήσομαι) σωθήσῃ. ib. ὑπὲρ πάντας) παρὰ πάντας. v. 14. Ὅτι ἐὰν) ὡς ὅτι ἐὰν. ibid. (δὲ) abeſt.

λεῖθε· καὶ τίς οἶδεν, εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας;

15. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ ἐξαποςεῖλαι τὸν ἥκοντα, πρὸς Μαρδοχαῖον, λέγουσα πάλιν·

16. Βαδίσας ἐκκλησίασον τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν Σούσοις, καὶ νηςεύσατε ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ μὴ φάγητε, μηδὲ πίητε ἐφ᾽ ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν· κἀγὼ δὲ καὶ αἱ ἅβραι μου ἀσιτήσομεν· καὶ τότε εἰσελεύσομαι πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέσθαι με δέῃ.

17. Καὶ βαδίσας Μαρδοχαῖος ἐποίησεν ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Ἐσθήρ. Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδεήθη Κυρίου, μνημονεύων πάντα τὰ ἔργα Κυρίου, καὶ εἶπε· Κύριε Θεὲ Κύριε βασιλεῦ πάντων κρατῶν, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ σου τὸ πᾶν ἐςι, καὶ οὐκ ἔςιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν Ἰσραήλ· ὅτι σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπ᾽ οὐρανόν· Κύριος εἶ πάντων, καὶ οὐκ ἔςιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ Κυρίῳ· σὺ πάντα γιγνώσκεις· σὺ οἶδας Κύριε, ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει, οὐδὲ ἐν ὑπερηφανείᾳ, οὐδὲ ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο, τὸ μὴ προσκυνεῖν τὸν ὑπερήφανον Ἀμάν. ὅτι ηὐδόκουν φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν Ἰσραήλ. ἀλλὰ ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης Θεοῦ μου, καὶ οὐ προσκυνήσω οὐθένα, πλὴν σοῦ τοῦ Κυρίου μου, καὶ οὐ ποιήσω αὐτὰ ἐν ὑπερηφανείᾳ. καὶ νῦν Κύριε βασιλεῦ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθορὰν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπολέσθαι κληρονομίαν σου. τὴ ὑπερίδῃς τὴν μερίδα σου, ἣν σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ ςρέψον τὸ πένθος ἡμῶν εἰς εὐωχίαν, ἵνα ζῶντες ὑμνῶμεν τὸ ὄνομά σου Κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς τὸ ςόμα αἰνούντων σε. σοι Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐκέκραξεν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι ὁ θάνατος αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα κατέφυγεν ἐπὶ τὸν Κύριον ἐν ἀγῶνι θανάτου κατειλημμένη, καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δόξης αὐτῆς ἐνεδύσατο ἱμάτια ςενοχωρίας καὶ πένθους, καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφάνων ἡδυσμάτων, σποδοῦ καὶ κοπριῶν ἔπλησε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐταπείνωσε σφόδρα, καὶ πάντα τόπον ἀγαλλιάματος αὐτῆς κόσμου ἐπλήρωσε ςρεπτῶν τριχῶν αὐτῆς. καὶ ἐδέετο Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπε· Κύριε ὁ Θεός μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ

V. 14. οἶδεν, τίς τὸν) ᾔδει, εἰ εἰς τόν. V. 15. in Rom. καὶ ἐξαπέςειλεν ἐσθὴρ τὸν ἥκοντα πρὸς αὐτὸν, πρὸς μαρδοχαῖον, λέγουσα. V. 16. ἐφ᾽ ἡμέρας) ἐπὶ ἡμέρας. ibid. καὶ ἐγὼ) κἀγώ. ib. ἀπολέσθαι) addit με. V. 17. Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδεήθη) καὶ ἐδεήθη. ibid. lin. 4. Κύριε Θεὲ Κύριε) κύριε κύριε. ib. lin. 10. Κύριος εἶ πάντων) καὶ κύριος εἶ πάντων. ib. lin. 12. γιγνώσκεις·) γινώσκεις. ib. lin. 18. ἀλλὰ ἐποίησα) ἀλλ᾽ ἐποίησα. ib. lin. 19. Θεοῦ μου) μου abest. ib. lin. 20. οὐθένα) οὐδένα. ib. lin. 22. Κύριε βασιλεῦ ὁ Θεὸς) κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς ὁ θεός. ib. lin. 25. ἀπολέσθαι) ἀπολέσαι. ib. lin. 30. ὑμνῶμεν τὸ ὄνομά σου) ὑμνῶμέν σου τὸ ὄνομα. ib. lin. 32. τὸ ςόμα αἰνούντων σοι.) ςόμα αἰνούντων σε. ib. lin. 33. ὅτι ὁ θάνατος) absque articulo. ib. lin. 41. ἔπλησε) ἐνέπλησε. ib. lin. 43. τόπον ἀγαλλ. αὐτῆς κόσμου ἐπλήρωσε) τόπον κόσμου ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε. ib. lin. 45. ἐδέετο) ἐδεῖτο. ib. lin. 46. Κύριε ὁ Θεός μου ὁ βασιλεὺς) κύριέ μου βασιλεύς.

μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σὲ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν τῇ χειρί μου. ἐγὼ ἤκουον Κύριε, τῦ πατρός μου, ὅτι σὺ Κύριε ἔλαβες τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐτοῖς ὅσα ἐλάλησας αὐτοῖς. Καὶ νῦν ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἀνθ᾽ ὧν ἐδοξάσαμεν τὺς θεὺς αὐτῶν· δίκαιος εἶ Κύριε, καὶ νῦν οὐχ ἱκανώθησαν ἐν τῷ πικρασμῷ δυλείας ἡμῶν, ἀλλὰ ἔθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξᾶραι ὁρισμὸν στόματός συ, καὶ ἀφανίσαι κληρονομίαν συ, καὶ ἐμφράξαι στόμα ὑμνούντων σοι, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου, καὶ θυσιαστηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρετὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα σάρκινον εἰς αἰῶνα μὴ παραδῷς Κύριε τὸ σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ ὖσι, καὶ μὴ γελασάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτούς. τὸν δὲ ἀρξάμενον ἐφ᾽ ἡμᾶς παραδειγμάτισον· μνήσθητι Κύριε, γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον Βασιλεῦ τῶν θεῶν, καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν. δὸς λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον τῦ λέοντος, καὶ μετάθες τὴν καρδίαν αὐτῦ εἰς μῖσος τῦ πολεμῦντος ἡμᾶς, εἰς συντέλειαν αὐτῦ καὶ τῶν ὁμονοῦντων αὐτῷ. ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σὲ Κύριε· πάντων γνῶσιν ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνόμων, καὶ βδελύσσομαι κοίτην ἀπεριτμήτων, καὶ παντὸς ἀλλοτρίυ. σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι τὸ σημεῖον τῆς ὑπερηφανείας μυ, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου. βδελύσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ ὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου. καὶ οὐκ ἔφαγεν ἡ δύλη σου τράπεζαν Ἀμὰν, καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως, οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν. καὶ οὐκ ηὐφράνθη ἡ δύλη σου ἀφ᾽ ἡμέρας μεταβολῆς μου μέχρι νῦν, πλὴν ἐπὶ σοὶ Κύριε ὁ Θεὸς Ἀβραάμ. ὁ Θεὸς ὁ ἰσχύων ἐπὶ πάντας, εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευομένων, καὶ ῥῦσαι με ἐκ τῦ φόβυ μυ.

Marginal readings: Ὅτι (at ἐλάλησας αὐτοῖς); ἐνφράξῃ (at καὶ ἐμφράξαι στόμα); θυσιαστήριον σοι (at καὶ θυσιαστηρίου σου).

ΚΕΦ. Ε΄. V.

ΚΑΙ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐπαύσατο προσευχομένη, ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας, καὶ περιεβάλετο τὴν δόξαν αὐτῆς. καὶ γενηθεῖσα ἐπιφανὴς, ἐπικαλεσαμένη τὸν πάντων ἐπόπτην Θεὸν

καὶ

ibid. lin. 49. ἐν τῇ χειρί μου) ἐν χειρί μυ. ibid. ἐγὼ ἤκουον Κύριε, τῦ πατρός μυ, ὅτι) ἐγὼ ἤκουον ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ πατριᾶς μου, ὅτι. ib. lin. 55. ἐλάλησας αὐτοῖς. Ὅτι ἡμαρτήκαμεν) ἐλάλησας. καὶ νῦν ἡμάρτομεν. ib. lin. 59. τῷ πικρασμῷ) ἐν πικρασμῷ. ib. lin. 60. ἀλλὰ ἔθηκαν) ἀλλ᾽ ἔθηκαν. ib. lin. 64. ἐνφράξῃ στόμα ὑμνούντων) ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων. ib. lin. 65. καὶ θυσιαστήριον σοι) καὶ θυσιαστηρίυ συ. ib. lin. 70. γελασάτωσαν) καταγελασάτωσαν. ib. lin. 82. ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ) βοηθὸν deest. ib. lin. 85. καὶ βδελύσσομαι) adjicit κοίτην ἀπεριτμήτων, καὶ παντὸς ἀλλοτρίυ. σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι. ib. lin. 88. κεφαλῆς ἐν ἡμέρᾳ) κεφαλῆς μυ ἐν ἡμέραις. ib. lin. 98. εἰσάκουσον φωνῆς) εἰσάκουσον φωνῆν. CAP. V. v. 1. lin. 4. περιεβάλετο) περιεβάλλετο.

καὶ σωτῆρα, παρέλαβε τὰς δύο ἄβρας. καὶ τῇ μὲν μιᾷ ἐπηρείδετο ὡς τρυφερευομένη, ἡ δὲ ἑτέρα ἐπηκολούθει κουφίζουσα τὴν ἔνδυσιν αὐτῆς. καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους αὐτῆς. καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν, ὡς προσφιλές. ἡ δὲ καρδία αὐτῆς ἀπεστενωμένη ἀπὸ τοῦ φόβου. καὶ εἰσελθοῦσα πάσας τὰς θύρας, ἔστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τὴν στολὴν τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνδεδύκει, ὅλος διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φοβερὸς σφόδρα. καὶ ἦρε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ· καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα, καὶ μετέβαλε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει, καὶ ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἄβρας τῆς προπορευομένης αὐτῆς, καὶ μετέβαλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως εἰς πραΰτητα, καὶ ἀγωνιάσας ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ μέχρις οὗ κατέστη. καὶ παρεκάλει αὐτὴν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· τί ἐστιν Ἐσθήρ; ἐγὼ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει, οὐ μὴ ἀποθάνῃς· ὅτι κοινὸν τὸ πρόσταγμα ἡμῶν ἐστι· πρόσελθε.

[margin: ἐπερείδετο]

2. Καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβδον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐσθήρ, καὶ εἶπε· λάλησόν μοι· καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἶδόν σε Κύριε ὡς ἄγγελον Θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου ἀπὸ φόβου τῆς δόξης σου; ὅτι θαυμαστὸς εἶ Κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σου χαρίτων μεστόν· ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι αὐτὴν ἔπεσεν ἀπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο; καὶ πᾶσα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει αὐτήν.

3. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς· τί θέλεις Ἐσθήρ; καὶ τί σου ἐστὶ τὸ ἀξίωμα; ἕως τοῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου, καὶ ἔσται σοι.

4. Εἶπε δὲ Ἐσθήρ· ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημός ἐστιν· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν εἰς τὴν δοχὴν, ἣν ποιήσω σήμερον.

5. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· κατασπεύσατε Ἀμὰν, ποιῆσαι τὸν λόγον Ἐσθήρ. Καὶ παραγίνοντο ἀμφότεροι ἐπὶ τὴν δοχὴν, ἣν εἶπεν Ἐσθήρ.

[margin: κατασπευσάτω]

6. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ ἐν τῷ πότῳ ※ τοῦ οἴνου· τί ἐστιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ ἔσται σοι ὅσα ἀξιοῖς.

7. Καὶ εἶπεν Ἐσθήρ· τὸ αἴτημά μου, καὶ τὸ ἀξίωμά μου·

v. 1. lin. 7. παρέλαβε δύο) παρέλαβε τὰς δύο. ib. lin. 8. ἐπερείδετο) ἐπηρείδετο. ib. lin. 15. ἔστη) κατέστη. ib. lin. 17. καὶ τὴν στολὴν) καὶ πᾶσαν στολήν. ib. lin. 20. καὶ ἦρε) καὶ ἄρας. ib. lin. 21. πεπυρωμένον, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ·) πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἔβλεψεν. ib. lin. 24. ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς) κατεπέκυψεν ἐπὶ τὴν κεφαλήν. ib. lin. 25. προπορευομένης αὐτῆς) αὐτῆς abest. ib. lin. 28. θρόνου, καὶ) θρόνου αὐτοῦ, καί. v. 2. τὴν Ἐσθὴρ) αὐτήν. ibid. ἀπὸ τῆς δόξης) ἀπὸ φόβου τῆς δόξης. ib. ἐκλύσεως αὐτῆς.) αὐτῆς deest. v. 3. εἶπεν αὐτῇ ὁ) εἶπεν ὁ. v. 4. ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημος·) ἡμέρα μου ἐπίσημος σήμερόν ἐστι. ibid. ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ) ἐλθάτω καὶ αὐτὸς καί. v. 5. κατασπευσάτω Ἀμὰν ποιῆσαι τὸν) κατασπεύσατε Ἀμὰν, ὅπως ποιήσωμεν τόν. ibid. παρεγίνοντο ἀμφ. ἐπὶ τὴν) παραγίνονται ἀμφότεροι εἰς τήν. v. 6. in Rom. ἐν δὲ τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθήρ. τί ἐστιν βασίλισσα Ἐσθήρ; καὶ ἔσται ὅσα ἀξιοῖς. v. 7. Ἐσθήρ.) abest. ibid. ἀξίωμά μου) μου deest.

8. εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον τοῦ βασιλέως, ἐλθάτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ÷ ἐπὶ τὴν αὔριον˙ εἰς τὴν δοχὴν, ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ αὔριον γὰρ ποιήσω τὰ αὐτά.

9. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀμὰν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ὑπερχαρὴς εὐφραινόμενος· ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν Μαρδοχαῖον τὸν Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη Ἀμὰν σφόδρα.

10. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐκάλεσε τοὺς φίλους, καὶ Σωσάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,

11. καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν ὁ βασιλεὺς περιέθηκεν αὐτῷ, καὶ ὡς ἐποίησεν αὐτὸν πρωτον ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας.

12. Καὶ εἶπεν Ἀμάν· οὐ κέκληκεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως οὐθένα εἰς τὴν δοχὴν, ἀλλ' ἢ ἐμὲ, καὶ εἰς τὴν
κέκληκεν αὔριον κέκλημαι.

13. Καὶ ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω Μαρδοχαῖον τὸν Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ.

14. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Σωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ φίλοι· κοπήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα, ὄρθρου δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ, καὶ κρεμασθήτω Μαρδοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου· σὺ δὲ εἴσελθε εἰς τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ, καὶ εὐφραίνου. Καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀμὰν, καὶ ἡτοιμάσθη τὸ ξύλον.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

Ο Δὲ Κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε τῷ διακόνῳ αὐ- διδασκάλῳ
τοῦ * εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγιγνώσκειν αὐτῷ· * εἰσφέρων

2. εὗρε δὲ τὰ γράμματα τὰ γραφέντα περὶ Μαρδοχαίου, ὡς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνούχων
τοῦ βασιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτοὺς, καὶ αὐτοῦ
ζητῆσαι ἐν τῷ ἐπιβαλεῖν αὐτοὺς τὰς χεῖρας Ἀρταξέρξῃ.

3. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποιήσαμεν τῷ Μαρδοχαίῳ; καὶ εἶπον τὰ παιδάρια τῷ βασιλεῖ οἱ ἐκ τῆς διακονίας· οὐκ ἐποίησας αὐτῷ οὐθέν·

4. ἐν δὲ τῷ πυνθάνεσθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου, ἰδοὺ Ἀμὰν ἐν τῇ αὐλῇ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίς ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ Ἀμὰν εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, κρεμάσαι τὸν Μαρδοχαῖον ἐπὶ τῷ ξύλῳ, ᾧ ἡτοίμασε.

5. Καὶ εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας τοῦ βασιλέως· ἰδοὺ Ἀμὰν ἕστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· καλέσατε αὐτόν.

6. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· τί ποιήσω τῷ ἀνθρώπῳ, ὃν ἐγὼ θέλω δο- ᾧ
ξάσαι;

v. 8. ἐναντίον) ἐνώπιον. ibid. ἐπὶ τὴν αὔριον) ἔτι τὴν αὔριον. ib. καὶ αὔριον γὰρ) γὰρ abest. v. 9. Ἀμὰν) ὁ ἀμάν. ibid. ἰδεῖν Μαρδοχαῖον) ἰδεῖν ἀμὰν μαρδοχαῖον. ib. ἐθυμώθη Ἀμὰν) Ἀμὰν deest. v. 10. εἰσῆλθεν) εἰσελθών. ibid. καὶ ἐκάλεσε) καὶ deest. ib. Σωσάραν) ζωσάραν. v. 11. περιέθηκεν αὐτῷ) transposita. ibid. πρῶτον ἡγεῖσθαι) πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι. v. 12. Καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα) καὶ εἶπεν ἀμάν. οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα. ibid. οὐθένα) οὐδένα. ib. κέκληκεν.) κέκλημαι. v. 14. Σωσάρα) ζωσάρα. ibid. κοπήτω) addit σοι. CAP. VI. v. 1. τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ εἰσφέρων) τῷ διακόνῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν. ibid. ἀναγιγνώσκειν) ἀναγινώσκειν. v. 2. εὐνούχων αὐτοῦ) εὐνούχων τοῦ βασιλέως. ibid. ἐν τῷ ἐπιβαλεῖν αὐτοὺς τὰς) καὶ ζητῆσαι ἐπιβαλεῖν τάς. v. 3. εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας·) εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως. ibid. οὐθέν.) οὐδέν. v. 5. εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας) εἶπαν οἱ διάκονοι. v. 6. ᾧ ἐγὼ θέλω) ὃν ἐγὼ θέλω.

ξάσαι; εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ Ἀμάν· τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι εἰ μὴ ἐμέ;

τῷ βασιλεῖ 7. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα· ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι,

ἐνεγκάτω 8. ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασιλεὺς περιβάλλεται, καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνει,

9. καὶ δότω ἑνὶ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως τῶν ἐνδόξων, καὶ στολισάτω τὸν ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ· καὶ ἀναβιβασάτω αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ κηρυσσέτω διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, λέγων· οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ, ὃν ὁ βασιλεὺς δοξάζει.

10. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμάν· καλῶς ἐλάλησας· οὕτως ποίησον τῷ Μαρ-
ποιήσομεν δοχαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ, τῷ θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ μὴ παραπεσάτω σου λόγος ὧν ἐλάλησας.

11. Ἔλαβε δὲ Ἀμὰν τὴν στολὴν καὶ τὸν ἵππον, καὶ ἐστόλισε τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, καὶ ἐκήρυσσε λέγων· οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι.

12. Ἐπέστρεψε δὲ ὁ Μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν· Ἀμὰν δὲ ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ κεφαλῆς.

13. Καὶ διηγήσατο Ἀμὰν τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ Σωσάρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνή· εἰ ἐκ γένους Ἰουδαίων Μαρδοχαῖος, ἦρξαι ταπεινοῦσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ, πεσὼν πεσῇ, οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ζῶν μετ' αὐτοῦ.

14. Ἔτι αὐτῶν λαλούντων, παραγίνονται οἱ εὐνοῦχοι, ἐπισπεύδοντες τὸν Ἀμὰν ἐπὶ τὸν πότον ὃν ἡτοίμασεν Ἐσθήρ.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμάν, συμπιεῖν τῇ βασιλίσσῃ.

2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ· τί ἐστιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ τί τὸ ἀξίωμά σου; καὶ ἔσται σοι ἕως τοῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.

3. Καὶ ἀποκριθεῖσα, εἶπεν· εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ ὁ λαός λόγος
μου τῷ ἀξιώματί μου.

4. Ἐπράθημεν γὰρ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν, καὶ διαρπαγήν, καὶ δουλείαν, ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ παρήκουσα· οὐ γὰρ ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως.

5. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίς οὗτος,

ὃς

v. 7. τῷ βασιλεῖ.) πρὸς τὸν βασιλέα. v. 8. ἐνεγκάτω στολὴν) ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως στολήν. v. 10. ποιήσομεν Μαρδοχαίῳ) ποίησον τῷ μαρδοχαίῳ. ibid. θεραπεύοντι, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ μὴ) θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μή. v. 11. ἵππον) adjicit, καὶ ἐστόλισε τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον. v. 13. Σωσάρᾳ) ζωσάρᾳ. ibid. εἶπον) εἶπαν. ib. οὐ μὴ δύνῃ) καὶ οὐ μὴ δύνῃ. ib. ὁ Θεὸς ὁ ζῶν) θεὸς ζῶν. CAP. VII. v. 2. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῇ δευτέρᾳ) εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ. ibid. ἡ βασίλισσα) absque articulo. ib. ἔσται σοι ἕως τοῦ ἡμ.) ἔστω σοι ἕως ἡμίσους. v. 3. καὶ ὁ λόγος τῷ ἀξιώματι) καὶ ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματι. v. 4. ἀπώλειαν) addit καὶ διαρπαγήν.

ἐς τις ἐτόλμησε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο;

6. Εἶπε δὲ Ἐσθήρ· ἄνθρωπος ἐχθρὸς Ἀμὰν ὁ πονηρὸς οὗτος. Ἀμὰν δὲ ἐταράχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης.

7. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς τὸν κῆπον· ὁ δὲ Ἀμὰν παρῃτεῖτο τὴν βασίλισσαν· ἑώρα γὰρ αὐτὸν ἐν κακοῖς ὄντα.

8. Ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κήπου. Ἀμὰν δὲ ἐπιπεπτώκει (καὶ ἔπεσεν) ἐπὶ τὴν κλίνην, ἀξιῶν αὐτήν· εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα ἐκβιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; Ἀμὰν δὲ ἀκούσας, διετράπη τῷ προσώπῳ.

9. Εἶπε δὲ Βουγαθὰν εἷς τῶν εὐνούχων πρὸς τὸν βασιλέα· ἰδοὺ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν Ἀμὰν Μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ὤρθωται ἐν τοῖς Ἀμὰν πηχῶν πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· σταυρωθήτω ἐπ' αὐτοῦ. τοῦ βασιλέως

10. Καὶ ἐκρεμάσθη Ἀμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ ἡτοίμασε Μαρδοχαίῳ· καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐδωρήσατο Ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν Ἀμὰν τῷ διαβόλῳ, καὶ Μαρδοχαῖος δὲ προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὑπέδειξε γὰρ Ἐσθὴρ, ὅτι ἐνοικείωται αὐτῇ. ἐνοικείωτο

2. Ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλατο τοῦ Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Μαρδοχαίῳ, καὶ κατέστησεν Ἐσθὴρ Μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν Ἀμάν.

3. Καὶ προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν Ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς Ἰουδαίοις.

4. Καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν· ἐξηγέρθη δὲ Ἐσθὴρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ.

5. Καὶ εἶπεν Ἐσθήρ· εἰ δοκεῖ σοι, καὶ εὗρον χάριν ἐνώπιόν σου, πεμφθήτω ἀποστρέψαι τὰ γράμματα τὰ ἐξαπεσταλμένα ὑπὸ Ἀμὰν, τὰ γραφέντα ἀπολέσθαι τοὺς Ἰουδαίους, ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου· ἀπολέσαι

6. πῶς γὰρ δυνήσομαι ἐπιδεῖν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου, καὶ πῶς δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου;

7. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ ※ τῇ βασιλίσσῃ, καὶ Μαρδοχαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ· εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα Ἀμὰν ἐχαρισάμην σοι,

v. 7. ἐκ τοῦ συμποσίου) ἀπὸ τοῦ συμποσίου. ibid. ἑώρα γὰρ αὐτὸν) ἑώρα γὰρ ἑαυτόν. v. 8. ἀπὸ τοῦ κήπου.) ἐκ τοῦ κήπου. ibid. (καὶ ἔπεσεν) abest. ib. ἀξιῶν αὐτήν.) ἀξιῶν τὴν βασίλισσαν. ib. ἐκβιάζῃ) βιάζῃ. v. 9. τοῦ βασιλέως· ἰδοὺ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν) πρὸς τὸν βασιλέα. ἰδοὺ καὶ ξύλον ἡτοίμασεν. ibid. Ἀμὰν πηχῶν) ἀμὰν ξύλον πηχῶν. v. 10. ὃ ἡτοίμασε) ὃ ἡτοιμάσθη. ibid. ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς) transposita. CAP. VIII. v. 1. Μαρδοχαῖος δὲ) δὲ abest. ibid. ἐνοικείωτο) ἐνοικείωται. v. 2. τοῦ Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν) ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτόν. v. 4. Καὶ ἐξέτεινεν) ἐξέτεινε δέ. v. 5. ἐνώπιόν σου) non habet. ibid. ἀποστρέψαι τὰ γρ. τὰ ἐξαπεσταλμένα) ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα, τὰ ἀπεσταλμένα. ib. ἀπολέσαι τοὺς Ἰουδ. ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ.) ἀπολέσθαι τοὺς ἰουδαίους, οἳ εἰσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ib. ἐπιδεῖν) ἰδεῖν. v. 7. Ἐσθὴρ τῇ βασιλίσσῃ) πρὸς ἐσθήρ. ibid. Ἀμὰν ἐχαρισάμην) ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην.

σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα ἐπὶ τοῦ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνεγκε τοῖς Ἰουδαίοις, τί ἔτι ἐπιζητεῖς;

8. Γράφετε καὶ ὑμεῖς ἐκ τοῦ ὀνόματός μου, ὡς δοκεῖ ὑμῖν, καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου· ὅσα γὰρ γράφεται τοῦ βασιλέως ἐπιτάξαντος, καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀντειπεῖν.

9. Ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμματεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, ὅς ἐστι Νισὰ, τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ ἐγράφη τοῖς Ἰουδαίοις, ὅσα ἐνετείλατο τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ σατραπείαις κατὰ χώραν καὶ χώραν, κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν.

10. Καὶ ἐγράφη διὰ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐσφραγίσθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλε τὰ γράμματα διὰ βιβλιαφόρων,

11. ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρήσασθαι τοῖς νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ τῇ πόλει, βοηθῆσαί τε αὐτοῖς, καὶ χρῆσθαι τοῖς ἀντιδίκοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἀντικειμένοις αὐτῶν, ὡς βούλονται,

12. ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς, ὅς ἐστιν Ἀδάρ.

13. Ὧν ἐστιν ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τὰ ὑπογεγραμμένα· Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ σατραπείαις χωρῶν ἄρχουσι, καὶ σατράπαις τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι, χαίρειν. Πολλοὶ τῇ πλείστῃ τῶν εὐεργετούντων χρηστότητι πυκνότερον τιμώμενοι μεῖζον ἐφρόνησαν, καὶ οὐ μόνον τοὺς ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητοῦσι κακοποιεῖν, τόν τε κόρον οὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχανᾶσθαι· καὶ (κατὰ) τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀνταναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν ἀπειραγάθων κόμποις ἐπαρθέντες, τοῦ τὰ πάντα κατοπτεύοντος ἀεὶ Θεοῦ μισοπόνηρον διαλαμβάνουσιν ἐκφεύξεσθαι δίκην. Πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν ἐπ' ἐξουσίαις τεταγμένων τῶν πιστευθέντων χειρίζειν φίλων τὰ πράγματα, παραμυθία [a] μεταιτίους αἱμάτων ἀθῴων [b] καταστήσασα περιέβαλε συμφοραῖς ἀνηκέστοις, [c] τῷ τῆς [d] κακοηθείας ψευδεῖ [e] παραλογισμῷ παραλογισαμένων τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον [f] εὐγνωμοσύνην. Σκοπεῖν δὲ ἔξεστιν, οὐ τοσοῦτον ἐκ τῶν παλαιοτέρων ὡς παρεδώκαμεν ἱστοριῶν, ὅσα ἐστὶ παρὰ πόδας ὑμᾶς ἐκζητοῦντας ἀνοσίως συντετελεσμένα τῇ τῶν [*] ἀναξίᾳ δυναστευόντων λοιμό-

[a] μεταγνοῦσα μετὰ τῶν [b] καταστήσας [c] τῶν [d] ἀληθείας [e] παραλογισάμενος [f] ἐγνωμοσύνην [*] ἀξιοδυναστευόντων

v. 7. ἐπὶ τοῦ ξύλου) absque articulo. ibid. τί ἐπιζητεῖς;) τί ἔτι ἐπιζητεῖς; v. 8. Γράφετε) γράψατε. v. 9. Νισὰ) νισάν. ibid. τοῦ αὐτοῦ μηνὸς) τοῦ αὐτοῦ ἔτους. ib. εἴκοσι καὶ ἑπτὰ σατραπείαις) εἰκοσιεπτὰ σατράπαις. v. 10. Καὶ ἐγράφη) ἐγράφη δέ. ibid. ἐξαπέστειλε) ἐξαπέστειλαν. ib. βιβλιαφόρων) βιβλιοφόρων. v. 11. χρήσασθαι) χρῆσθαι. ib. ἐν τῇ πόλει, βοηθῆσαι) ἐν πάσῃ πόλει, βοηθῆσαί τε. ib. τοῖς ἀντικειμένοις) τοῖς ἀντιδίκοις αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀντικειμένοις. v. 12. τοῦ μηνὸς) τοῦ δωδεκάτου μηνός. v. 13. lin. 4. εἴκοσι καὶ ἑπτὰ) εἰκοσιεπτά. ib. lin. 6. καὶ σατράπαις τοῖς) καὶ τοῖς. ib. lin. 13. (κατὰ) deest. ib. lin. 18. διαλαμβάνουσιν) ὑπολαμβάνουσιν. ib. lin. 21. παραμυθία - - Σκοπεῖν) παραμυθία μετόχους αἱμάτων ἀθῴων καταστήσασα περιέβαλε συμφοραῖς ἀνηκέστοις, τῷ τῆς κακοηθείας ψευδεῖ παραλογισμῷ παραλογισαμένων τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον εὐγνωμοσύνην, σκοπεῖν. ib. lin. 30. ἀξιοδυναστευόντων) ἀναξίως δυναστευόντων.

λοιμότητι, καὶ προσέχειν εἰς τὰ με-
τὰ ταῦτα, εἰς τὸ τὴν βασιλείαν ἀ-
τάραχον τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις μετ'
εἰρήνης παρεξόμεθα, ἐ χρώμενοι ταῖς
μεταβολαῖς, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν ὄψιν ἐρχό-
μενα διακρίνοντες αἰεὶ μετὰ ἐπιεικεστέρας
'Αμαθε ἀπαντήσεως. Ὡς γὰρ Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ
Μακεδὼν ταῖς ἀληθείαις ἀλλότριος τε
τῶν Περσῶν αἵματος, καὶ πολὺ διεστη-
κὼς τῆς ἡμετέρας χρηστότητος, ἐπιξε-
νωθεὶς ἡμῖν, ἔτυχεν ἧς ἔχομεν πρὸς
πᾶν ἔθνος φιλανθρωπίας ἐπὶ τοσοῦ-
ὡς τον, ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα,
προσκυ- καὶ προσκυνέμενον ὑπὸ πάντων, τὸ δεύτε-
νέμενος ρον τε βασιλικοῦ θρόνου πρόσωπον δια-
τελεῖν· οὐκ ἐνέγκας δὲ τὴν ὑπερηφα-
ἐπιτήδευ- νίαν, ἐπετήδευσε τῆς ἀρχῆς ἡμᾶς στερῆ-
σεν σαι, καὶ τε πνεύματος, τόν τε ἡμέ-
τερον σωτῆρα, καὶ διαπαντὸς εὐεργέ-
την Μαρδοχαῖον, καὶ τὴν ἄμεμπτον τῆς
βασιλείας κοινωνὸν Ἐσθὴρ σὺν παντὶ
τῷ τούτων ἔθνει, πολυπλόκοις μεθό-
δων παραλογισμοῖς αἰτησάμενος εἰς ἀ-
πώλειαν· διὰ γὰρ τῶν τρόπων τέτων
τὰς ᾠήθη λαβεῖν ἡμᾶς ἐρήμους, τήν τε Περ-
σῶν ἐπικράτησιν εἰς τὲς Μακεδόνας
μετάξαι. ἡμεῖς δὲ τὲς ὑπὸ τε τρισα-
λιτηρίου παραδεδομένους εἰς ἀφανισμὸν
Ἰεδαίους, εὑρίσκομεν κακούργους οὐκ
ὄιτας δικαιοτάτοις δὲ πολιτευομένους
νόμοις, ὄντας δὲ υἱοὺς ὑψίστου μεγίστου

ζῶντος Θεοῦ, τε κατευθύνοντος ἡμῖν
τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βασι-
λείαν ἐν τῇ καλλίστῃ διαθέσει. καλῶς
οὖν ποιήσετε μὴ προσχρησάμενοι τοῖς ὑπὸ ποιήσατε
Ἀμὰν Ἀμαδαθε ἀποσταλεῖσι γράμμασι. Ἀμαθα-
διὰ τὸ αὐτὸν ταῦτα ἐξεργασάμενον δε
πρὸς ταῖς Σέσων πύλαις ἐσταυρῶσθαι
σὺν τῇ πανοικίᾳ, τὴν καταξίαν τε τὰ
πάντα ἐπικρατοῦντος Θεοῦ διατάχους
ἀποδόντος αὐτῷ κρίσιν. τὸ δὲ ἀντίγρα-
φον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐκτεθέντες
ἐν παντὶ τόπῳ μετὰ παῤῥησίας, ἐᾷν
τὲς Ἰεδαίους χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν νό-
μοις, καὶ συνεπισχύειν αὐτοῖς, ὅπως
τὲς ἐν καιρῷ θλίψεως ἐπιθεμένους αὐ-
τοῖς, ἀμύνωνται τῇ τρισκαιδεκάτῃ τε
δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.
ταύτην γὰρ ὁ ἐπὶ πάντα δυναστεύων Θεὸς ταύτη
ἀντ' ὀλεθρίας τε ἐκλεκτε γένους, ἐποίη-
σεν αὐτοῖς εὐφροσύνην. καὶ ὑμεῖς ἔν ἐν
ταῖς ἐπωνύμοις ὑμῶν ἑορταῖς, ἐπίσημον ἡ-
μέραν μετὰ πάσης εὐωχίας ἄγετε,
ὅπως καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα σωτη-
ρία μὲν ὑμῶν, καὶ τῶν εὐνοούντων τοῖς
Πέρσαις, τῶν δὲ ὑμῶν ἐπιβελευσάντων τούτοις
μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. πᾶσα δὲ
πόλις ἢ χώρα τὸ σύνολον, ἥτις κατὰ
ταῦτα μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ
καταναλωθήσεται μετ' ὀργῆς. ἐ μόνον
ἀνθρώποις ἄβατος, ἀλλὰ καὶ θηρίοις
καὶ

Ibid. lin. 34. ἐ χρώμενοι) ἐ abest. ib. lin. 36. μετὰ ἐπιεικεστέρας) μετ' ἐπιεικεστέρας. ib. lin. 37. Ἀμαδοῦ) ἀμαδαθε. ib. lin. 43. ὡς ἀναγορ. ἡμῶν πατέρα καὶ προσκυνέμενος) ὥστε ἀναγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα, καὶ προσκυνούμενον. ib. lin. 47. ἐπετήδευσεν) ἐπετήδευσε. ibid. ἡμᾶς στερῆσαι, τε) στερῆσαι ἡμᾶς, καὶ τε. ib. lin. 54. τρόπον ᾠήθη λαβεῖν τὰς ἐρήμους τήν τε) τρόπων τέτων ᾠήθη λαβεῖν ἡμᾶς ἐρήμους, τὴν τῶν. ib. lin. 59. κακέργους οὐκ ὄντας) οὐ κακέργους ὄντας. ib. lin. 61. υἱοὺς ὑψίστε) υἱοὺς τε ὑψίστου. ib. lin. 64. ποιήσατε) ποιήσετε. ib. lin. 65. Ἀμαθαδοῦ) ἀμαδαθοῦ. ib. lin. 66. διὰ τὸ αὐτὸν ταῦτα) διὰ τὸ αὐτὸν τὸν ταῦτα. ib. lin. 72. ἐκτεθέντες) ἐκθέντες. ib. lin. 74. νόμοις) νομίμοις. ib. lin. 79. ταύτη γὰρ ἐπὶ πάντα) ταύτην γὰρ ὁ τὰ πάντα. ib. lin. 82. ἐπωνύμοις) addit ὑμῶν ἑορταῖς. ib. lin. 84. σωτηρία μὲν ὑμῶν, καὶ τῶν εὐνοούντων τοῖς Πέρσαις, τῶν δὲ τούτοις ἐπιβουλευσάντων) σωτηρία ᾖ ἡμῖν, καὶ τοῖς εὐνοοῦσι πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβουλεύσασι.

92. καὶ πετεινοῖς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον αἴχιστος καταςαθήσεται. τὰ δὲ ἀντίγραφα ※ τῆς γραφῆς ἐκτιθέσθω ὀφθαλμοφανῶς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, ἑτοίμους δὲ εἶναι πάντας τὰς Ἰαδαίους εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν, πολεμῆσαι αὐτῶν τὰς ὑπεναντίους. ἐκτεθεί-θω

ΚΕΦ. Θ'. IX.

Οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐξῆλθον σπεύδοντες τὰ ὑπὸ τᾶ βασιλέως λεγόμενα ἐπιτελεῖν· ἐξετέθη δὲ τὸ ἔκθεμα καὶ ἐν Σάσοις.

15. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐςολισμένος τὴν βασιλικὴν ςολὴν, καὶ ςέφανον ἔχων χρυσοῦν, καὶ διάδημα βύσσινον πορφυροῦν· ἰδόντες δὲ οἱ ἐν Σάσοις ἐχάρησαν,

16. ὅτι τοῖς Ἰαδαίοις ἐγένετο φῶς καὶ εὐφροσύνη,

17. κατὰ πόλιν καὶ χώραν, ἃ ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τοῖς Ἰαδαίοις, κώθων καὶ εὐφροσύνη· καὶ πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμνοντο, καὶ Ἰαδάϊζον διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰαδαίων.

* 1. Ἐν γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τῇ τρισκαιδεκάτῃ τᾶ μηνὸς, ὅς ἐςιν Ἀδὰρ, παρῆν τὰ γράμματα τὰ γραφέντα ὑπὸ τᾶ βασιλέως·

2. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο οἱ ἀντικείμενοι τοῖς Ἰουδαίοις· οὐδεὶς γὰρ ἀντέςη, φοβέμενος αὐτούς.

3. Οἱ γὰρ ἄρχοντες τῶν σατραπῶν, καὶ οἱ τύραννοι, καὶ οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς, ἐτίμων τὰς Ἰαδαίους· ὁ γὰρ φόβος Μαρδοχαίου ἐνέκειτο αὐτοῖς.

4. Προσέπεσε γὰρ τὸ πρόςαγμα τᾶ βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ.

* 6. Καὶ ἐν Σάσοις τῇ πόλει ἀπέκτειναν οἱ Ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους.

7. τόν τε Φαρσαννεςὰν καὶ Δελφὼν, καὶ Φασγὰ, Φαγὰ

8. καὶ Βαρδαθὰ, καὶ Βαρὲλ, καὶ Σαρβαχὰ,

9. καὶ Μαρμασιμνὰ, καὶ Ῥουφαῖον, καὶ Ἀρσαῖον, καὶ Ζαβαθαῖον,

10. τὰς δέκα υἱὰς Ἀμὰν Ἀμαδαθᾶ τᾶ Βαγαίᾳ τᾶ ἐχθρᾶ τῶν Ἰαδαίων ἀπέκτειναν, καὶ διήρπασαν. Ἀμαθα-δᾶ

11. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ· ἐπεδόθη ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ἀπολωλότων ἐν Σάσοις.

12. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθήρ· ἀπώλεσαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἄνδρας πεντακοσίους, ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἴει κέχρηνται; καὶ τί ἀξιοῖς ἔτι, καὶ ἔςαι σοι; χώρᾳ

13. Καὶ

Ibid. lin. 91. πετεινοῖς αἴχιστος) πετεινοῖς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἔχθιστος. ib. lin. 93. ἐκτεθείσθω) ἐκτιθέσθωσαν. ib. lin. 94. ἑτοίμους δὲ) ἑτοίμους τε. CAP. IX. v. 14. ἔκθεμα καὶ ἐν Σούσοις.) πρόσταγμα καὶ ἐν σούσοις. v. 16. ὅτι τοῖς) τοῖς δὲ. v. 17. ὃ ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα χαρὰ) οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσταγμα, οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα. χαρά. ibid. περιετέμνοντο) περιετέμνοντο. * v. 1. μηνὶ τρισκ.) μηνὶ τῇ τρισκαιδ. v. 7. Φαρσαννεςὰν) Φαρσαννὲς. ibid. Φαγὰ) Φασγά. v. 8. in Rom. καὶ Φαρδαθὰ, καὶ Βαρεὰ, καὶ σαρβακά. v. 9. in Rom. καὶ μαρμασιμά, καὶ ῥουφαῖον, καὶ ἀρσαῖον, καὶ ζαβουθαῖον. v. 10. υἱοὺς Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ τᾶ Βαγαίου) υἱὰς ἀμαδαθοῦ βουγαίου. ibid. ἀπέκτειναν) deest. ib. ἐπεδόθη ἀριθμὸς) ἐπεδόθη τε ὁ ἀριθμὸς. v. 12. βασιλεὺς Ἐσθὴρ) βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ. ibid. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ) ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ. ib. κέχρηνται; καὶ τί ἀξιοῖς) ἐχρήσαντο; τί οὖν ἀξιοῖς.

13. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ· δοθήτω τοῖς Ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὔριον, ὥστε τοὺς δέκα υἱοὺς Ἀμὰν κρεμάσαι. κρεμασθῆναι

14. Καὶ ἐπέτρεψεν οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέθηκε τοῖς Ἰουδαίοις τῆς πόλεως τὰ σώματα τῶν υἱῶν Ἀμὰν κρεμάσαι.

15. Καὶ συνήχθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀδὰρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας τριακοσίους, καὶ οὐθὲν διήρπασαν.

16. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ βασιλείᾳ συναχθέντες ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαύσαντο ἀπὸ τῶν πολεμίων· ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν μυρίους πεντακισχιλίους τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀδὰρ, καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ οὐδὲν διήρπασαν.

17. Καὶ ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύσεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

18. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλει συνήχθησαν καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ ἀνεπαύσαντο· ἦγον δὲ καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

19. Διὰ γὰρ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι διεσπαρμένοι ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι καὶ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετὰ εὐφροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκαστος τῷ πλησίον· τοῖς, οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητροπόλεσιν καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν εὐφροσύνης ἀγαθὴν ἄγουσιν, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον.

20. Ἔγραψε δὲ Μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βιβλίον, καὶ ἀπέστειλε τοῖς Ἰουδαίοις, οἳ ἦσαν ἐν τῇ Ἀρταξέρξου εἰσὶν βασιλείᾳ τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακρὰν,

21. στῆσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθὰς, ἄγειν τε τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην τοῦ Ἀδάρ.

22. Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ τὸν μῆνα, ἐν ᾧ ἐστράφη αὐτοῖς, ἀπὸ ἐγράφη ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς.

23. Καὶ προσεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι, καθὼς ἔγραψεν αὐτοῖς Μαρδοχαῖος.

24. Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ ὁ Μακε- Ἀμαθαδοῦ δὼν ἐπολέμει τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς ἔθετο ψήφισμα καὶ κλῆρον ἀπολέσαι αὐτοὺς,

25. καὶ

v. 13. τοὺς υἱοὺς Ἀμὰν κρεμασθῆναι) τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν κρεμάσαι. v. 14. καὶ ἐξέθηκε) καὶ ἐπέτρεψεν οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέθηκε. v. 15. οὐθὲν) οὐδὲν v. 16. συναχθέντες ἑαυτοῖς) συνήχθησαν, καὶ ἑαυτοῖς. ibid. καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς) hæc desunt. v. 18. ἀνεπαύσαντο) καὶ ἀνεπαύσαντο. v. 19. Διὰ γὰρ τοῦτο) διὰ τοῦτο οὖν. ibid. διεσπαρμένοι ἐν τῇ χώρᾳ) οἱ διεσπαρμένοι ἐν πάσῃ χώρᾳ. ib. ἄγουσι καὶ τὴν) ἄγουσι τήν. ib. μετὰ εὐφροσύνης) μετ' εὐφροσύνης. ib. μερίδας τοῖς πλησίον·) μερίδας ἕκαστος τῷ πλησίον. ib. οἱ δὲ κατοικοῦντες -- fin.) omnia desiderantur. v. 20. ἀπέστειλε) ἐξαπέστειλε. ibid. οἳ εἰσὶν ἐν) ὅσοι ἦσαν ἐν. v. 21. ἄγειν τὴν) ἄγειν τε τήν. ibid. πεντεκαιδεκάτην) addit τοῦ ἀδάρ. v. 22. Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς) ἐν γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέραις. ibid. ἐγράφη) ἐστράφη. ibid. ἀπὸ ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας γάμων) ὃς ἦν ἀδὰρ, ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ὅλον ἀγαθὰς ἡμέρας γάμων. v. 23. Μαρδοχαῖος) ὁ μαρδοχαῖος. v. 24. Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Μακεδὼν) πῶς ἀμὰν ἀμαδαθοῦ ὁ μακεδών. ibid. τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς) αὐτοὺς, καθὼς. ib. ἀπολέσαι) ἀφανίσαι.

25. καὶ ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμάσαι τὸν Μαρδοχαῖον· ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν ἐπάξαι τοῖς Ἰουδαίοις κακὰ, ἐπ' αὐτὸν ἐγένετο, καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ξύλων.

26. Διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται Φρουραὶ διὰ τοὺς κλήρους, ὅτι καλοῦνται τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Φρουραὶ, διὰ τοὺς λόγους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, καὶ ὅσα πεπόνθασι διὰ ταῦτα, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο,

27. καὶ ἔστησεν· καὶ ὡς προσεδέχοντο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς προστεθειμένοις ἐφ' ἑαυτῶν, οὐδὲ μὴν ἄλλως χρήσονται. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται μνημόσυναι ἐπιτελούμεναι κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν, καὶ πατριὰν, καὶ πόλιν, καὶ χώραν.

προτεθειμένοις

28. Αἱ δὲ ἡμέραι αὗται τῶν Φρουραὶ, ἀχθήσονται τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐκ τῶν γενεῶν.

τοῦ

29. Καὶ ἔγραψεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ Ἀμιναδὰβ, καὶ Μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τό, τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν Φρουραί.

Φρουραῖα

30. Καὶ Μαρδοχαῖος καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστησαν ἑαυτοῖς καθ' ἑαυτῶν, καὶ τότε στήσαντες κατὰ τῆς ὑγιείας ἑαυτῶν καὶ τὴν βουλὴν ἑαυτῶν.

31. Καὶ Ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον.

ΚΕΦ. Ι'. X.

Ἔγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς τέλη ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης,

γὰρ

2. καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ ἀνδραγαθίαν, πλοῦτόν τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ βασιλέων Περσῶν, καὶ Μήδων, εἰς μνημόσυνον.

3. Ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος διεδέχετο τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, καὶ μέγας ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ φιλούμενος, διηγεῖτο τὴν ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτοῦ. Καὶ εἶπε Μαρδοχαῖος· παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐγένετο ταῦτα· ἐμνήσθην γὰρ περὶ τοῦ ἐνυπνίου οὗ εἶδον περὶ τῶν λόγων τούτων. οὐδὲ γὰρ παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος· ἡ μικρὰ πηγὴ ἐγένετο ποταμὸς, καὶ ἦν φῶς, καὶ ἥλιος, καὶ ὕδωρ πολύ. Ἐσθὴρ ἐστιν ὁ ποταμὸς, ἣν ἐγάμησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε βασίλισσαν· οἱ δὲ δύο δράκοντες, ἐγώ εἰμι καὶ Ἀμάν· τὰ δὲ ἔθνη

ἡγεῖτο

οὐδὲν

v. 25. ὅσα) addit δὲ. ibid. ἐπάξαι τοῖς Ἰουδαίοις) ἐπάξαι ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους. ib. ἐγένετο, ἐκρεμάσθη) ἐγένοντο, καὶ ἐκρεμάσθη. ib. ἐπὶ τῶν ξύλων.) non habet. v. 26. ἐπεκλήθησαν Φρουραὶ) ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται Φρουραί. ibid. καλοῦνται τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν) transposita. v. 27. καὶ ὡς προσεδέχοντο) ὡς deest. ibid. ἐπὶ τοῖς προστεθειμένοις ἐφ' ἑαυτῶν) καὶ ἐπὶ τοῖς προστεθειμένοις ἐπ' αὐτῶν. ibid. μνημόσυναι ἐπιτελούμεναι - - fin.) μνημόσυνον ἐπιτελούμενον κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν, καὶ πόλιν, καὶ πατριὰν, καὶ χώραν. v. 28. τοῦ Φρουραὶ) τῶν Φρουραί. ibid. τὸν ἅπαντα) εἰς τὸν ἅπαντα. v. 29. τὸ στερέωμα) τό, τε στερέωμα. ibid. τῶν Φρουραῖα.) τῶν Φρουραί. v. 30. βουλὴν ἑαυτῶν.) βουλὴν αὐτῶν. v. 31. Ἐσθὴρ) καὶ Ἐσθήρ. CAP. X. v. 1. Ἔγραψε γὰρ) Ἔγραψε δὲ. ibid. τέλη) abest. v. 2. Καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ) ἰδοὺ γέγραπται ἐν βιβλίῳ. v. 3. Ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος) ὁ δὲ μαρδοχαῖος. ibid. lin. 4. ἡγεῖτο) διηγεῖτο. ib. lin. 7. ἐμνήσθην) addit γάρ. ib. lin. 8. οὐδὲν παρῆλθεν αὐτῶν) οὐδὲ γὰρ παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν. ib. lin. 10. πηγὴ ἐγένετο) πηγὴ ἣ ἐγένετο. ib. lin. 13. οἱ δὲ δράκοντες) οἱ δὲ δύο δράκοντες.

τὰ συναχθέντα ἀπολέσαι τὸ ὄνομα τῶν Ἰουδαίων. τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν, ἅτός ἐςιν ὁ Ἰσραὴλ, οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ σωθέντες· καὶ ἔσωσε Κύριος τὸν λαὸν αὐτȣ̃, καὶ ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν κακῶν τούτων· καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ σημεῖα, καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα, ἃ οὐ γέγονεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τȣ̃το ἐποίησε κλήρους δύο, ἕνα τῷ λαῷ τȣ̃ Θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἦλθον οἱ δύο κλῆροι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν, καὶ εἰς ἡμέραν κρίσεως, ἐνώπιον τȣ̃ Θεοῦ καὶ πᾶσιν ἔθνεσι· καὶ ἐμνήσθη ὁ Κύριος τȣ̃ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ ἡμέραι αὗται, ἐν μηνὶ Ἀδὰρ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τȣ̃ αὐτȣ̃ μηνὸς, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐνώπιον τȣ̃ Θεοῦ, κατὰ γενεὰν εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτȣ̃ Ἰσραήλ. ἔτȣς τετάρτου βασιλεύοντος Πτολεμαίȣ καὶ Κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε Δοσίθεος, ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ Λευΐτης, καὶ Πτολεμαῖος υἱὸς αὐτȣ̃, τὴν προκειμένην ἐπιςολὴν τῶν Φρουραὶ, ἣν ἔφασαν εἶναι καὶ ἡρμηνευκέναι Λυσίμαχον Πτολεμαίου, τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

κλῆρον

Φρουραίων

Ε Σ Θ Η Ρ.

Ibid. lin. 15. συναχθέντα) ἐπισυναχθέντα. ib. lin. 16. ἅτός ἐςιν ὁ Ἰσραὴλ) ατός ἐςιν ἰσραήλ. ib. lin. 18. ἔσωσε τὸν) ἔσωσε κύριος τὸν. ib. lin. 19. ἐρύσατο ἡμᾶς) ἐῤῥύσατο κύριος ἡμᾶς. ib. lin. 22. γέγονεν τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἦλθον) γέγονεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τȣ̃το ἐποίησε κλήρους δύο, ἕνα τῷ λαῷ τȣ̃ Θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἦλθον. ib. lin. 25. κλῆροι εἰς ὥραν καὶ κλῆρον) κλῆροι ἅτοι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν. ib. lin. 27. καὶ πᾶσιν ἔθνεσι·) καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. ibid. ἐμνήσθη ὁ Κύριος τȣ̃) ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τȣ̃. ib. lin. 32. τȣ̃ αὐτοῦ μηνὸς) τȣ̃ μηνός. ib. lin. 38. Πτολεμαῖος υἱὸς) πτολεμαῖος ὁ υἱός. ib. lin. 40. τῶν Φρουραίων) τῶν Φρουραί. ib. lin. 42. τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.) τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.

ΤΩΒΙΤ.

Τ Ω Β Ι Τ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ναυὴ Γαμαιὴλ

ΙΒΛΟΣ λόγων Τωβὶτ, τȣ̃ Τωβιὴλ, τȣ̃ Ἀνανιὴλ, τȣ̃ Ἀδυὴλ, τȣ̃ Γαβαὴλ, ἐκ τȣ̃ σπέρματος Ἀσιὴλ, ἐκ τῆς Φυλῆς Νεφθαλεὶμ,

2. ὃς ᾐχμαλωτεύθη ἐν ἡμέραις Ἐνεμεσσάρȣ τȣ̃ βασιλέως Ἀσσυρίων ἐκ Θίσβης, ἥ ἐστιν ἐκ δεξιῶν * κυρίως τῆς Νεφθαλεὶμ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ὑπεράνω Ἀσήρ. (Θίβης * Κυδίων) Ἐγὼ Τωβὶτ ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύνης πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

3. Καὶ ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίησα τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ τῷ ἔθνει μȣ, τοῖς συμπορευομένοις μετ' ἐμȣ̃ εἰς χώραν Ἀσσυρίων εἰς Νινευῆ.

4. Καὶ ὅτε ἤμην ἐν τῇ χώρᾳ μȣ ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ, νεωτέρου μȣ ὄντος, πᾶσα Φυλὴ τȣ̃ Νεφθαλεὶμ τȣ̃ πατρός μȣ ἀπέστη ἀπὸ τȣ̃ οἴκου Ἱεροσολύμων, τῆς ἐκλεγείσης ἀπὸ πασῶν τῶν Φυλῶν Ἰσραὴλ, εἰς τὸ θυσιάζειν πάσας τὰς Φυλάς· καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως τȣ̃ ὑψίστου, καὶ ᾠκοδομήθη εἰς πάσας τὰς γενεὰς τȣ̃ αἰῶνος.

5. Καὶ πᾶσαι αἱ Φυλαὶ αἱ συναποστᾶσαι ἔθυον τῇ Βάαλ τῇ δαμάλει, καὶ ὁ οἶκος τȣ̃ Νεφθαλεὶμ τȣ̃ πατρός μου.

6. Καὶ ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πλεονάκις εἰς Ἱεροσόλυμα ἐν ταῖς ἑορταῖς, καθὼς γέγραπται παντὶ τῷ Ἰσραὴλ ἐν προστάγματι αἰωνίῳ, τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων, καὶ τὰς πρωτοκουρίας ἔχων, (πρωτοκυρίας)

7. καὶ ἐδίδουν αὐτὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον· πάντων τῶν γενημάτων τὴν δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς Λευὶ τοῖς θεραπεύȣσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὴν δευτέραν δεκάτην ἀπεπρατιζόμην, καὶ ἐπορευόμην καὶ ἐδαπάνων αὐτὰ ἐν Ἱεροσολύμοις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν,

8. καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθήκει, καθὼς ἐνετείλατο Δεββωρὰ ἡ μήτηρ τȣ̃ πατρός μȣ, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τȣ̃ πατρός μȣ. (Δεμβωρὰ)

9. Καὶ ὅτε ἐγενόμην ἀνὴρ, ἔλαβον Ἄνναν γυναῖκα ἐκ τȣ̃ σπέρματος τῆς πατριᾶς ἡμῶν· καὶ ἐγέννησα ἐξ αὐτῆς Τωβίαν.

10. Καὶ ὅτε ᾐχμαλωτίσθην εἰς Νινευῆ, πάντες οἱ ἀδελφοί μου καὶ οἱ ἐκ τȣ̃

ΤΩΒΙΤ. CAP. I. v. 1. τȣ̃ Ναυὴ, τοῦ Γαμαιὴλ) τȣ̃ Ἀδυὴλ, τοῦ γαβαὴλ. ibid. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλὶ, paſſim. v. 2. ἐκ Θίβης) ἐκ θίσβης. ibid. Κυδίων) κυδίως. v. 3. τῷ ἔθνει μου) μου deeſt. ibid. συμπορευομένοις) προπορευθεῖσι. v. 5. ὁ οἶκος τȣ̃ Νεφθαλεὶμ) ὁ οἶκος νεφθαλὶ. v. 6. Καὶ ἐγὼ) κἀγὼ. ibid. πρωτοκουρίας) πρωτοκουρίας. v. 7. ἐδίδουν αὐτὰ) ἐδίδουν αὐτάς. ibid. Ἱερουσαλὴμ) εἰς ἱερȣσαλὴμ. ib. ἐν Ἱεροσολύμοις) εἰς ἱεροσολύμοις. v. 8. Δεμβωρὰ) δεββωρὰ. v. 10. ᾐχμαλωτίσθην) ᾐχμαλωτίσθημεν.

τοῦ γένους μου ἤσθιον ἐκ τῶν ἄρτων τῶν ἐθνῶν,

11. ἐγὼ δὲ συνετήρησα τὴν ψυχήν μου μὴ φαγεῖν,

12. καθότι ἐμεμνήμην τοῦ Θεοῦ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ μου.

13. Καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον Ἐνεμεσσάρου, καὶ ἤμην αὐτοῦ ἀγοραστής,

14. καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν Μηδίαν, καὶ παρεθέμην Γαβαήλῳ τῷ ἀδελφῷ Γαβρίᾳ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας ἀργυρίου τάλαντα δέκα.

15. Καὶ ὅτε ἀπέθανεν Ἐνεμέσσαρος, ἐβασίλευσε Σενναχηρεὶμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
κατέστη- ἀντ' αὐτοῦ, καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκαταστά-
σαν θησαν, καὶ οὐκ ἔτι ἠδυνάσθην πορευθῆναι εἰς τὴν Μηδίαν.

16. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐνεμεσσάρου ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου.

17. Τοὺς ἄρτους μου ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ τὰ ἱμάτιά μου τοῖς γυμνοῖς· καὶ εἴ τινα ἐκ τοῦ γένους μου ἐθεώρουν τεθνηκότα καὶ ἐῤῥιμμένον ἐπὶ τοῦ τείχους εἰς Νινευῆ, ἔθαπτον αὐτόν.

18. Καὶ εἴ τινα ἀπέκτεινε Σενναχηρεὶμ ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἔθαψα αὐτοὺς κλέπτων. πολλοὺς γὰρ ἀπέκτεινεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὰ σώματα, καὶ οὐχ εὑρέθη.

19. Πορευθεὶς δὲ εἷς τῶν Νινευιτῶν ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον αὐτοὺς, καὶ ἐκρύβην. ἐπιγνοὺς δὲ ὅτι ζητοῦμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς ἀνεχώρησα.

20. Καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ οὐ κατελείφθη μοι οὐδὲν, πλὴν Ἄννας τῆς γυναικός μου, καὶ Τωβίου τοῦ υἱοῦ μου.

21. Καὶ οὐ διῆλθον ἡμέραι πεντήκοντα, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη Ἀραράτ, καὶ ἐβασίλευσε Σαχερδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἔταξεν Ἀχιάχαρον τὸν Ἀναὴλ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογιστίαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκησιν.

22. Καὶ ἠξίωσεν Ἀχιάχαρος περὶ ἐμοῦ, καὶ ἦλθον εἰς Νινευῆ. Ἀχιάχαρος
δὲ ἦν ὁ οἰνοχόος, καὶ ἐπὶ τοῦ δακτυλίου, οἰνοδόχος
καὶ διοικητὴς, καὶ ἐκλογιστὴς, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ Σαχερδονοσὸς ἐκ δευτέρας· ἦν δὲ ἐξάδελφός μου.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΟΤΕ δὲ κατῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι Ἄννα ἡ γυνή μου, καὶ Τωβίας ὁ υἱός μου, ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγενήθη ἄριστον
καλόν μοι, καὶ ἀνέπεσα τοῦ φαγεῖν. ἀνεπαυ-
2. Καὶ σάμην

v. 15. Ἐνεμέσσαρος) ἐνεμεσσάρ. ibid. Σενναχηρεὶμ) σενναχηρίμ. ibid. κατέστησαν) ἠκαταστάθησαν. v. 17. καὶ τὰ ἱμάτιά μου τοῖς) καὶ ἱμάτια τοῖς. ibid. ἐπὶ τοῦ τείχους εἰς Νιν.) ὀπίσω τοῦ τείχους νινευῆ. v. 18. ἀπέκτεινε) ἀπέκτεννε. v. 19. τῶν Νινευιτῶν) τῶν ἐν νινευῆ. ibid. ὅτι ἔθαπτον) ὅτι θάπτω. v. 21. ἡμέραι πεντήκ.) ἡμέρας πεντήκοντα. ibid. Ἀραράτ) ἀραραθ. ib. Σαχερδὰν ὁ υἱὸς) σαχερδονὸς υἱὸς. ib. Ἀναὴλ τὸν υἱὸν) τὸν abest. v. 22. οἰνοδόχος) οἰνοχόος. ibid. Σαχερδονοσὸς) σαχερδονός. CAP. II. v. 1. Ὅτε) addit δὲ. ibid. τῇ ἑορτῇ) absque articulo. ib. ἀνεπαυσάμην) ἀνέπεσα.

2. Καὶ ἐθεασάμην ὄψα πολλὰ, καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου· βάδισον, καὶ ἄγαγε ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς μέμνηται τοῦ Κυρίου, καὶ ἰδοὺ μένω σε.

3. Καὶ ἐλθὼν, εἶπε· πάτερ, εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἐστραγγαλημένος ἔῤῥιπται ἐν τῇ ἀγορᾷ.

4. Κἀγὼ πρὶν γεύσασθαί με, ἀναπηδήσας ἀνειλόμην αὐτὸν εἴς τι οἴκημα ἕως οὗ ἔδυ ὁ ἥλιος.

5. Καὶ ἐπιστρέψας ἐλουσάμην, καὶ ἤσθιον τὸν ἄρτον μου ἐν λύπῃ.

6. Καὶ ἐμνήσθην τῆς προφητείας Ἀμὼς, καθὼς εἶπε. στραφήσονται αἱ ἑορταὶ ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον.

7. Καὶ ἔκλαυσα, καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ᾠχόμην, καὶ ὀρύξας ἔθαψα αὐτόν.

8. Καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων, λέγοντες· οὐκ ἔτι φοβεῖται ἔτος φονευθῆναι περὶ τοῦ πράγματος τούτου, καὶ ἀπεδρᾶ, καὶ ἰδοὺ πάλιν θάπτει τοὺς νεκρούς.

9. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνέλυσα θάψας, καὶ ἐκοιμήθην μεμιαμμένος παρὰ τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ πρόσωπόν μου ἀκάλυπτον ἦν·

10. καὶ οὐκ ᾔδειν ὅτι στρουθία ἐν τῷ τοίχῳ ἐστί. καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀνεῳγότων, ἀφώδευσαν τὰ στρουθία θερμὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐγενήθη λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἐπορεύθην πρὸς ἰατροὺς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. Ἀχιάχαρος δὲ ἔτρεφέ με ἕως οὗ ἐπορεύθην εἰς τὴν Ἐλυμαΐδα.

11. Καὶ ἡ γυνή μου Ἄννα ἠριθεύετο ἐν τοῖς γυναικείοις,

12. καὶ ἀπέστελλε τοῖς κυρίοις. καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μισθὸν, προσδόντες καὶ ἔριφον.

13. Ὅτε δὲ ἦλθε πρὸς μὲ, ἤρξατο κράζειν· καὶ εἶπον αὐτῇ· πόθεν τὸ ἐρίφιον; μὴ κλεψιμαῖόν ἐστιν; ἀπόδος αὐτὸ τοῖς κυρίοις· οὐ γὰρ θεμιτόν ἐστι φαγεῖν κλεψιμαῖον. κραυάζειν

14. Ἡ δὲ εἶπε· δῶρον δέδοταί μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ. καὶ οὐκ ἐπίστευον αὐτῇ· καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸ τοῖς κυρίοις, καὶ ἠρυθρίων πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα εἶπέ μοι· ποῦ εἰσιν αἱ ἐλεημοσύναι σου, καὶ αἱ δικαιοσύναι σου; ἰδοὺ γνωστὰ πάντα μετὰ σοῦ.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ λυπηθεὶς ἔκλαυσα, καὶ προσηυξάμην μετ' ὀδύνης, λέγων·

2. δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ πάντα τὰ ἔργα σου καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου ἐλεημοσύναι καὶ ἀλήθεια, καὶ κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις εἰς τὸν αἰῶνα.

3. Μνήσθητί μου, καὶ ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ· μή με ἐκδικήσῃς ταῖς ἁμαρτίαις μου καὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου καὶ τῶν πατέρων μου, οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου.

4. Παρήκουσαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου,

v. 2. ὃν ἐὰν) ὃν ἄν. ibid. ἡμῶν, τοῦ Κυρίου) ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς μέμνηται τοῦ κυρίου. v. 3. ἐστραγγαλημένος) ἐστραγγαλωμένος. v. 4. πρὶν) πρινή. v. 7. ὀρύξας) ὠρύξας. v. 8. ἀποδρᾶ) ἀπέδρα. v. 10. τοὺς ὀφθαλμούς μου) supplet καὶ ἐγενήθη λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. v. 13. κραυάζειν· καὶ εἶπον) κράζειν. καὶ εἶπα. CAP. III. v. 1. προσηυξάμην) προσευξάμην. v. 3. ἐκδικήσῃς) ἐκδικήσῃ. ibid. οἳ ἥμαρτον) ἃ ἥμαρτον.

καὶ ἔδωκας ἡμᾶς εἰς ἁρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ θάνατον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμοῦ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐν οἷς ἐσκορπίσμεθα.

5. Καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις σου εἰσὶ καὶ ἀληθιναί· ἐξ ἐμοῦ ποίησαι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου, ὅτι οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου, οὐ γὰρ ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σου.

6. Καὶ νῦν κατὰ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου ποίησον μετ' ἐμοῦ· ἐπίταξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου, ὅπως ἀπολυθῶ, καὶ γένωμαι γῆ, διότι λυσιτελεῖ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ ζῆν· ὅτι ὀνειδισμοὺς ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐμοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ.

7. Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συνέβη τῇ θυγατρὶ Ῥαγουὴλ Σάῤῥᾳ ἐν Ἐκβατάνοις τῆς Μηδίας, καὶ ταύτην ὀνειδισθῆναι ἀπὸ παιδισκῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς,

8. ὅτι ἦν δεδομένη ἀνδράσιν ἑπτά, καὶ Ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν δαιμόνιον ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, πρινὴ γενέσθαι αὐτοὺς
εἶπεν μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. Καὶ εἶπαν αὐτῇ· οὐ συνιεῖς ἀποπνίγουσά σου τοὺς ἄνδρας; ἤδη ἑπτὰ ἔσχες, καὶ ἑνὸς αὐτῶν
ἀνάθης οὐκ ὠνομάσθης.

9. Τί ἡμᾶς μαστιγοῖς; εἰ ἀπέθανον, βάδιζε μετ' αὐτῶν, μὴ ἴδοιμέν σου υἱὸν ἢ θυγατέρα εἰς τὸν αἰῶνα.

10. Ταῦτα ἀκούσασα ἐλυπήθη σφόδρα, ὥστε ἀπάγξασθαι καὶ εἶπε· μία μέν εἰμι τῷ πατρί μου, ἐὰν ποιήσω
τοῦτο, ὄνειδος αὐτῷ ἔσται, καὶ τὸ γῆ- ἐστὶν
ρας αὐτοῦ κατάξω μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου.

11. καὶ ἐδεήθη πρὸς τῇ θυρίδι, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεός μου, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογήσαισάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τὸν αἰῶνα.

12. Καὶ νῦν, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸ πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα.

13. Εἶπον, ἀπολῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι ὀνειδισμόν.

14. Σὺ γινώσκεις, Κύριε, ὅτι καθαρά εἰμι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρὸς,

15. καὶ οὐκ ἐμόλυνα τὸ ὄνομά μου οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός μου ἐν τῇ γῇ αἰχμαλωσίας μου· μονογενής εἰμι τῷ πατρί μου, καὶ οὐχ ὑπάρχει αὐτῷ παιδίον ὃ κληρονομήσει αὐτὸν, οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγὺς, οὐδὲ ὑπάρχων αὐτῷ υἱὸς, ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐτῷ γυναῖκα, ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἱνατί μοι ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ σοι ἀποκτεῖναί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μηκέτι ἀκοῦσαί με ὀνειδισμόν.

16. Καὶ

v. 4. ἁρπαγὴν) διαρπαγήν. v. 5. ἀληθιναί.) καὶ ἀληθιναί. v. 6. μᾶλλον) abest. v. 7. θυγατρὶ) τῇ θυγατρί. ibid. ἀπὸ παιδισκῶν τοῦ πατρ.) ὑπὸ παιδισκῶν πατρός. v. 8. Καὶ εἶπεν) καὶ εἶπαν. ibid. ὠνάσθης.) ὠνομάσθης. v. 9. Τί ἡμᾶς) τί ὑμᾶς. v. 10. αὐτῷ ἐστιν) αὐτῷ ἔσται. v. 15. αἰχμαλωσίας) τῆς αἰχμαλωσίας. ibid. καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μηκέτι) καὶ μηκέτι ἐλεῆσαι με, καί.

16. Καὶ εἰσήκȣσε Κύριος τῆς προσευχῆς ἀμφοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τȣ̃ μεγάλȣ Ῥαφαὴλ,

17. καὶ ἀπεςάλη ἰάσασθαι τȣ̀ς δύο, τȣ̃ Τωβὶτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ Σάῤῥαν τὴν τȣ̃ Ῥαγουὴλ δοῦναι Τωβίᾳ τῷ υἱῷ τȣ̃ Τωβὶτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι Ἀσμοδαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι Τωβίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιςρέψας Τωβὶτ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ Σάῤῥα ἡ τȣ̃ Ῥαγουὴλ κατέβη ἐκ τȣ̃ ὑπερῴου αὐτῆς.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐμνήσθη Τωβὶτ περὶ τȣ̃ ἀργυρίου, ὃ παρέθετο Γαβαὴλ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας.

2. Καὶ εἶπεν ἐν αὐτῷ· ἐγὼ ᾐτησάμην θάνατον, τί ȣ̓ καλῶ Τωβίαν τὸν υἱόν μου, ἵνα αὐτῷ ὑποδείξω πρὶν ἀποθανεῖν με;

3. Καὶ καλέσας αὐτὸν, εἶπε· παιδίον, ἐὰν ἀποθάνω, θάψον με, καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σȣ· τίμα αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σȣ, καὶ ποίει τὸ ἀρεςὸν αὐτῇ, καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτήν.

4. Μνήσθητι, παιδίον, ὅτι πολλȣ̀ς κινδύνους ἑώρακεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παῤ ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τάφῳ.

5. Πάσας τὰς ἡμέρας, παιδίον, Κυρίου τȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν μνημόνευε, καὶ μὴ θελήσῃς ἁμαρτάνειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτȣ̃· καὶ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σȣ, καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς τῆς ἀδικίας.

6. Διότι ποιοῦντός σου τὴν ἀλήθειαν, εὐοδίαι ἔσονται ἐν τοῖς ἔργοις σȣ καὶ πᾶσι τοῖς ποιȣ̃σι τὴν δικαιοσύνην.

7. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σȣ ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονεσάτω σȣ ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. μὴ ἀποςρέψῃς τὸ πρόσωπόν σȣ ἀπὸ παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σȣ̃ ȣ̓ μὴ ἀποςραφῇ τὸ πρόσωπον τȣ̃ Θεοῦ.

8. Ὡς σοὶ ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποίησον ἐξ αὐτῶν ἐλεημοσύνην.
ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ, κατὰ τὸ ὀλίγον ὑπάρχει
μὴ φοβȣ̃ ποιεῖν ἐλεημοσύνην.

9. Θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης.

10. Διότι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτȣ ῥύεται, καὶ ȣ̓κ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος.

11 Δῶρον ἀγαθόν ἐςιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς ποιȣ̃σιν αὐτὴν ἐνώπιον τȣ̃ ὑψίςου.

12. Πρόσεχε σεαυτῷ, παιδίον, ἀπὸ πάσης πορνείας, καὶ γυναῖκα πρῶτον λαβὲ ἀπὸ τȣ̃ σπέρματος τῶν πατέρων σου· καὶ μὴ λάβῃς γυναῖκα ἀλλοτρίαν,

V. 16. εἰσήκουσε Κύριος τῆς προσευχῆς) εἰσηκȣ́σθη προσευχή. V. 17. υἱῷ τȣ̃ τωβὶτ) υἱῷ τωβὶτ. CAP. IV. V. 2. εἶπεν αὐτῷ) εἶπεν ἐν ἑαυτῷ. ibid. ȣ̓ καλῶ) addit τωβίαν. V. 5. καὶ δικαιοσύνην) καὶ deest. V. 7. ὑπαρχόντων σȣ) ὑπαρχόντων σοι. ibid. ἐν τῷ ποιεῖν) adjicit σε V. 8. ὑπάρχοι) ὑπάρχοι. ibid. ὑπάρχει, κατὰ τὸ ὀλίγον) ὑπάρχῃ, κατὰ τὸν ὀλίγον. V. 11. Δῶρον) addit γὰρ. V. 12. καὶ μὴ λάβῃς) καὶ deest.

ἢ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ πατέρος σου, διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσμέν. Νῶε, Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. μνήσθητι, παιδίον, ὅτι οὗτοι πάντες ἔλαβον γυναῖκας ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ηὐλογήθησαν ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κληρονομήσει γῆν.

13. Καὶ νῦν, παιδίον, ἀγάπα τοὺς ἀδελφούς σου, καὶ μὴ ὑπερηφανεύου τῇ καρδίᾳ σου ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου, λαβεῖν σεαυτῷ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα· διότι ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ ἀπώλεια καὶ ἀκαταστασία πολλή, καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλάττωσις καὶ ἔνδεια μεγάλη· ἡ γὰρ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ τοῦ λιμοῦ.

14. Μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου ὃς ἐὰν ἐργάσηται, παρὰ σοὶ μὴ αὐλισθήτω, ἀλλὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. Καὶ ἐὰν δουλεύσῃς τῷ Θεῷ, ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε σεαυτῷ, παιδίον, ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ σου.

15. Καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. οἶνον εἰς μέθην μὴ πίῃς, καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου.

16. Ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύῃ σοι, ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ φθονεσάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην.

17. Ἔκχεον τοὺς ἄρτους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς.

18. Συμβουλίαν παρὰ παντὸς φρονίμου ζήτησον, καὶ μὴ μεταφρονήσῃς ἐπὶ πάσης συμβουλίας χρησίμης.

19. Καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ παρ' αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένωνται, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι καὶ αἱ βουλαί σε εὐοδωθῶσι. διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βουλὴν, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ Κύριος δίδωσι πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὃν ἐὰν θέλῃ, ταπεινοῖ καθὼς βούλεται. καὶ νῦν, παιδίον, μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.

20. Καὶ νῦν ὑποδεικνύω σοι τὰ δέκα τάλαντα τοῦ ἀργυρίου, ἃ παρεθέμην Γαβαήλῳ τῷ τοῦ Γαβρία ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας. Γαμαήλῳ

21. Καὶ μὴ φοβοῦ, παιδίον, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν. ὑπάρχει σοι πολλὰ, ἐὰν φοβηθῇς τὸν Κύριον, καὶ ἀποστῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ε΄. V.

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς Τωβίας, εἶπεν αὐτῷ· πάτερ, ποιήσω πάντα ὅσα ἐντέταλσαί μοι.

2. Ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον, καὶ οὐ γινώσκω αὐτόν;

3. Καὶ

v. 12. καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ) ἰσαὰκ, ἰακώβ. ibid. οὗτοι πάντες) αὐτοὶ πάντες. v. 14. ἀλλὰ ἀπόδος παραυτίκα.) ἀλλ' ἀπόδος αὐτῷ παρ' αὐτίκα. ibid. Καὶ ἐὰν) ἐάν. v. 16. διαδίδου) δίδου. ibid. περισσεύῃ) περισσεύσῃ. ib. ἐν τῷ ποιεῖν) addit σε. v. 18. μεταφρονήσῃς) καταφρονήσῃς. v. 19. καὶ αἱ βουλαί) καὶ βουλαί σε. ibid. ἀλλὰ αὐτὸς) ἀλλ' αὐτός. v. 20. Γαμαήλῳ) γαβαήλῳ. v. 21. τὸν Κύριον) τὸν Θεόν.

3. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ζήτησον σεαυτῷ ἄνθρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώσω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ, καὶ λαβὲ πορευθεὶς τὸ ἀργύριον.

4. Καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄνθρωπον, καὶ εὗρε τὸν Ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος, καὶ οὐκ ᾔδει.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ δύναμαι πορευθῆναι μετὰ σοῦ ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας, καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων;

6. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· πορεύσομαι μετὰ σοῦ, καὶ τῆς ὁδοῦ ἐμπειρῶ, καὶ παρὰ Γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ηὐλίσθην.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίας· ὑπόμεινόν με, καὶ ἐρῶ τῷ πατρί μου.

8. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, καὶ μὴ χρονίσῃς.

9. Καὶ εἰσελθὼν, εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ εὕρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι. ὁ δὲ εἶπε· φώνησον αὐτὸν πρὸς μὲ, ἵνα ἐπιγνῶ ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστός ἐστι τοῦ πορευθῆναι μετὰ σοῦ.

10. Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους.

11. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίτ· ἀδελφὲ, ἐκ ποίας φυλῆς καὶ ἐκ ποίας πατριᾶς σὺ εἶ; ὑπόδειξόν μοι.

12. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· φυλὴν καὶ πατριὰν σὺ ζητεῖς; ἢ μίσθιον ὃς συμπορεύσεται μετὰ τοῦ υἱοῦ σου; Καὶ εἶπεν αὐτῷ Τωβίτ· βούλομαι, ἀδελφὲ, ἐπιγνῶναι τὸ γένος σου, καὶ τὸ ὄνομα.

13. Καὶ εἶπεν· Ἀζαρίας Ἀνανίου τοῦ μεγάλου, τῶν ἀδελφῶν σου.

14. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὑγιαίνων ἔλθοις, ἀδελφὲ, καὶ μή μοι ὀργισθῇς, ὅτι ἐζήτησα τὴν φυλήν σου, καὶ τὴν πατριάν σου ἐπιγνῶναι, καὶ σὺ τυγχάνεις ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς. ἐγίγνωσκον γὰρ ἐγὼ
Ἀνανίαν καὶ Ἰωνάθαν τοὺς υἱοὺς Σεμείου Ἰάθαν
τοῦ μεγάλου, ὡς ἐπορευόμεθα κοινῶς εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρωτότοκα, καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων, καὶ οὐκ ἐπλανήθησαν τὴν πλάνην τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ, ἀδελφέ.

15. ἀλλὰ εἰπόν μοι τίνα σοι ἔσομαι μισθὸν διδόναι; δραχμὴν τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ δέοντά σοι ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου,

16. καὶ ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθὸν, ἐὰν ὑγιαίνοντες ἐπιστρέψητε.

17. Καὶ εὐδόκησαν οὕτως. καὶ εἶπε πρὸς Τωβίαν· ἕτοιμος γίνου πρὸς τὴν ὁδὸν, καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἡτοίμασεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὰ πρὸς τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πορεύου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ὁ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ κατοικῶν Θεὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ συμπορευθήτω ὑμῖν. καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων τοῦ παιδαρίου μετ' αὐτῶν.

 18. Ἔκλαυ-

CAP. V. v. 4. τὸν Ῥαφαὴλ) absque articulo. v. 7. τῷ πατρί μου) μου abest. v. 9. πιστός ἐστι τοῦ) πιστὸς τοῦ. v. 11. σὺ εἶ;) εἶ σύ; v. 13. Καὶ εἶπεν· Ἀζαρίας) ὁ δὲ εἶπεν. ἐγὼ Ἀζαρίας. v. 14. πατριάν ἐπιγν.) πατριάν σου ἐπιγνῶναι. ibid. ἐγίγνωσκον) ἐπεγίνωσκον. ib. Ἰάθαν) Ἰωνάθαν. ib. Σεμείου) σεμεΐ. ib. τὴν πλάνην) ἐν τῇ πλάνῃ. ib. ἐκ ῥίζης μεγάλης) ἐκ ῥίζης καλῆς. v. 17. μετὰ τοῦ ἀνθρώπου) supplet τούτου. ibid. κατοικῶν) οἰκῶν. ib. ἐξῆλθον) ἐξῆλθαν.

18. Ἔκλαυσε δὲ Ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς Τωβίτ· τί ἐξαπέστειλας τὸ παιδίον ἡμῶν; ἢ οὐχὶ ἡ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡμῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν;

19. Ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίψημα τοῦ παιδίου ἡμῶν γένοιτο.

20. Ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ τοῦ Κυρίου, τοῦτο ἱκανὸν ἡμῖν ὑπάρχει.

21. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Τωβίτ· μὴ λόγον ἔχε, ἀδελφή, ὑγιαίνων ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται αὐτόν.

συνπο- 22. Ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύ-
ρεύεται σεται αὐτῷ, καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς
αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψει ὑγιαίνων.

ΚΕΦ. ς΄. VI.

ΚΑΙ ἐπαύσατο κλαίουσα.

2. Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἑσπέρας ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν, καὶ ηὐλίζοντο ἐκεῖ.

3. Τὸ δὲ παιδάριον κατέβη περικλύσασθαι, καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐβουλήθη καταπιεῖν τὸ παιδάριον.

4. Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐπιλαβοῦ τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθῦν τὸ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν.

5. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· ἀνάτεμε τὸν ἰχθῦν, καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἧπαρ καὶ τὴν χολὴν, θὲς ἀσφαλῶς.

6. Καὶ ἐποίησε τὸ παιδάριον ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· τὸν δὲ ἰχθῦν ὀπτήσαντες, ἔφαγον· καὶ ὥδευον ἀμφότεροι, ἕως οὗ ἤγγισαν ἐν Ἐκβατάνοις.

7. Καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, τί ἐστι τὸ ἧπαρ καὶ ἡ καρδία καὶ ἡ χολὴ τοῦ ἰχθύος;

8. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἡ καρδία καὶ τὸ
ἧπαρ, ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦ-
μα πονηρὸν, ταῦτα δεῖ καπνίσαι ἐνώ- ἔδει
πιον ἀνθρώπου, ἢ γυναικὸς, καὶ οὐκέτι
οὐ μὴ ὀχληθῇ.

9. Ἡ δὲ χολὴ ἐγχρίσαι ἄνθρωπον, ὃς ἔχει λεύκωμα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται.

10. Ὡς δὲ προσήγγισαν τῇ Ῥάγῃ,

11. εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παιδαρίῳ· ἀδελφὲ, σήμερον αὐλισθησόμεθα παρὰ Ῥαγουὴλ, καὶ αὐτὸς συγγενής σου ἐστὶν, καὶ ἔστιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι Σάῤῥα.

12. Λαλήσω περὶ αὐτῆς, τοῦ δοθῆναί σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ κληρονομία αὐτῆς, καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς· καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ φρόνιμόν ἐστι.

13. Καὶ νῦν ἄκουσόν μου, καὶ λαλήσω τῷ πατρὶ αὐτῆς, καὶ ὅταν ὑποστρέψωμεν ἐκ Ῥαγῶν, ποιήσομεν τὸν γάμον. διότι ἐπίσταμαι Ῥαγουὴλ ὅτι οὐ μὴ δῷ αὐτὴν

v. 18. ἡ μήτηρ) Ἄννα ἡ μήτηρ. v. 22. συνπορεύεται) συμπορεύσεται. CAP. VI. v. 6. ἕως ἤγγισαν) ἕως οὗ ἤγγισαν. v. 7. τὸ ἧπαρ καὶ ἡ καρδία) transpofita. v. 8. ταῦτα ἔδει) ταῦτα δεῖ. ibid. καὶ οὐκέτι οὐ μὴ) καὶ μηκέτι. v. 9. λεύκωμα) λευκώματα. v. 11. μονογενὴς) deeſt. v. 12. ὅτι σοι ἐπιβάλλει) præfigit καὶ.

αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον Μωϋσῆ, ἢ ὀφειλήσει θάνατον, ὅτι τὴν κληρονομίαν σοι καθήκει λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον.

14. Τότε εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπολωλότας.

15. Καὶ νῦν μόνος ἐγώ εἰμι τῷ πατρὶ, καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω καθὼς καὶ οἱ πρότεροι, διότι δαιμόνιον φιλεῖ αὐτὴν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ οὐδένα πλὴν τῶν προσαγόντων αὐτῇ. καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ ἀποθάνω, καὶ κατάξω τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν, καὶ υἱὸς ἕτερος οὐκ ὑπάρχει αὐτοῖς ὃς θάψει αὐτούς.

16. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος· οὐ μέμνησαι τῶν λόγων, ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γένους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου, ἀδελφὲ, διότι σοι ἔσται εἰς γυναῖκα, καὶ τοῦ δαιμονίου μηδένα λόγον ἔχε, ὅτι τὴν νύκτα ταύτην δοθήσεταί σοι αὕτη εἰς γυναῖκα.

17. Καὶ ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφραν θυμιαμάτων, καὶ ἐπιθήσεις ἀπὸ τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἥπατος τοῦ ἰχθύος, καὶ καπνίσεις·

18. καὶ ὀσφρανθήσεται τὸ δαιμόνιον, καὶ φεύξεται, καὶ οὐκ ἐπανελεύσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ὅταν δὲ προσπορεύσῃ αὐτῇ, ἐγέρθητε ἀμφότεροι, καὶ βοήσατε πρὸς τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, καὶ σώσει ὑμᾶς, καὶ ἐλεήσει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοιμασμένη ἦν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις, καὶ πορεύσεται μετὰ σοῦ, καὶ ὑπολαμβάνω ὅτι σοὶ ἔσται ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ ὡς ἤκουσε Τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κεκόλλητο σφόδρα αὐτῇ. Καὶ ἦλθον εἰς Ἐκβάτανα.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

ΚΑΙ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν Ῥαγουήλ· Σάῤῥα δὲ ὑπήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἐχαιρέτισεν αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν· καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν.

2. Καὶ εἶπε Ῥαγουὴλ Ἔδνᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· ὡς ὅμοιος ὁ νεανίσκος τῷ Τωβὶτ τῷ ἀνεψιῷ μου;

3. Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς Ῥαγουήλ· πόθεν ἐστὲ, ἀδελφοί; καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐκ εἶπεν τῶν υἱῶν Νεφθαλεὶμ τῶν αἰχμαλώτων τῶν ἐν Νινευῇ.

4. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· γιγνώσκετε Τωβὶτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν; οἱ δὲ εἶπαν· γινώσκομεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑγιαίνει;

5. Οἱ δὲ εἶπαν· καὶ ζῇ, καὶ ὑγιαίνει. καὶ εἶπε Τωβίας· πατήρ μου ἐστί.

6. Καὶ

v. 15. μόνος ἐγὼ) transposita. ibid. διότι δαιμόνιον) ὅτι δαιμόνιον. ib. οὐκ ὑπάρχει) οὐχ ὑπάρχει. v. 16. ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, τοῦ) ὑπὲρ τοῦ. ibid. σοι εἰς) σοι αὕτη εἰς. v. 18. προσπορεύσῃ) προσπορεύῃ. ibid. κεκόλλητο σφόδρα. Καὶ ἦλθον) ἐκολλήθη σφόδρα αὐτῇ. καὶ ἦλθεν. CAP. VII. v. 1. παρεγένοντο) παρεγένετο. ibid. Σάῤῥα δὲ ὑπ. αὐτοῖς) καὶ σάῤῥα δὲ ὑπήντ. αὐτῷ. ib. αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν·) αὐτὸν, καὶ αὐτὸς αὐτούς. v. 2. εἶπεν Ἔδνᾳ) εἶπε ῥαγουὴλ ἔδ.α. ibid. τῷ Τωβὶτ) absque articulo. v. 3. καὶ εἶπον αὐτῷ) καὶ εἶπον αὐτῷ. ibid. Νεφθαλεὶμ) νεφθαλι. ib. τῶν ἐν Νινευῇ.) ἐκ νινευή. v. 4. εἶπαν·) εἶπον.

6. Καὶ ἀνεπήδησε Ῥαγουὴλ, καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἔκλαυσε,

7. καὶ ηὐλόγησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου υἱός· καὶ ἀκούσας ὅτι Τωβὶτ ἀπώλεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑαυτοῦ, ἐλυπήθη καὶ ἔκλαυσε.

8. Καὶ Ἔδνα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ Σάῤῥα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔκλαυσαν, καὶ ὑπεδέξαντο αὐτοὺς προθύμως.

9. Καὶ ἔθυσαν κριὸν προβάτων, καὶ παρέθηκαν ὄψα πλείονα. εἶπε δὲ Τωβίας τῷ Ῥαφαήλ· Ἀζαρία ἀδελφὲ, λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα.

ἐνπορίᾳ
σήτω

10. Καὶ μετέδωκε τὸν λόγον τῷ Ῥαγουήλ. καὶ εἶπε Ῥαγουὴλ πρὸς Τωβίαν· Φάγε καὶ πίε, καὶ ἡδέως γίνου, σοὶ γὰρ καθήκει τὸ παιδίον μου λαβεῖν, πλὴν ὑποδείξω σοι τὴν ἀλήθειαν.

11. Ἔδωκα τὸ παιδίον μου ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ ὁπότε ἂν εἰσεπορεύοντο πρὸς αὐτὴν, ἀπεθνήσκοσαν ὑπὸ τὴν νύκτα· ἀλλὰ τὸ νῦν ἔχον, ἡδέως γίνου. καὶ εἶπε Τωβίας· οὐ γεύσομαι οὐδὲν ὧδε, ἕως ἂν στήσητε καὶ σταθῆτε πρὸς μέ. καὶ εἶπε Ῥαγουήλ· κομίζου αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ ἀδελφὸς εἶ αὐτῆς, καὶ αὐτή σου ἐστίν. ὁ δὲ ἐλεήμων Θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ κάλλιστα.

Σάῤῥαν

12. Καὶ ἐκάλεσε Σάῤῥαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτῆς, παρέδωκεν αὐτὴν τῷ Τωβίᾳ γυναῖκα, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως κομίζου αὐτὴν, καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πατέρα σου. καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς.

13. Καὶ ἐκάλεσεν Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ λαβὼν βιβλίον, ἔγραψε συγγραφὴν, καὶ ἐσφραγίσατο.

14. Καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν.

15. Καὶ ἐκάλεσε Ῥαγουὴλ Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· ἀδελφὴ, ἑτοίμασον τὸ ἕτερον ταμεῖον, καὶ εἰσάγαγε αὐτήν.

16. Καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν ἐκεῖ, καὶ ἔκλαυσεν, καὶ ἀπεδέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰσήγαγον

17. Θάρσει τέκνον, ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δώη σοι χάριν ἀντὶ τῆς λύπης σου ταύτης· θάρσει, θύγατερ.

ΚΕΦ. Η΄. VIII.

ΟΤΕ δὲ συνετέλεσαν δειπνοῦντες, εἰσήγαγον Τωβίαν πρὸς αὐτήν.

2. Ὁ δὲ πορευόμενος ἐμνήσθη τῶν λόγων Ῥαφαὴλ, καὶ ἔλαβε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέθηκε τὴν καρδίαν τοῦ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ, καὶ ἐκάπνισεν.

3. Ὅτε

v. 7. ἀνθρώπου· καὶ) ἀνθρώπου υἱός· καὶ. ibid. ὀφθαλμοὺς) supplet ἑαυτοῦ. v. 9. ἐν τῇ ἐνπορίᾳ, καὶ σήτω) ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ τελεσθήτω. v. 10. καὶ πίε) πίε. v. 11. τὸ παιδίον) adjicit μου. ibid. ὁπότε ἂν) ὁπότε ἐάν. ib. ἀπεθνήσκοσαν) ἀπέθνησκον. ib. γεύσομαι) γεύομαι. ib. σὺ ἀδελφὸς εἶ) σὺ δὲ ἀδελφὸς εἶ. v. 12. Σάῤῥαν) σάῤῥαν. ibid. τῷ Τωβίᾳ) absque articulo. v. 15. ἐκάλεσε) supplet ῥαγουήλ. v. 16. εἰσήγαγον) εἰσήγαγεν. CAP. VIII. v. 2. ἐκάπνισεν) καὶ ἐκάπνισεν.

3. Ὅτε δὲ ὠσφράνθη τὸ δαιμόνιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν ἕως εἰς τὰ ἀνώτατα Αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος.

4. Ὡς δὲ συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέστη Τωβίας ἀπὸ τῆς κλίνης, καὶ εἶπεν· ἀνάστηθι, ἀδελφή, καὶ προσευξώμεθα, ἵνα ἐλεήσῃ ὁ Κύριος ἡμᾶς.

5. Καὶ ἤρξατο Τωβίας λέγειν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοί, καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου.

6. Σὺ ἐποίησας Ἀδὰμ, καὶ ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν Εὔαν στήριγμα τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ἐκ τούτων ἐγενήθη τὸ ἀνθρώπων σπέρμα. σὺ εἶπας, οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν βοηθὸν ὅμοιον αὐτῷ.

7. Καὶ νῦν, Κύριε, οὐ διὰ πορνείαν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν μου ταύτην, ἀλλὰ ἐπ᾽ ἀληθείας· ἐπίταξον ἐλεῆσαί με, καὶ ταύτῃ συγκαταγηρᾶσαι.

συγκαταγηράσομαι

8. Καὶ εἶπε μετ᾽ αὐτοῦ, ἀμήν.

9. Καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν νύκτα. καὶ ἀναστὰς Ῥαγουὴλ ἐπορεύθη, καὶ ὤρυξε τάφον,

10. λέγων· μὴ καὶ αὐτὸς ἀποθάνῃ;

11. Καὶ ἦλθε Ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν ἑαυτοῦ,

12. καὶ εἶπεν Ἔδνᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· ἀπόστειλον μίαν τῶν παιδισκῶν, καὶ ἰδέτωσαν εἰ ζῇ· εἰ δὲ μή, ἵνα θάψωμεν αὐτὸν, καὶ μηδεὶς γνώτω.

13. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύραν, καὶ εὗρε τοὺς δύο καθεύδοντας.

14. Καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ζῇ.

15. Καὶ ηὐλόγησε Ῥαγουὴλ τὸν Θεὸν, λέγων· εὐλογητὸς εἶ σὺ ὁ Θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ καθαρᾷ καὶ ἁγίᾳ· καὶ εὐλογείτωσάν σε οἱ ἅγιοί σου, καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοί σου, καὶ οἱ ἐκλεκτοί σου· εὐλογείτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

16. Εὐλογητὸς εἶ, ὅτι ηὔφρανάς με, καὶ οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ᾽ ἡμῶν.

17. Εὐλογητὸς εἶ, ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς· ποίησον αὐτοῖς, δέσποτα, ἔλεος, συντέλεσον τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ᾽ εὐφροσύνης καὶ ἐλέους.

18. Ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶσαι τὸν τάφον·

19. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γάμον ἡμερῶν δεκατεσσάρων.

20. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαγουὴλ, πρινὴ συντελεσθῆναι τὰς ἡμέρας τοῦ γάμου, ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐὰν μὴ πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τοῦ γάμου. αὐτοῖς

21. Καὶ τότε λαβόντα τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρ-

V. 3. ἔφυγεν ἕως εἰς) ἔφυγεν εἰς. V. 4. ὁ Κύριος ἡμᾶς.) transposita. V. 6. ποιήσωμεν βοηθὸν) ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν. V. 7. ταύτῃ συγκαταγηράσομαι) αὐτῇ συγκαταγηρᾶσαι. V. 10. μὴ καὶ αὐτὸς) μὴ καὶ οὗτος. V. 12. γνώτω.) γνῷ. V. 15. εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.) εἰς τοὺς αἰῶνας. V. 17. ἐν ὑγείᾳ) ἐν ὑγιείᾳ. V. 20. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς) καὶ εἶπεν αὐτῷ.

ὑπαρχόντων αὐτοῦ πορεύεσθαι μετὰ ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅταν ἀποθάνω, καὶ ἡ γυνή μου.

ΚΕΦ. Θ΄. IX.

ΚΑΙ ἐκάλεσε Τωβίας τὸν Ῥαφαὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ.

2. Ἀζαρία ἀδελφὲ, λαβὲ μετὰ σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πορεύθητι ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδίας παρὰ Γαβαὴλ, καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν ἄγε μοι εἰς τὸν γάμον,

3. διότι ὀμώμοκε Ῥαγουὴλ, μὴ ἐξελθεῖν με.

4. Καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ τὰς ἡμέρας, καὶ ἐὰν χρονίσω μέγα, ὀδυνηθήσεται λίαν.

5. Καὶ ἐπορεύθη Ῥαφαὴλ, καὶ ηὐλίσθη παρὰ Γαβαήλῳ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον· ὃς δὲ προήνεγκε τὰ θυλάκια ἐν ταῖς σφραγῖσι, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ.

6. Καὶ ὤρθρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν γάμον· καὶ ηὐλόγησε Τωβίας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Ί. X.

ΚΑΙ Τωβὶτ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐλογίζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ οὐκ ἤρχοντο,

Τωβίας 2. εἶπεν Τωβίτ· μήποτε κατῄσχυνται; ἢ μήποτε ἀπέθανε Γαβαὴλ, καὶ οὐδεὶς δίδωσιν αὐτῷ τὸ ἀργύριον;

3. Καὶ ἐλυπεῖτο λίαν.

4. Εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· ἀπώλετο τὸ παιδίον, διότι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτὸν, καὶ εἶπεν·

5. οὐ μέλει μοι, τέκνον, ὅτι ἀφῆκά σε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου.

6. Καὶ Τωβὶτ λέγει αὐτῇ· σίγα, μὴ λόγον ἔχε, ὑγιαίνει.

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· σίγα, μὴ πλάνα με, ἀπώλετο τὸ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ᾽ ἡμέραν εἰς τὴν ὁδὸν ἔξω, οἵας ἀπῆλθαν· ἡμέρας τε ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νύκτας ὅλας οὐ διελίμπανε θρηνοῦσα Τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως οὗ συνετελέσθησαν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τοῦ γάμου, ἃς ὤμοσε Ῥαγουὴλ ποιῆσαι αὐτὸν ἐκεῖ. εἶπε δὲ Τωβίας τῷ Ῥαγουήλ· ἐξαπόστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου οὐκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με.

8. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ· μεῖνον παρ᾽ ἐμοὶ, κἀγὼ ἐξαποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ δηλώσουσιν αὐτῷ τὰ κατὰ σε.

9. Καὶ Τωβίας λέγει· οὐχὶ, ἀλλὰ ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν πατέρα μου.

10. Ἀναστὰς δὲ Ῥαγουὴλ, ἔδωκεν αὐτῷ Σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ κτήνη καὶ ἀργύριον·

11. καὶ

CAP. IX. v. 2. ἄγε εἰς) ἄγε μοι εἰς. v. 5. παρὰ Γαβαήλῳ) παρὰ γαβαὴλ. v. 6. ὤρθρισαν) ὤρθρευσαν. CAP. X. v. 1. ἐλογίζετο) ἐλογίσατο. ibid. ἤρχοντο,) ἤρχετο. v. 2. εἶπε Τωβίας) τωβίας deest. ibid. δίδωσιν αὐτῷ) transposita. v. 4. ἡ γυνὴ αὐτοῦ.) αὐτοῦ deest. v. 7. ἀπῆλθαν·) ἀπῆλθεν. ibid. νύκτας ὅλας οὐ) νύκτας οὐ. v. 8. πενθερὸς αὐτοῦ·) αὐτοῦ deest. v. 9. οὐχὶ, ἀλλὰ) non habet. v. 10. τὸ ἥμισυ) τὰ ἥμισυ.

11. καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς ἐξαπέστει-
εὐλογή- λε, λέγων· εὐοδώσει ὑμᾶς ὁ Θεὸς τοῦ οὐ-
σει ρανοῦ, τέκνα, πρὸ τοῦ με ἀποθανεῖν.

12. Καὶ εἶπε τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ· τίμα τοὺς πενθερούς σου, αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσίν, ἀκούσαιμί σου ἀκοὴν καλήν· καὶ ἐφίλησεν αὐτήν. καὶ Ἔδνα εἶπε πρὸς Τωβίαν· ἀδελφὲ ἀγαπητὲ, ἀποκαταστήσαι σε ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δῴη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ Σάῤῥας τῆς θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκῃ, μὴ λυπήσῃς αὐτήν.

13. Μετὰ ταῦτα ἐπορεύετο, καὶ Τωβίας εὐλογῶν τὸν Θεὸν, ὅτι εὐόδωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ κατευλόγει Ῥαγουὴλ καὶ Ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο μέχρις οὗ ἐγγίσαι αὐτοὺς εἰς Νινευή.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ εἶπε Ῥαφαὴλ πρὸς Τωβίαν· οὐ γινώσκεις, ἀδελφὲ, πῶς ἀφῆκας τὸν πατέρα σου;

2. Προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς γυναικός σου, καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν·

3. λαβὲ δὲ παρὰ χεῖρα τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ συνῆλθεν ὁ κύων ὄπισθεν αὐτῶν.

4. Καὶ Ἄννα ἐκάθητο περιβλεπομένη εἰς τὴν ὁδὸν τὸν παῖδα αὐτῆς,

5. καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον, καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχεται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτοῦ.

6. Καὶ Ῥαφαὴλ εἶπεν· ἐπίσταμαι ἐ-
γὼ, Τωβία, ὅτι ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγει
ὁ πατήρ σου.

7. Σὺ οὖν ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ δηχθεὶς διατρίψει, καὶ ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεταί σε.

8. Καὶ προσδραμοῦσα Ἄννα ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδον σε, παιδίον, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦμαι. καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι.

9. Καὶ Τωβὶτ ἐξήρχετο πρὸς τὴν θύραν, καὶ προσέκοπτεν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ προσέδραμεν αὐτῷ,

10. καὶ ἐπελάβετο τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέπασε τὴν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, λέγων· θάρσει, πάτερ.

11. Ὡς δὲ συνεδήχθησαν, διέτριψε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,

12. καὶ ἐλεπίσθη ἀπὸ τῶν κανθῶν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ,

13. καὶ ἔκλαυσε, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγελοι,

14. ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησάς με.

v. 11. εὐλογήσει ὑμᾶς ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, τέκνα) εὐοδώσει ὑμᾶς τέκνα ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ. v. 12. μὴ λυπήσῃς) καὶ μὴ λυπήσῃς. v. 13. Ἔδναν) καὶ ἴδναν. CAP. XI. v. 5. ὁ υἱός σου) ὁ υἱός μου. v. 6. Τωβία, ὅτι ἀνοίγει) ὅτι ἀνοίξει. v. 7. Σὺ οὖν) οὖν abest. ibid. ἀποβαλεῖ) ἀποβαλεῖται. v. 8. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. v. 9. ὁ δὲ υἱὸς) supplet αὐτοῦ. v. 10. χολὴν τοὺς) χολὴν ἐπὶ τούς. v. 12. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν.

ἰδὲ βλέπω Τωβίαν τὸν υἱόν μου. καὶ εἰσῆλθεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γενόμενα αὐτῷ ἐν τῇ Μηδίᾳ.

15. Καὶ ἐξῆλθε Τωβὶτ εἰς συνάντησιν τῇ νύμφῃ αὐτοῦ χαίρων καὶ εὐλογῶν
τὴν πύλην τὸν Θεὸν πρὸς τῇ πύλῃ Νινευή. καὶ ἐθαύμαζον οἱ θεωροῦντες αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι ἔβλεψε.

16. Καὶ Τωβὶτ ἐξωμολογεῖτο ἐνώπιον αὐτῶν, ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ Θεός. Καὶ ὡς ἤγγισε Τωβὶτ Σάῤῥᾳ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, κατευλόγησεν αὐτὴν, λέγων· ἔλθοις ὑγιαίνουσα, θύγατερ. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὃς ἤγαγέ σε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν Νινευῇ ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

17. Καὶ παρεγένετο Ἀχιάχαρος, καὶ Νασβᾶς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ,

18. καὶ ἤχθη ὁ γάμος Τωβία μετ' εὐφροσύνης ἑπτὰ ἡμέρας.

ΚΕΦ. ΙΒ΄. XII.

ΚΑΙ ἐκάλεσε Τωβὶτ Τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅρα, τέκνον, μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ συνελθόντι σοι. καὶ προσθεῖναι αὐτῷ δεῖ.

2. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· πάτερ, οὐ βλάπτομαι δοὺς αὐτῷ τὸ ἥμισυ ὧν ἐνήνοχα,

3. ὅτι με ἀγήοχέ σοι ὑγιῆ, καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε, καὶ τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως ἐθεράπευσε.

4. Καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης· δικαιοῦται αὐτῷ.

5. Καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγελον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· λαβὲ τὸ ἥμισυ πάντων ὧν ἐνηνόχατε, καὶ ὕπαγε ὑγιαίνων. ἐνήνοχας

6. Τότε καλέσας τοὺς δύο κρυπτῶς, εἶπεν αὐτοῖς· εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν, καὶ αὐτῷ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλωσύνην δίδοτε αὐτῷ, καὶ ἐξομολογεῖσθε ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ εὐλογεῖν τὸν Θεὸν, καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τοὺς λόγους τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ ἐντίμως ὑποδεικνύοντες· καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

7. Μυστήριον βασιλέως καλὸν κρύπτειν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακαλύπτειν ἐνδόξως. ἀγαθὸν ποιήσατε, καὶ κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς.

8. Ἀγαθὸν προσευχὴ μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης καὶ δικαιοσύνης. ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ δικαιοσύνης, ἢ πολὺ μετὰ ἀδικίας. καλὸν τὸ ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρίσαι χρυσίον.

9. Ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανάτου ῥύεται, καὶ αὕτη ἀποκαθαριεῖ πᾶσαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύνας καὶ δικαιοσύνας, πλησθήσονται ζωῆς.

10. Οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες, πολέμιοι εἰσὶ τῆς ἑαυτῶν ζωῆς.

11. Οὐ

v. 15. πρὸς τὴν πύλην) πρὸς τῇ πύλῃ. v. 16. ἐνώπιον αὐτῶν) ἐνώπιον αὐτοῦ. ibid. ἠλέησεν αὐτὸν) ἠλέησεν αὐτούς. v. 18. ἑπτὰ ἡμέρας.) transposita. CAP. XII. v. 2. εἶπεν αὐτῷ·) αὐτῷ deest. v. 5. ὧν ἐνήνοχας) ὧν ἐνηνόχατε, καὶ ὕπαγε ὑγιαίνων. v. 6. ἐξομολογεῖσθε) adjicit, καὶ μεγαλωσύνην δίδοτε αὐτῷ, καὶ ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ. v. 7. κρύπτειν) κρύψαι. ibid. ἐνδόξως.) supplet ἀγαθὸν ποιήσατε, καὶ κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. v. 8. τὸ ποιῆσαι) ποιῆσαι. v. 10. ἑαυτῶν) ἑαυτοῦ.

11. Οὐ μὴ κρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν ῥῆ-
δὲ μα· εἴρηκα δὴ· μυςήριον βασιλέως κρύψαι καλὸν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακαλύπτειν ἐνδόξως.

12. Καὶ νῦν ὅτε προσηύξω σὺ καὶ ἡ νύμφη σου Σάῤῥα, ἐγὼ προσήγαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑμῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου· καὶ ὅτε ἔθαπτες τοὺς νεκροὺς, ὡσαύτως συμπαρήγμην σοι.

13. Καὶ ὅτε οὐκ ὤκνησας ἀναςῆναι καὶ καταλιπεῖν τὸ ἄριςόν σου, ὅπως ἀπελθὼν περιςείλῃς τὸν νεκρὸν, οὐκ
ἀγαθὸν ποιῶν ἔλαθές με ἀγαθοποιῶν, ἀλλὰ σὺν σοὶ ἤμην.

14. Καὶ νῦν ἀπέςειλέ με ὁ Θεὸς ἰάσασθαί σε καὶ τὴν νύμφην σου Σάῤῥαν.

15. Ἐγώ εἰμι Ῥαφαὴλ, εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἁγίων ἀγγέλων οἳ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων, καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου.

16. Καὶ ἐταράχθησαν οἱ δύο, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον, ὅτι ἐφοβήθησαν.

17. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ φοβεῖσθε, ὅτι εἰρήνη ἔςαι ὑμῖν· τὸν δὲ Θεὸν εὐλογεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα·

18. ὅτι οὐ τῇ ἐμαυτοῦ χάριτι, ἀλλὰ τῇ θελήσει τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἦλθον· ὅθεν εὐλογεῖτε αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα.

19. Πάσας τὰς ἡμέρας ὠπτανόμην ὑμῖν, καὶ οὐκ ἔφαγον οὐδὲ ἔπιον, ἀλλὰ ὅρασιν ὑμεῖς ἐθεωρεῖτε·

20. καὶ νῦν ἐξομολογεῖσθε τῷ Θεῷ, διότι ἀναβαίνω πρὸς τὸν ἀποςείλαντά με, καὶ γράψατε πάντα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον.

21. Καὶ ἀνέςησαν, καὶ οὐκ ἔτι εἶδον αὐτόν.

22. Καὶ ἐξωμολογοῦντο τὰ ἔργα τὰ μεγάλα καὶ θαυμαςὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς ὤφθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Κυρίου.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ Τωβὶτ ἔγραψε προσευχὴν εἰς ἀγαλλίασιν, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ·

2. ὅτι αὐτὸς μαςιγοῖ καὶ ἐλεεῖ, κατάγει εἰς ᾅδην καὶ ἀνάγει, καὶ οὐκ ἔςιν ἐλεᾷ
ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

3. Ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διέσπειρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς.

4. Ἐκεῖ ὑποδείξατε τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ, ὑψοῦτε αὐτὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐτὸς Κύριος ἡμῶν, καὶ ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

5. Καὶ μαςιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡμῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει καὶ συνάξει ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, οὗ ἐὰν ἐσκορπίσθητε ἐν αὐτοῖς.

6. Ἐὰν ἐπιςρέψητε πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον αὐτοῦ ἀλήθειαν, τότε ἐπιςρέψει πρὸς ὑμᾶς,

V. 11. εἴρηκα δὲ) εἴρηκα δή. V. 13. ἀγαθὸν ποιῶν) ἀγαθοποιῶν. V. 16. ἔπεσαν) ἔπεσον. V. 17. ὅτι εἰρήνη ἔςαι ὑμῖν·) εἰρήνη ὑμῖν ἔςαι. V. 22. θαυμαςὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς) θαυμαςὰ αὐτοῦ, ὡς. CAP. XIII. V. 2. ἐλεᾷ) ἐλεεῖ. V. 4. καὶ ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ) καὶ Θεὸς αὐτὸς πατήρ. V. 5. ἐσκορπίσθητε) σκορπισθῆτε.

κρύψη καὶ ἐ μὴ κρύψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν. καὶ θεάσασθε ἃ ποιήσει μεθ' ὑμῶν, καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ εὐλογεῖτε τὸν Κύριον τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑψώσατε τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων. ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐτῷ, καὶ δεικνύω τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῶν. ἐπιστρέψατε, ἁμαρτωλοὶ, καὶ ποιήσατε δικαιοσύνην ἐνώπιον αὐτοῦ. τίς γιγνώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει ἐλεημοσύνην εἰς ὑμᾶς;

7. Τὸν Θεόν μου ὑψῶ, καὶ ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀγαλλιάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ.

8. Λεγέτωσαν πάντες, καὶ ἐξομολογείσθωσαν αὐτῷ ἐν Ἱεροσολύμοις.

9. Ἱεροσόλυμα πόλις ἁγία, μαστιγώσει ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς τῶν δικαίων.

ἀγαθῷ 10. Ἐξομολογοῦ τῷ Κυρίῳ ἀγαθῶς, καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκοδομηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφρανῇ ἐν σοὶ τοὺς ἐκεῖ αἰχμαλώτους, καὶ ἀγαπήσαι ἐν σοὶ τοὺς ταλαιπώρους εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος.

11. Ἔθνη πολλὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ, γενεαὶ γενεῶν αἰνέσουσί σοι, καὶ γενεὰ δώσουσιν ἀγαλλίασιν.

12. Ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μισοῦντές σε, εὐλογημένοι ἔσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.

13. Χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐλογήσουσι τὸν Κύριον τῶν δικαίων. χάρητι

14. Ὦ μακάριοι οἱ ἀγαπῶντές σε, χαρήσονται ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ σου· μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χαρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα.

15. Ἡ ψυχή μου εὐλογείτω τὸν Θεὸν τὸν βασιλέα τὸν μέγαν·

16. ὅτι οἰκοδομηθήσεται Ἱερουσαλὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ, καὶ λίθῳ ἐπιτίμῳ, τὰ τείχη σου, καὶ οἱ πύργοι, καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθαρῷ,

17. καὶ αἱ πλατεῖαι Ἱερουσαλὴμ ἐν βηρύλλῳ καὶ ἄνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ Σουφεὶρ ψηφολογηθήσονται.

18. Καὶ ἐροῦσι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς, Ἀλληλούϊα· καὶ αἰνέσουσιν, λέγοντες· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὃς ὕψωσεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ΚΕΦ.

v. 6. κρύψη) κρύψει. ibid. εὐλογεῖτε) εὐλογήσατε. ib. γιγνώσκει) γινώσκει. ib. ἐλεημοσύνην εἰς ὑμᾶς;) ἐλεημοσύνην ὑμῖν. v. 7. τὸν βασιλέα) τῷ βασιλεῖ. v. 9. πόλις ἁγία) πόλις ἁγίου. v. 10. τῷ ἀγαθῷ, καὶ) τῷ κυρίῳ ἀγαθῶς, καὶ. ibid. σκηνὴ) ἡ σκηνη. ib. εὐφρανῇ ἐν σοὶ τοὺς ἐκεῖ αἰχμ.) εὐφράναι ἐν σοὶ τοὺς αἰχμαλώτους. v. 11. ἔχοντες, δῶρα) ἔχοντες, καὶ δῶρα. ibid. γενεὰ γενεῶν - - fin.) γενεαὶ γενεῶν δώσουσί σοι ἀγαλλίαμα. v. 13. Χάρητι) χάρηθι. v. 16. ἐπιτίμῳ) ἐντίμῳ. v. 17. Βηρύλλῳ) ἐν βηρύλλῳ. v. 18. καὶ αἰνέσουσιν) καὶ αἰνέσουσιν. ibid. εἰς πάντας) πάντας.

ΚΕΦ. ΙΔ΄. XIV.

ΚΑΙ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος Τωβίτ.

2. Καὶ ἦν ἐτῶν ὀγδοηκονταοκτὼ, ὅτε ἀπώλεσε τὰς ὄψεις, καὶ μετὰ ἔτη ὀκτὼ ἀνέβλεψε. καὶ ἐποίει ἐλεημοσύνας, καὶ προσέθετο φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

3. Μεγάλως δὲ ἐγήρασε, καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἓξ υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, λαβὲ τοὺς υἱούς σου, ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποτρέχειν ἀπὸ τοῦ ζῆν εἰμί.

4. Ἄπελθε εἰς τὴν Μηδίαν, τέκνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ἰωνᾶς ὁ προφήτης περὶ Νινευὴ, ὅτι κατασκαφήσεται. ἐν δὲ τῇ Μηδίᾳ ἔσαι εἰρήνη μᾶλλον ἕως καιροῦ· καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκορπισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς· καὶ Ἱεροσόλυμα ἔσαι ἔρημος, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσαι μέχρι χρόνου.

5. Καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ Θεὸς, καὶ ἐπιςρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, καὶ οἰκοδομήσουσι τὸν οἶκον, οὐχ οἷος ὁ πρότερος,
ὡς τος, ἕως πληρωθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος.
καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιςρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκοδομήσουσιν Ἱερουσαλὴμ ἐντίμως· καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομῇ ἐνδόξῳ, καθὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται.

6. Καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐπιςρέψουσιν ἀληθινῶς φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν, καὶ κατορύξουσι τὰ εἴδωλα αὐτῶν, κατορύξωσιν

7. καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ ἔθνη τὸν Κύριον· καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ· καὶ ὑψώσει Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες Κύριον τὸν Θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, ποιοῦντες ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν.

8. Καὶ νῦν, τέκνον, ἄπελθε ἀπὸ Νινευῆ, ὅτι πάντως ἔσαι ἃ ἐλάλησεν ὁ προφήτης Ἰωνᾶς.

9. Σὺ δὲ τήρησον τὸν νόμον καὶ τὰ προςάγματα, καὶ γίνου φιλελεήμων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ.

10. Καὶ θάψον με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σου μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ μηκέτι αὐλισθῆτε ἐν Νινευῆ. τέκνον, ἴδε τί ἐποίησεν Ἀμὰν Ἀχιαχάρῳ τῷ θρέψαντι αὐτὸν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς σκότος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ. καὶ Ἀχιάχαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδομα ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκότος. Μανασσῆς ἐποίησεν ἐλεημοσύνην, καὶ ἐσώθη ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξεν αὐτῷ. Ἀμὰν δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλετο.

11. Καὶ

CAP. XIV. v. 2. ὀγδοηκονταοκτὼ) πεντηκονταοκτώ. ibid. ἐξομολογεῖσθαι) ἐξωμολογεῖτο. v. 3. τοὺς ἓξ υἱοὺς) τοὺς υἱούς. ibid. ἀπὸ τοῦ ζῆν) ἐκ τοῦ ζῆν. v. 4. κατασκαφήσεται) καταστραφήσεται. v. 5. ὡς πληρ.) ἕως πληρωθῶσι. ibid. εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομῇ) desiderantur. ibid. ἐνδόξῳ) ἐνδόξως. v. 6. κατορύξουσι) κατορύξωσι. v. 7. τὸν Κύριον) absque articulo. v. 9. γίνου) γενοῦ. v. 10. ἐν Νινευῆ.) εἰς νινευῆ. ibid. εἰς σκότος) εἰς τὸ σκότος. ib. Ἀχιάχαρος μὲν ἐσώθη) ἀχιάχαρος μὲν ἔσωσε.

11. Καὶ νῦν, παιδία, ἴδετε τί ἐλεημοσύνη ποιεῖ, καὶ τί δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐτῦ λέγοντος, ἐξέλειπεν αὐτῦ ἡ ψυχὴ ἐπὶ τῆς κλίνης· ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντηκονταοκτὼ· καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως.

12. Καὶ ὅτε ἀπέθανεν Ἄννα, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ τῦ πατρὸς αὐτῦ· ἀπῆλθε δὲ Τωβίας μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτῦ καὶ τῶν υἱῶν αὐτῦ εἰς Ἐκβάτανα πρὸς Ῥαγεὴλ τὸν πενθερὸν αὐτῦ·

13. καὶ ἐγήρασεν ἐντίμως, καὶ ἔθαψε τὺς πενθερὺς αὐτῦ ἐνδόξως, καὶ ἐκληρονόμησε τὴν ὐσίαν αὐτῶν, καὶ Τωβὶτ τῦ πατρὸς αὐτῦ.

14. Καὶ ἀπέθανεν ἐτῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν Ἐκβατάνοις τῆς Μηδίας.

15. Καὶ ἤκυσε πρινὴ ἀποθανεῖν αὐτὸν, τὴν ἀπώλειαν Νινευὴ, ἣν ᾐχμαλώτευσε Ναβυχοδονόσορ, καὶ Ἀσύηρος· καὶ ἐχάρη πρὸ τῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ Νινευή.

ΤΩΒΕΙΤ.

v. 11. καὶ τί δικαιοσύνη) καὶ δικαιοσύνη. ibid. ἐξέλειπεν αὐτῦ ἡ ψυχὴ) ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. ib. ἔθαψεν) ἔθαψαν. v. 12. τῶν υἱῶν εἰς) τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς. v. 15. ᾐχμαλώτευσε) ᾐχμαλώτισε. ibid. Ἀσύηρος) ἀσύηρος. Subscript. Τωβείτ.) in *Rom.* deest.

ΙΟΥΔΕΙΘ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΤΟΥΣ δωδεκάτε τῆς βασιλείας Ναβεχοδονόσορ, ὃς ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων ἐν Νινευῆ τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ, ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρφαξάδ, ὃς ἐβασίλευσε Μήδων ἐν Ἐκβατάνοις,

2. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' Ἐκβατάνων κύκλῳ τείχη ἐκ λίθων λελαξευμένων, εἰς πλάτος πηχῶν τριῶν, καὶ εἰς μῆ-
μῆκος κος πηχῶν ἕξ· καὶ ἐποίησε τὸ ὕψος τε τείχους πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ
ἑβδομή- πλάτος αὐτε πηχῶν πεντήκοντα.
κοντα 3. Καὶ τὲς πύργους αὐτε ἔστησεν ἐπὶ ταῖς πύλαις αὐτῆς πηχῶν ἑκατὸν, καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς ἐθεμελίωσεν εἰς πήχεις ἑξήκοντα.

4. Καὶ ἐποίησε τὰς πύλας αὐτῆς πύλας διεγειρομένας εἰς ὕψος πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πήχεις τεσσαράκοντα, εἰς ἐξόδους δυνάμεων δυνατῶν αὐτε, καὶ διατάξεις τῶν πεζῶν αὐτε.

5. Καὶ ἐποίησε πόλεμον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ βασιλεὺς Ναβεχοδονόσορ πρὸς βασιλέα Ἀρφαξὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ, τετ' ἔστιν πεδίον ἐν τοῖς ὁρίοις Ῥαγαῦ.

6. Καὶ συνήντησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν ὀρεινὴν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν Εὐφράτην, καὶ τὸν Τίγριν, καὶ τὸν Ὑδάσπην, καὶ πεδία Ἀριὼχ ὁ βασιλεὺς Ἐλυμαίων. καὶ συνῆλθαν ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς παράταξιν υἱῶν Χελεέδ.

7. Καὶ ἀπέστειλε Ναβεχοδονόσορ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ πάντας τὲς κατοικεντας Περσίδα, καὶ ἐπὶ πάντας τὲς κατοικεντας πρὸς δυσμαῖς, τὲς κατοικεντας Κιλικίαν καὶ Δαμασκὸν, καὶ Λίβανον καὶ Ἀντιλίβανον, καὶ πάντας τὲς κατοικεντας κατὰ πρόσωπον τῆς παραλίας,

8. καὶ τὲς ἐν τοῖς ἔθνεσι τε Καρμήλου, καὶ Γαλαὰδ, καὶ τὴν ἄνω Γαλιλαίαν, καὶ τὸ μέγα πεδίον Ἐσδρηλώμ, Ἐσδρήμ

9. καὶ πάντας τὲς ἐν Σαμαρείᾳ καὶ ταῖς πόλεσιν αὐτῆς, καὶ πέραν τε Ἰορδάνε ἕως Ἱερουσαλὴμ, καὶ Βετάνη, καὶ Χελὲς, καὶ Κάδης, καὶ τε ποταμε Αἰγύπτου, καὶ Ταφνὰς, καὶ Ῥαμεσσῆ, καὶ πᾶσαν γῆν Γεσὲμ,

ΙΟΥΔΕΙΘ.) in Rom. Ἰουδὶθ. CAP. I. v. 2. κύκλῳ) καὶ κύκλῳ. ibid. ἐποίησε τὸ μῆκος) ἐποίησε τὸ ὕψος. ib. τὸ πλάτος αὐτε π. ἑβδομήκοντα) τὸ πλάτος αὐτε πηχῶν πεντήκοντα. v. 4. πλάτος αὐτῆς) πλάτος αὐτῶν. v. 5. τετ' ἔστι πεδίον ἐν) τετό ἐστιν ἐν. v. 6. καὶ πεδία Ἀριὼχ) καὶ πεδίῳ εἰριὼχ. ibid. συνῆλθαν ἔθνη π. εἰς) συνῆλθον ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς. ib. Χελεέδ.) χελεύλ. v. 7. βασιλεὺς) ὁ βασιλεὺς. ibid. Περσίδα) τὴν περσίδα. ib. καὶ Λίβανον) τὸν λίβανον. ib. τῆς παραλίας,) absque articulo. v. 8. Ἐσδρήμ) ἐσδρηλώμ. v. 9. Χελὲς) χελλοὺς.

10. ἕως τȣ͂ ἐλθεῖν ἐπάνω Τάνεως καὶ Μέμφεως, καὶ πάντας τȣ̀ς κατοικοῦντας τὴν Αἴγυπτον ἕως τȣ͂ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Αἰθιοπίας.

11. Καὶ ἐφαύλισαν πάντες οἱ κατοικȣ͂ντες πᾶσαν τὴν γῆν τὸ ῥῆμα Ναβȣχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ȣ̓ συνῆλθον αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτὸν, ἀλλ᾽ ἦν ἐναντίον αὐτῶν ὡς ἀνὴρ εἷς· καὶ ἀπέστρεψαν τȣ̀ς ἀγγέλους αὐτοῦ κενοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἀπὸ προσώπȣ αὐτῶν.

12. Καὶ ἐθυμάθη Ναβȣχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην σφόδρα, καὶ ὤμοσε κατὰ τȣ͂ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας
ὄρη αὐτȣ͂, εἰ μὴν ἐκδικήσειν πάντα τὰ ὅρια τῆς Κιλικίας, καὶ Δαμασκηνῆς καὶ Συρίας, ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτȣ͂, καὶ πάντας τȣ̀ς κατοικȣ͂ντας ἐν γῇ Μωάβ,
υἱῶν καὶ τȣ̀ς υἱὲς Ἀμμὼν, καὶ πᾶσαν τὴν Ἰȣδαίαν, καὶ πάντας τȣ̀ς ἐν Αἰγύπτῳ ἕως τȣ͂ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια τῶν δύο θαλασσῶν.

13. Καὶ παρετάξατο ἐν τῇ δυνάμει αὐτȣ͂ πρὸς Ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ, καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέμῳ αὐτȣ͂, καὶ ἀνέστρεψε πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀρφαξὰδ, καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτȣ͂, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτȣ͂,

14. καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτȣ͂, καὶ ἀφίκετο ἕως Ἐκβατάνων, καὶ ἐκράτησε τῶν πύργων, καὶ ἐπρονόμευσε τὰς πλατείας αὐτῆς, καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς ἔθηκεν εἰς ὄνειδος αὐτῆς.

15. Καὶ ἔλαβε τὸν Ἀρφαξὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι Ῥαγαῦ, καὶ κατηκόντισεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτȣ͂, καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

16. Καὶ ἀνέστρεψε μετ᾽ αὐτῶν εἰς Νινευὴ αὐτὸς, καὶ πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτȣ͂, πλῆθος ἀνδρῶν πολεμιστῶν πολὺ σφόδρα· καὶ ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν καὶ εὐωχέμενος, αὐτὸς, καὶ ἡ δύναμις αὐτȣ͂ ἐφ᾽ ἡμέρας ἑκατὸν εἴκοσι.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ, δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι τȣ͂ πρώτȣ μηνὸς, ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ Ναβȣχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, Βασιἐκδικῆσαι πᾶσαν τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. λεὺς

2. Καὶ συνεκάλεσε πάντας τȣ̀ς θεράποντας αὐτȣ͂, καὶ πάντας τȣ̀ς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ ἔθετο μετ᾽ αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆς βȣλῆς αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς γῆς ἐκ τȣ͂ στόματος αὐτȣ͂.

3. Καὶ αὐτοὶ ἔκριναν ὀλεθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα, οἳ οὐκ ἠκολȣ́θησαν τῷ λόγῳ τȣ͂ στόματος αὐτȣ͂.

4. Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βȣλὴν αὐτȣ͂, ἐκάλεσε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Ὀλοφέρνην ἀρχιστράτηγον τῆς δυνάμεως αὐτȣ͂, δεύτερον

v. 11. βασιλέως) τȣ͂ βασιλέως. ibid. ὡς ἀνὴρ εἷς) ὡς ἀνὴρ ἴσος. ib. ἀπέστρεψαν) ἀνέστρεψαν. ib. ἀπὸ προσώπȣ) πρὸ προσώπȣ. v. 12. γῆν σφόδρα) γῆν ταύτην σφόδρα. ibid. πάντα τὰ ὄρη) πάντα τὰ ὅρια. ib. υἱῶν Ἀμμὼν) υἱοὺς ἀμμών. v. 16. μετ᾽ αὐτῶν εἰς Νινευὴ αὐτὸς, καὶ πᾶς) μετ᾽ αὐτῶν αὐτὸς καὶ πᾶς. CAP. II. v. 1. βασιλεὺς Ἀσσυρίων) βασιλέως ἀσσυρίων.

τερον ὄντα μετ᾽ αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

5. Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς· ἰδὲ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ τῦ προσώπου μυ, καὶ λήψῃ μετὰ σεαυτῦ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύϊ αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ πλῆθος ἵππων σὺν ἀναβάταις χιλιάδας δεκαδύο,

6. καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συνάντησιν πάσῃ τῇ γῇ ἐπὶ δυσμὰς, ὅτι ἠπείθησαν τῷ ῥήματι τῦ στόματός μου.

7. Καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυμῷ μυ ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ καλύψω πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τοῖς ποσὶ τῆς δυνάμεώς μου, καὶ δώσω αὐτὺς εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς·

8. καὶ οἱ τραυματίαι αὐτῶν πληρώσυσι τὰς φάραγγας αὐτῶν καὶ τὺς χειμάῤῥους, καὶ ποταμὸς ἐπικλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσεται.

9. Καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς.

προσκαταλήψη 10. Σὺ δὲ ἐξελθὼν προκαταλήψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐτῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτὺς, καὶ διατηρήσεις μοὶ αὐτὺς εἰς ἡμέραν ἐλεγμοῦ αὐτῶν.

11. Ἐπὶ δὲ τὺς ἀπειθοῦντας ὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, τῦ δοῦναι αὐτὺς εἰς φόνον καὶ ἁρπαγὴν ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου.

12. Ὅτι ζῶν ἐγὼ, καὶ τὸ κράτος τῆς βασιλείας μυ, λελάληκα, καὶ ποιήσω ταῦτα ἐν χειρί μυ.

13. Καὶ σὺ δὲ ὐ παραβήσῃ ἕν τι τῶν ῥημάτων τῦ κυρίυ συ, ἀλλ᾽ ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις, καθότι προςέταχά σοι, καὶ ὐ μακρυνεῖς τῦ ποιῆσαι αὐτά.

14. Καὶ ἐξῆλθεν Ὀλοφέρνης ἀπὸ προσώπυ τῦ κυρίυ αὐτῦ, καὶ ἐκάλεσε πάντας τὺς δυνάστας, καὶ τὺς στρατηγοὺς καὶ ἐπιστάτας τῆς δυνάμεως Ἀσσοὺρ,

15. καὶ ἠρίθμησεν ἐκλεκτοὺς ἄνδρας εἰς παράταξιν, καθότι προςέταξεν αὐτῷ ὁ κύριος αὐτῦ, εἰς μυριάδας δεκαδύο, καὶ ἱππεῖς τοξότας μυριυς δισχιλίυς,

16. καὶ διέταξεν αὐτὺς ὃν τρόπον πολέμυ πλῆθος συντάσσεται.

17. Καὶ ἔλαβε καμήλυς, καὶ ὄνους καὶ ἡμιόνους εἰς τὴν ἀπαρτίαν αὐτῶν, πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς τὴν παρασκευὴν αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμὸς,

18. καὶ ἐπισιτισμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πολὺ σφόδρα.

19. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῦ εἰς πορείαν τῦ προελθεῖν βασιλέως Ναβυχοδονόσορ, καὶ καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι καὶ ἱππεῦσι, καὶ πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν.

20. Καὶ πολὺς ὁ ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνεξῆλθον αὐτοῖς, καὶ ὡς ἡ ἄμμος τῆς

v. 5. χιλιάδας δεκαδύο.) μυριάδων δεκαδύο. v. 8. αὐτῶν καὶ τὺς χειμάῤῥους) καὶ τὺς χειμάῤῥους αὐτῶν. v. 10. προσκαταλήψῃ) προκαταλήψῃ. ibid. μοὶ αὐτοὺς) ἐμοὶ αὐτούς. v. 11. τοῦ δοῦναι) δοῦναι. v. 15. προςέταξεν) ἐκέλευσεν. v. 19. καλύψαι) καὶ καλύψαι.

τῆς γῆς· ἐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ πλήθους αὐτῶν.

ἐξῆλθεν 21. Καὶ ἐξῆλθον ἐκ Νινευὴ ὁδὸν τριῶν
ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τῦ πεδίου Βεκτε-
Πακλα- λὲθ, καὶ ἐπεστρατοπέδευσαν ἀπὸ Βεκ-
λαὶ τελὲθ, πλησίον τῦ ὄρους τῦ ἐπ' ἀριστερᾷ τῆς ἄνω Κιλικίας.

22. Καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῦ, τὲς πεζοὺς, καὶ τὲς ἱππεῖς, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῦ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.

23. Καὶ διέκοψε τὲς Φοὺδ καὶ Λοὺδ,
υἱὲς πάν- καὶ ἐπρονόμευσε πάντας υἱὲς Ῥασσεὶς καὶ
τας υἱὲς Ἰσμαὴλ τὲς κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμε πρὸς νότον τῆς Χελεών.

24. Καὶ παρῆλθε τὸν Εὐφράτην, καὶ διῆλθε τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ κατέσκαψε πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐπὶ τῦ χειμάῤῥου Ἀβρωνᾶ ἕως τῦ ἐλθεῖν ἐπὶ θάλασσαν.

25. Καὶ κατελάβετο τὰ ὅρια τῆς Κιλικίας, καὶ κατέκοψε πάντας τὲς ἀντιστάντας αὐτῷ· καὶ ἦλθεν ἕως ὁρίων Ἰάφεθ, τὰ πρὸς νότον κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραβίας.

26. Καὶ ἐκύκλωσε πάντας τὲς υἱὲς Μαδιὰμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ σκηνώματα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσε τὰς μάνδρας αὐτῶν.

27. Καὶ κατέβη εἰς πεδίον Δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τὲς ἀγροὺς αὐτῶν· καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βυκόλια ἔδωκεν εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν ἐξελίκμησε, καὶ ἐπάταξε πάντας τὲς νεανίσκες αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.

28. Καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ ἐπὶ τὲς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν, τὲς ὄντας ἐν Σιδῶνι καὶ ἐν Τύρῳ, καὶ τὲς κατοικῦντας Σὲρ, καὶ Ὀκινὰ, καὶ πάντας τὲς κατοικοῦντας Ἰεμναάν. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἀζώτῳ καὶ Ἀσκάλωνι ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα·

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγοντες·

2. ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες Ναβυχοδονόσορ βασιλέως μεγάλου παρακείμεθα ἐνώπιόν σου, χρῆσαι ἡμῖν καθὼς ἀρεστόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου.

3. Ἰδὲ αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν, καὶ πᾶς τόπος ἡμῶν, καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν, καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βυκόλια, καὶ πᾶσαι αἱ μάνδραι τῶν σκηνῶν ἡμῶν παράκεινται πρὸ προσώπε σε, χρῆσαι καθ' ὃ ἂν ἀρέσκῃ σοι.

4. Ἰδὲ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς δῦλοί σε εἰσίν· ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

5. Καὶ παρεγένοντο οἱ ἄνδρες πρὸς Ὀλο-

v. 21. ἐξῆλθον) ἀπῆλθον. ibid. Βεκτελὲθ, καὶ ἐπεστρατοπέδευσαν ἀπὸ πακλαλαὶ) βεκτιλαὶθ, καὶ ἐπεστρατοπέδευσεν ἀπὸ βεκτιλαὶθ. v. 23. τοὺς Φοὺδ) τὸ Φοὺδ. ibid. ἐπρονόμευσαν υἱὲς πάντας Ῥασσεὶς) ἐπρονόμευσαν πάντας υἱὲς ῥασσεὶς. ib. Χελεών.) χελλαίων. v. 24. κατέσκαψε) διέσκαψε. v. 26. Μαδιὰμ) μαδιάν. v. 28. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν. ibid. καὶ ἐν Τύρῳ) καὶ τύρῳ. ib. Ὀκινὰ) ὀκινά. CAP. III. v. 3. καὶ πᾶς τόπος ἡμῶν) desunt.

Ὀλοφέρνην, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

ἐπαρχίαν 6. Καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτῦ, καὶ ἐφρέρησε τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς, καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλέκτους.

7. Καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοὶ, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος αὐτῶν, μετὰ στεφάνων καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων.

8. Καὶ κατέσκαψε πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν, καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐξέκοψε.

δεδομένον καὶ ἦν δεδογμένον αὐτῷ ἐξολεθρεῦσαι πάντας τὺς θεοὺς τῆς γῆς, ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ Ναβουχοδονόσορ λατρεύσῃ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι αἱ γλῶσσαι καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικαλέσωνται αὐτὸν εἰς Θεόν.

9. Καὶ ἦλθε κατὰ πρόσωπον Ἐσδρηλὼν πλησίον τῆς Δωταίας, ἥ ἐστιν ἀπέναντι τῦ πρίονος τῦ μεγάλου τῆς Ἰυδαίας·

κατεστρατοπέδευσαν *Ταιβαὶν 10. καὶ κατεστρατοπέδευσεν ἀναμέσον *Γαιβαὶ καὶ Σκυθῶν πόλεως, καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέξαι πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῆς δυνάμεως αὐτῦ.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικῦντες ἐν τῇ Ἰυδαίᾳ πάντα ὅσα ἐποίησεν Ὀλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν, ὁ ἀρχιστράτηγος Ναβυχοδονόσορ βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ὃν τρόπον ἐσκύλευσε πάντα τὰ * ἱερὰ αὐτῶν, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς ἀφανισμόν· βασιλεὺς * ὅρια

2. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα σφόδρα ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ, καὶ περὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ τῦ ναοῦ Κυρίυ Θεοῦ αὐτῶν ἐταράχθησαν.

3. Ὅτι προσφάτως ἦσαν ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο τῆς Ἰυδαίας, καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ὁ οἶκος, ἐκ τῆς βεβηλώσεως ἡγιασμένα ἦν.

4. Καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον Σαμαρείας, καὶ Κωνὰς, καὶ * Βαιθωρὼν, καὶ Βελμαὶν, καὶ Ἰεριχὼ, καὶ εἰς Χωβὰ, καὶ Αἰσωρὰ, καὶ τὸν αὐλῶνα Σαλὴμ, κώμας * Βεθωρὼν

5. καὶ προκατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐτείχισαν τὰς ἐν αὐτοῖς κώμας, καὶ παρέθεντο εἰς ἐπισιτισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου, ὅτι προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τεθερισμένα.

6. Καὶ ἔγραψεν Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐν Ἰερουσαλὴμ, τοῖς κατοικῦσι Βετυλούα, καὶ Βετομεσθαὶμ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδρηλὼν, κατὰ πρόσωπον τῦ πεδίου τῦ πλησίον Δωθαεὶμ, Ἐσερηχὼν

7. λέγων· διακαταχεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς, ὅτι δι' αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Ἰουδαίαν. καὶ ἦν εὐχερῶς

V. 6. ἐπὶ τὴν ἐπαρχίαν) ἐπὶ τὴν παραλίαν. V. 8. δεδομένον) δεδογμένον. ibid. λατρεύσῃ) λατρεύσωσι. ib. καὶ αἱ φυλαὶ) καὶ πᾶσαι αἱ φυλαί. V. 10. κατεστρατοπέδευσαν) κατεστρατοπέδευσεν. ibid. ἀναμέσον Ταιβαὶν) ἀναμέσον Γαιβαί. CAP. IV. V. 1. βασιλεὺς) βασιλέως. ibid. ὅρια) ἱερά. V. 2. σφόδρα) σφόδρα σφόδρα. V. 4. καὶ κώμας καὶ Βεθωρὼν) καὶ κωνὰς, καὶ βαιθωρὼν. ibid. Βελμαὶν) βελμέν. V. 5. ἐτείχισαν) ἐτειχίσαντο. ibid. ἐπισιτισμὸν) εἰς ἐπισιτισμόν. V. 6. ἡμέραις ἐν) ἡμέραις ἐκείναις ἐν. ibid. Ἐσερηχὼν) ἐσδρηλών.

ρῶς διακωλῦσαι αὐτοὺς προσβαίνοντας, στενῆς τῆς διαβάσεως οὔσης, ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντας δύο.

8. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἡ γερουσία παντὸς λαοῦ Ἰσραὴλ, οἳ ἐκάθηντο ἐν Ἱερουσαλήμ.

9. Καὶ ἀνεβόησαν πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Θεὸν ἐν ἐκτενείᾳ μεγάλῃ, καὶ ἐταπείνωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκτενείᾳ μεγάλῃ,

10. αὐτοὶ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πάροικος, καὶ μισθωτὸς, καὶ ἀργυρώνητος αὐτῶν, ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν.

11. Καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ καὶ γυνὴ, καὶ τὰ παιδία, καὶ οἱ κατοικοῦντες
ἐπέθεντο ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔπεσον κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐσποδώσαντο τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν τοὺς σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον Κυρίου.

12. Καὶ τὸ θυσιαστήριον σάκκῳ περιέβαλον, καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδὸν ἐκτενῶς, τοῦ μὴ δοῦναι εἰς διαρπαγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας εἰς προνομὴν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κληρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τὰ ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμὸν, ἐπίχαρμα τοῖς ἔθνεσι.

13. Καὶ εἰσήκουσε Κύριος τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ εἰσεῖδεν τὴν θλίψιν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς νηστεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ, κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων Κυρίου τοῦ παντοκράτορος.

14. Καὶ Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ παρεστηκότες ἐνώπιον Κυρίου, ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες Κυρίῳ, σάκκους περιεζωσμένοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ, καὶ τὰς εὐχὰς, καὶ τὰ ἑκούσια δόματα τοῦ λαοῦ.

15. Καὶ ἦν σποδὸς ἐπὶ τὰς κιδάρεις αὐτῶν· καὶ ἐβόων πρὸς Κύριον ἐκ πάσης δυνάμεως εἰς ἀγαθὸν, ἐπισκέψασθαι πάντα οἶκον Ἰσραήλ. πᾶν

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἀνηγγέλη Ὀλοφέρνῃ ἀρχιστρατήγῳ δυνάμεως Ἀσσοὺρ, διότι υἱοὶ Ἰσραὴλ παρεσκευάσαντο εἰς πόλεμον, καὶ τὰς διόδους τῆς ὀρεινῆς συνέκλεισαν, καὶ ἐτείχισαν πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐν τοῖς πεδίοις σκάνδαλα.

2. Καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα, καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας Μωὰβ, καὶ τοὺς στρατηγοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ πάντας σατράπας τῆς παραλίας,

3. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀναγγείλατέ δή μοι, υἱοὶ Χαναὰν, τίς ὁ λαὸς οὗτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ τίνες ἃς κατοικοῦσι πόλεις, καὶ τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν, καὶ τίς ἀνέ-

v. 7. διαβάσεως) προσβάσεως. v. 8. παντὸς λαοῦ) παντὸς δήμου. v. 10. καὶ μισθωτὸς) ἢ μισθωτός. v. 11. καὶ τὰ παιδία) καὶ deest. ibid. ἐπέθεντο) ἔπεσον. v. 13. τοῦ παντοκράτορος) absque articulo. v. 14. ἱερεῖς οἱ) ἱερεῖς καὶ οἱ. v. 15. πᾶν οἶκον) πάντα οἶκον. CAP. V. v. 1. διότι υἱοὶ) διότι οἱ υἱοί. v. 2. υἱοὺς Ἀμμὼν) ἀμμών.

ἀνέστηκεν ἐπ᾽ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἡγούμενος στρατείας αὐτῶν;

4. Καὶ διὰ τί καθενωτίσαντο τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς ἀπάντησίν μοι παρὰ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν δυσμαῖς;

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν Ἀμμών· ἀκουσάτω δὴ λόγον ὁ κύριός μου ἐκ στόματος τοῦ δούλου σου, καὶ ἀναγγελῶ σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον σου οἰκοῦντος, καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦδος ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δούλου σου.

6. Ὁ λαὸς οὗτός εἰσιν ἀπόγονοι Χαλδαίων,

7. καὶ παρῴκησαν τὸ πρότερον ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, ὅτι οὐκ ἐβουλήθησαν ἀκολουθῆσαι τοῖς θεοῖς πατέρων αὐτῶν, οἳ ἐγένοντο ἐν γῇ Χαλδαίων·

8. καὶ ἐξέβησαν ἐξ ὁδοῦ τῶν γονέων αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, Θεῷ ᾧ ἐπέγνωσαν· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς Μεσοποταμίαν, καὶ παρῴκησαν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς αὐτῶν ἐξελθεῖν ἐκ τῆς παροικίας αὐτῶν, καὶ πορευθῆναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπληθύνθησαν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ καὶ ἐν κτήνεσι πολλοῖς σφόδρα·

10. καὶ κατέβησαν εἰς Αἴγυπτον, ἐκάλυψε γὰρ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς Χαναὰν λιμός, καὶ παρῴκησαν ἐκεῖ μέχρι οὗ διετράφησαν· καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ μέχρι
εἰς πλῆθος πολύ, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ γένους αὐτῶν.

11. Καὶ ἐπανέστη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ κατεσοφίσατο αὐτούς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ πλίνθῳ ἐταπείνωσεν αὐτούς, καὶ ἔθετο αὐτοὺς εἰς δούλους.

12. Καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῶν, καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου πληγαῖς, ἐν αἷς οὐκ ἦν ἴασις· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

13. Καὶ κατεξήρανεν ὁ Θεὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔμπροσθεν αὐτῶν,

14. καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς ὁδὸν τοῦ Σινᾶ, καὶ Κάδης Βαρνή, καὶ ἐξέβαλον πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,

15. καὶ ᾤκησαν ἐν γῇ Ἀμορραίων, καὶ πάντας τοὺς Ἐσεβὼν ἐξωλέθρευσαν ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν· καὶ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ἐκληρονόμησαν πᾶσαν τὴν ὀρεινήν·

16. καὶ ἐξέβαλον ἐκ προσώπου αὐτῶν τὸν Χαναναῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν Συχὲμ, καὶ πάντας τοὺς Γεργεσαίους, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς.

17. Καὶ ἕως οὐχ ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ αὐτῶν, ἦν μετ᾽ αὐτῶν τὰ ἀγαθά, ὅτι Θεὸς μισῶν ἀδικίαν μετ᾽ αὐτῶν ἐστίν.

18. Ὅτε δὲ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς

v. 3. ὁ βασιλεὺς ἡγ. στρατείας) βασιλεὺς ἡγούμενος στρατηγίας. v. 5. λόγον ὁ Κύριός μου) ὁ κύριός μου λόγον. ibid. λαοῦ τούτου, ὃς) λαοῦ ὅς. v. 10. μέχρι) μέχρις. v. 11. κατεσοφίσατο - - fin.) κατεσοφίσαντο αὐτοὺς ἐν πόνῳ καὶ ἐν πλίνθῳ, καὶ ἐταπείνωσαν αὐτούς, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς εἰς δούλους. v. 15. τοὺς Ἐσεβὼν) τοὺς ἐσεβωνίτας. v. 17. ἦν μετ᾽ αὐτῶν τὰ ἀγαθά) ἦν τὰ ἀγαθὰ μετ᾽ αὐτῶν.

ἧς διέθετο αὐτοῖς, ἐξωλεθρεύθησαν ἐν πολλοῖς πολέμοις ἐπὶ πολὺ σφόδρα, καὶ ᾐχμαλωτεύθησαν εἰς γῆν οὐκ ἰδίαν, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ αὐτῶν ἐγενήθη εἰς ἔδαφος, καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ὑπεναντίων.

19. Καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν Θεὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐκ τῆς διασπορᾶς οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ, καὶ κατέσχον τὴν Ἱερουσαλὴμ, οὗ τὸ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳκίσθησαν ἐν τῇ ὀρεινῇ, ὅτι ἦν ἔρημος.

20. Καὶ νῦν, δέσποτα κύριε, εἰ μέν ἐστιν ἀγνόημα ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ ἁμαρτάνουσιν εἰς τὸν Θεὸν αὐτῶν, καὶ ἐπισκεψόμεθα ὅ, τι ἐστὶν ἐν αὐτοῖς σκάνδαλον τοῦτο, καὶ ἀναβησόμεθα, καὶ ἐκπολεμήσομεν αὐτούς.

ἰδοὺ 21. Εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, παρελθάτω δὴ ὁ κύριός μου, μή ποτε ὑπερασπίσῃ ὁ Κύριος αὐτῶν
περὶ καὶ ὁ Θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὄνειδος ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.

22. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο λαλῶν Ἀχιὼρ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐγόγγυσε πᾶς ὁ λαὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεστώς. καὶ εἶπαν οἱ μεγιστᾶνες Ὀλοφέρνου, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν παραλίαν καὶ τὴν Μωὰβ, συγκόψαι αὐτόν,

23. οὐ γὰρ φοβηθησόμεθα ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· ἰδοὺ γὰρ λαὸς ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις, οὐδὲ κράτος εἰς παράταξιν ἰσχυράν.

24. Διὸ δὴ ἀναβησόμεθα, καὶ ἔσονται εἰς κατάβρωσιν πάσης τῆς στρατιᾶς σου, δέσποτα Ὀλοφέρνη.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ εἶπεν Ὀλοφέρνης ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως Ἀσσοὺρ πρὸς Ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς τοῦ δήμου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς Μωάβ.

2. Καὶ τίς εἶ σὺ, Ἀχιὼρ, καὶ οἱ μισθωτοὶ τοῦ Ἐφραὶμ, ὅτι ἐπροφήτευσας ἐν ἡμῖν καθὼς σήμερον, καὶ εἶπας τὸ γένος Ἰσραὴλ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτῶν ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς ὁ Θεὸς εἰ μὴ Ναβουχοδονόσορ; οὗτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος αὐτοῦ, καὶ ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ οὐ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς αὐτῶν.

3. Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ πατάξομεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα, καὶ οὐχ ὑποστήσονται τὸ κράτος τῶν ἵππων ἡμῶν. ἐξολεθρεύσωμεν

4. Κατακαύσομεν γὰρ αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πληρωθήσεται τῶν νεκρῶν αὐτῶν·

v. 21. ἰδοὺ οὐκ ἔστιν) εἰ δὲ οὐκ ἔστιν. ibid. παρελθάτω ὁ κύριος) παρελθέτω δὴ ὁ κύριός μου. ib. περὶ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὄνειδος) ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἐσόμεθα εἰς ὀνειδισμόν. v. 22. λαλῶν Ἀχιὼρ) transposita. ibid. ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεστώς.) ὁ κυκλῶν τὴν σκηνὴν καὶ περιεστώς. v. 24. κατάβρωσιν) κατάβρωμα. CAP. VI. v. 1. συνεδρίας) συνεδρείας ibid. τῆς δυνάμεως) absque articulo. ib. τῶν ἀλλοφύλων) absque articulo. ib. τοὺς υἱοὺς) absque articulo. v. 2. ἐπροφήτευσας) προεφήτευσας. ibid. ὅτι ὁ Θεὸς) adjicit αὐτῶν. v. 3. ἐξολεθρεύσωμεν) πατάξουσιν. v. 4. μεθυσθήσονται) μεθυσθήσεται. ibid. τὰ πεδία) τὰ παιδία, vestigium priscæ *MS. Vaticani* scripturæ. ib. τῶν νεκρῶν) absque articulo.

αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀντιστήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κατὰ πρόσωπον (τῶν ποδῶν) ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπολοῦνται, λέγει ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. εἶπε γὰρ, οὐ ματαιωθήσεται τὰ ῥήματα τῶν λόγων αὐτοῦ.

5. Σὺ δὲ Ἀχιὼρ μισθωτὲ τοῦ Ἀμμὼν, ὃς ἐλάλησας τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου, οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως οὗ ἐκδικήσω τὸ γένος τῶν ἐξ Αἰγύπτου.

6. Καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος τῆς στρατιᾶς μου, καὶ ὁ λαὸς τῶν θεραπόντων μου, τὰς πλευράς σου, καὶ πεσῇ ἐν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν, ὅταν ἐπιστρέψω.

7. Καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοί μου εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ θήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν ἀναβάσεων,

8. καὶ οὐκ ἀπολῇ ἕως οὗ ἐξολεθρευθῇς μετ' αὐτῶν.

9. Καὶ εἴπερ ἐλπίζεις τῇ καρδίᾳ σου ὅτι οὐ συλληφθήσονται, μὴ συμπεσάτω σου τὸ πρόσωπον· ἐλάλησα, καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων μου.

10. Καὶ προσέταξεν Ὀλοφέρνης τοῖς δούλοις αὐτοῦ, οἳ ἦσαν παρεστηκότες ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἀποκαταστῆσαι αὐτὸν εἰς Βετυλοὺα, καὶ παραδοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν Ἰσραήλ.

11. Καὶ συνέλαβον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρεινὴν, καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὰς πηγὰς αἳ ἦσαν ὑποκάτω Βετυλούα.

12. Καὶ ὡς εἶδαν αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἀνέλαβον τὰ ὅπλα αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονητὴς διεκράτησαν τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν, καὶ ἴβαλον ἐν λίθοις ἐπ' αὐτούς. ἔβαλλον

13. Καὶ ὑποδύσαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἀφῆκαν ἐῤῥιμμένον ὑπὸ τὴν ῥίζαν τοῦ ὄρους, καὶ ῥεριμμένον ἀπῴχοντο πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν.

14. Καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν ἐπέστησαν ἐπ' αὐτὸν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἐπήγαγον εἰς τὴν Βετυλοὺα, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, εἰς

15. οἳ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Ὀζίας ὁ τοῦ Μιχὰ ἐκ τῆς φυλῆς Συμεὼν, καὶ Χαβρεὶς ὁ τοῦ Γοθονιὴλ, καὶ Χαρμεὶς υἱὸς Μελχιήλ. Χειμὰ Χαλμεὶς

16. Καὶ συνεκάλεσαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἔστησαν τὸν Ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν Ὀζίας τὸ συμβεβηκός.

v. 4. (τῶν ποδῶν) non habet. v. 5. Ἀμμὼν) ἀμμοὺμ. v. 9. συλληφθήσονται, μὴ συμπεσάτω) ληφθήσονται, μὴ συμπεσέτω. v. 12. ἴβαλλον) ἔβαλον. v. 12. ῥεριμμένον) ἐῤῥιμμένον. v. 14. δὲ οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. ἐπέστησαν ἐπ' αὐτὸν) ἐπέστησαν αὐτῷ. ib. ἐπήγαγον) ἀπήγαγον. ib. εἰς τοὺς ἄρχ.) ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. v. 15. ὁ τοῦ Χειμὰ) ὁ τοῦ μιχὰ. ibid. Χαβρεὶς) ἀβρεὶ. ib. Χαλμεὶς) χαρμεὶς.

17. Καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνεδρίας Ὀλοφέρνου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα

ἐλάλησαν ἐλάλησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων υἱῶν Ἀσσὲρ, καὶ ὅσα ἐμεγαλορημόνησεν Ὀλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον Ἰσραήλ.

18. Καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, καὶ ἐβόησαν, λέγοντες·

19. Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, κάτειδε ἐπὶ τὰς ὑπερηφανείας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν ταπείνωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

20. Καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ, καὶ ἐπῄνεσαν αὐτὸν σφόδρα.

21. Καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας εἰς οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν, ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

ΤΗ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν Ὀλοφέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, καὶ παντὶ λαῷ αὐτοῦ, οἳ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν συμμαχίαν αὐτοῦ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ Βετυλέα, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλεμον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἀνέζευξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐτῶν, καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ἀνδρῶν πολεμιστῶν χιλιάδες, πεζῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα, καὶ ἱππέων χιλιάδες δεκαδύο, χωρὶς τῆς ἀποσκευῆς, καὶ τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἦσαν πεζοὶ ἐν αὐτοῖς, πλῆθος πολὺ σφόδρα.

3. Καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον Βετυλέα ἐπὶ τῆς πηγῆς, καὶ παρέτειναν εἰς εὖρος ἐπὶ Δωθαεὶμ ἕως Βελβαὶμ, καὶ εἰς μῆκος ἀπὸ Βετυλέα ἕως Κυαμῶνος, ἥ ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδρηλώμ.

4. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθησαν σφόδρα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· νῦν ἐκλείξουσιν οὗτοι τὸ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ οὔτε τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν.

5. Καὶ ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτῶν, καὶ ἀνακαύσαντες πυρὰς ἐπὶ τοὺς πύργους αὐτῶν, ἔμενον φυλάσσοντες ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην.

6. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἐξήγαγεν Ὀλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, οἳ ἦσαν ἐν Βαιτυλέᾳ,

7. καὶ ἐπεσκέψατο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώδευσεν, καὶ προκατελάβετο αὐτὰς, καὶ ἐπέστησεν αὐταῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πολεμιστῶν, καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

8. Καὶ

v. 17. ἐλάλησαν) ἐλάλησεν. ibid. ἐμεγαλορημόνησεν) ἐμεγαλοῤῥημόνησεν. v. 19. κάτειδε) κάτιδε. CAP. VII. v. 1. Τῇ δὲ ἐπαύριον) τῇ δ' ἐπαύριον. ibid. παντὶ λαῷ) παντὶ τῷ λαῷ. v. 2. πεζῶν) ἀνδρῶν πεζῶν. v. 3. Δωθαεὶμ ἕως Βελβαὶμ) δωθαῒμ καὶ ἕως βελθέμ. v. 4. ὡς εἶδον τὸ) ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ. ibid. πάσης τῆς γῆς) τῆς γῆς πάσης. v. 6. Βαιτυλέᾳ) ἐν βετυλέᾳ.

8. Καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες ἄρχοντες υἱῶν Ἡσαῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῦ λαῦ Μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς παραλίας, εἶπαν.

9. Ἀκυσάτω δὴ λόγον ὁ δεσπότης ἡμῶν, ἵνα μὴ γένηται θραῦσμα ἐν τῇ δυνάμει σου.

10. Ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὐ πέποιθαν ἐπὶ τοῖς δόρασιν

ὕψεσι αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς ὕψεσι τῶν ὀρέων αὐτῶν, ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικῦσιν ἐν αὐτοῖς. ὐ γάρ ἐστιν εὐχερὲς προσβῆναι ταῖς κορυφαῖς τῶν ὀρέων αὐτῶν.

11. Καὶ νῦν, δέσποτα, μὴ πολέμει πρὸς αὐτοὺς, καθὼς γίνεται πόλεμος παρατάξεως, καὶ ὐ πεσεῖται ἐκ τῦ λαῦ συ ἀνὴρ εἷς.

12. Ἀνάμεινον ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς σου, διαφυλάσσων πάντα ἄνδρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου, καὶ ἐπικρατησάτωσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τῦ ὕδατος, ἣ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τῦ ὄρους·

13. διότι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ κατοικῦντες Βετυλέα, καὶ ἀνελεῖ αὐτὺς ἡ δίψα, καὶ ἐκδώσυσι πόλιν αὐτῶν, καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ᾽ αὐταῖς εἰς προφυλακὴν, τῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα ἕνα.

14. Καὶ τακήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ᾽ αὐτὺς, καταστρωθήσονται ἐν ταῖς πλατείαις τῆς οἰκήσεως αὐτῶν·

15. καὶ ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρὸν, ἀνθ᾽ ὧν ἐστασίασαν, καὶ οὐχ ὑπήντησαν τῷ προσώπῳ σου ἐν εἰρήνῃ.

16. Καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῦ
Ὀλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτῦ, καὶ συνέταξε ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν.

17. Καὶ ἀπῆραν παρεμβολὴν υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ μετ᾽ αὐτῶν χιλιάδες πέντε υἱῶν Ἀσσούρ· καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι, καὶ προκατελάβοντο τὰ ὕδατα, καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

18. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ὀρεινῇ ἀπέναντι Δωθαείμ, καὶ ἀπέστειλαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην ἀπέναντι Ἐκρεβὴλ ἥ ἐστι πλησίον Χυσεὶ, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῦ χειμάῤῥυ Μοχμὲρ, καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν Ἀσσυρίων παρενέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν ἐκάλυψεν
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· καὶ αἱ σκηναὶ καὶ αἱ ἀπαρτίαι αὐτῶν κατεστρατοπέδευσαν ἐν ὄχλῳ πολλῷ, καὶ ἦσαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα.

19. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς Κύριον Θεὸν αὐτῶν, ὅτι ὠλιγοψύ-

V. 8. πάντες ἄρχοντες υἱῶν) πάντες οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν. V. 10. ἐπὶ τοῖς ὄψεσι) ἐπὶ τοῖς ὕψεσι. ibid. ὀρέων) adjicit αὐτῶν. ib. κατοικοῦσιν) ἐνοικοῦσιν. V. 13. πόλιν αὐτῶν) τὴν πόλιν ἑαυτῶν. V. 15. ὐχ ὑπήντησαν) οὐκ ἀπήντησαν. V. 16. λόγοι αὐτῦ ἐνώπιον) λόγοι αὐτῶν ἐνώπιον. ibid. συνέταξε ποιεῖν καθὰ) συνέταξαν ποιεῖν καθώς. V. 17. ἀπῆραν παρεμβολὴν) ἀπῆρε παρεμβολή. V. 18. οἱ υἱοὶ absque articulo. ibid. Χυσεὶ) χύς. ib. χειμάῤῥου·) χειμάῤῥου μοχμάρ. ib. ἐκάλυψεν) ἐκάλυψαν.

χητε τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν αὐτοὺς πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν.

20. Καὶ ἔμενον κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα παρεμβολὴ Ἀσσοὺρ, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν, ἡμέρας τριακονταιτέσσαρας. καὶ ἐξέλειπαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας Βαιτυλέα πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν τῶν ὑδάτων.

21. Καὶ οἱ λάκκοι ἐξεκενοῦντο, καὶ οὐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδοσαν αὐτοῖς πιεῖν.

ἠθύμησεν 22. Καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλειπον ἀπὸ τῆς δίψης, καὶ ἔπιπτον ἐν ταῖς πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς διόδοις τῶν πυλῶν, καὶ οὐκ ἦν κραταίωσις ἔτι ἐν αὐτοῖς.

23. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ὀζίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπαν ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυτέρων·

24. Κρίναι ὁ Θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν μεγάλην, οὐ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ υἱῶν Ἀσσούρ.

25. Καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν, ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, τοῦ καταστρωθῆναι ἐναντίον αὐτῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ.

26. Καὶ νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτοὺς, καὶ ἔκδοσθε τὴν πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν τῷ λαῷ Ὀλοφέρνου, καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

27. Κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπαγήν. ἐσόμεθα γὰρ εἰς δούλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν, καὶ οὐκ ὀψόμεθα τὸν θάνατον τῶν νηπίων οὐχ ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλειπούσας τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

28. Μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ Κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡμᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ κατὰ τὰ ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον.

29. Καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς μέγας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων ὁμοθυμαδὸν, καὶ ἐβόησαν πρὸς Κύριον Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ.

30. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ὀζίας· Θαρσεῖτε, ἀδελφοὶ, διακαρτερήσωμεν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς * ἐπιστρέψει Κύ- ἐπὶ
ριος ὁ Θεὸς ὑμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' * ἐπιστρέ-
ἡμᾶς· οὐ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς ψει
τέλος.

31. Ἐὰν δὲ διέλθωσιν αὗται, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς βοήθεια, ποιήσω κατὰ τὰ ῥήματα ὑμῶν.

32. Καὶ

v. 19. ἐκύκλωσαν αὐτοὺς πάντες) αὐτοὺς deest. v. 20. ἔμενον) ἔμεινε. ibid. ἐξέλειπαν) ἐξέλιπεν. ib. Βαιτυλέα) Βετυλέα. v. 22. ἠθύμησεν) ἠθύμησαν. ibid. γυναῖκες) addit αὐτῶν. ib. ἐξέλειπον) ἐξέλιπον. v. 23. ἐβόησαν) ἀνεβόησαν. v. 24. μετὰ υἱῶν) μετὰ τῶν υἱῶν. v. 27. ἡμᾶς γενηθῆναι) ἡμῖν γενηθῆναι. ibid. οὐχ ὀψόμεθα) οὐκ ὀψόμεθα. ib. νηπίων ἡμῶν, καὶ) νηπίων ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καί. v. 29. πρὸς Κύριον Θεὸν) πρὸς κύριον τὸν Θεόν. v. 30. ἐπὶ πέντε) ἔτι πέντε. ibid. ἐπιστρέψει Κ. ὁ Θ. ὑμῶν) ἐπιστρέψει κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. v. 31. Ἐὰν διέλθωσιν) ἐὰν δὲ διέλθωσιν.

32. Καὶ ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμβολήν· καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ ἐπὶ τοὺς πύργους τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀπέστειλαν· καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολλῇ ἐν τῇ πόλει.

ΚΕΦ. Η΄. VIII.

ΚΑΙ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ θυγάτηρ Μεραρεὶ, υἱοῦ Ὢξ, υἱοῦ Ἰωσὴφ, υἱοῦ Ὀζιὴλ, υἱοῦ Ἑλκία, υἱοῦ Ἀνανίου, υἱοῦ Γεδεὼν, υἱοῦ Ῥαφαῒν, υἱοῦ Ἀκιθὼν, υἱοῦ Ἠλιοῦ, υἱοῦ Ἐλιὰβ, υἱοῦ Ναθαναὴλ, υἱοῦ Σαλαμιὴλ, υἱοῦ Σαλασαδαῒ, υἱοῦ Ἰσιήλ.

2. Καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Μανασσῆς, τῆς φυλῆς αὐτῆς, καὶ τῆς πατριᾶς αὐτῆς, καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις κριθῶν θερισμοῦ.

3. Ἐπέστη γὰρ ἐπὶ τοὺς δεσμεύοντας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ, καὶ ἐτελεύτησεν ἐν Βετυλούᾳ τῇ πόλει αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ τῷ ἀναμέσον Δωθαεὶμ καὶ Βαλαμών.

4. Καὶ ἦν Ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς τέσσαρες χηρεύουσα ἔτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας.

5. Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφῦν αὐτῆς σάκκον· καὶ ἦν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς.

6. Καὶ ἐνήστευσε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς χηρεύσεως αὐτῆς χωρὶς προσαββάτων, καὶ σαββάτων, καὶ προνουμηνιῶν, καὶ νουμηνιῶν, καὶ ἑορτῶν, καὶ χαρμοσυνῶν οἴκου Ἰσραήλ.

7. Καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει, καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελείπετο αὐτῇ Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ κτήνη καὶ ἀγροὺς, καὶ ἔμενεν ἐπ' αὐτῶν.

8. Καὶ οὐκ ἦν ὃς ἐπήνεγκεν αὐτῇ ῥῆμα πονηρὸν, ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν Θεὸν σφόδρα.

9. Καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ τὰ πονηρὰ ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι
ὠλιγοψύχησαν ἐπὶ τῇ σπάνει τῶν ὑδάτων. ὠλιγο-
καὶ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους Ἰουδὶθ ψύχη-
οὓς ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς Ὀζίας, ὡς σεν ἐν
ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώσειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς Ἀσσυρίοις.

10. Καὶ ἀποστείλασα τὴν ἄβραν αὐτῆς τὴν ἐφεστῶσαν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῆς, ἐκάλεσεν Ὀζίαν καὶ Χαβρεὶμ καὶ Χαρμὶν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐτῆς·

v. 32. καὶ ἐπὶ τοὺς πύργους) καὶ τοὺς πύργους. ibid. ἀπέστειλαν.) ἐξαπέστειλε. CAP. VIII. v. 1. Μεραρεὶ) μεραρί. ibid. υἱοῦ Ἀνανίου, υἱοῦ Γεδεὼν, υἱοῦ Ῥαφαῒν, υἱοῦ Ἀκιθὼν) hæc omnia desiderantur. ib. Ἠλιοῦ, υἱοῦ) ἠλιοῦ, υἱοῦ χελκία, υἱοῦ. ib. Σαλασαδαῒ, υἱοῦ Ἰσιήλ.) σαρασαδαΐ, υἱοῦ ἰσραήλ. v. 2. κριθῶν θερισμοῦ) transposita. v. 3. τοὺς δεσμεύοντας τὰ δράγματα) τοῦ δεσμεύοντος τὸ δράγμα. ibid. κλίνην αὐτοῦ) αὐτοῦ abest. ib. Δωθαεὶμ καὶ Βαλαμών.) δωθαΐμ καὶ βελαμών. v. 4. τέσσαρες) τέσσαρας. v. 6. ἐνήστευσε) ἐνήστευε. ibid. τῆς χηρεύσεως) absque articulo. ib. προνουμηνιῶν) adjicit καὶ νουμηνιῶν. v. 9. ὠλιγοψύχησεν ἐν) ὠλιγοψύχησαν ἐπί. v. 10. ἐκάλεσεν Χαβρεὶμ) ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρίν.

11. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτούς· ἀκούσατε δή μου ἄρχον-
τες τῶν κατοικούντων ἐν Βαιτυλούᾳ· ὅτι
οὐκ εὐθὴς ὁ λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε
ἐναντίον τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ,
καὶ ἐστήσατε τὸν ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλα-
λήσατε ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ καὶ ὑμῶν,
καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν πόλιν τοῖς
ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἐν αὐταῖς ἐπι-
ὑμῖν στρέψῃ Κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν.

12. Καὶ νῦν τίνες ἐστὲ ὑμεῖς οἱ ἐπει-
ράσατε τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμε-
ἵσατε ρον, καὶ ἵστασθε ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ
υἱῶν ἀνθρώπων;

13. Καὶ νῦν Κύριον παντοκράτορα ἐξε-
τάζετε, καὶ οὐθὲν ἐπιγνώσεσθε ἕως τοῦ
αἰῶνος·

14. ὅτι βάθος καρδίας ἀνθρώπου
οὐχ εὑρήσετε, καὶ λόγους τῆς διανοίας
αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε· καὶ πῶς τὸν Θεὸν
ἐρευνή- ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε, καὶ
σατε τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν
λογισμὸν αὐτοῦ κατανοήσετε; μηδα-
μῶς, ἀδελφοὶ, μὴ παροργίζετε Κύριον
τὸν Θεὸν ἡμῶν,

15. ὅτι ἐὰν μὴ βούληται ἐν ταῖς πέν-
τε ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει
καὶ πά- τὴν ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι ἡμέ-
σαις ραις, ἢ καὶ ὀλεθρεῦσαι ἡμᾶς πρὸ προσ-
ώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

16. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἐνεχυράζετε τὰς
βουλὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅτι οὐχ
ὡς ἄνθρωπος ὁ Θεὸς ἀπειληθῆναι, οὐ-
δὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου διαιτηθῆναι.

17. Διόπερ ἀναμένοντες τὴν παρ'
αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν
εἰς βοήθειαν ἡμῶν, καὶ εἰσακούσεται
τῆς φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεσόν.

18. Ὅτι οὐκ ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς
ἡμῶν, οὐδὲ ἔστιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμε-
ρον οὔτε φυλὴ, οὔτε πατριὰ, οὔτε δῆμος, οὐδὲ
οὔτε πόλις ἐξ ἡμῶν, οἱ προσκυνοῦσι θεοῖς
χειροποιήτοις, καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς
πρότερον ἡμέραις,

19. ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν
καὶ εἰς διαρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν,
καὶ ἔπεσον πτῶμα μέγα ἐνώπιον τῶν
ἐχθρῶν ἡμῶν.

20. Ἡμεῖς δὲ ἕτερον Θεὸν οὐκ ἔγνω-
μεν πλὴν αὐτοῦ· ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι
οὐχ ὑπερόψεται ἡμᾶς, οὐδ' ἀπὸ τοῦ οὔτε
γένους ἡμῶν.

21. Ὅτι ἐν τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕ-
τως καθήσεται πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ
προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡμῶν, καὶ
ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτῶν ἐκ τοῦ
στόματος ἡμῶν, αἵματος

22. καὶ τὸν φόνον τῶν ἀδελφῶν ἡ-
μῶν, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς γῆς,
καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς κληρονομίας ἡ-
μῶν ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν
τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ,
καὶ ἐσόμεθα εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς
ὄνειδος ἐναντίον τῶν κτωμένων ἡμᾶς.

23. Ὅτι οὐ κατευθυνθήσεται ἡ δουλεία
ἡμῶν εἰς χάριν, ἀλλ' εἰς ἀτιμίαν θή-
σει αὐτὴν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

24. Καὶ

v. 11. Βαιτυλούᾳ) ἐν Βετυλούᾳ. ibid. ὅρκον τοῦτον ὃν) ὅρκον ὃν. ib. Κύριος βοηθῆσαι ὑμῖν) ὁ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν. v. 12. ἵστατε) ἵστασθε. v. 14. διαλήψεσθε) λήψεσθε. ibid. πάντα τ. ἐρευνήσατε) τὰ πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε. v. 15. καὶ πάσαις ἡμέραις) σκεπάσαι ἡμέραις. v. 18. οὐδὲ δῆμος) οὔτε δῆμος. v. 20. ἔγνωμεν) ἐπέγνωμεν. ibid. οὔτε ἀπὸ τοῦ) οὐδ' ἀπὸ τοῦ. v. 21. ἐκζητήσει) ζητήσει. ibid. αἵματος ἡμῶν) στόματος ἡμῶν.

24. Καὶ νῦν, ἀδελφοὶ, ἐπιδειξώμεθα τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν κρέμαται ἡ ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπεστήρικται ἐφ' ἡμῖν. ἐπιστηρίσαι

25. Παρὰ ταῦτα πάντα εὐχαριστήσωμεν Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὰ καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν.

26. Μνήσθητε ὅσα ἐποίησε μετὰ Ἀβραὰμ, καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας, ποιμαίνοντος αὐτοῦ τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ·

27. ὅτι οὐ καθὼς ἐκείνους ἐπύρωσεν εἰς ἐτασμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς νουθέτησιν μαστιγοῖ Κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ.

28. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀζίας· πάντα ὅσα εἶπας, ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου.

29. Ὅτι οὐκ ἐν τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστιν, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς τὴν σύνεσίν σου, καθότι ἀγαθόν ἐστι τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου.

30. Ἀλλ' ὁ λαὸς δεδίψηκε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ποιῆσαι καθὰ ἐλαλήσαμεν αὐτοῖς, καὶ ἐπήγαγεν ἐφ' ἡμᾶς ὅρκον, ὃν οὐ παραβησόμεθα.

31. Καὶ νῦν δεήθητι περὶ ἡμῶν, ὅτι γυνὴ εὐσεβὴς εἶ, καὶ ἀποστελεῖ Κύριος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐκλείψομεν ἔτι.

32. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰουδὶθ· ἀκούσατέ μου, καὶ ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς γενεῶν υἱοῖς τοῦ γένους ἡμῶν.

33. Ὑμεῖς στήσεσθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς ἄβρας μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἴπατε παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐπισκέψεται Κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χειρί μου.

34. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶξίν μου, οὐ γὰρ ἀναγγελῶ ὑμῖν, ἕως τοῦ τελεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ. ἐξερευνήσατε

35. Καὶ εἶπεν Ὀζίας καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν· πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς ἔμπροσθέν σου εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

36. Καὶ ἀποστρέψαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὰς διατάξεις αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

Ἰουδιθ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐπέθετο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδιδύσκετο σάκκον. καὶ ἦν ἄρτι προσφερόμενον ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκείνης τοῦ θυμιάματος

V. 24. ἐπιστηρίσαι) ἐπεστήρικται. V. 25. παρὰ ταῦτα) addit πάντα. V. 26. ποιμαίνοντος αὐτοῦ τὰ) ποιμαίνοντι τά. V. 28. ἐν ἀγαθῇ) ἀγαθῇ. V. 30. Ἀλλ' ὁ λαὸς δεδίψηκε σφ. καὶ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ποιῆσαι) ἀλλ' ὁ λαὸς ἐδίψησε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασαν ποιῆσαι ἡμᾶς. ibid. ἐπήγαγεν ἐφ' ἡμᾶς ὅρκον) ἀπηγαγεῖν ὅρκον ἐφ' ἡμᾶς. V. 34. ἐξερευνήσατε) ἐξερευνήσετε. ibid. οὐ γὰρ ἀναγγελῶ ὑμῖν) οὐ γὰρ ἐρῶ ὑμῖν. CAP. IX. V. 1. τοῦ Κυρίου τοῦ θυμιάματος) τοῦ Θεοῦ τὸ θυμίαμα.

Φωνὴν νης· καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδὶθ πρὸς
μεγάλην Κύριον, καὶ εἶπε·

2. Κύριε ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Συμεὼν, ᾧ ἔδωκας ἐν χειρὶ ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογενῶν, οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα, καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην, καὶ ἐβεβήλωσαν μήτραν εἰς ὄνειδος· εἶπας γὰρ, οὐχ οὕτως ἔσαι, καὶ ἐποίησαν·

3. ἀνθ' ὧν ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν
εἰς φόνον, καὶ τὴν σρωμνὴν αὐτῶν ἣ ᾐδέ-
σατο τὴν ἀπατηθεῖσαν, εἰς αἷμα· καὶ
δυνάςας ἐπάταξας δούλους ἐπὶ δυνάσαις, καὶ δυνάσας
ἐπὶ θρόνους αὐτῶν.

4. Καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν εἰς προνομὴν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχμαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ, οἳ καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκαλέσαντό σε εἰς βοηθόν. ὁ Θεὸς Θεὸς ἐμὸς, εἰσάκουσόν μου τῆς χήρας.

5. Σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ πρότερα ἐκείνων, καὶ ἐκεῖνα, καὶ τὰ μετέπειτα, καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης, καὶ ἐγενήθησαν ἃ ἐνενοήθης,

6. καὶ παρέστησαν ἃ ἐβουλεύσω, καὶ εἶπαν· ἰδοὺ πάρεσμεν. πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοιμοι, καὶ ἡ κρίσις σου ἐν προγνώσει.

7. Ἰδοὺ γὰρ Ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν, ὑψώθησαν ἐφ' ἵππῳ καὶ ἀναβάτῃ, ἐγαυρίασαν ἐν βραχίονι πεζῶν, ἤλπισαν ἐν ἀσπίδι καὶ ἐν γαισῷ καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι σὺ εἶ Κύριος συντρίβων πολέμους.

8. Κύριος ὄνομά σοι, σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου, καὶ κάταξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου. ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἅγιά σου, μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς καταπαύσεως τοῦ ὀνόματος τῆς δόξης σου, καὶ καταβαλεῖν σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου.

9. Βλέψον εἰς ὑπερηφανίαν αὐτῶν, ἀπόστειλον τὴν ὀργήν σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν, δὸς ἐν χειρί μου τῆς χήρας ὃ διενοήθην κράτος,

10. πάταξον δοῦλον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου ἐπ' ἄρχοντι, καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεράποντι αὐτοῦ, θραῦσον αὐτῶν τὸ ἀνάστημα ἐν χειρὶ θηλείας.

11. Οὐ γὰρ ἐν πλήθει τὸ κράτος
σου, οὐδὲ ἡ δυναστεία σου ἐν ἰσχύουσιν,
ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ Θεὸς, ἐλαττόνων εἶ Κύριος
βοηθὸς, ἀντιλήπτωρ ἀσθενέντων, ἀπεγνωσμένων σκεπαστὴς, ἀπηλπισμένων σωτήρ.

12. Ναὶ ναὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ Θεὸς κληρονομίας Ἰσραὴλ, δέσποτα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, κτίστα τῶν ὑδά-

v. 1. Φωνὴν μεγάλην) Φωνῇ μεγάλῃ. v. 3. σρωμνὴν) addit αὐτῶν. ibid. τὴν ἀπατηθεῖσαν εἰς) τὴν ἀπάτην αὐτῶν εἰς. ib. ἐπὶ δυνάσαις, ἐπὶ) ἐπὶ δυνάσαις, καὶ δυνάσας ἐπὶ. v. 4. θυγατέρας αὐτῶν εἰς) θυγατέρας εἰς. ibid. σκῦλα αὐτῶν εἰς) αὐτῶν abest. ib. καὶ ἐζήλωσαν) οἳ καὶ ἐζήλωσαν. ib. ὁ Θεὸς Θεὸς ἐμὸς εἰσακ. μου) ὁ θεὸς ὁ θεὸς ὁ ἐμὸς, καὶ εἰσάκουσον ἐμοῦ. v. 5. καὶ μετέπειτα) καὶ τὰ μετέπειτα. v. 6. εἶπαν) εἶπα, per errorem. v. 7. ἐν ἀσπίδι) addit καὶ ἐν γαισῷ. v. 8. ῥῆξον) ῥάξον. ibid. καταβαλεῖν) præfigit καὶ. v. 10. ἀνάστημα) ἀνάστεμα. v. 11. ἡ δυναστεία) οὐ δὲ ἡ δυναστεία. ibid. εἶ Κύριος) εἶ θεός. v. 12. ναὶ Θεὸς) ναὶ ὁ θεός.

βασιλεὺς ὑδάτων, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου,

13. καὶ δὸς λόγον μου καὶ ἀπάτην εἰς τραῦμα καὶ μώλωπα αὐτῶν, οἳ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου ἡγιασμένου σου, καὶ κορυφῆς Σιὼν, καὶ οἴκου κατασχέσεως υἱῶν σου ἐβουλεύσαντο σκληρά. (κορυφὴν)

14. Καὶ ποίησον ἐπὶ παντὸς ἔθνους σου καὶ πάσης φυλῆς ἐπίγνωσιν, τοῦ εἰδῆσαι ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς Θεὸς πάσης δυνάμεως καὶ κράτους, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος ὑπερασπίζων τοῦ γένους Ἰσραὴλ, εἰ μὴ σύ.

ΚΕΦ. Ι΄. Χ.

ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο βοῶσα πρὸς τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα,

2. καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς πτώσεως, καὶ ἐκάλεσε τὴν ἅβραν αὐτῆς, καὶ κατέβη εἰς τὸν οἶκον ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς,

3. καὶ περιείλατο τὸν σάκκον ὃν ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς, καὶ περιεκλύσατο τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἐχρίσατο μύρῳ παχεῖ, καὶ διέταξε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μίτραν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ
αἷς ἱμάτια τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς, ἐν οἷς ἐστολίζετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ.

4. Καὶ ἔλαβε σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς, καὶ περιέθετο τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ ψίλια, καὶ τοὺς δακτυλίους, καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ πάντα τὸν κόσμον αὐτῆς, καὶ ἐκαλλωπίσατο σφόδρα εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν, ὅσοι ἂν ἴδωσιν αὐτήν. (ψέλια)

5. Καὶ ἔδωκε τῇ ἅβρᾳ αὐτῆς ἀσκοπυτίνην οἴνου, καὶ καψάκην ἐλαίου, καὶ πήραν ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλάθης καὶ ἄρτων καθαρῶν, καὶ περιεδίπλωσεν πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ.

6. Καὶ ἐξήλθοσαν ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως Βετυλούα, καὶ εὕροσαν ἐφεστῶτα αὐτῇ Ὀζίαν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, Χαβρεὶν καὶ Χαρμείν.

7. Ὡς δὲ εἶδον αὐτὴν, καὶ ἦν ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὴν στολὴν μεταβεβληκυῖαν αὐτῆς, ἐθαύμασαν ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς ἐπὶ πολὺ σφόδρα, καὶ εἶπαν αὐτῇ·

8. Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δώῃ σε εἰς χάριν, καὶ τελειῶσαι τὰ ἐπιτηδεύματά σου εἰς γαυρίαμα υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὕψωμα Ἱερουσαλήμ. καὶ προσεκύνησε τῷ Θεῷ,

9. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπιτάξατε ἀνοῖξαί μοι τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ

V. 12. βασιλεὺς πάσης) βασιλεῦ πάσης. V. 13. κορυφὴν) κορυφῆς. V. 14. ἐπὶ παντὸς ἔθνους) ἐπὶ πᾶν τὸ ἔθνος. ibid. ὁ Θεὸς Θεὸς πάσης) ὁ Θεὸς πάσης. CAP. X. v. 3. ἐνεδιδύσκετο) ἐνεδεδύκει. ibid. ἐν αἷς ἐστολίζετο) ἐν οἷς ἐστολίζετο. V. 5. καψάκην) καμψάκην. ibid. ἐπέθηκεν αὐτῇ.) ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτῇ. V. 6. ἐφεστῶτα αὐτῇ) ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτῆς. ibid. Χαβρεὶν καὶ Χαρμείν.) Χαβρὶν καὶ Χαρμίν. V. 7. ἐθαύμασαν) καὶ ἐθαύμασαν. V. 8. Ὁ Θεὸς τῶν) ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς τῶν.

καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τελείωσιν τῶν λόγων, ὧν ἐλαλήσατε μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις ἀνοῖξαι αὐτῇ καθότι ἐλάλησε.

10. Καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ ἐξῆλθεν Ἰουδὶθ, αὐτὴ καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆς μετ᾽ αὐτῆς. ἀπεσκόπευον δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἕως οὗ κατέβη τὸ ὄρος, ἕως οὗ διῆλθε τὸν αὐλῶνα, καὶ οὐκ ἔτι ἐθεωροῦσαν αὐτήν.

11. Καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς εὐθεῖαν, καὶ συνήντησεν αὐτῇ προφυλακὴ τῶν Ἀσσυρίων.

12. Καὶ συνέλαβον αὐτὴν, καὶ ἐπηρώτησαν, τίνων εἶ; καὶ πόθεν ἔρχῃ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπε· θυγάτηρ εἰμὶ τῶν Ἑβραίων, καὶ ἀποδιδράσκω ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι μέλλουσι δίδοσθαι ὑμῖν εἰς κατάβρωμα.

13. Κἀγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον Ὀλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως ὑμῶν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι ῥήματα ἀληθείας· καὶ δείξω πρὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδὸν, καθ᾽ ἣν πορεύσεται, καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρεινῆς, καὶ οὐ διαφωνήσει τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ σὰρξ μία, οὐδὲ πνεῦμα ζωῆς.

14. Ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς, καὶ κατενόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐναντίον αὐτῶν θαυμασία τῷ κάλλει σφόδρα, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν.

15. Σέσωκας τὴν ψυχήν σου, σπεύσασα καταβῆναι εἰς πρόσωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν· καὶ νῦν πρόσελθε ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀφ᾽ ἡμῶν προπέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς χεῖρας αὐτοῦ.

16. Ἐὰν δὲ στῇς ἐναντίον αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ἀλλὰ ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ εὖ σε εὐθῆ
ποιήσει.

17. καὶ ἐπέλεξαν ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἑκατὸν, καὶ παρέζευξαν αὐτῇ καὶ τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς, καὶ ἤγαγον αὐτὰς ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου.

18. Καὶ ἐγένετο συνδρομὴ ἐν πάσῃ τῇ παρεμβολῇ· διεβοήθη γὰρ εἰς τὰ σκηνώματα ἡ παρουσία αὐτῆς. καὶ ἐλθόντες ἐκύκλουν αὐτὴν ὡς εἱστήκει ἔξω τῆς σκηνῆς Ὀλοφέρνου, ἕως προσήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

19. Καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ αὐτῆς· καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· τίς καταφρονήσει τοῦ λαοῦ τούτου, ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῷ γυναῖκας τοιαύτας; ὅτι οὐ καλόν ἐστιν ἐξ αὐτῶν ὑπολείπεσθαι ἄνδρα ἕνα, οἳ ἀφεθέντες δυνήσονται κατασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν.

20. Καὶ ἐξῆλθον οἱ παρακαθεύδοντες Ὀλοφέρνῃ καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὴν σκηνήν.

21. Καὶ ἦν Ὀλοφέρνης ἀναπαυόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπείῳ, ὃ ἦν ἐκ πορφύρας καὶ χρυσίου καὶ σμαράγδου καὶ λίθων πολυτελῶν καθυφασμένων.

22. Καὶ

v. 9. ἐλάλησεν.) ἐλάλησαν. v. 10. παιδίσκη αὐτῆς) addit μετ᾽ αὐτῆς. ibid. ἕως οὗ διῆλθε) ἕως διῆλθε. ib. ἐθεωροῦσαν) ἐθεώρουν. v. 13. ἀπαγγεῖλαι) ἀναγγεῖλαι. v. 14. θαυμασία) θαυμάσιον. v. 15. εἰς χεῖρας) εἰς τὰς χεῖρας. v. 16. καὶ εὐθῆ σε) καὶ εὖ σε. v. 19. ἀπὸ αὐτῆς· καὶ εἶπαν) ἀπ᾽ αὐτῆς. καὶ εἶπεν. ibid. ἐξ αὐτῶν ὑπολείπεσθαι) transposita.

22. Καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προάγουσαι αὐτοῦ.

23. Ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ Ἰουδὶθ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἐθαύμασαν πάντες ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ προσώπου αὐτῆς. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ πρόσωπον προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ ἤγειραν αὐτὴν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΑ΄. XI.

ΚΑΙ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· θάρσησον, γύναι, μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἐγὼ οὐκ ἐκάκωσα ἄνθρωπον ὅστις ᾑρέτικε δουλεύειν βασιλεῖ Ναβουχοδονόσορ πάσης τῆς γῆς.

2. Καὶ νῦν ὁ λαός σου ὁ κατοικῶν τὴν ὀρεινὴν, εἰ μὴ ἐφαύλισέ με, οὐκ ἂν ἦρα τὸ δόρυ μου ἐπ' αὐτοὺς, ἀλλὰ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐποίησαν ταῦτα.

3. Καὶ νῦν λέγε μοι τίνος ἕνεκα ἀπέδρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς ἡμᾶς· ἥκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν. θάρσει, ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ζήσῃ, καὶ εἰς τὸ λοιπόν.

4. Οὐ γάρ ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ' εὖ σε ποιήσει καθὰ γίνεται τοῖς δούλοις τοῦ κυρίου μου βασιλέως Ναβουχοδονόσορ.

5. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδίθ· δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου, καὶ λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου κατὰ πρόσωπόν σου, καὶ οὐκ ἀναγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρίῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.

6. Καὶ ἐὰν κατακολουθήσῃς τοῖς λόγοις τῆς παιδίσκης σου, τελείως πρᾶγμα ποιήσει μετά σου ὁ Θεὸς, καὶ οὐκ ἀποπεσεῖται ὁ κύριός μου τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ.

7. Ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς Ναβουχοδονόσορ, καὶ ζῇ τὸ κράτος αὐτοῦ, ὃς ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυχῆς, ὅτι οὐ μόνον ἄνθρωποι διὰ σὲ δουλεύουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ τὰ κτήνη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς ἰσχύος σου ζήσονται ἐπὶ Ναβουχοδονόσορ, καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8. Ἠκούσαμεν γὰρ τὴν σοφίαν σου, καὶ τὰ πανουργεύματα τῆς ψυχῆς σου, ἃ καὶ ἀνηγγέλη πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγαθὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπιστήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύμασι πολέμου.

9. Καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν Ἀχιὼρ ἐν τῇ συνεδρείᾳ σου, ἠκούσαμεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ, ὅτι περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες Βετυλούα, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐξελάλησε παρὰ σοί.

10. Διὸ. δέσποτα κύριε, μὴ παρέλθῃς τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάθου αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἐστιν ἀληθής. οὐ γὰρ ἐκδικᾶται τὸ γένος ἡμῶν, οὐ κατισχύει ῥομφαία ἐπ' αὐτοὺς, ἐὰν μὴ ἁμάρτωσιν εἰς τὸν Θεὸν αὐτῶν. δὴ ὃς

Iii 2 11. Καὶ

CAP. XI. v. 2. ἐφαύλισέ με) ἐφαύλισάν με. ibid. ἀλλὰ αὐτοὶ) ἀλλ' αὐτοί. v. 3. ἕνεκα) ἕνεκεν. v. 7. ὁ βασιλεὺς πάσης τ. γ. Ναβχ.) βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ πάσης τῆς γῆς. v. 8. σου, ἃ καὶ ἀνηγγέλη) σου, καὶ ἀνηγγέλη. ibid. πάσῃ τῇ βασιλείᾳ) absque articulo. v. 10. δὴ δέσποτα) διὸ δέσποτα. ibid. ἐστιν ἀληθής.) transposita. ib. ὃς κατισχύει) οὐ κατισχύει.

11. Καὶ νῦν ἵνα μὴ γένηται ὁ κύριός μου ἔκβολος καὶ ἄπρακτος, καὶ ἐπιπεσεῖται θάνατος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ καταλάβοι αὐτοὺς ἁμάρτημα ἐν ᾧ παροργιοῦσι τὸν Θεὸν αὐτῶν, ὁπηνίκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀτοπίαν.

προσώπου

12. Ἐπεὶ γὰρ ἐξέλιπεν αὐτοὺς τὰ βρώματα αὐτῶν, καὶ ἐσπανίσθη πᾶν ὕδωρ, ἐβουλεύσαντο ἐπιβαλεῖν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δαπανῆσαι.

παρεξέλειπεν

13. Καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου, καὶ τὰς δεκάτας τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἃ διεφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς παρεστηκόσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κεκρίκασιν ἐξαναλῶσαι, ὧν οὐδὲν ταῖς χερσὶν καθῆκεν ἅψασθαι οὐδένα τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ.

14. Καὶ ἀπεστάλκασιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ὅτι καὶ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα, τοὺς μετοικίσαντας αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν παρὰ τῆς γερουσίας.

15. Καὶ ἔσται ὡς ἐὰν ἀναγγείλῃ αὐτοῖς καὶ ποιήσωσι, δοθήσονταί σοι εἰς ὄλεθρον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

16. Ὅθεν ἐγὼ ἡ δούλη σου ἐπιγνοῦσα ταῦτα πάντα, ἀπέδραν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἀπέστειλέ με ὁ Θεὸς ποιῆσαι μετὰ σοῦ πράγματα, ἐφ' οἷς ἐκστήσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅσοι ἐὰν ἀκούσωσιν αὐτά.

17. Ὅτι ἡ δούλη σου θεοσεβής ἐστι, καὶ θεραπεύουσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ νῦν μενῶ παρά σοι, Κύριέ μου, καὶ ἐξελεύσεται ἡ δούλη σου κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἀναγγελεῖ μοι πότε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν·

18. καὶ ἐλθοῦσα προσανοίσω σοι, καὶ ἐξελεύσῃ σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει σου, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεταί σοι ἐξ αὐτῶν.

19. Καὶ ἄξω σε διὰ μέσου τῆς Ἰουδαίας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἀπέναντι Ἱερουσαλήμ· καὶ θήσω τὸν δίφρον σου ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς ὡς πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν. καὶ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ ἀπέναντί σου, ὅτι μοι ταῦτα ἐλαλήθη κατὰ πρόγνωσίν μου, καὶ ἀνηγγέλη μοι, καὶ ἀπεστάλην ἀναγγεῖλαί σοι.

20. Καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐτῆς ἐναντίον Ὀλοφέρνου, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτῆς, καὶ εἶπαν.

21. Οὐκ ἔστι τοιαύτη γυνὴ ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τῆς γῆς ἐν καλῷ προσώπῳ καὶ συνέσει λόγων.

22. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· εὖ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἀποστείλας σε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ, τοῦ γενηθῆναι ἐν χερσὶν ἡμῶν κράτος, ἐν δὲ τοῖς φαυλίσασι τὸν κύριόν μου, ἀπώλειαν.

ἀπώλεια

23. Καὶ

v. 11. ἐπὶ προσώπου αὐτῶν, καὶ καταλάβοι) ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κατελάβετο. ibid. ἐὰν ποιήσωσιν) ἂν ποιήσωσιν. v. 12. παρεξέλειπεν) γὰρ ἐξέλιπεν. ibid. βρώματα αὐτῶν) αὐτῶν deest. ib. Θεὸς τοῖς νόμοις) Θεὸς ἐν τοῖς νόμοις. v. 13. διεφύλαξαν) ἃ διεφύλαξαν. ibid. ὧν οὐδὲν) ὧν οὐδέ. v. 15. ὡς ἐὰν) ὡς ἄν. v. 17. καὶ ἀναγγελεῖ μοι) καὶ ἐρεῖ μοι. v. 18. καὶ ἐξελεύσῃ) καὶ deest. v. 19. ὅτι μοι ταῦτα ἐλαλήθη) ὅτι ταῦτα ἐλαλήθη μοι. ibid. ἀνηγγέλη) ἀπηγγέλη. v. 21. γῆς ἐν καλῷ) γῆς καλῷ. v. 22. ἀπώλεια.) ἀπώλειαν.

23. Καὶ νῦν ἀϛεία εἶ σὺ ἐν τῷ εἴδει
σε, καὶ ἀγαθὴ ἐν τοῖς λόγοις σε. ὅτι
ἐὰν ποιήσης καθὰ ἐλάλησας, ὁ Θεός
σε ἔϛαι με Θεὸς, καὶ σὺ ἐν οἴκῳ βα-
σιλέως Ναβεχοδονόσορ καθήσῃ, καὶ ἔσῃ
ὀνομαϛὴ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν
ὅ ἐτίθετο τὰ ἀργυρώματα αὐ-
τε, καὶ συνέταξε καταϛρῶσαι
αὐτὴν αὐτῇ ἀπὸ τῶν ὀψοποιημάτων αὐτε, καὶ
τε οἴνε αὐτε πιεῖν.

2. Καὶ εἶπεν Ἰεδὶθ· ὁ φάγομαι ἐξ
αὐτῶν, ἵνα μὴ γένηται σκάνδαλον,
ἀλλὰ ἐκ τῶν ἠκολεθηκότων μοι χορη-
γηθήσεται.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης·
ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ τὰ ὄντα μετὰ σοῦ, πό-
θεν ἕξομέν σοι δεῖναι τὰ ὅμοια αὐτοῖς;
οὐ γάρ ἐϛι μεθ' ἡμῶν ἐκ τε γένους σε.

4. Καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ πρὸς αὐτόν. ζῇ
ἡ ψυχή σου, κύριέ μου, ὅτι ὁ δαπανή-
σει ἡ δέλη σου τὰ ὄντα μετ' ἐμοῦ, ἕως
ἂν ποιήσῃ Κύριος ἐν χειρί μου ἃ ἐβε-
λεύσατο.

5. Καὶ ἠγάγοσαν αὐτὴν οἱ θεράπον-
τες Ὀλοφέρνου εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ ὕ-
πνωσε μέχρι μεσέσης νυκτός· καὶ ἀνέ-
περὶ ϛη πρὸς τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν,

6. καὶ ἀπέϛειλε πρὸς Ὀλοφέρνην,
λέγουσα· ἐπιταξάτω δὴ ὁ κύριός με,
ἐᾶσαι τὴν δούλην σου ἐξελθεῖν ἐπὶ
προσευχήν.

7. Καὶ προσέταξεν Ὀλοφέρνης τοῖς
σωματοφύλαξι μὴ διακωλύειν αὐτήν.
καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ παρεμβολῇ ἡμέ-
ρας τρεῖς, καὶ ἐξεπορεύετο κατὰ νύ-
κτα εἰς τὴν φάραγγα Βετυλούα, καὶ
ἐβαπτίζετο ἐν τῇ παρεμβολῇ ἐπὶ τῆς
πηγῆς τε ὕδατος.

8. Καὶ ὡς ἀνέβη, ἐδέετο Κυρίου Θεε ἕως
Ἰσραὴλ κατευθῦναι τὴν ὁδὸν αὐτῆς εἰς
ἀνάϛημα τῶν υἱῶν τε λαε αὐτε.

9. Καὶ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέμε- καθὰ
νεν ἐν τῇ σκηνῇ, μέχρι ὃ προσηνέγκατο
τὴν τροφὴν αὐτῆς πρὸς ἑσπέραν. τρυφὴν

10. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τε-
τάρτῃ, ἐποίησεν Ὀλοφέρνης πότον τοῖς
δούλοις αὐτε μόνοις, καὶ οὐκ ἐκάλεσεν
εἰς τὴν χρῆσιν οὐδένα τῶν πρὸς ταῖς κλῆσιν.
χρείαις.

11. Καὶ εἶπε Βαγώᾳ τῷ εὐνέχῳ, ὃς
ἦν ἐφεϛηκὼς ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ.
πεῖσον δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα τὴν
Ἑβραίαν ἥ ἐϛι παρὰ σοὶ, τε ἐλθεῖν
πρὸς ἡμᾶς, καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν μεθ'
ἡμῶν.

12. Ἰδὲ γὰρ αἰσχρὸν τῷ προσώπῳ
ἡμῶν, εἰ γυναῖκα τοιαύτην παρήσομεν
οὐχ ὁμιλήσαντες αὐτῇ, ὅτι ἐὰν ταύ-
την μὴ ἐπισπασώμεθα, καταγελά-
σεται ἡμῶν.

13. Καὶ ἐξῆλθε Βαγώας ἀπὸ προσώ-

CAP. XII. v. 1. αὐτε, καὶ συνέταξε) καὶ αὐτε συνέταξε, per errorem, quem editio Franeq. quoque expressit. ibid. αὐτὴν ἀπὸ) αὐτῇ ἀπό. ibid. πιεῖν) πίνειν. v. 2. ἀλλὰ ἐκ) ἀλλ' ἐκ. v. 3. ἐὰν ἐκλίπῃ) ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ. ibid. πόθεν ἕξομέν σοι δ. τὰ ὅμοια) πόθεν ἐξοίσομεν σοι δοῦναι ὅμοια. ib. ἐκ τε γένους σου.) ἐκ τε ἔθνους σου. v. 5. μεσάσης νυκτός· καὶ ἀνέϛη περὶ) μεσάσης τῆς νυκτός. καὶ ἀνέϛη πρός. v. 6. ἐξελθεῖν ἐπὶ προσευχήν.) transposita. v. 8. Καὶ ἕως ἀνέβη) καὶ ὡς ἀνέβη. ibid. Κυρίου) τε κυρίου. ib. ἀνάϛημα) ἀνάϛεμα. v. 9. καθὰ παρέμενεν ἐν τῇ σκηνῇ) καθαρὰ παρέμενε τῇ σκηνῇ. ibid. μέχρι) μέχρις. ib. τρυφὴν) τροφήν. v. 10. κλῆσιν) χρῆσιν.

που Ὀλοφέρνου, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶπε· μὴ ὀκνησάτω δὴ ἡ παιδίσκη ἡ καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύριόν μου, δοξασθῆναι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πιεῖν μεθ᾽ ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον, καὶ γενηθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὡς θυγάτηρ μία τῶν υἱῶν Ἀσσοὺρ, αἳ παρεστήκασιν ἐν οἴκῳ Ναβουχοδονόσορ.

14. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδίθ· καὶ τίς εἰμι ἐγὼ ἀντεροῦσα τῷ κυρίῳ μου; ὅτι πᾶν ὃ ἔσται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἀρεστὸν, σπεύσασα ποιήσω, καὶ ἔσται μοι τοῦτο ἀγαλλίαμα ἕως ἡμέρας θανάτου μου.

15. Καὶ ἀναστᾶσα ἐκοσμήθη τῷ ἱματισμῷ καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ τῷ γυναικείῳ. καὶ προσῆλθεν ἡ δούλη αὐτῆς, καὶ ἔστρωσεν αὐτῇ ἐναντίον Ὀλοφέρνου χαμαὶ τὰ κώδια, ἃ ἔλαβε παρὰ Βαγώου (ἔλαβον) εἰς τὴν καθημερινὴν δίαιταν αὐτῆς, εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινομένην ἐπ᾽ αὐτῶν.

16. Καὶ εἰσελθοῦσα ἀνέπεσεν Ἰουδίθ, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία Ὀλοφέρνου ἐπ᾽ αὐτὴν, καὶ ἐσαλεύθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· καὶ ἦν κατεπίθυμος σφόδρα τοῦ συγγενέσθαι μετ᾽ αὐτῆς, καὶ ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι αὐτὴν, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας εἶδεν αὐτήν.

17. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀλοφέρνης· πίε δὴ, καὶ γενήθητι μεθ᾽ ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην.

18. Καὶ εἶπεν Ἰουδίθ· πίομαι δὴ, κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου.

19. Καὶ λαβοῦσα ἔπιε καὶ ἔφαγε κατέναντι αὐτοῦ ἃ ἡτοίμασεν ἡ δούλη αὐτῆς.

20. Καὶ ηὐφράνθη Ὀλοφέρνης ἀπ᾽ αὐτῆς, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα, ὅσον οὐκ ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ᾽ οὗ ἐγενήθη.

ΚΕΦ. ΙΓʹ. XIII.

ΩΣ δὲ ὀψία ἐγένετο, ἐσπούδασαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀναλύειν, καὶ Βαγώας συνέκλεισε τὴν σκηνὴν ἔξωθεν, καὶ ἀπέκλεισε τοὺς παρεστῶτας ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἀπῴχοντο εἰς τὰς κοίτας αὐτῶν· ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι, διὰ τὸ ἐπὶ πλεῖον γεγονέναι τὸν πότον.

2. Ὑπελείφθη δὲ Ἰουδὶθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ Ὀλοφέρνης προπεπτωκὼς ἐπὶ τὴν κλίνην ἑαυτοῦ· ἦν γὰρ περικεχυμένος αὐτῷ ὁ οἶνος.

3. Καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ τῇ δούλῃ αὐτῆς στῆναι ἔξω τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρεῖν τὴν ἔξοδον αὐτῆς καθάπερ καθ᾽ ἡμέραν· ἐξελεύσεσθαι γὰρ ἔφη ἐπὶ τὴν προσευχὴν αὐτῆς· καὶ τῷ Βαγώᾳ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

4. Καὶ ἀπήλθοσαν πάντες ἐκ προσώπου αὐτῆς, καὶ οὐδεὶς κατελείφθη ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. καὶ στᾶσα Ἰουδὶθ παρὰ τὴν κλίνην αὐτοῦ,

v. 13. πιεῖν) πιέσαι. v. 14. καὶ ἔσται μοι τοῦτο) μοι deest. ibid. θανάτου addit μου v. 15. ἀναστᾶσα) διαναστᾶσα. ibid. ἱματισμῷ) adjicit καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ. ib. ἐναντίον) κατέναντι. ib. ἃ ἔλαβεν) ἃ ἔλαβεν. v. 19. ἔπιε καὶ ἔφαγε) transposita. v. 20. οὐκ ἔπιεν ἀφ᾽ οὗ) οὐκ ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ᾽ οὗ. CAP. XIII. v. 2. Ἰουδὶθ μόνη) adjicit ἐν τῇ σκηνῇ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 4. προσώπου αὐτῆς) αὐτῆς deest.

τῦ, εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Κύριε, ὁ Θεὸς πάσης δυνάμεως, ἐπίβλεψον ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου, εἰς ὕψωμα Ἱερουσαλήμ·

5. ὅτι νῦν καιρὸς ἀντιλαβέσθαι τῆς κληρονομίας σῦ, καὶ ποιῆσαι τὸ ἐπιτήδευμά μῦ, εἰς θραῦσμα ἐχθρῶν οἳ ἐπανέστησαν ἡμῖν.

6. Καὶ προσελθοῦσα τῷ κανόνι τῆς κλίνης ὃς ἦν πρὸς κεφαλῆς Ὀλοφέρνου, καθεῖλε τὸν ἀκινάκην αὐτῦ ἀπ᾽ αὐτῦ.

7. Καὶ ἐγγίσασα τῆς κλίνης, ἐδράξατο τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς αὐτῦ, καὶ εἶπε· κραταίωσόν με, Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

8. Καὶ ἐπάταξεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτῦ δὶς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῆς, καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν αὐτῦ ἀπ᾽ αὐτῦ,

9. καὶ ἀπεκύλισε τὸ σῶμα αὐτῦ ἀ-
τὸν πὸ τῆς στρωμνῆς, καὶ ἀφεῖλε τὸ κωνω-
πεῖον ἀπὸ τῶν στύλων· καὶ μετ᾽ ὀλί-
γον ἐξῆλθε, καὶ παρέδωκε τῇ ἅβρᾳ
αὐτῆς τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου.

10. Καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν πήραν τῶν βρωμάτων αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο ἅμα κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσευχήν· καὶ διελθῦσαι τὴν παρεμβολὴν, ἐκύκλωσαν τὴν φάραγγα ἐκείνην, καὶ προσανέβησαν τὸ ὄρος Βετυλέα, καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὰς πύλας αὐτῆς.

11. Καὶ εἶπεν Ἰυδὶθ μακρόθεν τοῖς φυλάσσουσιν ἐπὶ τῶν πυλῶν· ἀνοίξατε δὴ, ἀνοίξατε τὴν πύλην, μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ποιῆσαι ἔτι ἰσχὺν ἐν Ἰσραὴλ καὶ κράτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὰ καὶ σήμερον ἐποίησε.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς τὴν φωνὴν αὐτῆς, ἐσπούδασαν τῦ καταβῆναι ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ συνεκάλεσαν τὺς πρεσβυτέρυς τῆς πόλεως.

13. Καὶ συνέδραμον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλυ, ὅτι παράδοξον ἦν αὐτοῖς τὸ ἐλθεῖν αὐτὴν, καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην, καὶ ὑπεδέξαντο αὐτάς· καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς φαῦσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς.

14. Ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὺς φωνῇ μεγάλῃ· αἰνεῖτε τὸν Κύριον, αἰνεῖτε, αἰνεῖτε τὸν Κύριον, ὅτι οὐκ ἀπέστησε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τῦ οἴκυ Ἰσραὴλ, ἀλλ᾽ ἔθραυσε τὺς ἐχθρὺς ἡμῶν, διὰ χειρός μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.

15. Καὶ προελῦσα τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς πήρας ἔδειξε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδὺ ἡ κεφαλὴ Ὀλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως Ἀσσοὺρ, καὶ ἰδὺ τὸ κωνωπεῖον αὐτῦ ἐν ᾧ κατέκειτο ἐν ταῖς μέθαις αὐτῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν χειρὶ θηλείας.

16. Καὶ ζῇ ὁ Κύριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μυ ᾗ ἐπορεύθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν τὸ πρόσωπόν μυ εἰς ἀπώλειαν

V. 4. τῇ ὥρᾳ) ἐν τῇ ὥρᾳ. V. 5. θραῦσμα) θραῦμα. V. 7. Κύριε ὁ Θεὸς) ὁ Θεός. V. 9. τὸν κωνωπεῖον) τὸ κωνωπεῖον. V. 10. ἐπὶ τὴν προσευχήν.) non habet. V. 11. δὴ ἀνοίξατε) transposita. V. 12. ἐπὶ τὴν πύλην) εἰς τὴν πύλην. V. 14. τὸν Κύριον) τὸν Θεὸν, utroque loco. ibid. ὅτι οὐκ ἀπέστησε) ὃς οὐκ ἀπέστησε. V. 15. κωνωπεῖον αὐτοῦ ἐν) κωνωπεῖον ἐν. V. 16. ὁ Κύριος) absque articulo.

λειαν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐποίησεν ἁμάρτημα μετ᾽ ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύνην.

17. Καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ κύψαντες προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, καὶ εἶπαν ὁμοθυμαδόν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐξουδενώσας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον τοὺς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ σου.

18. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ὀζίας· εὐλογημένη εἶ σὺ θυγάτηρ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσας τὰς γυναῖκας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εὐλογημένος Κύριος ὁ Θεὸς, ὃς ἔκτισε τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν, ὃς κατεύθυνέ σε εἰς τραῦμα κεφαλῆς ἄρχοντος ἐχθρῶν ἡμῶν,

19. ὅτι οὐκ ἀποστήσεται ἡ ἐλπίς σου ἀπὸ καρδίας ἀνθρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν Θεοῦ ἕως αἰῶνος.

20. Καὶ ποιῆσαί σοι αὐτὰ ὁ Θεὸς εἰς ὕψος αἰώνιον, τοῦ ἐπισκέψασθαί σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν ταπείνωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐπεξῆλθες τῷ πτώματι ἡμῶν, ἐπ᾽ εὐθεῖαν πορευθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαός. γένοιτο, γένοιτο.

ΚΕΦ. ΙΔʹ. XIV.

ΚΑΙ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ἰουδὶθ· ἀκούσατε δή μου, ἀδελφοί, καὶ λαβόντες τὴν κεφαλὴν ταύτην, κρεμάσατε αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἐπάλξεως τοῦ τείχους ὑμῶν.

2. Καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος, καὶ ἐξέλθῃ ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν γῆν, ἀναλήψεσθε ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ ὑμῶν, καὶ ἐξελεύσεσθε πᾶς ἀνὴρ ἰσχύων ἔξω τῆς πόλεως, καὶ δώσετε ἀρχηγὸν εἰς αὐτούς, ὡς καταβαίνοντες ἐπὶ τὸ πεδίον εἰς τὴν προφυλακὴν υἱῶν Ἀσσοὺρ, καὶ οὐ καταβήσεσθε.

ἐξελεύσεται

3. Καὶ ἀναλαβόντες οὗτοι τὰς πανοπλίας αὐτῶν, πορεύσονται εἰς τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, καὶ ἐγεροῦσι τοὺς στρατηγοὺς τῆς δυνάμεως Ἀσσοὺρ, καὶ συνδραμοῦνται ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ οὐχ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιπεσεῖται ἐπ᾽ αὐτοὺς φόβος, καὶ φεύξονται ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.

4. Καὶ ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες πᾶν ὅριον Ἰσραήλ, καταστρώσετε αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

5. Πρὸ δὲ τοῦ ποιῆσαι ταῦτα, καλέσατέ μοι Ἀχιὼρ τὸν Ἀμμανίτην, ἵνα ἰδὼν ἐπιγνῷ τὸν ἐκφαυλίσαντα τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ αὐτὸν ὡς εἰς θάνατον ἀποστείλαντα εἰς ἡμᾶς.

6. Καὶ ἐκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ ἐκ τοῦ οἴκου Ὀζία. ὡς δὲ ἦλθε, καὶ εἶδε τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐξελύθη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.

7. Ὡς δὲ ἀνέλαβον αὐτόν, προσέπεσε τοῖς ποσὶν Ἰουδὶθ, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτῆς, καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν παντὶ σκηνώματι Ἰούδα, καὶ ἐν παντὶ ἔθνει, οἵτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνομά σου ταραχθήσονται.

ἀνέλαβεν

8. Καὶ

v. 18. εὐλογημένη εἶ σὺ) εὐλογητὴ σύ. ibid. ἐχθρῶν) addit ἡμῶν. v. 20. τῷ πτώματι) absque articulo. ibid. γένοιτο.) γένοιτο, γένοιτο. CAP. XIV. v. 2. ἡνίκα ἐὰν) ἡνίκα ἄν. ibid. ἐξελεύσεται) ἐξελεύσεσθε. v. 3. εἰς τὰς παρεμβολὰς) εἰς τὴν παρεμβολήν. v. 4. καταστρώσετε) καταστρώσατε. v. 5. οἶκον Ἰσραήλ) οἶκον τοῦ Ἰσραήλ. v. 7. ἀνέλαβεν) ἀνέλαβον.

8. Καὶ νῦν ἀνάγγειλόν μοι ὅσα ἐποίησας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰουδὶθ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ πάντα ὅσα ἦν πεποιηκυῖα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθεν ἕως οὗ ἐλάλει αὐτοῖς.

9. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλοῦσα, ἠλάλαξεν ὁ λαὸς φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἔδωκεν φωνὴν εὐφροσύνης ἐν τῇ πόλει αὐτῶν.

10. Ἰδὼν δὲ Ἀχιὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ἐπίστευσε τῷ Θεῷ σφόδρα, καὶ περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ, καὶ προσ-
εἰς στέθη πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11. Ἡνίκα δὲ ὁ ὄρθρος ἀνέβη, ἐκρέμασαν τὴν κεφαλὴν Ὀλοφέρνου ἐκ τοῦ τείχους. καὶ ἀνέλαβε πᾶς ἀνὴρ τὰ ὅπλα αὐτοῦ, καὶ ἐξήλθοσαν κατὰ σπείραν ἐπὶ τὰς ἀναβάσεις τοῦ ὄρους.

12. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἀσσοὺρ, ὡς εἶδον αὐτοὺς, διέπεμψαν ἐπὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν· οἱ δὲ ἦλθον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ χιλιάρχους καὶ ἐπὶ πάντα ἄρχοντα αὐτῶν,

13. καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ εἶπαν τῷ ὄντι ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ· ἔγειρον δὴ τὸν κύριον ἡμῶν, ὅτι ἐτόλμησαν οἱ δοῦλοι καταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς εἰς πόλεμον, ἵνα ἐξολεθρευθῶσιν εἰς τέλος.

14. Καὶ εἰσῆλθε Βαγώας, καὶ ἔκρουσε τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, ὑπενόει γὰρ καθεύδειν αὐτὸν μετὰ Ἰουδίθ.

15. Ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπήκουσε, διαστείλας διεστεί-λας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς χελωνίδος ἐῤῥιμμένον νεκρὸν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀφῄρητο ἀπ' αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ μετὰ κλαυθμοῦ καὶ στεναγμοῦ καὶ βοῆς ἰσχυρᾶς, καὶ διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

17. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν οὗ ἦν Ἰουδὶθ καταλύουσα, καὶ οὐχ εὗρεν αὐτὴν, καὶ ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαὸν, καὶ ἐβόησεν·

18. ἠθέτησαν οἱ δοῦλοι, ἐποίησεν αἰσχύνην μία γυνὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ, ὅτι ἰδοὺ Ὀλοφέρνης χαμαὶ, καὶ ἡ κεφαλὴ οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτῷ.

19. Ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτα τὰ ῥήματα οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως Ἀσσοὺρ, διέῤῥηξαν τοὺς χιτῶνας αὐτῶν, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶν σφόδρα, καὶ ἐγένετο αὐτῶν κραυγὴ καὶ βοὴ μεγάλη σφόδρα ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς.

ΚΕΦ. ΙΕʹ. XV.

ΚΑΙ ὡς ἤκουσαν οἱ ἐν τοῖς σκηνώμασιν ὄντες, ἐξέστησαν ἐπὶ τὸ γεγονός·

2. καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρό-

v. 9. εὐφροσύνης) εὐφρόσυνον. v. 10. προσετέθη εἰς τὸν) προσετέθη πρὸς τὸν. v. 11. ὄρθρος) ὁ ὄρθρος. ibid. ἐκρέμασαν) καὶ ἐκρέμασαν. ib. πᾶς ἀνὴρ τὰ) πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ τὰ. ib. κατὰ σπεῖραν) κατὰ σπείρας. v. 12. ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς) absque articulo. v. 14. τὴν αὐλὴν) τὴν αὐλαίαν. ibid. ὑπενόει) ὑπενοεῖτο. v. 15. ὑπήκουσε, διεστείλας) ἐπήκουσε, διαστείλας. v. 17. καὶ ἐβόησεν·) κράζων. v. 19. διέῤῥηξαν τοὺς χιτῶνας αὐτῶν) τοὺς χιτῶνας αὐτῶν διέῤῥηξαν. CAP. XV. v. 2. ἔπεσεν) ἐπέπεσεν.

τρόμος, καὶ ἐκ ἦν ἄνθρωπος μένων κατὰ πρόσωπον τȣ̃ πλησίον ἔτι, ἀλλ᾽ ἐκχυθέντες ὁμοθυμαδὸν ἔφευγον ἐπὶ πᾶσαν ὁδὸν τȣ̃ πεδίȣ καὶ τῆς ὀρεινῆς.

3. Καὶ οἱ παρεμβεβληκότες ἐν τῇ ὀρεινῇ κύκλῳ Βετυλȣ́α ἐτράπησαν εἰς φυγήν. καὶ τότε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶς ἀνὴρ πολεμιςὴς ἐξ αὐτῶν ἐξεχύθησαν ἐπ᾽ αὐτȣ́ς.

4. Καὶ ἀπέςειλεν Ὀζίας εἰς Βαιτομασθαὶμ, καὶ Βηβαὶ, καὶ Χωβαὶ, καὶ Χωλαὶ, καὶ εἰς πᾶν ὅριον Ἰσραὴλ, τȣ̀ς ἀπαγγέλλοντας ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων, καὶ ἵνα πάντες * ἐπεκχυθῶσι τοῖς πολεμίοις εἰς τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν.

συντελεσμένων
* ἀπεκχυθῶσιν

5. Ὡς δὴ ἤκȣσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐπέπεσαν ἐπ᾽ αὐτȣ̀ς, καὶ ἔκοπτον αὐτȣ̀ς ἕως Χωβά. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐξ Ἱερȣσαλὴμ παρεγενήθησαν, καὶ ἐκ πάσης τῆς ὀρεινῆς· ἀνήγγειλαν γὰρ αὐτοῖς τὰ γεγονότα τῇ παρεμβολῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ἐν τῇ Γαλαὰδ καὶ οἱ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ὑπερεκέρασαν αὐτȣ̀ς πληγῇ μεγάλῃ, ἕως ȣ̃ παρῆλθον Δαμασκὸν, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς.

ἐκόπτοντο

6. Οἱ δὲ λοιποὶ οἱ κατοικοῦντες Βετυλȣ́α, ἐπέπεσον τῇ παρεμβολῇ Ἀσσοὺρ, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτȣ̀ς, καὶ ἐπλȣ́τησαν σφόδρα.

7. Οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀναςρέψαντες ἀπὸ τῆς κοπῆς, ἐκυρίευσαν τῶν λοιπῶν, καὶ αἱ κῶμαι καὶ ἐπαύλεις ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ πεδινῇ ἐκράτησαν πολλῶν λαφύρων· ἦν γὰρ πλῆθος πολὺ σφόδρα.

αἱ πόλεις

8. Καὶ Ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ ἡ γερουσία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ ἦλθον τȣ̃ θεάσασθαι τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησε Κύριος τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τȣ̃ ἰδεῖν τὴν Ἰȣδὶθ, καὶ λαλῆσαι μετ᾽ αὐτῆς εἰρήνην.

9. Ὡς δὲ εἰσῆλθον πρὸς αὐτὴν, εὐλόγησαν αὐτὴν πάντες ὁμοθυμαδὸν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν· σὺ ὕψωμα Ἰσραὴλ, σὺ γαυρίαμα μέγα τȣ̃ Ἰσραὴλ, σὺ καύχημα μέγα τȣ̃ γένους ἡμῶν.

Ἱερȣσαλὴμ

10. Ἐποίησας ταῦτα πάντα ἐν χειρί σου, ἐποίησας τὰ ἀγαθὰ μετὰ Ἰσραὴλ· καὶ εὐδοκήσαι ἐπ᾽ αὐτοῖς ὁ Θεός. εὐλογημένη γίνου παρὰ τῷ παντοκράτορι Κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός· γένοιτο.

εὐδόκησεν

11. Καὶ ἐλαφύρευσεν ὁ λαὸς τὴν παρεμβολὴν ἐφ᾽ ἡμέρας τριάκοντα, καὶ ἔδωκαν τῇ Ἰουδὶθ τὴν σκηνὴν Ὀλοφέρνου, καὶ πάντα τὰ ἀργυρώματα, καὶ τὰς κλίνας, καὶ τὰ ὁλκεῖα, καὶ πάντα τὰ κατασκευάσματα αὐτοῦ. καὶ λαβοῦσα αὐτὴ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῆς, καὶ ἔζευξε τὰς ἁμάξας αὐτῆς, καὶ ἐσώρευσεν αὐτὰ ἐπ᾽ αὐτῶν.

μετ᾽

12. Καὶ συνέδραμε πᾶσα γυνὴ Ἰσραὴλ

v. 3. ἐτράπησαν) καὶ ἐτράπησαν. v. 4. καὶ Βηβαὶ) non habet. ibid. συντελεσμένων) συντετελεσμένων. ib. ἀπεκχυθῶσιν) ἐπεκχυθῶσι. v. 5. ἐκόπτοντο) ἔκοπτον. ibid. ἐν τῇ Γαλαὰδ) absque articulo. v. 6. ἐπέπεσον) ἐπέπεσαν. v. 7. καὶ αἱ πόλεις) καὶ ἐπαύλεις. v. 8. ἰδεῖν Ἰȣδὶθ) ἰδεῖν τὴν Ἰȣδὶθ. v. 9. εἰσῆλθαν) εἰσῆλθον. ibid. Ἱερȣσαλὴμ) Ἰσραὴλ. v. 10. ταῦτα πάντα) transposita. ibid. εὐποίησας) ἐποίησας. ib. εὐδόκησεν) εὐδοκήσαι. v. 11. ὁ λαὸς) πᾶς ὁ λαός. ibid. ὁλκεῖα) ὄλκια. ib. κατασκευάσματα) σκευάσματα. ib. μετ᾽ αὐτῶν) ἐπ᾽ αὐτῶν.

ραὴλ τοῦ ἰδεῖν αὐτὴν, καὶ εὐλόγησαν
αὐτήν· καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν ἐξ αὐτῶν·
καὶ ἔλαβε θύρσους ἐν ταῖς χερσὶν αὐ-
τῆς, καὶ ἔδωκε ταῖς γυναιξὶ ταῖς μεθ'
αὐτῆς,

13. καὶ ἐστεφανώσατο τὴν ἐλαίαν αὐ-
οἱ τη καὶ αἱ μετ' αὐτῆς. καὶ προῆλθεν
παντὸς τοῦ λαοῦ ἐν χορείᾳ ἡγουμένη
πασῶν τῶν γυναικῶν, καὶ ἠκολούθει
πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ, ἐνωπλισμένοι με-
τὰ στεφάνων καὶ ὕμνων ἐν τῷ στόματι
αὐτῶν.

14. Καὶ ἐξῆρχεν Ἰουδὶθ τὴν ἐξομολό-
γησιν ταύτην ἐν παντὶ Ἰσραὴλ, καὶ
ὑπερε- ὑπεφώνει πᾶς ὁ λαὸς τὴν αἴνεσιν ταύτην.
φώνει

ΚΕΦ. ιϛ'. XVI.

ΚΑΙ εἶπεν Ἰουδίθ· ἐξάρχετε τῷ
Θεῷ μου ἐν τυμπάνοις, ᾄσατε
τῷ Κυρίῳ μου ἐν κυμβάλοις,
ἐναρμόσασθε αὐτῷ ψαλμὸν καινὸν, ὑ-
ψοῦτε καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

2. ὅτι ὁ Θεὸς συντρίβων πολέμους Κύ-
ριος, ὅτι εἰς παρεμβολὰς αὐτοῦ ἐν μέ-
σῳ λαοῦ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς κατα-
διωκόντων με.

3. Ἦλθεν Ἀσσοὺρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βοῤ-
ῥᾶ, ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ,
ὧν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐνέφραξε χειμάῤ-
ῥους, καὶ ἡ ἵππος αὐτῶν ἐκάλυψε
βουνούς.

4. Εἶπεν ἐμπρήσειν τὰ ὅριά μου, καὶ
τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν ῥομ-
φαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντά μου θήσειν
εἰς ἔδαφος, καὶ τὰ νήπιά μου δώσειν δώσειν
εἰς προνομὴν, καὶ τὰς παρθένους μου
σκυλεῦσαι.

5. Κύριος παντοκράτωρ ἠθέτησεν αὐ-
τοὺς ἐν χειρὶ θηλείας.

6. Οὐ γὰρ ὑπέπεσεν ὁ δυνατὸς αὐ-
τῶν ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ Τιτάνων
ἐπάταξαν αὐτὸν, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαν-
τες ἐπέθεντο αὐτῷ, ἀλλὰ Ἰουδὶθ θυ-
γάτηρ Μεραρὶ ἐν κάλλει προσώπου αὐ-
τῆς παρέλυσεν αὐτόν.

7. Ἐξεδύσατο γὰρ στολὴν χηρεύσεως
αὐτῆς εἰς ὕψος τῶν πονούντων ἐν Ἰσ-
ραὴλ, ἠλείψατο τὸ πρόσωπον αὐτῆς
ἐν μυρισμῷ,

8. καὶ ἐδήσατο τὰς τρίχας αὐτῆς
ἐν μίτρᾳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς
ἀπάτην αὐτοῦ.

9. Τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν
ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς
ᾐχμαλώτισε ψυχὴν αὐτοῦ. διῆλθεν ἀ-
κινάκης τὸν τράχηλον αὐτοῦ.

10. Ἔφριξαν Πέρσαι τὴν τόλμην αὐ-
τῆς, καὶ Μῆδοι τὸ θράσος αὐτῆς ἐῤ- ἐταρά-
ῥάχθησαν. χθησαν

11. Τότε ἠλάλαξαν οἱ ταπεινοί μου,
καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀσθενοῦντές μου, καὶ
ἐπτοήθησαν· ὕψωσαν τὴν φωνὴν αὐτῶν,
καὶ ἀνετράπησαν.

12. Υἱοὶ κορασίων κατεκέντησαν αὐ-
τοὺς, καὶ ὡς παῖδας αὐτομολούντων ἐτί- παῖδες
τρωσκον αὐτούς. ἀπώλοντο ἐκ παρατά-
ξεως Κυρίου μου.

V. 12. εὐλόγησαν αὐτῇ χορόν) εὐλόγησαν αὐτήν· καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορόν. ibid. μεθ' αὐτῆς) μετ' αὐτῆς. V. 13. ἐστεφανώσατο) ἐστεφανώσαντο. ibid. καὶ οἱ μετ') καὶ αἱ μετ'. V. 14. ὑπερεφώνει) ὑπεφώνει. CAP. XVI. V. 1. ἐπικαλεῖσθε) ἐπικαλέσασθε. V. 2. ὅτι ὁ Θεός) absque articulo. ibid. καταδιωκόντων) τῶν καταδιωκόντων. V. 4. δώσει) δώσειν. V. 10. τόλμην) τόλμαν. ibid. ἐταράχθησαν) ἐῤῥάχθησαν. V. 12. παῖδες) παῖδας.

13. Ὑμνήσω τῷ Κυρίῳ ὕμνον καινόν. Κύριε, μέγας εἶ, καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ, ἀνυπέρβλητος.

14. Σοὶ δουλευσάτω πᾶσα ἡ κτίσις σου· ὅτι εἶπας, καὶ ἐγενήθησαν· ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου, καὶ ᾠκοδόμησε· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου.

15. Ὄρη γὰρ ἐκ θεμελίων σὺν ὕδασι σαλευθήσεται, πέτραι δὲ ἀπὸ προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσεται· ἐπὶ δὲ τοῖς φοβουμένοις σε σὺ εὐιλατεύεις αὐτοῖς.

ἔτι εὐιλατεύσεις

16. Ὅτι μικρὸν πᾶσα θυσία εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ ἐλάχιστον πᾶν στέαρ εἰς ὁλοκαύτωμά σοι. ὁ δὲ φοβούμενος τὸν Κύριον, μέγας διαπαντός.

17. Οὐαὶ ἔθνεσιν ἐπανιστανομένοις τῷ γένει μου, Κύριος παντοκράτωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαύσονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος.

18. Ὡς δὲ ἤλθοσαν εἰς Ἱερουσαλήμ, προσεκύνησαν τῷ Θεῷ. καὶ ἡνίκα ἐκαθαρίσθη ὁ λαὸς, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν, καὶ τὰ ἑκούσια αὐτῶν, καὶ τὰ δόματα αὐτῶν.

19. Καὶ ἀνέθηκεν Ἰουδὶθ πάντα τὰ σκεύη Ὀλοφέρνου, ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς αὐτῇ, καὶ τὸ κωνωπεῖον ὃ ἔλαβεν αὐτὴ ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, εἰς ἀνάθημα τῷ Κυρίῳ ἔδωκε.

ἑαυτῇ ἑαυτοῦ

20. Καὶ ἦν ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς, καὶ Ἰουδὶθ μετ᾽ αὐτῶν κατέμεινε.

21. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας ἀνέζευξεν ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ. καὶ Ἰουδὶθ ἀπῆλθεν εἰς Βετυλούα, καὶ κατέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, καὶ ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

22. Καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτήν, καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀπέθανε Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Μανασσῆ

23. Καὶ προβαίνουσα ἦν μεγάλη σφόδρα, καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν ἅβραν αὐτῆς ἐλευθέραν, καὶ ἀπέθανεν εἰς Βετυλούα, καὶ ἔθαψαν αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ·

24. καὶ ἐπένθησεν αὐτὴν οἶκος Ἰσραὴλ ἡμέρας ἑπτά. καὶ διεῖλε τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἔγγιστα Μανασσῆ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ τοῖς ἔγγιστα τοῦ γένους αὐτῆς.

ἐπένθησαν

25. Καὶ οὐκ ἦν ἔτι ὁ ἐκφοβῶν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουδίθ, καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὴν, ἡμέρας πολλάς.

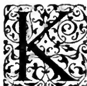
ΙΟΥΔΕΙΘ.

v. 13. τῷ Κυρίῳ) τῷ θεῷ μου. v. 15. τακήσεται. ἔτι δὲ) τακήσονται ἐπὶ δὲ. ibid. εὐιλατεύσεις) εὐιλατεύεις. v. 17. ἐπανιστανομένοις) ἐπανιστωμένοις. v. 18. δόματα αὐτῶν.) αὐτῶν deest. v. 19. ἑαυτῇ ἐκ τοῦ κ. ἑαυτοῦ) αὐτὴ ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ. ib. τῷ Κυρίῳ) τῷ θεῷ. v. 20. εἰς Ἱερουσ.) ἐν Ἱερουσαλήμ. v. 21. ταύτας τὰς ἡμέρας) transposita. ibid. ἀνέζευξεν) addit ἕκαστος. ib. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. v. 22. Μανασσῆ) μανασσῆς. v. 23. προβαίνουσα ἦν) transposita. ibid. τῷ οἴκῳ) ἐν τῷ οἴκῳ. ib. ἑκατὸν πέντε ἔτη) ἔτη ἑκατὸν πέντε. v. 24. ἐπένθησαν) ἐπένθησεν. Subscript. Ἰουδιθ.) τέλος τῆς ἰουδίθ.

Ο ΙΕ-

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΑΙ ἤγαγεν Ἰωσίας τὸ Πάσχα ἐν Ἱερουσαλὴμ τῷ Κυρίῳ ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ,

2. στήσας τὺς ἱερεῖς κατ' ἐφημερίας ἐστολισμένους ἐν τῷ ἱερῷ τῦ Κυρίου.

3. Καὶ εἶπε τοῖς Λευίταις ἱεροδύλοις τῦ Ἰσραὴλ, ἁγιάσαι ἑαυτὺς τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ θέσει τῆς ἁγίας κιβωτοῦ τῦ Κυρίου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν ὁ υἱὸς τῦ Δαυὶδ ὁ βασιλεύς.

4. Οὐκ ἔσαι ὑμῖν ἆραι ἐπ' ὤμων αὐ-
Κυρίῳ τῷ τὴν, καὶ νῦν λατρεύετε τῷ Κυρίῳ Θεῷ
ὑμῶν, καὶ θεραπεύετε τὸ ἔθνος αὐτῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἑτοιμάσατε κατὰ τὰς πατριὰς καὶ τὰς φυλὰς ὑμῶν, κατὰ τὴν γραφὴν Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ, καὶ κατὰ τὴν μεγαλειότητα Σαλωμὼν τῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

ἱερῷ 5. Καὶ στάντες ἐν τῷ ἁγίῳ κατὰ τὴν μεριδαρχίαν τὴν πατρικὴν ὑμῶν τῶν Λευιτῶν, τῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν Ἰσραὴλ,

6. ἐν τάξει θύσατε τὸ Πάσχα, καὶ τὰς θυσίας ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ Πάσχα κατὰ τὸ πρόσταγμα Κυρίου τὸ δοθὲν τῷ Μωϋσῇ.

7. Καὶ ἐδωρήσατο Ἰωσίας τῷ λαῷ τῷ εὑρεθέντι ἀρνῶν καὶ ἐρίφων τριάκοντα χιλιάδας, μόσχους τρισχιλίους. ταῦτα ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐδόθη κατ' ἐπαγγελίαν τῷ λαῷ, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ Λευίταις.

8. Καὶ ἔδωκε Χελκίας, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἡσυῆλος, οἱ ἐπισάται τῦ ἱερῦ, τοῖς ἱερεῦσιν εἰς Πάσχα πρόβατα δισχίλια ἑξακόσια, μόσχους τριακοσίους.

9. Καὶ Ἰεχονίας, καὶ Σαμαίας, καὶ
Ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς, καὶ Ἀσαβίας, Σαβίας
καὶ Ὀχιῆλος, καὶ Ἰωράμ χιλίαρχοι ἔδω- Ὀζίηλος
καν τοῖς Λευίταις εἰς Πάσχα πρόβατα πεντακισχίλια, μόσχους ἑπτακοσίους·

10. καὶ τέτων γενομένων, εὐπρεπῶς ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, ἔχοντες τὰ ἄζυμα κατὰ τὰς φυλὰς καὶ κατὰ τὰς μεριδαρχίας τῶν πατέρων ἔμπροσθεν τῦ λαοῦ, προσενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ Μωυσῆ, καὶ οὕτως τὸ πρωινόν.

11. Καὶ ὤπτησαν τὸ Πάσχα πυρὶ ὡς
καθήκει, καὶ τὰς θυσίας ἥψησαν ἐν τοῖς ὤπτησαν

χαλ-

O ΙΕΡΕΥΣ) ΕΣΔΡΑΣ. CAP. I. v. 1. ἑαυτοῦ, καὶ ἔθυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα) αὐτῦ. καὶ ἔθυσε τὸ πάσχα. v. 3. ὁ υἱὸς τῦ Δαυὶδ) ὁ τῦ δαυίδ. v. 4. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ θεῷ. ib. καὶ φυλὰς) καὶ τὰς φυλάς. v. 5. ἐν τῷ ἱερῷ) ἐν τῷ ἁγίῳ. v. 6. πρόσταγμα Κυρίου) πρόσταγμα τῦ κυρίου. v. 8. καὶ Ἡσυῆλος) καὶ συῆλος. v. 9. Σαβίας, καὶ Ὀζίηλος) ἀσαβίας, καὶ ὀχιῆλος. v. 10. καὶ τέτων γενομένων) καὶ ταῦτα τὰ γενόμενα. v. 11. ὤπτησαν) ἥψησαν.

χαλκείοις καὶ λέβησι μετ᾽ εὐωδίας, καὶ ἀπήνεγκαν πᾶσι τοῖς ἐκ τοῦ λαοῦ.

12. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς ἑαυτῶν, υἱοῖς Ἀαρών.

13. Οἱ γὰρ ἱερεῖς ἀνέφερον τὰ στέατα ἕως ἀωρίας· καὶ οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀδελφοῖς αὐτῶν, υἱοῖς Ἀαρών·

14. καὶ οἱ ἱεροψάλται υἱοὶ Ἀσὰφ ἦσαν ἐπὶ τῆς τάξεως ἑαυτῶν, κατὰ τὰ ὑπὸ Δαυὶδ τεταγμένα, καὶ Ἀσὰφ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Ἐδδινοὺς ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως.

15. καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ᾽ ἑκάστου πυλῶνος· οὐκ ἔστι παραβῆναι ἕκαστον τὴν ἑαυτοῦ ἐφημερίαν. οἱ γὰρ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς·

16. καὶ συνετελέσθη τὰ τῆς θυσίας
τῷ Κυρίῳ τοῦ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀχθῆναι τὸ Πάσχα, καὶ προσενεχθῆναι τὰς θυσίας ἐπὶ τὸ τοῦ Κυρίου θυσιαστήριον, κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ βασιλέως Ἰωσίου.

17. Καὶ ἤγαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ τὸ Πάσχα καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἡμέρας ἑπτά.

18. Καὶ οὐκ ἤχθη τὸ Πάσχα τοιοῦτο ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν χρόνων Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

19. Καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ ἠγάγοσαν Πάσχα τοιοῦτο, οἷον ἤγαγεν Ἰωσίας, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν τῇ κατοικήσει αὐτῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

20. Ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος Ἰωσίου ἤχθη τὸ Πάσχα τοῦτο.

21. Καὶ ὠρθώθη τὰ ἔργα Ἰωσίου ἐνώπιον τοῦ Κυρίου αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ πλήρει εὐσεβείας·

22. καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸν δὲ ἀναγέγραπται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, περὶ τῶν ἡμαρτηκότων καὶ ἠσεβηκότων εἰς τὸν Κύριον παρὰ πᾶν ἔθνος καὶ βασιλείαν, καὶ ἃ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν αἰσθήσει· καὶ οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου ἀνέστησαν ἐπὶ Ἰσραήλ.

23. Καὶ μετὰ πᾶσαν τὴν πρᾶξιν ταύτην Ἰωσίου, συνέβη Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ἐλθόντα πόλεμον ἐγεῖραι ἐν Καρχαμὺς ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου· καὶ Καλχαμὺς
ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ Ἰωσίας.

24. καὶ διεπέμψατο πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς Αἰγύπτου, λέγων· τί ἐμοὶ καὶ σοί ἐστι, βασιλεῦ τῆς Ἰουδαίας;

25. οὐχὶ πρὸς σὲ ἐξαπέσταλμαι ὑπὸ Κυρίου τοῦ Θεοῦ· ἐπὶ γὰρ τοῦ Εὐφράτου ὁ πόλεμός μου ἐστί· καὶ νῦν Κύριος μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι, καὶ Κύριος μετ᾽ ἐμοῦ ἐπισπεύδων ἐστίν· ἀπόστηθι, καὶ μὴ ἐναντιοῦ τῷ Κυρίῳ.

26. Καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν ἑαυτὸν Ἰωσίας ἐπὶ τὸ ἅρμα αὐτοῦ, ἀλλὰ πολεμεῖν αὐτὸν ἐπεχείρει, οὐ προσέχων ῥήμασιν Ἱερεμίου προφήτου ἐκ στόματος Κυρίου·

27. ἀλλὰ

V. 12. & 14. ἑαυτῶν) αὐτῶν. V. 16. τῷ Κυρίῳ) τοῦ κυρίου. ibid. προσενεχθῆναι) προσαχθῆναι. V. 17. ἤγαγον) ἠγάγοσαν. V. 18. τοιοῦτο) τοιοῦτον. V. 19. τοιοῦτο) τοιοῦτον. ibid. οἱ εὑρεθέντες) ὁ εὑρεθείς. V. 22. καὶ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐν αἰσθήσει·) καὶ ἃ ἐλύπησαν αὐτὸν ἐστι. V. 23. Χαλχαμὺς) Χαρχαμύς.

27. ἀλλὰ συνεστήσατο πρὸς αὐτὸν [Μεταεδδαὰς] πόλεμον ἐν τῷ πεδίῳ Μαγεδδώ· καὶ κατέβησαν οἱ ἄρχοντες πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωσίαν.

28. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν ἑαυτοῦ· ἀποστήσατέ με ἀπὸ τῆς μάχης, ἠσθένησα γὰρ λίαν. καὶ εὐθέως ἀπέστησαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τῆς παρατάξεως.

29. Καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτέριον ἑαυτοῦ, καὶ ἀποκατασταθεὶς εἰς Ἱερουσαλὴμ, μετήλλαξε τὸν βίον ἑαυτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ πατρικῷ τάφῳ.

30. Καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ (καὶ) ἐπένθησαν τὸν Ἰωσίαν, καὶ ἐθρήνησεν Ἱερεμίας ὁ προφήτης ὑπὲρ Ἰωσίου, καὶ οἱ προκαθήμενοι σὺν γυναιξὶν ἐθρήνουν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Καὶ ἐξεδόθη τοῦτο γίνεσθαι ἀεὶ εἰς ἅπαν τὸ γένος Ἰσραήλ.

31. Ταῦτα δὲ ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ἱστορουμένων περὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὸ καθ' ἓν πραχθὲν τῆς πράξεως Ἰωσίου, καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐν [προσπροαχθέντα] τῷ νόμῳ τοῦ Κυρίου. τά τε προπραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὰ νῦν, ἱστόρηται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα.

32. Καὶ ἀναλαβόντες οἱ ἐκ τοῦ ἔθνους [Ἰώχαζ] τὸν Ἰεχονίαν υἱὸν Ἰωσίου, ἀνέδειξαν βασιλέα ἀντὶ Ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὄντα ἐτῶν εἴκοσι τριῶν.

33. Καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ μῆνας τρεῖς· καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν βασιλεὺς Αἰγύπτου τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐν Ἱερουσαλὴμ,

34. καὶ ἐζημίωσε τὸ ἔθνος ἀργυρίου ταλάντοις ἑκατὸν, καὶ χρυσίου ταλάντῳ ἑνί.

35. Καὶ ἀνέδειξε βασιλεὺς Αἰγύπτου βασιλέα Ἰωακεὶμ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα τῆς '.ουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ.

36. Καὶ ἔδησεν Ἰωακεὶμ καὶ τοὺς μεγιστᾶνας, Ζαράκην δὲ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ συλλαβὼν ἀνήγαγεν ἐξ Αἰγύπτου.

37. Ἐτῶν δὲ ἦν εἰκοσιπέντε Ἰωακεὶμ, ὅτε ἐβασίλευσε τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίου.

38. Ἐπ' αὐτὸν δὲ ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ δήσας αὐτὸν ἐν χαλκείῳ δεσμῷ, ἀπήγαγεν εἰς Βαβυλῶνα.

39. καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν σκευῶν τοῦ Κυρίου λαβὼν Ναβουχοδονόσορ καὶ ἀπενέγκας, ἀπηρείσατο ἐν τῷ ναῷ ἑαυτοῦ ἐν Βαβυλῶνι.

40. Τὰ δὲ ἱστορηθέντα περὶ αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ καὶ δυσσεβείας, ἀναγέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν χρόνων τῶν βασιλέων.

41. Καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωακεὶμ

v. 27. Μεταεδδαὰς) μαγεδδώ. v. 29. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 30. (καὶ) abest. ibid. ἐθρήνουν) ἐθρηνοῦσαν. v. 31. τοῦ Κυρίου. τά τε προσπροαχθέντα) κυρίου. τά τε προπραχθέντα. ibid. ἐν τῇ βίβλῳ) τῷ ἐν βιβλίῳ. v. 32. ἰώχαζ) ἰεχονίαν. v. 33. ἐν Ἰούδᾳ) ἐν ἰσραήλ. ibid. ἀπέστησεν αὐτὸν) ἀπέστησεν αὐτὸς. v. 35. Ἰωακεὶμ) ἰωακίμ, passim. v. 37. ἔναντι) ἐνώπιον. v. 38. Ἐπ' αὐτὸν) μετ' αὐτὸν. ibid. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ib. δήσας) ἔδησεν. ib. ἀπήγαγεν) καὶ ἀπήγαγεν. v. 39. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

κεὶμ υἱὸς αὐτῦ, ὅτε γὰρ ἀνεδείχθη, ἦν ἐτῶν (δέκα) ὀκτώ.

42. Βασιλεύει δὲ μῆνας τρεῖς καὶ ἡμέρας δέκα ἐν Ἱερȣσαλὴμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἔναντι Κυρίȣ.

43. Καὶ μετ᾽ ἐνιαυτὸν ἀποςείλας Ναβȣχοδονόσορ μετήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα ἅμα τοῖς ἱεροῖς σκεύεσι τȣ̃ Κυρίου·

44. καὶ ἀνέδειξε Σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ, (Σεδεκίαν) ὄντα ἐτῶν εἴκοσι ἑνός. ἐβασίλευσε δὲ ἔτη ἕνδεκα,

45. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ȣ̓κ ἐνετράπη ἀπὸ τῶν ῥηθέντων λόγων ὑπὸ Ἱερεμίου τȣ̃ προφήτου ἐκ ςόματος τȣ̃ Κυρίου.

46. Καὶ ὁρκισθεὶς ἀπὸ τȣ̃ βασιλέως Ναβουχοδονόσορ τῷ ὀνόματι τȣ̃ Κυρίȣ, ἐπιορκήσας ἀπέςη, καὶ σκληρύνας ἑαυτȣ̃ τὸν τράχηλον καὶ τὴν καρδίαν ἑαυτȣ̃, παρέβη τὰ νόμιμα Κυρίȣ Θεοῦ Ἰσραήλ.

47. Καὶ οἱ ἡγέμενοι δὲ τȣ̃ λαοῦ καὶ τῶν ἱερέων πολλὰ ἠνόμησαν καὶ παρέβησαν ὑπὲρ πάσας τὰς ἀκαθαρσίας πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμίαναν τὸ ἱερὸν τȣ̃ Κυρίȣ τὸ ἁγιασθὲν ἐν Ἱεροσολύμοις.

48. Καὶ ἀπέςειλεν ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν διὰ τȣ̃ ἀγγέλȣ ἑαυτȣ̃ μετακαλέσαι αὐτȣ̀ς, καθότι ἐφείδετο αὐτῶν καὶ τȣ̃ σκηνώματος ἑαυτȣ̃.

49. Αὐτοὶ δὲ ἐξεμυκτήριζον ἐν τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· καὶ ᾗ ἡμέρᾳ ἐλάλησε Κύριος, ἦσαν ἐκπαίζοντες τȣ̀ς προφήτας αὐτȣ̃, ἕως τȣ̃ θυμωθέντα αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἔθνει ἑαυτοῦ διὰ τὰ δυσσεβήματα, προςάξαι ἀναβιβάσαι ἐπ᾽ αὐτȣ̀ς τȣ̀ς βασιλεῖς τῶν Χαλδαίων.

50. Οὗτοι ἀπέκτειναν τȣ̀ς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ, περικύκλῳ τȣ̃ ἁγίȣ αὐτῶν ἱεροῦ· καὶ ȣ̓κ ἐφείσαντο νεανίσκου καὶ παρθένου καὶ πρεσβύτου καὶ νεωτέρου αὐτῶν. Ἀλλὰ πάντα παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.

51. Καὶ πάντα τὰ ἱερὰ σκεύη τȣ̃ Κυρίου τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ, καὶ τὰ σκεύη κιβωτȣ̃ τȣ̃ Κυρίου καὶ τὰς βασιλικὰς ἀποθήκας ἀναλαβόντες ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα·

52. καὶ ἐνεπύρισαν τὸν οἶκον Κυρίȣ, καὶ ἔλυσαν τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ τȣ̀ς πύργους αὐτῆς ἐνεπύρισαν ἐν πυρί· αὐτῶν

53. καὶ συνετέλεσαν πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς ἀχρειῶσαι, καὶ τȣ̀ς ἐπιλοίπȣς ἀπήγαγεν ἀπὸ ῥομφαίας εἰς Βαβυλῶνα.

54. Καὶ ἦσαν παῖδες αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτȣ̃, μέχρι τȣ̃ βασιλεῦσαι Πέρσας, εἰς ἀναπλήρωσιν λόγου Κυρίȣ ἐν ςόματι Ἱερεμίου·

55. ἕως

v. 41. υἱὸς) ὁ υἱός. ibid. (δέκα) abest. v. 44. (Σεδεκίαν) non habet. ibid. ἐβασίλευσε δὲ) βασιλεύει δὲ. v. 46. τȣ̃ Κυρίου) absque articulo. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 47. ἠνόμησαν καὶ παρέβησαν) ἠσέβησαν καὶ. ibid. ἁγιασθὲν ἐν Ἱεροσολύμοις.) ἁγιαζόμενον ἐν Ἱερουσαλήμ. v. 48. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 49. ἐξεμυκτήριζον) ἐμυκτήριζον. ibid. τοῦ θυμωθέντα) οὗ θυμώντα. ib. ἑαυτȣ̃) αὐτȣ̃. v. 50. νεωτέρου αὐτῶν. Ἀλλὰ πάντα παρέδωκεν) νεωτέρου, ἀλλὰ πάντας παρέδωκεν. v. 51. καὶ τὰ σκεύη κιβωτȣ̃) καὶ τὰς κιβωτȣ̀ς. v. 52. Κυρίου) τȣ̃ κυρίου. ibid. πύργους αὐτῶν) πύργους αὐτῆς. v. 53. ἀπὸ ῥομφαίας) μετὰ ῥομφαίας. v. 54. μέχρι τȣ̃) μέχρις οὗ. ibid. λόγου Κυρίου) ῥήματος τȣ̃ κυρίου.

55. ἕως τοῦ εὐδοκῆσαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς, πάντα τὸν χρόνον τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς σαββατιεῖ εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.

ΚΕΦ. Β'. II.

Βασιλεύοντος Κύρου Περσῶν ἔτους πρώτου, εἰς συντέλειαν ῥήματος Κυρίου ἐν στόματι Ἱερεμίου,

2. ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἐκήρυξεν ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ ἑαυτοῦ, καὶ ἅμα διὰ γραπτῶν, λέγων·

3. τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς Περσῶν Κῦρος· ἐμὲ ἀνέδειξε βασιλέα τῆς οἰκουμένης ὁ Κύριος τοῦ Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ ὕψιστος.

4. Καὶ ἐσήμηνέ μοι οἰκοδομῆσαι ἑαυτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ, τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

5. Εἴτις ἐστὶν οὖν ὑμῶν ἐκ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, ἔστω ὁ Κύριος Κύριος αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβὰς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, οἰκοδομείτω τὸν οἶκον Κυρίου τοῦ Ἰσραήλ· οὗτος ὁ Κύριος, ὁ κατασκηνώσας ἐν Ἱερουσαλήμ.

6. Ὅσοι οὖν κατὰ τόπους οἰκοῦσι, βοηθείτωσαν αὐτῷ οἱ ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ, ἐν δόσεσι μεθ' ἵππων καὶ κτηνῶν σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς κατ' εὐχὰς προστεθειμένοις εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ.

7. Καὶ καταστάντες οἱ ἀρχίφυλοι τῶν πατριῶν τῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν φυλῆς, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντων ὧν ἤγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα, ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Κυρίῳ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

8. Καὶ οἱ περὶ κύκλῳ αὐτῶν ἐβοήθησαν ἐν πᾶσιν, ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, ἵπποις καὶ κτήνεσι, καὶ εὐχαῖς ὡς πλείσταις πολλῶν, ὧν ὁ νοῦς ἠγέρθη.

9. Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ Κυρίου, ἃ μετήνεγκε Ναβουχοδονόσορ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπηρείσατο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτοῦ εἰδωλείῳ.

10. Ἐξενέγκας δὲ αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν παρέδωκεν αὐτὰ Μιθριδάτῃ τῷ ἑαυτοῦ γαζοφύλακι.

11. διὰ δὲ τούτου παρεδόθησαν Σαναβασσάρῳ τῷ προστάτῃ τῆς Ἰουδαίας. Σαναβασσάρῳ

12. Ὁ δὲ τούτων ἀριθμὸς ἦν, σπονδεῖα χρυσᾶ χίλια, καὶ σπονδεῖα ἀργυρᾶ χίλια, θυΐσκαι ἀργυραῖ εἰκοσιεννέα, φιάλαι χρύσεαι τριάκοντα, ἀργυραῖ δισχίλιαι τετρακόσιαι δέκα, καὶ ἄλλα σκεύη χίλια.

13. Τὰ δὲ πάντα σκεύη διεκομίσθη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πεντακισχίλια τετρακόσια ἑξηκονταεννέα·

14. ἀνηνέχθη δὲ ὑπὸ Σαναβασσάρου ἅ- Σαναβασσάρου
μα τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱεροσόλυμα.

CAP. II. v. 2. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 4. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 5. Κύριος Κύριος) κύριος. ibid. οἶκον Κυρίου) οἶκον τοῦ κυρίου. v. 6. κατὰ τόπους) κατὰ τοὺς τόπους. v. 7. καταστάντες) καταστήσαντες. v. 8. ἀργυρίῳ) ἐν ἀργυρίῳ. ibid. καὶ κτήνεσι) καὶ deest. ib. ὡς) ὡς. v. 9. ἑαυτοῦ εἰδωλείῳ) εἰδωλείῳ αὐτοῦ. v. 10. Μιθριδάτῃ) μιθραδάτῃ. v. 11. Σαναβασσάρῳ τῷ προστάτῃ) σαμανασσάρῳ προστάτῃ. v. 12. χίλια, καὶ σπονδεῖα) καὶ deest. ibid. χρύσεαι) χρυσαῖ. v. 13. διεκομίσθη) ἐκομίσθη. v. 14. Σαναβασσάρου) σαμανασσάρου. ibid. Ἱεροσόλυμα.) ἱερουσαλήμ.

15. Ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ Ἀρταξέρξου τȢ Περσῶν βασιλέως χρόνοις κατέγραψεν αὐτῷ κατὰ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ Βήλεμος, καὶ Μιθριδάτης, καὶ Ταβέλλιος, καὶ Ῥάθυμος, καὶ Βεέλτεθμος, καὶ Σεμέλλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τούτοις συντασσόμενοι, οἱ οἰκοῦντες δὲ ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τόποις, τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολήν.

16. Βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ κυρίῳ οἱ παῖδές σȢ, Ῥάθυμος ὁ τὰ προσπίπτοντα,
Σεβέλλιος καὶ Σεμέλλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ ἐπίλοιποι
κραταιοὶ λοιποι τῆς βȢλῆς αὐτῶν, καὶ κριταὶ οἱ ἐν κοίλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ·

17. καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ κυρίῳ μȢ βασιλεῖ, διότι οἱ ἸȢδαῖοι ἀναβάντες παρ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ τὴν πονηρὰν, οἰκοδομȢσι τάς τε ἀγορὰς αὐτῆς, καὶ τὰ τείχη θεραπεύȢσι, καὶ ναὸν ὑποβάλλονται.

18. Ἐὰν οὖν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη συντελεσθῇ, φορολογίαν Ȣ μὴ ὑπομείνωσι δȢναι, ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσιν ἀντιστήσονται· καὶ ἐπεὶ ἐνεργεῖται τὰ κατὰ τὸν ναὸν, καλῶς ἔχειν ὑπολαμβάνομεν μὴ ὑπεριδεῖν τὸ τοιοῦτο, ἀλλὰ προσφωνῆσαι τῷ κυρίῳ βασιλεῖ, ὅπως ἐὰν φαίνηταί σοι, ἐπισκεφθῇ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν πατέρων σου βιβλίοις.

19. Καὶ εὑρήσεις ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τὰ γεγραμμένα περὶ τούτων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλης ἐκείνη ἦν ἀποστάτις, ἣν ἐκείνη καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις ἐνοχλοῦσα, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἀποστάται καὶ πολιορκίας συνιστάμενοι ἐν αὐτῇ ἔτι ἐξ αἰῶνος, δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη.

20. Νῦν οὖν ὑποδείκνυμέν σοι, κύριε βασιλεῦ, διότι ἐὰν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ ταύτης τείχη ἀνασταθῇ, κάθοδος Ȣκ ἔτι σοι ἔσαι εἰς κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην.

21. Τότε ἀντέγραψεν ὁ βασιλεὺς Ῥαθύμῳ τῷ γράφοντι τὰ προσπίπτοντα, καὶ Βεελτέθμῳ, καὶ Σαμελλίῳ γραμ- Βεελτεμὼθ
ματεῖ, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς συντασσομένοις καὶ οἰκοῦσιν ἐν τῇ Σαμαρείᾳ, καὶ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, τὰ ὑπογεγραμμένα.

22. Ἀνέγνων τὴν ἐπιστολὴν ἣν πεπόμφατε πρὸς μέ· ἐπέταξα οὖν ἐπισκέψασθαι· καὶ ηὑρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ πόλις ἐκείνη ἐξ αἰῶνος βασιλεῦσιν ἀντιπαρατάσσουσα.

23. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀποστάσεις καὶ πολέμους ἐν αὐτῇ συντελοῦντες, καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ σκληροὶ ἦσαν ἐν ἹερȢσαλὴμ κυριεύοντες καὶ φορολογοῦντες κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην.

24. Νῦν οὖν ἐπέταξα ἀποκωλῦσαι τȢς ἀνθρώπους ἐκείνους τȢ οἰκοδομῆσαι τὴν

v. 15. τȢ Περσῶν) τῶν περσῶν. ibid. κατέγραψεν) κατέγραψαν. ib. Μιθριδάτης) μιθραδάτης. ib. Σεβέλλιος) σαμέλλιος. ib. οἱ οἰκοῦντες) absque articulo. v. 16. Σεβέλλιος) σαμέλλιος. ibid. κραταιοὶ) κριταί. v. 17. Κυρίῳ μου) μου abeſt. ibid. διότι) ὅτι. ib. καὶ τὴν πονηρὰν) absque articulo. v. 18. τοιοῦτο) τὸ τοιοῦτο. ibid. ἐὰν φαίνηταί σοι) ἂν φαίνηταί σοι. v. 19. ὑπομνήμασι τὰ γεγρ.) ὑπομνηματισμοῖς γεγραμμένα. ibid. ἦν ἐκείνη) transpoſita. v. 20. ὑποδείκνυμεν) ὑποδεικνύομεν. ibid. διότι ἐὰν) ὅτι ἐὰν. v. 21. Βεελτεμὼθ) βεελτέθμῳ. ibid. Σαμαρείᾳ) adjicit καὶ Συρίᾳ. v. 22. ηὑρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ π. ἐκ.) εὑρέθη ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἐστὶν. v. 24. Νῦν) νῦν οὖν.

τὴν πόλιν, καὶ προνοηθῆναι ὅπως μηδὲν παρὰ ταῦτα γένηται, καὶ μὴ προβῇ ἐπὶ πλεῖον τὰ τῆς κακίας ἐπὶ τῷ βασιλεῖς ἐνοχλεῖσθαι.

25. Τότε ἀναγνωσθέντων τῶν παρὰ τῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου γραφέντων, ὁ Ῥάθυμος, καὶ Σαμέλλιος ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ τέτοις συντασσόμενοι, ἀναζεύξαντες εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ σπουδὴν μεθ᾽ ἵππου καὶ ὄχλου παρατάξεως, ἤρξαντο κωλύειν τὺς οἰκοδομῦντας. καὶ ἤργει ἡ οἰκοδομὴ τῦ ἱεροῦ τῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ μέχρι τῦ δευτέρυ ἔτους τῆς βασιλείας Δαρείυ τῦ Περσῶν βασιλέως.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐποίησε δοχὴν μεγάλην πᾶσι τοῖς ὑπ᾽ αὐτὸν, καὶ πᾶσι τοῖς οἰκογενέσιν αὐτῦ, καὶ πᾶσι τοῖς μεγιςᾶσι τῆς Μηδίας καὶ τῆς Περσίδος,

2. καὶ πᾶσι τοῖς σατράπαις καὶ
μετ᾽ αὐτῶν ςρατηγοῖς καὶ τοπάρχαις τοῖς ὑπ᾽ αὐτὸν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῆς Αἰθιοπίας ἐν ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατραπείαις.

3. Καὶ ὅτε ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ ἐμπλησθέντες ἀνέλυσαν, τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἀνέλυσεν εἰς τὸν κοιτῶνα ἑαυτῦ, καὶ ἐκοιμήθη, καὶ ἔξυπνος ἐγένετο.

4. Τότε οἱ τρεῖς νεανίσκοι οἱ σωματοφύλακες οἱ φυλάσσοντες τὸ σῶμα τῦ βασιλέως, εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ·

5. εἴπωμεν ἕκαςος ἡμῶν ἕνα λόγον, ὃς ὑπερισχύσει, καὶ ὗ ἐὰν φανῇ τὸ ῥῆμα αὐτῦ σοφώτερον τῦ ἑτέρου, δώσει αὐτῷ Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς δωρεὰς μεγάλας, καὶ ἐπινίκια μεγάλα,

6. καὶ πορφύραν περιβαλέσθαι, καὶ ἐν χρυσώμασι πίνειν, καὶ ἐπὶ χρυσῷ καθεύδειν, καὶ ἅρμα χρυσοχάλινον, καὶ κίδαριν βυσσίνην, καὶ μανιάκην περὶ τὸν τράχηλον αὐτῦ,

7. καὶ δεύτερος καθιεῖται Δαρείυ διὰ τὴν σοφίαν ἑαυτῦ, καὶ συγγενὴς Δαρείυ κληθήσεται.

8. Καὶ τότε γράψαντες ἕκαςος τὸν ἑαυτῦ λόγον, ἐσφραγίσαντο καὶ ἔθηκαν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον Δαρείου τῦ βασιλέως, καὶ εἶπαν·

9. ὅταν ἐγερθῇ ὁ βασιλεὺς, δώσουσιν αὐτῷ τὸ γράμμα. καὶ ὃν κρίνῃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ τρεῖς μεγιςᾶνες τῆς Περσίδος, ὅτι ὁ λόγος αὐτῦ σοφώτερος, αὐτῷ δοθήσεται τὸ νίκημα καθὼς γέγραπται.

10. Ὁ εἷς ἔγραψεν, ὑπερισχύει ὁ οἶνος.

11. Ὁ ἕτερος ἔγραψεν, ὑπερισχύει ὁ βασιλεύς.

12. Ὁ τρίτος ἔγραψεν, ὑπερισχύουσιν αἱ γυναῖκες, ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ ἡ ἀλήθεια. ἄλλος

v. 24. ἐπὶ τῷ βασιλεῖς ἐνοχλεῖσθαι.) εἰς τὸ βασιλεῖς ἐνοχλῆσαι. v. 25. ὁ Ῥαθύμος) absque articulo. CAP. III. v. 2. τοῖς μετ᾽ αὐτῶν) τοῖς ὑπ᾽ αὐτὸν. ibid. μέχρι τῆς Αἰθιοπίας) μέχρις αἰθιοπίας. v. 3. Καὶ ὅτε ἔφαγον καὶ ἔπιον) καὶ ἐφάγοσαν καὶ ἐπίοσαν. ibid. τότε) ὁ δὲ. ib. κοιτῶνα) addit ἑαυτοῦ. v. 4. τῷ ἑτέρῳ.) πρὸς τὸν ἕτερον. v. 6. τράχηλον αὐτοῦ) αὐτῦ deest. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 9. καὶ ὃν κρίνῃ) καὶ ὃν ἂν κρίνῃ. ibid. ὅτι ὁ λόγος) ὅτι οὗ ὁ λόγος. ib. τὸ νίκημα) τὰ νίκη. v. 12. Ὁ ἄλλος) ὁ τρίτος.

13. Καὶ ὅτε ἐξηγέρθη ὁ βασιλεὺς, λαβόντες τὸ γράμμα ἐπέδωκαν αὐτῷ, καὶ ἀνέγνω.

14. Καὶ ἐξαποστείλας ἐκάλεσε πάντας τοὺς μεγιστᾶνας τῆς Περσίδος καὶ τῆς Μηδίας, καὶ σατράπας καὶ στρατηγοὺς, καὶ τοπάρχας καὶ ὑπάτους, καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, καὶ ἀνεγνώσθη τὸ γράμμα ἐνώπιον αὐτῶν.

15. Καὶ εἶπε· καλέσατε τοὺς νεανίσκους, καὶ αὐτοὶ δηλώσουσι τοὺς λόγους ἑαυτῶν. καὶ ἐκλήθησαν, καὶ εἰσήλθοσαν.

16. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς· ἀπαγγείλατε ἡμῖν περὶ τῶν γεγραμμένων· καὶ ἤρξατο ὁ πρῶτος ὁ εἴπας περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ οἴνου, καὶ ἔφη οὕτως.

17. Ἄνδρες, πῶς ὑπερισχύει ὁ οἶνος; πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πίνοντας αὐτὸν πλανᾷ τῇ διανοίᾳ·

18. τοῦ τε βασιλέως καὶ τοῦ ὀρφανοῦ ποιεῖ τὴν διάνοιαν μίαν, τήν τε τοῦ οἰκέτου καὶ τὴν τοῦ ἐλευθέρου, τήν τε τοῦ πένητος καὶ τὴν τοῦ πλουσίου·

19. καὶ πᾶσαν διάνοιαν μεταστρέφει εἰς εὐωχίαν καὶ εὐφροσύνην, καὶ οὐ μέμνηται πᾶσαν λύπην καὶ πᾶν ὀφείλημα·

20. καὶ πάσας τὰς καρδίας ποιεῖ πλουσίας, καὶ οὐ μέμνηται βασιλέα, οὐδὲ σατράπην. καὶ πάντα διὰ ταλάντων ποιεῖ λαλεῖν.

21. Καὶ οὐ μέμνηται ὅταν πίνωσιν, φιλιάζειν φίλοις καὶ ἀδελφοῖς, καὶ μετ' οὐ πολὺ σπῶνται τὰς μαχαίρας.

22. Καὶ ὅταν ἀπὸ τοῦ οἴνου ἐγερθῶσιν, οὐ μέμνηνται ἃ ἔπραξαν. γεννηθῶσιν

23. Ὦ ἄνδρες· οὐχ ὑπερισχύει ὁ οἶνος, ὅτι οὕτως ἀναγκάζει ποιεῖν; καὶ ἐσίγησεν οὕτως εἰπών.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤρξατο ὁ δεύτερος λαλεῖν, ὁ εἰπὼν περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ βασιλέως.

2. Ὦ ἄνδρες, οὐχ ὑπερισχύουσιν οἱ ἄνθρωποι, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν κατακρατοῦντες καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς;

3. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπερισχύει καὶ κυριεύει πάντων, καὶ δεσπόζει αὐτῶν, καὶ πᾶν ὃ ἂν εἴπῃ αὐτοῖς, ποιήσουσιν.

4. Ἐὰν εἴπῃ αὐτοῖς ποιῆσαι πόλεμον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, ποιοῦσιν· ἐὰν ποιήσουσιν δὲ ἐξαποστείλῃ αὐτοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους, βαδίζουσι καὶ κατεργάζονται τὰ ὄρη καὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους,

5. φονεύουσι καὶ φονεύονται, καὶ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως οὐ παραβαίνουσιν· ἐὰν δὲ νικήσωσι, τῷ βασιλεῖ κομίζουσι πάντα, καὶ ὅσα ἐὰν προνομεύσωσι, καὶ τὰ ἄλλα πάντα.

6. Καὶ ὅσοι οὐ στρατεύονται οὐδὲ πολεμοῦσιν, ἀλλὰ γεωργοῦσι τὴν γῆν, πάλιν

v. 13. ἐπέδωκαν) ἔδωκαν. v. 14. Μηδίας, καὶ σατράπας) μηδείας, καὶ τοὺς σατράπας. v. 17. τοὺς πίνοντας) τοὺς πιόντας. ibid. τῇ διανοίᾳ) τὴν διάνοιαν. v. 20. πάσας τὰς καρδίας) abest articulus. v. 21. Καὶ οὐ μέμνηνται ὅταν) καὶ οὐ μέμνηται ὅταν. v. 22. γεννηθῶσιν) ἐγερθῶσιν. v. 23. οἶνος, οὕτως) οἶνος, ὅτι οὕτως. ibid. εἰπών.) οὕτως. CAP. IV. v. 1. ὁ εἰπὼν) ὁ εἴπας. v. 3. κυριεύει πάντων) κυριεύει αὐτῶν. ibid. ὃ ἂν) ὃ ἐάν. ib. ποιήσουσιν) ἐποιήσαντο. v. 4. ποιήσουσιν) ποιοῦσιν. v. 5. καὶ ὅσα ἐὰν) καὶ ἐάν.

ὃ ἐὰν λιν ὅταν σπείρωσι θερίσαντες ἀναφέρουσι τῷ βασιλεῖ. καὶ ἕτερος τὸν ἕτερον ἀναγκάζοντες, ἀναφέρουσι τὺς φόρους τῷ βασιλεῖ.

7. Καὶ αὐτὸς εἷς μόνος ἐςίν· ἐὰν εἴπῃ ἀποκλεῖναι, ἀποκλείνουσιν· ἐὰν εἴπῃ ἀφιέναι, ἀφιοῦσιν·

8. εἶπεν πατάξαι, τύπτουσιν· εἶπεν ἐρημῶσαι, ἐρημῦσιν· εἶπεν οἰκοδομῆσαι οἰκοδομῦσιν·

9. εἶπεν ἐκκόψαι, ἐκκόπτυσιν· εἶπεν φυτεῦσαι, φυτεύυσι.

10. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῦ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῦ ἐνακύυσι. πρὸς δὲ τύτοις, αὐτὸς ἀνάκειται, ἐσθίει, καὶ πίνει, καὶ καθεύδει·

11. ὗτοι δὲ τηροῦσιν περὶ αὐτὸν κύκλῳ, καὶ ὐ δύναται ἕκαςος ἀπελθεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτῦ, οὐδὲ παρακύυσιν αὐτῦ.

12. Ὦ ἄνδρες, πῶς οὐχ ὑπερισχύει ὁ βασιλεὺς, ὅτι ὕτως ἐπάκυςός ἐςι; καὶ ἐσίγησεν.

13. Ὁ δὲ τρίτος ὁ εἰπὼν περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀληθείας, οὗτός ἐςι Ζοροβάβελ, ἤρξατο λαλεῖν.

14. Ὦ ἄνδρες, ὐ μέγας ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὁ οἶνος ἰσχύει; τίς οὖν ὁ δεσπόζων αὐτῶν, ἢ τίς ὁ κυριεύων αὐτῶν; ὐχ αἱ γυναῖκες;

15. Αἱ γυναῖκες ἐγέννησαν τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν λαὸν ὃς κυριεύει τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς.

16. καὶ ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο, καὶ αὗται ἐξέθρεψαν αὐτοὺς τὺς φυτεύοντας τὺς ἀμπελῶνας ἐξ ὧν ὁ οἶνος γίνεται·

17. καὶ αὗται ποιοῦσι τὰς ςολὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὗται ποιῦσι δό- τὰς δό-
ξαν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὐ δύνανται οἱ ἄν- ξας τῶν
θρωποι χωρὶς τῶν γυναικῶν εἶναι. ἀνθρώ-
πων

18. Ἐὰν δὲ συναγάγωσι χρυσίον καὶ
ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον, καὶ ἴδωσι ὐχὶ ἀ-
γυναῖκα μίαν καλὴν τῷ εἴδει καὶ τῷ γαπῶ-
κάλλει, σιν

19. (καὶ) ταῦτα πάντα ἀφέντες, εἰς αὐτὴν ἐγκέχηναν, καὶ χάσκοντες τὸ ςόμα θεωροῦσιν αὐτὴν, καὶ πάντες αὐτὴν αἱρετίζουσιν μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον.

20. Ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐγκαταλείπει ὃς ἐξέθρεψεν αὐτὸν, καὶ τὴν ἰδίαν χώραν, καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα κολλᾶται,

21. καὶ μετὰ τῆς γυναικὸς ἀφίησι τὴν ψυχὴν, καὶ οὔτε τὸν πατέρα μέμνηται, οὔτε τὴν μητέρα, οὔτε τὴν χώραν.

22. Καὶ ἐντεῦθεν δεῖ ὑμᾶς γνῶναι, ὅτι αἱ γυναῖκες κυριεύυσιν ὑμῶν. οὐχὶ πονεῖτε, καὶ μοχθεῖτε, καὶ πάντα ταῖς γυναιξὶ δίδοτε καὶ φέρετε;

v. 6. ὃ ἐὰν σπείρωσι) ὅταν σπείρωσι. v. 7. ἀποκλείνουσιν·) ἀποκλείνουσιν. ibid. ἀφιέναι) ἀφεῖναι. v. 8. τύπτουσιν·) adjicit εἶπεν ἐρημῶσαι, ἐρημῦσιν. v. 11. ὗτοι δὲ τ. περὶ αὐτὸν κύκλῳ) αὐτοὶ δὲ τηροῦσι κύκλῳ περὶ αὐτόν. ibid. δύναται) δύνανται. v. 13. ὁ εἰπὼν) ὁ εἴπας. v. 14. Ὦ ἄνδρες) ἄνδρες. v. 16. φυτεύοντας) φυτεύσαντας. v. 17. τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων) δόξαν τοῖς ἀνθρώποις. v. 18. ἀργύριον ὐχὶ ἀγαπῶσι γυναῖκα) ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὡραῖον, καὶ ἴδωσι γυναῖκα. v. 19. (καὶ) abest. ibid. ἐγκέχηναν) ἐκκέχηναν.

23. Καὶ λαμβάνει ἄνθρωπος τὴν ῥομφαίαν ἑαυτῦ, καὶ ἐκπορεύεται εἰς ἐξοδείαν λῃςεύειν καὶ κλέπτειν, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν πλεῖ καὶ ποταμοὺς,

24. καὶ τὸν λέοντα θεωρεῖ, καὶ ἐν σκότει βαδίζει. καὶ ὅταν κλέψῃ καὶ ἁρπάσῃ καὶ λωποδυτήσῃ, τῇ ἐρωμένῃ ἀποφέρει.

25. Καὶ πλεῖον ἀγαπᾷ ἄνθρωπος τὴν ἰδίαν γυναῖκα μᾶλλον ἢ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

26. Καὶ πολλοὶ ἀπενοήθησαν ταῖς ἰδίαις διανοίαις διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ δῦλοι ἐγένοντο δι' αὐτάς.

27. Καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο, καὶ ἐσφάλησαν, καὶ ἡμάρτοσαν διὰ τὰς γυναῖκας.

28. Καὶ νῦν ὐ πιςεύετέ μοι; ὐχὶ μέγας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐξυσίᾳ αὐτῦ; ὐχὶ πᾶσαι αἱ χῶραι εὐλαβῦνται αὐτὸν ἅψασθαι αὐτοῦ;

29. Ἐθεώρεν αὐτὸν καὶ Ἀπάμην τὴν θυγατέρα Βαρτάκου τῦ θαυμαςοῦ, τὴν παλλακὴν τῦ βασιλέως, καθημένην ἐν δεξιᾷ τῦ βασιλέως,

30. καὶ ἀφαιρῦσαν τὸ διάδημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῦ βασιλέως, καὶ ἐπιτιθοῦσαν ἑαυτῇ· καὶ ἐῤῥάπιζε τὸν βασιλέα τῇ ἀριςερᾷ.

31. Καὶ πρὸς τούτοις ὁ βασιλεὺς χάσκων τὸ ςόμα ἐθεώρει αὐτήν· καὶ ἐὰν προσγελάσῃ αὐτῷ, γελᾷ. ἐὰν δὲ πικρανθῇ ἐπ' αὐτὸν, κολακεύει αὐτὴν, ὅπως διαλλαγῇ αὐτῷ.

32. Ὦ ἄνδρες, πῶς ὐχὶ ἰσχυραὶ αἱ γυναῖκες, ὅτι οὕτως πράσσουσι;

33. Καὶ τότε ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μεγιςᾶνες ἐνέβλεπον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον. καὶ ἤρξατο λαλεῖν περὶ τῆς ἀληθείας.

34. Ἄνδρες, οὐχ ἰσχυραὶ αἱ γυναῖκες; μεγάλη ἡ γῆ, καὶ ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς, καὶ ταχὺς τῷ δρόμῳ ὁ ἥλιος, ὅτι ςρέφεται ἐν τῷ κύκλῳ τῦ ὐρανοῦ, καὶ πάλιν ἀποτρέχει εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ.

35. Οὐχὶ μέγας ὃς ταῦτα ποιεῖ; καὶ ἡ ἀλήθεια μεγάλη καὶ ἰσχυροτέρα παρὰ πάντα.

36. Πᾶσα ἡ γῆ τὴν ἀλήθειαν καλεῖ, καὶ ὁ ὐρανὸς αὐτὴν εὐλογεῖ, καὶ πάντα τὰ ἔργα σείεται καὶ τρέμει, καὶ οὐκ ἔςι μετ' αὐτῆς ἄδικον οὐδέν. αὐτῦ

37. Ἄδικος ὁ οἶκος, ἄδικος ὁ βασιλεὺς, ἄδικοι αἱ γυναῖκες, ἄδικοι πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄδικα πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐκ ἔςιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια, καὶ ἐν τῇ ἀδικίᾳ ἑαυτῶν ἀπολοῦνται.

38. Ἡ δὲ ἀλήθεια μένει καὶ ἰσχύει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζῇ καὶ κρατεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τῦ αἰῶνος. ἰσχύσει

39. Καὶ οὐκ ἔςι παρ' αὐτῇ λαμβάνειν πρόσωπα, οὐδὲ διάφορα, ἀλλὰ τὰ δίκαια ποιεῖ, ἀπὸ πάντων τῶν ἀδίκων διαφθορὰ

καὶ

v. 23. ἄνθρωπος τὴν ῥ. ἑαυτῦ) ὁ ἄνθρωπος τὴν ῥ. αὐτῦ. ibid. εἰς ἐξοδείαν λῃςεύειν) ἐξοδεύειν καὶ λῃςεύειν. ib. πλεῖ) πλεῖν. v. 28. εὐλαβῦνται αὐτὸν) αὐτὸν deest. v. 33. ἐνέβλεπον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον.) ἔβλεπον εἰς τὸν ἕτερον. v. 34. οὐχ) ὐχί. v. 36. μετ' αὐτῦ) μετ' αὐτῆς. v. 37. αὐτῶν πάντα τὰ) πάντα deest. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 38. Ἡ δὲ ἀλήθεια) καὶ ἡ ἀλήθεια. ibid. ἰσχύσει) ἰσχύει. v. 39. παρ' αὐτῇ) παρ' αὐτήν. ibid. οὐδὲ διαφθορὰ) ὐδὲ διάφορα.

καὶ πονηρῶν ἀπέχεται· καὶ πάντες εὐδοκῦσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς.

40. Καὶ ὐκ ἔςιν ἐν τῇ κρίσει αὐτῆς οὐδὲν ἄδικον· καὶ αὐτη, ἡ ἰςὺς, καὶ τὸ βασίλειον, καὶ ἡ ἐξυσία, καὶ ἡ μεγαλειότης τῶν πάντων αἰώνων. εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας.

41. Καὶ ἐσιώπησε τῦ λαλεῖν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς τότε ἐφώνησε· καὶ τότε εἶπε· μεγάλη ἡ ἀλήθεια, καὶ ὑπερισχύει.

42. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτῷ· αἴτησαι ὃ θέλεις, πλείω τῶν γεγραμμένων, καὶ δώσομέν σοι, ἀνθ' ὧν εὑρέθης σοφώτερος, καὶ ἐχόμενός μου καθήσῃ, καὶ συγγενής μου κληθήσῃ.

43. Τότε εἶπε τῷ βασιλεῖ· μνήσθητι τὴν εὐχὴν, ἣν ηὔξω, οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερυσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ τὸ βασίλειόν σου παρέλαβες,

44. καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ληφθέντα ἐξ Ἱερυσαλὴμ ἐκπέμψαι, ἃ ἐξεχώρησε Κῦρος, ὅτε ηὔξατο ἐκκόψαι Βαβυλῶνα, καὶ ηὔξατο ἐξαποςεῖλαι ἐκεῖ.

45. Καὶ σὺ ηὔξω οἰκοδομῆσαι τὸν ναὸν ὃν ἐνεπύρισαν οἱ Ἰδυμαῖοι, ὅτε ἠρημώθη ἡ Ἰυδαία ὑπὸ τῶν Χαλδαίων.

46. Καὶ νῦν τοῦτό ἐςιν ὅ σε ἀξιῶ, κύριε βασιλεῦ, καὶ ὃ αἰτῦμαί σε, καὶ αὕτη ἐςὶν μεγαλωσύνη ἡ παρὰ σῦ. δέομαι οὖν ἵνα ποιήσῃς τὴν εὐχὴν, ἣν ηὔξω τῷ βασιλεῖ τῦ οὐρανοῦ, ποιῆσαι ἐκ ςόματός σῦ.

47. Τότε ἀναςὰς Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς κατεφίλησεν αὐτὸν, καὶ ἔγραψεν αὐτῷ τὰς ἐπιςολὰς πρὸς πάντας τὺς οἰκονόμους, καὶ τοπάρχας, καὶ ςρατηγοὺς, καὶ σατράπας, ἵνα προπέμψωσιν αὐτὸν καὶ τὺς μετ' αὐτῦ πάντας ἀναβαίνοντας οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερυσαλήμ.

48. Καὶ πᾶσι τοῖς τοπάρχαις ἐν κοίλῃ Συρίᾳ, καὶ Φοινίκῃ, καὶ τοῖς ἐν τῷ Λιβάνῳ ἔγραψεν ἐπιςολὰς, μεταφέρειν ξύλα κέδρινα ἀπὸ τῦ Λιβάνυ εἰς Ἱερυσαλὴμ, καὶ ὅπως οἰκοδομήσωσι μετ' αὐτῦ τὴν πόλιν.

49. Καὶ ἔγραψε πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς ἀναβαίνουσιν ἀπὸ τῆς βασιλείας εἰς τὴν Ἰυδαίαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, πάντα δυνατὸν, καὶ σατράπην, καὶ τοπάρχην, καὶ οἰκονόμον μὴ ἐπελεύσεσθαι ἐπὶ τὰς θύρας αὐτῶν,

50. καὶ πᾶσαν τὴν χώραν, ἣν κρατοῦσιν, ἀφορολόγητον αὐτοῖς ὑπάρχειν. καὶ οἱ Ἰδυμαῖοι ἀφιῶσι τὰς κώμας, ἃς διακρατοῦσι, τῶν Ἰυδαίων.

51. Καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῦ ἱεροῦ δοθῆναι κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα εἴκοσι μέχρι τῦ οἰκοδομηθῆναι.

52. Καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον ὁλοκαυτώματα καρποῦσθαι καθ' ἡμέραν, καθὰ ἔχυσιν ἐντολὴν, ἑπτακαίδεκα προσφέρειν ἄλλα τάλαντα, δέκα κατ' ἐνιαυτόν.

53. Καὶ πᾶσι τοῖς προσβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας κλίσαι τὴν πόλιν, ὑ-

πάρ-

v. 39. πονηρῶν) καὶ πονηρῶν. v. 41. εἶπε·) εἶπον. v. 42. ἀνθ' ὧν) ὃν τρόπον. v. 44. ἐκπέμψαι, ἃ ἐξεχώρησε) καὶ ἐκπέμψαι ἃ ἐχώρισε. v. 46. μεγαλωσύνη) ἡ μεγαλωσύνη. v. 49. καὶ σατράπην, καὶ τοπάρχην) transposita. v. 50. καὶ οἱ Ἰδυμαῖοι) καὶ ἵνα οἱ ἰδυμαῖοι.

παρέχειν τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς προσβαίνουσιν.

54. Ἔγραψε δὲ καὶ τὴν χορηγίαν καὶ τὴν ἱερατικὴν στολὴν, ἐν τίνι λατρεύουσιν ἐν αὐτῇ.

55. Καὶ τοῖς Λευίταις ἔγραψε δοῦναι τὴν χορηγίαν, ἕως ἡμέρας ἧς ἐπιτελεσθῇ ὁ οἶκος, καὶ Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθῆναι.

56. Καὶ πᾶσι τοῖς φρουροῦσι τὴν πόλιν ἔγραψε δοῦναι αὐτοῖς κλήρους καὶ ὀψώνια.

57. Καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐξεχώρισε Κῦρος ἀπὸ Βαβυλῶνος, καὶ πάντα ὅσα εἶπε Κῦρος ποιῆσαι, καὶ αὐτὸς ἐπέταξε ποιῆσαι, καὶ ἐξαποστεῖλαι εἰς Ἱερουσαλήμ.

58. Καὶ ὅτε ἐξῆλθεν ὁ νεανίσκος, ἄρας τὸ πρόσωπον εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον Ἱερουσαλὴμ, ηὐλόγησε τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων.

59. Παρὰ σοῦ ἡ νίκη, καὶ παρὰ σοῦ ἡ σοφία· καὶ σοῦ ἡ δόξα, καὶ ἐγὼ σὸς οἰκέτης.

60. Εὐλογητὸς εἶ, ὃς ἔδωκάς μοι σοφίαν, καὶ σοὶ ὁμολογῶ, δέσποτα τῶν πατέρων.

61. Καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς, καὶ ἐξῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἀπήγγειλε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ πᾶσι.

62. Καὶ ηὐλόγησαν τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, ὅτι ἔδωκεν αὐτοῖς ἄνεσιν καὶ ἄφεσιν,

63. ἀναβῆναι καὶ οἰκοδομῆσαι τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ ἱερὸν, οὗ ὠνομάσθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐκωθωνίζοντο μετὰ μουσικῶν καὶ χαρᾶς ἡμέρας ἑπτά.

ΚΕΦ. Ε΄. V.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἐξελέγησαν ἀναβῆναι ἀρχηγοὶ οἴκων πατριῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

2. Καὶ Δαρεῖος συναπέστειλε μετ' αὐτῶν ἱππεῖς χιλίους ἕως τοῦ ἀποκαταστῆσαι αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης, καὶ μετὰ μουσικῶν, τυμπάνων καὶ αὐλῶν.

3. Καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν παίζοντες· καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς συναναβῆναι μετ' ἐκείνων.

4. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀναβαινόντων κατὰ πατριὰς αὐτῶν εἰς τὰς φυλὰς, ἐπὶ τὴν μεριδαρχίαν αὐτῶν.

5. Οἱ ἱερεῖς, οἱ υἱοὶ Φινεὲς, υἱοὶ Ἀαρὼν, Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ Σαραίου, καὶ Ἰωακεὶμ ὁ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Δαυίδ, ἐκ τῆς γενεᾶς Φαρὲς, φυλῆς δὲ Ἰούδα,

6. ὃς

v. 55. ἕως ἡμέρας ἐπιτελ.) ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἐπιτελεσθῇ. v. 56. φρουροῦσι) φρουροῦσι. v. 57. ἐξεχώρισε) ἐχώρισε. v. 58. ηὐλόγησε) εὐλόγησε. v. 59. ἡ νίκη, absque articulo. ibid. σοῦ ἡ δόξα) σὴ ἡ δόξα. v. 61. ἐξῆλθεν εἰς) ἐξῆλθε, καὶ ἦλθε εἰς. v. 63. Ἱερουσαλὴμ) τὴν Ἱερουσαλήμ. CAP. V. v. 1. οἴκων) οἴκου. ibid. οἱ υἱοὶ καὶ) οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ. ib. θυγατέρες αὐτῶν) αὐτῶν deest. ib. παιδίσκαι αὐτῶν) αὐτῶν abest. v. 3. ἐποίησεν αὐτοὺς) ἐποίησεν αὐτοῖς. v. 5. οἱ υἱοὶ) absque articulo.

6. ὃς ἐλάλησεν ἐπὶ Δαρείȣ τȣ̃ βασιλέως Περσῶν λόγους σοφοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ μηνὶ Νισὰν, τȣ̃ πρώτȣ μηνός.

7. Εἰσὶ δὲ ȣ̃τοι ἐκ τῆς Ἰȣδαίας οἱ ἀναβάντες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς παροικίας, οὓς μετῴκισε Ναβȣχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα.

8. Καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἰερȣσαλὴμ καὶ τὴν λοιπὴν Ἰȣδαίαν, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, οἱ ἐλθόντες μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, Νεεμίου, Ζαραίου, Ῥησαίου, Ἐνηνίου, Μαρδοχαίου, Βεελσάρου, Ἀσφαράσου, Ῥεελίου, Ῥομελίου, Βαανὰ, τῶν προηγουμένων αὐτῶν. Ιησȣ̃ς

9. Ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τȣ̃ ἔθνους καὶ οἱ προηγούμενοι αὐτῶν. υἱοὶ Φόρος, δύο χιλιάδες καὶ ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ Σαφὰτ, τετρακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

10. Υἱοὶ Ἀρὲς, ἑπτακόσιοι πεντηκονταέξ.

11. Υἱοὶ Φαὰθ Μωὰβ εἰς τȣ̀ς υἱοὺς Ἰησοῦ καὶ Ἰωὰβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δεκαδύο.

12. Υἱοὶ Ἠλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ Ζαθοὺϊ, ἐννεακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ Χορβὲ, ἑπτακόσιοι πέντε. υἱοὶ Βανεὶ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ.

13. Υἱοὶ Βηβαὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀσαὰ, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι εἰκοσιδύο.

14. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ Βαγοῒ, δισχίλιοι ἑξήκοντα ἕξ. υἱοὶ Ἀδινοὺ, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

15. Υἱοὶ Ἀτὴρ Ἐζεκίου, ἐνενηκονταδύο. υἱοὶ Κιλὰν καὶ Ἀζητὰς, ἑξηκονταεπτά. υἱοὶ Ἀζουροὺ, τετρακόσιοι τριακονταδύο.

16. Υἱοὶ Ἀννὶς, ἑκατὸν εἷς. υἱοὶ Ἀρὸμ, Αννίας τριακονταδύο. υἱοὶ Βασσαὶ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀρσιφȣρεὶθ, ἑκατὸν δεκαδύο.

17. Υἱοὶ Βαιτηρȣ̀ς, τρισχίλιοι πέντε. υἱοὶ ἐκ Βαιθλωμῶν, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.

18. Οἱ ἐκ Νετωφαὲ, πεντηκονταπέντε. οἱ ἐξ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν πεντηκονταοκτώ. οἱ ἐκ Βαιθασμὼθ, τεσσαρακονταδύο.

19. Οἱ ἐκ Καριαθιαριὸς εἰκοσιπέντε. Οἱ ἐκ Καφίρας, καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.

20. Οἱ Χαδιασαὶ, καὶ Ἀμμιδαῖοι, τετρακόσιοι εἰκοσιδύο. οἱ ἐκ Κιραμᾶ, καὶ Γαββῆς, ἑξακόσιοι εἴκοσι εἷς.

21. Οἱ ἐκ Μακαλὼν, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. οἱ ἐκ Βητολίω, πεντηκονταδύο. υἱοὶ Νιφὶς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ. Φιτεὶς

v. 7. ἐκ τῆς Ἰȣδαίας οἱ ἀναβ.) οἱ ἐκ τῆς ἰȣδαίας ἀναβάντες v. 8. Ἰησοῦς) ἰησοῦ. ibid. Ἐνηνίȣ) ἐνηνίου. ib. Ῥομελίου) ῥοϊμίου. v. 11. Φαὰθ) φαὰθ. v. 12. ἐννεακόσιοι τεσσαρακονταπέντε) ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε. ibid. Βανεὶ) βανί. v. 13. εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ Ἀσαὰ, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι) τριακοντατρεῖς. υἱοὶ ἀργαὶ, χίλιοι τριακόσιοι. v. 14. Ἀδωνικὰμ) ἀδωνικάν. ibid. τεσσαρακονταεπτά.) τριακονταεπτά. ib. ἑξήκοντα) ἑξακόσιοι. v. 15. Ἀζητὰς) ἀζητάν. ibid. Ἀζουρὰ) ἀζαρού. v. 16. Ἀννίας) ἀννίς. ibid. Ἀρὸμ) adjicit τριακονταδύο. ib. Βασσαὶ) βασσαί. ib. Ἀρσιφȣρεὶθ ἑκατὸν δεκαδύο.) ἀρσιφουρίθ, ἑκατὸν δύο. v. 18. Νετωφαὲ) νετωφάς. ibid. Βαιθασμὼθ) βαιθασμών. v. 19. ἐκ Καριαθιαριὸς) ἐκκαριαθιρί. ibid. Καφίρας καὶ Βηρὼθ) καφείρας καὶ βηρώγ. v. 20. Χαδιασαὶ) οἱ χαδιασαί. ibid, Ἀμμιδαῖοι) ἀμμίδιοι. ib. Κιραμᾶ) κιραμᾶς. v. 21. Βητολίω) βετολίω. ibid. Φιτεὶς) νιφίς.

22. Υἱοὶ Καλαμωλάλυ, καὶ Ὠνοὺς, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε. υἱοὶ Ἱερεχοῦ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

23. Υἱοὶ Σανάας, τρισχίλιοι τριακόσιοι τριάκοντα:

24. Οἱ ἱερεῖς υἱοὶ Ἰεδδὺ τῦ Ἰησῦ εἰς τὺς υἱοὺς Ἀνασεὶβ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ Ἐμμηρὲθ χίλιοι πεντηκονταδύο.

25. Υἱοὶ Φασσούρυ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ Χαρμῆ, χίλιοι δεκαεπτά.

26. Οἱ δὲ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ, καὶ Καδμιήλου, καὶ Βάννυ, καὶ Συδίυ, ἑβδομηκοντατέσσαρες.

27. Οἱ ἱεροψάλται υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ.

28. Οἱ θυρωροὶ υἱοὶ Σαλοὺμ, υἱοὶ Ἀτὰρ, υἱοὶ Τολμὰν, υἱοὶ Δακυβὶ, υἱοὶ Ἀτητὰ, υἱοὶ Σαβεὶ, οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα.

29. Οἱ ἱερόδυλοι, υἱοὶ Ἡσαῦ, υἱοὶ Ἀσιφὰ, υἱοὶ Ταβὼθ υἱοὶ Κηρὰς, υἱοὶ Συσὰ, υἱοὶ Φαλαίυ, υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ Ἀγγαβὰ,

30. υἱοὶ Ἀκὺδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κηταὶβ, υἱοὶ Γαβὰ, υἱοὶ Συβαῒ, υἱοὶ Ἀνὰν, υἱοὶ Καθουὰ, υἱοὶ Γεδδὲρ,

31. υἱοὶ Ἰαΐρου, υἱοὶ Δεσὰν, υἱοὶ Νοεβὰ, υἱοὶ Χασεβὰ, υἱοὶ Γαζηρὰ, υἱοὶ Ὀζίου, υἱοὶ Φινοὲ, υἱοὶ Ἀσαρὰ, υἱοὶ Βασθαῒ, υἱοὶ Ἀσανὰ, υἱοὶ Μαανὶ, υἱοὶ Ναφισὶ, υἱοὶ Ἀκὺμ, υἱοὶ Ἀχιφὰ, υἱοὶ Ἀσοὺρ, υἱοὶ Φαρακεὶμ, υἱοὶ Βασαλὼθ,

32. υἱοὶ Μεεδδὰ, υἱοὶ Κυθὰ, υἱοὶ Χαρέα, υἱοὶ Βαρχυὲ, υἱοὶ Σεραὴρ, υἱοὶ Θομοῒ, υἱοὶ Νασὶθ, υἱοὶ Ἀτεφά.

33. Υἱοὶ παίδων Σαλωμὼν, υἱοὶ Ἀσσαφφιὼθ, υἱοὶ Φαριδὰ, υἱοὶ Ἰεηλὶ, υἱοὶ Λοζὼν, υἱοὶ Ἰσδαὴλ, υἱοὶ Σαφυθὶ,

34. υἱοὶ Ἀγιὰ, υἱοὶ Φαχαρὲθ, υἱοὶ Σαβιὴ, υἱοὶ Σαρωθιὲ, υἱοὶ Μασίας, υἱοὶ Γὰς, υἱοὶ Ἀδδὺς, υἱοὶ Συβὰς, υἱοὶ Ἀφερρὰ, υἱοὶ Βαρωδεὶς, υἱοὶ Σαφὰτ, υἱοὶ Ἀλλών. Ἀδλὼν

35. Πάντες οἱ ἱερόδυλοι, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν παίδων Σαλωμὼν τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

36. Οὗτοι ἀναβάντες ἀπὸ Θερμελὲθ, καὶ Θελερσὰς, ἡγούμενος αὐτῶν Θελσὰς
Χαρααθαλὰρ, καὶ Ἀαλάρ. Ἀλὰρ

37. Καὶ οὐκ ἠδύναντο ἀπαγγεῖλαι τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ γενεὰς, ὡς ἐκ τῦ Ἰσραὴλ εἰσίν. υἱοὶ Δαλὰν τῦ υἱοῦ τῦ Βαιὰν, υἱοὶ Νεκωδὰν ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. Βαὶν

38. Καὶ

v. 22. τριακόσιοι) διακόσιοι. v. 23. τριάκοντα) εἴκ. v. 24. υἱοὶ Ἰεδδὲ) οἱ υἱοὶ ἰεδδού. ibid. Ἀνασεὶβ) Χαρσανασίβ. ib. ἐννακόσιοι) ἑπτακόσιοι. ib. χίλιοι) διακόσιοι. v. 25. διακόσιοι) deest. ibid. Χαρμῆ) χαρμί. ib. χίλιοι) διακόσιοι. v. 26. Οἱ δὲ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ, καὶ Καδμιήλυ) οἱ λευῖται οἱ υἱοὶ ἰησὰ, καὶ καδιήλου. v. 27. υἱοὶ ἱεροψ.) οἱ ἱεροψάλται. ibid. τεσσαρακονταοκτώ.) εἰκοσιοκτώ. v. 28. Δακυβὶ) δακὺβ. ibid. Σαβεὶ, οἱ πάντες) τωβὶς, πάντες. v. 29. Ταβὼθ) ταβαὼθ. ibid. Συσὰ) συυδὰ. ibid. Ἀγγαβὰ) ἀγραβά. v. 30. Γαβὰ) ἀκκαβά. ibid. Ἀνὰν) ἀνάν. v. 31. Δεσὰν) δαισὰν. ibid. Γαζηρὰ) καζηρά. ib. Ἀσανὰ, υἱοὶ Μαανὶ) ἀσσανὰ, υἱοὶ μανί. ib. Ἀκὺμ - - fin.) ἀκὺφ, υἱοὶ ἀχιβὰ, υἱοὶ ἀσὺβ, υἱοὶ φαρακὶμ, υἱοὶ βασαλὲμ. v. 32. Νασὶθ) νασί. v. 33. Ἀσσαφφιὼθ, υἱοὶ Φαριδὰ, υἱοὶ Ἰεηλὶ) ἀσσαπφιὼθ, υἱοὶ φαριρὰ, υἱοὶ ἰεηλί. ibid. Σαφυθὶ) σαφυί. v. 34. Σαρωθιὲ, υἱοὶ Μασίας) σαρωθὶ, υἱοὶ μασαίας. ibid. Συβὰς) συυβά. ib. Βαρωδεὶς - - fin.) βαρωδὶς, υἱοὶ σαφὰγ, υἱοὶ ἀδλών. v. 36. Θελσὰς) θελερσάς. ibid. Χαρααθαλὰρ, καὶ Ἀλάρ.) χαρααθαλὰρ, καὶ ἀαλάρ. v. 37. Βαὶν) βαιάν.

38. Καὶ ἐκ τῶν ἱερέων οἱ ἐμποιούμενοι ἱερωσύνης, καὶ οὐχ εὑρέθησαν. υἱοὶ Ὀβδία, υἱοὶ Ἀκκώς, υἱοὶ Ἰοδδοὺς τοῦ λαβόντος Αὐγίαν γυναῖκα τῶν θυγατέρων Ζοροζελλαίου, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

39. Καὶ τούτων ζητηθείσης τῆς γενικῆς γραφῆς ἐν τῷ καταλοχισμῷ, καὶ μὴ εὑρεθείσης, ἐχωρίσθησαν τοῦ ἱερατεύειν.

40. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Νεεμίας καὶ Ἀτθαρίας, μὴ μετέχειν τῶν ἁγίων αὐτούς, ἕως οὗ ἀναστῇ ἀρχιερεὺς ἐνδεδυμένος τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

41. Οἱ δὲ πάντες ἦσαν Ἰσραὴλ ἀπὸ δωδεκαετοῦς καὶ ἐπάνω χωρὶς παίδων καὶ παιδισκῶν, μυριάδες τέσσαρες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα. παῖδες τούτων καὶ παιδίσκαι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. ψάλται καὶ ψαλτῳδοὶ, διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

42. Καὶ κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, καὶ ἵπποι ἑπτακισχίλιοι τριακονταέξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε, ὑποζύγια πεντακισχίλια πεντακόσια εἰκοσιπέντε.

43. Καὶ ἐκ τῶν ἡγουμένων κατὰ τὰς πατριὰς, ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ, ηὔξαντο ἐγεῖραι τὸν οἶκον ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐτῶν δύναμιν,

44. καὶ δοῦναι εἰς τὸ ἱερὸν γαζοφυλάκιον τῶν ἔργων, χρυσίου μνᾶς χιλίας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ στολὰς ἱερατικὰς ἑκατόν.

45. Καὶ κατῳκίσθησαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ τῇ χώρᾳ, οἵτε ἱεροψάλται, καὶ οἱ θυρωροὶ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν.

46. Ἐνστάντος δὲ τοῦ ἑβδόμου μηνὸς, καὶ ὄντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἑκάστου ἐν τοῖς ἰδίοις, συνήχθησαν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ εὐρύχωρον τοῦ πρώτου πυλῶνος τοῦ πρὸς τὴν ἀνατολήν.

47. Καὶ καταστὰς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ οἱ τούτου ἀδελφοὶ, ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ,

48. προσενέγκαι ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωϋσέως βίβλῳ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ διηγορευμένοις.

49. Καὶ ἐπισυνήχθησαν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ κατώρθωσαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἔχθρᾳ ἦσαν αὐτοῖς, καὶ κατίσχυσαν αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀνέφερον θυσίας κατὰ τὸν καιρὸν, καὶ ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ, τὸ πρωϊνὸν καὶ τὸ δειλινόν.

v. 38. Ἀκκώς, υἱοὶ Ἰοδδοὺς) ἀκβώς, υἱοὶ ἰαδδού. ibid. Ζοροζελλαίου) φαηζελδαίω. v. 39. μὴ εὑρεθείσης) præfigit καί. v. 40. ἁγίων αὐτούς, ἕως οὗ ἀναστῇ) ἁγίων ἕως ἀναστῇ. v. 41. ἦσαν Ἰσραὴλ ἀπὸ δωδ. χωρὶς) ἰσραὴλ ἦσαν ἀπὸ δωδεκαετοῦς καὶ ἐπάνω χωρίς. ibid. τριακόσιοι τριακονταεπτά.) τριακόσιοι ἑξήκοντα. παῖδες τούτων καὶ παιδίσκαι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. v. 42. Καὶ κάμηλοι) καὶ deest. v. 45. ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν) ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐν. v. 46. πρὸς τὴν ἀνατολήν.) πρὸς τῇ ἀνατολῇ. v. 47. τοῦ Ἰσραὴλ). absque articulo. v. 48. ἐπ' αὐτὸ) ἐπ' αὐτοῦ. v. 49. τόπου αὐτοῦ) τόπου αὐτῶν. ibid. τῷ Κυρίῳ) absque articulo.

50. Καὶ ἠγάγοσαν τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν, ὡς ἐπιτέτακἶαι ἐν τῷ νόμῳ, καὶ θυσίας καθ' ἡμέραν, ὡς προσῆκον ἦν.

51. Καὶ μετὰ ταῦτα προσφορὰς ἐνδελεχισμοῦ, καὶ θυσίας σαββάτων καὶ νουμηνιῶν καὶ ἑορτῶν πασῶν ἡγιασμένων.

52. Καὶ ὅσοι ηὔξαντο εὐχὴν τῷ Θεῷ, ἀπὸ τῆς νουμηνίας τοῦ ἑβδόμου μηνὸς ἤρξαντο προσφέρειν θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ οὔπω ᾠκοδόμητο.

53. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τέκἶοσι, καὶ βρωτὰ, καὶ ποτὰ, καὶ κάῤῥα τοῖς Σιδωνίοις καὶ Τυρίοις εἰς τὸ παράγειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ Λιβάνου ξύλα κέδρινα, διαφέρειν σχεδίας εἰς τὸν Ἰόππης λιμένα, κατὰ τὸ πρόσταγμα τὸ γραφὲν αὐτοῖς παρὰ Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως.

54. Καὶ τῷ δευτέρῳ ἔτει παραγενόμενος εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ μηνὸς δευτέρου, ἤρξατο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἱερουσαλὴμ.

55. καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τῇ νουμηνίᾳ τοῦ δευτέρου μηνὸς, τοῦ δευτέρου ἔτους, ἐν τῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλήμ.

56. Καὶ ἔστησαν τοὺς Λευΐτας ἀπὸ εἰ-
κοσαετοῦς ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Κυρίου. καὶ
ἔστη Ἰησοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ,
καὶ Καδμιὴλ ὁ ἀδελφὸς, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰη- Καδωὴλ
σοῦ Ἡμαδαβοὺν, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰωδὰ τοῦ
Ἠλιαδὺδ σὺν τοῖς υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς, Ἠλιαδὰν
πάντες οἱ Λευῖται ὁμοθυμαδὸν ἐργοδιῶ-
κἶαι, ποιοῦντες εἰς τὰ ἔργα ἐν τῷ οἴ-
κῳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ οἰκοδό-
μοι τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

57. Καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐστολισμένοι μετὰ μουσικῶν καὶ σαλπίγγων, καὶ οἱ Λευῖται οἱ υἱοὶ Ἀσὰφ ἔχοντες τὰ κύμβαλα, ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ, καὶ εὐλογοῦντες κατὰ Δαυὶδ βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ.

58. Καὶ ἐφώνησαν δι' ὕμνων ὁμολογοῦντες τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἡ χρηστότης αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν παντὶ Ἰσραήλ.

59. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐσάλπισαν καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, ὑμνοῦντες τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ ἐγέρσει τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου.

60. Καὶ ἤλθοσαν ἐκ τῶν ἱερέων τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν προκαθημένων κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν, οἱ πρεσβύτεροι οἱ προεωρακότες τὸν πρὸ τούτου οἶκον πρὸς τὴν τούτου οἰκοδομὴν μετὰ κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου·

61. καὶ πολλοὶ διὰ σαλπίγγων καὶ χαρᾶς μεγάλῃ φωνῇ·

62. ὥστε τὸν λαὸν μὴ ἀκούειν τῶν

σαλ-

v. 50. ἠγάγοσαν τῆς) ἠγάγοσαν τὴν τῆς. v. 53. καὶ βρωτὰ, καὶ ποτὰ) transpofita. ibid. κάῤῥα) χάῤῥα. ib. Κύρου Περσῶν) κύρου τοῦ περσῶν. v. 55. τὸν οἶκον) τὸν ναόν. v. 56. Καδωὴλ) καδμιὴλ. ibid. Ἰησοῦ) abeft. ib. Ἠλιαδὰν) ἠλιαδὰδ. ib. τοῦ Θεοῦ.) τοῦ κυρίου. v. 57. οἱ υἱοὶ Ἀσὰφ) absque articulo. v. 58. ὁμολογοῦντες) εὐλογοῦντες. v. 59. οἴκου τοῦ Κυρίου) οἴκου κυρίου. v. 60. οἱ προεωρακότες) οἱ ἑωρακότες. ibid. κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου.) κλαυθμοῦ καὶ κραυγῆς μεγάλης. v. 61. φωνῇ) τῇ φωνῇ.

σαλπίγγων διὰ τὸν κλαυθμὸν τȣ͂ λαοῦ. ὁ γὰρ ὄχλος ἦν ὁ σαλπίζων μεγάλως, ὥστε μακρόθεν ἀκȣ́εσθαι.

63. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἐχθροὶ τῆς Φυλῆς Ἰȣ́δα καὶ Βενιαμεὶν, ἦλθοσαν ἐπιγνῶναι τίς ἡ φωνὴ τῶν σαλπίγγων.

64. Καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας οἰκοδομοῦσι τὸν λαὸν τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

65. Καὶ προσελθόντες τῷ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν πατριῶν, λέγȣσιν αὐτοῖς· συνοικοδομήσομεν ὑμῖν.

66. Ὁμοίως γὰρ ὑμῖν ἀκȣ́ομεν τȣ͂ Κυρίȣ ὑμῶν, καὶ αὐτῷ ἐπιθύομεν ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσβασαρὲθ βασιλέως Ἀσσυρίων, ἐντεῦθα ὃς μετήγαγεν ἡμᾶς ἐνταῦθα.

67. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς, καὶ οἱ ἡγȣ́μενοι τῶν πατριῶν τȣ͂ Ἰσραήλ. οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τȣ͂ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν.

68. Ἡμεῖς γὰρ μόνοι οἰκοδομήσομεν τῷ Κυρίῳ τȣ͂ Ἰσραὴλ ἀκολούθως οἷς προσέταξεν ἡμῖν Κῦρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν.

69. Τὰ δὲ ἔθνη τῆς γῆς ἐπικοιμώμενα τοῖς ἐν τῇ Ἰȣδαίᾳ, καὶ πολιορκοῦντες, εἶργον τȣ͂ οἰκοδομεῖν.

70. Καὶ ἐπιβȣλὰς καὶ δημαγωγίας καὶ ἐπισυστάσεις ποιούμενοι, ἀπεκώλυσαν τȣ͂ ἐπιτελεσθῆναι τὴν οἰκοδομὴν πάντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς τȣ͂ βασιλέως Κύρȣ. καὶ εἴρχθησαν τῆς οἰκοδομῆς ἔτη δύο, ἕως τῆς Δαρείȣ βασιλείας.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς τȣ͂ Δαρείου βασιλείας, ἐπροφήτευσεν Ἀγγαῖος, καὶ Ζαχαρίας ὁ τȣ͂ Ἀδδῶ, οἱ προφῆται, ἐπὶ τȣ̀ς Ἰȣδαίȣς τȣ̀ς ἐν τῇ Ἰȣδαίᾳ καὶ Ἱερȣσαλὴμ, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίȣ Θεȣ͂ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς.

2. Τότε ςὰς Ζοροβάβελ ὁ τȣ͂ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦς ὁ τȣ͂ Ἰωσεδὲκ, ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τȣ͂ Κυρίȣ τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, συνόντων τῶν προφητῶν τȣ͂ Κυρίȣ, βοηθȣ́ντων αὐτοῖς.

3. Ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ παρῆν πρὸς αὐτȣ̀ς Σισίννης ὁ ἔπαρχος Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβȣζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι αὐτȣ͂, καὶ εἶπαν αὐτοῖς.

4. Τίνος ὑμῖν συντάξαντος, τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομεῖτε, καὶ τὴν ςέγην ταύτην καὶ τ' ἄλλα πάντα ἐπιτελεῖτε; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ οἰκοδόμοι οἱ ταῦτα ἐπιτελοῦντες;

5. Καὶ ἔχοσαν χάριν, ἐπισκοπῆς γενομένης ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, παρὰ τȣ͂ Κυρίου οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων·

6. καὶ οὐκ ἐκωλύθησαν τῆς οἰκοδομῆς, μέχρι τȣ͂ ὑποσημανθῆναι Δαρείῳ περὶ αὐτῶν, καὶ προσφωνηθῆναι.

v. 65. συνοικοδομήσομεν) συνοικοδομήσωμεν. v. 66. ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσβασαρὲθ) ἀφ' ἡμερῶν ἀσβακαφὰθ. ibid. ἐντεῦθα.) ἐνταῦθα. v. 67. εἶπαν) εἶπεν. ibid. τῷ Θεῷ) absque articulo. v. 70. Καὶ ἐπιβȣλὰς καὶ δημαγωγίας καὶ ἐπισυστάσεις) καὶ βȣλὰς καὶ δημαγωγȣ͂ντες, καὶ συστάσεις. ibid. ἐπιτελεσθῆναι) ἀποτελεσθῆναι. CAP. VI. v. 1. τȣ͂ Δαρείȣ) δαρείου. v. 3. συνεταῖροι αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 4. τ' ἄλλα) τὰ ἄλλα. ibid. τίνες εἰσὶν οἱ οἰκοδόμοι) καὶ τίνες εἰσὶν οἰκοδόμοι. v. 6. μέχρι τοῦ ὑποσημανθῆναι) μέχρις οὗ ἀποσημανθῆναι.

7. ἈΝΤΙ'ΓΡΑΦΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ ἭΣ Ἔ'ΓΡΑΨΕ ΔΑΡΕΙ'Ω, ΚΑΙ' ἈΠΕ'ΣΤΕΙΛΕΝ, Σισίννης ὁ ἔπαρχος Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβουζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι οἱ ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἡγεμόνες, βασιλεῖ Δαρείῳ χαίρειν.

8. Πάντα γνωστὰ ἔστω τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ, ὅτι παραγενόμενοι εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἐλθόντες εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν, κατελάβομεν τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ πόλει οἰκοδομοῦντας οἶκον τῷ Κυρίῳ μέγαν, καινὸν διὰ λίθων ξυστῶν καὶ πολυτελῶν, ξύλων τιθεμένων ἐν τοῖς τοίχοις,

σπουδὴν 9. καὶ τὰ ἔργα ἐκεῖνα ἐπὶ σπουδῆς γινόμενα, καὶ εὐοδούμενον τὸ ἔργον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσῃ δόξῃ
συντελέ- καὶ ἐπιμελείᾳ συντελέμενον.
μενα 10. Τότε ἐπυνθανόμεθα τῶν πρεσβυτέρων τούτων, λέγοντες· τίνος ὑμῖν προστάξαντος, οἰκοδομεῖτε τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὰ ἔργα ταῦτα θεμελιοῦτε;

11. Ἐπερωτήσαμεν οὖν αὐτοὺς, ἕνεκεν τοῦ γνωρίσαι σοι, καὶ γράψαι σοι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀφηγουμένους, καὶ τὴν ὀνοματογραφίαν ᾐτοῦμεν αὐτοὺς τῶν
προκα- προκαθηγουμένων.
θημένων 12. Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες· ἡμεῖς ἐσμὲν παῖδες τοῦ Κυρίου τοῦ κτίσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

13. Καὶ ᾠκοδόμητο οἶκος ἔμπροσθεν ἐτῶν πλειόνων διὰ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ, καὶ ἐπετελέσθη.

14. Καὶ ἐπεὶ οἱ πατέρες ἡμῶν παραπικράναντες ἥμαρτον εἰς τὸν Κύριον τοῦ Ἰσραὴλ τὸν οὐράνιον, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως τῆς Βαβυλωνίας, βασιλέως τῶν Χαλδαίων.

15. Τόν τε οἶκον καθελόντες ἐνεπύρισαν, καὶ τὸν λαὸν ᾐχμαλώτευσαν εἰς Βαβυλῶνα.

16. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει βασιλεύοντος Κύρου χώρας Βαβυλωνίας, ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Κῦρος τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομηθῆναι,

17. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργύρεα, ἃ ἐξήνεγκε Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπηρείσατο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτοῦ ναῷ, πάλιν ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ παρεδόθη Ζοροβάβελ καὶ Σαναβασσάρῳ τῷ ἐπάρχῳ·

18. καὶ ἐπετάγη αὐτῷ ἀπενέγκαντι πάντα ταῦτα τὰ σκεύη ἀποθεῖναι ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου τοῦτον οἰκοδομηθῆναι ἐπὶ τοῦ τόπου.

19. Τότε ὁ Σαναβάσσαρος ἐκεῖνος παραγενόμενος ἐνεβάλετο τοὺς θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ,

v. 7. ἈΠΕ'ΣΤΕΙΛΕΝ) ἈΠΕ'ΣΤΕΙΛΑΝ. v. 8. ξυστῶν καὶ πολυτ.) καὶ deest. v. 9. σπουδὴν) σπουδῆς. ibid. συντελέμενα) συντελέμενον. v. 11. ἕνεκεν) εἵνεκεν. ibid. προκαθημένων) προκαθηγουμένων. v. 12. ἡμεῖς ἐσμὲν) ἐσμὲν. v. 14. τῆς Βαβυλωνίας) βαβυλῶνος. v. 16. οἰκοδομηθῆναι) οἰκοδομῆσαι. v. 17. ἀργύρεα) ἀργυρᾶ. ibid. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ib. Βαβυλῶνι) βαβυλωνίᾳ. ib. Ζοροβάβελ καὶ Σαναβασσάρῳ) σαβανασσάρῳ ζοροβάβελ. v. 18. ἀπενέγκαντι ταῦτα τὰ σκ.) καὶ ἀπήνεγκε πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. ibid. Κυρίου τοῦτον) τοῦτον abest. v. 19. Σαναβάσσαρος ἐκεῖνος) σαβανάσσαρος. ibid. τοῦ Κυρίου) κυρίου.

σαλὴμ, καὶ ἀπ' ἐκείνου μέχρι τοῦ νῦν οἰκοδομέμμενος οὐκ ἔλαβε συντέλειαν.

20. Νῦν οὖν εἰ κρίνεται, βασιλεῦ, ἐπισκεπήτω ἐν τοῖς βασιλικοῖς βιβλιοφυλακίοις τοῦ Κύρου·

21. καὶ ἐὰν εὑρίσκητε μετὰ τῆς γνώμης Κύρου τοῦ βασιλέως γενομένην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου Κυρίου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κρίνηται τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ἡμῶν, προσφωνησάτω ἡμῖν περὶ τούτων.

22. Τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος προσέταξεν ἐπισκέψασθαι ἐν τοῖς βασιλικοῖς βιβλιοφυλακίοις τοῖς κειμένοις ἐν Βαβυλῶνι, καὶ εὑρέθη ἐν Ἐκβατάνοις, τῇ βάρει τῇ ἐν Μηδείᾳ χώρᾳ, τόμος εἷς, ἐν ᾧ ὑπεμνημάτιστο τάδε.

23. Ἔτους πρώτου βασιλεύοντος Κύρου, βασιλεὺς Κῦρος προσέταξε τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομῆσαι, ὅπου ἐπιθύουσι διὰ πυρὸς ἐνδελεχοῦς·

24. οὗ τὸ ὕψος πηχῶν ἑξήκοντα, πλάτος πηχῶν ἑξήκοντα, διὰ δόμων λιθίνων ξυστῶν τριῶν, καὶ δόμου ξυλίνου ἐγχωρίου καινοῦ ἑνὸς, καὶ τὸ δαπάνημα δοθῆναι ἐκ τοῦ οἴκου Κύρου τοῦ βασιλέως.

25. Καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ οἴκου Κυρίου, τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργύρεα, ἃ ἐξήνεγκε Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα, ἀποκατασταθῆναι εἰς τὸν οἶκον τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, οὗ ἦν κείμενα, ὅπως τεθῇ ἐκεῖ.

26. Προσέταξε δὲ ἐπιμεληθῆναι Σισίννῃ ἐπάρχῳ Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβουζάνῃ, καὶ τοῖς συνεταίροις, καὶ τοῖς ἀποτεταγμένοις ἐν Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ ἡγεμόσιν ἀπέχεσθαι τοῦ τόπου, ἐᾶσαι δὲ τὸν παῖδα τοῦ Κυρίου Ζοροβάβελ, ἔπαρχον δὲ τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, τὸν οἶκον Κυρίου ἐκεῖνον οἰκοδομεῖν ἐπὶ τοῦ τόπου.

27. Καὶ ἐγὼ ἐπέταξα ὁλοσχερῶς οἰκοδομῆσαι καὶ ἀτενίσαι, ἵνα συμποιῶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων, μέχρις τοῦ ἐπιτελεσθῆναι τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου.

28. Καὶ ἀπὸ τῆς φορολογίας κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης ἐπιμελῶς σύνταξιν δίδοσθαι τούτοις τοῖς ἀνθρώποις εἰς θυσίας τῷ Κυρίῳ, Ζοροβάβελ ἐπάρχῳ εἰς ταύρους, καὶ κριοὺς, καὶ ἄρνας,

29. ὁμοίως δὲ καὶ πυρὸν, καὶ ἅλα, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον ἐνδελεχῶς κατ' ἐνιαυτὸν, καθὼς ἂν οἱ ἱερεῖς οἱ ἐν Ἱερουσαλὴμ ὑπαγορεύσωσιν ἀναλίσκεσθαι καθ' ἡμέραν ἀναμφισβητήτως· ἀναμφισβήτως

30. ὅπως προσφέρωνται σπονδαὶ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν παίδων, καὶ προσεύχωνται περὶ τῆς αὐτῶν ζωῆς.

31. Καὶ προσέταξεν ἵνα ὅσοι ἂν παραβῶσιν τί τῶν προειρημένων καὶ τῶν προσγεγραμμένων, ἢ καὶ ἀκυρώσωσιν, ληφθῆναι ξύλον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ,

καὶ

v. 22. βασιλικοῖς) non habet. ibid. τόμος εἷς, ἐν ᾧ ὑπεμνημάτιστο) τόπος εἷς, ἐν ᾧ ὑπομνημάτιστο. v. 25. τὰ χρύσεα, καὶ τὰ ἀργύρεα) τά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἃ. v. 26. ἐᾶσαι τὸν π. τοῦ Κυρ.) ἐᾶσαι δὲ τὸν παῖδα κυρίου. ibid. Κυρίου) τοῦ κυρίου. v. 27. Καὶ ἐγὼ) addit δέ. ibid. τῶν Ἰουδαίων) τῆς Ἰουδαίας. ib. μέχρις) μέχρι. v. 28. εἰς θυσίας) εἰς θυσίαν. v. 29. ἀναμφισβήτως) ἀναμφισβητήτως. v. 31. προσέταξεν - - ληφθῆναι) προσέταξα ἵνα ὅσοι ἐὰν παραβῶσι τί τῶν γεγραμμένων καὶ ἀκυρώσωσι, ληφθῆναι.

καὶ ἐπὶ τούτῳ κρεμασθῆναι, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ εἶναι βασιλικά.

32. Διὰ ταῦτα καὶ ὁ Κύριος, οὗ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπικέκληται ἐκεῖ, ἀφανίσαι πάντα βασιλέα καὶ ἔθνος, ὃς ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κωλῦσαι ἢ κακοποιῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

33. Ἐγὼ βασιλεὺς Δαρεῖος δεδογμάτικα ἐπιμελῶς κατὰ ταῦτα γίνεσθαι.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΤΟΤΕ Σισίννης ὁ ἔπαρχος κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ Σαθραβουζάνης, καὶ οἱ συνεταῖροι κατακολουθήσαντες τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Δαρείου προσταγεῖσιν,

2. ἐπεστάτουν τῶν ἱερῶν ἔργων, ἐπιμελέστερον συνεργοῦντες τοῖς πρεσβυτέ-
ἱερέων ροις τῶν Ἰουδαίων καὶ ἱεροστάταις.

3. Καὶ εὔοδα ἐγίνετο τὰ ἱερὰ ἔργα, προφητευόντων Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου τῶν προφητῶν.

4. Καὶ συνετέλεσαν ταῦτα διὰ προστάγματος τοῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τῆς γνώμης Κύρου καὶ Δαρείου καὶ Ἀρταξέρξου βασιλέων Περσῶν, ἕως τοῦ ἕκτου ἔτους Δαρείου βασιλέως Περσῶν.

5. Συνετελέσθη ὁ οἶκος ὁ ἅγιος ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος μηνὸς Ἄδαρ τοῦ ἕκτου ἔτους βασιλέως Δαρείου.

6. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, οἱ προστεθέντες, ἀκολούθως τοῖς ἐν τῇ Μωσέως βίβλῳ.

7. Καὶ προσήνεγκαν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Κυρίου ταύρους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἄρνας τετρακοσίους,

8. χιμάρους ὑπὲρ ἁμαρτίας παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ δώδεκα πρὸς ἀριθμὸν, ἐκ τῶν φυλάρχων τοῦ Ἰσραὴλ δώδεκα.

9. Καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται κατὰ φυλὰς ἐστολισμένοι ἐπὶ τῶν ἔργων Κυρίου τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ ἀκολούθως τῇ Μωσέως βίβλῳ, καὶ οἱ θυρωροὶ ἐφ' ἑκάστου πυλῶνος.

10. Καὶ ἠγάγοσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τῶν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τὸ πάσχα ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ πρώτου μηνὸς, ὅτε ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἅμα,

11. καὶ πάντες οἱ υἱοὶ τῆς αἰχμαλωσίας, ὅτι ἡγνίσθησαν· ὅτι οἱ Λευῖται ἅμα πάντες ἡγνίσθησαν.

12. Καὶ ἔθυσαν τὸ πάσχα πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἑαυτοῖς.

13. Καὶ ἐφάγοσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, πάντες οἱ χωρισθέντες ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ζητοῦντες τὸν Κύριον.

14. Καὶ ἠγάγοσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας εὐφραινόμενοι ἔναντι τοῦ Κυρίου·

15. ὅτι μετέστρεψε τὴν βουλὴν τοῦ βασιλέως

v. 31. ἐπὶ τούτῳ) ἐπ' αὐτοῦ. v. 32. τοῦ Κυρίου) absque articulo. CAP. VII. v. 1. ὁ ἔπαρχος) absque articulo. v. 2. τῶν ἱερέων) τῶν ἰουδαίων. v. 4. τοῦ Κυρίου) absque articulo. ibid. Κύρου) τοῦ κύρου. ib. ἕως τοῦ ἕκτου ἔτους Δαρείου βασιλέως Περσῶν) non habet. v. 6. Μωσέως) μωυσέως. v. 9. τοῦ Θεοῦ) θεοῦ. ibid. Μωσέως) μωυσέως. v. 14. τοῦ Κυρίου.) absque articulo.

σιλέως Ἀσσυρίων ἐπ᾽ αὐτοὺς, κατισχῦσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Η´. VIII.

ΚΑΙ μεταγενέστερος τούτων ἐστὶ, βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως, προσέβη Ἔζρας Σαραίου τοῦ Ἐζερίου, τοῦ Χελκίου, τοῦ Σαλήμου,

2. τοῦ Σαδδούκου, τοῦ Ἀχιτώβ, τοῦ Ἀμαρίου, τοῦ Ἐζίου, τοῦ Μαρεραὼθ, τοῦ Ζαραίου, τοῦ Σαουΐα, τοῦ Βοκκὰ, τοῦ Ἀβισουαὶ, τοῦ Φινεὲς, τοῦ Ἐλεάζαρ, τοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώτου.

3. Οὗτος Ἔζρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος ὡς γραμματεὺς εὐφυὴς ὢν ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως τῷ ἐκδεδομένῳ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ.

4. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς δόξαν, εὑρόντος χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἀξιώματα αὐτοῦ.

5. Καὶ συνανέβησαν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τῶν ἱερέων, καὶ Λευιτῶν, καὶ ἱεροψαλτῶν, καὶ θυρωρῶν, καὶ ἱεροδούλων εἰς Ἱεροσόλυμα,

[Ἀρταξέρξου] 6. ἔτους ἑβδόμου βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί. οὗτος ὁ ἐνιαυτὸς ἕβδομος τῷ βασιλεῖ. ἐξελθόντες γὰρ ἐκ Βαβυλῶνος τῇ νουμηνίᾳ τοῦ πρώτου μηνὸς, ἐν τῇ νουμηνίᾳ τοῦ πέμπτου μηνὸς παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς εὐοδίαν παρὰ τοῦ Κυρίου ἐπ᾽ αὐτῷ.

7. Ὁ γὰρ Ἔζρας πολλὴν ἐπιστήμην περιεῖχεν εἰς τὸ μηδὲν παραλιπεῖν τῶν ἐκ τοῦ νόμου Κυρίου καὶ τῶν ἐντολῶν, διδάξαι τὸν πάντα Ἰσραὴλ πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα.

8. Προσπεσόντος δὲ τοῦ γραφέντος προστάγματος παρὰ Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως πρὸς Ἔζραν τὸν ἱερέα καὶ ἀναγνώστην τοῦ νόμου Κυρίου, οὗ ἐστιν ἀντίγραφον τὸ ὑποκείμενον. [Ἀρταξέρξου]

9. Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ἔζρᾳ τῷ ἱερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ τοῦ νόμου Κυρίου χαίρειν. [Ἀρταξέρξης]

10. Καὶ τὰ φιλάνθρωπα ἐγὼ κρίνας, προσέταξα τοὺς βουλομένους ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων αἱρετίζοντας, καὶ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν Λευιτῶν, τῶνδε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ συμπορεύεσθαί σοι εἰς Ἱερουσαλήμ. [ὄντων δὲ αὐτῶν]

11. Ὅσοι οὖν ἐνθυμοῦνται, συνεξορμάσθωσαν, καθάπερ δέδοκται ἐμοί τε καὶ τοῖς ἑπτὰ φίλοις συμβουλευταῖς· [συνεξορμάτωσαν]

CAP. VIII. v. 1. Ἔζρας Σαραίου τοῦ Ἐζερίου) ἔσδρας ἀζαραίου, τοῦ ζεχρίου. v. 2. Ἐζίου) ὀζίου. ibid. τοῦ Μαρεραὼθ, τοῦ Ζαραίου, τοῦ Σαουΐα) non habet. ib. Ἀβισουαὶ) ἀβισαΐ. v. 3. Ἔζρας) ἔσδρας. ibid. νόμῳ Μωυσέως) transposita. v. 5. Ἱεροσόλυμα) ἱερουσαλήμ. v. 6. Ἀρταξέρξου) ἀρταξέρξου. ibid. ὁ ἐνιαυτὸς) absque articulo. ib. ἐν τῇ νουμηνίᾳ τοῦ πέμπτου μηνὸς) desiderantur. ib. εἰς Ἱεροσόλυμα) εἰς ἱερουσαλήμ. ib. παρὰ τοῦ Κυρίου) adjicit ἐπ᾽ αὐτῷ. v. 5. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. ibid. καὶ τῶν ἐντολῶν) καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν. ib. τὸν πάντα Ἰσραὴλ πάντα τὰ δικ. καὶ τὰ κρ.) πάντα τὸν ἰσραὴλ δικαιώματα καὶ κρίματα. v. 8. Ἀρταξέρξου τοῦ βασ.) ἀρταξέρξου βασιλέως. ibid. Ἔζραν) ἔσδραν. v. 9. Ἀρταξέρξης Ἔζρᾳ) ἀρταξέρξης ἔσδρᾳ. v. 10. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν) καὶ τῶν δὲ ἐν. v. 11. συνεξορμάτωσαν) συνεξορμάσθωσαν.

12. ὅπως ἐπισκέψωνται τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλὴμ, ἀκολούθως ὡς ἔχει ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Κυρίου·

13. καὶ ἀπενεγκεῖν δῶρα τῷ Κυρίῳ τοῦ Ἰσραὴλ, ἃ ηὐξάμην ἐγώ τε καὶ οἱ φίλοι εἰς Ἱερουσαλὴμ· καὶ πᾶν χρυσίον καὶ ἀργύριον ὃ ἐὰν εὑρεθῇ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Βαβυλωνίας τῷ Κυρίῳ εἰς Ἱερουσαλὴμ, σὺν τῷ δεδωρημένῳ ὑπὸ τοῦ ἔθνους εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ,

14. συναχθῆναι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον εἰς ταύρους καὶ κριοὺς καὶ ἄρνας, καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα·

15. ὥστε προσενεγκεῖν θυσίας τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ αὐτῶν τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ.

16. Καὶ πάντα ὅσα ἐὰν βούλῃ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ποιῆσαι χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ, ἐπιτέλει κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ σου.

17. Καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ Κυρίου τὰ διδόμενά σοι εἰς τὴν χρείαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Θεοῦ σου τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ·

18. καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐὰν ὑποπίπτῃ σοι εἰς τὴν χρείαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Θεοῦ
ἱεροῦ σου, δώσεις ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γαζοφυλακίου.

Ἀρταξέρξης 19. Κἀγὼ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης προσέταξα τοῖς γαζοφύλαξι Συρίας καὶ Φοινίκης, ἵνα ὅσα ἐὰν ἀποστείλῃ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώστης τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐπιμελῶς διδῶσιν αὐτῷ ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατὸν,

20. ὁμοίως δὲ καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατὸν, καὶ οἴνου μετρητῶν ἑκατόν·

21. καὶ ἄλλα ἐκ πλήθους πάντα κατὰ τὸν τοῦ Θεοῦ νόμον ἐπιτελεσθήτω ἐπιμελῶς τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ἕνεκεν τοῦ μὴ γενέσθαι ὀργὴν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

22. Καὶ ὑμῖν δὲ λέγεται, ὅπως πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς Λευίταις, καὶ τοῖς ἱεροψάλταις, καὶ θυρωροῖς, καὶ ἱεροδούλοις, καὶ πραγματικοῖς τοῦ ἱεροῦ
τούτου μηδεμία φορολογία, μηδὲ ἄλλη ἀλλὰ
ἐπιβολὴ γίγνηται, καὶ ἐξουσίαν μηδένα βουλὴ
ἔχειν ἐπιβαλεῖν τι τούτοις.

23. Καὶ σὺ, Ἔζρα, κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, ἀνάδειξον κριτὰς καὶ δικαστὰς, ὅπως δικάζωσιν ἐν ὅλῃ Συρίᾳ καὶ Φοινίκῃ, πάντας τοὺς ἐπισταμένους τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ σου, καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμένους δὲ διδάξεις.

24. Καὶ πάντες ὅσοι ἐὰν παραβαίνωσι παραβαίνουσι
τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ σου καὶ τὸν βασιλικὸν, ἐπιμελῶς κολασθήσονται, ἐάν τε καὶ θανάτῳ, ἐάν τε καὶ τιμωρίᾳ, ἢ ἀργυρικῇ ζημίᾳ, ἢ ἀπαγωγῇ.

25. Καὶ εἶπεν Ἔζρας ὁ γραμματεύς· εὐλογητὸς μόνος ὁ Κύριος τῶν πατέρων μου,

v. 12. ὡς ἔχει) ᾧ ἔχει. ibid. τοῦ Κυρίου) κυρίου. v. 13. Βαβυλωνίας) addit τῷ κυρίῳ. v. 14. τὸ χρυσίον) τότε χρυσίον. v. 15. τοῦ Θεοῦ) τοῦ κυρίου θεοῦ. v. 17. τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ·) non habet. v. 18. καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐὰν ὑποπίπτῃ σοι εἰς τὴν χρείαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Θεοῦ σου) omnia desiderantur. ibid. ἐκ τοῦ ἱεροῦ) ἐκ τοῦ βασιλικοῦ. v. 19. Κἀγὼ δὲ ὁ βασιλ. Ἀρταξ.) κἀγὼ ἰδοὺ ἀρταξέρξης βασιλεύς. - ibid. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. v. 21. ἐπὶ τὴν βασιλείαν) εἰς τὴν βασιλείαν. v. 22. τοῖς ἱεροψάλταις) absque articulo. ibid. ἀλλὰ βουλὴ γίγνηται, καὶ ἐξουσίαν μηδένα ἔχειν) ἄλλη ἐπιβολὴ γίνηται, καὶ μηδένα ἔχειν ἐξουσίαν. v. 23. ἐπισταμένους δὲ) δὲ abest. v. 24. ἐὰν παραβαίνωσι) ἂν παραβαίνωσι. v. 25. ὁ Κύριος) κύριος ὁ θεός.

μȣ, ὁ δὲς ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν τȣ͂ βασιλέως, δοξάσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

συμβασι-λευόντων

26. Καὶ ἐμὲ ἐτίμησεν ἐναντίον τȣ͂ βασιλέως, καὶ τῶν συμβȣλευόντων, καὶ πάντων τῶν Φίλων, καὶ μεγισάνων αὐτοῦ.

27. Κἀγὼ εὐθαρσὴς ἐγενόμην κατὰ τὴν ἀντίληψιν Κυρίȣ τȣ͂ Θεȣ͂ μȣ, καὶ συνήγαγον ἐκ τȣ͂ Ἰσραὴλ ἄνδρας, ὥςε συναναβῆναί μοι.

ἀναβαί-νοντες
* Ἀρταξέρξȣ

28. Καὶ ȣ̔͂τοι οἱ προηγούμενοι κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ τὰς μεριδαρχίας, οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμȣ͂ ἐκ Βαβυλῶνος ἐν τῇ βασιλείᾳ * Ἀρταξέρξȣ τȣ͂ βασιλέως.

Γαμαὴλ
Ἀτλȣ͂ς

29. Ἐκ τῶν υἱῶν Φινεὲς, Γηρσών· ἐκ τῶν υἱῶν Ἰθάμαρ, Γαμαλιήλ· ἐκ τῶν υἱῶν Δαυὶδ, Λαττȣ̀ς ὁ Σεχενίȣ.

ἀπο γραφῆς

30. Ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἀπεγράφησαν ἄνδρες ἑκατὸν πεντήκοντα.

31. Ἐκ τῶν υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, Ἐλιαωνίας Ζαραίȣ, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες διακόσιοι.

32. Ἐκ τῶν υἱῶν Ζαθόης, Σεχενίας Ἰεζήλȣ, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες τριακόσιοι· ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴθ Ἰανάθου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι πεντήκοντα.

Ἐλάμ

33. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἠλὰμ, Ἰεσίας Γοθολίȣ, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

34. Ἐν τῶν υἱῶν Σαφατίου, Ζαραίας Μιχαήλου, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

35. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἰωὰβ, Ἀβαδίας Ἰεζήλȣ, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες διακόσιοι δώδεκα.

36. Ἐκ τῶν υἱῶν Βανὶ, Ἀσσαλιμὼθ Ἰωσαφίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν.

37. Ἐκ τῶν υἱῶν Βαβὶ, Ζαχαρίας Βηβαὶ, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες εἰκοσιοκτώ.

38. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσὰθ, Ἰωάννης Ἀκατὰν, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες ἑκατὸν δέκα.

39. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδωνικὰμ, οἱ ἔσχατοι· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν· Ἐλιφάλατος, Γεȣὴλ, καὶ Σαμαίας, καὶ μετ' αὐτῶν ἄνδρες ἑβδομήκοντα. Ἰεȣὴλ

40. Ἐκ τῶν υἱῶν Βαγὼ, Οὐθὶ ὁ τȣ͂ Ἰσταλκούρου, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἄνδρες ἑβδομήκοντα.

41. Καὶ συνήγαγον αὐτοὺς ἐπὶ τὸν λεγόμενον Θερὰν ποταμὸν, καὶ παρενεβάλομεν αὐτόθι ἡμέρας τρεῖς, καὶ κατέμαθον αὐτούς.

42. Ἐκ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν οὐχ εὑρὼν ἐκεῖ,

43. ἀπέςειλα πρὸς Ἐλεάζαρον, καὶ Ἰδȣῆλον, καὶ Μαασμὰν, καὶ Ἐλιαθὰν,

v. 26. συμβασιλευόντων) συμβουλευόντων. v. 27. Κἀγὼ) καὶ ἐγώ. ibid. ἐκ τȣ͂ Ἰσρ. ἄνδρας) transposita. v. 28. ἀναβαίνοντες) ἀναβάντες. ibid. Ἀρταξέρξου) ἀρταξέρξου. v. 29. Ἰθάμαρ, Γαμαὴλ) ἐκ θαμάρου, γαμαλιὴλ ibid. Ἀτλȣ͂ς) λαττȣ̀ς. v. 30. τῶν υἱῶν Φ. καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ γραφῆς) ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτȣ͂ ἀπεγράφησαν. v. 33. Ἐλὰμ) ἠλάμ. v. 34. in Edit. Rom. habetur. v. 35. δώδεκα) δεκαδύο. v. 36. Βανὶ, Ἀσσαλιμὼθ) βανίας, σαλιμώθ. v. 39. Ἐλιφάλατος, Ἰεȣὴλ) ἐλιφαλὰ τȣ͂ γεȣὴλ. v. 41. αὐτόθι ἡμέρας τρεῖς) transposita. v. 42. Ἐκ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων) καὶ ἐκ τῶν ἱερέων. v. 43. καὶ Μαασμὰν, καὶ Ἐλιαθὰν) καὶ μαὰν καὶ μασμὰν, καὶ ἀλναθάν.

καὶ Σαμαίαν, καὶ Ἰώριβον, Νάθαν, Ἐινατὰν, Ζαχαρίαν, καὶ Μοσόλλαμον, τὲς ἡγουμένες καὶ ἐπισήμονας,

44. καὶ εἶπα αὐτοῖς ἐλθεῖν πρὸς Δολδαῖον τὸν ἡγούμενον τὸν ἐν τῷ τόπῳ τῦ γαζοφυλακίε,

45. ἐντειλάμενος αὐτοῖς διαλεχθῆναι Δολδαίῳ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῦ, καὶ τοῖς ἐν τῷ τόπῳ γαζοφύλαξιν, ἀποστεῖλαι ἡμῖν τὲς ἱερατεύσοντας ἐν τῷ οἴκῳ τῦ Κυρίε ἡμῶν. ἱερατεύσαντας τόπῳ

46. Καὶ * ἤγαγεν ἡμῖν κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τῦ Κυρίε ἡμῶν ἄνδρας ἐπισήμονας τῶν υἱῶν Μοολὶ τῦ Λευὶ, τῦ Ἰσραὴλ, Ἀσεβηβίαν καὶ τὲς υἱοὺς αὐτῦ, καὶ τὲς ἀδελφὲς, ὄντας δεκαοκτὼ, * ἤγαγεν

47. καὶ Ἀσεβίαν, καὶ Ἄννενον, καὶ Ὡσαίαν ἀδελφὸν ἐκ τῶν υἱῶν Χανεναίε· καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι·

48. Καὶ ἐκ τῶν ἱεροδέλων ὧν ἔδωκε Δαυὶδ, καὶ οἱ ἡγούμενοι εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν Λευιτῶν, ἱεροδέλες διακοσίες καὶ εἴκοσι. πάντων ἐσημάνθη ἡ ὀνοματογραφία. ὀνομάσθη

49. Καὶ ηὐξάμην ἐκεῖ τοῖς νεανίσκοις νηστείαν ἔναντι Κυρίου τῦ Θεοῦ ἡμῶν,

50. ζητῆσαι παρ' αὐτῦ εὐοδίαν ἡμῖν τε καὶ τοῖς συνῦσιν ἡμῖν, τέκνοις ἡμῶν, καὶ κτήνεσιν.

51. Ἐνετράπην γὰρ αἰτῆσαι τὸν βασιλέα πεζὲς τε καὶ ἱππεῖς καὶ προπομπὴν ἕνεκεν ἀσφαλείας τῆς πρὸς τὲς ἐναντιεμένες ἡμῖν.

52. Εἴπαμεν γὰρ τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἰσχὺς τῦ Κυρίε ἡμῶν ἔςαι μετὰ τῶν ἐπιζητέντων αὐτὸν εἰς πᾶσαν ἐπανόρθωσιν.

53. Καὶ πάλιν ἐδεήθημεν τῦ Κυρίε ἡμῶν κατὰ ταῦτα, καὶ εὐιλάτε ἐτύχομεν. ἱλασοῦ

54. Καὶ ἐχώρισα τῶν φυλάρχων τῶν ἱερέων ἄνδρας δώδεκα, καὶ Ἐσερεβίαν καὶ Ἀσαμίαν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἄνδρας δέκα.

55. Καὶ ἔςησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τῦ οἴκε τῦ Κυρίε ἡμῶν, ἃ ἐδωρήσατο ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ σύμβελοι αὐτῦ, καὶ οἱ μεγιςᾶνες, καὶ πᾶς Ἰσραήλ. ἔτως

56. Καὶ ςήσας παρέδωκα αὐτοῖς ἀργυρίε τάλαντα ἑξακόσια καὶ πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργύρεα ταλάντων ἑκατὸν, καὶ χρυσίου τάλαντα ἑκατὸν, καὶ χρυσώματα εἴκοσι, καὶ σκεύη χάλκεα ἀπὸ χρηςῦ χαλκοῦ σίλβοντα, χρυσοειδῆ σκεύη δώδεκα.

57. Καὶ εἶπα αὐτοῖς· καὶ ὑμεῖς ἅγιοι ἐςὲ τῷ Κυρίῳ (Κύριος) καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον εὐχὴ τῷ Κυρίῳ, Κυρίῳ τῶν πατέρων ἡμῶν.

58. Ἀγρυ-

v. 44. Δολδαῖον) λοδδαῖον. v. 45. Δολδαίῳ) λοδδαίῳ. ibid. ἱερατεύσαντας ἐν τόπῳ τῦ) ἱερατεύσοντας ἐν τῷ οἴκῳ τῦ. v. 46. ἤγαγεν) ἤγαγον. ibid. δεκαοκτὼ) δέκα καὶ ὀκτώ. v. 47. Ἀννενὸν) ἄννουν. ibid. ἄνδρες εἴκοσι.) transposita. v. 48. ὀνομάσθη) ἐσημάνθη. v. 49. in Rom. καὶ εὐξάμην ἐκεῖ νηστείαν τοῖς νεανίσκοις ἔναντι κυρίου ἡμῶν. v. 52. ὅτι ἰσχὺς) ὅτι ἡ ἰσχύς. v. 53. κατὰ ταῦτα, καὶ ἱλασοῦ ἐτύχομεν.) πάντα ταῦτα, καὶ ἐτύχομεν εὐιλάτου. v. 54. δώδεκα) δεκαδύο. ibid. Ἀσαμίαν) σαμίαν. ib. δέκα) δώδεκα. v. 55. ἔτως) ἃ. v. 56. καὶ πεντήκοντα) καὶ deest. ibid. ἀργύρεα) ἀργυρᾶ. ib. ταλ. ἑκατὸν) adjicit καὶ χρυσίου τάλαντα ἑκατόν. v. 57. (Κύριος) abest. ibid. ἅγια) τὰ ἅγια.

58. Ἀγρυπνεῖτε, καὶ φυλάσσετε ἕως τοῦ παραδοῦναι αὐτὰ ὑμᾶς τοῖς φυλάρχοις τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν, ἡγεμόνοις καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐν τοῖς παστοφορίοις τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

59. Καὶ οἱ παραλαβόντες οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, εἰσήνεγκαν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου.

60. Καὶ ἀναζεύξαντες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Θερα τῇ δωδεκάτῃ τοῦ πρώτου μηνὸς ἕως εἰσήλθομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὴν ἐφ' ἡμῖν. καὶ ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῆς εἰσόδου Κύριος ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ, καὶ ἤλθομεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

61. Καὶ γενομένης αὐτόθι ἡμέρας τρίτης, τῇ (δὲ) ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ σταθὲν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρεδόθη ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Μαρμωθὶ Οὐρὶ ἱερεῖ·

62. καὶ μετ' αὐτοῦ Ἐλεάζαρ ὁ τοῦ Φινεὲς, καὶ ἦσαν μετ' αὐτῶν Ἰωσαβδὸς Ἰησοῦ, καὶ Μωὲθ Σαβάννου, οἱ Λευῖται· πρὸς ἀριθμὸν καὶ ὁλκὴν ἅπαντα. καὶ ἐγράφη πᾶσα ἡ ὁλκὴ αὐτῶν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

63. Οἱ δὲ παραγενόμενοι ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας προσήνεγκαν θυσίας τῷ Θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ Κυρίῳ, ταύρους δώδεκα ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ, κριοὺς ἐνενηκονταὲξ, ἄρνας ἑβδομηκονταδύο, τράγους ὑπὲρ σωτηρίου δώδεκα, ἅπαντα θυσίαν τῷ Κυρίῳ.

64. Καὶ ἀπέδωκαν τὰ προστάγματα τοῦ βασιλέως τοῖς βασιλικοῖς οἰκονόμοις, καὶ τοῖς ἐπάρχοις κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης, καὶ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Κυρίου.

65. Καὶ τούτων τελεσθέντων, προσῆλθόν μοι οἱ ἡγούμενοι, λέγοντες·

66. οὐκ ἐχώρισαν τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται τὰ ἀλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς καὶ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Μωαβιτῶν, καὶ Αἰγυπτίων, καὶ Ἰδουμαίων.

67. Συνῴκησαν γὰρ μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτῶν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, συνήκησαν καὶ ἐπεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον εἰς τὰ ἀλλογενῆ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ μετεῖχον οἱ προηγούμενοι καὶ οἱ μεγιστᾶνες τῆς ἀνομίας ταύτης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πράγματος.

68. Καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀκοῦσαί με ταῦτα, διέῤῥηξα τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, καὶ κατέτιλα τοῦ τριχώματος τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος, καὶ ἐκάθισα σύννους καὶ περίλυπος.

69. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρός με ὅσοι ἦσαν ζηλωταὶ, καὶ ὅσοι ποτε ἐπεκινοῦντο

v. 58. αὐτὰ ὑμᾶς) transposita. ibid. ἡγεμόνοις) ἡγουμένοις. ib. τοῦ Κυρίου) τοῦ Θεοῦ. v. 60. τοῦ μηνὸς) τοῦ πρώτου μηνός. ibid. εἰσόδου Κύριος ἀπὸ) εἰσόδου ἀπό. v. 61. (δὲ) abest. ibid. οἴκῳ τοῦ Κυρίου) absque articulo. ib. Οὐρὶ) οὐρία. v. 62. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτοῦ. ibid. οἱ Λευῖται·) οἱ δὲ Λευῖται. v. 65. προσῆλθόν μοι) προσῆλθοσάν μοι. v. 66. οὐκ) οὐχ. ibid. ἀκαθαρσίας) addit αὐτῶν. v. 67. συνῴκησαν) συνώκησαν. ibid. αὐτῶν αὐτοὶ) αὐτῶν, καὶ αὐτοί. v. 68. Καὶ ἐγένετο ἅμα) καὶ ἅμα. v. 69. ὅσοι ἦσαν ζηλωταὶ, καὶ) desunt.

νοῦντο ἐπὶ τῷ ῥήματι Κυρίȣ Θεȣ̃ Ἰσραὴλ, ἐμοῦ πενθοῦντος ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ· καὶ ἐκαθήμην περίλυπος ἕως τῆς δειλινῆς θυσίας.

70. Καὶ ἐξεγερθεὶς ἐκ τῆς νηστείας, διεῤῥηγμένα ἔχων τὰ ἱμάτια καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, κάμψας τὰ γόνατα, καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Κύριον, ἔλεγον·

71. Κύριε, ᾔσχυμμαι καὶ ἐντέτραμμαι κατὰ πρόσωπόν σου.

72. Αἱ γὰρ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἐπλεόνασαν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, καὶ αἱ ἄγνοιαι ἡμῶν ὑπερήνεγκαν ἕως τȣ̃ οὐρανοῦ,

73. ἔτι ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ἐσμὲν ἐν μεγάλῃ ἁμαρτίᾳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

74. Καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν παρεδόθημεν σὺν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, καὶ σὺν τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ σὺν τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, (καὶ) τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς, εἰς ῥομφαίαν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ προνομὴν μετὰ αἰσχύνης μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας.

75. Καὶ νῦν κατὰ πόσον τι ἐγενήθη ἡμῖν ἔλεος παρὰ σȣ̃, Κύριε, καταλειφθῆναι ἡμῖν ῥίζαν καὶ ὄνομα ἐν τῷ τόπῳ τȣ̃ ἁγιάσματός σου;

76. Καὶ τȣ̃ ἀνάψαι φωστῆρα ἡμῶν
τȣ Κυρίου ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου τȣ̃ Θεοῦ ἡμῶν, δοῦναι ἡμῖν τροφὴν ἐν τῷ καιρῷ τῆς δουλείας ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ δουλεύειν ἡμᾶς οὐκ ἐγκατελείφθημεν ἀπὸ τȣ̃ Κυρίου ἡμῶν·

77. ἀλλ᾽ ἐποίησεν ἡμᾶς ἐν χάριτι ἐνώπιον τῶν βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν τροφὴν,

78. καὶ δοξάσαι τὸ ἱερὸν τȣ̃ Κυρίȣ ἡμῶν, καὶ ἐγεῖραι τὴν ἔρημον Σιὼν, δοῦναι ἡμῖν στερέωμα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλήμ.

79. Καὶ νῦν τί ἐροῦμεν, Κύριε, ἔχοντες ταῦτα; παρέβημεν γὰρ τὰ προστάγματά σου, ἃ ἔδωκας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν λέγων,

80. ὅτι ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσέρχεσθε κληρονομῆσαι, ἐστὶν γῆ μεμολυσμένη μολυσμῷ μεμολυμμένη
τῶν ἀλλογενῶν τῆς γῆς, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν ἐνέπλησαν αὐτήν.

81. Καὶ νῦν τὰς θυγατέρας αὐτῶν μὴ συνοικήσητε τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν·

82. καὶ οὐ ζητήσετε εἰρηνεῦσαι τὰ πρὸς αὐτοὺς τὸν ἅπαντα χρόνον, ἵνα ἰσχύσαντες φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κατακληρονομήσητε τοῖς τέκνοις ὑμῶν ἕως τȣ̃ αἰῶνος.

83. Καὶ τὰ συμβαίνοντα πάντα ἡμῖν γίγνεται διὰ τὰ ἔργα ἡμῶν τὰ πονηρὰ, καὶ τὰς μεγάλας ἁμαρτίας ἡμῶν. σὺ γὰρ, Κύριε, ἐκούφισας τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,

84. καὶ

v. 69. Θεοῦ Ἰσραὴλ) θεοῦ τȣ̃ ἰσραήλ. v. 71. ᾔσχυμμαι) addit καί. v. 74. (καί) abest. v. 75. παρὰ σοῦ, Κύριε) παρὰ τȣ̃ κυρίου κυρίου. ibid. τȣ̃ ἁγιάσματος) absque articulo. v. 76. ἀνάψαι φ. ἡμῶν) ἀνακαλύψαι φ. ἡμῖν. ibid. τȣ̃ Κυρίου Θεοῦ) κυρίου τοῦ θεοῦ. ib. ἀπὸ τȣ̃ Κυρίȣ) ὑπὸ τȣ̃ Κυρίου. v. 77. ἀλλ᾽) ἀλλά. v. 8. μεμολυμμένη) μεμολυσμένη. v. 81. θυγατέρας αὐτῶν) θυγατέρας ὑμῶν. ibid. τοῖς τέκνοις ὑμῶν) τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. ib. θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν) θυγατέρας αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. v. 82. ἕως τοῦ αἰῶνος) absque articulo. v. 83. γίγνεται) γίνεται. ibid. ἐκούφισας) ὁ κουφίσας.

84. καὶ ἔδωκας ἡμῖν τοιαύτην ῥίζαν, πάλιν ἀνεκάμψαμεν παραβῆναι τὸν νόμον σου εἰς τὸ ἐπιμιγῆναι τῇ ἀκαθαρσίᾳ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς.

85. Οὐχὶ ὠργίσθης ἡμῖν ἀπολέσαι ἡμᾶς, ἕως τοῦ μὴ καταλιπεῖν ῥίζαν καὶ σπέρμα καὶ ὄνομα ἡμῶν;

86. Κύριε τοῦ Ἰσραὴλ, ἀληθινὸς εἶ· κατελείφθημεν γὰρ ῥίζα ἐν τῇ σήμερον.

87. Ἰδοὺ νῦν ἐσμὲν ἐνώπιόν σου ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν. οὐ γάρ ἐστιν στῆναι ἔτι ἔμπροσθέν σου ἐπὶ τούτοις.

88. Καὶ ὅτε προσευχόμενος Ἔζρας ἀνθωμολογεῖτο κλαίων χαμαιπετὴς ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ, ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐξ Ἱερουσαλὴμ ὄχλος πολὺς σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ νεανίαι, κλαυθμὸς γὰρ ἦν μέγας ἐν τῷ πλήθει.

'Ιεὴλ 89. Καὶ φωνήσας Ἰεχονίας Ἰεήλου ὁ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, εἶπεν· Ἔζρα, ἡμεῖς ἡμάρτομεν εἰς τὸν Κύριον Θεὸν, καὶ συνῳκίσαμεν γυναῖκας ἀλλογενεῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἐστιν ἐπάνω πᾶς Ἰσραήλ.

90. Ἐν τούτῳ γινέσθω ἡμῖν ὁρκωμοσία πρὸς τὸν Κύριον, ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας ἡμῶν τὰς ἐκ τῶν ἀλλογενῶν σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ὡς ἐκρίθη σοι. καὶ ὅσοι πειθαρχοῦσι τῷ νόμῳ Κυρίου.

91. Ἀναστὰς ἐπιτέλει, πρὸς σὲ γὰρ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σου ἰσχὺν ποιεῖν.

92. Καὶ ἀναστὰς Ἔζρας ὥρκισε τοὺς φυλάρχους τῶν ἱερέων καὶ Λευιτῶν παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ποιῆσαι κατὰ ταῦτα. καὶ ὤμοσαν.

ΚΕΦ. Θ΄. IX.

ΚΑΙ ἀναστὰς Ἔζρας ἀπὸ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, ἐπορεύθη εἰς τὸ παστοφόριον Ἰωανὰν τοῦ Ἐλιασίβου,

2. καὶ αὐλισθεὶς ἐκεῖ, ἄρτου οὐκ ἐγεύσατο, οὐδὲ ὕδωρ ἔπιε, πενθῶν ἐπὶ τῶν ἀνομιῶν τῶν μεγάλων τοῦ πλήθους.

3. Καὶ ἐγένετο κήρυγμα ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Ἱερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, συναχθῆναι εἰς Ἱερουσαλὴμ,

4. καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ ἀπαντήσωσιν ἐν δυσὶν ἢ τρισὶν ἡμέραις κατὰ τὸ κρίμα τῶν προκαθημένων πρεσβυτέρων, ἀνιερωθήσονται τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἀλλοτριωθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους τῆς αἰχμαλωσίας.

5. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πάντες οἱ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν ἐν τρισὶν ἡμέραις εἰς Ἱερουσαλήμ. οὗτος ὁ μὴν ἔνατος τῇ εἰκάδι τοῦ μηνός.

6. Καὶ συνεκάθισεν πᾶν τὸ πλῆθος ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τοῦ ἱεροῦ, τρέμοντες διὰ τὸν ἐνεστῶτα χειμῶνα.

7. Καὶ ἀναστὰς Ἔζρας εἶπεν αὐτοῖς. ὑμεῖς ἠνομήσατε καὶ συνῳκίσατε γυναῖκας ἀλλογενεῖς, τοῦ προσθεῖναι ἁμαρτίας τῷ Ἰσραήλ.

8. Καὶ

v. 84. καὶ ἔδωκας) καὶ abest. v. 88. ἐξ Ἱερουσαλὴμ) ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. v. 89. Ἰεὴλ ὁ τῶν) Ἰεήλου τῶν. ibid. Θεὸν, καὶ) non habet. ib. ἀπὸ τῶν ἐθνῶν) ἐκ τῶν ἐθνῶν. v. 90. τῷ νόμῳ, τοῦ νόμου. CAP. IX. v. 1. Ἔζρας) Ἔσδρας, passim. ibid. Ἰωανὰν) Ἰωνάν. v. 4. ὅσοι ἐὰν μὴ) ὅσοι ἂν μή. v. 5. ἔνατος) ἔννατος. v. 6. συνεκάθισε) συνεκάθισαν. v. 7. γυναῖκας ἀλλογενεῖς) γυναιξὶν ἀλλογενέσι.

8. Καὶ νῦν δότε ὁμολογίαν δόξαν τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν,

9. καὶ ποιήσατε τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ χωρίσθητε ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλογενῶν.

10. Καὶ ἐφώνησαν ἅπαν τὸ πλῆθος, καὶ εἶπαν μεγάλῃ τῇ φωνῇ· οὕτως ὡς εἴρηκας, ποιήσομεν.

11. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος πολὺ, καὶ ἡ ὥρα χειμερινὴ, καὶ οὐκ ἰσχύομεν στῆναι αἴθριοι. καὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡμέρας μιᾶς οὐδὲ δύο. ἐπὶ πλεῖον γὰρ ἡμάρτομεν ἐν τούτοις.

12. Στήτωσαν δὲ οἱ προηγούμενοι τοῦ κατοίκων πλήθους, καὶ πάντες οἱ ἐκ τῶν κατοικιῶν ἡμῶν ὅσοι ἔχουσι γυναῖκας ἀλλογενεῖς, παραγενηθήτωσαν λαβόντες χρόνον,

13. καὶ ἑκάστου δὲ τόπου τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς κριτὰς, ἕως τοῦ λῦσαι τὴν ὀργὴν τοῦ Κυρίου ἀφ' ἡμῶν τοῦ πράγματος τούτου.

14. Ἰωνάθας Ἀζαήλου, καὶ Ἐζεκίας Θωκανοῦ ἐπεδέξαντο κατὰ ταῦτα. καὶ Μοσόλλαμος, καὶ Λευὶς, καὶ Σαββαταῖος συνεβράβευσαν αὐτοῖς.

15. Καὶ ἐποίησαν κατὰ πάντα ταῦτα οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας.

16. Καὶ ἐπελέξατο ἑαυτῷ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς ἄνδρας ἡγουμένους τῶν πατριῶν αὐτῶν κατ' ὄνομα πάντας, καὶ συνεκάθισαν τῇ νουμηνίᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου, ἐτάσαι τὸ πρᾶγμα.

17. Καὶ ἤχθη ἐπὶ πέρας τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπισυνέχοντας γυναῖκας ἀλλογενεῖς, ἕως τῆς νουμηνίας τοῦ πρώτου μηνός.

18. Καὶ εὑρέθησαν τῶν ἱερέων οἱ ἐπισυναχθέντες ἀλλογενεῖς γυναῖκας ἔχοντες,

19. ἐκ τῶν υἱῶν Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Μαθήλας, καὶ Ἐλεάζαρος, καὶ Ἰώριβος, καὶ Ἰωαδαῖνος.

20. Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐκβαλεῖν τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καὶ εἰς ἐξιλασμὸν κριοὺς ὑπὲρ τῆς ἀγνοίας αὐτῶν.

21. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐμμὴρ, Ἀνανίας, καὶ Ζαβδαῖος, καὶ Μάνης, καὶ Σαμαῖος, καὶ Ἱερεὴλ, καὶ Ἀζαρίας.

22. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Φαισοῦ, Ἐλιωνὰς, Μασσίας, Ἰσμαῆλος, καὶ Ναθαναῆλος, καὶ Ὠκείδηλος, καὶ Σαλθάς.

23. Καὶ ἐκ τῶν Λευιτῶν, Ἰωζαβάδος, καὶ Σεμεῒς, καὶ Κώλιος, (οὗτός ἐστι Καλιτὰς,) καὶ Φαθαῖος, καὶ Ὠδας, καὶ Ἰωνάς.

24. Ἐκ τῶν ἱεροψαλτῶν, Ἐλιάσιβος, Βακχοῦρος.

25. Ἐκ τῶν θυρωρῶν, Σαλλοῦμος, καὶ Τολβάνης.

26. Ἐκ

v. 10. ἐφώνησαν) ἐφώνησεν. ibid. ἅπαν) ἅπαν. v. 11. ἡ ὥρα) absque articulo. v. 12. Στήτωσαν) στήτωσαν. ibid. κατοίκων) κατοικιῶν. v. 13. καὶ ἑκάστου δὲ) καὶ abest. ibid. τοῦ Κυρίου) absque articulo. v. 14. Θωκανοῦ) Θεωκανοῦ. v. 16. ἑαυτῷ Ἔζρας) αὐτῷ ἔσδρας. ibid. κατ' ὄνομα πάντας) transpofita. ib. συνεκάθισαν) συνεκλείσθησαν. v. 19. ἀδελφῶν) addit αὐτοῦ. v. 20. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 22. Φαισοῦ, Ἐλιωνὰς) φαισοὺρ, ἐλιωνάς. ibid. Ἰσμαῆλος, καὶ Ὠκείδηλος) ἰσμαῆλος, καὶ ναθαναῆλος, καὶ ὠκόδηλος. v. 23. Κώλιος) κώλιος. ibid. Φαθαῖος, καὶ Ὠδας) παθαῖος, καὶ ἰώδας. v. 24. Ἐλιάσιβος) ἐλιάσεβος. v. 25. Σαλλοῦμος) σαλῆμος.

26. Ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν υἱῶν Φόρος, Ἱερμὰς, καὶ Ἰεδδίας, καὶ Μαλχίας, καὶ Μαῆλος, καὶ Ἐλεάζαρος, καὶ Ἀσιβίας, καὶ Βανναίας.

27. Ἐκ τῶν υἱῶν Ἠλὰ, (καὶ) Ματθανίας, Ζαχαρίας, Ἰεζριῆλος, καὶ
Ὠαβδίος Ἰωαβδίος, καὶ Ἰερεμὼθ, καὶ Ἀηδίας.

28. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ζαμὸθ, Ἐλιαδὰς, Ἐλιάσιμος, Ὀθονίας, Ἰαριμὼθ,
Ζαρδαίας καὶ Σάβαθος, καὶ Ζαρδίας.

29. Ἐκ τῶν υἱῶν Βηβαΐ, Ἰωάννης, καὶ Ἀνανίας, καὶ Ὠζάβαδος, καὶ Ἐμαθεὶς.

30. Ἐκ τῶν υἱῶν Μανὶ, Ὀλαμὸς, Μαμοῦχος, Ἰεδαῖος, Ἰασοῦβος, καὶ
Ἀσαῆλος Ἰασαῆλος, καὶ Ἱερεμώθ.

31 Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀδδὶ, Νάαθος, καὶ Μοοσσίας, Λακκοῦνος, καὶ Ναΐδος, καὶ Ματθανίας, καὶ Σεσθὴλ, καὶ Βαλνοῦος, καὶ Μανασσῆας.

32. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀννὰς, Ἐλιωνὰς, καὶ Ἀσαίας, καὶ Μελχίας, καὶ Σαββαῖος, καὶ Σίμων, Χοσαμαῖος.

33. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσὸμ, Ἀλταναῖος, καὶ Ματθαθίας, καὶ Βανναιὸς, καὶ Ἐλιφαλὰτ, καὶ Μανασσῆς, καὶ Σεμεΐ.

34. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Βαανὶ, Ἱερεμίας, Μομδεὶς, Ἰσμαῆρος, Ἰεὴλ, Μανδαῒ, καὶ Παιδείας, καὶ Ἄνως, Καραβασίων, καὶ Ἐνάσιβος, καὶ Μαμνιτάναιμος, Ἐλιάσεις, Βαννοὺς, Ἐλιαλεὶ, Σομεὶς, Σελεμίας, Ναθανίας. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐζωρὰ, Σεσσεὶς, Ἐζρὶλ, Ἀζαὴλ, Σαματὸς, Ζαμβρὶς, Ἰώσηφος.

35. Καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Νοομὰ, Μαζιτίας, Ζαβαδαίας, Ἠδαὶς, Ἰουὴλ, Βαναίας.

36. Πάντες οὗτοι συνῴκισαν γυναῖκας ἀλλογενεῖς, καὶ ἀπέλυσαν αὐτὰς σὺν τέκνοις.

37. Καὶ κατῴκησαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῇ χώρᾳ, τῇ νουμηνίᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν.

38. Καὶ συνήχθη πᾶν τὸ πλῆθος ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ εὐρύχωρον τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἱεροῦ πυλῶνος.

39. Καὶ εἶπεν Ἔσδρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ· κόμισαι τὸν νόμον Μωυσῆ, τὸν παραδοθέντα ὑπὸ τοῦ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ.

40. Καὶ ἐκόμισεν Ἔσδρας ὁ ἀρχιερεὺς τὸν νόμον παντὶ τῷ πλήθει ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν ἀκοῦσαι τοῦ νόμου, νουμηνίᾳ τοῦ ἑβδόμου μηνός.

v. 26. Ἰεδδίας, καὶ Μαλχίας) ἰεζίας καὶ μελχίας. ibid. Ἀσιβίας καὶ Βανναίας.) ἀσεβίας, καὶ βαναίας. v. 27. (καὶ) abest. ibid. Ἰεζριῆλος, καὶ Ὠαβδίος) καὶ ἰεζριῆλος, καὶ ἰωαβδίος. ib. Ἀηδίας) αἰδίας. v. 28. Ζαμὸθ) ζαμώθ. ibid. Ζαρδαίας) ζεραλίας. v. 29. Ἐκ τῶν υἱῶν) καὶ ἐκ τῶν υἱῶν. ibid. Ὠζάβαδος, καὶ Ἐμαθεὶς) ἰωζάβδος, καὶ ἀμαθίας. v. 30. Ὀλαμὸς) ὠλαμός. ibid. Ἀσαῆλος) ἰασαῆλος. v. 31. ἐκ τῶν υἱῶν) ἐξ υἱῶν. ibid. Μοοσσίας) μοοσίας. ib. Ναΐδος, καὶ) ναΐδος. ib. Μανασσῆας.) μανασσίας. v. 32. Ἀννὰς) ἀνάν. v. 33. Ἀλταναῖος) ἀλταναῖος. ibid. Βανναίους) σαβανναῖος. v. 34. Μομδεὶς) μομδίος. ibid. Μανδαῒ, καὶ Παιδείας) μαβδαῒ, καὶ πεδίας. ib. Καραβασίων) ἐαβασίων. ib. Ἐλιάσεις) ἐλίασις. ib. Ἐλιαλεὶ) ἠλιαλί. ib. Σεσσεὶς, Ἐζριὴλ, Ἀζαὴλ) σεσὶς, ἐσριλ, ἀζαῆλος. ib. Ζαμβρὶς) ζαμβρί. v. 35. Νοομὰ) ἐθμά. v. 39. Ἔσδρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ) ἔσδρα τῷ ἱερεῖ. ibid. ὑπὸ τοῦ Κυρίου) absque articulo.

41. Καὶ ἀνεγίγνωσκεν ἐν τῷ πρὸ τοῦ ἱεροῦ πυλῶνος εὐρυχώρῳ, ἐξ ὄρθρου ἕως μέσου ἡμέρας, ἐνώπιον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ ἐπέδωκαν πᾶν τὸ πλῆθος τὸν νοῦν εἰς τὸν νόμον.

42. Καὶ ἔστη Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώστης τοῦ νόμου ἐπὶ τοῦ ξυλίνου βήματος τοῦ κατασκευασθέντος.

43. Καὶ ἔστησαν παρ' αὐτῷ Ματταθίας, Σαμμοὺς, καὶ Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Οὐρίας, Ἐζεκίας, Βαάλσαμος ἐκ δεξιῶν.

44. Καὶ ἐξ εὐωνύμων Φαλδαῖος, Μισαὴλ, Μελχίας, Λωθάσουβος, Ναβαρίας, Ζαχαρίας.

45. Καὶ ἀναλαβὼν Ἔζρας τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἐνώπιον τοῦ πλήθους, προεκάθητο γὰρ ἐπιδόξως ἐνώπιον πάντων,

46. καὶ ἐν τῷ λῦσαι τὸν νόμον, πάν-
ὀρθροὶ τες ὀρθοὶ ἔστησαν. Καὶ ηὐλόγησεν Ἔζρας τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, Θεῷ Σαβαὼθ παντοκράτορι,

47. καὶ ἐπεφώνησε πᾶν τὸ πλῆθος, ἀμήν. καὶ ἄραντες ἄνω τὰς χεῖρας, προσπεσόντες ἐπὶ τὴν γῆν, προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ,

48. Ἰησοῦς, καὶ Ἀννοὺς, καὶ Σαραβίας, Ἰαδινὸς, Ἰάκουβος, Σαββαταίας, Αὐταίας, Μαιάννας, καὶ Καλείτας, Ἀζαρίας, καὶ Ἰώζαβδος, καὶ Ἀνανίας, Φιαθὰς, οἱ Λευῖται, ἐδίδασκον τὸν νόμον Κυρίου, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀνεγίνωσκον τὸν νόμον τοῦ Κυρίου, ἐμφυσιοῦντες ἅμα τὴν ἀνάγνωσιν.

49. Καὶ εἶπεν Ἀτθαράτης Ἔζρᾳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ καὶ τοῖς Λευίταις τοῖς διδάσκουσι τὸ πλῆθος ἐπὶ πάντας.

50. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἐστὶν ἁγία τῷ Κυρίῳ, καὶ πάντες ἔκλαιον ἐν τῷ ἀκοῦσαι τοῦ νόμου.

51. Βαδίσαντες οὖν φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε ἀποστολὰς τοῖς μὴ ἔχουσιν.

52. Ἁγία γὰρ ἡ ἡμέρα τῷ Κυρίῳ, μὴ λυπεῖσθε. ὁ γὰρ Θεὸς Κύριος δοξάσει ὑμᾶς.

53. Καὶ οἱ Λευῖται ἐκέλευον παντὶ τῷ τὰ πάν-
δήμῳ, λέγοντες. ἡ ἡμέρα αὕτη ἁγία, τα
μὴ λυπεῖσθε.

54. Καὶ ᾤχοντο πάντες φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ εὐφραίνεσθαι, καὶ δοῦναι ἀποστολὰς τοῖς μὴ ἔχουσι, καὶ εὐφρανθῆναι μεγάλως,

55. ὅτι ἐνεφυσιώθησαν ἐν τοῖς ῥήμασιν οἷς ἐδιδάχθησαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν.

Ο ΙΕΡΕΥΣ.

v. 41. ἀνεγίγνωσκεν) ἀνεγίνωσκεν. ibid. μέσου) μέσης. v. 43. καὶ Ἀνανίας) καὶ deest.. v. 44. Μισαὴλ) καὶ μισαήλ. v. 45. τοῦ νόμου) deest. ibid. γὰρ) deficit. v. 46. ὀρθροὶ) ὀρθοί. ibid. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. ib. τῷ ὑψίστῳ) absque articulo. v. 48. Ἀννοὺς) ἀνιαὺθ. ibid. Ἰαδινὸς) καὶ ἰαδινὸς, καί. ib. Σαββαταίας) σαβαταῖος. ib Καλείτας) καλίτας. ib. Φιαθὰς) φαλίας. ib. νόμον Κυρίου, ἐμφυσιοῦντες) νόμον τοῦ κυρίου, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀνεγίνωσκον τὸν νόμον τοῦ κυρίου, ἐμφυσιοῦντες. v. 52. μὴ λυπ.) καὶ μὴ λυπεῖσθε. ibid. Θεὸς) abest. v. 53. τὰ πάντα) παντί. v. 53. ὅτι ἐνεφυσ.) ὅτι γὰρ ἐνεφυσιώθησαν. Subſcript. non habet. *Edit. Rom.*

Ο ΙΕ-

Ο ΙΕΡΕΥΣ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΚΑΙ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Κύρου τοῦ βασιλέως Περσῶν, τοῦ τελεσθῆναι λόγον Κυρίου ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου, ἐξήγειρε Κύριος τὸ πνεῦμα Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ, λέγων·

2. οὕτως εἶπε Κῦρος βασιλεὺς Περσῶν· πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν Ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

3. Τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; καὶ ἔσται ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσεται εἰς Ἱερουσαλήμ, ἣ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω τὸν οἶκον Θεοῦ Ἰσραήλ, αὐτὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐν Ἱερουσαλήμ.

4. Καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τόπων οὗ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ, καὶ λήψονται αὐτὸν ἄνδρες τοῦ τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ, καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, καὶ κτήνεσι μετὰ τοῦ ἑκουσίου εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5. Καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμείν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, πάντων ὧν ἐξήγειρεν πάντες
ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

6. Καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν ἴσχυσαν ἐν χερσὶν ἑαυτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου, ἐν χρυσῷ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, καὶ ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν ξενίοις, πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις.

7. Καὶ ὁ βασιλεὺς Κῦρος ἐξήνεγκε τὰ σκεύη οἴκου Κυρίου, ἃ ἔλαβε Ναβουχοδονόσορ ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ Θεοῦ αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κῦρος βασιλεὺς Περσῶν ἐπὶ χεῖρα Μιθριδάτου
Γασβαρηνοῦ, καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ Σαβανασάρῳ τῷ ἄρχοντι τοῦ Ἰούδα. Γαρβαρηνοῦ

9. Καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν· ψυκτῆρες χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ψυκτῆρες ἀργυροῖ χίλιοι, παρηλλαγμένα ἐννέα καὶ εἴκοσι,

10. Κεφφουρῆ χρύσεοι τριάκοντα, καὶ Χεφφουρῆ
ἀργυ-

Ο ΙΕΡΕΥΣ. Β'.) ΕΣΔΡΑΣ Β'. CAP. I. v. 2: αὐτῷ οἶκον) transposita. v. 3. ἣ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ) τὴν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ. v. 4. καὶ ἐν χρυσίῳ, καὶ ἐν ἀποσκ.) præpositio utroque loco deest. v. 5. Βενιαμεὶν, καὶ οἱ Λευῖται πάντες) βενιαμὶν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, πάντων. v. 6. ἴσχυσαν) ἐνίσχυσαν. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ib. καὶ ἐν ἀποσκευῇ) καὶ deest. ib. τῶν ἐν ἑκουσίοις) τῶν ἑκουσίων. v. 8. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ibid. Μιθριδάτου Γαρβαρηνοῦ) μιθραδάτου γασβαρηνοῦ. ib. τῷ Σασαβασσάρῳ) τῷ σασαβασάρ. v. 10. Χεφουρῆ χρύσεοι) κεφουρῆς χρυσοῖ.

ἀργυροῖ διπλοῖ τετρακόσια δέκα, σκεύη ἕτερα χίλια.

11. Πάντα τὰ σκεύη τῷ χρυσῷ καὶ τῷ ἀργυρῷ πεντακισχίλια τετρακόσια, τὰ πάντα τὰ ἀναβαίνοντα μετὰ Σασαβασσὰρ ἀπὸ τῆς ἀποικίας ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς ἀπῴκισε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ Ἰούδα ἀνὴρ εἰς πόλιν αὐτοῦ,

2. οἳ ἦλθον μετὰ Ζοροβάβελ, Ἰησοῦς, Νεεμίας, Σαραίας, Ῥεελίας, Μαρδοχαῖος, Βαλασὰν, Μασφὰρ, Βαγουαὶ, Ῥεοὺμ, Βαανά· ἀνδρῶν ἀριθμὸς λαοῦ Ἰσραήλ.

3. Υἱοὶ Φαρὲς, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

4. Υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

5. Υἱοὶ Ἄρες, ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε.

6. Υἱοὶ Φαὰθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ Ἰωὰβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δεκαδύο.

7. Υἱοὶ Αἰλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

8. Υἱοὶ Ζαθθουὰ, ἐννακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

Ζακχὰν 9. Υἱοὶ Ζακχοὺ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.

10. Υἱοὶ Βανουὶ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο.

11. Υἱοὶ Βαβαὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

12. Υἱοὶ Ἀσγαὸ, χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο. Ἀβγαὸ

13. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταέξ.

14. Υἱοὶ Βαγουὶ, δισχίλιοι πεντηκονταέξ. Βαγουαὶ

15. Υἱοὶ Ἀδδὶν, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

16. Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ ἐνενηκονταοκτώ.

17. Υἱοὶ Βασσοῦ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

18. Υἱοὶ Ἰωρὰ, ἑκατὸν δεκαδύο.

19. Υἱοὶ Ἀσοὺμ, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

20. Υἱοὶ Γαβὲρ, ἐνενηκονταπέντε.

21 Υἱοὶ Βεθλαὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.

22. Υἱοὶ Νετωφὰ, πεντηκονταέξ. Νεφωτὰ

23. Υἱοὶ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

24. Υἱοὶ Ἀζμὼθ, τεσσαρακονταδύο.

25. Υἱοὶ Καριαθιαρεὶμ, Καφιρὰ καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.

26. Υἱοὶ τῆς Ῥαμὰ καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς.

27. Ἄνδρες Μαχμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο. Χαμμὰς

28. Ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ Ἀιὰ, τετρακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.

29. Υἱοὶ Ναβὼ, πεντηκονταδύο.

30. Υἱοὶ Μαγεβὶς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ.

31. Υἱοὶ

v. 10. ἀργυροῖ) adjicit διπλοῖ τετρακόσια δέκα, καί. v. 11. τὰ ἀναβαίνοντα) absque articulo. ibid. Σασαβασσὰρ, σασαβασάρ. CAP. II. v. 8. Ζαθθουὰ) ζατθουά v. 9. Ζακχὰν) ζακχοῦ. v. 12. Ἀβγαὸ) ἀσγαδ. v. 14. Βαγουαὶ) βαγουί. v. 19. ἐννενηκονταπ.) ἐνενηκονταπέντε. v. 22. Νεφωτὰ) νετωφά. v. 24. τεσσαράκονταδύο.) τεσσαράκοντατρεῖς. v. 25. Καριαθιαρεὶμ, Καφιρὰ) καριαθιαρίμ, χαφιρά. v. 27. Χαμμὰς) μαχμάς. v. 29. Ναβὼ) ναβού.

31. Υἱοὶ Ἠλαμὰρ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

32. Υἱοὶ Ἡραὶμ, τριακόσιοι εἴκοσι.

33. Υἱοὶ Λυδδὼν Λοδαδὶδ καὶ Ὠνὼ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε.

34. Υἱοὶ Ἰεριχὼ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

35. Υἱοὶ Σενναὰ, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα.

36. Καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ Ἰεδδουὰ τῷ οἴκῳ Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς.

37. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.

Φασοὺρ 38. Υἱοὶ Φασσὴρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά.

39. Υἱοὶ Ἡρὲμ, χίλιοι ἑπτά.

40. Καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἰησοῦ καὶ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς Ὠδουία ἑβδομηκοντατέσσαρες.

41. Οἱ ᾄδοντες υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

42. Υἱοὶ τῶν πυλωρῶν, υἱοὶ Σελλοὺμ,
Ἀκοὺμ υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ Ἀκοὺβ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σωβαΐ, οἱ πάντες ἑκατὸν τριακονταεννέα.

43. Οἱ Ναθιναῖοι· υἱοὶ Σουὰ υἱοὶ Ἀσουφὰ, υἱοὶ Ταββαὼθ,

Ἀσαὰ 44. υἱοὶ Κηραὸς, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Φαδὼν,

45. υἱοὶ Λαβανὼ, υἱοὶ Ἀγαβὰ, υἱοὶ Ἀκοὺβ,

46. υἱοὶ Ἀγὰβ, υἱοὶ Σελαμεὶ, υἱοὶ Ἀνὰν,

47. υἱοὶ Γεδδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ, υἱοὶ Ῥαϊὰ,

48. υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ Νεκωδὰ, υἱοὶ Γαζὲμ, Νεκωδὰν

49. υἱοὶ Ἀζὰ, υἱοὶ Φασὴ, υἱοὶ Βασὶ,

50. υἱοὶ Ἀσενὰ, υἱοὶ Μοουνεὶμ, υἱοὶ Νεφουσεὶμ,

51. υἱοὶ Βακβοὺκ, υἱοὶ Ἀκουφὰ, υἱοὶ Ἀροὺρ,

52. υἱοὶ Βασαλὼθ, υἱοὶ Μειδὰ, υἱοὶ Ἀρσά.

53. υἱοὶ Βαρκὸς, υἱοὶ Σισάρα, υἱοὶ Θεμὰ, Σισαρὰ

54. υἱοὶ Νεθιὲ, υἱοὶ Ἀτιφὰν, Νεθιὲ

55. υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σωταΐ, υἱοὶ Ἀσεφοραὲθ, υἱοὶ Φαδουρὰ,

56. υἱοὶ Ἰεηλὰ, υἱοὶ Δερκὼν, υἱοὶ Γεδδὴλ, Ἰελὰ

57. υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ Ἀτὶλ, υἱοὶ Φακεραὲθ, Ἀσεβωεὶμ, υἱοὶ Ἡμεΐ Φακεραὲθ

58. Πάντες οἱ Ναθανεὶμ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀβδησελμὰ, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο.

59. Καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ Θελμελὲχ, Θελαρησὰ, Χεροὺβ, Ἡδὰν, Ἐμμὴρ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τοῦ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν εἰ ἐξ Ἰσραὴλ εἰσίν. Θελμεχὲλ

60. Υἱοὶ Δαλαΐα, υἱοὶ Τωβίου, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.

 61. Καὶ

v. 32. Ἡραὶμ) ἠλαὶμ. v. 33. Λυδδὼν Λοδαδὶδ) λοδαδὶ. v. 35. Σενναὰ) σεναά. v. 36. Ἰεδδουὰ) ἰεδουά. ibid. Ἰησοῦ) ἰησοῖ. v. 38. Φασσὴρ) Φασσοὺρ. v. 42. Ἀτὴρ) ἀτήρ. ibid. Ἀκοὺμ) ἀκούβ. v. 43. in Rom. οἱ ναθινίμ. υἱοὶ σαθία, υἱοὶ ἀσουφὰ, υἱοὶ ταβαώθ. v. 44. Κηραὸς) κάδης. ibid. Ἀσαὰ) σιαά. v. 46. Σελαμεὶ) σελαμί. v. 48. Νεκωδὰν) νεκωδά. v. 49. Ἀζὰ) ἀζά. v. 50. Μοουνεὶμ, υἱοὶ Νεφουσεὶμ) μοουνὶμ, υἱοὶ νεφωσίμ. v. 52. Μειδὰ) μαουδά. v. 53. Σισαρὰ) σισάρα. v. 54. in Rom. υἱοὶ ναθιέ, υἱοὶ ἀτουφά. v. 55. Ἀσεφοραὲθ) σεφηρά. v. 56. in Rom. υἱοὶ ιεηλὰ, υἱοὶ δαρκὼν, υἱοὶ γεδὴλ. v. 57. Ἀτὶλ, υἱοὶ Φακεραὲθ, Ἀσεβωεὶμ) ἀτὶλ, υἱοὶ φαχεραθ, υἱοὶ ἀσεβωείμ. v. 58. Ναθανεὶμ, καὶ οἱ υἱοὶ) ναθανὶμ καὶ υἱοί. v. 59. Θελμεχὲλ) θελμελέχ. ibid. ἠδυνήθησαν) ἐδυνάσθησαν. v. 60. Δαλαΐα) addit υἱοὶ βουά.

61. Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ Ὀζαία, υἱοὶ Ἀκκοὺς, υἱοὶ Βερζελλαΐ, ὃς ἔλαξεν ἀπὸ θυγατέρων Βερζελλαῒ τῦ Γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

62. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν αὐτῶν οἱ Μεθωεσεὶμ, καὶ ὐχ εὑρέθησαν, καὶ ἠγχιστεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

63. Καὶ εἶπεν Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς τῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τῦ ἁγίυ τῶν ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζυσιν καὶ τοῖς τελείοις.

64. Πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμῦ ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα,

65. χωρὶς δύλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν, ὗτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ὗτοι ᾄδοντες καὶ ᾄδυσαι διακόσιοι·

66. ἵπποι αὐτῶν, ἑπτακόσιοι τριακονταέξ· ἡμίονοι αὐτῶν διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε·

67. κάμηλοι αὐτῶν, τετρακόσιοι τριακονταπέντε· ὄνοι αὐτῶν, ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.

68. Καὶ ἀπὸ ἀρχόντων πατριῶν ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὺς εἰς οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἡκουσιάσαντο εἰς οἶκον τῦ Θεῦ, τῦ στῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτῦ,

69. ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν, ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τῦ ἔργυ, χρυσίον δραχμὰς ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργύριον μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ * Χοθωνὼθ τῶν ἱερέων ἑκατόν. μναὶ πεντακισχίλιαι

70. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ ἀπὸ τῦ λαῦ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν. *Χιτῶνας

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν ἀ αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς Ἱερουσαλήμ.

2. Καὶ ἀνέστη Ἰησοῦς ὁ τῦ Ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ ἱερεῖς, καὶ Ζοροβάβελ ὁ τῦ Σαλαθιὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, αὐτῶν καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον Θεῦ Ἰσραὴλ, τῦ ἀνενέγκαι ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώσεις κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ Μωϋσέως ἀνθρώπου τῦ Θεῦ.

3. Καὶ ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν γαιῶν· καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαύτωσις τῷ Κυρίῳ τοπρωὶ καὶ εἰς ἑσπέραν.

4. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῦ·

5. καὶ μετὰ τῦτο ὁλοκαυτώσεις ἐνδελεχισμοῦ, καὶ εἰς τὰς νυμηνίας καὶ εἰς πάσας

v. 61. Ὀζαΐα) λαβεία. ibid. ἀπὸ θυγατέρων) ἀπὸ τῶν θυγατέρων. ib. ἐκλήθη) ἐκλήθη. v. 63. Ἀθερσαθὰ) ἀθερσαθά. v. 67. ἐν τῷ ἐλθεῖν) ἐν τῷ εἰσελθεῖν. ibid. οἶκον Θεῦ) οἶκον τῦ Θεοῦ. v. 69. χρυσίον δραχμὰς - - Χιτῶνας) χρυσίον καθαρὸν μναὶ ἓξ μυριάδες καὶ χίλιαι, καὶ ἀργυρίου μναῖς πεντακισχιλίαις, καὶ κόθωνοι. v. 70. οἱ ᾄδοντες) καὶ οἱ ᾄδοντες. CAP. III. v. 1. καὶ ὁ Ἰσραὴλ) καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. v. 2. ἀδελφοὶ αὐτῶν) ἀδελφοὶ αὐτῦ. ibid. ἐπ' αὐτῷ) ἐπ' αὐτό. ib. Μωϋσέως) μωυσῆ.

πάσας ἑορτὰς Κυρίῳ τὰς ἡγιασμένας, καὶ παντὶ ἑκουσιαζομένῳ ἑκούσιον τῷ Κυρίῳ.

6. Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαντο ἀναφέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ οἶκος Κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη.

7. Καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τοῖς τέκτοσι, καὶ βρώματα καὶ ποτὰ, καὶ ἔλαιον τοῖς Σιδανίοις καὶ
καὶ τοῖς Τυρίοις, τοῦ ἐνέγκαι ξύλα Κέδρινα ἀπὸ τοῦ Λιβάνου πρὸς θάλασσαν Ἰόππης, κατ' ἐπιχώρησιν Κύρου βασιλέως Περσῶν ἐπ' αὐτούς.

8. Καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἤρξατο Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν τοὺς Λευίτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω τοῦ νικοποιεῖν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα Θεοῦ ἐν οἴκῳ Κυρίου.

9. Καὶ ἔστη Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ Καδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰούδα ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ· υἱοὶ Ἠιαδὰδ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ Λευῖται.

10. Καὶ ἐθεμελίωσαν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον Κυρίου. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλπιγξι, καὶ οἱ Λευῖται υἱοὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις τοῦ αἰνεῖν τὸν Κύριον ἐπὶ χεῖρας Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθομολογήσει τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐσήμανε φωνῇ μεγάλῃ αἰνεῖν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ θεμελιώσει οἴκου Κυρίου.

12. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι, οἳ εἴδοσαν τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς ἑαυτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οἱ ὄχλος ἐν σημασίᾳ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι ᾠδήν.

13. Καὶ οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων τὴν φωνὴν σημασίας τῆς εὐφροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι ὁ λαὸς ἐκραύγασε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως ἀπὸ μακρόθεν.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες Ἰούδα καὶ Βενιαμεὶν, ὅτι υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραὴλ,

2. καὶ ἤγγισαν πρὸς Ζοροβάβελ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς· οἰκοδομήσομεν μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ Θεῷ ὑμῶν,

καὶ

v. 5. ἑορτὰς Κυρίῳ) ἑορτὰς τῷ κυρίῳ. v. 6. Κυρίου) τοῦ Κυρίου. v. 7. καὶ ἐνέγκαι) ἐνέγκαι. v. 8. εἰς Ἱερουσ.) ἐν ἱερουσαλήμ. ibid. Θεοῦ οἴκῳ Κυρίου.) ἐν οἴκῳ κυρίου. v. 9. καὶ Καδμιὴλ) καὶ abest. ibid. οἱ υἱοὶ ἰούδα) absque articulo. ib. καὶ ἀδελφοὶ) καὶ οἱ ἀδελφοί. v. 11. ἐσήμανε) ἐσήμαινε. ibid. οἴκου) τοῦ οἴκου. v. 12. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 13. ἐκ ἦν) οὐχ ἦν. ibid. τὴν φωνὴν) absque articulo. ib. ὅτι λαὸς) ὅτι ὁ λαός. CAP. IV. v. 2. Θεῷ ὑμῶν) θεῷ ἡμῶν.

καὶ αὐτῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμε-
Ἀσὲρ ρῶν Ἀσαραδδὼν βασιλέως Ἀσσὰρ τοῦ ἐ-
νέγκαντος ἡμᾶς ὧδε.

3. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ζοροβάβελ καὶ Ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ, οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ Θεῷ ὑμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τοαυτὸ οἰκοδομήσομεν τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν, ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν Κύρος ὁ βασιλεὺς Περσῶν.

4. Καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐκλύων
τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ Ἰούδα, καὶ ἐνεπό-
αὐτοῖς διζον αὐτὰς τοῦ οἰκοδομεῖν,

5. καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς βουλευόμενοι τοῦ διασκεδάσαι βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας Κύρου βασιλέως Περσῶν, καὶ ἕως βασιλείας Δαρείου βασιλέως Περσῶν.

6. Καὶ ἐν βασιλείᾳ Ἀσουήρου (Περ-
σῶν) καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ
ἔγραψεν ἔγραψαν ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας Ἰούδα καὶ
Ἱερουσαλήμ.

ἔγρα- 7. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἀρθασασθὰ ἔγρα-
ψαν ψεν ἐν εἰρήνῃ Μιθραδάτης Ταβεὴλ σὺν
καὶ τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ, πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα Περσῶν ἔγραψεν ὁ φορολόγος γραφὴν Συριστὶ καὶ ἡρμηνευμένην.

8. Ῥεὼμ Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ ὁ
ἔγραψεν γραμματεὺς ἔγραψαν ἐπιστολὴν μίαν κα-
τὰ Ἱερουσαλὴμ τῷ Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ.

9. Τάδε ἔκρινε Ῥεὼμ Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ κατάλοιποι σύνδουλοι ἡμῶν, Δειναῖοι, Ἀφαρσαθαχαῖοι, Ταρφαλαῖοι, Ἀφαρσαῖοι, Ἀρχυαῖοι, Βαβυλώνιοι, Σουσαναχαῖοι, Δαυαῖοι,

10. καὶ οἱ κατάλοιποι ἐθνῶν ὧν ἀ-
πῴκισεν Ἀσσεναφὰρ ὁ μέγας καὶ ὁ τί- Ναφὰρ
μιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῆς Σομόρων καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ.

11. Αὕτη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα οἱ παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ ποταμοῦ.

12. Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἤλθοσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηρὰν, ἣν οἰκοδομοῦσι· καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσὶ, καὶ θεμελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν.

13. Νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόροι οὐκ ἔσονταί σοι, οὐδὲ δώσουσι· καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ,

14. καὶ ἀσχημοσύνην βασιλέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν· διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ,

15. ἵνα

v. 2. Ἀσαραδδὼν β. Ἀσὰρ) ἀσαραδὰν βασ. ἀσσάρ. v. 3. Θεῷ ὑμῶν) θεῷ ἡμῶν. v. 4. αὐτοῖς τοῦ οἰκοδομεῖν.) αὐτὰς οἰκοδομεῖν. v. 5. Δαρείου βασιλέως) addit περσῶν. v. 6. ἐν βασιλείᾳ) præfigit καί. ibid. (Περσῶν) abest. ib. ἔγραψεν) ἔγραψαν. v. 7. ἔγραψαν) ἔγραψεν. ibid. Μιθραδάτης Ταβ. σὺν καὶ τοῖς λ. συνδ. αὐτοῦ) μιθραδάτη ταβεὴλ καὶ τοῖς λοιποῖς συνδούλοις. ib. Συριστεὶ) συριστί. v. 8. Βααλτὰμ - - ἔγραψεν) βαλτὰμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν. v. 9. Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ) βαλτὰν καὶ σαμψά. ibid. Ταρφαλαῖοι) ταρφαλαῖοι. v. 10. Ναφὰρ) ἀσσεναφάρ. ibid. κατάλοιπον) κατάλειπον. v. 11. Ἀρθασαθὰ β. οἱ παῖδες) ἀρθασαθὰ βασ. παῖδες. v. 12. ἀναβάντες) οἱ ἀναβάντες.

15. ἵνα ἐπισκέψηται ἐν βιβλίῳ ὑπομνηματισμοῦ τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βα-
Φυγαδεῖαι σιλεῖς καὶ χώρας, καὶ φυγαδεῖαι δέλων γίγνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ ταῦτα ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη.

16. Γνωρίζομεν ἐν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, ἐκ ἔστι σοι εἰρήνη.

17. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ῥεοὺμ Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ γραμματέα καὶ τὲς καταλοίπους συνδέλους αὐτῶν τὲς οἰκοῦντας ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τὲς καταλοίπους πέραν τῦ ποταμοῦ
Φασὶν εἰρήνην· καὶ φησίν·

18. ὁ φορολόγος, ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς, ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐμοῦ·

19. καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, καὶ ἐπεσκεψάμεθα, καὶ εὕραμεν, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν αἰῶνος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγαδεῖαι γίγνονται ἐν αὐτῇ.

20. Καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ γίγνονται ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπικρατοῦντες ὅ-
ἑσπέρας; λης τῆς πέραν τῦ ποταμοῦ, καὶ φόροι πλήρεις καὶ μέρος δίδοται αὐτοῖς.

21. Καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τὲς ἄνδρας ἐκείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη ἐκ οἰκοδομηθήσεται ἔτι.

22. Ὅπως ἀπὸ τῆς γνώμης πεφυλαγμένοι (ἦτε) ἄνεσιν ποιῆσαι περὶ τέτε, μή ποτε πληθυνθῇ ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι.

23. Τότε ὁ φορολόγος τῦ Ἀρθασασθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον Ῥεὺμ καὶ Σαμψαὶ γραμματέως καὶ συνδέλων ἑαυτοῦ· καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰούδα, καὶ κατήργησαν αὐτὲς ἐν ἵπποις καὶ δυνάμει.

24. Τότε ἤργησε τὸ ἔργον οἴκου τῦ Θεοῦ τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἀργῶν
ἕως δευτέρου ἔτυς τῆς βασιλείας Δαρείε τῦ βασιλέως Περσῶν.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐπροφήτευσεν Ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ Ζαχαρίας ὁ τῦ Ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τὲς Ἰεδαίους τὲς ἐν Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι Κυρίε Θεῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτούς.

2. Τότε ἀνέστησαν Ζοροβάβελ ὁ τῦ Σαλαθιὴλ καὶ Ἰησῦς υἱὸς Ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τῦ Θεοῦ τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τῦ Θεῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς.

3. Ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς Θαθθαναὶ ἔπαρχος πέραν τῦ ποταμοῦ, καὶ Σαθαρβουζαναὶ, καὶ οἱ σύνδελοι αὐτῶν, καὶ τοῖα εἶπον αὐτοῖς· τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τῦ οἰκοδομῆσαι

v. 15. ἐν βιβλίῳ) ἐν βίβλῳ. ibid. φυγαδεῖαι δ. γίγνονται) φυγαδείαι δέλων γίνονται. ib. ἀπὸ χρόνων) ἀπὸ ἡμερῶν. v. 16. ὅτι ἐὰν) ὅτι ἂν. v. 17. Βααλτὰμ καὶ Σαμψαὶ) βαλτὰμ καὶ σαμψαὶ. ibid. καὶ φασίν.) καὶ φησίν. v. 20. γίγνονται ἐπὶ) ἐγένοντο ἐν. ibid. τῆς ἑσπέρας) τῆς πέραν. ib. δίδοται) δίδονται. v. 23. Ῥεὺμ καὶ Σαμψαὶ γρ. συνδ. ἑαυτῦ·) ῥεὺμ βαλτὰμ καὶ σαμψὰ γραμματέως καὶ συνδέλων αὐτῦ. v. 24. ἔργον τῦ Θεῦ) ἔργον οἴκυ τῦ Θεοῦ. ibid. ἀργῶν) ἀργῶν. ib. Δαρείε τῦ βασιλέως) abest articulus. CAP. V. v. 1. ἐπροφήτευσεν) προεφήτευσεν. ibid. Κυρίε) abest. v. 2. οἰκοδομεῖν) οἰκοδομῆσαι. v. 3. Θαθθαναὶ) Θανθαναί. ibid. τοῖα εἶπον) τοιάδε εἶπαν.

τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι;

4. Τότε ταῦτα εἶπον αὐτοῖς· τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν οἰκοδομέντων τὴν πόλιν ταύτην;

5. Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα, καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ Δαρείῳ ἀπηνέχθη. καὶ τότε ἀπεστάλη τῷ Φορολόγῳ ὑπὲρ τούτου.

6. Διασάφησις ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλε Θαθθαναῒς ὁ ἔπαρχος τοῦ πέραν τοῦ
Σαθαρβαζάνης ποταμοῦ· καὶ Σαθαρβαζανaῒ, καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι, οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ,

7. ῥῆσιν ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῇ· Δαρείῳ τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα·

8 Γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται λίθοις ἐκλεκτοῖς, καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τείχοις, καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίγνεται, καὶ εὐοδοῦται ἐν χερσὶν αὐτῶν.

9. Τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους ἐκείνους, καὶ οὕτως εἴπομεν αὐτοῖς· τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι;

10. Καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.

11. Καὶ τοιοῦτο ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν, λέγοντες, ἡμεῖς ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ αὐτοῖς
Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον, ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου ἔτη πολλὰ, καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ μέγας ᾠκοδόμησεν αὐτὸν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς.

12. Ἀφότε δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες Ἀπότε
ἡμῶν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ Χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς Βαβυλῶνα.

13. Ἀλλ' ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου τοῦ βασιλέως, Κύριος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώμην τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι.

14. Καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ τὰ χρύσεα καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ Ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς ναὸν τοῦ βασιλέως, ἐξήνεγκεν αὐτὰ Κύρος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκε τῷ Σασαβασσάρῳ τῷ θησαυροφύλακι, τῷ ἐπὶ τοῦ θησαυροῦ,

15. καὶ εἶπεν αὐτῷ· πάντα τὰ σκεύη λάβε καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν.

16. Τότε Σασαβασσὰρ ἐκεῖνος ἦλθε, καὶ ἔδωκε θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν

V. 4. εἶπον) εἴποσαν. V. 6. Θαθθαναῒς) θανθαναΐ. ibid. Σαθαρβαζάνης) σαθαρβουζαναΐ. V. 7. ῥῆσιν) ῥήμασιν. ibid. ἐν αὐτῇ·) ἐν αὐτῷ. V. 8. γίγνεται) γίνεται. ibid. ἐν χερσὶν) ἐν ταῖς χερσίν. V. 9. εἴπομεν) εἴπαμεν. V. 11. ῥῆμα ἀπεκρ. αὐτοῖς) τὸ ῥῆμα ἀπεκρ. ἡμῖν. V. 12. Ἀπότε) ἀφότε. V. 14. χρύσεα) χρυσᾶ. ibid. ἀπὸ οἴκου) ἀπὸ τοῦ οἴκου. ib. εἰς ναὸν) εἰς τὸν ναόν. ib. ἀπὸ ναοῦ) ἀπὸ τοῦ ναοῦ. ib. Σασαβασσάρῳ) σαβανασάρ. V. 16. Σασαβασσὰρ) σαβανασάρ.

ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ τότε ἕως νῦν ᾠκοδομήθη, καὶ οὐκ ἐτελέσθη.

17. Καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν, ἐπισκεπήτω ἐν τῷ οἴκῳ τῆς γάζης τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος, ὅπως γνῷς ὅτι ἀπὸ τοῦ βασιλέως Κύρου ἐτέθη γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου, πεμψάτω πρὸς ἡμᾶς.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΤΟΤΕ Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην, καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ὅπου ἡ γάζα κεῖται ἐν Βαβυλῶνι.

2. Καὶ εὑρέθη ἐν Ἀμαθᾶ ἐν πόλει ἐν τῇ βάρει κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ ὑπόμνημα.

3. Ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου βασιλέως. Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην περὶ οἴκου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ· οἶκος οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος οὗ θυσιάζουσι τὰ θυσιάσματα· καὶ ἔθηκεν ἔπαρμα ὕψος πήχεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτοῦ πήχεων ἑξήκοντα.

4. Καὶ δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ δόμος ξύλινος εἷς, καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δοθήσεται.

5. Καὶ τὰ σκεύη οἴκου τοῦ Θεοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρύσεα, ἃ Ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐκόμισεν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ δοθήτω καὶ ἀπελθάτω εἰς τὸν λαὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τόπου οὗ ἐτέθη ἐν τεθῇ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ.

6. Νῦν δώσετε ἔπαρχοι πέραν τοῦ ποταμοῦ Σαθαρβουζανὰ, καὶ οἱ σύνδουλοι Σαθαρβουζανὰ αὐτῶν Ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν.

7. Καὶ νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ Θεοῦ· οἱ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομείτωσαν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ.

8. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ γνώμη ἐτέθη, μήποτέ τι ποιήσητε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰουδαίων τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ ὑπαρχόντων βασιλέως τῶν φόρων πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐπιμελῶς δαπάνη ἔστω διδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τὸ μὴ καταργηθῆναι,

9. καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα, καὶ υἱοὺς βοῶν καὶ κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, πυροὺς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἔστω διδόμενον αὐτοῖς, ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ὃ ἐὰν αἰτήσωσιν,

10. ἵνα ὦσιν προσφέροντες εὐωδίας τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχωνται εἰς ζωὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

11. Καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἀλλάξει τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰ-

v. 6. ἕως νῦν) ἕως τοῦ νῦν. v. 17. ἀπὸ τοῦ βασιλέως Κύρου) abest articulus. CAP. VI. v. 2. ἐν Ἀμαθᾶ) deest. ibid. τοῦτο ἦν) ἦν abest. v. 3. οἴκου τοῦ Θεοῦ) οἴκου ἱεροῦ θεοῦ. v. 5. χρύσεα) χρυσᾶ. ibid. ἀπὸ οἴκου) ἀπὸ τοῦ οἴκου. ib. ἀπελθάτω) ἀπελθέτω. ib. τόπου τεθῇ) τόπου οὗ ἐτέθη. v. 6. Σαθαρβουζανὰ) σαθαρβουζαναί. v. 7. Καὶ νῦν) νῦν. ibid. ἔργον τοῦ) ἔργον οἴκου τοῦ. v. 8. οἰκοδομῆσαι) οἰκοδομηθῆναι. v. 9 οἶνον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων) οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων. v. 10. προσφέροντες εὐωδίας) transposita. ibid. τῶν υἱῶν) absque articulo.

κίας αὐτοῦ, καὶ ὠρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται.

12. Καὶ ὁ Θεὸς οὗ κατασκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταστρέψαι πάντα βασιλέα καὶ λαὸν ὃς ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα ἑαυτοῦ ἀλλάξαι ἢ ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. ἐγὼ Δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, ἐπιμελῶς ἔσται.

13. Τότε Θαθθαναῒ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ, Σαθαρβουζαναῒ, καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ, πρὸς ὃ ἀπέστειλε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς, οὕτως ἐποίησαν ἐπιμελῶς.

14. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων ᾠκοδόμησαν καὶ οἱ Λευῖται ἐν προφητείᾳ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, καὶ Ζαχαρίου υἱοῦ Ἀδδώ. Καὶ ἀνῳκοδόμησαν καὶ κατηρτίσαντο ἀπὸ γνώμης Θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ γνώμης Κύρου καὶ Δαρείου καὶ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Περσῶν.

15. Καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας τρίτης μηνὸς Ἀδὰρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ βασιλέως.

16. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀποικεσίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν εὐφροσύνῃ.

17. Καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ μόσχους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἀμνοὺς τετρακοσίους, χιμάῤῥους αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας ὑπὲρ παντὸς Ἰσραὴλ δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν Ἰσραήλ. χειμάῤῥους

18. Καὶ ἔστησαν τοὺς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν, καὶ τοὺς Λευίτας ἐν μερισμοῖς αὐτῶν, ἐπὶ δουλείᾳ Θεοῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, κατὰ τὴν γραφὴν βιβλίου Μωσῆ.

19. Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικεσίας τὸ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.

20. Ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἕως εἷς πάντες καθαροί. Καὶ ἔσφαξαν τὸ Πάσχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς.

21. Καὶ ἔφαγον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ Πάσχα, οἱ ἀπὸ τῆς ἀποικεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν τῆς γῆς πρὸς αὐτοὺς, τοῦ ἐκζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

22. Καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς Κύριος, καὶ Κύριος ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως Ἀσσοὺρ ἐπ' αὐτοὺς κραταιῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ.

v. 11. παγήσεται) πληγήσεται. ibid. κατ' ἐμὲ) καθ' ἐμέ. v. 12. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. ibid. ἐκεῖνον) abest. v. 13. Θαθθαναῒ ἔπαρχος) Θανθαναῒ ὁ ἔπαρχος. ibid. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 14. ᾠκοδόμησαν) ᾠκοδομοῦσαν, ibid. βασιλέως) βασιλέων. v. 17. ἐγκαίνια) addit τοῦ οἴκου. ibid. χειμάῤῥους αἰγῶν περὶ) χιμάῤῥους αἰγῶν ὑπέρ. v. 18. ἐπὶ δουλείᾳ Θεοῦ τοῦ ἐν) ἐπὶ δουλείας Θεοῦ ἐν. ibid. βιβλίου Μωσῆ.) βίβλου μωυσῆ. v. 20. καὶ οἱ Λευῖται) absque articulo. v. 21. οἱ υἱοὶ) abest articulus. ibid. Κύριον τὸν Θεὸν) κύριον θεόν. v. 22. καὶ Κύριος ἐπέστρεψε) καὶ ἐπέστρεψε.

ΚΕΦ. Ζ΄. VII.

ΚΑΙ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Περσῶν, ἀνέβη Ἔζρας υἱὸς Σαραίε υἱῦ Ἀζαρίε, υἱῦ Χελκεία,

2. υἱῦ Σελλὴμ, υἱῦ Σαδδὲκ, υἱῦ Ἀχιτωβ,

3 υἱῦ Σαμαρεία, υἱῦ Ἐσριὰ, υἱῦ Μαραιὼθ,

Ὀζιοὶ 4. υἱῦ Ζαραία, υἱῦ Ὀζίε, υἱῦ Βοκκὶ,

5. υἱῦ Ἀβισαὶ, υἱῦ Φινεὲς, υἱῦ Ἐλεάζαρ, υἱῦ Ἀαρὼν τῦ ἱερέως τῦ πρώτε.

6. Αὐτὸς Ἔζρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ Μωϋσῆ, ὃν ἔδωκε Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι χεὶρ Κυρίου Θεῦ αὐτῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζήτει αὐτός.

7. Καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῷ Ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ·

8. καὶ ἦλθον εἰς Ἱερυσαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ· τοῦτο ἔτος ἕβδομον τῷ βασιλεῖ·

9. ὅτι ἐν μιᾷ τῦ μηνὸς τῦ πρώτε αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τῦ μηνὸς τῦ πέμπτε ἦλθον εἰς Ἱερυσαλὴμ, ὅτι χεὶρ Θεῦ αὐτῦ ἦν ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν.

10. Ὅτι Ἔζρας ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτῦ ζητῆσαι τὸν νόμον, καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ προστάγματα καὶ κρίματα.

11. Καὶ αὕτη ἡ διασάφησις τῦ διατάγματος, ὃ ἔδωκεν Ἀρθασασθὰ τῷ Ἔζρᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίε λόγων ἐντολῶν Κυρίου καὶ προσταγμάτων αὐτῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

12. Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων Ἔζρᾳ γραμματεῖ νόμε Κυρίε Θεῦ τῦ οὐρανοῦ· τετέλεσαι ὁ λόγος καὶ ἡ ἀπόκρισις· τετέλεσαι

13. ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ὁ ἑκεσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ με ἀπὸ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἱερέων καὶ Λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἱερουσαλὴμ, μετὰ σῦ πορευθῆναι.

14. Ἀπὸ προσώπε τῦ βασιλέως καὶ τῶν ἑπτὰ συμβέλων ἀπεστάλη ἐπισκέψασθαι ἐπὶ τὴν Ἰεδαίαν καὶ εἰς Ἱερουσαλὴμ νόμῳ Θεῦ αὐτῶν τῷ ἐν χειρί σου.

15. Καὶ εἰς οἶκον Κυρίε ἀργύριον καὶ χρυσίον, ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβελοι ἑκεσιάσθησαν τῷ Θεῷ τῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἱερυσαλὴμ κατασκηνοῦντι.

16. Καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ὅ, τι ἂν εὕρῃς ἐν πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἑκεσιασμῦ τῦ λαῦ, καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον Θεῦ τὸν ἐν Ἱερυσαλήμ.

17. Καὶ πᾶν προσπορευόμενον τοῦτο ἑτοί-

CAP. VII. v. 1. Ἔζρας) ἔσδρας, passim. ibid. Χελκεία) χελκία. v. 2. Σελλοὺμ) σελλὴμ. v. 3. Σαμαρεία) σαμαρία. ibid. Μαραιὼθ) μαραιὼθ. v. 4. Ὀζιοὶ) ὀζία. v. 7. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. Ναθινεὶμ) ναθινὶμ. v. 8. ἦλθον) ἤλθοσαν. ibid. τῦτο ἔτος) τοῦτο τὸ ἔτος. v. 9. μιᾷ τῦ μηνὸς) *Edit. Rom.* habet supplementa minori charactere expressa. ibid. ἦλθον) ἤλθοσαν. v. 10. ἔδωκεν καρδίαν ἑαυτῦ) ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῦ. ibid. Ἰσραὴλ) ἐν ἰσραήλ. v. 12. Θεῦ) τῦ θεῦ. ibid. τετέλεσται ὁ λόγος) τετέλεσθω λόγος. v. 15. ὁ βασιλεὺς) ὃ ὁ βασιλεύς. v. 16. ὅ, τι ἂν) ὅ, τι ἐάν. v. 17. πᾶν προσπ. τοῦτο) πάντα προσπ. τῦτον.

ἑτοίμως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ, μόσχους, κριοὺς, ἀμνοὺς, καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς αὐτῶν· καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ θυσιαστηρίου τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ·

18. καὶ εἴτι ἐπὶ σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἀγαθυνθῇ ἐν καταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποιῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ Θεῷ ὑμῶν ποιήσατε·

19. καὶ τὰ σκεύη τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου Θεοῦ παράδος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.

20. Καὶ τὸ κατάλοιπον χρείας οἴκου Θεοῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως,

21. καὶ ἀπ' ἐμοῦ· ἐγὼ Ἀρθασασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις ταῖς ἐν πέρα τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔσρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἑτοίμως γιγνέσθω,

22. ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατὸν, καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατὸν, καὶ ἕως
βαδῶν οἴνου βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἕως ἐλαίου * βατῶν
* βαδῶν ἑκατὸν, καὶ ἅλας οὗ οὐκ ἔστι γραφή.

23. Πᾶν ὅ ἐστιν ἐν γνώμῃ τοῦ Θεοῦ τοῦ
πρόσεχε οὐρανοῦ, γιγνέσθω· προσέχετε μήτις ἐπιχειρήσῃ εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μή ποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

24. Καὶ ὑμῖν ἐγνώρισται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς Λευίταις, ᾄδουσι, πυλωροῖς, Ναθινεὶμ, καὶ λειτουργοῖς οἴκου Θεοῦ τοῦτο, φόρος μὴ ἔστω σοι, οὐκ ἐξουσιάσεις καταδουλοῦσθαι αὐτούς.

25. Καὶ σὺ Ἔζρα, ὡς ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἡ ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτὰς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέρα τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι νόμον τοῦ Θεοῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωριεῖτε.

26. Καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ νόμον τοῦ βασιλέως ἑτοίμως, τὸ κρίμα ἔσται γιγνόμενον ἐξ αὐτοῦ, ἐάν τε εἰς θάνατον, ἐάν τε εἰς παιδείαν, ἐάν τε εἰς ζημίαν τοῦ βίου, ἐάν τε εἰς δεσμά.

27. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἔδωκεν οὕτως ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως, τοῦ δοξάσαι τὸν οἶκον Κυρίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ,

28. καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔκλινεν ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλέως, τῶν ἐπηρμένων. καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ὡς χεὶρ Κυρίου ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμὲ, καὶ συνῆξα ἀπὸ Ἰσραὴλ ἄρχοντας ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ.

ΚΕΦ. Η′. VIII.

ΚΑΙ οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν οἱ ὁδηγοὶ ἀναβαίνοντες μετ' ἐμοῦ ἐν βασιλείᾳ Ἀρθασασθὰ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος.

2. Ἀπὸ

V. 17. ἐπὶ θυσιαστηρίου) ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. V. 18. καὶ χρυσίου) καὶ τοῦ χρυσίου. V. 20. τὸ κατάλοιπον) absque articulo. V. 21. ὃ ἐὰν αἰτήσει ὑμᾶς Ἔσρας) ὃ ἂν αἰτήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας. ibid. τοῦ νόμου) non habet. ib. γιγνέσθω.) γινέσθω, passim. V. 22. βαδῶν ἑκατὸν, καὶ ἐλαίου βαδῶν) βατῶν ἑκατὸν, καὶ ἕως ἐλαίου βατῶν. V. 23. τοῦ Θεοῦ) absque articulo. ibid. πρόσεχε) προσέχετε. ib. εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ) εἰς τὸν οἶκον Θεοῦ. V. 25. ἡ ἐν χειρί σου) ἡ deest. V. 26. τὸν νόμον) absque articulo. ibid. εἰς δεσμά) εἰς παράδοσιν. V. 27. οὕτως ἐν καρδίᾳ τοῦ β.) ἐν καρδίᾳ τοῦ βασ. οὕτως. V. 28. Κυρίου) Θεοῦ. CAP. VIII. V. 1. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες.

2. Ἀπὸ υἱῶν Φινεὲς, Γηρσὼν, ἀπὸ υἱῶν Ἰθάμαρ, Δανιὴλ, ἀπὸ υἱῶν Δαυὶδ, Ἀτλοὺς,

3. ἀπὸ υἱῶν Σαχανία, ἀπὸ υἱῶν Φέρος, Ζαχαρίας, καὶ μετ' αὐτῦ τὸ σύστρεμμα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα·

4. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, Ἐλιαανὰ υἱὸς Ζαραία, καὶ μετ' αὐτῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά·

5. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης Σεχονίας υἱὸς Ἀζιὴλ, καὶ μετ' αὐτῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά·

Ὠβὴν 6. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴθ υἱὸς Ἰωνάθαν, καὶ μετ' αὐτῦ πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά·

7. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, Ἡσαΐα υἱὸς

Ἀθλία Ἀθελία, καὶ μετ' αὐτῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά·

8. καὶ ἀπὸ υἱῶν Σαφατία, Ζαβδίας

Μαχαὴλ υἱὸς Μιχαὴλ, καὶ μετ' αὐτῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά·

9. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωὰβ, Ἀβαδία υἱὸς Ἰεειὴλ, καὶ μετ' αὐτῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ τὰ ἀρσενικά·

10. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαανὶ, Σελιμὼθ υἱὸς Ἰωσεφία, καὶ μετ' αὐτῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά·

11. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαβεὶ, Ζαχαρίας υἱὸς Βαβεὶ, καὶ μετ' αὐτῦ εἰκοσιοκτὼ τὰ ἀρσενικά·

12. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀζγαὰδ, Ἰωανὰν υἱὸς Ἀκκατὰν, καὶ μετ' αὐτῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά·

13. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

Ἐλιφαλὰτ, Ἰιὴλ, καὶ Σαμαεία, καὶ μετ' αὐτῶν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά· Ἐλιφαλὰθ

14. καὶ ἀπὸ υἱῶν * Βαγουαί, Οὐθαὶ καὶ Ζαβὼδ, καὶ μετ' αὐτῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά· Ἐιὴλ * Γαβουαί

15. καὶ συνῆξα αὐτὺς πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸν Εὐεὶ, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ υἱῶν Λευεὶ ὐχ εὗρον ἐκεῖ.

16. Καὶ ἀπέστειλα τῷ Ἐλεάζαρ, τῷ Ἀριὴλ, τῷ Σεμεΐα, καὶ τῷ Ἀλωνὰμ, καὶ τῷ Ἰαρὶβ, καὶ τῷ Ἐλνάθαμ, καὶ τῷ Νάθαν, καὶ τῷ Ζαχαρίᾳ, καὶ τῷ Μεσολλὰμ, καὶ τῷ Ἰωαρεὶμ, καὶ τῷ Ἐλνάθαν συνιέντας.

17. Καὶ ἐξήνεγκα αὐτὺς ἐπὶ ἄρχοντας ἐν ἀργυρίῳ τῦ τόπυ, καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους λαλῆσαι πρὸς τὺς ἀδελφὺς αὐτῶν τῶν Ἀθανεὶμ ἐν ἀργυρίῳ τῦ τόπυ, τῦ ἐνέγκαι ἡμῖν ᾄδοντας εἰς οἶκον Θεῦ ἡμῶν.

18. Καὶ ἤλθοσαν ἡμῖν, ὡς χεὶρ Θεῦ ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ Σαχὼν ἀπὸ υἱῶν Μοολὶ, υἱῦ Λευὶ, υἱῦ Ἰσραήλ. καὶ ἀρχὴν ἦλθον οἱ υἱοὶ αὐτῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῦ δεκαοκτὼ,

19. καὶ

v. 3. ἀπὸ υἱῶν Φόρος) præfigit καί. v. 4. καὶ ἀπὸ) καὶ deficit. ibid. Ἐλιαανὰ υἱὸς Ζαραΐα) ἐλιανὰ υἱὸς ςαραΐα. v. 5. ἀπὸ υἱῶν Ζαθόης) præfigit καί. ibid. τριακόσιοι) τριακόσιαι. v. 6. ἀπὸ υἱῶν Ἀδὶν, Ὠβὴν) ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀδὶν, ὠβὴθ. v. 7. Ἡσαΐα υἱὸς Ἀθλία) ἰσαΐας υἱὸς ἀθελία. v. 8. Ζαβδίας υἱὸς Μαχαὴλ) ζαβαδίας υἱὸς μιχαήλ. v. 9. Ἰεειὴλ) ἰεσιήλ. v. 10. ἀπὸ υἱῶν Βαανὶ) ἀπὸ τῶν υἱῶν βαανί. v. 11. Βαβεὶ) βαβί, bis. v. 12. Ἀζγαὰδ) ἀσγαάδ. v. 13. Ἐλιφαλὰθ, Εἰὴλ, καὶ Σαμαεία) ἐλιφαλὰτ, ἰεήλ, καὶ σαμαΐα. v. 14. Γαβουαί) γαβουαί. v. 15. Εὐεὶ) εὐί. ibid. Λευεὶ) λευί. v. 17. Ἀθανεὶμ) ἀθινείμ.

19. καὶ τὸν Ἀσεβία, καὶ τὸν Ἰσαία ἀπὸ υἱῶν Μεραρὶ, ἀδελφοὶ αὐτῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι.

20. Καὶ ἀπὸ τῶν Ναθινεὶμ, ὧν ἔδωκε Δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δυλείαν τῶν Λευιτῶν, Ναθινεὶμ διακόσιοι εἴκοσι, πάντες συνήχθησαν ἐν ὀνόμασι.

21. Καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηςείαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν Ἀυὲ, τῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον Θεῦ ἡμῶν, ζητῆσαι παρ' αὐτῦ ὁδὸν εὐθείαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κλήσει ἡμῶν.

22. Ὅτι ᾐσχύνθην αἰτήσασθαι παρὰ τῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ, λέγοντες· χεὶρ τῦ Θεῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τὺς ζητοῦντας αὐτὸν εἰς ἀγαθὸν καὶ κράτος αὐτῦ, καὶ θυμὸς αὐτῦ ἐπὶ πάντας ἐγκαταλείποντας αὐτόν.

23. Καὶ ἐνηςεύσαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ Θεῦ ἡμῶν περὶ τούτυ, καὶ ἐπήκυσεν ἡμῖν.

24. Καὶ διέςειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν
Σαβίᾳ ἱερέων δώδεκα τῷ Σαραίᾳ, τῷ Ἀσαβίᾳ,
καὶ μετ' αὐτῶν ἀπὸ ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα.

25. Καὶ ἔςησα αὐτοῖς τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἀπ' ἀρχῆς οἴκυ Θεῦ ἡμῶν, ἃ ὕψωσεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβυλοι αὐτῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῦ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι.

26. Καὶ ἔςησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίυ τάλαντα ἑξακόσια πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατὸν, καὶ τάλαντα χρυσίυ ἑκατόν.

27. Καὶ χαφουρῆ χρύσεοι εἴκοσι εἰς τὴν ὁδὸν δραχμῶν χίλιοι, καὶ σκεύη χαλκῦ ςίλβοντος ἀγαθῦ διάφορα ἐπιθυμητὰ ἐν χρυσίῳ.

28. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτύς· ὑμεῖς ἅγιοι τῷ Κυρίῳ Θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἑκύσια τῷ Κυρίῳ Θεῷ πατέρων ὑμῶν,

29. ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε, ἕως ςῆτε ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ εἰς σκηνὰς οἴκου Κυρίυ.

30. Καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ςαθμὸν τῦ ἀργυρίου καὶ τῦ χρυσίου καὶ τῶν σκευῶν, ἐνεγκεῖν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς οἶκον Θεῦ ἡμῶν.

31. Καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τῦ ποταμῦ
τῦ Ἀυὲ ἐν δωδεκάτῃ τῦ μηνὸς τῦ πρώ-
τυ τῦ ἐλθεῖν εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ χεὶρ
Θεῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐῤῥύσατο ἡ- ἐρύσατο
μᾶς ἀπὸ χειρὸς ἐχθρῦ καὶ πολεμίυ ἐν τῇ ὁδῷ,

32. καὶ ἤλθομεν εἰς Ἰερυσαλὴμ, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

33. Καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐςήσαμεν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ Θεῦ ἡμῶν ἐπὶ

χεῖρας

v. 19. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν εἴκοσι.) καὶ υἱοὶ αὐτῦ εἴκοσι. v. 20. Ναθινεὶμ) ναθινὶμ, bis. v. 21. Θεοῦ) τῦ θεῦ. v. 22. εἴπομεν) εἴπαμεν. ibid. ἐγκαταλείποντας) præfigit artic. τὺς. v. 23. παρὰ Θεῦ) παρὰ τῦ θεοῦ. v. 24. Σαβίᾳ) ἀσαβίᾳ. v. 27. χρύσεοι) χρυσοῖ. ibid. δραχμῶν) deeſt. v. 28. Κυρίῳ Θεῷ, καὶ) κυρίῳ, καὶ. v. 29. ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων) absque articulo. v. 31. ἐν δωδεκάτῃ) ἐν τῇ δωδεκάτῃ. ibid. ἐρύσατο) ἐῤῥύσατο.

χεῖρα Μαρμὼθ υἱοῦ Οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἐλεάζαρ υἱὸς Φινεές, καὶ μετ' αὐτοῦ Ἰωζαβὰδ υἱὸς Ἰησοῦ, καὶ
Νωαδαὶ Νωαδία υἱὸς Βαναΐα οἱ Λευῖται,

34. ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ,

35. οἱ ἐλθόντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας προσήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις τῷ Θεῷ Ἰσραήλ, μόσχους δώδεκα περὶ παντὸς Ἰσραήλ, κριοὺς ἐνενηκονταὲξ, ἀμνοὺς ἑβδομηκονταεπτά, χιμάρους περὶ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ Κυρίῳ.

ἔδωκα 36. Καὶ ἴδωκαν τὸ νόμισμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ ἐδόξασαν τὸν λαὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρός με οἱ ἄρχοντες, λέγοντες· οὐκ ἐχωρίσθη ὁ λαὸς Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, τῷ Χαναναὶ ὁ Ἐθθὶ, ὁ Φερεζὶ,
Μωαβ ὁ Ἰεβουσὶ, ὁ Ἀμμωνὶ, ὁ Μωαβ, ὁ Μοσερὶ, καὶ ὁ Ἀμορὶ,

2. ὅτι ἐλάβοσαν ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς ἑαυτῶν· καὶ παρήχθη σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν γαιῶν, καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ.

3. Καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον, διέῤῥηξα τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ ἔτιλλον ἀπὸ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου,
καὶ ἐκαθήμην ἠρεμάζων. ἐρεμάζων

4. Καὶ συνήχθησαν πρός με πᾶς ὁ διώκων λόγον Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικεσίας· κἀγὼ καθήμενος ἠρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς.

5. Καὶ ἐν θυσίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς μου· καὶ ἐν τῷ διαῤῥῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου, καὶ ἐπαλλόμην, καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπετάζω τὰς χεῖρας μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν,

6. καὶ εἶπα· Κύριε ᾐσχύνθην καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι, Θεέ μου, τὸ πρόσωπόν μου πρὸς σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως εἰς οὐρανόν.

7. Ἀπὸ ἡμερῶν πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν ἐν χειρὶ βασιλέων τῶν ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν διαρπαγῇ, καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·

8. Καὶ νῦν ἐπιεικεύσατο ἡμῖν Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμῖν εἰς

v. 33. Μαρμὼθ) μεριμώθ. ib. καὶ Νωαδαὶ) καὶ νωαδία. v. 35. ἀπὸ τῆς αἰχμ.) ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας. v. 36. ἴδωκα) ἔδωκαν. CAP. IX. v. 1. Ἐθθὶ) ἐθί. ibid. Μωαβ, ὁ Μοσρὶ, καὶ ὁ Ἀμορὶ) μωαβὶ, καὶ ὁ μοσερὶ, καὶ ὁ ἀμοῤῥί. v. 2. υἱοῖς ἑαυτῶν·) υἱοῖς αὐτῶν. v. 3. ἐρεμάζων.) ἠρεμάζων. v. 4. ἀποικεσίας.) ἀποικίας. v. 5. ἀπὸ τῆς ταπεινώσεως) absque articulo. v. 6. ἕως εἰς οὐρανόν.) ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. v. 8. Κύριος ὁ Θεὸς) ὁ θεός. ibid. καταλιπεῖν ἡμῖν) καταλιπεῖν ἡμᾶς.

σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡμῖν στήριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ, τοῦ φωτίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μικρὰν ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν·

9. ὅτι δοῦλοι ἐσμὲν, καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν· καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασιλέων Περσῶν, δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶσαι αὐτοὺς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ.

10. Τί εἴπωμεν ὁ Θεὸς ἡμῶν μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν ἐντολάς σου,

11. ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ δούλων σου τῶν προφητῶν, λέγων· ἡ γῆ, εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε κληρονομῆσαι αὐτὴν, γῆ μεμολυσμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει λαῶν τῶν ἐθνῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν, ὧν ἔπλησαν αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν·

12. καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δότε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσετε εἰρήνην αὐτῶν καὶ ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος.

13. Καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡμᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημμελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐκούφισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν·

14. ὅτι ἀπεστρέψαμεν διασκεδάσαι ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμβρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν· μὴ παροξυνθῇς ἐν ἡμῖν ἕως συντελείας, τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα καὶ διασωζόμενον.

15. Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δίκαιος σὺ, ὅτι κατελείφθημεν διασωζόμενοι, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἰδοὺ ἡμεῖς ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι στῆναι ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ.

ΚΕΦ. Ί. X.

ΚΑΙ ὡς προσηύξατο Ἔζρας, καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι, ὅτι ἔκλαυσαν ὁ ἔκλαυσεν λαὸς, καὶ ὕψωσε κλαίων.

2. Καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς Ἰεειὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, καὶ εἶπε τῷ Ἔζρᾳ· ἡμεῖς ἠσυνθετήσαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς· καὶ νῦν ἐστιν ὑπομονὴ τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ·

3. καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ γενόμενα ἐξ αὐτῶν, ὡς ἂν βούλῃ. ἀνάστηθι, καὶ φοβέρισον αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω·

4. ἀνά-

v. 9. καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ.) καὶ Ἱερουσαλήμ. v. 11. μακρύμμασιν) addit αὐτῶν. v. 12. κληρονομήσητε) κληροδοτήσητε. v. 14. ἀπεστρέψαμεν) ἐπεστρέψαμεν. ibid. & v. 15. quæ minori charactere suppleta leguntur habet *Edit. Rom.* CAP. X. v. 1. ἔκλαυσεν) ἔκλαυσαν. v. 2. Ἰεειὴλ) ἰεηλ. ibid. ἀπὸ λαῶν) ἀπὸ τῶν λαῶν.

4. ἀνάϛηθι, ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ· κραταιοῦ καὶ ποίησον.

5. Καὶ ἀνέϛη Ἔζρας, καὶ ὥρκισε τὺς ἄρχοντας, τὺς ἱερεῖς καὶ Λευίτας καὶ πάντα Ἰσραὴλ, τῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ὤμοσαν.

6. Καὶ ἀνέϛη Ἔζρας ἀπὸ προσώπυ οἴκυ τῦ Θεῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰωανὰν υἱῦ Ἐλισὺβ, καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖ· ἄρτον ὐκ ἔφαγε, καὶ ὕδωρ ὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικεσίας.

7. Καὶ παρήνεγκαν Φωνὴν ἐν Ἰύδᾳ καὶ ἐν Ἱερυσαλὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας, τῦ συναθροισθῆναι εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέρας, ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτῦ, καὶ αὐτὸς διαϛαλήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας.

9. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰύδα καὶ Βενιαμεὶν εἰς Ἱερυσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας. οὗτος ὁ μὴν ὁ ἔνατος· ἐν εἰκάδι τῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ οἴκυ τῦ Θεῦ ἀπὸ τῦ θορύβου αὐτῶν περὶ τῦ ῥήματος καὶ ἀπὸ τῦ χειμῶνος.

10. Καὶ ἀνέϛη Ἔζρας ὁ ἱερεὺς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτύς· ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτρίας τῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμέλειαν Ἰσραήλ.

11 Καὶ νῦν δότε αἴνεσιν τῷ Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεϛὸν ἐνώπιον αὐτῦ, καὶ διαϛάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων.

12. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, καὶ εἶπαν· μέγα τοῦτο τὸ ῥῆμά συ ἐφ' ἡμᾶς ποιῆσαι·

13. ἀλλὰ ὁ λαὸς πολὺς, καὶ ὁ καιρὸς χειμερινὸς, καὶ ὐκ ἔϛι δύναμις ϛῆναι ἔξω· καὶ τὸ ἔργον οὐκ εἰς ἡμέραν μίαν καὶ οὐκ εἰς δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν τῦ ἀδικῆσαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ.

14. Στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡμῶν, ὃς ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς καιρὺς ἀπὸ συνταγῶν· καὶ μετ' αὐτῶν πρεσβύτεροι πόλεως καὶ πόλεως, καὶ κριταὶ, τῦ ἀποϛρέψαι ὀργὴν θυμῦ Θεῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν, περὶ τῦ ῥήματος τούτυ,

15. Πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀσαὴλ, καὶ Ἰαζίας υἱὸς Θεκυὲ μετ' ἐμῦ περὶ τούτυ, καὶ Μεσολλὰμ, καὶ Σαββαθαὶ ὁ Λευίτης Μετα-
βοηθῶν αὐτοῖς. σολλὰμ

16. Καὶ ἐποίησαν ὕτως οἱ υἱοὶ τῆς Καββα-
ἀποικίας. καὶ διεϛάλησαν Ἔζρας ὁ ἱε- θαὶ
ρεὺς καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν τῷ τῶν οἴκων
οἴκῳ, καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν, ὅτι ἐπέ- ἐπ'
ϛρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τῦ μηνὸς τῦ δεκάτυ ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα.

v. 4. ἀνάϛηθι, ἐπὶ σὲ) ἀνάϛα, ὅτι ἐπὶ σέ. v. 6. ἀποικεσίας,) ἀποικίας. v. 7. minoribus typis expressa supplementa habet *Edit. Rom.* v. 8. ὡς ἂν ἡ βυλὴ) ὡς ἡ βυλή. v. 9. ἔνατος) ἔνvατος. ibid. ἀπὸ τῦ θορύβου) absque articulo. v. 11. τῷ Κυρίῳ) absque articulo. v. 14. οἱ ἄρχοντες) absque articulo. ibid. τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ) non habet. ib. ὀργὴν Θεοῦ) ὀργὴν θυμοῦ Θεοῦ. v. 15. Θεκυὲ) Θεκυέ. ibid. Μετασολλὰμ Καββαθαὶ) μεσολλὰμ καὶ σαββαθαί. v. 16. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. τῶν οἴκων, καὶ π. ἐπ') τῷ οἴκῳ, καὶ πάντες ἐν.

17. Καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν ἀνδράσιν, οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου·

18. καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν ἱερέων οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ, καὶ ἀδελ-
Μαασηία φοὶ αὐτοῦ Μαασία, καὶ Ἐλιέζερ, καὶ Ἰαρὶβ, καὶ Γαδαλία.

19. Καὶ ἔδωκαν χεῖρας αὐτῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν.

Ἀνανία 20. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἐμμὴρ, Ἀνανὶ, καὶ Ζαβδία·

Μασείας 21. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἡρὰμ, Μαασίας, καὶ Ἐλία, καὶ Σαμαΐα, καὶ Ἰειὴλ, καὶ Ὀζία·

22. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φασοὺρ, Ἐλιωηναΐ, Μαασία, καὶ Ἰσμαὴλ, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἠλασά·

23. καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν Ἰωζαβὰδ,
Κωλαιὰ καὶ Σαμοὺ, καὶ Κωλία, αὐτὸς Κωλίτας, καὶ Φεθεΐα, καὶ Ἰούδας, καὶ Ἐλιέζερ·

24. καὶ ἀπὸ τῶν ᾀδόντων, Ἐλισὰβ· καὶ ἀπὸ τῶν πυλωρῶν, Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, καὶ Ὠδούε.

25. Καὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἀπὸ υἱῶν Φόρος, Ῥαμία, καὶ Ἀζία, καὶ Μελχία, καὶ Μεαμὶν, καὶ * Ἐλεάζαρ, καὶ Ἀσαβία, Μααμὶμ
καὶ Βαναία· * Ἐλεάζα

26. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἠλὰμ, Μαθθανία, καὶ Ζαχαρία, καὶ Ἰαιὴλ, καὶ Ἀβδία, καὶ Ἰεριμὼθ, καὶ Ἠλία· Αἰειὴλ

27. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ζαθθούα, Ἐλιωηναΐ, Ἐλισοὺβ, Μαθθαναΐ, καὶ Ἰαρμὼθ, καὶ Ζαβὰδ, καὶ Ὀζιζά·

28. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βαβεΐ, Ἰωανὰν, Ανανία καὶ Ζαβοὺ, Ὀθαλί·

29. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βανεὶ, Μοσολλὰμ, Μαλοὺχ, Ἀδαΐας, Ἰασοὺβ, καὶ Σάαλ, καὶ Ῥημώθ·

30. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαὰθ Μωὰβ, Ἐδνὲ, καὶ Χαλὴλ, καὶ Βαναΐα, Μαασηά, Μαθθανία, Βεσεληλ, καὶ Βανουΐ, καὶ Βεσελὴλ
Μανασσῆ·

31. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἡρὰμ, Ἐλιέζερ, Ἰεσσία, Μελχεία, Σαμαΐας, Σεμεὼν,

32. Βενιαμεὶν, Μαλοὺχ, Σαμαρία·

33. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀσὴμ, Μαθθαναΐ, Μαθθαθὰ, Ζαβὰδ, Ἐλιφαλὲτ, Ἰερεμὶ, Μανασσῆ, Σεμεΐ·

34. καὶ ἀπὸ υἱῶν Βανεὶ, Μοοδίας, Ἀμράμ, καὶ Οὐὴλ, Ἀμβραὶμ

35. Βαναία, Βαδαΐα, Χελία,

36. Οὐουνία, Μαριμὼθ, Ἐλιασεὶβ,

37. Μαθ-

v. 18. Μαασηία) μαασία. v. 20. Ἀνανία) ἀνανί. v. 21. Μασείας) μασαηλ. ibid. Ἰειὴλ) ἰεὴλ. v. 22. Ἐλιωηναΐ) ἐλιωναΐ. v. 23. Κωλαιὰ) κωλία. v. 24. Σολλὴμ, καὶ Τελλὴμ, καὶ Ὠδούε.) σολμὴν, καὶ τελμὴν, καὶ ὠδουίθ. v. 25. Μααμὶμ, καὶ Ἐλεάζα) μααμὶν, καὶ ἐλεάζαρ. v. 26. Μαθθανία) ματθανία. ibid. Αἰειὴλ) ἰαιὴλ. ib. Ἰεριμὼθ) ἰαριμώθ. v. 27. Ζαθθούα, Ἐλιωηναΐ) ζαθούα, ἐλιωναΐ. ibid. Μαθθαναΐ, καὶ Ἰαρμὼθ) ματθαναΐ καὶ ἀρμώθ. v. 28. Ὀθαλί) καὶ θαλί. v. 29. Βανεὶ) βανουΐ. ibid. Σάαλ) σαλαὶλ· v. 30. Μαασηά, Μαθθανία, Βεσελὴλ) μαασία, ματθανία, βεσολεήλ. v. 31. Ἰεσσία) ἰεσία. ibid. Μελχεία) μελχία. v. 32. Μαλοὺχ) βαλούχ. v. 33. Μαθθαναΐ, Μαθθαθὰ, Ζαβὰδ) ματθανία, ματθαθὰ, ζαβὰβ. ibid. Ἰερεμὶ) ἱεραμί. v. 34. Βανεὶ) βανί. ibid. Ἀμβραὶμ καὶ Οὐὴλ) ἀμράμ, οὐήλ. v. 35. Χελία) χελλία. v. 36. Οὐουνία) οὐανία. ibid. Ἐλιασεὶβ) ἐλιασίβ.

37. Μαθθανίας, Μαθθαναΐ. Καὶ ἐποίησαν.

38. οἱ υἱοὶ Βανουΐ, καὶ οἱ υἱοὶ Σεμεΐ,

Σελεμίας 39. καὶ Σελεμία, καὶ Νάθαν, καὶ
Ἀδαΐας Ἀδαΐα,

Ἀρού 40. Μαχναδαβού, Σεσεΐ, Σαρού,

Σελεμίας 41. Ἐζριήλ, καὶ Σελεμία, καὶ * Σαμαρία,
* Σαμαρείας

42. Σελλούμ, Ἀμαρία. Ἰωσήφ· Ἀμαρίας

43. ἀπὸ υἱῶν Ναβού, Ἰεϊήλ, Ματθαθίας, Ζαβέδ, Ζεβεννάς, Ἰαδαΐ, καὶ Ἰωήλ, καὶ Βαναία.

44. Πάντες οὗτοι ἐλάβοσαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ ἐγέννησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

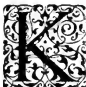
ΟΙ ΙΕΡΕΥΣ Β΄.

v. 37. *Μαθθανίας, Μαθθαναΐ*) *ματθανία, ματθαναΐ.* v. 39. *Σελεμίας*) *σελαμία.* ibid. *Ἀδαΐας*) *ἀδαΐα.* v. 40. *Μαχναδαβού*) *μαχναδαβί.* ibid. *Ἀρού*) *σαρού.* v. 41. & 42. in *Edit. Rom.* *ἐζριήλ, καὶ σελεμία, καὶ σαμαρία, καὶ σελλούμ, ἀμαρία, ἰωσήφ.* v. 43. *Ἰεϊήλ*) *ἰεϊήλ.* ibid. *Ματθαθίας, Ἰαδαΐ*) *ματθανίας, ζαβάδ, ζεβεννάς, ἰαδαΐ.* Subscriptio abest ab *Edit. Rom.*

ΛΟΓΟΙ

ΛΟΓΟΙ ΝΕΕΜΙΑ
ΥΙΟΥ ΑΧΑΛΙΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Χασεη-λοῦ ΑΙ ἐγένετο ἐν μηνὶ Χασελεῦ ἔτεις εἰκοσοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν Σουσὰν Ἀββειρζά.

2. Καὶ ἦλθεν Ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν με, αὐτὸς καὶ ἄνδρες Ἰέδα, καὶ ἠρώτησα αὐτὲς περὶ τῶν σωθέντων, οἳ κατελείφθησαν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ περὶ Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ εἶπον πρὸς μὲ, οἱ καταλειπόμενοι οἱ καταλειφθέντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ ἐν πονηρίᾳ μεγάλῃ καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τείχη Ἱερουσαλὴμ καθῃρημένα, καὶ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.

4. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τὲς λόγες τούτες, ἐκάθισα, καὶ ἔκλαυσα, καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤμην νηστεύων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον Θεῦ τῦ οὐρανοῦ.

5. Καὶ εἶπα· μὴ δὴ, Κύριε ὁ Θεὸς τῦ ὐρανῦ, ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας, καὶ ὁ Φοβερὸς, Φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς Φυλάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτῦ·

6. Ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεῳγμένοι, τῦ ἀκῦσαι προσευχὴν δέλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σῦ σήμερον, ἡμέραν καὶ νύκτα, περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δέλων
σου· καὶ ἐξαγορεύω ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν ἁμαρ-
Ἰσραὴλ ἃς ἡμάρτομέν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ τίας
ὁ οἶκος πατρός μου ἡμάρτομεν.

7. Διαλύσει διελύσαμεν πρὸς σὲ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνετείλω τῷ Μωϋσῇ παιδί σῦ.

8. Μνήσθητι δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω τῷ παιδί σου Μωϋσῇ, λέγων· ὑμεῖς ἐὰν ἀσυνθετήσητε, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς.

9. Καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς μὲ, καὶ Φυλάξητε τὰς ἐντολάς μῦ, καὶ ποιήσητε αὐτὰς, ἐὰν ᾖ ἡ διασπορὰ ὑμῶν ἀπ᾽ ἄκρου τῦ ὐρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξω αὐτὲς, καὶ εἰσάξω αὐτὲς εἰς

τὸν

ΛΟΓΟΙ ΝΕΕΜΙΑ ΥΙΟΥ ΑΧΑΛΙΑ) ΛΟΓΟΙ νεεμία υἱοῦ χελκία. CAP. I. v. 1. Χασεηλοῦ) χασελεῦ. ibid. Ἀββειρζά) αἰβιρά. v. 3. εἶπον) εἴποσαν. ibid. οἱ καταλειπόμενοι) adjicit οἱ καταλειφθέντες. ib. καὶ πύλαι) καὶ αἱ πύλαι. v. 4. ἐνώπιον Θεῦ) ἐνώπιον τῦ Θεοῦ. v. 5. ὁ Φοβερὸς) absque articulo. ibid. ἔλεος τοῖς) ἔλεός σου τοῖς. v. 6. δούλε) τοῦ δέλε. ibid. ἐπὶ ἁμαρτίαις) ἐπὶ ἁμαρτίαι. ib. ἃς) αἷς. v. 8. τῷ παιδί σε Μωϋσῇ) τῷ μωυσῇ παιδί σου. v. 9. διασπορὰ ὑμῶν) διασπορὰ ἡμῶν.

τὸν τόπον, ὃν ἐξελεξάμην κατασκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ.

10. Καὶ αὐτοὶ παῖδές σου καὶ λαός σου, οὓς ἐλυτρώσω ἐν δυνάμει σου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ.

11. Μὴ δὴ, Κύριε· ἀλλ' ἔστω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν θελόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου· Κἀγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ Βασιλεῖ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μηνὶ Νεισὰν ἔτους εἰκοστοῦ Ἀρθασασθὰ Βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον, καὶ ἔδωκα τῷ Βασιλεῖ. καὶ οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ.

2. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Βασιλεύς· διὰ τί τὸ πρόσωπόν σου πονηρὸν, καὶ οὐκ εἶ μετριάζων; οὐκ ἔστι τοῦτο, εἰ μὴ πονηρία καρδίας. καὶ ἐφοβήθην πολὺ σφόδρα,

3. καὶ εἶπα τῷ Βασιλεῖ· ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διὰ τί οὐ μὴ γένηται πονηρὸν τὸ πρόσωπόν μου, διότι ἡ πόλις, οἶκος μνημείων πατέρων μου, ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί;

διὰ τί

4. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Βασιλεύς· περὶ τίνος τοῦτο σὺ ζητεῖς; καὶ * προσευξάμην συνζητεῖς πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, *προσευξάμην

5. καὶ εἶπα τῷ Βασιλεῖ· εἰ ἐπὶ τὸν Βασιλέα ἀγαθὸν, καὶ εἰ ἀγαθυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου, ὥστε πέμψαι αὐτὸν εἰς Ἰούδα εἰς πόλιν μνημείων πατέρων μου, καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν.

6. Καὶ εἶπέ μοι ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐχόμενα αὐτοῦ· ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου, καὶ πότε παρουσία ἐπιστρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως, καὶ ἀπέστειλέ με, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον.

7. Καὶ εἶπα τῷ Βασιλεῖ· εἰ ἐπὶ τὸν Βασιλέα ἀγαθὸν, δότω μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ Ἰούδαν,

8. καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ Ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου ὅς ἐστι τῷ Βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύλας, καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰς οἶκον ὃν εἰσελεύσομαι εἰς αὐτόν. Καὶ ἔδωκέ μοι ὁ Βασιλεὺς, ὡς χεὶρ Θεοῦ ἡ ἀγαθή.

9. Καὶ ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Βασιλέως· καὶ ἀπέστειλε μετ' ἐμοῦ ὁ Βασιλεὺς ἀρχηγοὺς τῆς δυνάμεως καὶ ἱππεῖς.

10. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβίας ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμανὶ, καὶ πονη-

V. 10. ἐν δυνάμει) ἐν τῇ δυνάμει. V. 11. δὴ ἀλλ' ἔστω) δὴ κύριε. ἀλλὰ ἔστω. ibid. ἀνδρὸς. Κἀγὼ) ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγώ. CAP. II. V. 1. Νεισὰν) νισάν. V. 2. οὐκ ἔστι τοῦτο) καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο. V. 3. διὰ τί ἡ πόλις) διότι ἡ πόλις. V. 4. συνζητεῖς; καὶ προσευξάμην) σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην. V. 5. εἰς Ἰούδα) ἐν ἰούδα. V. 6. ἡ παρουσία) ἡ πορεία. V. 9. τῆς δυνάμεως) absque articulo. V. 10. ὁ Ἀμμανὶ) absque articulo.

πονηρὸν αὐτοῖς ἐγένετο, ὅτι ἥκει ἄνθρωπος ζητῆσαι ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἤμην ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

12. Καὶ ἀνέστην νυκτὸς, ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ τί ὁ Θεὸς δίδωσιν εἰς καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ κτῆνος οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ, εἰ μὴ τὸ κτῆνος ῳ ἐγὼ ἐπιβαίνω ἐπ' αὐτῷ.

13. Καὶ ἐξῆλθον ἐν πύλῃ τοῦ Γωληλὰ, καὶ πρὸς στόμα πηγῆς τῶν συκῶν, καὶ εἰς πύλην τῆς κοπρίας. καὶ ἤμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει Ἱερουσαλὴμ ὃ αὐτοὶ καθαιροῦσι, καὶ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί.

14. Καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην τοῦ Ἀῒν καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἦν τόπος τῷ κτήνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου.

15. Καὶ ἤμην ἀναβαίνων ἐν τῷ τείχει χειμάῤῥου νυκτός· καὶ ἤμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει, καὶ ἤμην ἐν πύλῃ τῆς φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα.

16. Καὶ οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἔγνωσαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ· καὶ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς ἐντίμοις, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα, ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα.

17. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς βλέπετε τὴν πονηρίαν, ἐν ᾗ ἐσμὲν ἐν αὐτῇ, πῶς Ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐδόθησαν πυρί· δεῦτε, καὶ διοικοδομήσωμεν τὸ τεῖχος Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἔτι ὄνειδος.

18. Καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ ἥ ἐστιν ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ, καὶ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως οὓς εἶπέ μοι· καὶ εἶπα, ἀναστῶμεν, καὶ οἰκοδομήσωμεν· καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς ἀγαθόν.

19. Καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Ἀρωνὶ, καὶ Τωβίας ὁ δοῦλος ὁ Ἀμμωνὶ, καὶ Γησὰμ ὁ Ἀραβὶ, καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς, καὶ ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εἶπον· τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ὑμεῖς ποιεῖτε; ἦ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστατεῖτε;

20. Καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον, καὶ εἶπα αὐτοῖς· ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ, καὶ οἰκοδομήσομεν. καὶ ὑμῖν οὐκ ἔστι μερὶς, καὶ δικαιοσύνη, καὶ μνημόσυνον ἐν Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. Γ΄. III.

ΚΑΙ ἀνέστη Ἐλισοὺβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύλην τὴν προβατικήν· αὐτοὶ ἡγίασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατὸν ἡγίασαν, ἕως πύργου Ἀναμεήλ.

2. Καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν ἀνδρῶν Ἱεριχὼ, καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν Ζακχοὺρ υἱοῦ Ἀμαρί. Μιχεὶ

v. 10. ἄνθρωπος) ὁ ἄνθρωπος. v. 12. ὁ ἐγὼ) ᾧ ἐγώ. v. 13. ἐν πυρὶ) πυρί. v. 17. πονηρίαν, ἐν) πονηρίαν ταύτην, ἐν. v. 18. καὶ τοὺς λόγους) καὶ πρὸς τοὺς λόγους. ibid. εἰς ἀγαθόν.) εἰς τὸ ἀγαθόν. CAP. III. v. 1. Ἐλισοὺβ) ἐλιασσοὺβ. v. 2. υἱῶν ἀνδρῶν Ἱεριχὼ) ἀνδρῶν υἱῶν ἱεριχώ. ibid. Μαρί) ἀμαρί.

3. Καὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ Ἀσανά· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.

χεῖρας 4. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν ἀπὸ Ῥαμὼθ υἱοῦ Οὐρίας, υἱοῦ Ἀκκώς· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχε Μοσολλὰμ υἱὸς Βαραχίου, υἱοῦ Μασεζειήλ· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχεν Σαδὼκ υἱὸς Βαανά.

5. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ Θε-
Ἀδωρὴν κωεὶμ καὶ Ἀδωρὶμ, οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον ἑαυτῶν εἰς δουλείαν αὐτῶν.

6. Καὶ τὴν πύλην τοῦ Λισανὰ ἐκράτησαν Ἰωειδὰ υἱὸς Φασὲκ, καὶ Μεσουλὰμ υἱὸς Βασωδία· αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.

7. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησαν Μαλτίας ὁ Γαβαωνίτης, καὶ Εὐάρων ὁ Μηρωνωθίτης, ἄνδρες τῆς Γαβαὼν καὶ τῆς Μασφὰ, ἕως θρόνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ,

8. καὶ παρ' αὐτὸν παρησφαλίσατο Ὀζιὴλ υἱὸς Ἀραχίου πυρωτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἀνανίας υἱὸς τοῦ Ῥωκεεὶμ, καὶ κατέλιπον Ἱερουσαλὴμ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος.

9. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησε Ῥαφαΐα υἱὸς Σὼρ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Ἱερουσαλήμ.

10. Καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν Ἰεδαΐα υἱὸς Ἐρωμαὶφ, καὶ κατέναντι οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν Ἀττοὺς υἱὸς Ἀσβανία. Αὐτὰς

11. καὶ δεύτερος ἐκράτησε Μελχίας υἱὸς Ἡρὰμ, καὶ Ἀσοὺβ υἱὸς Φαὰθ Μω- Ἡμαὶ
αὰβ, καὶ ἕως πύργου τῶν Θαννουρείμ·

12. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησε Σαλλοὺμ υἱὸς Ἀλλωὴς, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Ἱερουσαλὴμ, αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ.

13. Τὴν πύλην τῆς φάραγγος ἐκράτησαν Ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες Ζανὼ, αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χιλίους πήχεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας.

14. Καὶ τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε Μελχία υἱὸς Ῥηχὰβ, ἄρχων
περιχώρου Βηθακχαρὶμ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ Βηθαχ-
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτὴν, καὶ ἔστη- χαρμαὶ
σαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.

15. Τὴν δὲ πύλην τῆς πηγῆς ἠσφαλίσατο Σαλωμὼν υἱὸς Χολεζὲ, ἄρχων μέρους τῆς Μασφὰ. αὐτὸς ἐξῳκοδόμησεν αὐτὴν, καὶ ἐστέγασεν αὐτὴν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος κολυμβήθρας τῶν κωδίων τῇ κουρᾷ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕως τῶν κλιμάκων τῶν καταβαινουσῶν ἀπὸ πόλεως Δαυίδ.

v. 3. ἔστησαν) ἐστέγασαν. v. 4. ἐπὶ χεῖρας) ἐπὶ χεῖρα. ibid. ἀπὸ Ῥαμώθ) ἐπὶ ῥαμώθ. ib. Μασεζειήλ) μαζεβιήλ. ib. & v. 5. ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ Θεκωεὶμ καὶ Ἀδωρὴν) ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχο σαδὼκ υἱὸς βαανά. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχοσαν οἱ θεκωεὶμ καὶ ἀδωρίμ. ib. ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 6. τοῦ Λισανὰ) ἰασαναί. ibid. Ἰωειδὰ) ἰωιδά. ib. κλεῖθρα αὐτῆς) quæ his minoribus typis subjiciuntur supplementa usque ad v. 8. verba ἐκράτησεν Ἀνανίας &c. omnia habet *Edit. Rom.* v. 8. Ῥωκεεὶμ) ῥωκείμ. v. 9. Ῥαφαΐα) addit υἱὸς Σούρ. v. 10. Αὐτὰς υἱὸς Ἀσβανία) ἀττοὺθ υἱὸς ἀσαβανία. v. 11. Ἡμαὶ) ἡράμ. ibid. Φαὰθ) φαάτ. ib. Θαννουρείμ) θαννουρίμ. v. 14. Βηθαχχαρμαὶ) βηθακχαρίμ. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ) absque articulo. v. 15. Quæ minoribus literis distincta leguntur, omnia exhibet *Edit. Rom.*

16. Ὀπίσω αὐτοῦ ἐκράτησεν Νεεμίας
Ἀζβοὺχ υἱὸς Ἀζβοὺκ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου
Βηθσοὺρ ἕως κήπου τάφου Δαυὶδ, καὶ
ἕως τῆς κολυμβήθρας τῆς γεγονυίας
Βηθθα- καὶ ἕως Βηθθαγαβαρείμ.
γασαρεὶμ 17. Ὀπίσω αὐτοῦ ἐκράτησαν οἱ Λευῖται, Ῥαοὺμ υἱὸς Βανεί· ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ἐκράτησεν Ἀσαβίας, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Κεειλὰ τῷ περιχώρῳ αὐτοῦ.

18. Μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν, Βενεὶ υἱὸς Ἠναδὰδ, ἄρχων ἡμίσους περιχώρου Κεειλά·

19. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ Ἀζὲρ υἱὸς Ἰησοῦ, ἄρχων τοῦ Μασφὲ, μέτρον δεύτερον πύργου ἀναβάσεως τῆς συναπτούσης τῆς γωνίας.

20. Καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε Βαροὺχ υἱὸς Ζαβοῦ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας Βηθελιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου.

21. Μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε Μεραμὼθ
Βηθελη- υἱὸς Οὐρίας υἱοῦ Ἀκκὼς, μέτρον δεύτερον
σουβαὶθ ἀπὸ θύρας Βηθελιασοὺβ ἕως * ἐκλείψεως Βη-
* ἐκθλί- θελιασούβ·
ψεως 22. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱε-
Ἀχχεχ- ρεῖς ἄνδρες Ἐχχεχάρ.
ζάρ 23. Καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε Βενιαμεὶν καὶ Ἀσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν· μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησεν Ἀζαρίας υἱὸς Μαασίου υἱοῦ Ἀνανίας, ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ·

24. μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε Βανεὶ υἱὸς Ἠναδὰδ, μέτρον δεύτερον ἀπὸ Βηθαζαρίας ἕως τῆς γωνίας καὶ ἕως τῆς καμπῆς.

25. Φαλὰξ υἱοῦ Εὐζαὶ ἐξεναντίας τῆς γωνίας, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως ὁ ἀνώτερος, ὁ τῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς. καὶ μετ᾽ αὐτὸν Φαδαΐας υἱὸς Φόρος.

26. Καὶ οἱ Ναθινεὶμ ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ Ὠφὰλ, ἕως κήπου πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολὰς, καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων·

27. μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ Θεκωεὶμ, μέτρον δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ ἐξέχοντος, καὶ
ἕως τοῦ τείχους τοῦ Ὀφλά. Σοφλαὰ

28. Ἀνώτερον πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξεναντίας οἴκου (μετ᾽) αὐτοῦ.

29. Καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε Σαδδοὺκ υἱὸς Ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε Σαμαΐας υἱὸς Σεχενία, φύλαξ τῆς πύλης τῆς ἀνατολῆς.

30. Μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησεν Ἀνανίας
υἱὸς Σελεμία, καὶ Ἀνὼμ υἱὸς Σελὲφ ὁ Σεεμίας
ἕκτος, μέτρον δεύτερον· μετ᾽ αὐτὸν ἐκρά-
τησε Μεσουλὰμ υἱὸς Βαραχία ἐξεναντίας Βαρίας
γαζοφυλακίου αὐτοῦ.

31. Μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε Μελχίας υἱὸς

v. 16. Ἀζβοὺχ) ἀζαβούχ. ibid. Γηθθαγασαρείμ) βηθαγγαρίμ. v. 17. Βανεί) βανί. ibid. Κεειλά) κειλά, ita & seq. vers. v. 18. Μετ᾽ αὐτὸν) καὶ μετ᾽ αὐτόν. v. 19. Ἀζὲρ) ἀζούρ. ibid. Μασφὲ) μασφαί. ib. γωνίας) τῆς γωνίας. v. 20. Καὶ μετ᾽ αὐτὸν) καὶ deest. v. 21. Βηθελησουβαὶθ ἕως ἐκθλίψεως) βηθελιασοὺβ ἕως ἐκλείψεως. v. 22. Ἀχχεχζάρ.) ἐχχεχάρ. v. 23. μετ᾽ αὐτὸν ἐκρ. Ἀζαρία) καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησεν ἀζαρίας. v. 24. Βανεὶ υἱὸς Ἠναδὰδ) βανὶ υἱὸς ἀδάδ. v. 25. Φαλὰξ) φαλάχ. v. 26. Ναθινείμ) ναθινίμ. v. 27. μετ᾽ αὐτὸν) præfigit καί. ibid. Θεκωείμ) θεκωΐμ. ib. Σοφλαὰ) ὀφλά. v. 28. μετ᾽ αὐτοῦ.) ἑαυτοῦ. v. 29. μετ᾽ αὐτὸν) καὶ μετ᾽ αὐτόν. v. 30. Σεεμία) σελεμία. ibid. Βαρία) βαραχία.

υἱὸς τοῦ Σαρεφὶ ἕως Βηθαναθινὶμ, καὶ οἱ ῥοποπῶλαι ἀπέναντι πύλης τοῦ Μαφηκὰδ καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμπῆς.

32. Καὶ ἀναμέσον τῆς πύλης τῆς προβατικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ ῥοποπῶλαι.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσε Σαναβαλλὰτ, ὅτι ἡμεῖς οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠργίσθη ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις.

2. Καὶ εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· αὕτη ἡ δύναμις Σομόρων, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι οὗτοι οἰκοδομοῦσι τὴν ἑαυτῶν πόλιν; ἆρα θυσιάζουσιν; ἆρα δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους, μετὰ τὸ χῶμα γενέσθαι γῆς καυθέντας.

3. Καὶ Τωβίας ὁ Ἀμμανίτης ἐχόμε-
εἶπαν να αὐτοῦ ἦλθε, καὶ εἶπε πρὸς * αὐτούς·
* ἑαυτούς μὴ † θυσιάζουσιν ἢ φάγονται ἐπὶ τοῦ τό-
† θυσιάσουσιν που αὐτῶν; οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ, καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν;

4. Ἄκουσον ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμὸν,

5. καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδισμὸν αὐτῶν εἰς
αὐτοῖς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυκτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας,

6. καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ ἀνομίαν.

7. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Σαναβαλλὰτ καὶ Τωβίας καὶ οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Ἀμμανῖται, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἤρξαντο αἱ διασφαγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐφάνη σφόδρα.

8. Καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπιτοαυτὸ, ἐλθεῖν καὶ παρατάξασθαι ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀφανῆ.

9. Καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

10. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· συνετρίβη ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολὺς, καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχει.

11. Καὶ εἶπαν οἱ θλίβοντες ἡμᾶς· οὐ γνώσονται, καὶ οὐκ ὄψονται, ἕως ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσωμεν αὐτοὺς, καὶ καταπαύσωμεν τὸ ἔργον.

12. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤλθοσαν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον ἡμῖν· ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ἐφ' ἡμᾶς.

13. Καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ τόπου κατόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς, καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν ἑαυτῶν, λόγχας αὐτῶν καὶ τόξα ἑαυτῶν.

14. Καὶ ἴδον, καὶ ἀνέστην, καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἐντίμους, καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς, καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου

αὐτῶν,

v. 31. Μαφηκὰδ) μαφεκὰδ CAP. IV. v. 1. ἦν αὐτῷ) αὐτῷ ἐφάνη. v. 2. Supplementa minoribus literis expressa habet Edit. Rom. v. 3. εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· μὴ θυσιάσουσιν) εἶπε πρὸς αὐτούς· μὴ θυσιάζουσιν. v. 4. δὸς αὐτοῖς εἰς) δὸς αὐτοὺς εἰς. v. 8. καὶ παρατάξασθαι ἐν Ἱερ.) παρατάξασθαι ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀφανῆ. v. 11. φονεύσωμεν) φονεύσωμεν. v. 12. εἶπον) εἴποσαν. v. 13. ἑαυτῶν) αὐτῶν, bis. v. 14. εἶπον) εἶπα.

αὐτῶν, μνήσθητε τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ, καὶ παρατάξασθε περὶ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, υἱῶν ὑμῶν καὶ θυγατέρων ὑμῶν, γυναικῶν ὑμῶν, καὶ οἴκων ὑμῶν.

ἔγνωσαν 15. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ Θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν. καὶ ἐπεστρέψαμεν πάντες ἡμεῖς εἰς τὸ τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ.

16. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐ-
ἐκλεταγμένων κείνης ἥμισυ τῶν ἐκτετιναγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀντείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τὰ τόξα καὶ οἱ θώρακες καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου Ἰούδα,

17. τῶν οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς ἀρτῆρσιν ἐν ὅπλοις· ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει ἑαυτοῦ τὸ ἔργον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα.

18. Καὶ οἱ οἰκοδόμοι, ἀνὴρ ῥομφαίαν ἑαυτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν ἑαυτοῦ, καὶ ᾠκοδομοῦσαν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατίνῃ ἐχόμενα αὐτοῦ.

19. Καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ· τὸ ἔργον πλατὺ καὶ πολὺ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

20. Ἐν τόπῳ οὗ ἐὰν ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν πολεμήσει περὶ ἡμῶν.

21. Καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ ἥμισυ αὐτῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.

22. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ· ἕκαστος μετὰ τοῦ νεανίσκου αὐτοῦ αὐλίσθητε ἐν μέσῳ Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔστω ὑμῖν ἡ νὺξ προφυλακὴ, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον.

23. Καὶ ἤμην ἐγὼ, καὶ οἱ ἄνδρες τῆς προφυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἦν κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς Ἰουδαίους.

2. Καὶ ἦσάν τινες λέγοντες· ἐν υἱοῖς ἡμῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν ἡμεῖς πολλοὶ, καὶ ληψόμεθα σῖτον, καὶ φαγόμεθα καὶ ζησόμεθα.

3. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες· ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεγγυῶμεν, καὶ ληψόμεθα σῖτον καὶ φαγόμεθα.

4. Καὶ εἰσί τινες λέγοντες· ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν.

5. Καὶ νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν· ὡς υἱοὶ αὐτῶν, υἱοὶ ἡμῶν· καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν

εἰς

v. 14. καὶ θυγατέρων) καὶ abest. v. 15. ἔγνωσαν) ἤκουσαν. v. 16. ἐκλεταγμένων) ἐκτετιναγμένων. ibid. καὶ τὰ τόξα καὶ οἱ θώρακες) articulus utroque loco deest. v. 17. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, ita quoque v. 18. bis. v. 21. Καὶ ἥμισυ ποιοῦντες) καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες. v. 22. εἶπα τῷ λαῷ) adjicit ἕκαστος μετὰ τοῦ νεανίσκου αὐτοῦ. v. 23. ἑαυτοῦ.) αὐτοῦ. CAP. V. v. 1. ἦν κραυγὴ) ἡ κραυγή. ibid. ἑαυτῶν) αὐτῶν.

εἰς δούλους, καὶ εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις.

6. Καὶ ἐλυπήθην σφόδρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λόγους τούτους·

7. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐμέ· καὶ ἐμαχεσάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ εἶπον αὐτοῖς· ἀπαιτήσει ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε; καὶ ἔδωκα ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην,

8. καὶ εἶπον αὐτοῖς· ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν ἐν ἑκουσίῳ ἡμῶν· καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, καὶ παραδοθήσονται ἡμῖν; καὶ ἡσύχασαν, καὶ οὐχ εὕροσαν λόγον.

9. Καὶ εἶπα· οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε· οὐχ οὕτως ἐν φόβῳ Θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνειδισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

10. Καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ οἱ γνωστοί μου, καὶ ἐγὼ, ἐθήκαμεν ἑαυτοῖς ἀργύριον καὶ σῖτον· ἐγκαταλίπομεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην.

11. Ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν, ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε ἑαυτοῖς.

12. Καὶ εἶπαν· ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν, οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα τοὺς ἱερεῖς, καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

13. Καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶπον· οὕτως ἐκτινάξαι ὁ Θεὸς πάντα ἄνδρα ὃς οὐ στήσει τὸν λόγον τοῦτον, ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσται οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κενός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν· καὶ ᾔνεσαν τὸν Κύριον. καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

14. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐτῶν ἐν γῇ Ἰούδα, ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῷ Ἀρθασασθὰ, ἔτη δώδεκα, ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου βίαν αὐτῶν οὐκ ἔφαγον.

15. Καὶ τὰς βίας τὰς πρώτας ἃς πρὸ ἐμοῦ ἐβάρυναν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάβοσαν παρ' αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔσχατον ἀργύριον, δίδραχμα τεσσαράκοντα· καὶ οἱ ἐκτετιναγμένοι αὐτῶν ἐξουσιάζονται ἐπὶ τὸν λαόν. κἀγὼ οὐκ ἐποίησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου Θεοῦ.

16. Καὶ ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων οὐκ ἐκράτησα, ἀγρὸν οὐκ ἐκτησάμην· καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ ἐπὶ τὸ ἔργον.

17. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν ἐπὶ τράπεζάν μου.

 18. Καὶ

v. 7. εἶπον) εἶπα. ibid. ἑαυτοῦ ὑμεῖς) αὐτοῦ ὑμεῖς. v. 8. εἶπον) εἶπα. ibid. πωλεῖτε τοὺς ἀδ. ὑμῶν) adjicit καὶ παραδοθήσονται ἡμῖν. v. 9. ὀνειδισμοῦ) adjicit τῶν ἐθνῶν. v. 11. ἐλαιῶνας) καὶ ἐλαιῶνας. v. 13. εἶπον) εἶπα. v. 14. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας) absque articulo. v. 15. δίδραχμα) δίδραγμα. v. 17. πεντήκοντα) καὶ πεντήκοντα.

18. Καὶ ἦν γιγνόμενον εἰς ἡμέραν μίαν μόσχος εἷς, καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χίμαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν δέκα ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος τῷ πλήθει. καὶ σὺν τούτοις ἄρτους τῆς βίας οὐκ ἐζήτησα, ὅτι βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.

19. Μνήσθητί μου ὁ Θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ λαῷ τούτῳ.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

ΚΑΙ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ Σαναβαλλὰτ, καὶ Τωβίᾳ, καὶ τῷ Γησὰμ τῷ Ἄραβι, καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδόμηται τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτοῖς πνοή· καίγε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου θύρας οὐκ ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις.

2. Καὶ ἀπέστειλε Σαναβαλλὰτ καὶ Γησὰμ πρὸς μὲ, λέγων· δεῦρο, καὶ συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πεδίῳ Ὠνώ. καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πονηρίαν.

3. Καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλους, λέγων· ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι καταβῆναι, μή ποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον· ὡς ἂν τελειώσω αὐτὸ, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς.

4. Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς μὲ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ ταῦτα.

5. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς μὲ Σαναβαλλὰτ τὸν παῖδα ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

6. Καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ· ἐν
ἔθνεσιν ἠκούσθη ὅτι σὺ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι λο-
γίζεσθε ἀποστατῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδο- τί
μεῖς τὸ τεῖχος, καὶ σὺ γίγνῃ αὐτοῖς
εἰς βασιλέα.

7. Καὶ πρὸς τούτοις προφήτας ἔστησας σεαυτῷ, ἵνα καθίσῃς ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς βασιλέα ἐν Ἰούδᾳ· καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ οἱ λόγοι οὗτοι· καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπιτοαυτό.

8. Καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν, λέγων· οὐκ ἐγενήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι ὡς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ καρδίας σου σὺ ψεύδῃ αὐτούς.

9. Ὅτι πάντες φοβερίζουσιν ἡμᾶς, λέγοντες· ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται· καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου.

10. Κἀγὼ εἰσῆλθον εἰς οἶκον Σεμεΐ υἱοῦ Δαλαΐα, υἱοῦ Μεηταβεὴλ, καὶ αὐτὸς συνεχόμενος, καὶ εἶπε· συναχθῶμεν εἰς οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς θύρας αὐτοῦ, ὅτι ἔρχονται νυκτὸς φονεῦσαί σε.

11. Καὶ εἶπον· τίς ἐστιν ὁ ἀνὴρ οἷος
ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ἐγὼ, ὃς εἰσ- ἀνὴρ
ελεύσεται εἰς τὸν οἶκον, καὶ ζήσεται;

12. Καὶ ἐπέγνων, καὶ ἰδοὺ ὁ Θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτὸν, ὅτι ἡ προφητεία λό-

γος

v. 18. γιγνόμενον) γινόμενον. ibid. τῶν δέκα) δέκα. CAP. VI. v. 1. τῶν ἐχθρῶν) absque articulo. ibid. κατελείφθη αὐτοῖς) κατελείφθη ἐν αὐτοῖς. ibid. καίγε) abest. v. 2. μοι ποιῆσαι) transposita. v. 4. Edit. Rom. habet supplementa min. charact. expressa. v. 5. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ. v. 6. ἠκούσθη καὶ) ἠκούσθη ὅτι σὺ καί. ibid. διὰ τί σὺ) διὰ τοῦτο σύ. ib. καὶ σὺ γίγνῃ) καὶ σὺ ἔσῃ. v. 7. ἐν Ἰούδᾳ·) ἐπὶ Ἰούδα. v. 9. αἱ χεῖρες) absque articulo. v. 10. Μεηταβεὴλ) μεταβεήλ. v. 11. εἶπον) εἶπα. ibid. οἷος ἐγὼ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ἀνὴρ) desunt.

γος κατ' ἐμοῦ. καὶ Τωβίας καὶ Σαναβαλλὰτ ἐμισθώσαντο

13 ἐπ' ἐμὲ ὄχλον, ὅπως φοβηθῶ, καὶ ποιήσω οὕτως, καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνομα πονηρὸν, ὅπως ὀνειδίσωσί με.

14. Μνήσθητι ὁ Θεός μου τῷ Τωβίᾳ καὶ τῷ Σαναβαλλὰτ, ὡς τὰ ποιήματα αὐτοῦ ταῦτα, καὶ τῷ Νωαδίᾳ τῷ προφήτῃ, καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν, οἳ ἦσαν φοβερίζοντές με.

15. Καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖχος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ Ἐλοὺλ, εἰς πεντήκοντα καὶ δύο ἡμέρας.

16. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἔπεσε φόβος σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο.

17. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐντίμων Ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς Τωβίαν, καὶ αἱ Τωβία ἤρχοντο πρὸς αὐτούς·

18. ὅτι πολλοὶ ἐν Ἰούδᾳ ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι γαμβρὸς ἦν τοῦ Σεχενία υἱοῦ Ἠραέ· καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα Μεσουλὰμ υἱοῦ Βαραχία εἰς γυναῖκα.

19. καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἦσαν λέγοντες πρὸς μὲ, καὶ λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ. καὶ ἐπιστολὰς ἀπέστειλε Τωβίας φοβερίσαι με.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος, καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ Λευῖται.

2. Καὶ ἐνετειλάμην τῷ Ἀνανίᾳ ἀδελφῷ μου, καὶ τῷ Ἀνανίᾳ ἄρχοντι τῆς Βειρὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν παρὰ πολλούς·

3. καὶ εἶπον αὐτοῖς, οὐκ ἀνοιγήσονται πύλαι Ἱερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ· καὶ ὅτι αὐτῶν ἔτι γρηγορούντων, κλειέσθωσαν αἱ θύραι, καὶ σφηνέσθωσαν· καὶ στῆσον προφύλακας οἰκούντων ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἀνὴρ ἐν προφυλακῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας ἑαυτοῦ.

4. Καὶ ἡ πόλις πλατεῖα καὶ μεγάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν οἰκίαι ᾠκοδομημέναι.

5. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδίας. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἳ ἀνέβησαν ἐν πρώτοις· καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ,

6. καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Ἰούδα ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν ἑαυτοῦ

7. μετὰ

v. 14. τῷ Σαναβαλλὰτ) absque articulo. ibid. τοῖς καταλοίποις) absque articulo. v. 15. Ἐλλὰλ εἰς πεντήκ. δύο) Ἐλὰλ μηνὸς εἰς πεντήκοντα καὶ δύο. v. 16. ἔπεσε) ἐπέπεσε. v. 18. Ἰωνάθαν) Ἰωνὰν. CAP. VII. v. 2. Βειρὰ) Βιρά. ibid. ἦν ἀνὴρ) ὡς ἀνήρ. v. 3. εἶπον) εἶπα ibid. καὶ ὅτι αὐτῶν ἔτι) καὶ ἔτι αὐτῶν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ, bis. v. 6. οἱ υἱοὶ) absque articulo. ibid. τῆς αἰχμαλωσίας) deest articulus. ib. βασιλεὺς) ὁ βασιλεύς. ib. ἐπέστρεψαν) ἐπέστρεψεν. ib. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ.

7. μετὰ Ζοροβάβελ, καὶ Ἰησοῦ, καὶ Νεεμία, Ἀζαρία, Ῥεελμὰ, Ναεμανὶ, Μαρδοχέου, Βαλσὰν, Μασσφαρὰθ, Ἔζρα, Βαγουίαι, Ναοὺμ, Βαανὰ, Μασφάρ, ἄνδρες λαοῦ Ἰσραήλ. Βασσὰν

8. Υἱοὶ Φόρος, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

9. Υἱοὶ Σαφατία τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

10. Υἱοὶ Ἠρὰ ἑξακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

11. Υἱοὶ Φαὰθ Μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ καὶ Ἰωὰβ, δισχίλιοι δεκαοκτώ.

12. Υἱοὶ Αἰλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

13. Υἱοὶ Ζαθθὰ, ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

14. Υἱοὶ Ζακχοῦ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.

15. Υἱοὶ Βανουΐ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ.

16. Υἱοὶ Βηβαὶ, ἑξακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

Ἀγετὰδ 17. Υἱοὶ Ἀσγὰδ, δισχίλιοι τριακόσιοι εἰκοσιδύο.

18. Υἱοὶ Ἀδωνικὰμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταεπτά.

19. Υἱοὶ Βαγουεί, δισχίλιοι ἑξηκονταεπτά.

20. Υἱοὶ Ἠδὶν, ἑξακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

21. Υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἐνενηκονταοκτώ.

22. Υἱοὶ Ἡσαμὶ, τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

23. Υἱοὶ Βασὶ, τριακόσιοι εἰκοσιτέσσαρες.

24. Υἱοὶ Ἀρεὶμ, ἑκατὸν δεκαδύο.

25. Υἱοὶ Γαβαὼν, ἐνενηκονταπέντε.

26. Υἱοὶ Βαισαλεὲμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Υἱοὶ Ἀνετωφὰ πεντηκονταέξ.

27. Υἱοὶ Ναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.

28. Ἄνδρες Βὴθ τεσσαρακονταδύο.

29. Ἄνδρες Καριαθιαρεὶμ, Χαφερὰ, καὶ Βηρὼθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.

30. Ἄνδρες Ἀραμὰ, καὶ Γαβαὰ, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς.

31. Ἄνδρες Μαχεμὰς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο.

32. Ἄνδρες Βαιθὴλ, καὶ Ἀϊ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. Ἄνδρες Ναβία, ἑκατὸν πεντηκονταδύο.

33. Υἱοὶ Μαγεβὼς, ἑκατὸν πεντηκονταέξ.

34. Ἄνδρες Ἠλαμαὰρ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.

35. Υἱοὶ Ἠρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσι.

36. Υἱοὶ Ἰερειχὼ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

37. Υἱοὶ Λοδαδὶδ, καὶ Ὠνὼν, ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς.

38. Υἱοὶ

v. 7. Ἀζαρία, Ῥεελμὰ) ἀζαρία καὶ ῥεελμά. ibid. Μαρδοχέου - - Ναοὺμ) μαρδοχαῖος, βαλσὰν, μασφαρὰθ, ἔσδρα, βογουία, ἰναούμ. v. 10. ἑβδομηκονταδύο) πεντηκονταδύο. v. 11. δισχίλιοι δεκαοκτώ.) δισχίλιοι ἑξακόσιοι δεκαοκτώ. v. 13. Ζαθθὰ) ζαθουΐα. v. 16. Βηβαὶ) βηβί. v. 17. Ἀγετὰδ) ἀσγάδ. v. 19. Βαγουεί) βαγοΐ. v. 20. πεντηκοντατέσσαρες) πεντηκονταπέντε. v. 22. Ἡσαμὶ) ἠσάμ. v. 23. Βασὶ) βεσεΐ. v. 24. Ἀρεὶμ) ἀρίφ. ibid. δεκαδύο.) δώδεκα, prӕterea adjicit, υἱοὶ ἀσὲν, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς. v. 26. Βαισαλεὲμ) βαιθαλέμ. ibid. Ἀνετωφὰ) ἀτωφά. v. 27. Ναθὼθ) ἀναθώθ. v. 28. Βὴθ) βηθασμώθ. v. 29. Καριαθιαρεὶμ, Χαφερὰ) καριαθαρίμ, καφιρά. v. 30. εἰκοσιεῖς.) εἴκοσι. v. 33. in Edit. Rom. deficit. v. 34. πεντηκοντατέσσαρες.) πεντηκονταδύο. v. 36. Ἰερειχὼ) ἱεριχώ. - v. 37. Ὠνὼν) ὠνώ.

38. Υἱοὶ Σαναὰ, τρισχίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα.

39. Οἱ ἱερεῖς, υἱοὶ Ἰωδαὲ εἰς οἶκον Ἰησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς.

40. Υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.

41. Υἱοὶ Φασεοὺρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά.

42. Υἱοὶ Ἡρὰμ, χίλιοι δεκαεπτά. Οἱ Λευῖται,

43. Υἱοὶ Ἰησοῦ τῷ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τοῦ Οὐδουία, ἑβδομηκοντατέσσαρες.

44. Οἱ ᾄδοντες, Υἱοὶ Ἀσὰφ, ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ.

45. Οἱ πυλωροὶ, υἱοὶ Σελλοὺμ, υἱοὶ Ἀτὴρ, υἱοὶ Τελμὼν, υἱοὶ Ἀκοὺμ, υἱοὶ Ἀτιτὰ, υἱοὶ Σαβαῒ, ἑκατὸν τριακονταοκτώ.

46. Οἱ Ναθινεὶμ, υἱοὶ Σιαὰ, υἱοὶ Ἀσειφὰ, υἱοὶ Ταββαὼθ,

47. υἱοὶ Κειρὰς, υἱοὶ Σιαιὰ, υἱοὶ Φαδὼν,

48. υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ Ἀγγαβὰ, (υἱοὶ Ἀκοὺδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κηταρ, υἱοὶ Ἀγαὰβ,) υἱοὶ Σελμεῒ,

49. υἱοὶ Ἀνὰν, υἱοὶ Σαδὴλ, υἱοὶ Γαὰρ,

50. υἱοὶ Ῥααΐα, υἱοὶ Ῥασὼν, υἱοὶ Νεκωδὰ,

51. υἱοὶ Γηζὰμ, υἱοὶ Ὀζὶ, υἱοὶ Φεσσὴ,

52. υἱοὶ Βησεῒ, υἱοὶ Μεεινὼμ, υἱοὶ Νεφωσαεὶμ,

53. υἱοὶ Βακβοὺκ, υἱοὶ Ἀχιφὰ, υἱοὶ Ἀροὺρ,

54. υἱοὶ Βασαλὼθ, υἱοὶ Μεειδὰ, υἱοὶ Ἀδασὰν,

55. υἱοὶ Βαρκοὺ, υἱοὶ Σισαρὰθ, υἱοὶ Θημὰ,

56. υἱοὶ Νισειὰ, υἱοὶ Ἀτειφά.

57. Υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, υἱοὶ Σουτεῒ, υἱοὶ Σαφαρὰθ, υἱοὶ Φαρειδὰ,

58. υἱοὶ Ἰεαὴλ, υἱοὶ Δορκὼν, υἱοὶ Γαδδὴλ,

59. υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ Ἐττήλ, υἱοὶ Φαχαρὰθ, υἱοὶ Σαβαεὶμ, υἱοὶ Ἡμείμ.

60. Πάντες οἱ Ναθανεὶμ, καὶ υἱοὶ δούλων Σαλωμὼν, τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο.

61. Καὶ οὗτοι ἀνέβησαν ἀπὸ Θελμελὲχ, Θελαρσὰ, Χεροὺβ, Ἡρὼν, Ἰεμμὴρ, καὶ οὐκ ἐδυνάσθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ Ἰσραὴλ εἰσίν·

62. υἱοὶ Δαλαία, υἱοὶ Βουὰ, υἱοὶ Τωβία, υἱοὶ Νεκωδὰ, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο.

63. Καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, υἱοὶ Ἐβεία, υἱοὶ Ἀκκὼς, υἱοὶ Βερζελλαῒ, ὅτι ἔλαβεν ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων Βερζελλαῒ τοῦ Γαλααδίτου

v. 43. τῷ Καδμιὴλ) τοῦ καδμιήλ. v. 45. Σελλοὺμ) σαλούμ. ibid. Ἀκοὺμ) ἀκοὺβ. ib. Σαβαῒ) σαβί. v. 46. in Rom. οἱ ναθινὶμ, υἱοὶ σηὰ, υἱοὶ ἀσφὰ, υἱοὶ ταβαὼθ. v. 47. Κειρὰς, υἱοὶ Σιαιὰ) κηρὰς, υἱοὶ ἀσουΐα. v. 48. Ἀγγαβὰ) ἀγαβά. ibid. (υἱοὶ Ἀκοὺδ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κηταρ, υἱοὶ Ἀγαὰβ desunt. v. 49. Σαδὴλ) γαδήλ. v. 50. Ῥασὼν) ῥασσών. v. 51. Φεσσῆ) φεσή. v. 52. in Rom. υἱοὶ βησὶ, υἱοὶ μεϊνὼν, υἱοὶ νεφωσασί. v. 54. Μεειδὰ) μιδά. v. 56. in Rom. υἱοὶ νισιὰ, υἱοὶ ἀτιφά. v. 57. Σαφαρὰθ, υἱοὶ Φαρειδὰ) σαφαράτ, υἱοὶ φεριδά. v. 58. Ἰεαὴλ) ἰελήλ. ibid. Γαδδὴλ) γαδαήλ. v. 59. Φαχαρὰθ) φακαράθ. ibid. Σαβαεὶμ, υἱοὶ Ἡμείμ.) σαβαΐμ, υἱοὶ ἠμίμ. v. 60. Ναθανεὶμ) ναθινίμ. v. 61. Θελμελὲχ, Θελαρσὰ, Χεροὺβ) θελμελὲθ, θελαρησὰ, χαρούβ. ibid. Ἰεμμὴρ) ἰεμήρ. v. 62. υἱοὶ Βουὰ) abest. v. 63. Ἐβεία -- ἔλαβον) ἐβία, υἱοὶ ἀκώς, υἱοὶ βερζελλὶ, ὅτι ἔλαβον. ibid. Βερζελλαῒ) βερζελλί.

γυναῖκας ἐκ τῶν θυγατέρων Βερζελλαὶ τῶ Γαλααδίτε γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν.

64. Οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν τῆς συνοδίας, καὶ οὐχ εὑρέθη, καὶ ἠγχιστεύθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.

65. Καὶ εἶπεν Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τῶ ἁγίε τῶν ἁγίων, ἕως ἀνέστη ὁ ἱερεὺς φωτίσων.

66. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία εἰς τέσσαρας μυριάδας δισχιλίους τριακοσίους ἑξήκοντα,

67. πάρεξ δέλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν· ἔτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι, διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

68. Ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταὲξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε,

69. κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.

70. Καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῷ Ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν χρυσὲς χιλίους, φιάλας πεντήκοντα, καὶ χοθωνὼθ τῶν ἱερέων τριάκοντα.

71. Καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς θησαυρὲς τῶ ἔργε * χρυσίε δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίε μυρίας μνᾶς δισχιλίας διακοσίας, καὶ Χοθωνὼθ τῶν ἱερέων ἑξηκονταεπτά.

72. Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ ἀπὸ τῶ λαοῦ, καὶ οἱ Ναθινεὶμ, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν· καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν ἑαυτῶν.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ συνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύλης τῶ ὕδατος· καὶ εἶπον τῷ Ἔσδρᾳ τῷ γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου Μωϋσῆ ὃν ἐνετείλατο Κύριος τῷ Ἰσραήλ.

2. Καὶ ἤνεγκεν Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς, καὶ πᾶς ὁ συνιὼν, ἀκέειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τῶ μηνὸς τῶ ἑβδόμου.

3. Καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὥρας τῶ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μέσε τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παντὸς τῶ λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τῶ νόμε.

4. Καὶ ἔστη Ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου, καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι

v. 63. ἐκλήθη τῷ ὀνόματι) ἐκλήθησαν ἐπ' ὀνόματι. v. 64. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. εὑρέθη) εὑρέθη. v. 65. Ἀθερσαθὰ αὐτοῖς) ἀθερσαθά. ibid. ἀνέστη ὁ ἱερεὺς) ἀναστῇ ἱερεύς. v. 66. εἰς τέσσαρας μυριάδας δισχιλίους τριακοσίους.) ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι. v. 68. in Edit. Rom. non habetur. v. 69. in Rom. ita habet: ὄνοι δισχίλιοι ἑπτακόσιοι. v. 70. τῷ Ἀθερσαθὰ, ἔδωκαν εἰς θησ.) τῷ νεεμίᾳ εἰς θησαυρόν. ibid. χοθωνὼθ) χωθωνώθ, passim. v. 71. τῶ ἔργου * χρυσίε δύο μυριάδας) τῶ ἔργου χρυσῶ νομίσματος δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς, δισχιλίας, τριακοσίας, καὶ ἔδωκαν οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυσίου δύο μυριάδας. ibid. ἀργυρίου μυρίας μνᾶς δισχιλίας) ἀργυρίου μνᾶς δισχιλίας. v. 72. καὶ οἱ Λευῖται) absque articulo. ibid. καὶ ἔφθασεν) ab his verbis Edit. Rom. incipit novum Caput. CAP. VIII. v. 1. εἶπον τῷ Ἔσδρᾳ) εἶπαν τῷ ἔσδρᾳ. ibid. ὃ ἐνετείλατο) ὃν ἐνετείλατο. v. 2. ὁ ἱερεὺς ἐνώπιον) ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον. ibid. ἀνδρὸς καὶ ἕως) καὶ abest. v. 3. ἕως μέσου) ἕως ἡμίσους.

Ματ]α-θίας μετα αὐτȣ̃ Ματθαθίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ἀνανίας, καὶ Οὐρία, καὶ Χελκεία, καὶ Μαασία ἐκ δεξιῶν αὐτȣ̃, καὶ ἐξ εὐωνύμων Φαδαίας, καὶ Μισαὴλ, καὶ Ὠσὰμ Μελχίας, καὶ Ἀσὼμ, καὶ * Ἀσαβαδμαὶ, * Ἀσαβααμαὶ καὶ Ζαχαρίας, καὶ Μοσολλάμ.

5. Καὶ ἤνοιξεν Ἔζρας τὸ βιβλίον ἐνώπιον παντὸς τȣ̃ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω τȣ̃ λαοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτὸ, ἔστη πᾶς ὁ λαός.

6. Καὶ ηὐλόγησεν Ἔζρας Κύριον τὸν Θεὸν τὸν μέγαν. Καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπαν, ἀμὴν, ἐπάραντες χεῖρας αὐτῶν· καὶ ἔκυψαν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.

7. Καὶ Ἰησοῦς, καὶ Βαναίας, καὶ Σαραβία ἦσαν συνετίζοντες τὸν λαὸν εἰς τὸν νόμον· καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτȣ̃.

8. Καὶ ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ νόμου τȣ̃ Θεοῦ, καὶ ἐδίδασκεν Ἔζρας, καὶ διέστελλεν ἐν ἐπιστήμῃ Κυρίου, καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει.

9. Καὶ εἶπε Νεεμίας, καὶ Ἔζρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ συνετίζοντες τὸν λαὸν, καὶ εἶπαν παντὶ τῷ λαῷ· ἡμέρα ἁγία ἐστὶ Κυρίῳ τῷ τῷ Κυρίῳ Θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε, μηδὲ κλαίετε. ὅτι ἔκλαιε πᾶς ὁ λαὸς, ὡς ἤκουσεν τȣ̀ς λόγους τȣ̃ νόμου.

10. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορεύεσθε, φάγετε λιπάσματα, καὶ πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς μὴ ἔχουσιν, ὅτι ἁγία ἡ ἡμέρα ἐστὶ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, καὶ μὴ διαπέσητε, ὅτι ἐστὶν ἰσχὺς ἡμῶν.

11. Καὶ οἱ Λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν, λέγοντες· σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτετε.

12. Καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀποστέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην, ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς.

13. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται πρὸς Ἔζραν τὸν γραμματέα, ἐπιστῆσαι πρὸς πάντας τȣ̀ς λόγους τȣ̃ νόμου.

14. Καὶ εὕροσαν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ᾧ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῇ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ,

15. καὶ ὅπως σημάνωσι σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐν Ἱερȣσαλήμ. Καὶ εἶπεν Ἔζρας· ἐξέλθατε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας, καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων, καὶ φύλλα μυρσίνης, καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλλα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς αὐτοῖς κατὰ τὸ γεγραμμένον.

16. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ ἤνεγκαν,

v. 4. Ματ]αθίας) ματθαθίας. ibid. Οὐρία) ὀρίας. ib. ἐξ εὐωνύμων) ἐξ ἀριστερῶν. ib. Ὠσὰμ, καὶ Ἀσαβααμαὶ) ἀσὼμ καὶ ἀσαβαδμαί. ib. Μοσολλάμ) μεσολλάμ. v. 6. χεῖρας αὐτῶν·) τὰς χεῖρας αὐτῶν. v. 7. Σαραβία) σαραβίας. v. 8. ἐν τῷ βιβλίῳ) ἐν βιβλίῳ. ibid. ἐπιστήμῃ) ἐν ἐπιστήμῃ. v. 9. Κυρίῳ τῷ Θεῷ) τῷ κυρίῳ θεῷ. ibid. ἤκουσεν) ἤκουσαν. v. 10. ἡ ἡμέρα ἐστὶ) ἐστὶν ἡ ἡμέρα. ibid. ἐστὶν ἰσχὺς) ἐστὶ κύριος ἰσχύς. v. 13. τῷ παντὶ λαῷ) σὺν τῷ παντὶ λαῷ. v. 15. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. ibid. σκηνὰς αὐτοῖς) αὐτοῖς abest.

καν, καὶ ἐποίησαν σκηνὰς αὐτοῖς ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν, καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν πλατείαις τῆς πόλεως,
οἴκου καὶ ἕως πύλης Ἐφραίμ.

17. Καὶ ἐποίησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία, οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, σκηνὰς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς, ὅτι οὐκ ἐποίησαν ἀπὸ ἡμερῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη.

18. Καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ Θεοῦ ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐσχάτης. καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

ΚΑΙ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ, καὶ ἐν σάκκοις, καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν.

2. Καὶ ἐχωρίσθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου, καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν.

3. Καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νόμου Κυρίου Θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ προσκυνοῦντες τῷ Κυρίῳ Θεῷ αὐτῶν.

4. Καὶ ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν Λευιτῶν Ἰησοῦς, καὶ υἱοὶ Καδμιὴλ, Σαχανίας υἱὸς Σαραβαία, υἱοὶ Χανανί· καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

5. Καὶ εἶπαν οἱ Λευῖται, Ἰησοῦς καὶ Καδμιήλ· ἀνάστητε, εὐλογεῖτε τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνομα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλογίᾳ καὶ αἰνέσει.

6. Καὶ εἶπεν Ἔζρας· σὺ εἶ αὐτὸς Κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν στάσιν αὐτῶν, τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐταῖς· καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα, καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν.

7. σὺ εἶ Κύριος ὁ Θεὸς, σὺ ἐξελέξω ἐν Ἄβραμ, καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ ὄνομα Ἀβραάμ.

8. Καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν ἐνώπιόν σου, καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην δοῦναι αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ Χετταίων, καὶ Ἀμορραίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σὺ,

9. καὶ

v. 16. σκηνὰς αὐτοῖς) ἑαυτοῖς σκηνάς. ibid. καὶ ἐν αὐλαῖς) καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς. ib. ἕως οἴκου Ἐφραίμ.) ἕως πύλης ἐφραίμ. CAP. IX. v. 1. ἐν σάκκοις) adjicit καὶ σποδῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. v. 3. νόμου Θεοῦ) νόμου κυρίου θεοῦ. v. 4. καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ibid. Σαχανία υἱὸς Σαραβαία, υἱοὶ Χανανί·) σεχενία υἱὸς σαραβία, υἱοὶ χωνενί. ib. φωνῇ) addit μεγάλῃ. v. 5. εἶπαν) εἴποσαν. ibid. τὸν Κύριον Θεὸν ὑμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος) κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. v. 6. τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ) τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ.

9. καὶ ἴδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν.

ἔδωκες 10. Καὶ ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.

11. Καὶ τὴν θάλασσαν ἔῤῥηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρήλθοσαν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ, καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς ἔῤῥιψας εἰς βυθὸν, ὡσεὶ λίθον ἐν ὕδατι σφοδρῷ.

12. Καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα, τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ.

13. Καὶ ἐπὶ ὄρος Σινὰ κατέβης, καὶ ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ
εὐθεῖα ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα εὐθῆ, καὶ νόμους ἀληθείας, προστάγματα καὶ ἐντολὰς ἀγαθάς.

14. Καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐτοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνετείλω αὐτοῖς ἐν χειρὶ Μωϋσῆ τοῦ δούλου σου.

15. Καὶ ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδείαν αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δίψαν αὐτῶν. καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι αὐτοῖς·

16. καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφανεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου.

17. Καὶ ἀνένευσαν τοῦ εἰσακοῦσαι καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίησας μετ' αὐτῶν. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ σὺ Θεὸς ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς.

18. Ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτὸν, καὶ εἶπαν· οὗτοι οἱ Θεοὶ οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους.

19. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας, ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ τὸν στύλον τοῦ πυρὸς τὴν νύκτα, φωτίζειν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ.

20. Καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδωκας συνετίσαι αὐτούς· καὶ τὸ μάννα σου οὐκ ἀφυστέρησας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας αὐτοῖς ἐν τῷ δίψει αὐτῶν·

21. καὶ τεσσαράκοντα ἔτη διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρησαν· ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν καὶ ὑποδήματα αὐτῶν οὐ διεῤῥάγησαν.

22. Καὶ ἔδωκας αὐτοῖς βασιλείας,

 καὶ

v. 10. ἔδωκες σημεῖα ἐν) ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν. v. 11. καταδιώκοντας) καταδιώξοντας. v. 13. εὐθεῖα) εὐθέα. v. 14. τοῦ δούλου σου.) absque articulo. v. 15. σιτοδείαν) σιτοδοτίαν. ibid. εἰς ἣν) ἐφ' ἥν. v. 17. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. σὺ Θεὸς) σὺ ὁ Θεός. v. 19. τοῖς μεγάλοις οὐκ) τοῖς πολλοῖς οὐκ. v. 20. τῷ δίψει) ἐν τῷ δίψει. v. 21. οὐχ ὑστέρησαν.) οὐχ ὑστέρησας αὐτοῖς οὐδέν. ibid. ὑποδήματα) πόδες.

καὶ λαοὺς διεμέρισας αὐτοῖς. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν Σηῶν βασιλέως Ἐσεβὼν, καὶ τὴν γῆν *Ὢγ βασιλέως τῦ Βασάν.

23. Καὶ τὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐπλήθυνας ὡς τὺς ἀςέρας τῦ ὐρανῦ, καὶ εἰσήγαγες αὐτὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν αὐτήν.

24. Καὶ ἐξέτριψας ἐνώπιον αὐτῶν τὺς κατοικῦντας τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τὺς λαὺς τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐτοῖς ὡς ἀρεςὸν ἐνώπιον αὐτῶν.

25. Καὶ κατελάβοσαν πόλεις ὑψηλὰς, καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκυς λελατομημένυς, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆθος· καὶ ἐφάγοσαν, καὶ ἐνεπλήσθησαν, καὶ ἐλιπάνθησαν καὶ ἐνετρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ συ τῇ μεγάλῃ.

26. Καὶ ἤλλαξαν, καὶ ἀπέςησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔῤῥιψαν τὸν νόμον συ ὀπίσω σώματος αὐτῶν· καὶ τὺς προφήτας συ ἀπέκτειναν, οἳ διεμαρτυρῦντο ἐν αὐτοῖς ἐπιςρέψαι αὐτὺς πρὸς σέ· καὶ ἐποίησαν παροργισμὺς μεγάλυς.

27. Καὶ ἔδωκας αὐτὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτὺς, καὶ ἔθλιψαν αὐτύς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, καὶ σὺ ἐξ ὐρανῦ ἤκυσας, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, καὶ ἔσωσας αὐτὺς σωτηρίαις ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτύς.

28. Καὶ ὡς ἀνεπαύσαντο, ἐπέςρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν συ· καὶ ἐγκατέλιπες αὐτὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς σὲ, καὶ σὺ ἐξ ὐρανῦ εἰσήκουσας, καὶ ἐῤῥύσω αὐτὺς ἐν οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς,

29. καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐπιςρέψαι αὐτὺς εἰς τὸν νόμον σου· καὶ οὐκ ἤκυσαν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐντολαῖς συ καὶ τοῖς κρίμασί συ ἡμάρτοσαν, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπειθῦντα, καὶ τράχηλον ἑαυτῶν ἐσκλήρυναν, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

30. Καὶ ἤλκυσας ἐπ' αὐτὺς ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύματί συ ἐν χειρὶ προφητῶν συ, καὶ οὐκ ἐνωτίσαντο, καὶ ἔδωκας αὐτὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς.

31. Καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς συ τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐποίησας αὐτὺς συντέλειαν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτὺς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ, καὶ ἐλεήμων, καὶ οἰκτίρμων.

32. Καὶ νῦν ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς, ὁ μέγας, ὁ κραταιὸς, καὶ ὁ φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεός συ, μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν συ πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ τὺς βασιλεῖς

v. 22. διεμέρισας) ἐμέρισας. ibid. ἐκληρονόμησαν γῆν Σηῶν) ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν Σηών. v. 25. ἐνετρύφησαν) ἐτρύφησαν. v. 26. διεμαρτυρῦντο) διεμαρτύραντο. v. 27. σὺ ἐξ ὐρανοῦ) σὺ ἐξ οὐρανοῦ συ. ibid. σωτηρίας) σωτῆρας. v. 29. καὶ τοῖς κρίμασί συ) absque articulo. ibid. ζήσεται) addit ἐν αὐτοῖς. ib ἑαυτῶν) αὐτῶν. v. 30. ἤλκυσας) εἵλκυσας. v. 31. συντέλειαν) εἰς συντέλειαν. v. 32. φοβερὸς) ὁ φοβερὸς. ibid. διαθήκην καὶ) διαθήκην σου καί.

λεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέων Ἀσσοὺρ καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

33. Καὶ σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας. καὶ ἡμεῖς ἐξημάρτομεν·

34. καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οὐκ ἐποίησαν τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέσχον τῶν ἐντολῶν σου, καὶ τὰ μαρτύριά σου ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς.

35. Καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ πολλῇ ᾗ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ ᾗ ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν, οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν.

36. Ἰδού ἐσμεν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦλοι ἐπ' αὐτῆς·

37. καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς πολλοὶ τοῖς βασιλεῦσιν οἷς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν ἐξουσιάζουσι, καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεστὸν αὐτοῖς· καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν.

38. Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν, καὶ γράφομεν, καὶ ἐπισφραγίζουσι πάντες ἄρχοντες ἡμῶν, Λευῖται ἡμῶν, ἱερεῖς ἡμῶν.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΚΑΙ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων Νεεμίας Ἀρτασαθὰ υἱὸς Ἀχαλία, καὶ Σεδεκίας

2. υἱὸς Σαραία, καὶ Ἀζαρία, καὶ Ἱερμία,

3. Φασοὺρ, Ἀμαρία, Μελχεία,

4. Ἀττοὺς, Σεβανὶ, Μαλοὺχ,

5. Ἱρὰμ, Μεραμὼθ, Ἀβδία,

6. Δανιὴλ, Γανναθὼν, Βαροὺχ, Γααναθὼν

7. Μεσουλὰμ, Ἀβία, Μιαμεὶν,

8. Μααζία, Βελγαΐ, Σαμαία, οὗτοι ἱερεῖς.

9. Καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦς υἱὸς Ἀζανία, Βαναίου ἀπὸ υἱῶν Ἡνηδὰδ, Καδμιὴλ,

10. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Σεβανία, Ὠδουία, Καλιτὰν, Φελαία, Ἀνὰν,

11. Μιχὰ, Ῥοὼβ, Ἀσεβίας, Ἐσεβίας

12. Ζακχοὺρ, Σαραβία, Σεβανία,

13. Ὠδούα, υἱοὶ Βανουαί, Βανεαί

14. ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, Φόρος Φααὰθ, Μωὰβ, Ἠλὰμ, Ζαθθουία. υἱοὶ Βανί,

15. Ἀσγὰδ, Βηβαΐ,

16. Ἀδωνία, Βαγοεὶ, Ἡδεὶν, Ἀδανιά

17. Ἀτὴρ,

v. 33. δίκαιος εἶ ἐπὶ) δίκαιος ἐπί. v. 35. γῆ πλατείᾳ) γῇ τῇ πλατείᾳ. ibid. ἐπιτηδευμάτων) addit αὐτῶν. v. 36. ἐσμὲν σήμερον) transposita. ibid & v. 37. quæ minoribus literis suppleta leguntur exhibet *Edit. Rom.* v. 38. πάντες ἄρχοντες) ἄρχοντες. CAP. X. v. 1. Νεεμίας) addit ἀρτασασθά. v. 2. Σαραία) ἀραία. ibid. Ἱερμία) ἱερεμία. v. 3. Μελχεία) μελχία. v. 6. Γανναθὼν) γαανναθών. v. 7. Μιαμεὶν) μιαμίν. v. 9. Ἡνηδὰδ) ἠναδάδ. v. 10. Σεβανία) σαβανία. ibid. Φελαία) φελία. v. 11. Ἐσεβίας) ἀσεβίας. v. 13. in *Rom.* ὠδούμ. υἱοὶ βανουναί. v. 14. Ζαθθουία) ζαθουΐα. v. 16. in *Rom.* ἀδωνία, βαγοΐ, ἡδίν.

17. Ἀτὴρ, Ἐζεκία, Ἀζοὺρ,
18. Ὠδουία, Ἡσὰμ, Βησεὶ,
19. Ἀρὶφ, Ἀναθὼθ, Νωβαΐ,
20. Μαγαφὴς, Μεσουλὰμ, Ἡζεὶρ,
Ἰεδδδὰ 21. Μεσωζεβὴλ, Σαδὼκ, Ἰεδδούα,
22. Φαλτία, Ἀνὰν, Ἀναΐα,
23. Ὡσηὲ, Ἀνανία, Ἀσοὺβ,
Ἀδὼ 24. Ἀλωὴς, Φαλαεὶ, Σωβὴκ,
Ῥαοὺμ 25. Ῥεοὺμ, Ἐσαβανὰ, * Μαασία,
* Μααλσία 26. καὶ Ἀΐα, Αἰνὰν, Ἡνὰν,
27. Μαλοὺχ, Ἠρὰμ, Βαανὰ,
Ῥεοὺμ 28. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ, οἱ
ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, οἱ πυλωροὶ, οἱ
ᾄδοντες, οἱ Ναθινεὶμ, καὶ πᾶς ὁ προσ-
τοῦ λαοῦ πορευόμενος ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς πρὸς
τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, γυναῖκες αὐτῶν,
υἱοὶ αὐτῶν, θυγατέρες αὐτῶν. πᾶς ὁ
εἰδὼν εἰδὼς καὶ συνιὼν,

29. ἐνίσχυον ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτοὺς, καὶ εἰσήλθοσαν ἐν ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ Θεοῦ, ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ Μωϋσῆ δούλου τοῦ Θεοῦ, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς Κυρίου, καὶ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ,

30. καὶ τοῦ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ ληψόμεθα τοῖς υἱοῖς ἡμῶν.

31. Καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορασμοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου ἀποδόσθαι, οὐκ ἀγοράμεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀνήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, καὶ ἀπαίτησιν πάσης χειρός.

32. Καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐντολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ διδράχμου κατ' ἐνιαυτὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

33. εἰς ἄρτους τοῦ προσώπου, καὶ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ, καὶ εἰς ὁλοκαύτωμα τοῦ ἐνδελεχισμοῦ τῶν σαββάτων, τῶν νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ ἅγια, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς ἔργα οἴκου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

34. Καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ κλή-
ρου ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖ-
ται καὶ ὁ λαὸς, ἐνέγκαι εἰς οἶκον Θεοῦ
ἡμῶν, εἰς οἶκον πατριῶν ἡμῶν, εἰς και- οἴκους
ροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυ-
τὸν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον Κυ-
ρίου Θεοῦ ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ
νόμῳ·

35. καὶ ἐνέγκαι τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς ἡμῶν, καὶ πρωτογενήματα καρποῦ παντὸς ξύλου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς οἶκον Κυρίου,

36. καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν
καὶ κτηνῶν ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ
νόμῳ, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ἡ-
μῶν καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον ποιμνη-
Θεοῦ μίων

v. 18. Βησεὶ) Βησεί. v. 20. in *Rom.* μεγαφὴς, μεσουλλὰμ, ἡζίρ. v. 21. Ἰεδδούα) ἰεδδύα v. 24. Ἀδὼ, Φαλαεὶ) ἀλωὴς, Φαλαΐ. v. 25. in *Rom.* ῥεοὺμ, ἐσαβανὰ, μαασία. v. 26. Ἡνὰν) ἠνάμ. v. 27. Ῥεὶμ) ἠρὰμ. v. 28. καὶ οἱ Λευῖται) καὶ deest. ibid. ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον) ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς πρὸς νόμον. ib. πᾶς ὁ εἰδὼν) πᾶς ὁ εἰδώς. v. 29. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. καὶ κρίματα αὐτοῦ) καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, adjicit præterea, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ. v. 30. τῆς γῆς) τοῖς γῆς. v. 33. ἐνδελεχισμοῦ) τοῦ ἐνδελεχισμοῦ. v. 34. εἰς οἴκους πατρ.) εἰς οἶκον πατριῶν. v. 36. ποιμνημίων) ποιμνίων.

Θεȣ̃ ἡμῶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτȣργȣ̃σιν ἐν οἴκῳ Θεȣ̃ ἡμῶν.

37. Καὶ τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν, καὶ τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, οἴσομεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον οἴκȣ τȣ̃ Θεοῦ, καὶ δεκάτην γῆς ἡμῶν τοῖς Λευίταις. καὶ αὐτοὶ οἱ Λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δουλείας ἡμῶν.

38. Καὶ ἔςαι ὁ ἱερεὺς υἱὸς Ἀαρὼν μετὰ τȣ̃ Λευίτȣ ἐν τῇ δεκάτῃ τȣ̃ Λευίτου, καὶ οἱ Λευῖται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον Θεȣ̃ ἡμῶν, εἰς τὰ γαζοφυλάκια, εἰς οἶκον τȣ̃ Θεȣ̃.

39. Ὅτι εἰς τȣ̀ς θησαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ οἱ υἱοὶ τȣ̃ Λευὶ τὰς ἀπαρχὰς τȣ̃ σίτου, καὶ τȣ̃ οἴνου, καὶ τȣ̃ ἐλαίȣ, καὶ ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ, καὶ οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψομεν τὸν οἶκον Κυρίȣ Θεȣ̃ ἡμῶν.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τȣ̃ λαοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ οἱ κατάλοιποι τȣ̃ λαȣ̃ ἔβαλον κλήρους ἐνέγκαι ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι.

2. Καὶ εὐλόγησεν ὁ λαὸς τȣ̀ς πάντας ἄνδρας τȣ̀ς ἑκȣσιαζομένους καθίσαι ἐν Ἱερουσαλήμ.

3. Καὶ ȣ̃τοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας οἳ ἐκάθισαν ἐν Ἱερȣσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα. ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κατασχέσει αὐτȣ̃, ἐν πόλεσιν αὐτῶν Ἰσραὴλ, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται, καὶ οἱ Ναθιναῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ δȣ́λων Σαλωμών.

4. Καὶ ἐν Ἱερȣσαλὴμ ἐκάθισαν ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἀπὸ υἱῶν Βενιαμείν· ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα, Ἀθαΐα υἱὸς Ὀζία, υἱὸς 'Αθαικὶ
Ζαχαρία, υἱὸς Σαμαρία, υἱὸς Σαφατία, υἱὸς Μαλελεήλ. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαρὲς,

5. καὶ Μαασία υἱὸς Βαρȣ̀χ, υἱὸς Χαλαζὰ, υἱὸς Ὀζία, υἱὸς Ἀδαΐα, υἱὸς 'Αχαΐα
Ἰωιαρὶβ, υἱὸς Ζαχαρίου, υἱὸς τȣ̃ Σηλωνί. 'Ηλωνί

6. Πάντες υἱοὶ Φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν Ἱερουσαλὴμ, τετρακόσιοι ἑξηκονταοκτὼ ἄνδρες δυνάμεως.

7. Καὶ ȣ̃τοι υἱοὶ Βενιαμείν, Σηλὼ υἱὸς Μεσȣλὰμ, υἱὸς Ἰωὰδ, υἱὸς Φαδαΐα, υἱὸς Κωλεΐα, υἱὸς Μαασίου, υἱὸς Ἠθιὴλ, υἱὸς Ἰεσσεΐα,

8. καὶ ὀπίσω αὐτȣ̃ Γηβεὶ, Σηλεὶ, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ.

9. Καὶ Ἰωὴλ υἱὸς Ζεχρὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτȣ́ς. καὶ Ἰέδας υἱὸς Ἀσανὰ ἀπὸ τῆς πόλεως, δεύτερος

10. ἀπὸ τῶν ἱερέων. καὶ Ἰαδία υἱὸς Ἰωαρὶβ, Ἰαχεὶν, Ἰωρὶβ

11. Σαραία υἱὸς Ἐλχία, υἱὸς Μεσȣλὰμ,

v. 37. ἱερεῦσιν εἰς τὸ ἡμῶν τοῖς Λευίταις.) ἱερεῦσιν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον οἴκου τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ δεκάτην γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. v. 38. τῆς δεκάτης) τῆς δέκαδος. v. 39. οἱ λειτουργοὶ) καὶ οἱ λειτουργοί. ibid. Κυρίȣ Θεȣ̃) τȣ̃ θεȣ̃. CAP. XI. v. 1. ἔβαλον) ἐβάλοσαν. v. 4. Ἀθαΐα υἱὸς Ὀζία) ἀθαΐα υἱὸς ὀζία. ibid. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φαρὲς,) καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Φαρές. v. 5. Ἀχαΐα) ἀδαΐα. ibid. Ἰωιαρὶβ) ἰωαρίβ. ib. Ἠλωνί) σηλωνί. v. 7. Ἠθιὴλ, υἱὸς Ἰεσσεΐα) ἰθιὴλ, υἱὸς ἰεσία. v. 8. Γηβεὶ, Σηλεὶ) γηβὶ, σηλί. v. 9. Ἰέδας Ἀσανὰ) ἰέδα υἱὸς ἀσανά. v. 10. Ἰωρὶβ, Ἰαχεὶν) ἰωαρὶβ, ἰαχίν.

λαὶμ, υἱὸς Σαδδοὺκ, υἱὸς Μαριὼθ, υἱὸς Αἰτὼβ ἀπέναντι οἴκου τοῦ Θεοῦ.

12. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔργον τοῦ οἴκου, ὀκτακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ Ἀδαΐα υἱὸς Ἱεροὰμ υἱοῦ Φαλαλία, υἱοῦ Ἀμασὶ, υἱὸς Ζαχαρία, υἱὸς Φασεὺρ, υἱὸς Μελχία,

13. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ Ἀμεσαὶ υἱὸς Ἐσριὴλ, υἱοῦ Μεσαριμὶθ, υἱοῦ Ἐμμὴρ,

14 καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δυνατοὶ παρατάξεως, ἑκατὸν εἰκοσιοκτὼ, καὶ ἐπίσκοπος ἐπ᾽ αὐτῶν Σοχριὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων.

15. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν Σαμαίας
υἱὸς Ἐζρὶ υἱὸς Ἀσοὺβ υἱοῦ Ἐσρικὰμ,

*17. καὶ Μαθθανίας υἱὸς Μιχὰ, καὶ Ἰωβὴβ υἱὸς Σαμουΐ,

18. διακόσιοι ὀγδοηκοντατέσσαρες.

19. Καὶ οἱ πυλωροὶ, Ἀκοὺβ, Τελαμεὶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

*22. Καὶ ἐπίσκοπος Λευιτῶν υἱὸς Βανὶ, υἱὸς Ὀζὶ, υἱὸς Ἀσαβία, υἱὸς Μιχά. ἀπὸ υἱῶν Ἀσὰφ τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου τοῦ Θεοῦ·

23. ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως ἐπ᾽ αὐτούς.

24. Καὶ Φαθαΐα υἱὸς Βασηζὰ πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πᾶν χρῆμα τῷ λαῷ,

25. καὶ πρὸς τὰς ἐπαύλεις ἐν ἀγρῷ αὐτῶν. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα ἐκάθισαν ἐν Καριαθαρβὸ,

26. καὶ ἐν Ἰησοῦ,

27. καὶ ἐν Βερσαβεὲ, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν.

*30. Λαχεὶς καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῆς. καὶ παρενεβάλοσαν ἐν Βερσαβεέ.

31. Καὶ υἱοὶ Βενιαμεὶν ἀπὸ Γαβαὰ Μαχαμάς.

*36. Καὶ ἀπὸ τῶν Λευιτῶν μερίδες Ἰούδα τῷ Βενιαμείν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ οὗτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται οἱ ἀναβάντες μετὰ Ζοροβάβελ υἱοῦ Σαλαθιὴλ, καὶ Ἰησοῦ, Σαραΐα, Ἱερμία, Ἔζρα,

2. Ἀμαρία, Μαλοὺχ,

3. Σεχενία.

*7. Οὗτοι ἄρχοντες τῶν ἱερέων, καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ἡμέραις Ἰησοῦ.

8. καὶ οἱ Λευῖται, Ἰησοῦ, Βανουΐ, Καδμιὴλ, Σαραβία, Ἰωδαὲ, Μαθανία, ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτὸς, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερίας.

*10. Καὶ Ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν Ἰωακεὶμ,

καὶ

v. 11. Αἰτὼβ) αἰτώθ. v. 12. Καὶ ἀδελφοὶ) καὶ οἱ ἀδελφοί. ibid. Ἀμασὶ) υἱοῦ ἀμασί. ib. Φασεὺρ, Μελχία) Φασσοὺρ, υἱὸς μελχία. v. 13. in Rom. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες πατριῶν, διακόσιοι τεσσεράκονταδύο. καὶ ἀμασία υἱὸς ἐσδριὴλ, υἱοῦ μεσαριμὶθ, υἱοῦ ἰμμήρ. v. 14. ἐπ᾽ αὐτῶν Σοχριὴλ) βαδιὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων. v. 15. Ἀσοὺβ υἱὸς Ἐζρὶ) υἱὸς ἐσρικάμ. v. 17. καὶ Μαθθανίας) ματθανίας. v. 19. Τελαμεὶν) τελαμίν. v. 22. Ὀζὶ) υἱὸς ὀζί. v. 23. ἐπ᾽ αὐτούς.) εἰς αὐτούς. v. 25. Καριαθαρβὸ) καριαθαρβὸκ. v. 27. Βερσαβεὲ) βηρσαβεέ, passim. v. 30. Λαχεὶς καὶ οἱ ἀγροὶ) λαχὶς καὶ ἀγροί. v. 31. Καὶ υἱοὶ) καὶ οἱ υἱοί. ibid. Μαχαμὰς) μαχμάς. CAP. XII. v. 1. Ἱερμία, Ἔζρα) ἱερεμία, ἔσδρα. v. 7. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. Ἰησοῦ·) ἰησοῦ. v. 8. Μαθανία) ματθανία. v. 10. Ἰωακεὶμ) ἰωακίμ, passim, ita hoc versu Rom. habet ἰωακείμ.

καὶ Ἰωακεὶμ ἐγέννησε τὸν Ἐλιασεὶϐ, καὶ Ἐλιασεὶϐ τὸν Ἰωαδαὲ,

11. καὶ Ἰωαδαὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ Ἰωνάθαν ἐγέννησε τὸν Ἰαδοὺ.

12. Καὶ ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ ἀδελφοὶ αὐτῦ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, τῷ Σαραίᾳ, Ἀμαρίᾳ. τῷ Ἰερμίᾳ, Ἀνανίᾳ.

13. τῷ Ἔζρᾳ, Μεσουλάμ. τῷ Ἀμαρίᾳ, Ἰωανάν.

14. τῷ Μαλοὺχ, Ἰωνάθαν. τῷ Σεχενίᾳ, Ἰωσήφ.

15. τῷ Ἀρὰ, Μαννάς. τῷ Μαριὼθ, Ἐλκαΐ.

16. τῷ Ἀδαδαΐ, Ζαχαρίᾳ. τῷ Γανναθὼθ, Μεσολάμ.

17. τῷ Ἀϐιὰ, Ζεχρί. τῷ Μιαμὶν, Μαωδαί. τῷ Φελετὶ,

18. τῷ Βαλγὰς, Σαμαί. τῷ Σεμίᾳ, Ἰωνάθαν.

19. τῷ Ἰωαρὶϐ, Ματθαναί. τῷ Ἐδίᾳ, Ὀζί.

20. τῷ Σαλαΐ, Καλλαΐ. τῷ Ἀμὲκ, Ἀϐέδ.

21. τῷ Ἑλκίᾳ, Ἀσαϐίας. τῷ Ἰεδεῖε, Ναθαναήλ.

22. Οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις Ἐλιασεὶϐ, Ἰωαδαὲ, καὶ Ἰωαὲ, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Ἰδδέα, γεγραμμένοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν. καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν βασιλείᾳ Δαρείου τῦ Πέρσου.

23. Υἱοὶ Λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμμένοι ἐπὶ βιϐλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμερῶν Ἰωανὰν υἱοῦ Ἐλισῦέ.

24. Καὶ ἄρχοντες τῶν Λευιτῶν Ἀσαϐίας, καὶ Σαραϐίας, καὶ Ἰησοῦ. καὶ υἱοὶ Καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατεναντίον αὐτῶν εἰς αἰνεῖν καὶ ὑμνεῖν ἐν ἐντολῇ Δαυὶδ ἀνθρώπυ τῦ Θεῦ ἐφημερίαν πρὸς ἐφημερίαν. ἐφημερία

25. Ἐν τῷ συναγαγεῖν με τὺς πυλωρὺς,

26. ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ υἱῦ Ἰησῦ, υἱῦ Ἰωσεδέκ. καὶ ἐν ἡμέραις Νεεμίᾳ, καὶ Ἔζρα, ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ γραμματεύς.

27. Καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους Ἱερυσαλὴμ ἐζήτησαν τὺς Λευίτας ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν τῦ ἐνέγκαι αὐτὺς εἰς Ἱερυσαλὴμ, ποιῆσαι ἐγκαίνια καὶ εὐφροσύνην ἐν θωδαθὰ, καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμϐαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια, καὶ κινύραι.

28. Καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων καὶ ἀπὸ τῆς περιχώρου κυκλόθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων,

29. καὶ ἀπὸ ἀγρῶν, ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾄδοντες ἐν Ἱερουσαλήμ.

30. Καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν καὶ τὺς πυλωρὺς καὶ τὸ τεῖχος.

31. Καὶ ἀνήνεγκα τὺς ἄρχοντας Ἰύδα ἐπάνω τῦ τείχους, καὶ ἔστησα δύο περὶ αἰνέσεως μεγάλας, καὶ διῆλθον ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τῦ τείχυς τῆς κοπρίας. ἀνήνεγκαν

32. Καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῶν Ὡσαΐας καὶ ἥμισυ ἀρχόντων Ἰύδα,

v. 10. Ἰωαδαὲ) ἰωδαέ, ita quoque versu seq. v. 12. Ἰερμίᾳ) ἱερεμίᾳ. v. 14. τῷ Μαλοὺχ) τῷ ἀμαλοὺχ; ab his verbis usque ad v. 22. supplementa Alexandrini Codicis minoribus literis expressa ex *Edit. Rom.* repetita sunt. v. 22. καὶ ἱερεῖς) καὶ οἱ ἱερεῖς. v. 23. Υἱοὶ Λευὶ) υἱοὶ δὲ λευί. v. 24. ἄρχοντες) οἱ ἄρχοντες. ibid. εἰς αἰνεῖν καὶ ὑμνεῖν ἐντολῇ) εἰς ὕμνον αἰνεῖν ἐν ἐντολῇ. ib. ἐφημερία) ἐφημερίαν. v. 25. καὶ Ἔζρα, ὁ ἱερ. καὶ ὁ γρ.) καὶ ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γρ. v. 27. ψαλτήρια) addit καὶ κινύραι. v. 31. τῦ τείχους) addita supplementa habet *Edit. Rom.* v. 32. ἐπορεύθη) ἐπορεύθησαν.

33. καὶ Ἀζαρίας, καὶ Ἔζρας, καὶ Μοσολλάμ,

Σααμαίας 34. Ἰέδας, καὶ Βενιαμεὶν, καὶ Σαμαίας, καὶ Ἱερεμίας,

35. καὶ ἀπὸ υἱῶν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι, Ζαχαρίας υἱὸς Ἰωνάθαν, υἱὸς Σαμαΐα, υἱὸς Μαθθανία, (ὁ) υἱὸς Μιχαία, υἱὸς Ζακχὲρ, υἱὸς Ἀσάφ.

36. Καὶ ἀδελφοὶ αὐτᾶ, Σαμαΐα, καὶ Ὀζιὴλ, Γελὼλ, Ἰαμαὶ, Ἀΐα, Ναθαναὴλ, καὶ Ἰέδα, Ἀνανὶ, τᾶ αἰνεῖν ἐν ᾠδαῖς Δαυὶδ ἀνθρώπα τᾶ Θεᾶ. καὶ Ἔζρας ὁ γραμματεὺς ἔμπροσθεν αὐτῶν

37. ἐπὶ πύλης, τᾶ αἰνεῖν κατέναντι αὐτῶν. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ κλίμακας πόλεως Δαυὶδ ἐν ἀναβάσει τᾶ τείχους ἐπάνωθεν τᾶ οἴκου Δαυὶδ καὶ ἕως πύλης τᾶ ὕδατος

* 39. Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην ἰχθυηρὰν, καὶ πύργα Ἀναμεὴλ, καὶ ἕως πύλης τῆς προβατικῆς.

* 42. Καὶ ἠκάσθησαν οἱ ᾄδοντες, καὶ ἐπεσκέπησαν·

43. καὶ ἔθυσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ ηὐφράνθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς ηὔφρανεν αὐτοὺς μεγάλως. καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ηὐφράνθησαν, καὶ ἠκέσθη εὐφροσύνη ἐν Ἱερασαλὴμ ἀπὸ μακρόθεν.

44. Καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γαζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ ταῖς δεκάταις, καὶ τοῖς συνηγμένοις ἐν αὐτοῖς ἄρχασι τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ὅτι εὐφροσύνη ἦν ἐν Ἰέδᾳ καὶ ἐπὶ τὰς ἱερεῖς, καὶ ἐπὶ τὰς Λευίτας τὰς ἑστῶτας.

45. Καὶ ἐφύλαξαν φυλακὰς Θεᾶ ἑαυτῶν, καὶ φυλακὰς τᾶ καθαρισμᾶ, καὶ τὰς ᾄδοντας, καὶ τὰς πυλωρὰς, ὡς ἐντολαὶ Δαυὶδ, καὶ Σαλωμὼν υἱᾶ αὐτᾶ.

46. Ὅτι ἐν ἡμέραις Δαυὶδ Ἀσὰφ ἀπ' ἀρχῆς πρῶτος τῶν ᾀδόντων καὶ ὕμνον καὶ αἴνεσιν τῷ Θεῷ.

47. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις Ζοροβάβελ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Νεεμία, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτᾶ, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς Λευίταις, καὶ οἱ Λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς Ἀαρών.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ Μωϋσῆ ἐν ὠσὶ τᾶ λαοῦ. καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν Ἀμμανῖται καὶ Μωαβῖται ἐν ἐκκλησίᾳ Θεᾶ ἕως αἰῶνος,

2. ὅτι ἐ συνήντησαν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν ἄρτῳ καὶ ἐν ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ' αὐτὸν τὸν Βαλαὰμ καταρά-

v. 33. Ἔζρα, καὶ Μεσολλὰμ) καὶ ἔσδρας, καὶ μεσολλάμ. v. 34. in Rom. καὶ ἰέδα, καὶ βενιαμὶν, καὶ σαμαίας, καὶ ἱερεμία. v. 35. ἀπὸ υἱῶν) ἀπὸ τῶν υἱῶν. ibid. σάλπιγξι) ἐν σάλπιγξι. ib. Μαθθανία, ὁ υἱὸς) ματθανία, υἱός. v. 36. Ὀζιὴλ αἰνεῖν) ὀζιηλ, γελὼλ, ἰαμαὶ, ἀΐα, ναθαναὴλ καὶ ἰέδα, ἀνανὶ, τᾶ αἰνεῖν. v. 37. καὶ πύλης) καὶ ἕως τῆς πύλης. v. 39. ἰχθυηρὰν, καὶ πύργου) ἰχθυρὰν, καὶ πύργῳ. v. 43. εὐφροσύνη) ἡ εὐφροσύνη. v. 44. ἦν ἐν ἰεύδα καὶ ἐπὶ) ἐν ἰέδα ἐπί. v. 45. ἑαυτῶν, φυλακὰς) αὐτῶν, καὶ φυλακάς. CAP. XIII. v. 2. καὶ ἐν ὕδατι) ἐν abest.

ταράσασθαι· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν.

3. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκȣσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς ἐπίμικτος ἐν Ἰσραήλ.

4. Καὶ πρὸ τούτȣ Ἐλιασεὶβ ὁ ἱερεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκȣ τȣ̃ Θεȣ̃ ἡμῶν ἐγγιῶν Τωβίᾳ·

5. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα· καὶ ἐκεῖ ἦσαν πρότερον διδόντες τὴν Μαναὰν, καὶ τὸν λίβανον, καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην τȣ̃ σίτȣ καὶ τȣ̃ οἴνου καὶ τȣ̃ ἐλαίȣ, ἐντολὴν τῶν Λευιτῶν καὶ τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱερέων.

6. Καὶ ἐν παντὶ τούτῳ ȣ̓κ ἤμην ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι ἐν ἔτει τριακοςῷ καὶ δευτέρῳ τȣ̃ Ἀρθασασθὰ βασιλέως Βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ἠτησάμην παρὰ τȣ̃ βασιλέως,

7. καὶ ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ συνῆκα ἐν τῇ πονηρίᾳ ᾗ ἐποίησεν Ἐλιασεὶβ τῷ Τωβίᾳ, ποιῆσαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκȣ τȣ̃ Θεȣ̃.

8. Καὶ πονηρόν μοι ἐφάνη σφόδρα· καὶ ἔῤῥιψα πάντα τὰ σκεύη οἴκου Τωβία ἔξω ἀπὸ τȣ̃ γαζοφυλακίȣ.

9. Καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλάκια· καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκȣ τȣ̃ Θεȣ̃, τὴν Μαναὰν καὶ τὸν λίβανον.

10. Καὶ ἔγνων ὅτι μερίδες τῶν Λευιτῶν ȣ̓κ ἐδόθησαν. καὶ ἐφύγοσαν ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν αὐτȣ̃, οἱ Λευῖται καὶ οἱ ᾄδοντες, ποιȣ̃ντες τὸ ἔργον.

11. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς, καὶ εἶπον· διὰ τί ἐγκατελείφθη ὁ οἶκος τȣ̃ Θεȣ̃; καὶ συνήγαγον αὐτȣ̀ς, καὶ ἔστησα αὐτȣ̀ς ἐπὶ στάσει αὐτῶν.

12. Καὶ πᾶς Ἰȣ́δα ἤνεγκαν δεκάτην τȣ̃ πυροῦ καὶ τȣ̃ οἴνου καὶ τȣ̃ ἐλαίȣ εἰς τȣ̀ς θησαυρȣ̀ς

13. ἐπὶ χεῖρα Σελεμία τȣ̃ ἱερέως, καὶ Σαδὼκ τȣ̃ γραμματέως, καὶ Φαδαΐα ἀπὸ τῶν Λευιτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν Ἀνὰν υἱὸς Ζακχȣ̀ρ, υἱὸς Μαθθανίȣ, ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ' αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν.

14. Μνήσθητί μȣ ὁ Θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφθήτω ἔλεός μȣ ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ Κυρίȣ Θεȣ̃. ὅτι

15. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἴδον ἐν Ἰȣ́δα πατȣ̃ντας ληνȣ̀ς ἐν σαββάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα, καὶ ἐπιγεμίζοντας ἐπὶ τȣ̀ς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦκα καὶ πᾶν βάσταγμα, καὶ φέροντας εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέρᾳ τȣ̃ σαββάτȣ· καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν·

V. 4. τȣ̃ Θεȣ̃) θεȣ̃. V. 5. ἐποίησεν αὐτῷ) ἐποίησεν ἑαυτῷ. ibid. Μαναὰν) μαναὰ. V. 7. Τωβίᾳ) τῷ τωβίᾳ. V. 9. Μαναὰν) μάννα. V. 11. ἐμαχεσάμην, καὶ εἶπον) ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς, καὶ εἶπα. ibid. ἐπὶ στάσει) ἐπὶ τῇ στάσει. V. 12. πυροῦ) τοῦ πυροῦ. V. 13. Μαθθανίου) ματθαναίου. V. 14. ὅτι ἐποίησα) ὃ ἐποίησα. ibid. Θεοῦ) τȣ̃ θεοῦ. V. 15. ἐν σαββάτῳ) ἐν τῷ σαββάτῳ.

16. καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχθὺν, καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες τῷ σαββάτῳ τοῖς υἱοῖς Ἰούδα καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ.

17. Καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς υἱοῖς Ἰούδα τοῖς ἐλευθέροις, καὶ εἶπα αὐτοῖς· τίς ὁ λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς, ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε, καὶ βεβηλοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου;

18. Οὐχὶ οὕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ Ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον;

19. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα κατέστησαν πύλαι ἐν Ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββάτου, καὶ εἶπα· καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας. καὶ εἶπα, ὥστε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτὰς ἕως ὀπίσω τοῦ σαββάτου. καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς πύλας, ὥστε μὴ αἴρειν βαστάγματα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

20. Καὶ ηὐλίσθησαν πάντες, καὶ ἐποίησαν πρᾶσιν ἔξω Ἱερουσαλὴμ ἅπαξ καὶ δίς·

21. καὶ διεμαρτυράμην ἐν αὐτοῖς, καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς· διὰ τί ὑμεῖς αὐλίζεσθε ἀπέναντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου οὐκ ἤλθοσαν ἐν σαββάτῳ.

22. Καὶ εἶπα τοῖς Λευίταις, οἳ ἦσαν καθαριζόμενοι, καὶ ἐρχόμενοι, φυλάσσοντες τὰς πύλας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνήσθητί μου ὁ Θεὸς, καὶ φεῖσαί μου κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου·

23. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἴδον τοὺς Ἰουδαίους οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας Ἀζωτίας, Ἀμμανίτιδας, Μωαβίτιδας,

24. καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦντες λαλοῦσιν Ἀζωτιστὶ, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί.

25. Καὶ ἐμαχεσάμην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτοὺς. καὶ ἐπάταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτοὺς, ἐνώρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ Θεῷ, ἂν δῶτε τὰς θυγατέρας ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰν λάβητε ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν.

26. Οὐχ οὕτως ἥμαρτε Σαλωμὼν βασιλεὺς Ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς οὐχ ἦν βασιλεὺς ὅμοιος αὐτῷ, καὶ ἀγαπώμενος τῷ Θεῷ ἦν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ, καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλότριαι.

27. Καὶ ὑμῶν μὴ ἀκουσόμεθα ποιῆσαι τὴν πᾶσαν πονηρίαν ταύτην, ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, καθίσαι γυναῖκας ἀλλοτρίας.

28. Καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωιαδὰ τοῦ Ἐλισοὺβ

τοῦ

v. 19. ὀπίσω) ἕως ὀπίσω. ibid. καὶ ἔστησα) καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα. v. 21. διεμαρτυράμην) ἐπεμαρτυράμην. ibid. τὴν χεῖρά μου) absque articulo. v. 24. λαλοῦσιν) λαλοῦντες. v. 25. ἄνδρας, ἐνώρκισα) ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτοὺς, καὶ ὥρκισα. ibid. ἂν δῶτε) ἐὰν δῶτε. v. 26. Θεῷ ἦν) τῷ Θεῷ ἦν. v. 27. ἀκουσόμεθα) ἀκουσόμεθα. ibid. τὴν πᾶσαν) absque articulo. v. 28. Ἰωιαδὰ) ἰωαδὰ.

τȣ̃ ἱερέως τȣ̃ μεγάλου νυμφίου τȣ̃ Σαναβαλλὰτ τȣ̃ Οὐρωνίτε, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ.

29. Μνήσθητι αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀγχιστείᾳ τῆς ἱερατείας καὶ διαθήκης τῆς ἱερατείας, καὶ τȣ̀ς Λευίτας.

30. Καὶ ἐκαθάρισα αὐτȣ̀ς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως, καὶ ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ἀνὴρ ὡς τὸ ἔργον αὐτȣ̃.

31. Καὶ τὸ δῶρον τῶν ξυλοφόρων ἐν καιροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς βαχȣρίοις. μνήσθητί μȣ ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

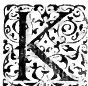
ΕΖΡΑΣ Β'.

v. 28. Σαναβαλλὰτ) adjicit τȣ̃ οὐρωνίτου. v. 29. καὶ διαθήκης) καὶ διαθήκην. Subſcriptio deeſt in *Edit. Rom.*

MAK-

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΚΑΙ ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου τὸν Μακεδόνα, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς Χεττιείμ, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαρεῖον βασιλέα Περσῶν καὶ Μήδων, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

2. Καὶ συνεστήσατο πολέμους πολλούς, καὶ ἐκράτησεν ὀχυρωμάτων πολλῶν, καὶ ἔσφαξε βασιλεῖς τῆς γῆς.

3. Καὶ διῆλθεν ἕως ἄκρων τῆς γῆς, καὶ ἔλαβε σκῦλα πλήθους ἐθνῶν· καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὑψώθη, καὶ ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ.

4. Καὶ συνῆξε δύναμιν ἰσχυρὰν σφόδρα, καὶ ἦρξε χωρῶν, καὶ ἐθνῶν, καὶ τυραννιῶν, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς φόρον.

5. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην, καὶ ἔγνω ὅτι ἀποθνήσκει.

6. Καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς ἐνδόξους τοὺς συνεκτρόφους αὐτοῦ ἀπὸ νεότητος, καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ.

7. Καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἔτη δώδεκα, καὶ ἀπέθανε.

8. Καὶ ἐπεκράτησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ.

9. Καὶ ἐπέθεντο πάντες διαδήματα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὸν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὀπίσω αὐτῶν ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπλήθυναν κακὰ ἐν τῇ γῇ.

10. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ῥίζα ἁμαρτωλὸς Ἀντίοχος Ἐπιφανὴς, υἱὸς Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ὅμηρα ἐν τῇ Ῥώμῃ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ ἑβδόμῳ καὶ τριακοστῷ βασιλείας Ἑλλήνων.

11. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ Ἰσραὴλ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς, λέγοντες· πορευθῶμεν, καὶ διαθώμεθα διαθήκην μετὰ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν, ὅτι ἀφ' ἧς ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν, εὗρεν ἡμᾶς κα- ὑπ'
κὰ πολλά.

12. Καὶ ἠγαθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

13. Καὶ προεθυμήθησάν τινες ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ποιῆ- ἔδωκαν
σαι τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν.

14. Καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν.

15. Καὶ

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α΄. CAP. I. v. 1. Χεττιείμ) χεττιειείμ. ibid. πρότερον) πρότερος. v. 2. ὀχυρωμάτων) addit πολλῶν. ibid βασιλεῖς) adjicit τῆς γῆς. v. 4. συνῆξε) συνήγαγε. ibid. τυραννιῶν) τυράννων. v. 6. συνεκτρόφους, συντρόφους. v. 10. τοῦ βασιλέως) absque articulo. ibid. ἔτει) ἐν ἔτει. ib. καὶ ἑβδόμῳ καὶ τριακοστῷ) transposita. v. 11. ὑπ' αὐτῶν) ἀπ' αὐτῶν. v. 13. ἔδωκαν) ἔδωκεν.

ἀκροβυστίαν ἐξευγίσθησαν

15. Καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυσίας, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ διαθήκης ἁγίας· καὶ ἐξεύχθησαν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν.

16. Καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ἐνώπιον Ἀντιόχου· καὶ ὑπέλαβε βασιλεῦσαι γῆς Αἰγύπτου, ὅπως βασιλεύσῃ ἐπὶ τὰς δύο βασιλείας.

ἐλέφασιν

17. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, ἐν ἅρμασι, καὶ ἐν ἐλέφασι, καὶ ἐν ἱππεῦσι, καὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ.

18. Καὶ συνεστήσατο πόλεμον πρὸς Πτολεμαῖον τὸν βασιλέα Αἰγύπτου· καὶ ἐνετράπη Πτολεμαῖος ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε· καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοί.

19. Καὶ κατελάβοντο τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ Αἰγύπτῳ· καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα γῆς Αἰγύπτου.

20. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἀντίοχος μετὰ τὸ πατάξαι Αἴγυπτον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει· καὶ ἀνέβη ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.

21. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἁγίασμα ἐν ὑπερηφανείᾳ, καὶ ἔλαβε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς,

22. καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως, καὶ τὰ σπονδεῖα, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κόσμον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐλέπισε πάντα,

23. καὶ ἔλαβε τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά· καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε,

24. καὶ λαβὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησε φονοκτονίαν, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφανείαν μεγάλην.

ἐποίησαν ἐλάλησαν

25. Καὶ ἐγένετο πένθος μέγα ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν,

26. καὶ ἐστέναξαν ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἠσθένησαν, καὶ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλλοιώθη.

27. Πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον, καὶ καθημένη ἐν παστῷ ἐγένετο ἐν πένθει.

28. Καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν· καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰακὼβ ἐνεδύσατο αἰσχύνην.

29. Καὶ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογίας εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα· καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ.

30. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ, καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ, καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα, καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν πληγὴν μεγάλην,

v. 15. ἀκροβυστίαν) ἀκροβυστίας. ibid. ἐξευγίσθησαν) ἐξεύχθησαν. ib. ποιῆσαι) τοῦ ποιῆσαι. v. 16. ἐνώπιον) ἐναντίον. ibid. γῆς Αἰγύπτου) τῆς αἰγύπτου. v. 17. ὄχλῳ) ἐν ὄχλῳ. ibid. καὶ ἐλέφαντιν) καὶ ἐν ἐλέφασι. v. 18. συνεστήσατο) συνεστήσαντο, Edit. Franeq. emendate ut Alex. ibid. τὸν βασιλέα) absque articulo. ib. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 20. καὶ Ἱεροσόλυμα) καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλήμ. v. 21. εἰσῆλθεν) εἰσῆλθεν, Edit. Franeq. perinde ut Alex. v. 24. ἐποίησαν) ἐποίησε. ibid. ἐλάλησαν) ἐλάλησεν. v. 27. καθημένη) καὶ καθημένη. v. 29. μετὰ δύο) καὶ μετὰ δύο. v. 30. ἐπίστευσαν) ἐνεπίστευσαν.

λην, καὶ ἀπώλεσε λαὸν πολὺν ἐξ Ἰσραήλ.

31. Καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν πυρὶ, καὶ καθεῖλε τὲς οἴκους αὐτῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κύκλῳ.

ἠχμα-
32. Καὶ ἠχμαλώτευσαν τὰς γυναῖκας
λώτευσεν καὶ τὰ τέκνα, καὶ τὰ κτήνη ἐκληρονόμησαν.

33. Καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν Δαυὶδ τείχει μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ, πύργοις ὀχυροῖς, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν.

34. Καὶ ἔθηκαν ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλὸν, ἄνδρας παρανόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτῇ.

35. Καὶ παρέθεντο ὅπλα καὶ τροφὴν, καὶ συναγαγόντες τὰ σκῦλα Ἱερουσαλὴμ ἀπέθεντο ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο εἰς μεγάλην παγίδα,

36. καὶ ἐγένετο εἰς ἔνεδρον τῷ ἁγιάσματι, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ Ἰσραὴλ διαπαντός.

37. Καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον κύκλῳ τῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμόλυναν τὸ ἁγίασμα.

38. Καὶ ἔφυγον οἱ κάτοικοι Ἱερουσαλὴμ δι᾽ αὐτὲς, καὶ ἐγένετο κατοικία ἀλλοτρίων· καὶ ἐγένετο ἀλλοτρία τοῖς γεννήμασιν αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν.

39. Τὸ ἁγίασμα αὐτῆς ἠρημώθη ὡς ἔρημος· αἱ ἑορταὶ αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος, σάββατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμὸν, ἡ τιμὴ αὐτῆς εἰς ἐξεθένωσιν,

40. κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐπληθύνθη ἀτιμασμὸς αὐτῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἐστράφη εἰς πένθος.

41. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτῦ εἶναι πάντας εἰς λαὸν ἕνα,

42. καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκαστον τὰ νόμιμα αὐτῦ· καὶ ἐπεδέξαντο πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τῦ βασιλέως.

43. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ηὐδόκησαν τῇ λατρείᾳ αὐτῦ, καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ
σάββατον. ἁγίασ-
44. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς βι- μα
βλία ἐν χειρὶ ἀγγέλων εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων τῆς γῆς.

45. Καὶ κωλῦσαι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας καὶ σπονδὴν ἐκ τῦ ἁγιάσματος, καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτὰς,

46. καὶ μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους,

47. οἰκοδομῆσαι βωμὲς καὶ τεμένη,
καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν ὕεια, καὶ κτήνη εἴδωλα
κοινά.

48. Καὶ ἀφιέναι τὲς υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς ψυχὰς
αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ βεβη- βεβη-
λώσει, λῶσαι

v. 32. ἠχμαλώτευσεν) ἠχμαλώτευσαν. v. 33. ὀχυρῷ) ἰσχυρῷ. v. 35. τροφὴν) τροφάς. ibid. ἐγένετο) ἐγένοντο. v. 39. τιμὴ) ἡ τιμή. ibid. ἐξουθένωσιν) ἐξουδένωσιν. v. 40. ἀτιμασμὸς) ἡ ἀτιμία. v. 41. βασιλεὺς) addit ἀντίοχος. ibid. εἰς λαὸν) λαόν. v. 42. ἐπεδέξαντο) ἐπεδέξατο. v. 43. ηὐδόκησαν) εὐδόκησαν. ibid. τὸ ἁγίασμα) τὸ σάββατον. v. 45. θυσίας) θυσίαν. v. 47. εἴδωλα) εἰδωλεῖα. v. 48. βεβηλῶσαι) βεβηλώσει.

49. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τῦ νόμυ, καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα.

50. Καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τῦ βασιλέως ἀποθανεῖται.

51. Κατὰ πάντας τὺς λόγους τούτυς ἔγραψε πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτῦ, καὶ ἐποίησεν ἐπισκόπους ἐπὶ πάντα τὸν λαόν· καὶ ἐνετείλατο ταῖς πόλεσιν Ἰύδα θυσιάζειν κατὰ πόλιν καὶ πόλιν.

52. Καὶ συνηθροίσθησαν ἀπὸ τῦ λαοῦ πρὸς αὐτὺς πολλοί· πᾶς ὁ ἐγκαταλείπων τὸν νόμον· καὶ ἐποίησαν κακὰ ἐν τῇ γῇ,

53. καὶ ἔθεντο τὸν Ἰσραὴλ ἐν κρυφίοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν.

54. Καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ Χασελεῦ τῷ πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει ᾠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώσεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ἐν πόλεσιν Ἰύδα κύκλῳ ᾠκοδόμησαν βωμούς.

55. Καὶ ἐπὶ τῶν θυρίδων τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἐθυμίων.

56. Καὶ τὰ βιβλία τῦ νόμυ, ἃ εὗρον, ἐνεπύρισαν πυρὶ κατασχίσαντες.

57. Καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ νόμῳ, τὸ σύγκριμα τῦ βασιλέως ἐθανάτυ αὐτόν.

58. Ἐν ἰσχύϊ αὐτῶν ἐποίουν οὕτω τῷ Ἰσραὴλ, τοῖς εὑρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν ταῖς πόλεσι.

59. Καὶ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τῦ μηνὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν, ὃς ἦν ἐπὶ τῦ θυσιαστηρίυ.

60. Καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περιτετμηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν κατὰ τὸ πρόσταγμα.

61. Καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν, καὶ τὺς οἰκείους αὐτῶν προνομεύσαν, καὶ τὺς περιτετμηκότας αὐτὺς ἐθανάτωσαν.

62. Καὶ πολλοὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν, καὶ ὠχυρώθησαν ἐν αὐτοῖς τῦ μὴ φαγεῖν κοινά. ἐκρεμάσθησαν

63. Καὶ ἐπελέξαντο ἀποθανεῖν, ἵνα μὴ ἐπεδέμιανθῶσι τοῖς βρώμασι, καὶ μὴ * βεβηλώσωσι διαθήκην ἁγίαν, καὶ ἀπέθανον. ξαντο * βεβηλώσυσιν

64. Καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη Ματταθίας Ἰωάννου τῦ Συμεὼν ἱερεὺς τῶν υἱῶν Ἰωαρεὶμ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκάθισεν ἐν Μωδεείν.

2. Καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε Ἰωάννης ὁ ἐπικαλούμενος Γαδδὶς,

3. Σίμων ὁ καλούμενος Θασσὶς,

4. Ἰύδας ὁ καλούμενος Μακκαβαῖος,

5. Ἐλεά-

v. 51. ἔγραψε τῇ) ἔγραψε πάσῃ τῇ. v. 52. ἐγκαταλείπων) ἐγκαταλιπών. v. 53. ἐν κρυφίοις) ἐν κρύφοις. v. 54. Καὶ πεντεκαιδ.) καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ. ibid. τεσσαρακοστῷ) addit καὶ ἑκατοστῷ. v. 55. θυρίδων) θυρῶν. v. 58. οὕτω) οὕτως. v. 59. Καὶ πέμπτῃ) καὶ τῇ πέμπτῃ. v. 61. οἰκείους αὐτῶν, καὶ τὰς περιτετ. αὐτοὺς) οἴκους αὐτῶν προνομεύσαν, καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτοὺς ἐθανάτωσαν. v. 62. ἐκρεμάσθησαν) ἐκραταιώθησαν. ibid. ἐν αὐτοῖς) ἐν ἑαυτοῖς. v. 63. ἐπεδέξαντο) ἐπελέξαντο. ibid. βεβηλώσουσι) βεβηλώσωσι. CAP. II. v. 1. Ἰωαρεὶμ) ἰωαρὶβ. ibid. Μωδεείν.) μωδεΐν. v. 2. Ἰωάννης ὁ ἐπικ. Γαδδὶς) ἰωαννὰν ὁ ἐπικαλούμενος καδδίς. v. 3. Θασσὶς) θασσί. v. 4. καλούμενος) ἐπικαλούμενος.

5. Ἐλεάζαρ ὁ καλούμενος Αὐαρὰν, Ἰωνάθας ὁ καλούμενος Σαφφοῦς.

6. Καὶ ἴδε τὰς βλασφημίας τὰς γινομένας ἐν Ἰούδα καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ·

7. καὶ εἶπεν οἴμοι, ἱνατί τοῦτο ἐγεννήθην ἰδεῖν τὰ συντρίμματα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ σύντριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ καθίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ ἐχθρῶν, καὶ τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων;

8. Ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ
ἔνδοξος ἄδοξος.

9. τὰ σκεύη τῆς δόξης αὐτῆς αἰχμάλωτα ἀπήχθη· ἀπεκτάνθη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομφαίᾳ ἐχθροῦ.

10. Ποῖον ἔθνος οὐκ ἐκληρονόμησε βα-
βασι- σιλείαν αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν σκύ-
λεία λων αὐτῆς;

11. Πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφῃρέθη, ἀντὶ ἐλευθέρας ἐγενήθη εἰς δούλην.

12. Καὶ ἰδοὺ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλωσαν αὐτὰ τὰ ἔθνη.

13. Ἱνατί ἡμῖν ἔτι ζῆν;

14. Καὶ διέρρηξε Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλοντο σάκκους, καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.

15. Καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ καταναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς Μωδεεὶν τὴν πόλιν, ἵνα θυσιάσωσι.

16. Καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσῆλθαν· καὶ Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνήχθησαν.

17. Καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπαν τῷ Ματταθίᾳ, λέγοντες· ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐστηριγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς.

18. Νῦν οὖν πρόσελθε πρῶτος, καὶ ποίησον τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ
ἄνδρες Ἰούδα, καὶ οἱ καταλειφθέντες ἐν ἄρχοντες
Ἱερουσαλήμ· καὶ ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βασιλέως· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθήσεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ ἀποστολαῖς πολλαῖς.

19. Καὶ ἀπεκρίθη Ματταθίας, καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ· εἰ πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ ᾑρετίσαντο ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ,

20. ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ οἱ υἱοί μου καὶ οἱ ἀ- κἀγὼ
δελφοί μου πορευσόμεθα ἐν διαθήκῃ πατέρων ἡμῶν.

21. Ἵλεως ἡμῖν καταλιπεῖν νόμον καὶ δικαιώματα.

22. Τῶν λόγων τοῦ βασιλέως οὐκ ἀκου- τὸν νόμον
σόμεθα, τοῦ παρελθεῖν τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.

v. 5. καλούμενος) ἐπικαλούμενος, utroque loco. ibid. Ἰωνάθας) ἰωνάθαν. ib. Σαφφοῦς) φιφοῦς. v. 7. ἐγεννήθην) ἐγεννήθην. ibid. τὰ συντρίμματα) τὸ σύντριμμα. ibid. τὸ ἁγίασμα) præfigit καί. v. 8. ἔνδοξος) ἄδοξος. v. 9. δόξης) addit αὐτῆς. ibid. πλατείαις αὐτῆς) αὐτῆς abest. v. 10. βασιλεία) βασιλείαν αὐτῆς. v. 11. ἐγενήθη) ἐγένετο. v. 12. ἔθνη.) τὰ ἔθνη. v. 14. καὶ οἱ υἱοὶ) absque articulo. v. 15. Μωδεεὶν) μωδεΐν. v. 16. προσῆλθαν) προσῆλθον. v. 17. εἶπαν) εἶπον. v. 18. Νῦν πρόσελθε) νῦν οὖν πρόσελθε. ibid. ἄρχοντες) ἄνδρες. v. 20. κἀγὼ καὶ) ἀλλ᾽ ἐγὼ καί. v. 22. τὸν νόμον) τῶν λόγων. ibid. παρελθεῖν) τοῦ παρελθεῖν.

23. Καὶ ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τούτους, προσῆλθεν ἀνὴρ Ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλμοῖς πάντων, θυμιά-
Μωδεείμ σαι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ἐν Μωδεεὶν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως.

24. Καὶ ἴδεν Ματταθίας καὶ ἐζήλωσεν, καὶ ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ,
τὴν ῥίνα καὶ ἀνήνεγκεν θυμὸν κατὰ τὸ κρῖμα, καὶ δραμὼν ἔσφαξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν.

25. Καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέκτεινεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὸν βωμὸν καθεῖλεν,

26. καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ καθὼς
Φινεὰς ἐποίησε Φινεὲς τῷ Ζαμβρὶ υἱῷ Σαλώμ.

27. Καὶ ἀνέκραξε Ματταθίας ἐν τῇ πόλει φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου.

28. Καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν τῇ πόλει.

29. Τότε κατέβησαν πολλοὶ ζητοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρῖμα εἰς τὴν ἔρημον καθίσαι ἐκεῖ,

30. αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, ὅτι ἐσκληρύνθη ἐπ᾽ αὐτοὺς τὰ κακά.

31. Καὶ ἀπηγγέλη τοῖς ἀνδράσιν τοῦ βασιλέως καὶ ταῖς δυνάμεσιν, αἳ ἦσαν ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλει Δαυίδ, ὅτι κατέβησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως, εἰς τοὺς κρύφους ἐν τῇ ἐρήμῳ.

32. Καὶ ἔδραμον ὀπίσω αὐτῶν πολλοί, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς παρενέ-
βαλον ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ συνεστήσαντο πρὸς συνεστεί-
αὐτοὺς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ- λαντο
βάτων,

33. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· ἕως τοῦ νῦν ἱκανόν· ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως, καὶ ζήσεσθε,

34. καὶ εἶπαν· οὐκ ἐξελευσόμεθα, οὐδὲ ποιήσομεν τὸν λόγον τοῦ βασιλέως τοῦ βεβηλῶσαι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων.

35. Καὶ ἐτάχυναν ἐπ᾽ αὐτοὺς πόλεμον.

36. Καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς, οὐδὲ λίθον ἐνετίναξαν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐνέφραξαν τοὺς κρύφους,

37. λέγοντες· ἀποθάνωμεν οἱ πάντες ἐν τῇ ἁπλότητι ἡμῶν· μαρτυρεῖ ἐφ᾽ ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὅτι ἀκρίτως ἀπόλλυτε ἡμᾶς.

38. Καὶ ἀνέστησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς σάββασιν, καὶ ἀπέθανον αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν ἕως χιλίων ψυχῶν ἀνθρώπων.

39. Καὶ ἔγνω Ματταθίας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, καὶ ἐπένθησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἕως σφόδρα.

40. Καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· ἐὰν πάντες ποιήσωμεν ὡς

οἱ

v. 23. θυμιάσαι) θυσιάσαι. ibid. ἐν Μωδεεὶμ) τῷ ἐν μωδεΐν. v. 24. κατὰ τὴν ῥῖνα) κατὰ τὸ κρῖμα. v. 26. Φινεὰς) Φινεές. v. 26. ἱστῶν) καὶ ἱστῶν. v. 30. ἐσκληρύνθη) ἐπληθύνθη. v. 32. συνεστείλαντο) συνεστήσαντο. v. 33. εἶπαν) εἶπον. ibid. ἕως τοῦ νῦν· ἐξελθόντες) ἕως τοῦ νῦν ἱκανὸν ἐξέλθετε καὶ. v. 34. εἶπαν) εἶπον. ibid. βεβηλῶσαι) τοῦ βεβηλῶσαι. v. 37. οἱ πάντες) absque articulo. v. 40. πρὸς τὸν πλησίον) τῷ πλησίον.

οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐποίησαν, καὶ μὴ πολεμήσωμεν εἰς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν, νῦν τάχιον ἡμᾶς ὀλεθρεύσωσιν ἀπὸ τῆς γῆς,

41. καὶ ἐβελεύσαντο τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγοντες· πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς πόλεμον τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, πολεμήσωμεν κατέναντι αὐτῦ, καὶ ἐ μὴ ἀποθάνωμεν πάντες καθὼς ἀπέθανον οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τοῖς κρύφοις.

42. Τότε συνήχθησαν πρὸς αὐτὺς
ἰσχυροὶ συναγωγὴ Ἀσιδαίων, ἰσχυροὶ δυνάμει ἀπὸ
Ἰσραὴλ, πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος τῷ νόμῳ.

43. Καὶ πάντες οἱ φυγαδεύοντες ἀπὸ τῶν κακῶν προσετέθησαν αὐτοῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς ςήριγμα.

44. Καὶ συνεςήσαντο δύναμιν, καὶ ἐπάταξαν ἁμαρτωλοὺς ἐν ὀργῇ αὐτῶν, καὶ ἄνδρας ἀνόμους ἐν θυμῷ αὐτῶν· καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυγον εἰς τὰ ἔθνη σωθῆναι.

45. Καὶ ἐκύκλωσεν Ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῦ, καὶ καθεῖλον τὺς βωμὺς αὐτῶν,

46. καὶ περιέτεμον τὰ παιδάρια τὰ
εὗρεν ἀπερίτμητα ὅσα εὗρον ἐν ὁρίοις Ἰσραὴλ
ἐν ἰσχύϊ.

47. Καὶ ἐδίωξαν τὺς υἱοὺς τῆς ὑπερηφανίας, καὶ κατευωδώθη τὸ ἔργον ἐν χειρὶ αὐτῶν.

48. Καὶ ἀντελάβοντο τῦ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν καὶ ἐκ χειρὸς τῶν βασιλέων, καὶ οὐκ ἔδωκαν κέρας τῷ ἁμαρτωλῷ.

49. Καὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι τῦ Ματταθίου ἀποθανεῖν, καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· νῦν ἐςηρίχθη ὑπερηφανία καὶ ἐλεγμὸς καὶ καιρὸς καταςροφῆς καὶ ὀργὴ θυμῦ.

50. Καὶ νῦν τέκνα ζηλώσατε τῷ νόμῳ, καὶ δότε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ὑπὲρ διαθήκης πατέρων ἡμῶν.

51. Μνήσθητε τῶν πατέρων ἡμῶν τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν ἐν ταῖς γενεαῖς αὐτῶν, καὶ δέξασθε δόξαν μεγάλην καὶ
ὄνομα αἰώνιον. δόξαν

52. Ἀβραὰμ ἐχὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέ- ἐκ
θη πιςὸς, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο- δικαιο-
σύνην; σύνη

53. Ἰωσὴφ ἐν καιρῷ ςενοχωρίας αὐτῦ ἐφύλαξεν ἐντολὴν, καὶ ἐγένετο κύριος Αἰγύπτου.

54. Φινεὲς ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον, ἔλαβεν διαθήκην ἱερωσύ-
νης αἰωνίας. ἁγίας

55. Ἰησοῦς ἐν τῷ πληρῶσαι λόγον, ἐγένετο κριτὴς ἐν Ἰσραήλ.

56. Χάλεβ ἐν τῷ ἐπιμαρτύρασθαι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἔλαβεν γῆς κληρονομίαν.

57. Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐκληρο-
νόμησεν θρόνον βασιλείας εἰς αἰῶνα αἰῶνος. αἰωνίας

58. Ἡλίας ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον νό-
μου ἀνελήφθη ἕως εἰς τὸν ἐρανόν. ὡς

v. 40. εἰς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς) πρὸς τὰ ἔθνη ὑπὲρ τῶν ψυχῶν. ibid. ὀλεθρεύσωσιν) ἐξολοθρεύσωσιν. v. 42. Ἀσιδαίων, ἰσχυροὶ) ἰεδαίων, ἰσχυροί. v. 44. ἄνδρας) καὶ ἄνδρας. v. 45. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ οἱ φίλοι. ibid. βωμοὺς αὐτῶν) αὐτῶν deest. v. 46. εὗρεν) εὗρον. v. 47. κατευωδώθη) κατευοδώθη. v. 51. ταῖς γενεαῖς) ἐν ταῖς γενεαῖς. ibid. δόξαν αἰώνιον.) ὄνομα αἰώνιον. v. 52. ἐκ ἐν) ἐχὶ ἐν. ibid. δικαιοσύνη) εἰς δικαιοσύνην. v. 54. ἁγίας) αἰωνίας. v. 56. τῇ ἐκκλησίᾳ) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. v. 57. ἐλέει) ἐλέῳ. ibid. αἰωνίας) εἰς αἰῶνα αἰῶνος. v. 58. ὡς εἰς) ἕως εἰς.

59. Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Μισαὴλ, πιςεύσαντες ἐσώθησαν ἐκ φλογός.

60. Δανιὴλ ἐν τῇ ἀπλότητι αὐτȣ̃ ἐρύσθη ἐκ ςόματος λεόντων.

61. Καὶ οὕτως ἐννοήθητε κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν, ὅτι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἀσθενήσουσιν.

62. Καὶ ἀπὸ λόγων ἀνδρὸς ἁμαρτωλοῦ μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ εἰς κόπρια καὶ εἰς σκώληκας.

63. Σήμερον ἐπαρθήσεται, καὶ αὔριον ȣ̓ μὴ εὑρεθῇ, ὅτι ἐπέςρεψεν εἰς τὸν χοῦν αὐτȣ̃, καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτȣ̃ ἀπώλετο.

64. Καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύετε καὶ ἀνδρίζεσθε ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ὅτι ἐν αὐτῷ δοξασθήσεσθε.

65. Καὶ ἰδȣ̀ Συμεὼν ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, οἶδα ὅτι ἀνὴρ βȣλῆς ἐςὶ, αὐτȣ̃ ἀκȣ́ετε πάσας τὰς ἡμέρας, αὐτὸς ὑμῖν ἔςαι εἰς πατέρα.

66. Καὶ Ἰȣ́δας ὁ Μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει ἐκ νεότητος αὐτȣ̃, οὗτος ὑμῖν ἔςαι εἰς ἄρχοντα ςρατιᾶς, καὶ πολεμήσετε πόλεμον λαῶν.

προσάξετε 67. Καὶ ὑμεῖς προσάξατε πρὸς ὑμᾶς πάντας τȣ̀ς ποιητὰς τȣ̃ νόμου, καὶ ἐκδικήσατε ἐκδίκησιν τȣ̃ λαȣ̃ ὑμῶν.

68. Ἀνταπόδοτε ἀνταπόδομα τοῖς ἔθνεσιν, καὶ προσέχετε εἰς πρόςαγματα τȣ̃ νόμου.

69. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτȣ̀ς· καὶ προσετέθη πρὸς τȣ̀ς πατέρας αὐτȣ̃.

70. Καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ἔτει ἑκατοςῷ καὶ τεσσαρακοςῷ καὶ ἕκτῳ· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτȣ̃ ἐν τάφοις πατέρων αὐτȣ̃ ἐν Μωδεεὶν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΚΑΙ ἀνέςη Ἰȣ́δας ὁ καλȣ́μενος Μακκαβαῖος υἱὸς αὐτȣ̃ ἀντ' αὐτȣ̃.

2. Καὶ ἐβοήθȣν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτȣ̃, καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ αὐτȣ̃, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον Ἰσραὴλ μετ' εὐφροσύνης.

3. Καὶ ἐπλάτυνεν δόξαν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ, καὶ πολέμους συνεςήσατο σκεπάζων παρεμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ.

4. Καὶ ὡμοιώθη λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτȣ̃, καὶ ὡς σκύμνος ἐρευγόμενος εἰς θήραν.

5. Καὶ ἐδίωξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν, καὶ τȣ̀ς ταράσσοντας τὸν λαὸν αὐτȣ̃ ἐφλόγισε, καὶ συνεςάλησαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τȣ̃ φόβου αὐτȣ̃, καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συνεταράχθησαν, καὶ εὐωδώθη σωτηρία ἐν χειρὶ αὐτȣ̃.

7. Καὶ

v. 60. ἐρύσθη) ἐῤῥύσθη. v. 61. κατὰ γενεὰν) addit καὶ γενεὰν. v. 62. εἰς κόπρια) εἰς κοπρίαν. v. 63. καὶ οὐ μὴ) καὶ αὔριον ȣ̓ μή. ibid. ἐπέςρεψεν) ἐςρεψεν. v. 64. ἰσχύετε) ἰσχύσατε. ibid. νόμῳ ὑμῶν) ὑμῶν deest. v. 66. ὁ Μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς ἐν δυνάμει) μακκαβαῖος ἰσχυρὸς δυνάμει. ibid. εἰς ἄρχοντα) ἄρχων. ib. πολεμήσετε πόλεμον) πολεμήσει πόλεμος. v. 67. προσάξετε) προσάξατε. v. 68. Ἀνταποδίδοτε) ἀνταπόδοτε. ibid. εἰς προςάγματα) εἰς τὰ προςάγματα. v. 69. ηὐλόγησεν) εὐλόγησεν. v. 70. πατέρων αὐτοῦ ἐν Μωδεεὶν) πατέρων αὐτῶν ἐν μωδεεὶν. CAP. III. v. 3. σκεύη τὰ πολ. αὐτȣ̃, πολ. συνεςήσατο) σκεύη τὰ πολεμικά. καὶ συνεςήσατο πολέμους. v. 5. τὸν αὐτοῦ) τὸν λαὸν αὐτοῦ. ibid. εὐωδώθη) εὐοδώθη.

ἐπίκραναν 7. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς πολλοὺς, καὶ ηὔφρανε τὸν Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν.

8. Καὶ διῆλθεν ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ
ἐπ' ἐξωλέθρευσεν ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ Ἰσραήλ.

9. Καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, καὶ συνήγαγεν ἀπολλυμένους.

10. Καὶ συνήγαγεν Ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ Σαμαρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι πρὸς Ἰσραήλ.

11. Καὶ ἔγνω Ἰούδας, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέκτεινε· καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγον.

12. Καὶ ἔλαβον τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὴν μάχαιραν Ἀπολλωνίου ἔλαβεν Ἰούδας, καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς ἡμέρας.

13. Καὶ ἤκουσε Σήρων ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως Συρίας, ὅτι ἤθροισεν Ἰούδας ἄθροισμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐκπορευομένων εἰς πόλεμον.

14. Καὶ εἶπε· ποιήσω ἐμαυτῷ ὄνομα, καὶ δοξασθήσομαι ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουδενοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.

15. Καὶ προσέθετο τοῦ ἀναβῆναι· καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβολὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ, καὶ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ.

16. Καὶ ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως Βαιθωρῶν· καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῷ ὀλιγοστός. Μετωρῶν

17. Ὡς δὲ ἴδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχομένην εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, εἶπαν τῷ Ἰούδᾳ· τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πολεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν; καὶ ἡμεῖς ἐκλελύμεθα ἀσιτοῦντες σήμερον. αὐτῷ

18. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· εὔκοπόν ἐστι συγκλεισθῆναι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων· καὶ οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις.

19. Ὅτι οὐκ ἐν πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστὶν, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχύς.

20. Αὐτοὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς ἐν πλήθει ὕβρεως καὶ ἀνομίας, τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, τοῦ σκυλεῦσαι ἡμᾶς.

21. Ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν.

22. Καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώπου ἡμῶν· ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν.

23. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, ἐνήλατο ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω, καὶ συνετρίβη Σήρων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ.

V. 7. ἐπίκρανεν) ἐπίκρανε. ibid. ηὔφρανε) εὔφρανε. V. 8. ἐξωλόθρευσεν ἀσ. ἐπ' αὐτῆς) ἐξολόθρευσεν ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς. V. 11. ἀπέκτεινεν) addit αὐτόν. V. 12. ἔλαβον τὰ σκεύη) ἔλαβε τὰ σκῦλα. V. 13. καὶ ἐκπορευομένων) καὶ deest. V. 14. σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς) καὶ abest. V. 15. προσέθετο) adjicit τοῦ ἀναβῆναι. ibid. ποιῆσαι) καὶ ποιῆσαι. V. 16. ἤγγισεν) ἤγγισαν. ibid. Μεταμῶν) Βαιθωρῶν. ib. αὐτῷ ὀλιγοστός.) αὐτῶν ὀλιγοστός. V. 17. αὐτῷ, εἶπαν) αὐτοῦ, εἶπον. ibid. τί) πῶς. ib. τοσοῦτο) addit ἰσχυρόν. V. 18. τοῦ οὐρανοῦ) τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. V. 19. ἰσχύς.) ἡ ἰσχύς. V. 20. ἡμᾶς πλήθει) ἡμᾶς ἐν πλήθει. V. 23. ἐπ' αὐτοὺς) εἰς αὐτούς.

24. Καὶ ἐδίωκον αὐτὲς ἐν τῇ καταϐάσει Βαιθωρῶν ἕως τῦ πεδίυ· καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν εἰς ἄνδρας ὀκλακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον εἰς γῆν Φυλιςιείμ.

25. Καὶ ἤρξατο ὁ φόϐος Ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῦ καὶ ἡ πλόη ἐπιπίπλειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν.

ἔπιπλεν

26. Καὶ ἤγγισεν ἕως τῦ βασιλέως τὸ ὄνομα αὐτῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παρατάξεων Ἰέδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος.

27. Ὡς δὲ ἤκεσεν Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τὲς λόγες τούτες, ὠργίσθη θυμῷ· καὶ ἀπέςειλε καὶ συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βασιλείας αὐτῦ, παρεμϐολὴν ἰσχυρὰν σφόδρα,

28. καὶ ἤνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτῦ, καὶ ἔδωκεν ὀψώνια ταῖς δυνάμεσιν αὐτῦ εἰς τὸν ἐνιαυτόν· καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἰς ἐνιαυτὸν εἶναι ἑτοίμες εἰς πᾶσαν χρείαν.

29. Καὶ ἴδεν ὅτι ἐξέλειπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν θησαυρῶν· καὶ οἱ φόροι τῆς χώρας ὀλίγοι, χάριν τῆς διχοςασίας καὶ πληγῆς ἧς κατεσκεύασεν ἐν τῇ γῇ, τῦ ἆραι τὰ νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων.

30. Καὶ εὐλαϐήθη μὴ οὐκ ἔχῃ ὡς ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ ἐδίδυ ἔμπροσθεν δαψιλεῖ χειρί, καὶ ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τὰς βασιλεῖς τὰς ἔμπροσθεν.

δαψιλῆ

31. Καὶ ἠπορεῖτο τῇ ψυχῇ αὐτῦ σφόδρα, καὶ ἐϐυλεύσατο τῦ πορευθῆναι εἰς τὴν Περσίδα, καὶ λαϐεῖν τὲς φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργύριον πολύ.

ἐϐυλεύσαντο

πολύν

32. Καὶ κατέλειπε Λυσίαν ἄνθρωπον ἔνδοξον καὶ ἀπὸ γένους τῆς βασιλείας ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῦ βασιλέως ἀπὸ τῦ ποταμοῦ Εὐφράτυ, ἕως τῶν ὁρίων Αἰγύπτου.

33. Καὶ τρέφειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτῦ ἕως τῦ ἐπιςρέψαι αὐτόν.

34. Καὶ παρέδωκεν αὐτῷ τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων καὶ τὲς ἐλέφαντας, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ περὶ πάντων ὧν ἐϐέλετο, καὶ περὶ πάντων τῶν κατοικέντων τὴν Ἰεδαίαν καὶ Ἰερυσαλήμ,

35. ἀποςεῖλαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν, τῦ ἐκτρίψαι καὶ ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν Ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμμα Ἱερουσαλήμ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἀπὸ τῦ τόπυ,

ἐκρίψαι

αὐτῦ

36. καὶ κατοικίσαι υἱοὺς ἀλλοτρίους ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν, καὶ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν.

κατοικῆσαι

37. Καὶ ὁ βασιλεὺς παρέλαϐε τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων τὰς καταλειφθείσας· καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτῦ, ἔτυς ἑϐδόμυ καὶ τεσσαρακοςοῦ καὶ ἑκατοςοῦ· καὶ διεπέρασε τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώρας.

38. Καὶ

V. 24. ἐδίωκον αὐτοὺς) ἐδίωκον αὐτόν. V. 25. ἡ πλόη ἔπιπλεν) ἡ πλόησις ἐπιπίπτειν. V. 28. εἰς τὸν ἐνιαυτόν) absque articulo. ibid. αὐτοῖς εἰς ἐνιαυτὸν εἶναι) εἶναι αὐτούς. V. 29. ἐξέλειπε) ἐξέλιπε. ibid. οἱ φόροι) οἱ φορολόγοι. V. 30. δαψιλῆ χειρὶ) δαψιλεῖ χειρί, adjicit præterea καὶ ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τὰς ἔμπροσθεν. V. 31. ἐβυλεύσαντο) ἐβουλεύσατο. ibid. πολύν.) πολύ. V. 32. κατέλειπε) κατέλιπε, passim. V. 34. καὶ περὶ πάντων τῶν) καὶ περὶ τῶν. V. 35. τῦ ἐκρίψαι) τῦ ἐκτρίψαι. ibid. μνημόσυνον αὐτοῦ) μνημόσυνον αὐτῶν. V. 36. ἀλλοτρίας) ἀλλογενεῖς. ibid. κατακληρονομῆσαι) κατακληροδοτῆσαι. V. 37. καταλειφθείσας) καταλειφθήσας.

38. Καὶ ἐπέλεξε Λυσίας Πτολεμαῖον τὸν Δορυμένους καὶ Νικάνορα καὶ Γοργίαν ἄνδρας δυνατοὺς τῶν φίλων τοῦ βασιλέως.

39. Καὶ ἀπέστειλε μετ᾽ αὐτῶν τεσσαράκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἑπτακισχίλιον ἵππον, τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα καὶ καταφθεῖραι αὐτὴν κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.

40. Καὶ ἀπῆραν σὺν πάσῃ τῇ δυ-
παρέβαλον νάμει αὐτῶν καὶ ἦλθον· καὶ παρενέβαλον πλησίον * Ἀμμαοὺν ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ.

* Ἀμμαοὺν

41. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἔμποροι τῆς χώρας τὸ ὄνομα αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀργύριον καὶ χρυσίον πολὺν σφόδρα καὶ
παῖδας πέδας· καὶ ἦλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν τοῦ λαβεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς παῖδας· καὶ προσεγενήθησαν πρὸς αὐτοὺς δυνάμεις Συρίας καὶ γῆς ἀλλοφύλων.

42. Καὶ ἴδεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐπληθύνθη τὰ κακὰ, καὶ αἱ δυνάμεις παρεμβάλλουσιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν· καὶ ἐπέγνωσαν τοὺς λό-
τῆς βασιλείας γους τοῦ βασιλέως οὓς ἐνετείλατο ποιῆσαι τῷ λαῷ εἰς ἀπώλειαν καὶ συντέλειαν.

43. Καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· ἀναστήσωμεν τὴν καθαίρεσιν τοῦ λαοῦ ἡμῶν, καὶ πολεμήσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων.

44. Καὶ ἠθροίσθησαν ἡ συναγωγὴ τοῦ εἶναι ἑτοίμους εἰς πόλεμον, καὶ τοῦ προσεύξασθαι καὶ αἰτῆσαι ἔλεον καὶ οἰκτιρμούς.

45. Καὶ Ἱερουσαλὴμ ἦν ἀοίκητος ὡς ἔρημος· οὐκ ἦν ὁ εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐκ τῶν γεννημάτων αὐτῆς· καὶ τὸ ἁγίασμα καταπατούμενον, καὶ υἱοὶ ἀλλογενῶν ἐν τῇ ἄκρᾳ κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐξήρθη τέρψις ἐξ Ἰακὼβ, καὶ ἐξέλιπεν αὐλὸς καὶ κινύρα.

46. Καὶ συνήχθησαν καὶ ἤλθοσαν εἰς Μασσηφὰ κατέναντι Ἱερουσαλὴμ, ὅτι τόπος προσευχῆς εἰς Μασσηφὰ τὸ πρότερον τῷ Ἰσραήλ.

47. Καὶ ἐνήστευσαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ περιεβάλοντο σάκκους καὶ σποδὸν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

48. Καὶ ἐξεπέτασαν τὸ βιβλίον τοῦ νόμου περὶ ὧν ἐξηρεύνων τὰ ἔθνη τὰ ὁμοιώματα τῶν εἰδώλων αὐτῶν.

49. Καὶ ἤνεγκαν τὰ ἱμάτια τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ πρωτογενήματα καὶ τὰς δεκάτας· καὶ ἤγειραν τοὺς Ναζιραίους, οἳ ἐπλήρωσαν τὰς ἡμέρας,

50. καὶ ἐβόησαν φωνῇ εἰς τὸν οὐρανὸν, λέγοντες· τί ποιήσωμεν τούτοις, καὶ ποῦ αὐτοὺς ἀπαγάγωμεν;

51. Καὶ τὰ ἅγιά σου καταπεπάτηται, καὶ βεβήλωται· καὶ οἱ ἱερεῖς σου ἐν πένθει καὶ ταπεινώσει.

52. Καὶ ἰδοὺ τὰ ἔθνη συνῆκται ἐφ᾽ ἡμᾶς τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς· σὺ οἶδας ἃ λογίζονται ἐφ᾽ ἡμᾶς.

53. Πῶς δυνησόμεθα ὑποστῆναι κατὰ πρό-

v. 38. Νικάνορα) καὶ νικάνορα. v. 39. ἑπτακισχίλιον) ἑπτακισχιλίαν. v. 40. παρέβαλον) παρενέβαλον. ibid. Ἀμμαοὺν) ἐμμαοῦμ. v. 41. πολὺν) πολὺ. ibid. προσεγενήθησαν) προσετέθησαν. ib. δυνάμεις) δύναμις. v. 42. τῆς βασιλείας) τοῦ βασιλέως. v. 43. εἶπαν) εἶπεν. ibid. τοῦ λαοῦ ἡμῶν) adjicit, καὶ πολεμήσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν. v. 44. ἠθροίσθησαν) συνηθροίσθη. v. 45. κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι) κατάλυμμα τοῖς ἔθνεσι. v. 49. ἱερωσύνης) ἱερωσύνης.

πρόσωπον αὐτῶν, ἐὰν μὴ σὺ βοηθήσῃς ἡμῖν;

54. Καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ.

55. Καὶ μετὰ τοῦτο κατέστησεν Ἰούδας ἡγεμένους τοῦ λαοῦ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους.

οἰκίαν 56. Καὶ εἶπε τοῖς οἰκοδομοῦσιν οἰκίας, καὶ μνηστευομένοις γυναῖκας, καὶ φυτεύουσιν ἀμπελῶνας, καὶ δειλοῖς, ἀποστρέφειν ἕκαστον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον.

57. Καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ, καὶ παρενεβάλοσαν κατὰ νότου Ἀμμαούμ.

58. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· περιζώσασθε,
γενέσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνατοὺς, καὶ γίνεσθε ἕτοιμοι εἰς τοπρωῒ τοῦ πολεμῆσαι ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις τοῖς ἐπισυνηγμένοις ἐφ' ἡμᾶς ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰ ἅγια ἡμῶν.

59. Ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ἀποθανεῖν ἐν
ἐφιδεῖν πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν ἐπὶ τὰ κακὰ τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων.

60. Ὡς δ' ἂν ᾖ θέλημα ἐν οὐρανῷ, οὕτως ποιήσει.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΚΑΙ παρέλαβε Γοργίας πεντακισχιλίους ἄνδρας καὶ χιλίαν ἵππον ἐκλεκτὴν, καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ νυκτὸς,

2. ὥστε ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ πατάξαι αὐτοὺς ἄφνω, καὶ οἱ υἱοὶ τῆς ἄκρας ἦσαν αὐτῷ ὁδηγοί.

3. Καὶ ἤκουσεν Ἰούδας, καὶ ἀπῆρεν αὐτὸς καὶ οἱ δυνατοὶ πατάξαι τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τὴν ἐν Ἐμμαοὺμ,

4. ἕως ἔτι αἱ δυνάμεις ἐσκορπισμέναι ἦσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς.

5. Καὶ ἦλθε Γοργίας εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰούδα νυκτὸς, καὶ οὐδένα εὗρε· καὶ ἐζήτει αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρεσιν, ὅτι εἶπε, φεύγουσιν οὗτοι ἀφ' ἡμῶν.

6. Καὶ ἅμα ἡμέρᾳ, ὤφθη Ἰούδας ἐν τῷ πεδίῳ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι· πλὴν
καλύμματα καὶ μαχαίρας οὐκ εἶχον κα- μαχαίρας
θὼς ἠβούλοντο.

7. Καὶ εἶδον παρεμβολὴν ἐθνῶν ἰσχυρὰν τεθωρακισμένην, καὶ ἵππον κυκλοῦσαν αὐτὴν, καὶ οὗτοι διδακτοὶ πολέμου.

8. Καὶ εἶπεν Ἰούδας τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ· μὴ φοβεῖσθε τὸ πλῆ-
θος αὐτῶν, καὶ τὸ ὅρμημα αὐτῶν μὴ διαθῆται
δειλωθῆτε.

9. Μνήσθητε ὡς ἐσώθησαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν θαλάσσῃ ἐρυθρᾷ, ὅτε ἐδίωξεν αὐτοὺς Φαραὼ ἐν δυνάμει.

10. Καὶ νῦν βοήσωμεν εἰς οὐρανὸν, εἰ θελήσει ἡμᾶς, καὶ μνησθήσεται διαθήκης πατέρων ἡμῶν, καὶ συντρίψει τὴν παρεμβολὴν ταύτην κατὰ πρόσωπον ἡμῶν σήμερον.

11. Καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι

v. 55. δεκαδάρχους) δεκάρχους. v. 56. εἶπε) εἶπον. ibid. οἰκίαν) οἰκίας. v. 57. παρενεβάλοσαν κατὰ νότου Ἀμμαούμ.) παρενέβαλε κατὰ νότου ἐμμαούμ. v. 58. γενέσθε) γίνεσθε. v. 59. ἐν πολέμῳ, ἢ ἐφιδεῖν) ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν. v. 60. ἔτως) οὕτω. CAP. IV. v. 6. ἡμέρᾳ) τῇ ἡμέρᾳ. ibid. μάχαιραν) μαχαίρας. v. 8. διαθῆται) δειλωθῆτε. v. 9. ὡς) πῶς. v. 10. εἰς οὐρανὸν) εἰς τὸν οὐρανόν. ibid. εἰ θελήσει) εἴ πως ἐλεήσει. ib. πατέρων, καὶ) πατέρων ἡμῶν, καί. v. 11. γνώσονται) γνώσεται.

ὅτι ἐςὶν ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων τὸν Ἰσραήλ.

12. Καὶ ἦραν οἱ ἀλλόφυλοι τὺς ὀφθαλμὺς αὐτῶν, καὶ ἴδαν αὐτοὺς
ἐχομένυς ἐρχομένους ἐξεναντίας,

13. Καὶ ἐξῆλθαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς εἰς πόλεμον, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰέδα.

14. Καὶ συνῆψαν, καὶ συνετρίβησαν τὰ ἔθνη, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ πεδίον.

15. Οἱ δὲ ἔχατοι πάντες ἔπεσαν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐδίωξαν αὐτὺς ἕως Γα-
Ἰυδαίας σηρὼν καὶ ἕως τῶν πεδίων τῆς Ἰδεμαίας
καὶ Ἀζώτε καὶ Ἰαννείας, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν εἰς ἄνδρας τρισχιλίους.

16. Καὶ ἐπέςρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ δύναμις ἀπὸ τῦ διώκειν ὄπισθεν αὐτῶν,

17. καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν· μὴ ἐπιθυμήσητε τῶν σκύλων, ὅτι πόλεμος ἐξεναντίας ἡμῶν·

18. καὶ Γοργίας καὶ ἡ δύναμις ἐν τῷ ὄρει ἐγγὺς ἡμῶν· ἀλλὰ ςῆτε νῦν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ πολεμήσατε αὐτὺς, καὶ μετὰ ταῦτα λάβετε σκῦλα καὶ μετὰ παῤῥησίας.

19. Ἔτι πληροῦντος Ἰέδε ταῦτα, ὤφθη μέρος τι ἐκκύπτον ἐκ τῦ ὄρους.

20. Καὶ ἴδεν ὅτι τετρόπωται, καὶ ἐμπυρίζεσι τὴν παρεμβολήν, ὁ γὰρ καπνὸς ὁ θεωρούμενος ἐνεφάνιζε τὸ γεγονός.

21. Οἱ δὲ ταῦτα συνιδόντες ἐδειλαίθη- συνειδό-
σαν σφόδρα· συνιδόντες δὲ καὶ Ἰέδα τες
παρεμβολὴν ἐν τῷ πεδίῳ ἑτοίμην εἰς παράταξιν,

22. ἔφυγον πάντες εἰς γῆν ἀλλοφύλων.

23. Καὶ Ἰούδας ἀνέςρεψεν ἐπὶ τὴν σκυλείαν τῆς παρεμβολῆς· καὶ ἔλαβεν
χρυσίον καὶ ἀργύριον πολὺ καὶ ὑάκινθον πολὺν:
καὶ πορφύραν καὶ θαλασσίαν καὶ πλῦτον μέγαν.

24. Καὶ ἐπιςραφέντες ὕμνουν καὶ ηὐλό- ἐπιςρέ-
γουν εἰς οὐρανὸν τὸν Κύριον, ὅτι καλὸν ψαντες
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐγενήθη σωτηρία μεγάλη τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

26. Ὅσοι δὲ τῶν ἀλλοφύλων διεσώθησαν, παραγενηθέντες ἀπήγγειλαν τῷ Λυσίᾳ πάντα τὰ συμβεβηκότα.

27. Ὁ δὲ ἀκέσας πάντα συνεχύθη καὶ ἠθύμει, ὅτι ὐχ οἷα ἤθελε, τοιαῦτα γέγονε τῷ Ἰσραήλ, καὶ ὐχ οἷα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, τοιαῦτα ἐξέβη.

28. Καὶ ἐν τῷ ἐχομένῳ ἐνιαυτῷ συνε- ἐρχομέ-
λόχησεν ὁ Λυσίας ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ἑξή- νῳ
κοντα χιλιάδας καὶ πεντακισχιλίαν ἵππον, ὥςε ἐκπολεμῆσαι αὐτούς.

 29. Καὶ

v. 12. ἴδαν αὐτὰς ἐχομένας) ἴδον αὐτοὺς ἐρχομένους. v. 13. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθον. ibid. παρὰ Ἰέδα.) μετὰ ἰέδα. v. 15. ἔπεσαν) ἔπεσον, utroque loco. ibid. Γασηρὼν) γαζηρῶν. ib. Ἰεδαίας) ἰδουμαίας. ib. Ἰαννείας) ἰαμνίας. v. 18. λάβετε σκῦλα καὶ μετὰ) λήψετε τὰ σκῦλα μετὰ. v. 19. πληροῦντος Ἰέδε) λαλοῦντος ἰούδα. v. 20. τετρόπωται) τετρόπωνται. ibid. ὁ θεωρούμενος) absque articulo. v. 21. συνιδόντες) συνιδόντες. ibid. καὶ Ἰέδα) καὶ τὴν ἰέδα. v. 23. Ἰέδας ἀνέςρεψεν) transposita. ibid. ἔλαβεν χρ. καὶ ἀργ. πολὺν) ἔλαβεν χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον. ib. καὶ θαλασσίαν) καὶ abest. v. 24. ἐπιςρέψαντες) ἐπιςραφέντες. ibid. ηὐλόγουν εἰς ἐρ. ὅτι καλὸν εἰς τὸν) εὐλόγουν εἰς οὐρανὸν τὸν κύριον, ὅτι καλὸν, ὅτι εἰς τὸν. v. 25. ἐγενήθη) ἐγένετο. v. 27. πάντα) abest. ibid. γέγονε) γεγόνει. ib. ἐξέβη.) τοιαῦτα ἐξέβη. v. 28. ἐρχομένῳ) ἐχομένῳ. ibid. συνελόχησεν) addit ὁ λυσίας.

29. Καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἰδυμαίαν, καὶ παρενέβαλον ἐν Βαιθσούροις, καὶ συνήντησεν αὐτοῖς Ἰούδας ἐν δέκα χιλιάσιν ἀνδρῶν.

30. Καὶ ἴδε τὴν παρεμβολὴν ἰσχυράν, καὶ προσηύξατο, καὶ εἶπεν· εὐλογητὸς εἶ ὁ σωτὴρ τοῦ Ἰσραὴλ ὁ συντρίψας τὸ ὅρμημα τοῦ δυνατοῦ ἐν χειρὶ τοῦ δούλου σου Δαυίδ, καὶ παρέδωκας τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων εἰς χεῖρας Ἰωνάθου υἱοῦ Σαοὺλ καὶ τοῦ αἴροντος τὰ σκεύη αὐτοῦ.

31. Σύγκλεισον τὴν παρεμβολὴν ταύτην εἰς χεῖρας λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἵππῳ αὐτῶν.

32. Δὸς αὐτοῖς δειλίαν, καὶ τῆξον θράσος ἰσχύος αὐτῶν, καὶ σαλευθήτωσαν τῇ συντριβῇ αὐτῶν.

33. Κατάβαλε αὐτοὺς ῥομφαίᾳ ἀγαπώντων σε, καὶ αἰνεσάτωσάν σε πάντες οἱ εἰδότες τὸ ὄνομά σου ἐν ὕμνοις.

ἰδόντες

34. Καὶ συνέβαλον ἀλλήλοις, καὶ ἔπεσον ἐκ τῆς παρεμβολῆς Λυσίου εἰς πεντακισχιλίους ἄνδρας, καὶ ἔπεσαν ἐξ ἐναντίας αὐτῶν.

35. Ἰδὼν δὲ Λυσίας τὴν γενομένην τροπὴν τῆς αὐτοῦ συντάξεως, τῆς δὲ Ἰούδου τὸ γεγενημένον θάρσος, καὶ ὡς ἕτοιμοί εἰσιν ἢ ζῆν ἢ τεθνηκέναι γενναίως, ἀπῆρεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἐξενολόγει· καὶ πλεονάσας τὸν πάλιν γενηθέντα στρατὸν ἐλογίζετο πάλιν παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

πλέονας

36. Εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἀναβῶμεν καθαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι.

37. Καὶ συνήχθη ἡ παρεμβολὴ πᾶσα, καὶ ἀνέβησαν εἰς ὄρος Σιών.

38. Καὶ ἴδον τὸ ἁγίασμα ἡμῶν ἠρημωμένον, καὶ τὸ θυσιαστήριον βεβηλωμένον, καὶ τὰς πύλας κατακεκαυμένας, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυτὰ πεφυκότα, ὡς ἐν δρυμῷ ἢ ὡς ἐν ἑνὶ τῶν ὀρέων, καὶ τὰ παστοφόρια καθῃρημένα.

39. Καὶ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκόψαντο κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπέθεντο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν.

40. Καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν, καὶ ἐβόησαν εἰς οὐρανόν.

41. Τότε ἐπέταξεν Ἰούδας ἀνδράσιν πολεμεῖν τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ, ἕως ἂν καθαρίσῃ τὰ ἅγια.

42. Καὶ ἐπέλεξεν ἱερεῖς ἀμώμους θελητὰς νόμου.

43. Καὶ ἐκαθάρισαν τὰ ἅγια, καὶ ἦραν τοὺς λίθους τοῦ μιασμοῦ εἰς τόπον ἀκάθαρτον.

44. Καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως τοῦ βεβηλωμένου, τί αὐτῷ ποιήσωσι.

45. Καὶ

v. 30. Ἰσραὴλ) τοῦ ἰσραήλ. ibid. Ἰωνάθου) ἰωνάθαν. v. 31. εἰς χεῖρας) ἐν χειρί. v. 33. ἰδόντες) εἰδότες. v. 34. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 35. τεθνηκέναι) τεθνάναι ibid. πλέονας τον πάλιν γενηθέντα παρεμ.) πλεονάσας τὸν γενηθέντα στρατόν, ἐλογίζετο πάλιν παραγενέσθαι. v. 38. ἁγίασμα ἡμῶν) ἡμῶν deest. v. 40. εἰς οὐρανόν.) εἰς τὸν οὐρανόν. v. 41. ἀνδράσιν) ἄνδρας. ibid. ἕως καθαρίσῃ) ἕως ἂν καθαρίσῃ.

45. Καὶ ἔπεσεν αὐτοῖς βουλὴ ἀγαθὴ, καθελεῖν αὐτὸ, μή ποτε γένηται αὐτοῖς εἰς ὄνειδος, ὅτι ἐμίαναν τὰ ἔθνη αὐτὸ, καὶ καθεῖλον τὸ θυσιαστήριον.

46. Καὶ ἀπέθεντο τοὺς λίθους ἐν τῷ ὄρει τοῦ οἴκου ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτην τοῦ ἀποκριθῆναι περὶ αὐτῶν.

ἔλαβεν 47. Καὶ ἔλαβον λίθους ὁλοκλήρους
ᾠκοδόμησεν κατὰ τὸν νόμον, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον καινὸν κατὰ τὸ πρότερον.

48. Καὶ ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου, καὶ τὰς αὐλὰς
ἡγίασεν ἡγίασαν.

49. Καὶ ἐποίησαν τὰ σκεύη τὰ ἅγια καινὰ, καὶ εἰσήνεγκαν τὴν λυχνίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυμιαμάτων καὶ τὴν τράπεζαν εἰς τὸν ναόν.

50. Καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξῆψαν τοὺς λύχνους τοὺς ἐπὶ τῆς λυχνίας, καὶ ἐφαίνοσαν ἐν τῷ ναῷ.

51. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους, καὶ ἐξεπέτασαν τὰ καταπετάσματα· καὶ ἐτέλεσαν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν.

52. Καὶ ὤρθρισαν τοπρωῒ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου· ἔτος ὁ μὴν Χασελεῦ τοῦ ὀγδόου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους.

53. Καὶ ἀνήνεγκαν θυσίαν κατὰ τὸν νόμον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων τὸ καινὸν ὃ ἐποίησαν.

54. Κατὰ τὸν καιρὸν καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐβεβήλωσαν αὐτὸ τὰ ἔθνη, ἐν ἐκείνῃ ἐνεκαινίσθη ἐν ᾠδαῖς καὶ κιθάραις καὶ κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις.

55. Καὶ ἔπεσεν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ηὐλόγησαν εἰς οὐρανὸν τὸν εὐοδώσαντα αὐτοῖς. αὐτοὺς

56. Καὶ ἐποίησαν τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ ἐγκαινισμὸν
θυσιαστηρίου ἡμέρας ὀκτὼ, καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα μετ' εὐφροσύνης, καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως.

57. Καὶ κατεκόσμησαν τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ στεφάνοις χρυσοῖς
καὶ ἀσπιδίσκαις, καὶ ἐνεκαίνισαν τὰς πύ- ἐνεκαίνισεν
λας καὶ τὰ παστοφόρια, καὶ ἐθύρωσαν αὐτά.

58. Καὶ ἐγενήθη εὐφροσύνη μεγάλη ἐν τῷ λαῷ σφόδρα, καὶ ἀπεστράφη ὄνειδος ἐθνῶν.

59. Καὶ ἔστησεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ, ἵνα ἄγωνται αἱ ἡμέραι ἐγκαινισμοῦ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν ἡμέρας ὀκτὼ, ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος τοῦ μηνὸς Χασελεῦ μετ' εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς.

60. Καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὸ ὄρος Σιὼν, κυκλόθεν τείχη ὑψη-

v. 45. ἔπεσεν αὐτοῖς) ἐπέπεσεν αὐτῷ. v. 47. ἔλαβεν) ἔλαβον. ibid. ᾠκοδόμησεν θυσ.) ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστ. v. 48. ἡγίασεν.) ἡγίασαν. v. 49. τὰ σκεύη τὰ ἅγια) absque articulis. ibid. ὁλοκαυτωμάτων καὶ) non habet. v. 52. χασελεῦ) χασελεῦ. v. 54. καιρὸν κατὰ) καιρὸν καὶ κατὰ. v. 55. ηὐλόγησαν) εὐλόγησαν. ibid. αὐτούς.) αὐτοῖς. v. 56. ἐγκαινισμὸν) ἐγκαινισμόν. v. 57. τοῦ λαοῦ) τοῦ ναοῦ. ibid. ἐνεκαίνισεν) ἐνεκαίνισαν. v. 59. ἐκκλησία) ἡ ἐκκλησία. ibid. ἡμέραι) αἱ ἡμέραι.

ἰσχυρὲς ὑψηλὰ καὶ πύργους ὀχυρὲς, μή ποτε παραγενηθέντα τὰ ἔθνη καταπατήσωσιν αὐτὰ, ὡς ἐποίησαν τοπρότερον.

61. Καὶ ἀπέταξαν ἐκεῖ δύναμιν τηρεῖν αὐτὸ, καὶ ὠχύρωσαν αὐτὸ τηρεῖν τὴν Βαιθσούρα, τῦ ἔχειν τὸν λαὸν ὀχύρωμα κατὰ πρόσωπον τῆς Ἰδυμαίας.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΚΑΙ ἐγένετο, ὅτε ἤκουσαν τὰ ἔθνη κυκλόθεν, ὅτι ᾠκοδομήθη τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐνεκαινίσθη τὸ ἁγίασμα ὡς τοπρότερον, καὶ ὠργίσθησαν σφόδρα.

ὠργίσθη

2. Καὶ ἐβελεύσαντο τῦ ἆραι τὸ γένος Ἰακὼβ τὸς ὄντας ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἤρξαντο τῦ θανατῦν ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐξαίρειν.

3. Καὶ ἐπολέμει Ἰέδας πρὸς τὸς υἱοὺς Ἡσαῦ ἐν τῇ Ἰδεμαίᾳ τὴν Ἀκραβαττήνην, ὅτι περιεκάθηντο τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸς πληγὴν μεγάλην, καὶ συνέςειλεν αὐτὸς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.

Ἰεδαίᾳ — ἀγκύλα

4. Καὶ ἐμνήσθη τῆς κακίας υἱῶν Βαιὰν, οἳ ἦσαν τῷ λαῷ εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον ἐν τῷ ἐνεδρεύειν αὐτὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς.

5. Καὶ συνεκλείσθησαν ὑπ' αὐτῦ εἰς τὸς πύργους, καὶ * παρενέβαλεν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὸς, καὶ ἐνεπύρισε τὸς πύργους αὐτῆς ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι.

διεκλείσθησαν — * παρέβαλεν

6. Καὶ διεπέρασεν ἐπὶ τὸς υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ εὗρε χεῖρα κραταιὰν καὶ λαὸν πολὺν, καὶ Τιμόθεον ἡγέμενον αὐτῶν.

7. Καὶ συνῆψε πρὸς αὐτὸς πολέμες πολλὸς, καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπε αὐτῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτός.

8. Καὶ προκατέλαβε τὴν Ἰαζὴρ, καὶ Ἰαζὴρ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ ἀνέςρεψεν εἰς τὴν Ἰεδαίαν.

9. Καὶ ἐπισυνήχθησαν τὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ Γαλααδίτι ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τὸς ὄντας ἐπὶ τοῖς ὁρίοις αὐτῶν τῦ ἐξᾶραι αὐτός· καὶ ἔφυγον εἰς Δάθεμα τὸ ὀχύρωμα.

10. Καὶ ἀπέςειλαν γράμματα πρὸς Ἰέδαν καὶ τὸς ἀδελφὸς αὐτῦ, λέγοντες· ἐπισυνηγμένα ἐςὶν ἐφ' ἡμᾶς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν τῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς,

11. καὶ ἑτοιμάζονται ἐλθεῖν καὶ προκαταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα, εἰς ὃ κατεφύγομεν, καὶ Τιμόθεος ἡγεῖται τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν.

12. Νῦν οὖν ἐλθὼν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν, ὅτι πέπτωκεν ἐξ ἡμῶν πλῆθος.

13. Καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς Τυβίου τεθανάτωνται, καὶ ᾐχμαλωτίκασι τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ αἰχμαλώτα λωτίκασι

v. 60. ἰσχυροὺς) ὀχυρούς. v. 61. ἀπέταξαν) ἐπέταξαν. ibid. Βαιθσούρα) βαιθσέραν. CAP. V. v. 1. ὠργίσθη) ὠργίσθησαν. v. 3. ἐν τῇ Ἰεδαίᾳ) ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ. ibid. ἀγκύλα) σκῦλα. v. 5. διεκλείσθησαν) συνεκλείσθησαν. ibid. εἰς τὰς πύργους, καὶ παρέβαλεν) ἐν τοῖς πύργοις, καὶ παρενέβαλεν. v. 8. προκατέλαβε τὴν Ἰαζὴν) προκατελάβετο τὴν ἰαζὴρ. v. 9. Γαλααδίτι) γαλαὰδ. ibid. Δάθεμα) διάθεμα. v. 11. τῆς παρεμβολῆς) τῆς δυνάμεως. v. 13. Τεβίε) τυβίου. ibid. αἰχμαλωτίκασι) ᾐχμαλωτίκασι.

τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν, καὶ ἀπώλεσαν ἐκεῖ ὡς μίαν * χιλιαρχίαν ἀνδρῶν.

χιλιάδαν

14. Ἔτι αἱ ἐπιστολαὶ ἀνεγινώσκοντο, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἕτεροι παρεγένοντο ἐκ τῆς Γαλιλαίας διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια, ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα,

ἐπισυνήχθη πᾶσαν Γαλιλαίαν

15. λέγοντες· ἐπισυνῆχθαι ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐκ Πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ πάσης Γαλιλαίας ἀλλοφύλων, τοῦ ἐξαναλῶσαι ἡμᾶς.

16. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰούδας καὶ ὁ λαὸς τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκκλησία μεγάλη βουλεύσασθαι τί ποιήσωσι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν θλίψει καὶ πολεμουμένοις ὑπ᾽ αὐτῶν.

αὐτοῦ

17. Καὶ εἶπεν Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας, καὶ πορεύου, καὶ ῥῦσαι τοὺς ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ἐγὼ δὲ καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα εἰς τὴν Γαλααδῖτιν.

18. Καὶ κατέλιπεν Ἰώσηφον τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνάμεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν.

ἡγέμενον

19. Καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· πρόστητε τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς.

20. Καὶ ἐμερίσθησαν Σίμωνι ἄνδρες τρισχίλιοι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν Γαλιλαίαν, Ἰούδᾳ δὲ ἄνδρες ὀκτακισχίλιοι εἰς τὴν Γαλααδῖτιν.

21. Καὶ ἐπορεύθη Σίμων εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολλοὺς πρὸς τὰ ἔθνη, καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

22. καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως τῆς πύλης Πτολεμαΐδος· καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἄνδρας, καὶ ἔλαβεν τὰ σκῦλα αὐτῶν.

τῶν πόλεων

23. Καὶ παρέλαβον τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ καὶ ἐν * Ἀρβάττοις σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτοῖς, καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ᾽ εὐφροσύνης μεγάλης.

παρέλαβεν αὐτοὺς ἐκ τῆς Γαλιλαίας

* Ἀρβάττοις

24. Καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

25. Καὶ συνήντησαν τοῖς Ναβαταίοις, καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβεβηκότα τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ Γαλααδίτιδι.

26. Καὶ ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς Βόσορα, καὶ Βοσὸρ, ἐν Ἀλάμοις, Χασφὼρ, Μακὲδ, καὶ Καρναΐμ· πᾶσαι αἱ πόλεις αὗται ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι.

Μακὲβ Καρνεΐν

27. Καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι τῆς Γαλααδίτιδος εἰσὶ συνειλημμένοι, καὶ

V. 13. χιλιάδαν) χιλιαρχίαν. V. 15. ἐπισυνήχθη) ἐπισυνῆχθαι. ibid. πᾶσαν Γαλιλαίαν) πάσης γαλιλαίας. V. 16. βουλεύεσθαι) βουλεύσασθαι. ibid. ὑπ᾽ αὐτοῦ) ὑπ᾽ αὐτῶν. V. 17. σου ἐν τῇ) σου τοὺς ἐν τῇ. V. 18. ἡγούμενον) ἡγουμένους. V. 22. τῶν πόλεων) τῆς πύλης. V. 23. αὐτοὺς ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐν Ἀρβάττοις) τοὺς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ καὶ ἐν ἀρβάττοις. ibid. ἤγαγον) ἤγαγεν. V. 25. συμβεβηκότα) συμβάντα. V. 26. Βοσσὸρ, ἐν Ἀλάμοις) βοσὸρ, ἐν ἀλέμοις. ibid. Μακὲβ καὶ Καρνεΐν) μακὲδ, καὶ καρναΐν.

εἰς αὔριον τάσσονται παρεμβαλεῖν ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα, καὶ καταλαβέσθαι καὶ ἐξᾶραι πάντας αὐτὲς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.

28. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰέδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ ὁδὸν εἰς τὴν ἔρημον εἰς Βοσὸρ ἄφνω· καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἔλαβε πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυρί.

29. Καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκτὸς, καὶ ἐπορεύετο ἕως ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα.

30. Καὶ ἐγένετο ἑωθινὴ, καὶ ἦραν τὲς ὀφθαλμὲς αὐτῶν, καὶ ἰδὲ λαὸς

ὃς πολὺς ὃ οὐκ ἦν ἀριθμὸς, αἴροντες κλίμακας καὶ μηχανὰς καταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐπολέμουν αὐτές.

31. Καὶ ἴδεν Ἰέδας ὅτι ἦρκται ὁ πόλεμος, καὶ ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως ἀνέβη ἕως τῦ οὐρανῦ σάλπιγξι καὶ κραυγῇ μεγάλῃ·

32. Καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμεως· πολεμήσατε σήμερον ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν.

33. Καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς

ἐσάλπι- ἐξόπισθεν αὐτῶν· καὶ ἐσάλπισαν ταῖς

σεν σάλπιγξι, καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ.

34. Καὶ ἐπέγνω ἡ παρεμβολὴ Τιμοθέου, ὅτι ὁ Μακκαβαῖός ἐστιν, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπυ αὐτῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὲς πληγῇ μεγάλῃ, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκτακισχιλίους ἄνδρας.

35. Καὶ ἀπέκλινεν εἰς Μασφὰ, καὶ Μασσφὰ
ἐπολέμησεν αὐτὴν, καὶ κατελάβετο αὐτὴν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρί.

36. Ἐκεῖθεν ἀπῆρε, καὶ προκατελάβετο τὴν Χασφὼθ, Μακὲδ, Βοσὸρ, καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Γαλααδίτιδος.

37. Μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα συνήγαγε Τιμόθεος παρεμβολὴν ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον Ῥαφὼν ἐκ πέραν τῦ χειμάῤῥου.

38. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰέδας κατασκοπῆσαι τὴν παρεμβολήν· καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, λέγοντες· ἐπισυνηγμένοι εἰσὶ πρὸς αὐτὲς πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ὑμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα.

39. Καὶ Ἄραβες μεμίσθωνται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς, καὶ παρενέβαλον πέραν τῦ παρεμ-
χειμάῤῥου ἕτοιμοι τῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς βάλλουσα
πόλεμον· καὶ ἐπορεύθη Ἰέδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν.

40. Καὶ εἶπε Τιμόθεος τοῖς ἄρχουσι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν τῷ ἐγγίζειν Ἰούδαν καὶ τὴν παρεμβολὴν αὐτῦ ἐπὶ τὸν χειμάῤῥουν τῦ ὕδατος· Ἐὰν διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, ἐ δυνησόμεθα ὑποστῆναι αὐτὸν, ὅτι δυνάμενος δυνήσεται πρὸς ἡμᾶς.

41. Ἐὰν

V. 27. εἰς αὔριον) καὶ εἰς αὔριον. ibid. παρεμβαλεῖν) παρεμβάλλειν. ib. πάντας αὐτοὺς) πάντας τούτους. V. 30. ὃς οὐκ ἦν) οὗ οὐκ ἦν. V. 31. ἕως τοῦ ὀρανοῦ) εἰς τὸν ὀρανόν. ibid. καὶ κραυγῇ) καὶ φωνῇ. V. 33. ἐσάλπισεν) ἐσάλπισαν. V. 34. ὁ Μακκαβαῖος) absque articulo. ibid. πληγῇ μεγάλῃ) πληγὴν μεγάλην. V. 35. Μασφὰ) μασφά. ibid. κατελάβετο) προκατελάβετο. ib. ἐν πυρί.) πυρί. V. 36. Χασφὼθ) χασφών. V. 38. κατασκοπῆσαι) κατασκοπεῦσαι. ibid. ἐπισυνηγμένοι) ἐπισυνηγμένα. ib. κύκλῳ ὑμῶν) κύκλῳ ἡμῶν. V. 39. Ἄραβες μεμίσθωνται) ἄραβας μεμίσθωνται. ibid. παρεμβέβληνται) παρενέβαλον.

41. Ἐὰν δὲ δειλωθῇ καὶ παρεμβάλῃ πέραν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσομεν πρὸς αὐτὸν, καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν.

42. Ὡς δὲ ἤγγισεν Ἰούδας ἐπὶ τὸν χειμάῤῥουν τοῦ ὕδατος, ἔστησε τοὺς γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου, καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων· μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον παρεμβαλεῖν, ἀλλὰ ἐρχέσθωσαν πάντες εἰς τὸν πόλεμον.

43. Καὶ διεπέρασε πρὸς αὐτοὺς πρό-
ἔμπροσθεν τερον, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἔῤῥιψαν πάντα τὰ ὅπλα αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν Καρναΐν.

44. Καὶ προκατελάβοντο τὴν πόλιν, καὶ τὸ τέμενος ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐτροπώθη ἡ Καρναΐν, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον Ἰούδα.

45. Καὶ συνήγαγεν Ἰούδας πάντα Ἰσραὴλ τοὺς ἐν τῇ Γαλααδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν, παρεμβολὴν μεγάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα.

46. Καὶ ἦλθον ἕως Ἐφρὼν, καὶ αὕ-
αἱ τη ἡ πόλις μεγάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδου ἰσχυρὰ σφόδρα· οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ' αὐτῆς δεξιὰν ἢ ἀριστερὰν, ἀλλ' ἢ διὰ μέσου αὐτῆς πορεύεσθαι.

47. Καὶ ἀπέκλεισαν αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις.

48. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰούδας λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων· διελεύσομαι εἰς τὴν γῆν σου, τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἡμῶν, καὶ οὐδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ παρελευσόμεθα· καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι αὐτῷ.

49. Καὶ ἐπέταξεν Ἰούδας κηρύξαι ἐν τῇ παρεμβολῇ τοῦ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ ἐστι τόπῳ.

50. Καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς
δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ὅλην πόλεως
τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ παρεδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτοῦ.

51. Καὶ ἀπώλεσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ ἐξερίζωσεν αὐτὴν, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πόλεως ἐπάνω τῶν ἀπεκταμμένων.

52. Καὶ διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον τὸ μέγα κατὰ πρόσωπον Βαιθσάν.

53. Καὶ ἦν Ἰούδας ἐπισυνάγων τοὺς ἐσχατίζοντας, καὶ παρακαλῶν τὸν λαὸν κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰούδα.

54. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος Σιὼν ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χαρᾷ· καὶ προσήγαγον ὁλοκαυτώματα, ὅτι οὐκ ἔπεσεν ἐξ

V. 41. πρὸς αὐτὸν) adjicit καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. V. 42. ἀφῆτε ἄνθρ.) ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ'. V. 43. πρὸς αὐτοὺς πρότερον) ἐπ' αὐτοὺς πρότερος. ibid. αὐτοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ·) ὄπισθεν αὐτοῦ. ib. πάντα τὰ ὅπλα) τὰ ὅπλα. V. 44. τοῖς οὖσιν ἐν) τοῖς ἐν. ibid. ἐδύνατο) ἐδύναντο. V. 46. αἱ τῆς εἰσόδου ἰσχυρά) ἐπὶ τῆς εἰσόδου ὀχυρά. V. 48. διελεύσομαι εἰς τὴν γῆν σου) διελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σου. V. 50. ἄνδρες τῆς πόλεως) ἄνδρες τῆς δυνάμεως. V. 51. ἐξερίζωσεν) ἐξεῤῥίζωσεν. ibid. σκῦλα τῆς πόλεως) σκῦλα αὐτῆς. V. 53. ἕως ἦλθεν) ἕως οὗ ἦλθεν.

βασιλεὺς ἔτους ἐνάτου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ.

17. Καὶ ἐπέγνω Λυσίας ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέστησε βασιλεύειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ, ὃν ἐξέθρεψε νεώτερον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐπάτωρ.

18. Καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄκρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κύκλῳ τῶν ἁγίων,
στήρισμα καὶ ζητοῦντες κακὰ δι᾽ ὅλου καὶ στήριγμα τοῖς ἔθνεσι.

19. Καὶ ἐλογίσατο Ἰούδας ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἐξεκκλησίασε πάντα τὸν λαὸν τοῦ περικαθίσαι ἐπ᾽ αὐτούς.

20. Καὶ συνήχθησαν ἅμα, καὶ περιεκάθισαν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἔτους πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ ἐποίησεν ἐπ᾽ αὐτοὺς βελοστασίας καὶ μηχανάς.

αὐτοῦ 21. Καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινὲς τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰσραήλ.

22. καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως πότε οὐ ποιήσεις κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν;

23. Ἡμεῖς εὐδοκοῦμεν δουλεύειν τῷ πατρί σου, καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ λεγομένοις, καὶ κατακολουθεῖν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ·

24. καὶ περιεκάθηντο εἰς τὴν ἄκραν, ὅτι οἱ τοῦ λαοῦ ἡμῶν χάριν τούτου ἠλλοτριοῦντο ἀφ᾽ ἡμῶν· πλὴν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ᾽ ἡμῶν ἐθανατοῦντο καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν διηρπάζοντο.

25. Καὶ οὐκ ἐφ᾽ ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν χεῖρα; ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν.

26. Καὶ ἰδοὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐν Ἱερουσαλὴμ, τοῦ καταλαβέσθαι αὐτὴν καὶ τὸ ἁγίασμα, καὶ τὴν Βαιθσούραν ὠχύρωσαν.

27. Καὶ ἐὰν μὴ προκαταλάβῃ αὐτοὺς διατάχους, μείζονα τούτων ποιήσουσι, καὶ οὐ δυνήσῃ τοῦ κατασχεῖν αὐτῶν.

28. Καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἤκουσε, καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἄρχοντας δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἡνιῶν. μηνιῶν

29. Καὶ ἀπὸ βασιλειῶν ἑτέρων καὶ βασιλέ-
ἀπὸ νήσων θαλασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθωταί. ων

30. Καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ ἑκατὸν χιλιάδες πεζῶν, καὶ εἴκοσι χιλιάδες τῶν ἵππων, καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ τριάκοντα εἰδότες πόλεμον.

31. Καὶ ἦλθοσαν διὰ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν ἐπὶ Βαιθσούρα, καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐποίησαν μηχανὰς, καὶ ἐξῆλθον, καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρὶ, καὶ ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. αὐτοὺς

32. Καὶ

v. 17. Εὐπάτωρ.) εὐπάτορα. v. 18. κακὰ) τὰ κακά. ibid. στήρισμα) στήριγμα. v. 20. Supplementa minoribus literis expressa habet *Edit. Rom.* ibid. βελοστασίας) βελοστάσεις. v. 21. ἐξ αὐτοῦ) ἐξ αὐτῶν. v. 22. εἶπαν· ἕως π. οὐ ποιήσεις) εἶπον· ἕως πότε οὐ ποιήσῃ. v. 24. ὅτι οἱ τοῦ λαοῦ - - πλὴν) καὶ περιεκάθηντο εἰς τὴν ἄκραν υἱοὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν. χάριν τούτου καὶ ἀλλοτριοῦνται ἀφ᾽ ἡμῶν. πλήν. v. 28. αὐτοῦ, ἄρχοντας δυνάμεως) αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. ibid. μηνιῶν) ἡνιῶν. v. 29. ἀπὸ βασιλέων) ἀπὸ βασιλειῶν. v. 30. [illegible]) τῶν πεζῶν. ibid. τῶν ἵππων) absque articulo. v. 31. ἐπὶ Βαιθσούρᾳ) ἐπὶ Βαιθσούραν. ibid. ἐπὶ ἡμέρας) ἡμέρας. ib. ἐνεπύρισαν αὐτοὺς) ἐνεπύρισαν αὐτάς.

32. Καὶ ἀπῆρεν Ἰέδας ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς Βαιθζαχαρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς τῦ βασιλέως.

33. Καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς τοπρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμήματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρία, καὶ διεσκευάσθησαν αἱ δυνάμεις εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι.

ἐλέφαν-σιν 34. Καὶ τοῖς ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα σαφυλῆς καὶ μόρων, τῦ παραςῆσαι αὐτὰς εἰς τὸν πόλεμον.

35. Καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς
Φάραγ- φάλαγγας, καὶ παρέςησαν ἐφ' ἑκάςῳ
γας ἐλέφαντι χιλίους ἄνδρας τεθωρακισμένες
* τεθω- ἐν ἁλυσιδωτοῖς, καὶ περικεφαλαῖαι
ρακισμέ- χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ
νοις πεντακοσία ἵππος διατεταγμένη ἑκάςῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένη.

36. Οὗτοι πρὸ καιροῦ, ὃ ἂν ᾖ τὸ θηρίον, ἦσαν, καὶ ὃ ἂν ἐπορεύετο, ἐπο-
ἐπ' ρεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίςαντο ἀπ' αὐτῦ.

37. Καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτὲς ὀχυροὶ σκεπαζόμενοι ἐφ' ἑκάςου θηρίε
αὐτὲς ἐζωσμένοι ἐπ' αὐτῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάςου ἄνδρες δυνάμεως δύο καὶ τριάκον-
αὐτὲς τα οἱ πολεμοῦντες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὁ Ἰνδὸς αὐτοῦ.

38. Καὶ τὴν ἐπίλοιπον ἵππον ἔνθεν
ἔςησεν καὶ ἔνθεν ἔςησαν ἐπὶ τὰ δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς κατασείοντες καὶ καταφρασσόμενοι ἐν ταῖς φάλαγξιν.

39. Ὡς δὲ ἔςιλβεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς χρυσᾶς καὶ χαλκᾶς ἀσπίδας, ἔςιλβεν ἐπ' αὐτῶν, καὶ κατηύγαζεν, ὡς λαμπάδες πυρός.

40. Καὶ ἐξετάθη μέρος τι τῆς παρεμβολῆς τῦ βασιλέως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καί τινες ἐπὶ τὰ ταπεινά· καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγμένως.

41. Καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκούοντες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοιπορίας τῦ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν συγκρουσ-
ὅπλων· ἦν γὰρ ἡ παρεμβολὴ μεγάλη μῦς
σφόδρα καὶ ἰσχυρά.

42. Καὶ ἤγγισεν Ἰέδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ εἰς παράταξιν, καὶ ἔπεσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς τῦ βασιλέως ἑξακόσιοι ἄνδρες.

43. Καὶ εἶδεν Ἐλεάζαρ ὁ Σαυαρὰν ἓν τῶν θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς, καὶ ἦν ὑπεράγον πάντα τὰ θηρία, καὶ ὤφθη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐςὶν ὁ βασιλεύς.

44. Καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῦ, καὶ περιποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα αἰώνιον.

45. Καὶ ἐπέδραμεν αὐτῷ θράσει εἰς
μέσον τῆς φάλαγγος, καὶ ἐθανάτε δεξιὰ Φάραγ-
καὶ εὐώνυμα, καὶ ἐχίζοντο ἀπ' αὐτῦ γος
ἔνθα καὶ ἔνθα.

46. Καὶ

V. 34. ἐλέφασιν) ἐλέφασι. V. 35. εἰς τὰς φάραγγας καὶ) εἰς τὰς φάλαγγας καί. ibid. ἐφ' ἑκάςῳ) ἑκάςῳ. ib. τεθωρακισμένοις) τεθωρακισμένους. ib. πεντακοσία - - fin.) πεντακόσιοι ἵπποι διατεταγμένοι ἑκάςῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι. V. 36. ὃ ἂν ᾖ τὸ) οὗ ἐὰν ᾖν τό. ibid. καὶ οὗ ἂν) καὶ οὐ ἐάν. ib. ἐπ' αὐτῦ.) ἀπ' αὐτοῦ. V. 37. ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοῦ. ibid. ἄνδρες δύο) ἄνδρες δυνάμεως δύο. ib. ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοῖς. V. 38. ἔςησεν) ἔςησαν. ibid. φάλαγξιν.) φάραγξιν. V. 39. χρυσᾶς) addit καὶ χαλκᾶς. ibid. ἔςιλβεν ἐπ' αὐτῶν) ἔςιλβε τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν. V. 40. τὰ ταπεινά absque articulo. V. 41. συγκρουσμοῦ) συγκρουσμοῦ. V. 42. ἔπεσαν) ἔπεσον. V. 43. θώραξι βασιλικοῖς) θώρακι βασιλικῷ. V. 44. αὐτῷ) ἑαυτῷ. V. 45. φάραγγος) φάλαγγος.

46. Καὶ εἰσέδυ ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέθηκεν αὐτῷ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπάνω αὐτῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

47. Καὶ εἶδον τὴν ἰχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὰ ὁρμήματα τῶν δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν.

48. Καὶ ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῦ βασιλέως ἀνέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰυδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος Σιών·

49. Καὶ ἐποίησεν εἰρήνην μετὰ τῶν
ἐξῆλθεν ἐκ Βαιθσούρων· καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς ἐκεῖ διατροφὴ τῦ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ, ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ.

50. Καὶ κατελάβετο ὁ βασιλεὺς τὴν Βαιθσῦραν, καὶ ἀπέταξεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν.

51. Καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοστάσεις καὶ μηχανὰς καὶ πυρόβολα καὶ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφενδόνας.

52. Καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν ἡμέρας πολλάς.

53. Βρώματα δὲ οὐκ ἦν ἐν τοῖς ἀγ-
ἁγίοις γείοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι, καὶ οἱ ἀνασωζόμενοι εἰς τὴν Ἰυδαίαν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς παραθέσεως.

54. Καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λιμός· καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

55. Καὶ ἤκουσε Λυσίας, ὅτι Φίλιππος ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος ἔτι ζῶντος αὐτῦ ἐκθρέψαι Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτῦ εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτὸν,

56. ἀπέστρεψεν ἀπὸ τῆς Περσίδος καὶ Μηδείας, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ πορευθεῖσαι τῦ βασιλέως μετ' αὐτῦ, καὶ ὅτι ζητεῖ παραλαβεῖν τὰ πράγματα. τῶν πραγμάτων

57. Καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τῦ ἀπελθεῖν, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ τὺς ἄνδρας· ἐκλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος, ὗ παρεμβάλλομεν, ἐστὶν ὀχυρὸς, καὶ ἐπίκειται ἡμῖν τὰ τῆς βασιλείας.

58. Νῦν ὖν δῶμεν δεξιὰν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν μετ' αὐτῶν εἰρήνην, καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους αὐτῶν·

59. καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τῦ πορεύεσθαι τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τοπρότερον· χάριν γὰρ τῶν νομίμων αὐτῶν, ὧν διεσκεδάσαμεν, ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα.

60. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὺς εἰρηνεῦσαι, καὶ ἐπεδέξαντο. ἐπεδέξατο

61. Καὶ

V. 47. τὰ ὁρμήματα) τὸ ὅρμημα. V. 48. Καὶ ἐκ τῆς) οἱ δὲ ἐκ τῆς. V. 49. ἐποίησεν μετὰ) ἐποίησεν εἰρήνην μετά. ibid. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. V. 50. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. V. 53. ἐν τοῖς ἁγίοις) ἐν τοῖς ἀγγείοις. V. 55. ἔτι ζῶντος αὐτοῦ) ἔτι ζῶν. V. 56. τὰ τῶν πραγμάτων.) τὰ πράγματα. V. 57. κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τῦ ἀπ. καὶ εἶπεν) κατέσπευσεν τῦ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν. V. 60. ἐπεδέξατο) ἐπεδέξαντο.

61. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθεν καὶ οἱ ἄρχοντες· ἐπὶ τούτοις ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ὀχυρώματος,

62. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ ἴδε τὸ ὀχύρωμα τοῦ τόπου· καὶ ἠθέτησε τὸν ὁρκισμὸν ὃν ὤμοσε, καὶ ἐνετείλατο καὶ καθεῖλεν τὸ τεῖχος κυκλόθεν.

ἀπῆρχν 63. Καὶ ἀπῆρε κατὰ σπουδὴν καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ εὗρε Φίλιππον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε πρὸς αὐτὸν, καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν βίᾳ.

ΚΕΦ. Ζʹ. VII.

ΕΤΟΥΣ ἑνὸς καὶ πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθε Δημήτριος ὁ τοῦ Σελεύκου ἐκ Ῥώμης, καὶ ἀνέβη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν παραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶκον βασιλείας πατέρων αὐτοῦ, συνέλαβον αἱ δυνάμεις τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Λυσίαν ἀγαγεῖν αὐτοὺς αὐτῷ.

3. Καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα καὶ εἶπε· μή μοι δείξητε τὰ πρόσωπα αὐτῶν.

4. Καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις, καὶ ἐκάθισε Δημήτριος ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.

5. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες ἄνδρες ἄνομοι καὶ ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ Ἄλκιμος ἡγεῖτο αὐτῶν βουλόμενος ἱερατεύειν. Ἄλκιμος

6. Καὶ κατηγόρησαν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, λέγοντες· ἀπώλεσεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐσκόρπισεν ἀπὸ τῆς γῆς ἡμῶν.

7. Νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄνδρα ᾧ πιστεύεις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω τὴν ἐξολόθρευσιν ἅπασαν, ἣν ἐποίησεν ἡμῖν καὶ τῇ χώρᾳ τοῦ βασιλέως, καὶ κολασάτω ἐκολάσατο αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦντας αὐτοῖς.

8. Καὶ ἐπέλεξεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βαρακχίδην τῶν φίλων τοῦ βασιλέως κυριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ βασιλεῖ.

9. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ Ἄλκιμον τὸν ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, ἔστησαν καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἀπῆραν, καὶ * ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς εἰς γῆν Ἰούδα· ἀπῆλθεν * ἦλθεν καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ δόλου.

11. Καὶ οὐ προσεῖχον τοῖς λόγοις αὐτῶν· ἰδον γὰρ, ὅτι ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς.

12. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς Ἄλκιμον Ἄλκιμον καὶ Βακχίδην συναγωγὴ γραμματέων ἐκζητῆσαι δίκαια.

V. 61. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. V. 62. καθεῖλεν) καθελεῖν. V. 63. ἀπῆρχν) ἀπῆρε. CAP. VII. v. 1. πεντηκοστοῦ) addit καὶ ἑκατοστοῦ. v. 2. ἀγαγεῖν) ἄγειν. v. 5. Ἄλκιμος) ἄλκιμος. v. 6. πάντας) deest. ibid. ἐσκόρπισεν) ἐσκόρπισαν. v. 7. ἅπασαν) πᾶσαν. ibid. ἐκολάσατο) κολασάτω. v. 8. Βαρακχίδην) Βακχίδην. v. 9. ἔστησαν) ἔστησεν. ibid. ἱερωσύνην) ἱερατείαν. v. 10. ἀπῆλθεν καὶ ἦλθεν) ἀπῆραν, καὶ ἦλθον. v. 11. προσεῖχον) προσέχον. v. 12. Ἄλκιμον) ἄλκιμον.

13 Καὶ πρῶτοι οἱ Ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνην.

14. Εἶπαν γάρ· ἄνθρωπος ἱερεὺς ἐκ τοῦ σπέρματος Ἀαρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ οὐκ ἀδικήσει ἡμᾶς.

15. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτῶν εἰρηνικοὺς λόγους, καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς, λέγων· οὐκ ἐκζητήσομεν ὑμῖν κακὸν, καὶ τοῖς φίλοις ὑμῶν.

16. Καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ, καὶ συνέλαβεν ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους οὓς ἔγραψε.

17. Σάρκας ὁσίων σου καὶ αἵματα αὐτῶν ἐξέχεαν κύκλῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς ὁ θάπτων.

18. Καὶ ἐπέπεσεν αὐτῶν ὁ φόβος καὶ
εἰς ὁ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν, ὅτι εἶ-
παν· οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ
κρίσις· παρέβησαν γὰρ τὴν στάσιν καὶ
τὸν ὅρκον, ὃν ὤμοσαν.

19. Καὶ ἀπῆρε Βακχίδης ἀπὸ Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βηζὲθ, καὶ
ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς ἀπὸ
μετ' τῶν ἀπ' αὐτοῦ αὐτομολησάντων ἀνδρῶν,
καί τινας τοῦ λαοῦ, καὶ ἔθυσεν αὐτοὺς
εἰς τὸ φρέαρ τὸ μέγα.

20. Καὶ κατέστησε τὴν χώραν τῷ Ἀλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δύναμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ· καὶ ἀπῆλθε Βακχίδης πρὸς τὸν βασιλέα.

21. Καὶ ἠγωνίσατο Ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης.

22. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ ταράσσοντες τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ κατεκράτησαν γῆν Ἰούδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην ἐν Ἰσραήλ.

23. Καὶ ἶδεν Ἰούδας πᾶσαν τὴν κακίαν,
ἣν ἐποίησεν Ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν Ἄλκιμος
υἱοῖς Ἰσραὴλ ὑπὲρ τὰ ἔθνη.

24. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ κυκλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀνδράσι (καὶ) τοῖς αὐτομολήσασι, καὶ ἀνεστάλησαν τοῦ πορευθῆναι εἰς χώραν.

25. Ὡς δὲ εἶδεν Ἄλκιμος, ὅτι ἐνίσχυσεν Ἰούδας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι οὐ δύναται ὑποστῆναι αὐτοὺς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά.

26. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ ἐχθραίνοντα τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν.

27. Καὶ ἦλθε Νικάνωρ εἰς Ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μετὰ δόλου λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων.

28. Μὴ ἔστω μάχη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν· ἥξω ἐν ἀνδράσιν ὀλίγοις, ἵνα ἴδω ὑμῶν τὰ πρόσωπα μετ' εἰρήνης.

29. Καὶ ἦλθε πρὸς Ἰούδαν, καὶ ἠσπάσαν-

v. 13. Καὶ πρῶτοι) καὶ abest. ibid. παρ' αὐτῶν) παρὰ αὐτῶν. v. 15. εἰρηνικοὺς λόγους) transposita. v. 16. κατὰ τοὺς λόγους οὓς) κατὰ τὸν λόγον ὃν. v. 18. εἰς πάντα) ἐπὶ πάντα. v. 19. μετ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτοῦ. v. 23. Ἄλκιμος) ἄλκιμος. v. 24. καὶ κυκλόθεν) καὶ abest. ibid. (καὶ) abest. ib. τοῦ πορευθῆναι εἰς χώραν.) τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν. v. 25. ὅτι δύναται) ὅτι οὐ δύναται. v. 28. ἴδω ὑμῶν) transposita.

σαντο ἀλλήλους εἰρηνικῶς· καὶ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἐξαρπάσαι τὸν Ἰέδαν.

30. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ Ἰέδᾳ, ὅτι μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ' αὐτόν· καὶ ἐπτοήθη ἀπ' αὐτῦ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ πρόσωπον αὐτῦ.

31. Καὶ ἔγνω Νικάνωρ, ὅτι ἀπεκαλύφθη ἡ βυλὴ αὐτῦ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰέδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ Χαρφαρσαραμά.

32. καὶ ἔπεσαν τῶν παρὰ Νικάνορος ὡς πεντακισχίλιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ.

33. Καὶ μετὰ τὺς λόγυς τύτυς ἀνέβη Νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος Σιών· καὶ ἐξῆλθαν ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῦ λαοῦ ἀσπάσασθαι αὐτὸν εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτωσιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τῦ βασιλέως.

34. Καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτούς, καὶ κατεγέλασεν αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐτούς, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφάνως.

35. Καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ, λέγων· ἐὰν μὴ παραδοθῇ Ἰέδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ τὸ νῦν εἰς χεῖράς μου, καὶ ἔςαι ἐὰν ἐπιςρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυριῶ τὸν οἶκον τοῦτον· καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου.

36. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔςησαν κατὰ πρόσωπον τῦ θυσιαςηρίυ καὶ τῦ ναῦ, καὶ ἔκλαυσαν καὶ εἶπαν·

37. Σύ, κύριε, ἐξελέξω τὸν οἶκον τῦτον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτόν, εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δεήσεως τῷ λαῷ σου.

38. Ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτῦ, καὶ πεσάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ· μνήσθητι τῶν δυσφημιῶν αὐτῶν· καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν.

39. Καὶ ἐξῆλθε Νικάνωρ ἐξ Ἱερουσαλήμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βαιθωρῶν, καὶ παρενέβαλεν
συνήντησεν αὐτῷ δύναμις Συρίας.

40. Καὶ Ἰέδας παρενέβαλεν ἐν Ἀδασὰ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι· καὶ προσηύξατο Ἰέδας καὶ εἶπεν·

41. Οἱ παρὰ τῦ βασιλέως Ἀσσυρίων ὅτε ἐδυσφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγελός σου, κύριε, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδας.

42. Οὕτως σύντριψον τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν σήμερον, καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι κακῶς ἐλάλησεν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου, καὶ κρῖνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτῦ.

43. Καὶ συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῦ μηνὸς Ἀδάρ, καὶ συνετρίβη ἡ παρεμβολὴ Νικάνορος, καὶ ἔπεσεν αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ.

44. Ὡς δὲ εἶδεν ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ, ὅτι ἔπεσε Νικάνωρ, ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον.

v. 31. Ἰέδᾳ κατὰ Χαρφαρσαραμά.) ἰούδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ χαφαρσαλαμά. v. 32. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ὡς) ὡσεί. v. 33. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθον. v. 35. τὸ νῦν εἰς χεῖράς μυ) transposita. ibid. θυμῦ) addit μεγάλυ. v. 36. εἶπαν) εἶπον. v. 37. Σύ) addit κύριε. ibid. ἐπ' αὐτόν) ἐπ' αὐτῷ. v. 38. πεσάτωσαν) πεσέτωσαν. v. 39. παρενέβαλον) παρενέβαλεν. v. 41. βασιλέως) addit ἀσσυρίων. ibid. σου, καὶ) σου, κύριε, καί. v. 42. Οὕτως) ὕτω. ibid. ἐλάλησεν) ἐλάλησαν.

45. Καὶ κατεδίωκον αὐτὲς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἀπὸ Ἀδασὰ ἕως τῦ ἐλθεῖν εἰς Γάζηρα, καὶ ἐσάλπισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν.

46. Καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κωμῶν τῆς Ἰεδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερεκέρων αὐτὲς, καὶ ἀνέστρεφον ἔτοι πρὸς τούτοις, καὶ ἔπεσαν πάντες ῥομφαίᾳ, καὶ ἐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν ἐδὲ εἷς.

47. Καὶ ἔλαβον τὰ σκῦλα καὶ τὴν προνομὴν, καὶ τὴν κεφαλὴν Νικάνορος ἀφεῖλαν, καὶ τὴν δεξιὰν αὐτῦ, ἣν ἐξέτεινεν ὑπερηφάνως, καὶ ἤνεγκαν, καὶ ἐξέτειναν παρὰ τὴν Ἰερυσαλήμ.

48. Καὶ ηὐφράνθη ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡμέραν
μεγάλην εὐφροσύνης μεγάλης.

49. Καὶ ἔστησαν τῦ ἀγαγεῖν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῦ Ἀδαρ.

50. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰέδα ἡμέρας ὀλίγας.

ΚΕΦ. Η'. VIII.

ΚΑΙ ἤκυσεν Ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν Ῥωμαίων, ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἐν ἰσχύϊ, καὶ αὐτοὶ εὐδοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προστεθειμένοις αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προστεθῶσιν αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προσέλθωσιν αὐτοῖς, ἱστῶσιν αὐτοῖς φιλίαν·

2. Καὶ ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ· καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τὲς πολέμους αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιῦσιν ἐν τοῖς Γαλάταις, καὶ ὅτι κατεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὲς ὑπὸ φόρον·

3. Καὶ ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ Ἰσπα- Σπανίας
νίας, τῦ κατακρατῆσαι τῶν μετάλλων τῦ ἀργυρίου καὶ τῦ χρυσίου τῦ ἐκεῖ.

4. Καὶ κατεκράτησαν τῦ τόπου παντὸς τῇ βυλῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ, καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν σφόδρα· καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων ἐπ' αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς, ἕως συνέτριψαν αὐτοὺς, καὶ
ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἐπάταξεν
οἱ ἐπίλοιποι διδόασιν αὐτοῖς φόρον κατ' ἐνιαυτόν·

5. Καὶ τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Περσέα Κιτιέων βασιλέα, καὶ τὲς ἐπηρμένυς ἐπ' αὐτοὺς συνέτριψαν αὐτὲς ἐν πολέμῳ, καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν·

6. Καὶ Ἀντίοχον τὸν μέγαν βασιλέα τῆς Ἀσίας τὸν πορευθέντα ἐπ' αὐτὲς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἑκατὸν εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα, καὶ συνετρίβη ἀπ' αὐτῶν.

7. Καὶ ἔλαβον αὐτὸν ζῶντα, καὶ ἔστησαν, αὐτοῖς διδόναι αὐτόν τε καὶ τὲς βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, καὶ διδόναι ὅμηρα καὶ διαστολὴν,

8. καὶ χώραν τὴν Ἰνδικὴν, καὶ Μήδειαν, καὶ Λυδίαν, καὶ ἀπὸ τῶν καλλίστων

v. 46. πρὸς τέτοις, καὶ ἔπεσαν) πρὸς τέτοις, καὶ ἔπεσον. v. 47. ἀφεῖλαν) ἀφεῖλον. v. 48. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. ibid. μεγάλην.) μεγάλης. v. 49. in Rom. καὶ ἔστησαν τῦ ἄγειν κατα ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν τρισκαιδεκάτην τῦ ἀδαρ. CAP. VIII. v. 1. ἐν ἰσχύϊ) ἰσχύϊ. ibid. προστεθειμένοις) προστιθεμένοις. ib. καὶ ὅσοι ἐὰν προστεθῶσιν αὐτοῖς) non habet. ib. ἐὰν) ἄν. v. 3. Σπανίας) ἰσπανίας. v. 4. ἐπάταξεν) ἐπάταξαν. v. 5. πολέμῳ) ἐν πολέμῳ. v. 7. καὶ διδόναι) καὶ deest.

λίων χωρῶν αὐτῶν, καὶ λαβόντες αὐτὰς παρ' αὐτῶ ἔδωκαν αὐτὰς Εὐμένει τῷ βασιλεῖ.

9. Καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐβελεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτές.

10. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέςειλαν ἐπ' αὐτὲς ςρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτές, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί, καὶ ᾐχμαλώτισαν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτές, καὶ κατεκράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτές, καὶ κατεδελώσαντο αὐτὲς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11. Καὶ τὰς ἐπιλοίπους βασιλείας,
ἀνέςησαν αὐτοῖς καὶ τὰς νήσους, ὅσοι ποτὲ ἀντέςησαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδέλωσαν αὐτές.

12. Μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν ἐπαναπαυομένων αὐτοῖς συνετήρησαν αὐτοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακρὰν, καὶ ὅσοι ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐτῶν.

13. Οἷς δ' ἂν βέλωνται βοηθεῖν καὶ
βασιλεύσεσιν βασιλεύειν, βασιλεύεσιν· ὃς δ' ἂν βέλωνται, μεθιςῶσι· καὶ ὑψώθησαν σφόδρα.

14. Καὶ ἐν ἅπασι τούτοις οὐκ ἐπέθεντο ὐδεὶς αὐτῶν διάδημα, καὶ ὐ περιεβάλλοντο πορφύραν, ὥςε ἀδρυνθῆναι ἐν αὐτῇ.

15. Καὶ βελευτήριον ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβελεύοντο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βελευόμενοι διαπαντὸς περὶ τῶ πλήθους, τῶ εὐκοσμεῖν ἑαυτές.

16. Καὶ πιςεύουσιν ἑνὶ ἀνθρώπῳ ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ κυριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ πάντες ἀκέετι τῶ ἑνός, καὶ οὐκ ἔςι φθόνος ὔτε ζῆλος ἐν αὐτοῖς.

17. Καὶ ἐπέλεξε Ἰέδας τὸν Εὐπόλεμον υἱὸν Ἰωάννου τῶ Ἀκκὼς καὶ Ἰάσονα Ἀνχὰς
υἱὸν Ἐλεαζάρου, καὶ ἀπέςειλεν αὐτὲς εἰς Ῥώμην, ςῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμμαχίαν,

18. καὶ τῶ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι ἴδον τὴν βασιλείαν τῶν Ἑλλήνων καταδελεμένους τὸν Ἰσραὴλ δελείαν.

19. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ σφόδρα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βελευτήριον, καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον·

20. Ἰέδας ὁ καὶ Μακκαβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ἰυδαίων ἀπέςειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς, ςῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην, καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φίλους ὑμῶν.

21. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐτῶν.

V. 10. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ᾐχμαλώτισαν) ᾐχμαλώτευσαν. ib. ἐπρονόμευσαν) προνόμευσαν. ib. καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτοὺς) non habet. V. 11. ἀνέςησαν) ἀντέςησαν. ibid. ἐδέλ. αὐτὲς) ἐδέλωσαν αὐτούς. V. 12. αὐτοῖς φιλίαν) φιλίαν. ibid. ἤκουσαν) ἤκουον. V. 13. Οἷς δ' ἂν) ὅσοις δ' ἄν. ib. βασιλεύσεσιν) βασιλεύουσιν. V. 14. ἅπασι) πᾶσι. ibid. ἐπέθεντο) ἐπέθετο. V. 15. ἑαυτούς.) αὐτές. V. 16. ἄρχειν) τὴν ἀρχήν. ibid. ὔτε) οὐδέ. V. 17. Ἀνχὰς) ἀκκώς. V. 18. ζυγὸν αὐτῶν) ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν. V. 19. ἀπεκρίθησαν) addit καὶ εἶπον. V. 20. ὁ καὶ Μακκαβαῖος) καὶ deest.

αὐτῶν ἐθεὶς ἕως τοῦ ἐπιςρέψαι ἐν εἰρήνῃ.

55. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἦν Ἰούδας καὶ Ἰωνάθαν ἐν τῇ Γαλαὰδ, καὶ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ κατὰ πρόσωπον Πτολεμαΐδος,

Ζαχαρίας 56. ἤκουσεν Ἰωσὴφ ὁ τοῦ Ζαχαρίου καὶ * Ἀζαρίου ἄρχοντες τῶν δυνάμεων τῶν † ἀνδραγαθιῶν καὶ τοῦ πολέμου οἷα ἐποίησαν,

* Ζαχαρίας

† ἀνδραγαθέσεων

57. καὶ εἶπαν· ποιήσωμεν καὶ αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὄνομα, καὶ πορευθῶμεν πολεμῆσαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν.

58. Καὶ παρήγγειλαν τοῖς ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῆς μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ Ἰάμνιαν.

59. Καὶ ἐξῆλθε Γοργίας ἐκ τῆς πόλεως, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον.

Σιώσηφος 60. Καὶ ἐτροπώθη Ἰώσηφος καὶ Ἀζαρίας, καὶ ἐδιώχθησαν ἕως τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας· καὶ ἔπεσον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ εἰς δισχιλίους ἄνδρας,

61. καὶ ἐγενήθη τροπὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι οὐκ ἤκουσαν Ἰούδου καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, οἰόμενοι ἀνδραγαθῆσαι.

62. Αὐτοὶ δὲ οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἷς ἐδόθη σωτηρία Ἰσραὴλ διὰ χειρὸς αὐτῶν.

63. Καὶ ὁ ἀνὴρ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐδοξάσθησαν σφόδρα ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἐθνῶν πάντων, οὗ ἠκούετο τὸ ὄνομα αὐτῶν.

64. Καὶ ἐπισυνήγοντο πρὸς αὐτοὺς εὐφημοῦντες.

65. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τοὺς υἱοὺς Ἡσαῦ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον, καὶ ἐπάταξε τὴν Χεβρὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς· καὶ καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα αὐτῆς, καὶ τοὺς πύργους αὐτῆς ἐνεπύρισε κυκλόθεν.

66. Καὶ ἀπῆρε τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων, καὶ διεπορεύετο τὴν Σαμάρειαν.

67. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔπεσαν ἱερεῖς ἐν πολέμῳ βουλόμενοι ἀνδραγαθῆσαι, βουλομένου αὐτοῦ
ἐν τῷ * αὐτοὺς ἐξελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον
ἀβουλεύτως. * αὐτὸν

68. Καὶ ἐξέκλινεν Ἰούδας εἰς Ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων, καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε πυρὶ, καὶ ἐσκύλευσε σκῦλα τῶν πόλεων, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώρας, καὶ ἤκουσεν, ὅτι ἐςὶν Ἐλυμαΐς ἐν τῇ Περσίδι πόλις ἔνδοξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ. ἐν Ἐλυμαΐς μὲς

2. Καὶ

v. 56. Ζαχαρίυ καὶ Ζαχαρίας ἀρχ. τῶν δυνάμεων τῶν ἀνδραγαθέσεων) Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίας ἄρχοντες τῆς δυνάμεως τῶν ἀνδραγαθιῶν. v. 57. εἶπαν·) εἶπον. v. 58. Ἰάμνιαν) ἰάμνειαν. v. 60. Σιώσηφος) ἰώσηφος. v. 61. λαῷ, ὅτι) λαῷ ἰσραὴλ, ὅτι. ibid. Ἰούδου) ἰούδα. v. 65. γῇ τῇ πρὸς) τῇ πρός. ibid. ἐνεπύρισε) ἐνέπρησε. v. 67. ἔπεσαν ἱερεῖς πολ. βουλομένου αὐτοῦ) ἔπεσον ἱερεῖς ἐν πολέμῳ βουλόμενοι. ibid. ἐν τῷ αὐτὸν) ἐν τῷ αὐτούς. ib. εἰς τὸν πόλεμον) absque articulo. v. 68. κατέκαυσε) addit πυρί. ibid. σκῦλα) τὰ σκῦλα. ib. εἰς τὴν Ἰουδαίαν.) εἰς τὴν γῆν ἰούδα. CAP. VI. v. 1. ἐν Ἐλυμαΐς) ἐλυμαΐς. ibid. ἀργυρίῳ) ἀργυρίῳ τε.

2. Καὶ τὸ ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλέσιον σφόδρα, καὶ ἐκεῖ καλύμματα χρυσᾶ, καὶ θώρακες καὶ ὅπλα, ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Φιλίππου ὁ βασιλεὺς ὁ Μακεδὼν, ὃ ἐβασίλευσεν ἐν τοῖς Ἕλλησι πρῶτος.

3. Καὶ ἦλθε καὶ ἐζήτει καταλαβεῖν τὴν πόλιν καὶ προνομεῦσαι αὐτὴν, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη, ὅτι ἐγνώσθη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως.

4. Καὶ ἀνέστησαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγε, καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης ἀποστρέψαι εἰς Βαβυλῶνα.

5. Καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλλων τις αὐτῷ εἰς τὴν Περσίδα, ὅτι τετρόπωνται αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς γῆν Ἰούδα.

6. Καὶ ἐπορεύθη Λυσίας δυνάμει ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνετράπη ἐπὶ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐπίσχυσαν ὅπλοις καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς, οἷς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ἃν ἐξέκοψαν.

7. Καὶ καθεῖλαν τὸ βδέλυγμα, ὃ ᾠκοδόμησεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ τὸ ἁγίασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλωσαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὴν Βαιθσούρα πόλιν αὐτοῦ.

8. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, ἐθαμβήθη καὶ ἐσαλεύθη σφόδρα· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀῤῥωστίαν ἀπὸ τῆς λύπης, ὅτι οὐκ ἐγένετο αὐτῷ καθὼς ἐνεθυμεῖτο.

9. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους, ὅτι ἀνεκαινίσθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη, καὶ ἐλογίσατο ὅτι ἀποθνήσκει.

10. Καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἀφίσταται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὁ ὕπνος, καὶ συμπέπτωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ τῆς μερίμνης.

11. Καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ μου· ἕως τίνος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλου, ἐν ᾧ νῦν εἰμι; ὅτι χρηστὸς καὶ ἀγαπώμενος ἤμην ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου.

12. Νῦν δὲ μιμνήσκομαι τῶν κακῶν ὧν μνήσκο-
ἐποίησα ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔλαβον μαι
πάντα τὰ σκεύη τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξαπέστειλα τοῦ ἐξᾶραι τοὺς κατοικοῦντας Ἰούδα διακενῆς.

13. Ἔγνων οὖν ὅτι χάριν τούτων εὑρόν με τὰ κακὰ ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἀπόλλυμαι λύπῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ.

14. Καὶ ἐκάλεσε Φίλιππον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

15. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα καὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ τὸν δακτύλιον, τοῦ ἀγαγεῖν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκθρέψαι αὐτὸν τοῦ (μὴ) βασιλεύειν.

16. Καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ Ἀντίοχος ὁ

 βασι-

v. 2. ὁ τοῦ Φιλίππου ὁ βασιλεὺς) ὁ Φιλίππου βασιλεύς. ib. ἐν τοῖς Ἕλλησι πρῶτος.) transpofita. v. 3. καταλαβεῖν) καταλαβέσθαι. v. 4. ἀπῆλθεν) ἀπῆρεν. v. 6. ἐπὶ προσώπου) ἀπὸ προσώπου. ibid. ὅπλοις, οἷς ἔλαβεν) ὅπλοις καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς οἷς ἔλαβον. v. 7. καθεῖλαν) καθεῖλον. ibid. Βαιθσουρὰ) Βαιθσουράν. v. 10. ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ὁ ὕπνος) transpofita. v. 11. τῇ καρδίᾳ) τῇ καρδίᾳ μου. v. 12. δὲ μνήσκομαι) δὲ μιμνήσκομαι. ibid. τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ) transpofita. ib. τοῦ ἐξᾶραι) ἐξᾶραι. v. 13. Ἔγνων) addit οὖν. v. 15. (μὴ) abeſt.

βασιλεὺς ἔτυς ἐνάτυ καὶ τεσσαρακοσοῦ καὶ ἑκατοσοῦ.

17. Καὶ ἐπέγνω Λυσίας ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέστησε βασιλεύειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτῦ ἀντ' αὐτῦ, ὃν ἐξέθρεψε νεώτερον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῦ Εὐπάτωρ.

18. Καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄκρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κύκλῳ τῶν ἁγίων,
στήρισμα καὶ ζητοῦντες κακὰ δι' ὅλυ καὶ στήριγμα τοῖς ἔθνεσι.

19. Καὶ ἐλογίσατο Ἰέδας ἐξᾶραι αὐτὺς· καὶ ἐξεκκλησίασε πάντα τὸν λαὸν τῦ περικαθίσαι ἐπ' αὐτούς.

20. Καὶ συνήχθησαν ἅμα, καὶ περιεκάθισαν ἐπ' αὐτὰς ἔτυς πεντηκοσῦ καὶ ἑκατοσῦ, καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτὺς βελοσασίας καὶ μηχανάς.

αὐτῦ 21. Καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν ἐκ τῦ συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινὲς τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰσραήλ.

22. καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως πότε ὐ ποιήσεις κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τὺς ἀδελφὺς ἡμῶν;

23. Ἡμεῖς εὐδοκῦμεν δυλεύειν τῷ πατρί σου, καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῦ λεγομένοις, καὶ κατακολυθεῖν τοῖς προςάγμασιν αὐτῦ·

24. καὶ περιεκάθηντο εἰς τὴν ἄκραν, ὅτι ὐ τῦ λαῦ ἡμῶν χάριν τούτυ ἠλλοτριοῦντο ἀφ' ἡμῶν· πλὴν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡμῶν ἐθανατοῦντο καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν διηρπάζοντο.

25. Καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν χεῖρα; ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν.

26. Καὶ ἰδὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐν Ἱερουσαλὴμ, τῦ καταλαβέσθαι αὐτὴν καὶ τὸ ἁγίασμα, καὶ τὴν Βαιθσύραν ὠχύρωσαν.

27. Καὶ ἐὰν μὴ προκαταλάβῃ αὐτὺς διατάχυς, μείζονα τούτων ποιήσυσι, καὶ ὐ δυνήσῃ τῦ καταχεῖν αὐτῶν.

28. Καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἤκυσε, καὶ συνήγαγε πάντας τὺς φίλυς αὐτῦ, καὶ τὰς ἄρχοντας δυνάμεως αὐτῦ, καὶ τὺς ἐπὶ τῶν ἡνιῶν. μηνιῶν

29. Καὶ ἀπὸ βασιλειῶν ἑτέρων καὶ βασιλέων
ἀπὸ νήσων θαλασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθωταί.

30. Καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτῦ ἑκατὸν χιλιάδες πεζῶν, καὶ εἴκοσι χιλιάδες τῶν ἵππων, καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ τριάκοντα εἰδότες πόλεμον.

31. Καὶ ἦλθοσαν διὰ τῆς Ἰδυμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν ἐπὶ Βαιθσούρα, καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐποίησαν μηχανὰς, καὶ ἐξῆλθον, καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρὶ, καὶ ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. αὐτὺς

32. Καὶ

v. 17. Εὐπάτωρ.) εὐπάτορα. v. 18. κακὰ) τὰ κακά. ibid. στήρισμα) στήριγμα. v. 20. Supplementa minoribus literis expressa habet *Edit. Rom.* ibid. βελοστασίας) βελοστάσεις. v. 21. ἐξ αὐτοῦ) ἐξ αὐτῶν. v. 22. εἶπαν· ἕως π. ὐ ποιήσεις) εἶπον· ἕως πότε ὐ ποιήσῃ. v. 24. ὅτι ὐ τῦ λαῦ - - πλὴν) καὶ περιεκάθηντο εἰς τὴν ἄκραν υἱοὶ τῦ λαοῦ ἡμῶν. χάριν τύτου καὶ ἠλλοτριοῦντο ἀφ' ἡμῶν. πλὴν. v. 28. αὐτῦ, ἄρχοντας δυνάμεως) αὐτῦ, καὶ τὰς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. ibid. μηνιῶν) ἡνιῶν. v. 29. ἀπὸ βασιλέων) ἀπὸ βασιλειῶν. v. 30. πεζῶν) τῶν πεζῶν. ibid. τῶν ἵππων) absque articulo. v. 31. ἐπὶ Βαιθσύρᾳ) ἐπὶ βαιθσύραν. ibid. ἐπὶ ἡμέρας) ἡμέρας. ib. ἐνεπύρισαν αὐτοὺς) ἐνεπύρισαν αὐτάς.

32. Καὶ ἀπῆρεν Ἰούδας ἀπὸ τῆς ἄ-
κρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς Βαιθζαχα-
ρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς τοῦ βα-
σιλέως.

33. Καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς τὸ
πρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν
ὁρμήματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθ-
ζαχαρία, καὶ διεσκευάσθησαν αἱ δυνά-
μεις εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐσάλπισαν
ταῖς σάλπιγξι.

ἐλέφαν- 34. Καὶ τοῖς ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα
σιν σταφυλῆς καὶ μόρων, τοῦ παραστῆσαι
αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον.

35. Καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς
Φάραγ- φάλαγγας, καὶ παρέστησαν ἐφ' ἑκάστῳ
γας ἐλέφαντι χιλίους ἄνδρας τεθωρακισμένους
* τεθω- ἐν ἁλυσιδωτοῖς, καὶ περικεφαλαῖαι
ρακισμέ- χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ
νοις πεντακοσία ἵππος διατεταγμένη ἑκά-
στῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένη.

36. Οὗτοι πρὸ καιροῦ, οὗ ἂν ᾖ τὸ
θηρίον, ἦσαν, καὶ οὗ ἂν ἐπορεύετο, ἐπο-
ἐπ' ρεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίσταντο ἀπ' αὐτοῦ.

37. Καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτοὺς
ὀχυροὶ σκεπαζόμενοι ἐφ' ἑκάστου θηρίου
αὐτοὺς ἐζωσμένοι ἐπ' αὐτοῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ'
ἑκάστου ἄνδρες δυνάμεως δύο καὶ τριάκον-
αὐτοὺς τα οἱ πολεμοῦντες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὁ Ἰν-
δὸς αὐτοῦ.

38. Καὶ τὴν ἐπίλοιπον ἵππον ἔνθεν
ἔστησεν καὶ ἔνθεν ἔστησαν ἐπὶ τὰ δύο μέρη τῆς
παρεμβολῆς κατασείοντες καὶ κατα-
φρασσόμενοι ἐν ταῖς φάλαγξιν.

39. Ὡς δὲ ἔστιλβεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς
χρυσᾶς καὶ χαλκᾶς ἀσπίδας, ἔστιλβεν ἐπ'
αὐτῶν, καὶ κατηύγαζεν, ὡς λαμπά-
δες πυρός.

40. Καὶ ἐξετάθη μέρος τι τῆς πα-
ρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ
ὄρη, καὶ τινὲς ἐπὶ τὰ ταπεινά· καὶ
ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγμένως.

41. Καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκού-
οντες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοι-
πορίας τοῦ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν συνκρουσ-
ὅπλων· ἦν γὰρ ἡ παρεμβολὴ μεγάλη μοῦ
σφόδρα καὶ ἰσχυρά.

42. Καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμ-
βολὴ αὐτοῦ εἰς παράταξιν, καὶ ἔπε-
σαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασι-
λέως ἑξακόσιοι ἄνδρες.

43. Καὶ εἶδεν Ἐλεάζαρ ὁ Σαυαρὰν
ἓν τῶν θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι
βασιλικοῖς, καὶ ἦν ὑπεράγον πάντα
τὰ θηρία, καὶ ὤφθη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστιν
ὁ βασιλεύς.

44. Καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τοῦ σῶσαι τὸν
λαὸν αὐτοῦ, καὶ περιποιῆσαι αὐτῷ ὄνο-
μα αἰώνιον.

45. Καὶ ἐπέδραμεν αὐτῷ θράσει εἰς
μέσον τῆς φάλαγγος, καὶ ἐθανάτου δεξιὰ Φάραγ-
καὶ εὐώνυμα, καὶ ἐσχίζοντο ἀπ' αὐτοῦ γος
ἔνθα καὶ ἔνθα.

46. Καὶ

V. 34. ἐλέφασιν) ἐλέφασι. V. 35. εἰς τὰς φάραγγας καὶ) εἰς τὰς φάλαγγας καί. ibid. ἐφ' ἑκάστῳ) ἑκάστῳ. ib. τεθωρακισμένοις) τεθωρακισμένους. ib. πεντακοσία - - fin.) πεντακόσιοι ἵπποι διατεταγμένοι ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι. V. 36. ὃ ἂν ᾖ τὸ) οὗ ἐὰν ἦν τό. ibid. καὶ οὗ ἂν) καὶ οὗ ἐάν. ib. ἐπ' αὐτῷ.) ἀπ' αὐτοῦ. V. 37. ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοῦ. ibid. ἄνδρες δύο) ἄνδρες δυνάμεως δύο. ib. ἐπ' αὐτοὺς) ἐπ' αὐτοῖς. V. 38. ἔστησεν) ἔστησαν. ibid. φάλαγξιν.) φάραγξιν. V. 39. χρυσᾶς) addit καὶ χαλκᾶς. ibid. ἔστιλβεν ἐπ' αὐτῶν) ἔστιλβε τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν. V. 40. τὰ ταπεινὰ) absque articulo. V. 41. συνκρουσμοὺς) συγκρουσμοῦ. V. 42. ἔπεσαν) ἔπεσον. V. 43. θώραξι βασιλικοῖς) θώραξι βασιλικῷ. V. 44. αὐτῷ) ἑαυτῷ. V. 45. φάραγγος) φάλαγγος.

46. Καὶ εἰσέδυ ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέθηκεν αὐτῷ, καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπάνω αὐτȣ͂, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

47. Καὶ εἶδον τὴν ἰσχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὰ ὁρμήματα τῶν δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν.

48. Καὶ ἐκ τῆς παρεμβολῆς τȣ͂ βασιλέως ἀνέβαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰȣδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος Σιών·

49. Καὶ ἐποίησεν εἰρήνην μετὰ τῶν
ἐξῆλθεν ἐκ Βαιθσούρων· καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς ἐκεῖ διατροφὴ τȣ͂ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ, ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ.

50. Καὶ κατελάβετο ὁ βασιλεὺς τὴν Βαιθσȣ́ραν, καὶ ἀπέταξεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν.

51. Καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοστάσεις καὶ μηχανὰς καὶ πυρόβολα καὶ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφενδόνας.

52. Καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν ἡμέρας πολλάς.

53. Βρώματα δὲ οὐκ ἦν ἐν τοῖς ἀγ-
ἁγίοις γείοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι, καὶ οἱ ἀνασωζόμενοι εἰς τὴν Ἰȣδαίαν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς παραθέσεως.

54. Καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λιμός· καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.

55. Καὶ ἤκουσε Λυσίας, ὅτι Φίλιππος ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος ἔτι ζῶντος αὐτȣ͂ ἐκθρέψαι Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτȣ͂ εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτὸν,

56. ἀπέστρεψεν ἀπὸ τῆς Περσίδος καὶ Μηδείας, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ πορευθεῖσαι τȣ͂ βασιλέως μετ' αὐτȣ͂, καὶ ὅτι ζητεῖ παραλαβεῖν τὰ πράγματα. τῶν πραγ-

57. Καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τȣ͂ ἀπελθεῖν, καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τȣ̀ς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ τȣ̀ς ἄνδρας· ἐκλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος, ȣ͂ παρεμβάλλομεν, ἐστὶν ὀχυρὸς, καὶ ἐπίκειται ἡμῖν τὰ τῆς βασιλείας. μάτων

58. Νῦν ȣ͂ν δῶμεν δεξιὰν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν μετ' αὐτῶν εἰρήνην, καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους αὐτῶν·

59. καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τȣ͂ πορεύεσθαι τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τοπρότερον· χάριν γὰρ τῶν νομίμων αὐτῶν, ὧν διεσκεδάσαμεν, ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα.

60. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τȣ͂ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτȣ̀ς εἰρηνεῦσαι, καὶ ἐπεδέξαντο. ἐπεδέ-

61. Καὶ ξατο

v. 47. τὰ ὁρμήματα) τὸ ὅρμημα. v. 48. Καὶ ἐκ τῆς) οἱ δὲ ἐκ τῆς. v. 49. ἐποίησεν μετὰ) ἐποίησεν εἰρήνην μετά. ibid. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. v. 50. ὁ βασιλεὺς) absque articulo. v. 53. ἐν τοῖς ἁγίοις) ἐν τοῖς ἀγγείοις. v. 55. ἔτι ζῶντος αὐτοῦ) ἔτι ζῶν. v. 56. τὰ τῶν πραγμάτων.) τὰ πράγματα. v. 57. κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο τȣ͂ ἀπ. καὶ εἶπεν) κατέσπευσεν τȣ͂ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν. v. 60. ἐπεδέξατο) ἐπεδέξαντο.

61. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς
ἐξῆλθεν καὶ οἱ ἄρχοντες· ἐπὶ τούτοις ἐξῆλθον ἐκ
τοῦ ὀχυρώματος,

62. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ
ὄρος Σιὼν, καὶ ἴδε τὸ ὀχύρωμα τοῦ τό-
που· καὶ ἠθέτησε τὸν ὁρκισμὸν ὃν ὤμο-
σε, καὶ ἐνετείλατο καὶ καθεῖλεν τὸ
τεῖχος κυκλόθεν.

ἀπῆραν 63. Καὶ ἀπῆρε κατὰ σπουδὴν καὶ ἀ-
πέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ εὗρε Φί-
λιππον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ
ἐπολέμησε πρὸς αὐτὸν, καὶ κατελάβε-
το τὴν πόλιν βίᾳ.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

ΕΤΟΥΣ ἑνὸς καὶ πεντηκοστοῦ καὶ
ἑκατοστοῦ ἐξῆλθε Δημήτριος ὁ τοῦ
Σελεύκου ἐκ Ῥώμης, καὶ ἀνέ-
βη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν πα-
ραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ.

2. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶ-
κον βασιλείας πατέρων αὐτοῦ, συνέλα-
βον αἱ δυνάμεις τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν
Λυσίαν ἀγαγεῖν αὐτοὺς αὐτῷ.

3. Καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα
καὶ εἶπε· μή μοι δείξητε τὰ πρόσωπα
αὐτῶν.

4. Καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις,
καὶ ἐκάθισε Δημήτριος ἐπὶ θρόνου βα-
σιλείας αὐτοῦ.

5. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες
ἄνδρες ἄνομοι καὶ ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραὴλ,
καὶ Ἄλκιμος ἡγεῖτο αὐτῶν βουλόμενος Ἄλκιμος
ἱερατεύειν.

6. Καὶ κατηγόρησαν τοῦ λαοῦ πρὸς
τὸν βασιλέα, λέγοντες· ἀπώλεσεν Ἰού-
δας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς
φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐσκόρπισεν ἀπὸ
τῆς γῆς ἡμῶν.

7. Νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄνδρα ᾧ πιστεύ-
εις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω τὴν ἐξολό-
θρευσιν ἅπασαν, ἣν ἐποίησεν ἡμῖν καὶ
τῇ χώρᾳ τοῦ βασιλέως, καὶ κολασάτω ἐκολά-
αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦντας σατο
αὐτοῖς.

8. Καὶ ἐπέλεξεν ὁ βασιλεὺς τὸν Βα-
ραγχίδην τῶν φίλων τοῦ βασιλέως κυ-
ριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ
βασιλεῖ.

9. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ Ἄλκι-
μον τὸν ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱε- ἔστησαν
ρωσύνην, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι
τὴν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

10. Καὶ ἀπῆραν, καὶ * ἦλθον μετὰ δυ- ἀπῆλθεν
νάμεως πολλῆς εἰς γῆν Ἰούδα· καὶ ἀπέ- * ἦλθεν
στειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ
δόλου.

11. Καὶ οὐ προσεῖχον τοῖς λόγοις αὐ-
τῶν· ἴδον γὰρ, ὅτι ἦλθον μετὰ δυνά-
μεως πολλῆς.

12. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς Ἄλκιμον Ἄλκιμον
καὶ Βακχίδην συναγωγὴ γραμματέων
ἐκζητῆσαι δίκαια.

V. 61. ἐξῆλθεν) ἐξῆλθον. V. 62. καθεῖλεν) καθελεῖν. V. 63. ἀπῆραν) ἀπῆρε. CAP. VII. v. 1. πεντηκοστοῦ) addit καὶ ἑκατοστοῦ. v. 2. ἀγαγεῖν) ἄγειν. v. 5. Ἄλκιμος) ἄλκιμος. v. 6. πάντας) deest. ibid. ἐσκόρπισεν) ἐσκόρπισαν. v. 7. ἅπασαν) πᾶσαν. ibid. ἐκολάσατο) κολασάτω. v. 8. Βαραγχίδην) βακχίδην. v. 9. ἔστησαν) ἔστησεν. ibid. ἱερωσύνην) ἱερατεύειν. v. 10. ἀπῆλθεν καὶ ἦλθεν) ἀπῆραν, καὶ ἦλθον. v. 11. προσεῖχον) προσέχον. v. 12. Ἄλκιμον) ἄλκιμον.

13 Καὶ πρῶτοι οἱ Ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπεζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνην.

14. Εἶπαν γάρ· ἄνθρωπος ἱερεὺς ἐκ τῦ σπέρματος Ἀαρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ ὐκ ἀδικήσει ἡμᾶς.

15. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτῶν εἰρηνικοὺς λόγους, καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς, λέγων· οὐκ ἐκζητήσομεν ὑμῖν κακὸν, καὶ τοῖς φίλοις ὑμῶν.

16. Καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ, καὶ συνέλαβεν ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τὺς λόγους ὓς ἔγραψε.

17. Σάρκας ὁσίων σῦ καὶ αἵματα αὐτῶν ἐξέχεαν κύκλῳ Ἱερυσαλὴμ, καὶ ὐκ ἦν αὐτοῖς ὁ θάπτων.

18. Καὶ ἐπέπεσεν αὐτῶν ὁ φόβος καὶ
εἰς ὁ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν, ὅτι εἶπαν· ὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ κρίσις· παρέβησαν γὰρ τὴν στάσιν καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὤμοσαν.

19. Καὶ ἀπῆρε Βακχίδης ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βηζὲθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλὺς ἀπὸ
μετ' τῶν ἀπ' αὐτῦ αὐτομολησάντων ἀνδρῶν, καί τινας τῦ λαῦ, καὶ ἔθυσεν αὐτὺς εἰς τὸ φρέαρ τὸ μέγα.

20. Καὶ κατέστησε τὴν χώραν τῷ Ἀλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτῦ δύναμιν τῦ βοηθεῖν αὐτῷ· καὶ ἀπῆλθε Βακχίδης πρὸς τὸν βασιλέα.

21. Καὶ ἠγωνίσατο Ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης.

22. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ ταράσσοντες τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ κατεκράτησαν γῆν Ἰύδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην ἐν Ἰσραήλ.

23. Καὶ ἴδεν Ἰύδας πᾶσαν τὴν κακίαν, ἣν ἐποίησεν Ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτῦ ἐν Ἄλκιμος
υἱοῖς Ἰσραὴλ ὑπὲρ τὰ ἔθνη.

24. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς Ἰυδαίας καὶ κυκλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀνδράσι (καὶ) τοῖς αὐτομολήσασι, καὶ ἀνεστάλησαν τῦ πορευθῆναι εἰς χώραν.

25. Ὡς δὲ εἶδεν Ἄλκιμος, ὅτι ἐνίσχυσεν Ἰύδας καὶ οἱ μετ' αὐτῦ, καὶ ἔγνω ὅτι ὐ δύναται ὑποστῆναι αὐτὺς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά.

26. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόντων αὐτῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ ἐχθραίνοντα τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν.

27. Καὶ ἦλθε Νικάνωρ εἰς Ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰούδαν καὶ τὺς ἀδελφοὺς αὐτῦ μετὰ δόλυ λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγων.

28. Μὴ ἔστω μάχη ἀναμέσον ἐμῦ καὶ ὑμῶν· ἥξω ἐν ἀνδράσιν ὀλίγοις, ἵνα ἴδω ὑμῶν τὰ πρόσωπα μετ' εἰρήνης.

29. Καὶ ἦλθε πρὸς Ἰύδαν, καὶ ἠσπάσαν-

v. 13. Καὶ πρῶτοι) καὶ abest. ibid. παρ' αὐτῶν) παρὰ αὐτῶν. v. 15. εἰρηνικὺς λόγους) transposita. v. 16. κατὰ τὺς λόγους οὓς) κατὰ τὸν λόγον ὃν. v. 18. εἰς πάντα) ἐπὶ πάντα. v. 19. μετ' αὐτοῦ) ἀπ' αὐτοῦ. v. 23. Ἄλκιμος) ἄλκιμος. v. 24. καὶ κυκλόθεν) καὶ abest. ibid. (καὶ) abest. ib. τῦ πορευθῆναι εἰς χώραν) τῦ πορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν. v. 25. ὅτι δύναται) ὅτι ὐ δύναται. v. 28. ἴδω ὑμῶν) transposita.

σαντο ἀλλήλους εἰρηνικῶς· καὶ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἐξαρπάσαι τὸν Ἰούδαν.

30. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ Ἰούδᾳ, ὅτι μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ ἐφοβήθη ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

31. Καὶ ἔγνω Νικάνωρ, ὅτι ἀπεκαλύφθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰούδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ Χαρφαρσαραμά.

32. καὶ ἔπεσαν τῶν παρὰ Νικάνορος ὡς πεντακισχίλιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ.

33. Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνέβη Νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος Σιών· καὶ ἐξῆλθαν ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ ἀσπάσασθαι αὐτὸν εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτωσιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τοῦ βασιλέως.

34. Καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτούς, καὶ κατεγέλασεν αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐτούς, καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφάνως.

35. Καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ, λέγων· ἐὰν μὴ παραδοθῇ Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ τὸ νῦν εἰς χεῖράς μου, καὶ ἔσται ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυριῶ τὸν οἶκον τοῦτον· καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου.

36. Καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔκλαυσαν καὶ εἶπαν·

37. Σύ, Κύριε, ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦτον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ᾽ αὐτόν, εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δεήσεως τῷ λαῷ σου.

38. Ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ, καὶ πεσάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ· μνήσθητι τῶν δυσφημιῶν αὐτῶν· καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν.

39. Καὶ ἐξῆλθε Νικάνωρ ἐξ Ἱερου-
σαλήμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βαιθωρών, καὶ παρενέβαλεν
συνήντησεν αὐτῷ δύναμις Συρίας.

40. Καὶ Ἰούδας παρενέβαλεν ἐν Ἀδασὰ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι· καὶ προσηύξατο Ἰούδας καὶ εἶπεν·

41. Οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων ὅτε ἐδυσφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγελός σου, Κύριε, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδας.

42. Οὕτως σύντριψον τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν σήμερον, καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι κακῶς ἐλάλησεν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου, καὶ κρῖνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ.

43. Καὶ συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς Ἀδάρ, καὶ συνετρίβη ἡ παρεμβολὴ Νικάνορος, καὶ ἔπεσεν αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ.

44. Ὡς δὲ ἴδεν ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἔπεσε Νικάνωρ, ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον.

v. 31. Ἰούδᾳ κατὰ Χαρφαρσαραμά.) ἰούδᾳ ἐν πολέμῳ κατὰ χαφαρσαλαμά. v. 32. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ὡς) ὡσεί. v. 33. ἐξῆλθαν) ἐξῆλθον. v. 35. τὸ νῦν εἰς χεῖράς μου) transposita. ibid. θυμοῦ) addit μεγάλου. v. 36. εἶπαν) εἶπον. v. 37. Σύ) addit κύριε. ibid. ἐπ᾽ αὐτόν) ἐπ᾽ αὐτῷ. v. 38. πεσάτωσαν) πεσέτωσαν. v. 39. παρενέβαλον) παρενέβαλεν. v. 41. βασιλέως) addit ἀσσυρίων. ibid. σου, καὶ) σου, κύριε, καὶ. v. 42. Οὕτως) οὕτω. ibid. ἐλάλησεν) ἐλάλησαν.

45. Καὶ κατεδίωκον αὐτοὺς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἀπὸ Ἀδασὰ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς Γάζηρα, καὶ ἐσάλπισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν.

46. Καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κωμῶν τῆς Ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερεκέρων αὐτοὺς, καὶ ἀνέστρεφον οὗτοι πρὸς τούτοις, καὶ ἔπεσαν πάντες ῥομφαίᾳ, καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς.

47. Καὶ ἔλαβον τὰ σκῦλα καὶ τὴν προνομὴν, καὶ τὴν κεφαλὴν Νικάνορος ἀφεῖλαν, καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ὑπερηφάνως, καὶ ἤνεγκαν, καὶ ἐξέτειναν παρὰ τὴν Ἱερουσαλήμ.

48. Καὶ ηὐφράνθη ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡμέραν
μεγάλην εὐφροσύνης μεγάλης.

49. Καὶ ἔστησαν τοῦ ἀγαγεῖν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀδάρ.

50. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἡμέρας ὀλίγας.

ΚΕΦ. Η΄. VIII.

ΚΑΙ ἤκουσεν Ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν Ῥωμαίων, ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἐν ἰσχύϊ, καὶ αὐτοὶ εὐδοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προστιθεμένοις αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προστεθῶσιν αὐτοῖς, καὶ ὅσοι ἐὰν προσέλθωσιν αὐτοῖς, ἱστῶσιν αὐτοῖς φιλίαν·

2. Καὶ ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ· καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιοῦσιν ἐν τοῖς Γαλάταις, καὶ ὅτι κατεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ὑπὸ φόρον·

3. Καὶ ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ Ἰσπανίας, τοῦ κατακρατῆσαι τῶν μετάλλων Σπανίας
τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου τοῦ ἐκεῖ.

4. Καὶ κατεκράτησαν τοῦ τόπου παντὸς τῇ βουλῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ, καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν σφόδρα· καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων ἐπ' αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς, ἕως συνέτριψαν αὐτοὺς, καὶ
ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην, καὶ ἐπάταξεν
οἱ ἐπίλοιποι διδόασιν αὐτοῖς φόρον κατ' ἐνιαυτόν·

5. Καὶ τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Περσέα Κιτιέων βασιλέα, καὶ τοὺς ἐπηρμένους ἐπ' αὐτοὺς συνέτριψαν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ, καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν·

6. Καὶ Ἀντίοχον τὸν μέγαν βασιλέα τῆς Ἀσίας τὸν πορευθέντα ἐπ' αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἑκατὸν εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα, καὶ συνετρίβη ἀπ' αὐτῶν.

7. Καὶ ἔλαβον αὐτὸν ζῶντα, καὶ ἔστησαν, αὐτοῖς διδόναι αὐτόν τε καὶ τοὺς βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, καὶ διδόναι ὅμηρα καὶ διαστολὴν,

8. καὶ χώραν τὴν Ἰνδικὴν, καὶ Μήδειαν, καὶ Λυδίαν, καὶ ἀπὸ τῶν καλλίστων

v. 46. πρὸς τούτοις, καὶ ἔπεσαν) πρὸς τούτους, καὶ ἔπεσον. v. 47. ἀφεῖλαν) ἀφεῖλον. v. 48. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. ibid. μεγάλην.) μεγάλης. v. 49. in Rom. καὶ ἔστησαν τοῦ ἄγειν κατὰ ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν τρισκαιδεκάτην τοῦ Ἀδάρ. CAP. VIII. v. 1. ἐν ἰσχύϊ) ἰσχύϊ. ibid. προστεθειμένοις) προστιθεμένοις. ib. καὶ ὅσοι ἐὰν προστεθῶσιν αὐτοῖς) non habet. ib. ἐὰν) ἄν. v. 3. Σπανίας) Ἰσπανίας. v. 4. ἐπάταξεν) ἐπάταξαν. v. 5. πολέμῳ) ἐν πολέμῳ. v. 7. καὶ διδόναι) καὶ deest.

λίσων χωρῶν αὐτῶν, καὶ λαβόντες αὐτὰς παρ' αὐτῦ ἔδωκαν αὐτὰς Εὐμένει τῷ βασιλεῖ.

9. Καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐβυλεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτὺς.

10. Καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν ἐπ' αὐτὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτὺς, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοὶ, καὶ ἠχμαλώτισαν τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτὺς, καὶ κατεκράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτὺς, καὶ κατεδυλώσαντο αὐτὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

11. Καὶ τὰς ἐπιλοίπους βασιλείας,
ἀνέστησαν αὐτοῖς — καὶ τὰς νήσους, ὅσοι ποτὲ ἀντέστησαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδύλωσαν αὐτύς.

12. Μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν ἐπαναπαυομένων αὐτοῖς συνετήρησαν αὐτοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακρὰν, καὶ ὅσοι ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐτῶν.

13. Οἷς δ' ἂν βύλωνται βοηθεῖν καὶ
βασιλεύυσιν — βασιλεύειν, βασιλεύυσιν· ὃς δ' ἂν βύλωνται, μεθιστῶσι· καὶ ὑψώθησαν σφόδρα.

14. Καὶ ἐν ἅπασι τούτοις οὐκ ἐπέθεντο ὐδεὶς αὐτῶν διάδημα, καὶ ὐ περιεβάλλοντο πορφύραν, ὥστε ἁδρυνθῆναι ἐν αὐτῇ.

15. Καὶ βυλευτήριον ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβυλεύοντο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βυλευόμενοι διαπαντὸς περὶ τῦ πλήθους, τῦ εὐκοσμεῖν ἑαυτύς.

16. Καὶ πιστεύυσιν ἑνὶ ἀνθρώπῳ ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ κυριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ πάντες ἀκύυσι τῦ ἑνὸς, καὶ οὐκ ἔστι φθόνος ὔτε ζῆλος ἐν αὐτοῖς.

17. Καὶ ἐπέλεξε Ἰύδας τὸν Εὐπόλεμον υἱὸν Ἰωάννου τῦ Ἀκκὼς καὶ Ἰάσονα — Ἀχχὰς
υἱὸν Ἐλεαζάρου, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὺς εἰς Ῥώμην, στῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμμαχίαν,

18. καὶ τῦ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι ἴδον τὴν βασιλείαν τῶν Ἑλλήνων καταδυλυμένους τὸν Ἰσραὴλ δυλείαν.

19. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ σφόδρα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βυλευτήριον, καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον·

20. Ἰύδας ὁ καὶ Μακκαβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ἰυδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς, στῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην, καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φίλους ὑμῶν.

21. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐτῶν.

 22. Καὶ

V. 10. ἔπεσαν) ἔπεσον. ibid. ἠχμαλώτισαν) ἠχμαλώτευσαν. ib. ἐπρονόμευσαν) προενόμευσαν. ib. καὶ ἐπρονόμευσαν αὐτούς) non habet. V. 11. ἀνέστησαν) ἀντέστησαν. ibid. ἐδύλ. αὐτύς) ἐδούλωσαν αὐτούς. V. 12. αὐτοῖς φιλίαν) φιλίαν. ibid. ἤκουσαν) ἤκουον. V. 13. Οἷς δ' ἂν) ὅσοις δ' ἄν. ib. βασιλεύουσιν) βασιλεύουσι. V. 14. ἅπασι) πᾶσι. ibid. ἐπέθεντο) ἐπέθετο. V. 15. ἑαυτούς.) αὐτάς. V. 16. ἄρχειν) τὴν ἀρχήν. ibid. ὔτε) οὐδέ. V. 17. Ἀχχὰς) ἀκκώς. V. 18. ζυγὸν αὐτῶν) ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν. V. 19. ἀπεκρίθησαν) addit καὶ εἶπον. V. 20. ὁ καὶ Μακκαβαῖος) καὶ deest.

22. Καὶ τῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς
γραφῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀντέγραψαν ἐπὶ δέλτοις χαλ-
δέλτοις κοῖς· καὶ ἀπέστειλαν εἰς Ἱερουσαλὴμ
εἶναι παρ' αὐτοῖς ἐκεῖ μνημόσυνον εἰρή-
νης καὶ συμμαχίας.

23. Καλῶς γένοιτο Ῥωμαίοις ϗ τῷ ἔθνει τῶν Ἰεδαίων ἐν τῇ θαλάσσῃ ϗ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς εἰς τὸν αἰῶνα, ϗ ῥομφαία ϗ ἐχθρὸς μακρυνθείη ἀπ' αὐτῶν.

24. Ἐὰν δὲ ἐνςῇ πόλεμος ἐν Ῥώμῃ προτέρᾳ ἢ πᾶσι τοῖς συμμάχοις αὐτῶν ἐν πάσῃ κυρείᾳ αὐτῶν·

25. Συμμαχήσει τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ὑπογραφῇ αὐτοῖς καρδίᾳ πλήρει.

26. Καὶ τοῖς πολεμῦσιν ὐ δώσυσιν
ὐδὲ ἐπαρκέσυσι σῖτον, ὅπλα, ἀργύ-
ριον, πλοῖα, ὡς ἔδοξε Ῥώμῃ· ϗ φυ-
ὅθεν λάξονται τὰ φυλάγματα αὐτῶν οὐθὲν
λαβόντες.

27. Κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ, ἐὰν ἔθνει Ἰεδαίων συμβῇ προτέροις πόλεμος, συμμαχήσουσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἐκ ψυχῆς, ὡς ἂν αὐτοῖς ὁ καιρὸς ὑπογραφῇ.

28. Καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν ὐ δοθή-
σεται σῖτος, ὅπλα, ἀργύριον, πλοῖα,
ὡς ἔδοξε Ῥώμῃ· ϗ φυλάξονται τὰ φυ-
ταῦτα λάγματα αὐτῶν, ϗ ὐ μετὰ δόλυ.

29. Κατὰ τὺς λόγους τούτυς ὕτως ἔστησαν Ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν Ἰεδαίων.

30. Ἐὰν δὲ μετὰ τὺς λόγους τούτυς βυλεύσωνται ὗτοι ϗ ὗτοι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, ποιήσονται ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν, ϗ ὃ ἐὰν προσθῶσιν ἢ ἀφέλωσιν ἔςαι κύρια.

31. Καὶ περὶ τῶν κακῶν, ὧν ὁ βασιλεὺς Δημήτριος συντελεῖται εἰς αὐτὺς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες· διατί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τὺς φίλους ἡμῶν τὺς συμμάχους Ἰεδαίους;

32. Ἐὰν οὖν ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσομεν αὐτοῖς τὴν κρίσιν, ϗ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς θαλάσσης ϗ διὰ τῆς ξηρᾶς.

ΚΕΦ. Θ'. ΙΧ.

ΚΑΙ ἤκυσε Δημήτριος, ὅτι ἔπεσε ἐποίησεν
Νικάνωρ ϗ αἱ δυνάμεις αὐτῦ
ἐν πολέμῳ, ϗ προσέθετο τὸν Βακ- πόλεμον
χίδην ϗ τὸν Ἄλκιμον ἐκ δευτέρου ἀπο-
στεῖλαι εἰς γῆν Ἰέδα, ϗ τὸ δεξιὸν κέ-
ρας μετ' αὐτῶν.

2. Καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς Γάλ-
γαλα, ϗ παρενεβάλοσαν ἐπὶ Μεσσα-
λὼθ τὴν ἐν Ἀρβήλοις, ϗ προκατελά-
βοντο αὐτὴν, ϗ ἀπώλεσαν ψυχὰς ἀνθρώ- ἀπώλε-
πων πολλάς. σεν

3. Καὶ τῦ μηνὸς τῦ πρώτυ ἔτυς δευ-
τέρου ϗ πεντηκοςοῦ ϗ ἑκατοςοῦ παρε-
νέβαλον ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. εἰς

4. Καὶ ἀπῆραν ϗ ἐπορεύθησαν εἰς Βερέαν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν ϗ δισχιλιάσιν ἵππων.

5. Καὶ

v. 22. γραφῆς, ἧς ἀντέγραψαν ἐπὶ δέλτοις) ἐπιστολῆς ἧς ἀντέγραψεν ἐπὶ δέλτοις. ibid. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. v. 23. τῶν Ἰεδαίων) absque articulis. v. 24. Ῥώμῃ) ἐν ῥώμῃ. v. 26. Ῥώμῃ.) ῥωμαίοις. ibid ὅθεν) οὐθὲν. v. 28. ἀργύριον) addit πλοῖα. ibid. ταῦτα) αὐτῶν. v. 29. ὕτω.) deest. CAP. IX. v. 1. ἐποίησεν) ἔπεσε. ibid. πόλεμον) ἐν πολέμῳ. v. 2. παρενεβάλοσαν ἐπὶ Μεσσαλὼθ) παρενέβαλον ἐπὶ μεσσαλώθ. ibid. ἀπώλεσεν) ἀπώλεσαν. v. 3. δευτέρου) τῦ δευτέρου. ibid. εἰς Ἱερουσαλὴμ) ἐπὶ ἱερουσαλήμ. v. 4. δισχιλιάσιν ἵππων.) [illegible] [illegible].

5. Καὶ Ἰούδας ἦν παρεμβεβληκὼς ἐν
Ἀλασα Ἐλεασὰ, καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ
μετ' αὐτοῦ.

6. Καὶ ἴδον τὸ πλῆθος τῶν δυνάμεων, ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα· καὶ ἐξερύησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, οὐ κατελείφθησαν ἐξ αὐτῶν ἀλλ' ἢ ὀκτακόσιοι ἄνδρες.

7. Καὶ ἴδεν Ἰούδας, ὅτι ἀπερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πόλεμος ἔθλιβεν αὐτόν· καὶ συνετρίβη τῇ καρδίᾳ, ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.

8. Καὶ ἐξελύθη, καὶ εἶπε τοῖς καταλειφθεῖσιν· ἀναστῶμεν καὶ ἀναβῶμεν
ἡμῖν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους ἡμῶν, ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐτούς.

9. Καὶ ἀπέστρεψαν αὐτὸν, λέγοντες· οὐ μὴ δυνησώμεθα, ἀλλ' ἢ σώζωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς τὸ νῦν, καὶ ἐπιστρέψαμεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ πολεμήσαμεν πρὸς αὐτούς· ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι.

10. Καὶ εἶπεν Ἰούδας· μή μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, φυγεῖν ἀπ' αὐτῶν· καὶ εἰ ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, καὶ ἀποθάνωμεν ἐν ἀνδρείᾳ χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ μὴ καταλίπωμεν αἰτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν.

11. Καὶ ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἔστησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ ἐμερίσθη ἡ ἵππος εἰς δύο μέρη, καὶ οἱ σφενδονηταὶ καὶ οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως, καὶ οἱ πρωταγωνισταὶ πάντες οἱ δυνατοί.

12. Βακχίδης δὲ ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι, καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ ἐκ τῶν δύο μερῶν, καὶ ἐφώνουν ταῖς σάλπιγξι·
καὶ ἐσάλπισαν καὶ οἱ παρὰ Ἰούδα καὶ Ἰούδα
αὐτοὶ ταῖς σάλπιγξι·

13. καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν παρεμβολῶν αὐτῶν· καὶ ἐγένετο
ὁ πόλεμος συνημμένος ἀπὸ πρωΐθεν ἕως συνηγμένος
ἑσπέρας.

14. Καὶ ἴδεν Ἰούδας, ὅτι Βακχίδης καὶ τὸ στερέωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς, καὶ συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ εὔψυχοι τῇ καρδίᾳ.

15. Καὶ συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας
ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐδίωκον ὀπίσω αὐτῶν ἐδίωκεν
ἕως Ἀζώτου ὄρους.

16. Καὶ οἱ εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας ἴδον ὅτι συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπέστρεψαν κατὰ πόδας Ἰούδα καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ὄπισθεν.

17. Καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ τούτων.

18. Καὶ Ἰούδας ἔπεσε· καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυγον.

19. Καὶ ἦραν Ἰωνάθαν καὶ Σίμων
Ἰούδαν τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν καὶ ἔθαψαν αὐτοῦ
αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν πατέρων αὐτοῦ
ἐν Μωδεεὶμ.

20. Καὶ ἔκλαυσαν αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ ἐκόψαν-

v. 5. Ἀλασὰ) Ἐλεασά. v. 6. ἐξερύησαν) ἐξεῤῥύησαν. v. 8. ἡμῖν) ἡμῶν. v. 9. δυνησώμεθα) δυνάμεθα. ibid. νῦν, ἐπιστρέψαμεν) νῦν, καὶ ἐπιστρέψωμεν. v. 10. καὶ ἤγγικεν) καὶ εἰ ἤγγικεν. ibid. ἀνδρείᾳ) ἐν ἀνδρείᾳ. v. 12. καὶ οἱ παρὰ Ἰούδου) οἱ παρὰ Ἰούδα. v. 13. ἐσείσθη) ἐσαλεύθη. ibid. ἀπὸ τῶν παρεμβ. αὐτῶν·) ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν παρεμβολῶν. ib. συνηγμένος) συνημμένος. v. 15. ἐδίωκεν) ἐδίωκον. v. 16. Καὶ οἱ εἰς τὸ) καὶ εἰς τὸ. v. 17. ἔπεσαν) ἔπεσον. v. 19. ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀδελφὸν αὐτῶν. v. 20. ἐκεῖ) abest.

ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολλὰς, καὶ εἶπαν·

21. Πῶς ἔπεσε δυνατὸς σώζων τὸν Ἰσραήλ;

22. Καὶ τὰ περισσὰ τῶν λόγων Ἰούδου καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθιῶν ὧν ἐποίησε, καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα.

23. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν Ἰούδου, ἐξέκυψαν οἱ ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰσραὴλ, καὶ ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικίαν.

24. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγενή-
αὐτομόλησεν θη λιμὸς μεγάλη σφόδρα, καὶ ηὐτομόλησεν ἡ χώρα μετ' αὐτῶν.

25. Καὶ ἐξέλεξε Βακχίδης τοὺς ἀσεβεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς κυρίους τῆς χώρας.

26. Καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς φίλους Ἰούδου, καὶ ἦγον αὐτοὺς πρὸς
ἐξεδίκα Βακχίδην· καὶ ἐξεδίκει αὐτοὺς, καὶ * ἐνέ-
* ἐνέπαιζον παιζεν αὐτοῖς.

27. Καὶ ἐγένετο θλίψις μεγάλη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ἥτις οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης ἐν αὐτοῖς.

28. Καὶ ἠθροίσθησαν πάντες οἱ φίλοι Ἰούδου, καὶ εἶπον τῷ Ἰωνάθαν.

29. Ἀφ' οὗ ὁ ἀδελφός σου Ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ Βακχίδην, καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

30. Νῦν οὖν σε ᾑρετισάμεθα σήμερον, τοῦ εἶναι ἀντ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα καὶ ἡγούμενον, τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον ἡμῶν.

31. Καὶ ἐπεδέξατο Ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὴν ἥγησιν· καὶ ἀνέστη ἀντὶ ἤτησαν
Ἰούδου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

32. Καὶ ἔγνω Βακχίδης, καὶ ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι.

33. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν καὶ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον Θεκωὲ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου
Ἀσφάρ. Ἀσφὰδ

34. Καὶ ἔγνω Βακχίδης τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶν τὸ στράτευμα αὐτοῦ πέραν τοῦ
Ἰορδάνου. Ἰορδάνη

35. Καὶ ἀπέστειλε Ἰωνάθαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τοῦ ὄχλου· καὶ παρεκάλεσε τοὺς Ναβαταίους φίλους αὐτοῦ παραθέσθαι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν τὴν πολλήν.

36. Καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰαμβρεὶν ἐκ Μηδαβὰ, καὶ συνέλαβον Ἰωάννην καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες.

37. Μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωνάθαν καὶ Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ Ἰαμβρὶν ποιοῦσι γάμον μέγαν, καὶ ἄγουσι τὴν νύμφην

v. 20. εἶπαν·) εἶπον. v. 22. Ἰούδου) ἰούδα, ita & seq. versu. ibid. μεγαλωσύνης αὐτοῦ) μεγαλωσύνης αὐτῶν. v. 24. μεγάλη σφ. καὶ αὐτομόλησεν) μέγας σφόδρα, καὶ ηὐτομόλησεν. v. 26. Ἰούδου) ἰούδα, passim. ibid. ἐξεδίκα αὐτοὺς, καὶ ἐνέπαιζον) ἐξεδίκει ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνέπαιζεν. v. 27. αὐτοῖς) ἐν αὐτοῖς. v. 31. ἤτησιν) ἥγησιν. v. 33. Ἀσφὰδ) ἀσφάρ. v. 34. Ἰορδάνη) ἰορδάνου. v. 35. ἀπέστειλε) addit ἰωνάθαν. ibid. Ναβαταίους) ναυαταίους. v. 36. οἱ υἱοὶ Ἰαμβρεὶν) υἱοὶ ἰαμβρεί. v. 37. Ἰωνάθαν) τῷ ἰωνάθαν. ibid. υἱοὶ Ἰαμβρὶν) οἱ υἱοὶ ἰαμβρεί.

φην ἀπὸ Ναδαβὰθ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων μεγιςάνων Χαναὰν μετὰ παραπομπῆς μεγάλης.

38. Καὶ ἐμνήσθησαν Ἰωάννου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὄρους.

39. Καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ ἴδαν, καὶ ἰδοὺ θροῦς καὶ ἀποσκευὴ πολλὴ, καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς συνάντησιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν καὶ ὅπλων πολλῶν.

40. Καὶ ἐξανέςησαν ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς, καὶ ἔπεσαν τραυματίαι πολλοὶ, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ
σκεύη ὄρος, καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν:

41. Καὶ μετεςράφη ὁ γάμος εἰς πένθος, καὶ ἡ φωνὴ μουσικῶν αὐτῶν εἰς θρῆνον.

42. Καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδίκησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέςρεψαν
ὄρος εἰς τὸ ἕλος τοῦ Ἰορδάνου.

43. Καὶ ἤκουσε Βακχίδης, καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἕως τῶν κρηπίδων τοῦ Ἰορδάνου ἐν δυνάμει πολλῇ.

44. Καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· ἀναςῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν· οὐ γάρ ἐςι σήμερον ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

45. Ἰδοὺ γὰρ ὁ πόλεμος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ἐξόπισθεν ἡμῶν· τὸ δὲ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἕλος καὶ δρυμὸς, καὶ οὐκ ἔςι τόπος τοῦ ἐκκλῖναι.

46. Νῦν οὖν κεκράξατε εἰς οὐρανὸν, ὅπως διασωθῆτε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν.

47. Καὶ συνῆψεν ὁ πόλεμος· καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθαν τὴν χεῖρα αὐτοῦ πατάξαι τὸν Βακχίδην, καὶ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω.

48. Καὶ ἐνεπήδησεν Ἰωνάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν, καὶ οὐ διέβησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Ἰορδάνην.

49. Καὶ διέπεσον παρὰ * Βακχίδου τῇ διέβησαν
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς χιλίους ἄνδρας. * Βακχίδα

50. Καὶ ἀπέςρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ,
καὶ ᾠκοδόμησαν πόλεις ὀχυρὰς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τὸ ὀχύρωμα τὸ ἐν Ἱεριχῶ, καὶ τὴν Ἐμμαοὺμ, καὶ τὴν Βαιθωρὼν, καὶ
τὴν Βαιθὴλ, καὶ τὴν Θαμναθὰ Φαραθωνί, Φαραθὼν
καὶ τὴν Τεφὼν ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς.

51. Καὶ ἔθεντο φρουρὰν ἐν αὐτοῖς τοῦ ἐχθραίνειν τῷ Ἰσραήλ.

52. Καὶ ὠχύρωσαν τὴν πόλιν τὴν ἐν Βαιθσούρᾳ, καὶ Βεθσέραν
καὶ Γαζάραν, καὶ τὴν ἄκραν, καὶ ἔθεντο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ παραθέσεις βρωμάτων.

v. 37. μεγάλων μεγις. Χαναὰν) μεγιςάνων μεγάλων τῶν χαναάν. v. 39. ἴδαν) ἴδον. v. 40. ἐνέδρου) adjicit, οἱ περὶ τὸν ἰωνάθαν. ibid. ἔπεσαν) ἔπεσον. ib. σκεύη) σκῦλα. v. 41. καὶ φωνὴ) καὶ ἡ φωνή. v. 42. ὄρος) ἕλος. v. 44. τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.) τοῖς παρ' αὐτοῦ. v. 45. καὶ οὐκ ἔςι) καὶ abest. v. 48. ἐνεπήδησεν) ἐνεπίδησεν. v. 49. διέβησαν) διέπεσον. ibid. Βακχίδα) βακχίδου. v. 50. ἀπέςρεψαν) ἐπέςρεψαν. ibid. ᾠκοδόμησαν) ᾠκοδόμησε. ib. Φαραθὼν) Φαραθωνί. v. 51. ἔθεντο) ἔθετο. v. 52. ὠχύρωσαν τὴν π. καὶ Βεθσέραν καὶ Γαζάραν) ὠχύρωσε τὴν πόλιν τὴν ἐν βαιθσούρᾳ, καὶ τὴν γάζαρα. ibid. ἔθεντο) ἔθετο.

53. Καὶ ἔλαβον τὲς υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὅμηρα, ϗ ἔθεντο αὐτὲς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερεσαλὴμ ἐν φυλακῇ.

54. Καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ ϗ πεντηκοςῷ ϗ ἑκατοςῷ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐπέταξεν Ἄλκιμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἐσωτέρας, ϗ καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν, ϗ ἐνήρξατο τῦ καθαιρεῖν.

55. Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπλήγη Ἄλκιμος, ϗ ἐνεποδίσθη τὰ ἔργα αὐτῦ, ϗ ἀπεφράγη τὸ ςόμα αὐτῦ, ϗ παρελύθη, ϗ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λαλῆσαι λόγον ϗ ἐντείλασθαι περὶ τῦ οἴκυ αὐτοῦ.

56. Καὶ ἀπέθανεν Ἄλκιμος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ μετὰ βασάνυ μεγάλης.

57. Καὶ ἴδε Βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν Ἄλκιμος, ϗ ἀπέςρεψε πρὸς τὸν βασιλέα, ϗ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο.

58. Καὶ ἐβυλεύσαντο οἱ ἄνομοι πάντες, λέγοντες· ἰδὲ Ἰωνάθαν ϗ οἱ παρ᾽ αὐτῦ ἐν ἡσυχίᾳ κατοικῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἄξομεν τὸν Βακχίδην, ϗ συλλήψεται αὐτὲς πάντας ἐν νυκτὶ μιᾷ.

59. Καὶ πορευθέντες συνεβουλεύσαντο αὐτῷ.

60. Καὶ ἀπῆρε τῦ ἐλθεῖν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, ϗ ἀπέςειλεν ἐπιςολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις αὐτῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰυδαίᾳ, ὅπως συλλάβωσι τὸν Ἰωνάθαν ϗ τὲς σὺν αὐτῷ, ϗ ὐκ ἠδύναντο, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ βυλὴ αὐτῶν.

61. Καὶ συνέλαβον ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς κακίας εἰς πεντήκοντα ἄνδρας, ϗ ἀπέκτεινεν αὐτές.

62. Καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθαν ϗ Σίμων ϗ οἱ μετ᾽ αὐτῦ εἰς Βαιθβασὶ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ϗ ᾠκοδόμησε τὰ καθῃρημένα αὐτῆς, ϗ ἐςερέωσεν αὐτήν.

63. Καὶ ἔγνω Βακχίδης ϗ συνήγαγε πᾶν τὸ πλῆθος, αὐτοῦ, ϗ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρήγγειλε.

64. Καὶ ἐλθὼν παρενέβαλεν ἐπὶ Βαιθβασὶ, ϗ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολλὰς, ϗ ἐποίησε μηχανάς.

65. Καὶ ἀπέλιπεν Ἰωνάθαν Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ ἐν τῇ πόλει, ϗ ἐξῆλθεν· εἰς τὴν χώραν, ϗ ἦλθεν ἐν ἀριθμῷ.

66. Καὶ ἐπάταξεν Ὀδοαῤῥὴν ϗ τὲς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ϗ τὲς υἱοὺς Φασιρὼν ἐν τῷ σκηνώματι αὐτῶν, ϗ ἐξήρξατο τύπτειν ϗ ἀναβαίνειν ἐν ταῖς δυνάμεσι.
'Οδομηρὰ

67. Καὶ Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτῦ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς.

68. Καὶ ἐπολέμησαν πρὸς τὸν Βακχίδην, καὶ συνετρίβη ὑπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἔθλιβον αὐτὸν σφόδρα, ὅτι ἦν ἡ βυλὴ αὐτῦ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῦ κενή.

69. Καὶ

v. 53. ἔλαβον) ἔλαβε. ibid. ἔθεντο) ἔθετο. v. 54. τῷ μηνὶ) μηνὶ. v. 58. οἱ ἄνομοι πάντες) transposita. v. 60. σὺν αὐτῷ, καὶ ὐκ ἠδύναντο) μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ὐκ ἐδύναντο. v. 61. συνέλαβον) συνελάβοντο. ibid. ἀπέκτεινεν) ἀπέκτειναν. v. 62. ἐςερέωσεν) ἐςερέωσαν. v. 65. ἦλθεν ἀριθμῷ·) ἦλθεν ἐν ἀριθμῷ. v. 66. Ὀδομηρὰ) ὀδοαῤῥὴν. ibid. ταῖς δυνάμεσι.) absque articulo. v. 68. ἐπολέμησαν) ἐπολέμησεν.

69. Καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀνόμοις τοῖς συμβουλεύσασιν αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἀπέκτειναν ἐξ αὐτῶν πολλοὺς, καὶ ἐβουλεύσατο τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

70. Καὶ ἐπέγνω Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, τοῦ συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν εἰρήνην, καὶ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὴν αἰχμαλωσίαν.

71. Καὶ ἀπεδέξατο, καὶ ἐποίησε κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ὤμοσεν αὐτῷ μὴ ἐκζητῆσαι αὐτῷ κακὸν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

72. Καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ᾐχμαλώτευσε τοπρότερον ἐκ γῆς Ἰούδα· καὶ ἀποστρέψας ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.

73. Καὶ κατέπαυσε ῥομφαία ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ ᾤκησεν Ἰωνάθαν ἐν Μαχμάς· καὶ ἤρξατο Ἰωνάθαν κρίνειν τὸν λαὸν, καὶ ἠφάνισε τοὺς ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. Ι΄. Χ.

ΚΑΙ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἀνέβη Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Ἀντιόχου ὁ Ἐπιφανὴς, καὶ κατελάβετο Πτολεμαΐδα, καὶ ἐπεδέξατο αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ·

2. Καὶ ἤκουσε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς, καὶ συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ εἰς πόλεμον.

3. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς Δημήτριος λόγοις εἰρηνικοῖς, ὥστε μεγαλῦναι αὐτόν.

4. Εἶπε γάρ· προφθάσωμεν τοῦ εἰρήνην θεῖναι μετ᾽ αὐτοῦ, πρινὴ θεῖναι αὐ- αὐτῷ
τὸν μετὰ Ἀλεξάνδρου καθ᾽ ἡμῶν.

5. Μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν, ὧν συνετελέσαμεν πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ.

6. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυνάμεις, καὶ κατασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτοῦ, καὶ τὰ ὅμηρα τὰ ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐτῷ.

7. Καὶ ἦλθεν Ἰωνάθαν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀνέγνω τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας.

8. Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν ὅτε
ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς
ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυνάμεις.

9. Καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας
Ἰωνάθαν τὰ ὅμηρα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτοὺς ἀπέδωκαν
τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν.

10. Καὶ ᾤκησεν Ἰωνάθαν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ καινίζειν τὴν πόλιν.

11. Καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τείχη καὶ τὸ ὄρος Σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων εἰς ὀχύρωσιν, καὶ ἐποίησαν οὕτως.

12. Καὶ ἔφυγον οἱ ἀλλογενεῖς οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν, οἷς ᾠκοδόμησεν ὁ Βακχίδης.

v. 69. ὠργίσθησαν) ὠργίσθη. CAP. X. v. 1. ἐπεδέξατο) ἐπεδέξαντο. v. 3. πρὸς Ἰων. ἐπιστολὰς Δημήτριος) δημήτριος πρὸς ἰωνάθαν ἐπιστολάς. v. 4. μετ᾽ αὐτῷ) μετ᾽ αὐτοῦ. v. 7. ἐν Ἱερουσαλὴμ) εἰς ἱερουσαλήμ. v. 8. ἔδωκεν αὐτοῖς) ἔδωκεν αὐτῷ. v. 9. ἀπέδωκαν) ἀπέδωκεν. v. 12. ὁ Βακχίδης) absque articulo.

13. Καὶ κατέλιπεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

Βαιθσούροις
14. Πλὴν ἐν Βαιθσούροις ὑπελείφθησάν τινες τῶν καταλιπόντων τὸν νόμον καὶ τὰ προστάγματα· ἦν γὰρ αὐτοῖς φυγαδευτήριον.

15. Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τὰς ἐπαγγελίας, ὅσας ἀπέστειλε Δημήτριος τῷ Ἰωνάθαν, καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας, ἃς ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς κόπους οὓς ἔχοσαν.

16. Καὶ εἶπε· μὴ εὑρήσομεν ἄνδρα τοιοῦτον ἕνα; καὶ νῦν ποιήσωμεν αὐτὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν.

17. Καὶ ἔγραψεν ἐπιστολάς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ κατὰ τοὺς λόγους τούτους, λέγων·

18. Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ ἀδελφῷ Ἰωνάθαν χαίρειν.

19. Ἀκηκόαμεν περὶ σοῦ, ὅτι ἀνὴρ
ἀγαθὸς δυνατὸς ἰσχύϊ καὶ ἐπιτήδειος εἶ τοῦ εἶναι ἡμῶν φίλος.

20. Καὶ νῦν καθεστάκαμέν σε σήμερον ἀρχιερέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φί-
ἀπέστειλαν λον βασιλέως καλεῖσθαι, (καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πορφύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν,) καὶ φρονεῖν τὰ ἡμῶν καὶ συντηρεῖν φιλίαν πρὸς ἡμᾶς.

21. Καὶ ἐνεδύσατο Ἰωνάθαν τὴν ἁγίαν στολὴν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυνάμεις, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά.

22. Καὶ ἤκουσε Δημήτριος τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐλυπήθη, καὶ εἶπε·

23. Τί τοῦτο ἐποιήσαμεν, ὅτι προέφθακεν ἡμᾶς ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις εἰς στήριγμα; καταλαβέσθαι

24. Γράψω κἀγὼ αὐτοῖς λόγους παρακλήσεως καὶ ὕψους καὶ δομάτων, ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοήθειαν.

25. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς λόγους τούτους· Βασιλεὺς Δημήτριος τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

26. Ἐπεὶ συνετηρήσατε τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμείνατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν, καὶ οὐ προσεχωρήσατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἠκούσαμεν καὶ ἐχάρημεν.

27. Καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν, καὶ ἀνταποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθά, ἀνθ' ὧν ποιεῖτε μεθ' ἡμῶν.

28. Καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέματα πολλά, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα.

29. Καὶ νῦν ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἁλός, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων.

30. Καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ τοῦ ἡμίσους τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τοῦ ἐπιβάλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νομῶν τῶν προστιθεμένων αὐτῇ ἀπὸ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ Γαλιλαίας, ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.

31. Καὶ

V. 14. Βαιθσούροις) βαιθσούρᾳ. V. 15. ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος) transpofita. ibid. ἔχοσαν·) ἔχον. V. 16. ποιήσωμεν) ποιήσομεν. V 19. ἀγαθὸς) δυνατός. ibid. ἡμῶν φίλος.) ἡμῖν φίλος. V. 20. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. V. 23. καταλαβέσθαι) καταθέσθαι. V. 24. κἀγὼ αὐτοῖς) transpofita. V. 30. ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμ. καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.) καὶ ἀπὸ τῆς σήμ. ἡμ. καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.

31. Καὶ Ἱερουσαλὴμ ἤτω ἁγία καὶ
ἀφιεμένη ἀφειμένη καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς, αἱ δεκάται καὶ τὰ τέλη.

32. Ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ, ὅπως ἂν καταςῇ ἐν αὐτῇ ἄνδρας, οὓς ἂν ἐκλέξηται αὐτὸς τοῦ φυλάσσειν αὐτήν.

33. Καὶ πᾶσαν ψυχὴν Ἰουδαίων τὴν αἰχμαλωτισθεῖσαν ἀπὸ γῆς Ἰούδα εἰς πᾶσαν βασιλείαν μου ἀφίημι ἐλευθέραν δωρεάν· καὶ πάντες ἀφιέτωσαν τοὺς φόρους καὶ κτηνῶν αὐτῶν.

34. Καὶ πᾶσαι αἱ ἑορταὶ καὶ τὰ σάββατα καὶ νεμηνίαι, καὶ ἡμέραι ἀποδεδειγμέναι, καὶ τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἑορτῆς καὶ τρεῖς ἡμέραι μετὰ ἑορτὴν ἔςωσαν πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἀτελείας καὶ ἀφέσεως πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς οὖσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ μου.

35. Καὶ οὐχ ἕξει ἐξουσίαν οὐδεὶς πράσσειν καὶ παρενοχλεῖν τινα αὐτῶν περὶ παντὸς πράγματος.

36. Καὶ προσγραφήτωσαν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ βασιλέως εἰς τριάκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ δοθήσεται αὐτοῖς ξένια, ὡς καθήκει πάσαις ταῖς δυνάμεσι τοῦ βασιλέως.

37. Καὶ κατασαθήσεται ἐξ αὐτῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι τοῦ βασιλέως τοῖς μεγάλοις, καὶ ἐκ τούτων κατασαθήσεται ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν ὄντων εἰς πίςιν· καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν ἔςωσαν, καὶ πορευέσθωσαν τοῖς νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ἐν γῇ Ἰούδα.

38. Καὶ τοὺς τρεῖς νομοὺς τοὺς προστεθέντας τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς χώρας Σαμαρείας προστεθήτω τῇ Ἰουδαίᾳ πρὸς τὸ λογισθῆναι τοῦ γενέσθαι ὑφ' ἕνα, τοῦ μὴ ὑπακοῦσαι ἄλλης ἐξουσίας ἀλλ' ἢ τοῦ ἀρχιερέως.

39. Πτολεμαΐδα καὶ τὴν προσκυροῦσαν αὐτῇ δέδωκα δόμα τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν προκαθήκουσαν δαπάνην τοῖς ἁγίοις.

40. Κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δεκαπέντε χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν τόπων τῶν ἀνηκόντων.

41. Καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον, ὃ οὐκ ἀπεδίδοσαν οἱ ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τοῦ νῦν δώσωσιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου.

42. Καὶ ἐπὶ τούτοις πεντακισχιλίους σίκλους ἀργυρίου, οὓς ἐλάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν τοῦ ἁγίου ἀπὸ τοῦ λόγου καθ' ἐνιαυτὸν, καὶ ταῦτα ἀφίεται, διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι.

43. Καὶ ὅσοι ἐὰν φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
ὁρίοις αὐτοῦ, ὀφείλοντες βασιλικὰ καὶ ὀφείλων
πᾶν πρᾶγμα, ἀπολελύσθωσαν, καὶ πάντα ὅσα ἐςὶν αὐτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.

V. 31. ἀφιεμένη) ἀφειμένη. V. 32. καταςῇ) καταςήσῃ. V. 33. καὶ κτηνῶν) καὶ τῶν κτηνῶν. V. 34. ἐν πάσῃ τῇ βασ.) ἐν τῇ βασιλείᾳ. V. 37. ἐξ αὐτῶν ἔςωσαν) transposita. V. 39. προκαθήκουσαν) προσήκουσαν. V. 41. ἀπεδίδοσαν ἀπὸ) ἀπεδίδοσαν οἱ ἀπό. ibid. δώσωσιν εἰς) δώσουσι εἰς. V. 42. ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν) non habet. V. 43. ὀφείλων) ὀφείλοντες.

44. Καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆναι καὶ τοῦ ἐπικαινισθῆναι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων, καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τοῦ λόγου τοῦ βασιλέως.

(οἰκοδομηθῆναι) 45. Καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὀχυρῶσαι κυκλόθεν, καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τοῦ λόγου τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη τὰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.

46. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν καὶ ὁ λαὸς τοὺς λόγους τούτους, οὐκ ἐπίστευσαν (ἐπίστευσεν) αὐτοῖς, οὐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπεμνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης, ἧς ἐποίησεν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα.

47. Καὶ εὐδόκησαν ἐν Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι αὐτὸς ἐγένετο αὐτοῖς ἀρχηγὸς λόγων εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας.

48. Καὶ συνήγαγεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ παρενέβαλεν ἐξεναντίας Δημητρίου.

49. Καὶ συνῆψαν πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς, καὶ ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ Δημητρίου, καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἴσχυσεν ἐπ᾽ αὐτούς.

50. Καὶ ἐστερέωσε πόλεμον σφόδρα ἕως ἔδυ ὁ ἥλιος, καὶ ἔπεσεν ὁ Δημήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

51. Καὶ ἀπέστειλεν Ἀλέξανδρος πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα Αἰγύπτου πρέσβεις κατὰ τοὺς λόγους τούτους, λέγων·

52. Ἐπεὶ ἀνέστρεψα εἰς γῆν βασιλείας (τὴν βασιλείαν) μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ θρόνου πατέρων μου, καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ συνέτριψα τὸν Δημήτριον· καὶ ἐπεκράτησα τῆς χώρας ἡμῶν.

53. Καὶ συνῆψα πρὸς αὐτὸν μάχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς, καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὑφ᾽ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.

54. Καὶ νῦν στήσωμεν πρὸς * ἑαυτοὺς φιλίαν (συνστήσομεν), καὶ νῦν δός μοι τὴν θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα, καὶ ἐπιγαμβρεύσω * (αὐτὸν) σοι, καὶ δώσω σοι δόματα, καὶ αὐτῇ ἄξιά σου.

55. Καὶ ἀπεκρίθη Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς, λέγων· ἀγαθὴ ἡμέρα, ἐν ᾗ ἀνέστρεψας εἰς γῆν πατέρων σου, καὶ ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτῶν.

56. Καὶ νῦν ποιήσω σοι, ἃ ἔγραψας, ἀλλὰ ἀπάντησον εἰς Πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλήλους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς εἴρηκας.

57. Καὶ ἐξῆλθε Πτολεμαῖος ἐξ Αἰγύπτου αὐτὸς καὶ Κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα ἔτους δευτέρου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ.

58. Καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξέδοτο αὐτῷ Κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε τὸν γάμον αὐτῆς ἐν Πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ βασιλεῖς ἐν δόξῃ μεγάλῃ.

59. Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ Ἰωνάθαν (Ἰωνάθη) ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ.

60. Καὶ

v. 45. οἰκοδομῆσαι τὰ τείχη ἐν) οἰκοδομηθῆναι τὰ τείχη τὰ ἐν. v. 46. ἐπίστευσεν) ἐπίστευσαν. v. 49. ὁ Ἀλέξανδρος) absque articulo. v. 50. πόλεμον) τὸν πόλεμον. v. 52. εἰς τὴν βασιλείαν μου) εἰς γῆν βασιλείας μου. v. 54. συνστήσομεν πρὸς αὐτὸν) νῦν στήσωμεν πρὸς ἑαυτούς. v. 56. ἀλλὰ) ἀλλ᾽. v. 57. ἦλθεν) εἰσῆλθον. v. 59. ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος) transposita. ibid. Ἰωνάθη) τῷ Ἰωνάθαν.

60. Καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλὰ, καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτῶν.

61. Καὶ συνήχθησαν ἐπ᾽ αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ ἐξ Ἰσραὴλ, ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ οὐ προσέσχεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς.

62. Καὶ προσέταξεν αὐτοῖς ὁ βασι-
ἐξέδυσεν λεὺς, καὶ ἐξέδυσαν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια
ἐνέδυσεν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν, καὶ
ἐποίησαν οὕτως.

63. Καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν
αὐτοῦ· ἐξέλθατε μετ᾽ αὐτοῦ εἰς μέσον
τῆς πόλεως, καὶ κηρύξατε τοῦ μηδένα
κατὰ τοῦ ἐντυγχάνειν κατ᾽ αὐτοῦ περὶ μηδενὸς πράγ-
σου ματος, καὶ μηδεὶς αὐτῷ ἐνοχλείτω
περὶ παντὸς λόγου.

64. Καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἐντυγ-
ἐκήρυξεν χάνοντες τὴν δόξαν αὐτοῦ καθὼς ἐκή-
σινδόνα ρυξαν, καὶ περιβεβλημένον αὐτὸν πορφύ-
ραν, καὶ ἔφυγον πάντες.

65. Καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν τῶν πρώτων φίλων, καὶ ἔθετο αὐτὸν στρατηγὸν καὶ μεριδάρχην.

66. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετ᾽ εἰρήνης καὶ εὐφροσύνης.

67. Καὶ ἐν ἔτει πέμπτῳ καὶ ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἦλθε Δημήτριος ὁ υἱὸς Δημητρίου ἐκ Κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτοῦ.

68. Καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν.

69. Καὶ κατέστησε Δημήτριος Ἀπολλώνιον τὸν ὄντα ἐπὶ Κοίλης Συρίας, καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην, καὶ παρενέβαλεν ἐν Ἰαμνείᾳ· καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα, λέγων·

70. Σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ᾽ ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ ἐγενήθην εἰς καταγέλωτα καὶ ὀνειδισμὸν διὰ σέ· καὶ διατί σὺ ἐξουσιάζῃ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν τοῖς ὄρεσι;

71. Νῦν οὖν εἰ πέποιθας ἐπὶ ταῖς δυνάμεσί σου, κατάβηθι πρὸς ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον, καὶ συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ, ὅτι μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι δύναμις τῶν πόλεων.

72. Ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν· καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ πρόσωπον ἡμῶν, ὅτι δὶς ἐτροπώθησαν οἱ πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.

73. Καὶ νῦν οὐ δυνήσῃ ὑποστῆναι τὴν
ἵππον καὶ δύναμιν τοιαύτην ἐν τῷ πε-
δίῳ, ὅπου οὐκ ἔστι λίθος οὐδὲ κόχλαξ
οὐδὲ τόπος τοῦ φυγεῖν. ποῦ

74. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν τῶν λόγων Ἀπολλωνίου, ἐκινήθη τῇ διανοίᾳ, καὶ ἐπέλεξε δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ συνήντησεν

αὐτῷ

v. 61. συνήχθησαν ἐπ᾽ αὐτὸν) ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτόν. v. 62. προσέταξεν αὐτοῖς) αὐτοῖς abest. ibid. ἐξέδυσεν) ἐξέδυσαν. ib. ἐνέδυσεν) ἐνέδυσαν. v. 63. ἐξέλθατε) ἐξέλθετε. ibid. κατὰ τοῦ σοῦ) κατ᾽ αὐτοῦ. ib. ἐνοχλείτω) παρενοχλείτω. v. 64. ἐκήρυξεν) ἐκήρυξαν. ibid. σινδόνα) πορφύραν. v. 67. ὁ υἱὸς) absque articulo. v. 70. καὶ ὀνειδισμὸν) καὶ εἰς ὀνειδισμόν. ibid. διατί) addit σύ. v. 73. ποῦ φυγεῖν.) τοῦ φυγεῖν.

αὐτῷ Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐτοῦ.

75. Καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἰόππην, καὶ ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι Φρουρὰ Ἀπολλωνίου ἐν Ἰόππῃ, καὶ ἐπολέμησαν αὐτήν.

76. Καὶ φοβηθέντες ἤνοιξαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκυρίευσεν Ἰωνάθαν Ἰόππης.

77 Καὶ ἤκουσεν Ἀπολλώνιος, καὶ παρενέβαλε τρισχιλίαν ἵππον καὶ δύναμιν πολλὴν, καὶ ἐπορεύθη εἰς Ἄζωτον ὡς
προσῆγεν διοδεύων, καὶ ἅμα προῆγεν εἰς τὸ πεδίον,
καὶ διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν πλῆθος ἵππου
αὐτήν καὶ πεποιθέναι ἐπ' αὐτῇ.

78. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς Ἄζωτον, καὶ συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς πόλεμον.

79. Καὶ ἀπέλιπεν Ἀπολλώνιος χι-
κρυπτῶς λίαν ἵππον ἐν κρυπτῷ κατόπισθεν αὐτῶν.

80. Καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι ἐστὶν ἔνεδρον κατόπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσαν αὐτοῦ τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἐξετίναξαν τὰς σχίζας εἰς τὸν λαὸν ἐκ πρωΐθεν ἕως δείλης.

81. Ὁ δὲ λαὸς εἱστήκει καθὼς ἐπέταξεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκοπίασαν οἱ ἵπποι αὐτῶν.

82. Καὶ εἵλκυσε Σίμων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ συνῆψε πρὸς τὴν φάλαγγα· ἡ γὰρ ἵππος ἐξελύθη καὶ συνετρί-
ἀπ' βησαν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγαν.

83. Καὶ ἡ ἵππος ἐσκορπίσθη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς Ἄζωτον, καὶ εἰσῆλθον εἰς Βηθδαγὼν τὸ εἰδωλεῖον αὐτοῦ σωθῆναι.

84. Καὶ ἐνεπύρισεν Ἰωνάθαν τὴν Ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὸ ἱερὸν Δαγὼν καὶ τὸ ἱερὸν αὐτῆς καὶ τοὺς συμφυγόντας εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισεν ἐν πυρί.

85. Καὶ ἐγένοντο οἱ πεπτωκότες μαχαίρᾳ σὺν τοῖς ἐμπυρισθεῖσιν εἰς ἄνδρας ὀκτακισχιλίους.

86. Καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν Ἰωνάθαν,
καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἀσκάλωνα, καὶ εἰς
ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγάλῃ.

87. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλὴμ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῦ ἔχοντες σκῦλα πολλά.

88. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, καὶ προσέθετο δοξάσαι τὸν Ἰωνάθαν.

89. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πόρπην
χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ δίδοσθαι τοῖς συγ- συγγενεῦ-
γενέσι τῶν βασιλέων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ σιν
τὴν Ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτῆς εἰς κληροδοσίαν.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΚΑΙ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἤθροισε δυνάμεις πολλὰς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης,

v. 75. οἱ ἐκ τῆς πόλεως) ἐκ τῆς πόλεως. v. 77. προσῆγεν εἰς τὸ π. καὶ διὰ) προῆγεν εἰς τὸ πεδίον, διά. ibid. ἐπ' αὐτήν.) ἐπ' αὐτῇ. v. 76. κατεδίωξεν) addit ἰωνάθαν. ibid. ὀπίσω αὐτοῦ) posteriore loco deest. v. 79. κρυπτῶς) ἐν κρυπτῷ. v. 80. δείλης.) ἑσπέρας. v. 82. ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγαν.) ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. v. 83. αὐτοῦ σωθῆναι) αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. v. 84. Δαγὼν καὶ τὸ - - fin.) δαγὼν, καὶ τοὺς συμφυγόντας εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισε πυρί. v. 86. εἰς Ἀσκάλωνα) ἐπὶ ἀσκάλωνα. v. 87. Ἰωνάθαν) addit εἰς ἱερουσαλήμ. v. 89. συγγενεῦσι) συγγενέσι. CAP. XI. v. 1. ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ) ὡς τὴν ἄμμον τὴν περὶ τό.

σης, καὶ πλοῖα πολλά· καὶ ἐζήτησε κατακρατῆσαι τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθεῖναι αὐτὴν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

2. Καὶ ἐξῆλθεν εἰς Συρίαν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐντολὴ ἦν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως συναντᾷν αὐτῷ διὰ τὸ πενθερὸν αὐτοῦ εἶναι.

3. Ὡς δὲ εἰσεπορεύετο εἰς τὰς πόλεις ὁ Πτολεμαῖος, ἀπέτασσε τὰς δυνάμεις φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει.

Πτολεμαΐδος

4. Ὡς δὲ ἤγγισεν Ἀζώτου, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ ἱερὸν Δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ Ἄζωτον καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς καθῃρημένα, καὶ τὰ σώματα ἐῤῥιμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους, οὓς ἐνεπύρισεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐποίησαν γὰρ θημωνίας αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ.

ἐνεπυρισμένον

5. Καὶ διηγήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν Ἰωνάθαν εἰς τὸ ψογῆσαι αὐτόν· καὶ ἐσίγησεν ὁ βασιλεύς.

ψογίσαι

6. Καὶ συνήντησεν Ἰωνάθαν τῷ βασιλεῖ εἰς Ἰόππην μετὰ δόξης, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ.

7. Καὶ ἐπορεύθη Ἰωνάθαν μετὰ τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Ἐλευθέρου, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ.

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς παραλίας ἕως Σελευκείας τῆς παραθαλασσίας, καὶ διελογίζετο περὶ Ἀλεξάνδρου λογισμοὺς πονηρούς.

9. Καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς Δημήτριον βασιλέα, λέγων· Δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτοὺς διαθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα μου ἣν ἔχει Ἀλέξανδρος, καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πατρός σου.

10. Μεταμεμέλημαι γὰρ δοὺς αὐτῷ τὴν θυγατέρα μου, ἐζήτησε γὰρ ἀποκτεῖναί με.

11. Καὶ ἐψόγισεν αὐτὸν χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

12. Καὶ ἀφελόμενος αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Δημητρίῳ, καὶ ἠλλοιώθη τὸ πρόσωπον Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐφάνη ἔχθρα αὐτῶν.

13. Καὶ εἰσῆλθε Πτολεμαῖος εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίας, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου.

14. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν εἰς Κιλικίαν κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπεστάτουν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων.

15. Καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν ἐν πολέμῳ. Καὶ ἐξήγαγε Πτολεμαῖος τὴν δύναμιν, καὶ ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτροπώσατο αὐτόν.

16. Καὶ ἔφυγεν Ἀλέξανδρος εἰς τὴν

V. 3. Πτολεμαΐδος) ὁ Πτολεμαῖος. V. 4. ἐνεπυρισμένον) ἐμπεπυρισμένον. V. 5. ψογίσαι) ψογῆσαι. V. 9. βασιλέα) τὸν βασιλέα. V. 11. ἐψόγισεν) ἐψόγησεν. V. 12. τὸ πρόσωπον Ἀλεξάνδρου) τῷ Ἀλεξάνδρῳ. ibid. ἔχθρα) ἡ ἔχθρα. V. 13. καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίας) non habet. V. 14. εἰς Κιλικίαν) ἐν Κιλικίᾳ. V. 15. ἐν πολέμῳ) πολέμῳ. ibid. Πτολεμαῖος) addit τὴν δύναμιν.

Ἀραβίαν· τοῦ σκεπασθῆναι αὐτὸν ἐκεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὑψώθη.

17. Καὶ ἀφεῖλε Ζαβδιὴλ ὁ Ἄραψ τὴν κεφαλὴν Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀπέστειλε τῷ Πτολεμαίῳ.

18. Καὶ ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτοῦ ἀπώλοντο ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι.

19. Καὶ ἐβασίλευσε Δημήτριος ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ.

20. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνήγαγεν Ἰωνάθαν τοὺς ἐκ τῆς Ἰουδαίας, τοῦ ἐκπολεμῆσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἱε-
ἐποίησαν ρουσαλὴμ, καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς.

21. Καὶ ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐτῶν ἄνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, ὅτι Ἰωνάθαν περικάθηται τὴν ἄκραν.

22. Καὶ ἀκούσας ὠργίσθη, ὡς δὲ ἤκουσεν, εὐθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἔγραψεν Ἰωνάθαν, τοῦ μὴ περικαθῆσθαι τῇ ἄκρᾳ, καὶ τοῦ ἀπαντῆσαι αὐτὸν αὐτῷ συμμίσγειν εἰς Πτολεμαΐδα τὴν ταχίστην.

23. Ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν, ἐκέλευσε περικαθῆσθαι, καὶ ἐπέλεξε τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ καὶ τῶν ἱερέων, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ κινδύνῳ.

24. Καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτοῦ.

25. Καὶ ἐνετύγχανον κατ' αὐτοῦ τινὲς ἄνομοι τῶν ἐκ τοῦ ἔθνους.

26. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ οἱ πρὸ αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάντων τῶν φίλων αὐτοῦ.

27. Καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ ὅσα ἄλλα εἶχε τίμια τοπρότερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φίλων ἡγεῖσθαι.

28. Καὶ ἠξίωσεν Ἰωνάθαν τὸν βασιλέα ποιῆσαι τὴν Ἰουδαίαν ἀφορολόγητον καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας, καὶ
τὴν Σαμαρεῖτιν, καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ ἐπηγγεί-
τάλαντα τριακόσια. λαντο

29. Καὶ εὐδόκησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔγραψε τῷ Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τούτων ἐχούσας τὸν τρόπον τοῦτον.

30. Βασιλεὺς Δημήτριος Ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν, καὶ ἔθνει Ἰουδαίων.

31. Τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἐγράψαμεν Λασθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν περὶ ὑμῶν, γεγράφαμεν καὶ πρὸς
ὑμᾶς, ὅπως εἰδῆτε. ἴδητε

32. Βασιλεὺς Δημήτριος Λασθένει τῷ πατρὶ χαίρειν.

33. Τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων φίλοις ἡμῶν καὶ συντηροῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δίκαια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν
τῆς ἐξ αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἑαυτῶν

34. Ἐστά-

v. 18. ὀχυρώμασιν αὐτοῦ) αὐτοῦ deest. v. 20. ἐποίησαν) ἐποίησεν. v. 22. περικαθῆσθαι) addit τῇ ἄκρᾳ. v. 23. αὐτὸν) ἑαυτόν. v. 24. καὶ ἐπορεύθη) καὶ abest. ibid. ἐναντίον) ἐνώπιον. v. 25. τῶν ἐκ τοῦ) τινὲς ἐκ τοῦ. v. 28. ἐπηγγείλαντο) ἐπηγγείλατο. v. 31. ἴδητε) εἰδῆτε. v. 33. ἑαυτῶν) ἐξ αὐτῶν.

34. Ἑστάκαμεν οὖν αὐτοῖς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ τοὺς τρεῖς νομοὺς Ἀφαίρεμα, καὶ Λύδδα, καὶ Ῥαθαμεῖν, αἵτινες προσετέθησαν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ πάντα τὰ συγκυροῦντα αὐτοῖς πᾶσι τοῖς θυσιάζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀντὶ τῶν βασιλικῶν, ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ᾽ αὐτῶν τοπρότερον κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν γεννημάτων τῆς γῆς καὶ τῶν ἀκροδρύων.

35. Καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἀπὸ τοῦ νῦν τῶν δεκατῶν καὶ τῶν τελῶν τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ τὰς τοῦ ἁλὸς λίμνας, καὶ τοὺς ἀνήκοντας ἡμῖν
ἐπαρκέσομεν στεφάνους, πάντα ἐπαρκοῦς παρίεμεν αὐτοῖς.

36. Καὶ οὐκ ἀθετηθήσεται οὐδὲν τούτων ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐπὶ τὸν ἅπαντα χρόνον.

37. Νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε τοῦ ποιῆσαι τούτων ἀντίγραφον, καὶ δοθήτω Ἰωνάθαν, καὶ τεθήτω ἐν ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ ἐπισήμῳ.

38. Καὶ ἴδε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐθὲν αὐτῷ ἀνθειστήκει, καὶ ἀπέλυσε πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον τόπον, πλὴν τῶν ξένων δυνάμεων, ὧν ἐξενολόγησεν ἀπὸ τῶν νήσων τῶν
ἤχθρησαν αὐτῶν ἐθνῶν, καὶ ἤχθραναν αὐτῷ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

39. Τρύφων δὲ ἦν τῶν παρὰ Ἀλεξάνδρου τοπρότερον, καὶ ἴδεν ὅτι πᾶσαι αἱ δυνάμεις καταγογγύζουσι κατὰ τοῦ Δημητρίου, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Εἰμαλκουαὶ τὸν Ἄραβα, ὃς ἔτρεφε τὸν Ἀντίοχον τὸ παιδάριον τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Σιμαλκουὴ

40. Καὶ προσήδρευεν αὐτῷ, ὅπως παραδοῖ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα συνετέλεσε Δημήτριος, καὶ τὴν ἔχθραν, ἣν ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. ἀπήγγειλαν

41. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα, ἵνα ἐκβάλῃ τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν· ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν Ἰσραήλ.

42. Καὶ ἀπέστειλε Δημήτριος πρὸς Ἰωνάθαν, λέγων· οὐ μόνον ταῦτα ποιήσω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου, ἀλλ᾽ ἢ δόξῃ δοξάσω σε καὶ τὸ ἔθνος σου, ἐὰν εὐκαιρίας τύχω.

43. Νῦν οὖν ὀρθῶς ποιήσεις ἀποστείλας μοι ἄνδρας οἱ συμμαχήσουσίν μοι, ὅτι ἀπέστησαν πᾶσαι αἱ δυνάμεις μου. ἡμῖν

44. Καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν ἄνδρας τρισχιλίους δυνατοὺς ἰσχύϊ αὐτῷ εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ηὐφράνθη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν. αὐτῶν

45. Καὶ ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς

v. 34. τὰ ὅρια) ταῦτα ὅρια. ibid. Λύδδα, καὶ Ῥαθαμεῖν προσετ.) λύδδαν καὶ ῥαμαθὲμ, αἵτινες προσετέθησαν. ib. καὶ τῶν ἀκροδρύων.) καὶ ἀπὸ τῶν ἀκροδρύων. v. 35. ἐπαρκέσομεν) ἐπαρκοῦς παρίεμεν. v. 36. οὐδὲν τούτων) οὐδὲ ἓν τούτων. ibid. νῦν ἐπὶ τὸν) νῦν καὶ εἰς τὸν. v. 37. ἐπιμελεῖσθε) ἐπιμελεῖσθε. ibid. ἐν ὄρει) ἐν τῷ ὄρει. ib. ἐπιτηδείῳ) abest. v. 38. οὐθὲν) οὐδέν. ibid. ἕκαστον ἴδιον) ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον. ib. ἤχθρησαν αὐτῶν) ἤχθραναν αὐτῷ. ib. αἱ ἀπὸ τῶν πατέρων) τῶν πατέρων αὐτοῦ. v. 39. κατὰ τοῦ Δημητρίου) κατὰ abest. ibid. Σιμαλκουὴ) εἰμαλκουαί. v. 40. ἀπήγγειλαν) ἀπήγγειλεν. v. 42. ἀλλ᾽ ἢ δόξῃ) ἀλλὰ δόξῃ. v. 43. ἀποσ. ἡμῖν.) ἀποστείλας μοι. ibid. μοι,) deest. v. 44. ἰσχύϊ αὐτῶν) ἰσχύϊ αὐτῷ. ibid. ηὐφράνθη) εὐφράνθη.

ἄνδρας πόλεως εἰς μέσον τῆς πόλεως εἰς ἀνδρῶν δώδεκα μυριάδας, καὶ ἠθέλοντο ἀνελεῖν τὸν βασιλέα.

46. Καὶ ἔφυγεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ κατελάβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς διόδους τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο ἐκπολεμεῖν.

47. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἰουδαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα· καὶ διεσπάρησαν ἐν τῇ πόλει πάντες ἅμα· καὶ ἀπέκτειναν ἐν τῇ πόλει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάδας δέκα.

48. Καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἐλάβοσαν σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἔσωσαν τὸν βασιλέα.

49. Καὶ ἴδον οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς πόλεως ὡς ἠθέλοντο, καὶ ἠσθένησαν ταῖς διανοίαις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ δεήσεως, λέγοντες·

50. Δὸς ἡμῖν δεξιὰς, καὶ παυσάσθωσαν οἱ Ἰουδαῖοι πολεμοῦντες ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν.

51. Καὶ ἔριψαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐποίησαν εἰρήνην, καὶ ἐδοξάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἔχοντες σκῦλα πολλά.

52. Καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς Δημήτριος ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ.

53. Καὶ ἐψεύσατο πάντα ὅσα εἶπε, καὶ ἠλλοτριώθη τῷ Ἰωνάθαν, καὶ οὐκ ἀνταπέδωκε τὰς εὐνοίας ἃς ἀνταπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἔθλιψεν αὐτὸν σφόδρα.

54. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε Τρύφων καὶ Ἀντίοχος μετ' αὐτοῦ παιδάριον νεώτερον· καὶ ἐβασίλευσε, καὶ ἐπέθετο διάδημα.

55. Καὶ ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις ἃς ἀπεσκοράκισε Δημήτριος, καὶ ἐπολέμησαν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔφυγε καὶ ἐτροπώθη.

56. Καὶ ἔλαβε Τρύφων τὰ θηρία, καὶ κατεκράτησεν Ἀντιοχείας.

57. Καὶ ἔγραψεν Ἀντίοχος ὁ νεώτερος Ἰωνάθᾳ, λέγων· ἵστημί σοι τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ τῶν τεσσάρων νομῶν, καὶ εἶναί σε τῶν φίλων τοῦ βασιλέως.

58. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι ἐν πορφύρᾳ, καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν.

59. Καὶ Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησε στρατηγὸν ἀπὸ τῆς κλίμακος τοῦ κλί-
Τύρου ἕως τῶν ὁρίων Αἰγύπτου. ματος

60. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν, καὶ διεπορεύετο πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ ἠθροίσθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις Συρίας εἰς συμμαχίαν, καὶ ἦλθεν εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐνδόξως.

61. Καὶ

v. 45. ἄνδρας) εἰς ἀνδρῶν. ibid. μυριάδας) addit ἀνδρῶν. v. 46. ἐκπολεμεῖν.) πολεμεῖν. v. 47. ἐν τῇ πόλει) addit πάντες ἅμα. v. 51. ἔριψαν) ἔῤῥιψαν. v. 52. ὁ βασιλεὺς Δημήτριος) transposita. v. 53. ἠλλοτριώθη) ἠλλοτριώθη. ibid. τὰς εὐνοίας) κατὰ τὰς εὐνοίας. ibid. ἔθλιψεν) ἔθλιβεν. v. 55. ἀπεσκοράκισε) ἀπεσκόρπισε. v. 57. Ἰωνάθᾳ) τῷ Ἰωνάθαν. v. 59. ἀπὸ τοῦ κλίματος) ἀπὸ τῆς κλίμακος.

61. Καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς Γάζαν
καὶ ἀπέκλεισαν οἱ ἀπὸ Γάζης, καὶ περιεκάθισε περὶ αὐτὴν, καὶ ἐνεπύρισε
τὰ περιπόλια αὐτῆς ἐν πυρὶ, καὶ ἐσκύ-
αὐταῖς λευσεν αὐτά·

62. Καὶ ἠξίωσαν οἱ ἀπὸ Γάζης τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς δεξιὰς, καὶ ἔλαβε τὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν εἰς ὅμηρα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ διῆλθε τὴν χώραν ἕως Δαμασκοῦ.

63. Καὶ ἤκουσεν Ἰωνάθαν ὅτι παρῆ-
Κήδες σαν οἱ ἄρχοντες Δημητρίου εἰς Κάδης
τὴν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ μετὰ δυνάμεως
πολλῆς, βουλόμενοι μεταστῆσαι αὐτὸν
τῆς χώ- τῆς χρείας.
ρας

64. Καὶ συνήντησεν αὐτοῖς, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτῦ Σίμωνα κατέλιπεν ἐν τῇ χώρᾳ.

ἐν 65. Καὶ παρενέβαλε Σίμων ἐπὶ Βαιθ-
σύρα, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέρας πολλὰς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν.

66. Καὶ ἠξίωσαν αὐτὸν τῦ δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὺς ἐκεῖθεν, καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἔθετο ἐπ' αὐτὴν φρουράν.

67. Καὶ Ἰωνάθαν καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῦ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῦ Γεννησὰρ, καὶ ὤρθρισαν τοπρωῒ εἰς τὸ πεδίον Νασώρ.

68. Καὶ ἰδὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐξέβαλον ἔνεδρον ἐπ' αὐτὸν ἐν τοῖς ὄρεσιν, αὐτοὶ δὲ ἀπήντησαν ἐξεναντίας.

69. Τὰ δὲ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐκ τῶν τόπων ἑαυτῶν, καὶ συνῆψαν πόλεμον· καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ Ἰωνάθα πάντες.

70. Οὐδὲ εἷς κατελείφθη ἀπ' αὐ-
τῶν, πλὴν Ματταθίας ὁ τῦ Ἀβεσσαλώμυ Ἀψα-
καὶ Ἰούδας ὁ τῦ Χαλφεὶ ἄρχοντες τῆς λώμυ
στρατιᾶς τῶν δυνάμεων.

71. Καὶ διέῤῥηξεν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτῦ, καὶ ἐπέθετο γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, καὶ προσηύξατο.

72. Καὶ ἐπέστρεψε πρὸς αὐτὺς πολέμῳ, καὶ ἐτροπώσατο αὐτὺς, καὶ ἔφυγον.

73. Καὶ ἴδον οἱ φυγόντες οἱ παρ' αὐτῦ, καὶ ἐπέστρεψαν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίωκον μετ' αὐτῦ ἕως Κάδης ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ.

74. Καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς ἄνδρας τρισχιλίους· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΚΑΙ ἴδεν Ἰωνάθαν ὅτι ὁ καιρὸς αὐτῷ συνεργεῖ, καὶ ἐπέλεξεν ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεῶσαι τὴν πρὸς αὐτὺς φιλίαν.

2. Καὶ πρὸς Σπαρτιάτας, καὶ τό-

v. 61. ἐν πυρὶ) πυρί. ibid. αὐταῖς) αὐτά. v. 62. Ἰωνάθαν) τὸν ἰωνάθαν. ibid. τῶν ἀρχόντων) absque articulo. v. 63. Κήδες) κάδης. ibid. τῆς χώρας) τῆς χρείας. v. 65. ἐν Βαιθσούρᾳ) ἐπὶ βαιθσύρα. v. 66. ἐπ' αὐτὴν) ἐπ' αὐτῇ. v. 67. τοῦ Γεννησαρ) absque articulo. v. 69. ἑαυτῶν) αὐτῶν. ibid. Ἰωνάθα) ἰωνάθαν. v. 70. Ἀψαλώμου) ἀβεσσαλώμου. ibid. Χαλφεὶ) χαλφί. v. 71. ἐπέθετο) ἐπέθηκε. v. 72. ἐπέστρεψε) ὑπέστρεψε. v. 73. φυγόντες παρ') φεύγοντες οἱ παρ'. CAP. XII. v. 1. ἀνανεῶσαι) ἀνανεώσασθαι.

πους ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς κατὰ ταῦτα.

3. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ εἶπαν· Ἰωνάθαν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς ἀνανεώσασθαι τὴν φιλίαν αὐτοῖς καὶ τὴν συμμαχίαν κατὰ τὸ πρότερον. ἐπορεύθησαν

4. Καὶ ἔδωκαν ἐπιστολὰς αὐτοῖς πρὸς αὐτοὺς κατὰ τόπον, ὅπως προπέμπωσιν αὐτοὺς εἰς γῆν Ἰούδα μετ' εἰρήνης.

5. Καὶ τοῦτο ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔγραψεν Ἰωνάθαν τοῖς Σπαρτιάταις.

6. Ἰωνάθαν ἀρχιερεὺς (τοῦ ἔθνους) καὶ ἡ γερουσία τοῦ ἔθνους, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λοιπὸς δῆμος τῶν Ἰουδαίων Σπαρτιάταις τοῖς ἀδελφοῖς χαίρειν.

7. Ἔτι πρότερον ἐπεστάλησαν ἐπιστολαὶ πρὸς Ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα παρὰ Δαρείου τοῦ βασιλεύοντος ἐν ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ὡς τὸ ἀντίγραφον ὑπόκειται.

8. Καὶ ἐπεδέξατο Ὀνίας τὸν ἄνδρα τὸν ἀπεσταλμένον ἐνδόξως, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολάς, ἐν αἷς διεσαφεῖτο περὶ συμμαχίας καὶ φιλίας.

9. Καὶ ἡμεῖς οὖν ἀπροσδεεῖς τούτων ὄντες, παράκλησιν ἔχοντες τὰ βιβλία τὰ ἅγια τὰ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν,

10. ἐπειράθημεν ἀποστεῖλαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀδελφότητα, καὶ φιλίαν ἀνανεώσασθαι πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι ὑμῶν· πολλοὶ γὰρ καιροὶ διῆλθον ἀφ' οὗ ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς.

11. Ἡμεῖς οὖν ἐν παντὶ καιρῷ ἀδιαλείπτως ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς καθηκούσαις ἡμέραις μιμνησκόμεθα ὑμῶν, ἐφ' ὧν προσφέρομεν θυσιῶν, καὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς, ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημονεύειν ἀδελφῶν.

12. Εὐφραινόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ δόξῃ ὑμῶν.

13. Ἡμᾶς δὲ ἐκύκλωσαν πολλαὶ θλίψεις καὶ πόλεμοι πολλοί, καὶ ἐπολέμησαν ἡμᾶς οἱ βασιλεῖς οἱ κύκλῳ ἡμῶν.

14. Οὐκ ἠβουλόμεθα οὖν παρενοχλεῖν ὑμῖν καὶ τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ * φίλοις ἡμῶν ἐν τοῖς πολέμοις τούτοις. τοὺς λοιποὺς συμμάχους * φίλους

15. Ἔχομεν γὰρ τὴν ἐξ οὐρανῶν βοήθειαν βοηθοῦσαν ἡμῖν, καὶ ἐρρύσθημεν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν.

16. Ἐπελέξαμεν οὖν Νουμήνιον Ἀντιόχου καὶ Ἀντίπατρον Ἰάσονος, καὶ ἀπεστάλκαμεν πρὸς Ῥωμαίους ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν καὶ συμμαχίαν τὴν προτέραν. Ἀντιμάχου πρότερον

17. Ἐνετειλάμεθα οὖν αὐτοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς πορευθῆναι, καὶ ἀσπάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ἀποδοῦναι ὑμῖν τὰς παρ' ἡμῶν ἐπιστολὰς περὶ τῆς ἀνανεώσεως καὶ τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν.

18. Καὶ νῦν καλῶς ποιήσετε ἀντιφωνήσαντες ἡμῖν πρὸς ταῦτα. ἐποιήσατε

19. Καὶ

v. 2. κατὰ ταῦτα.) κατὰ τὰ αὐτά. v. 3. ἐπορεύθησαν εἰς τὸ) εἰσῆλθον εἰς τό. ibid. εἶπαν·) ἔπον. ib. ἀπέστειλαν) ἀπέστειλεν. v. 5. ἀντίγραφον) τὸ ἀντίγραφον. v. 6. τοῦ ἔθνους καὶ ἡ γερουσία) transposita. v. 7. ἐπεστάλησαν) ἀπεστάλησαν. v. 10. πρὸς ἡμᾶς) πρὸς ὑμᾶς. v. 11. ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς) ἔντε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς λοιπαῖς. v. 14. Οὐκ ἠβουλ.) καὶ οὐκ ἠβουλόμεθα. ibid. τοὺς λοιποὺς συμμάχους καὶ φίλους) τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ φίλοις. v. 15. ἐξ οὐρανῶν) ἐξ οὐρανοῦ. ibid. ἐρύσθημεν) ἐῤῥύσθημεν. v. 16. Ἀντιμάχου) Ἀντιόχου. ibid. πρότερον) προτέραν. v. 18. ἐποιήσατε) ποιήσετε. ibid. ἀντιφωνήσαντες) ἀντιφωνήσαντες.

ἀπέστειλαν

19. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστειλεν.

Ὀνειάρης

* χαίρων

20. Ὀνίᾳ· Ἄρειος βασιλεὺς Σπαρτιατῶν Ὀνίᾳ ἱερεῖ μεγάλῳ * χαίρειν.

21. Εὑρέθη ἐν γραφῇ περί τε τῶν Σπαρτιατῶν καὶ Ἰουδαίων, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσὶν, καὶ ὅτι εἰσὶν ἐκ γένους Ἀβραάμ.

22. Καὶ νῦν ἀφ᾽ οὗ ἔγνωμεν ταῦτα, καλῶς ποιήσετε γράφοντες ἡμῖν περὶ τῆς εἰρήνης ὑμῶν.

23. Καὶ ἡμεῖς δὲ ἀντιγράφομεν ὑμῖν, τὰ κτήνη ὑμῶν καὶ ἡ ὕπαρξις ὑμῶν ἡμῖν ἐστ, καὶ τὰ ἡμῶν ὑμῖν ἐστιν· ἐντελλόμεθα οὖν ὅπως ἀπαγγείλωσιν ὑμῖν κατὰ

τὰ αὐτὰ ταῦτα.

24. Καὶ ἤκουσεν Ἰωνάθαν ὅτι ἐπέστρεψαν οἱ ἄρχοντες Δημητρίου μετὰ δυνάμεως πολλῆς ὑπὲρ τοπρότερον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν.

25. Καὶ ἀπῆρεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς εἰς τὴν Ἀμαθῖτιν χώραν· οὐ γὰρ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀνοχὴν τοῦ ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ.

26. Καὶ ἀπέστειλε κατασκόπους εἰς

αὐτοῦ τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν, καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ, ὅτι οὕτως τάσσονται ἐπιπεσεῖν ἐπ᾽ αὐτοὺς τὴν νύκτα.

27. Ὡς δὲ ἔδυ ὁ ἥλιος, ἐπέταξεν Ἰωνάθαν τοῖς παρ᾽ αὐτοῦ γρηγορεῖν καὶ εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅπλοις, καὶ ἑτοιμάζεσθαι εἰς πόλεμον δι᾽ ὅλης τῆς νυκτὸς, καὶ ἐξέβαλε προφύλακας κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς.

28. Καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι, ὅτι ἡτοίμασται Ἰωνάθαν καὶ οἱ παρ᾽ αὐτοῦ εἰς πόλεμον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἔπτηξαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, καὶ ἀνέκαυσαν πυρὰς τὴν καρ-

ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν. δίαν

29. Καὶ ἀνεχώρησαν· Ἰωνάθαν δὲ καὶ οἱ παρ᾽ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ἕως πρωΐ· ἔβλεπον γὰρ τὰ φῶτα καιόμενα.

30. Καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω αὐ- κατεδίω-

τῶν, καὶ * οὐ κατέλαβεν αὐτοὺς, διέβησαν ξαν

γὰρ τὸν Ἐλεύθερον ποταμόν. * ἐκ ἐκα-

31. Καὶ ἐξέκλινεν Ἰωνάθαν ἐπὶ τοὺς τέλαβεν

Ἄραβας τοὺς καλουμένους Ζαβαδαίους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.

32. Καὶ ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς Δαμασκὸν, καὶ διώδευσεν ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ.

33. Καὶ Σίμων ἐξῆλθε, καὶ διώδευσεν ἕως Ἀσκάλωνος, καὶ τῶν πλησίων τὰ

ὀχυρωμάτων, καὶ ἐξέκλινεν εἰς Ἰόππην, ὀχυρώ-

καὶ προκατελάβετο αὐτήν. ματα

34. Ἤκουσε γὰρ ὅτι βούλονται τὸ ὀχύρωμα παραδοῦναι τοῖς παρὰ Δημητρίου, καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν, ὅπως φυλάσσωσιν αὐτήν.

35. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐξεκκλησίασε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ, καὶ ἐβουλεύσατο μετ᾽ αὐτῶν τοῦ οἰκοδομῆσαι ὀχυρώματα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ,

36. καὶ

V. 19. ἀπέστειλαν) ὧν ἀπέστειλεν. V. 20. Ὀνειάρης) ὀνιαρής. ibid. χαίρων) χαίρειν. V. 21. ἀδελφοί εἰσι) transposita. V. 23. κατὰ τὰ αὐτά.) κατὰ ταῦτα. V. 25. τοῦ ἐμβατεῦσαι) τοῦ abest. V. 26. αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν) αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν. ibid. οὕτως) οὕτω. V. 27. ἑτοιμάζεσθαι) præfigit καί. V. 28. τὴν καρδίαν) τῇ καρδίᾳ. V. 30. κατεδίωξαν ὀπίσω) κατεδίωξεν ἰωνάθαν ὀπίσω. ibid. οὐκ ἐκατέλαβεν) οὐ κατέλαβεν. V. 31. Ζαβαδαίους) ζαβεδαίους. V. 33. τὰ πλ. ὀχυρώματα) τῶν πλησίων ὀχυρωμάτων.

36. καὶ προσυψῶσαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὑψῶσαι ὕψος μέγα ἀναμέσον τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸ διαχωρίσαι αὐτὴν τῆς πόλεως, ἵνα ᾖ αὕτη κατὰ μόνας, ὅπως μήτε ἀγοράζωσι μήτε πωλῶσι.

37. Καὶ συνήχθησαν τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἤγγισε τοῦ τείχους τοῦ χειμάῤῥου τοῦ ἐξ ἀπηλιώτου, καὶ ἐπεσκεύασαν τὸ καλούμενον Καφεναθά. ἔπεσεν ἐπεσκεύασεν

38. Καὶ Σίμων ᾠκοδόμησε τὴν Ἀδιδὰ ἐν τῇ Σεφήλᾳ, καὶ ὠχύρωσεν θύρας καὶ μοχλούς.

39. Καὶ ἐζήτησε Τρύφων βασιλεῦσαι τῆς Ἀσίας, καὶ περιθέσθαι τὸ διάδημα καὶ ἐκτεῖναι χεῖρας ἐπὶ Ἀντίοχον τὸν βασιλέα.

40. Καὶ ηὐλαβήθη μή ποτε οὐκ ἐάσῃ αὐτὸν Ἰωνάθαν, καὶ μή ποτε πολεμήσῃ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐζήτει πόρον τοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν τοῦ ἀποκτεῖναι· καὶ ἀπάρας ἦλθεν εἰς Βεθσάν.

41. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἀνδρῶν ἐπιλελεγμέναις εἰς παράταξιν, καὶ ἦλθεν εἰς Βεθσάν.

42. Καὶ εἶδε Τρύφων ὅτι πάρεστιν Ἰωνάθαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκτεῖναι χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ηὐλαβήθη.

43. Καὶ ἐπεδέξατο αὐτὸν ἐνδόξως, καὶ συνέστησεν αὐτὸν πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα, καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ ὑπακούειν αὐτῷ ὡς ἑαυτῷ.

44. Καὶ εἶπε τῷ Ἰωνάθαν· ἱνατί ἔκοψας πάντα τὸν λαὸν τοῦτον πολέμου μὴ ἐνεστηκότος ἡμῖν;

45. Καὶ νῦν ἀπόστειλον αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, ἐπίλεξον δὲ σεαυτῷ ἄνδρας ὀλίγους, οἵτινες ἔσονται μετὰ σοῦ, καὶ δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς δυνάμεις τὰς λοιπὰς καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ τῶν χρειῶν, πολλὰς καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσομαι· τούτου γὰρ χάριν πάρειμι.

46. Καὶ ἐμπιστεύσας αὐτῷ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ ἐξαπέστειλε τὰς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς γῆν Ἰούδα.

47. Κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας τρισχιλίους, ὧν δισχιλίους ἀφῆκεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, χίλιοι δὲ συνῆλθον αὐτῷ. ὡς

48. Ὡς δὲ εἰσῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς Πτολεμαΐδα, ἀπέκλεισαν οἱ Πτολεμαεῖται τὰς πύλας, καὶ συνέλαβον αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς συνελθόντας μετ' αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ.

49. Καὶ ἀπέστειλε Τρύφων δυνάμεις καὶ ἵππον εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐν τὸ πεδίον τὸ μέγα, τοῦ ἀπολέσαι πάντας τοὺς παρὰ Ἰωνάθου.

50. Καὶ ἐπέγνωσαν, ὅτι συνελήφθη Ἰωνάθαν, καὶ ἀπόλωλε, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,

v. 36. διαχωρίσαι) διαχωρίζειν. v. 37. οἰκοδομεῖν καὶ ἔπεσεν) οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἤγγισε. ibid. ἐπεσκεύασεν) ἐπεσκεύασαν. ib. Καφεναθά.) χαφεναθά. v. 39. χεῖρας) χεῖρα. v. 40. ηὐλαβήθη) ἐφοβήθη. ibid. αὐτὸν τοῦ ἀποκτεῖναι·) τὸν ἰωνάθαν τοῦ ἀπολέσαι αὐτόν. ib. Βεθσάν.) βαιθσάν, passim. v. 42. πάρεστιν) addit ἰωνάθαν. ibid. ηὐλαβήθη) εὐλαβήθη. v. 43. τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ) posteriore loco deest. v. 45. ἐπίλεξον) ἐπίλεξαι. ibid. πολλὰς) λοιπάς. v. 47. ὡς) ὧν. v. 48. Πτολεμαεῖται) πτολεμαεῖς. ibid. συνελθόντας) εἰσελθόντας. v. 49. εἰς Γαλιλ. εἰς τὸ π.) εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὸ πεδίον. ibid. Ἰωνάθου.) ἰωνάθαν. v. 50. συνελήφθη) addit ἰωνάθαν.

τȣ̃, καὶ παρεκάλεσαν ἑαυτȣ̀ς, καὶ
συνεςρεμμένοι ἐπορεύοντο συνεστραμμένοι ἕτοιμοι εἰς πόλεμον.

51. Καὶ ἴδον οἱ διώκοντες ὅτι περὶ ψυχῆς αὐτοῖς ἐςί· καὶ ἐπέςρεψαν.

52. Καὶ ἦλθον πάντες μετ' εἰρήνης εἰς γῆν Ἰȣ́δα, καὶ ἐπένθησαν τὸν Ἰωνάθαν καὶ τȣ̀ς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπένθησαν πᾶς Ἰσραὴλ πένθος μέγα.

53. Καὶ ἐζήτησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν ἐκτρίψαι αὐτȣ́ς· εἶπαν γάρ· ȣ̓κ ἔχȣσιν ἄνδρα ἄρχοντα καὶ βοηθοῦντα· νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐ-
ἐξαρȣ̃μεν τȣ̀ς, καὶ ἐξάρωμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΓ'. XIII.

ΚΑΙ ἤκουσε Σίμων, ὅτι συνήγαγε Τρύφων δύναμιν πολλὴν τȣ̃ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα τȣ̃ ἐκτρίψαι αὐτήν.

2. Καὶ εἶδε τὸν λαὸν ὅτι ἐςὶν ἔντρομος καὶ ἔκφοβος, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἤθροισε τὸν λαὸν,

3. καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς, καὶ
εἶπον εἶπεν αὐτοῖς· αὐτοὶ οἴδατε ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μȣ καὶ ὁ οἶκος τȣ̃ πατρός μȣ ἐποιήσαμεν περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τȣ̀ς πολέμους καὶ τὰς ςενοχωρίας ἃς εἴδομεν.

4. Τȣ́τȣ χάριν ἀπώλοντο οἱ ἀδελφοί μου πάντες χάριν τȣ̃ Ἰσραὴλ, καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος.

5. Καὶ νῦν μή μοι γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ καιρῷ θλίψεως· ȣ̓ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν ἀδελφῶν μου.

6. Πλὴν ἐκδικήσω περὶ τȣ̃ ἔθνους μου καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ἡμῶν, ὅτι συνήχθησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐκτρίψαι ἡμᾶς ἔχθρας χάριν.

7. Καὶ ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα τȣ̃
λαȣ̃ ἅμα τῷ ἀκȣ̃σαι τῶν λόγων τούτων· αὐτȣ̃

8. καὶ ἀπεκρίθησαν φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· σὺ εἶ ἡμῶν ἡγέμενος ἀντὶ
Ἰȣ́δα καὶ Ἰωνάθȣ τȣ̃ ἀδελφȣ̃ σȣ. Ἰȣ́δȣ

9. Πολέμησον τὸν πόλεμον ἡμῶν, καὶ πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ἡμῖν ποιήσομεν.

10. Καὶ συνήγαγε πάντας τȣ̀ς ἄνδρας τȣ̀ς πολεμιςὰς, καὶ ἐτάχυνε τȣ̃ τελέσαι τὰ τείχη Ἱερȣσαλὴμ, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν κυκλόθεν.

11. Καὶ ἀπέςειλεν Ἰωνάθαν τὸν τȣ̃
Ἀβεσσαλώμου καὶ μετ' αὐτȣ̃ δύναμιν ἱκα- Ἀψα-
νὴν εἰς Ἰόππην, καὶ ἐξέβαλε τȣ̀ς ἐν λώμȣ
αὐτῇ ὄντας, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ.

12. Καὶ ἀπῆρε Τρύφων ἀπὸ Πτολεμαΐδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς εἰσελθεῖν εἰς γῆν Ἰȣ́δα, καὶ Ἰωνάθαν μετ' αὐτȣ̃ ἐν φυλακῇ.

13. Σίμων δὲ παρενέβαλεν ἐν Ἀδίδοις κατὰ πρόσωπον τȣ̃ πεδίου.

v. 50. συνεςρεμμένοι) συνεστραμμένοι. v. 52. ἐπένθησαν Ἰσρ.) ἐπένθησε πᾶς ἰσραήλ. v. 53. ἄνδρα ἄρχοντα) ἄρχοντα. ibid. ἐξαρȣ̃μεν) ἐξάρωμεν. CAP. XIII. v. 1. τȣ̃ ἐκτρίψαι) καὶ ἐκτρίψαι. v. 2. ἔκφοβος) ἔμφοβος. v. 3. εἶπον) εἶπεν. ibid. καὶ οἶκος) καὶ ὁ οἶκος. ib. ςενοχωρίας) addit ἃς εἴδομεν. v. 7. ἀνεζωπύρησε) ἀνεζωοπύρησε. ibid. λαȣ̃ αὐτοῦ ἀκȣ̃σαι) λαοῦ ἅμα τῷ ἀκȣ̃σαι. v. 8. Ἰȣ́δου καὶ Ἰωνάθου) ἰȣ́δα καὶ ἰωνάθαι. v. 9. ἐὰν) ἄν. v. 11. Ἀψαλώμου) ἀβεσσαλώμου. ibid. ἐν αὐτῇ ὄντας) transposita. v. 13. Ἀδίδοις) ἀδιδά.

14. Καὶ ἐπέγνω Τρύφων ὅτι ἀνέστη Σίμων ἀντὶ Ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ὅτι συνάπτειν αὐτῷ μέλλει εἰς πόλεμον, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, λέγων·

15. Περὶ ἀργυρίου οὗ ὤφειλεν Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός σου εἰς τὸ βασιλικὸν, δι' ἃς εἶχε χρείας, συνέχομεν αὐτόν.

16. Καὶ νῦν ἀπόστειλον ἀργυρίου ἑκατὸν τάλαντα καὶ δύο τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὅμηρα, ὅπως μὴ ἀφεθεὶς ἀποστατήσῃ ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀφήσομεν αὐτόν.

17. Καὶ ἔγνω Σίμων ὅτι δόλῳ λαλοῦσι πρὸς αὐτὸν, καὶ πέμπει τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παιδάρια, καὶ μήποτε ἔχθραν ἄρῃ μεγάλην πρὸς τὸν λαὸν,

λέγοντες 18. λέγων· ὅτι οὐκ ἀπέστειλα αὐτῷ τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παιδάρια, ἀπώλετο.

19. Καὶ ἀπέστειλε τὰ παιδάρια καὶ τὰ ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διεψεύσατο, καὶ οὐκ ἀφῆκε τὸν Ἰωνάθαν.

20. Καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθε Τρύφων
πόλιν τοῦ ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐκλείψαι αὐτήν, καὶ ἐκύκλωσεν ὁδὸν τὴν εἰς Ἄδωρα· καὶ Σίμων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἀντιπαρῆγεν αὐτῷ εἰς πάντα τόπον οὗ ἂν ἐπορεύετο.

21. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας ἀπέστελλον πρὸς Τρύφωνα πρεσβευτὰς καὶ καλασπεύ-
αὐτὸν δοντας αὐτὸν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς διὰ τῆς ἐρήμου, καὶ ἀποστεῖλαι αὐτοῖς τροφάς.

22. Καὶ ἡτοίμασε Τρύφων πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτοῦ ἐλθεῖν· καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ οὐκ ἦλθε διὰ τὴν χιόνα· καὶ ἀπῆρε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Γαλααδῖτιν.

23. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ Βασκαμᾷ, ἀπέκτεινε τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. τῆς

24. Καὶ ἐπέστρεψε Τρύφων καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

25. Καὶ ἀπέστειλε Σίμων, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ Ἰωνάθαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔθαψεν αὐτὰ ἐν Μωδεεὶμ πόλει τῶν αὐτὸν πατέρων αὐτοῦ.

26. Καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν, καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν ἡμέρας πολλάς.

27. Καὶ ᾠκοδόμησε Σίμων ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν τῇ ὁράσει λίθῳ ξυστῷ ἐκ τῶν ὄπισθεν καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν.

28. Καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὰ ἑπτὰ πυραμίδας, μίαν κατέναντι τῆς μιᾶς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς τέσσαρσιν ἀδελφοῖς.

29. Καὶ ταύταις ἐποίησε μηχανήματα περιθεὶς στύλους μεγάλους, καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς στύλοις πανοπλίας εἰς ὄνομα αἰώνιον, καὶ παρὰ ταῖς πανοπλίαις

v. 14. Ἰωνάθου) ἰωνάθαν. ibid. εἰς πόλεμον) πόλεμον. v. 15. ἀδελφὸς) ὁ ἀδελφός. v. 16. ἑκατὸν τάλαντα) transposita. v. 17. καὶ μήποτε) καὶ deest. v. 18. λέγοντες.) λέγων. ibid. ἀπώλετο) καὶ ἀπώλετο. v. 20. εἰς τὴν πόλιν) εἰς τὴν χώραν. ibid. οὗ ἐπορ.) οὗ ἂν ἐπορεύετο. v. 21. ἀπέστελλον πρεσβ. καὶ καλασπ.) ἀπέστελλον πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς καὶ καλασπεύδοντας. ibid. πρὸς αὐτὸν) πρὸς αὐτούς. v. 22. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκ. ἦν) ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ. καὶ ἦν. v. 23. τῆς Βασκαμᾶ) τῇ βασκαμᾷ. v. 25. ἔθαψεν αὐτὸν ἐν Μωδεεὶμ) ἔθαψεν αὐτὰ ἐν μωδεείμ. v. 27. ξυστῷ) ξεστῷ. ibid. ὄπισθεν) ἔμπροσθεν. v. 28. ἔστησεν ἑπτὰ) ἔστησεν ἐπ' αὐτά. ibid. καὶ τέσσαρσιν) καὶ τοῖς τέσσαρσιν.

πλίαις πλοῖα ἐπι γλυμμένα εἰς τὸ θεωρεῖσθαι ὑπὸ πάντων τῶν πλεόντων τὴν θάλασσαν.

30. Οὗτος ὁ τάφος ὃν ἐποίησεν ἐν Μωδεὶμ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

31. Ὁ δὲ Τρύφων ἐπορεύετο δόλῳ μετὰ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τοῦ νεωτέρου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν,

32. καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾿ αὐτοῦ, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς Ἀσίας, καὶ ἐποίησε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ τῆς γῆς.

τὸ ὀχύρωμα 33. Καὶ ᾠκοδόμησε Σίμων τὰ ὀχυρώματα τῆς Ἰουδαίας, καὶ περιετείχισε πύργοις ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις (καὶ πύργοις) καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς, καὶ ἔθετο βρώματα τοῖς ὀχυρώμασι.

34. Καὶ ἐπελέξατο Σίμων ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα τοῦ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ, ὅτι πᾶσαι αἱ πράξεις Τρύφωνος ἦσαν
ἁρπάσαι ἁρπαγαί.

35. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ Δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην.

36. Βασιλεὺς Δημήτριος Σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασιλέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν.

37. Τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν, καὶ
Βαΐν τὴν βαΐνην, ἣν ἀπεστείλατε, κεκομίσμεθα, καὶ ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ποιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην, καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τοῦ ἀφεῖναι ὑμῖν ἀφέματα.

38. Καὶ ὅσα ἐστήσαμεν πρὸς ὑμᾶς ἕστηκε, καὶ τὰ ὀχυρώματα, ἃ ᾠκοδομήσατε, ὑπαρχέτω ὑμῖν.

39. Ἀφίεμεν δὲ ὑμῖν ἀγνοήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ τὸν στέφανον, ὃν ὠφείλετε, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐτελωνεῖτο ἐν Ἰερουσαλὴμ, μηκέτι τελωνείσθω.

40. Καὶ εἴ τινες ἐπιτήδειοι ὑμῶν γραφῆναι εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς, ἐγγραφέσθωσαν, καὶ γινέσθω ἀναμέσον ἡμῶν εἰρήνη.

41. Ἔτους ἑκατοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἤρθη ὁ ζυγὸς τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ Ἰσραήλ.

42. Καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς Ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ συναλλάγμασιν, Ἔτους πρώτου ἐπὶ Σίμωνος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγουμένου Ἰουδαίων.

43. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παρενέβαλε Σίμων ἐπὶ Γάζαν, καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν παρεμβολαῖς, καὶ ἐποίησεν ἑλεπόλεις, καὶ προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον ἕνα, καὶ κατελάβετο.

44. Καὶ ἐξήλλοντο οἱ ἐν τῇ ἑλεπόλει πόλει
εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐγένετο κίνημα μέγα ἐν τῇ πόλει.

45. Καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ πόλει σὺν

v. 30. Μωδεὶμ) μωδεΐν. v. 32. τὸ διάδημα) absque articulo. v. 33. τὸ ὀχύρωμα) τὰ ὀχυρώματα. ibid. (καὶ πύργοις) abest. ib. τοῖς ὀχυρώμασι.) ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. v. 34. ἐπελέξατο) ἐπέλεξε. ibid. ἁρπάσαι.) ἁρπαγαί. v. 37. τὴν Βαΐν) τὴν βαΐνην. ibid. ἀφεῖναι) ἀφιέναι. v. 38. ἐστήσαμεν) ἐστήκαμεν. ibid. ᾠκοδομήσατε) ᾠκοδομήκατε. v. 39. Ἀφίεμεν δὲ ὑμῖν) ὑμῖν abest. v. 41. ἑκατοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ) ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ. v. 43. παρενέβαλε) addit σίμων. ibid. ἐποίησεν) addit ἑλεπόλεις. v. 44. πόλει) ἑλεπόλει.

ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις ἐπὶ τὸ τεῖχος διεῤῥηχότες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ ἀξιοῦντες Σίμωνα δεξιὰς αὐτοῖς δοῦναι.

ἢ μὴν 46. Καὶ εἶπαν· μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρίας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου.

47. Καὶ συνελύθη αὐτοῖς Σίμων, καὶ οὐκ ἐπολέμησεν αὐτούς· καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας, ἐν αἷς ἦν τὰ εἴδωλα, καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν.

48. Καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐτῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ ἄνδρας οἵ τινες τὸν νόμον ποιοῦσι, καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν, καὶ ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν.

49. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορεύεσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν, καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν, καὶ ἐπείνασαν σφόδρα, καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῇ λιμῷ.

50. Καὶ ἐβόησαν πρὸς Σίμωνα δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν, καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν ἀπὸ τῶν μιασμάτων.

51. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς ἔτους ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ αἰνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ Ἰσραήλ.

52. Καὶ ἔστησε κατ' ἐνιαυτὸν τοῦ ἄγειν τὴν ἡμέραν ταύτην μετ' εὐφροσύνης.

53. Καὶ προσωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν ἄκραν, καὶ ᾤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ.

54. Καὶ ἴδε Σίμων τὸν Ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὅτι ἀνήρ ἐστι, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγούμενον τῶν δυνάμεων πασῶν, καὶ ᾤκει ἐν Γαζάροις.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΚΑΙ ἐν ἔτει δευτέρῳ, καὶ ἑβδομηκοστῷ, καὶ ἑκατοστῷ συνήγαγε Δημήτριος ὁ βασιλεὺς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Μηδίαν, τοῦ ἐπισπᾶσθαι βοήθειαν ἑαυτῷ, ὅπως πολεμήσῃ τὸν Τρύφωνα.

2. Καὶ ἤκουσεν Ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίδος καὶ Μηδίας, ὅτι ἦλθε Δημήτριος εἰς τὰ ὅρια αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλεν ἕνα τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν ζῶντα.

3. Καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν Δημητρίου, καὶ συνέλαβεν αὐτὸν, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς Ἀρσάκην, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν φυλακῇ.

4. Καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ πάσας τὰς ἡμέρας Σίμωνος, καὶ ἐζήτησεν ἀγαθὰ τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ἡ ἐξουσία αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας.

5. Καὶ

v. 46. εἶπαν· μὴ ἢ μὴν χρ.) εἶπον. καὶ μὴ ἡμῖν χρήσῃ. v. 47. αὐτοῖς Σίμων) transposita. v. 48. ἐν αὐτῇ ἄνδρας) ἐκεῖ ἄνδρας. v. 49. ἐκπορεύεσθαι) addit καὶ εἰσπορεύεσθαι. v. 52. ἡμέραν ταύτην) adjicit μετ' εὐφροσύνης. v. 54. τὸν υἱὸν) absque articulo. CAP. XIV. v. 1. Μηδίαν, τοῦ ἐπισπᾶσθαι) μήδειαν τοῦ ἐπισπάσασθαι. ibid. ἑαυτῷ) αὐτῷ. v. 2. Περσίδος καὶ Μηδίας) τῆς περσίδος, καὶ μηδείας. v. 4. ἡ γῆ πάσας) ἡ γῆ ἰούδα πάσας.

5. Καὶ μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτȣ̃ ἔλαβε τὴν Ἰόππην εἰς λιμένα, καὶ ἐποίησεν εἴσοδον ταῖς νήσοις τῆς θαλάσσης.

6. Καὶ ἐπλάτυνε τὰ ὅρια τῷ ἔθνει αὐτȣ̃, καὶ ἐκράτησε τῆς χώρας.

7. Καὶ συνήγαγεν αἰχμαλωσίαν πολλὴν, καὶ ἐκυρίευσε Γαζαρῶν καὶ Βεθσούρων καὶ τῆς ἄκρας· καὶ ἐξῆρε τὰς ἀκαθαρσίας ἐξ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντικείμενος αὐτῷ.

8. Καὶ ἦσαν γεωργοῦντες τὴν γῆν αὐτῶν μετ' εἰρήνης, καὶ ἡ γῆ ἐδίδȣ τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων τὸν καρπὸν αὐτῶν.

9. Πρεσβύτεροι ἐν ταῖς πλατείαις ἐκάθηντο, πάντες περὶ ἀγαθῶν ἐκοινολόγȣν, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο δόξας καὶ ςολὰς πολέμȣ.

10. Ταῖς πόλεσιν ἐχορήγησε βρώματα, καὶ ἔταξεν αὐτὰς ἐν σκεύεσιν ὀχυρώσεως, ἕως ὅτȣ ὠνομάσθη τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτȣ̃ ἕως ἄκρου τῆς γῆς.

11. Ἐποίησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ηὐφράνθη Ἰσραὴλ εὐφροσύνην μεγάλην.

12. Καὶ ἐκάθισεν ἕκαςος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτȣ̃ καὶ τὴν συκῆν αὐτȣ̃, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς.

13. Καὶ ἐξέλειπε πολεμῶν αὐτȣ̀ς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.

14. Καὶ ἐςήρισε πάντας τȣ̀ς ταπεινȣ̀ς τȣ̃ λαοῦ αὐτȣ̃· τὸν νόμον ἐξεζήτησε, καὶ ἐξῆρε πάντα ἄνομον καὶ πονηρόν.

15. Τὰ ἅγια ἐδόξασε, καὶ ἐπλήθυνε τὰ σκεύη τῶν ἁγίων.

16. Καὶ ἠκȣ́σθη ἐν Ῥώμῃ, ὅτι ἀπέθα- ἤκȣσεν
νεν Ἰωνάθαν, καὶ ἕως Σπάρτης, καὶ
ἐλυπήθησαν σφόδρα.

17. Ὡς δὲ ἤκουσαν, ὅτι Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτȣ̃ γέγονεν ἀντ' αὐτȣ̃ ἀρχιερεὺς, καὶ ἐπικρατεῖ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ·

18. Καὶ ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν δέλτοις χαλκαῖς τȣ̃ ἀνανεώσασθαι πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν, ἣν ἔςησαν πρὸς Ἰȣ́δαν καὶ Ἰωνάθαν τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς αὐτȣ̃.

19. Καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπιον ἐκκλησίας ἐν Ἱερȣσαλήμ.

20. Καὶ τȣ̃το τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιςολῶν ὧν ἀπέςειλαν οἱ Σπαρτιᾶται· Σπαρτιατῶν ἄρχοντες καὶ ἡ πόλις Σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοιπῷ δήμῳ τῶν Ἰȣδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν.

21. Οἱ πρεσβευταὶ οἱ ἀποςαλέντες πρὸς τὸν δῆμον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δόξης ὑμῶν καὶ τιμῆς, καὶ ηὐφράνθημεν ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν.

22. Καὶ ἀνεγράψαμεν τὰ ὑπ' αὐτῶν εἰ- ἀναγρα-
ρημένα ἐν ταῖς βȣλαῖς τȣ̃ δήμȣ ὕτως· ψάμενοι
Νȣμήνιος Ἀντιόχου καὶ Ἀντίπατρος
Ἰάσωνος πρεσβευταὶ Ἰȣδαίων ἦλθοσαν

V. 7. Βεθσούρων) Βαιθσούρων. V. 8. γενήματα) γεννήματα. V. 9. ἐκοινολόγουν) ἐκοινολογοῦντο. V. 10. ἄκρου γῆς) ἄκρου τῆς γῆς. V. 11. ηὐφράνθη) εὐφράνθη. V. 13. ἐξέλειπε πολεμῶν) ἐξέλιπεν ὁ πολεμῶν. ibid. βασιλεῖς αὐτῶν) αὐτῶν deest. ἤκουσεν ἐν) ἠκούσθη ἐν. V. 18. Καὶ ἔγραψαν) καὶ abest. V. 19. ἐκκλησίας) τῆς ἐκκλησίας. V. 21. ηὐφράνθημεν) εὐφράνθημεν. V. 22. ἀναγραψάμενοι) ἀνεγράψαμεν.

πρὸς ἡμᾶς ἀνανεώμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς φιλίαν.

23. Καὶ ἤρεσε τῷ δήμῳ ἐπιδέξασθαι τὲς ἄνδρας ἐνδόξως, καὶ τῦ θέσθαι τὸ ἀντίγραφον τῶν λόγων αὐτῶν ἐν τοῖς
τῷ δήμῳ ἀποδεδειγμένοις τῦ δήμου βιβλίοις τῦ μνημόσυνον ἔχειν τὸν δῆμον τῶν Σπαρτιατῶν· τὸ δὲ ἀντίγραφον τέτων ἐγράψαν Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ.

24. Μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε Σίμων τὸν Νουμήνιον εἰς Ῥώμην ἔχοντα ἀσπί-
ὁλκὴν δα χρυσῆν μεγάλην ὁλκῆς μνῶν χιλίων εἰς τὸ στῆσαι πρὸς αὐτὲς τὴν συμμαχίαν.

25. Ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων, εἶπαν· Τίνα χάριν ἀποδώσωμεν Σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ;

26. Ἐστήρισε γὰρ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ καὶ ὁ οἶκος τῦ πατρὸς αὐτῦ, καὶ ἐπολέμησαν τὲς ἐχθροὺς Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔστησαν αὐτῷ ἐλευθε-
κατέγραψεν ρίαν, καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλῃ ἐν ὄρει Σιών.

27. Καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γραφῆς· Ὀκτωκαιδεκάτῃ Ἐλὲλ, ἔτες δευτέρε καὶ ἑβδομηκοστῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τῦτο τρίτον ἔτος ἐπὶ Σίμωνος τῦ ἀρχιερέως,

28. ἐν Σαραμὲλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης τῶν ἱερέων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνώρισεν ἡμῖν.

29. Ἐπεὶ πολλάκις ἐγενήθησαν πόλεμοι ἐν τῇ χώρᾳ, Σίμων δὲ ὁ υἱὸς Ματταθίε ὁ υἱὸς τῶν υἱῶν Ἰαρὶβ δύο, καὶ Ἰωαρίβ
οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ ἔδωκαν ἑαυτοῖς τῷ κινδύνῳ, καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναντίοις τῦ ἔθνους αὐτῶν, ὅπως σταθῇ τὰ ἅγια αὐτῶν καὶ ὁ νόμος, καὶ δόξῃ μεγάλῃ ἐδόξασαν τὸ ἔθνος αὐτῶν·

30. Καὶ ἤθροισεν Ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς ἀρχιερεὺς, ἐγένη
καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτῦ·

31. Καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτῶν τῦ ἐκτρίψαι (εἰς) τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἐκτεῖναι τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν.

32. Τότε ἀνέστη Σίμων, καὶ ἐπολέμησε περὶ τῦ ἔθνους αὐτῦ, καὶ ἐδαπάνησε χρήματα πολλὰ τῶν ἑαυτῦ, καὶ ὥπλοδότησε τὲς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τῦ ἔθνους αὐτῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὀψώνια·

33. Καὶ ὠχύρωσε τὰς πόλεις τῆς Ἰεδαίας καὶ τὴν Βεθσούραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἰεδαίας, ἕ ἦν τὰ ὅπλα τῶν πολεμίων τοπρότερον, καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρας Ἰεδαίους·

34. Καὶ Ἰόππην ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν Γάζαραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἀζώτε, ἐν ᾗ ᾤκεσαν οἱ πολέμιοι τοπρότερον ἐκεῖ, καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ Ἰεδαίους, καὶ ὅσα ἐπιτήδεια

ἦν

v. 23. τῷ δήμῳ βιβλίοις τῦ μνημ. ἔχειν) τοῦ δήμου βιβλίοις τῦ ἔχειν μνημόσυνον. ibid. ἐγράψαν) ἐγράψαμεν. v. 24. ὁλκὴν) ὁλκῆς. v. 25. εἶπαν·) εἶπον. ibid. ἀποδώσωμεν) ἀποδώσομεν. v. 26. κατέγραψαν) κατέγραψεν. ibid. στήλῃ) στήλαις. v. 27. δευτέρου) addit καί. ibid. τῦ ἀρχιερέως) absque articulo. v. 28. τῶν ἱερέων) absque articulo. v. 29. Ἰωαρίβ δύο, καὶ) ἰαρίβ, καί. ibid. ἔδωκαν ἑαυτοῖς) ἔδωκαν ἑαυτούς. v. 30. ἐγένη) ἐγενήθη. v. 31. (εἰς) deeſt. ibid. τὰς χεῖρας) absque articulo. v. 33. Βεθσούραν) βαιθσούραν. v. 34. Γάζαραν) γάζαρα. ibid. ᾤκησαν) ᾤκουν.

τῇ ὃν πρὸς τὴν τούτων * ἐπανόρθωσιν ἔθετο ἐν
*ἐπανορ- αὐτοῖς.
θώσει 35. Καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὴν † πρᾶξιν τῦ
† πίστιν Σίμωνος, καὶ τὴν δόξαν ἣν ἐβουλεύσατο
ποιῆσαι τῷ ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο
αὐτὸν ἡγέμενον αὐτῶν καὶ ἀρχιερέα,
διὰ τὸ πεποιηκέναι αὐτὸν ταῦτα πάν-
τα, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν πίστιν
ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτῦ, καὶ ἐξε-
ζήτησε παντὶ τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν
αὐτῦ.

36. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ εὐω-
δώθη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῦ, τοῦ ἐξαρ-
θῆναι τὰ ἔθνη ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν,
καὶ τὺς ἐν τῇ πόλει Δαυὶδ τὺς ἐν Ἰε-
ἄκρας ρουσαλὴμ, οἳ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἄκραν,
ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο, καὶ ἐμίαινον κύ-
κλῳ τῶν ἁγίων, καὶ ἐποίυσαν πληγὴν
μεγάλην ἐν τῇ ἁγνείᾳ.

κατῴκη- 37. Καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ ἄνδρας Ἰυ-
σεν δαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν πρὸς ἀ-
σφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως,
καὶ ὕψωσε τὰ τείχη Ἰερουσαλήμ.

38. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δημήτριος ἔστη-
σεν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην κατὰ
ταῦτα,

39. καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν φίλων
αὐτῦ, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξῃ με-
γάλῃ·

ἠκούσθη 40. ἤκουσε γὰρ ὅτι * προσηγόρευνται Ἰου-
* προσα- δαῖοι ὑπὸ Ῥωμαίων φίλοι καὶ σύμμαχοι
γορεύον-
ται

καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ ὅτι ἀπήντησαν τοῖς
πρεσβευταῖς Σίμωνος ἐνδόξως·

41. Καὶ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς
εὐδόκησαν τῦ εἶναι αὐτῶν Σίμωνα ἡγύ-
μενον καὶ ἀρχιερέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἕως
τῦ ἀναστῆναι προφήτην πιστόν·

42. Καὶ τῦ εἶναι ἐπ' αὐτῶν στρατη-
γὸν, καὶ ὅπως μέλοι αὐτῷ περὶ τῶν ἁ- μέλη
γίων καθιστάναι αὐτὺς ἐπὶ τῶν ἔργων δι' αὐτῦ
αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας καὶ ἐπὶ τῶν
ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων·

43. Καὶ ὅπως μέλοι αὐτῷ περὶ τῶν μέλη
ἁγίων, καὶ ὅπως ἀκύηται ὑπὸ πάντων,
καὶ ὅπως γράφωνται ἐπὶ τῷ ὀνόματι
αὐτῦ πᾶσαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ,
καὶ ὅπως περιβάλληται πορφύραν καὶ
χρυσοφορῇ.

44. Καὶ οὐκ ἔξεστιν ὑδενὶ τῦ λαῦ
καὶ τῶν ἱερέων ἀθετῆσαί τι τούτων
καὶ ἀντειπεῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ῥηθησομέ-
νοις, καὶ ἐπισυστρέψαι συστροφὴν ἐν τῇ
χώρᾳ ἄνευ αὐτῦ, καὶ περιβαλέσθαι
πορφύραν καὶ ἐμπορπῦσθαι πόρπην
χρυσῆν·

45. Ὃς δ' ἂν παρὰ ταῦτα ποιήσῃ
ἢ ἀθετήσῃ τι τούτων, ἔνοχος ἔσαι.

46. Καὶ εὐδόκησε πᾶς ὁ λαὸς θέ-
σθαι Σίμωνι καὶ ποιῆσαι κατὰ τὺς λό-
γους τούτους.

47. Καὶ ἐπεδέξατο Σίμων καὶ εὐδό-
κησεν

v. 34. πρὸς τῇ τέτων ἐπανορθώσει) ὃν πρὸς τὴν τούτων ἐπανόρθωσιν. v. 35. τὴν πίστιν) τὴν πρᾶξιν. ibid. διὰ τὸ πεπ. αὐτὸν ταῦτα πάντα) διὰ τὸ αὐτὸν πεποιηκέναι πάντα ταῦτα. ib. ἐξεζήτησε) ἐζή-τησε. v. 36. εὐωδώθη) εὐοδώθη. ibid. ἄκρας) ἄκραν. ib. ἐποίυσαν) ἐποίουν. v. 37. κατῴκησεν) κατῴκισεν. v. 40. ἠκούσθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται Ἰυδαῖοι) ἤκουσε γὰρ ὅτι προσηγόρευνται οἱ ἰυδαῖοι. ibid. οἱ ἀδελφοὶ) absque articulo. v. 41. Καὶ ὅτι οἱ Ἰυδ. καὶ οἱ ἱερεῖς εὐδόκησαν τοῦ εἶναι αὐτῶν Σίμωνα) καὶ ὅτι εὐδόκησαν οἱ ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τῦ εἶναι σίμωνα. v. 42. μέλῃ) μέλοι. ibid. δι' αὐτοῦ) αὐτούς. v. 43. μέλῃ) μέλοι. ibid. περιβάλληται) περιβάληται. v. 44. ἔξεστιν) ἐξέσται. ibid. περιβαλέσθαι) περιβάλλεσθαι. v. 46. ποιῆσαι) καὶ ποιῆσαι.

κησεν ἀρχιερατεῦσαι καὶ εἶναι στρατηγὸς καὶ ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προστατῆσαι πάντων.

48. Καὶ τὴν γραφὴν ταύτην εἶπαν
θῆσαι θέσθαι ἐν δέλτοις χαλκαῖς, καὶ στῆσαι
αὐτὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ
πιστῷ ἐπισήμῳ.

49. Τὰ δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν θέσθαι ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχῃ Σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΕ΄. XV.

ΚΑΙ ἀπέστειλεν Ἀντίοχος υἱὸς Δημητρίου τοῦ βασιλέως ἐπιστολὰς ἀπὸ τῶν νήσων τῆς θαλάσσης Σίμωνι ἱερεῖ καὶ ἐθνάρχῃ τῶν Ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει.

2. Καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον· Βασιλεὺς Ἀντίοχος Σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ ἐθνάρχῃ καὶ ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν.

3. Ἐπειδή τινες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βασιλείας, τῶν πατέρων ἡμῶν, βουλεύομαι δὲ ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν τὸ πρότερον· ἐξενολόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων καὶ κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά.

4. Βούλομαι δὲ ἐκβῆναι κατὰ τὴν χώραν, ὅπως μετέλθω τοὺς κατεφθαρκότας τὴν χώραν ἡμῶν καὶ τοὺς ἠρημωκότας πόλεις πολλὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ.

5. Νῦν οὖν ἵστημί σοι πάντα τὰ ἀφαι- ἀφέματα
ρέματα, ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ βα-
σιλεῖς, καὶ ὅσα ἄλλα δόματα ἀφῆκάν ἀφαιρέματα
σοι.

6. Καὶ ἐπέτρεψά σοι ποιῆσαι κόμμα ἴδιον νόμισμα τῆς χώρας σου.

7. Ἱερουσαλὴμ δὲ καὶ τὰ ἅγια εἶναι
ἐλεύθερα· καὶ πάντα τὰ ὅπλα, ὅσα
κατεσκεύασας, καὶ τὰ ὀχυρώματα, ἃ κατεσκεύασες
ᾠκοδόμησας, ὧν κρατεῖς, μενέτω σοι.

8. Καὶ πᾶν ὀφείλημα βασιλικὸν καὶ τὰ ἐσόμενα βασιλικά, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀφιέσθω σοι.

9. Ὡς δ' ἂν καταστήσωμεν τὴν βασιλείαν ἡμῶν, δοξάσομέν σε καὶ τὸ ἔθνος σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγάλῃ, ὥστε φανερὰν γενέσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

10. Ἔτους τετάρτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν Ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι τοὺς καταλειφθέντας σὺν Τρύφωνι.

11. Καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν Ἀντίοχος ὁ
βασιλεύς, καὶ ἦλθε φεύγων εἰς Δωρᾶ τὴν εἰς Δωρᾶ
ἐπὶ τὴν θάλασσαν. φεύγων

12. Ἤδει γὰρ ὅτι ἐπισυνῆκται ἐπ' αὐτὸν κακά, καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν αἱ δυνάμεις.

13. Καὶ

v. 47. ἀρχιερατεῦσαι) ἀρχιερατεύειν. v. 48. εἶπαν) εἶπον. ibid. θῆσαι) στῆσαι. ib. πιστῷ.) ἐπισήμῳ. CAP. XV. v. 1. Ἀντίοχος) ὁ ἀντίοχος. v. 3. Ἐπειδή τινες λοιμοί) ἐπειδὴ ἄνδρες λοιμοί. ibid. βουλεύομαι) βούλομαι. ib. τὸ πρότερον) πρότερον. v. 5. ἀφέματα) ἀφαιρέματα. ibid. ἀφαιρέματα) δόματα. v. 6. ποιῆσαι) καὶ ἐπέτρεψά σοι ποιῆσαι. ibid. τῆς χώρας) τῇ χώρᾳ. v. 7. κατασκεύασες) κατεσκεύασας. v. 9. καταστήσωμεν τὴν βασιλείαν) κρατήσωμεν τῆς βασιλείας. v. 10. τῶν πατέρων) absque articulo. ibid. εἶναι σὺν Τρύφωνι.) εἶναι τοὺς καταλειφθέντας σὺν τρύφωνι. v. 11. εἰς Δωρᾶ φεύγων τὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.) φεύγων εἰς δωρᾶ τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. v. 12. Ἤδει γὰρ - - κακά) ᾔδει γὰρ ὅτι συνῆκται ἐπ' αὐτὸν τὰ κακά.

13. Καὶ παρενέβαλεν Ἀντίοχος ἐπὶ Δωρᾶ, καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυριάδες ἀνδρῶν πολεμιςῶν καὶ ὀκλακιςχιλία ἵπ-πος.

14. Καὶ ἐκύκλωσε τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ἀπὸ θαλάσσης συνῆψαν, καὶ συνέθλιβε τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ οὐκ εἴασεν ὐδένα ἐκπορεύεσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι.

15. Καὶ ἦλθε Νυμήνιος καὶ οἱ παρ᾽ αὐτῦ ἐκ Ῥώμης ἔχοντες ἐπιςολὰς τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ἐν αἷς ἐγέγραπῖο τάδε· Λεύκιος ὕπατος Ῥωμαίων Πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν.

17. Οἱ πρεσβευταὶ τῶν Ἰυδαίων ἦλθαν πρὸς ἡμᾶς φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι, ἀνανεύμενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμαχίαν, ἀπεςαλμένοι ἀπὸ Σίμωνος τῦ ἀρχιερέως καὶ τῦ δήμου τῶν Ἰυδαίων.

18. Ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἀπὸ μνῶν πεντακισχιλίων.

19. Ἤρεσεν οὖν ἡμῖν γράψαι τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακά, καὶ μὴ πο-
τὰς χώρας λεμήσωσιν αὐτὺς καὶ τὰς πόλεις αὐ-
τῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ
συμμαχῶσιν συμμαχήσωσι τοῖς * πολεμῦσιν αὐτούς.
* πολεμᾶσιν

20. Ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα παρ᾽ αὐτῶν.

21. Εἴ τινες οὖν λοιμοὶ διαπεφεύγασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς, παράδοτε αὐτὺς τῷ Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ, ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτὺς κατὰ τὸν νόμον αὐτῶν.

22. Καὶ τὰ αὐτὰ ἔγραψε Δημητρίῳ ταῦτα
τῷ βασιλεῖ, καὶ Ἀτἰάλῳ, καὶ Ἀριαρά- Ἀράθῃ
θῃ, καὶ Ἀρσάκῃ,

23. καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας, καὶ Σαμψάκῃ, καὶ Σπαρτιάταις, καὶ εἰς Δῆλον, καὶ εἰς Μύνδον, καὶ εἰς Συ-
κιῶνα, καὶ εἰς τὴν Καρίαν, καὶ εἰς Σά- Καρίδα
μον, καὶ εἰς τὴν Παμφυλίαν, καὶ εἰς τὴν Λυκίαν, καὶ εἰς Ἁλικαρνασσόν, καὶ εἰς Κῶ, καὶ εἰς Σίδην, καὶ εἰς Ἄραδον,
καὶ εἰς Ῥόδον, καὶ εἰς τὴν Φασηλίδα, καὶ Βασιλεί-
εἰς Γόρτυναν, καὶ Κνίδον, καὶ Κύπρον, δαν
καὶ Κυρήνην.

24. Τὸ δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν ἔγραψεν Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ.

25. Ἀντίοχος δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ Δωρᾶ ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων διαπαντὸς αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ μηχανὰς ποιύμενος, καὶ συνέκλεισε τὸν Τρύφωνα τῦ μὴ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι.

26. Καὶ ἀπέςειλεν αὐτῷ Σίμων δισχιλίους ἄνδρας ἐκλεκῖοὺς συμμαχῆσαι αὐτῷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη ἱκανά.

27. Καὶ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ δέξα-
σθαι, ἀλλὰ ἠθέτησε πάντα ὅσα συνέ- ἐσυνέθε-
θετο αὐτῷ τοπρότερον, καὶ ἠλλοτριῦτο το
αὐτῷ.

v. 14. συνέθλιβε) ἔθλιβε. ibid. καὶ ἀπὸ τῆς) καὶ τῆς. v. 17. ἦλθαν) ἦλθον. v. 18. πεντακισχιλίων.) χιλίων. v. 19. ταῖς χώραις) τὴν χώραν. ibid. συμμαχῶσιν τοῖς πολεμῦσιν) συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν. v. 21. τῷ Σίμωνι) absque articulo. ibid. ἐκδικήσῃ αὐτοὺς) ἐκδικήσῃ ἐν αὐτοῖς. v. 22. ταῦτα) τὰ αὐτά. ibid. καὶ Ἀράθῃ) ἀριαράθῃ. v. 23. Σαμψάκῃ) σαμψάμῃ. ibid. Συκιῶνα) σικυῶνα. ibid. Καρίδα) καρίαν. ib. καὶ Λυκίαν) καὶ εἰς τὴν λυκίαν. ib. καὶ εἰς Κῶ - - Γόρτυναν) καὶ εἰς ῥόδον, καὶ εἰς φασηλίδα, καὶ εἰς κῶ, καὶ εἰς σίδην, καὶ εἰς ἄραδον, καὶ εἰς γόρτυναν. v. 24. ἔγραψεν) ἔγραψαν. v. 25. τοῦ εἰσπορ.) τῦ μὴ εἰσπορεύεσθαι. v. 27. ἐβούλετο) ἠβούλετο. ibid. ἀλλὰ) ἀλλ᾽. ib. ἐσυνέθετο) συνέθετο. ib. ἠλλοτριῦτο) ἠλλοτριοῦντο.

28. Καὶ ἀπέϛειλε πρὸς αὐτὸν Ἀθηνόβιον ἕνα τῶν Φίλων αὐτȣ̃ κοινολογησόμενον αὐτῷ, λέγων· ὑμεῖς κατακρα-
Γαζαρή- τεῖτε τῆς Ἰόππης καὶ Γαζάρων καὶ τῆς
νων ἄκρας τῆς ἐν Ἱερȣσαλὴμ πόλεις τῆς βασιλείας μȣ.

29. Τὰ ὅρια αὐτῶν ἠρημώσατε, καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ μου.

30. Νῦν οὖν παράδοτε τὰς πόλεις, ἃς κατελάβεσθε, καὶ τȣ̀ς Φόρους τῶν τόπων, ὧν κατεκυριεύσατε, ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐκ τῆς Ἰȣδαίας.

31. Εἰ δὲ μὴ, δότε ἀντ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίȣ καὶ τῆς καταφθορᾶς, ἧς κατεφθάρκατε, καὶ τῶν Φόρων τῶν πόλεων ἄλλα τάλαντα πεντακόσια· εἰ δὲ μὴ, παραγενόμενοι
ἐκπολε- ἐκπολεμήσομεν ὑμᾶς.
μήσȣσιν 32. Καὶ ἦλθεν Ἀθηνόβιος Φίλος τȣ̃ βασιλέως εἰς Ἱερȣσαλὴμ, καὶ εἶδε τὴν δόξαν Σίμωνος, καὶ κυλικεῖον μετὰ χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων, καὶ παράϛασιν ἱκανὴν, καὶ ἐξίϛατο, καὶ ἀ-
αὐτοῖς πήγγειλεν αὐτῷ τȣ̀ς λόγȣς τȣ̃ βασιλέως.

33. Καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ· Οὔτε γῆν ἀλλοτρίαν εἰλήφαμεν, οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατήκαμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων ἡμῶν, ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀκρίτως ἔν τινι καιρῷ κατεκρατήθη.

34. Ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχοντες ἀντεχόμεθα τῆς κληρονομίας ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν.

35. Περὶ δὲ Ἰόππης καὶ Γαζάρων, ὧν Γαζαρή-
αἰτεῖς, αὗται ἐποίουν ἐν τῷ λαῷ πλη- νων
γὴν μεγάλην κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν, τού- καὶ τῇ
των δώσομεν τάλαντα ἑκατόν· καὶ οὐκ γῇ
ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἀθηνόβιος λόγον.

36. Ἀπέϛρεψε δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τȣ̀ς λόγους τούτȣς καὶ τὴν δόξαν Σίμωνος καὶ πάντα ὅσα εἶδε, καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς ὀργὴν μεγάλην.

37. Τρύφων δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ἔφυγεν εἰς Ὀρθωσίαν.

38. Καὶ κατέϛησεν ὁ βασιλεὺς τὸν
Κενδεβαῖον ὑποϛράτηγον τῆς παραλίας, ἐπιϛρά-
καὶ δυνάμεις πεζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδω- τηγον
κεν αὐτῷ.

39. Καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ παρεμβάλλειν κατὰ πρόσωπον τῆς Ἰȣδαίας· καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκοδομῆσαι τὴν Κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι τὰς πόλεις, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν Τρύφωνα.

40. Καὶ παρεγενήθη Κενδεβαῖος εἰς Ἰάμνειαν, καὶ ἤρξατο τȣ̃ ἐρεθίζειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς τὴν Ἰȣδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λαὸν καὶ φονεύειν.

41. Καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Κεδρών· καὶ Κεδρώ
ἔταξεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δυνάμεις ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδȣ̀ς τῆς Ἰȣδαί-

v. 28. κοινολογησόμενον) κοινολογησάμενον. ibid. Γαζαρήνων καὶ τῆς ἄκρας ἐν) γαζάρων καὶ τῆς ἄκρας τῆς ἐν. v. 30. τῶν ὁρίων τῶν ἐκ τῆς) ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς. v. 31. ἐκπολεμήσουσιν) ἐκπολεμήσομεν. v. 32. ἀπήγγειλεν α τοῖς) ἀπήγγειλεν αὐτῷ. v. 33. ἀκρίτως ἔν τινι καιρῷ) transpoſita. v. 34. ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων) τῶν πατέρων. v. 35. Γαζαρήνων) γαζάρων ὧν. ibid. καὶ τῇ γῇ ἡμῶν) κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν. ib. αὐτῷ λόγον.) αὐτῷ ἀθηνόβιος λόγον. v. 37. Ὀρθωσίαν.) ὀρθωσιάδα. v. 38. ἐπιστράτηγον) στρατηγόν. v. 39. παρεμβάλλειν) παρεμβαλεῖν. ibid. τὰς πόλεις) τὰς πύλας. ib. πολεμῇ) πολεμήσῃ. v. 41. τὴν Κεδρὼ) τὴν πεδιάν.

Ἰουδαίας, καθὰ συνέταξεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς.

ΚΕΦ. Ιϛʹ. XVI.

ΚΑΙ ἀνέβη Ἰωάννης ἐκ Γαζάρων, καὶ ἀπήγγειλε Σίμωνι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἃ συνετέλει Κενδεβαῖος.

2. Καὶ ἐκάλεσε Σίμων τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδαν καὶ Ἰωάννην, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐπολεμήσαμεν τοὺς πολέμους Ἰσραὴλ ἀπὸ νεότητος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ εὐοδώθη ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν Ἰσραὴλ πλεονάκις.

3. Νῦν δὲ γεγήρακα, καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ ἐλέει ἱκανοί ἐστε ἐν τοῖς ἔτεσι· γίνεσθε ἀντ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπερμαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἡ δὲ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια ἤτω μεθ' ὑμῶν.

4. Καὶ ἐπέλεξεν ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὸν Κενδεβαῖον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν Μωδαείμ.

5. Καὶ ἀναστάντες τοπρωῒ ἐπορεύοντο εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, πεζικοὶ καὶ ἱππεῖς, καὶ χειμάῤῥους ἦν ἀναμέσον αὐτῶν.

6. Καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ· καὶ εἶδε τὸν λαὸν δειλούμενον διαπεράσαι τὸν χειμάῤῥουν, καὶ διεπέρασε πρῶτος, καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες, καὶ διεπέρασαν κατόπισθεν αὐτοῦ.

7. Καὶ διεῖλε τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν· ἡ δὲ ἵππος τῶν ὑπεναντίων πολλὴ σφόδρα.

8. Καὶ ἐσάλπισαν ταῖς ἱεραῖς σάλπιγξι, καὶ ἐτροπώθη Κενδεβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί· οἱ δὲ καταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ὀχύρωμα. αὐτοῦ

9. Τότε ἐτραυματίσθη Ἰούδας ὁ ἀδελφὸς Ἰωάννου· Ἰωάννης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἐλθεῖν εἰς Κεδρὼν, ἣν ᾠκοδόμησε.

10. Καὶ ἔφυγον ἕως εἰς τοὺς πύργους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ Ἀζώτου, καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρὶ, καὶ ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν εἰς ἄνδρας δισχιλίους, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εἰρήνης. χιλίους

11. Καὶ Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Ἀβούβου ἦν καθεσταμένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον Ἱεριχὼ, καὶ εἶχεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πολύ.

12. Ἦν γὰρ γαμβρὸς τοῦ ἀρχιερέως.

13. Καὶ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἠβουλήθη κατακρατῆσαι τῆς χώρας, καὶ ἐβουλεύετο δόλῳ κατὰ Σίμωνος καὶ κατὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἆραι αὐτούς.

14. Σίμων δὲ ἦν ἐφοδεύων τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φροντίζων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν, καὶ κατέβη εἰς Ἱεριχὼ αὐτὸς καὶ Ματταθίας καὶ Ἰούδας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατο- τὰς

CAP. XVI. v. 2. τοὺς πολέμους) τοὺς πολεμίους. v. 3. ἤτω) ἔστω. v. 4. Μωδαείμ.) μωδεΐν. v. 5. πεζικοὶ) πεζικοί. ibid. χειμάῤῥους ἦν) transposita. v. 8. ταῖς σάλπιγξι) ταῖς ἱεραῖς σάλπιγξι. ibid. ἐξ αὐτοῦ) ἐξ αὐτῶν. v. 9. ἐλθεῖν) ἦλθεν. v. 10. ἔφυγον εἰς) ἔφυγον ἕως εἰς. ibid. ἐν τῷ ἀγρῷ) ἐν τοῖς ἀγροῖς. ib. ἔπεσαν) ἔπεσον. ib. χιλίους) δισχιλίους. ib. εἰς τὴν Ἰουδαίαν) εἰς γῆν ἰούδα. v. 13. καὶ κατὰ τῶν υἱῶν) κατὰ abest. v. 14. τὰς ἐπιμελείας) τῆς ἐπιμελείας. ibid. καὶ οἱ υἱοὶ) καὶ deest.

ἑκατοςοῦ ἐν μηνὶ ἑνδεκάτῳ, οὗτος ὁ μὴν
Σαβάτ.

15. Καὶ ὑπεδέξατο αὐτὲς ὁ τȣ̃ Ἀβέ-
βου εἰς τὸ ὀχυρωμάτιον τὸ καλέμενον
Δὼκ κατὰ δόλȣ ὃ ᾠκοδόμησε, ϗ ἐποίη-
μέγα σεν αὐτοῖς πότον μέγαν, ϗ ἐνέκρυψεν
ἐκεῖ ἄνδρας.

16. Καὶ ὅτι ἐμεθύϑη Σίμων ϗ οἱ υἱοὶ
αὐτȣ̃, ἐξανέςη Πτολεμαῖος ϗ οἱ μετ'
αὐτȣ̃, ϗ ἐλάβοσαν τὰ ὅπλα αὐτῶν,
ϗ ἐπεισήλθοσαν τῷ Σίμωνι εἰς τὸ συμ-
πόσιον, ϗ ἀπέκτειναν αὐτὸν ϗ τὲς δύο
υἱοὺς αὐτȣ̃, καί τινας τῶν παιδαρίων
αὐτȣ̃.

ἀθείαν 17. Καὶ ἐποίησεν ἀθεσίαν μεγάλην, ϗ
ἀνταπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν.

18. Καὶ ἔγραψε ταῦτα Πτολεμαῖος,
καὶ ἀπέςειλε τῷ βασιλεῖ, ὅπως ἀπο-
ςείλῃ αὐτῷ δυνάμεις εἰς βοήθειαν, ϗ
παραδῷ αὐτῷ τὴν χώραν αὐτῶν, ϗ
τὰς πόλεις.

19. Καὶ ἀπέςειλεν ἑτέρȣς εἰς Γάζα-
ρα ἆραι τὸν Ἰωάννην, ϗ τοῖς χιλιάρ-
χοις ἀπέςειλεν ἐπιςολὰς παραγενέϑαι
πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῷ αὐτοῖς ἀργύριον
ϗ χρυσίον ϗ δόματα.

20. Καὶ ἑτέρους ἀπέςειλε καταλα-
βέϑαι τὴν Ἱερȣσαλὴμ ϗ τὸ ὄρος τȣ̃
ἱεροῦ.

21. Καὶ προδραμών τις ἀπήγγειλεν
Ἰωάννῃ εἰς Γάζαρα, ὅτι ἀπώλετο ὁ πα-
τὴρ αὐτȣ̃ ϗ οἱ ἀδελφοὶ αὐτȣ̃, ϗ ὅτι
ἀπέςαλκε ϗ σὲ ἀποκτεῖναι.

22. Καὶ ἀκȣ́σας ἐξέςη σφόδρα, ϗ
συνέλαβε τὲς ἄνδρας τὲς ἐλθόντας ἀ-
πολέσαι αὐτὸν, ϗ ἀπέκτεινεν αὐτὲς,
ἔγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι. ἐζήτȣσαν

23. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάν-
νου ϗ τῶν πολέμων αὐτȣ̃ ϗ τῶν ἀνδρα-
γαθιῶν αὐτȣ̃ ὧν ἠνδραγάθησε, ϗ τῆς * οἰ- ἠνδραγά-
κοδομῆς τῶν τειχέων ὧν ᾠκοδόμησε, ϗ θην
τῶν πράξεων αὐτοῦ, ᾠκοδομῆς

24. ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βι-
βλίου ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, ἀφ'
ȣ̃ ἐγενήϑη ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέ-
ρα αὐτοῦ.

MAKKABAIΩN A'.

V. 15. κατὰ δόλου) μετὰ δόλου. ibid. μέγα) μέγαν. V. 16. οἱ μετ' αὐτȣ̃) οἱ παρ' αὐτοῦ. ibid. καὶ τὰς υἱοὺς) καὶ τοὺς δύο υἱοὺς. V. 17. ἀθείαν) ἀθεσίαν. ibid. ἀνταπέδωκε) ἀπέδωκε. V. 18. παραδῷ) adjicit αὐτῷ. V. 21. προδραμών) addit τις. V. 22. ἔγνω γὰρ ὅτι ἐζήτησαν) ἐπέγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουν. V. 23. ἠνδραγάθην) ἠνδραγάθησε. ibid. ᾠκοδομῆς) οἰκοδομῆς. V. 24. ἐπὶ βιβλίου) ἐπὶ βιβλίῳ. Subſcriptio abeſt a *Rom. Edit.*

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟΙΣ ἀδελφοῖς τοῖς κατ' Αἴγυπτον Ἰουδαίοις χαίρειν· οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Ἰουδαίας εἰρήνην ἀγαθήν.

2. Καὶ ἀγαθοποιήσαι ὑμῖν ὁ Θεὸς,
μνηθῆναι καὶ μνησθείη τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν πιστῶν.

3. Καὶ δῴη ὑμῖν καρδίαν πᾶσιν εἰς τὸ σέβεσθαι αὐτὸν καὶ ποιεῖν αὐτοῦ τὰ θελήματα καρδίᾳ μεγάλῃ καὶ ψυχῇ βουλομένῃ.

4. Καὶ διανοίξαι τὴν καρδίαν ὑμῶν ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασι, καὶ εἰρήνην ποιήσαι.

5. Καὶ ὑπακούσαι ὑμῶν τῶν δεήσεων, καὶ καταλλαγείη ὑμῖν, καὶ μὴ ὑμᾶς ἐγκαταλίποι ἐν καιρῷ πονηρῷ.

6. Καὶ νῦν ὧδέ ἐσμεν προσευχόμενοι περὶ ὑμῶν.

7. Βασιλεύοντος Δημητρίου ἔτους ἑκατοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἐνάτου, ἡμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι γεγράφαμεν ὑμῖν ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῇ ἐπελθούσῃ ἡμῖν ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις, ἀφ' οὗ ἀπέστη Ἰάσων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἁγίας γῆς καὶ τῆς βασιλείας.

8. Καὶ ἐνεπύρισαν τὸν πυλῶνα, καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον· καὶ ἐδεήθημεν τοῦ Κυρίου καὶ εἰσηκούσθημεν, προσηνέγκαμεν θυσίαν καὶ σεμίδαλιν, καὶ ἐξήψαμεν ἐξήγαγεν
τοὺς λύχνους, καὶ προεθήκαμεν τοὺς ἄρτους.

9. Καὶ νῦν ἵνα ἄγητε τὰς ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας τοῦ Χασελεῦ μηνός.

10. Ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ καὶ ὀγδόου οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἡ γερουσία καὶ Ἰούδας Ἀριστοβούλῳ διδασκάλῳ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, ὄντι δὲ ἀπὸ τοῦ τῶν χριστῶν ἱερέων γένους καὶ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ Ἰουδαίοις, χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν.

11. Ἐκ μεγάλων κινδύνων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σεσωσμένοι, μεγάλως εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ, ὡς ἂν πρὸς βασιλέα παρατασσόμενοι.

12. Αὐτὸς γὰρ ἐξέβρασε τοὺς παρατασσομένους ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει.

13. Εἰς τὴν Περσίδα γενόμενος γὰρ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἀνυπόστατος δοκοῦσα εἶναι δύναμις, κατεκόπησαν ἐν τῷ τῆς Ναναίας ἱερῷ, παραλογισμῷ χρησαμένων [τῶν] περὶ τὴν Ναναίαν ἱερέων.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Β'. CAP. I. v. 2. μνηθῆναι) μνησθείη. v. 5. ὑπακοῦσαι) ὑπακούσαι. v. 7. ἐνάτου) ἐννάτου. ibid. γεγράφαμεν) γεγραφήκαμεν. v. 8. προσηνέγκαμεν] præfigit καί. ibid. ἐξήγαγεν) ἐξήψαμεν. v. 10. Ἔτους ὀγδοηκοστοῦ) ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ. ibid. ὀγδόου ἐν) ὀγδόου οἱ ἐν. v. 12. παρατασσομένους) παραταξαμένους. v. 13. Εἰς τὴν π. γεν. γὰρ ὁ) εἰς γὰρ τὴν π. γεν. ὁ.

συνοικῶν 14. Ὡς γὰρ συνοικήσων αὐτῇ παρεγένετο εἰς τὸν τόπον ὅ, τε Ἀντίοχος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ φίλοι, χάριν τοῦ λαβεῖν τὰ χρήματα πλείονα εἰς φερνῆς λόγον·

15. Καὶ προθέντων αὐτὰ τῶν ἱερέων
τοῦ Ναναίου τῆς Ναναίας, κἀκείνου προσελθόντος μετ'
ὀλίγων εἰς τὸν περίβολον τοῦ * τεμένους,
* τεμένου συγκλείσαντες τὸ ἱερὸν, ὡς εἰσῆλθεν Ἀντίοχος,

16. ἀνοίξαντες τὴν τοῦ φατνώματος κρυπτὴν θύραν, βάλλοντες πέτρους συνεκεραύνωσαν τὸν ἡγεμόνα, καὶ μέλη ποιήσαντες καὶ τὰς κεφαλὰς ἀφελόντες
παραρί- τοῖς ἔξω παρέῤῥιψαν.
ψαντες 17. Κατὰ πάντα εὐλογητὸς ἡμῶν ὁ
ἔδωκε Θεὸς, ὃς παρέδωκε τοὺς ἀσεβήσαντας.

18. Μέλλοντες οὖν ἄγειν ἐν τῷ Χασελεῦ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἱεροῦ, δέον ἡγησάμεθα διασαφῆσαι ὑμῖν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἄγητε τῆς σκηνοπηγίας καὶ τοῦ πυρὸς, ὅτε Νεεμίας ὁ οἰκοδομήσας τό, τε τὸ ἱερὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον, ἀνήνεγκε θυσίας.

19. Καὶ γὰρ ὅτε εἰς τὴν Περσικὴν ἤ-
τε γοντο ἡμῶν οἱ πατέρες, οἱ τότε εὐσεβεῖς ἱερεῖς λαβόντες ἀπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου λαθραίως, κατέκρυψαν ἐν κοιλώματι φρέατος τάξιν ἔχοντες ἄνυδρον, ἐν ᾧ κατησφαλίσαντο, ὥστε πᾶσιν ἄγνωστον εἶναι τὸν τόπον.

20. Διελθόντων δὲ ἐτῶν ἱκανῶν, ὅτε ἔδοξε τῷ Θεῷ, ἀποσταλεὶς Νεεμίας ὑπὸ ἀπὸ
τοῦ βασιλέως τῆς Περσίδος τοὺς ἐκγόνους τῶν ἱερέων τῶν ἀποκρυψάντων ἔπεμψεν ἐπὶ τὸ πῦρ.

21. Ὡς δὲ διεσάφησαν ἡμῖν μὴ εὑρηκέ- διεσά-
ναι πῦρ ἀλλὰ ὕδωρ παχὺ, ἐκέλευσεν φισαν
αὐτοὺς ἀποβάψαντας φέρειν· ὡς δὲ ἀνηνέχθη τὰ τῶν θυσιῶν, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς Νεεμίας ἐπιῤῥᾶναι τῷ ὕδατι τά τε ξύλα καὶ τὰ ἐπικείμενα.

22. Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦτο, καὶ χρόνος διῆλθεν ὅ, τε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότερον ἐπινεφὴς ὢν, ἀνήφθη πυρὰ μεγάλη, ὥστε θαυμάσαι πάντας.

23. Προσευχὴν δὲ ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δαπανωμένης τῆς θυσίας, οἵ τε ἱερεῖς καὶ πάντες καταρχομένου Ἰωνάθου, τῶν τε λοιπῶν ἐπιφωνούντων, ὡς Νεεμίου.

24. Ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τὸν τρόπον ἔχουσα τοῦτον· Κύριε ὁ Θεὸς ὁ πάντων κτίστης, ὁ φοβερὸς, καὶ ὁ ἰσχυρὸς, καὶ δίκαιος, καὶ ἐλεήμων, ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ χρηστὸς,

25. ὁ μόνος χορηγὸς, ὁ μόνος δίκαιος καὶ παντοκράτωρ καὶ αἰώνιος, ὁ διασώζων τὸν Ἰσραὴλ ἐκ παντὸς κακοῦ, ὁ ποιήσας τοὺς πατέρας ἐκλεκτοὺς, καὶ ἁγιάσας αὐτούς·

26. Πρόσδεξαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ παντὸς τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ, καὶ διαφύλαξον τὴν μερίδα σου καὶ καθαγίασον.

27. Ἐπι-

v. 14. συνοικῶν) συνοικήσων. ibid. πλείονα) deest. v. 15. τοῦ Ναναίου) τῆς ναναίας. ibid. τεμένου) τεμένους. v. 16. κεφαλὰς τοῖς ἔξω παραρίψαντες.) κεφαλὰς ἀφελόντες τοῖς ἔξω παρέῤῥιψαν. v. 17. ἔδωκε) παρέδωκε. v. 18. Μέλλοντες) addit οὖν. ibid. σκηνοπηγίας) τῆς σκηνοπηγίας. ib. ὁ οἰκοδομήσας τό, τε τὸ ἱερὸν) οἰκοδομήσας τό, τε ἱερὸν. ibid. θυσίας.) θυσίαν. v. 19. ἡμῶν οἱ πατέρες, οἱ τε) οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ τότε. ibid. ἔχοντες ἄνυδρον) ἔχοντος ἀνύδρου. v. 20. ἀπὸ τοῦ βασ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως. v. 21. Ὡς διεσάφισαν) ὡς δὲ διεσάφησαν. ibid. ἐπιῤῥᾶναι) ἐπιῤῥᾶναι. v. 22. ἐγένετο) addit τοῦτο. ibid. ἀνέλαμψε) adjicit πρότερον. v. 23. τῶν τε) τῶν δέ. v. 24. Κύριε ὁ Θ.) κύριε κύριε ὁ Θεός. ibid. ὁ ἰσχυρος) absque articulo.

27. Ἐπισυνάγαγε τὴν διασπορὰν ἡμῶν, ἐλευθέρωσον τὲς δȣλεύοντας ἐν τοῖς ἔθνεσι, τὲς ἐξουθενημένους καὶ
ἔφειδε βδελυκτὲς ἐπιδε, καὶ γνώτωσαν τὰ ἔθνη, ὅτι σὺ ἐ ὁ Θεὸς ἡμῶν.

28. Βασάνισον τὲς καταδυναστεύοντας καὶ ἐξυβρίζοντας ἐν ὑπερηφανίᾳ.

29. Καταφύτευσον τὸν λαόν σου εἰς τὸν τόπον τὸν ἅγιόν σου, καθὼς εἶπε Μωσῆς.

30. Οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπέψαλλον τὲς ὕμνους.

31. Καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ Νεεμίας ἐκέλευσε λίθους μείζονας καταχεῖν.

32. Ὡς δὲ τοῦτο ἐγενήθη, φλὸξ ἀνήφθη· τȣ͂ δὲ ἀπὸ τȣ͂ θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐδαπανήθη.

33. Ὡς δὲ φανερὸν ἐγενήθη τὸ πρᾶγμα, καὶ διηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν, ὅτι εἰς τὸν τόπον, ȣ̔ τὸ πῦρ ἔκρυψαν οἱ μεταχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ ἐφάνη, ἀφ' ȣ̔ καὶ οἱ περὶ τὸν
τὰς Νεεμίαν ἥγνισαν τὰ τῆς θυσίας,

34. περιφράξας δὲ ὁ βασιλεὺς ἱερὸν ἐποίησε, δοκιμάσας τὸ πρᾶγμα.

35. Καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς πολλὰ διάφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδίδȣ.

36. Προσηγόρευσαν δὲ οἱ περὶ τὸν Νεεμίαν τȣ͂το Νέφθαρ, ὃ διερμηνεύεται καθαρισμός· καλεῖται δὲ παρὰ
Νεφθάρ τοῖς πολλοῖς Νεφθαεί.

ΚΕΦ. Β'. II.

Εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἀπογραφαῖς Ἱερεμίας ὁ προφήτης, ὅτι ἐκέλευσε τȣ͂ πυρὸς λαβεῖν τὲς μεταγενομένȣς, ὡς σεσήμανται.

2. Καὶ ὡς ἐνετείλατο τοῖς μεταγενομένοις ὁ προφήτης, δὲς αὐτοῖς τὸν νόμον, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμάτων τȣ͂ Κυρίȣ, καὶ ἵνα μὴ ἀποπλανηθῶσι ταῖς διανοίαις, βλέποντες ἀγάλματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ τὸν περὶ αὐτὰ κόσμον.

3. Καὶ ἕτερα τοιαῦτα λέγων, παρεκάλει μὴ ἀποστῆναι τὸν νόμον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν.

4. Ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ, ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευσεν ὁ προφήτης χρηματισμȣ͂ γενηθέντος αὐτῷ συνακολȣθεῖν, ὡς δὲ ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος ȣ̔ ὁ Μωυσῆς ἀναβὰς ἐθεάσατο τὴν τȣ͂ Θεȣ͂ κληρονομίαν,

5. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἱερεμίας εὗρεν οἶκον ἀντρώδη, καὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον τȣ͂ θυμιάματος εἰσήνεγκεν ἐκεῖ, καὶ τὴν θύραν ἐνέφραξε,

6. καὶ προσελθόντες τινὲς τῶν συνακολȣθούντων ὥστε ἐπισημήνασθαι τὴν ὁδὸν, ἐπισημάνασθαι
καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν εὑρεῖν.

7. Ὡς δὲ ὁ Ἱερεμίας ἔγνω, μεμψάμενος αὐτοῖς εἶπεν· ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ τόπος ἔσαι, ἕως ἂν συνάγῃ ὁ Θεὸς ἐπισυναγωγὴν τȣ͂ λαοῦ, καὶ ἵλεως γένηται. ἔλεος

8. Καὶ

v. 27. ἔφειδε) ἔπιδε. ibid. ὅτι σὺ ὁ Θ.) ὅτι σὺ ἐ ὁ Θεός. v. 29. Μωσῆς.) μωϋσῆς. v. 33. ἔκρυψαν) ἀπέκρυψαν. ibid. τὰς θυσίας,) τὰ τῆς θυσίας. v. 35. Καὶ οἷς ὁ β.) καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεύς. v. 36. Νεφθάρ.) νεφθαεί. CAP. II. v. 1. μεταγενομένοις) μεταγινομένους. v. 6. ἐπισημάνασθαι) ἐπισημήνασθαι. ibid. ἐδυνήθησαν) ἠδυνήθησαν. v. 7. συνάγῃ) συναγάγῃ. ibid. ἔλεος) ἵλεως.

8. Καὶ τότε ὁ Κύριος ἀναδείξει ταῦτα, καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ νεφέλη, ὡς ἐπὶ Μωσῆ ἐδηλοῦτο, ὡς καὶ ὁ Σαλωμὼν ἠξίωσεν, ἵνα ὁ τόπος καθαγιασθῇ μεγάλως.

9. Διεσαφεῖτο δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυσίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τοῦ ἱεροῦ.

10. Καθὼς καὶ Μωσῆς προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτως καὶ Σαλωμὼν προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ καταβὰν τὸ πῦρ ἀνήλωσε τὰ ὁλοκαυτώματα.

11. Καὶ εἶπε Μωσῆς, διὰ τὸ μὴ βεβρῶσθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἀνηλώθη.

12. Ὡσαύτως καὶ ὁ Σαλωμὼν τὰς ὀκτὼ ἡμέρας ἤγαγεν.

13. Ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς κατὰ τὸν Νεεμίαν τὰ αὐτὰ, καὶ ὡς καταβαλλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ περὶ τῶν βασιλέων καὶ προφητῶν βιβλία, καὶ τὰ τοῦ Δαυὶδ, καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ ἀναθεμάτων.

14. Ὡσαύτως δὲ καὶ Ἰούδας, τὰ διαπεπτωκότα διὰ τὸν πόλεμον τὸν γεγονότα ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ ἐστὶ παρ' ἡμῖν.

γεγονότα πόλεμον ταῦτα

15. Ὧν οὖν ἐὰν χρείαν ἔχητε, τοὺς ἀποκομιοῦντας ὑμῖν ἀποστέλλετε.

16. Μέλλοντες οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν· καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέρας. ἄγειν

17. Ὁ δὲ Θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ πᾶσι, καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν ἁγιασμὸν,

18. καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τοῦ νόμου· ἐλπίζομεν γὰρ ἐπὶ τῷ Θεῷ, ὅτι ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει, καὶ ἐπισυνάξει ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον· ἐξείλατο γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ τὸν τόπον ἐκαθάρισε.

19. Τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἰούδαν τὸν Μακκαβαῖον καὶ τοὺς τούτου ἀδελφοὺς καὶ τὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ μεγίστου καθαρισμὸν, καὶ τὸν τοῦ βωμοῦ ἐγκαινισμόν.

20. Ἔτι τε τοὺς πρὸς Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ καὶ τὸν τούτου υἱὸν Εὐπάτορα πολέμους.

21. Καὶ τὰς ἐξ οὐρανοῦ γενομένας ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασιν, ὥστε τὴν ὅλην ὡς χώραν ὀλίγους ὄντας λεηλατεῖν, καὶ τὰ βάρβαρα πλήθη διώκειν.

22. Καὶ τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἱερὸν ἀνακομίσασθαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶσαι, καὶ τοὺς μέλλοντας καταλύεσθαι νόμους ἐπανορθῶσαι, τοῦ Κυρίου μετὰ πάσης ἐπιεικείας ἵλεω γενομένου αὐτοῖς. ἵλεως

23. Τὰ ὑπὸ Ἰάσωνος τοῦ Κυρηναίου δεδηλω-

v. 8. ὡς ἐπὶ Μωσῆ) ὡς καὶ ἐπὶ μωϋσῆ. v. 10. Μωσῆς) μωυσῆς, passim. ibid. οὕτως Σαλ. προσηύξατο πρὸς Κύριον, καὶ) οὕτως καὶ σαλωμὼν προσηύξατο, καὶ. v. 12. ὀκτὼ) τὰς ὀκτὼ. v. 13. βιβλία) abest. v. 14. διὰ τὸν γεγονότα πόλ. ἡμῖν ἐπισυνήγαγε ταῦτα) διὰ τὸν πόλεμον τὸν γεγονότα ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα. v. 16. ἄγειν) ἄγοντες. v. 17. αὐτοῦ πᾶσι) αὐτοῦ deest. v. 18. ἐξείλατο) ἐξείλετο. v. 19. μεγίστου) μεγάλου. v. 21. ὡς) ὥστε. v. 22. ἵλεως) ἵλεω. v. 23. ὑπὸ Ἰάσ.) τὰ ὑπὸ ἰάσωνος. ibid. Κυρηναίου) κυρηναίου.

δηλωμένα διὰ πέντε βιβλίων πειρασόμεθα δι' ἑνὸς συντάγματος ἐπιτεμεῖν.

24. Συνορῶντες γὰρ τὸ χῦμα τῶν ἀριθμῶν, καὶ τὴν οὖσαν δυσχέρειαν τοῖς θέλουσιν εἰσκυκλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱστορίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,

25. ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀναγινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρονοῦσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν εὐκοπίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφέλειαν.

26. Καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπάθειαν ἐπιδεδεγμένοις τῆς ἐπιτομῆς οὐ ῥᾴδιον, ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας τὸ πρᾶγμα·

27. (καθάπερ τῷ παρασκευάζοντι συμπόσιον, καὶ ζητοῦντι τὴν ἑτέρων λυσιτέλειαν, οὐκ εὐχερές· ὅμως διὰ τὴν τῶν πολλῶν εὐχαριστίαν, ἡδέως τὴν κακοπάθειαν ὑποίσομεν.

28. Τὸ μὲν διακριβοῦν περὶ ἑκάστων τῷ συγγραφεῖ παραχωρήσαντες, τὸ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμμοῖς τῆς
ἀτονοῦντες ἐπιτομῆς διαπονοῦντες.

29. Καθάπερ γὰρ τῆς καινῆς οἰκίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης καταβολῆς φρον-
ἐγκαινί- τιστέον, τῷ δὲ ἐγκαίειν καὶ ζωγραφεῖν
ζειν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια πρὸς διακόσ-
δοκῶν μησιν ἐξεταστέον, οὕτως δοκῶ καὶ ἐπὶ ἡμῶν.

περίπα- 30. Τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περὶ πάντων
τον ποιεῖσθαι * λόγον, καὶ πολυπραγμονεῖν
* λόγῳ ἐν τοῖς κατὰ μέρος, τῷ τῆς ἱστορίας
ἀρχηγε- ἀρχηγέτῃ καθήκει.
νήτῃ

31. Τὸ δὲ σύντομον τῆς λέξεως μεταδιώκειν, καὶ τὸ ἐξεργαστικὸν τῆς πραγματείας παραιτεῖσθαι, τῷ τὴν μετάφρασιν ποιουμένῳ συγχωρητέον.

32. Ἐντεῦθεν οὖν ἀρξώμεθα τῆς διηγήσεως, τοῖς προειρημένοις τοσοῦτον ἐπιζεύξαντες· εὔηθες γὰρ τὸ μὲν πρὸ τῆς ἱστορίας πλεονάζειν, τὴν δὲ ἱστορίαν ἐπιτέμνειν.

ΚΕΦ. Γ'. III.

ΤΗΣ ἁγίας τοίνυν πόλεως κατοικουμένης μετὰ πάσης εἰρήνης,
καὶ τῶν νόμων ἔτι κάλλιστα συν- ὅτι
τηρουμένων διὰ τὴν Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως εὐσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν,

2. συνέβαινε καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾷν τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀποστολαῖς ταῖς κρατίσταις δοξάζειν,

3. ὥστε καὶ Σέλευκον τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανήματα.

4. Σίμων δέ τις ἐκ τῆς Βενιαμεὶν φυλῆς προστάτης τοῦ ἱεροῦ καθεσταμένος, διηνέχθη τῷ ἀρχιερεῖ περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν ἀγορανομίας.

5. Καὶ νικῆσαι τὸν Ὀνίαν μὴ δυνάμενος, ἦλθε πρὸς Ἀπολλώνιον Θρασαίου, τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγόν.

6. Καὶ προσήγγειλε περὶ τοῦ χρημά-

v. 27. εὐχερές·) εὐχερὲς μέν. v. 28. ἀτονοῦντες) διαπονοῦντες. v. 29. ἐγκαινίζειν) ἐγκαίειν. ibid. οὕτως δοκῶν) οὕτω δοκῶ. ib. καὶ ἐπὶ ἡμῶν.) καὶ ἐπὶ ἡμῖν. v. 30. καὶ περίπατον ποιεῖσθαι λόγῳ) καὶ περὶ πάντων ποιεῖσθαι λόγον. ibid. ἀρχηγενήτῃ) ἀρχηγέτῃ. v. 32. ἐπιτέμνειν) ἐπιτεμεῖν. CAP. III. v. 1. ἁγίας) addit τοίνυν. ibid. νόμων ὅτι) νόμων ἔτι. v. 4. τῆς κατὰ τ. π. ἀγορανομίας.) περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν παρανομίας.

των ἀμυθήτων γέμειν τὸ ἐν Ἱεροσολύ-
μοις γαζοφυλάκιον, ὥστε τὸ πλῆθος
τῶν διαφόρων ἀναρίθμητον εἶναι, καὶ
προσενεγ μὴ προσήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν
κεῖν λόγον, εἶναι δὲ δυνατὸν ὑπὸ τὴν τοῦ
βασιλέως ἐξουσίαν πεσεῖν ἅπαντα ταῦτα.

7. Συμμίξας δὲ Ἀπολλώνιος τῷ βα-
σιλεῖ, περὶ τῶν μηνυθέντων αὐτῷ χρη-
προχει- μάτων ἐνεφάνισεν· ὁ δὲ προχειρισάμενος
ρησάμε- Ἡλιόδωρον τὸν ἐπὶ τῶν πραγμάτων,
νος ἀπέστειλε δοὺς ἐντολὰς, τὴν τῶν προει-
ρημένων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσα-
σθαι.

8. Εὐθέως δὲ ὁ Ἡλιόδωρος ἐποιεῖτο
τὴν πορείαν, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς τὰς
κατὰ Κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην πό-
λεις ἐφοδεῦσαι, τῷ πράγματι δὲ τὴν
τοῦ βασιλέως πρόθεσιν ἐπιτελεῖν.

9. Παραγενηθεὶς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα,
ὁ ἀρχιε- καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως τῆς πό-
ρεὺς λεως ἀποδεχθεὶς, ἀνέθετο περὶ τοῦ γε-
γονότος ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος ἕνεκεν
πάρεστι, διεσαφήνισεν· ἐπυνθάνετο δὲ
εἰ ταῖς ἀληθείαις ταῦτα οὕτως ἔχον-
τα τυγχάνει.

10. Τοῦ δὲ ἀρχιερέως ὑποδείξαντος
παρακαταθήκας εἶναι χηρῶν τε καὶ
ὀρφανῶν·

11. Τινὰ δὲ καὶ Ὑρκανοῦ τοῦ Τωβίου
σφόδρα ἀνδρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμένου οὐχ
οὕτως ὥσπερ διαβάλλων ὁ δυσσεβὴς Σίμων, τὰ
δὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαν-
τα, χρυσίου δὲ διακόσια·

12. Ἀδικηθῆναι τε τοὺς πεπιστευκότας Ἀδικῆσαι
τῇ τοῦ τόπου ἁγιωσύνῃ καὶ τῇ τοῦ τετι-
μημένου κατὰ τὸν σύμπαντα κόσμον
ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλίᾳ, παντελῶς
ἀμήχανον εἶναι.

13. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος, δι' ἃς εἶχε βα- δ' Ἕτε-
σιλικὰς ἐντολὰς, πάντως ἔλεγεν εἰς ρος
τὸ βασιλικὸν ἀναληπτέα ταῦτα εἶναι.

14. Ταξάμενος δὲ ἡμέραν εἰσῄει τὴν
περὶ τούτων ἐπίσκεψιν οἰκονομήσων· ἦν
δὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἀγωνία.

15. Οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου
ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς ῥίψαντες
ἑαυτοὺς ἐπεκαλοῦντο εἰς οὐρανὸν τὸν πε-
ρὶ παραθήκης νομοθετήσαντα τοῖς πα-
ρακαταθεμένοις ταῦτα σῶα διαφυλά-
ξαι.

16. Ἦν δὲ ὁρῶντα τὴν τοῦ ἀρχιερέως
ἰδέαν τιτρώσκεσθαι τὴν διάνοιαν· ἡ γὰρ
ὄψις καὶ τὸ τῆς χρόας παρηλλαγμέ-
νον ἐνέφαινε τὴν κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν.

17. Περιεκέχυτο γὰρ ἐπὶ τὸν ἄνδρα
δέος τι καὶ φρικασμὸς σώματος, δι'
ὧν πρόδηλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ ἦν
κατὰ καρδίαν ἐνεστὸς ἄλγος.

18. Οἱ δὲ ἐκ τῶν οἰκιῶν ἀγεληδὸν
ἐξεπήδων ἐπὶ πάνδημον ἱκετείαν, διὰ
τὸ μὴ μέλλειν εἰς καταφρόνησιν ἔρχε-
σθαι τὸν τόπον.

19. Ὑπεζωσμέναι δὲ ὑπὸ τοὺς μαστοὺς
αἱ γυναῖκες σάκκους κατὰ τὰς ὁδοὺς
ἐπλήθυνον· αἱ δὲ κατάκλειστοι τῶν παρ-
θένων,

v. 6. προσενεγκεῖν) προσήκειν. ibid. πεσεῖν ταῦτα.) πεσεῖν ἅπαντα ταῦτα. v. 7. Ἀπολλώνιος) ὁ ἀπολλώνιος. ibid. προχειρησάμενος) προχειρισάμενος. v. 8. ἐφοδεῦσαι) ἐφοδεύσων. ibid. ἐπιτελεῖν.) ἐπιτελέσων. v. 9. ὁ ἀρχιερεὺς) ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως. ibid. ἐμφανισμοῦ) ἐμφανισμοῦ. ib. διεσαφήνισεν.) διεσάφησεν. v. 10. παρακαταθήκας) παραθήκας. v. 11. οὐχ οὕτως) οὐχ ὥσπερ ἦν. v. 12. ἀδικῆσαι τε) ἀδικηθῆναι δέ. v 13. δ' Ἕτερος) ἡλιόδωρος. v. 17. ἐπὶ τὸν ἄνδρα) περὶ τὸν ἄνδρα. ib. δι' ἦν) δι' ὧν. ib. ἐγίνετο) ἐγένετο. v. 18. διὰ τὸ μὴ μέλλειν) μὴ abest. v. 19. ἐπλήθυνον) ἐπλήθυον.

θένων, αἱ μὲν συνέτρεχον ἐπὶ τὰς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τινὲς δὲ
διέκυπτον διὰ τῶν θυρίδων διεξέκυπτον.

20. Πᾶσαι δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν ὠρανὸν ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν.

21. Ἐλεεῖν δὲ ἦν τὴν τῆ πλήθους παμμιγῆ πρόπτωσιν, τήν τε τῆ μεγάλως ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν.

22. Οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ Κύριον τὰ πεπιστευμένα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα διαφυλάσσειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας.

23. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος τὸ διεγνωσμένον ἐπετέλει.

24. Αὐτόθι δὲ αὐτῆ σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἤδη παρόν-
πνευμάτων τος, ὁ τῶν πατέρων καὶ πάσης ἐξουσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν μεγάλην ἐποίησεν, ὥστε πάντας τὰς κατατολμήσαντας συνελθεῖν, καταπλαγέντας τὴν τῆ Θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν τραπῆναι.

25. Ὤφθη γάρ τις ἵππος αὐτοῖς φοβερὸν ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστῃ σαγῇ διακεκοσμημένος, φερόμενος δὲ ῥύδην ἔσεισε τῷ Ἡλιοδώρῳ τὰς ἐμ-
ἐνπροθεσείας προσθίας ὁπλάς· ὁ δὲ ἐπικαθήμενος ἐφαίνετο χρυσῆν πανοπλίαν ἔχων.

26. Ἕτεροι δὲ δύο ἐφάνησαν αὐτῷ νεανίαι τῇ ῥώμῃ μὲν ἐκπρεπεῖς, κάλ-
τὴν γλῶσσαν λιστοι δὲ τῇ δόξῃ, διαπρεπεῖς δὲ τὴν περιβολήν· οἳ καὶ παριστάντες ἐξ ἑκατέρου μέρους, ἐμαστίγουν αὐτὸν ἀδιαλείπτως, πολλὰς ἐπιρριπτοῦντες αὐτῷ πληγάς.

27. Ἄφνω δὲ πεσόντα πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῷ σκότει περιχυθέντα συναρπάσαντες καὶ εἰς φορεῖον ἐνθέντες,

28 τὸν ἄρτι μετὰ πολλῆς παραδρομῆς καὶ πάσης δορυφορίας εἰς τὸ προειρημένον εἰσελθόντα γαζοφυλάκιον, ἔφερον ἀβοήθητον ἑαυτῷ τοῖς ὅπλοις αὐτὸν καθεστῶτα, φανερῶς τὴν τῆ Θεῆ δυναστείαν ἐπεγνωκότα.

29. Καὶ ὁ μὲν διὰ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἄφωνος καὶ πάσης ἐξερημένος ἐλπίδος καὶ σωτηρίας ἔριπτο.

30. Οἱ δὲ τὸν Κύριον εὐλόγουν τὸν παραδοξάζοντα τὸν ἑαυτῆ τόπον· καὶ τὸ μικρῷ πρότερον δέους καὶ ταραχῆς γέμον ἱερὸν, τῆ παντοκράτορος ἐπιφανέντος Κυρίου, χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐπλήρωτο.

31. Ταχὺ δέ τινες τῶν τῆ Ἡλιοδώρȣ συνήθων ἠξίουν τὸν Ὀνίαν ἐπικαλέσασθαι τὸν ὕψιστον, καὶ τὸ ζῆν χαρίσασθαι τῷ παντελῶς ἐν ἐσχάτῃ πνοῇ κειμένῳ.

32. Ὕποπτος δὲ γενόμενος ὁ ἀρχιερεὺς, μή ποτε διάληψιν ὁ βασιλεὺς σχῇ κακουργίαν τινὰ περὶ τὸν Ἡλιόδωρον ὑπὸ τῶν Ἰȣδαίων συντετελέσθαι, προσήγαγε θυσίαν ὑπὲρ τῆς τῆ ἀνδρὸς σωτηρίας.

 33. Ποιȣ-

V. 19. διέκυπτον.) διεξέκυπτον. V. 21. Ἐλεεῖν δὲ ἦν) ἐλεεῖν δ' ἦν τὴν. ibid. ἀγωνιῶντος) διαγωνιῶντος. V. 22. παγκρατῆ Κύριον) παντοκράτορα Θεόν. V. 24. ὁ τῶν πνευμάτων καὶ) ὁ τῶν πατέρων κύριος καὶ. V. 25. ἔσεισε) ἐνέσεισε. ibid. ἐνπροθεσείας) ἐμπροσθίους. V. 26. ἐφάνησαν) προεφάνησαν. ibid. τὴν γλῶσσαν) τῇ δόξῃ. ib. παριστάντες) παραστάντες. ib. ἐπιριπτοῦντες) ἐπιῤῥιπτοῦντες. V. 28. ἀβοήθητον τοῖς ὅπλοις αὐτὸν καθεστῶτα) ἀβοήθητον ἑαυτῷ καθεστῶτα. ibid. τὴν δυναστείαν ἐπεγνωκότα.) τὴν τῆ Θεοῦ δυναστείαν ἐπεγνωκότες. V. 29. ἔριπτο.) ἔῤῥιπτο. V. 30. ἐπλήρωτο.) ἐπεπλήρωτο.

33. Ποιουμένου δὲ τοῦ ἀρχιερέως τὸν ἱλασμὸν, οἱ αὐτοὶ νεανίαι πάλιν ἐφάνησαν τῷ Ἡλιοδώρῳ ἐν ταῖς αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἐστολισμένοι, καὶ στάντες εἶπον· πολλὰς Ὀνίᾳ τῷ ἀρχιερεῖ χάριτας ἔχε, διὰ γὰρ αὐτὸν σοὶ κεχάρισται τὸ ζῆν ὁ Κύριος.

34. Σὺ δὲ ἐξ οὐρανοῦ μεμαστιγωμένος διάγγελλε πᾶσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ κράτος· ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀφανεῖς ἐγένοντο.

35. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος θυσίαν ἀνενεγκὼν τῷ Θεῷ, καὶ εὐχὰς μεγίστας εὐξάμενος τῷ τὸ ζῆν περιποιήσαντι, καὶ τὸν Ὀνίαν ἀποδεξάμενος, ἀνεστρατοπέδευσε πρὸς τὸν βασιλέα.

36. Ἐξεμαρτύρει δὲ πᾶσιν ἅπερ ἦν ὑπ᾽ ὄψιν τεθεαμένος ἔργα τοῦ μεγίστου Θεοῦ.

37. Τοῦ δὲ βασιλέως ἐπερωτήσαντος τὸν Ἡλιόδωρον, ποῖός τις εἴη ἐπιτήδειος ἔτι ἅπαξ διαπεμφθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔφησεν·

38. Εἴ τινα ἔχεις πολέμιον ἢ πραγμάτων ἐπίβουλον, πέμψον αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ μεμαστιγωμένον αὐτὸν προσδέξῃ, ἐάν περ καὶ διασωθῇ, διὰ τὸ περὶ τὸν τόπον ἀληθῶς εἶναί τινα Θεοῦ δύναμιν.

39. Αὐτὸς γὰρ ὁ τὴν κατοικίαν ἐπουράνιον ἔχων, ἐπόπτης ἐστὶ καὶ βοηθὸς ἐκείνου τοῦ τόπου, καὶ τοὺς παραγινομένους ἐπὶ κακώσει τύπτων ἀπολλύει.

40. Καὶ τὰ μὲν κατ᾽ Ἡλιόδωρον καὶ τὴν τοῦ γαζοφυλακίου τήρησιν οὕτως ἐχώρησεν.

ΚΕΦ. Δ΄. IV.

Ο Δὲ προειρημένος Σίμων, ὁ τῶν χρημάτων καὶ τῆς πατρίδος ἐνδείκτης γεγονὼς, ἐκακολόγει τὸν Ὀνίαν, ὡς οὗτός τε εἴη τὸν Ἡλιόδωρον ἐπισεσεικὼς, καὶ τῶν κακῶν δημιουργὸς καθεστηκώς.

2. Καὶ τὸν εὐεργέτην τῆς πόλεως καὶ τὸν κηδεμόνα τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ζηλωτὴν τῶν νόμων, ἐπίβουλον τῶν πραγμάτων ἐτόλμα λέγειν.

3. Τῆς δὲ ἔχθρας ἐπὶ τοσοῦτον προβαινούσης, ὥστε καὶ διά τινος τῶν ὑπὸ τοῦ Σίμωνος δεδοκιμασμένων φόνους συντελεῖσθαι,

4. συνορῶν Ὀνίας τὸ χαλεπὸν τῆς φιλονεικίας καὶ Ἀπολλώνιον μαίνεσθαι, ὡς τὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγὸν, συναύξοντα τὴν κακίαν τοῦ Σίμωνος,

5. πρὸς τὸν βασιλέα διεκομίσθη· οὐ γινόμενος τῶν πολιτῶν κατήγορος, τὸ δὲ σύμφορον κοινῇ καὶ κατ᾽ ἰδίαν παντὶ τῷ πλήθει σκοπῶν. διεκοσμήθη

6. Ἑώρα

v. 33. ἅπαν.) ἅπον. ibid. Ὀνίᾳ) τῷ ὀνίᾳ. ib. Κύριος) ὁ κύριος. v. 34. ἐξ οὐρανοῦ) ὑπ᾽ αὐτοῦ. ib. διάγγελλε) διάγγελε. v. 35. ἀνενεγκὼν τῷ Θεῷ) ἀνενέγκας τῷ κυρίῳ. v. 38. διασωθῇ) διασωθείη. v. 39. ἀπολλύει.) ἀπόλλυσιν. v. 40. κατ᾽ Ἡλιόδ.) κατὰ ἡλιόδωρον. CAP. IV. v. 1. ὡς οὗτός τε) ὡς αὐτός τε. v. 4. Ὀνίας) ὁ ὀνίας. v. 5. πρὸς τὸν βασ. διεκοσμήθη) ὡς τὸν βασιλέα διεκομίσθη. ibid. σύμφορον κοινῇ καὶ κατ᾽ ἰδ.) συμφέρον κοινῇ κατ᾽ ἰδίαν. v. 6. ἐπὶ τὰ πράγματα) ἔτι τὰ πράγματα.

6. Ἑώρα γὰρ ἄνευ βασιλικῆς προ-
ἐπὶ νοίας ἀδύνατον εἶναι τυχεῖν εἰρήνης ἔτι
τὰ πράγματα, καὶ τὸν Σίμωνα παῦ-
λαν ἐ ληψόμενον τῆς ἀνοίας.

7. Μεταλλάξαντος δὲ τὸν βίον Σε-
λεύκου, καὶ παραλαβόντος τὴν βασι-
λείαν Ἀντιόχου τῦ προσαγορευθέντος
Ἐπιφανῦς, ὑπενόθευσεν Ἰάσων ὁ ἀδελ-
φὸς Ὀνίου τὴν ἀρχιερωσύνην·

8. Ἐπαγγειλάμενος τῷ βασιλεῖ δι᾽
ἐντεύξεως ἀργυρίου τάλαντα ἑξήκοντα
πρὸς τοῖς τριακοσίοις, καὶ προσόδυ τι-
νὸς ἄλλης τάλαντα ὀγδοήκοντα.

9. Πρὸς δὲ τύτοις ὑπισχνεῖτο καὶ ἕτε-
ρα διαγράφειν πεντήκοντα πρὸς τοῖς
ἐπιχορη- ἑκατὸν, ἐὰν συγχωρηθῇ διὰ τῆς ἐξυσίας
γηθῇ αὐτοῦ, γυμνάσιον καὶ ἐφηβίαν αὐτῷ
συστήσασθαι, καὶ τὺς ἐν Ἱεροσολύμοις
Ἀντιοχεῖς ἀναγράψαι.

10. Ἐπινεύσαντος δὲ τῦ βασιλέως
καὶ τῆς ἀρχῆς κρατήσας, εὐθέως πρὸς
τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τὺς ὁμοφύ-
λους μετέστησε.

11. Καὶ τὰ κείμενα τοῖς Ἰυδαίοις φι-
λάνθρωπα βασιλικὰ διὰ Ἰωάννου τῦ
πατρὸς Εὐπολέμου, τῦ ποιησαμένου
τὴν πρεσβείαν ὑπὲρ φιλίας καὶ συμμα-
παρώ- χίας πρὸς τὺς Ῥωμαίους, παρώσατο· καὶ
σας τὰς μὲν * νομίμας καταλύων πολιτείας,
*νομίμας παρανόμους ἐθισμοὺς ἐκαίνιζεν.

12. Ἀσμένως γὰρ ὑπ᾽ αὐτὴν τὴν ἀ-
κρόπολιν γυμνάσιον καθίδρυσε, καὶ
τὺς κρατίστους τῶν ἐφήβων ὑποτάσσων ἐφ᾽ ἡμᾶν
ὑπὸ πέτασον ἤγαγεν.

13. Ἦν δ᾽ ἔτας ἀκμή τις τῦ Ἑλλη-
νισμοῦ, καὶ πρόσβασις ἀλλοφυλισμοῦ
διὰ τὴν τῦ ἀσεβῦς καὶ οὐκ ἀρχιερέως
Ἰάσωνος ὑπερβάλλυσαν ἀναγνείαν,

14. ὥστε μηκέτι περὶ τὰς τῦ θυσια-
στηρίυ λειτυργίας προθύμους εἶναι τὺς
ἱερεῖς, ἀλλὰ τῦ μὲν ναῦ καταφρονῦντες καὶ τὺς ναιῷ
τῶν θυσιῶν ἀμελῦντες, ἔσπευδον μετέ- καταφρο-
χειν τῆς ἐν παλαίστρῃ παρανόμου χο- νῶντας
ρηγίας, μετὰ τὴν τῦ δίσκου πρόκλησιν. πρόσκλη
σιν

15. Καὶ τὰς μὲν πατρῴας τιμὰς ἐν
ὐδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ Ἑλληνικὰς δόξας τεθειμέ-
καλλίστας ἡγούμενοι. νοι

16. Ὧν καὶ χάριν περιέχεν αὐτὺς
χαλεπὴ περίστασις, καὶ ὧν ἐζήλουν
τὰς ἀγωγὰς καὶ καθάπαν ἤθελον ἐξο- καθὸ ἅ-
μοιῦσθαι, τύτυς πολεμίους καὶ τιμωρη- παν
τὰς ἔχον.

17. Ἀσεβεῖν γὰρ εἰς τὺς θείους νό-
μους ὐ ῥᾴδιον· ἀλλὰ ταῦτα ὁ ἀκόλου-
θος καιρὸς δηλώσει.

18. Ἀγομένου δὲ πενταετηρικοῦ ἀ-
γῶνος ἐν Τύρῳ, καὶ τῦ βασιλέως πα-
ρόντος,

19. ἀπέστειλεν Ἰάσων ὁ μιαρὸς θεω-
ροὺς ὡς ἀπὸ Ἱεροσολύμων Ἀντιοχεῖς ὄντας, Ἀντιο-
παρακομίζοντας ἀργυρίυ δραχμὰς * τρια- χίας
κοσίας εἰς τὴν τῦ Ἡρακλέους θυσίαν, * τρια-
ἃς κοσίυς

v. 9. διαγράφειν) διαγράψαι. ibid. ἐπιχορηγηθῇ) συγχωρηθῇ. v. 10. πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν) ἐπὶ τὸν ἑλληνικόν. ibid. μετέστησε.) μετῆγε. v. 11. παρώσας) παρώσατο. ibid. νομίμας) νομίμους. v. 12. ἀκρόπολιν) τὴν ἀκρόπολιν. ibid. ἐφ᾽ ἡμᾶν.) ἐφήβων. ib. ἤγαγεν.) ἦγεν. v. 13. ἀκμὴ τοῦ Ἑλ.) ἀκμή τις ἑλληνισμοῦ. v. 14. τὺς μὲν ναιῷ καταφρονῶντας) τοῦ μὲν ναῦ καταφρονῦντες. ibid. παλαίστρῃ) παλαίστρᾳ. ib. πρόσκλησιν) πρόκλησιν. v. 15. πατρῴας) πατρῴους. ibid. τεθειμένοι) τιθέμενοι. v. 16. Ὧν καὶ χάριν) καὶ abeſt. ibid. καθὸ ἅπαν) καθάπαν. ib. πολεμίυς) τύτυς πολεμίους. v. 19. ὡς ἀπὸ Ἱερ. Ἀντιοχίας) ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἀντιοχεῖς ὄντας. ibid. τριακοσίους) τριακοσίας.

ἂς καὶ ἠξίωσαν οἱ παρακομίζοντες μὴ χρῆσθαι εἰς θυσίαν, διὰ τὸ μὴ καθήκειν, εἰς ἑτέραν δὲ κατατίθεσθαι δαπάνην.

20. Ἔπεμψεν. οὖν ταῦτα διὰ μὲν τὸν ἀποστείλαντα εἰς τὴν τῦ Ἡρακλέυς θυσίαν, ἕνεκα δὲ τῶν παρακομιζόντων εἰς τὰς τῶν * τριήρων κατασκευάς.

παρόντων
* τριηρέων

21. Ἀποςαλέντος δὲ εἰς Αἴγυπτον Ἀπολλωνίου τῦ Μενεσθέως διὰ τὰ πρωτοκλίσια Πτολεμαίου τῦ Φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν Ἀντίοχος ἀλλότριον αὐτὸν τῶν αὐτῦ γεγονέναι πραγμάτων, τῆς κατ' αὐτὸν ἀσφαλείας ἐφρόντιζεν· ὅθεν εἰς Ἰόππην παραγενόμενος, κατήντησεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

Μενεσθέσεως
γεγονότων
* Ἴππην

22. Μεγαλομερῶς δὲ ὑπὸ τῦ Ἰάσωνος καὶ τῆς πόλεως ἀποδεχθεὶς μετὰ δαδυχίας καὶ βοῶν εἰσεδέχθη· εἶθ' οὕτως εἰς τὴν Φοινίκην κατεςρατοπέδευσε.

23. Μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον ἀπέςειλεν Ἰάσων Μενέλαον τὸν τῦ προσημαινομένου Σίμωνος ἀδελφὸν, παρακομίζοντα τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμὺς τελέσοντα.

τελέσοντας

24. Ὁ δὲ συςαθεὶς τῷ βασιλεῖ καὶ δοξάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξυσίας, εἰς ἑαυτὸν κατήντησε τὴν ἀρχιερωσύνην, ὑπερβάλλων τὸν Ἰάσωνα τάλαντα ἀργυρίου τριακόσια.

25. Λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς ἐντολὰς παρεγίνετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης ὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὠμῦ τυράννυ καὶ θηρὸς βαρβάρυ ὀργὰς ἔχων.

26. Καὶ ὁ μὲν Ἰάσων ὁ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ὑπονοθεύσας, ὑπονοθευθεὶς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν Ἀμμανίτιν χώραν συνήλαςο.

ὑπονομευθεὶς

27. Ὁ δὲ Μενέλαος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπηγγελμένων τῷ βασιλεῖ χρημάτων ὐδὲν εὐτάκτει.

28. Ποιυμένου δὲ τὴν ἀπαίτησιν Σωςράτου τῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου· πρὸς τοῦτον γὰρ ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις· δι' ἣν αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τῦ βασιλέως προσεκλήθησαν·

29. Καὶ ὁ μὲν Μενέλαος ἀπέλειπε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον Λυσίμαχον τὸν ἑαυτῦ ἀδελφὸν, Σώςρατος δὲ, Κράτητα τὸν ἐπὶ τῶν Κυπρίων.

30. Τοιύτων δὲ συνεςηκότων, συνέβη Ταρσεῖς καὶ Μαλλώτας ςασιάζειν, διὰ τὸ Ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τῦ βασιλέως ἐν δωρεᾷ δεδόσθαι.

δίδοσθαι

31. Θᾶττον οὖν ὁ βασιλεὺς ἧκε καταςεῖλαι τὰ πράγματα, καταλείπων τὸν διαδεχόμενον Ἀνδρόνικον τῶν ἐν ἀξιώματι κειμένων.

32. Νομίσας δὲ ὁ Μενέλαος εἰληφέναι

v. 19. & 20. οἵ παρακομίζοντες μὴ χρῆσθαι εἰς θυσίαν ἕνεκα δὲ τῶν παρόντων εἰς τὰς τῶν τριηρέων κατασκευάς.) οἱ παρακομίσαντες μὴ χρῆσθαι πρὸς θυσίαν διὰ τὸ μὴ καθήκειν, εἰς ἑτέραν δὲ κατατίθεσθαι δαπάνην. ἔπεμψεν οὖν ταῦτα διὰ μὲν τὸν ἀποστείλαντα εἰς τὴν τῦ ἡρακλέυς θυσίαν, ἕνεκεν δὲ τῶν παρακομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρων κατασκευάς. v. 21. Μενεσθέσεως) μενεσθέως. ibid. πρωτοκλίσια) addit πτολεμαίου. ib. τῶν αὐτοῦ γεγονότων) τῶν αὐτῶν γεγονέναι. ib. Ἴππην) ἰόππην. v. 22. Μεγαλομερῶς) μεγαλοπρεπῶς. ibid. ἀποδεχθεὶς) παραδεχθεὶς. ib. εἰσεδέχθη.) εἰσπεπόρευται. v. 24. ἀρχιερωσύνην, ὑπερβάλλων) τὴν ἀρχιερωσύνην, ὑπερβαλων. v. 25. παρεγίνετο) παρεγένετο. v. 26. ὑπονομευθεὶς) ὑπονοθευθεὶς. v. 28. διαφόρων) φόρων. v. 29. ἀπέλειπε) ἀπέλιπε. v. 30. δίδοσθαι.) δεδόσθαι. v. 31. καταλείπων) καταλιπὼν.

ναι καιρὸν εὐφυῆ, χρυσώματά τινα τῶν τοῦ ἱεροῦ νοσφισάμενος ἐχαρίσατο τῷ Ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακὼς εἰς τε Τύρον καὶ τὰς κύκλῳ πόλεις.

ἀπήνεγκεν
Ἀντιοχείας

33. Ἃ καὶ σαφῶς ἐπεγνωκὼς ὁ Ὀνίας, παρήλεγχεν ἀποκεχωρηκὼς εἰς ἄσυλον τόπον, ἐπὶ Δάφνης τῆς πρὸς Ἀντιόχειαν κειμένης·

34. Ὅθεν ὁ Μενέλαος λαβὼν ἰδίᾳ Ἀνδρόνικον, παρεκάλει χειρώσασθαι τὸν Ὀνίαν· ὁ δὲ παραγενόμενος ἐπὶ τὸν Ὀνίαν, καὶ πεισθεὶς ἐπὶ δόλῳ, καὶ δεξιὰς θεὶς μεθ' ὅρκων, δοὺς δεξιάν, καί περ ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τοῦ ἀσύλου προελθεῖν, ὃν καὶ παραχρῆμα παρέκλεισεν οὐκ αἰδεσθεὶς τὸ δίκαιον.

35. Δι' ἣν αἰτίαν οὐ μόνον Ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐδείναζον καὶ ἐδυσφόρουν ἐπὶ τῷ τοῦ ἀνδρὸς ἀδίκῳ φόνῳ.

36. Τοῦ δὲ βασιλέως ἀπανελθόντος ἀπὸ τῶν κατὰ Κιλικίαν τόπων, ἐνετύγχανον οἱ κατὰ πόλιν Ἰουδαῖοι, συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὑπὲρ τοῦ παρὰ λόγον τὸν Ὀνίαν ἀπεκτονεῖσθαι.

ὑπολυπηθεὶς

37. Ψυχικῶς οὖν ὁ Ἀντίοχος ἐπιλυπηθεὶς καὶ τραπεὶς ἐπὶ ἔλεος, καὶ δακρύσας διὰ τὴν τοῦ μετηλλαχότος σωφροσύνην καὶ πολλὴν εὐταξίαν,

38. καὶ πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς παραχρῆμα τὴν τοῦ Ἀνδρονίκου πορφύραν περιελόμενος, καὶ τοὺς χιτῶνας περιρήξας, περιαγαγὼν καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν τόπον οὗπερ εἰς τὸν Ὀνίαν ἠσέβησεν, ἐκεῖ τὸν μιαιφόνον ἀπεκόσμησε, τοῦ Κυρίου τὴν ἀξίαν αὐτῷ κόλασιν ἀποδόντος.

κολάσασιν

39. Γενομένων δὲ πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν ὑπὸ τοῦ Λυσιμάχου μετὰ τῆς τοῦ Μενελάου γνώμης, καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπισυνήχθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Λυσίμαχον, χρυσωμάτων ἤδη πολλῶν διενηνεγμένων.

40. Ἐπεγειρομένων δὲ τῶν ὄχλων καὶ ταῖς ὀργαῖς διεμπιπλαμένων, καθοπλίσας ὁ Λυσίμαχος πρὸς τρισχιλίους, κατήρξατο χειρῶν ἀδίκων, προηγησαμένου τινὸς Αὐράνου προβεβηκότος τὴν ἡλικίαν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τὴν ἄνοιαν.

41. Συνειδότες δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πέτρους, οἱ δὲ ξύλων πάχη, τινὲς δὲ ἐκ τῆς παρακειμένης σποδοῦ δρασσόμενοι, φύρδην ἐνετίνασσον εἰς τοὺς περὶ τὸν Λυσίμαχον.

42. Δι' ἣν αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας ἐποίησαν, τινὰς δὲ κατέβαλον, πάντας δὲ εἰς φυγὴν συνήλασαν, αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυλον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.

43. Περὶ

v. 33. καὶ σαφῶς) ἃ καὶ σαφῶς. ibid. ἀπήνεγκεν) παρήλεγχεν. ib. Ἀντιοχείας) ἀντιόχειαν. v. 34. Ἀνδρόνικον) τὸν ἀνδρόνικον. ibid. θεὶς μεθ' ὅρκων, δοὺς δεξιάν, καί περ) μεθ' ὅρκων δοὺς, καί περ. v. 36. ἀπανελθόντος) ἐπανελθόντος. ibid. ἀπεκτονεῖσθαι) ἀποκτανθῆναι. v. 37. ὑπολυπηθεὶς) ἐπιλυπηθείς. ibid. ἐπὶ ἔλεος) εἰς ἔλεον. v. 38. περιρήξας) περιρρήξας. ibid. τὸν Ὀνίαν) εἰς τὸν ὀνίαν. ib. κολάσασιν) κόλασιν. v. 39. ἱεροσυλημάτων) ἱεροσυλημάτων. ibid. μετὰ τῆς τοῦ Μενελάου) τοῦ abest. v. 40. διεμπιπλαμένων) διεμπιμπλαμένων. ibid. Αὐράνου) τυράννου. v. 41. Συνειδότες) συνιδόντες. v. 42. τινὰς δὲ κατέβαλον) τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον. ibid. συνέλασαν) συνήλασαν.

43. Περὶ δὲ τούτων ἐνέϛη κρίσις ἐπὶ τὸν Μενέλαον.

44. Καταντήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς Τύρον, ἐπ' αὐτοῦ τὴν δικαιολογίαν ἐποιήσαντο οἱ πεμφθέντες τρεῖς ἄνδρες ὑπὸ τῆς γερουσίας.

εἰλημμένος 45. Ἤδη δὲ λελειμμένος ὁ Μενέλαος ἐπηγγείλατο χρήματα ἱκανὰ τῷ Πτο-
Δορυμένου λεμαίῳ τοῦ Δορυμένου πρὸς τὸ πεῖσαι τὸν βασιλέα.

46. Ὅθεν ἀπολαβὼν ὁ Πτολεμαῖος εἴς τι περίϛυλον ὡς ἀναψύχοντα τὸν βασιλέα μετέθηκε.

47. Καὶ τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον Μενέλαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημένων, τοῖς δὲ ταλαιπώροις, οἵ τινες εἰ καὶ ἐπὶ Σκυθῶν ἔλεγον ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνωϛοι, τούτοις θάνατον ἐπέκρινε.

48. Ταχέως οὖν τὴν ἄδικον ζημίαν
περὶ ὑπέχον οἱ ὑπὲρ πόλεως καὶ δήμων καὶ
προηγορήσαντες τῶν ἱερῶν σκευῶν προαγορεύσαντες.

49. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ Τύριοι μισοπονηρεύσαντες τὰ πρὸς τὴν κηδείαν αὐτῶν μεγαλομερῶς ἐχορήγησαν.

50. Ὁ δὲ Μενέλαος διὰ τὰς τῶν κρατούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, ἐπιφυόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν πολιτῶν ἐπίβουλος καθεϛώς.

ΚΕΦ. Ε'. V.

ΠΕΡΙ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν δευτέραν ἄφοδον ὁ Ἀντίοχος εἰς Αἴγυπτον ἐϛείλατο.

2. Συνέβη δὲ καθ' ὅλην τὴν πόλιν σχεδὸν ἐφ' ἡμέρας τεσσαράκοντα φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέρων τρέχοντας ἱππεῖς διαχρύσους ϛολὰς ἔχοντας, καὶ λόγχας σπειρηδὸν ἐξωπλισμένους,

3. (καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς) καὶ εἴλας ἵππων διατεταγμένας, καὶ προσβολὰς γινομένας, καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων, καὶ ἀσπίδων κινήσεις, καὶ καμάκων πλήθη, καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς, καὶ βελῶν βολὰς, καὶ χρυσέων κόσμων ἐκλάμψεις καὶ παντοίους θωρακισμούς.

4. Διὸ πάντες ἠξίουν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἐπιφάνειαν γεγενῆσθαι.

5. Γενομένης δὲ λαλιᾶς ψευδοῦς, ὡς μετηλλαχότος Ἀντιόχου τὸν βίον, παρα- μετηλλαχόντος
λαβὼν ὁ Ἰάσων οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν πόλιν συνετελέσατο ἐπίθεσιν· τῶν δὲ ἐπὶ τῷ τείχει συνελασθέντων, καὶ τέλος ἤδη καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ Μενέλαος εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν.

6. Ὁ δὲ Ἰάσων ἐποιεῖτο σφαγὰς τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων ἀφειδῶς, οὐ συννοῶν τῆς πόλεως
τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς εὐημερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίϛην· δοκῶν δὲ πολεμίων

v. 43. ἐπὶ τὸν Μεν.) πρὸς τὸν μενέλαον. v. 44. τρεῖς ἄνδρες) transpoſita. v. 45. εἰλημμένος) λελειμμένος. ibid. Δορυμένου) τῷ δορυμένους. v. 46. ἀναψύχοντα) ἀναψύξοντα. v. 47. κατηγορημένων) κατηγορημάτων. v. 48. περὶ πόλεως) ὑπὲρ πόλεως. ibid. προηγορήσαντες) προαγορεύσαντες. v. 49. μισοπονηρεύσαντες) μισοπονηρήσαντες. ib. μεγαλομερῶς) μεγαλοπρεπῶς. v. 50. ἐπὶ τῇ ἀρχῇ) ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. CAP. V. v. 1. ἄφοδον) ἔφοδον. v. 2. διὰ τῶν ἀέρων) διὰ τοῦ ἀέρος. v. 3. (καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς) non habet. ibid. εἴλας) ἴλας. ib. πλήθη) adjicit, καὶ μαχαιρῶν σπασμοὺς. ib. χρυσέων) χρυσῶν. v. 4. γεγενῆσθαι.) γενέσθαι. ibid. μετηλλαχόντος Ἀντ. τὸν βίον) μετηλλαχότος τὸν βίον ἀντιόχου. v. 6. τῆς πόλεως) τῶν πολιτῶν.

οὐκ λεμίων καὶ οὐχ ὁμοεθνῶν τρόπαια καταβάλλεσθαι,

7. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκράτησε, τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβουλῆς αἰσχύνην λαβὼν, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν Ἀμμανῖτιν παρῆλθεν.

καταστρο- 8. Πέρας οὖν κακῆς ἀναστροφῆς ἔτυχεν
φῆς ἐγκλεισθεὶς πρὸς Ἀρέταν τὸν τῶν Ἀράβων τύραννον, πόλιν ἐκ πόλεως φεύγων, διωκόμενος ὑπὸ πάντων, καὶ συγούμενος ὡς τῶν νόμων ἀποστάτης, καὶ βδελυσσόμενος ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δήμιος, εἰς Αἴγυπτον ἐξεβράσθη.

9. Καὶ ὁ συχνοὺς τῆς πατρίδος ἀποξενώσας ἐπιξένης ἀπώλετο πρὸς Λακεδαιμονίους ἀναχθεὶς, ὡς διὰ τὴν συγγένειαν τευξόμενος σκέπης.

10. Καὶ ὁ πλῆθος ἀτάφων ἐκρίψας ἀπένθητος ἐγενήθη, καὶ κηδείας οὐ δ'
νόμου ἧστινος οὔτε πατρίου τάφου μετέσχε.

11. Προσπεσόντων δὲ τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν γεγονότων διέλαβεν ἀποστατεῖν τὴν Ἰουδαίαν· ὅθεν ἀναζεύξας ἐξ Αἰγύπτου τεθηριωμένος τῇ ψυχῇ, ἔλαβε τὴν μὲν πόλιν δοριάλωτον.

12. Καὶ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώταις
ἐν ταῖς κόπτειν ἀφειδῶς τοὺς ἐμπίπτοντας, καὶ
οἰκίαις τοὺς εἰς τὰς οἰκίας ἀναβαίνοντας κατασφάζειν.

13. Ἐγίνετο δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων
ἀνήβων ἀναίρεσις, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀφανισμὸς, παρθένων τε καὶ νηπίων σφαγαί.

14. Ὀκτὼ δὲ μυριάδες ἐν ταῖς πάσαις ἡμέραις τρισὶ κατεφθάρησαν·
τέσσαρες μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς, οὐχ ἧττον δὲ τῶν ἐσφαγμένων ἐπράθησαν. νομοῖς

15. Οὐκ ἀρκεσθεὶς δὲ τούτοις, κατετόλμησεν εἰς τὸ πάσης τῆς γῆς ἁγιώτατον ἱερὸν εἰσελθεῖν, ὁδηγὸν ἔχων τὸν Μενέλαον, τὸν καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γεγονότα.

16. Καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱε-
ρὰ σκεύη λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων ὑπὸ πολ-
βασιλέων * ἀνατεθέντα πρὸς αὔξησιν καὶ λῶν
δόξαν τοῦ τόπου καὶ τιμὴν, ταῖς βε- * ἀνασταθέντα
βήλοις χερσὶ συσσύρων ἐπεδίδου,

17. Καὶ ἐμετεωρίζετο τὴν διάνοιαν ὁ Ἀντίοχος, οὐ συνορῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἀπώργισται βραχέως ὁ δεσπότης, διὸ γέγονε περὶ τὸν τόπον παρόρασις.

18. Εἰ δὲ μὴ συνέβη προσενέχεσθαι πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ ἦν ὁ Ἡλιόδωρος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ Σελεύκου τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γαζοφυλακίου, οὕτως προαχθεὶς παραχρῆμα μαστιγωθεὶς ἀνετράπη τοῦ θράσους.

19. Ἀλλ' οὐ διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν τόπον ὁ Κύριος ἐξελέξατο.

 20. Διό-

v. 6. οὐκ) οὐχ. v. 7. παρῆλθεν.) ἀπῆλθεν. v. 8. καταστροφῆς) ἀναστροφῆς. ibid. συγούμενος) καὶ συγούμενος. ib. ἐξεβράσθη.) συνεβράσθη. v. 10. οὐ δ' ἧστινος οὔτε πατρίου νόμου) οὐδ' ἡστινοσοῦν οὔτε πατρῴου τάφου. v. 12. ἐν ταῖς οἰκίαις) εἰς τὰς οἰκίας. v. 13. Ἐγίνετο) Ἐγίνοντο. ibid. ἀναίρεσις, ἀνήβων τε) ἀναιρέσεις, ἀνδρῶν τε. v. 14. νομοῖς) νομαῖς. v. 15. Οὐκ ἀρκ.) καὶ οὐκ ἀρκεσθείς. v. 16. ὑπὸ πολλῶν β. ἀνασταθέντα) ὑπ' ἄλλων βασιλέων ἀνατεθέντα. ibid. συσσύρων) addit ἐπεδίδου. v. 18. συνέβη προσενέχεσθαι) συνέβαινε προσενέχεσθαι. ibid. καθάπερ ἦν ὁ) ἦν deest.

20. Διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τόπος συμμεταχὼν τῶν τῦ ἔθνους δυσπετημάτων γενομένων, ὕςερον εὐεργετημάτων ὑπὸ τῦ Κυρίε ἐκοινώνησε, καὶ ὁ καταληφθεὶς ἐν τῇ τῦ παντοκράτορος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῇ τῦ μεγάλου δεσπότε καταλλαγῇ μετὰ πάσης δόξης ἐπανωρθώθη.

21. Ὁ οὖν Ἀντίοχος ὀκτακόσια πρὸς τοῖς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τῦ ἱεροῦ τάλαντα θᾶττον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐχωρίσθη, οἰόμενος ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας τὴν μὲν γῆν πλωτὴν καὶ τὸ πέλαγος πορευτὸν θέσθαι διὰ τὸν μετεωρισμὸν τῆς καρδίας.

22. Κατέλιπε δὲ καὶ ἐπιςάτας τῦ κακοῦν τὸ γένος, ἐν μὲν Ἱεροσολύμοις Φίλιππον τὸ μὲν γένος Φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρβαρώτερον ἔχοντα τῦ καταςήσαντος.

23. Ἐν δὲ Γαριζεὶν Ἀνδρόνικον· πρὸς δὲ τέτοις Μενέλαον, ὃς χείριςα τῶν ἄλλων ὑπερῄρετο τοῖς πολίταις, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τὲς πολίτας Ἰεδαίες ἔχων διάθεσιν.

24. Ἔπεμψε δὲ τὸν μυσάρχην Ἀπολλώνιον μετὰ ςρατεύματος δισμυρίων [margin: δισμυρίες δὲ] πρὸς τοῖς δισχιλίοις, προςάξας τὲς ἐν ἡλικίᾳ πάντας κατασφάξαι, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τὲς νεωτέρους πωλεῖν.

25. Οὗτος δὲ παραγενόμενος εἰς Ἱερουσαλήμα, καὶ τὸν εἰρηνικὸν ὑποκριθεὶς, ἐπέσχεν ἕως τῆς ἁγίας ἡμέρας τῦ σαββάτου· καὶ λαβὼν ἀργοῦντας τὲς Ἰουδαίους τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν ἐξοπλησίαν παρήγγειλε.

26. Καὶ τὲς ἐλθόντας πάντας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνεξεκέντησε, καὶ εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις εἰσδραμὼν ἱκανὰ κατέτρωσε πλήθη. [margin: κατέςησε]

27. Ἰούδας δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος δέκατός πε γενηθεὶς, καὶ ἀναχωρήσας εἰς [margin: γεννηθεὶς] τὴν ἔρημον ἐν τοῖς ὄρεσιν θηρίων τρόπον διέζη σὺν τοῖς μετ' αὐτῦ, καὶ τὴν χορτώδη τροφὴν σιτέμενοι διετέλεν, πρὸς τὸ μὴ μεταχεῖν τῦ μολυσμοῦ.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

Μετ' ὐ πολὺν δὲ χρόνον ἐξαπέςειλεν ὁ βασιλεὺς γέροντα Ἀθηναῖον, ἀναγκάζειν τὲς Ἰεδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων, καὶ τοῖς τῦ Θεοῦ νόμοις μὴ πολιτεύεσθαι. [margin: νόμῳ]

2. Μολῦναι δὲ καὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν, καὶ προσονομάσαι Διὸς Ὀλυμπίου, καὶ τὸν ἐν Γαριζεὶν, καθὼς [margin: Γαριζεὶ] ἐτύγχανον οἱ τὸν τόπον οἰκοῦντες, Διὸς ξενίε. [margin: Διοξενίε]

3. Χαλεπὴ δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις ἦν δυσχερὴς ἡ ἐπίςασις τῆς κακίας. [margin: ὅλοις]

4. Τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώμων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπληρῦτο ῥαθυμοῦν-

V. 20. τοῦ ἔθνους δυσπ.) τῶν τῦ ἔθνες δυσπετημάτων. ibid. εὐεργετημάτων) adjicit ὑπὸ τοῦ κυρίου. ib. καταληφθεὶς) καταλειφθεὶς. V. 21. Ὁ οὖν) ὁ γοῦν. ibid. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν) absque articulo. V. 23. Γαριζεὶν) γαριζίν. V. 24. δισμυρίους δὲ) δισμυρίων πρὸς. ibid. τὰς νεωτέρους) absque articulo. V. 26. ἐλθόντας) ἐξελθόντας. ibid. κατέςησε) κατέτρωσε. V. 27. δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος) καὶ abest. ibid. γεννηθεὶς) γενηθεὶς. ib. ἀναχωρήσας - - διέζη) ἀναχωρήσας εἰς τὴν ἔρημον, θηρίων τρόπον ἐν τοῖς ὄρεσι διέζη. CAP. VI. V. 1. ἀπὸ τῶν πατρίων) ἐκ τῶν πατρῴων. ib. Θεοῦ νόμου) θεοῦ νόμοις. V. 2. ἐν Γαριζεὶ) ἐν γαριζίν. ibid. Διοξενίου) διὸς ξενίε. V. 3. τοῖς ὅλοις ἦν δυσχερὴς) τοῖς ὄχλοις ἦν καὶ δυσχερὴς. V. 4. ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπληροῦτο) ἐπεπλήρωτο ὑπὸ τῶν ἐθνῶν.

θυμούντων μεθ᾽ ἑταιρῶν, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς περιβόλοις γυναιξὶ πλησιαζόντων, ἔτι δὲ τὰ μὴ καθήκοντα ἔνδον εἰσφερόντων. περιβόλων

5. Τὸ δὲ θυσιαστήριον τοῖς ἀποδιεσταλμένοις ἀπὸ τῶν νόμων ἀθεμίτοις ἐπεπλήρωτο.

6. Ἦν δ᾽ οὔτε σαββατίζειν, οὔτε πατρῴους ἑορτὰς διαφυλάττειν, οὔτε ἁπλῶς Ἰουδαῖον ὁμολογεῖν εἶναι.

ἦγον 7. Ἤγοντο δὲ μετὰ πικρᾶς ἀνάγκης εἰς τὴν κατὰ μῆνα τοῦ βασιλέως γενέθλιον ἡμέραν ἐπὶ σπλαγχνισμόν· γενομένης δὲ Διονυσίων ἑορτῆς ἠναγκάζοντο κισσοὺς ἔχοντες πομπεύειν τῷ Διονύσῳ.

8. Ψήφισμα δὲ ἐξέπεσεν εἰς τὰς ἀστυγείτονας Ἑλληνίδας πόλεις, Πτολεμαίου ὑποθεμένου τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἄγειν καὶ σπλαγχνίζειν·

9. Τοὺς δὲ μὴ προαιρουμένους μεταβαίνειν ἐπὶ τὰ Ἑλληνικὰ κατασφάζειν· παρῆν οὖν ὁρᾷν τὴν ἐνεστῶσαν ταλαιπωρίαν.

10. Δύο γὰρ γυναῖκες ἀνήχθησαν περιτετμηκυῖαι τὰ τέκνα αὐτῶν· τούτων δὲ ἐκ τῶν μαστῶν κρεμάσαντες τὰ βρέφη, καὶ δημοσίᾳ περιαγαγόντες αὐτὰς τὴν πόλιν κατὰ τοῦ τείχους ἐκρήμνισαν.

11. Ἕτεροι δὲ πλησίον συνδραμόντες εἰς τὰ σπήλαια, λεληθότως ἄγειν τὴν ἑβδομάδα, μηνυθέντες τῷ Φιλίππῳ συνεφλογίσθησαν, διὰ τὸ εὐλαβῶς ἔχειν βοηθῆσαι αὐτοῖς κατὰ δόξαν τῆς σεμνοτάτης ἡμέρας.

12. Παρακαλῶ οὖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇδε τῇ βίβλῳ μὴ συστέλλεσθαι διὰ τὰς συμφορὰς, λογίζεσθαι δὲ τὰς τιμωρίας μὴ πρὸς ὄλεθρον, ἀλλὰ πρὸς παιδείαν τοῦ γένους ἡμῶν εἶναι.

13. Καὶ γὰρ τὸ μὴ πολὺν χρόνον ἐᾶσθαι τοὺς δυσσεβοῦντας, ἀλλ᾽ εὐθέως περιπίπτειν τοῖς ἐπιτιμίοις, μεγάλης εὐεργεσίας σημεῖόν ἐστιν. ἐπιτίμοις

14. Οὐ γὰρ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀναμένει μακροθυμῶν ὁ δεσπότης μέχρι τοῦ καταντήσαντας αὐτοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν κολάσῃ οὕτως καὶ ἐφ᾽ ἡμῶν ἔκρινεν εἶναι· μάχρι

15. ἵνα μὴ πρὸς τέλος ἀφικομένων ἡμῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὕστερον ἡμᾶς ἐκδικᾷ.

16. Διόπερ οὐδέ ποτε μὲν τὸν ἔλεον αὐτοῦ ἀφ᾽ ἡμῶν ἀφίστησι· παιδεύων δὲ μετὰ συμφορᾶς οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτοῦ λαόν.

17. Πλὴν ἕως ὑπομνήσεως ταῦθ᾽ ἡμῖν εἰρήσθω· δι᾽ ὀλίγων δὲ ἐλευστέον ἐπὶ τὴν διήγησιν.

18. Ἐλεάζαρός τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων ἀνὴρ ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πρόσοψιν τοῦ προσώπου κάλλιστος ἀναχαίνων ἠναγκάζετο φαγεῖν ὕειον κρέας.

V. 4. περιβόλων) περιβόλοις. ibid. εἰσφερόντων.) φερόντων. V. 7. ἦγον) ἤγοντο. ibid. ἠναγκάζοντο) addit οἱ ἰουδαῖοι. V. 8. Ἑλληνίδας πόλεις) transposita. ibid. Πτολεμαίου ὑποθεμένου) πτολεμαίων ὑποτιθεμένων. V. 10. ἀνήχθησαν) ἀπηνέχθησαν. ibid. τέκνα) τέκνα αὐτῶν. V. 11. αὐτοῖς κατὰ δόξαν) ἑαυτοῖς κατὰ τὴν δόξαν. V. 13. Καὶ γὰρ τὸ μὴ) γὰρ abest. ibid. τοῖς ἐπιτίμοις) ἐπιτιμίοις. V. 14. μάχρι) μέχρι. ibid. κολάσῃ, ὅτως) κολάσαι, οὕτω. V. 16. ἔλεον) addit αὐτοῦ. V. 17. δὲ ἐλευστέον) δ᾽ ἐλευστέον. V. 18. κάλλιστος ἀναχαίνων) κάλλιστος τυγχάνων, ἀναχανών.

19. Ὁ δὲ τὸν μετ' εὐκλείας θάνατον μᾶλλον ἢ τὸν μετὰ μύσους βίον ἀναδεξάμενος αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ τύμπανον προσῆγε.

20. Προσπτύσας δὲ, καθ' ὃν ἔδει τρόπον προσέρχεσθαι τοὺς ὑπομένοντας
ἀμύνασθαι ἀμύνεσθαι, ὧν οὐ θέμις γεύσασθαι διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῆν φιλοστοργίαν.

21. Οἱ δὲ πρὸς τῷ παρανόμῳ σπλαγχνισμῷ τεταγμένοι διὰ τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνδρα γνῶσιν ἀπολαμβάνοντες αὐτὸν κατ' ἰδίαν
ἐνεκάλουν παρεκάλουν, ἐνεγκόντα κρέα, οἷς καθῆκεν
*χρᾶσθαι αὐτῷ * χρήσασθαι, δι' αὐτοῦ παρασκευασθέντα, † ὑποκριθῆναι δὲ ὡς ἐσθίοντα τὰ
† ὑποκεῖναι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένα τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρεῶν.

22. ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου, καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς
τύχοι αὐτοὺς φιλίαν τύχῃ φιλανθρωπίας.

23. Ὁ δὲ λογισμὸν ἀστεῖον ἀναλαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ γήρους ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἐπικτήτου καὶ
πολιτείας ἐπιφανὲς πολιᾶς καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλ-
ἀναστροφῆς λίστης ἀναστροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας καὶ θεοκτίστου νομοθεσίας ἀκολούθως ἀπεφήνατο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν ᾅδην.

24. Οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἄξιόν ἐστιν ὑποκριθῆναι, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων ὑπολαβόντες Ἐλεάζαρον τὸν ἐνενηκονταετῆ μεταβῆναι εἰς ἀλλοφυλισμόν,

25. καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ ἀκαριαῖον ζῆν πλανηθῶσι δι' ἐμὲ, καὶ μύσος καὶ κηλῖδα τοῦ γήρως καταλήσωμαι.

26. Εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξελοῦμαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλὰ τὰς τοῦ παντοκράτορος χεῖρας οὔτε ζῶν οὔτε ἀποθανὼν ἐκφεύξομαι.

27. Διόπερ ἀνδρείως μὲν νῦν διαλλάξας τὸν βίον τοῦ μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι,

28. τοῖς δὲ νέοις ὑπόδειγμα γενναῖον καταλελοιπὼς εἰς τὸ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμνῶν καὶ ἁγίων νόμων ἀπευθανατίζειν· τοσαῦτα δὲ
εἰπὼν ἐπὶ τὸ τύμπανον εὐθέως ἦλθε. εἰπὼς

29. Τῶν δὲ ἀγόντων τὴν μικρῷ πρότερον εὐμένειαν πρὸς αὐτὸν εἰς δυσμένειαν μεταβαλόντων διὰ τῶν προειρημένων
λόγων, οὓς αὐτοὶ ὑπελάμβανον ἀπόνοιαν ὡς
εἶναι.

30. Μέλλων δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾷν, ἀναστενάξας εἶπε· Τῷ κυρίῳ τῷ τὴν ἁγίαν γνῶσιν ἔχοντι φανερόν ἐστιν, ὅτι δυνάμενος ἀπολυθῆναι τοῦ θανάτου σκληρὰς ὑποφέρω κατὰ τὸ σῶμα ἀλγηδόνας μαστιγούμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ ἡδέως διὰ τὸν αὐτοῦ φόβον ταῦτα πάσχω.

31. Καὶ

v. 20. ἀμύνασθαι) ἀμύνεσθαι. ibid. πρὸς τὸ ζῆν) διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῆν. v. 21. ἀπολαμβάνοντες) ἀπολαβόντες. ibid. ἐνεκάλουν, ἐνεγκόντα) παρεκάλουν, ἐνέγκαντα. ib. χρᾶσθαι) χρήσασθαι. ib. ὑποκεῖναι) ὑποκριθῆναι. ib. τεταγμένα) προστεταγμένα. v. 22. τύχοι) τύχῃ. v. 23. γήρους) γήρως. ibid. πολιτείας) πολιᾶς. ib. ἀναστροφῆς) ἀναστροφῆς. v. 24. μεταβῆναι) μεταβεβηκέναι. v. 25. καταλήσωμαι.) καταλήσομαι. v. 28. εἰπὼς) εἰπών. v. 29. δυσμένειαν διὰ τῶν προειρημένων λόγων, ὡς αὐτοὶ ὑπελ.) δυσμένειαν μεταβαλόντων διὰ τὸ τοὺς προειρημένους λόγους, ὡς αὐτοὶ διελάμβανον.

31. Καὶ οὗτος οὖν τοῦτον τὸν τρόπον μετήλλαξεν, οὐ μόνον τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις τοῦ ἔθνους τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Συνέβη δὲ καὶ ἑπτὰ ἀδελφοὺς μετὰ τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων ὑείων κρεῶν ἐφάπτεσθαι μάστιξι καὶ νευραῖς αἰκιζομένους.

2. Εἷς δὲ αὐτῶν γενόμενος προήγορος εἶπε· τί μέλλεις ἐρωτᾷν καὶ μανθάνειν παρ' ἡμῶν; ἕτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμὲν ἢ πατρῴους νόμους παραβαίνειν.

3. Ἔκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς προσέταξε τήγανα καὶ λέβητας ἐκπυροῦν.

4. Τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκπυρωθέντων, τὸν γενόμενον αὐτῶν προήγορον προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περισκυθίσαντας ἀκρωτηριάζειν, τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς συνορώντων.

λοιποῖς 5. Ἄχρηστον δὲ αὐτὸν τοῖς ὅλοις γενόμενον ἐκέλευσε τῇ πυρᾷ προσάγειν ἔμπνουν καὶ τηγανίζειν· τῆς δὲ ἀτμίδος
διδέσης ἐφ' ἱκανὸν διαδιδούσης τοῦ τηγάνου ἀλλήλους παρεκάλουν σὺν τῇ μητρὶ γενναίως τελευτᾷν, λέγοντες οὕτως·

6. Ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἐφορᾷ, καὶ ταῖς ἀληθείαις ἐφ' ἡμῖν παρακαλεῖται, καθάπερ διὰ τῆς κατὰ πρόσωπον ἀντιμαρτυρούσης ᾠδῆς διεσάφησε Μωσῆς, λέγων· καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται.

7. Μεταλλάξαντος δὲ τοῦ πρώτου τὸν τρόπον τοῦτον, τὸν δεύτερον ἦγον ἐπὶ τὸν ἐμπαιγμόν· καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμα σὺν ταῖς θριξὶ περισύροντες ἐπηρώτων, εἰ φάγεσαι πρὸ τοῦ τιμωρηθῆναι κατὰ μέλος τὸ σῶμα; ἐπηρώτων

8. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς τῇ πατρίῳ φωνῇ προσεῖπεν· οὐχί. διόπερ καὶ οὗτος τὴν ἑξῆς ἔλαβε βάσανον, ὡς ὁ πρῶτος.

9. Ἐν ἐσχάτῃ δὲ πνοῇ γενόμενος εἶπε· σὺ μὲν ἀλάστωρ ἐκ τοῦ παρόντος ἡμᾶς ζῆν ἀπολύεις, ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀναστήσει.

10. Μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προέβαλλε, καὶ τὰς χεῖρας εὐθαρσέως προέτεινε,

11. καὶ γενναίως εἶπεν· ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα κέκτημαι, καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑπερορῶ ταῦτα, καὶ παρ' αὐτοῦ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω κομίζεσθαι. κέκλημαι

12. Ὥστε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσσεσθαι τὴν τοῦ νεανίσκου ψυχήν, ὡς ἐν οὐδενὶ τὰς ἀλγηδόνας ἐτίθετο.

CAP. VII. v. 2. εἶπε· μέλλεις) οὕτως ἔφη. τί μέλλεις. ibid. ἡμῶν) παρ' ἡμῶν. ib. πατρῴους νόμους παραβαίνειν.) παραβαίνειν τοὺς πατρίους νόμους v. 4. παραχρῆμα ἐκπυρωθέντων) transposita. v. 5. τοῖς λοιποῖς) τοῖς ὅλοις. ibid. διδέσης) διαδιδούσης. v. 6. Μωσῆς) μωϋσῆς. v. 7. περισύροντες ἐπηρώτων) περισύραντες ἐπηρώτων. ibid. κατὰ μέλος τὸ σῶμα;) transposita. v. 8. προσεῖπεν) εἶπεν. v. 10. προέβαλλε) προέβαλε. ibid. εὐθαρσέως) εὐθαρσῶς. v. 11. κέκλημαι) κέκτημαι. ibid. κομίζεσθαι.) κομίσασθαι.

13. Καὶ τούτου δὲ μεταλλάξαντος τὸν τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον αἰκιζόμενοι.

14. Καὶ γενόμενος πρὸς τῷ τελευτᾷν οὕτως ἔφη· αἱρετὸν μεταλλάσσοντας ἀπὸ ἀνθρώπων τὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προσδοκᾷν ἐλπίδας πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ· σοὶ μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται.

15. Ἐχομένως δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες ᾐκίζοντο.

16. Ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἰδὼν, εἶπεν· ἐξουσίαν ἐν ἀνθρώποις ἔχων, ὃ θέλεις, ποιεῖς, φθαρτὸς ὤν· μὴ δόκει δὲ τὸ γένος ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καταλελεῖφθαι.

17. Σὺ δὲ καρτέρει, καὶ θεώρει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ καὶ τὸ σπέρμα σου βασανιεῖ.

18. Μετὰ δὲ τοῦτον ἦγον τὸν ἕκτον, καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν ἔφη· μὴ πλα-
μᾶλλον νῶ μάτην, ἡμεῖς γὰρ δι᾽ ἑαυτοὺς ταῦτα πάσχομεν ἁμαρτόντες εἰς ἑαυτῶν Θεὸν, διὸ ἄξια θαυμασμοῦ γέγονε·

19. Σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῷος ἔσεσθαι θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας.

ἀγαθὴ 20. Ὑπεραγόντως δὲ ἡ μήτηρ θαυμαστὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀξία, ἥτις ἀπολλυμένους υἱοὺς ἑπτὰ συνορῶσα μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας εὐψύχως ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ Κύριον ἐλπίδας.

τῶν ἀνθρώπων 21. Ἕκαστον δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ φωνῇ, γενναίῳ πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν θῆλυν λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέγουσα πρὸς αὐτούς.

22. Οὐκ οἶδ᾽ ὅπως εἰς τὴν ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐδὲ ἐγὼ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν ἑκάστου στοιχείωσιν οὐκ ἐγὼ διερρύθμισα.

23. Τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης, ὁ πλάσας ἀνθρώπου γένεσιν καὶ πάντων ἐξευρὼν γένεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδώσει μετ᾽ ἀποδίδωσιν
ἐλέους, ὡς νῦν ὑπερορᾶτε ἑαυτοὺς διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους.

24. Ὁ δὲ Ἀντίοχος οἰόμενος καταφρονεῖσθαι καὶ τὴν ὀνειδίζουσαν ὑφορώμενος φωνὴν, ἔτι τοῦ νεωτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ δι᾽ ὅρκων ἐπίστου, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαριστὸν ποιήσειν (καὶ) μεταθέμενον ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων, καὶ φίλον ἕξειν, καὶ χρείας ἐμπιστεύσειν.

25. Τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέχοντος, προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν μητέρα παρῄνει γενέσθαι τοῦ μειρακίου σύμβουλον ἐπὶ σωτηρίᾳ.

26. Πολλὰ δὲ αὐτοῦ παραινήσαντος, ἐπεδέξατο πείσειν τὸν υἱόν.

27. Προσκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν ὠμὸν τύραννον, οὕτως ἔφησε τῇ πατρίῳ φωνῇ· υἱὲ, ἐλέησόν με τὴν

ἐν

V. 14. μεταλλάσσοντας ἀπὸ) μεταλλάσσοντα ὑπ᾽. V. 16. ὃ θέλεις, ποιεῖς, φθαρτὸς ὤν·) φθαρτὸς ὤν, ὃ θέλεις, ποιεῖς. V. 17. βασανιεῖ.) βασανίσει. V. 18. μᾶλλον) μάτην. ibid. ἁμαρτόντες εἰς ἑαυτῶν Θ. ἄξια) ἁμαρτάνοντες εἰς τὸν ἑαυτῶν Θεὸν, διὸ ἄξια. V. 20. ἀγαθὴ) θαυμαστὴ. V. 21. τῶν ἀνθρώπων) αὐτῶν. V. 23. ἀποδίδωσιν) ἀποδώσει. V. 24. (καὶ) abest. ibid. πατρίων) addit νόμων. V. 25. γενέσθαι τοῦ μειρακίου) transposita. V. 26. παραινήσαντος) παραινέσαντος. V. 27. πατρίῳ) πατρῴᾳ.

ἐν γαστρὶ περιενέγκασάν σε μῆνας ἐν-
νέα, καὶ θηλάσασάν σε ἔτη τρία,
καὶ ἐκθρέψασάν σε, καὶ ἀγαγοῦσαν
εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφο-
ρήσασαν.

28. Ἀξιῶ σε, τέκνον, ἀναβλέψαντα
εἰς τὸν ἐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐν
αὐτοῖς πάντα ἰδόντα γνῶναι, ὅτι
οὐκ ἐξ ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ Θεὸς, καὶ
γίνεται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἔτω γεγένηται.

29. Μὴ φοβηθῇς τὸν δήμιον τῦτον,
ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν σου ἄξιος γενόμε-
νος ἐπίδεξαι τὸν θάνατον, ἵνα ἐν τῷ
κομίσαι ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομίσωμαί σε.
με
30. Ἔτι δὲ ταύτης * καταλεγούσης ὁ
* καταλ- νεανίας εἶπε· τίνα μένετε; † οὐχ ὑπα-
γηγούσης κέω τῦ προστάγματος τῦ βασιλέως·
† οὐκ τῦ δὲ προστάγματος ἀκέω τῦ νόμου τῦ
δοθέντος τοῖς πατράσιν ἡμῶν διὰ
Μωσῆν Μωσέως.

31. Σὺ δὲ πάσης κακίας εὑρετὴς γε-
νόμενος εἰς τὲς Ἑβραίους ἐ μὴ διαφύ-
γῃς τὰς χεῖρας τῦ Θεοῦ.

32. Ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἁ-
μαρτίας πάσχομεν.

33. Εἰ δὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παι-
δείας ὁ ζῶν Κύριος ἡμῶν βραχέως ἐπώρ-
γισαι, καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς
ἑαυτῦ δέλοις.

34. Σὺ δὲ, ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀν-
θρώπων μιαρώτατε, μὴ μάτην μετεω-
ρίζε φρυαττόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τὲς φρυττό-
οὐρανίους παῖδας ἐπαράμενος χεῖρα. μενος

35. Οὔπω γὰρ τὴν τῦ παντοκράτο-
ρος ἐπόπτου Θεοῦ κρίσιν ἐκπέφευγας.

36. Οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι ἀδελ-
φοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον ἀενάου ἐπενέγ-
ζωῆς ὑπὸ διαθήκην Θεῦ πεπτώκασι· σὺ καντες
δὲ τῇ τῦ Θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρό-
στιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσῃ.

37. Ἐγὼ δὲ καθάπερ οἱ ἀδελφοὶ
με καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι πε-
ρὶ τῶν πατρίων νόμων, ἐπικαλέμενος τὸν ἐπικα-
Θεὸν * ἵλεων ταχὺ τῷ ἔθνει γενέσθαι, λούμενοι
καὶ σὲ μετὰ ἐτασμῶν καὶ μαστίγων * ἵλεως
ἐξομολογήσασθαι, διότι μόνος αὐτὸς
Θεός ἐστιν.

38. Ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου
στῆναι τὴν τῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν στῆσαι
ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος δικαίως
ἐπηγμένην.

39. Ἔκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασι- ἐπημμέ-
λεὺς τούτῳ παρὰ τὲς ἄλλους χειρί- νην
στως ἀπήντησε πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ
μυκτηρισμῷ.

40. Καὶ οὗτος οὖν καθαρῶς τὸν βίον
μετήλλαξε, παντελῶς ἐπὶ τῷ Κυρίῳ
πεποιθώς.

41. Ἐσχάτη δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ
ἐτελεύτησε.

42. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὲς σπλαγ-
χνισμὲς καὶ τὰς ὑπερβαλλούσας αἰ-
κίας ἐπὶ τοσοῦτον δεδηλώσθω.

ΚΕΦ.

v. 28. οὐκ ἐξ) ἐξ οὐκ. ibid. ἔτω γίνεται.) οὕτως γεγένηται. v. 29. ἀδελφῶν σε) ἀδελφῶν. ibid. κομίσαι με σε.) κομίσωμαί σε. v. 30. καταλγηγούσης) καταλεγούσης. ibid. ἐκ) ἐχ. ib. διὰ Μωσῆν.) διὰ μωϋσέως. v. 34. Φρυττόμενος) Φρυαττόμενος. ibid. τὰς ἐρανίους παῖδας ἐπαράμενος) τὰς δέλας αὐτοῦ ἐπαιρόμενος. v. 36. ἐπενέγκαντες) ὑπενέγκαντες. ibid. ἀενάου) ἀεννάου. v. 37. ἀδελφοὶ) addit μου. ibid. ἐπικαλούμενοι τὸν Θ. ἵλεως) ἐπικαλέμενος τὸν Θεὸν ἵλεων. v. 38. στῆσαι) στῆναι. ibid. ἐπημμένην.) ἐπηγμένην. v. 40. καθαρῶς) καθαρὸς τὸν βίον. v. 42. τὰς σπλαγχνισμοὺς) absque articulo.

ΚΕΦ. Η΄. VIII.

Ἰούδας δὲ ὁ καὶ Μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρεισπορευόμενοι λεληθότως εἰς τὰς κώμας προσεκαλοῦντο συγγενεῖς, καὶ τοὺς μεμενηκότας ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ προσλαμβανόμενοι συνήγαγον εἰς ἑξακισχιλίους.

ἐφιδεῖν 2. Καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν Κύριον ἐπιδεῖν
καταπο- τὸν ὑπὸ πάντων καταπατέμενον λαὸν, οἰ-
νούμενον κτεῖραι δὲ καὶ τὸν ναὸν τὸν ὑπὸ τῶν
ἀσεβῶν ἀνθρώπων βεβηλωθέντα.

3. Ἐλεῆσαι δὲ καὶ τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλλουσαν ἰσόπεδον
καταβο- γίνεσθαι, καὶ τῶν καταβοώντων πρὸς αὐτὸν
ώντων αἱμάτων εἰσακοῦσαι·

4. καὶ μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναμαρτήτων νηπίων παρανόμου ἀπωλείας· καὶ περὶ τῶν γενομένων εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ βλασφημιῶν, καὶ μισοπονηρῆσαι.

5. Γενόμενος δὲ ὁ Μακκαβαῖος ἐν
συστήματι συστήματι ἀνυπόστατος ἤδη τοῖς ἔθνεσιν
ἐγίνετο, τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου εἰς ἔλεον τραπείσης.

χώρας 6. Πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπροσδοκήτως
ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα, καὶ τοὺς ἐπικαίρους τόπους ἀπολαμβάνων οὐκ ὀλίγους τῶν πολεμίων ἐνίκα τροπούμενος.

7. Μάλιστα τὰς νύκτας πρὸς τὰς
ἐπιβο- τοιαύτας ἐπιβολὰς συνεργοὺς ἐλάμβανε·
λὰς καὶ λαλιά τις τῆς εὐανδρίας αὐτοῦ διεχεῖτο λαλιὰν
πανταχῇ. διηχεῖτο

8. Συνορῶν δὲ ὁ Φίλιππος κατὰ μικρὸν εἰς προκοπὴν ἐρχόμενον τὸν ἄνδρα, πυκνότερον δὲ ἐν ταῖς εὐημερίαις προβαίνοντα, πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης στρατηγὸν ἔγραψεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν.

9. Ὁ δὲ ταχέως προχειρισάμενος Νικάνορα, τὸν τοῦ Πατρόκλου τῶν πρώτων φίλων ἀπέστειλεν, ὑποτάξας παμφύλων ἔθνη οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυ-
ρίων, τὸ πᾶν τῶν Ἰουδαίων ἐξᾶραι γένος· τῆς Ἰου-
συνέστησε δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίαν ἄνδρα δαίας
στρατηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις ἔχοντα πεῖραν.

10. Διεστήσατο δὲ ὁ Νικάνωρ τὸν φόρον τῷ βασιλεῖ τοῖς Ῥωμαίοις ὄντα ταλάντων δισχιλίων ἐκ τῆς τῶν Ἰουδαίων αἰχμαλωσίας ἐκπληρώσειν.

11. Εὐθέως δὲ εἰς τὰς παραθαλασ- προκα-
σίους πόλεις ἀπέστειλε προσκαλέμενος ἐπ' λούμενος
ἀγορασμὸν Ἰουδαϊκῶν σωμάτων, * ὑπισχνού- Ἰουδαίων
μενος ἐνενήκοντα σώματα ταλάντου πα- * ὑπισχ-
ραχωρήσειν· οὐ προσδεχόμενος τὴν πα- νούμενος
ρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλουσαν παρα- παρακο-
κολουθήσειν αὐτῷ δίκην. λουθοῦσαν

12. Τῷ δὲ Ἰούδᾳ προσέπεσε περὶ τῆς τοῦ Νικάνορος ἐφόδου· καὶ μεταδόντος αὐτοῦ τοῖς σὺν αὐτῷ τὴν παρουσίαν τοῦ στρατοπέδου,

13. οἱ δει-

CAP. VIII. v. 1. καὶ Μακκαβαῖος) καὶ abest. ibid. συγγενεῖς) τοὺς συγγενεῖς. ib. προσλαμβανόμενοι) προσλαβόμενοι. v. 2. ἐφιδεῖν τὸν ὑπὸ π. καταπονέμενον) ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπατέμενον. v. 3. καταβοώντων) καταβοώντων. v. 4. καὶ μνησθῆναι) καὶ abest. v. 5. ὁ Μακκαβαῖος ἐν συστέματι) ἐν συστήματι ὁ μακκαβαῖος. v. 6. χώρας) κώμας. ibid. πολεμίων) addit ἐνίκα. v. 7. ἐπιβολὰς) ἐπιβουλὰς. ibid. λαλιὰν) λαλιά τις. ib. διηχεῖτο) διεχεῖτο. v. 9. τὸ πᾶν τῆς Ἰουδαίας) τὸ σύμπαν τῶν ἰουδαίων. ibid. ἔχοντα πεῖραν) transposita. v. 11. προκαλούμενος) προσκαλέμενος. ibid. Ἰουδαίων σωμάτων, ὑπισχνέμενος) ἰουδαϊκῶν σωμάτων, ὑπισχνέμενος. ib. παρακολουθοῦσαν αὐτῷ) παρακολουθήσειν ἐπ' αὐτῷ. v. 12. μεταδόντος) addit αὐτοῦ.

13. οἱ δειλανδροῦντες καὶ ἀπιστοῦντες τὴν τοῦ Θεοῦ δίκην διεδίδρασκον (ἑαυτοὺς) καὶ ἐξετόπιζον ἑαυτούς.

14. Οἱ δὲ τὰ περιλελειμμένα πάντα ἐπώλουν, ὁμοῦ δὲ τὸν Κύριον ἠξίουν ῥύσασθαι τοὺς ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς Νικάνορος πρὶν συντυχεῖν πεπραμένους.

15. Καὶ εἰ μὴ δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν διαθήκας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπικλήσεως τοῦ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματος αὐτοῦ.

16. Συναγαγὼν δὲ ὁ Μακκαβαῖος τοὺς περὶ αὐτὸν ὄντας τὸν ἀριθμὸν ἑξακισχιλίους παρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τοὺς πολεμίους, μηδὲ εὐλαβεῖσθαι τὴν τῶν ἀδίκως παραγινομένων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυπληθίαν, ἀγωνίσασθαι δὲ γενναίως,

τοῖς δεσμίοις παραγενομένων

17. πρὸ ὀφθαλμῶν λαβόντας τὴν ἀνόμως εἰς τὸν ἅγιον τόπον συντετελεσμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν, καὶ τὸν τῆς ἐμπεπαιγμένης πόλεως αἰκισμὸν, ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κατάλυσιν.

18. Οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν ἅμα καὶ τόλμαις, * ἔφησεν, ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῷ παντοκράτορι Θεῷ, δυναμένῳ καὶ τοὺς ἐρχομένους ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν ἑνὶ νεύματι καταβαλεῖν πεποίθαμεν.

πεποίθοσιν
* ἔφησαν
καταλαβεῖν

19. Προσαναλεξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ τὰς ἐπὶ τῶν προγόνων γενομένας ἀντιλήψεις, καὶ τὴν ἐπὶ Σενναχηρεὶμ, ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδες ὡς ἀπώλοντο,

20. καὶ τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ τὴν πρὸς τοὺς Γαλάτας παράταξιν γενομένην, ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρείαν ἦλθον ὀκτακισχίλιοι σὺν Μακεδόσι τετρακισχιλίοις, τῶν Μακεδόνων ἀπορουμένων, οἱ ὀκτακισχίλιοι τὰς δώδεκα μυριάδας ἀπώλεσαν διὰ τὴν γινομένην αὐτοῖς ἀπ' οὐρανοῦ βοήθειαν, καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλαβον.

ἑξακισχίλιοι

21. Ἐφ' οἷς εὐθαρσεῖς αὐτοὺς παραστήσας καὶ ἑτοίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς πατρίδος ἀποθνήσκειν τετραμερές τι ἐποίησε τὸ στράτευμα·

22. Τάξας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ προηγουμένους ἑκατέρας τάξεως Σίμωνα καὶ Ἰώσηπον καὶ Ἰωνάθην, ὑποτάξας ἑκάστῳ χιλίους πρὸς τοῖς πεντακοσίοις,

23. ἔτι δὲ καὶ Ἐλεάζαρον, παραναγνοὺς τὴν ἱερὰν βίβλον, καὶ δοὺς σύνθημα Θεοῦ βοηθείας, τῆς πρώτης σπείρας αὐτὸς προηγούμενος συνέβαλε τῷ Νικάνορι.

σπείρης

24. Γενομένου δὲ αὐτοῖς τοῦ παντοκράτορος συμμάχου κατέσφαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλίους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀναπήρους τὸ πλεῖον μέρος τῆς τοῦ Νικάνορος στρατιᾶς ἐποίησαν, πάντας δὲ φεύγειν ἠνάγκασαν.

V. 13. ἑαυτοὺς καὶ ἐξετόπιζον.) καὶ ἐξετόπιζον ἑαυτούς. V. 15. ἕνεκα) ἕνεκεν. V. 16. ἀριθμὸν) τὸν ἀριθμόν. ibid. τοῖς δεσμίοις) τοὺς πολεμίους. ib. παραγενομένων) παραγινομένων. V. 18. πεποίθοσιν) πεποίθασιν. ibid. ἔφησαν) ἔφησεν. ib. ἐνὶ ν. καταλαβεῖν) ἐν ἑνὶ νεύματι καταβαλεῖν. V. 19. ἑκατὸν ὀγδ. χιλιάδες) τῶν ἑκατὸν ὀγδοηκονταπέντε χιλιάδων. V. 20. πρὸς τοὺς Γαλάτας) πρὸς αὐτοὺς γαλάτας. ibid. ἑξακισχίλιοι) ὀκτακισχίλιοι. ib. γινομένην) γενομένην. V. 21. ἐποίησε τὸ στράτευμα.) transposita. V. 22. Τάξας ἀδελφοὺς) τάξας καὶ τοὺς ἀδελφούς. ibid. Ἰώσηπον καὶ Ἰωνάθην) ἰώσηφον καὶ ἰωνάθαν. V. 23. παραναγνοὺς) παραγνούς. ibid. σπείρης) σπείρας. V. 24. τὸ πλεῖον) τὸ πλεῖστον. ibid. στρατιᾶς, πάντας δὲ φεύγειν) στρατιᾶς ἐποίησαν, πάντας δὲ φυγεῖν.

25. Τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγενομένων ἐπὶ τὸν ἀγορασμὸν αὐτῶν ἔλαβον· συνδιάξαντες δὲ αὐτὲς ἐφ' ἱκανὸν ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγκλειόμενοι.

ἀπὸ τῆς χώρας

26. Ἦν γὰρ ἡ πρὸ τῦ σαββάτυ δίκη, δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐμακροτόνησαν κατατρέχοντες αὐτούς.

27. Ὁπλολογήσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων περὶ τὸ σάββατον ἐγίνοντο περισσῶς εὐλογοῦντες καὶ ἐξομολογέμενοι τῷ Κυρίῳ τῷ διασώσαντι αὐτὲς εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀρχὴν ἐλέους τάξαντος αὐτοῖς.

28. Μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς ἠκισμένοις καὶ ταῖς χήραις καὶ τοῖς ὀρφανοῖς μερίσαντες ἀπὸ τῶν σκύλων, τὰ λοιπὰ αὐτοὶ καὶ τὰ παιδία διεμερίσαντο.

29. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, καὶ κοινὴν ἱκετείαν ποιησάμενοι, τὸν ἐλεήμονα Κύριον ἠξίεν εἰς τέλος καταλλαγῆναι τοῖς αὐτῦ δέλοις.

30. Καὶ τοῖς περὶ Τιμόθεον καὶ Βακχίδην συνερίσαντες ὑπὲρ τὲς δισμυρίες αὐτῶν ἀνεῖλον, καὶ ὀχυρωμάτων ὑψηλῶν εὖ μάλα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο, καὶ λάφυρα πλεῖστα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους ἑαυτὲς καὶ τοῖς ἠκισμένοις καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιήσαντες.

τὸ ὀχύρωμα τῶν
πλείονος
αὐτοῖς

31. Ὁπλολογήσαντες δὲ αὐτοὺς ἐπιμελῶς πάντα συνέθηκαν εἰς τὲς ἐπικαίρους τόπους, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς Ἱεροσόλυμα.

32. Τὸν δὲ φυλάρχην τῶν περὶ Τιμόθεον ἀνεῖλον ἀνοσιώτατον ἄνδρα καὶ πολλὰ τὲς Ἰεδαίους ἐπιλελυπηκότα.

33. Ἐπινίκια δὲ ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, τὲς ἐμπρήσαντας τὲς ἱερὲς πυλῶνας Καλλισθένην καί τινας ἄλλες ὑφῆψαν εἰς ἓν οἰκίδιον πεφευγότας, οἵτινες ἄξιον τῆς δυσσεβείας * ἐκομίσαντο μισθόν.

ἄγοντας
οἰκεῖον πεφευγότα,
καὶ τὸν

34. Ὁ δὲ τρισαλιτήριος Νικάνωρ, ὁ † τὲς χιλίες ἐμπόρους ἐπὶ τὴν πρᾶσιν τῶν Ἰεδαίων ἀγαγὼν,

* ἐκομίσατο
† τρισχιλίες

35. ταπεινωθεὶς ὑπὸ τῶν κατ' αὐτὸν νομιζομένων ἐλαχίστων εἶναι, τῇ τῦ Κυρίε βοηθείᾳ τὴν δοξικὴν ἀποθέμενος ἐσθῆτα, διὰ τῆς μεσογείου δραπέτε τρόπον ἔρημον ἑαυτὸν ποιήσας, ἧκεν εἰς Ἀντιόχειαν ὑπεράγαν δυσημερήσας ἐπὶ τῇ τῦ στρατοῦ διαφθορᾷ.

καθ' αὐτὸν
ὑπὲρ ἅπαν εὐημερηκὼς

36. Καὶ ὁ τοῖς Ῥωμαίοις ἀναδεξάμενος φόρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις αἰχμαλωσίας κατορθώσασθαι, κατήγγελλεν ὑπέρμαχον ἔχειν τὸν Θεὸν τὲς Ἰεδαίες, καὶ διὰ τὸν τρόπον τῦτον ἀτρώτες εἶναι τὲς Ἰεδαίες διὰ τὸ ἀκολεθεῖν τοῖς ἑαυτῦ προτεταγμένοις νόμοις.

v. 25. παραγενομένων) παραγεγονότων. ibid. ἀπὸ τῆς χώρας) ὑπὸ τῆς ὥρας. v. 26. δίκη) abest. ibid. ἐμακροτόνησαν) ἐμακροθύμησαν. v. 27. διασώσαντι) addit αὐτές. v. 28. καὶ τοῖς ὀρφανοῖς) absque articulo. ibid. διεμερίσαντο) ἐμερίσαντο. v. 30. Καὶ τοῖς περὶ) καὶ τῶν περί. ibid. συνερίσαντες) συνερίζοντων. ib. τὸ ὀχύρωμα τῶν ὑψηλῶν) ὀχυρωμάτων ὑψηλῶν. ibid. πλείονος) πλεῖστα. ib. αὐτοῖς) ἑαυτές. v. 33. ἄγοντας) ἄγοντες. ibid. Καλλισθένην) addit καί τινας ἄλλες. ib. οἰκεῖον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον) οἰκίδιον πεφευγότας, οἵτινες ἄξιον. ib. ἐκομίσατο) ἐκομίσαντο. v. 34. ὁ τρισχιλίους) ὁ τὲς χιλίους. v. 35. καθ' αὐτὸν) κατ' αὐτόν. ibid. ὑπὲρ ἅπαν εὐημερηκὼς) ὑπεράγαν δυσημερήσας. v. 36. ἔχειν) addit τὸν Θεόν. ibid. ἑαυτοῦ) ὑπ' αὐτου.

ΚΕΦ. Θ΄. IX.

ΠΕΡΙ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν Ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀκόσμως ἐκ τῶν περὶ τὴν Περσίδα τόπων.

2. Εἰσεληλύθει γὰρ εἰς τὴν λεγομένην Περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν ἱεροσυλεῖν, καὶ τὴν πόλιν συνέχειν· διὸ δὴ τῶν πληθῶν ὁρμησάντων, ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλων βοήθειαν ἐτράπησαν· καὶ συνέβη τροπωθέντα τὸν Ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀσχήμονα τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι

3. Ὄντι δὲ αὐτῷ κατ' Ἐκβάταναι προσέπεσε τὰ κατὰ Νικάνορα καὶ τοὺς περὶ Τιμόθεον γεγονότα.

4. Ἐπαρθεὶς δὲ τῷ θυμῷ ᾤετο καὶ τὴν τῶν πεφυγαδευκότων αὐτὸν κακίαν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἐναπερείσασθαι· διὸ συνέταξε τὸν ἁρματηλάτην ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύειν τὴν πορείαν, τῆς ἐξ οὐρανοῦ δὴ κρίσεως συνούσης αὐτῷ· οὕτως γὰρ ὑπερηφάνως εἶπε· πολυάνδριον Ἰουδαίων Ἱεροσόλυμα ποιήσω παραγενόμενος ἐκεῖ.

κατα-λύειν

5. Ὁ δὲ παντεπόπτης Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ πληγῇ· ἄρτι δὲ αὐτοῦ καταλήξαντος τὸν λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχνων ἀλγηδὼν, καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσανοι,

6. πάνυ δικαίως τὸν πολλαῖς καὶ ξενιζούσαις συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασανίσαντα.

7. Ὁ δ' οὐδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἔληγεν· ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐπεπλήρωτο, πῦρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, καὶ κελεύων ἐποξύνειν τὴν πορείαν· συνέβη δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἅρματος φερομένου ῥοίζῳ, καὶ δυσχερεῖ πτώματι περιπεσόντα πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος ἀποστρεβλοῦσθαι.

8. Ὁ δ' ἄρτι δοκῶν τοῖς τῆς θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν, διὰ τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων ὑπερηφανίαν, καὶ πλάστιγγι τὰ τῶν ὀρέων οἰόμενος ὕψη στήσειν, κατὰ γῆν γενόμενος ἐν φορείῳ παρεκομίζετο, φανερὰν τοῦ Θεοῦ πᾶσι τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος·

ἀντιδο-κῶν

9. Ὥστε καὶ ἐκ τοῦ σώματος τοῦ δυσσεβοῦς σκώληκας ἀναζεῖν, καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγηδόσι τὰς σάρκας αὐτοῦ διαπίπτειν, ὑπὸ δὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ πᾶν τὸ στρατόπεδον βαρύνεσθαι τῇ σαπρίᾳ.

τὴν σαπρίαν

10. Καὶ τὸν μικρῷ πρότερον τῶν οὐρανίων ἄστρων ἅπτεσθαι δοκοῦντα, παρακομίζειν οὐδεὶς ἐδύνατο, διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος.

11. Ἐνταῦθα οὖν ἤρξατο τὸ πολὺ τῆς ὑπερηφανίας λήγειν τεθραυσμένος, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι θείᾳ μάστιγι κατὰ στιγμὴν ἐπιτεινόμενος ταῖς ἀλγηδόσι.

CAP. IX. v. 1. περὶ τὸν) κατὰ τὸν. v. 4. καὶ τῶν πεφυγ.) καὶ τὴν τῶν πεφυγαδ. ibid. καταλύειν) κατανύειν. ib. οὕτως) οὕτω. v. 5. παντεπόπτης) πανεπόπτης. v. 8. Ὁ δ' ἀντιδοκῶν) ὁ δ' ἄρτι δοκῶν. ibid. κύμασιν, διὰ) κύμασιν ἐπιτάσσειν, διά. ib. ὑπὲρ ἀνθρώπων ὑπερηφανίαν) ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀλαζονείαν. ib. τῶν ὀρέων) τὰ τῶν ὀρέων. v. 9. τὴν σαπρίαν.) τῇ σαπρίᾳ. v. 11. τεθραυσμένος) ὑποτεθραυσμένος.

12. Καὶ μηδὲ τῆς ὀσμῆς αὐτῦ ἀνέ-
χεσθαι δυνάμενος, ταῦτ' ἔφη· δίκαιον
ὑποτάσσεσθαι τῷ Θεῷ, καὶ μὴ θνητὸν
ὑπερή- ὄντα ἰσόθεα φρονεῖν·ὑπερηφάνως.
φανα

13. Ηὔχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς τὸν
οὐκέτι αὐτὸν ἐλεήσοντα δεσπότην, ὕτως
λέγων·

14. Τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν, ἣν σπεύ-
δων παρεγίνετο ἰσόπεδον ποιῆσαι καὶ
πολυάνδριον οἰκοδομῆσαι, ἐλευθέραν ἀ-
ναδεῖξαι·

ὡς 15. Τὺς δὲ Ἰυδαίυς, ὓς διεγνώκει μη-
δὲ ταφῆς ἀξιῶσαι, οἰωνοβρώτυς δὲ σὺν
ἐκτρίψαι τοῖς νηπίοις ἐκρίψειν θηρίοις, πάντας αὐ-
τοὺς ἴσυς Ἀθηναίοις ποιήσειν.

16. Ὃν δὲ πρότερον ἐσκύλευσεν ἅγιον
νεὼ νεὼν καλλίςοις ἀναθήμασι κοσμήσειν, καὶ
τὰ ἱερὰ σκεύη πολυπλάσια πάντα ἀ-
ποδώσειν, τὰς δὲ ἐπιβαλλύσας πρὸς
τὰς θυσίας συντάξεις ἐκ τῶν ἰδίων
προσόδων χορηγήσειν·

Ἰυδαῖος 17. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ Ἰυδαῖον ἔσε-
σθαι, καὶ πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπε-
λεύσεσθαι καταγγέλλοντα τὸ τῦ Θεοῦ
κράτος.

18. Οὐδαμῶς δὲ ληγόντων τῶν πό-
νων, ἐπεληλύθει γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία
ἡ τῦ Θεῦ κρίσις, τὰ κατ' αὐτὸν ἀπελ-
πίσας, ἔγραψε πρὸς τὺς Ἰυδαίυς τὴν
ὑπογεγραμμένην ἐπιςολὴν, ἔχουσαν ἱκε-
τηρίας τάξιν, περιέχουσαν δὲ οὕτως.

19. Τοῖς χρηςοῖς Ἰυδαίοις τοῖς πο-
λίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν καὶ
εὖ πράττειν βασιλεὺς Ἀντίοχος καὶ
ςρατηγός.

20. Εἰ ἔῤῥωσθε, καὶ τὰ τέκνα καὶ
τὰ ἴδια κατὰ γνώμην ἐςὶν ὑμῖν, εὔχομαι ἐςαὶ
μὲν τῷ Θεῷ τὴν μεγίςην χάριν, εἰς οὐρανὸν
τὴν ἐλπίδα ἔχων.

21. Κἀγὼ δὲ ἀσθενῶς διεκείμην, ὑμῶν τὴν
τιμὴν καὶ τὴν εὔνοιαν ἂν ἐμνημόνευον φι-
λοςόργως· ἐπαναγαγὼν ἐκ τῶν περὶ κατὰ
τὴν Περσίδα τόπων, καὶ περιπεσὼν ἀ-
σθενείᾳ δυσχέρειαν ἐχύσῃ, ἀναγκαῖον ἡ-
γησάμην φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων
ὑμῶν ἀσφαλείας·

22. Οὐκ ἀπογινώσκων τὰ κατ' ἐμαυ-
τὸν, ἀλλὰ ἔχων πολλὴν ἐλπίδα ἐκφεύ-
ξεσθαι τὴν ἀσθένειαν.

23. Θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ,
καθ' οὓς καιροὺς εἰς τὺς ἄνω τόπους
ἐςρατοπέδευσεν, ἀνέδειξε τὸν διαδεξόμενον. διαδεξά-
μενον

24. Ὅπως ἐάν τι παράδοξον ἀποβαίνῃ, ἀποβαίη
καὶ προσαγγελθῇ τι δυσχερὲς, εἰδότες οἱ προσα-
κατὰ τὴν χώραν, ᾧ καταλέλειπται πέλθη
τὰ πράγματα, μὴ ἐπιταράσσωνται·

25. Πρὸς δὲ τούτοις κατανοῶν τὺς
παρακειμένους δυνάςας καὶ γειτνιῶντας
τῇ βασιλείᾳ τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ τῆς βα-
προσδοκῶντας τὸ ἀποβησόμενον, ἀνα- σιλείας
δέδειχα

v. 12. ἀνέχεσθαι δυνάμενος) transposita. ibid. ὄντα φρονεῖν ὑπερήφανα.) ὄντα ἰσόθεα φρονεῖν ὑπερηφάνως. v. 13. οὕτως) οὕτω. v. 15. ὡς) ὓς. ibid. σὺν τοῖς ν. ἐκτρίψαι) δὲ σὺν τοῖς νηπίοις ἐκρίψειν. v. 16. νεὼ) νεὼν. v. 17. Ἰυδαῖος) ἰυδαῖον. v. 18. ἔχουσαν ἱκετηρίας τάξιν) transposita. v. 19. Ἀντίοχος καὶ ςρατηγός.) transposita. v. 20. ἔῤῥωσθε) εἰ ἔῤῥωσθε. ibid. ἐςαι ὑμῖν, εἰς οὐρανὸν) ἐςὶν ὑμῖν, εὔχομαι μὲν τῷ Θεῷ τὴν μεγίςην χάριν, εἰς οὐρανὸν. v. 21. ὑμῶν τὴν τιμὴν) præmittit κἀγὼ δὲ ἀσθενῶς διεκείμην. ibid. εὔνοιαν) addit ἂν. ib. ἐπαναγαγὼν ἐκ τῶν κατὰ) ἐπανάγων ἐκ τῶν περὶ. ib. πάντων ὑμῶν) πάντων. v 23. διαδεξάμενον.) διαδεξόμενον. v. 24. ἀποβαίη) ἀποβαίνῃ. ibid. καὶ προσαπέλθῃ τι) ἢ καὶ προσαγγελθῇ τι. ib. χώραν) χώραν. v. 25. τῆς βασιλείας) τῇ βασιλείᾳ. ibid. καὶ προσδοκῶντας) προσδεχομένους.

δέδειχα τὸν υἱόν μου Ἀντίοχον βασιλέα, ὃν πολλάκις ἀνατρέχων εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας τοῖς πλείςοις ὑμῶν παρεκατετιθέμην καὶ συνίςων· γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑπογεγραμμένα.

26. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ ἀξιῶ, μεμνημένους τῶν εὐεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαςον σηντηρεῖν τὴν οὖσαν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν υἱόν μου·

27. Πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς
συνςαθέντα καὶ φιλανθρώπως παρακολουθοῦντα τῇ ἐμῇ
προαιρέσει συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν.

28. Ὁ μὲν οὖν ἀνδροφόνος καὶ βλάσφημος τὰ χείριςα παθὼν, ὡς ἑτέρους διέθηκεν, ἐπὶ ξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκτίςῳ μόρῳ κατέςρεψε τὸν βίον.

29. Παρεκομίζετο δὲ τὸ σῶμα Φίλιππος ὁ σύντροφος αὐτοῦ· ὃς καὶ εὐλαβηθεὶς τὸν υἱὸν Ἀντιόχου πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλομήτορα εἰς Αἴγυπτον διεκομίσθη.

ΚΕΦ. Ι΄. Χ.

Μακκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τοῦ Κυρίου προάγοντος αὐτοὺς, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσαντο καὶ τὴν πόλιν·

2. τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βωμοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων δεδημιουργημένους, ἔτι δὲ τεμένη καθεῖλαν.

ναιῷ 3. Καὶ τὸν νεὼν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαςήριον ἐποίησαν, καὶ πυρώσαντες λίθους, καὶ πῦρ ἐκ τούτων λαβόντες, ἀνήνεγκαν θυσίας μετὰ διετῆ χρόνον, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους, καὶ τῶν ἄρτων τὴν πρόθεσιν ἐποιήσαντο.

4. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ἠξίωσαν τὸν Κύριον πεσόντες ἐπὶ κοιλίαν, μηκέτι
περιπεσεῖν τοιούτοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε παραπεσεῖν
καὶ ἁμάρτωσιν, ὑπ' αὐτοῦ μετὰ ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι παραδίδοσθαι.

5. Ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ὁ νεὼς ὑπὸ ἀλλοφύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν γενέσθαι τοῦ ναοῦ, τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, τοῦ Χασελεῦ.

6. Καὶ μετ' εὐφροσύνης ἦγον ἡμέρας ὀκτὼ σκηνωμάτων τρόπον, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μικροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτὴν ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις θηρίων τρόπον ἦσαν νεμόμενοι.

7. Διὸ θύρσους καὶ κλάδους ὡραίους, ἔτι δὲ καὶ φοίνικας ἔχοντες, ηὐχαρίςουν τῷ εὐοδώσαντι καθαρίσαι τὸν ἑαυτοῦ τόπον.

8. Ἐδογμάτισάν τε μετὰ κοινοῦ προςάγματος καὶ ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν Ἰουδαίων ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν
τάσδε τὰς ἡμέρας. δεκάτας

9. Καὶ τὰ μὲν τῆς Ἀντιόχου τοῦ προσαγορευθέντος Ἐπιφανοῦς τελευτῆς οὕτως εἶχε.

v. 25. τὸν υἱὸν) addit μου. ibid. παρεκατετιθέμην) παρακατετιθέμην. v. 26. τὸν υἱὸν) addit μου. v. 27. συνςαθέντα) παρακολουθοῦντα. v. 29. εὐλαβηθεὶς) διευλαβηθεὶς. CAP. X. v. 2. καθεῖλαν.) καθεῖλον. v. 3. ναιῷ) νεών. ibid. θυσίας) θυσίαν. v. 4. παραπεσεῖν) περιπεσεῖν. ibid. ἐπιεικείας, μὴ) ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ μή. v. 5. τοῦ Χασελεῦ.) ὅ ἐςι χασελεῦ. v. 7. ἔτι δὲ καὶ φοίν.) καὶ abest. ibid. ηὐχαρίςουν τῷ εὐοδώσαντι καθαρίσαι) ὕμνους ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθαρισθῆναι. v. 8. Ἐδογμάτισάν τε μετὰ) ἐδογμάτισαν δὲ μετά. ibid. τὰς δεκάτας ἡμέρας.) τάσδε τὰς ἡμέρας.

ὕπατον 10. Νυνὶ δὲ τὰ κατὰ τὸν Εὐπάτορα
Ἀντίοχον, υἱὸν δὲ τῦ ἀσεβῦς γενόμενον
δηλώσομεν, αὐτὰ συντέμνοντες τὰ συν-
πόλεων ἔχοντα τῶν πολέμων κακά.

11. Οὗτος γὰρ παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξεν ἐπὶ τῶν πραγμάτων Λυσίαν τινὰ, Κοίλης δὲ Συρίας, καὶ Φοινίκης ςρατηγὸν πρώταρχον.

12. Πτολεμαῖος γὰρ ὁ καλέμενος
Μάκρων τὸ δίκαιον συντηρεῖν προηγέμε-
νος πρὸς τὲς Ἰεδαίες διὰ τὴν γεγονυῖαν
πρὸς εἰς αὐτὲς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο τὰ πρὸς
αὐτὲς εἰρηνικῶς διεξάγειν.

13. Ὅθεν κατηγορέμενος ὑπὸ τῶν
φίλων πρὸς τὸν Εὐπάτορα, καὶ προ-
δότης παρέκαςα ἀκέων, διὰ τὸ τὴν
Κύπρον ἐμπιςευθέντα ὑπὸ τῦ Φιλομή-
τορος ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς Ἀντίοχον τὸν
Ἐπιφανῆ ἀναχωρῆσαι, μήτε εὐγενῆ
εὐγενν-α- ἐξεσίαν ἔχων, ὑπ' ἀθυμίας φαρμακεύσας
είας ἑαυτὸν ἐξέλιπε τὸν βίον.

14. Γοργίας δὲ γενόμενος ςρατηγὸς
τῶν τόπων, ἐξενοτρόφει, καὶ παρέκα-
ἰδίους ςα πρὸς τὲς Ἰεδαίες ἐπολεμοτρόφει·

τέτων 15 Ὁμῦ δὲ τέτῳ καὶ οἱ Ἰδεμαῖοι ἐγ-
κρατεῖς ἐπικαίρων ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύ-
φυγαδεύ- μναζον τὲς Ἰεδαίες, καὶ τὲς φυγαδευθέν-
σαντας τας ἀπὸ Ἱεροσολύμων προσλαβόμενοι πο-
λεμοτροφεῖν ἐπεχείρουν.

16. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον ποιησάμενοι λιτανίαν, καὶ ἀξιώσαντες τὸν Θεὸν σύμμαχον αὐτοῖς γενέσθαι, ἐπὶ τὰ τῶν Ἰδουμαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν·

17. οἷς καὶ προσβαλόντες εὐρώςως, ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τῶν τόπων, πάντας τε τὲς ἐπὶ τῷ τείχει μαχομένες ἠμύναντο· κατέσφαζόν τε τὲς ἐμπίπτοντας, ἀνεῖλον δὲ ἐκ ἧττον τῶν δισμυρίων.

18. Συμφυγόντων δὲ ἐκ ἔλαττον τῶν ἐννακισχιλίων εἰς δύο πύργες ὀχυροὺς εὖ μάλα, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχοντας,

19. ὁ Μακκαβαῖος εἰς ἐπείγοντας τόπους ἀπολιπὼν Σίμωνα καὶ Ἰώσηπον, ἔτι δὲ καὶ Ζακχαῖον καὶ τὲς σὺν αὐτῷ ἱκανὲς πρὸς τὴν τέτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίσθη.

20. Οἱ δὲ περὶ τὸν Σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπὸ τινων τῶν ἐν τοῖς πύργοις ἐπείσθησαν ἀργυρίῳ· ἑπτάκις δὲ μυρίας δραχμὰς λαβόντες, εἴασάν τινας διαῤῥυῆναι.

21. Προσαγγελθέντος δὲ τῷ Μακ-
καβαίῳ περὶ τῦ γεγονότος, συναγα-
γὼν τὲς ἡγουμένους τῦ λαοῦ, κατηγό-
ρησεν ὡς ἀργυρίου πεπράκασι τὲς ἀδελ- πέπρα-
φὲς, τὲς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀπο- κα
λύσαντες.

22. Τέτες μὲν ὖν προδότας γενομένους ἀπέκτεινε, καὶ παραχρῆμα τὲς δύο πύργες κατελάβετο.

23. Τοῖς

v. 10. ὕπατον) εὐπάτορα. ibid. τὰ συνέχοντα τῶν πόλεων κακά.) τὰ τῶν πολέμων κακά. v. 11. Οὗτος) αὐτός. ibid. τὴν βασιλείαν) absque articulo. v. 12. πρὸς τὲς Ἰεδαίους) εἰς τὲς ἰουδαίες. ibid. πρὸς αὐτοὺς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο) εἰς αὐτὲς ἀδικίαν, καὶ ἐπειρᾶτο. v. 13. μήτε εὐγενῆ ἐξεσίαν εὐγενναίας φασι.) μήτ' εὐγενῆ τὴν ἐξουσίαν ἔχων, ὑπ' ἀθυμίας φαρμακεύσας. v. 14. πρὸς τὲς ἰδίους) πρὸς τὲς ἰεδαίες. v. 15. τέτων) τέτῳ. ibid. φυγαδεύσαντας) φυγαδευθέντες. v. 17. κατέσφαζόν τε) κατέσφαζον δέ. v. 18. Ἰώσηπον) ἰώσηφον. ibid. ἔτι δὲ Ζακχαῖον) ἔτι δὲ καὶ ζακχαῖον. v. 20. δὲ μυρίας) δὲ μυριάδας. v. 21. πέπρακα) πεπράκασι.

23. Τοῖς δὲ ὅπλοις τὰ πάντα ἐν ταῖς χερσὶν εὐοδούμενος, ἀπώλεσεν ἐν τοῖς δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν δισμυρίων.

24. Τιμόθεος δὲ ὁ πρῶτον ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις παμπληθεῖς, καὶ τοὺς τῆς Ἀσίας γενομένους ἵππους συναθροίσας οὐκ ὀλίγους, παρῆν ὡς δοριάλωτον ληψόμενος τὴν Ἰουδαίαν.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον, συνεγγίζοντος αὐτοῦ, πρὸς ἱκεσίαν τοῦ Θεοῦ ἐτράπησαν, γῇ τὰς κεφαλὰς καταπάσαντες, καὶ τὰς ὀσφύας σάκκοις ζώσαντες,

26. ἐπὶ τὴν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστη-
ἵλεως ρίου κρηπῖδα προσπεσόντες, ἠξίουν ἵλεων
αὐτοῖς γενόμενον ἐχθρεῦσαι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ ἀντικεῖσθαι τοῖς ἀντικειμένοις, καθὼς καὶ ὁ νόμος διασαφεῖ.

27. Γενόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς δεήσεως, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, προῆγον ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ πλεῖον· συνεγγίσαντες δὲ τοῖς πολεμίοις, ἐφ᾽ ἑαυτῶν ἦσαν.

28. Ἄρτι δὲ τῆς ἀνατολῆς διαχεομένης, προσέβαλλον ἑκάτεροι· οἱ μὲν οὖν ἔγγυον ἔχοντες εὐημερίας καὶ νίκης μετὰ ἀρετῆς τὴν ἐπὶ τὸν Κύριον καταφυγὴν, οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων ταττόμενοι τὸν θυμόν.

29. Γινομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφάνησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφ᾽ ἵππων χρυσοχαλίνων πέντε ἄνδρες διαπρεπεῖς, καὶ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων οἱ δύο.

30. Καὶ τὸν Μακκαβαῖον μέσον λαβόντες, καὶ σκεπάζοντες ταῖς ἑαυτῶν πανοπλίαις, ἄτρωτον διεφύλασσον· εἰς δὲ τοὺς ἐναντίους τοξεύματα καὶ κεραυ-
νοὺς ἐξεῤῥίπτουν· διὸ συγχυθέντες ἀορασίᾳ, ἐξεπί-
διεκόπτοντο ταραχῆς πεπληρωμένοι. πτουν

31. Κατεσφάγησαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακόσιοι.

32. Αὐτὸς δὲ ὁ Τιμόθεος συνέφυγεν εἰς Γάζαρα λεγόμενον ὀχύρωμα, εὖ μάλα φρούριον, στρατηγοῦντος ἐκεῖ Χαιρέου.

33. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον ἀσμένως περιεκάθισαν τὸ φρούριον ἡμέρας
τέσσαρας. τεσσεράκοντα

34. Οἱ δὲ ἔνδον τῇ ἐρυμνότητι τοῦ τό-
που πεποιθότες, ὑπεράγαν ἐβλασφή-
μουν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προΐεντο. προϊέντες

35. Ὑποφανούσης δὲ τῆς πέμπτης ἡ-
μέρας, εἴκοσι νεανίαι τῶν περὶ τὸν Μακ- καὶ εἰκο-
καβαῖον πυρωθέντες τοῖς θυμοῖς διὰ στῆς
τὰς βλασφημίας, προσβαλόντες τῷ τεί- προβα-
χει, ἀῤῥενωδῶς καὶ θηριώδει θυμῷ τὸν λόντες
ἐμπίπτοντα ἔκοπτον.

36. Ἕτεροι δὲ ὁμοίως προσαναβάντες ἐν τῷ περισπασμῷ πρὸς τοὺς ἔνδον, ἐνεπίμπρων τοὺς πύργους, καὶ πυρὰς ἀνάπτοντες, ζῶντας τοὺς βλασφήμους κατέκαιον· οἱ δὲ τὰς πύλας διέκοπτον,

εἰσδε-

v. 24. ὁ πρῶτον) ὁ πρότερον. v. 25. ἱκεσίαν τοῦ Θεοῦ, γῇ) ἱκετείαν τοῦ Θεοῦ ἐτράπησαν, γῇ. v. 26. ἵλεως) ἵλεων. ibid. καθὼς καὶ ὁ) καθὼς ὁ. v. 28. διαχεομένης) διαδεχομένης. ibid. προσέβαλλον) προσέβαλον. ib. οἱ μὲν οὖν) οὖν abest. ib. μετὰ ἀρετῆς) μετ᾽ ἀρετῆς. v. 29. Γινομένης) γενομένης. ibid. πέντε ἄνδρες) transposita. v. 30. διεφύλασσον) διεφύλαττον. ibid. ἐναντίους) ὑπεναντίους. ib. ἐξεπίπτουν) ἐξεῤῥίπτον. ib. διεκόπτοντο) κατεκόπτοντο. v. 33. ἀσμένως) ἄσμενοι. ibid. τεσσεράκοντα.) τέσσαρας. v. 34. προϊέντες.) προΐεντο. v. 35. Ὑποφανούσης) ὑποφαινούσης. ibid. καὶ εἰκοστῆς) εἴκοσι. ib. προβαλόντες) προσβαλόντες. v. 36. ἀνάπτοντες) ἀνάψαντες.

εἰσδεξάμενοι δὲ τὴν λοιπὴν τάξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν,

37. καὶ τὸν Τιμόθεον ἀποκεκρυμμένον ἔν τινι λάκκῳ κατέσφαξαν καὶ τὸν τούτου ἀδελφὸν Χαιρέαν καὶ τὸν Ἀπολλοφάνην.

38. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι, μεθ' ὕμνων καὶ ἐξομολογήσεως εὐλόγουν τῷ Κυρίῳ τῷ μεγάλως εὐεργετοῦντι τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τὸ νῖκος αὐτοῖς διδόντι.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

χρόνισκον ΜΕΤ' ὀλίγον δὲ παντελῶς χρόνον Λυσίας ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως καὶ συγγενὴς καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι,

2 Συναθροίσας περὶ τὰς ὀκτὼ μυριάδας καὶ τὴν ἵππον ἅπασαν, παρεγίνετο ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, λογιζόμενος τὴν μὲν πόλιν Ἕλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,

3. τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγητον, καθὼς τὰ λοιπὰ τῶν ἐθνῶν τεμένη, πρατὴν δὲ κατὰ ἔτος τὴν ἀρχιερωσύνην ποιήσειν.

4. Οὐδαμῶς ἐπιλογιζόμενος τὸ τοῦ Θεοῦ κράτος, πεφρενωμένος δὲ ταῖς
πεδῶν μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ ταῖς χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλέφασι τοῖς ὀγδοήκοντα.

5. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ Βαιθσούρᾳ, ὄντι μὲν ἐρυμνῷ Βαιθσουρῶν
χωρίῳ, Ἱεροσολύμων δὲ ἀπέχοντι ὡσεὶ σχοίνους πέντε, τοῦτο ἔθλιβεν.

6. Ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν Μακκαβαῖον πολιορκοῦντα αὐτὸν τὰ ὀχυρώματα, μετὰ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν Κύριον ἀγαθὸν ἄγγελον ἀποστεῖλαι πρὸς σωτηρίαν τῷ Ἰσραήλ.

7. Αὐτὸς δὲ ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα προετρέψατο τοὺς ἄλλους, ἅμα αὐτῷ διακινδυνεύοντας ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν· ὁμοῦ δὲ καὶ προθύμως ἐξώρμησαν.

8. Αὐτόθι δὲ πρὸς τοῖς Ἱεροσολύμοις ὄντων, ἐφάνη προηγούμενος αὐτῶν ἔφιππος ἐν λευκῇ ἐσθῆτι πανοπλίαν χρυσῆν κραδαίνων.

9. Ὁμοῦ δὲ πάντες εὐλόγησαν τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, καὶ ἐπερρώσθησαν ταῖς ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ θῆρας (δὲ) τοὺς ἀγριωτάτους καὶ σιδηρᾶ τείχη τιτρώσκειν ὄντες ἕτοιμοι,

10. προῆγον ἐν διασκευῇ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ σύμμαχον ἔχοντες ἐλεήσαντος αὐτοὺς τοῦ Κυρίου.

11. Λεοντηδὸν δὲ ἐντινάξαντες εἰς τοὺς λεόντινον
πολεμίους, κατέστρωσαν αὐτῶν χιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους πρὸς χιλίοις· τοὺς δὲ πάντας ἠνάγκασαν φεύγειν.

12. Οἱ

v. 37. Ἀπολλοφάνην.) Ἀπολλοφάνη. v. 38. ἐξομολογήσεως) ἐξομολογήσεων. CAP. XI. v. 1. χρόνισκον) χρόνον. v. 2. ἅπασαν) πᾶσαν. ibid. παρεγίνετο) παρεγένετο. v. 3. κατ' ἔτος τὴν ἀρχιερωσύνην) transposita. v. 4. μυριάσι τῶν πεδῶν) μυριάσι τῶν πεζῶν. v. 5. Βαιθηρῶν) τῷ Βαιθσούρᾳ. ibid. Ἱεροσολύμων δὲ) ἀπὸ δὲ Ἱεροσολύμων. ib. σχοίνους) σταδίους. v. 6. μετὰ ὀδυρμῶν) μετ' ὀδυρμῶν. v. 7 ὁ Μακκαβαῖος πρῶτος) transposita. v. 8. Αὐτόθι δὲ πρὸς) αὐτόθι δὲ καὶ πρὸς. v. 9. ἀνθρώπους θῆρας δὲ τοὺς) ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ θῆρας τοὺς. v. 10. προῆγον) προσῆγον. v. 11. λεόντινον δὲ) λεοντηδὸν δέ. ibid. πρὸς χιλίοις·) πρὸς τοῖς χιλίοις. ib. φεύγειν.) φυγεῖν.

12. Οἱ πλείονες δὲ αὐτῶν τραυματίαι γυμνοὶ διεσώθησαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Λυσίας αἰσχρῶς φεύγων διεσώθη.

13. Οὐκ ἄνους δὲ ὑπάρχων, πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβάλλων τὸ γεγονὸς περὶ αὐτὸν ἐλάττωμα, καὶ συννοήσας ἀνικήτους εἶναι τοὺς Ἑβραίους, τοῦ πάντα δυναμένου Θεοῦ συμμαχοῦντος αὐτοῖς προσαποστείλας,

συλλύεσθαι 14. ἔπειθε συλλύεσθαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, καὶ διότι καὶ τὸν βασιλέα

πείσει πείσειν φίλον αὐτοῖς ἀναγκάζειν γενέσθαι.

15. Ἐπένευσε δὲ ὁ Μακκαβαῖος ἐπὶ πᾶσιν οἷς ὁ Λυσίας παρεκάλει τοῦ συμφέροντος φροντίζων· ὅσα γὰρ ὁ Μακκαβαῖος ἐπέδωκε τῷ Λυσίᾳ διὰ γραπτῶν περὶ τῶν Ἰουδαίων, συνεχώρησεν ὁ

γραμματεύς βασιλεύς.

16. Ἦσαν γὰρ γεγραμμέναι τοῖς Ἰουδαίοις ἐπιστολαὶ παρὰ μὲν Λυσίου, περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον· Λυσίας τῷ πλήθει τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

17. Ἰωάννης καὶ Ἀβεσσαλὼμ οἱ πεμφθέντες παρ' ὑμῶν, ἐπιδόντες τὸν ὑπογεγραμμένον χρηματισμὸν, ἠξίουν περὶ τῶν δι' αὐτοῦ σημαινομένων.

18. Ὅσα μὲν οὖν ἔδει καὶ τῷ βασιλεῖ προσενεχθῆναι διεσάφησα, ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα συνεχώρησεν.

19. Ἐὰν μὲν οὖν συντηρήσητε τὴν εἰς τὰ πράγματα εὔνοιαν, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν πειράσομαι παραίτιος ὑμῖν ἀγαθῶν γενέσθαι.

20. Ὑπὲρ δὲ τούτων κατὰ μέρος ἐντέταλμαι τούτοις τε καὶ τοῖς παρ' ἐμοῦ διαλεχθῆναι ὑμῖν.

21. Ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Διοσκορινθίου τετράδι καὶ εἰκάδι.

22. Ἡ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ περιεῖχεν οὕτως· Βασιλεὺς Ἀντίοχος τῷ ἀδελφῷ Λυσίᾳ χαίρειν.

23. Τοῦ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μεταστάντος, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασι- βουλόμενοι

λείας ἀταράχους ὄντας γενέσθαι πρὸς τοῦ

τὴν τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν, Ἰουδαίων

24. ἀκηκοότες τοὺς Ἰουδαίους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πατρὸς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγωγὴν αἱρετίζοντας, ἀξιοῦν συγχωρηθῆναι αὐτοῖς τὰ νόμιμα αὐτῶν.

25. Αἱρούμενοι οὖν καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος ἐκτὸς ταραχῆς εἶναι, κρίνομεν τό τε ἱερὸν ἀποκατασταθῆναι αὐτοῖς, καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων αὐτῶν ἔθη.

26. Εὖ οὖν ποιήσεις διαπεμψάμενος πρὸς αὐτοὺς καὶ δοὺς δεξιὰς, ὅπως εἰδότες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, εὔθυμοί τε ὦσι, καὶ ἡδέως διαγίνωνται πρὸς τῇ τῶν ἰδίων ἀντιλήψει.

27. Πρὸς δὲ τὸ ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιάδε ἦν· Βασιλεὺς Ἀντίοχος τῇ

v. 13. αὐτὸν ἐλάττωμα) ἑαυτὸν ἐλάσσωμα. ibid. τοῦ δυναμένου) τοῦ πάντα δυναμένου. v. 14. συλλύεσθαι) συλλύσεσθαι. ibid. πείσει) πείσειν. v. 15. ὁ γραμματεύς.) ὁ βασιλεύς. v. 16. γεγραμμέναι) αἱ γεγραμμέναι. v. 19. παραίτιος) addit ὑμῖν. v. 20. Ὑπὲρ δὲ τούτων) ὑπὲρ δὲ τῶν. v. 21. τετράδι καὶ εἰκάδι.) εἰκοστῇ τετάρτῃ. v. 23. βουλόμενοι) βουλόμενοι. ibid. τῶν Ἰουδαίων) τῶν ἰδίων. v. 24. εἰς τὰ Ἑλληνικὰ) ἐπὶ τὰ ἑλληνικά. ibid. ἀξιοῦν) καὶ διὰ τοῦτο ἀξιοῦντας. ib. νόμιμα) adjicit αὐτῶν. v. 25. ἀποκατασταθῆναι αὐτοῖς) transposita. v. 26. πρὸς τῇ τ. ἰδ. ἀντιλήψει.) πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἀντίληψιν. v. 27. τοιάδε ἦν) τοιαύτη ἦν.

τῇ γερουσίᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰουδαίοις χαίρειν.

28. Εἰ ἔῤῥωσθε, εἴη ἂν ὡς βουλόμεθα· καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν,

βουλόμενος
29. Ἐνεφάνισεν ἡμῖν Μενέλαος βούλεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς γίνεσθαι πρὸς τοῖς ἰδίοις.

30. Τοῖς οὖν καταπορευομένοις μέχρι τριακάδος Ξανθικοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀδείας.

31. Χρῆσθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δαπανήμασι καὶ νόμοις καθὰ καὶ τὸ πρότερον, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον παρενοχληθήσεται περὶ τῶν ἠγνοημένων.

32. Πέπομφα δὲ καὶ τὸν Μενέλαον
παρακαλέσαντα παρακαλέσοντα ὑμᾶς.

33. Ἔῤῥωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Ξανθικοῦ πεντεκαιδεκάτῃ.

34. Ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως· Κόϊντος
Μάνιος Μέμμιος, Τίτος Μάνλιος πρεσβῦται Ῥωμαίων, τῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων χαίρειν.

35. Ὑπὲρ ὧν Λυσίας ὁ συγγενὴς τοῦ βασιλέως συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συνευδοκοῦμεν.

36. Ἃ δὲ ἔκρινε προσανενηνέχθαι τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα παραχρῆμα ἐπισκεψάμενοι περὶ τούτων, ἵνα
ἵν' ἔχωμεν ἐκθῶμεν, ὡς καθήκει ἡμῖν, ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς Ἀντιόχειαν.

37. Διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατέ τινας, ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὁποίας ἐστὲ γνώμης.

38. Ὑγιαίνετε· ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, Ξανθικοῦ πεντεκαιδεκάτῃ.

ΚΕΦ. ΙΒ′. XII.

Γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ μὲν Λυσίας ἀπῄει πρὸς τὸν βασιλέα, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγίνοντο.

2. Τῶν δὲ κατὰ τόπον στρατηγῶν Τιμόθεος καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Γενναίου, ἔτι δὲ Ἱερώνυμος καὶ Δημοφῶν, πρὸς δὲ τούτοις Νικάνωρ ὁ Κυπριάρχης, οὐκ εἴων αὐτοὺς εὐσταθεῖν καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας τὰς
ἄγειν.

3. Ἰοππῖται δὲ τηλικοῦτο συνετέλεσαν τὸ δυσσέβημα, παρακαλέσαντες τοὺς ἐν ἑαυτοῖς οἰκοῦντας Ἰουδαίους ἐμβῆναι εἰς τὰ παρακατασταθέντα ὑπ' αὐτῶν σκάφη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ὡς μηδεμιᾶς ἐνεστώσης πρὸς αὐτοὺς δυσμενείας·

4. Κατὰ δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψή- μετὰ
φισμα, καὶ τούτων ἐπιδεξαμένων, ὡς ἂν εἰρηνεύειν θελόντων καὶ μηδὲν ὕποπτον ἐχόντων, ἐπαναχθέντας αὐτοὺς ἐβύ- ἀχθέντας
θισαν, ὄντας οὐκ ἔλαττον τῶν διακοσίων.

5. Μεταλαβὼν δὲ ὁ Ἰούδας τὴν γεγονυῖαν

v. 28. ἔῤῥωσθε) εἰ ἔῤῥωσθε. v. 29. Μενέλαος βουλόμενος) ὁ μενέλαος βούλεσθαι. v. 32. παρακαλέσαντα) παρακαλέσοντα. v. 33. πεντεκαιδεκάτῃ.) πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ. v. 34. Μάνιος) μάνλιος. v. 36. προσανενηνέχθαι) προσανενεχθῆναι. ibid. ἵν' ἔχωμεν) ἵνα ἐκθῶμεν. ib. καθήκει ἡμῖν) καθήκει ὑμῖν. v. 38. πεντεκαιδεκάτῃ.) πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ. CAP. XII. v. 1. Γενομένων δὲ) δὲ abest. v. 2. εὐσταθεῖν καὶ τὰς ἡσυχίας) εὐσταθεῖν, καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας. v. 3. ἐν ἑαυτοῖς) σὺν αὐτοῖς. ibid. παρακατασταθέντα) παρασταθέντα. v. 4. μετὰ δὲ τὸ) κατὰ δὲ τό. ibid. ἀχθέντας) ἐπαναχθέντας. v. 5. ὁ Ἰούδας) absque articulo.

γονῖαν εἰς τὲς ὁμοεθνεῖς ὠμότητα, παραγγείλας τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνδράσι,

6. καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δίκαιον κριτὴν Θεὸν, παραγενόμενος ἐπὶ τὲς μιαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμένα νύκτωρ ἐνέπρησε, καὶ τὰ σκάφη κατέφλεξε, τὲς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας ἐξεκέντησε.

7. Τὲ δὲ χωρίου συγκλεισθέντος, ἀνέλυσεν, ὡς πάλιν ἥξων, καὶ τὸ σύμπαν τῶν Ἰοππιτῶν ἐκριζῶσαι πολίτευμα.

8 Μεταλαβὼν δὲ καὶ τὲς ἐν Ἰαμνείᾳ τὸν αὐτὸν ἐπιτελεῖν βελομένες τρόπον τοῖς κατοικῦσιν Ἰεδαίοις,

9. καὶ τοῖς Ἰαμνίταις νυκτὸς ἐπιβαλὼν, ὑφῆψε τὸν λιμένα σὺν τῷ στόλῳ, ὥστε ἐπιφαίνεσθαι τὰς αὐγὰς τὲ φέγγους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, σαδίων ὄντων διακοσίων τεσσαράκοντα.

ἀποσπάσαντες 10. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποσπασθέντων σαδίους ἐννέα, ποιεμένων τὴν πορείαν ἐπὶ τὸν Τιμόθεον, ἐπέβαλλον Ἄραβες αὐτῷ ἐκ ἐλάττους τῶν πεντακισχιλίων, ἱππεῖς δὲ πεντακόσιοι.

11. Γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰούδαν διὰ τὴν παρὰ τὲ Θεὲ βοήθειαν εὐημερησάντων,

ἐλαττονωθέντες ἐλαττωθέντες οἱ Νομάδες Ἄραβες ἠξίεν δοῦναι τὸν Ἰέδαν δεξιὰν αὐτοῖς, ὑπισχνέμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτές.

12. Ἰέδας δὲ ὑπολαβὼν ὡς ἀληθῶς ἐν πολλοῖς αὐτὲς χρησίμες, ἐπεχώρησεν ὑπεχώρησεν
εἰρήνην ἄξειν πρὸς αὐτές· καὶ λαβόντες δεξιὰς, εἰς τὰς σκηνὰς αὐτῶν ἐχωρίσθησαν.

13. Ἐπέβαλε δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυρῶν ὀχυρὰν καὶ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ παμμιγέσιν ἔθνεσι κατοικεμένην, ὄνομα δὲ Κάσπειν.

14. Οἱ δὲ ἔνδον πεποιθότες τῇ τῶν τειχέων ἐρυμνότητι, εὐρυμνότητι τῇ τε τῶν βρωμάτων παραθέσει, ἀναγωγότερον ἐχρῶντο, τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν λοιδοροῦντες καὶ προσέτι βλασφημοῦντες καὶ λαλοῦντες, ἃ μὴ θέμις.

15. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰέδαν ἐπικαλεσάμενοι τὸν μέγαν τὲ κόσμε δυνάστην, τὸν ἄτερ κριῶν καὶ μηχανῶν ὀργανικῶν κατακρημνίσαντα τὴν Ἱεριχὼ κατὰ τὲς Ἰησὲ χρόνες, ἐνέσεισαν θηριωδῶς τῷ τέχει.

16. Καταλαβόμενοί τε τὴν πόλιν τῇ τὲ Θεοῦ θελήσει, ἀμυθήτες ἐποιήσαντο σφαγὰς, ὥστε τὴν παρακειμένην λίμνην τὸ πλάτος ἔχουσαν σαδίους δύο, καταῤῥεῖν τὸ αἷμα, πεπληρωμένην φαίνεσθαι.

17. Ἐκεῖθεν δὲ ἀποσπάσαντες σαδίες ἑπτακοσίες πεντήκοντα διήνυσαν εἰς τὸν Χάρακα καὶ πρὸς τὲς λεγομένες Τεβιήνες Ἰεδαίες. Τεβείνες

18. Καὶ Τιμόθεον μὲν ἐπὶ τῶν τόπων

v. 6. παραγενόμενος ἐπὶ τὲς μ.) παρεγένετο ἐπὶ τὲς μιαιφόνους. ibid. τὸν μὲν) καὶ τὸν μέν. v. 7. πάλιν) ὡς πάλιν. v. 8. κατοικῦσιν) παροικῦσιν. v. 9. ἐπιφαίνεσθαι) φαίνεσθαι. v. 10. ἀποσπάσαντες) ἀποσπασθέντων. ibid. ἐπέβαλλον) προσέβαλον. v. 11. ἐλαττονωθέντες ὁ Νομ. ἠξίεν) ἐλαττωθέντες οἱ νομάδες ἄραβες ἠξίουν. v. 12. ὑπεχώρησεν) ἐπεχώρησεν. ibid. σκηνὰς) addit αὐτῶν. v. 13. Κάσπειν.) κάσπιν. v. 14. δὲ ἔνδον) δ᾽ ἔνδον. ibid. εὐρυμνότητι) ἐρυμνότητι. v. 15. Οἱ δὲ τὸν Ἰέδαν) οἱ δὲ περὶ τὸν ἰέδαν. v. 16. σαδίες δύο) σαδίων δύο. ibid. καταῤῥεῖν τὸ αἷμα) κατάῤῥυτον αἵματι. v. 17. καὶ πρὸς τὲς λ. Τεβείνες) πρὸς τὲς λ. τεβιήνες.

ὃ κατέλαβον, ἄπρακτον τότε ἐκ τῶν τόπων ἐκλελυκότα, καταλελοιπότα δὲ φρουρὰν ἔν τινι τόπῳ καὶ μάλα ὀχυράν.

19. Δωσίθεος δὲ καὶ Σωσίπατρος, τῶν περὶ τὸν Μακκαβαῖον ἡγεμόνων, ἐξοδεύσαντες ἀπώλεσαν τοὺς ὑπὸ Τιμοθέου καταλειφθέντας ἐν τῷ ὀχυρώματι πλείους τῶν μυρίων ἀνδρῶν,

20. ὁ δὲ Μακκαβαῖος διατάξας τὴν περὶ αὐτὸν στρατιὰν σπειρηδὸν, κατέστησεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν σπειρῶν, καὶ ἐπὶ τὸν Τιμόθεον ὥρμησεν ἔχοντα περὶ αὐτὸν μυριάδας δώδεκα πεζῶν, ἱππεῖς δὲ τρισχιλίους (καὶ) πρὸς τοῖς πεντακοσίοις.

ὥρμησαν

ἑπτακισχιλίοις

21. Τὴν δὲ ἔφοδον μεταλαβὼν Ἰούδα, προεξαπέστειλεν ὁ Τιμόθεος τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν εἰς τὸ λεγόμενον Καρνίον· ἦν γὰρ δυσπολιόρκητον καὶ δυσπρόσιτον τὸ χωρίον διὰ τὴν πάντων τῶν τόπων στενότητα.

22. Ἐπιφανείσης δὲ τῆς Ἰούδου σπείρας πρώτης, καὶ γενομένου δέους ἐπὶ τοὺς πολεμίους, φόβου τε ἐκ τῆς τοῦ τὰ πάντα ἐφορῶντος ἀποφανείας γενομένου ἐπ' αὐτοὺς, εἰς * φυγὴν ὥρμησαν ἄλλος ἀλλαχῆ φερόμενος, ὥστε πολλάκις ὑπὸ τῶν ἰδίων βλάπτεσθαι, καὶ ταῖς τῶν ξιφῶν ἀκμαῖς ἀναπείρεσθαι.

γενομένης

* φυγεῖν

23. Ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν εὐτονώτερον Ἰούδας, συγκεντῶν τοὺς ἀλιτηρίους, διέφθειρε δὲ εἰς μυριάδας τρεῖς ἀνδρῶν.

24. Αὐτὸς δὲ ὁ Τιμόθεος ἐμπεσὼν τοῖς περὶ τὸν Δωσίθεον καὶ Σωσίπατρον, ἠξίου μετὰ πολλῆς γοητείας ἐξαφεῖναι σῶον αὐτόν· διὰ τὸ πλειόνων μὲν γονεῖς, ὧν δὲ ἀδελφοὺς ἔχειν, καὶ τούτους ἀλογηθῆναι συμβήσεται, εἰ ἀποθάνοι.

25. Πιστώσαντος δὲ αὐτοῦ διὰ πλειόνων τὸν ὁρισμὸν ἀποκαταστήσειν τούτους ἀπημάντους, ἀπέλυσαν αὐτὸν ἕνεκα τῆς τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας.

ἀποκαταστῆσαι

26. Ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ τὸ Καρνίον καὶ τὸ Ἀτεργατεῖον, κατέσφαξε μυριάδας σωμάτων δύο καὶ πεντακισχιλίους.

27. Καὶ μετὰ τὴν τούτων τροπὴν καὶ ἀπώλειαν ἐπεστράτευσεν Ἰούδας καὶ ἐπὶ Ἐφρὼν, πόλιν ὀχυρὰν, ἐν ῇ κατῴκει Λυσίας, καὶ πάμφυλα πλήθη· νεανίαι δὲ πρὸ τῶν τειχῶν καθεστῶτες ῥωμαλέοι ἀπεμάχοντο εὐρώστως, ἐνθάδε ὀργάνων καὶ βελῶν πολλαὶ παραθέσεις ὑπῆρχον.

28. Ἐπικαλεσάμενοι δὲ τὸν δυνάστην, τὸν μετὰ κράτους συντρίβοντα τὰς τῶν πολεμίων ἀλκὰς, ἔλαβον τὴν πόλιν ὑποχείριον, καὶ κατέστρωσαν τῶν ἔνδον εἰς μυριάδας δύο καὶ πεντακισχιλίους.

ὁλκὰς

κατέστρωσαν δὲ

29. Ἀναζεύξαντες δὲ ἐκεῖθεν, ὥρμησαν

v. 18. ἄπρακτον τότε ἐκ τῶν) ἄπρακτόν τε ἀπὸ τῶν. v. 20. τὴν περὶ αὐτὸν στρατιὰν) τὴν ἑαυτοῦ στρατιάν. ibid. ὥρμησαν) ὥρμησεν. ib. τρισχιλίους καὶ πρὸς τοῖς ἑπτακισχιλίοις.) χιλίους πρὸς τοῖς πεντακοσίοις. v. 21. Ἰούδου) ἰούδα. ibid. προεξαπέστειλεν - - καὶ τὴν ἄλλην) ὁ τιμόθεος προσεξαπέστειλεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν ἄλλην. ib. διὰ τὴν πάντων) διὰ τὴν τῶν πάντων. v. 22. Ἰούδου, καὶ γενομένης) ἰούδα σπείρας πρώτης, καὶ γενομένου. ibid. τοῦ τὰ πάντα ἐφ. ἀποφανείας γενομένης) τοῦ πάντα ἐφορῶντος ἐπιφανείας γενομένου. ib. εἰς φυγεῖν) εἰς φυγήν. v. 23. διέφθειρε δὲ) διέφθειρέ τε. v. 24. συμβήσεται) addit εἰ ἀποθάνοι. v. 25. ἀποκαταστῆσαι) ἀποκαταστήσειν. v. 26. Ἀτεργατεῖον) ἀταργατεῖον. v. 27. καθεστῶτες) κατεστῶτες. v. 28. ὁλκὰς) ἀλκάς. ibid. κατέστρωσαν δὲ) καὶ κατέστρωσαν. ib. δύο) addit καί.

σαν ἐπὶ Σκυθῶν πόλιν, ἀπέχȣσαν ἀπὸ
Ἱεροσολύμων ςαδίȣς ἑξακοσίȣς.

30. Ἀπομαρτυρησάντων δὲ τῶν ἐκεῖ
καθεςώ- κατοικέντων Ἰȣδαίων, ἣν οἱ Σκυθοπολῖται
των ἔχειν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, καὶ ἐν τοῖς
τῆς ἀτυχίας καιροῖς ἥμερον ἀπάντησιν
ἐποιοῦντο.

31. Εὐχαριςήσαντες αὐτοῖς, καὶ προσ-
παρακαλέσαντες καὶ εἰς τὰ λοιπὰ
πρὸς τὸ γένος εὐμενεῖς εἶναι, παρεγέ-
νοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, τῆς τῶν ἑβδομά-
δων ἑορτῆς ἔσης ὑπογύȣ.

32. Μετὰ δὲ τὴν λεγομένην Πεντηκο-
ςὴν, ὥρμησαν ἐπὶ Γοργίαν τὸν τῆς
Ἰδȣμαίας ςρατηγόν.

33. Ἐξῆλθε δὲ μετὰ πεζῶν τρισχι-
λίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων.

Παραταξαμένȣς 34. Καὶ παραταξαμένων συνέβη πεσεῖν ὀ-
δὲ λίγους τῶν Ἰȣδαίων.

35. Δωσίθεος δέ τις τῶν τȣ̃ Βακήνο-
ρος, ἔφιππος ἀνὴρ καὶ καρτερὸς, εἴ-
χετο τȣ̃ Γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς
χλαμύδος, ἦγεν αὐτὸν εὐρώςως, καὶ
βȣλομέ- βȣλόμενος τὸν κατάρατον λαβεῖν ζωγρεί-
νȣ αν, τῶν ἱππέων Θρακῶν τινος ἐπενεχ-
θέντος αὐτῷ, καὶ τὸν ὦμον καθελόν-
Γοργείας τος, διέφυγεν ὁ Γοργίας εἰς Μαρισά.

36. Τῶν δὲ περὶ τὸν Ἔσδριν ἐπιπλεῖον
μαχομένων, καὶ κατακόπων ὄντων,
ἐπικαλεσάμενος ὁ Ἰȣ́δας τὸν Κύριον σύμ-
μαχον φανῆναι καὶ προοδηγὸν τȣ̃ πο-
λέμȣ,

37. καταρξάμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ
τὴν μεθ' ὕμνων κραυγὴν, ἀναβοήσας,
καὶ ἐνσείσας ἀπροσδοκήτως τοῖς περὶ
τὸν Γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποιήσατο.

38. Ἰȣ́δας δὲ ἀναλαβὼν τὸ ςράτευ-
μα, ἦγεν εἰς Ὀδολλὰμ πόλιν· τῆς δὲ ἧκεν
ἑβδομάδος ἐπιβαλλȣ́σης, κατὰ τὸν ἐθισ-
μὸν ἁγνισθέντες αὐτόθι τὸ σάββατον
διήγαγον. διῆγεν

39. Τῇ δὲ ἐχομένῃ ἦλθον οἱ περὶ τὸν
Ἰȣ́δαν, καθ' ὃν τρόπον τὸ τῆς χρείας χρόνον
ἐγεγόνει, τὰ σώματα τῶν προπεπτω-
κότων ἀνακομίσασθαι, καὶ μετὰ τῶν
συγγενῶν ἀποκαταςῆσαι εἰς τȣ̀ς πα-
τρῴους τάφους.

40. Εὗρον δὲ ἑκάςου τῶν τεθνηκότων
ὑπὸ τȣ̀ς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἀπὸ
Ἰαμνείας εἰδώλων, ἀφ' ὧν ὁ νόμος ἀ-
πείργει τȣ̀ς Ἰȣδαίους· τοῖς δὲ πᾶσι σα-
φὲς ἐγένετο διὰ τήνδε τὴν αἰτίαν τȣ́σδε
πεπτωκέναι.

41. Πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τȣ̃
δικαιοκρίτȣ Κυρίȣ τȣ̃ τὰ κεκρυμμένα
φανερὰ ποιοῦντος,

42. εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαν- εἰκεσίαν
τες τὸ γεγονὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξα-
λειφθῆναι· ὁ δὲ γενναῖος Ἰȣ́δας παρε-
κάλεσε τὸ πλῆθος συντηρεῖν ἑαυτȣ̀ς ἀνα- αὐτȣ̀ς
μαρτήτȣς εἶναι, ὑπ' ὄψιν ἑωρακότας
τὰ γεγονότα, διὰ τὴν τῶν προπεπτω-
κότων ἁμαρτίαν.

43. Ποιησάμενός τε κατ' ἀνδρολογίαν κατ' ἀν-
κατασκευάσματα εἰς ἀργυρίου δραχ- δρολό-
γειον

v. 30. καθεςώτων) κατοικȣ́ντων. ibid. ἔχειν) ἔσχον. v. 34. Παραταξαμένȣς δὲ) καὶ παραταξαμένων. v. 35. βȣλομένȣ) βουλόμενος ibid. ζωγρείαν) ζωγρίαν. ib. ὁ Γοργείας) ὁ γοργίας. v. 38. ἧκεν) ἦγεν. ibid. διῆγεν.) διήγαγον. v. 39. ὃν χρόνον) ὃν τρόπον. ibid. τὰ σώματα τῶν προπεπτωκότων) τὰ τῶν προπεπτωκότων σώματα. v. 41. τὰ τȣ̃ δικαιοκρίτȣ) τὰ deest. v. 42. εἰκεσίαν) ἱκετείαν. ibid. αὐτȣ̀ς) ἑαυτούς. v. 43. κατ' ἀνδρολόγειον) κατ' ἀνδρολογίαν.

μαὶς δισχιλίας, ἀπέστειλεν εἰς Ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀστείως πράττων, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.

44 (Εἰ γὰρ μὴ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστῆναι προσεδόκα, περισσὸν ἂν ἦν, [εὔχεσθαι] καὶ ληρῶδες ὑπὲρ νεκρῶν προσεύχεσθαι.)

45. Εἶτ᾽ ἐμβλέπων τοῖς μετ᾽ εὐσεβείας κοιμωμένοις κάλλιστον ἀποκείμενον [εὐχαριστήριον] χαριστήριον.

46. Ὁσία καὶ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια· ὅθεν περὶ τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι.

ΚΕΦ. ΙΓ΄. XIII.

[τεσσαρακοστῷ] Τῷ δὲ ἐνάτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν, Ἀντίοχον τὸν Εὐπάτορα παραγενέσθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν,

2. καὶ σὺν αὐτῷ Λυσίαν τὸν ἐπίτροπον καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχοντα δύναμιν Ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας ἕνδεκα, καὶ ἱππεῖς πεντακισχιλίους τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο, ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.

3. Συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ Μενέλαος, καὶ παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας [σωτηρίας] τὸν Ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρίδος, οἰόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατασταθήσεσθαι.

4. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασιλέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ Ἀντιόχου ἐπὶ τὸν ἀλιτήριον, καὶ Λυσίου ὑποδείξαντος τοῦτον αἴτιον εἶναι πάντων τῶν κακῶν προσέταξεν, ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν τῷ τόπῳ, προσαπολέσαι, ἀγαγόντας αὐτὸν εἰς Βέροιαν.

5. Ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος πεντήκοντα πηχέων πλήρης σποδοῦ, ὄργανον δὲ εἶχε περιφερὲς πάντοθεν ἀπόκρημνον εἰς τὴν σποδόν.

6. Ἐνταῦθα τὸν ἱεροσυλίας ἔνοχον ὄντα, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπεροχὴν πεποιημένον, ἅπαντες προσωθοῦσιν εἰς ὄλεθρον.

7. Τοιούτῳ μόρῳ τὸν παράνομον συνέβη θανεῖν, μηδὲ τῆς γῆς τυχόντα Μενέλαον. [τυγχάνοντα]

8. Πάνυ δικαίως· ἐπεὶ γὰρ συνετελέσατο πολλὰ περὶ τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ ἁγνὸν ἦν καὶ ἡ σποδὸς, ἐν σποδῷ τὸν θάνατον ἐκομίσατο.

9. Τοῖς δὲ φρονήμασιν ὁ βασιλεὺς βεβαρβαρωμένος ἤρχετο, τὰ χείριστα τῶν [βεβαρημένος] ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγονότων ἐνδειξόμενος τοῖς Ἰουδαίοις.

10. Μεταλαβὼν δὲ Ἰούδας ταῦτα, παρήγγειλε τῷ πλήθει δι᾽ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν Κύριον, εἴποτε [ἐπικαλέσασθαι] * ἄλλοτε, καὶ νῦν ἐπιβοηθεῖν·

11. Τοῖς τοῦ νόμου καὶ πατρίδος καὶ [* καὶ ἄλλοτε] ἱεροῦ ἁγίου στερεῖσθαι μέλλουσι, καὶ τὸν

ἄρτι

v. 44. εὔχεσθαι.) προσεύχεσθαι. v. 45. εὐχαριστήριον.) χαριστήριον. CAP. XIII. v. 1. τεσσαρακοστῷ) τεσσαρακοστῷ. v. 3. Συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ Μενέλαος) καὶ μενέλαος δὲ συνέμιξεν αὐτοῖς. ibid. ἐπὶ σωτηρίας) ἐπὶ σωτηρίᾳ. v. 4. ἀλιτήριον) ἀλητήριον. v. 5. πηχέων) πηχῶν. ibid. ὄργανον δὲ εἶχε, ἔτος δὲ ὄργανον εἶχε. v. 6. ἔνοχον) addit ὄντα. v. 7. τυγχάνοντα) τυχόντα. v. 9. βεβαρημένος) βεβαρβαρωμένος. v. 10. ἐπικαλέσασθαι) ἐπικαλεῖσθαι. ibid. εἴποτε καὶ ἄλλοτε) καὶ abest.

ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ
ἐᾶσαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχει-
ρίυς γενέσθαι.

12. Πάντων δὲ τὸ αὐτὸ ποιησάντων
ὁμῦ καὶ καταξιωσάντων τὸν ἐλεήμονα
Κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ
ἐπὶ προπλώσεως ἐφ' ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλεί-
πτως, παρακαλέσας αὐτὺς ὁ Ἰύδας
ἐκέλευσε παραγίνεσθαι.

13. Καθ' ἑαυτὸν δὲ σὺν τοῖς πρεσβυ-
τέροις γενόμενος, ἐβουλεύσατο πρὶν εἰσ-
βαλεῖν τῦ βασιλέως τὸ στράτευμα εἰς
Ἰουδαίαν, καὶ γενέσθαι τῆς πόλεως ἐγ-
κρατεῖς, ἐξελθόντας κρῖναι τὰ πράγ-
Θεοῦ ματα τῇ τῦ Κυρίου βοηθείᾳ.

14. Δὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν τῷ κτίστῃ
τῦ κόσμυ, παρακαλέσας τὺς σὺν αὐ-
τῷ γενναίως ἀγωνίσασθαι μέχρι θανά-
του περὶ νόμων, περὶ ἱεροῦ, πόλεως, πα-
τρίδος, πολιτείας, περὶ δὲ Μωδεῒν ἐ-
ποιήσατο τὴν στρατοπεδείαν.

15. Δὺς δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν σύνθημα
νίκην Θεοῦ νίκης, μετὰ νεανίσκων ἀρίστων κε-
κριμένων ἐπιβαλὼν νύκτωρ ἐπὶ τὴν βα-
τὴν πα- σιλικὴν αὐλὴν, ἐν τῇ παρεμβολῇ ἀνεῖλεν εἰς
ρεμβολὴν ἄνδρας * τετρακισχιλίους, καὶ τὸν πρωτεύ-
* διχι- οντα τῶν ἐλεφάντων σὺν τῷ κατ' οἰ-
λίυς κίαν ὄχλῳ συνέθηκε·

† ὄντι 16. καὶ τὸ τέλος τὴν παρεμβολὴν
δέυς καὶ ταραχῆς ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξέ-
λυσαν εὐημερῦντες.

17. Ὑποφαινύσης δὲ ἤδη τῆς ἡμέρας
τῦτ' ἐγεγόνει, διὰ τὴν ἐπαρήγυσαν αὐ-
τῷ τῦ Κυρίυ σκέπην.

18. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἰληφὼς γεῦσιν γεῦμα
τῆς τῶν Ἰουδαίων εὐτολμίας, κατεπεί-
ρασε διὰ μεθόδων τὺς τόπους.

19. Καὶ ἐπὶ Βαιθσούρᾳ Φρύριον * ὀχυρὸν Βαισύ-
τῶν Ἰυδαίων προσῆγεν· καὶ ἐτροπῦτο, ροις
προσεισέκρυσεν, ἡλαττονῦτο. * ὀλίγον

20. Τοῖς δὲ ἔνδον Ἰούδας τὰ δέοντα
εἰσέπεμψε.

21. Προσήγγειλε δὲ τὰ μυστήρια τοῖς
πολεμίοις Ῥόδοκος ἐκ τῆς Ἰυδαϊκῆς τά-
ξεως· ἀνεζητήθη δὲ, καὶ κατελήφθη,
καὶ κατεκλείσθη.

22. Ἐδευτερολόγησεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
ἐν Βαιθσούρᾳ, δεξιὰν ἔδωκεν, ἔλαβεν,
ἀπῄει,

23. προσέβαλε τοῖς περὶ τὸν Ἰύδαν,
ἥττων ἐγένετο, μετέλαβεν ἀπονενοῆσθαι
τὸν Φίλιππον ἐν Ἀντιοχείᾳ τὸν ἀπολε-
λειμμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων, συνε-
χύθη, τὺς Ἰυδαίους παρεκάλεσεν, ὑ-
πετάγη, καὶ ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δι-
καίοις, συνελύθη, καὶ θυσίαν προσήγα-
γεν, ἐτίμησε τὸν νεὼ, καὶ τὸν τόπον
ἐφιλανθρώπησε,

24. καὶ τὸν Μακκαβαῖον ἀπεδέξατο,
κατέλιπε στρατηγὸν ἀπὸ Πτολεμαΐδος
ἕως τῶν Γερρήνων ἡγεμονίδην, Γεννηρῶν

25. ἦλθεν εἰς Πτολεμαΐδα· ἐδυσφό-
ρυν περὶ τῶν συνθηκῶν οἱ Πτολεμαεῖς,
ἐδειλία-

V. 12. ἐπὶ ἡμέρας) ἐφ' ἡμέρας. V. 13. εἰς Ἰουδαίαν) εἰς τὴν ἰουδαίαν. ibid. Θεοῦ) κυρίου. V. 14. ἱερῶ) περὶ ἱεροῦ. ibid. περὶ δὲ Μωδεῒν ἐποιήσατο) ἐποιήσατο περὶ μωδεῒν. V. 15. σύνθημα Θεῦ νίκην) σύνθεμα θεῦ νίκης. ibid. τὴν παρεμβολὴν) ἐν τῇ παρεμβολῇ. ib. διχιλίους) τετρακισχιλίοις. ib. πρωτεύοντα) πρωτεύοντα. ib. κατ' οἰκίαν ὄντι) κατ' οἰκίαν ὄχλῳ. V. 18. γεῦμα) γεῦσιν. V. 19. Βαισύροις Φρ. ὀλίγον) βαιθσύρᾳ Φρ. ὀχυρὸν. ibid. προσεισέκρυσεν) προσέκρουσε. V. 24. Γεννηρῶν) γερρήνων.

ἐδειλίαζε γὰρ ὑπὲρ ὧν ἠθέλησαν ἀθετεῖν τὰς διαςάλσεις.

26. Προςῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆμα Λυσίας, ἀπελογήσατο ἐνδεχομένως, συνέπεισε, κατεπράϋνεν, εὐμενεῖς ἐποίησεν, ἀνέζευξεν εἰς Ἀντιόχειαν· ἕτω τὰ τῆς ἐφόδε τῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀναζυγῆς ἐχώρησε.

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

ΜΕΤΑ δὲ τριετῆ χρόνον προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν Ἰούδαν, Δημήτριον τὸν τῦ Σελεύκε διὰ τῦ κατὰ Τρίπολιν λιμένος εἰσπλεύσαντα μετὰ πλήθους ἰσχυροῦ καὶ ςόλου,

2. κεκρατηκέναι τῆς χώρας, ἐπανελόμενον Ἀντίοχον καὶ τὸν τούτε ἐπίτροπον Λυσίαν.

προγεγο- 3. Ἄλκιμος δὲ τις προγενόμενος ἀρχιε-
νὼς ρεὺς, ἑκεσίως δὲ μεμολυμμένος ἐν τοῖς
ἀμιξίας τῆς ἐπιμιξίας χρόνοις, συννοήσας, ὅτι καθ'
ὁντιναῦν τρόπον ἐκ ἐςὶν αὐτῷ σωτηρία,
ἐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον θυσιαςήριον ἔτι
πρόσοδοι,

ἦλθεν 4. ἧκε πρὸς τὸν βασιλέα Δημήτριον
ὡς πρώτῳ καὶ ἑκατοςῷ καὶ πεντηκο-
ςῷ ἔτει, προσάγων αὐτῷ ςέφανον χρυ-
σοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς δὲ τούτοις τῶν
τοῖς νομι- νομιζομένων θαλλῶν τῦ ἱεροῦ· καὶ τὴν ἡ-
ζομένοις μέραν ἐκείνην ἡσυχίαν ἔχε.

5. Καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοίας συνεργὸν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον ὑπὸ τῦ Δημητρίου, καὶ ἐπερωτηθεὶς, ἐν τίνι διαθέσει καὶ βουλῇ καθεςήκασιν οἱ Ἰουδαῖοι,

6. πρὸς ταῦτα ἔφη, Οἱ λεγόμενοι τῶν Ἰεδαίων Ἀσιδαῖοι, ὧν ἀφηγεῖται Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, πολεμοτροφῦσι καὶ ςασιάζεσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν εὐςαθείας τυχεῖν.

7. Ὅθεν ἀφελόμενος τὴν προγονικὴν
δόξαν, λέγω δὴ τὴν ἀρχιερωσύνην, * δεῦρο λέγων
νῦν ἐλήλυθα, * δεύτε-
ρον

8. πρῶτον μὲν ὑπὲρ τῶν ἀνηκόντων
τῷ βασιλεῖ γνησίως φρονῶν, δεύτερον
δὲ καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν ςοχαζόμενος· τῇ ςοχασά-
μὲν γὰρ τῶν προειρημένων ἀλογιςίᾳ τὸ μενος
σύμπαν ἡμῶν γένος ἐ μικρῶς ἀκληρεῖ.

9. Ἕκαςα δὲ τέτων ἐπεγνωκὼς, σὺ
βασιλεῦ, καὶ τῆς χώρας καὶ τῦ περιϊ-
ςαμένου γένους ἡμῶν προνοήθητι, καθ' προσνοή-
ἣν ἔχεις πρὸς ἅπαντας εὐαπάντητον θητι
φιλανθρωπίαν.

10. Ἄχρι γὰρ Ἰέδας περίεςιν, ἀδύνατον εἰρήνης τυχεῖν τὰ πράγματα.

11. Τοιέτων δὲ ῥηθέντων ὑπὸ τέτε, θᾶττον οἱ λοιποὶ φίλοι δυσμενῶς ἔχοντες τὰ πρὸς τὸν Ἰούδαν προσεπύρωσαν τὸν Δημήτριον.

12. Προσκαλεσάμενος δὲ εὐθέως τὸν Νι- προχει-
κάνορα τὸν γενόμενον ἐλεφαντάρχην, ρισάμε-
καὶ ςρατηγὸν ἀναδείξας τῆς Ἰεδαίας, νος
ἐξαπέςειλε·

13. Δὲς

v. 25. ἐδειλίαζε) ἐδειλίαζον. v. 26. τῆς ἐφόδου τῦ βασιλέως) transpofita. CAP. XIV. v. 3. προγεγονὼς) προγενόμενος. ibid. ἀμιξίας) ἐπιμιξίας. ib. πρὸς τὸ ἅγιον) absque articulo. ib. πρόσοδοι) πρόσοδος. v. 4. ἦλθεν) ἧκε. ibid. ὡς πρ. καὶ ἑκατοςῷ καὶ πεντηκοςῷ) πρώτῳ καὶ πεντηκοςῷ καὶ ἑκατοςῷ. ib. τοῖς νομιζομένοις) τῶν νομιζομένων. v. 7. λέγων δὴ) λέγω δὴ. ibid. δεύτερον) δεῦρο. v. 8. ἀνηκόντων) ἀνηκότων. ibid. ςοχασάμενος) ςοχαζόμενος. v. 9. προσνοήθητι) προνοήθητι. v. 12. προχειρισάμενος) προσκαλεσάμενος. ibid. τὸν Νικάνορα) absque articulo.

ἐπιϛολὰς 13. Δὺς ἐντολὰς, αὐτὸν μὲν τὸν Ἰούδαν ἐπανελέϑαι, τὺς δὲ σὺν αὐτῷ σκορπίσαι, καταϛῆσαι δὲ Ἄλκιμον ἀρχιερέα τῦ μεγίϛου ἱερῦ.

14. Τὰ δὲ ἐκ τῆς Ἰυδαίας πεφυγαδευκότα τὸν Ἰέδαν ἔϑνη συνέμισγον ἀγεληδὸν τῷ Νικάνορι, τὰς τῶν Ἰυδαίων ἀτυχίας καὶ συμφορὰς, ἰδίας εὐημερίας δοκῦντες ἔσεϑαι.

15. Ἀνέσαντες δὲ τὴν τῦ Νικάνορος ἔφοδον καὶ τὴν ἐπίϑεσιν τῶν ἐϑνῶν, καταπασάμενοι γῆν ἐλιτάνευον τὸν ἄχρι αἰῶνος συϛήσαντα τὸν * ἑαυτῦ λαὸν, ἀεὶ δὲ μετ' ἐπιφανείας ἀντιλαμβανόμενον τῆς ἑαυτῦ μερίδος.

ἐλιτάνευσαν

* αὐτῦ

16. Προσάξαντος δὲ τῦ ἡγουμένου, ἐκεῖϑεν εὐϑέως ἀνέζευξαν, καὶ συμμίσγεσιν αὐτοῖς ἐπὶ κώμην Δεσαῦ.

ἀναζεύξας συνμίσσει

17. Σίμων δὲ ὁ ἀδελφὸς Ἰέδα συμβεβληκὼς ἦν τῷ Νικάνορι, βραχέως δὲ διὰ τὴν αἰφνίδιον τῶν ἀντιπάλων ἀφασίαν ἐπταικώς.

βραδέως

18. Ὁμῶς δὲ ἀκέων ὁ Νικάνωρ ἣν εἶχον οἱ περὶ τὸν Ἰούδαν ἀνδραγαϑίαν, καὶ ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν εὐψυχίαν, ἐπευλαβεῖτο τὴν κρίσιν δι' αἱμάτων ποιήσαϑαι.

περὶ

ὑπευλαβεῖτο

19. Διόπερ ἔπεμψε Ποσιδώνιον καὶ Θεόδοτον καὶ Ματταϑίαν, δῦναι καὶ λαβεῖν δεξιάς.

20. Πλείονος δὲ γενομένης περὶ τούτων ἐπισκέψεως, καὶ τῦ ἡγεμόνος τοῖς πλήϑεσιν ἀνακοινωσαμένου, καὶ φανείσης ὁμοψήφυ γνώμης, ἐπένευσαν ταῖς συνϑήκαις.

ἡγυμένου

ὁμοιοψήφυ συγνώμης

21. Ἐτάξαντο δὲ ἡμέραν ἐν ᾗ κατ' ἰδίαν ἥξουσιν εἰς τὸ αὐτό· καὶ προσῆλϑε, καὶ παρ' ἑκάϛου διφόρους ἔϑεσαν δίφρους.

δίφραξ

22. Διέταξεν Ἰέδας ἐνόπλυς ἑτοίμυς ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις, μή ποτε ἐκ τῶν πολεμίων αἰφνιδίως κακυργία γένηται, τὴν ἁρμόζουσαν ἐποιήσατο κοινολογίαν.

23. Διέτριβε δὲ ὁ Νικάνωρ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ ἔπραττεν οὐϑὲν ἄτοπον· τὺς δὲ συναχϑέντας ἀγελαίους ὄχλους ἀπέλυσε.

24. Καὶ εἶχε τὸν Ἰούδαν διαπαντὸς ἐν προσώπῳ, ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσεκέκλιτο.

25. Παρεκάλεσεν αὐτὸν γῆμαι καὶ παιδοποιήσαϑαι· ἐγάμησεν, εὐϛάϑησεν, ἐκοινώνησε βίυ.

26. Ὁ δὲ Ἄλκιμος συνιδὼν τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν καὶ τὰς γενομένας συνϑήκας, ἀναλαβὼν ἧκε πρὸς τὸν Δημήτριον, καὶ ἔλεγε τὸν Νικάνορα ἀλλότρια φρονεῖν τῶν πραγμάτων· τὸν γὰρ ἐπίβυλον τῆς βασιλείας αὐτῦ Ἰούδαν διάδοχον ἀναδέδειχεν.

λαβὼν

ἀπέδειξεν

27. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔκϑυμος γενόμενος, καὶ ταῖς τῦ παμπονήρυ διαβολαῖς ἐρεϑιϑεὶς, ἔγραψε Νικάνορι, ὑπὲρ μὲν τῶν συνϑηκῶν, φάσκων βαρέως φέρειν,

v. 13. ἐπιϛολὰς) ἐντολάς. v. 15. ἐλιτάνευσαν) ἐλιτάνευον. ibid. αὐτοῦ) ἑαυτοῦ. v. 16. ἀναζεύξας συνμίσσει) ἀνέζευξαν, καὶ συμμίσγεσι. v. 17. βραδέως) βραχέως. v. 18. περὶ τῆς) ὑπὲρ τῆς. ibid. ὑπευλαβεῖτο) ἐπευλαβεῖτο. v. 20. ἡγυμένου) ἡγεμόνος. ibid. ὁμοιοψήφου συγνώμης) ὁμοψήφου γνώμης. v. 21. παρ' ἑκάϛου δίφραξ) καὶ παρ' ἑκάϛυ διφόρους. v. 23. Διέτριβε ὁ) διέτριβε δὲ ὁ. v. 26. λαβὼν) ἀναλαβών. ibid. βασιλείας αὐτῦ) αὐτῦ deeſt. ib. ἀπέδειξεν) ἀναδέδειχεν ἑαυτοῦ. v. 27. διαβολαῖς ἐρεϑιϑεὶς) transpoſita. ibid. ὑπὲρ μὲν τῶν συνϑηκῶν, φάσκων βαρέως) φάσκων ὑπὲρ μὲν τῶν συνϑηκῶν βαρέως.

κελεύων δὲ τὸν Μακκαβαῖον δέσμιον ἐξαπος έλλειν εἰς Ἀντιόχειαν ταχέως.

28. Προσπεσόντων δὲ τέτων τῷ Νικάνορι, συνεκέχυτο, καὶ δυσφόρως ἔφερεν, εἰ τὰ διεςαλμένα ἀθετήσει μηδὲν τ' ἀνδρὸς ἠδικηκότος.

29. Ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀντιπράττειν οὐκ ἦν, εὔκαιρον ἐτήρει ςρατηγή-
τῦ ματι τῦτ' ἐπιτελέσαι.

30. Ὁ δὲ Μακκαβαῖος αὐςηρότερον διεξαγαγόντα συνιδὼν τὸν Νικάνορα τὰ πρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν ἠθισμένην ἀπάντησιν ἀγροικότερον ἐσχηκότα, νοήσας ἐκ ἀπὸ τῦ βελτίςου τὴν αὐςηρίαν εἶναι, συςρέψας ἐκ ὀλίγους τῶν περὶ αὐτὸν, συνεκρύπτετο τὸν Νικάνορα.

31. Συγγνοὺς δὲ ὁ ἕτερος, ὅτι γενναίως ὑπὸ τῦ ἀνδρὸς ἐςρατήγηται, παραγενόμενος ἐπὶ τὸ μέγιςον καὶ ἅγιον ἱερὸν, τῶν ἱερέων τὰς καθηκούσας θυσίας προσαγόντων, ἐκέλευσε παραδιδόναι τὸν ἄνδρα.

32. Τῶν δὲ μεθ' ὅρκων φασκόντων μὴ γινώσκειν πῦ ποτ' ἐςὶν ὁ ζητούμενος,

ἐπὶ 33. προτείνας τὴν δεξιὰν εἰς τὸν νεὼ, ὤμοσε ταῦτα· ἐὰν μὴ δέσμιόν μοι τὸν Ἰούδαν παραδῶτε, τόνδε τὸν τῦ Θεῦ σηκὸν εἰς πεδίον ποιήσω, καὶ τὸ θυσιαςήριον κατασκάψω, καὶ ἱερὸν ἐνταῦθα
Διανύσῳ τῷ Διονύσῳ ἐπιφανὲς ἀναςήσω.

34. Τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἀπῆλθεν· οἱ δὲ ἱερεῖς προτείναντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν ὐρανὸν ἐπεκαλοῦντο τὸν διαπαντὸς ὑπέρμαχον τῦ ἔθνους ἡμῶν, ταῦτα λέγοντες.

35. Σὺ Κύριε, τῶν ὅλων ἀπροσδεὴς ὑπάρχων, ηὐδόκησας ναὸν τῆς σῆς σκηνώσεως ἐν ἡμῖν γενέσθαι.

36. Καὶ νῦν, ἅγιε παντὸς ἁγιασμοῦ Κύριε, διατήρησον εἰς αἰῶνα ἀμίαντον τόνδε τὸν προσφάτως κεκαθαρισμένον οἶκον.

37. Ῥαζεὶς δέ τις τῶν ἀπὸ Ἱεροσολύμων πρεσβυτέρων, ἐμηνύθη τῷ Νικάνορι, ἀνὴρ φιλοπολίτης καὶ σφόδρα καλῶς ἀκούων, καὶ κατὰ τὴν εὔνοιαν πατὴρ τῶν Ἰυδαίων προσαγορευόμενος.

58. Ἦν γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρό-
νοις τῆς ἀμιξίας κρίσιν εἰσενηνεγμένος κρίσις
Ἰυδαϊσμοῦ, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ὑπὲρ τῦ Ἰυδαϊσμοῦ παραβεβλημένος κατὰ πάσης ἐκτενίας.

39. Βυλόμενος δὲ Νικάνωρ πρόδηλον ποιῆσαι, ἣν εἶχε πρὸς τὺς Ἰυδαίους, δυσμένειαν, ἀπέςειλε ςρατιώτας ὑπὲρ τὺς πεντακοσίους συλλαβεῖν αὐτόν.

40. Ἔδοξε γὰρ ἐκεῖνον συλλαβὼν, τέτοις ἐνεργάσασθαι συμφοράν.

41. Τῶν δὲ πληθῶν μελλόντων τὸν πύργον καταλαβέσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν θύραν βιαζομένων, καὶ κελευόντων πῦρ προσάγειν, καὶ τὰς θύρας ὑφάπτειν, περικατάληπτος γενόμενος ὑπέθηκεν ἑαυτῷ τὸ ξίφος·

42. Εὐγε-

v. 27. εἰς Ἀντιόχειαν ταχέως.) transposita. v. 29. τῦ) τῦτ'. v. 30. διεξαγαγόντα) διεξάγοντα. ibid. ἠθισμένην) εἰθισμένην. ib. ἀγροικότερον) ἀγροικοτέραν. ib. περὶ αὐτὸν) περὶ ἑαυτόν. v. 33. ἐπὶ τὸν νεὼ) εἰς τὸν νεώ. ibid. ὤμοσε ταῦτα.) ταῦτα ὤμοσε. ib. τόνδε τὸν τῦ) τόνδε τῦ. ib. Διανύσῳ) διονύσῳ. v. 35. ηὐδόκησας) εὐδόκησας. ibid. σκηνώσεως) κατασκηνώσεως. v. 37. Ῥαζεὶς) ῥαζῖς. v. 38. κρίσις) κρίσιν. ibid. κατὰ πάσης) μετὰ πάσης. v. 40. ἐνεργάσασθαι) ἐργάσασθαι. v. 41. τὸ ξίφος) absque articulo.

42. Εὐγενῶς θέλων ἀποθανεῖν, ἤπερ τοῖς ἀλιτηρίοις ὑποχειρίος γενέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας εὐγενείας ἀναξίως ὑβρισθῆναι.

43. Τῇ δὲ πληγῇ μὴ κατευθικτήσας διὰ τὴν τοῦ ἀγῶνος σπουδὴν, καὶ τῶν ὄχλων ἔσω τῶν θυρωμάτων εἰσβαλλόντων, ἀναδραμὼν γενναίως ἐπὶ τὸ τεῖχος, κατεκρήμνισεν ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τοὺς ὄχλους.

44. Τῶν δὲ ταχέως ἀναποδισάντων γενομένου διαστήματος ἦλθε κατὰ μέσον τὸν κενεῶνα.

45. Ἔτι δὲ ἔμπνους ὑπάρχων καὶ πεπυρωμένος τοῖς θυμοῖς, ἐξαναστὰς φερομένων κρουνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυσχερῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμῳ τοὺς ὄχλους διελθὼν, καὶ στὰς ἐπί τι-
ἀποῤῥωγῶς νος πέτρας ἀποῤῥωγάδος,

46. παντελῶς ἔξαιμος ἤδη γενόμενος, προβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν ἑκατέραις ταῖς χερσὶν, ἐνέσεισε τοῖς ὄχλοις· καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δεσπόζοντα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος
τὰ αὐτὰ ταῦτα αὐτῷ πάλιν ἀποδοῦναι, τόνδε τὸν τρόπον μετήλλαξεν.

ΚΕΦ. ΙΕ΄. XV.

Ὁ Δὲ Νικάνωρ μεταλαβὼν τοὺς περὶ τὸν Ἰούδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ Σαμάρειαν τόποις, ἐβουλεύσατο τῇ τῆς καταπαύσεως ἡμέρᾳ μετὰ πάσης ἀσφαλείας αὐτοῖς ἐπιβαλεῖν.

2. Τῶν δὲ κατὰ ἀνάγκην συνεπομένων αὐτῷ Ἰουδαίων λεγόντων, μηδαμῶς οὕτως ἀγρίως καὶ βαρβάρως ἀπολέσῃς, δόξαν δὲ ἀπομέρισον τῇ προτετιμημένῃ ὑπὸ τοῦ πάντα ἐφορῶντος μεθ' ἁγιότητος ἡμέρᾳ.

3. Ὁ δὲ τρισαλιτήριος ἐπηρώτησεν, εἰ ἔστιν ἐν οὐρανῷ ὁ δυνάστης ὁ προστεταχὼς ἄγειν τὴν τῶν σαββάτων ἡμέραν.

4. Τῶν δ' ἀποφηναμένων, ἔστιν ὁ Κύριος ζῶν αὐτὸς ἐν οὐρανῷ δυνάστης ὁ κελεύσας ἀσκεῖν τὴν ἑβδομάδα.

5. Ὁ δ' ἕτερος, κἀγώ φησι, δυνάστης ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ προστάσσων αἴρειν τὰ ὅπλα καὶ τὰς βασιλικὰς χρείας ἐπιτελεῖν, ὅμως οὐ κατέσχεν ἐπιτελέσαι τὸ σχέτλιον αὐτοῦ βούλημα.

6. Καὶ ὁ μὲν Νικάνωρ μετὰ πάσης ἀλαζονείας ὑψαυχενῶν, διεγνώκει κοινὸν ἀσφα-
τῶν περὶ τὸν Ἰούδαν συστήσασθαι τρόπαιον. λείας

7. Ὁ δὲ Μακκαβαῖος ἦν ἀδιαλείπτως τρόπον
πεποιθὼς μετὰ πάσης ἐλπίδος ἀντιλήψεως τεύξασθαι παρὰ τοῦ Κυρίου.

8. Καὶ παρεκάλει τοὺς σὺν αὐτῷ μὴ δειλιᾶν τὴν τῶν ἐθνῶν ἔφοδον, ἔχοντας ἔχοντες
δὲ κατὰ νοῦν τὰ προγεγονότα αὐτοῖς ἀπ' οὐρανοῦ βοηθήματα, καὶ τανῦν προσδοκᾶν τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος ἐσομένην αὐτοῖς νίκην καὶ βοήθειαν. ἐισομένην

9. Καὶ παραμυθούμενος αὐτοὺς ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, προσυπομνήσας προσυμνήσας
δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὓς ἦσαν

v. 42. ἀλιτηρίοις) ἀλητηρίοις. v. 43. ἔσω) εἴσω. ibid. εἰσβαλλόντων) εἰσβαλόντων. ib. ἀνδρωδῶς) ἀνδρείως. v. 45. τῶν τραυμάτων ὄντων.) transposita. ibid. ἀποῤῥωγὼς) ἀποῤῥωγάδος. v. 46. τὰ αὐτὰ) ταῦτα. CAP. XV. v. 2. κατὰ ἀνάγκην) κατ' ἀνάγκην. v. 3. ὁ δυνάστης) absque articulo. v. 4. Τῶν δ' ἀποφ.) τῶν δὲ ἀποφ. v. 5. τὰ ὅπλα) absque articulo. v. 6. ἀσφαλείας) ἀλαζονείας. ibid. τρόπον.) τρόπαιον. v. 8. ἔχοντες) ἔχοντας. ibid. εἰσομένην αὐτοῖς νίκην.) ἐσομένην αὐτοῖς νίκην καὶ βοήθειαν. v. 9. προσυμνήσας) προσυπομνήσας.

ἐκτετελεκότες, προθυμοτέρους αὐτοὺς κατέστησε.

10. Καὶ τοῖς θυμοῖς διεγείρας αὐτοὺς, παρήγγειλεν ἅμα παρεπιδεικνὺς τὴν τῶν ἐθνῶν ἀθεσίαν καὶ τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν.

11. Ἕκαστον δὲ αὐτῶν καθοπλίσας οὐ τὴν ἀσπίδων καὶ λογχῶν ἀσφάλειαν, ὡς τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς λόγοις παρά-
προσηγη- κλησιν, καὶ προσεξηγησάμενος ὄνειρον ἀξιό-
σάμενος πιστον * ὕπαρ τι πάντας ηὔφρανεν.
* ὑπὲρ

12. Ἦν δὲ ἡ τούτου θεωρία τοιάδε· Ὀνίαν τὸν γενόμενον ἀρχιερέα ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθὸν, αἰδήμονα μὲν τὴν ἀπάντησιν, πρᾶον δὲ τὸν τρόπον, καὶ λαλιὰν προϊέμενον πρεπόντως, καὶ ἐκ παιδὸς ἐκμεμελετηκότα πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς ἴδια, τοῦτον τὰς χεῖρας προτείναντα κατεύχεσθαι τῷ παντὶ τῶν Ἰουδαίων συστήματι.

13. Εἶθ' οὕτως ἐπιφανῆναι ἄνδρα πολιᾷ καὶ δόξῃ διαφέροντα, θαυμαστὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπεστάτην εἶναι τὴν περὶ αὐτὸν ὑπεροχήν.

14. Ἀποκριθέντα δὲ τὸν Ὀνίαν εἰπεῖν· ὁ φιλάδελφος οὗτός ἐστιν ὁ πολλὰ προσευχόμενος περὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερεμίας ὁ τοῦ Θεοῦ προφήτης.

15. Προτείναντα δὲ Ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ Ἰούδᾳ ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ προσφωνῆσαι τάδε.

16. Λάβε τὴν ἁγίαν ῥομφαίαν δῶρον παρὰ τοῦ Θεοῦ, δι' ἧς θραύσεις τοὺς ὑπεναντίους.

17. Παρακληθέντες δὲ τοῖς Ἰούδου λόγοις πάνυ καλοῖς καὶ δυναμένοις ἐπ' ἀρετὴν παρορμῆσαι, καὶ ψυχὰς νέων
ἐπανορθῶσαι, διέγνωσαν μὴ στρατεύεσθαι, ἐπαν-
γενναίως δὲ ἐμφέρεσθαι, καὶ μετὰ πά- δρῶσαι
σης εὐανδρίας ἐμπλακέντες κρῖναι τὰ εὐταν-
πράγματα, διὰ τὸ καὶ τὴν πόλιν καὶ δρείας
τὰ ἅγια καὶ τὸ ἱερὸν κινδυνεύειν.

18. Ἦν γὰρ ὁ περὶ γυναικῶν καὶ τέκνων ἔτι δὲ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν ἐν ἥττονι μέρει κείμενος αὐτοῖς ἀγὼν, μέγιστος δὲ καὶ πρῶτος ὁ περὶ τοῦ καθηγιασμένου ναοῦ φόβος.

19. Ἦν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει κατειλημμένοις οὐ πάρεργος ἀγωνία ταρασσομένοις τῆς ἐν ὑπαίθρῳ προσβολῆς.

20. Καὶ πάντων ἤδη προσδοκώντων τὴν ἐσομένην κρίσιν, καὶ ἤδη προσμιξάντων τῶν πολεμίων, καὶ τῆς στρατιᾶς ἐκταγείσης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρος εὔκαιρον ἀποκατασταθέντων, τῆς τε ἵππου κατὰ κέρας τεταγμένης·

21. Συνιδὼν ὁ Μακκαβαῖος τὴν τῶν πληθῶν παρουσίαν καὶ τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευὴν, τήν τε τῶν θηρίων (ἐπὶ μέρος εὔκαιρον) ἀγριότητα, ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐπεκαλέσατο τὸν τερατοποιὸν Κύριον τὸν κατόπτην, γινώσκων ὅτι οὐκ ἔστι δι' ὅπλων ἡ νίκη, καθὼς δὲ ἐὰν αὐτῷ κριθείη, κριθῇ τοῖς ἀξίοις περιποιεῖται τὴν νίκην.

22. Ἔλε-

v. 11. προσηγησάμενος) προσεξηγησάμενος. ibid. ὑπέρ τι π. ηὔφρανεν.) ὕπαρ τι πάντας εὔφρανεν. v. 12. ἴδια) οἰκεῖα. v. 15. δὲ Ἱερεμίαν) δὲ τὸν Ἱερεμίαν. v. 17. Ἰούδα) ἰούδα. ibid. ἐπανδρῶσαι) ἐπανορθῶσαι. ib. στρατεύεσθαι) στρατοπεδεύεσθαι. ib. εὐτανδρείας) εὐανδρίας. v. 18. αὐτοῖς, μέγιστος) αὐτοῖς ἀγὼν, μέγιστος. v. 20. προσμιξάντων) συμμιξάντων. v. 21. (ἐπὶ μέρος εὔκαιρον) non habet. ibid. ἀνατείνας χεῖρας) προτείνας τὰς χεῖρας. ib. Κύριον) addit τὸν κατόπτην. ib. δι' ὅπλων) adjicit ἡ νίκη. ib. ἐὰν αὐτῷ κριθῇ) ἂν αὐτῷ κριθείη.

22. Ἔλεγε δὲ ἐπικαλέμενος τόνδε τὸν τρόπον· Σὺ δέσποτα, ἀπέςειλας τὸν ἄγγελόν σε ἐπὶ Ἐζεκίου τε͂ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς Σενναχηρεὶμ εἰς ἑκατὸν ὀγδοηκοντα πέντε χιλιάδας.

23. Καὶ νῦν, δυνάςα τῶν ἐρανῶν, ἀπόςειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν ἡμῶν εἰς δέος καὶ τρόμον.

24. Μεγέθει βραχίονός σου καταπλαγείησαν οἱ μετὰ βλασφημίας παραγεινόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου λαόν· καὶ ἔτος μὲν ἐν τέτοις ἔληξεν.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν Νικάνορα μετὰ σαλπίγγων καὶ παιάνων προσῆγον.

26. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰέδαν μετὰ ἐπικλήσεως καὶ εὐχῶν συνέμιξαν τοῖς πολεμίοις.

27. Καὶ ταῖς μὲν χερσὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς τὸν Θεὸν εὐχόμενοι, κατέςρωσαν ἐδὲν ἧττον μυριάδων τριῶν καὶ πεντακισχιλίων τῇ τε͂ Θεοῦ μεγάλως εὐφρανθέντες ἐπιφανείᾳ. ἐπιμελείᾳ

28. Γενόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν προπεπτωκότα Νικάνορα σὺν τῇ πανοπλίᾳ.

29. Γενομένης δὲ κραυγῆς καὶ ταραχῆς, εὐλόγουν τὸν δυνάςην τῇ πατρίῳ φωνῇ.

30. Καὶ προσέταξεν ὁ καθ' ἅπαν σώματι καὶ ψυχῇ πρωταγωνιςὴς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν, ὁ τὴν τῆς ἡλικίας εὔνοιαν εἰς ὁμοεθνεῖς διαφυλάξας, τὴν τε͂ Νικάνορος κεφαλὴν ἀποτεμόντας, καὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ, περιφέρειν εἰς Ἱεροσόλυμα.

31. Παραγενόμενος δὲ ἐκεῖ, καὶ συγκαλεσάμενος τὲς ὁμοεθνεῖς, καὶ τὲς ἱερεῖς πρὸ τε͂ θυσιαςηρίου ςήσας, μετεπέμψατο τὲς ἐκ τῆς ἄκρας.

32. Καὶ ἐπιδειξάμενος τὴν τε͂ μικρε͂ Νικάνορος κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα τε͂ δυσφήμε, ἣν ἐκτείνας ἐπὶ τὸν ἅγιον τε͂ παντοκράτορος οἶκον ἐμεγαλαύχησε, μιαρε͂ ἐκτείνας

33. καὶ τὴν γλῶσσαν τε͂ δυσσεβε͂ς Νικάνορος ἐκτεμὼν, ἔφη κατὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέοις, τὰ δ' ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας κατέναντι τε͂ ναοῦ κρεμάσαι.

34. Οἱ δὲ πάντες εἰς τὸν ἐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ Κύριον, λέγοντες· εὐλογητὸς ὁ διατηρήσας τὸν ἑαυτε͂ τόπον ἀμίαντον.

35. Ἐξέδησε δὲ τὴν τε͂ Νικάνορος κεφαλὴν ἐκ τῆς ἄκρας ἐπίδηλον πᾶσι, καὶ φανερὸν τῆς τε͂ Κυρίου βοηθείας σημεῖον. προτομὴν

36. Ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ ψηφίσματος μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀπαρασήμαντον τήνδε τὴν ἡμέραν· ἔχειν δὲ ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τε͂ δωδεκά-

v. 22. ἀνεῖλεν) ἀνεῖλε. v. 24. παραγεινόμενοι) παραγενόμενοι. v. 26. μετὰ ἐπικλ.) μετ' ἐπικλήσεως. v. 27. ταῖς δὲ πρὸς) ταῖς δὲ καρδίαις πρός. ibid. ἐπιμελείᾳ.) ἐπιφανείᾳ. v. 30. πρωταγωνιςὴς) πρωταγονιςής. ibid. περιφέρειν) φέρειν. v. 31. συγκαλεσάμενος) συγκαλέσας. v. 32. μικροῦ) μιαρε͂. ibid. ἐκτετείνας) ἐκτείνας. v. 33. δυσεβε͂ς) δυσσεβε͂ς. ibid. μετὰ μέρος τοῖς) κατὰ μέρος δώσειν τοῖς. ib. δ' ἐπίχειρα) δὲ ἐπίχειρα. v. 35. προτομὴν) κεφαλὴν. v. 36. Ἐδογμάτισαν δὲ) καὶ ἐδογμάτισαν.

κυριακῇ δεκάτου μηνὸς, Ἀδὰρ λέγεται τῇ Συριακῇ φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς Μαρδοχαϊκῆς ἡμέρας.

37. Τῶν οὖν κατὰ Νικάνορα χωρησάντων οὕτως, καὶ ἀπ' ἐκείνων τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, καὶ αὐτὸς αὐτόθι τὸν λόγον
καταπαύσων καταπαύσω.

38. Καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ εὐθίκτως τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἤθελον· εἰ δὲ εὐτελῶς καὶ μετρίως, τοῦτο ἐφικτὸν ἦν μοι.

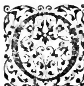
39. Καθάπερ γὰρ οἶνον καταμόνας πίνειν, ὡσαύτως δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολέμιον· ὃν δὲ τρόπον οἶνος ὕδατι συγκερασθεὶς ἡδὺς, καὶ ἐπιτερπῆ τὴν χάριν ἤδη ἀποτελεῖ, οὕτως καὶ τὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ λόγου τέρπει τὰς ἀκοὰς τῶν ἐντυγχανόντων τῇ συντάξει· ἐνταῦθα δὲ ἔσται ἡ τελευτή.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΥ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

v. 36. κυριακῇ) συριακῇ: v. 37. οὕτως) οὕτω. ibid. τὸν λόγον καταπαύσων.) καταπαύσω τὸν λόγον. v. 39. Καθάπερ) addit γάρ. ibid. ἤδη) ἡδύς. ib. οὕτως) οὕτω. Subſcriptio abeſt ab *Edit. Rom.*

MAK-

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ
ΛΟΓΟΣ Γ'.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΔΕ Φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀνακομιθέντων μαθὼν τὴν γεινομένην τῶν ὑπ' αὐτοῦ κρατουμένων τόπων ἀφαίρεσιν ὑπὸ Ἀντιόχου, παραγγείλας ταῖς πάσαις δυνάμεσι πεζικαῖς καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν Ἀρσινόην συμπαραλαβὼν, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ Ῥαφίαν τόπων, ὅπου παρεμβεβλήκεισαν οἱ περὶ Ἀντίοχον.

ἐπ'

2. Θεόδοτος δέ τις ἐκπληρῶσαι τὴν ἐπιβουλὴν διανοηθεὶς, παραλαβὼν τῶν προϋποτεταγμένων αὐτῷ ὅπλων Πτολεμαϊκῶν τὰ κράτιστα, διεκομίσθη νύκτωρ ἐπὶ τὴν τοῦ Πτολεμαίου σκηνὴν, ὡς μόνος κτεῖναι αὐτὸν, καὶ ἐν τούτῳ διαλῦσαι τὸν πόλεμον.

3. Τοῦτον δὲ διάγων Δοσίθεος ὁ Δριμύλου λεγόμενος, τὸ γένος Ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μεταβαλὼν τὰ νόμιμα, καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀπηλλοτριωμένος, ἄσημόν τινα κατέκλινεν ἐν τῇ σκηνῇ, ὃν συνέβη κομίσασθαι τὴν ἐκείνου κόλασιν.

4. Γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμάτων μᾶλλον ἐρρωμένων τῷ Ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ Ἀρσινόη ἐπιπορευσαμένη τὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ οἴκτου καὶ δακρύων τοὺς πλοκάμους λελυμένη, βοηθεῖν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ ταῖς γυναιξὶ θαῤῥαλέως, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάστῳ δύο μνᾶς χρυσίου. πολέμυς

5. Καὶ τ' οὕτως συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομίαις διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ δοριαλώτους συλληφθῆναι.

6. Κατακρατήσας δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἔκρινε τὰς πλησίον πόλεις ἐπελθὼν παρακαλέσαι.

7. Ποιήσας δὲ τοῦτο, καὶ τοῖς τεμένεσι δωρεὰς ἀπονείμας, εὐθαρσεῖς τοὺς ὑποτεταγμένους κατέστησε.

8. Τῶν δὲ Ἰουδαίων διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς γερουσίας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς ἀσπασομένους αὐτὸν, καὶ ξένια κομιοῦντας, καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη μᾶλλον αὐτὸν προθυμηθῆναι, ὡς τάχιστα πρὸς αὐτοὺς παραγενέσθαι.

9. Δια-

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΛΟΓΟΣ Γ'.) ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΤΡΙΤΟΣ. CAP. I. [In *Edit. Rom.* iste liber in capita distinctus non est. v. 1. παρὰ τῶν ἀνακομισθέντων μαθὼν) transposita. ibid. γεινομένην τῶν ἐπ' αὐτοῦ) γενομένην τῶν ὑπ' αὐτοῦ. ib. πεζικαῖς καὶ ἱππικαῖς) πεζικαῖς τε καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ. v. 3. διάγων) διαγαγών. v. 4. πολέμους) πλοκάμους. ibid. καὶ ταῖς γυναιξὶ) absque articulo. v. 5. Καὶ τ' οὕτως) καὶ οὕτω. ibid. δοριαλώτους) δοριαλώτας. v. 8. χαρησομένους) συγχαρησομένους.

9 Διακομισθεὶς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα,
πιςῷ καὶ. θύσας τῷ μεγίςῳ Θεῷ, καὶ χάρι-
τας ἀποδιδὲς, καὶ τῶν ἑξῆς τι τῷ τό-
πῳ ποιήσας, καὶ δὴ παραγενόμενος εἰς
τὸν τόπον, καὶ τῇ σπουδαιότητι καὶ
εὐσεβείᾳ εὐπρεπείᾳ καταπλαγεὶς,

καταπληγεὶς 10. θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τῦ ἱεροῦ
εὐταξίαν, ἐνεθυμήθη βυλεύσασθαι εἰς
τὸν ναὸν εἰσελθεῖν.

11. Τῶν δὲ εἰπόντων μὴ καθήκειν γίνε-
ἔθνεσιν σθαι τῦτο, διὰ τὸ μηδὲ τοῖς ἐκ τῦ ἔθνυς
ἐξεῖναι εἰσιέναι, μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν,
ἀλλ᾽ ἢ μόνῳ τῷ προηγουμένῳ πάντων
ἀρχιερεῖ, καὶ τύτῳ κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἅ-
παξ, ὁ δὲ ὐδαμῶς ἐπείθετο.

παρα- 12. Τῦ τε νόμυ παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς
γνωσθέν- ἀπέλιπε προφερόμενος ἑαυτὸν δεῖν εἰσ-
τος, ὐδ' ελθεῖν, λέγων, καὶ εἰ ἐκεῖνοι ἐςέρην-
ὡς ται ταύτης τῆς τιμῆς, ἐμὲ δὲ οὐ δεῖ.

13. Καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν
αὐτὸν εἰσερχόμενον εἰς πᾶν τε τέμενος
οὐθεὶς ἐκώλυσε τῶν παρόντων;

14. Καί τις ἀπρονοήτως ἔφη κακῶς
αὐτὸ τῦτο τερατεύεσθαι;

15. Γενομένυ δὲ, φησὶ, τύτυ διά τι-
πάντων να αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελεύσεσθαι,
καὶ θελόντων αὐτῶν, καὶ μή;

16. Τῶν δὲ ἱερέων ἐν πάσαις ταῖς
ἁγίαις ἐσθήσεσι προσπεσόντων, καὶ δεο-
μένων τῦ μεγίςυ Θεῦ βοηθεῖν τῇ ἐνεςώσῃ τοῖς ἐνε-
ἀνάγκῃ, καὶ τὴν ὁρμὴν τῦ κακῶς ἐπι- ςῶσιν
βαλλομένου μεταθεῖναι, κραυγῆς τε με-
τὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων,

17. οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀπολειπόμε-
νοι, ταραχθέντες ἐξεπήδησαν, ἄδηλον
τιθέμενοι τὸ γινόμενον.

18. Αἵ τε κατάκλειςοι παρθένοι ἐν
θαλάμοις σὺν ταῖς τεκούσαις ἐξώρμη-
σαν· καὶ σποδῷ καὶ κόνει τὰς κόμας πα- ἀπέδω-
σάμεναι, * γόων τε καὶ ςεναγμῶν ἐνεμ- καν
πίπλων τὰς πλατείας. * πύγε

19. Αἱ δὲ καὶ προσαρτίως ἐςαλμέ-
ναι, τὺς πρὸς ἀπάντησιν διατεταγμένυς παςὺς, ἅπαν
καὶ τὴν ἁρμόζυσαν αἰδῶ παραλείπου- νῦν διατε-
σαι, δρόμον ἄτακτον ἐν τῇ πόλει συνέ- ταγμένην
ςαντο.

20. Τὰ δὲ νεογνὰ τῶν τέκνων, αἵ
τε πρὸς τύτοις μητέρες, καὶ τιθηνοὶ
παραλείπυσαι ἄλλως καὶ ἄλλως, αἱ μὲν καὶ
κατ᾽ οἴκυς, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς
ἀνεπιςρέπτως εἰς τὸ πανυπέρτατον ἱε-
ρὸν ἠθροίζοντο.

21. Ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τῦτο συλ-
λεγέντων δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοσίως ὑπ᾽
ἐκείνου κατεγχειρυμένοις.

22. Σύν τε τούτοις οἱ (περὶ) τῶν
πολι-

v. 9. τῷ πιςῷ) τῷ μεγίςῳ. ibid. εὐσεβείᾳ καταπληγεὶς) εὐπρεπείᾳ καταπλαγεὶς. v. 10. εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν.) transposita. v. 11. τοῖς ἔθνεσιν εἰσιέναι) τοῖς ἐκ τῦ ἔθνους ἐξεῖναι εἰσιέναι. ibid. κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἅπαξ) transposita. ib. ὁ δὲ ὐδαμῶς ἐπείθετο.) ὐδαμῶς ἠβύλετο πείθεσθαι. v. 12. παραγνωσθέντος, ὐδ' ὡς) παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς. ibid. ἐμὲ δὲ οὐ δεῖ.) ἐμὲ ὐ δεῖ. v. 13. αὐτὸν εἰσερχόμενον) transposita. ibid. πᾶν τε τέμενος) πᾶν τέμενος. v. 15. πάντων) πάντως. v. 16. ἐν πάσαις ταῖς ἐσθήσεσι) ἐν ταῖς ἁγίαις ἐσθήσεσι. ibid. προσπεσόντων) προπεσόντων. ib. τοῖς ἐνεςῶσιν) τῇ ἐνεςώσῃ ἀνάγκῃ. v. 17. ἀπολειπόμενοι) ὑπολειπόμενοι. v. 18. καὶ ἀπέδωκαν κόνει) καὶ σποδῷ καὶ κόνει. ibid. κόμας πασ. πύγε καὶ) κεφαλὰς πασάμεναι, γόων τε καὶ. ib. ἐνεμπίπλων τὰς πλατείας.) τὰς πλατείας ἐνεπίμπλων. v. 19. ἅπαν νῦν διατεταγμένην καὶ τὴν) ἀπάντησιν διατεταγμένους παςὺς καὶ τὴν. ibid. ἄτακτον) adjicit ἐν τῇ πόλει. v. 20. παραλείπυσαι) παραλιποῦσαι. ibid. καὶ μὲν) αἱ μὲν. ib. ἀνεπιςρέπτως) ἀνεπιςρέπτως. v. 21. συλλεγέντων δέησις) συλλεγομένων ἡ δέησις. v. 22. (περὶ) deest.

πολιτῶν θρασυνθέντες οὐκ ἠνείχοντο τέλεον αὐτῷ ἐπικειμένου, καὶ τὸ τῆς προθέσεως αὐτῷ ἐκπληροῦν διανοουμένῳ.

23. Φωνήσαντες δὲ τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσασθαι, καὶ θαῤῥαλέως ὑπὲρ τῷ πατρῴῳ νόμῳ τελευτᾷν, ὑπὸ
ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τόπῳ τραχύτητα, μόλις δὲ ὑπό τε τῶν γεραιῶν καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἀποτραπέντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς δεήσεως ἵεσαν στάσιν. παρῆσαν

24. Καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὡς ἔμπροσθεν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο δεόμενον.

25. Οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν ἀγέρωχον αὐτῷ νοῦν ἐξιστάνειν τῆς ἐντεθυμημένης βουλῆς. ἐπιβαλῆς

26. Θρασυνθεὶς δὲ καὶ πάντας παραπέμψας, ἤδη καὶ πρόσβασιν ἐποιεῖτο, τέλος ἐπιθήσειν δοκῶν τῷ προειρημένῳ.

27. Ταῦτ᾽ οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὄντες θεωροῦντες ἐτράπησαν εἰς τὸ σὺν τοῖς ἡμετέροις ἐπικαλεῖσθαι τὸν πᾶν κράτος ἔχοντα, τοῖς παροῦσιν ἐπαμῦναι, μὴ παριδόντα τὴν ἄνομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν.

28. Ἐκ δὲ τῆς πυκνοτάτης τε καὶ ἐμπόνου τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀνείκαστός τις ἦν βοή.

29. Δοκεῖν γὰρ ἦν μὴ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ τείχη καὶ τὸ πᾶν ἔδαφος ἠχεῖν, ἅτε δὴ τῶν πάντων τότε θάνατον ἀλλασσομένων ἀντὶ τῆς τοῦ τόπου βεβηλώσεως.

ΚΕΦ. Β'. II.

Ὁ Μὲν οὖν ἀρχιερεὺς Σίμων ἐξεναντίας τοῦ ναοῦ κάμψας τὰ γόνατα, καὶ τὰς χεῖρας προτείνας εὐτάκτως, ἐποιήσατο τὴν δέησιν τοιαύτην.

2. Κύριε, Κύριε, βασιλεῦ τῶν οὐρανῶν, καὶ δέσποτα πάσης τῆς κτίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παντοκράτωρ, πρόσχες ἡμῖν καταπονουμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ βεβήλου, θράσει καὶ σθένει πεφρυαγμένου.

3. Σὺ γὰρ εἶ ὁ κτίσας τὰ πάντα, καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάστης δίκαιος εἶ, καὶ τοὺς ὕβρει καὶ ἀγερωχίᾳ τι πράσσοντας κρίνεις.

4. Σὺ τοὺς ἔμπροσθεν ἀδικίαν ποιήσαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν ῥώμῃ καὶ θράσει πεποιθότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν αὐτοῖς ἀμέτρητον ὕδωρ. αὐτοὺς

5. Σὺ τοὺς ὑπερηφανίαν ἐργαζομένους Σοδομίτας διαδήλους ταῖς κακίαις γενομένους, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς ἐπιγινομένοις καταστήσας. ἀδήλους

6. Σὺ τὸν θρασὺν Φαραὼ καταδουλωσάμενον τὸν λαόν σου τὸν ἅγιον Ἰσραήλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς δοκιμάσας τιμωρίαις, ἐγνώρισας τὴν σὴν * δυναστείαν· ἐφ᾽ αἷς ἐγνώρισας τὸ μέγα σου κράτος. ἐδοκίμασας * δύναμιν

v. 22. προθέσεως) addit αὐτῷ. v. 23. θαῤῥαλέως ὑπὸ τῷ) θαῤῥαλέως ὑπὲρ τῷ. ibid. μόλις δὲ) μόλις τε. ib. παρῆσαν) ἵεσαν. v. 24. τούτοις) ἐν τούτοις. v. 25. ἐπιβαλῆς.) βαλῆς. v. 26. πάντας) πάντα. CAP. II. v. 1. in *Edit. Rom.* exrat, uti supplementa minoribus litteris expressa habent. v. 2. τῆς κτίσεως) absque articulo. v. 3. Σὺ γὰρ εἶ ὁ) σὺ γὰρ ὁ. ibid. τι πράσσοντας) πράσσοντάς τι. v. 4. ἐν οἷς γίγ.) ἐν οἷς καὶ γίγαντες. ibid. ἐπαγαγὼν αὐτοὺς) ἐπαγαγὼν αὐτοῖς. v. 5. ἀδήλους) διαδήλους. v. 6. ἐδοκίμασας) δοκιμάσας. ibid. δύναμιν) δυναστείαν.

7. Καὶ ἐπιδιώξαντα αὐτὸν σὺν ἅρμασι καὶ ὄχλων πλήθει, ἐπέκλυσας βάθει θαλάσσης, τοὺς δὲ ἐμπιστεύσαντας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἁπάσης κτίσεως δυναστεύοντι, σώους διεκόμισας.

8. Οἳ καὶ συνιδόντες ἔργα σῆς χειρὸς, ᾔνεσάν σε τὸν παντοκράτορα.

9. Σὺ βασιλεῦ, κτίσας τὴν ἀπέρατον καὶ ἀμέτρητον γῆν, ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον εἰς (σὸν) ὄνομά σοι τῷ τῶν ἁπάντων ἀπροσδεεῖ, καὶ παρεδόξασας ἐν ἐπιφανείᾳ μεγαλοπρεπεῖ, σύστασιν ποιησάμενος αὐτοῦ πρὸς δόξαν τοῦ μεγάλου καὶ ἐντίμου ὀνόματός σου.

10. Καὶ ἀγαπῶν τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ,
διότι ἐπηγγείλω δὴ, ὅτι ἐὰν γένηται ἡμῶν ἀ-
ποστροφὴ, καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς στενο-
χωρία, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον
ἡμῶν τοῦτον δεηθῶμεν, εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως
ἡμῶν.

11. Καὶ δὴ πιστὸς εἶ καὶ ἀληθινός.

12. Ἐπεὶ δὲ πλεονάκις (καὶ) θλι-
βέντων τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐβοήθησας
αὐτοῖς ἐν τῇ ταπεινώσει, καὶ ἐῤῥύσω
κακῶν αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κινδύνων.

δὲ 13. Ἰδὲ δὴ νῦν, ἅγιε βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας καταπονούμεθα, καὶ ὑπετάγημεν ἐχθροῖς ἡμῶν, καὶ παρείμεθα ἐν ἀδυναμίαις.

14. Ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ καταπτώσει ὁ θρασὺς καὶ βέβηλος οὗτος ἐπιτηδεύει καθυβρίσαι τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναδεδειγμένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον.

15. Τὸ μὲν γὰρ κατοικητήριόν σου οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστίν.

16. Ἀλλὰ ἐπεὶ εὐδόκησας τὴν δόξαν σου ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραὴλ, ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον.

17. Μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τούτων ἀκαθαρσίᾳ, μηδὲ εὐθύνῃς ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει, ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παράνομοι ἐν θυμῷ αὐτῶν, μηδὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερηφανίᾳ γλώσσης αὐτῶν, λέγοντες·

18. Ἡμεῖς κατεπατήσαμεν τὸν οἶκον τοῦ ἁγιασμοῦ, ὡς καταπατοῦνται οἱ οἶκοι τῶν προσοχθισμάτων.

19. Ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἀμπλακίας ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.

20. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου· καὶ δὸς αἰνέσεις ἐν τῷ στόματι τῶν καταπεπτωκότων καὶ συντετριμμένων τὰς ψυχὰς, ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην.

21. Ἐνταῦθα ὁ πάντων ἐπόπτης Θεὸς
καὶ πρὸ πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας προπά-
τῆς ἐνθέσμου λιτανείας, τὸν ὕβρει καὶ τωρ
θράσει μεγάλως ἐπηρμένον ἐμάστιξεν
αὐτὸν,

22. ἔνθεν

v. 8. συνιδόντες) συνειδότες. v. 9. ἀπέρατον) ἀπέραντον. ibid. ἡγίασας) ἁγιάσας. ib. (σὸν) abest. v. 10. διότι ἐὰν) δὴ, ὅτι ἐάν. ibid. τόπον ἡμῶν) τόπον τοῦτον. v. 11. πιστὸς καὶ) πιστός εἶ καί. v. 12. (καὶ) abest. ibid. κακῶν) κινδύνων. v. 13. Ἰδοὺ δὲ) ἰδὲ δή. ibid. ἐχθροῖς) τοῖς ἐχθροῖς. v. 15. κατοικητήριόν σου) οἰκητήριόν σου. v. 16. Ἀλλὰ) ἀλλ'. v. 20. καταλαβέτωσαν) addit ἡμᾶς. ibid. ἐν τῷ στόματι) absque articulo. v. 21. προπάτωρ) πρὸ πάντων.

22. ἔνθεν καὶ ἔνθεν κραδάνας αὐτὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥστε κατ᾽ ἐδάφους ἄπρακτον ἔτι, καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μηδὲ φωνῆσαι δύνασθαι
πεπληγ- δικαίᾳ περιπεπληγμένον κρίσει.
μένον

23. Ὅθεν οἵ τε φίλοι καὶ σωματοφύλακες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ ὀξεῖαν ἰδόντες τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν εὐθύναν, φοβούμενοι μὴ καὶ τὸ ζῆν ἐκλείπῃ, ταχέως αὐτὸν ἐξείλκυσαν ὑπερβάλλοντι καταπεπληγμένοι φόβῳ.

24. Ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον ἀναλεξάμενος αὐτὸν, οὐδαμῶς εἰς μετάμελον ἦλθεν ἐπιτιμηθεὶς, μετὰ ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς θέμενος ἀνέλυσε.

25. Διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὰ τῆς κακίας ἐπαύξων, διά τε τῶν προαποδεδειγμένων συμποτῶν καὶ ἑταίρων τοῦ παντὸς δικαίου κεχωρισμένων,

26. οὐ μόνον ταῖς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηρκέσθη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συνίστασθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν καὶ αὐτοὺς ἕπεσθαι τῇ ἐκείνου θελήσει.

27. Προέθετο δὲ δημοσίᾳ κατὰ τοῦ ἔθνους διαδοῦναι ψόγον· καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν αὐλὴν πύργου στήλην ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραφήν·

28. Μηδένα τῶν μὴ θυόντων εἰς τὰ ἐπὶ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τοὺς Ἰουδαίους εἰς λαογραφίαν καὶ οἰκετικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τοὺς δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ φερομένους τοῦ ζῆν μεταστῆσαι.

29. Τούτους τε ἀπογραφομένους * χαράσσεσθαι, καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασήμῳ Διονύσου Κισσοφύλλῳ, οὓς καὶ προκαταχωρίσαι εἰς τὴν προσυνεσταλμένην αὐθεντίαν.

τοὺς
* χαράσσεσθαι

30. Ἵνα δὲ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπεχθόμενος φαίνηται, ὑπέγραψεν· ἐὰν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τελετὰς μεμυημένοις ἀναστρέφεσθαι, τούτους ἰσοπολίτας Ἀλεξανδρεῦσιν εἶναι.

31. Ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως εὐσεβείας ἐπιβάθρας στυγοῦντες, εὐχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς μεγάλης τινὸς κοινωνήσοντες εὐκλείας ἀπὸ τῆς ἐσομένης τῷ βασιλεῖ συναναστροφῆς.

32. Οἱ δὲ πλεῖστοι γενναίᾳ ψυχῇ ἐνίσχυσαν, καὶ οὐ διέστησαν τῆς εὐσεβείας· τά τε χρήματα περὶ τοῦ ζῆν ἀντικαταλλασσόμενοι ἀδεῶς ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ῥύσασθαι ἐκ τῶν ἀπογραφῶν.

33. Εὐέλπιδες δὲ καθειστήκεισαν ἀντι- τε λήψεως τεύξεσθαι, καὶ τοὺς ἀποχωροῦντας ἐξ αὐτῶν ἐβδελύσσοντο, καὶ ὡς πολεμίους τοῦ ἔθνους ἔκρινον, καὶ τῆς κοινῆς συναναστροφῆς καὶ εὐχρηστίας ἐστέρουν.

v. 22. κατ᾽ ἐδάφους) καθ᾽ ἐδάφους. ibid. πεπληγμένον) περιπεπληγμένον. v. 23. καὶ σωματοφύλακες ὀξεῖαν) καὶ οἱ σωματοφύλακες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ ὀξεῖαν. v. 24. αὐτὸν) ἑαυτὸν. ibid. μετὰ ἀπειλῆς) μετ᾽ ἀπειλῆς. ibid. θέμενος) abest. v. 25. διά τε τῶν) διὰ δὲ τῶν. v. 27. Προέθετο) addit δὲ. ibid. ἐπὶ τοῦ κατὰ) καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ. ib. ἐκόλαψε) ἐξεκόλαψε. v. 28. ἐπὶ τὰ ἱερὰ) εἰς τὰ ἱερὰ. v. 29. τάς τε ἀπογρ. χαράσσεσθαι) τούτους τε ἀπογραφομένους χαράσσεσθαι. ibid. προκαταχωρίσαι) καταχωρίσαι. v. 30. κατὰ τελετὰς) κατὰ τὰς τελετὰς. v. 31. Ἔνιοι μὲν ἐπὶ) ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ. ibid. τὰς τῆς εὐσεβείας) τὰς τῆς πόλεως εὐσεβείας. v. 33. Εὐέλπιδές τε) εὐέλπιδες δὲ.

ΚΕΦ. Γ΄. III.

Καὶ μεταλαμβάνων ὁ δυσσεβὴς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξεχόλησεν, ὥστε ὐ μόνον τοῖς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν
ὀργίζεσθαι διοργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ βαρυτέρως ἐναντιωθῆναι, καὶ προστάξαι σπεύδοντας συναγαγεῖν πάντας ἐπιτοαυτὸ, καὶ χειρίςῳ μόρῳ τῦ ζῆν μεταςῆσαι.

οἰκοδομουμένων 2. Τῦτον δὲ οἰκονομεμένων Φήμη δυσμενὴς * ἐξηχεῖτο κατὰ τῦ γένους ἀνθρώποις
* ἐξεχεῖτο συμφρονῦσιν εἰς κακοποίησιν, ἀφορμῆς δεδιδομένης εἰς διάθεσιν, ὡς ἂν ἀπὸ τῶν νομίμων αὐτοὺς κωλυόντων.

3. Οἱ δὲ Ἰυδαῖοι τὴν μὲν πρὸς τὺς βασιλεῖς εὔνοιαν καὶ πίςιν ἀδιάςροφον
Φυλάσσοντες ἦσαν διαφυλάσσοντες.

4. Σεβόμενοι δὲ τὸν Θεὸν, καὶ τῷ τῦ νόμῳ πολιτευόμενοι, χωρισμὸν ἐποί-
τῷ ουν ἐπὶ τινων καὶ καταςροφάς· δι' ἣν αἰ-
ἔνιοι τίαν ἐνίοις ἀπεχθεῖς ἐφαίνοντο.

5. Τῇ δὲ τῶν δικαίων εὐπραξίᾳ κοσμῦντες τὴν συναναςροφὴν, ἅπασιν ἀνθρώποις εὐδόκιμοι καθειςήκεισαν.

6. Τὴν μὲν οὖν περὶ τῦ γένους ἐν πᾶσι θρυλεμένην εὐπραξίαν οἱ ἀλλόφυλοι οὐδαμῶς διηριθμήσαντο.

7. Τὴν δὲ περὶ τῶν προσκυνήσεων καὶ τροφῶν διάςασιν ἐθρύλουν, φάσκοντες, μήτε τῷ βασιλεῖ, μήτε ταῖς δυνάμεσιν ὁμοσπόνδους τὺς ἀνθρώπους γείνεσθαι, δυσμενεῖς δὲ εἶναι καὶ μέγα τι τοῖς πράγμασιν ἐναντιυμένους· καὶ ὐ τῷ τυχόντι περιήψαντο ψόγῳ. Φόβῳ

8. Οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν Ἕλληνες ὐδὲν ἠδικημένοι, ταραχὴν ἀπροσδόκητον περὶ τὺς ἄνδρας θεωρῦντες, καὶ συνδρομὰς ἀπροσκόπους γινομένας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἔθανον· τυραννικὴ γὰρ ἦν ἡ διάθεσις· παρεκάλουν δὲ καὶ δυσφόρως εἶχον, καὶ μεταπεσεῖσθαι ταῦτα ὑπελάμβανον.

9. Μὴ γὰρ οὕτω παρορωθήσεσθαι τηλικῦτο σύςημα μηδὲν ἠγνοηκώς. ἠγνοηκός

10. Ἤδη δὲ καί τινες γείτονές τε καὶ φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι μυςικῶς τινας ἐπισπώμενοι, πίςεις ἐδίδυν συνασπιεῖν, καὶ πᾶν ἐκτενὲς προσοίσεσθαι πρὸς ἀντίληψιν.

11. Ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ τὸ παρὸν εὐημερίᾳ γεγαυρωμένος, καὶ ὐ καθορῶν τὸ τῦ μεγίςου Θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ διηνεκῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαμένειν βυλῇ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπιςολὴν τήνδε·

12. Βασιλεὺς Πτολεμαῖος Φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπτον, καὶ κατὰ τόπον ςρατηγοῖς καὶ ςρατιώταις χαίρειν καὶ ἐῤῥῶσθαι.

13. Ἔῤῥωμαι δὲ καὶ αὐτὸς ἐγὼ καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν.

14. Τῆς

CAP. III. v. 1. Καὶ μεταλαμβάνων) ὁ καὶ μεταλαμβ. ibid. ἐξεχόλησεν) ἐχόλησεν. ib. κατὰ Ἀλεξ. ὀργίζεσθαι) κατ' ἀλεξ. διοργίζεσθαι. ib. σπεύδοντας) σπεύσαντας. v. 2. οἰκοδομυμένων φ. δ. ἐξεχεῖτο) οἰκονομουμένων Φήμη δυσμενὴς ἐξηχεῖτο. ibid. δεδιδομένης) διδομένης. v. 3. φυλάσσοντες) διαφυλάσσοντες. v. 4. ἐπὶ τῷ) ἐπί τινων καὶ. ibid. ἔνιοι) ἐνίοις. v. 6. θρυλεμένην) θρυλλεμένην. v. 7. ἐθρύλυν) ἐθρύλλυν. ibid. γείνεσθαι) γενέσθαι. ib. περιήψαντο φόβῳ.) περιῆψαν ψόγῳ. v. 8. περὶ τὺς ἄνδρας) περὶ τὺς ἀνθρώπους. ibid. ἔθανον) ἔθενον. v. 9. οὕτω παρορωθήσεσθαι) ὅτως παρορωθήσεται. ibid. ἠγνοηκός.) ἠγνοηκώς. v. 13. καὶ αὐτὸς ἐγὼ) καὶ ἐγὼ αὐτός.

14. Τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν γενομένης ἡμῖν ἐπιςρατείας, ἧς ἴςε καὶ αὐτοὶ, τῇ τῶν θεῶν πρὸς ἡμᾶς ἀπροπτώτῳ συμμαχίᾳ καὶ τῇ ἡμετέρᾳ δὲ ῥώμῃ κατὰ λόγον ἐπὶ ἄριστον τέλος ἀχθείσης,

15. ἡγησάμεθα μὴ βίᾳ δόρατος, ἐπιεικείᾳ δὲ καὶ πολλῇ φιλανθρωπίᾳ τιθηνήσασθαι κατοικοῦντα Κοίλην Συρίαν
εὐποιήσαντες καὶ Φοινίκην ἔθνη, εὐποιῆσαί τε ἀσμένως.

16. Καὶ τοῖς κατὰ πόλεσιν ἱεροῖς ἀπονείμαντες προσόδους πλείςας,
προσήχθημεν προήχθημεν καὶ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀναβάντες τιμῆσαι τὸ ἱερὸν τῶν ἀλιτηρίων καὶ μηδέποτε ληγόντων τῆς ἀνοίας.

17. Οἱ δὲ λόγῳ μὲν τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νόθως, προθυμηθέντων ἡμῶν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπέσι καὶ καλλίςοις ἀναθήμασι τιμῆσαι,

18. τύφοις φερόμενοι παλαιοτέροις,
λειπόμενοι εἶρξαν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου, ἀπολειπόμενοι τῆς ἡμετέρας ἀλκῆς, δι' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλανθρωπίαν.

19. Τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡμᾶς δυσμένειαν ἔκδηλον καθιςάντες, ὡς μονώτατοι τῶν ἐθνῶν βασιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ὑψαυχενοῦντες οὐδὲν γνήσιον βούλονται φέρειν.

20. Ἡμεῖς δὲ τῇ τούτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες, καὶ μετὰ νίκης διακομισθέντες, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον τοῖς πᾶσιν ἔθνεσι φιλανθρώπως ἀπαντήσαντες, καθὼς ἔπρεπεν ἐποιήσαμεν.

21. Ἐν δὲ τούτοις πρὸς τοὺς ὁμοφύλους αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασι γνωρίζοντες, διά τε τὴν συμμαχίαν καὶ τὰ πεπιςευμένα μετὰ ἁπλότητος αὐτοῖς ἀρχῆθεν μύρια πράγματα τολμήσαντες ἐξαλλοιῶσαι, ἐβουλήθημεν καὶ πολιτείας αὐτοὺς Ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι, καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερέων καταςῆσαι.

22. Οἱ δὲ τοὐναντίον ἐκδεχόμενοι· καὶ τῇ συμφύτῳ κακοηθείᾳ τὸ καλὸν ἀπωσάμενοι, διηνεκῶς δὲ εἰς τὸ φαῦλον ἐκνεύοντες,

23. οὐ μόνον ἀπεςρέψαντο τὴν ἀτίμητον πολιτείαν, ἀλλὰ καὶ βδελύσσονται λόγῳ τε καὶ σιγῇ τοὺς ἐν αὐτοῖς ὀλίγους πρὸς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους,
παρέκαςα ὑφορώμενοι διὰ τῆς δυσκλεεςάτης ἐμβιώσεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταςρέψαι τὰ κατορθώματα. μετὰ
πράγματα

24. Διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πεπεισμένοι τούτους κατὰ πάντα δυσνοεῖν ἡμῖν τρόπον, καὶ προνοούμενοι, μήποτε αἰφνιδίου μετέπειτα ταραχῆς ἐνςάσης ἡμῖν τοὺς δυσσεβεῖς τούτους κατὰ νώτου προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους·

25. Προςετάξαμεν ἅμα τῷ προσπεσεῖν τὴν ἐπιςολὴν τήνδε, αὐθωρὶ τοὺς ἐννεμομένους σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ

 τέκνοις

v. 14. τῆς εἰς τὴν) ἐκ τῆς εἰς τήν. ibid. θεῶν) addit πρὸς ἡμᾶς. ib. συμμαχίᾳ κατὰ λ. ἐπὶ τέλος) συμμαχίᾳ, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ δὲ ῥώμῃ κατὰ λόγον ἐπ' ἄριστον τέλος. v. 15. κατοικοῦντα) τὰ κατοικοῦντα. ibid. εὐποιήσαντες) εὐποιῆσαί τε. v. 16. προσήχθημεν) προήχθημεν. ibid. ἀλιτηρίων) ἀλητηρίων. v. 18. λειπόμενοι) ἀπολειπόμενοι. v. 21. πράγματα) addit τολμήσαντες. v. 23. μετὰ τῆς δυσκλ.) διὰ τῆς δυσκλεεςάτης. ibid. πράγματα.) κατορθώματα. v. 25. σὺν ταῖς γυναιξὶ) absque articulo.

τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀποςεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐνδεσμοῖς σιδηροῖς πάντοθεν κατακεκλεισμένες, εἰς ἀνήκεςον καὶ δυσκλεῆ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.

26. Τέτων γὰρ ὁμȣ̃ κολασθέντων, διειλήφαμεν εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐςαθείᾳ καὶ τῇ βελτίςῃ διαθέσει καταςαθήσεσθαι.

27. Ὃς δ' ἂν σκεπάσῃ τινὰ τῶν Ἰȣδαίων ἀπὸ γεραιȣ̃ μέχρι νηπίȣ καὶ μέχρι τῶν ὑπομαςιαίων, ἐχ[illegible]ςαις βασάνοις ἀποτυμπανισθήσεται πανοικίᾳ.

28. Μηνύειν δὲ τὸν βȣλόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν οὐσίαν τȣ̃ ἐμπίπτοντος ὑπὸ τὴν εὐθύναν λήψεται, καὶ ἐκ τȣ̃ βασιλείου ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας τεύξεται, καὶ ςεφανωθήσεται.

29. Πᾶς δὲ τόπος, ȣ̃ ἐὰν φωραθῇ τὸ σύνολον σκεπαζόμενος Ἰȣδαῖος, ἄβατος καὶ περιφλεγὴς γινέσθω, καὶ πάσῃ θνητῇ φύσει καθάπαν ἄχρηςος φανήσεται εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον.

30. Καὶ ὁ μὲν τῆς ἐπιςολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο.

ΚΕΦ. Δ'. IV.

ΠΑντη δὲ ὅπου προσέπιπτε τȣ̃το τὸ πρόςαγμα, δημοτελὴς συνίςατο τοῖς ἔθνεσιν οὖν εὐωχία μετὰ ἀλαλαγμῶν καὶ χαρᾶς, ὡς ἂν τῆς προκατεσκιῤῥωμένης αὐτοῖς πάλαι κατὰ διάνοιαν, μετὰ παῤῥησίας νῦν ἐκφαινομένης ἀπεχθείας.

2. Τοῖς δὲ Ἰȣδαίοις ἄληκτον πένθος ἦν καὶ πανόδυρτος μετὰ δακρύων βοὴ, ςεναγμοῖς πεπυρωμένης πάντοθεν αὐτῶν τῆς καρδίας, ὀλοφυρομένων τὴν ἀπροσδόκητον ἐξαίφνης αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν ὀλεθρίαν. πανόδυρκτος

3. Τίς νομὸς ἢ πόλις, ἢ τίς τὸ σύνολον οἰκητὸς τόπος, ἢ τίνες ἀγυιαὶ κοπετοῦ καὶ γόων ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἐμπεπλῶντο;

4. Οὕτως γὰρ μετὰ πικρᾶς καὶ ἀνοίκτȣ ψυχῆς ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν ςρατηγῶν ὁμοθυμαδὸν ἐξαπεςέλλοντο, ὥςε ἐπὶ ταῖς ἐξάλλοις τιμωρίαις καί τινας τῶν ἐχθρῶν λαμβάνοντας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κοινὸν ἔλεον, καὶ λογιζομένȣς τὴν ἄδηλον τȣ̃ βίȣ καταςροφὴν δακρύειν αὐτῶν τὴν δυσάθλιον ἐξαποςολήν. πικρίας

5. Ἤγετο γὰρ γεραιῶν πλῆθός πολιᾷ πεπυκασμένων, τὴν ἐκ τȣ̃ γήρως νωθρότητα ποδῶν ἐπικύφων, ἀνατροπῆς ἐπίκυφον ὁρμῇ βιαίας, ἀπάσης αἰδȣ̃ς ἄνευ πρὸς ὀξεῖαν καταχρωμένων πορείαν.

6. Αἱ δὲ ἄρτι πρὸς βίου κοινωνίαν γαμικὸν ὑπεληλυθυῖαι παςὸν νεάνιδες ἀντὶ τέρψεως μεταλαβοῦσαι γόους, καὶ

κόνει

v. 25. μετὰ ὕβρεως) μετὰ ὕβρεων. v. 26. καὶ τῇ βελτίςῃ) absque articulo. v. 27. καὶ μέχρι τῶν ὑπομαςιαίων) μέχρι τῶν ὑπομαςιδίων. ibid. ἐχθίςαις) αἰσχίςοις. ib. πανοικίᾳ.) πανοικί. v. 28. βασιλείου) βασιλικȣ̃ ἀργυρίου. ibid. ἐλευθερίας) addit τεύξεται καὶ. v. 29. περιφλεγὴς) πυριφλεγής. ibid. καθάπαν) κατὰ πάντα. CAP. IV. v. 1. ἐν εὐωχίᾳ) ἐν abeſt. ibid. νῦν ἐκφαινομένης) συνεκφαινομένης. v. 2. ἄληκτον) ἀνήκεςον. ibid. πανόδυρκτος) πανόδυρτος. ib. πάντοθεν αὐτῶν τῆς) τῆς αὐτῶν πάντοθεν. ib. αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν) transpoſita. ib. ὀλεθρίαν.) ὀλετρίαν. v. 3. ἐπ' αὐτοῖς) adjicit οὐκ ἐμπεπλῶντο. v. 4. Οὕτως γὰρ μετὰ πικρίας) οὕτω γὰρ μετὰ πικρᾶς καὶ. ibid. τὴν δυσάθλιον) τρισάθλιον. v. 5. πεπυκασμένων) πεπηκασμένων. ibid. ἐπίκυφον) ἐπικύφων.

κόνει τὴν μυροβρεχῆ πεφυρμέναι κόμην, ἀκαλύπτως δὲ ἀγόμεναι, θρῆνον ἀνθ' ὑμεναίων ὁμοθυμαδὸν ἐξῆρχον, ὡς
σκύμνοις ἐσπαραγμέναι σκυλμοῖς ἀλλοεθνέσι.

δημοσίᾳ 7. Δέσμιαι δὲ δημόσιαι μέχρι τῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐμβολῆς εἵλκοντο μετὰ βίας.

βρόχους 8. Οἱ δὲ τούτων συζυγεῖς βρόχοις ἀντὶ στεφέων τοὺς αὐχένας περιπεπλεγμένοι μετὰ ἀκμαίας καὶ νεανικῆς ἡλικίας, ἀντὶ εὐωχίας καὶ νεωτερικῆς ῥᾳθυμίας τὰς ἐπιλοίπους τῶν γάμων ἡμέρας ἐν θρήνοις διῆγον, παρὰ πόδας ἤδη τὸν ᾅδην ὁρῶντες κείμενον.

9. Κατήχθησαν δὲ θηρίων τρόπον ἀγόμενοι σιδηροδέσμοις ἀνάγκαις· οἱ μὲν τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσηλωμένοι τοὺς τραχήλους, οἱ δὲ τοὺς πόδας ἀρρήκτοις κατησφαλισμένοι πέδαις,

10. ἔτι καὶ τῷ καθύπερθε πυκνῷ σανιδώματι διακειμένῳ τὸ φέγγος ἀποκλειόμενοι, ὅπως πάντοθεν ἐσκοτισμένοι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀγωγὴν ἐπιβούλων ἐν παντὶ τῷ κατάπλῳ λαμβάνωσι.

11. Τούτων δὲ ἐπὶ τὴν λεγομένην Σχεδίαν ἀχθέντων, καὶ τοῦ παράπλου περανθέντος, καθὼς ἦν δεδογματισμένον τῷ βασιλεῖ, προσέταξεν αὐτοὺς ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως ἱπποδρόμῳ παρεμβαλεῖν ἀπλάτῳ καθεστῶτι περιμέτρῳ, καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν ἄγαν εὐκαιροτάτῳ καθεστῶτι πᾶσι τοῖς καταπορευομένοις εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἐκ τούτων εἰς τὴν χώραν στελλομένοις πρὸς ἐκδημίαν· πρὸς τὸ μηδὲ ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ κοινωνεῖν, μηδὲ τὸ σύνολον
καταξιῶσθαι περιβόλων. περιβόλῳ

12. Ὡς δὲ τοῦτο ἐγενήθη, ἀκούσας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ὁμοεθνεῖς κρυβῆ ἐκπορευομένους πυκνότερον ἀποδύρεσθαι τὴν ἀκλεῆ τῶν ἀδελφῶν ταλαιπωρίαν,

13. διοργισθεὶς προσέταξε καὶ τούτοις ὁμοῦ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελῶς ὡς ἐκείνοις ποιῆσαι, μὴ λειπομένοις κατὰ μηδένα τρόπον τῆς ἐκείνων τιμωρίας·

14. ἀπογραφῆναι δὲ πᾶν τὸ φῦλον ἐξ ὀνόματος· οὐκ εἰς τὴν ἔμπροσθεν βραχεῖ προδεδηλωμένην τῶν ἔργων κατάπονον λατρείαν, * στρεβλωθέντας δὲ παρηγγελμέναις αἰκίαις τὸ τέλος ἀφανίσαι μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας. κατατρόπον * στρεβλωθέντα

15. Ἐγίνετο μὲν οὖν ἡ τούτων ἀπογραφὴ μετὰ πικρᾶς σπουδῆς καὶ φιλοτίμου προσεδρίας ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, ἀνήνυτον λαμβάνουσα τὸ τέλος ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα.

16. Μεγάλως δὲ καὶ διηνεκῶς ὁ βασιλεὺς χαρᾷ πεπληρωμένος, συμπόσια ἐπὶ πάντων τῶν εἰδώλων συνιστάμενος, πεπλανημένῃ πόῤῥω τῆς ἀληθείας φρενὶ καὶ βεβήλῳ στόματι, κωφὰ καὶ μὴ δυνάμενα αὐτοῖς λαλεῖν ἢ ἀρήγειν, ἐπαινῶν, εἰς δὲ τὸν μέγιστον Θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα λαλῶν. πεπληρωμένῃ

17. Μετὰ

v. 6. μυροβρεχῆ) μυροβραχῆ. ibid. σκύμνοις) σκυλμοῖς. v. 7. δημοσίᾳ) δημόσιαι. v. 8. Οἱ δὲ) οὗτε. ibid. βρόχοις) βρόχοις. ib. νεανικῆς) καὶ νεανικῆς. v. 10. διακειμένῳ, ὅπως) διακειμένῳ τὸ φέγγος ἀποκλειόμενοι, ὅπως. v. 11. ἀπλάτῳ) ἀπλέτῳ. ibid. τὸ σύνολον) μηδὲ τὸ σύνολον. ib. περιβόλῳ.) περιβόλων. v. 12. ἀκλεῆ) ἀκλεᾶ. v. 14. ἐκ εἰς τὴν ἔμπροσθεν) ἐ γὰρ τὴν ἔμπροσθε. ibid. κατατρόπον - - παρηγγελμέναις) κατάπονον λατρείαν, στρεβλωθέντας δὲ ταῖς παρηγγελμέναις. v. 16. πεπληρωμένῃ) πεπλανημένῃ. ibid. κωφὰ) τὰ μὲν κωφά. ib. εἰς δὲ τὰ μὴ καθήκοντα) εἰς δὲ τὸν μέγιστον Θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα.

17. Μετὰ δὲ τὸ προειρημένον τοῦ χρόνου διάστημα προσηνέγκαντο οἱ γραμματεῖς (προηνέγκαντο) τῷ βασιλεῖ, μηκέτι ἰσχύειν τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπογραφὴν ποιεῖσθαι διὰ τὴν ἀμέτρητον αὐτῶν πληθύν·

18. καί περ ὄντων ἔτι κατὰ τὴν χώραν πλειόνων, τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας ἔτι συνεστηκότων, τῶν δὲ καὶ κατὰ τὸν τόπον, ὡς ἀδυνάτου καθεστῶτος πᾶσι τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον στρατηγοῖς.

19. Ἀπειλήσαντος δὲ αὐτοῖς σκληρότερον, ὡς δεδωροκοπημένοις εἰς μηχανὴν τῆς ἐκφυγῆς, συνέβη σαφῶς αὐτὸν περὶ τούτου πιστωθῆναι,

20. λεγόντων μετὰ ἀποδείξεως, καὶ τὴν χαρτηρίαν ἤδη καὶ τοὺς γραφικοὺς καλάμους, ἐν οἷς ἐχρῶντο, ἐκλελοιπέναι.

21. Τοῦτο δὲ ἦν ἐνέργεια τῆς τοῦ βοηθοῦντος τοῖς Ἰουδαίοις ἐξ οὐρανοῦ προνοίας ἀνικήτου.

ΚΕΦ. Ε′. V.

ΤΟΤΕ προσκαλεσάμενος Ἕρμωνα τὸν πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων ἐπιμελείᾳ, βαρείᾳ μεμεστωμένος ὀργῇ καὶ χόλῳ κατὰ πᾶν ἀμετάθετος,

2. ἐκέλευσεν ὑπὸ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν δαψιλέσι δράκεσι λιβανωτοῦ καὶ οἴνῳ πλείονι ἀκράτῳ ἅπαντας τοὺς ἐλέφαντας ποτίσαι, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντακοσίους· καὶ ἀγριωθέντας τῇ τοῦ πόματος ἀφθόνῳ χορηγίᾳ εἰσαγαγεῖν (ἀφθόνας) πρὸς συνάντησιν τοῦ μόρου τῶν Ἰουδαίων.

3. Ὁ μὲν τάδε προστάσσων ἐτρέπετο πρὸς τὴν εὐωχίαν, συναγαγὼν τοὺς μάλιστα τῶν φίλων καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους.

4. Ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὸ προσταγὲν ἀραρότως Ἕρμων συνετέλει.

5. Οἵ τε πρὸς τούτοις λειτουργοὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐξιόντες τὰς τῶν ταλαιπωρούντων ἐδέσμευον χεῖρας, τήν τε λοιπὴν ἐμηχανῶντο περὶ αὐτοὺς ἀσφάλειαν, ἔννυχον δόξαντες ὁμοῦ λήψεσθαι τὸ φῦλον πέρας τῆς ὀλεθρίας.

6. Οἱ δὲ πάσης σκέπης ἔρημοι δοκοῦντες εἶναι τοῖς ἔθνεσιν Ἰουδαῖοι, διὰ τὴν πάντοθεν περιέχουσαν αὐτοὺς μετὰ δεσμῶν ἀνάγκην,

7. τὸν παντοκράτορα Κύριον καὶ πάσης δυνάμεως δυναστεύοντα, ἐλεήμονα Θεὸν αὐτῶν καὶ πατέρα, δυσκαταπαύστῳ βοῇ πάντες μετὰ δακρύων ἐπεκαλέσαντο δεόμενοι,

8. τὴν κατ' αὐτῶν μεταστρέψαι βουλὴν ἀνοσίαν, καὶ ῥύσασθαι αὐτοὺς μετὰ μεγαλομεροῦς ἐπιφανείας ἐκ τοῦ παρὰ πόδας ἐν ἑτοίμῳ μόρου.

9. Τούτων μὲν οὖν ἡ λιτανεία ἐκτενῶς ἀνέβαινεν εἰς τὸν οὐρανόν.

10. Ὁ δὲ Ἕρμων τοὺς ἀνηλεεῖς ἐλέφαντας ποτίσας πεπληρωμένους τῆς τοῦ οἴνου πολλῆς χορηγίας καὶ τοῦ λι-

βάνου

v. 17. προηνέγκαντο) προσηνέγκαντο. v. 18. ἔτι κατὰ τὴν χώραν) κατὰ τὴν χώραν ἔτι. ibid. πλειόνων) τῶν πλειόνων. ibid. κατὰ τὸν τόπον) absque articulo. v. 19. πιστωθῆναι) πειθῆναι. CAP. V. v. 2. ἐρχομένην) ἐπερχομένην. ibid. ἀφθόνας) ἀφθόνῳ. v. 5. ταλαιπωρούντων) ταλαιπώρων. v. 9. in Rom. τούτων μὲν οὖν ἐκτενῶς ἡ λιτανεία ἀνέβαινεν εἰς οὐρανόν.

ϐάνου μεμεςωμένους, ὄρθριος ἐπὶ τὴν αὐλὴν παρῆν περὶ τέτων προσαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ.

11. Τὸ δὲ ἀπ' αἰῶνος κλίσμα χρόνου καλὸν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ ἐπιϐαλλόμενον ὑπὸ τῦ χαριζομένου πᾶσιν, οἷς ἂν αὐτὸς θελήσῃ, ὕπνου μέρος ἀπέςειλε πρὸς τὸν βασιλέα. εἰς

12. Καὶ ἡδίςῳ καὶ βαθεῖ κατηχέθη τῇ ἐνεργείᾳ τῦ δεσπότε, τῆς ἀθέσμου μὲν προθέσεως πολὺ διεσφαλμένος, τῦ δὲ ἀμεταθέτε λογισμοῦ μεγάλως διεψευσμένος.

τε 13. Οἱ δὲ Ἰεδαῖοι τὴν προσημανθεῖσαν ὥραν διαφυγόντες, τὸν ἅγιον ἤνεν Θεὸν αὐτῶν· καὶ πάλιν ἠξίουν τὸν εὐκατάλλακτον, δεῖξαι μεγαλοσθενῦς ἑαυτῦ χειρὸς κράτος ἔθνεσιν ὑπερηφάνοις.

14. Μεσούσης δὲ ἤδη δεκάτης ὥρας σχεδὸν, ὁ πρὸς ταῖς κλήσεσι τεταγμένος, ἀθρόες τὲς κλητὲς ἰδὼν, ἔνυξε προσελθὼν τὸν βασιλέα.

15. Καὶ μόλις διεγείρας, ὑπέδειξε τὸν τῆς συμποσίας καιρὸν ἤδη παρατρέχοντα, τὸν περὶ τέτων λόγον ποιούμενος.

16. Ὃν ὁ βασιλεὺς λογισάμενος, καὶ τραπεὶς εἰς τὸν πότον, ἐκέλευσε τὲς παραγεγονότας εἰς τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλιθῆναι αὐτῦ. ἐπὶ ἀνακλῖναι

17. Οὗ καὶ γενομένε, παρῄνει εἰς εὐωχίαν δόντας ἑαυτὲς, τὸ παρὸν τῆς συμποσίας ἐπιπολὺ γεραιρομένους εἰς εὐφροσύνην καταθέσθαι μέρος.

18. Ἐπιπλεῖον δὲ προκοπλέσης τῆς ὁμιλίας, τὸν Ἕρμωνα μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς, μετὰ πικρᾶς ἀπειλῆς ἐπυνθάνετο, τίνος ἕνεκεν αἰτίας [a] εἰάθησαν οἱ Ἰεδαῖοι τὴν [b] παρῦσαν ἡμέραν περιϐεϐιωκότες; προσκοπλούσης προσκαλεσάμενος [a] ἰάθησαν [b] περιῦσαν

19. Τῦ δὲ ὑποδείξαντος (ὅτι) νυκτὸς τὸ προςαγὲν ἐπὶ τέλος ἠγηοχέναι, καὶ τῶν φίλων αὐτῷ προσμαρτυρησάντων· αὐτῶν

20. τὴν ὠμότητα χείρονα Φαλάριδος ἐσχηκὼς ἔφη, τῷ τῆς σήμερον ὕπνῳ χάριν ἔχειν αὐτές· ἀνυπερθέτως δὲ εἰς τὴν ἐπιτέλλουσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ὅμοιον ἑτοίμασον τὲς ἐλέφαντας ἐπὶ τὸν τῶν ἀθεμίτων Ἰεδαίων ἀφανισμόν. Φαλάριδος ὑποςέλλεσαν

21. Εἰπόντος δὲ τῦ βασιλέως, ἀσμένως πάντες μετὰ χαρᾶς οἱ παρόντες ὁμοῦ συναινέσαντες, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἕκαςος ἀνέλυσε.

22. Καὶ ἐχ ἕτως εἰς ὕπνον κατεχρήσαντο τὸν χρόνον τῆς νυκτὸς, ὡς εἰς τὸ παντοίες μηχανᾶσθαι τοῖς ταλαιπώροις δοκῦσιν ἐμπαιγμούς.

23. Ἄρτι δὲ ἀλεκτρυὼν ἐκέκραγεν ὄρθριος, καὶ τὰ θηρία καθωπλικὼς ὁ Ἕρμων ἐν τῷ μεγάλῳ περιςύλῳ διεκίνει.

24. Τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πλήθη συνήθροιςο πρὸς τὴν οἰκτροτάτην θεωρίαν, προσδοκῶντα τὴν πρωΐαν μετὰ σπουδῆς.

v. 11. Τὸ δὲ ἀπ' αἰῶνος) τῦτο δ' ἀπ' αἰῶνος. ibid. κλίσμα χρόνου) transpofita. ib. εἰς τὸν βασιλέα.) πρὸς τὸν βασιλέα. v. 12. κατηχέθη) κατεχέθη. v. 13. Οἵτε) οἱ δὲ. ibid. μεγαλοσθενοῦς ἑαυτοῦ) τῆς μεγαλοσθενῦς αὐτῦ. v. 14. δεκάτης) τῆς δεκάτης. v. 15. ἐπὶ τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλῖναι) εἰς τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλιθῆναι. v. 18. προσκοπλέσης) προβαινέσης. ibid. προσκαλεσάμενος) μεταπεμψάμενος. ib. ἰάθησαν οἱ Ἰεδαῖοι τὴν περιῦσαν) εἰάθησαν οἱ Ἰεδαῖοι τὴν παροῦσαν. v. 19. (ὅτι) deeft. ibid. φίλων αὐτῶν) φίλων αὐτῷ. v. 20. Φαλάριδος) Φαλάριδος. ibid. ὑποςέλλουσαν) ἐπιτέλλουσαν. v. 23. ἐκέκραγεν) ἐκεκράγει.

25. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ τὸν αἰμερῆ ψυχουλκέμενοι χρόνον, πολύδακρυν ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοεροῖς τείνοντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδέοντο τοῦ μεγίστου Θεοῦ, πάλιν αὐτοῖς βοηθῆσαι συντόμως.

ἔπω
**κατεπείροντο*
† ἐπικαλεῖ

26. Οὔπω δὲ ἡλίου βολαὶ * κατεσπείροντο, καὶ τοῦ βασιλέως τοὺς φίλους ἐκδεχομένου, ὁ Ἕρμων παραστὰς, † ἐκάλει πρὸς τὴν ἔξοδον, ὑποδεικνὺς τὸ πρόθυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ κεῖσθαι.

ὅτι τὸ διασαφέμενον ἔτι

27. Τοῦ δὲ ἀποδεξαμένου καὶ καταπλαγέντος ἐπὶ τῇ ἀνόμῳ ἐξόδῳ, κατὰ πάντα ἀγνωσίᾳ κεκρατημένος ἐπυνθάνετο, τί τὸ πρᾶγμα ἐφ᾽ οὗ τοῦτο αὐτῷ κατὰ σπουδῆς τετέλεσται.

28. Τοῦτο δὲ ἦν ἐνέργεια τοῦ πάντα δεσποτεύοντος Θεοῦ, τῶν πρὶν αὐτῷ μεμηχανημένων λήθην κατὰ διάνοιαν ἐντεθεικότος.

ὑπεδείκνυεν ὁ Ἕρμων

29. Ὁ δὲ Ἕρμων ὑπεδείκνυε καὶ πάντες οἱ φίλοι, τὰ θηρία καὶ τὰς δυνάμεις ἡτοίμασται, βασιλεῦ, κατὰ τὴν σὴν ἐκτενῆ πρόθεσιν.

διεσκέδασεν

30. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι πληρωθεὶς βαρεῖ χόλῳ, διὰ τὸ περὶ τούτων προνοίᾳ Θεοῦ διεσκεδάσθαι πᾶν αὐτοῦ νόημα, ἐνατενίσας μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν.

ὅσοι
ἐσκεύασαν

31. Εἴ σοι γονεῖς παρῆσαν ἢ παίδων γόνοι, τήνδε θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκεύασα ἂν δαψιλῆ θοίναν ἀντὶ τῶν ἀνεγκλήτων ἐμοὶ καὶ προγόνοις ἐμοῖς ἀποδεδειγμένων ὁλοσχερῆ βεβαίαν πίστιν ἐξόχως Ἰουδαίων.

συστροφίας

32. Καί περ εἰ μὴ διὰ τὴν τῆς συντροφίας στοργὴν καὶ τῆς χρείας, τὸ ζῆν ἀντὶ τούτων ἐστερήθης.

33. Οὕτως ὁ Ἕρμων ἀπροσδόκητον καὶ ἐπικίνδυνον ὑπήνεγκεν ἀπειλήν· καὶ τῇ ὁράσει καὶ τῷ προσώπῳ συνεστάλη.

34. Ὁ καθεὶς δὲ τῶν φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρέων, τοὺς συνηθροισμένους ἀπέλυσαν ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀσχολίαν.

35. Οἵ τε Ἰουδαῖοι τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ Θεὸν καὶ βασιλέα τῶν βασιλευόντων ᾔνουν, καὶ τῆσδε τῆς βοηθείας αὐτοῦ τετευχότες.

36. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς νόμους ὁ βασιλεὺς συστησάμενος πάλιν τὸ συμπόσιον, εἰς εὐφροσύνην, τραπῆναι παρεκάλει.

Κύριον ... πᾶν

37. Τὸν δὲ Ἕρμωνα προσκαλεσάμενος μετὰ ἀπειλῆς εἶπε· ποσάκις δὲ δεῖ σοι περὶ τούτων αὐτῶν προστάττειν, ἀθλιώτατε;

38. Τοὺς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν καθόπλισον εἰς τὴν αὔριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν.

39. Οἱ δὲ συνανακείμενοι συγγενεῖς τὴν ἀστατῆ διάνοιαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, προεφέροντο τάδε.

40. Βα-

v. 26. ἔπω) οὔπω. ibid. κατεπείροντο) κατεσπείροντο. ib. ἐπικαλεῖ) ἐκάλει. ib. ὑποδεικνὺς) ὑποδεικνύων. v. 27. ἀνόμῳ) παρανόμῳ. ibid. κατὰ πάντα) κατὰ πᾶν. ib. ὅτι τὸ διασαφέμενον ἔτι αὐτῷ κατὰ) τί τὸ πρᾶγμα ἐφ᾽ οὗ τοῦτο αὐτῷ μετά. v. 28. ἐνέργεια) ἡ ἐνεργεία. v. 29. ὑπεδείκνυεν ὁ Ἕρμων) ὁ δὲ Ἕρμων ὑπεδείκνυε. ibid. ἡτοίμασται) ἡτοιμάσθαι. v. 30. διεσκέδασεν π. αὐτοῦ ν.) διεσκεδάσθαι πᾶν αὐτοῦ τὸ νόημα. v. 31. ὅσοι) εἴ σοι. ibid. γόνοι) γονεῖ. ibid. ἐσκεύασαν) addit ἄν. v. 32. συστροφίας) συντροφίας. v. 33. ἐπικίνδυνον) præfigit καί. v. 35. Κύριον βασιλέα) καὶ βασιλέα. ibid. βασιλευόντων) βασιλέων. v. 36. τοὺς αὐτοὺς) τούτους τούς. ibid. πᾶν) πάλιν. v. 37. δὲ δεῖ σοι) σοι δεῖ. v. 39. ἀσταθῆ) ἄστατον.

40. Βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγοις
ἡμᾶς διαπειράζεις, προςάσσων ἤδη τρί-
τον αὐτὲς ἀφανίσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ
τῶν πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀναλύ-
ων τὰ σοὶ δεδογμένα;

41. Ὧν χάριν ἡ πόλις διὰ τὴν προσ-
δοκίαν ὀχλεῖ· καὶ πληθύεσα συςροφαῖς
ἤδη καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρπα-
σθῆναι.

42. Ὅθεν ὁ κατὰ πάντα Φάλαρις
βασιλεὺς ἐμπληθυνθεὶς ἀλογιςίας, καὶ
τὰς γινομένας πρὸς ἐπισκοπὴν τῶν Ἰε-
δαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς
βεβαίως παρ' ὐδὲν ἡγούμενος, ἀτελέςατον ἐβε-
βαίωσεν ὅρκον, ὁριςάμενος τέτους μὲν ἀνυ-
περθέτως πέμψειν εἰς ᾅδην ἐν γόνασι
καὶ ποσὶ θηρίων ᾐκισμένους,

43. ἐπιςρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰε-
ςήσεσθαι δαίαν, ἰσόπεδον πυρὶ καὶ δόρατι θήσε-
σθαι διαταχὺς, καὶ τὸν ἄβατον ἡμῖν
πρηνῆ αὐτῶν ναὸν πυρὶ πρηνέα ἐν τάχει, καὶ
τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίαν ἔρημον εἰς
τὸν ἅπαντα χρόνον καταςήσειν.

44 Τότε περιχαρεῖς ἀναλύσαντες
οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς μετὰ πίςεως,
διέτασσον τὰς δυνάμεις ἐπὶ τὲς εὐκαι-
ροτάτες τόπες τῆς πόλεως πρὸς τὴν
τήρησιν.

45. Ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὰ θηρία
εἶπεν χεδὸν, ὡς εἰπεῖν, εἰς κατάςημα μανιῶ-
δες ἀγηοχὼς, εὐωδεςάτοις πόμασιν
ὅπλα λε- οἴνῳ λελιβανωμένῳ φοβερῶς κεκοσμημένα
λιβανω- κατασκευαῖς,
μένῳ

46. περὶ τὴν ἕω, τῆς πόλεως ἤδη
πλήθεσιν ἀναριθμήτοις κατὰ τὲ ἱπ-
ποδρόμου καταμεμεςωμένης, εἰσελθὼν
εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμενον ὤ-
τρυνε τὸν βασιλέα.

47. Ὁ δὲ ὀργῇ βαρείᾳ γεμίσας δυσ-
σεβῆ φρένα, παντὶ τῷ βάρει σὺν τοῖς
θηρίοις ἐξώρμησε, βουλόμενος ἀτρώ-
τῳ καρδίᾳ καὶ κόραις ὀφθαλμῶν θεά-
σασθαι τὴν ἐπίπονον καὶ ταλαίπωρον
τῶν προσεσημαμμένων καταςροφήν.

48. Ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων
περὶ πύλην, καὶ τῆς ἑπομένης ἐνόπλου ἐπὶ
δυνάμεως, τῆς τε τὲ πλήθους πορείας
κονιορτὸν ἰδόντες, καὶ βαρυηχῆ θόρυ-
βον ἀκέσαντες οἱ Ἰουδαῖοι,

49. ὑςάτην βίου ῥοπὴν αὐτοῖς ἐκεί-
νην δόξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς ἀθ-
λιωτάτης προσδοκίας, εἰς οἶκτον καὶ
γόους τραπέντες, κατεφίλουν ἀλλήλους,
περιπλεκόμενοι τοῖς συγγενέσιν, ἐπὶ τὲς
τραχήλες ἐπιπίπτοντες, γονεῖς παισὶ
καὶ μητέρες νεάνισιν· ἕτεραι δὲ νεογνὰ
πρὸς μαςοὺς ἔχεσαι βρέφη τελευ-
ταῖον ἕλκοντα γάλα.

50. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἔμπρο-
σθεν αὐτῶν γεγενημένας ἀντιλήψεις ἐξ
ἐρανοῦ συνιδόντες, πρηνεῖς ὁμοθυμαδὸν
ῥίψαντες ἑαυτὲς, καὶ τὰ νήπια χωρί-
σαντες τῶν μαςῶν,

51. ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα,
τὸν τῆς ἁπάσης δυνάςην ἱκετεύοντες,
οἰκτεῖραι μετὰ ἐπιφανείας αὐτοὺς ἤδη
πρὸς πύλαις ᾅδε καθεςῶτας.

v. 40. ὡς ἡμᾶς) ὡς ἀλόγους ἡμᾶς. v. 42. βεβαίως) ἐβεβαίωσεν. v. 43. ςήσεσθαι) θήσεσθαι. ibid. ἡμῖν αὐτῶν) transposita. ib. πρηνῆ ἐν τ. τῶν) πρηνέα ἐν τάχει. καὶ τῶν. ib. θυσίαν εἰς τὸν) θυσίας ἄτημον τὸν. v. 44. πρὸς τὴν τήρησιν.) absque articulo. v. 45. ὡς ἄπεν) εἰπεῖν. ibid. οἴνῳ λελιβανωμένῳ - - fin.) οἴνῳ λελιβανωμένου φοβεραῖς κατεσκευασμένα σκευαῖς. v. 48. ἐπὶ αὐλὴν) περὶ πύλην. ibid. ἑπομένης) συνεπομένης. v. 51. ἁπάσης δυνάςην) ἁπάσης δυνάμεως δυνάςην.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

Ἰουδαίων ΕΛεάζαρος δέ τις ἀνὴρ ἐπίσημος τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἱερέων ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν ἤδη λελογχὼς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τοὺς περὶ αὐτὸν καταστείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον Θεὸν, καὶ προσηύξατο τάδε.

ὕψιστα 2. Βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψιστε, παντοκράτωρ Θεὲ, τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν οἰκτιρμοῖς κτίσιν,

3. ἔπιδε ἐπὶ Ἀβραὰμ σπέρμα, ἐπ' ἡγιασμένου τέκνα Ἰακὼβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λαὸν ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἀπολλύμενον, πάτερ.

4. Σὺ Φαραὼ πληθύνοντα ἅρμασι τὸν πρὶν Αἰγύπτου ταύτης δυνάστην ἐπαρθέντα ἀνόμῳ θράσει καὶ γλώσσῃ μεγαλορήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ στρατιᾷ ποντοβρόχους ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιφάνας ἐλέους Ἰσραὴλ γένει.

5. Σὺ τὸν ἀναριθμήτοις δυνάμεσι γαυρωθέντα Σενναχηρεὶμ βαρὺν Ἀσσυρίων βασιλέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον ἤδη λαβόντα γῆν, καὶ μετεωρισθέντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ θράσει, (σὺ) δέσποτα, ἔθραυσας, ἔκδηλον δεικνὺς ἔθνεσι πολλοῖς τὸ σὸν κράτος.

6. Σὺ τοὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν ψυχὴν αὐθαιρέτως δεδωκότας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διάπυρον δροσίσας κάμινον, ἐῤῥύσω μέχρι τριχὸς ἀπημάντους, φλόγα πᾶσιν ἐπιπέμψας τοῖς ὑπεναντίοις.

7. Σὺ τὸν διαβολαῖς φθόνου λέουσι κατὰ γῆς ῥιφέντα θηρσὶ βορὰν Δανιὴλ εἰς φῶς ἀνήγαγες ἀσινῆ.

8. Τόν τε βυθοτρεφοῦς ἐν γαστρὶ κήτους Ἰωνᾶν τηκόμενον ἀφειδῶς, ἀπήμαντον πᾶσιν οἰκείοις ἀνέδειξας, πάτερ. ἀφιδῶν ἀναδείξας

9. Καὶ νῦν * μισύβρι, πολυέλεε, τῶν ὅλων † σκεπαστὰ, τὸ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς * μισύβρι † δικαστὰ a ἀπὸ Ἰσραὴλ γένους, ὑπὸ ἐβδελυγμένων ἀνόμων ἐθνῶν ὑβριζομένοις. a ἁγίοις.

10. Εἰ δὲ ἀσεβείαις κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν ἐνέσχηται, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθρῶν χειρὸς, ὡς προαιρῇ, δέσποτα, ἀπόλεσον ἡμᾶς μόρῳ.

11. Μὴ τοῖς ματαίοις οἱ ματαιόφρονες εὐλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἠγαπημένων σου ἀπωλείᾳ λέγοντες, οὐδὲ ὁ Θεὸς αὐτῶν ἐρύσατο αὐτούς.

12. Σὺ δὲ ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυναστείαν ἔχων ἅπασαν, αἰώνιε, νῦν ἔπιδε· ἐλέησον ἡμᾶς τοὺς καθ' ὕβριν ἀνόμων ἀλόγιστον ἐκ τοῦ ζῆν μεθισταμένους ἐν ἐπιβούλων τρόπῳ.

13. Πτηξάτω δὲ ἔθνη σὴν δύναμιν ἀνίκητον σήμερον, ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σωτηρίᾳ Ἰακὼβ γένους. σωτηρίαν

14. Ἱκετεύει σε τὸ πᾶν πλῆθος τῶν νηπίων

CAP. VI. v. 1. Ἰουδαίων) ἱερέων. ibid. καὶ προσηύξατο) καὶ abest. v. 2. ὕψιστα) ὕψιστε. v. 3. ἐπ' ἡγιασμ.) ἐπὶ ἡγιασμένου. v. 4 τὸν πρὶν) τοπρίν. ibid. μεγαλορήμονι) μεγαλοῤῥήμονι. v. 5. (σὺ) abest. v. 8. ἀφιδῶν) ἀφειδῶς. ibid. ἀναδείξας) ἀνέδειξας. v. 9. μισάβρι) μισύβρι. ibid. δικαστὰ, τάχος) σκεπαστὰ, τὸ τάχος. ib. τοῖς ἁγίοις Ἰσραὴλ) τοῖς ἀπὸ ἰσραήλ. ib. ὑπὸ ἐβδελ.) ὑπὸ δὲ ἐβδελ. v. 11. ἐρύσατο) ἐῤῥύσατο. v. 12. μεθισταμένους) μεθισταμένους. v. 13. ἐπὶ σωτηρίαν) ἐπὶ σωτηρίᾳ.

νηπίων καὶ οἱ τούτων γονεῖς μετὰ δα-
κρύων.

15. Δειχθήτω πᾶσιν ἔθνεσιν, ὅτι μεθ'
ἡμῶν εἶ, Κύριε, καὶ ἐκ ἀπέστρεψας τὸ
πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν· ἀλλὰ καθὼς
εἶπας, ἐδὲ ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν
ὄντων ὑπέριδον αὐτοὺς, οὕτως ἐπιτέλε-
σον, Κύριε.

16. Τȣ̃ δὲ Ἐλεαζάρου λήγοντος ἄρτι
τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς
θηρίοις καὶ παντὶ τῷ τῆς δυνάμεως
φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον πα-
ρῆγε.

17. Καὶ θεωρήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, μέ-
γα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ
συνεχθή- τὲς παρακειμένους αὐλῶνας συνηχήσαντας,
σαντας ἀκατάσχετον * οἰμωγὴν ποιῆσαι παντὶ
* πλοὴν τῷ στρατοπέδῳ.

18. Τότε ὁ μεγαλόδοξος καὶ παντο-
κράτωρ καὶ ἀληθινὸς Θεὸς, ἐπιφάνας
τὸ ἅγιον αὐτȣ̃ πρόσωπον, ἠνέῳξε τὰς
οὐρανίους πύλας, ἐξ ὧν δεδοξασμένοι
δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβησαν φα-
νεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς Ἰουδαίοις,

19. καὶ ἀντέστησαν, καὶ τὴν δύναμιν
τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς
καὶ δειλίας, καὶ ἀκινήτοις ἔδησαν πέ-
δαις.

20. Καὶ ὑπέφριξεν καὶ τὸ τȣ̃ βασι-
λέως σῶμα ἐγενήθη, καὶ λήθη τὸ θρά-
σος αὐτȣ̃ τὸ βαρύθυμον ἔλαβε.

21. Καὶ ἀπέστρεψαν τὰ θηρία ἐπὶ
τὰς συνεπομένας ἐνόπλους δυνάμεις,
αὐτὲς καὶ κατεπάτȣν αὐτὰς, καὶ ὠλέθρευον.

22. Καὶ μετεστράφη τȣ̃ βασιλέως ἡ
ὀργὴ εἰς οἶκτον καὶ δάκρυα ὑπὲρ τῶν
ἔμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανευμένων.

23. Ἀκȣ́σας γὰρ τῆς κραυγῆς, καὶ
συνιδὼν πρηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀ-
πώλειαν, δακρύσας μετ' ὀργῆς τοῖς
φίλοις διηπειλεῖτο, λέγων,

24. Παραβασιλεύετε, καὶ τυράννους
ὑπερβε- ὑπερβεβήκατε ὠμότητι· καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν
βηκότες ὑμῶν εὐεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς
ἤδη καὶ τȣ̃ πνεύματος μεθιστᾶν, λά-
θρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα
τῇ βασιλείᾳ.

25. Τίς τὲς κρατήσαντας ἡμῶν ἐν
πίστει τὰ τῆς χώρας ὀχυρώματα τῆς
οἰκίας ἀποστήσας, ἕκαστον ἀλόγως ἤθροι-
σεν ἐνθάδε;

26. Τίς τὲς ἐξαρχῆς εὐνοίᾳ πρὸς ἡ-
μᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων
ἐθνῶν, καὶ τὲς χειρίστους πλεονάκις
ἀνθρώπων ἐπιδεδεγμένες κινδύνους, οὕτως ἐπιδεδει-
* ἀθέσμοις περιέβαλεν αἰκίαις; γμένους

27. Λύσατε, ἐκλύσατε ἄδικα δεσ- * ἀθέσ-
μά· εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαπο- μως
στείλατε, τὰ προπεπραγμένα παραιτησά- προστε-
μενοι. ταγμένα

28 Ἀπολύσατε τὲς υἱὲς τȣ̃ παντο-
κράτορος ἐπȣρανίȣ Θεȣ̃ ζῶντος, ὃς ἀφ'
ἡμετέρων μέχρι τȣ̃ νῦν προγόνων ἀπα-
ραπόδιστον εὐστάθειαν μετὰ δόξης παρέχει προφέρει
τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν.

29. Ὁ μὲν ȣ̃ν ταῦτα ἐξέλεξεν· οἱ
δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅ-

 γιον

v. 15. ἐδὲ ἐν τῇ) ὅτι ἐδ' ἐν τῇ. ibid. ὑπέριδον) ὑπερεῖδες. v. 17. συνεχθήσαντας) συνηχήσαντας. ibid. πλοὴν) οἰμωγήν. v. 21. αὐτὰς, καὶ ὠλέθρευον.) αὐτὰς, καὶ ὠλόθρευον. v. 22. μεμηχανευμένων.) μεμηχανημένων. v. 23. μετ' ὀργῆς) μετὰ ὀργῆς. v. 24. ὑπερβεβηκότες) ὑπερβεβήκατε. v. 26. ἐπιδεδεγμένες) ἐπιδεδεγμένους. ibid. ἀθέσμως) ἀθέσμοις. v. 27. προστεταγμένα) προπεπραγμένα. v. 28. εὐστάθειαν μετὰ δόξης προφέρει) μετὰ δόξης εὐστάθειαν παρέχει. v. 29. ἐξέλεξεν.) ἔλεξεν.

γιον σωτῆρα Θεὸν αὐτῶν ηὐλόγυν, ἄρτι τὸν θάνατον ἐκπεφυγότες.

30. Εἶτα ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀπαλλαγεὶς, τὸν ἐπὶ τῶν προσόδων προσκαλεσάμενος, ἐκέλευσεν οἴνους τε καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς εὐωχίαν ἐπιτήδεια τοῖς Ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπὶ ἡμέρας ἑπλὰ, κρίνας αὐτὲς, ἐν ᾧ τόπῳ ἔδοξαν τὸν ὄλεθρον ἀναλαμβάνειν, ἐν τέτῳ ἐν εὐφροσύνῃ πάσῃ σωτήρια ἀγαγεῖν.

31. Τότε οἱ τὸ πρὶν ἐπονείδισοι καὶ
πλησίον τῦ ᾅδου, μᾶλλον δὲ ἐπ' αὐτῷ
δυσατά- βεβηκότες, ἀντὶ πικρῦ καὶ δυσαιάκλυ
κλυ μόρου, κώθωνα σωτήριον συςησάμενοι,
τὸν εἰς πλῶσιν αὐτοῖς καὶ τάφον ἡτοι-
κλισίας μασμένον τόπον κλισίαις κατεμερίσαντο
πλήρεις χαρμονῆς.

32. Καταλήξαντες δὲ θρήνων πανόδυρτον μέλος, ἀνέλαβον ᾠδὴν πάτριον, τὸν Ἰσραὴλ σωτῆρα καὶ τερατοποιὸν αἰνοῦντες Θεόν· οἰμωγὴν δὲ πᾶσαν καὶ κωκυτὸν ἀπωσάμενοι, χορὸς συνίσαντο εὐφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον.

33. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τέτων συμπόσιον βαρὺ συνάγων, ἀδιαλείπτως εἰς οὐρανὸν ἀνθωμολογεῖτο μεγαλομερῶς ἐπὶ τῇ παραδόξῳ γενηθείσῃ αὐτῶν σωτηρίᾳ.

34. Οἵ τε πρὶν εἰς ὄλεθρον, καὶ οἰωνοβρώτυς αὐτὲς ἔσεσθαι τιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραψάμενοι, κατεςέναξαν αἰσχύνην ἐφ' ἑαυτοῖς περιβαλόμενοι, καὶ πυρόπνυν τόλμαν ἀκλεῶς ἐσβεσμένοι. ἀκμαίως

35. Οἵ τε Ἰυδαῖοι, καθὼς προειρήκαμεν, συςησάμενοι τὸν προειρημένον χορὸν, μετ' εὐωχίας ἐν ἐξομολογήσεσιν χρόνον ἱλαραῖς καὶ ψαλμοῖς διῆγον.

36. Καὶ κοινὸν ὁρισάμενοι περὶ τέτων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν παροικίαν αὐτῶν εἰς γενεὰς, τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν ἔςησαν εὐφροσύνους, ὁ πότυ χάριν καὶ λιχνείας, σωτηρίας δὲ τῆς διὰ Θεὸν γενομένης αὐτοῖς.

37. Ἐνέτυχον δὲ τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν εἰς τὰ ἴδια αἰτέμενοι.

38. Ἀπογράφονται δὲ αὐτὲς ἀπὸ πέμπτης καὶ εἰκάδος τῦ Παχὼν ἕως τῆς τετάρτης τῦ Ἐπιφὶ, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα· συνίςανται δὲ αὐτῶν τὴν ἀπώλειαν ἀπὸ πέμπτης τῦ Ἐπιφὶ ἕως ἑβδόμης, ἡμέραις τρισίν.

39. Ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφάνας τὸ ἔλεος αὐτῦ ὁ τῶν πάντων δυνάςης, ἀπταίςους αὐτὲς ἐῤῥύσατο ὁμοθυμαδόν.

40. Εὐωχοῦντο δὲ πάνθ' ὑπὸ τῦ βασιλέως χορηγύμενοι μέχρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης, ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο περὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν.

41. Συναινέσας δὲ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, ἔγραψεν αὐτοῖς τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπισολὴν πρὸς τὲς κατὰ πόλιν ςρατηγὺς μεγαλοψύχως τὴν ἐκτενίαν ἔχυσαν.

ΚΕΦ.

v. 29. ηὐλόγυν) εὐλόγυν. ibid. ἐκπεφυγότες.) ἐκπεφευγότες. v. 30. πόλιν) adjicit ἀπαλλαγεὶς. ib. ἀγαγεῖν.) ἄγειν. v. 31. οἱ τὸ πρὶν) οἱ πρίν. ibid. δὲ ἐπ' αὐτῷ) δ' ἐπ' αὐτῷ. ib. δυσατάκλυ) δυσαιάκλυ. ib. κλισίας κατεμερίσαντο) κλισίαις κατεμέριζον. v. 32. θρήνων) θρήνον. ibid. Ἰσραὴλ) abest. ib. οἰμωγὴν δὲ) οἰμωγήν τε. v. 33. συνάγων) συναγαγών. ibid. γενηθείσῃ αὐτῶν) γενηθείσῃ αὐτῷ v. 34. καὶ μετὰ χαρᾶς) καὶ abest. ibid. περιβαλόμενοι, καὶ πυρόπνυν τ. ἀκμαίως) περιβαλλόμενοι, καὶ τὸν πυρίπνοον τόλμαν ἀκλεῶς. v. 35. χρόνον) χορόν. v. 39. ὁ τῶν πάντων δ.) ὁ τῶν ὅλων δυνάςης. v. 41. Συναινέσας δὲ αὐτοῖς) συναινέσας τε αὐτοῖς.

ΚΕΦ. Ζ΄. VII.

Βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπτον στρατηγοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς τεταγμένοις ἐπὶ πραγμάτων, χαίρειν καὶ ἐῤῥῶσθαι.

2. Ἐῤῥώμεθα δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθύνοντος ἡμῖν τοῦ μεγάλου Θεοῦ τὰ πράγματα, καθὼς προαιρέμεθα.

προστάγματα

3. Τῶν φίλων τινὲς κατὰ κακοήθειαν πυκνότερον ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τὸ τοὺς ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ἰουδαίους συναθροίσαντας τὰ συστήματα κολάζεσθαι ξενιζούσαις ἀποστατῶν τιμωρίαις.

ἀποστάντων

4. Προφερόμενοι μηδέποτε εὐσταθήσειν τὰ πράγματα ἡμῶν, δι' ἣν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν, μέχρι ἂν συντελεσθῇ τοῦτο.

5. Οἳ καὶ δεσμίους καταγαγόντες αὐτοὺς μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδράποδα, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβούλους, ἄνευ πάσης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως ἐπεχείρησαν ἀνελεῖν, νόμου Σκυθῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπορπημένοι ὠμότητα.

ἐνπεπηρμένοι

6 Ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τούτοις σκληρότερον διαπειλησάμενοι, καθ' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐπιείκειαν, μόγις τὸ ζῆν αὐτοῖς χαρισάμενοι, καὶ τὸν ἐπουράνιον Θεὸν ἐγνωκότες ἀσφαλῶς ὑπερησπικότα τῶν Ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ υἱῶν διαπαντὸς ὑπερμαχοῦντα,

συμμαχοῦντα

7. τήν τε τοῦ φίλου (δι') ἣν ἔχουσι βεβαίαν πρὸς ἡμᾶς καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν εὔνοιαν ἀναλογισάμενοι, δικαίως ἀπολελύκαμεν, πάσης καθ' ὁντινοῦν αἰτίας τρόπον.

8. Καὶ προστετάχαμεν ἑκάστῳ πάντας εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέφειν, ἐν παντὶ τόπῳ μηθενὸς αὐτοὺς τὸ σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ὀνειδίζοντος περὶ τῶν γεγενημένων παρὰ λόγον.

τρόπῳ μηθὲν

9. Γινώσκετε γὰρ, ὅτι κατὰ τούτων ἐάν τι κακοτεχνήσωμεν πονηρὸν, ἢ ἐπιλυπήσωμεν αὐτοὺς τὸ σύνολον, οὐκ ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν πάσης δεσπόζοντα δυνάμεως Θεὸν ὕψιστον ἀντικείμενον ἡμῖν ἐπ' ἐκδικήσει τῶν πραγμάτων κατὰ πᾶν ἀφεύκτως διαπαντὸς ἕξομεν· ἐῤῥωσθε.

ἐκδίκησιν

10. Λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐσπούδασαν εὐθέως περὶ τὴν ἄφοδον, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσηξίωσαν τοὺς ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων τὸν ἅγιον Θεὸν αὐθαιρέτως παραβεβηκότας καὶ τοῦ Θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δι' αὐτῶν τῆς ὀφειλομένης κολάσεως,

αὐτὴν

11. προφερόμενοι τοὺς γαστρὸς ἕνεκεν τὰ θεῖα παραβεβηκότας προστάγματα, μηδέποτε εὐνοήσειν μηδὲ τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν.

προστάγμασιν

12. Ὁ δὲ τ' ἀληθὲς αὐτοὺς λέγειν παραδεξάμενος καὶ συναινέσας, ἔδωκεν αὐτοῖς

παραινέσας

CAP. VII. v. 2. κατευθύνοντες) κατευθύναντος. ibid. προστάγματα) πράγματα. v. 3. κατὰ κακοήθειαν) κακοηθείᾳ. ibid. τὰ συστήματα κολάζεσθαι ξ. ἀποστάντων) σύστημα κολάσασθαι ξενιζούσαις ἀποστατῶν. v. 4. Προφερόμενοι μηδέποτε) προσφερόμενοι μήποτε. ibid. πρὸς τὰ ἔθνη) πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. ib. μέχρι ἂν) μέχρις ἄν. v. 5. ἐνπεπηρμένοι) ἐμπεπορπημένοι. v. 6. χαριζόμενοι) χαρισάμενοι. ibid. συμμαχοῦντα) ὑπερμαχοῦντα. v. 7. (δι') abest. ibid. βεβαίαν πρὸς ἡμᾶς) transposita. v. 8. τρόπῳ μηθὲν) τόπῳ μηθενός. ibid. ὀνειδίζοντος) ὀνειδίζειν. v. 9. ἐκδίκησιν) ἐκδικήσει. v. 10. εὐθέως περὶ) εὐθέως γενέσθαι περί. ibid. τοῦ Θεοῦ) καὶ τοῦ Θεοῦ. ib. δι' αὐτὴν) δι' αὐτῶν. v. 11. προστάγμασιν) πράγμασιν. v. 12. παραινέσας) συναινέσας.

τοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τοὺς παραβεβηκότας τοῦ Θεοῦ τὸν νόμον ἐξολε-
τῆς βασιλείας Θρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τόπον μετὰ παῤῥησίας, ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ ἐπισκέψεως.

13. Τότε κατευφημήσαντες αὐτὸν, ὡς πρέπον ἦν, οἱ τούτων ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλούϊα, μετὰ χαρᾶς ἀνέλυσαν.

οὗτοι τε ἀπέκτεινον
14. Τότε τὸν ἐμπεσόντα τῶν μεμιαμμένων ὁμοεθνῆ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκολάζοντο, καὶ μετὰ παραδειγματισμῶν ἀνῄρουν.

15. Ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἀνεῖλον ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας, (ἣν) καὶ ἤγαγον εὐφροσύνην μετὰ χαρᾶς τοὺς βεβήλους χειρωσάμενοι.

16. Αὐτοὶ δὲ οἱ μέχρι θανάτου τὸν Θεὸν ἐσχηκότες, παντελῆ σωτηρίας ἀ-
ἐσχηκότες πόλαυσιν εἰληφότες, ἀνέζευξαν ἐκ τῆς πόλεως παντοίοις εὐωδεστάτοις ἄνθεσι κατεστεμμένοι μετ' εὐφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν αἴνοις καὶ παμμελέσιν ὕμνοις εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν
ἁγίῳ αἰωνίῳ σωτῆρι τοῦ Ἰσραήλ.

17. Παραγενηθέντες δὲ εἰς Πτολεμαΐδα τὴν ὀνομαζομένην διὰ τὴν τοῦ τό-
ῥοδοφόνον που ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσέμεινεν αὐτοὺς ὁ στόλος κατὰ κοινὴν αὐτῶν βουλὴν ἡμέρας ἑπτὰ,

18. ἐκεῖ ἐποίησαν πότον σωτηρίου, τοῦ βασιλέως χορηγήσαντος αὐτοῖς εὐψύχως τὰ πρὸς τὴν ἄφιξιν πάντα ἑκάστῳ
ἕως εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. ἐπὶ

19. Καταχθέντες δὲ μετ' εἰρήνης ἐν ταῖς πρεπούσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως κἀκεῖ ἔστησαν καὶ ταύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τὸν τῆς παροικίας αὐτῶν χρόνον εὐφροσύνους.

20. Ἃς καὶ ἀνιερώσαντες ἐν στήλῃ κατὰ τὸν τῆς συμποσίας τόπον προσευχῆς καθιδρύσαντες, ἀνέλυσαν ἀσινεῖς, ἐλεύθεροι, ὑπερχαρεῖς, διά τε γῆς καὶ θαλάσσης καὶ ποταμοῦ ἀνασωζόμενοι τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιταγῇ, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν,

21. καὶ πλείστην ἢ ἔμπροσθεν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἐσχηκότες μετὰ δόξης καὶ φόβου, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασεισθέντες τῶν ὑπαρχόντων.

22. Καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἀπογραφῆς, ὥστε τοὺς
ἔχοντάς τι, μετὰ φόβου μεγίστου ἀποδοῦναι αὐτοῖς, τὰ μεγαλεῖα τοῦ μεγάλου Θεοῦ φόρου
ποιήσαντος τελείως ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν. τελέως

23. Εὐλογητὸς ὁ ῥύστης Ἰσραὴλ εἰς τοὺς ἀεὶ χρόνους. Ἀμήν.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Γ'.

v. 12. τῆς βασιλείας) τὴν βασιλείαν. ibid. καὶ ἐπισκέψεως) ἢ ἐπισκέψεως. v. 14. οὗτοι τε τὸν) τότε τόν. ibid. μεμιαμμένων) μεμιασμένων. ib. ἀπέκτεινον) ἐκολάζοντο. v. 15. (ἣν) abest. ibid. βεβήλους) τοὺς βεβήλους. v. 16. ἀπόλαυσιν ἐσχηκότες) ἀπόλαυσιν εἰληφότες. ibid. αἴνοις) ἐν αἴνοις. ib. ἁγίῳ) αἰωνίῳ. v. 17. ῥοδοφόνον) ῥοδοφόρον. v. 18. σωτηρίου) σωτήριον. ibid. ἐπὶ τὴν ἰδίαν) εἰς τὴν ἰδίαν. v. 20. & 21. εἰς τὴν ἔμπροσθεν) εἰς τὴν ἰδίαν. καὶ πλείστην ἢ ἔμπροσθεν. v. 22. φόρου) φόβου. ibid. τοῦ μεγάλου) τοῦ μεγίστου. ib. τελέως) τελείως. Subſcriptio abeſt ab Edit. Rom.

MAK-

*ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΙΛΟΣΟΦΩΤΑΤΟΝ [a] λόγον" ἐπιδείκνυσθαι μέλλων, εἰ [b] αὐτοδέσποτός" ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός· συμβουλεύσαιμ' ἂν ὑμῖν ὀρθῶς, ὅπως προθύμως προσέχητε τῇ φιλοσοφίᾳ.

2. Καὶ γὰρ ἀναγκαῖος εἰς ἐπιστήμην παντὶ ὁ λόγος, καὶ ἄλλως [c] τῆς μεγίστης" ἀρετῆς, λέγω [d] δὴ" φρονήσεως, περιέχει ἔπαινον·

3. εἰ ἄρα τῶν σωφροσύνης κωλυτικῶν παθῶν ὁ λογισμὸς φαίνεται ἐπικρατεῖν, γαστριμαργίας τε καὶ ἐπιθυμίας·

4. ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς δικαιοσύνης ἐμποδιστικῶν παθῶν κυριεύειν [e] ἀναφαίνεται," οἷον [f] κακοηθείας·" καὶ τῶν τῆς ἀνδρείας ἐμποδιστικῶν παθῶν, θυμοῦ τε, καὶ πόνου καὶ [g] φόβου."

5. Πῶς οὖν, ἴσως [h] εἴποιεν ἄν τινες," [i] εἰ" τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς [k] κρατεῖ," λήθης καὶ ἀγνοίας [l] οὐ" δεσπόζει; γελοῖον ἐπιχειροῦντες λέγειν·

6. Οὐ γὰρ τῶν [m] ἑαυτοῦ" παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, ἀλλὰ τῶν [n] τῆς" δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, [o] καὶ φρονήσεως" ἐναντίων· καὶ τούτων, οὐχ ὥστε αὐτὰ καταλῦσαι, ἀλλ' ὥστε αὐτοῖς μὴ εἶξαι.

7. Πολλαχόθεν μὲν οὖν καὶ ἀλλαχόθεν ἔχοιμ' ἂν ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὅτι αὐτοκράτωρ ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ [p] εὐσεβὴς" λογισμός.

8. Πολὺ δὲ πλέον * τοῦτο" [q] ἀποδείξαιμι" ἀπὸ τῆς ἀνδραγαθείας τῶν ὑπὲρ [r] ἀρετῆς" ἀποθανόντων, Ἐλεαζάρου ἀρετὴν τε καὶ [s] ἑπτὰ" ἀδελφῶν καὶ τῆς τούτων μητρός.

9. Ἅπαντες γὰρ οὗτοι τῶν [t] ὑπὲρ τῶν Θεοῦ νόμων" ἕως θανάτου πόνων ὑπεριδόντες, [u] καὶ ὑπὲρ θεοσεβείας τὸ ζῆν αὐτῶν ὑπεριδόντες", [x] ἐπεδείξαντο" ὅτι περικρατεῖ τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

10. Τῶν μὲν οὖν ἀρετῶν, [y] ἔπεστί" μοι ἐπαινεῖν τοὺς [z] κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑπὲρ τῆς καλοκαγαθίας ἀποθανόντας μετὰ τῆς μητρὸς ἄνδρας· τῶν δὲ τιμῶν μακαρίσαιμ' ἂν [a] αὐτούς."

11. Θαυμασθέντες γὰρ [b] ἐκεῖνοι" οὐ μόνον ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων [c] ἐπὶ τῇ" ἀνδρείᾳ καὶ [d] τῇ" ὑπομονῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν αἰκισαμένων, αἴτιοι κατέστησαν τοῦ καταλυθῆναι τὴν κατὰ τοῦ ἔθ-

* Titulus in Cod. MS. Collegij Novi Ἰωσήπου περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ. a deest N. b αὐτοκράτωρ N. c μεγίστης ὢν N. d δὴ ὅτι N. e φαίνεται A. f τε addit N. g φόνου Ald. h εἴποι ἄν τις Ald. i εἰς Ald. k κρατεῖν N. l πῶς οὐ N. m αὐτοῦ A. Ald. n deest N. o deest Ald. N. p deest Ald. N. * ἀπὸ τούτων N. q ἀποδεῖξαι Ald. r ἀρετὴν A. s deest A. N. t deest Ald. A. u deest Ald. A. x ἐπιδεῖξαι N. y ἐπειδὴ N. z κατ' ἐκεῖνον Arg. N. a deest Ald. A. b deest Ald. c ἐπ' Ald. d deest Ald. N.

νους τυραννίδα, νικήσαντες τὸν τύραννον τῇ ὑπομονῇ, ὥστε δι᾽ αὐτῶν [e] καταλῦσαι καὶ" καθαρισθῆναι τὴν πατρίδα.

τούτου νῦν. 12. Ἀλλὰ καὶ περὶ [f] τοῦ ζητουμένου" αὐ-
ἀρξαμέ- τίκα δὴ λέγειν ἐξέσται, ἀρξαμένῳ τῆς ὑ-
νων ποθέσεως, [h] ὥσπερ" [i] εἴωθα" ποιεῖν, καὶ οὕτως εἰς τὸν περὶ [k] αὐτῶν" τρέψομαι λόγον, δόξαν [l] διδοὺς" τῷ πανσόφῳ Θεῷ.

13. [m] Ζητοῦμεν δὴ τοίνυν", εἰ [n] αὐτοκράτωρ" ἐστιν παθῶν ὁ λογισμός.

14. [o] Διακρίνωμεν" δὲ, τί ποτέ ἐστιν λογισμός; καὶ τί πάθος; καὶ πόσαι παθῶν ἰδέαι; καὶ εἰ πάντων ἐπικρατεῖ τούτων ὁ λογισμός;

15. Λογισμὸς μὲν δὴ τοίνυν ἐστιν νοῦς
ὀρθῶς μετὰ ὀρθοῦ [p] λόγου" προτιμῶν τὸν σο-
βίου φίας [q] βίον".

[q] λόγον 16. Σοφία [r] δὴ τοίνυν" ἐστὶν γνῶσις θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τῶν [s] τούτων" αἰτίων.

17. Αὕτη [t] δὴ" τοίνυν ἐστὶν ἡ τοῦ νόμου παιδεία· [u] δι᾽ ἧς" τὰ θεῖα σεμνῶς, καὶ τὰ ἀνθρώπινα συμφερόντως μανθάνομεν.

18. Τῆς δὲ σοφίας ἰδέαι [x] καθεστᾶσιν" [y] τέσσαρες," φρόνησις * καὶ" δικαιοσύνη * καὶ" ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη.

πάντων 19. Κυριωτάτη [z] πασῶν" ἡ φρόνησις· ἐξ ἧς † δὴ" τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖ.

20. Παθῶν δὲ φύσεις εἰσὶν αἱ περιεκτικώταται δύο, ἡδονή τε καὶ πόνος· τούτων δὲ ἑκάτερον [a] καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ" περὶ τὴν ψυχὴν πέφυκεν.

21. Πολλαὶ δὲ καὶ περὶ τὴν ἡδονὴν καὶ [b] τὸν" πόνον [c] παθῶν" εἰσὶν ἀκολουθίαι.

22. Πρὸ μὲν οὖν τῆς ἡδονῆς ἐστιν ἐπιθυμία· μετὰ δὲ τὴν ἡδονὴν, χαρά.

23. Πρὸ δὲ τοῦ πόνου ἐστιν φόβος· μετὰ δὲ τὸν πόνον, λύπη.

24. Θυμὸς δὲ κοινὸν πάθος ἐστιν ἡδονῆς καὶ πόνου, ἐὰν ἐννοηθῇ τις [e] ὅτε αὐτῷ περιέπεσεν.

25 Ἐν δὲ τῇ ἡδονῇ ἐστιν" καὶ ἡ κακοήθης διάθεσις, πολυτροπωτάτη πάντων τῶν παθῶν οὖσα.

26. Κατὰ μὲν [f] τὴν ψυχὴν" ἀλαζο- ψυχῆς
νεία, καὶ * φιλαργυρία," [g] καὶ φιλοδοξία," καὶ φιλονεικία, ἀπιστία καὶ βασκανία·

27. κατὰ δὲ τὸ σῶμα, παντοφαγία,
[h] καὶ" [i] λαιμαργία," [k] καὶ" μονοφαγία. ὁμοφα-
γία

28. Καθάπερ [l] οὖν" δυοῖν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς [m] φυτῶν" ὄντων ἡδονῆς τε καὶ πόνου, πολλαὶ τούτων τῶν
[n] φυτῶν" εἰσιν [o] παραφυάδες." παθῶν

29. Ὧν [p] ἑκάστην" ὁ παγγέωργος λο- ἕκαστος
γισμὸς περικαθαίρων τε καὶ ἀποκνίζων, [q] καὶ περιπλέκων," καὶ ἐπάρδων, καὶ πάντα τρόπον [s] μετοχετεύων, μετα-
[t] ἐξη- χέων

e deest Ald. A. f τούτου νῦν A. τούτους N. h ὅπερ A. i εἰώθαμεν Ald. εἰώθαμεν Luidus. k αὐτὸν Ald. l δὲ N. m. ζητουμένου τοίνυν τούτου N. n. δεσπότης καὶ αὐτοκράτωρ N. o διακρίνομεν N. καὶ διακρίνωμεν Ald. p βίου A q. λόγον A. r δὲ Ald. s τούτου Ald. t δὲ Ald. u δι᾽ αὐτῆς καὶ N. x κατεστῶσι Ald. y deest Ald. A. * deest Ald. N. z πάντων Ald. A. † deest N. a deest Ald. A. b περὶ τὸν N. c ἀγαθῶν N. d deest Ald. A. e ἑαυτῷ, ὅτε περιέπεσε τῇ ἡδονῇ ἡδονῇ δὲ ἐστι N. f ψυχῆς A. * ἀλαζονεία N. g deest Ald. h deest Ald. N. i deest Ald. k deest N. l deest Ald. m φυτὸν Ald. n παθῶν A. o παραφυάδας Ald. p. ἕκαστος A. q deest Ald. s μεταχέων A. Ald.

[t] ἐξημεροῖ" τὰς τῶν ἠθῶν καὶ παθῶν ὕλας.

30. Ὁ [u] γὰρ" λογισμὸς τῶν μὲν ἀρετῶν ἐστιν ἡγεμών, τῶν δὲ παθῶν αὐτοκράτωρ. Ἐπιθεώρει [x] γε τοίνυν" [y] πρῶτον" [z] δι' αὐτῶν" κωλυτικῶν τῆς σωφροσύνης ἔργων, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

31. Σωφροσύνη [a] δὴ τοίνυν" ἐστὶν ἐπικράτεια τῶν ἐπιθυμιῶν.

32. Τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσὶν ψυχικαί, αἱ δὲ σωματικαί· [b] καὶ τούτων" ἀμφοτέρων ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται.

33. [c] Ἐπεὶ πόθεν κινούμενοι πρὸς τὰς ἀπειρημένας τροφάς, [d] ἀποτρεπόμεθα" τὰς ἐξ ἑαυτῶν ἡδονάς; οὐχ ὅτι δύναται τῶν ὀρέξεων ἐπικρατεῖν ὁ λογισμός; ἐγὼ μὲν οἶμαι.

34. Τοιγαροῦν ἐνύδρων ἐπιθυμοῦντες καὶ ὀρνέων καὶ τετραπόδων, [e] καὶ" [f] παντοίων" βρωμάτων τῶν ἀπηγορευμένων ἡμῖν κατὰ τὸν νόμον ἀπεχόμεθα διὰ τὴν τοῦ λογισμοῦ ἐπικράτειαν.

35. [g] Ἀντέχεται" γὰρ τὰ τῶν ὀρέξεων πάθη ὑπὸ τοῦ σώφρονος νοὸς ἀνα-
φιλοτι- καμπτόμενα· καὶ [h] φιμοῦται" πάντα τὰ
μεῦνται τοῦ σώματος κινήματα ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ.

ΚΕΦ. Β'. II.

ΚΑΙ τί θαυμαστόν; εἰ αἱ τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαι πρὸς τὴν τοῦ [i] κάλλους μετουσίαν [k] ἀκυροῦνται".

2. Ταύτῃ γοῦν ὁ σώφρων Ἰωσὴφ ἐπαινεῖται, ὅτι τῷ λογισμῷ, [l] καὶ τῇ διανοίᾳ" περιεκράτησεν τῆς ἡδυπαθείας.

3. Νέος γὰρ [m] ὢν" καὶ ἀκμάζων πρὸς συνουσιασμὸν ἠκύρωσεν τῷ λογισμῷ τὸν τῶν παθῶν οἶστρον.

4. [n] Οὐ" μόνον δὲ τὴν [o] τῆς" ἡδυπαθείας οἰστρηλασίαν [p] ἐπικρατεῖν" ὁ λογισμὸς φαίνεται, ἀλλὰ καὶ πάσης [q] ἐπιθυμίας."

5. Λέγει [r] γοῦν" ὁ νόμος· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν. τῷ

6. Καίτοι ὅτε [s] μὴ" ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς εἴρηκεν
εἴρηκεν ὁ νόμος, πολὺ πλέον [t] πείσαιμ' ἡμᾶς
ἂν" ὑμᾶς, ὅτι [u] τῶν" ἐπιθυμιῶν κρατεῖν [x] δύναται" ὁ λογισμός, ὥσπερ καὶ τῶν κωλυτικῶν τῆς δικαιοσύνης [y] παθῶν."

7. Ἐπεὶ τίνα τρόπον μονοφάγος τις ὢν τὸ ἦθος, καὶ γαστρίμαργος, [z] καὶ μέθυσος", μεταπαιδεύεται, εἰ μὴ δῆλον, ὅτι κύριός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμός;

8. Αὐτίκα γοῦν [a] τῷ" νόμῳ πολιτευόμενος, [b] κἂν" φιλάργυρός τις

t ἡμεροῖ N. u μὲν γὰρ Ald. x δέ τι Ald. sed deest N. y πρώτων N. z δι' αὐτὸν Ald. ἐπὶ τῶν N. a δὲ N. δέ τοι Ald. b τούτων δὲ N. c totum hoc ab ἐπεὶ ad ἐγὼ μὲν οἶμαι, desideratur in Ald. d ἀποστρεφόμεθα N. e deest A. f πάντων N. g ἀνέχεται Ald. ἄρχεται N. h φιμοῦνται N. φιλοτιμοῦνται A. i ἡδέος κάλλους N. k πᾶν τὸ σῶμα addit N. l deest Ald. m deest Ald. n καὶ ὁ N. o ἐπὶ τῆς N. p κρατεῖν N. q. ἐπιθυμίας δεσπόζειν ἀναδείκνυται N. r γὰρ N. s μηδὲ N. t πείσει κἂν Ald. πείσαι N. u deest Ald. x δύναιτ' ἂν Ald. y πασῶν A. z deest Ald. a ὁ τῷ Luidus. b καὶ Ald.

εἰη [c] ἦ", βιάζεται τὸν ἑαυτοῦ τρόπον,
τοῖς δεομένοις δανείζων χωρὶς τόκων,
ἐντάσων [d] καὶ" τὸ δάνειον τῶν ἑβδομάδων ἐνστασῶν
χρεοκοπέμενος.

9. Κἂν φειδωλός τις ᾖ, ὑπὸ τοῦ νό-
μου κρατεῖται διὰ τὸν λογισμὸν, μήτε
ἐπικαρ- ἐπικαρπολογέμενος τοὺς ἀμητοὺς, μήτε [e] ἐ-
πούμενος πιῤῥωγολογέμενος" τοὺς ἀμπελῶνας,
καὶ ἐπὶ τῶν [f] ἑτέρων" ἔστιν ἐπιγνῶναι
τοῦτο, ὅτι τῶν παθῶν ἐστιν [g] ὁ λογισ-
μὸς κρατῶν."

10. Ὁ γὰρ νόμος καὶ τῆς πρὸς γο-
νεῖς εὐνοίας κρατεῖ, μὴ καταπροδιδοὺς
τὴν ἀρετὴν δι' αὐτούς·

προσγα- 11. καὶ τῆς πρὸς [h] γαμετὴν" φιλίας ἐ-
μετῆς πικρατεῖ, διὰ παρανομίαν αὐτὴν ἀπε-
λέγχων.

12. Καὶ τῆς τέκνων φιλίας κυριεύει,
αὐτῶν διὰ κακίαν [i] αὐτὰ" κολάζων, καὶ τῆς
πονηρίας φίλων συνηθείας δεσπόζει, διὰ [k] πονη-
ρίαν" αὐτοὺς [l] ἐξελέγχων."

13. Καὶ μὴ νομίσητε παράδοξον εἶναι,
ἔχθραν ὅπου [m] γε" καὶ [n] ἔχθρας" ὁ λογισμὸς
ἐπικρατεῖν δύναται διὰ τὸν νόμον,

14. μηδὲ [o] δενδροτομῶν" τὰ ἥμερα τῶν
πολεμίων φυτὰ, [p] τὰ δὲ" τῶν ἐχθρῶν
τοῖς ἀπολέσασιν διασώζων, καὶ τὰ πε-
πτωκότα συνεγείρων.

βιαιοτέρων 15. Καὶ [*] τῶν" βιαιοτέρων δὲ παθῶν
κρατεῖν [q] ἐπικρατεῖν" ὁ λογισμὸς φαίνεται, φι-
λαρχίας, [r] καὶ" κενοδοξίας, [s] καὶ ἀ-
λαζονείας, καὶ μεγαλαυχίας," καὶ
βασκανίας.

16. Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ κακοή-
θη πάθη ὁ σώφρων νοῦς [t] εἰς ἀγαθὸν
προτρέπων" ἀπωθεῖται [u] καὶ βιάζεται," ὥ-
σπερ καὶ τὸν θυμόν· καὶ γὰρ τοῦτο δε-
σπόζει.

17. [x] Θυμέμενος γέ τοι Μωσῆς κα-
τὰ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν, οὐ θυμῷ τι
κατ' αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ λογισμῷ
τὸν θυμὸν διῄτησεν.

18. Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων νοῦς, ὡς
ἔφην, κατὰ τῶν παθῶν ἀριστεῦσαι, καὶ
τὰ μὲν αὐτῶν μεταθεῖναι, τὰ δὲ καὶ
ἀκυρῶσαι.

19. Ἐπεὶ διατί ὁ πάνσοφος ἡμῶν
πατὴρ Ἰακὼβ τοὺς περὶ Συμεὼν καὶ
Λευὶν αἰτιᾶται, μὴ λογισμῷ τοὺς Σικι-
μίτας ἐθνηδὸν ἀποσφάξαντας, λέγων,
ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν;

20. Εἰ μὴ γὰρ ἐδύνατο [y] τοῦ θυμοῦ" ὁ ἐδύνετο
[z] λογισμὸς" κρατεῖν, οὐκ ἂν [a] εἶπεν" τῶν θυ-
οὕτως. μῶν

21. Ὁπηνίκα γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρω-
πον [b] κατεσκεύαζεν" λόγῳ, [c] τὰ πάθη
αὐτῷ καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσεν. αὐτοῦ

22. Καὶ τηνικαῦτα δὲ περὶ πάντων
τὸν ἱερὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν [d] ἔνδον"
αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν·

23. καὶ [e] τούτῳ" νόμον ἔδωκεν, καθ'
ὃν πολιτευόμενος βασιλεύσει βασιλείαν
σώφρο-

c εἰή A. d deest N. e deest Ald. f ἔργων N. g αὐτοκράτωρ ὁ λογισμὸς N. h γαμετῆς N. i αὐτῶν A. k ποιηρίας A. l ἐλέγχων Ald. m deest Ald. A. n ἐχθρὰν A. o δενδροτομήσεται N. p ταῦτα Ald. * διὰ τοῦ N. A. q κρατεῖν A. N. r deest Ald. ſ deest Ald. t deest Ald. A. u deest Ald. A. x abhinc ad ἐπεὶ διὰ τί, omnia desiderantur in Ald. y τῶν θυμῶν A. τῶν λογισμῶν Ald. z θυμὸς Ald. a ἦχεν N. b κατεσκεύασε N. A. c in Ald. ita legitur, καὶ αὐτεξουσιότητι κοσμήσας, τηνίκα δὲ τὰ πάθη αὐτῷ, καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσε, καὶ τὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν ἔνδον αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν. d deest A, N. e τοῦτον Ald.

σώφρονά τε, καὶ δικαίαν, καὶ ἀγαθὴν, καὶ ἀνδρείαν.

24. Πῶς οὖν, εἴποι τις ἂν, εἰ τῶν παθῶν * ὁ λογισμὸς κρατεῖ, λήθης καὶ ἀγνοίας οὐ κρατεῖ;

ΚΕΦ. Γ'. III.

λογισμὸς ΕΣΤΙ δὲ κομιδῆ γελοῖος ὁ [f] λόγος." οὐ γὰρ τῶν ἑαυτοῦ παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται, ἀλλὰ τῶν σωματικῶν.

2. Οἷον ἐπιθυμίαν τις ὑμῶν οὐ δύναται ἐκκόψαι, ἀλλὰ μὴ δουλωθῆναι τῇ ἐπιθυμίᾳ δύναται ὁ λογισμὸς παρασχέσθαι.

3. Θυμόν τις οὐ δύναται ἐκκόψαι † ἡμῶν" τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῷ θυμῷ δυνατὸν βοηθῆσαι.

4. Κακοήθειάν τις ὑμῶν οὐ δύναται ἐκκόψαι, ἀλλὰ τὸ μὴ [g] καμφθῆναι"
δυνατὸν τῇ κακοηθείᾳ δύναται ὁ λογισμὸς συμμαχῆσαι.

5. Οὐ γὰρ ἐκριζωτὴς τῶν παθῶν ὁ λογισμός ἐστιν, ἀλλ' ἀνταγωνιστής.

6. Ἔστιν γοῦν τοῦτο διὰ τῆς Δαυεὶδ τοῦ βασιλέως δίψης σαφέστερον ἐπιλογίσασθαι.

7. Ἐπεὶ γὰρ δι' ὅλης ἡμέρας [h] προσβαλὼν τοῖς ἀλλοφύλοις ὁ Δαυὶδ, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτεινεν μετὰ τῶν τοῦ ἔθνους στρατιωτῶν·

8. Τότε δὲ γενομένης ἑσπέρας, ὑδρῶν καὶ σφόδρα κεκμηκὼς, ἐπὶ τὴν βασίλειον σκηνὴν ἦλθεν, περὶ ἣν ὁ πᾶς τῶν προγόνων στρατὸς [i] ἐστρατοπέδευκεν."

9. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες [k] ἐπὶ τὸ" δεῖπνον ἦσαν.

10. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς μάλιστα διψῶν, καίπερ ἀφθόνους ἔχων πηγὰς, οὐκ ἠδύνατο δι' αὐτῶν ἰάσασθαι τὴν δίψαν.

11. ἀλλά τις αὐτὸν ἀλόγιστος ἐπιθυμία τοῦ παρὰ τοῖς πολεμίοις ὕδατος ἐπιτείνουσα συνέφρυγεν, καὶ λύουσα κατέφλεγεν.

12. Ὅθεν τῶν ὑπερασπιστῶν ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίᾳ σχετλιαζόντων, δύο νεανίσκοι [l] στρατιῶται καρτεροὶ" καταιδεσθέντες τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίαν, ταῖς πανοπλίαις [m] καθοπλίσαιτο," καὶ κάλπην λαβόντες ὑπερέβησαν τοὺς τῶν πολεμίων χάρακας·

13. καὶ λαθόντες τοὺς τῶν πυλῶν ἀ-
κροφύλακας, διεξῄεσαν ἀνερευνώμενοι κα- εὑράμε-
τὰ πᾶν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. νοι

14. Καὶ [n] ἀνευράμενοι" θαρραλέως τὴν πηγὴν, ἐξ αὐτῆς ἐγέμισαν τῷ βασιλεῖ [o] τὸ ποτόν."

15. Ὁ δὲ [p] καίπερ τῇ δίψῃ" διαπυρού- περὶ τὴν
μενος, ἐλογίσατο παίδεινον εἶναι κίνδυ- δίψαν
νον τῇ ψυχῇ λογισθὲν ἰσοδύναμον τὸ ποτὸν αἵματι.

16. Ὅθεν ἀντιθεὶς τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸν λογισμὸν, [q] ἔσπεισεν" τὸ πόμα τῷ Θεῷ.

17. Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων, ὡς [r] ἔφην", νοῦς νικῆσαι τὰς τῶν παθῶν ἀνάγκας, καὶ σβέσαι τὰς τῶν οἴστρων φλεγμονὰς,

* δεσπότης ἐστὶν ὁ λογ. Luidus. δεσπόζει N. f λογισμὸς A. † ὑμῶν A. deest N. g καμφθῆναι N. h πολεμῶν τοὺς ἀλλοφύλους καὶ πολὺς ἐξ αὐτῶν ἀποκτείνας ὁ Δαβὶδ &c. N. i ἐστρατοπεδεύκει N. k περὶ τὸν N. l deest Ald. m καθοπλίσαντες N. n ἀνερευνώμενοι Ald. o deest Ald. p καὶ ὑπὲρ τὴν δίψαν A. N. q ἔπεισε N. r deest A. N.

18. καὶ τὰς τῶν σωμάτων ἀλγηδό-
νας καθ' ὑπερβολὴν οὔσας καταπαλαῖ-
τῆς κα- σαι, καὶ τῇ καλοκἀγαθίᾳ τῦ λογισμοῦ
λοκαγα- ſ ἀποπλῦσαι" πάσας τὰς τῶν παθῶν
θίας ἐπικρατείας.

19. Ἤδη δὲ καὶ ὁ καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ
ἱστορίας ἐπὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς t θεωρίας" τῦ σώ-
φρονος λογισμοῦ.

20. Ἐπειδὴ γὰρ βαθεῖαν εἰρήνην διὰ
τὴν εὐνομίαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον,
καὶ ἔπραττον καλῶς, ὥστε καὶ τὸν τῆς
Ἀσίας βασιλέα Σέλευκον u καὶ" τὸν Νι-
κάνορα καὶ x χρήματα" εἰς τὴν ἱερουρ-
γίαν αὐτοῖς ἀποφορίσαι, καὶ τὴν πολι-
τείαν αὐτῶν ἀποδέχεσθαι·

21. Τότε δή τινες πρὸς τὴν κοινὴν
πολυτρό- νεωτερίσαντες ὁμόνοιαν, y πολυτρόποις"
πως ἐχρήσαντο συμφοραῖς.

ΚΕΦ. Δʹ. IV.

ΣΙΜΩΝ γάρ τις πρὸς Ὀνίαν ἀν-
τιπολιτευόμενος τόν ποτε τὴν
ἀρχιερωσύνην ἔχοντα διὰ βίου,
καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, ἐπειδὴ πάν-
τα τρόπον z διαβάλλων" a ὑπὲρ" τῦ
ἔθνυς οὐκ ἴσχυσεν κακῶσαι, φυγὰς ᾤ-
χετο, τὴν πατρίδα προδώσων.

2. Ὅθεν ἥκων b πρὸς" Ἀπολλώνιον,
τὸν Συρίας c τε" καὶ Φοινίκης d καὶ
Κιλικίας" στρατηγὸν, ἔλεγεν·

3. Εὔνους ὢν τοῖς τῦ βασιλέως πράγ-
μηνύων μασιν ἥκω, e μηνύσων". πολλὰς ἰδιωτι-
κῶν χρημάτων μυριάδας ἐν τοῖς Ἱερο-
σολύμων γαζοφυλακίοις τεθησαυρίσθαι, τεθησαύ-
f τῷ ἱερῷ" μὴ ἐπικοινωνέσας, g καὶ" ρισαι
προσήκειν ταῦτα Σελεύκῳ τῷ βασιλεῖ. g ἀλλὰ

4. Τέτων δὲ ἕκαστα γνὲς ὁ Ἀπολλώ-
νιος, τὸν μὲν Σίμωνα τῆς εἰς τὸν βασι-
λέα κηδεμονίας h ἐπήνει," πρὸς δὲ τὸν ἐπαινεῖ
Σέλευκον ἀναβὰς i κατεμήνυε" τὸν τῶν
χρημάτων θησαυρόν·

5. καὶ λαβὼν τὴν περὶ αὐτῶν ἐξου-
σίαν, ταχὺ εἰς τὴν k πατρίδα ἡμῶν"
μετὰ τῦ καταράτυ Σίμωνος καὶ βαρυ-
τάτυ στρατῦ l ἀνέβη.

6. καὶ" προσελθὼν, ταῖς τῦ βασι-
λέως ἐντολαῖς ἥκειν ἔλεγεν, ὅπως τὰ
ἰδιωτικὰ τῦ γαζοφυλακίου λάβοι χρή-
ματα.

7. Καὶ τῦ ἔθνους πρὸς τὸν λόγον
m σχετλιάζοντος", n ἀντιλέγοντός τε,"
πάνδεινον εἶναι νομίσαντες, εἰ οἱ τὰς
παρακαταθήκας πιστεύσαντες τῷ ἱερῷ θη- πιστεύ-
σαυρῷ o στερηθήσονται," ὡς οἷόν τε ἦν, σαντες
ἐκώλυον.

8. Μετὰ ἀπειλῆς δὲ ὁ Ἀπολλώνιος
ἀπῄει εἰς τὸ ἱερόν.

9. Τῶν δὲ p ἱερέων" μετὰ γυναικῶν
καὶ παιδίων ἐν τῷ ἱερῷ q ἱκετευσάντων"
r τῷ Θεῷ" ὑπερασπίσαι τῦ ſ ἱερῦ" κα- τὸν Θεὸν
ταφρονυμένου ſ τῦ" τόπου.

10. t Ἀνιόντος τε μετὰ καθωπλισ-
μένης τῆς στρατιᾶς τῦ Ἀπολλωνίυ"
πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἁρπαγὴν, οὐ-
ρανόθεν u Ἔφιπποι" x προσεφάνησαν" προὐφά-
ἄγγε- νησαν

ſ ἀποπλύσαι A. t ἱστορίας A. N. u deeſt Ald. x χρῆμα Ald. N. y πολυτρόπως A. z διαβαλὼν Ald. a κατὰ N. b ὡς Ald. c deeſt Ald. d deeſt Ald. e μηνύων A. f τοῖς ἱεροῖς N. g ἀλλὰ A. h ἐπαινεῖ A. i κατεμήνυσε Ald. N. k Ἱερυσαλὴμ N. l deeſt Ald. A. m σχετλιάσαντος A. N. n καὶ ἀντιλέγοντος N. o ὅτι στερήσονται N. p γεραιῶν A. q ἱκετευόντων N. r τὸν Θεὸν A. N. ſ deeſt A. t ἀνιόντι τῷ Ἀπολλωνίῳ μετὰ &c. N. u Ἔφιπποι Ald. A. x ἐφάνησαν N.

ἄγγελοι περιαστράπτοντες τοῖς ὅπλοις, καὶ πολὺν αὐτοῖς φόβον τε καὶ τρόμον [y] ἐνιέντες."

γέ τοι 11. Καταπεσὼν [z] δὲ" ἡμιθανὴς [a] ὁ Ἀπολλώνιος" ἐπὶ τὸν πάμφυλον τοῦ ἱεροῦ περίβολον, τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ μετὰ δακρύων τοὺς Ἑβραίους παρεκάλει, ὅπως περὶ αὐτοῦ εὐξάμενοι, τὸν ἐπουράνιον ἐξευμενίσωνται στρατόν.

12. [b] "Ελεγεν γὰρ ἡμαρτηκὼς, ὥστε καὶ ἀποθανεῖν ἄξιος ὑπάρχειν, πᾶσίν τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου μακαριότητα."

13. Τούτοις ἐπαχθεὶς τοῖς λόγοις Ὀνίας ὁ ἀρχιερεὺς, καίπερ ἄλλως εὐλαβηθεὶς, μή ποτε [c] νομίσειεν" ὁ βασιλεὺς Σέλευκος ἐξ ἀνθρωπίνης ἐπιβουλῆς
αἰτιήσασθαι καὶ [d] μὴ" θείας δίκης ἀνῃρῆσθαι τὸν Ἀπολλώνιον, ηὔξατο περὶ αὐτοῦ.

14. Καὶ ὁ μὲν παραδόξως διασωθεὶς ᾤχετο, δηλώσων τῷ βασιλεῖ τὰ συμβάντα αὐτῷ.

15. Τελευτήσαντος δὲ Σελεύκου [e] τοῦ βασιλέως," διαδέχεται τὴν ἀρχὴν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος [f] Ἐπιφανὴς," ἀνὴρ * ὑπερήφανος καὶ δεινός.

16. Ὃς καταλύσας τὸν Ὀνίαν τῆς ἀρχιερωσύνης, Ἰάσονα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα,

17. συνθέμενον [g] δώσειν, εἰ ἐπιτρέψειεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν," κατ' ἐνιαυτὸν τρισχίλια ἑξακόσια ἑξήκοντα τάλαντα.

18. Ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτῷ καὶ ἀρχιερᾶσθαι καὶ τοῦ ἔθνους ἀφηγεῖσθαι.

19. Ὃς καὶ [h] ἐξεδιῄτησεν" [i] τῶν Ἰουδαίων" τὸ ἔθνος, καὶ ἐξεπολίτευσεν ἐπὶ πᾶσαν παρανομίαν. ἐξεζήτησεν

20. Ὥστε μὴ μόνον ἐπ' αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν γυμνάσιον κατασκευάσαι, ἀλλὰ καὶ καταλῦσαι τὴν τοῦ ἱεροῦ κηδεμονίαν.

21. Ἐφ' οἷς ἀγανακτήσασα ἡ θεία δίκη αὐτόν τοι τὸν Ἀντίοχον ἐπολέμησεν.

22. Ἐπειδὴ γὰρ πολεμῶν ἦν κατ' Αἴγυπτον Πτολεμαίῳ, ἤκουσέν τε, ὅτι φήμης διαδοθείσης περὶ τοῦ τεθνάναι αὐτὸν, ὡς [k] ἔνι" μάλιστα χαίροιεν οἱ [l] Ἱεροσολυμῖται," ταχέως ἐπ' αὐτοὺς ἀνέζευξεν.

23. Καὶ [m] ὡς" ἐπόρθησεν αὐτοὺς, δόγμα ἔθετο, [n] ὅπως" [o] εἴ τινες" αὐτῶν [p] φαίνοιεν" τῷ πατρίῳ πολιτευόμενοι νόμῳ, [q] θάνοιεν."

24. Καὶ [r] ἐπεὶ" [s] κατὰ μηδένα τρόπον ἴσχυεν καταλῦσαι διὰ τῶν δογμάτων τὴν τοῦ ἔθνους εὔνοιαν," ἀλλὰ πάσας τὰς ἑαυτοῦ ἀπειλὰς καὶ τιμωρίας ἑώρα καταλυομένας,

25. [t] ὥστε" καὶ γυναῖκας, ὅτι περιέτεμον τὰ παιδία, μετὰ τῶν βρεφῶν κατακρημνισθῆναι, προειδυίας ὅτι τοῦτο πείσονται·

26. Ἐπεὶ

y ἐνῆκαν N. z γέ τοι A. a deest N. b deest Ald. ὡμολόγει γὰρ ὁ Ἀπολλώνιος ἑαυτὸν ἡμαρτηκέναι, πᾶσί τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου ἀρετὴν ἔλεγεν N. c νομίσει A. d οὐ N. e deest N. f deest Ald. * πάνδεινος καὶ ὑπερήφανος Arg. Luidus. g δώσειν αὐτῷ Ald. h διεζήτησε Ald. i deest Ald. N. k ἔνιοι Ald. l ἐν Ἱερουσαλὴμ N. m deest Ald. n omittit N. o οἵ τινες Ald. Luidus. p θάνοιεν Ald. q κολασθέντες θάνοιεν N. r ἐπεὶ δὲ N. s τοῦτο οὐκ ἴσχυσεν Ald. t ἐπετήδευσε δογματίσαι ὥστε N.

26. Ἐπεὶ οὖν τὰ δόγματα αὐτȣ̃ κατεφρονεῖτο ὑπὸ τȣ̃ λαȣ̃, αὐτὸς διὰ
τȣ́τȣ βασάνων ἕνα ἕκαστον [u] τȣ̃ ἔθνȣς" ἠνάγκαζεν μιαρῶν ἀπογευομένȣς [x] τροφῶν," ἐξόμνυσθαι τὸν Ἰȣδαϊσμόν.

ΚΕΦ. Ε'. V.

Προκαθίσας γέ τοι μετὰ τῶν συνέδρων ὁ τύραννος Ἀντίοχος ἐπί τινος ὑψηλοῦ τόπȣ, καὶ τῶν
αὐτῶν στρατευμάτων [y] αὐτῷ" ἐνόπλων κυκλόθεν παρεστηκότων παρεκέλευεν [z] τοῖς δορυφόροις" ἕνα ἕκαστον τῶν Ἑβραίων
περισπᾶ- [a] ἐπισπᾶσθαι," καὶ κρεῶν ὑείων καὶ εἰδω-
σθαι λοθύτων ἀναγκάζειν [b] ἀπογεύεσθαι."

θέλοιεν 3. Εἰ δέ τινες μὴ [c] θελήσειαν" μιαροφαγῆσαι, τȣ́τȣς τροχισθέντας ἀναιρεθῆναι.

4. [d] Πολλῶν δὲ" [e] συναρπασθέντων" εἷς πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης [f] Ἑβραῖος" ὀνόματι [g] Ἐλεάζαρος," [h] τὸ γένος ἱερεὺς," τὴν ἐπιστήμην νομικὸς, καὶ τὴν ἡλικίαν [i] προήκων," καὶ πολλοῖς τῶν περὶ τὸν τύραννον διὰ τὴν [k] ἡλικίαν" γνώριμος, [l] παρήχθη πλησίον αὐτοῦ.

5. Καὶ αὐτὸν ἰδὼν ὁ Ἀντίοχος, ἔφη·

6. Ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι τῶν κατὰ σοῦ βασάνων, ὦ πρεσβῦτα, [m] συμβȣλεύσαιμ' ἂν" σοι ταῦτα ὅπως ἀπογευσάμενος [n] τῶν" ὑείων σώζοιο· αἰδȣ̃μαι γάρ σου [o] τὴν" ἡλικίαν καὶ τὴν πολιὰν, ἣν μετὰ τοσȣ̃τον [p] ἔχων" χρόνον, ȣ̃ μοι δοκεῖς φιλοσοφεῖν, τῇ Ἰȣδαίων χρώμενος θρησκείᾳ.

7. [q] Διατί" γὰρ τῆς φύσεως κεχαρισμένης καλλίστην τὴν [r] τȣ̃δε" τȣ̃ ζώου σαρκοφαγίαν [ſ] βδελύττη";

8. Καὶ γὰρ ἀνόητον τȣ̃το [t] δοκεῖ τὸ" μὴ ἀπολαύειν τῶν χωρὶς ὀνείδȣς ἡδέων, καὶ δι' ἄδικον [u] ἀποστρέφεσθαι" τὰς τῆς φύσεως χάριτας.

9. Σὺ δέ μοι καὶ ἀνοητότερον [x] ποιήσειν" δοκεῖς, εἰ κενοδοξῶν περὶ τὸ ἀληθὲς,

10. ἔτι κἀμȣ̃ [y] καταφρονήσεις" ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ τιμωρίᾳ· ȣ̓κ [z] ἐξυπνώσεις" ἀπὸ [a] τῆς" φλυάρου φιλοσοφίας ὑμῶν;

11. καὶ ἀποσκεδάσεις [b] τῶν λογισμῶν σȣ τὸν λῆρον," [*] καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας ἀναλαβὼν νȣ̃ν φιλοσοφήσεις τὴν [c] τȣ̃ συμφέροντος" ἀλήθειαν;

12. Καὶ προσκυνήσας μου τὴν φιλάνθρωπον παρηγορίαν [d] οἰκτειρήσεις" τὸ σεαυτοῦ γῆρας;

13. Καὶ γὰρ ἐνθυμήθητι, ὡς εἰ καί
τίς ἐστιν τῆσδε τῆς ὑμῶν θρησκείας [e] ἐ- συγνωμο-
ποπτικὴ" δύναμις, συγγνωμονήσει ἄν σοι νήσειεν
ἐπὶ πάθη [f] τῇ" δι' ἀνάγκην [*] γινομένῃ πα- πᾶσιν
ρανομίᾳ. [*] παρα-

14. [g] Τοῦτον" τὸν τρόπον ἐπὶ τὴν νομίᾳ
ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν ἐποτρύνοντος τȣ̃ γεινομένῃ
τυράν-

[u] deest Ald. τȣ́τȣ ἔθνȣς A. [x] ἐδεσμάτων N. [y] αὐτῶν A. [z] αὐτοῖς Ald. Luidus. [a] περισπᾶσθαι A. [b] ἀπογεύσασθαι N. [c] θέλοιεν A. θελήσειεν Ald. [d] deest A. πολλῶν δὲ N. [e] ἀναρπασθέντων N. [f] deest Ald. ἀνήρ τις N. [g] Ἐλεάζαρ Ald. [h] ἐκ γένους ἱερατικοῦ N. [i] προβεβηκὼς N. [k] φιλοσοφίαν N. [l] προσήχθη τῷ Ἀντιόχῳ· ὁ δὲ ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη· N. [m] συμβουλεύσω Ald. N. [n] deest Ald. [o] καὶ την Ald. [p] deest Ald. [q] διατί δὲ Ald. [r] δὲ Ald. [ſ] σὺ βδελύττῃ; N. [t] deest Ald. [u] ἀποστρέφειν N. [x] ποιεῖν N. [y] καταφρονεῖς N. [z] ἐξυπνίσειε N. [a] τῆς τοσαύτης N. [b] τὸν λογισμόν σȣ τὸν λυπηρὸν Ald [*] deest Ald. [c] σύμφορον N. [d] οἰκτείρησαι Ald. [e] τὸ ἐπιεικὴ Ald. [f] deest Ald. A. [g] τȣ̃τον οὖν N.

τυράννε, λόγον ᾔτησεν ὁ [h] Ἐλεάζαρος."

15. Καὶ λαβὼν τοῦ λέγειν ἐξουσίαν, ἤρξατο δημηγορεῖν οὕτως·

16. Ἡμεῖς, Ἀντίοχε, θείῳ [i] πεπεισμένοι" νόμῳ πολιτεύεσθαι· οὐδεμίαν ἀνάγκην βιαιοτέραν εἶναι νομίζομεν τῆς πρὸς τὸν νόμον [k] ἡμῶν" εὐπειθείας.

17. Διὸ δὲ κατ' οὐδένα τρόπον παρανομεῖν ἀξιοῦμεν.

18. [l] Καί τοι" εἰ [m] καὶ" κατὰ ἀλήθειαν μὴ ἦν ὁ νόμος ἡμῶν, ὡς [n] σὺ" ὑπολαμβάνεις, θεῖος, (ἄλλως δὲ [o] νομίζομεν" αὐτὸν εἶναι θεῖον) οὐδὲ οὕτως ἐξὸν ἡμῖν ἦν τὴν ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ δόξαν ἀκυρῶσαι.

19. Μὴ μικρὰν οὖν εἶναι νομίσῃς ταύ-
μικροφα- την, εἰ μικροφαγήσαιμεν, ἁμαρτίαν.
γήσεμεν 20. Τὸ γὰρ [p] ἐν μικροῖς καὶ ἐν" μεγάλοις παρανομεῖν ἰσοδύναμόν ἐστιν·

21. δι' ἑκατέρου γὰρ [q] ὡς ὁμοίως ὁ νόμος" ὑπερηφανεῖται.

22. Χλευάζεις δὲ ἡμῶν τὴν φιλοσοφίαν, ὥσπερ οὐ μετὰ εὐλογιστίας ἐν αὐτῇ [r] βιούντων.".

23 Σωφροσύνην [s] τε" γὰρ ἡμᾶς [t] ἐκδιδάσκει," ὥστε πασῶν τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν κρατεῖν, καὶ ἀνδρείαν [u] ἐξασκεῖν," ὥστε πάντα πόνον ἑκουσίως ὑπομένειν·

24. καὶ δικαιοσύνην [x] παιδεύει," ὥστε [y] διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσονομίαν καὶ εὐ- ἰσονομεῖν
σέβειαν διδάσκειν, ὥστε" μόνον τὸν ὄντα Θεὸν [z] σέβειν" μεγαλοπρεπῶς.

25. Διὸ οὐ μικροφαγοῦμεν· πιστεύοντες [a] μικροφα-
γὰρ" Θεοῦ καθεστάναι τὸν νόμον, οἴ- γοῦμεν
δαμεν [b] ὅτι" [c] καὶ" κατὰ φύσιν ἡμῖν συμπαθεῖ νομοθετῶν ὁ τοῦ [d] κόσμου" κτίστης·

26. [e] καὶ" τὰ μὲν οἰκειωθησόμενα ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς ἐπέτρεψεν ἐσθίειν, τὰ δὲ ἐναντιωθησόμενα ἐκώλυσεν σαρκοφαγεῖν.

27. Τυραννικὸν [f] δέ," οὐ μόνον ἀναγκά- ἀναγκά-
ζειν ἡμᾶς παρανομεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐσθίειν, ζεις
οὐ ὅπως τῇ ἐχθίστῃ ἡμῶν μικροφαγίᾳ ταύ- μικροφα-
τῃ ἔτι ἐγγελάσῃς." γίᾳ

28. Ἀλλ' οὐ γελάσεις κατ' ἐμοῦ τοῦτον τὸν γέλωτα·

29. [h] οὔτε" τοὺς [i] ἱεροὺς" τῶν προγόνων περὶ τοῦ φυλάξαι τὸν νόμον ὅρκους [k] οὐ παρήσω."

30. Οὐδ' ἂν ἐκκόψεις μου τὰ ὄμματα, καὶ τὰ σπλάγχνα [l] μου τήξεις."

31. Οὐχ οὕτως εἰμὶ γέρων [m] ἐγὼ" καὶ [n] ἄνανδρος," ὥστε μοι διὰ τὴν εὐσέβειαν μὴ [o] νεάζειν" τὸν λογισμόν.

32. Πρὸς ταῦτα τροχοὺς εὐτρέπιζε, καὶ τὸ πῦρ ἐκφύσα σφοδρότερον.

33. Οὐχ οὕτως [p] οἰκτειρήσω" τὸ ἐμαυτοῦ γῆρας, ὥστε με δι' [q] ἐμαυτοῦ" [r] τὸν" πάτριον καταλῦσαι νόμον.

h Ἐλεάζαρ Ald. i πεπιστευμένοι N. k deest N. l καί τι Ald. m deest N. n deest Ald. N. o ἐνομίζομεν N. p ἐπὶ μικροῖς καὶ Ald. N. q ὡσαύτως ὁ νόμος N. ὡς ὁμοίως ὁ νόμος A. r ὑγιαινόντων Ald. s deest N. t διδάσκει N. u ἐξασκεῖ Luidus x καὶ παιδεύει N. y deest Ald. καὶ διὰ πάντων &c. N. z εὐσεβεῖν N. a deest N. b διότι N. c deest Ald. N. d νόμου Ald. e deest Ald. A. f οὖν ἐστιν N. g deest Ald. h οὐδὲ N. i ἱερεῖς A. k deest N. l τήξειας Ald. m deest N. n ἄνανδρος ὑπάρχω N. o ἀνανεάζειν N. p οἰκτείρομαι Ald. οἰκτείρω N. q ἑαυτοῦ Ald. r δοκεῖν τὸν N.

34. Οὐ ψεύσομαί σε, παιδευτὰ νόμε, οὐδὲ φεύξομαί σε, οὐδ' ἐξομνῦμαί σε, φίλη ἐγκράτεια.

35. Οὐδὲ καταισχυνῶ σε, φιλόσοφε λόγε, οὐδὲ ἐξαρνήσομαί σε, ἱερωσύνη τιμία, καὶ νομοθεσίας ἐπιστήμη·

36. οὐδὲ [f] μιανεῖς" μου τὸ σεμνὸν [t] γήρως" στόμα, οὐδὲ νομίμου βίου ἡλικίαν.

37. Ἁγνὸν δέ με οἱ πατέρες [u] προσδέξονται," μὴ φοβηθέντα σου τὰς μέχρι θανάτου ἀνάγκας.

38. [x] Ἀσεβῶν μὲν γὰρ τυραννήσεις· τῶν δὲ ἐμῶν περὶ τῆς εὐσεβείας λογισ-
λόγοις μῶν οὔτε διὰ λόγων δεσπόσεις, οὔτε δι' ἔργων.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

ΤΟῦτον τὸν τρόπον ἀντιρητορεύσαντα ταῖς τοῦ τυράννου [y] παρηγορίαις," παραστάντες οἱ δορυφόροι πικρῶς ἔσυραν ἐπὶ τὰ βασανιστήρια τὸν Ἐλεάζαρον.

2. Καὶ πρῶτον μὲν περιέδυσαν τὸν γηραιὸν [z] ἐκκεκοσμημένον τῇ περὶ τὴν εὐ-
εὐχημοσύνην σέβειαν εὐχημοσύνῃ.

3. Ἔπειτα περιαγκωνίσαντες ἑκατέρωθεν, μάστιξιν κατῄκιζον·

4. [a] πείθηλι ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς, ἑτέρωθεν κήρυκος ἐπιβοῶντος.

5. Ὁ δὲ μεγαλόφρων καὶ εὐγενὴς ὡς ἀληθῶς Ἐλεάζαρος, ὥσπερ ἐν ὀνείρῳ βασανιζόμενος κατ' οὐδένα τρόπον μετετρέπετο.

6. Ἀλλὰ ὑψηλοὺς ἀνατείνας εἰς [b] τὸν οὐρανὸν" τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀπεξαίνετο ταῖς μάστιξιν τὰς σάρκας ὁ γέρων, καὶ κατεῤῥεῖτο τῷ αἵματι, καὶ τὰ πλευρὰ κατετιτρώσκετο,

7. καὶ πίπτων εἰς [c] τὸ ἔδαφος," ἀπὸ τοῦ [d] μηκέτι" φέρειν τὸ σῶμα τὰς μὴ
ἀλγηδόνας, ὀρθὸν εἶχεν καὶ [e] ἀκλινῆ" τὸν λογισμόν.

8. Λὰξ [f] γέ" τοι τῶν πικρῶν τις [g] δορυφόρων," εἰς τοὺς κενεῶνας ἐναλλόμενος ἔτυπτεν, ὅπως ἐξανίσταιτο πίπτων.

9. Ὁ δὲ [h] ὑπέμειεν" τοὺς πόνους, καὶ περιεφρόνει τῆς ἀνάγκης, καὶ διεκαρτέρει τοὺς αἰκισμοὺς,

10. [i] καὶ [k] καθάπερ" γενναῖος ἀθλητὴς τυπτόμενος ἐνίκα τοὺς βασανίζοντας ὁ γέρων.

11. [l] Ἱδρῶν [m] γέ τοι" τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπασθμαίνων [n] σφοδρῶς," καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν [*] βασανιζόντων"
ἐθαυμάζετο ἐπὶ [o] τῇ εὐψυχίᾳ." εὐτυχίᾳ

12. Ὅθεν τὰ [p] μὲν" ἐλεοῦντες [q] τὰ" τοῦ γήρως [r] αὐτοῦ."

13. Τὰ δὲ ἐν συμπαθείᾳ τῆς συνη-
θείας ὄντες, τὰ δὲ ἐν θαυμασμῷ τῆς θαυμαστῷ
καρτερίας προσιόντες αὐτῷ τινὲς [t] τῶν" τοῦ βασιλέως ἔλεγον.

14. Τί τοῖς κακοῖς τούτοις [u] σεαυ-
τὸν" [x] ἀλογίστως [y] παραβάλλεις, Ἐλεάζαρε; ἀποδεῖς
15. Ἡμεῖς Ἐλεάζαρ

[f] μιανεῖ Luidus. [t] γήρως N. [u] εἰσδέξονται N. [x] desunt ad finem Capitis Ald. A. [y] κατηγορίαις N. [z] ἐ`κκεκοσμημένον τὴν - - εὐσχημοσύνην A. [a] κατήκιζον· ἄνωθεν δὲ ὁ κῆρυξ ἐβόα, λέγων· πείσθητι &c. N. [b] ἔρανὶς Ald. [c] τὸ ἔδαφος Ald. [d] μὴ Ald. A. [e] ἀκίνητον N. [f] δὲ N. [g] τῶν ὠμῶν δορυφόρων N. [h] ὑπέμεινε A. [i] abhinc ad τυπτόμενος deficit Ald. [k] ὡς N. [l] desunt omnia ad καὶ ὑπ' αὐτῶν Ald. [m] δὲ N. [n] σφόδρα N. [*] βασανιζομένων Ald. [o] τὴν εὐψυχίαν N. [p] deest Ald. [q] deest Ald. [r] αὐτῷ Ald. [t] deest N. [u] ἑαυτὸν Ald N. [x] ἀλόγιστος N. [y] sic habet Luidus; & sic omnino legendum censeo. Atque ita in fallor, habebat olim

15. Ἡμεῖς μὲν τοι τῶν ἡψημένων [z] σου" [a] βρωμάτων" παραθήσομεν· σὺ δὲ ὑποκρινόμενος τῶν ὑείων [b] ἀπογεύσασθαι," σώθητι.

16. [c] Καὶ ὁ Ἐλεάζαρος, ὥσπερ πικρότερον διὰ τῆς συμβουλίας αἰκισθεὶς, ἀνεβόησεν.

17. Μὴ" ἕτως κακῶς φρονήσαιμεν οἱ Ἀβραὰμ παῖδες, ὥςε μαλακοψυχήσαντας ἀπρεπὲς ἡμῖν δρᾶμα ὑποκρίνασθαι.

18. Καὶ γὰρ ἀλόγιςον, εἰ πρὸς ἀλήθειαν ζήσαντες τὸν μέχρι γήρως βίον,
αὐτῶν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ δόξαν νομίμως φυλά-
φυλάσ- ξαντες, νῦν μεταβαλοίμεθα,
σοντες 19. καὶ αὐτοὶ μὲν ἡμεῖς γενοίμεθα τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος, ἵνα παρά-
μιερ:φα- δειγμα [d] γενώμεθα" τῆς μιαροφαγίας.
γίας 20. Αἰσχρὸν γὰρ εἰ ἐπιβιώσωμεν ὀλίγον χρόνον, καὶ τοῦτο καταγελώμενοι [e] πρὸς ἁπάντων" ἐπὶ δειλίᾳ·

21. [f] καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ τυράννου καταφρονηθῶμεν ὡς ἄνανδροι, τὸν δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μέχρι θανάτου μὴ προασπίσαιμεν

22. Πρὸς ταῦτα ὑμεῖς μὲν, ὦ Ἀβραὰμ παῖδες, εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τελευτᾶτε.

23. Οἱ δὲ τοῦ τυράννου δορυφόροι, τί μέλλετε;

24. [g] Πρὸς τὰς ἀνάγκας οὕτως [h] μεγαλοφρονοῦντα" αὐτὸν ἰδόντες, καὶ μηδὲ πρὸς τὸν οἰκτιρμὸν αὐτῶν μεταβαλλόμενον, ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτὸν ἤγαγον.

25. Ἔνθα διὰ κακοτέχνων ὀργάνων καταφλέγοντες αὐτὸν [i] ὑπέρριψαν," καὶ ὑπερέ-
δυσώδεις χυλοὺς εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐ- πλεσαν
τοῦ κατέχεον.

26. Ὁ δὲ μέχρι τῶν ὀςέων ἤδη κατακεκαυμένος καὶ μέλλων λιποθυμεῖν, [k] ἀνέτεινεν τὰ ὄμματα πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ εἶπεν·

27. Σὺ οἶσθα, Θεὲ, [l] παρόν" μοι σώζεσθαι, βασάνοις καυςικαῖς [m] ἀποθνήσκω" διὰ τὸν νόμον.

28. Τοιγαροῦν ἵλεως γενοῦ τῷ ἔθνει σου, ἀρκεσθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ [n] ὑπὲρ" αὐτῶν περὶ δίκῃ.

29. Καθάρσιον αὐτῶν ποίησον τὸ ἐμὸν αἷμα, καὶ [o] ἀντίψυχον" αὐτῶν λαβὲ τὴν ἐμὴν ψυχήν.

30. Καὶ [p] ταῦτα [q] εἰπὼν" ὁ ἱερὸς ἀνὴρ εὐγενῶς ταῖς βασάνοις ἐναπέθανεν, [r] καὶ μέχρι τῶν τοῦ θανάτου βασάνων ἀντέςη τῷ λογισμῷ διὰ τὸν νόμον."

31. Ὁμολογουμένως οὖν δεσπότης ἐςιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

32. Εἰ γὰρ τὰ πάθη τοῦ λογισμοῦ ἐκεκρατήκει, τούτοις [ſ] ἂν ἀπεδόμην" τὴν κεκράτη-
τῆς ἐπικρατείας μαρτυρίαν. κει

33. Νυνὶ δὲ τοῦ λογισμοῦ τὰ πάθη νική-

exemplar, è quo descriptus est Cod. Coll. Novi: Librarium autem pro παραβαλεῖ, ex errore scripsisse παραπολλεῖ. In Ald. ὑπολαβεῖ· in A. ἀπολλεῖ, utrumque manifestè mendosum. z deest Ald. A. a κρεῶν Ald. b ἀπογεύσεσθαι N. c ὁ δ' ὡς πικρότερον αἰκισθεὶς διὰ τῆς συμβουλίας, ἀνέκραξε λέγων· μὴ γένοιτο ἵνα N. καὶ ὁ Ἐλεάζαρος εἶπε· μὴ Ald. d γενοίμεθα N. e ὑπὸ πάντων N. f abhinc ad οὕτω μεγαλοφρονοῦντα omnia desiderantur in Ald. g οὕτω, μεγαλοφρονοῦντα αὐτὸν ἰδόντες &c Ald. h μεγαλοφρονούμενον N. i ὑπερέπλεσαν A. k ἀνατείνας &c. N. l ὅτι παρὸν N. m ἀποθνήσκειν Ald. n περὶ A. o ἀντὶ ψυχῶν Ald. N. p αὐτὰ Ald. q φήσας N. r deest Ald. ſ οὖν ἐπεδόμην Ald.

νικήσαντος, αὐτῷ προσηκόντως τὴν τῆς
ἡγεμονίας [t] προσνέμομεν" ἐξουσίαν.

34. Καὶ δίκαιόν ἐστιν ὁμολογεῖν ἡμᾶς,
τὸ κράτος εἶναι τοῦ λογισμοῦ, ὅπου γε
καὶ τῶν [u] ἔξωθεν" [x] ἀλγηδόνων ἐπι-
κρατεῖ.

35. Ἐπεὶ καὶ γελοῖον· καὶ οὐ μόνον
τῶν ἀλγηδόνων ἐπιδείκνυμι κεκρατηκέ-
ναι τὸν λογισμὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡδο-
νῶν κρατεῖν, μηδὲ αὐταῖς ὑπείκειν.

ΚΕΦ. Ζ'. VII.

Ὥσπερ καὶ ἄριστος κυβερνήτης ὁ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν Ἐλεαζάρου λογισ-
πηδα- μὸς, πηδαλιουχῶν τὴν τῆς εὐσε-
λιουχῶν βείας ναῦν ἐν τῷ τῶν παθῶν πελάγει,

2. καὶ καταικιζόμενος ταῖς τοῦ τυράν-
νου ἀπειλαῖς, καὶ καταντλούμενος ταῖς
τῶν βασάνων τρικυμίαις,

3. κατ' οὐδένα τρόπον [y] μετέτρε-
ψεν" τοὺς τῆς εὐσεβείας οἴακας, ἕως
θανάτου [z] οὗ" ἔπλευσεν ἐπὶ τὸν τῆς ἀθανάτου νί-
κης λιμένα

4. Οὐχ οὕτως πόλις πολλοῖς καὶ
ποικίλοις μηχανήμασιν ἀντέσχεν ποτὲ
ἐκεῖνος πολιορκουμένη, ὡς ὁ πανάγιος [a] Ἐλεά-
ζαρος" τὴν ἱερὰν ψυχὴν αἰκισμοῖς τε καὶ
στρέβλαις πυρπολούμενος, [b] ἐκίνησεν
τοὺς πολιορκοῦντας, διὰ τὸν ὑπερα-
σπίζοντα τῆς εὐσεβείας λογισμόν.

5. Ὥσπερ γὰρ πρόκρημνον ἄκραν,
τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν ὁ πατὴρ [c] Ἐλεά-
ζαρος" ἐκτείνας, περιέκλασεν τοὺς μαι-
νομένους" τῶν [d] παθῶν" κλύδωνας.

6. Ὦ ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ἱερεῦ, οὐκ
ἐμίανας τοὺς [e] ἱεροὺς" ὀδόντας, οὐδὲ
τὴν [f] θεοσέβειαν" [g] καὶ καθαρισμὸν
νόμιμον" χωρήσασαν γαστέρα ἐκοινώνησας
μιαροφαγίᾳ.

7. Ὦ σύμφωνε [h] νόμου" καὶ φιλό-
σοφε θείου [i] βίου."

8. Τοιούτους [k] δὴ" δεῖ εἶναι [l] τοὺς ἱε- μιαροφα-
ρουργοῦντας" τὸν νόμον ἰδίῳ αἵματι, καὶ γίᾳ
γενναίῳ ἱδρῶτι τοῖς μέχρι θανάτου πά-
θεσιν ὑπερασπίζοντας. δημιουρ-

9. Σὺ πάτερ, τὴν εὐνομίαν [m] ἡμῶν" γοῦντας
διὰ τῶν ὑπομονῶν εἰς δόξαν ἐκύρωσας,
καὶ τὴν [n] ἁγιστίαν" σεμνολογήσας οὐ κα- ἁγιαστίαν
τέλυσας, καὶ διὰ τῶν [o] ἔργων" [p] ἐπι-
στοποίησας" τοὺς τῆς θείας φιλοσοφίας
λόγους.

10. Ὦ [q] βασάνων" βιαιότερε γέρων, βιότερε
καὶ πυρὸς [r] εὐτονώτερε" [s] πρεσβύτα,"
καὶ παθῶν μέγιστε [t] βασιλεῦ" Ἐλεά- Ἐλεά-
ζαρε. ζαρ

11. Ὥσπερ [u] γὰρ" ὁ πατὴρ Ἀαρὼν
τῷ θυμιατηρίῳ καθωπλισμένος, διὰ
τοῦ [x] ἐθνοπλήθους πυρὸς" ἐπιτρέχων τὸν ἐμ- ἐθνοπλή-
πυριστὴν ἐνίκησεν ἄγγελον. θους

12. Οὕτως ὁ [y] Ἀαρωνίδης Ἐλεάζα-
ρος διὰ τοῦ πυρὸς ὑπερτηκόμενος οὐ με-
τετράπη τὸν λογισμόν.

13. [z] Καίτοι" τὸ θαυμασιώτατον,
γέρων ὢν, λελυμένων [a] μὲν" ἤδη τῶν
τοῦ

t ἀπονέμομεν Ald. u ἔξωθεν N. x deest Ald. y ἔτρεψε Ald. ἀπέστρεψε N. z deest N. a ἐκεῖ-
νος Ald. b ἐνίκησε Ald. N. c. Ἐλεάζαρ Ald. d ποταμῶν N. e σεμνοὺς N. f θεοσεβῆ N. g deest
Ald. A. h νόμῳ N. i λόγου Ald. k deest Ald. N. A. l φυλάσσοντας N. m ὑμῶν A. n ἀγχι-
στείαν N. o ἔργων σου N. p πιστοποιήσας Ald. A. q βάσανε Ald. r συντονώτερε N. s πρέσβυ
Ald. t deest Ald. u δὲ N. x ἐθνοπλήθους Ald. y μακάριος N. z καὶ Ald. a deest A. N.

πόνων τοῦ σώματος [b] τόνων," καὶ περικεχαλασμένων δὲ τῶν σαρκῶν, κεκμηκότων δὲ [c] καὶ" τῶν νεύρων, ἀνενέασεν. πόνων περιεχαλασμένων

14. Τῷ [d] πνεύματι" τοῦ λογισμοῦ, [e] καὶ τῷ Ἰσακείῳ λογισμῷ τὴν πολυκέφαλον στρέβλαν ἠκύρωσεν."

15. Ὦ μακαρίου [f] γήρως," καὶ σεμνῆς πολιᾶς, καὶ βίου νομίμου, ὃν πιστὴ θανάτου σφραγὶς ἐτελείωσεν.

16. [g] Εἰ δὲ" τοίνυν γέρων [h] ἀνὴρ" [i] τῶν μέχρι θανάτου βασάνων" [k] περιεφρόνησεν" δι' εὐσέβειαν, ὁμολογουμένως ἡγεμών ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

17. [l] Ἴσως δ' ἂν εἴποιέν τινες, τῶν παθῶν οὐ πάντες [m] περικρατοῦσιν," ὅτι οὐδὲ πάντες φρόνιμον ἔχουσιν τὸν λογισμόν.

18. Ἀλλ' ὅσοι [n] εὐσεβείας προνοοῦσιν ἐξ ὅλης καρδίας, οὗτοι" μόνοι δύνανται κρατεῖν τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν·

19. [o] οἱ πιστεύοντες, ὅτι Θεῷ οὐκ ἀποθνήσκουσιν, ὥσπερ γὰρ οἱ πατριάρχαι ἡμῶν Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, ζῶσι τῷ Θεῷ."

20 Οὐδὲν οὖν [p] ἐναντιοῦται τὸ φαίνεσθαί τινας [q] παθοκρατεῖσθαι" διὰ τὸν ἀσθενῆ λογισμόν.

21. Ἐπεὶ τίς πρὸς ὅλον τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα [r] εὐσεβῶς" φιλοσοφῶν, καὶ πεπιστευκὼς Θεῷ,

22. καὶ εἰδὼς ὅτι [s] τὸ" διὰ τὴν ἀρετὴν πάντα πόνον ὑπομένειν μακάριόν ἐστιν, οὐκ ἂν περικρατήσειεν τῶν παθῶν διὰ τὴν [t] εὐσέβειαν";

23. Μόνος γὰρ ὁ σοφὸς καὶ [u] σώφρων" ἀνδρεῖός ἐστιν [x] τῶν" παθῶν κύριος.

24. Διὰ τοῦτο γέ τοι καὶ μειρακίσκοι τῷ τῆς εὐσεβείας λογισμῷ [y] φιλοσοφοῦντες" χαλεπωτέρων βασανιστηρίων ἐπεκράτησαν.

25. [z] Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὴν πρώτην [*] πεῖραν" ἐνικήθη περιφανὴς ὁ τύραννος, μὴ δυνηθεὶς ἀναγκάσαι γέροντα μιαροφαγῆσαι. μιαιροφαγῆται

ΚΕΦ. Η'. VIII.

[a] Τότε" δὴ σφόδρα περιπαθῶς ἐκέλευσεν [b] ἄλλους" ἐκ τῆς ἡλικίας τῶν Ἑβραίων ἀγαγεῖν· τὸ δὲ καὶ εἰ μὲν [c] μιαροφαγήσαιεν," ἀπολύειν φαγόντας· εἰ δὲ ἀντιλέγοιεν, πικρότερον γήσαιεν βασανίζειν. μιαροφαγόντας

2. Ταῦτα διαταξαμένου τοῦ τυράννου, παρῆσαν ἀγόμενοι μετὰ γηραιᾶς μητρὸς ἑπτὰ ἀδελφοί, καλοί τε καὶ αἰδήμονες καὶ γενναῖοι καὶ [d] ἐν παντὶ χαρίεντες." διαδεξαμένου

3. [e] Οὓς ἰδὼν ὁ τύραννος καθάπερ ἐν χορῷ περιέχοντας μέσην τὴν μητέρα," ἥσθετο ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τῆς εὐπρεπείας ἐκπλαγεὶς [f] καὶ τῆς εὐγενείας,"

b πόνων A. c deeſt Ald. N. d πατρὶ διὰ Ald. πνεύματι διὰ Luidus. e deeſt Ald. N. f γήρους Ald. g ἤδη Ald. h deeſt A. i τὸν - - πόνον Ald. k ὑπερεφρόνησε Ald. περιεώρα N. l abhinc ad §. 21. omnia deſunt Ald. m ἐπικρατοῦσιν N. n εὔχονται τῆς εὐσεβείας τὸν λογισμὸν φρόνιμον ἔχειν, ἐξ ὅλης καρδίας προνοοῦσι καὶ αὐτοὶ - - o deeſt N. p ἐναντιοῦσθαι φαίνεται Luidus. q deeſt N. r deeſt N. ſ deeſt A. t θεοσέβειαν N. u deeſt N. x καὶ τῶν N. y φιλοσοφήσαντες N. z ἐπειδὴ γὰρ Ald. * πόνον Ald. a τότε οὖν N. b ἀλλήλους N. c μιαροφαγήσει A. d τὸν θεὸν φοβούμενοι N. e deeſt Ald. f deeſt Ald. A.

προσεμειδίασεν αὐτοῖς, καὶ πλησίον καλέσας, ἔφη.

4. Ὦ νεανίαι φιλοφρόνως ἐγὼ καθ' ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν θαυμάζω τὸ κάλλος· καὶ τὸ πλῆθος τοσούτων ἀδελφῶν ὑπερτιμῶν, οὐ μόνον συμβουλεύω μὴ μανῆναι τὴν αὐτὴν τῷ προβασανισθέντι γέροντι μανίαν·

5. ἀλλὰ καὶ παρακαλῶ συνείξαντάς [g] μου τῇ συμβολίᾳ" τῆς ἐμῆς ἀπολαῦσαι φιλίας· δυναίμην γὰρ ὥσπερ κολάζειν τοὺς ἀπειθοῦντάς [h] μου τοῖς ἐπιτάγμασιν," οὕτως καὶ εὐεργετεῖν τοὺς εὐπειθοῦντάς μοι.

πιστεύσατε

6. [i] Πεισθέντες οὖν μοι," καὶ ἀρχὰς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐμῶν πραγμάτων [k] ἡγεμονίας" λήψεσθε, ἀρνησάμενοι τὸν πάτριον * ὑμῶν τῆς πολιτείας θεσμόν·

k ἡγεμονικὰς

* ἡμῶν

7. καὶ μεταλαβόντες Ἑλληνικοῦ βίου, καὶ μεταδιαιτηθέντες ἐντρυφήσατε ταῖς νεότησιν ὑμῶν.

8. Ἐπεὶ ἐὰν ὀργίλως με διάθησθε διὰ τῆς ἀπειθείας ὑμῶν, ἀναγκάσετέ με ἐπὶ δειναῖς κολάσεσιν ἕνα ἕκαστον ὑμῶν διὰ τῶν βασάνων [l] ἀπολέσαι."

9. Κατελεήσατε οὖν ἑαυτοὺς, οὓς καὶ ὁ πολέμιος ἔγωγε καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς εὐμορφίας [m] οἰκτείρομαι."

10. [n] Οὐ διαλογιεῖσθε" τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ὑμῖν ἀπειθήσασιν πλὴν τοῦ μετὰ στρεβλῶν ἀποθανεῖν ἀπόκειται;

11. [o] Ταῦτα δὲ λέγων," ἐκέλευσεν εἰς [p] τὸ ἔμπροσθεν" προτεθῆναι τὰ βασανιστήρια, ὅπως καὶ διὰ τοῦ φόβου [q] πείσειεν" αὐτοὺς μιαροφαγῆσαι.

μιεροφαγῆσαι

12. Ὡς δὲ τροχούς τε καὶ [r] ἀρθρέμβολα" στρεβλωτήρια, καὶ τροχαντῆρας καὶ καταπέλτας καὶ λέβητας, τήγανά τε καὶ δακτυλήθρας, καὶ χεῖρας σιδηρᾶς καὶ σφῆνας, καὶ τὰ ζώπυρα τοῦ πυρὸς οἱ δορυφόροι προέθησαν, ὑπολαβὼν δὲ ὁ τύραννος, ἔφη·

r ἀρθενβόλους

13. Μειράκια φοβήθητε, καὶ ἣν σέβεσθε δίκην, ἵλεως ὑμῖν ἔσται δι' ἀνάγκην παρανομήσασιν.

14. Οἱ δὲ ἀκούσαντες [s] ἐπαγωγὰ," καὶ ὁρῶντες δεινὰ, οὐ μόνον οὐκ ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀντεφιλοσόφησαν τῷ τυράννῳ, καὶ διὰ τῆς εὐλογιστίας τὴν τυραννίδα αὐτοῦ κατέλυσαν.

15. Καί [t] τοι" λογισώμεθα· [u] εἰ δειλόψυχοί" τινες ἦσαν, [x] καὶ ἄνανδροι" ἐν αὐτοῖς, ποίοις ἂν ἐχρήσαντο λόγοις; οὐχὶ τούτοις;

16. Ὦ τάλανες ἡμεῖς, καὶ λίαν ἀνόητοι· βασιλέως ἡμᾶς παρακαλοῦντος, καὶ ἐπὶ [y] εὐεργεσίᾳ" [z] φωνοῦντος," [a] μὴ" πεισθείημεν αὐτῷ;

17. Τί [b] βουλήμασιν κενοῖς ἑαυτοὺς εὐφραίνομεν, καὶ θανατηφόρον ἀπείθειαν τολμῶμεν;

18. Οὐ φοβησόμεθα, ἄνδρες ἀδελφοὶ, τὰ βασανιστήρια, καὶ λογιούμεθα τὰς τῶν βασάνων ἀπειλὰς, καὶ [c] φευξόμεθα" τὴν κενοδοξίαν ταύτην καὶ ὀλεθροφόρον ἀλαζονείαν;

19. Ἐλεή-

g μοὶ Ald. A. h deest N. i πιστεύσατε οὖν Ald. A. k deest Ald. l ἀπολαύσω Ald. ἀπολέσω A. m οἰκτίζομαι A. n καὶ διαλογίσασθε N. o καὶ εἰπὼν ταῦτα N. p τὸ μέσον N. q πείσειν A. r ἀρθενβόλους A. s ῥήματα addit N. t τί Ald. τοίνυν N. u εἰδωλόψυχοι Ald. x deest N. y εὐεργεσίαν N. z καλοῦντος Ald. a εἰ N. Ald. b τοῖς βουλεύμασιν ἀφρονοῦμεν, κενοῖς ἑαυτοὺς εὐφραίνοντες βουλήμασιν N. c φευξώμεθα Ald.

19. Ἐλεήσωμεν τὰς ἑαυτῶν ἡλικίας, καὶ [d] κατοικτειρήσωμεν" τὸ τῆς [e] μητρὸς" γῆρας·

20. καὶ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ἀπειθοῦντες τεθνηξόμεθα.

21. [f] Συγγνώσεται" δὲ ἡμῖν [g] καὶ" ἡ θεία δίκη δι' ἀνάγκην τὸν βασιλέα φοβηθεῖσιν.

22. Τί ἐξάγομεν ἑαυτοὺς τοῦ ἡδίστου βίου, καὶ ἐπιστεροῦμεν ἑαυτοὺς τοῦ γλυκέος κόσμου;

23. Μὴ βιαζώμεθα τὴν ἀνάγκην, μηδὲ φιλοδοξήσωμεν ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν στρέβλῃ. — κενοδοξήσωμεν

24. Οὐδὲ αὐτὸς ὁ [i] νόμος" [k] ἀκουσίως" ἡμᾶς θανατοῖ [l] φοβηθέντας τὰ βασανιστήρια." — ἱ ναὸς ἑκουσίως

25. Πόθεν ἡμῖν ἡ τοσαύτη [m] ἐντέτηκεν" φιλονεικία, καὶ ἡ θανατηφόρος ἀρέσκει καρτερία, παρὸν μετὰ [n] ἀδείας" ζῆν, τῷ βασιλεῖ πεισθέντας; — ἀταραξίας χρῆζειν

26. Ἀλλὰ τούτων οὐδὲν εἶπον οἱ νεανίαι βασανίζεσθαι μέλλοντες, οὐδὲ ἐνεθυμήθησαν.

27. Ἦσαν γὰρ περίφρονες τῶν παθῶν, καὶ αὐτοκράτορες τῶν ἀλγηδόνων.

28. Ὥστε ἅμα [o] τῷ" παύσασθαι τὸν τύραννον συμβουλεύοντα αὐτοῖς [p] τοῦ" μιαροφαγῆσαι, πάντες διὰ [q] μιᾶς" φωνῆς ὁμοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ψυχῆς εἶπον πρὸς αὐτόν. — μιεροφαγῆσαι

ΚΕΦ. Θ'. IX.

1. Τί μέλλεις, ὦ τύραννε; ἕτοιμοι γάρ ἐσμεν ἀποθνήσκειν, ἢ παραβαίνειν τὰς πατρίους ἡμῶν ἐντολάς.

2. Καὶ αἰσχυνόμεθα [r] γὰρ" τοὺς προγόνους εἰκότως, εἰ μὴ τῇ τοῦ νόμου εὐπειθείᾳ καὶ συμβούλῳ [s] Μωσῇ" χρησαίμεθα. — καὶ γνώσει

3. μὴ [t] σύμβουλε" τύραννε παρανομίας, μὴ ἡμᾶς μισῶν ὑπὲρ αὐτοὺς ἡμᾶς ἐλέα.

4. Χαλεπώτερον γὰρ αὐτοῦ τοῦ θανάτου νομίζομεν εἶναί σου τὸν ἐπὶ τῇ παρανόμῳ σωτηρίᾳ ἡμῶν ἔλεον. — αὐτοὺς

5. [u] Ἐκφοβεῖς" δὲ ἡμᾶς, τὸν διὰ τῶν βασάνων ἡμῖν θάνατον ἀπειλῶν, ὥσπερ οὐχὶ πρὸ [x] βραχέος" παρὰ Ἐλεαζάρου μαθών.

6. Εἰ δ' οἱ γέροντες τῶν Ἑβραίων διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ [y] βασανισμοὺς" ὑπομείναντες [z] εὐσέβησαν," [a] ἀποθάνοιμεν" [b] ἂν" δικαιότερον ἡμεῖς οἱ νέοι, τὰς βασάνους τῶν σῶν ἀναγκῶν [c] ὑπεριδόντες" ἃς καὶ ὁ παιδευτὴς [d] ἡμῶν" γέρων ἐνίκησεν. — ἀπέθανον

7. Πείραζε γαροῦν τύραννε· καὶ [e] τὰς ἡμῶν ψυχὰς" εἰ θανατώσεις διὰ τὴν εὐσέβειαν, μὴ νομίσῃς ἡμᾶς βλάπτειν βασανίζων.

8. Ἡμεῖς [f] μὲν" γὰρ διὰ [g] τῆσδε τῆς" [h] κακοπαθείας" καὶ ὑπομονῆς, τὰ

d δὲ addit N. e μητρὸς ἡμῶν N. f συγγνῷ Ald. g deest N. i ναὸς A. k ἀκουσίως A. N. l deest N. m ἐνδέτεικε Ald. A. n ἀταραξίας (N.) χρῆ A. o τὸ Ald. p deest N. q deest Ald. r δὲ καὶ N. s γνώσει A. t συμβούλευε Ald. u φοβερίζεις N. x μικροῦ N. y βασανισμοῦ Ald. z ἀπέθανον A. a ἀποθάνωμεν Ald. θάνωμεν N. b δὴ N. c ὑπεριδόντας Ald. d deest A. e ταῖς - - ψυχαῖς Ald. f deest Ald. g τῆς Ald. h καλοκἀγαθίας N.

τὰ τῆς ἀρετῆς ἆθλα οἴσομεν, καὶ ἐσόμεθα παρὰ Θεῷ, δι' ὃν καὶ πάσχομεν·

μιαροφονίαν

9. Σὺ δὲ διὰ τὴν ἡμῶν [i] μιαιφονίαν" αὐτάρκη καρτερήσεις περὶ τῆς θείας δίκης αἰώνιον βάσανον διὰ πυρός.

10. [k] Ταῦτα αὐτῶν" εἰπόντων, ἐ μόνον ὡς κατὰ ἀπειθούντων ἐχαλέπαινεν ὁ τύραννος, ἀλλ' ὡς καὶ κατὰ ἀχαρίςων [l] ὠργίσθη."

μαςιςαὶ

11. [m] "Οθεν" τὸν πρεσβύτατον αὐτῶν κελευθέντες παρήγαγον" οἱ [n] ὑπασπισαί," καὶ διαρρήξαντες τὸν χιτῶνα διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτῦ καὶ τὺς βραχίονας ἱμᾶσιν [o] ἑκατέρωθεν."

12. Ὡς δὲ τύπτοντες ταῖς μάςιξιν ἐκοπίασαν, μηδὲν [p] ἀνύοντες," [q] ἀνέβαλον" αὐτὸν [r] ἐπὶ" τὸν τροχόν.

ἔξαρθος

13. Περὶ ὃν κατατεινόμενος ὁ εὐγενὴς νεανίας, ἔξαρθρος ἐγίνετο.

κατηγόρει

14. Καὶ κατὰ πᾶν μέλος κλώμενος [ſ] ἐκατηγόρει," λέγων·

* μιαιρώτατε

15. Τύραννε * μιαρώτατε, καὶ τῆς οὐρανίου δίκης ἐχθρὲ, καὶ [t] ὠμόφρον," οὐκ ἀνδροφονήσαντά με τῦτον καταικίζεις τὸν τρόπον, ἐδὲ ἀσεβήσαντα, ἀλλὰ θείε νόμε προασπίζοντα.

16. Καὶ τῶν δορυφόρων [u] λεγόντων," ὁμολόγησον φαγεῖν, ὅπως [x] ἀπαλλαγῇς" τῶν βασάνων.

ὁ δὲ τρόπος μιαιροὶ

17. [y] Αὐτὸς εἶπεν αὐτοῖς" οὐχ οὕτως ἰσχυρὸς ὑμῶν ἐςιν ὁ [z] τροχὸς," ὦ μιαροὶ διάκονοι, ὥςε μου τὸν λογισμὸν ἄξαι· τέμνετέ μου μέλη, καὶ πυρῦτε [a] τὰς" σάρκας, καὶ ςρεβλῦτε τὰ ἄρθρα.

18. Διὰ πασῶν γὰρ ὑμᾶς πείσω τῶν βασάνων· ὅτι μόνοι παῖδες Ἑβραίων ὑπὲρ ἀρετῆς εἰσιν ἀνίκητοι.

[b] λέγοντες εἰς ἐπέτρωσαν

19. Ταῦτα [b] λέγοντι πῦρ ὑπέςρωσαν, καὶ [c] διηρέθισαν," τὸν τροχὸν † προσεπικατατείνοντες.

[c] διερεθίζοντες

† προσεπικατέτεινον

20. Ἐμολύνετο δὲ πάντοθεν αἵματι ὁ τρόχος, καὶ ὁ [d] σωρὸς" τῆς ἀνθρακιᾶς τοῖς τῶν ἰχώρων ἐσβέννυτο ςαλαγμοῖς, καὶ περὶ τὺς * ἄξονας τῦ ὀργάνου περιέῤῥεον αἱ σάρκες.

* αὔξονας

21. Καὶ [e] περιτετμημένον" ἤδη ἔχων τὸ τῶν ὀςέων πῆγμα ὁ μεγαλόφρων καὶ Ἀβραμιαῖος νεανίας οὐκ ἐςέναξεν.

περιτετηκμένον

22. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν πυρὶ μετασχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν, ὑπέμεινεν εὐγενῶς τὰς ςρέβλας.

23. Μιμήσασθέ με, ἀδελφοὶ, λέγων· μή με τὸν αἰῶνα λειποτακτήσητε, μηδ' ἐξομόσησθέ με τὴν τῆς εὐψυχίας ἀδελφότητα· ἱερὰν καὶ εὐγενῆ ςρατείαν ςρατεύσασθε [f] ὑπὲρ" τῆς εὐσεβείας.

περὶ

24. Δι' ἧς ἵλεως ἡ δικαία καὶ πάτριος ἡμῶν πρόνοια τῷ ἔθνει γενηθεῖσα [g] τιμωρήσῃ" τὸν ἀλάςορα τύραννον.

τιμωρήσειεν

25. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱεροπρεπὴς νεανίας, ἀπέῤῥηξεν τὴν ψυχήν.

26. Θαυ-

i μιαροφονίαν A. k τέτων οὕτως Ald. τέτων δὲ ταῦτα N. l deeſt N. m εὐθὺς οὖν N. n ὑπερασπισαὶ N. μασιςαὶ A. o ἑτέρωθεν Ald. p ἀνύοντες Ald. q ἐνέβαλον N. r περὶ Ald. ſ κατηγορεῖ A. t ὠμόφρων A. u αὐτῶν addit N. x ἀπαλλαγείης Luidus. y ὁ δὲ εἶπεν Ald. A. z τρόπος A. a μου τὰς N. b λέγοντες, εἰς τὸ πῦρ ἐπέτρωσαν, καὶ διερεθίζοντες τὸν τροχὸν προσεπικατέτεινον A. c τὸ διερεθίζον N. διηρέθησαν Ald. d σορὸς Ald. e περιτετμημένως Ald. f περὶ Ald. g τιμωρήσεται N. τιμωρήσειεν A.

26. Θαυμασάντων δὲ πάντων τὴν καρτεροψυχίαν αὐτȣ͂, ἦγον οἱ δορυφόροι τὸν καθ' ἡλικίαν τȣ͂ προτέρȣ δεύτερον, καὶ σιδηρᾶς ἐναρμοσάμενοι χεῖρας ὀξέσιν τοῖς ὄνυξιν, h τοῖς ὀργάνοις" καταπέλτη προσέδησαν αὐτόν.

27. Ὡς δὲ, εἰ φαγεῖν βέλοιτο πρὶν βασανίζεσθαι πυνθανόμενοι, τὴν εὐγενῆ γνώμην i ἤκȣσαν·".

28 ἀπὸ τῶν τενόντων ταῖς σιδηραῖς χερσὶν k ἐπισπασάμενοι," μέχρι γε τῶν γενείων τὴν σάρκα πᾶσαν καὶ τὴν τῆς κεφαλῆς δορὰν οἱ παρδάλειοι θῆρες ἀπέσυραν· ὁ δὲ l ταύτην" βαρέως τὴν ἀλγηδόνα καρτερῶν, ἔλεγεν·

29. Ὡς ἡδὺς πᾶς τρόπος θανάτȣ, διὰ τὴν πάτριον ἡμῶν εὐσέβειαν· m ἔφη τε πρὸς τὸν τύραννον.".

δοκεῖς 30. Οὐ n δοκεῖ σοι," πάντων ὠμότατε τύραννε, πλεῖον ἐμȣ͂ σε νῦν βασανίζε-
ἐρῶν σθαι, o ὁρῶντα" σοι p νικώμενον" τὸν τῆς τυραννίδος ὑπερήφανον λογισμὸν ὑπὸ τῆς διὰ τὴν εὐσέβειαν ἡμῶν ὑπομονῆς.

31. Ἐγὼ μὲν γὰρ ταῖς διὰ τὴν ἀρετὴν ἡδοναῖς q τὸν πόνον" ἐπικȣφίζομαι.

32. Σὺ δὲ ἐν ταῖς τῆς ἀσεβείας ἀπειλαῖς r βασανίζῃ·" ȣ̓κ ἐκφεύξῃ f δὲ," μιαρώτατε τύραννε, τὰς τῆς θείας ὀργῆς δίκας.

ΚΕΦ. Ι'. X.

ΚΑΙ τούτȣ τὸν t ἀοίδιμον" θάνατον u καρτερήσαντος," ὁ τρίτος ἤγετο, παρακαλέμενος πολλὰ ὑπὸ πολλῶν, ὅπως ἀπογευσάμενος σώζοιτο.

2. Ὁ δὲ ἀναβοήσας, ἔφη· x ἦ" ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτός με τοῖς ἀποθανȣ͂σιν ἔσπειρεν πατὴρ, καὶ ἡ αὐτὴ μήτηρ ἐγέννησεν, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς y ἀνετράφημεν" δόγμασιν; ἀνετράφην

3. Οὐκ z ἐξόμνυμαι" τὴν a εὐγενῆ" τῆς ἀδελφότητος b μȣ" συγγένειαν.

4. c Πρὸς ταῦτα εἴ τι ἔχετε κολαστήριον προσαγάγετε τῷ σώματί μȣ· τῆς γὰρ ψυχῆς μȣ, ȣ̓δ' ἂν θέλητε, ἅψασθαι (δύνασθε.)"

5. Οἱ δὲ πικρῶς d ἐνέγκαντες" τὴν παῤῥησίαν τȣ͂ ἀνδρὸς, ἀρθρεμβόλοις ὀργάνοις τὰς χεῖρας αὐτȣ͂ καὶ τȣ̀ς πόδας ἐξήρθρουν, καὶ ἐξ ἁρμῶν e ἀναμοχλεύοντες" ἐξεμέλιζον;

6. * Καὶ" τȣ̀ς δακτύλους, f καὶ τȣ̀ς" βραχίονας, f καὶ τὰ" σκέλη, καὶ f τȣ̀ς" ἀγκῶνας g περιέλκον." περιέλκον

7. Καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἰσχύοντες αὐτὸν ἄγξαι, h περισύραντες τὸ δέρμα" σὺν ἄκραις ταῖς τῶν δακτύλων κορυφαῖς ἀπεσκύθιζον, καὶ εὐθέως ἦγον i ἐπὶ" τὸν τροχόν.

h ὀργάνων ὑφαῖς N. i εἴλκυσαν N. k ἐπισπαλώμενοι Ald. ἐπισπώμενοι Luidus. l τὴν τοιαύτην N. m deest Ald. N. n δοκεῖς Ald. o ὁρῶν Ald. p νενικημένον N. q τῶν πόνων Ald. r - - νίζων N. f deest N. t ἀνοίδημον Ald. u τῷ δευτέρῳ addit N. x deest Ald. N. y ἀνετράφην A. ἀνετράφημεν N. z ἐξομῶμαι Ald. a ἀγενῆ Ald. b deest Ald. A. c deest Ald. N. d ἐνέγκοντες N. e - - σοντες A. N. * deest N. f deest Ald. g κατεῖλκον N. h περιδήσαντες τὰ ὄργανα N. i περὶ Ald.

8. Περὶ ἓν ἐκ [k] σφονδύλων" ἐκμελιζόμενος ἑώρα τὰς [l] ἑαυτῦ" σάρκας περιλακιζομένας [m] καὶ" κατὰ σπλάγχνων σαγόνας [n] αἵματος" ἀποῤῥεούσας.

9. Μέλλων δὲ ἀποθνήσκειν, ἔφη·

μιαιρώτατε 10. Ἡμεῖς μὲν ὦ μιαρώτατε τύραννε, διὰ παιδείαν καὶ ἀρετὴν Θεῦ ταῦτα πάσχομεν.

11. Σὺ δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν καὶ μιαιφονίαν, [o] ἀκαταλύτυς" καρτερήσεις βασάνους.

12. Καὶ τέτυ [p] θανόντος" ἀδελφοπρεπῶς, τὸν τέταρτον ἐπεσπῶντο, λέγοντες·

μανῆς 13. Μὴ [q] συμμανῇς" καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς σου [r] τὴν αὐτὴν μανίαν" [ſ] ἀλλὰ πεισθεὶς τῷ βασιλεῖ, σῶζε σεαυτόν."

14. Ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη· οὐχ ὅτως [t] καυςικώτερον" ἔχετε καὶ ἐμοῦ τὸ πῦρ, ὥςε [u] με" δειλανδρῆσαι.

15. Μὰ τὸν μακάριον τῶν ἀδελφῶν με θάνατον, καὶ τὸν αἰώνιον τῦ τυράννυ ὄλεθρον, καὶ τὸν [x] ἀοίδιμον" τῶν εὐσεβῶν βίον, οὐκ ἀρνήσομαι τὴν εὐγενῆ ἀδελφότητα.

16. [y] Ἐπινόει," τύραννε, βασάνους· ἵνα καὶ διὰ τέτων μάθῃς, ὅτι ἀδελφός

προσβεβασανισθέντων εἰμι τῶν προβεβασανισθέντων.

17. Ταῦτα ἀκέσας ὁ αἱμοβόρος καὶ φονώδης καὶ * παμμιαρώτατος Ἀντίοχος, ἐκέλευσεν τὴν γλῶτταν αὐτῦ [z] ἐκτεμεῖν."

*παμμιαρώτατος

18. Ὁ δὲ ἔφη· κἂν ἀφέλῃς τὸ τῆς φωνῆς ὄργανον, καὶ σιωπώντων [a] ἀκέει" ὁ Θεός.

19. Ἰδὲ [b] προκεχάλασται" [c] ἡ" γλῶσσα· κεχάλασται· τέμνε. ὐ γὰρ παρὰ τῦτο τὸν λογισμὸν ἡμῶν γλωσσοτομήσεις.

20. Ἡδέως ὑπὲρ [d] τῦ νόμου τῦ Θεῦ" τὰ τῦ σώματος μέλη ἀκρωτηριαζόμεθα.

21. Σὲ δὲ [e] ταχέως" μετελεύσεται ὁ Θεός· τὴν γὰρ τῶν θείων ὕμνων μελωδὸν γλῶτταν ἐκτέμνεις.

ΚΕΦ. ΙΑ'. XI.

ΩΣ δὲ καὶ ὗτος ταῖς βασάνοις καταικισθεὶς ἐναπέθανεν, ὁ πέμπτος παρεπήδησεν, λέγων·

2. Οὐ μέλλω, τύραννε, πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς βασανισμὸν [f] παραιτεῖσθαι."

3. Αὐτὸς δ' ἀπ' ἐμαυτοῦ [g] παρῆλθον," ὅπως κἀμὲ κατακτείνας, περὶ πλειόνων ἀδικημάτων [h] ὀφειλήσῃς" τῇ οὐρανίῳ δίκῃ τιμωρίαν.

4. Ὦ μισάρετε καὶ μισάνθρωπε, τί [i] δράσαντας" ἡμᾶς τῦτον πορθεῖς τὸν τρόπον;

5. [k] Ἢ κακόν σοι δοκεῖ," ὅτι τὸν πάντων κτίςην εὐσεβῦμεν, καὶ κατὰ τὸν ἐνάρετον αὐτοῦ ζῶμεν νόμον;

6. Ἀλλὰ ταῦτα τιμῶν, ὐ βασάνων ἐςὶν ἄξια.

7. [l] Εἴπερ

k σπονδύλων N. l ἰδίας N. m καὶ κατὰ N. n αἱμάτων N. o ἀκαταλύτους Ald. p ἀποθανόντος N. q μανεῖς Ald. μανῇς A. r τὴν μανίαν Ald. τῶν αὐτῶν μανίαν Luidus. ſ deeſt Ald. N. t καυςηρότερον N. u μὴ Ald. x αἰώνιον N. y ἐπιγνώει τοιγαροῦν N. z ἐκτμηθῆναι N. a εἰσακέει Ald. b κεχάλασται A. c τοιγαροῦν ἡ N. d θεοῦ Ald. τῦ θεοῦ A. e ἐν τάχει N. f deeſt Ald. N. g ἥκω N. h ὀφελήσεις Ald. i δράσαντος Ald. k deeſt Ald. N.

7. [l] Εἴπερ ἠθάνου ἀνθρώπου πόθων, καὶ ἐλπίδα εἶχες παρὰ Θεῷ σωτηρίου·

8. νῦν ἰδὲ ἀλλότριος ὢν Θεῦ, πολεμεῖς τὰς εὐσεβοῦντας εἰς τὸν Θεόν."

9. Τοιαῦτα λέγοντα οἱ δορυφόροι δήσαντες, αὐτὸν [m] εἷλκον" ἐπὶ τὸν καταπέλτην·

10. Ἐφ᾽ ὃ δήσαντες αὐτὸν ἐπὶ τὰ γόνατα, καὶ ταῦτα ποδάγραις σιδηραῖς [n] ἐφαρμόσαντες" τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ [o] περὶ τροχαῖον" σφῆνα κατέκαμψαν· περὶ ὃν ὅλος [p] περὶ" τὸν τροχὸν σκορπίου τρόπον ἀνακλώμενος ἐξεμελίζετο.

ἐφορμάσαντες
[o] ἐπὶ τὸν τροχιαῖον
[p] ἐπὶ

11. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τὸ πνεῦμα στενοχωρούμενος, καὶ τὸ σῶμα ἀγχόμενος.

12. Καλάς, ἔλεγεν, ἄκων, ὦ τύραννε, χάριτας ἡμῖν χαρίζῃ διὰ γενναιοτέρων πόνων ἐπιδείξασθαι [q] παρέχων" τὴν εἰς τὸν νόμον [r] ἡμῶν" καρτερίαν.

13. [s] Τελευτήσαντος" δὲ καὶ τούτου, ὁ ἕκτος ἤγετο μειρακίσκος· ὃς πυνθανομένου τοῦ τυράννου εἰ βούλοιτο φαγὼν [t] ἀπολύεσθαι," ὁ δὲ ἔφη·

14. Ἐγὼ τῇ μὲν ἡλικίᾳ τῶν ἀδελφῶν [u] μου" εἰμὶ νεώτερος, τῇ δὲ διανοίᾳ ἡλικιώτης.

15. Εἰς τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ γεννηθέντες καὶ τραφέντες, ὑπὲρ τῶν αὐτῶν καὶ ἀποθνήσκειν ὀφείλομεν ὁμοίως.

16. Ὥστε εἰ σοὶ δοκεῖ βασανίζειν, μὴ [x] μιαροφαγοῦντα" βασάνιζε.

μιαροφαγοῦντας

17. Ταῦτα αὐτὸν εἰπόντα παρῆγον [y] ἐπὶ τὸν τροχόν.

18. Ἐφ᾽ οὗ κατατεινόμενος [z] ἐκμελῶς" καὶ ἐκσφονδυλιζόμενος ὑπεκαίετο.

εὐμελῶς

19. Καὶ [a] ὀβελίσκους δὲ ὀξεῖς πυρώσαντες," τοῖς νώτοις προσέφερον· καὶ τὰ πλευρὰ διαπείραντες, ἀπ᾽ αὐτοῦ [b] τὰ" σπλάγχνα διέκαιον.

20. Ὁ δὲ βασανιζόμενος, ὦ ἱεροπρεποῦς ἀγῶνος, ἔλεγεν, ἐφ᾽ ὃν διὰ τὴν [c] εὐσέβειαν" εἰς γυμνασίαν πόνων ἀδελφοὶ τοσοῦτοι κληθέντες οὐκ ἐνικήθημεν.

αἰῶνος

21. Ἀνίκητος γάρ ἐστιν, ὦ τύραννε, ἡ εὐσεβὴς ἐπιστήμη.

22. Καλοκαγαθίᾳ καθωπλισμένος τεθνήξομαι [d] μὲν" κἀγὼ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου.

23. [e] Σὺ δέ, ὦ τύραννε, μέγαν σοὶ προσλαβὼν καὶ αὐτὸς τιμωρόν," καινουργὲ τῶν βάλλων βασάνων, καὶ πολέμιε τῶν ἀληθῶς εὐσεβούντων.

προσ- ἀλάστορα

24. Ἓξ μειράκια κατελύσαμέν σου τὴν τυραννίδα.

25. Τὸ γὰρ μὴ δυνηθῆναί σε μεταπεῖσαι τὸν λογισμὸν ἡμῶν, [f] μήτε" βιάσασθαι πρὸς τὴν μιαροφαγίαν, οὐ κατάλυσίς ἐστιν σοῦ;

μιαροφαγίαν

26. Τὸ πῦρ σου ψυχρὸν ἡμῖν, καὶ [g] ἄπονοι" οἱ καταπέλται, καὶ ἀδύνατος ἡ βία σου.

27. Οὐ γὰρ τυράννου, ἀλλὰ θείου

νόμου

l deest Ald. N. m εἵλκυσαν N. n - - μόσαντες A. o ἐπὶ τὸν τροχαῖον A. p ἐπὶ A. q παρεχόντων Ald. r ὑμῶν Ald. s - - τήσας A. t - - λυθῆναι N. u deest Ald. x - - γοῦντας A. y αὐτὸν ἐπὶ Ald. z εὐμελῶς A. a ὀβελίσκοις δ᾽ ὀξέσι πειρώσαντες Ald. b καὶ τὰ Ald. c ἀσέβειαν Ald. d deest Ald. A. e μέγαν μοι (σοὶ A.) προσβαλὼν (προσβάλλων A.) καὶ αὐτὸς ἀλάστορα Ald. A. f μηδὲ Ald. g ἄτονοι N.

νόμȣ [h] προεστήκασιν ἡμῶν" οἱ δορυφόροι· διὰ τȣ̃το ἀνίκητον ἔχομεν τὸν λογισμόν.

ΚΕΦ. ΙΒ'. XII.

ΩΣ δὲ καὶ ȣ̃τος μακαρίως ἐναπέθανεν καταβληθεὶς εἰς λέβητα, ὁ ἕβδομος [i] παρεγίνετο," πάντων νεώτερος.

2. Ὃν κατοικτειρήσας ὁ τύραννος, καίπερ δεινῶς [*] ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐ-
κακιωθεὶς τȣ̃ [k] κατακιωθεὶς,"

3. ὁρῶν ἤδη τὰ δεσμὰ [l] περικείμενον," πλησιέστερον [m] αὐτὸν" μετεπέμψατο, καὶ παρηγορεῖν ἐπειρᾶτο, λέγων·

4. Τῆς μὲν τῶν ἀδελφῶν σου ἀπονοίας τὸ τέλος ὁρᾷς· διὰ γὰρ ἀπείθειαν στρεβλωθέντες τεθνήκασιν, σὺ δὲ, εἰ [n] μὲν" μὴ πεισθείης, τάλας [o] βασανισθεὶς" καὶ αὐτὸς τεθνήξη [p] πρὸ ὥρας."

5. Πεισθεὶς δὲ φίλος ἔσῃ, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀφηγήσῃ πραγμάτων.

6. Καὶ ταῦτα [q] παρακαλῶν," τὴν μητέρα τȣ̃ παιδὸς μετεπέμψατο, ὅπως αὐτὴν ἐλεήσας τοσούτων υἱῶν στερηθεῖσαν παρορμήσειεν ἐπὶ τὴν [r] σωτηρίαν, εὐπειθῆ ποιῆσαι" τὸν περιλειπόμενον.

7. Ὁ δὲ τῆς μητρὸς τῇ Ἑβραΐδι φωνῇ προτρεψαμένης αὐτὸν, (ὡς ἐρȣ̃μεν [ſ] μετὰ μικρὸν ὕστερον,")

8 [t] ἀπολύσατέ" με, φησίν· εἴπω τί τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ φίλοις πᾶσιν.

9. Καὶ ἐπιχαρέντες [u] ὅ, τε βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ" μάλιστα ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ τȣ̃ παιδὸς, ταχέως ἔλυσαν αὐτόν.

10. [x] Καὶ" δραμὼν ἐπὶ πλησίον [y] τῶν" τηγάνων, ἔφη·

11. [z] Ἀνόσιε," φησὶν, καὶ πάντων τῶν πονηρῶν ἀσεβέστατε τύραννε, οὐκ ᾐδέσθης παρὰ τȣ̃ Θεοῦ λαβὼν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν βασιλείαν, καὶ τȣ̀ς θεράποντας αὐτȣ̃ κατακλεῖσαι, καὶ τȣ̀ς [a] τῆς εὐσεβείας" ἀσκητὰς στρεβλῶσαι;

12. Ἀνθ' ὧν ταμιεύεταί σε ἡ [b] θεία" δίκη [c] πυκνοτέρῳ" καὶ αἰωνίῳ πυρὶ καὶ βασάνοις, αἳ εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα ȣ̓κ ἀνήσȣσίν σε.

13. Οὐκ ᾐδέσθης ἄνθρωπος ὢν, θηριωδέστατε, τȣ̀ς ὁμοιοπαθεῖς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότας στοιχείων γλωττοτομῆσαι, καὶ τȣ̃τον καταικίσας τὸν τρόπον βασανίσαι;

14. Ἀλλ' οἱ μὲν εὐγενῶς ἀποθανόντες ἐπλήρωσαν τὴν εἰς τὸν Θεὸν εὐσέβειαν.

15. Σὺ δὲ [d] κακὸς" κακῶς οἰμώξεις, τȣ̀ς τῆς ἀρετῆς ἀγωνιστὰς ἀναιτίως ἀποκτείνας. ἀποκλεῖ-

16. Ὅθεν καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκειν μέλλων, [e] ἔφη·" σαι

17. Οὐκ ἀπαυτομολῶ τῆς τῶν ἀδελφῶν μου [f] ἀριστείας." μαρτυ-

18. [g] Ἐπικαλȣ̃μαι δὲ τὸν πατρῷον ρίας Θεόν·

h παρεστήκασιν ἡμῖν Luidus. i παραγίνεται Ald. * leg. ὑπὲρ. k κακιωθεὶς A. l περικείμενα N. m αὐτȣ̃ Ald. n deeſt Ald. N. o deeſt N. p ἄωρος N. q - - λέσας M. r σωτήριον ἐλπίδα N. ſ μικρὸν ὕστερον N. t λύσατε Ald. u deeſt Ald. A. x ὁ δὲ N. y τί τῶν Ald. z ὦ ἀνόσιε N. a εὐσεβεῖς N. b deeſt Ald. c πικροτέρῳ N. d deeſt N. e deeſt Ald. f μαρτυρίας Ald. g καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἑαυτὸν ἔῤῥιψεν Ald.

Θεὸν, ὅπως ἵλεως γένηται τῷ [h] γένει μου."

19. Σὲ δὲ καὶ ἐν τῷ νῦν βίῳ καὶ θανόντα τιμωρήσεται.

20. Καὶ ταῦτα κατευξάμενος, ἑαυτὸν ἔριψεν κατὰ τῶν τηγάνων· καὶ οὕτως [i] ἀπέδωκεν τὴν ψυχήν."

ΚΕΦ. ΙΓ΄. XIII.

ΕΙ δὲ τοίνυν τῶν μέχρι θανάτε πόνων ὑπερεφρόνησαν οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ, [k] συνομολογεῖται" πανταχόθεν, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐςιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

2. Ὥσπερ γὰρ εἰ τοῖς πάθεσιν δουλωθέντες ἐμικροφάγησαν, ἐλέγομεν γὰρ αὐτοὺς τούτοις νενικῆσθαι.

ἐμιεροφά-γησαν

3. Νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τῷ ἐπαινουμένῳ λογισμῷ παρὰ Θεῷ περιεγένοντο τῶν παθῶν.

4. Καὶ οὐκ ἐςὶν παριδεῖν τὴν ἡγεμονίαν τῆς διανοίας· ἐπεκράτησεν γὰρ καὶ πάθες καὶ πόνων.

5. Πῶς οὖν οὐκ ἐςὶν τούτοις τὴν τῆς [l] εὐλογιςίας παθοκρατορίαν" ὁμολογεῖν, οἱ [m] τῶν μὲν διὰ" πυρὸς ἀλγηδόνων ἐκ [n] ἐπεςράφησαν";

παθοκράτειαν

6. Καθάπερ γὰρ προβλῆτες λιμένων [o] πύργοι" τὰς τῶν κυμάτων ἀπειλὰς ἀνακόπτοντες, γαληνὸν παρέχεσιν τοῖς [p] ἐμπλέεσιν" τὸν ὅρμον.

προπλήταις [o] πύργοις εἰσπλέεσιν

7. Οὕτως ἡ ἑπτάπυργος τῶν νεανίσκων [q] εὐλογιςία" τὸν τῆς εὐσεβείας ὀχυρώσασα λιμένα τὴν τῶν παθῶν ἐνίκησεν ἀκολασίαν.

8. Ἱερὸν γὰρ εὐσεβείας [r] ςήσαντες" χορὸν παρεθάρσυνον ἀλλήλους, λέγοντες·

9. Ἀδελφικῶς [ſ] ἀποθάνοιμεν" ἀδελφοὶ περὶ τῦ νόμυ· μιμησώμεθα τὺς [t] τρεῖς τὺς" ἐπὶ τῆς Ἀσυρίας [u] νεανίσκους," οἱ τῆς [x] ἰσοπόλιδος" καμίνου κατεφρόνησαν.

ἰσοπόλιδος

10. Μὴ δειλανδρήσωμεν πρὸς τὴν τῆς εὐσεβείας ἀπόδειξιν.

11. Καὶ ὁ μὲν, θάῤῥει ἀδελφὲ, ἔλεγεν, ὁ δὲ, εὐγενῶς καρτέρησον.

12. Ὁ δὲ, καταμνησθεὶς ἔλεγεν· μνήσθητε πόθεν ἐςὲ, ἢ τίνος πατρὸς χειρὶ σφαγιασθῆναι διὰ τὴν εὐσέβειαν ὑπέμεινεν ὁ Ἰσαάκ.

13. Εἷς δὲ ἕκαςος καὶ [y] ἀλλήλους" ὁμοῦ πάντες ἐφορῶντες φαιδροὶ καὶ μάλα θαῤῥαλέοι, ἑαυτὺς, ἔλεγον, τῷ Θεῷ [z] ἀφιερώσωμεν" ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τῷ δόντι τὰς ψυχὰς, καὶ [a] χρήσωμεν" τῇ περὶ τὸν νόμον φυλακῇ τὰ σώματα.

ἐφόρων

14. Μὴ φοβηθῶμεν τὸν δοκοῦντα [b] ἀποκτείνειν" τὸ σῶμα.

ἀποκτενεῖν

15. Μέγας γὰρ ψυχῆς [c] ἀγὼν καὶ" κίνδυνος ἐν αἰωνίῳ βασάνῳ κείμενος τοῖς [d] παραβᾶσιν" τὴν ἐντολὴν τῦ Θεοῦ.

15. Καθοπλισώμεθα τοιγαροῦν τῇ τῦ θείυ λογισμῦ παθοκρατείᾳ.

 16. Οὕ-

h ἔθνει ἡμῶν N. i ἀπέθανεν N. k - - γεῖτε Ald. l εὐλογίας παθοκράτειαν N. m διὰ τῶν Ald. n ἀπεςράφησαν Ald. o πύργοις A. p εἰσπλέυσι N. A. q εὐλογία Ald. r ςάντες N. ſ ἀποθάνοιμεν N. t πατρίας N. u νεανίας Ald. x ἰσοπολίτιδος N. y καὶ ἀλλήλυς A. z - - σωμεν A. a - - ζωμεν Ald. b ἀποκτεῖναι N. c deest N. Ald. d παραβαίνυσι Ald. N.

16. Οὕτως γὰρ [e] παθόντας" ἡμᾶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ὑποδέξονται εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐπαινέσουσιν.

17. Καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν [f] ἀποσπωμένων" [g] αὐτῷ ἀδελφῷ" ἔλεγον οἱ [h] περιλειπόμενοι," μὴ καταισχύνῃς ἡμᾶς, ἀδελφὲ, μηδὲ ψεύσῃ τοὺς προαποθανόντας [i] ἡμῶν ἀδελφούς."

αὐτῶν
ἀδελφῶν

18. Οὐκ ἀγνοεῖτε δὲ τὰ τῆς ἀδελφότητος φίλτρα, ἅπερ ἡ θεία καὶ [k] πάνσοφος" πρόνοια διὰ τῶν πατέρων τοῖς [l] γεννωμένοις" ἐμέρισεν, καὶ διὰ τῆς μητρῴας [m] φυτεύσασα" γαστρός·

ἀνθρωπότητος

19. Ἐν ᾗ τὸν ἴσον ἀδελφοὶ κατοικήσαντες χρόνον, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πλασθέντες, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ αἵματος αὐξηθέντες, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ψυχῆς τελεσφορηθέντες,

20 καὶ διὰ τῶν ἴσων ἀπολεχθέντες [n] χρόνων," καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν [o] γαλακτοποτοῦντες" πηγῶν, ἀφ' ὧν συντρέφονται ἐν ἀγκάλαις μαστῶν φιλάδελφοι ψυχαί·

οὗ
ἐναγκαλισμάτων

21. καὶ αὔξοντες σφοδρότερον διὰ τῆς συντροφίας, καὶ τῆς [p] καθ' ἡμέραν" συνηθείας, καὶ τῆς ἄλλης παιδείας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἐν νόμῳ Θεοῦ ἀσκήσεως.

22. Οὕτως δὲ τοίνυν καθεστηκυίας τῆς φιλαδελφίας [q] συμπαθούσης," οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ [r] συμπαθέστερον" ἔχον τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν.

23. Νόμῳ γὰρ τῷ αὐτῷ παιδευθέντες, καὶ τὰς αὐτὰς ἐξασκήσαντες ἀρετὰς, καὶ τῷ δικαίῳ συντραφέντες βίῳ, μᾶλλον [s] ἑαυτοὺς ἠγάπων."

ἐπ' αὐτοὺς ἤγαγον

24. Ἡ γὰρ ὁμοζηλία τῆς καλοκαγαθίας ἐπέτεινεν [t] αὐτῶν" τὴν πρὸς ἀλλήλους [u] ὁμόνοιαν."

25. Σὺν γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ ποθεινοτέραν αὐτοῖς [x] κατεσκεύαζον" τὴν φιλαδελφίαν.

κατεσκεύαζεν

26. Ἀλλ' ὅμως καὶ περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς συνηθείας καὶ τῶν τῆς ἀρετῆς ἠθῶν τὰ τῆς ἀδελφότητος αὐτοῖς φίλτρα συναυξόντων, ἀνέχοντο διὰ τὴν [y] εὐσέβειαν" τοὺς ἀδελφοὺς οἱ ὑπολελειμμένοι τοὺς καταικιζομένους, ὁρῶντες μέχρι θανάτου βασανιζομένους.

ὁμοίως-
καίπερ

ΚΕΦ. ΙΔ'. XIV.

Προσέτι καὶ ἐπὶ τὸν αἰκισμὸν ἐποτρύνοντες, ὡς μὴ μόνον τῶν ἀλγηδόνων περιφρονῆσαι αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς τῶν ἀδελφῶν φιλαδελφίας παθῶν κρατῆσαι.

2. Ὦ βασιλέως λογισμοὶ βασιλικώτεροι καὶ ἐλευθέρων ἐλευθερώτεροι.

3. Ὦ ἱερᾶς καὶ [z] ἁρμονίας" περὶ τῆς εὐσεβείας τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν συμφωνίας.

ἐναρμόστου

4. Οὐδεὶς [a] ἐκ τῶν ἑπτὰ μειρακίων" ἐδειλίασεν, οὐδὲ [b] πρὸς" τὸν θάνατον [c] ὤκνησεν."

5. Ἀλλὰ

e ἀποθανόντας N. f - - σπωμένων N. g αὐτῶν ἀδελφῷ A. h ἀδελφοὶ addit N. i deest A. ἀδελφοὺς N. k πάνσεπτος N. l γενομένοις Ald. m ἐφύτευσε N. n χρόνων A. o γαλακτοτροφηθέντες. N. p καθημερινῆς ἀναστροφῆς καὶ N. q συμπαθῶς Ald. r - - τερος N. s ἐπ' αὐτοὺς ἤγαγον A. t αὐτοῖς Ald. u εὔνοιαν καὶ ὁμόνοιαν N. x - - ζεν A. y ἀσέβειαν Ald. z ἐναρμόστου A. a ἐξ αὐτῶν N. b ἐπὶ N. c ἐλθεῖν ὤκνησεν Luidus.

5. Ἀλλὰ πάντες, [d] ὥσπερ ἐπ᾽" ἀθανασίας ὁδὸν τρέχοντες, ἐπὶ τὸν διὰ τῶν βασάνων [e] θάνατον" ἔσπευδον.

6. Καθάπερ γὰρ χεῖρες καὶ πόδες συμφώνως τοῖς τῆς ψυχῆς ἀφηγήμασιν κινοῦνται· οὕτως οἱ ἱεροὶ μείρακες ἐκεῖνοι ὡς ὑπὸ ψυχῆς μιᾶς τῆς ἀθανάτου τῆς εὐσεβείας [f] κινούμενοι," πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτῆς συνεφώνησαν θάνατον.

παναγία ἡ ἑβδομάς 7. Ὦ [g] παναγίας συμφώνων ἀδελφῶν * ἑβδομάδος" καθάπερ γὰρ ἑπτὰ τῆς κοσμοποιίας ἡμέραι περὶ τὴν εὐσέβειαν·

8. οὕτως περὶ τὴν ἑβδομάδα χορεύοντες οἱ μείρακες ἐκύκλουν τὸν τῶν βασάνων φόβον καταλύοντες.

9. [h] Νῦν" ἡμεῖς ἀκούοντες τὴν θλίψιν τῶν νεανίων [i] ἐκείνων," φρίττομεν· οἱ δὲ οὐ μόνον ὁρῶντες, [k] ἀλλ᾽ οὐδὲ μόνον ἀκούοντες τὸν" παραχρῆμα ἀπειλῆς λόγον, [l] ἀλλὰ καὶ πάσχοντες, ἐκαρτέρουν" καὶ τοῦτο ταῖς διὰ πυρὸς ὀδύναις.

10. Ὧν τί ἂν γένοιτο ἐπαλγέστερον; ὀξεῖα γὰρ καὶ [m] σύντομος" ἡ τοῦ πυρὸς οὖσα δύναμις, ταχέως διέλυσε τὰ [n] σώματα."

12. Καὶ μὴ θαυμαστὸν ἡγεῖσθε, εἰ ὁ λογισμὸς περιεκράτησεν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐν ταῖς βασάνοις, ὅπου γε καὶ γυναικὸς νοῦς πολυτροπωτέρων [o] ὑπερεφρόνησεν" ἀλγηδόνων.

12. Ἡ μήτηρ γὰρ τῶν ἑπτὰ νεανίσκων [p] ἐκείνων" ὑπήνεγκεν τὰς ἐφ᾽ ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν τέκνων στρέβλας.

13. Θεωρεῖτε δὲ πῶς πολύτεκνός ἐστιν ἡ πολύπλοκος τῆς φιλοτεκνίας στοργή, ἕλκουσα πάντα πρὸς τὴν τῶν [q] σπλάγχνων" συμπάθειαν. πολύπλοκος

14. Ὅπου γε καὶ τὰ ἄλογα ζῶα ὁμοίαν τὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γεννώμενα συμπάθειαν καὶ στοργὴν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις.

15. [r] Καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν, τὰ μὲν ἥμερα κατὰ τὰς οἰκίας [s] ὀροφοιτοῦντα προασπίζει τῶν νεοττῶν.

16. Τὰ δὲ κατὰ τὰς κορυφὰς ὀρέων καὶ φαράγγων ἀπορρῶγας καὶ δένδρων ὀπὰς καὶ τὰς τούτων ἄκρας νοσσοποιησάμενα ἀποτίκτει, καὶ τὸν προσιόντα κωλύει.

17. Εἰ δὲ καὶ μὴ δύναιντο κωλύειν, περιιπτάμενα κυκλόθεν αὐτῶν ἀλγοῦντα τῇ στοργῇ, ἀνακαλούμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ᾽ ὃν δύναται τρόπον βοηθεῖ τοῖς τέκνοις."

18. Καὶ τί δεῖ τὴν διὰ τῶν ἀλόγων ζώων ἐπιδεικνύναι τὴν πρὸς τὰ τέκνα συμπάθειαν.

19. Ὅπου γε καὶ μέλισσαι περὶ τὸν τῆς κηρογονίας [t] καιρὸν" ἐπαμύνονται τοὺς προσιόντας, καὶ καθάπερ σιδήρῳ τῷ κέντρῳ πλήσσουσι τοὺς προσιόντας τῇ νοσσιᾷ αὐτῶν, καὶ ἐπαμύνονται ἕως θανάτου.

20. Ἀλλ᾽ οὐχὶ τὴν τοῦ Ἀβραὰμ ὁμόψυχον τῶν νεανίων μητέρα μετεκίνησεν [u] συμπάθεια" τῶν τέκνων. τῆς συμπαθείας

ΚΕΦ.

d ὡς περὶ N. e deest Ald. f deest A. g παναγία - - ἑβδομὰς A. N. h νῦν οὖν N. i deest Ald. k τὴν θλίψιν, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες τὸν N. l ἐμακαρίζοντο, θαυμαζόμενοι, πῶς πάσχοντες ἐνεκαρτέρουν N. m σύντομος Ald. n αὐτῶν addit N. o περιεφρόνησεν N. p deest A. N. q τέκνων Ald. r desunt Ald. ſ - - τοῦντα leg. v. Hesyc. t deest Ald. u τῇ συμπαθείᾳ A.

ΚΕΦ. ΙΕ΄. XV.

Ὦ Λογισμὲ τέκνων, παθῶν τύραννε, καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων ποθεινοτέρα.

2. Μήτηρ [x] δυοῖν" [y] προκειμένων" εὐσεβείας, καὶ [z] τῆς" τῶν ἑπτὰ υἱῶν σωτηρίας [a] προσκαίρου" κατὰ τὴν τοῦ τυράννου ὑπόσχεσιν·

προκαίρους

3. Τὴν εὐσέβειαν μᾶλλον ἠγάπησεν τὴν σώζουσαν εἰς αἰώνιον ζωὴν κατὰ Θεόν.

4. Ὦ τίνα τρόπον ἠθολογήσαιμι φιλότεκνα γονέων πάθη, ψυχῆς τε καὶ μορφῆς ὁμοιότητα εἰς μικρὸν παιδὸς χαρακτῆρα θαυμάσιον [b] ἐναποσφραγίζοντα," μάλιστα διὰ * τὸ πάθος τοῖς γεννηθεῖσιν τὰς μητέρας τῶν πατέρων καθεστάναι συμπαθεστέρας.

ἐναπεσφράγιζον

* τὸν τῶν παθῶν

5. Ὅσῳ γὰρ καὶ ἀσθενόψυχοι καὶ πολυγονώτεραι ὑπάρχουσιν αἱ μητέρες, τοσούτῳ μᾶλλόν εἰσιν φιλοτεκνότεραι.

6. Πασῶν δὲ τῶν μητέρων ἐγένετο ἡ τῶν ἑπτὰ [c] παίδων" μήτηρ φιλοτεκνοτέρα, ἥ τις ἑπτὰ κυοφορίαις τὴν πρὸς αὐτοὺς [d] ἐπιφυτευομένη φιλοστοργίαν,"

ἐπιφυτευομένη φιλοστοργία

7. καὶ διὰ πολλὰς τὰς καθ' ἕκαστον αὐτῶν ὠδῖνας [e] ἠναγκασμένη" τὴν εἰς αὐτοὺς ἔχειν συμπάθειαν,

e ἠναγκασμένην

8. διὰ τὸν πρὸς τὸν Θεὸν φόβον ὑπερεῖδεν τὴν τῶν τέκνων πρόσκαιρον σωτηρίαν.

9. Οὐ μὴν δὲ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καλοκαγαθίαν τῶν υἱῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν νόμον αὐτῶν [f] εὐπείθειαν," μείζω τὴν ἐν αὐτοῖς [g] ἔσχεν" φιλοστοργίαν.

μείζων

10. Δίκαιοί τε γὰρ ἦσαν, καὶ σώφρονες, [h] καὶ ἀνδρεῖοι," καὶ μεγαλόψυχοι, [i] καὶ" φιλάδελφοι, [i] καὶ" φιλομήτορες οὕτως, ὥστε καὶ μέχρι θανάτου τὰ νόμιμα φυλάσσοντες πείθεσθαι αὐτῇ.

11. Ἀλλ' ὅμως, [k] καίπερ" τοσούτων ὄντων τῶν περὶ φιλοτεκνίαν εἰς συμπάθειαν ἑλκόντων τὴν μητέρα, ἐπ' οὐδενὸς αὐτῶν τὸν λογισμὸν αὐτῆς αἱ παμποίκιλοι [l] βάσανοι" ἴσχυσαν μεταστρέψαι.

καὶ ὑπὲρ

μεταστρέψαι

12. Ἀλλὰ [m] καὶ" καθ' ἕνα παῖδα καὶ ὁμοῦ πάντας ἡ μήτηρ ἐπὶ τὸν [n] ὑπὲρ" τῆς εὐσεβείας προετρέπετο θάνατον.

13. Ὦ φύσις ἱερὰ, καὶ φίλτρα γονέων καὶ [o] σύνεσις" [p] φιλόστοργε," καὶ τροφεῖα, καὶ μητέρων ἀδάμαστα πάθη.

γονεῦσιν

14. Καθ' ἕνα στρεβλούμενον καὶ φλεγόμενον ὁρῶσα μήτηρ, [q] οὐ" μετεβάλλετο διὰ τὴν εὐσέβειαν.

15. Τὰς σάρκας τῶν τέκνων ἑώρα περὶ τὸ πῦρ τηκομένας, καὶ τοὺς τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν δακτύλους ἐπὶ γῆς σπαίροντας, καὶ τὰς τῶν κεφαλῶν μέχρι [r] τῶν" περὶ τὰ γένεια σάρκας, ὥσπερ προσωπεῖα προκειμένας.

16. Ὦ πικροτέρων μὲν νῦν μήτηρ πόνων

x δυεῖν. y - - μένω Ald. z τοῖς Ald. a προσκαίρους A. b ἐναπεσφράγιζον A. N. c deest Ald. A. d ἐπιφυτευομένη φιλοστοργία A. ἐπιφυτευομένην στοργὴν N. e sic A. N. f εὐπάθειαν Ald. g ἔχο A. N. h deest Ald. i deest Ald. k καὶ περὶ Ald. l deest A. m deest Ald. n deest A. N. o γονεῦσιν A. p - - στοργε N. q deest N. r deest Ald.

νων πειραθεῖσα, [f] ἤπερ" τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων.

17. Ὦ μόνη γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὁλόκληρον ἀποκυήσασα.

18. Οὐ [t] μετέτρεψέν" σε πρωτότο-
δεύτερον κος ἀποπνέων· ἐδὲ δεύτερος εἰς σε [u] οἴκἶρον" βλέπων ἐν βασάνοις· [x] ἐδὲ" τρίτος ἀποψύχων.

19. [x] Οὐδὲ τὲς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς ἑκάςου θεωρῦσα ταυρηδὸν ἐπὶ τῶν βα-
αὐτὸν σάνων ὁρῶντας τὸν ἑαυτῶν αἰκισμὸν, καὶ τὲς μυκἶῆρας προσημειεμένες αὐτῶν τὸν θάνατον, ἐκ ἔκλαυσας.

20. Ἐπὶ [y] σαρξὶν" τέκνων ὁρῶσα
ἀποκε- σάρκας τέκνων ἀποκαιομένας, καὶ ἐπὶ χερ-
κομμένας σὶν χεῖρας ἀποτεμνομένας, καὶ ἐπὶ κεφαλαῖς κεφαλὰς ἀποδειροτομεμένας, καὶ ἐπὶ [z] νεκροῖς" νεκροὺς πίπἶοντας, καὶ πολυάνδριον ὁρῶσα τῶν τέκνων τὸ χορεῖον διὰ τῶν βασάνων, οὐκ ἐδάκρυσας.

21. Οὐχ οὕτως σειρήνιοι μελῳδίαι, ἐδὲ κύκνειοι πρὸς φιληκοΐαν φωναὶ τὲς
ὦ ἀκέοντας ἐφέλκονται, ὡς τέκνων φωναὶ μετὰ βασάνων μητέρα φωνούντων.

22. [a] Πηλίκαις καὶ πόσαις τότε ἡ μήτηρ, τῶν υἱῶν βασανιζομένων τροχοῖς τε καὶ [b] καυτηρίοις" ἐβασανίζετο βασάνοις;

23. Ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς πάθεσιν ἀνδρειώσας ἐπέτεινεν τὴν πρόσκαιρον φιλοἶεκνίαν παριδεῖν.

24. Καίπερ ἑπἶὰ τέκνων ὁρῶσα ἀπώλειαν· ὡς πάσας ἡ γενναία μήτηρ [c] ἀσπά-
ἐξέδυσεν" διὰ τὴν πρὸς Θεὸν πίςιν. σασα

25. Καθάπερ γὰρ ἐν βουλευτηρίῳ τῇ ἑαυτῆς ψυχῇ δεινὲς ὁρῶσα συμβέλους, φύσιν καὶ γένεσιν καὶ φιλοτεκνίαν καὶ τέκνων ςρέβλας· ςρέβλαν

26. Δύο ψήφες κρατῦσα μήτηρ, θανατηφόρον τε καὶ σωτήριον ὑπὲρ τέκνων·

27. Οὐκ [d] ἐπέγνω" τὴν σώζεσαν ἑπἶὰ υἱὲς πρὸς ὀλίγον χρόνον σωτηρίαν.

28. ἀλλὰ τῆς θεοσεβὲς Ἀβραὰμ καρτερίας ἡ θυγάτηρ ἐμνήσθη.

29. Ὦ μήτηρ ἔθνες, ἔκδικε τῦ νόμε, [e] καὶ ὑπερασπίςρια τῆς εὐσεβείας, ὑπερα-
καὶ τῦ διὰ σπλάγχνων ἀγῶνος ἀθ- σπίςεια
λοφόρε.

30. Ὦ ἀῤῥένων πρὸς καρτερίαν γενναιοτέρα, καὶ ἀνδρῶν πρὸς ὑπομονὴν ἀνδρειοτέρα.

31. Καθάπερ γὰρ ἡ Νῶε κιβωτὸς ἐν τῷ κοσμοπληθεῖ κατακλυσμῷ κοσμοφορῦσα καρτερῶς ὑπήνεγκεν τὲς κλύ- καρἶερὲς
δωνας.

32. Οὕτως σὺ, ἡ νομοφύλαξ, πανταχόθεν ἐν τῷ τῶν παθῶν περιαντλουμένη κατακλυσμῷ, καὶ καρτεροῖς
ἀνέμοις ταῖς τῶν [f] υἱῶν" βασάνοις συ- ἂν λοι-
νεχομένη, γενναίως [g] ὑπέμεινας" τὲς μοῖς
ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας χειμῶνας.

f ὑπὲρ Ald. Luidus. t μετέτρεψε Ald. u οἶκἶον Ald. x ἐ Ald. Luidus. y σαρξὶ A. z νεκρῶν Ald. a sectio hæc tota desideratur in Ald. b καυτηρίοις N. c ἐξέλυσε N. d ἔγνω Ald. e ὑπερασπίςεια A. f ἡλῶν Ald. g ὑπέμεινε N.

ΚΕΦ. Ις'. XVI.

Εἰ δὲ τοίνυν καὶ γυνὴ, καὶ γηραιὰ, καὶ ἑπτὰ παίδων μήτηρ ὑπέμεινε τὰς μέχρι θανάτου βασάνους ὁρῶσα τῶν τέκνων· ὁμολογουμένως αὐτοκράτωρ ἐςὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός.

2. [h] Ἀπέδειξα" οὖν ὅτι οὐ μόνον τῶν παθῶν ἄνδρες ἐπεκράτησαν, ἀλλὰ καὶ γυνὴ τῶν μεγίςων βασάνων ὑπερεφρόνησεν.

3. Καὶ οὐχ οὕτως οἱ περὶ τὸν Δανιὴλ λέοντες ἦσαν ἄγριοι, οὐδὲ ἡ κατὰ τὸν Μισαὴλ ἐκφλεγομένη κάμινος λαβροτάτῳ πυρὶ, ὡς ἡ τῆς φιλοτεκνίας περιέ-
ἐκείνη καιεν ἐκείνη φύσις, * ὁρῶσα αὐτῆς τοὺς
* ὁρῶσα ἑπτὰ υἱοὺς βασανιζομένους.

4. Ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τῆς εὐσεβείας κατέσβεσε τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα πάθη ἡ μήτηρ.

5. Καὶ γὰρ τοῦτό ἐςιν ἐπιλογίσασθαι, ὅτι εἰ δειλόψυχος ἦν ἡ γυνὴ, καίπερ μήτηρ οὖσα, ὠλοφύρετο ἂν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ ἴσως ἂν ταῦτα οὕτως εἶπεν·

6. Ὦ μελέα ἔγωγε, καὶ πολλάκις τρισαθλία, ἥτις ἑπτὰ παῖδας τεκοῦσα, οὐδενὸς μήτηρ γεγένημαι.

7. Ὦ μάταιοι ἑπτὰ κυοφορίαι, καὶ ἀνόνητοι ἑπτὰ δεκάμηνοι, καὶ ἄκαρποι τιθηνίαι, [i] καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι."

8. Μάτην ἐφ' ὑμῖν, ὦ παῖδες, πολλὰς ὑπέμεινα ὠδῖνας καὶ χαλεπωτέρας φροντίδας ἀνατροφῆς.

9. Ὦ τῶν ἐμῶν παίδων, οἱ μὲν ἄγαμοι, οἱ δὲ [k] γαμήσαντες" ἀνόνητοι, οὐκ ὄψομαι ὑμῶν τέκνα, οὐδὲ μάμμη κληθεῖσα μακαρισθήσομαι.

10. Ὦ ἡ πολύπαις καὶ καλλίπαις ἐγὼ γυνὴ χήρα καὶ μόνη πολύθρηνος.

11. Οὐδ' ἂν ἀποθάνω, [l] θάψοντα" τῶν υἱῶν ἔξω τινά· ἀλλὰ τούτῳ τῷ θρήνῳ οὐδένα ὠλοφύρετο ἡ ἱερὰ καὶ θεοσεβὴς μήτηρ· θάπτοντα

12. οὐδ' ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἀπέτρεπεν αὐτῶν τινα, οὐδ' ὡς ἀποθνησκόντων ἐλυπήθη.

13. Ἀλλ' ὥσπερ ἀδαμάντινον ἔχουσα τὸν νοῦν, καὶ εἰς ἀθανασίαν ἀνατίκτουσα τὸν υἱῶν ἀριθμὸν, μᾶλλον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐπὶ τὸν θάνατον αὐτοὺς προετρέπετο ἱκετεύουσα.

14. Ὦ * μήτηρ δι' εὐσέβειαν Θεοῦ ςρατιῶτι, πρεσβῦτι καὶ [m] γυνὴ" διὰ καρτερίαν καὶ τύραννον ἐνίκησας, καὶ ἔργοις δυνατωτέρα καὶ λόγοις εὑρέθης ἀνδρός. ἄνανδρος

15. Καὶ γὰρ ὅτε συνελήφθης μετὰ τῶν [n] παίδων," εἱςήκεις τὸν Ἐλεάζαρον ὁρῶσα βασανιζόμενον, καὶ ἔλεγες τοῖς παισὶν ἐν τῇ Ἑβραΐδι φωνῇ.

16. Ὦ παῖδες, γενναῖος ὁ ἀγών· ἐφ' ὃν κληθέντες ὑπὲρ τῆς διαμαρτυρίας τοῦ [o] ἔθνους," ἐναγωνίσασθε προθύμως ὑπὲρ τοῦ πατρίου νόμου.

17. Καὶ γὰρ αἰσχρὸν τὸν μὲν γέροντα τοῦτον ὑπομένειν τὰς διὰ τὴν εὐσέβειαν

h ἀποδειξαμένη N. i deest Ald. k γήμαντες Ald. N. l θάπλοντα A. * μήτηρ sive πατήρ. m γυναικὸς Ald. Luidus. n τέκνων N. o ἔθνους ἡμῶν N.

βειαν ἀλγηδόνας, ὑμᾶς δὲ τοὺς νεωτέρους καταπλαγῆναι τὰς βασάνους.

18. Ἀναμνήσθητε, ὅτι διὰ τὸν Θεὸν τοῦ κόσμου μετελάβετε, καὶ τοῦ βίου ἀπελαύσατε·

19. καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλετε πάντα πόνον [p] ὑπομένειν" διὰ τὸν Θεόν.

20. Δι' ὃν καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ ἔσπευδεν τὸν ἐθνοπάτορα υἱὸν σφαγιάσαι Ἰσαάκ, καὶ τὴν πατρῴαν χεῖρα ξιφηφόρον καταφερομένην ἐπ' αὐτὸν ὁρῶν [q] ὁ Ἰσαὰκ" οὐκ ἔπτηξεν.

21. Καὶ Δανιὴλ ὁ δίκαιος εἰς [r] λέοντας" ἐβλήθη· καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μισαὴλ εἰς κάμινον πυρὸς ἀπεσφενδονήθησαν, καὶ ὑπέμειναν, διὰ τὸν Θεόν.

22. Καὶ ὑμεῖς οὖν τὴν αὐτὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν ἔχοντες, μὴ χαλεπαίνητε.

23. Ἀλόγιστον γὰρ εἰδότας [s] εὐσέβειαν" μὴ [t] ἀντίστασθαι" τοῖς πόνοις.

24. Διὰ τούτων τῶν λόγων ἡ ἑπταμήτωρ ἕνα ἕκαστον τῶν υἱῶν παρακαλοῦσα, ἀποθανεῖν [u] ἔπεισε μᾶλλον, ἢ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ."

ἰδόντες 25. Ἔτι δὲ καὶ ταῦτα [x] εἰδότες," ὅτι οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἀποθανόντες ζῶσιν τῷ Θεῷ, ὥσπερ Ἀβραὰμ [y] καὶ" Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ [z] πάντες" οἱ πατριάρχαι.

ΚΕΦ. ΙΖ'. XVII.

Ἔλεγον δὲ καὶ τῶν δορυφόρων τινές, ὡς ὅτε ἔμελλεν καὶ αὐτὴ συλλαμβάνεσθαι πρὸς θάνατον, ἵνα μὴ [a] ψαύσειέν τι" τοῦ σώματος ἑαυ- τι
τῆς ἑαυτὴν ἔῤῥιψεν κατὰ τῆς πυρᾶς.

2. Ὦ μήτηρ σὺν ἑπτὰ παισὶν καταλύσασα τὴν τοῦ τυράννου βίαν, καὶ ἀκυρώσασα τὰς κακὰς ἐπινοίας αὐτοῦ, καὶ ἐπιδείξασα τὴν τῆς πίστεως γενναιότητα.

3. Καθάπερ [b] γάρ" [c] σὺ" στέγη ἐπὶ [d] τοῦ στύλου τῶν παίδων" γενναίως ἱδρυμένη, ἀκλινὴς ὑπήνεγκας τὸν διὰ ἀκλινῶς
τῶν βασάνων σεισμόν.

4. Θάῤῥει τοιγαροῦν, ὦ μήτηρ ἱερόψυχε, τὴν ἐλπίδα τῆς ὑπομονῆς γενναίως ἔχουσα πρὸς Θεόν.

5. Οὐχ οὕτω σελήνη [e] κατ' οὐρανὸν" σὺν ἄστροις σεμνὴ καθέστηκεν, ὡς σὺ τοὺς [f] ἰσαστέρους" ἑπτὰ παῖδας φωταγωγήσα- εἰς ἀστέ-
σα πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἔντιμος καθέστη- ρας
κας [g] Θεῷ," καὶ ἐστήρισαι ἐν οὐρανῷ σὺν αὐτοῖς.

6. Ἦν γὰρ ἡ παιδοποιΐα σου ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ [h] πατρός." παιδὸς

7. Εἰ δὲ ἐξὸν ἡμῖν ἦν, ὥσπερ ἐπί τινος πίνακος, ζωγραφῆσαι τὴν [i] τῆς εὐσε- ἱστορίας
βείας ἱστορίαν," οὐκ ἂν ἔφριττον οἱ θεωροῦν- σου εὐσέ-
τες βειαν

p ὑπομεῖναι Ald. q deest Ald. A. r λάκκον λεόντων N. s εὐσεβεῖν N. t ἀνθίστασθαι A. N. u deest Ald. x ἰδόντες Ald. y deest Ald. N. z ἅπαντες N. a ψαύσειέ τι A. ψαύσειεν τινος N. b deest Ald. c deest N. d τοῖς ξύλοις, οὕτω καὶ σὺ ἐπὶ παισὶ N. Luidus. e ἐν οὐρανῷ N. f ἀστέρας Ald. g ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ N. h παιδὸς A. i ἱστορίας σου εὐσέβειαν A. τῆς εὐσεβείας σου ἱστορία N.

τες μητέρα ἑπτὰ τέκνων δι' εὐσέβειαν ποικίλας βασάνους μέχρι θανάτου ὑπομείνασαν.

8. Καὶ [k] γὰρ" ἄξιον ἦν καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ [l] ἐπιταφίου" ἀναγράψαι [m] καὶ" ταῦτα τοῖς ἀπὸ τοῦ ἔθνους εἰς μνείαν λεγόμενα.

9. Ἐνταῦθα γέρων ἱερεὺς, καὶ γυνὴ γηραιὰ, καὶ ἑπτὰ παῖδες [n] ἐγκεκήδευνται" διὰ τυράννου βίαν, τὴν Ἑβραίων πολιτείαν καταλῦσαι θέλοντος.

10. Οἳ καὶ ἐξεδίκησαν τὸ [o] ἔθνος" εἰς Θεὸν ἀφορῶντες, καὶ μέχρι θανάτου τὰς βασάνους ὑπομείναντες.

11. Ἀληθῶς γὰρ ἦν ἀγὼν θεῖος ὁ δι' αὐτῶν [p] γεγενημένος."

ἠθλότει 12. Ἠθλοθέτει γὰρ τότε ἀρετὴ δι' ὑπομονῆς δοκιμάζουσα [q] τὸ νῖκος ἐν ἀφθαρσίᾳ" ἐν ζωῇ πολυχρονίῳ.

13. Ἐλεάζαρ δὲ [r] προηγωνίζετο·" ἡ δὲ μήτηρ τῶν ἑπτὰ παίδων ἐνήθλει· οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἠγωνίζοντο·"

14. Ὁ τύραννος ἀντηγωνίζετο· ὁ δὲ κόσμος καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἐθεώρει.

15. Θεοσέβεια δὲ ἐνίκα, τοὺς ἑαυτῆς ἀθλητὰς στεφανοῦσα.

16. Τίνες οὐκ ἐθαύμασαν τοὺς τῆς θείας νομοθεσίας ἀθλητάς; τίνες οὐκ ἐξεπλάγησαν; ἀληθείας

17. Αὐτός γέ τοι ὁ τύραννος καὶ ὅλον τὸν συνέδριον αὐτῶν ἐξεθαύμασαν αὐτῶν τὴν ὑπομονήν.

18. Δι' ἣν καὶ τῷ θείῳ νῦν παρεστήκασιν θρόνῳ, καὶ τὸν μακάριον βιοῦσιν αἰῶνα.

19. Καὶ γάρ φησιν ὁ Μωσῆς, καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σου.

20. Καὶ οὗτοι οὖν οἱ ἁγιασθέντες διὰ Θεὸν τετίμηνται [s] οὐ μόνον οὖν ταύτῃ τῇ τιμῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ δι' αὐτοὺς τῷ τὸ ἔθνος ἔθνει ἡμῶν τοὺς πολεμίους μὴ ἐπικρατῆσαι," ἐπικρατήσας

21. Καὶ τὸν τύραννον τιμωρηθῆναι, καὶ τὴν πατρίδα καθαρισθῆναι,

22. Ὥσπερ ἀντίψυχον γεγονότας τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας, καὶ διὰ τοῦ αἵματος τῶν εὐσεβῶν ἐκείνων, καὶ τοῦ ἱλαστηρίου θανάτου αὐτῶν, ἡ θεία πρόνοια τὸν Ἰσραὴλ προκακωθέντα διέσωσεν.

23. Πρὸς γὰρ τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς βασάνοις αὐτῶν ὑπομονὴν ὁ τύραννος ἀπιδὼν ἀφιδὼν Ἀντίοχος ἀνεκήρυξεν τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ [t] εἰς" ὑπόδειγμα τὴν ἐκείνων ὑπομονήν.

24. Ἔσχεν τε αὐτοὺς γενναίους καὶ ἀνδρείους εἰς πεζομαχίαν καὶ πολιορκίαν· καὶ ἐκπορθήσας ἐνίκησεν πάντας τοὺς πολεμίους.

ΚΕΦ.

k δὴ N. l τάφῳ Ald. m deest N. n - - δευται Ald. o γένος N. p γενόμενος N. q ἡ δὲ νίκη αὐτῆς ἦν ἀφθαρσία N. τὸ νῖκος ἀφθαρσίᾳ Ald. Luidus. r - - νίσατο N. s abhinc ad verba, καὶ διὰ τοῦ αἵματος &c. omnia desiderantur in Ald. t deest Ald.

ΚΕΦ. ΙΗ'. XVIII.

Ω Τῶν Ἀβραμιαίων σπερμάτων ἀπόγονοι παῖδες Ἰσραηλῖται, πείθεσθε τῷ νόμῳ τούτῳ, καὶ [u] πάντα" τρόπον εὐσεβεῖτε·

2. Γινώσκοντες ὅτι τῶν παθῶν δεσπότης ἐστὶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός· Καὶ οὐ μόνον τῶν ἔνδοθεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξωθεν πόνων·

3. Ἀνθ' ὧν διὰ τὴν εὐσέβειαν [x] προϊέμενοι" τὰ σώματα τοῖς πόνοις ἐκεῖνοι, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐθαυμάσθησαν, ἀλλὰ καὶ θείας μερίδος κατηξιώθησαν.

4. Καὶ δι' [y] αὐτοὺς" εἰρήνευσεν τὸ ἔθνος, καὶ τὴν εὐνομίαν τὴν ἐπὶ τῆς
πατρίδος [a] ἀνανεωσάμενοι," [b] ἐκπεπολιόρκηκε" τοὺς πολεμίους. ἀνατεω-σάμενος

5. Καὶ ὁ τύραννος Ἀντίοχος καὶ ἐπὶ γῆς τετιμώρηται, καὶ ἀποθανὼν κολάζεται· ὡς γὰρ οὐδὲν οὐδαμῶς ἴσχυσεν ἀναγκάσαι τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἀλλοφυλῆσαι, καὶ τῶν πατρίων ἐθνῶν ἐκδιαιτηθῆναι·

6. Τότε δὴ ἀπάρας ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ Πέρσας. Ἔλεγεν δὲ ἡ μήτηρ τῶν ἑπτὰ [c] παίδων" καὶ ταῦτα ἡ δικαία τοῖς τέκνοις.

7. Ὅτι [d] ἐγὼ" [e] ἐγενήθην" παρθένος ἁγνή, καὶ οὐχ ὑπερέβην τὸν πατρικὸν οἶκον· ἐφύλασσον δὲ τὴν ᾠκοδομημένην πλευράν.

8. Οὐ διέφθειρέν με λυμεὼν τῆς ἐρημίας φθορεὺς ἐν πεδίῳ· οὐδὲ ἐλυμήνατό μου τὰ ἁγνὰ τῆς παρθενίας λυμεὼν ἀπατηλὸς ὄφις· ἔμεινα δὲ χρόνον ἀκμῆς σὺν ἀνδρί.

9. Τούτων δὲ ἐνηλίκων γενομένων ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ. μακάριος μὲν ἐκεῖνος· τὸν γὰρ τῆς [f] εὐτεκνίας" βίον ἐπιζήσας, τὸν τῆς ἀτεκνίας οὐκ ὠδυνήθη καιρόν. ἐπιζη-τήσας

10. Ὃς ἐδίδασκεν ὑμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας.

11. Τὸν ἀναιρεθέντα Ἄβελ ὑπὸ Κάϊν ἀνεγίνωσκεν δὲ ἡμῖν, καὶ τὸν ὁλοκαρπούμενον Ἰσαάκ, καὶ τὸν ἐν φυλακῇ Ἰωσήφ.

12. Ἔλεγεν δὲ ἡμῖν τὸν ζηλωτὴν Φινεές. ἐδίδασκεν δὲ ὑμᾶς τοὺς ἐν πυρὶ Ἀνανίαν, καὶ Ἀζαρίαν, καὶ Μισαήλ.

13. Ἐδόξαζεν δὲ καὶ τὸν ἐν λάκκῳ λεόντων Δανιήλ, ὃν καὶ ἐμακάριζεν.

14. Ὑπεμίμνησκεν δὲ [g] ὑμᾶς" τὴν Ἡσαΐου γραφὴν τὴν λέγουσαν, Κἂν διὰ πυρὸς διέλθῃς, φλὸξ οὐ κατακαύσει σε.

15. Τὸν ὑμνογράφον ἐμελῴδει ὑμῖν Δαβὶδ τὸν λέγοντα, πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ Κύριος.

16. Τὸν Σαλομῶντα [h] ἐπαροιμιάζεν" ἡμῖν τὸν λέγοντα, ξύλον ζωῆς [i] ἐστὶν" πᾶσιν τοῖς ποιοῦσιν αὐτοῦ τὸ θέλημα.

u κατὰ πάντα N. x προϊέμενοι. y αὐτοῦ Ald. a - - σάμενοι A. b ἐξεπολιόρκησε Ald. ἐκπεπορθήκασι N. c ἀδελφῶν N. d deest Ald. e ἐγενόμην N. f εὐσεβείας N. g ἡμᾶς, (uti & in præcedentibus) Ald. h παροιμιάζεν Ald. Luidus. i deest Ald.

17. Τὸν Ἰεζεκιὴλ ἐπισοποιεῖτο τὸν λέγοντα, εἰ ζήσεται τὰ ὀςᾶ τὰ ξηρὰ ταῦτα;

18. Ὠδὴν μὲν [k] γὰρ" ἣν ἐδίδαξεν Μοϋσῆς οὐκ ἐπελάθε͂το τὴν [l] διδάσκουσαν καὶ" λέγουσα, ἐγὼ ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιήσω.

μακαριό- 19. Αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν καὶ ἡ [m] μα-
της κρότης" τῶν ἡμερῶν.

20. Ὦ πικρᾶς τῆς τότε ἡμέρας,
καὶ ὀ πικρᾶς, ὅτε ὁ πικρὸς Ἑλλήνων
τύραννος πῦρ φλέξας λέβησιν ὠμοῖς,
καὶ ζέουσι θυμοῖς ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν κα-
πάλαι ταπέλτην καὶ πάσας τὰς βασάνους αὐτοὺς τοὺς ἑπτὰ παῖδας τῆς Ἀβρααμίτιδος.

21. Καὶ τὰς τῶν ὀμμάτων κόρας ἐπήρωσεν, καὶ γλώσσας ἐξέτεμεν, καὶ βασάνοις ποικίλαις ἀπέκτεινεν.

22. Ὑπὲρ ὧν ἡ θεία δίκη μετῆλθεν καὶ μετελεύσεται τὸν ἀλάστορα.

23. Οἱ δὲ Ἀβραμιαῖοι παῖδες σὺν τῇ ἀθλοφόρῳ μητρὶ, εἰς πατέρων χορὸν συναγελάζονται, ψυχὰς ἁγνὰς καὶ ἀθανάτους [n] ἀπειληφότες" παρὰ τοῦ Θεοῦ.

24. Ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

k deest Ald. l deest Ald. m μακαριότης A. n - - φότας Ald.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Δ'.